SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płači 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšk., kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 77 | **Budyšin — Pjatk, 1. hapreje 1927 — Bautzen** | **Letnik 86**

Sakski sejm.

W schtwórtkowskim pohjedjenju je fejnt po nanijece demokrata dr. Seyferta w nastupanju pschemjenjenja schulskeho zakonja wobsamknyl, so ma za wuczerjow, kotřiž 1. hapreje 1927 45. lětu žiwjenja dozpěja, w lěcze 1927-28 wob tydzeń winowata liczba schulskich hodźin 26 wuczinicy, hewak maja wuczerjo w ludowych a pokrjećowanskich schulach a powuzni wuczerjo 28 hodźin wob tydzeń wuczinicy. Hacž k 1. hapreje 1929 liczba schulskich hodźin sa wuczerjow, kotřiž 1. hapreje 1927 hischcze njeje 40. a 1. hapr. 1928 hischcze niz 35 žiwjenjowe lěto dokonjeli, wob tydzeń dwě hodźinje wjacy wuczinja.

Wyschschi studijowi direktorojo maja po wulkosći schule 6 hacž 14 hodźin, wědomostni wuczerjo 24 hodźin, wotrjadni wuczerjo 28 hodźin wob tydzeń wuczić. Wot 1. hapreje 1929 sa zawědomostnych wotrjadnych wuczerjow, kotřiž 1. hapreje 1927 hischcze njeje 40, a 1. hapreje 1928 hischcze niz 35 žiwjenjowe lěto dospili, liczba schulskich hodźin wo dwě tydzeńskaj powjeršcha.

K zakonjowemu naczisku wo wurunanju pjenjezneho wothódnjenja finanzny minister dr. **Weber** praji, so maja wot 1. hapreje chěžerjo 5 prozentow wjacy podrubnišćeho Pjenjesa, po tajkim 65 prozentow dostacz.

Sozialdemokrat **Edel** w mjenje swojeje fraksije knjeježerstwowy namjet wotpokasuje. Jedna so wo wuklukanje malosamožitych, wo pschenajenske lichowanje knjeježerstwa njesozialistiskeho bloka a wo dar sa chěžerjow.

Kommunist **Renner** w podobnym smyśle rěčesche.

Starý sozialist **Beithle** na to dopomina, so je so we Pruskej, hdźež sozialdemokratojo w knjeježerstwje sedza, chěžerjam žanto 12 prozentow dako.

Kommunist **dr. Schmincke** pschi kapitlu: **krajne sirowotnistwo** namjetuje, so bychu so žadne wudatki pschihwolile, a so by so knjeježerstwo namolwiło, so by krajnemu sirowotnistwu wopomnjenišće pišmo **wo pschihběranju njedźelnjeje symsy** pschedpołožiło a so pschi tom wobsebje na praschenje wotmołwiło, hacž město so woczakacz, so by tale chorosć wotebrała, hdy by so kerjanu pschewostajiło, samodruhosć pschetorhnyła.

Sesejm jenohłósnje po nanijece wobsamknje.

Podležesnje zakonja wo skitanju republiki.

Zakoń wo schkitanju republiki, kotrehaž płacziwosć so lětka 21. julija skónczi, ma so po knjeježerstwowym wobsamknjenju podležschicz. Němske knjeježerstwo němskemu rejmej na to so poczahowasi zakonjowu pschedłohu pschedpołoži. Tez nowy zakoń ma postajene wopschijecz, kotrez so na prjedawschcho rjěkora a tajne organizazije poczahuja. Po nětcżischim zakonju je prjedawscherma rjěžerej zakazane, němske mjesty pschekroczicz.

Spodžiwne znamjeschka na Barlinskich chěžach.

Na wjele Barlinskich chěžach, wosebje w rańschim a połnocznym městnowym dźelu, ma so we běhdže schtyrjoch njedźel spodžiwne znamjeschka widzecz. Kommunistojo praja, so so z tymile cżekwjernymi a selenymi krydowymi zmuzkami jenoż chěže wosnamjenjeja, w kotrychž kommunistojo abo zobustawy němskotatneje thorhoje bydła. Sda pak so tez, so so tez wobydlenja wyschschich policajskich a policajskich sostojnikow z tajkimi znamjami naschmórane. Hacž dotal so hischcze njeje wuklědźiło, schto maju tele dziwne znamjeschka rěkacz.

Krwawne srażenje w Altonje.

W Altonje-Ottensenje je srjedu wjecżor k krwawnemu srażenju mjes nazionalistami a kommunistami doschło. Po rěczi nazionalista Göbbela město rosrěczenja dźiwi zjichom nasta. Z swobeju stronow so blida a stoły na kruchi rostamachu, kotrež so jako bróńe pschi pukach wuziwachu. Jako nowa bróń so tity z popjerom trjebachu, kotrez pschezimnikam do wocżow mjetachu. Hnydom sawołana policija salu wuprózdni.

Cżěłoskowarska wójskowa pschedloha so pschijala.

Sobotu wjecżor so pschi žiwlnym pschecżiwjenju opposizije w cżěłoskowakskim sejmje wójskowa pschedłoha pschijeła. Nowy wójskowy zakoń postaja, so ma wojerili službu ny cżaz wobmnoscze mužazow tracz. Wojakam a zandarmam, kotřiž mjezachu hacž dotal wólbne prawo pschi politiskich wólbach, je so tole prawo wzalc. Pschi gmejnskich wólbach pak je wono dale wobkhowaju.

Wojerska kontrolla w Madźarskej.

Praschenje, hacž ma so kontrolla nad madźarskim wójskom sastajicz, njeje hischcze rosrihane. Sastupjerjo Maleje ententy w Londonje a Brüsselu tu samu krocżel cżinili. W franzowskich diplomatiskich kruhach mjenjeja sastupuja, so dyrbi so žadanje Maleje ententy dopjelnicz. Tohodla budźa, kaž „Petit Parisien“ pischo, w Genfu z franzowskeje strony na to skutkowacz, so by so hacz na dalsche w Madźarskej wopraudźita kontrollowaca organizazija sakoźiła, kotraž by na žadanja Maleje ententy dźiwała.

Bližiska konferenza Maleje ententy.

Mjes knjeježerstwomaj w Běłogradze a Bukarescie je so dorěcżało, so ma so bližiska konferenza Maleje ententy 15. meje w Prasy abo Bratislawje wotmérz.

Khorosć rumunskeho krala.

Kaž „Petit Parisien“ pischo, je so Brüsselski radiolaga profesor dr. Sluys do Bukarescia powołał, so by krala Ferdinanda lěkował. Profesor dr. Sluys je hižo do Bukarescia wotjeł.

Albanska kontrollowanska kommisija.

Myšl stajneje internazionalneje kontrolle z wobeju stronow južnoślowjansko-albanskeje mjezy njeje so w franzowskim knjeježerstwje hischcze spjerschcza. Njedawno so wjazy wo to, swěsczej, hacž je so poslednje měsacy wojerske pschihoty pschi južnoślowjansko-albanskej mjezy cżinile, ale wo to, kontrollowacz, schto so w pschichodze pschi tejle mjezy stanje. Kontrollu dyrbi komitija, z jeneho franzowskeho, jeneho jendźelskeho a jeneho němskeho offizéra wobstojaca, tworjecz. Kommitija ma so po małoscżi jedyn južnoślowjanski a italski offizér pschidacz. Wona smeje podobny nadawk kaž kommitija schwedskich offizérow pschi bolharsko-grichiskej mjezy. Južnoślowjanska tonu pschihłosuje, tola Italska so hischcze njeje rosdudźała. Wona chze radscho njepospěšnje z Južnoślowjanskej jednacz, to rěka jej swoje žadanja namjetowacz a ju a zyły Balkan pod italski wliw stajicz. We Běłogradze wotpowěduja Italscze znaja a so tohodla sapowědaju, njepospěšnje je Italscz jednacz. Italska žeby pschede wschim žada, so by Južnoślowjanska italsko-južnoślowjanska Nettunske srjeżne a italsko-albanski pakt, to rěka nadkrježnjowu Italscze nad Adriatiskim morjom a Balkanom, pschipóznała. We Južnoślowjanskej njewěrja, so budże internazionalna wojeńska komisija móz pschichodnym sapiekłam Italscze w Albanskej jadźiwacz móz. Pschede wschim dyrbi Swjask Ludow italsko-albanski pakt pschemjenicz, dokelž won stajnje Albancz z wójnu hrosy a jeze njewotwisnjosc wothrožuje. Netuntse srjeżenje dyrbjało so z njepospěšnym jednanjom mjes Italscz a Južnoślowjanskej porjedzicz. Praschenje pschejesdneho wodkhoda z Rěki psches južnoślowjanski kraj do Madźarskeje dyrbi so teho runja z direktnym jednanjom mjes Južnoślowjanstwa a Madźarskej wuprawicz.

Albanscy politikarjo cżekanjeja, kotrež bu wuczeł w Južnoślowjanskej namakali, tehorunja praja, so italsko-albanski pakt mjerzi na Balkanje a njewotwisnjosci Albanskeje hrosy. Presidentej Achmed Zogej je Italska za wobsamknjenje tuteho pakta 15 miljonow tirow saplacżiła. Albanski lud je pschecżiwo tomule paktej, z kotrymž je so njewotwisnjosci Albanskeje Italskej pscheradźila.

Wutrěše pschi rumunsko-madźarskej mjezy.

Bukarestske nowiny z rumunsko-madźarskeje mjezy powědźe, so su rumunscy namjesni strażnicy po madźarskich strażnikach rasthli, kotrež bóchu 200 metrow daloko na rumunski kraj pschischli. Rumunscy strażnicy su do madźarskich tšeleli. Pschi tom su jeneho madźarskeho wojaka morili. Wumolscht pschepytanja, kotrež su rumunske a madźarske wyschnjosce pschewjedźe, njeje hischcze znaty.

Nowe wojowanje w Marokkowskej.

Schpanske knjeježerstwo wo wojowanju w Marokkowskej wojsełwja. Pschedwójsto 400 muzi, kotrež malenny domorodnemu strażischczu pola Tabenata na pomoz khwatasche, je w jara wobježnej krajinje jara schkodowaze wojowanje wobstało, mózesche pak žiwoj nadawk, sdžěkarjow z dróhi do smutskowneho kraja wotczischczecz, dozpicz. Wudyrne wotdželenja su so wuttworile, kotrež dyrbja w sdžěkowym kraju wojowacz. Schef generalneho staba franzoskeho wójska we Marokkowskej, wyschi Giendre, so w Tetuanje wocżakuje, hdźež budże je schpanistim wyschischim kommisarom wo schromadnym wojowanju w marokkanskimaj paznomaj wuradźowacz.

Marokkowske knjeježerstwo z Marokkowskeje powě, so je lětadło z dwěmaj podofizéromaj, kotrež be wutoru k wojowanju pschecżiwo Beni Aros wulecżało, dyrbjało so dla wobschkodźenja pola Dżebel Alama na jemju pulschczicz. Domorodni su w nim žedźacego podofizérow sajeli.

S **Parisa** 31. měrza powě: Po knjeježerstwowej depeschi z Tangera je położenje w schpanskej Marokkowskej jara **kritiske**. Do stron pola Kitama su so dyrbja e ruče pozdźinjenja pósłacz. Pola Beni Gubil a Beni Zder domorodni je sašłakosću najschezšiwo stejachu. Schpanicżenjo su pjeza wjele ludzi zbubili. W krajinje Dżebel Habida su wojerske strażischcza napadali. Sdobkarjo su 15 muži morili a munizijti skład zrubu wzali. We krajinje Chomora su Marokkowzy tři schpanske wojerske strażischcza dobyli.

Wójna w Chinie.

Kommunistiske knjeježtwo w Nankingu.

Wosebity dopisowaz Pariskeho „Tempsa“ z Nankinga powě, so radikalne tschidło Kuomintanga tam knježi a so generalej Cżankaischekej njeda do města stupicz. Po dalschej powěsći je Shanghaja je japanski konsul w Nankingu zdżělił, so su na cżele nazionalistiskich wojakow, kotrež su psched někotrymi dnjemi japanski konsulat w Nankingu wurubili, wobronjene kommunistiske zony kroczicze.

Chinesa revoluzija so w Madźarskej rosschěrja.

Po poslednich powěsćach, kotrež su do Londona doschle, so chineske revolucżne hibanje na Mandžurisku rosschěrja. Amerikanjo a Jendźelcenjo hižo pocżinaju mandžurske hłowne město Mukden wopuschczecz.

Pschesczełanje wukrajanow a rubježnistwo w Chinje.

„Corriere della Sera“ powě, so rubježnistwo w měsace Cżingkiangu, kotrež 70 kilometrow k połodnju wot Nanglinga leži, dale traje. Wschitzy wukrajenjo, kotřiž tam bydlachu, su do Shanghaja cżekli. Amerikanski pósłanz je amerikanskimaj konsulomaj w Cżangcżanje a w Cżunkingu w Honanskej provinzy poručił, so dyrbitaj konsulataj samkunyć a jeju archiwy wotwjesć.

Reuterez powěsćenja je Shanghaja powě: Amerikanski samcżak torpedowych cżołnow je 47 jendźelskich a amerikanskich cżekżinjenow z Nankinga pschiwjesł. Chinesojo su je we nich z kamjenjemi mjetali, hdyž so na lódź pschewjesechu.

Chamberlain wo podawkach w Nankingu.

W jendźelskim delnim žejmje je wukrajny minister Chamberlain zhódowacu nadrobnu rosprawu wo podawkach w Nankingu na podstawku jendźelskich, amerikanskich a japanskich wobwědcżenjow podał:

Naježnjosce su, kaž je dopokasane, derje pschihotowane byle. Wojazy Kantonskeho wójska su je kuzite, kotřiž so je sapiskanjom wrócżo sawołachu, hdyž so bombardement z amerikanskich a jendźelskich wójnskich łódzow sapocza. Zony wukrajanow, mjes nimi tej žona jendźelskeho generalneho konsula, so na hrube waschnje pschepytachu a wschě drohotnosce so jim rubichu. Mnohim drasty i cżéka storhachu. **Dwě Amerikanzy mózeschtej so hischcze w poslednim wotomiku naježnjosczam wulhowacz.** Tele podawki su so i pschijatym swěsczile. Cżangcżunczangowi wojazy njejsu wukrajanow wobcżežowali. **Na jendźelski konsulat běchu so rubježni wojazy wobežbje samérili. Kantonskich wojazy su z wotpohladom do konsula Sjednoczenych statow** ifeleli. Jara derje wědżachu, so je wón konsul, a běchu jebi wotmyślili, jeho stónzowacz. **Runje tak su amerikanski konsulat z wotpohladom wurubili.** Mordarstwu, rubježnistwu a druhim naježnjosczam pschecżiwo wukrajanam hakle spytachu wobaracz, hdyž namóstkach wojazy sapschinenych. Amerikanski konsul bě pschežiwdecżeny, so běchu so naježnjosce pschihotowake, a so njeje mózne, so su je jenoż někotrii njekontrollowani wojazy sfuzili. **Krocżele so w tu khwilu rospominaju, kotrež dyrbja jendźelske a druhe knjeježerstwa cżinicz, kotrychž staczenju so pschecżiwjechali a kotrychž khorhoj je so pschichwdżiła.**

Na praschenje wotmołwjejo Chamberlain praji: Se chinesskim nazionalistiskim knjeježerstwom njeje so wo pschichodze wukrajanskich zhódlescżecżow jednacz sapocżało. Wokomik je so tajke jednanje njepschichodži. **Samér jendźelskeje politiki njepschemjenjenu wostanje, wutwjedzenje dyrbi**

pak wot wobstejnosćow wotwisowaca. W tu chwilu so roswažuje, hač a kajke wosebite wobkładowinowstne přichrapwy maja so za Tientsin činiś. W Tientsinje su někotre amerikanske, franzowske, japanske, italske a jendželske wojowanske mozy, wšcho hromadże nětko 4740 offizěrow a muzstwow.

Nadpad na franzowske žydleschezo.

Dopisowaŕ Parizkeje „Information“ w Shanghaiu telegrafuje, so su so wobstejnosće nadobo k stemu wobrocile. **Wojazy Kantonskeho wójska su zpytali, wrota franzowskeho žydleschcza powalicz. Franzowscy wojazy su mjeswani byli, do chinestich nawalnikow tželcz. Někotsi Chinesojo buchu morjeni.** W franzowskim žydleschczu rosherjenje knježi. Haczrunje so położenje sda normalne byc, wóża so borzy nowe chinske nadpady cinic. Tohodla je so fakitarjo žydleschczowej wjesow posylnja. Radikalni kommunistojo pytaju Czangkaischeka wotstronic, dokelž je jim wón pschepomerny.

Franzowski pósłanz w Shanghaiu je telegram franzowskeho konsula w Hankawje se sledowazym wopschiecznem dostał: **Sa franzowske žydleschczo njeje žaneho straca.** Franzowska kolonija njeje mjeno wopuschczila, tež so njeju, kaj bésche prjedy wotmyslene, žony a dzeci z mesta wotwjesle. **Minister Czen a general Tangjenczan staj franzowskemu generalnemu konsulej slubiloj, so so porjad njebudze lasyc.** Habasowa powescenja se Shanghaia powe, so je so w franzowskim žydleschczu dzelo w polnym wobžahu sasso sapocalo.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 1. hapreje.

† 1853 katecheta Mikławš Cyž w Budyšinje, 28 lětny, kiž je pod mjenom Jaroměr rjane pěsnje pisał.

O Serbowstwo,
Ty slěbrorěčka płódna!
Nam wopłodź sucho hona wótčinske,
Njech křewiš to,
Stož njeje sytwa młódna,
Zo płody kiwaju nam rjeniše.

O Serbowstwo,
Ty matka lubosćiwa!
Njech dźěći kubłaju, k sebi zhromadźeny.
Njech zbudźiš wšo,
Zo narodnosć je žiwa,
Naš k serbskej swěrje wšitkich stowaršuj!

*

Haprleja abo jutrownik.

Hižo je so sasso jene schtwórcžlěto léta 1927 minyło a s dźenjišnischim dnjom stupimy do prěnjeho měsaza druheho schtwórcžléta, do jutrownika. **Jutrownik sapocznje** a stónczi so z wobsebitym dnjom. Na prěnim dnju ludźo jedyn druheho rad po haprlejsku pósczelu, na poslednim dnju pak wschě khodobty z domow wucžerja a je spala. Wozrjedź měsaza žwjeczimy jutry, žwjedżeń horjestacza. Wón dopomina nasz na stanjenje naschcho Sbóžnika wot morwych. Tola hdyž wo horjestaczu žtyschimy, pschipadnje nam hischcze druha myslicžka. **Myslimy** mjenujzy na horjestacze pschirody. Semja wotcuża se symscheho spara a nalěcžo wjedże rosžuđnu bitwu se symu. Wozebje w haprleji tutaj rjekaj žwoje mozy měritaj a haprleju tak wuwołanu njewobstajnu sczinitaj. Tola tež tole wojowanje stónczinje pschestanje a nalěcžo wobthowa dobycźeršzy knjeństwo. Luki a sahrody pyscha so z młodnej trawu a lubosnynmi kwětkami. Schtomy a kerki dostanu sesenu pychu a borsy rospukaju so pupki a sahrody steja w najrjeńischim kczenju. Boże žtónczko stupa wyscze a wyscze, pschi spocżatku měsaza **zwěczi 12 hodźin 53 mjeńschinow a kónz jutrownika krij** hižo 14 hodźin 48 mjeńschinow na njebju. A dych naweje nadźije wobdawa naš wschudże.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +12. Dsenja rano w 7 hodź. barometer 731, hygrometer 0, thermometer w nozy +3. — S Połnóżneho morja k ranju postupuje pschinjeze nam wczera nizina žylnische deschcze. Wona je so z khwatkom nad Němskej wupschestrewa, tola je thětro wostałka. K deschczam tohodła jenoż z cjeżka dóńdże, mróczelate njebjo pak dale wobthowamy. Symnischo njebudże. — **Jutrje žobotu** stónczko 5,35 hodźin khadża a so 6,33 hodźin khowa. Měsaczk schadża jutrje rano 6,14 hodźin a khowa so wjeczor 6,56 hodźin. Jutrje žobotu mamy młody měsaczk. Pschedżenak nam njewobstajne wjedro wěschcži.

— **Jutrowne prózdniny tu žu.** Mamy je létża wosebej dołhe. Hakle brjedu po jutrach, 20. haprleje, dźěcži sazo do schule póńdu. Prózdniny maju žtužicz k wodnuchnjenju sa wuczerjow a dźěcži. Do jutrownych prózdninow stónczischu so sa njelicžomne dźěcži schulske léta a jako młodźi cžłowjekojo stupja nětko do žiwjenja, njesnateho a njewěsteho. Tola z jich wocžow žwěcži so nadźija. Dźěcži pak, kiž hischcze dale do schule chodża, buchu pschesahdzene, stupichu trocżel dale a sa te najmjenische stónczi so cżaż rjanych létkow bjes kóždeje staroscże, tež staroscże wukńenja. **S wažnym a žnadź tez trochu** bojasnym zaczuwom cżinja prenje krocżele do wulkeje thěże, do schule. Macź wjedże je sa ruczku. So pak psched wucżerjom žaneho straca méte njebychu, dari jim tón na prénim dnju wulku pižanu titu, polnu thlósthczeńkow abo dołhu plecżenu zaktu. Wjeżele drypotaja i na thymi nózkami i wulkim tornistrom na khribjecże, w kotrymž tasla a pjerkowy kaschczik klepotatej, dazy domoj kusk prjedy macżerje, so jenoż žołty schwamp tak saléthcze. Jutrowne prózdniny žsadża so nam wozebite byc, dokelž telko pschemenjenjow do młodeho žiwjenja pschinjeżu. —

— **Pschikrótschena jěsba.** Ssobotu 2. haprleje 1927 pojedże wós 2, kiž rano 7.30 hodźin z Přečzeja do Budyschina jědźi, jenoż wot Bóschcerisz-Janez, dokelž je dale dróha sawrezna. Tohorunja wós 7, kiž pschipołnoru 12.03 hodźin z Budyschskeje autowoje kólnje wotjédże, pojédże jenoż hacz do Bóschcerisz-Janez.

— **Swobodne mjazowe jětti (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu, 2. haprleje, dopokdnja wot 8 hacz 10 hodź. wotedawa so žyre howjase mjazo, punt po 50 a 40 pj., žyre žwinjazе mjazo, punt po 60 pj. Swinjaze mjazo wotedawa so jenoż na cžłeka 3351—3400.

— **Kajeř nózneho měra.** Sandźenu nóz dyrbjesche policija pschecžiwo tu bydlazemu 27lětnemu techniker se Badenskeje sakrocżicz, dokelž se spěwanjom a hewrjefazjom nózny měr kazese. Jako jeho policajski straznik k měrej napominasche, wón to njewobkedźbowasche, spěwasche a klemjesche so dale a jako bé druhi policajski sastojnik na pomoz pschischoł, bu na straźu dowjedzeny. Tu so tež na sastojnikach pschepschinmy a wobschkodzi jenemu uniformu. Dokelž wón na straźi hischcze dale hewrjekasche, cžło stónczinje do jatby gadźichu. Jeho sadżerjenje smeje sa njeho hischcze sle scžěwki.

— **Nowa autowa cżara.** Němski automobilny tlub je wobsamknył dla stajnje pschibrabrezeho autowego wobkhada a dla straschnych sawinjenjow dróhi pola Delnjeje Hórli wot mjenowaneje wjzy bliże Budyschina pschi prawym botu dróhi nowu autowu cżaru, podobnu na hlubotu hrjebju, wutwaricź. Wona smeje žwoje lepschiny, haj woprawdże idealna móże so mjenowacź, dokelž schoker wjazy tak napinacze kedźbowacź a nastajnje trubicź njetrjeba, haj žamo sdrěnnycź žej móże, dokelž je puczt tak hluboki, so auto njemóże na lewo abo na prawo wujeźi. Po wupruhowanju tuteje noweje cżary so tež tamny bok dróhi wutwari. S dźětkami w blischich dnjach sapocznu.

— **Nowocżajna reklama.** Kaj hischcze krótko do stónczenja redakzije sdonimy, budże sastupjer wulkeje zigarettoweje firmy „Nendże“ w Drjezdżanach dźenża pjatk po zylej Sakscej a pschimjesowanych krajach létacz *a w kóżdym měsaczu a po możnosći tež w kóżdej wsy* cżišłowane a njecżišłowane zigaretty dele mjetacz. Na wschě cżišła zigarettow, kiž maju so hnydom do Drjezdżan pósłacz, su nahladne myta dostacz. Létadło nastaji so hižo rano na pucź, pschełeta najprjedy nawjezorny Sakšku a pschejédże Luźicu popołdnju wot 4 hacz 1/27 hodźin. So by wjednik létadła lózjche dźeło měł, chze so z wjetscha sjawnych dróhow dźerżeć, so by žanu wjesu nje-unjeżnył. Létanski plan je nětkoże scžěhowazy: Létadło pschełeczi Budyschin 4,20 hodźin, Bukezy 4,23 hodźin, pschełeczi Budyschin 4,20 hodźin, Huczinu 4,28 hodźin, Małeschezy 4,30 hodźin, Porschizy 4,32 hodźin, Zornoźnt 4,35 hodź., Lemischow 4,39 hodźin, Jatijob 4,41 hodźin, Dalizy 4,44 hodźin, Schescho w 4,48 odźin, Khróżcżizu 4,52 hodź., Hornju Borschcź 4,55 hodźin, Rózant w 5 hodź., Radwoź 5,03 hodź., Worzny 5,6 hodźin, Wulske Ssdary 5,10 hodź., na to poleczi hischcze pjches dalsche žerbiše wsy, kotrež hischcze njeježu wésče a shubi žo 5,15 nad Czornobohom, so by wémške wzy pschełetało. Kelko mytow je so wudało, so Wałkoru wojsewi. Najsajimawische na létadle je, so smeje 4 tšeschki.

S **Radworja.** Dokelž kóżde léto wichor s tšechi nascheje farkeje zyrkwje wjele zyhelow swutorha, žu so rosžuđzili, zhlu tšechu s koprom kryc. Njebudże to tak droha wěz, kaž by sej žnadź nechtójkuli myslił. Pschetoż na farje hižo nescheto zentnarjow kopra leži, *kotrejž žu wobsdni* sa pozlednje dwě lěcże do móschnicżki nawdawali. K létu budże wésče telko hromadże, so žo zyła tšechа — a to je wésče wjele — s nim pschekrycz da. Schtož budże załowacz, žo s rospschedatych zyhelow nakupi. Wšo dźelo budże žej nektore tyžzay žadacz, tola sa to njebudże potom kóżde léto tych pkatanjow trjeba. A wschitzy budża wjeselí, so jim žadyn zyhel wjazy na hłowu njepadne, kaž je so loni bjes mała dopiżowarjej stało.

S **Radworja.** Wczera rano w schtwórtej hodźinje wudnyr w Radwoźtim Haju pola Kamjenjej w Schokcżiz hoscżenzu woheń. Dokelž bé khéża je zkomu pokrył, zapachu bórzy je wschěch rózkow pkomjenja. Wuthowacź so wjele njehodźesche,. Jako prénja pschijédże Lomscżanska wobora, posdźisco pschidružichu so hischcze wobore s Adolfiseje Hóty a s Radworja. Pschicżina wohnja njeje znata.

Se **Ssowrjej.** Sjawny pucź se Ssowrjej do Nachlowa so dla nażnpowanja a twarjenja wónzuchow na Ssowrjeczanskich honach wot 31. měrza hacz do 7. hapri. 1927 sawrě. Jésdny wobkhad pokasuje so na Bréfow.

S **Korjej** pola Lubija. Jako brjedu dopoldnja pohonc Waclaf Jóraal, kiž pola tudomneho kubleria Ramscha žłuži, s konjomaj hnójnjor wożeche, je jemu konjej nadobo spłóschtschitaj a pohonca z woja storhnyschtaj. Wón padże tak njesbožownje, so koła psches njeho sajedżechu. Jeho dyrbjachu do Lubijiseje khorownje dowjesc. Lekaŕ spóńta, so je so Jóraal na khribjecże cżežko smjatł.

S **Wósporka.** Swój 25 létny wuczeřski jubilej žwjeczi dźenża tudomny knjes kantor Scibt. **Jako bé k jutram** 1902 na Lubijiskim seminaru pruhowanje srakosche wobstał, bu k 1. haprleji 1902 sa pomocznego wuczerja we Wósporku pschistajeny, hdyž hacz do 30. septembra 1904 służkowaschе. Na to służkowasche 2 lěcże w Sohlandze pschi Czerwjenym Kamjenju a jako mějescze žo we Wósporku kantorske městno wobsadżi, samolwi žo wón sa tole městno a wrócži žo k 1. januarej 1907 do Wósporka. Tak służkuje hižom pschez 20 lět we Wósporku. Jako jeho pschichodny nan, rektor Büchner, k 1. haprleji 1923 na wotpocżink dźesche, wusnwolichu jeho jeho kollegojo sa schulskeho wjednika.

S **Wujesda.** Nataksti dźěłaczeŕ Grośer s Czornjowa mějesche so brjedu psched Lubijiskim kantskim sudom jebanstwa dla samolwicź. 20 létny wobsrożeny bésche žebi njedźelu 30. januara 1927 rano na Wujesdżanskim sastanischczu njedźelskaj liječakaj do Budyschina kupit. Wot kolijoweho wuhibarja W. pak bé 5 hriwnow pschewjele won dostał. Krótko po wotjédże cżaha so sastojnik na smykł dohlada. Grośer bésche wot sudnistwa pżaczeństi pschikas wo 20 hriwnow dostał. Dokelž pak pjenjesły saplaczicź nochdyschce, dóńdże k jednanju. Grośer ma jebanstwa dla *jiwje 20 hriwnow saplaczicź.*

S **Njeswacżidła.** Dźěłaczeŕka w hrodowskej sahrodze Hana Měrschowa žwjeczi dźenża 1. haprleje žwój 50-lětny

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

75] Pokraczowanje.)

Wós sawrjeskota a wujédże s dwora won, wotkał.

Basarow bésche prawje mél. Rosmotkujejo so na žanjšnem wjeczoru s Katju, bésche Arkadij hižo na žiwjeho wuczerja sabył. Wón pocża jo pomałku jej podrjadowacź, a **Katja** to derje sacżuwasche, a žo tomu ani njedźiwasche. Nasajtra dyrbjesche wón do Marina Jéchacź, k Nikolaju Petrowicżu. Anna Sergejewna nochzyschce młodźinaj cżłowjekomaj na pucżu byc, a njewostajesche jeju jenoż pschijatjosnosce dla pschedełho žaneju hromadże. Wona wotwjedże wulkoduschnje wot njeju staru wjeschołowku, kotraž bé jo pschi powésce wo pschichodnej žeńtwje wscha rosnjendża. Swoprědka bojesche so Anna Sergejewna, so mohł napohlad na jeju sbożo ju žamu rosrudźicź, tola sta so runje zyle nawopak: tutón napohlad ju niz jenoż njerosrudźi, wón twubudźi jeje wsajtu a lubosć. Anna Sergejewna ju nad tym swjeżeli. „Sda so tola, so je Basarow prawje mél“, pomyślí pschi žebi, „we mni tczi wczipnosć, jenicżku wczipnosć, a lubosć k pokoju a měrej, a zebicżiwosć . . .“

„Dźěcži!“ rjekny wona wótsje, je lubosć woprawdże wumyślene sacżuczo?“

Tola ani Katja, ani Arkadij njedorosemischtaj tole jeje praschenje. Wěsty strach bé wona jimaj naczinita; rosmotwa, kotruž béschtaj žebi nimowólnje wotpospłuchałoj, njechasche jimaj ż myslow. Szyka pak smérowa jeju Anna Sergejewna bórzy; to wschak njebé tak cżežko, pschetoż wona bésche so žama smérowała.

XXVI.

Basarovaj starschej so cżim bóle nad pschijéżdżom žwojeho žyna žwjeżeli schtajo cżim wjetsche béschtaj jeho wocżakowałoj. Arina Wlaśjewna bé so tak naspłóschała a bésche so domje tu a tam, so Wasilij Iwanowicź in i kurwotu pschichrunowasche: kónczk jeje wumjasanjeje ßukuje pschibawasche jej néschto na ptaka podobne. Nan žam jenoż mórczesche a pokuźowasche sboka jantarowy zomak žwojeje dymki, kiž nétjesche w lubje bimbaju. Potom pschimnasche so sa schiju, wjesche z hłowu, na wschě strony jako by chcył pruhowacź, hacź ta hischcze derje jedźi, a stónczinje wocżini schéroko hubu a žmérjesche so žmérom.

„Ja žym t tebi na wschě schésczi njedżel pschijéł, stary!“ rjekny jemu Basarow, „ja chzu dźélacź, a ty mje, proschu, wot dźéła njerowdżerżuj!“

„Ja budu tebi tak w dźele łasyc, so na moje wobliczo zyle sabudżesch!“ wotmołwi Wasilij Iwanowicź.

Wón žwoje ßlubjenje dopjelni. Pomeschczinschi žwojeho žyna taj prjedy w kabinecze, je won takrjez psched nim khowasche. A tej njedopuschczi, je by žona žyna j pschewjele nésnuczimi wobczežowałoła.

„Mi žo žda, macżerka moja,“ dżesche wón k njej, „žmój Enjuschzy pschi jeho prénim pschebywanju trocżi jara na schiju lésoj: nétko pak chzemoj rosumischej bycź.“ Arina Wlaśjewna bé w tom j mużom pschesjedna, ale njemésesche wo to wjele, dokelž zawobłada žwojeho žyna jenoż sa blidom a bojesche žo žamo, j nim porzeczeź. „Enjuschka!“ — wona ósżto rjekny, ale pridy hacź žo tón k njej wobroczi, wona pschida: „Niczo, niczo, ja jenoż tak!“ pschi cżimż pschebérasche žo žo j porstami po schmórkach žwojeho edikłała (toschki). Potom dżesche k Wasiliju Iwanowicżej, a rjekny jemu, podrębwschi žebi lizy: „Kak jenoż mohła žmniez, mój nasłuschi hotbiko, schto žebi Enjuschka dżenża k wobjedu pscheje, hacź schczej abo borschczej.“

„Cżehodła njeżżu žo jeho žamoho wopraschałaa?“

„Haj, ja bych jeho tola myślła a rosmjerżała!“

Tola Basarowaj žam dokho we wożamoczenjach njewotra; bórzy take žmiza dżélanja s njeho wutkoczi, a na jeje městnje saja jeho struchliwa wotwidkowacź a tłuchi njemér. Dżiwna mucżnota twjewi so we wschěch jeho pohibowanjach a žamo jeho wésty a khrobły stup žo pschemeni. Wón pschesła žamłutki žo pschełchodżowacź a poca žebi telwarschnosć pytacź. Pijesche cżaj wo sstwje, khodżesche s Wasilijom Iwanowiczom po sahrodzy a pachasche j nim trubku hromadże. Haj, praschesche žo ras, kak žo duchownemu wótżej Alekżej wjedże. Wasilij Iwanowicź žo najprjedy nad tutym pschemenjenju swjeżeli, ale jeho radosć wschak dołho njetrajesche. „Enjuschka cżini mi starosce,“ rjekny wón wo swojim synu, „ja chzu dżélacź, a ty mje, proschu, wot dżéła njerowdżerżuj!“

Wasilij Iwanowicź prózowasche žo nécżto krócź sara wobhladnuniwe žo wuprascheć sa jeho dżéłom, sa jeho strowotu, sa Arkadijom . . . . Ale Basarow wotmołwjesche jemu njerad, njerudnje, a jónu, hdyż bé sa tym pschischoł, so nan we žwojej rosmołwje pschczo nécżto wusłuschuje, rjekny jemu njerżazy: „Schto dha žo ty takrjez na kónczkach nohow stajnje wokoło nje wlaczisch? Tale manéra je hischcze hórscha dużli pryedawjescha.“ —

„Nó, nó, njemél mi jenoż niczo sa sło!“ rucże wbohi Wasilij Iwanowicź wotmołwi. Tez politiike rosmołwy jeho hižo njechmjachu. Jenoho dnja wón pocża wo bliżim wuzjiwobodżenju burow, wo sacżerjenju robotu, wo postupje rjeczecź, nadżeju ho, so s tym wutwdżi wjazim žwojeho žyna. Tola tón jednorazko prajesche: „Wczera za dżeń w rózł jahrodu a tu wuslyschach, kak burizkej hólczijkaj, méżio toho, so bychtaj žwoje stare pężnje hacź do dybawoscże spéwałoj, rejeschtaj tajkule pężnicżki: „Prawy cżaż na ßtawa, wutroba luboscź jacżuwa . . . tu maseh mój postup!“

(Pokracź. jeżehuje.)

dźelowy jubilej. Jubilaćka steji hischeje pischego ßwérnje w ßwojim dźele.

S **Miločiz a wokolinu.** Pischedźydźstwo a ßobustawy tudomneho pisched krótkim ßałoženeho łódźnišćeho towaŕstwa ßu ßebi wotmyßlili, ßwojemu njeßpróżnemu pŕenjemu pischedźydźe a ßpěchowarjej kanalowemu projekta pomnik kŕaćicz. So by pomnik cześćaßłóbne městno dostał, budże ßo pischirodny pomnik „Kamjeńtna żaba“ wołstroniczi a tam tutón nowy pomnik k ßławje ßpěchowarja łódźniśtwowego kanala poßtajićz. „Kamjeńtna żaba“ pischewjeße ßo do Stróże pola Rakez a ßo tam pisched domom ßławneho wjeßnjana poßtaji. Transport budu dwě Bulldozy firmy Lanz wukonjećz. Wotkŕyenje pomnika ßo w błiśchim cżaßu wosjewi.

S **Khrośćiz.** Rada ßa maćerje podawa ßo ßrjedu 6. haprleje popołdnju w 2 hodź. w hoßćenzu. Lěkaŕ budże pischitomny.

S **Pančiz.** Rada ßa maćerje podawa ßo pjatk 8. haprleje popołdnju w 2 hodź. w hoßćenzu. Lěkaŕ budże pischitomny.

S **Khodźebuß.** Tu w Śprjewi njedaloko Kleinertez wupoßćerńje cżołmow cżěło małcho hólcżka ßwody wuczahnychu. Każ ßo ßda, je ßo dźěcżo hakle ßedma narodźiło, wono bě do baßtoweho pischikrywa ßawalene.

Z Łužicy.

S **Wjaßoŋzy.** Tele dny w naßchej wßy tři wulke pižmowe ßchćurki morichu. Każ ßu wobkedźowali, ßu we hacże, w kotrymż ßchćurki nadeńdźechu, hißchcże někotre ſ tutych ßchłódnikow.

Se **Žitawy.** Cżeßtliki polěr Korla Hahmann, liš pola wokrißneho ßaßndleńßkeho towaŕstwa ßa Žitawße wßy dźěła, ßwjeći ßwój 50lětny jubilej jako polěr. Pola ßwojich powołanßkich towaŕßchow je Hahmann cżeßćzena wołoßa.

* Se **SShorjelza.** W ßwojim poßlednim poßedźenju pischijachu měŕßchćanßcy ßaßtupjeŕßo namjet měŕßchćanßkeje rady, po kotrymż ßo 2 milijonaj hriwnow ßa natwarjenje 500 bydlenßkich pßchiłwołißchtaj.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** Pisched nětkotrymi dnjemi ßo zyle cżiſto bronzowoho jěßnoho ſ wóßkom pischi nutßthodze do Drježdżańßkeje Radneje pinzy wotßtronili a druheho jěßnoho ſ wołoßom ſ Miśchnjańßkeho pŕzlina ßtajili. Tak ßpodźiwna poßtawa ßtukuje w cżěmnym wjeßele ißhoda Radneje pinzy jara derje, też wo Bacchußowy pałz wjazy ßchudrowaczi njemóża.

* S **Drježdżan.** (Kónz wobydleŕßkeje nuſy.) We ßwißku kétuſcheje kétuje wuśtajeńzy „Papjera“ je Wilsdrußfßka firma ßapoczała 100 khěżow ſ papjeru na prawym brjoſy Weißeŕzy we Plauenßkim dole twaricz. Kóżda khěża ma tři ßtwy a wjazy pódlańßkich rumnoßcżow a płaczi jenoż wokoło 500 hriwnow. Khěże ßu tak krute, ßo wětr a njewjedra wudżerża. Kónz tuteho tydźenja budże kolonija papjerjanych villow hižo hotowa, tak ßo budża hyndom po 1. haprleji móż bo nich ßaćzahnyć.

* S **Drježdżan.** (Nacżaßne wunamakanje.) Drježdżańßkemu inżeńeŕej je ßo po létadokhim dźěle poradźiło, apparat natwaricz, kotrýż w pßchichodze kóżde njeßboże ſ awtom abo **motorßkim** kokom ßnjemóżni. Pŕedtu na awcże abo kole ßo gumijowy hół pßchicżißni, cżeńka rokła ßwjaße jón ſ motorom a dale ſ propellerom, kotrýż je ßadu na wołu pßchicżißnjeny. Tak cżuże hacż ßo nječhto bóła dótknje, ßo propeller ßady poczina wjerzećz, tak ßo ßo awto abo koło wróćzotórhnje. Tak hudźa w pßchichodze awta móż bjes wobmyßlenja do ßo jědźaczi a też na ßchtomu, murje a ludźi njebudża wjazy dźiwaczi trjebaczi. Nadźijomnje tute wunamakanje je noż pŕeni dźeń haprleje njepłaćzi. —

* S **Greiffenberga** w Schleßßkej. (Nowe milijonßke herßtwo?) Pŕjedn w SShorjelzu pischißłaraŕa pßchedawarka Hedwig Murmannez w Meſſersdorfje doßta hamtißku powóźcz, ßo je ji jedyn w Ameriźy ßemŕeły wuj 450 000 dollarow ßawoßtajił. Pŕenjeßły ßo pjeza hižo w tutych dnjach wupłaczo. Nadźijomnje ßo Murmannez tak njeßjeda, laż milionßki herba w Meeranje.

* S **Barlina.** (Pisched wocżomaj ßwojeje maćerje ſ wokna kłoczißka). Pisched wocżomaj ßwojeje wot tśiroch lět ßem hižo dołpołnje ßlenjeneje maćerje ßtoczi młoda hołza, kotraż napohlad ßwojeje cżeŕpjazeje maćerje wjazy ßnjeżcż njemóżeßche, ſ wokna we 4. poikhodźe na haßu dele. Hołza bě hnydom morwa. —

Přilopk.

* **Wjeleźracżk.** W Dieburgu ßcżinichu ßebi młodźi pacholo żort, ßo ßebi wot rěpnika meter dołhu kołbaßu wudźełaczi dachu, kotraż tři punty a 60 gramow ważeßche. Tutón thértry ßonj kołbaßu ßjě potom 23lětny pachoł ſ dobrym appetitom ßa połdra hodźiny. Wě ßo ße ßwojimi towaŕßchemi wo to ßadźił.

* **Macż pischeczišwo dźiwaju.** Na kuble Thereßienhoſ pola Wulkeho Nechnowa w Teltowßkim wokrißeju je 34-lětna, wot ßwojeho muża dźělena, Hana Krawikźowa ßwoju. 11lětnu dźiowku ſ nożom kłalała a morita. Morderßku ßu jaßeli. Po ßdacżu je wona w nadpadże błuda njeßkutk wuwjedła. —

* **Cżołm ſ 19 muźimi ßo podnurił.** Farowßi cżołm „Haſſtein“ ßraſy pola Meßmanna Cyjar do druheho cżołma a ßo podnuri. 19 muži ßynła wobßadka ßo ßatepi. —

* **Połdra milijona kilogramow wolija ßo ßpaliło.** Każ ßo ſ Moßkwy piße, je ßo w Baku 100 000 prudow wolija ſ wohnjom ßniczało. Wjele dźěłaczerjow je pjeza pßchi tom ßmjerć namakało. —

* **Karpatißtorußta wjeß w plomjenjach.** S Užhoroda w Karpathoruſßej ßo piße: We wßy Joßina ßałhadża hobrißi woheń. Wßazu hacż 40 khěżow ßo pali. Policija a wohnjowe wobory ſ zyłeho wotkrjeßa ßo prózuja, woheń ßahaßhećz.

Sportske zdźeńki.

Pischi bokßowanju ßmjertnje njeßbožik. W Alt-Haldenßlebenje pola **Magdeburga** liſerja **Wilhelma** Rimanna pischi bokßowanju jeho pßchećziwnik tak njeßbožownje do delnjeho żiwota ßtorcżi, ßo ße jemu cżjerwa rostorhnychu, na cżoż młody cżłowjek wumrě.

Franzońßka ßahorjenoſcż ßa ßport. Na autowej wuſjěżdżowarni Miramas k cżeßćemu wußtupjenju dóńdże. Dokeľ bě cżara ßa automobile jara pßchemacżana, nochcżyßche jena autowa firma ßwojim wołam jěźdźicż dacż, bjeße jěźdżenje wěło na pßelkej dróży ßa żiwjenje ßtrachne. Pßichiladowarjo ßo nad tym tak roßhorichu, ßo ßo do wujeźdżowańße dobuchu a wurubichu woßy firmy, kotraż ßo ßapowědźi. Moni chżychu wujeźdżowarjow ſ hrożenjom k jěźdżenju nuſowacż, ßo dyrbjachu tuczż kónczenje cżełenyć. Jeneho automobiliſtu pßchebichu, powalichu a ßapalichu jeho auto. Po tychże podawkach wobßamknychu automobilowe dźěłarńje, ße ßwojim wołam w Miramas wjazy jěźdźicż njedaża.

Nowy ßwětowy rekord we wyßokoćetanju. Franzowßki leutnant Demaugeot je ße ßwojim mórßkim łétadłom nowy ßwětowy rekord poßtajił. Wón leczeße ſ nim pßches 9 000 metrow wyßoko. Dotalny ßwětowy rekord bjeße 8980 metrow.

Nowy autowy ßwětowy rekord. Pßchi nowißchim poßpyće ſ powßchenju rekorda poradźi ße ßendźelßemu automobilowemu wujeźdżerjej majorej Segraeve pßchi Daytonßkim mółłim brjołu na połkupje Floridje we Ameriźy, ßo ße ßwojim 1000 P.S. wołom hodźinßku ßpěchnoſcż wot 280 kilometrow na 289¼ kilometra na hodźinu powyßchi. To je najwißcha ßpěchnoſcż na zyłym ßwěcże, kotruż je hdy auto doßcżahnyło.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 1. haprleje 1927.

Wčerawße kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2115	100 półsk. markow	—
ßendźelßki punt	20,454	100 čßkosł. krónow	12,468
10 ßwajc. frankow	81,026	100 franc frankow	16,56

Berlinßka burßa jenoż ńekotrym efektam horjeßbijaze kurßy pßchinjeße. Hewak njebě wobßtajna. Wiki w dołhich ßliſcżanach běchu też wcżera dale ßtadne.

Produktowe wiki też wcżera wjeße nowoho njepßchinjeßchu. Powßchikkowße běchu ßkórze ßk. kenc. Rokła bě zentnar wo 10 pj. a wowß wo 5 ¼. brożßchcżi. Wcżera płoczeßche zentnar

w Berlinje:

pßchenzy 13,35—13,50 hr., rożi 12,95 hacż 12,85 hr., jecżmjenja nałkławcżo 10,70 hr. hacż 12,45 hr., nałumßkeho 9,60—10,25 hr., wowßa 10,15—10,55 hr.,

w Lubiju:

pßchenzy 12,30—13,10 hr., rożi 11,90 hr hacż 12,50 hr., jecżmjenja nałkławcżo hr. 10,80—12,40 hr., wowßa 10—10,50 hr.

w termijowym wikowanju:

ſa měrc: pßchenzy 14,30 hr., rożi 12,90 hr.
ſa meju: pßchenzy 14,17½—14,20 hr., rożi 12,96—12,95 hr., wowßa 10,60 hr.,
ſa julij: pßchenzy 14,07½ hr., rożi pak 12,41¼ hr.,
ſa ßeptember: pßchenzy 13,17½ hr., rożi 11,45 hr.

Wiki ßchiwórtk w Kamjenzu.

SStołotej kećzk 20 pj., rabißki 15 pj., bjały kał 12 pj. a cżerwjeny 15 pj., wirßinkowy 15 pj., ßeleny 30 pj., kwětkaty 25—60 pj., jěßna koboda 30 pj., jeja 9 a 10 pj.

Wiki wcżera w Lubiju.

Butra 1,05—1,10 hr., jeja 9—10 pj., twaroh 25 pj., kuſerßka 10 pj., bjały kał 12 pj., ßeleny 35 pj., cżerwjeny 15 pj., karoty 20 pj., jěßna koboda 30—35 pj., kwětkaty kał 25—70 pj., kółraät 20 pj., kórń 1,20 hr., zyßła pał 15 pj., tomaty 90 pj., radißki 15—20 pj., cżerwjena rěwa 10 pj., ßelerj 40 pj., pětrßchilka 10 pj., jabłuka 20 hacż 45 pj., khrěn 1 hr., běrny 6 pj., kißały kał 10 pj., łany wołij 1,80 hr.

Wiki wcżera w SShorjelzu.

Butra 1—1,05 pj., jeja 8—10 pj., zyßła 10—15 pj., běrny 5—6 pj.

Wiki wcżera w Khoczebuzu.

Butra 1,90—2,10 hr., jeja 9.10 pj., twaroh 30 pj., łany wołij 1,40 hr., howjaße miaßo 0,90—1,20 hr. a cżelaze 1,10—1,30 hr., ßkopjaze 1,20—1,30 hr., ßwiniaze 0,90—1,20 hr., połeć ßuſcheny 1,20—1,30 hr. a liny 1,70 hr., ßchcżuki 1—1,20 hr., karpy 1—1,20 hr., młode hołbje 0,80—0,90 hr., kury 3—4 hr., khapony 3 hacż 4 hr., morchej 10—15 pj., jěßna koboda (SSpinat) 40 pj., kwětkaty kał 35—50 pj., cżerwjeny 15—20 pj. a bjały 15—20 pj., ßtołotej kećzk 20 pj., zyßła 15 pj., běrny zentnar 6,75 hr., jabłuka 15—70 pj., kruſchowy 35 pj.

SSchwinjaze wiki ßchiwórtk w Khoczebuzu.

Na ßwinjaze wiki běchu ßchiwnjeßli 1283 proßatow a 210 běhakow. Te płaczachu:

proßata:

małe	10—15 hr.
ßrjenje	15—20 hr.
wulke	20—25 hr.

běhatk:

małe	45—50 hr.
ßrjenje	50—70 hr.
wulke	70—90 hr.

Bučzny a połny najeßli pjenjes ſ 1. a 2. haprl. żada wyßchcżha hajnkowanja w Běłej Wodze.

Na pßchedań:

SSwinu a běrny ßej ßymjeńcżki w Běłej 34 p. Kamjenza **a ßołotejowe hadźeńki, Schmidt w Hrubocżicach.**

Ze ßwěrnych towaŕßtwow.

SSchadźenje ßwěrnych towaŕßtwow. SSwěrne towaŕßtwo Kamjenz-Wokrjeß ßchadźi ße na ßchtwórtk, 7. haprleje, wječor w 8 hodź. w hoſtinzu Wjeńzkowa w Kamjenzu. Na ßchadźenju ßwěrnych towaŕßtwow

Nowe dóšle! * Připóznate zažnje

symjeńtne běrny

poskićam ze składa Hošic bróžnje: Julinčry, Thielec najzažniše, Kaiserkrony, Schneeglöckchen, Odenwälder Blaue, Industrie.

wosebita wikowarnja z běrnami

KARTOFFEL-DRÄUER B·D BAUTZEN

Erich Bräuer

w Budyšinje na Móltkowej drózy.
Telefon 3904.

KARTOFFEL-DRÄUER B·D BAUTZEN

Z nowej drastu

k naléču napřeco!

Naléčo přińdže samo wot so, ale

nowe wobleki a mantle

— za mužow a pachołow —

je kóždy nuzowany, kupować. Najlepje a najtuńšo kupujeće je pola nas!

Płaćizny:

Wolmj. hólčace wobleki	45.—	32.—	16.— 9.75
Kielske sukn. wobleki	49.—	28.—	22.— 18.75
štrykow. wobleki	38.—	24.—	18.50 12.75 5.75
hólčace paletoty a mantle	36.—	23 —	12.50
Kielske pyaky	33.—	26.—	17.50 10.50
jenotliwe kholowy	9.50	6.50	3.25

Bocenske kosmičkate mantle a alpska hólčaca drasta

WILHELM **RUDOLPH**
vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8.
Bautzen

Naléčna wobućowa masa

woprawdże tunje płaćizny

Žonjace črije ze spinku
čorne, přijomna forma, połwysoki pjeńk, krute wuwjedźenje **5.95**

Žonjace črije ze spinku
čorne, elegantna forma z wupyšenjom, nowočasny cleg. pjeńk **7.90**

muž. črije ze šnór. do dźěła
wosebje krute a dobre **6.95**

dźěćace črije ze šnórow.
brune, k nozy připrawjena forma . . . . 20/22 = 3.25, 19/18 = **2.95**

sandale
brune, howjaza koža, wopr. tunje ale dobre 43/46 = 3.25, 36/42 = 2.95, 31/35 = 2.50, 27/30 = 2.25, 25/26 = **1.95**

tofle
plyšowe a kordowe tofle, rjane mustry **0.95**

Kisseller

w Budyšinje

Česćenym wobydlerjam w Bukecach a wokolinje poručam so jako

rólnik

a k woženju wšelakich tworow.

Při potrjebje prošu so na mnje wobroćić.

Max Jentsch w Bócanach.

4 a 6 rózkate

groćane pletwa

kalaty grot. groty k spinanju, łopuče, hnojowe widły, hrabje, pilki, zacynkowane bowy

poskića najtuńšo

Walter Voigt w Budyšinje

na Jerjowej hasy 3 / Telefon 2320

Cychi 1 nawoblečenje ze 2 hłowakom. 7.— hr.
běłosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent m 60 pj, ruby na blida, twjelki trjenja a ruby na hość. blida
J. Erler w Budyšinje
rózk Krónpryncoweho mosta.

Krasny statok,
nowy twarjeny z dobrym wobkhodom bjez konkurency w kat. cyrkwinskej wsy Horneje Žuliny je hnydom abo pozdźišo na předań. Kupc ma Serb być. Poskićenja pod „D 35" na wud. Serbskich Nowin.

Sewcownja.
Porućam swoju hižo **45 lět** znatu **dźěłarnju wobuća** po měrje a **wuporjedźerniu.** — Pročuju so stajnje, zo bych swojemu woteběrarstwu wšitko derje a tunjo, kaž hač dotal, poskićał.
August Schulze w Budyšinje
na Žitnych wikach 44.

Kože wšěch družin
kupujetaj stajnje po najwyšših dnjowych płaćiznach.
Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy 54
Sobotu w hośćencu „Halber Mond".

Rólowanske a kupanske ruby, ruby na blida a na hośćenske blida, ložowe damasty, běłosmuhate nawoblečenja, přikrywy na sofy a diwany, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler na Žitnych wikach 11 znapřeča hośćenca „Stern"

E. Paul Lehmann
štomnica w Budyšinje,
Carolastr. 5. Telefon 2125
poskića po wosebje tunich płaćizn. wšě druž. a formy:
najlepšich
sadowych štomow
sprikosow, brěškow, kosmatč., štomk. a kefk., janskich jahodkow, štomikow a kefkow,
najlepšich
różowych štomikow kaž:
žarowate róže, wliate róže, nižše różowe kefki, Rododendron we wšěch barbach, smjertne drjewo we wšěch formach a k sadźenju.
Dalje, kefki, symjenja a wšitko druhe.
Prjedy hač kupujeće, wobhladajće sebi bjez nuđenja ke kupowanju mój skład a žadajće sebi moje płaćizny.

Tunje nowe

hrónčka

na scénu su dóšle

Serbska kniharnja
w Budyšinje
w Serbskim Domje

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńa w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumčłski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Korčma na Horje

Sobotu, 2. IV. a njedźelu, 3. IV.

swinjorčzanje

K tomu přećelnje přeprošujetaj
Richard Völkel a mandźelska.

Mudry muž kupuje pola wěcywustojneho
njedosćěžne, lohkoběžace a elegantne

Dürkopp-Ringlager jězdne koła

z Cord-wobručemi / tunjo pola mechanikarja
M. Böhma w Budyšinje, na Zitn. wik. 26
Wšitke wuporjedźenja a narunanja!

Jězdne koła

šijace mašiny, separatory a narunanske dźěło najtuńšo, za přihódne wotpłaćowanje pola

Joh. Klemm w Budyšinje

na Serbskej hasy 1

Najlepši čerwjeny dźećel,
„ Šwedski dźećel,
„ běły dźećel,
„ Jnkarnat-dźećel,
runklicowe symjo, orig. Kirschec ideal,
Eckendorfske hobrske walcy, žołte a čerwjene,
seradelu, hróch, woku, peluški kaž też **wšitke druhe**
symjenja za polo a zahrodku

poskića

SAMEREIEN K.P.J. FÜR FELD UND GARTEN

Karl Preißer jun.
w Budyšinje

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarńow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Poskićam:

čelace mjaso . . . . punt **1.20** hr.
swinjace mjaso punt **1.00—1.20** „
zmjerznjene mjaso 0.80 „
howjaze mjaso . . punt **1.00** „
mjasowu jušku . . . . . **10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu 10 pj.
čopte kołbaski . . . . **10—20** pj.
wšelaku kołbasu . . **0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje
rězniski mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstrasse 1).

Mam wulki transport **rańšo-pruskich młodych wysokosućelnych a nowodójnych**

kruwow a jałowcow

njedźelu 3. IV. w mojich hródźach jara tunjo na předań. Kulow je bjez skótnych khorosćow.

Michał Nischpork w Kulowje
wikowarnja z plahowanskim skotom. Haschkestr. 24

Wot njedźele, 3. haprleje 1927, mam **wulki transport rańšopruskich**

kruwow

(wysokosućelnych a tajke z čelatami) w **Kneusec korčmje w Njeswačidle při dwórńišću na předań. — Też z rěznym skotom móže so płaćić. Přihódne płaćenske wuměnjenja.**

Heinrich Jakubetz,
wikowař z plahowanskim skotom w **Konjecach.**
Telefon Wóslink čo. 27.

Sobotu, 2. haprleje 1927, dostanjemoj **wulki transport 3—ślětn. Ermlandskich**

konjow

a mamy tute na předań a k zamjenjenju

Popela a Jorš w Kulowje.

Dźěćacy wozyčk je tunjo na předań w Budyšinje, Neugasse 5 p.

Štrykowansk. wołmu słomjaki na rózku por. tunjo **J. Erler,** Kronp. most

Rěčne hodźiny

wotměwam wšědnje:

w Pančicach
wot 7—9 hodź. dopołdnja

w Janskej Kupjeli
wot 1—2 hodź. popołdnju
z wuwzaćom njedźele.

Štóž chce domach wopytany być, njech to hač do 9 hodź. dopołdnja wozjewi.

Dr. med. Mikławš Rachel
Telefon: Pančicy 229 a 239

Přiloha k čisłu 77

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 1. haprleje 1927

Cyrkwinske powěśće.

W Michałskej zyrkwi njedźelu Judika rano ½8 hodź. wobłe wotkazanje němske (farař Tischer), dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje (farař Kapler). Schwórk pop. w 3 hodź. na dwórnischežu žonjace towarstwo.

Semrěł: Klimant Franz Erich Dippmann, piekarski mišstr w Ratarjezach, 43 Lt. — 26. 3. Bernhard Robert Todt, wójnski invalida w Tšłanach, 34 Lt.

Krajnozyrkwinske šhromadźenstwo w Budyšinje na Rožowej haju 31.

Njedźelu dop. ¾11 hodź. njedźelska šchula, wječor we 8 hodź. evangelisajska šhromadźizna. Thema: „Kak móžesche so Judaš Ischarioth k picherandnikej swojeho mišstra sčinić?“ Póndźelu wječor we 8 hodź. šhromadźizna žonskich bustawow. Wutoru pop. w 5 hodź. hodźina za žony a wječor we 8 hodź. šwjatk młodźiny za rostudź. kšesćeć. za młodźenzow. Sšrjedu wječor ½8 hodź. wječor šwjatk młodźiny za rostudź. kšesćeć. za młode holzy. Konfirmandki su wosebje kwitrobne witane. Schwórtk wječor we 8 hodź. bibliška hodźina.

— Knjez šhromadźerstwowy wotkładar Zimmermann smje bibliške hodźiny njedźelu pop. w 3 hodź. w Rozwodźezach, šrjedu w Korsnjicy, schwórtk we Wjeležinje a pjatk w Hornjej Hórzy.

Pucšowazy předar Kšchižan smje njedźelu pop. ½2 njedźelsku šchulu a w 3 hodź. biblišku hodźinu w Wikej Horje, wječor w Nowych Porchźicach, Póndźelu w Kumwałdźe, wutoru w Drožkźicy, šrjedu w Motydle, schwórtk we Wolbramezach a pjatk w Kotezach.

S Budeštez.

Njedźelu Judika smje wyšši farař Domaschka rano ½8 hodź. němšku spowědź, farař Bóiz dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske předowanje.

Popołdnju w 2 hodź. smje farař Bóiz pruhowanje serbskich paćerskich dźěći. Popopołdnju w 3 hodź. smje wyšši farař Domaschka pruhowanje němskich paćerskich dźěći.

Sšrjedu wječor we 8 hodź. bibliška hodźina.

Sšrjedu wječor ¾8 hodź. šhromadźizna žónskeje młodoseze.

S Bukez.

Njedźelu Judika rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. ¾9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerskich dźěći, pop. ¼4 hodź. kšchežeńska Boža słužba.

Wutoru pop. w 3 hodź. žónske towarstwo pola Nabowskej.

Pjatk dop. w 9 hodź. póstne předowanje.

Semrěła: Johanna Christiana swob. Dejzyna rodź. Bergmannez, wobydlerka w Pomerzach, 84 l. 5 m. 10 dn. stara.

S Budyšinka.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. serbska spowědź a dop. w 9 hodź. serbske kemšenje, žo pšišłamknje pruhowanje paćerskich dźěći. W 4 hodź. serbske póstne předowanje.

S Barta.

Njedźelu Judika rano w 7 hodź. němska spowědź a we 8 hodź. němske a ½10 hodź. serbske kemšenje. Popołdnju w 2 hodź. pruhowanje paćerskich dźěći. Po tym pożohnjenje zyrkwinskich přisłušerjow.

S Delnjeho Wujezda.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje.

Pjatk 8. haprleje dop. w 9 hodź. serbske póstne kemšenje.

S Hodźija.

Njedźelu Judika smje farař Voigt rano ½8 hodź. němsku spowědź, ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. Na němšim kemšenju so němske paćerske hołzy, na serbšim kemšenju so serbske paćerske dźěći pruhuja. — Popołdnju w 2 hodź. je zyrkw. rozsrěźenje se žónskej młodźinu.

Sšrjedu pop. w 3 hodź. je šhromadźizna žónskeho towarstwa w Cigneriez hoscjenzu.

Pjatk pop. ½5 hodź. je němska spowědź a w 5 hodź. němska póstna nutrnosć.

S Hušt.

Njedźelu Judika dop. ½9 hodź. němske předowanje, kiž so cžita, pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerskich dźěći. Kšchcženja pop. w 3 hodź.

Sšrjedu žónske towarstwo.

S Hornjeho Wujezda.

Njedźelu Judika dop. ½9 hodź. Boža słužba. Popołdnju ¼4 hodź. pruhowanje paćerskich dźěći.

Sšrjedu pop. w 4 hodź. pažijónska nutrnosć. farař Hilla.

S Hućinu.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerskich dźěći.

S Drodźišćka.

Njedźelu Judika dop. ½9 hodź. serbska Boža słužba s pruhowanjom serbskich paćerskich dźěći, dop. w 10 hodź. němska Boža słužba s pruhowanjom němskich paćerskich dźěći.

Wutoru 5. haprleje wječor we 8 hodź. bibliška hodźina w Drožkźicy: sjednoćenstwowy wotkładowar Kšchižan s Wikeje Horjy.

Pjatk 8. haprleje wječor w 7 hodź. němska pažijonska nutrnosć.

Pokhowany: Max Trowda Kalich, kowaršti wučobnik we Worzynje, 17 l. 24 dn.

S Khwacžic.

Njedźelu Judika rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje, pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerskich dźěći.

Sšrjedu wječor ½8 hodź. serbska póstna nutrnosć w Božim domje.

S Klukšcha.

Njedźelu Judika rano w 7 hodź. němska spowědź je Božim wotkazanjom, we 8 hodź. němske a ½10 hodź. je serbske kemšenje. Pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerskich dźěći.

Sšrjedu 6. haprleje dop. w 9 hodź. serbska nutrnosć je spowědźu pola Hofmanez w Brěmjenju.

Pokhowanaj: Hedwig Greta Rjeczkez, schulska holza, dźowka Gusty Mara Njeczki, hajnikeho pšišłušajeza w Potpizu, 12 l. 11 m. 13 dn. stara. — Korla Wjelem Schwenka, rentudóstawaš w Lichanju, 73 l. 8 m. 13 dn. starp.

S Kotez.

Njedźelu Judika dop. w 9 hodź. němske kemšenje se pruhowanjom paćerskich dźěći, ½11 hodź. katechismowe rozsrěźowanje s konfirmowanej młodźinu. Sbérka.

Pjatk wječor we 8 hodź. je pola Bohatez w Hornich Kotezach němska bibliška hodźina (šhrom. wotkładar Kšchižan s Wikeje Horjy).

S Luwoje.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. serbska Boža słužba, dop. ½10 hodź. němska Boža słužba s pruhowanjom paćerskich dźěći a w 11 hodź. kšćežikemšenje.

S Malešez.

Judika rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ¾11 hodź. němske kemšenje, wobeje se pruhowanjom paćerskich dźěći.

Wječor we 8 hodź. „wošadny wječor“ pola Sendźiz s wšchowódźenjom filma: „Mučaca wuzy“ (wotrizki s doma sa hłuchonjemych, klepych w ich wjeej Wšy pola Berlina). Sastup sa dorosćenych 60 pj., sa (wjetšche) šchulske dźěći 30 pj. k lepšemu znutskowneho mišijónstwa.

Sšrjedu wječor ½8 hodź. serbska póstna nutrnosć w farje (po knižay: Póstne nješchpory).

S Minakala.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemšenje a ½11 hodź. pruhowanje paćerskich dźěći.

Sšrjedu wječor we 8 hodź. na farje žónske towarstwo.

Schwórtk pop. ¼5 hodź. w Adolfskej Hěrže žónske towarstwo.

Pjatk wječor ½8 hodź. serbska [illegible] nutrnosć.

S Rožaczig.

Njedźelu Judika dop. ½9 hodź. serbska a ¾10 hodź. němska Boža słužba a pruhowanje s paćerskich dźěći. Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych holzow (šwikl. wobrazy s paćijóny). Wječor ½8 hodź. towarstwo młodych holzow (šwikl. wobrazy s paćijóny).

Schtwórtk 7. haprleje popołdnju w 2 hodź. němska paćijónska hodźina na farje; schwórtk wječor ½8 hodź. towarstwo žonow na farje (šwikl. wobrazy s paćijóny).

Pjatk 8. haprleje rano we 8 hodź. serbska póstna Boža słužba.

S Niežwarcžiola.

Njedźelu Judika rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a ½10 hodź. serbska Boža słužba.

Pop. w 5 hodź. serbska póstna nutrnosć je spowědźu pola Schneiderez we Wulkim Pšchědrjenju.

Pjatk we 8 hodź. pruhowanje serbskich a w 10 hodź. němskich paćerskich dźěći.

S Porchźig.

Njedźelu Judika budźe rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boža słužba, ½11 hodź. pruhowanje paćerskich dźěći, pop. ½2 hodź. dźěćikemšenje w Porchźicach za starše dźěći, ½3 hodź. kšesćeć. tow. młodych muščich w paćerskej šiwi, ½3 hodź. kšesćeć. tow. młodych holzow na farj; wječor we 8 hodź. bibl. hodź. w Nowych Porchźicach (knjez wotkładar Kšchižan).

Sšrjedu pop. w 4 hodź. serbska [illegible]šina Boža słužba w zyrkwi, wječor rozswuczowanje pofannistow.

Schtwórtk wječor ½8 hodź. němska póstna nutrnosć w Boschczańskej šchuli.

Heinrich Pestalozzi / slawny pedagog.

12. 1. 1746 — 17. 2. 1827.

W starym klóschtrje a w hrodźe města Yverdon.

(Pokračowanje.)

„Njerozumju mje wopak, Elsa“, powuči ju powjedar. „Pschirunach Yverdon [München-Buchsee. Wšcho a wšitko tu tež njeje bjes poroka a njedostatka. Hród je jara starp a hižo w druhej połojzy pjatnateho lětstotka twarjeny wot Karla Khróbkeho, burgundskeho wójwody. Tolite murje a poměrnje male wokna wobarataja šwětku pschistup, a tak je hród sčemny taš München-Buchseeski klóschtr. Wokoło tołstych wězow, kotrychž ma hród schtyri, kawcza a klětaja kawki a rapaki, so to njeswuczeneho traschi. Tola hórje hacž to bź, so město hišcze njebź wjele činicz mohło. Tak hród hišcze njebź jara podobny na kubłanku. W lěharnjomaj kubłankach njebź ani deskowaneje podłožby. Sa wuczerjow tam njemjeźachu wobsebitych dźěłarnjow a lěharnjow. Zyły dźeń dyrbjachmy wuczerjo s kubłankami hromadźe bycz a w jich šitwach dźěłacz. Mjetšti wuczerjo běchmy zebi, so bychmy druhdy thmiłku zami ja so bycz a wodychnycz mohli, w jenej thch starnch wězow s deskowanymi sčenami šitwiczku pschiprawili, hdźež pschebywachmy, hdyž njetrjebachmy wuczicz abo dohladowacz.

„Wše wokolina je woprawdźe jara pschijomna. Pschewidźimy jěsor a dalołku krajinu a wopytamy ſ naschimi kubłankami rad rjane městnosće, kotrež nam prózu puczą ſ pschekhwapjazym wuhladom naranaja.

„Wot lěcza 1805, jako běchu so sašo wschitzy prjedawschi wuczerjo k lubemu wótzej wróczili, sapoczinaše so hałe prawe žiwjenje w nowym wukawe. Knjeni a jeje pschichodna dźowka, kotraž je so potom ſ knjesom Küsterom, naschim knihiwjednikom, woženiła, je so hospodarstwo wustajnje wobstaraschtaj; wótczej wjeselše wiedniwo zyłeho wukawa. Món a my wuczerjo mamy dobry porjad mjes naschimi kubłankami. Naše dźeło njeje male a łohke, a njeje cžasa nam njeshbywa ſa nasche wobsebinske pokhilenja a k wodychnjenju. —

„Tuž powěduj ras, mój luby, schto dha to dźěłacze zyliczki dźeń,“ praschesche so Naz. Po prawom wschak mje to nicžo njestara, ale dołkeż to tebje nastupa, je mi tola njemało sajimawe.“

„Ale tymaj druhimaj ſnadź niz!“ snapschecžiwi powědaš. —

„Ed pak móżeš ty takie rěcžeź, Rudi!“ porokowaschе Elsa.

„Tak cžinju po waschej woli. Budźe-li pak wam wostudźe, potom mje njeskwarcze! Tuž dale! Ssmy zyły dźeń mjes kubłankami, jako bychmy to byli, schtoż woni, a jako bychu woni byli, schtoż my. Bydlimy hromadźe, dźěłamy ſ nimi, běhamy w ſamknjych łeharnjach. Dohladujemy nade wschěmi, nad kubłankami ſamymi, nad jich strowosću, cžišłosću, drastu, bydłom, wucžbnej naprawu a schtoż hewak hišcze je. Nasche cžehnidbne źrědki ſo w tym nastupanju bliža tym derje ſarjadowaneje domjaznosće. Wokamy naschich kubłanzow, dohladujemy ſtawanje a ſwoblekanje. Wobledźujemy jich strowosć a cžišłosć žiwota a porjadnosć drasty. Dwójzy wob dźeń ſo kubłanzy ſestupaja do rjada, a my pschehladamy jich drastu. Pschewodźamy jich k ranschej a wječornej nutrnosći a njedźelu ke mschi, śnedamy, wobledujemy, wječerjamy ſ nimi, pschewodźujemy jich na wuletach do rjaneje wokoliny a wuczimy jich pschi tym wobledźowacz Božu ſtwórbu a hromadźicz a ješnacz namuknycz rostlinu, kamjenje a schtoż ſo hewak k tomu hodźi, dohladujemy jich cžišłowuczowanje hry kaž tež wichu jich ſabawu a bjesadu jako jich pschećelejo a towarschojo. S jenym ſtowom, njewopuschczimy tež ſwonka schulskeje wuzby naschich kubłanzow a wottaznemy pschi nich, hacž lehnnez du a wusnu.

„So bychmy ſo motmenjeli mohli a ſo njepschenapinali, ſmy ſo dla dohladowanja do ſtjoch cžišłosłow dźělili, tak ſo tuto powschitkowne dohladowanje mamy jenoż kóždy tśeći dźeń. Pschipódła pak mamy hišcze wośebite dohladowanje. Kóždy ſtarschi wuczer mjenujzy pschewośmje dwanacze abo ſchěsnacze hołzow, wo kotrychž ma ſo wośebje ſtaracz, ma jim tak rjec ſ nanom bycz. Se wschěm, schtoż jich nastupa, schtoż trjebaja abo zebi pscheja, schtoż njewědźa abo ſo jim njelubi, maja ſo na tutoho jich wośebiteho dohladowarja wobroczicz. Kóždy wjedźe ſa tydźeń raz ſwojich ſchitanzow k wótzej Pestalozzijej, po tym, ſo je tutomu wo tóždym jenotliwym rosprawił, a wótczej ſo prózuje, jim ſ jednorej wótzowſkej mylu k wutrobje rěcžeź a jich na to pokasaš, hdźež ſ nječzim klaza, a jich ſ lubosću a khutnosću napominaš, ſo bychu ſo nakasali.

„To wschо je nasche pódlanske dźeło. Hłowne dźeło, wuchła, traje kóżdy dźeń ſchtyri, pjeć, ſchěsć, ſydom hodźinow. Tuž widźicze, pola nas njeje kaž pola ſchwinzow.“

„Mě, tajle ſo mi to njesda,“ pschihłosowaschе Naz. „Tola powěduj dale, nadźijomnje hišcze dotónczkiš njeżbo!“

„Wjele wschak njemóżu wjaz powědacz. Ale ſwježelaze je, schtoż hišcze wěm. Yverdonſki wustaw potrjechi ſtawu wschěch prjedawſchich wustawow nascheho lubeho wótza; wón je ſnaty a wuwołany po zyłej Europje. Haj ſtomo w połnóżnej Amerizy njeje njeſnaty; cžeſcžišcho wot tam młodźi wuczerjo pschihhadźeju, kotrež chzedźa Pestalozzijowe waschnja a kubłanja zebi pschihwoticz a w dalokej domiſnje nakożowacz.

„Tola tej njemóżu ſamjeležicz, ſo naš tyſcha mnoho njepschijomnoſcze, kotrež rjanemu ſtutkej ſchkodźa. Hoſpodarſke ſtaroſcze a wulkoſcze pschedobrocžiweho wótza ſtajnje cžišchcza, ženje ſo njemóże brjoha pschimnycz. Pschego ſaso dyrbja wuczerjo na ſwoju mſdu cžakacz, doły pschibywa; wonka w ſwěcze ſłubuje wustaw ſpodźiwanje a ſahorjenje, a doma w nim tyſchi ſtaroſcz a ſtyſk kławjeneho wjednika. Njeſapomnita wośtanje mi jeho rěcź, ſ kotrejż ſaśdźene nowe lěto (1808) ſwój dom powita. „Ssym we waſchej ſtredźinje, to dźaknje wapomnju, tola njecžſym to ſ tej wješelkoſcju, kotruż ſebi mój dom, mój wustaw, moji kubłanzy, moji wuczerjo, moji ſwójſkni wote mnje bychu ſadacz ſměli. Mi je, jako bych widźał moju połednju hodźinku pschińcz. We ſtutku, na kotrymż cžaſ žiwjenja dźěłam, ſo pokaſuja bjesdna, na kotrejż ſebi ženje myſlił njebych. Schto mi ſbywa? Nadźija rowa! Moja wutroba je wobcžeżena, ſo ſkoro njeſnjeżu; njeſbym wjazy tón, kotryż wjeża běch. Jed, tiż naſch ſtutk a naſche dźeło kaju, ſo dźeń a dale pschiſporja. Lawrjenz, ſ kotrymż naš wěnzuja, widźu na mortwym koſcžowzu, na koſcžowzu mojeho ſtutka.“

(Skónczenje ſeźehuje.)

S Rałej.

Njedźelu Jubilate rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němske kemšenje a pruhowanje němskich paćerskich dźěći, 1/11 hodź. serbske kemšenje a pruhowanje serbskich paćerskich dźěći.

Pohrjebana 27. 3. rentnarka Hana Zamkowa rodź. Scholzěźiz w Rakecach, 85 l. 6 m. a 2 dn. stara.

S Rychwałda.

Njedźelu Judika je dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšenje.

S Wochoz.

Njedźelu Judika dop. w 9 hodź. němska Boža słužba a konfirmazija a dop. 3/11 hodź. serbska Boža słužba a konfirmazija.

Kotry podružniski pjenjes mam wot 1. haprleje 1927 płaćić?

S postajenjom ministerstwa žo sakonski podružnisti pjenjes s dawkom wot 1. haprleje žem wo 10 wot sta měrowego podružnistego pjenjesa powyšchi. Kak žo powyšchenje na wobžedźerjowy podźěł a na dawk rozdźěli, njeje hišće wěste. Wo tym dyrbi krajny sejm hišće rozsudźić. Tónle dwěl pak powšitkownje podružnikow njepotrjechi. Woni maju 110 proz. měrowego wotnajeńskeho pjenjesa na wobžedźerja tšěže zaplatźić. Wěste pak hišće je, kelko ma wobžedźer tšěže jako dawk na podružništi pjenjes (Mietzinssteuer) zapłacźić. — Dwěle pak nastanu w tych padach, hdyž je podružnik wot dawka na podružništi pjenjes wuńmobodźeny. Tu žo radźi, so dyrbu powyšchene 10 proz. (schtož je po dotalnym wuradźowanju w krajnym sejmje najlepje) s 5 proz. za khežewobžedźerja a s 5 proz. za dawk liczili. Tak měł tu podružnik 65 proz. (dotal 60 proz.) zapłacźiz. Se sličbowanjeje tabelki jo dowidźeć, kajši podružništi pjenjes ma žo wot 1. haprleje žem płaćićź. (Podružništi pjenjes 65 proz., dawk na podružništi pjenjes 45 proz., hromadźe 110 proz. měrowego podružnistego pjenjesa.)

Létny měrowy podružništi pjenjes	Měsačny podružništi pjenjes		
	Podružn. pjenjes 65 prozentow	Dawk na podružništi pjenjes 45 prozentow	w hromadźe 110 prozentow
hr.	hr.	hr.	hr.
1	0.05	0.04	0.09
2	0.11	0.08	0.19
3	0.16	0.11	0.27
4	0.22	0.15	0.37
5	0.27	0.19	0.46
6	0.33	0.23	0.56
7	0.38	0.26	0.64
8	0.43	0.30	0.73
9	0.49	0.34	0.83
10	0.54	0.38	0.92
20	1.08	0.75	1.83
30	1.63	1.13	2.76
40	2.17	1.50	3.67
50	2.71	1.88	4.59
60	3.25	2.25	5.50
70	3.79	2.63	6.42
80	4.33	3.—	7.33
90	4.88	3.38	8.26
100	5.42	3.75	9.17
200	10.83	7.50	18.33
300	16.25	11.25	27.50
400	21.67	15.—	36.67
500	27.08	18.75	45.33
600	32.50	22.50	55.00
700	37.92	26.25	64.17
800	43.33	30.—	73.33
900	48.75	33.75	82.50
1000	54.17	37.50	91.67

Towaršwowski powěstnik.

Bukečanske „Serbske towaršwo“ zmeje přich. njedźelu, 3. jutrownika, popołd. w 3 hodź. swoje posedźenje we wosadnej sali. Přednošk je k. wučer Šěca z Rachlowa dobročiwje přilubił. Wo bohaty wopyt ze strony sobustawow kaž też hosći prosy předsydstwo.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Młodźi Serbja, sokolwanje je strowe, tohodla dyrbjał kóždy w Sokole być! Načolnik.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh“ skhadźuje so kóždu 1. a 3. sobotu pola knjeza G. Zmija na Christianskej dróze 22. Hosćo su nam stajnje wutrobnje witani. Prosymy łužiskich Serbow wo dalše adresy jim znatych serbskich přećelow w Drježdźanach na adr. našeho pismawjedźerja: Aug. Lehmann, Dresden-A. 1, Flemmingstr. 11. Předs.

Drježdźany. Serb. tow. „Cornobóh“ zeńdźe so sobotu, 2. haprleje, wječor we 8 hodź. k swojemu měsačnemu posedźenju pola našeho sobustawa G. Zmija. Tón je swinjo zarězał, tuž mamy na tutom wječoru wulku hejdušnu a druhu kołbasu. Wšitke sobustawy a hosćo so k tomu přeprošuja. Předs.

Khrósćicy. Serbska „Pčolnica“ zmeje přich. njedźelu (3. IV.) pop. w 4 hodź. pola Natuša hłownu zhromadźiznu. Přińdźe pak wšitcy cylo wěsće, mamy важne wuradźowanja. Předsydstwo.

Jutrowny wulki koncert w Krónje w Budyšinje wotměwa so srjedu, 20. haprleje. — Wubjerne serbske spěwy za wulki měšany khór, 5 wumělskich solistow za spěw a husle atd. Njech su wšě serbske towaršwa kaž też wšitcy druzy Serbja z tutym na bohaty wopyt přeprošeni. Wubjerk.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w kormje Schaffrath, Waldstraße 33. Malešanski zwučowanski wokrjes „Sokoła“. Postajeny

kurzus jutře sobotu a njedźelu w Poršicach wupadnje, dokelž sym khory. Też zwučowanje dźěćaoych načolnikow wupadnje. Kurzus wotměwa so 9. a 10. haprleje. Bart.

Što je Mots Tunka 1. haprleje nazhonił.

Hanž Depla: Witaj, pscheczeło Motšo! Ja žo tak wjeselu, hdyž tebje serkam, žy mój dobry towaršch a mi wschitko wupowědach, schto žo w Sserbach podawa. Tuž jenož sastań khwilu abo masch tak nusne, jo tak cžežko dychasch, abo schto je žo s tobu djenža stako? ty droha žwérna serbska koža!

Mots Tunka: Ty prajisch, schto je žo so nnu djenža stało? A so tak cžežko dychamy? Chyu cži moje podeńdźenja hnydom powědacz a tuž poskaj, budźejsch žo dźiwacz, je-li žo tebi też tak seschko njeje.

Hanž Depla: Ja žym wcžipny, schto je žo s tobu djenža stało? Ty žo mi zyle hinaschi być dasch hacž hewak. Masch tajke sakarjene schkórnje,, hlowu tak pójschesch, kaž tajši stary schumjel, po kotrehož snadź jutšiši dźeń konjazy dracz pschińdźe, jo by jeho k rěsu kupił, dokelž njeje, kaž jeho hišpodar prajі, wjazy trubki tobaka hódny. Mjeswoczo tak krčniješ, kaž dyrbjało žo dźesacz njedźeli sabožku deschčik hicz, to wěso žebi žerbžyn ratarjo njewschedna, tebje ј dwora wucekrja a hišče tajke stare koschczo za tobu cžitznu, schulske dźěći žo cži wěsće wuńmeja, tije do tebje mjetaja, a ja tobu wołaja: Tón skrčnjeny Motšo pak sabo pschińdźe! Tuž žo polépschuj, hewak móje žo cži slě jenez, schtož žebi njepschejesch a ja też nič. Nětko powědaj mi twoje nažonjenja!

Mots Tunka: Ty prajisch: „Motšo, schto je žo s tobu djenža stało? To cži nětko powědam, budźesch žo wopraudźe dźiwacz? Ssym djenža rano pschecžela na dróży trjechi a tón mi powědasche: „Poschaj Motšo, djenža je we Wósporku hermank, tuž tam pónđźemoj, budże tam wschitko jara tunje, jo budźesch žo wopraudźe dźiwacz na tom zyłem posticzenju. Też ludźo budża cže wobdźiwacz, hdyž tam pschiđźesch, dha jenož pój jo nnu šobu!

Hanž: Dha žy potom s nim šobu schok?

Mots: Kaž ty prajisch, tak też bě, djech s nim šobu a potom žo njemało wuttrožach, hdyž tam pschiđźech, njebě tam žadyn hermank.

Hanž: Schto da je cži potom twój pscheczel prajit?

Mots: Tón je žo potom wote mnje wotšalił, njeje wjazy jo mnu rěcžał, je žo jenož šmjał a ludźi na mnje kedźbliwych cžinił.

Hanž: To je mi prawy pscheczel, kotryž cže tak sa nóž wodsi,so žo cži potom ludźo šmeja.

Mots: A Hanžo, poschaj dale, ja djech žo potom ludźi praschecz, hacž njeje we Wósporku hermank a prajach jim, so je mi to mój pscheczel powědał a so je jow wobebje wschitko jara tunje.

Hanž: Schto dha žu cži ludźo na to prajili? Ssu žo cži wěsće šmjeli.

Mots: Kaž prajisch, tak też bě, žu žo mi jara šmjeli, ј porstom sa nnu pokasowali, sa nnu hwisdali a schtó wě, schto wschо žu ja nnu cžinili. Jedyn knjez, kiž mějesche brylu pjched wocžomaj, wucžahny je žwojeho saka knjiżu a wokajnik a pišasche. Mje žo wopraschа, schto ja tajši po měsče wokoło khodźu, hacž žym nětschto słubił abo hacž někoho pytam? Ja jemu prajach: „Mój pscheczel je mi prajił, jo dyrbju do Wósporka hicz, so je jow djenža hermank a nětko, kaž też widźiče, jow žadyn njeje, je mje jara šiebak, tajši njeschwarny cžłowjek. Wón mi wotmolwi: „To pschińdźe jutše do „Nowin“, tajše nětschto ja hišče žwoje žiwe dny widźał a žiwschał njeńdźom, jo móže žo cžłowjek tak sa nóž wodsicz dacz, kaž tunje Wy.“ Ja jemu wotmolwich: „Kak dha móžach ja to wědźecz, luby knježe, abo kak žebi Wy to myślicže?“ — Wón wotmolwi: „Njewěsće Wy, jo djenža je prěnja hapreja?“ Ja prajach, jo to wěm, ale też tónle dźeń móže we Wósporku hermank być!“ Potom žo mi wutšmja a dźesche dale, tak ј kowu tschało a pschi žebi bórzo: „To je wěso jara hłupy cžłowjek! Dže prěni dźeń haprleje. do Wósporka na hermank a jow žadyn njeje!“ Cžrjóda ludźi žo sdeža a wschitcy na mnje hladachu, žo šmějachu a djěcźi na mnje wołachu: „Djenž je prěnja haprleja, djenža pósčelu tych norow, hdyž chzedża.“ To wšěło po němšfim, dokelž žerbžyn we Wósporku njerěcža, taj mój prawonaj žerbškaj pscheczelaj.

Hanž: To žy žo prawje blaměrował? Ssu cže po prěnju haprleju pošlali a dże žy potom sabo schok?

Mots: Potom djěch po dróży dale, jedyn ј teje cžrjódy ludźi sa nnu pschibéża a mi praji: „Wy sće wopraudźe zyrkuž wuiwjedli, rjeńschi hacž Straßburger a Sarrasant. Dźiće k měschczanoscji do blišsche wiży, pschedtajače žo, jo chcžeče měcz khartu, jo bjschče djenža zyrkuž hrali!“ Ja djěch dale a pschińdźech do jeneje wiży. Na jenom wulkim durkim statoku bě tafla, tam sjesjesche napišane „Gemeindebehörde“. Ja žo schulskich dźěći wopraschach, schtó jow bydli? Te mi dachu wotmolwu „měschczanosta“. Ja žebi myślach, jow sastupisch a žebi zyrkužow khartu žadasch.

Hanž: Schto dha je cži měschczanosta prajił, hdyž žy k njemu po zyrkužowu khartu pschińdźeł?

Mots: Wón žo mje woprascha, hdyž k njemu pschińdźech, schto bych hebi pschał? Ja dach jemu wotmolwu: Zadam žebi zyrkužowu khartu, dokelž je mi to jedyn cžłowjek, kotrehož njesnajach, porucził!

Hanž: Schto dha je cži měschczanosta na to wotmolwił? Je drje cže hnydom ј dwora won schmórnył, jo njeżby wjazy wědźał, cžeji žy?

Mots: Je tak na mnje hladał, kaž njeby žyke žwoje žiwenje žanoho cžłowjeka widźał?

Hanž: Schto dha je cži prajił, žo cže prascham?

Mots: Je prajił, hacž ju mje ј bludnizy puschcžili abo hacž dyrbja mje tam dowjesć.

Hanž: Schto dha žy jemu na tajkele słowa wotmolwił?

Mots: Prajach jemu, jo mam strowy rozum, ale njejdźam, schto je žo djenža so nnu stało, a schto je djenža do dnja.

Hanž: Schto je cži potom wotmolwił?

Mots: Je prajił, jo je djenža prěnja haprleja, je žo sapoczał šmjecz a je mi prajił, so dyrbju dale hicz, tón cžłowjek je mje po prěnju haprleju pójšał a ja žym kuntka, kajšeboj won hišče na šwécže widźał njeje.

Hanž: Wschudžom žy žo djenža blaměrował, žy dha hišče druhdže bobył?

Mots: Ssym potom po dróży dale k Budyšchinej cžahnył, tam mje nětotši šnajachu, kajšchu mi do města šobu a mi sdźěłichu, jo je djenža w Budyšchinje wschitko jara tunje, kaž prjedy nihdy bylo njeje, djenža je wschudžom „Räumungsausverkauf“ a khudši ludźo dostanu wschitko darmo, tej mi prajachu, jo hdyž do kajšich klamow šłupju, dostanu jako khudy cžłowjek wschitko darmo?

Hanž: Ssy dha potom nětkhdže nuts schok abo žy był nětko mudrischi?

Mots: Ssym žo po měsče potom roskhodźował a pschińdźech tej k jenym klamam, tam stejsche „Räumungsausverkauf“. Ja žebi je bliže wobhladach a špósnach, so je jow wschitko jara tunje wustajene, schtož běch tej we „Sserbšich Nowinach“ jako nawěschtk cžitał, wjazore rasły.

Hanž: Ssy dha tam potom nuts sastupił, abo žy wonkach stejo wostał?

Mots: Ssym potom nuts sastupił a prajił, jo chzu nětschto mócz, je mi wschо jene, schto mi dadźa!

Hanž: Schto dha žu cži na to wotmolwili? Ssu na tebje tak kladali, kaž tón měschczanosta? Ssu cžinili „Kurzen Prozeß“, kaž Sserbja to tak rjenje wurekuju?

Mots: Jena młoda pschedawarka, kotraž chzyše mi pošlužicz, praschejche žo wruteje pschedawarki, schto tón cžłowjek chze, hacž je tón prawy abo niz? Cže nětschto mócz a njelubi schto. Wischitzy na mnje hladachu, kaž zbonjeni a žo mje słónczńje praschachu, schtó je mje pošlał?

Hanž: Schto dha žy jim wotmolwił?

Mots: Ja jim wotmolwich, mje je jedyn cžłowjek pošlał do Budyschina, je mi rjekł so djenža je prěnja haprleja, djenža tajke khude rawžu, kaž też ja žym, w klamach, hdyž je „Räumungsausverkauf“, nětschto darmo dostanu.

Hanž: Schtoha žu cži potom na to wotmolwili?

Mots: Ssmějachu žo wschitzy, jedyn do druheho storkasche, ј wocžow jim poczachu šplyšy kapacz, kaž bychu pischczeli, ale jana srudoba njebě na nich widźecz!

Hanž: To žu žo wěso tebi šmjeli, budże wěsće zyły Budyschin wo tebi powědacz, schto budźesch ty na to prajicz?

Mots: Budu prajicz, djenža je prěnja haprleja, to je taki dźiwny dźeń.

Hanž: Kak dha je žo cži potom w tych klamach dale seschko, žu cži schto dali abo niz?

Mots: Woni žo mje praschachu: „Cžeji žym a kak rěkam.“ Ja wotmolwich „Mots Tunka“. Na to žo poczachu wschitzy šmjecz a žo praschachu, dże je moja domizna.

Hanž: Schto da žy na to prajił?

Mots: „Ssym prajił, jo steju wjazore rasy w „Sserbšich Nowinach“ a žerbžyn cžitarjo žo wulzy na nni sradźa, hdyž mje sabo ras w Nowinach widźa. Ssym też nětko pola Budyschšich pschekupzow pobył, kotreż nawěschtki do „Sserbšich Nowin“ stajeja. Woni žo też jara wjesela na „Mots Tunku“ a też na tebje, bratśe, kiž ty rěkasch „Hans Depla“, wšěso też jene jara schwarne mjeno? Mój šmoj taj tyhaz duschnaj khadłaj a też nětschto we šwécže dokonjamoj, kaž žadyn druhi w Sserbach!

Hanž: Ty masch žyke prawje, tajkej parschonje, kaž mój diwaj, tajšich mócžesch na špótšem dnju ј latarniju pytacz a jich hišče njenamakasch!

Mots: Nětk bjeł žo na kedźbu, luby Hanžo, so žo cži hišče djenža też tak seschko njeby, kaž mi. Prěnja haprleja njeje žo hišče minyła.

Hanž: Mje žu djenža na kóstopiwo pscheprošyli, prajachu mi, budże tam wschitko darmo, to budu ras tak prawje žo napicz a najesčz móz, kaž žadyn druhi dźeń w lécže.

Mots: Luby Hanžo, ja cži radźu, dži djenža radšcho spacz, to je lépje za tebje, pschetoż wjeczor je pschezo hišče hórše, hacž wodnjo. Schtó wě, schto hišče tam na kóstopiwu ј tobu cžinja? Móže być, so žu tam někaki agencja, kotšiž ludźom hoščinu wuhotuja a potom jich do awta žadža a ј nimi wotšédu? Schto dha by to rěkało, hdyž bychu tebje wotmjedli a potom žadyn „Hanž Depla“ wjazy był njebył? To by bylo ј wěcznej schkodu na prěnim městnje za mnje, potom ja „Sserbšu Nowinu“ a słónczńje za žerbšti lud, kiž je namaj tak jara bobrý, so pschecžo sabo praschejo: Njebudźetaj „Hanž Depla“ a „Mots Tunka“ sloro sabzy w „Sserbšich Nowinach“ stacz? Kak žo nam sa nimaj stajka, chzemy bobłoro „Sserbšte Nowiny“ wotkazacz, je-li wonaj wjazy njepschińdźetaj!

Hanž: Nětk njech je sloro doscz teje rosmołwy, budźemoj na djeńšnischi dźeń hotowej, ale žo sabo setkamoj. Na Wałporje chzemoj žo też wodźělicz, njech žo wschitke hodźity spala, wožebje też tajke, kotreż žo tebje po prěnu hapreju štake! Tuž „dobru nóz“ Motšo, spij derje, wot twojeho pschžowanja, ty wěsće prěnju hapreju sabycz njebudźešch. Też „Sserbšta Nowina“ na naju sabych njedyrbi, budźemoj wjazy ras do njeje sastupicz, ale djenža je prěnja haprleja, tuž žo też mój jako nałetnaj hosćej pokasamoj ј rjanej nadźiju do pschichoda, so žerbšti lud namaj genialnymaj wožobomaj žiwérny wopitanje a to na tele waschnje, so žebi kóždy nětko „Sserbšu Nowinu“ skała, tak móže naju wobdźiwacz a na namaj žo sradowacz. Tuž cžiń tak, žerbšti pschecželo, tak naju eksistenzu podpjerasch a mój budźemoj žo na tom sradowacz.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pi., ma pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec kniliščišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 78 | **Budyšin — Sobotu, 2. haprleje 1927 — Bautzen** | **Lětnik 86**

Financne wurunanje mjez němskim statom a krajemi.

Němšći žejm je schwórk wo **finanznym wurunanju we swišu z powyschenjom połodnjoněmšćich podźělow na piwowym dawku, dawka z khežneje danje a rosličenja powschitkownoho sarjadnistwa jednak.** Po tymle wurunanju maja so podźele na piwowym dawku za połodnjoněmšće kraje powschitcy:

Pruski minister **Braun** na postajenje sakonja wo piwowym dawku dopomina, to może so sakoń jenoź z dwěsćesćinowšćej wjetšinu pschemjenić. Po tajkim je pschi wobjamknjenju finanznoho wurunanja dwě tśeśinowšća wjetšina w němšćim žejnje a w němšćostatnej radźe trěbna. Pruste knježeństwo ma póbła teho kwalke **wobmyślenja pschećiwo wotkelenemu wurunanju za jenotliwe kraje,** kotrychž finanzne połoženje njeje wjele njepschihódniše dyžli finanzne połoženje druhich krajow. Sa to chcedźa pomoz za nanješne krajiny, kotrež su na tónzu wójny cežko poćerpiše, zyle spušćiśeć. S tym so pschećiwo sahaduje, so ma so se wschěmi dźělemi němšteho stata jenak wobtkaćeć, postorći. **Pruske knježeństwo tohodla pschećiwo tutomu finanznemu wurunanju protestuje.**

Tež sašli pódłanc dr. **Gradnauer** w mjenje sakšeho knježeństwa najeźešše wobmyślenja pschećiwo finanznemu wurunanju wuprají. Wono dotalne sakkady finanzneho wurunanja w najwažnišich dypkach wopuščeja. Po někotre płaćazym wuprawjenju dyrbja kraje pschi wšěch wobstejnoseach tśi schwórćinowy podźěl dołhodneho a druśtwoweho dawka, kotryž so w jich statnym wobłahu swjedże, dostaś. Někto pak dyrbi so wurunanje na to waschnje staś, so so někotrym krajam, mjes nimi teź Sakšej dźěl podźela na dołhodnym a druśtwotwym dawku pśez bjerje a so druhim krajam wotstupi.

Sakška ma dla swjeteho rozwoja industrije a pschi hustym wobsydleństwje wjesołe wudawki, wobžeje w sozialnym nastupanju, dyžli druhe kraje njeśeć a ma so pschezo se sešwojenskimi pomjerami bědźiś. Wona by po namjetowanym wurunanju ź dawkow, w njej swjedźenych, podpjery na Prusku a Bayersku dyrbjała wotedaś, hač runje Prusa tajku pomoz wotkopkaluje, a hač runje su w Bayerskej žiwjenjowe wumjenjenja, lepšche dyžli w Sakšej. S tym so pustajena do sakonja bjeru, kotrež su najwjetšiteho sahadneho a trajneho wojnama. Wone pšches natkwilny charakter sakonja dalsko žahaju a na woprawjene sajimy cźešo so bźeźajcego saśišeho stata njedźiwaju. Sakše knježeństwo pschećiwo tomule wotmyślenju protestuje a we pósłedńej hodźinje wocakanje, so němšći žejm tajkim pschiprawam swoju tuku njepoda.

Njedźiwajcy pruskeho a sakšeho protesta knježeństwowe strony nowemu rozdźelenju pjwoweho dawka pschećiwo tśoham sozialdemokratow, demokratow, kommunistow a zwjazkowstwow hospodarskeje strony pschihłosuja.

Sakski sejm.

Sakše knježeństwo wot žejma 500 000 hriwnow žada, kotrež dyrbja so ratarjam, kotśiž su ź njepogodami cerpjeli, wupozyśeś.

Kommunist Roscher namjetuje, so by so musa ratarjow pschepytała a so by so jim ź wjetšinami sumnami pomhało.

Woigt ź němšteje ludoweje strony **žada,** so by so **danowa** měra sa pożćonoti sakskeje banki kulturnych rentow snižiła.

Sozialdemokrat **Scholz** so prascha, po kajkich sapadach so stejna pschipomoz rozdźela. Won dweluje, so budże so ratarstwu ź wotmyślenymi pschipravami woprawdże pomhaś muz.

Demokrat **Claus** so wjeseli, so chze knježeństwo ratarstwu pomhaś. Tola njeje dowěrjeć, haž budże ratarstwu móžno, so ź kśiły wudobyć. Jemu budże cźežko, pożćonki sadanić a wotplaćiś. Dyž so po puću pschipomoży a podpjery dale pójdże, dyrbi so wočakaś, so budża druhe powołanja to žame žadaś. Hospodarstwa w horach žu husto pschemale, so bychu mokle žiwóžiu sežiwiś.

Finanzny minister dr. **Weber** lubi, so so małym ratarjam płaćišna za elektriźu móz two 20 prozentow sniži. Snadź może so ratarjam a pschemyślnikam hischeze dale napischeżo pschinjeś.

Knježeństwowemu pomoznemu planej so pschihłosuje; k tomu sapodate namjety so hospodarśenemu wubjerkej A pschipokasaju.

Mjeda finanzneho ministra so pschećiwo tśoham sozialdemokratow a kommunistow pschihłosuje.

Rozrisowanje wužnud za sakskich metallowych dźěłaćerjow.

Jednanje w sakskej metallowej industriji je so stónźiło. Po rozrisowanju wuženje ma so tydźenšiny 48 hodźin dźěłaś. Tydźenšiši dźěłaśiši cźas njeźmě so podźeliś, mjes tym so źmjeńšiše so dźěłaśiši cźas hač dotal do 52 hodźin tydźenšiny podźěliśiš. Pschesćahanje hodźiny pak možne, tola dyrbi so ta to pschirażk saplaćiś.

Prósdniny so wot 3 na 6 dnjow podłóžcha. Saplaćenje prósdninskich dnjow so po sakładnej mjeźe ź 10 prozentami kóžuje. Mjeda so na hodźinu wo 6 pjenjezkow powyscha. Dźěłodawarjo a dźěłaćerjo dyrbja hač do 7. haprleje pschipołdnju w 12 hodźinach wojjewiś, hač rozrisowanje wuženje pschijimaju abo saćišnu.

Sakska zyrkwinska chorhoj.

Evangelisko-lutherske krajne konsistorstwo je wukas wudało, w kotrymž wojjewja, so so evangelski zyrkwiny wubjerk se sawjedźenjom zyrkwineje chorhoje sabéra. Jako wobjebe pschiśiwrawna je so chorhoj spóznała, kotraž **fijalkowy** schiž w běłym polu pokasuje. Też wołtaduj evangelisko-lutherskeje zyrkwje ja zyrkwinej chorhoju žadaju a tehodla so wopisana chorhoj postaja. Pschi žarowanskich podawkach so chorhoj se žarowanskim florom wobda.

500 000 hriwnow sa hygienski musej w Drježdźanach.

Sa wudźerjenje hygienskeho (strowotnistwowego) museja bě so wot němskeho žejma 1 milijon hriwnow žadał. Němšće knježeństwo bě dla hnbjeneho finanzneho połoženja tole žadanje wotpokasało. Prózowanjam sakskeho knježeństwa je so poradźiło, němšće knježeństwo pohnuś, so je swólniwe, 500 000 hriwnow sa Drježdźanski hygienski musej postajiś.

Němsko-franzowske wikowanske sdźeršenje.

Nakwilne němsko-franzowske wikowanjske dojednanje je so ź wobeju stronow pschijało. Schwórk wjes'or w 7 hodźinach su jo w Parisu w twarjenju franzowskeho knježeństwa němski późłanc ź Hoesch, franzowski zwonkowny minister Briand a franzowski wikowański minister Bokanowski podpisali.

Sesmjerjej nehdyšneho offizéra psched Bismarckowym pomnikom w Barlinje.

Pšched Bismarckowym pomnik pschi němšćej zejmownej pjatk pschipoldnju pschi składowanjeji Bismarckowych narodninow deputazija pod wjednistwom generala ź Wrisberga pschińdże. Dyž dojdyše tón wěcz pschednjeseś, jemu to policija na podłožku wobmyślenoho sakonja sakaja. Dokelž wérzik njedźiwajcy teho dale wérzeše, jemu kasahu, so by žubu na straži pschiśichoł. S policistom duzy pak po generał ź Wrisberg na semju swjese. W khorotnej nóžcy lékarjo jenej swójśiśej, so je ź Wojej wuzku sajaty wumrjet.

Čěskosłowakski sejm.

Cźeśkosłowakski žejm je sakoń wo liźbje rekrutow sa wójsko, wo narunanjsej reserwje a wo někotrych pschemjenjenjach wójskowskeho sakonja w druhim cźitanju pschijał. Liczba rekrutow, kotraž so létnje do wójska pschijima, žo na 70 000 postaji, mjes tym so so słužbu wubranych rekrutow narunanjskej reserwje pschipokasa, w kotrejž ma žo dwanaće njedźeł wunuwaćowaś.

Klub němšćich sozialdemokratiskich sapósłanzow je wobsamknył, knježeństwu njedowěrjenje wuprajiś, dokelž je wojakam politiske wólbne prawo wsało.

Protest pschećiwo litewskim połnym žudam.

W pjatkownym pożedźenju litewskeho žejma ludowi sozialistoja, sozialdemokratoja, žydźi, Polazy a Němcy pożedźeńnju jako protest pschećiwo wobstaćam połnych žudow wopuschćichu. W tu khwilu je w Litwje nehdże 50 wobsobow sajatych, mjes nimi sekretaŕ ludoweje sozialistiskeje młodźinskeje organizacije, Kaminskas. Sajatych dźeda pšched połny abo wójništ žud stajiś. Kaž ludowi sozialistoja a sozialdemokratoja praja, pschećiwo sajatym, kotrychž winuja, so je chcyli knježeństwo powróćiś, žaneho wobćežaceho materiała njepschedleži. Strony opposizija praja, so žo wo najhórśe satrachenje jedna, pschećiwo kotremuž pod wójnišćim stawom a zensuru njemóża hinak protestowaś.

Italsko-južnosłowjarski konflikt.

Wo jednanjach sa wurunanje italisko-južnoślowjanskeho konflikta je „Echo de Paris“ nastawk pschinjeł, kotryž je ledźby hódny. We nim so praji: Plany k stónźenju napjatosće so wuceje pschećiwnjeja. Hižo so wo wobsebitej pschepytowańskej kommisiji wjazy njerěźi. Jendźelski a franzowski wojeriśi attaschej a jedyn němšći diplomat dyrbja swójźicej, schto so pschi južnoślowjansko-albanskej wjesy stawa. Tale kommisija njedyrbi teź trajna kommisija być, ale jenoź so sešeź, dyž žebi to podawli žadaju. Konferenca swjatkarskich pósłanzow ź 9. nowembra 1921 je jenoź pschipósnała, so ma Italska jenoź sajim na sahowanje albanskeje mjesy a je pschipomnika, so by Swjatk Ludow, ako bohu bychu so druhe wulkomocy saporędźiśe, Italskej prawo měra, bdy by strach hrozył, tele mjesy skhitaś. Italsko-albanski pakt pak Italskej prawo dawa, nětcźischu statnu formu w Albanskej sakhaś. S tehole wschelakeho wukazenja prawow a winowatosćow ma so zyły konflikt rozjasniś. Nastawk rozsěź na hłownym pschikładze do pokazanje: Mějachu mógnaśiwa, kotrež 1839 sa njesranliwosć Belgiskeje zukowachu, prawo abo žanu winowatosć, so wo monarchiju abo republikanske knježeństwo staraś? To žane djenża sa Albaniju płaći. Italske sajimy njezgrožba schkodowaś, tola měr dyrbi so sakhowaś.

Rumunski kral na žmjerć khory.

Rumunski kral Ferdinand je śrjedu na schpanišku ihrypu schorił. Schwórk je so khrivje **sahorjenje pluzow pschidało.** Temperatura 38,7 wuceśinjeśe. W kralowej swójbje je boja, so kral wumrje. We nozy wot schtwórtka k pjatku je so pola połožajskeho presidenta konferenca wotmała, pschi kotrejž so wójskowy rosłasował a najwyschischi policajsny offizérojo wobdźělichu. Potom ze wo tejle konferency je wobydleństwo wulzy nastrožiło. Telefonowe zwjasanje je Bukarestom ze so pschetorhło, tola dirknje so hischeze mjes Bukarestskim a Běłogradskim kralowskim hrodom telefonizy wobthadża. Južnoślowjanska kralowa, dwórka rumunskeho kraja, je do Bukaresta wotpuśowała.

Wójna w Chinje.

Pschesćeżhanje wukrajanow w Chinje.

S Londona so powě, so poslednje powěsće ź Chiny praja, so žu so tam wobstejnosće schórschnje. We Cangcji njepschećeżelnosće Chinesow pschećiwo Američanam pschiběrachu. **Američanski konsul a městkonsul staj wuceł na amerikanskim kanonskim cźołnje nadeschłoj.** Amerikanske firmy su wobschład sastajile, a Američenjo žu so w blišschesi łódźow sameršćili, so bychu, bdy by strach hrozył, mohle na nje cźekaś. **Chinesojo žu amerikansku chorhoj ź konsulata dele storhnyli. We Nankingu su Kantonzy wojazy artilleriju na hórzy nawoźili, kotraž rěku wobtrjesła.** We Shanghaiu so sakitanske pschiprawjenja pobodnischeje mjesy internazionalnych žydleschćerjow snapschećeża franzowskeho žydleschćeża pobžylijeja.

Po Shanghaiu — Peking.

Kaž „Times“ powěda, je Kantonske wójsko rěku Jangtše pschekrocźiło a so ź tym na puć k połnozy nastajiło. Połnózne wójsko pjeża sakitanske fleisćeho pola Pangho pschihotuje. We Pekingu žu hižo we wulkim nicemjerje, dokelž je móžno, so žo pschi bliżenju Kantonskeho wójska teź tam podobne podawki kaž w Nankingu a Shanghaiu stanu. 220 jendźelskich žonow a dźěći je tele dny hižo ź Pekinga wotpuśowało.

Kantonske hibanje žo na Filippiny rosschěrja.

Kaž so powěda, wjele domorodnych ź Filippinskich trupow, kotrychž žu amerikanjzy offizérojo we wojerstwoje wuwinćili, jako offizérojo w rjadach Kantonskeho wójska wostaje. Wobydleństwo na Filippinskich kupach na postupanje Kantonskeho wójska je žiwym sajimanjom hlada Wosnamjace je, so so organisazija po prawidłach Kantonskeho kmomintanga na Filippinach rosschěrja. Jeje žobustawy so „ludowi legionarojo“ mjenuja.

Sjednoczene staty połnózneje Ameriki su pšched nehdże 30 lětami Filippiny wobžadźiśe, dyž bě so tamnišche wobydleństwo se schpanišketo knježeństwa wuswobodźiło. Filippinojo su teź hižo pytali, amerikanske knježeństwo powróćiś, schtož pak so jim njeje poradźiło.

Jendželski ultimatum na Kantonske knježerstwo.

W poseđenju jendželskeje ministerskeje rady je so wobjamkło, Kantonskemu knježerstwu ultimatum pschepodacz, w kotrymž so sadosćeczinjenje sa skónzowanje jendželskich staczanow żada.

„Times“ k tomu pische: Praschenje sadosćeczinjenja sa njekatki, kotrež su Kantonscy wojazy w Nankingu skuczili, so w tu chwilu mjes Jendželskej, Japanskej a Sjednoczenymi statami rospomina. Rosćuđenje so w blischim czasu wocakuje. Sapósłanzy njenowanych wulkomocow w Pekingu su so dorecželi, schto swojim knježerstwam porucza, a jendželske knježerstwo jasne wotmolwjenje j Japanskeje a Sjednoczenych statow bórzy wocakuje. Wschitzy polnje pschipósnawaju, so je nusne, rasne naprawy pschecziwo naschkarzanjam njeskutkow czinicz.

Njepschesjenosć mjes Jendželskej a Franzowsku w Chinje.

Se Shanghaja so 31. měrza powěd. Mjeł tym so je so Shanghaiske dźěłaske nježe smérowało, we wukrajanskich žydlescheach kapitalowa hrosa knjezi, kotrež so hischcze j njepschesjenosći mjes Jendželskeju a Franzowskimi skerscha. Franzowsko su so sapowdałi, jendželsku pomoc k schitanym franzowskeho žydlescheza pschijeć. Njedźiwajuc wschcho japrowanja so dale powěda, so franzowske wyschrosce, kotrež pschesiwo nażylnosćam Chinesow j nadpadrej wikescu posłuchaju, skradu j Kantonskimi jednaju. Jendželscenjo na to pokazuja, so so franzowske banki wot nětkonych dnjow sapowědaju, hypotheki na lezowinosce dacz, kotrež we wukrajanskich žydlescheach leża. Mjes Amerikczanami njespokojnosć se slejschczom jich knježerstwa rosce, kotrež po měnjenju amerikanskich pschekupzow dosć rasnje njepokupuje. Wschelazy sastupjerjo amerikanskeho pschekupstwa su sastupjerjej „United Preß“ prajili, so może so położenje wukrajanow w Chinje jenoż se „sylnej ruku“ schkitacz. Jendželczenjo a Amerikczenjo žehi żadaju, so dyrbja so Wojnarske wobliwjerdženja a druhe strategiske městna j jendželskimi a amerikanskimi namórskimi wojakami wobsadzicz.

W Parisu so so njeměra dawajo.

W schtwórtkownym poseđenju franzowskeje ministerskeje rady je swonkowny minister Briand wo swonkownopolitiskim położenju a wosebje wo podawkach w Chinje rosprawił. W franzowskim knježerstwie nětkole podawki w Chinje chutnischo poruđeja.

We Washingtonje je so wo podawkach w Chinje wuradźało.

Presídent Sjednoczenych statow polnócznje Ameriki Coolidge je statnym sekretarom Kellogom a je sekretarom wójnskeho łódźstwa Wilburom wo podawkach w Chinje dołho wuradźował. Diplomatiski korps w Pekingu žehi pscheje, so buchu so sjromadne kroczele pola Kantonskeho knježerstwa czinicz. Sa pschescheźhanje a wurubjenje wukrajanow w Nankingu a w druhich nětkach w dole rěki Jangtse dyrbi so dosćeczinjenje żadacz. Hacz dotal njeje so hischcze nicso wobsanko. W statnym departemenece (knježerstwje) je na to pokazane, so staj general Kantonskeho wójska w Shanghaiu a Kantonski swonkowny minister Tjan w Hankawje swoje wobsarowanje wuprajiloj a wotschkodzenje głubikoj, jeli so by so j pscheptyanjom wina Kantonskich wojakow pschi tychle podawkach dopokasała. Knježerstwo Sjednoczenych statow so widźomnje prózuje, so ultimata sminjeć. Statny sekretar Kellog budże so pjecza na formalny protest samjesowacz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 2. hapreje.

† 1880 Franc Kleiber, wučer w Rožeńcu, komponista.

† 1867 farař em. Kreščijan Bjedrich Šewčik, basnik, w Lubnowje.

Sudź.

Hdyž sudźić, Božo, přiúdźeš ty,
Dha sudź mje jeno hnadnje,
Zo přiúdu k twojej prawicy
A lós mi krasnje padnje,
Hdźež wšitkich zbóžnych wohladam,
Sym z nimi zjednoćeny,
A rjenje zwjeseleny.

Arnošt Helas.

Njedźela, 3. hapreje.

Judica — 5. njedźela posta.

† 1773 w Budyšinku slawny pčołař farař Hadam Šěrach.

Bjez poniżnosće je kóżdy počink tajnikow a nakazanje jeno mylnje. — O mój Bożo, wuč mje, zo bych spóznał swoju samsnu njewědomosć, kiprosć a nićosć a zo bych wo druhich přeey najlépše myslił. Njepřidaj, zo bych hdy zabył tele twoje swjate słowo: „Čim wjetši sy, čim bóle so poniżej we wšém, tak namakaš hnadu pola Boha.“ Sirach 3, 20.

Domaš Kempenski: „Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +1-2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer —2, thermometer w nozy +2. Wuhladny na mało so pschemjenjaze wjedro. Sněnato so wujasni. — Hdyž tute rjadki pišany, kiła so dešczežik. Tola rospołożenje niżinow a wyschinow pokazuje na wumjedrjenje. Azorska wyschina widomnje na mozy dobyła. Wčerawscha nascha radiodepescha nam też powě, so w Jendželskej deschcze popuschczuja. Niżiny czahnu w połnozy nimo a jenu hiła so psches sřjedźnu Europu. — Tute njedźelu Judika skhađza 5,33 hodź. słónčko a so 6,35 hodź. skowa. Měsačk skhađza rano 6,37 hodź. a skowa so wjeczor 8,28 hodź. Dźenja je mlody měsačk. Pschedźenak staja njewobstajne wjedro. Nasch wjedrowuschkowny staja nam sa nowy tydźeń tele wjedro: Njedźelu 3. 4. rjenje, póndźelu 4. 4. sym, wutoru 5. 4. sym a młohojto, sřjedu 6. 4. wětrowje, 7. 4. schtwórtk rjenje, pjatk 8. 4. rjenje, sobotu 9. 4. deschcz.

— **Po kwađenju kwětkow a njebjeskich znamjenjow:** Njedźela 3, póndźela 4. a sřjeda 5. 4. : schpatne dny sa sabawu, wunjeschenu a dobre poćinki; sřjeda 6. 4.: dobra sa wuczene powołanja a banki; schtwórtk 7. 4.: dobry dźeń sa sabawu a wuczene powołanja, domjacnosć, wobkhod a Němcy; pjatk 8. 4.: dobry sa sabawu a duchowne powołanja; sobota 9. 4.: tehorunja.

— **Djenžnische wiki w Budyschinje.** Dešczi, kiž so w ranšich hodźinach hicz poćza, hischcze pschipokdnju pschestat njebe. Njedźiwajuc tyło pak bě tójschto wjesnych ludźi w měsće. Na swinjajnych wikach bě wokoło 11 hodźin hischcze tójschto njeschedatych proławow, wěsće tu wjedro so skutkowasche. Też na butrowych wikach stejesche bliże pschipokdnja hischcze wjele pschedawarjow. Sa butru płaczachu j wjetscha 1.05—1.10 hr., sa jeja 10 pj., sa twaroh 25 pj. Na hušnjazej haży běchu dźensa też šarjane kóšlata doćtacz, sa kurt dźerżachu žehi powschitkownje 70 pj., sa libjata 3 hr. Na selninowych wikach płaczeschе punt cžerwjeneho a běleho kalu 15 pj., žyhła 15 pj., morcheje 15 pj., cžerwjeneje rěpy 15 pj., sa punt kadźeńskeje zyble zadachu žehi 50 pj. hacz 1 hr. Ssokotowe kadźeńki płaczachu sa kopu 60 pj. a też 1.20 hr., kwětkojty kał po 25—50 pj., jabłuka 15 hacz 30 pj., bórny 10 puntow po 65 pj., lany wolij litr 1.80 hr. Rjany napohlad pośpiczachu wschelake kwětki, j wjetscha zyrotki abo majoschki.

— **Jutrowny hermant w Budyschinje** wotměje so wot soboty 9. hacz do póndźele 11. hapreje. Njedźelu 10. hapreje smědźa so tworzy jenoż dopołdnja wot 11 hacz 12 hodźin a popołdnju wot ½2 hacz 6 hodźin pschedawacz.

— **Rušti konzert w Budyschinje.** Jutśe njedźelu 3. hapreje wjeczor wot 7 hodź. wotměła so w „Měšczanskej zahrodze“ w Budyschinje wulki rušti konzert, kotryž wuwjedu domorodni Rušozjo. Woni posłicza rjane ruske spěwy a narodne reje. Nimo toho posłicza so wulkotna ruska hudźba halalajki. Sastup je jenoż 60 pj. Konzert sapoczinje so ź dypkom.

— **Pschednoschk w „Tjoch Lipach“.** Schtwórtk 31. 3. wotmě „Liga pschećiwo kolonialnemu podtłóczowanju“ pschednoschk, na kotrejž rěczesche marokkanski Rifkabromadźišnu, na kotrejž rěczesche marokkanski Rifkabromadźišnu, knjes Ahmed Hassan Mattar ź dalokeje Połnocnje Afriki. Wón je delegat, kiž bu wot swojeho luda w februaru na Brüsselskim kongreju połpłaty. Na kongresu běchu wschitke podtłóczowane ludy zyłeho swěta zastupjene. Shromadźizna w Budyschinje běsche bohacje sastupjene. Shromadźizna w Budyschinje běsche bohacje sastupjene. Młody cžłowjek, wot słónczka sbrunjeny, je cžornymi kudźerjawymi włosami a małeje postawy, rěczesche pschećiwo podtłóczowanju njeschćesćijanskich ludow je strony schćesćijanskich. Wón pokasa, so je kultura jeho luda hižo wjele starscha hacz europiska, a žadasche jeho luda bjez swobodu a wschitke ludy. Wón mjesesche też sajim sa nasch žerbski lud a jeho wozud. Jemu podachu też cžisko Serbskich Nowin, kiž nětkole swobu do Marokkowskeje dże. Młody Marokkan rosłoži, so njeje tak, kaž pola nas nowiny do swěta trubja, so su Rifkabylojo sbožkarscki lud, ale woni chodźa měcz měr. Wschо jene je, kajki europski lud nad ludami w Afriku knježi, kóżdy dźeła na jich wutwupenju. Tola podtłóczowane ludy wotcužeja, schtoż nam podawki w Chinje dopokasuja a pschednoschcer weschćesche, so cžaš njeje dałoki, hdźež podtłóczowane ludy wschećiwo europskemu imperialismej postanu.

— **Sswětowy panorama w Budyschinje** pschi Lawskej weži pschedstaja wot 3. hacz do 9. hapreje pucžowanje psches krasne Delnjołużiske Błóta. S rjanscho hantlskeho města Lubina wjedu nas wobrazy do Bórkowow, dale nimo Bórkowskich Kupow, po Sprjewi dele do Lědy a Lubnjowa. Kóždemu Ssrbej wosebje poruczamy, so by sebi nas tónle krasny raj žerbskeho krajika wobhladał. Błóta fu nam ź lónscheho lěta wschćem derje znate. Jich wobhladerjo mějachu pod powodźenjom njesmérnje wjele cžerpicz a hischcze dźensa cžerpja.

— **Budyschiszy mješczanizy sastupjerjo** pschihłosowachu w swojim schtwórtkownym poseđenju pschećiwo 4 kommunistiskim hłosam sa program wo twarjenju nowych bydlenjow ka lěto 1927. Po tymle planje ma so 220 nowych, swjetiscka małych bydlenjow natwaricz. Ke pschewjedzenju tehole twarskeho plana je 1 350 000 hriwnow trěbnych.

— **Budyschke haptyki** fu wschędne dny hacz do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny kluzbu a njedźelu wotewrjene ma jenoż jena haptyka se měšczańskim wotměnjenjom. W hapteji je to Dwórnischczowa haptyka na Bismarkowej dróży.

— **Budyschita měšczanska statnje pschipósnata schuła sa wothładanje khorych.** Wjednik tuteje schule, knjes prof. dr. Heß nam idźeli, so je schuła sa wothładanje khornych 1. hapreje 1927 dwě lěcze wobstała a so so połedniej dwaj dnjej prěnje statne pruhowanje wotmě, na kotrymž so dwě schulerjej a jedyn schuler wobhdźeliu. Wschitzy sjo fu pruhowanje „derje“ wobstali. S tym fu statne pschipósnacze jako wothładarjo khornych dóstali.

— Ssmórna **swobudźerka**. Knjezna Marja Martha Stanišez 30 lět bjes pschetorhnjenja w domje knjeza Paulinyj swud. Henkoweje na Sserbskich hriebjach 4 dźěła. S teje pschiležnosću knjes wyschši měšczanosta Riedner knjezny Stanišez na radnišu j pschepodaczom měšczańskeho pschipósnawańskeho wopišma wušnamjeni a ji sbožo pschejesche.

— **Sswój 50letny wobkhodny jubilej** swjeczesche 1. hapreje firma **Gustav Heinke** na Žitnych wikach, kotrejž wobkhedźer je knjes pschekupz Otto Kirchhübel. 1. hapreje 1877 załoži firmu pschekupz Gustav Heinke, kiž je 28. hapreje 1920 wumrěł, w domje, w kotrymž ma

---

Nanoso a synoso.

Roman Ivana S. Turgenjewa.

76] (Pokračowanje.)

Basarow khodźesche druhdy do wsy, a sapocza po swojim wuńmělschowanym waschnju ź nekotrymi kuli burikom po rosmolowjecz. „Nó“, rjekny wón jemu, „wupowědaj wschak mi tola swoje nahlady wo žiwjenju, bratřiko. Lubjo praja mjenujcy, so we Waš tčzi wscha mó a zyły pschichod Russkeje, i Wami sapocznje so nowa doba w stawiznach, — jemu na to sjyka niczo njewotmolwi, pak rěczesche tajsele a podobne słowa: „A my mózemy... dokelž dže tež, to rěka... a kajki je nam daty, na pschikład, podjeł.“

„Ty mi schitrwanje rospowědaj, schto to je Wasch „mir“*?“ pschetorhny jeho Basarow, „je traschi to tón zamžny „mir“, kiž na tjsoch rybach wotpoczuje?“

„Ach to wschak, batjuschka, semja stoji na tjsoch rybach“, snapschećiwi wopraschany i pschećiwedźenjom, ź spěwazym patriarchalnje dobrowuńkłym hłosom. „Kóżdy wschak też wě, so wola knjezich je pschejsiwo naschemu „miru“ wschehomóżna, pschetož Wy sće naschi nanojo. A czim kruczischi knjes, czim lubscho je to burikej.“

Hdyž běsche Basarow tajsle rěcze słyschał, to won se sajpěczom ź ramjenjom sčzahny a wostaji bura stojo, kiž směrom do swojeho domu woteńdże.

„Wo czim dha je tón ź tobu jednał,“ wopraschа so jeho druhi burik ź hrěnich lět a ź pothmuzinym wobliczom, kiž běsche jeho ź nasdala, ź pjoha swojeje kněże, ź Basarowym so rosmolowjecz widźał.

„Wo njedopłaczenych dawkach, abo wo czim hewak?“

„Wo kajkim njedopłaczenju też to, ty mój najlubschi!“ wotmolwi prěni burik, a w jeho hłosu hižo njeběsche ani hłeda patriarchalneje spěwawosće, ale nawopak, tajka nětkajka njelahódna žurowosć: „Tak ńmoj hromadźe bachtaloj, jahł dyzsche so namaj trošchu pschewobroczecz. To so tola samo znaje, czi knjeza, hacz też to czi nětchto rosenja?“

„Hdźe też to rosumja!“ wotmolwi druhi burik na to. Wotpokazywschi kóżdy swoju czapku a paž, poczjeschtaj wobaj jasno wo swojich dźěłach a muschach hebi powědacz. Dwej! Młody cžłowjek je swojej wuńkej zamodowěru, kiž běsche so runje sczahnuo ź ramjenjomaj wotsałił, tutón Basarow, kotryž bě so tak pschi swadze ź Pawłom Petrowiczom wukhwalował, so wě ź burikami so dorecželi — tón ani na to njepomyślił, so běsche w jich wožach nekajki blaseń hupikotjy... Stónczne pak hebi won tola nekajke jenu pschihódne dźěło namaka. Jomu w jeho pschitomnosći pschewjasowasche Wasilij Iwanowicz burikej ramu na nosy, ale ruzy starjez tschepotaschcez, a won ńam njemóżesche se bandażu niczo docznicz. Tuž pschihódze jemu ńym na pomoc, a ź toho cžasa pocza w nanowej praktiźy ńoho dźełacz, ani so by njepschestał wuńmělschecz źrědki, kiž bě ńam porucżał, a nana, kotryż pschipowrocze źrědki nałożowasche. Tola ź Basarowych wuńmělschowanjow žehi Wasilij Iwanowicz niczo njeczini, nawopak, wone so jemu lubjachu. Wón cžinjesche so zyle sjowżowny, hdyż trubku kurjo a ź dwěmaj porstomaj kromy źiwojeho ńupana žehi na brustche pschidźerżo, możesche Basarowu pschipowłuchacz, a czim jedojczischo běchu ńunowe słowa, czim bóle so to nanej dobro sdasche a tón so potom ńmějesche tak, so běchu wschitke jeho czorne kubły widzecz. Wón ńamo druhdy wotpjetowasche tute tupe abo hłeńmyślne wupady. Tak prajesche won na pschikład pschi kóżdej pschiležnosći: „To je njetrjebawschi!“ dokelž bě jeho ńym tutón wuras wuzit, hdyż bě sbonił, so nan na ranšche kemschi khodźi.

„Bohu dźakowano!“ schepny ńwojej mandźelskej, ź najmjenscha je Enjuscha pschestał, w cžejčich mysłach khodźicz. Ně, tak pekinje je tola dźeńża je unm wobkhadźował wospravodźiły dźiw! Na druhej ńtronje běsche jemu to jara pschijimowne, so na tajkeho pomocznika, a tale muńlicka napjelnjowasche jeho ź hordoścu a horlitwoścu.

„Haj, haj“, prajesche won jómu ke khudej burowzy, kotraż w „armjaku“ (pschewobleku ź hrubeho ńukna) ńwojeho muża wobleczena a na hłowje rohatu „ficžku“ (nahłowjazu pychu ruskich burowkow) měješe, a kotrejž won bleschchu ź Gouljardskej wodu abo boriku ź blenowym masom do rosi dawasche: „Ty, mój hołbiko, dyrbiśch ńo kóżdu wokomik Bohu dźakowacz ńa to, so mój ńym je doma na wopyesze; pschetož nětko lekuja cže po najnowschej a najkhmanšchej metodźe, rosumiśch ty to derje? Kejžor Franzowsoh Napoleon, tón ani lépschcho lekarja nima!“

Burowka, kotrejž tute pokojaze słowa prajachu, a kotraż běsche ńo na to wuńkorzicz pśdźiścha, ńo ńo cżuje, „jako bydlu ju pjasze wuńbehowale“ (wuńnam tutych słowow wschak wona wujasnicz njemóżesche), poźłuchasche na Wasilija Iwanowicza, kłonjesche ńo pśched nim hacz do ńemje a wuczeje w rubiśchku do ńamych kónczkow ńawalene jeja, kiž běsche ńa wopor pschińnjeńka.

Basarow ńamo jónn wokokopuczowanu pschekupzej ńuby torhajsche, a haczrunjez běsche to zyle wschćedny ńub, to jebi Wasilij Iwanowicz jón tola jako nekajku ńadnoscz wobchowa a pokasujo jón duchownemu Alekjej, njepschestawajuc wospjetowasche: „Pohladajcze jenaj, kajke ma tón korjenje! Kajku mó ńa tola nasch Eugenij w pjasczomaj! Ja widźach, kak tón wokolonoschcer tworow wuńlocži... Mi ńo ńda, ńo by tón zyły dub wuwjerczał!...“

„To je wschelke khwalby hódne!“ rjeknu ńkónczinje duchowny knjes Alekjej, njewědźo, kak a schto na to wotmolwicz, ńo by ńahorjenemu ńtarza ńmjerowali.

Jeneho dnja pschijndźe burik ńe ńtrubonje wśuj ńwojeho bratra k Wańilju Iwanowiczu, kiž běsche na tyfuńe khory. Njeńbożotwny lejeńche wumjerajo na wotklepje ńlomy, cżenne blaki pokrywschchu jeho cżeło, wón běsche ńawno hižo bjez wědomja. Wańilij Iwanowicz wobźarowasche, ńo njebu to nicżoho we prawem cżaśu na lekarśku pomoz ńonuż dopomnił. A woprawdźe njedojdźe burmani domoj, khory wumrě dnjeń po puczu we wośu.

(Pokračowanje ńcźehuje.)

wjesce hišćeće firma Baldeweg a Sachje swój wobchod. Potom bě Hajnkej wobkhod na druhej stronje twarjenja, hdyž je djenja Rauchfußez symjenarnja. W lěce 1894 pschepotoźi so wobkhod do swojeho djenjnischeho twarjenja do „Stoteje Hwězdy."

— **Statna dróha ſ Budyschina do Wojerez** ſo dla plestrowanja mjes Wojerezami a sakſej krajnej mjeju wot 4. hapreje na cźaſ sawrě, doniž dźěło dotónczene njebudże. Lohke wozy a wosobowe auta ſo na mětnje twarjenja na Rybarſiu dróhu pokasuja. Cźežke wozy a wozbeje cźežite auta pokasuja ſo na Kynajcht abo Kulow.

S **Delnjeje Hórki.** Na wjeſerawschim dnju ſłoži knjes wyschſchi wuczeř Wróbl swoje 30lětne ſastojnſtwo jako pokładnik khorobneje pokładnje ja Delnju Hórku a Delnja Kinu. Pośledniu pokładnju wot 1. januara 1924 ſobu wobſtaraſche. Pschi ſłoženju lohole ſastojnſtwa pschepoda jemu pschedsyda powschitkowneje khorobneje pokładnje, knjes kubleř Pětſch ſ Górka cźežite wopiſmo ſa dołholetne a swědomicźiwe pokładnjstwo. Jeho naſtupnik je bliđaſti mischtr knjes Pawoł Krjenz w Delnjej Hórzy.

S Brěſynki pola Delnjeje Hórki. Wječera ſwjeczeſche wobſchedźer naſcheho mlyna knjeſ Jan Petſchka ſwój 30. ſtyny wobkhódny jubilej. Psched 30 lětami kupi mlyn wot wěſteho Ackermanna. Mlyn je ſwonka a ſwutſka dołkadnje pschetwarił. Loni hakle je w měſto mlynſkeho kola turbinu ſatwarił. Tak móże też pſchi wjetſchej wodźe mlećź.

S **Brěmjenja.** Saſidźenu ſobotu ſeńdźeſchu ſo tudomni wjeſnjenſo, ſo bychu wothłoſowali, hacź ma ſo gmejnſka rada rospuſchcźicź. Wot 91 wólbołhmanych wotedachu 51 ſwój hłoſ. S wotedatych hłoſowu běchu 36 hłoſow ſa wobſtacźe nětcźiſcheje gmejnſkeje rady a 15 hłoſow pſchecźiwo jeje wobſtacźu, 1 hłóſ bě njepłacźiwy. Tak naſcha gmejnſka rada woſtanje.

S **Komorowa** pola Kluſcha. Sławny pucź ſ Komorowa do Kupoje ſo dla naſypowanja na Komorowſkich honach wot 4. hacź do 8. hapreje ſawrě. Jěſdny wobkhad połaſuje ſo na Nowy Sdźar.

S **Lichanja.** Sławny pucź ſ Lichanja do Sdźarja ſo dla naſypowanja na Lichanſkich honach hacź do 6. hapreje ſawrě. Jěſdny wobkhad połaſuje ſo na Kluſch.

S **Radworja.** Sſrjedu pſchipołdnju ſo blišo tudomneje farſkeje ſyrkwje konjej ratarja K. ſ Lupoje ſpłoſchichtaj. Wobſtejdźeř padny je ſwojeho cźeſko nakładzeneho woſa dele. Sſuſodam ma ſo dźakowacź, ſo ſpěchnje pſchiſtkhwatachu a konjow ſadźerżachu, hewak by cźeſći wós pſches wobſtejdźerja jaſeř. Njeđźiwajcy toho pak je ſtebi wobſarujomny hłowu cźeſko wobodřeł a ſo ſmutkach franiř. Wón dyrbjeſche hnydom lekarſku pomoc pytacź.

S **Luha.** Kóćźka tudomneho mlynſkeho najeńka Kerna wuhlanu tſi młode. Jena młoda kóćźa, kiž mějeſche dwě hłowje, bóřy ſaſo kónź wja. Hłowa mějeſche dwě kłamje, dwaj noſaj, ſchtyri wocźi, ale jenoż dwě wuſchi. Styknje cźěło běſche normalne. Też wézka ſe ſtarej kóćźu ſe ſajimawa. Wona ma mjenujcy jenoż tſi nohi, jenu ſadniu nohu ſu ji loni ſ trawužnjekom wotrěſli.

S **Luſka** pola Pomorź. Sſlěborny kwaſ ſwjeczeſchi ſuſije njedźelu tudomny knjeſſi pohonc Jan Dietrich ſe ſwojej mandźelſkej. Jubilaromaj, kotrejž ſtaj ſtrowaj a mataj pola wjeſnjanow dobre mjeno, pschejemy Boże ſchnowanje ſa dalſche 25 lět. Wjeſele a ſrudoba też jeju pſchewodźeſchtej. Boża dobrota dari jimaj dwě dźěći, ſyna a dźowku, kotrejž jimaj wjele wejſela cźinjeſchtaj. Njenapſojchna ſmjerc ſaj jimaj pſched nětkotrymi lětami dźowku ſaſo wſa, ſako ſtefeſche w meji ſwjenja. Tola ſwjedźeńſke wjeſele ſo powjeſchi, ſ radoſtnym podawkom, pſchetoż baczon wobradźi ſynej, kiž je wo wóſu woženjenemu, ſtrowu dźowcźeńcźu, a tak wjeſeliłaj ſo nětk jubilarej, ſo ſtaj dźěd a wowka. Njech tole ſbožo hiſchcźe dołhe lěta wužiwataj!

S **Cźemjerz.** Sławny pucź ſ Cźemjerz do Smochcźicź woſtanje na. Cźemjerzcźanſkich honach hiſchcźe hacź do 9. hapreje ſawrjeny.

S **Brěſy.** Sławne pucźe ſ Brěſy do Spytej, ſ Brěſy do Nowych Sſytez a ſ Brěſy do Huſti ſo dla naſypowanja na Brěſowſtich honach wot 6. hacź do 10. hapreje ſawru. Jěſdny wobkhad połaſuje ſo na Hodźij a Zokow.

S **Worklez.** Na tudomnym wulkim hacźe wotměwa ſo jutſje njedźelu pop. ½2 hodźin wulki wodowy ſportſki ſwjedźeń, pschi kotrymž knjes Wirth ſe ſwojim cźołmom wuſtupi.

Z **Lejna.** Prjedawše Ješkec kublo, tak mjenowane druhe ryćeŕkublo, je do rukow bywſcheho inſpektora Leina z Porchowa pſchešło, kdźež ma jeho nan ryćeŕkublo. Pſi 178 kórcow je 132 000 hriwnow zapłaćił. Skoda, ze njeje kublo w ſerbſkich rukach zwoſtało. Nětko wſak njeje lohko, tajku ſumu pjenjez zwjeſć.

Z **Lejna** pola Khróśćie. Rjany **jeleń**, ſnadź ze wósmymi rózkami, pſilina ſo z Nuknicy pſez pola do naſeje wſy a ćerješe pred dróhu, zahrody a płoty ze wſy won k Casecam. Najſkerje je ſo z pruſkich abo Morieburkſkich ſkitańſkich revěrow wudobył a ćekny. Dalſi puć powjedźe jeho drje do Tuchořſkeho lěſa, hdźež móże ſo derje wukhować. Nadźijomnje jeho hajnicy njepotrěła. Jedna drje ſo tu wo ſkoćo k płahowanju. Wobſedźeř wěſće tomu, kiž je popadnje a wukhowa, nětkajke myto za to da. Tajke zwěrjata, kajkichž wjele nimamy, měle ſo ſkitać.

S **Kamjenza.** Schtwórtk ſwjeczeſche tudomna najſtarſicha wobndźelka ſwoje 98. narodninu. Ze to Eleonora Khrſta ſwud. Kowaćkowa.

S **Bukojny** pola Wulkich Sdźarow. Kaž hamtſki pſchedſtejićeř wojſewja, je pucź ſ Bukojny do Kulowa wot 1. hapreje i. l. ſaſo ſa wobkhad ſwobodny.

S **Rychwałda.** Sſrjedu běſche tu naſětni hermank. Rjane wjedro bě młodych a ſtarych ſ blíſka a ſ daloka pſchiwabiło. Woſebje ſpokojom ſ hermankom ſu drje pječarjo a rěńcźarjo byli. Też wſchelaſcy druſy wobſtejdźenizy ſu derje pſchedawali. Tón krótki bě ſo woſebje wjele howjaſcheho ſkota pſchijimałko. Tu mjenowachu ſo płacźiwy hacź do 50 hr. — Saſidźenu njedźelu bu w naſchej zyrkwi 23 hołzow a 13 hółzow konfirmérowanych.

S **Ruhlanda.** Nas na ranje je ſo tu ſamkaŕ Ota Hauſtein wobwěſnył. Wjenjeſne ſtarośće a ło, ſo je ſo jemu ſaſidźeny tydźeń dźełu wupowědźiło, je derje ſ pſchićźinu ſamomordarſtwa.

S **Hródka.** W tydźenju wot 21. hacź do 26. měrza je w naſchim měſeſe licźba dźěſanjemjeńerjow dale ſpadowała. Wona ſpadny pola mužow wot 375 na 324, pola jónſchich wot 149 na 134, pola doſtawarjow pſchiraźka wot 337 na 308.

Z Łužicy.

S **Nikriſchu** pola Shorjelza. Sſrjedu ſnjeſbożiſchtaj na Zitawſko-Shorjelſki dróhy nejdaloko ſaſtojniſtich wohndelnjow w Nikriſchu motorowy koleſaŕ a kolejeſny. Wobaj jěđźeſchtaj do Shorjelza. Motorowy koleſaŕ wo koleſarja ſchnórny a wobaj cźinjnyſchtaj ſo na dróhu a woſtaſchtaj hjes wědomja leżo. Kolejeſny ſo bórzy ſaſo ſbrabu, ale motorowy koleſaŕ woſta ſ wulkej ranu na ſadnjej hłowje leżo. Wón je ſchablonowy fabrikant ſe Shorjelza.

Se **Seitendorfa** pola Zitawy. W Seitendorfje ſpłoſchi ſo kóń mlokoweho witkowarja Hilbiga ſ Hirſchfeldy. Wos ſo powróćźi a mlokowe khany ſpadachu na dróhu a mloko wuběža. Pohonc a jena pſchewodźerka běſchtaj ſo ſ woſa wjerhnyłoj. Wonaj běſchtaj pak ſo na ſbożo jenoż lohko ſranikoj.

S **Noweho Gersdorfa.** Wutoru krótko po wobjedźe ſta ſo w Henczjez blidarni wobſaŕujomne njeſbożo. Blidaŕ Ota Keßler ſ lěwej ruku do maſchiny pſchińdźe. Sranjeneho dowjeſchu do Habrachcźiſa do kliniki dra Wankl. Tam dyrbjachu jemu maſujcź a ſkoty porſt wotſewjacź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkowa powěſć wo wjedrje ſa jutſiſchu njedźelu:** S dźěła rjane, ſ dźěła pomročźene. Troſchku cźpołſtſcho.

We Wulkej Bytcźi w Sſowakiſkej ſu tſi rubježnizy wo dwo ratarſkitu a pſchemyſłowu banku nadpadli. We jenej ruzy revolwer, w druhej nóž djerżo na bankowego direktora a połkadnika ſawołachu: „Ruzy horje!" a jeju potom wuwjejachu. Wěſteho Gajdoſchika, kotryž dźiwiſche na banzy pjenjezy wotedacź, tohorunja wuwjejachu. Dokelž wo pomoz wołaſche, jeho ſaſtkoču. S połkadnizy 93 000 krónow a wuputanymaj ſaſtojnikomaj pjenjezy a cźaſnikaj ſebrawſchi rubježnizy cźekachu. Zandarmo-ja, kotſiž ſo ſa nimi puſchcźichu, jich pola Schtawnika doſcźehnychu. Dóndże k ſtrělenju, pſchi kotrejž ſu zandarmſki ſtrażmiſchtr ſaſſeleny a jedyn rubježnik ſranjeny. Rubježnikam ſo poradźi, k morawſkim mjeſam cźeknyć.

*

Arſenal we Woolwichu w Jendźelſtej ſo pali. Woheń je w twarjenju wudyrił, w kotrymž ſo wulke hromady płunowych maſtow khowaja. Twarjenje je ſo do cźiſta wotpalilo. Wono ſ twarjenjom mjeſnje, w kotrymž ſu tyſaze granatow a wulke hromady roſbuchadźiwe nakepjene. Wjacy hač 50 ſtukawam ſo poradźi, woheń ſamjeſowacź. We naſtacźu wohnja arſenalowe wjednistwo truce mjetcźi.

*

Jendźelſka tajnje ſ Turkowſtej jedna, ſo by Turkowſku wot Ruſkeje dźelika a ju ſa jendźelſko-italſku politiku dobyła. Turkowſtej mandat pſchi wotmyſlenym dźelenju Arabiſteje a ſwjobodnu rulu w Kawkaſu lubi.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerſ w Budyſinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyſinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěſynch. — Za nawěſtki O. Janak w Budyſinje.

Pomyśće so

při chronilskich khorośćach wšěch druhin kaž při dřeńju (Rheuma), ſchiſiasu, wóu, zakakowanju žiłow, zahorjenju, spočatku ſtjenja, bjeſołow, bolacych nohow, wurażku na koži, hłowubolenju, njerazniwoſći, hubjenej krewji, puchernjowych, jérchernjowych, płucowych, žołtkowych, érjewowych a cźuwowych čerpjenjach kaž při zatykanſkich khorośćach

na

„Waldflora"

naturſke produkty bjoz jěda a ſkazajće ſebi w podpiſanych předawarńjach abo direktnje wot nas cyle

darmo

rozjaſnjenſke pisma. Žadyn čaj k warjenju, přihódnje k nutřkowu, lěkarſcy poručeny

Georg Rich. Pflug & Co., Gera.

Dóſtaś w haptykach, drogerijach a reformakich domach cyle wšěſe pak w **Hrodowskej haptyce** (P. Leidler, a w Dwórniſć. haptyce (Otto Leidler) w Budyſinje). Zaſtupjerſtwo a fabriſki ſklad: **Friedrich Sicker, Dresden-A. 19,** Wittenberger Strasse 48.

Hanomag wóz

2/10 PS, wotewrjeny, tſjebany, jara derje zdźerżany, předawamoj za 1250.— hr.

Paul Vogt a Paul Scholze, motorske jězdźadła

w Budyſinje na Přiſečanſkej drózy

Wysoko-ſućelna **krowa**

je na předań w **Drobach čo. 12** pola Minakała.

Wujki kupuje **Make Teich w Běłſecach.**

Khartka dosaha!

K hermankej poskićam:

Ložowe nawobleczenja, běłe a pisane, ložowe plachty, ruby na blida, twjelki, trjesnja, ſkautka, barchent za **košle a jaki, ſóreuchowe tkaniny, botowe ſóreuchi.**

Zbytki

Najwjetſi wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Hilger w Budyšinje

na Seminarskej hasy 2.

Cornak wołaſki

Funkliſkowe ſymjo

a mału k ſmaženju

Doſtanjom w bliſkich ſtorach.

Mam wulku dźělbu nětko čěmnych

cigarow

w płaćiznje cyle wosebje zniżene a předawam, tak žoho hač ſklad dosaha, cyle wosebje tunjo:

čo. 260 „Kapitano" ſtuka 20 pj.
čo. 367 „Monitor" „ 20 „
čo. 293 „Orobia" „ 15 „
čo. 267 „Graciosas" „ 15 „
čo. 283 „Nobila" „ 15 „
čo. 365 „Conferenz" „ 16 „
čo. 303 „Lopez" „ 16 „
čo. 385 „Senado" „ 16 „
čo. 349 „Rio-Grande" „ 12 „
čo. 352 „Import" (Felix) „ 12 „

Otto Sachse

w Budyšinje

na Zuntŕk. Lawskej hasy 1 při Kupnicy.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

Jotnožka w Pančicach.

Hanomag 2/10 ps

wotewrjeny

wotpołożomna Limousina . . . . . 2175.—
nutŕka wjedźiwa Limonsina . . . . . 2500.—

podawataj spěšne ze ſkłada

Paul Vogt a Paul Scholze

motorske jězdźadła

w Budyšinje na Přiſečanſkej d. 6zy

Wupojedźenja za wšě ważne družiny motorſkich jězdźadłow

Wot póndźele (4. IV.) připołdnju mam

wulki transport raušo-prusk. młodych wysokosućelnych krowow a jałojcow

jara tunjo na předań

Herman Priemel, wikowar z płahowanſk. ſkotom **w Kulowje.**

Telefon čo. 4 Telefon čo. 4.

Kedźbu! Pódła ſwojeho těchnikryjerſkeho wobkhoda ſym załožił wobkhod za **hornowcowe** roły **wšěch šěrokoſćow,** kaž też k tomu ſłuſace naprawy, žłoby za **krowy, žłoby za konje, ſwinjace korta, kortka atd.**

Max Pietzschmann, třěchikryjerſki miſtr **we Wulkej Dubrawje 52.**

Jablukowe wysoke štomiki

wšołakich družin wotedawa hišće

Wothladarnja na Židowje (Pflegeheim)

Telefon 3535 Telefon 3535

Poskićam po přihódnym pjenježnim položenju

D-motorske kola, dobre rezaki, a druhe jězdne kola, bultrowe ſedła, ſtrowe płaty, ſijace mašiny, ſcaritſchi, pisce mašiny, rěchadła, ſynkowe płaty, připrawy a naramaja za wupojedźenja, wšitko

H. Paul Gräfe

mechaniſki miſtr **w Kamjencu**

blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Štrykowanſk. wołmu ſłomjaki J. Erler, na rózku por. tunjo Kronp. mosta

Někotre rjane

jałojcy

z dobreho ſpłaha, jena z nich wysokoſućelna a też druhe wysokoſućelne, čehniwe a wožitk.

Kruwy

mataj na předań a k zamjenjenju

Paul Köhler w Njeſwačidłach — **Max Köhler** w Niſej Wſy

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy při Lawsk. wěži njedźelu 3. hač do ſoboty 9. 4.

pućowanje do krasnych Błótow

Ke konfirmaciji

prawy črij za hólcow a holcy

dobre, praktiſke, tunje!

Fähle

Schuhwarenhaus

Bautzen äussere Lauenstr. 5

Wše družiny hnojidłow

ma ſtajnje na ſkładzie

Žitny dom w Kamjencu

wot rožkow Pančicach.

Łódźowe towarſtwo w Kłóſtrskej wodźe

Njedźelu, 3. hapreje 1927, ½2 hodź. pop. fotografowanje a jězdźenje wo myto na ſtał. haće we Worklecach

2 rjanej čornej Oldenburſkej

zrěbcaj

kotrajž ſtaj hižo přahanej, kaž też

ſymjenitne běrny

„Centifolia" a „Treibičſke wunošne" ma na předań

Wenzel w Bronju

Telef.: Khróſt-Łomſk 58

Elektrolux

Wysokosć techniki!

Wysoke wuznamjenjenja!
Wjele złotych medaljow!

Dajće sebi wot našeho zastojnika darmo a bjeze wšeho wjazanja pokazać, kak lohko a přijomnje so dźens konje a howjazy skót z Elektroluxom čišću.

Elektrolux tow. z wobm. ruk.

Předawarnja w Budyšinje, Bergstrasse 2
Telefon 3641

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory

GÖRLITZER JOHANNES
Kaufhaus Schaut
BAUTZEN

Serbow kupny dom

Serbow kupny dom

Wotmjane museliny a pisane židy za šórcuchi
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne počehnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsadki a banty wokoło žiwota
wotmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi žiłdźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne	3.50
hotowe kapy a banty za holcy	0.95
čorne, běłe a różobarbne Moiréjowe banty	2.50

Dobre ćehnje k sebi!

Krasny statok,

nowy twarjeny z dobrym wobkhodom bjez konkurency w kat. cyrkwinskej wsy Horneje Łužicy je hnydom abo pozdźišo na předań. Kupc ma Serb być. Poskitćenja pod „D 36“ na wud. Serbskich Nowin

---

Moltkowa drogerija

w Budyšinje Telefon 3746 **Hermann Schubert** na Moltkowej dróży čo. 6

poskića
sele, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, soliłety syrlčnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wollje, maav za kopyta a kože

---

Ratarjo bjeřće

August Šusterowy Kumwaldski

• Konjacy maz •

z Křižneje (Kreuz) haptyki w Kumwałdźe

Šusterowy maz je so při wokhromjenjach wšěch družin, pola nic pře starych žiwcow, žołzow, suchich žilow, zahorjenja zhibadłow, přenuców léta dołho za dobry spóznaj.

Rheumatiske khorosće pola ludźi so zwjetša spěšnje z tutej hoja. —— 1/1 bleša 3,00 hr.

Rozesćele so pod dobjerku.

Łožowe šaty

pisane a běłe, najlěpše wupjerki, kupanske ruby, twjelki, frjenje, šantka, łožowe tkaniny, syru kopřiwinu, módry čišć, hotowe košle, šórcuchi, słomjaki atd. wšitko najtuńšo pola

Emil Wehrle w Budyšinje

na Jerjowej hasy 7 na Jerjowej hasy 7

Moltkowa drogerija

w Budyšinje Telefon 3746 **Hermann Schubert** na Moltkowej dróży čo. 6

poskića
sele, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, soliłety syrlčnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wollje, maav za kopyta a kože

---

Maćiznu k połstrowanju

Walter Voigt w Budyšinje

na Jerjowej hasy čislo 3 ◆ na Jerjowej hasy čislo 3

Za twary a wuporjedźenja

mam **jasnu a pisanu šklenicu, groćanu šklenicu, šklenčane twarske kamjenje, diamanty, lěp** (Kitt) atd. na składže w mojej hižo 240 lět w Budyšinje wobstejacej wuměłskej a wobrazowej šklenčerni. Wulki wubjerk **porclina a šklency, špihelow, wobrazow, křižow, swjećatkow, statuwow** namakaće jenož pola

Rudolpha Wilhelma
w Budyšinje na Serbskej hasy čo. 16.

Dary ze serbskim pismom

K wusywam

poručam
wšě wusywy za
polo a zahrodku
kaž wšelake družiny
dźećelowcho, trawnicho a runklicowcho symjenja
też
symjenitne cyble
wšo najlěpše, čerstwe, zaplodne kajkosće najtuńšo.

Hermann Lolk w Budyšinje
na Mjasowych wikach 20 Telefon 2098

Swoje rěčne hodźiny

zaso w polnej měrje wotměwam

Johanna Stahl, dentistka
w Budyšinje na Sukelnskej hasy 1

Wotewrjenje wobkhoda.

Česćenemu wobydlerstwu w Budyšinje a wokolinje dawam k wědźenju, zo 4. haprleje na Žitnej hasy 12,I

orthopädiski wobkhod za měry

wosobneho wobuća wotewrju.

Wosebitosć: Wobuće su wšě možne kipre a hrašne nohi (Senk-, Knick-, Spreiz-, Hohlfuß)

po anatomiskich zasadach.

Zhotowjenje wšěch do powołanja słušacych džełow wot najjednorišeho hač do najwosebnišeho luksusoweho wuwjedźenja.

Prěnjorjadna přišiwarnja škórnjow — wšitke porjedźenja.

Prošu, měj nowy wobkhod dobroćiwje podpjerać. Budu so stajnje prócować, zo bych wšitke džěła z dypkom a swědomiće wuwjedł.

Z najwyšším počesćowanjom

Bernhard Bachmann.

Janske kupiele w Smječkecadi

su wšědnje wotewrjene (z wuwzaćom njedźele): wot 730—1130 hodź. dop. a 130—430 hodź. pop.

Sobotu popołdnju so nickupa!

Wot 1. haprleje bydlu w nowotwarje pódla šule, w Rabec statoku

Jda Pofandtowa,
baba we Wotrowje

Zhromadne Drježdźanske Serb. towarstwa

wuhotuja **sobotu 30. haprleje 1927**

walporowy wječor

w žurli Ballhaus na Budyšskej dróży.

Wšě přećeljo a znaći so wutrobnje přeprošuja

KELLING

barbl, čišći chemiscy z běžacym bencinom a **prasuje**

mužacu
žonjacu
a dźěćacu **drastu**

portéry meblowe tkaniny tepichi přikrywy

Płokarnja gardinow. Prasarnja plisejow

Samsne přilimace klamy:
w Budyšinje na Kóžorskej dróży čo. 6 na Přišečanskej dróży 16 telef. 3638
w Khođebuzu na Hródkowskej dróży čo. 4, telef. 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży čo. 22
we Běłej Wodźe na Bismarckskej dróży čo. 26

Rěčne hodźiny

wotměwam wšědnje:

w Pančicach
wot 7—9 hodź. dopołdnja
w Janskej Kupjeli
wot 1—2 hodź. popołdnju
z wuwzaćom njedźele.

Štóž chce domach wotwołany być, njech to hač do 9 hodź. dopołdnja wozjewi.

Dr. med. Mikławš Rachel

Telefon: Pančicy 229 a 239

Hač do 19. haprl. žane rěčne hodźiny

runar **Šołta** w Budyšinje

Wutrobny dźak!

Wšitkim, kiž su při wóhnju mojeho statoka w Zelenym Haju pomhali, wuprajam z tutym swój najwutrobniši dźak.

Jurij Šołta, młyn w Zlyčinje.

Rozwučenje w přirězanju a šiću dołhych šatow

dawa **M. Bickel w Budyšinje na Sukelnskej hasy čo. 3 II**

Zhotowjenje wšitkich šatow w najlěpšim wuwiedźeniu!

Skała

hdźež so hnydom dźěłać hodźi, móže so wotnajeć. Bliže je zhonić we wud. „Serbskich Nowin.“

Hanka Davidec
Arnold Hermkes
slubjenaj
w Njeswačidle
w Mühlheimu (Ruhr)
3. haprleje 1927

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny“!

Příloha k číslu 78

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 2. haprleje 1927

Pohrjebanje njeboh wjelcdostoincho knježa fararja Jurja Libša w Baćonju

pjatk, 1. jutrownika 1927.

Prěni pjatk měsaca ma za katolskich křesćijanow wulku „ważnosć. Najswjećišej wutrobje Jezusoweje poswjećeny, jako žórłu wšěch hnadow Božich. Też Baćonska swjatnica. Z małeje hórki zhladuje do serbskeho kraja a wobknježa jón na wšě strony ze swojim gotiskim twarom. Tam we ścinje cyrkwje, w stronu epistole, bu wčera dopołdnja z wulkimi swjatosćemi pokhowany naš wysokodostojny duchowny knjez a wótčine slawny Jurij Libš.

Z poslednim nalětnikom, běchu jeho spróchne ćěło z Budyšina do Baćonja přewjezli. We wjesnej młodowni stajichu jeho na mary a ći, kotrymž běše był z prěnim dušepastyrjom a lubowanym fararjom, přińdźechu k njemu na pusty wječor. Přikhadźachu pak też druzy ćesćowarjo z blizka a z daloka a pomodlichu so ćichi paćer za jeho njesmjertnu dušu. We wotewrjenym kašću tu leżeše; duchowna drasta, kotruž běše so wjacy hač štyri lětdźesatki k Božemu woporej woblekał, jeho debješe posledni króć. Módra, pokutna, pokorna je barba póstneho časa — tajka pokorna a ponižna běše była powaha tohole měsnika. Hišće raz móže kóždy pobožny modleŕ do jeho zajimaweho wobliča pohladać. A Libšowe wobliczo běše zajimawe a mjeješe markantny wuraz. Libšowa hlowa tohorunja typiska. Smjerć wězo je swoju pječat jemu do mjezwoča stłóčiła: woči stej hłuboko zapadnjenej, koža žołta, wobliczo suche — čerpjenje poslednich lět so na nim wotraža. Jako by so njewidźomna ćernjowa króna wokoło hłowu wiła. Hladaš a čuješ: Boži jandźel je we prawem času sebi po njeho přišoł! —

Wokoło ½10 hodź. přińdźechu jeho duchowni bratŕa z wosadnym knjezom fararjom Delanom na čole do młodownje, zo bychu so z njeboćičkim rozrožohnowali. Wosadny knjez farař wuspówa modlitwy wužohnjowanja, a ćělo wunjesechu Baćonscy ćestni hospodarjo do cyrkwje. Nahladna syła přewodźerjow bě so zešła. Kóžda serbska katolska wosada bě ze swojim duchownym a też z wučerjom zastupjena, tohorunja Kamjenc, Róžant a Hajnicy. Z Budyšina běštaj wysokodostojnaj tachantskaj knjezaj: praelat Žur a šolastik Hejduška přijełoj, dalši přewodźerjo z města běchu knježa: direktor Wjerab, kantor Symank, justicny rada Cyž, krajny sudniski rada Symank jun., kantor Šołta a prof Bryl. Za našej najhłownišej towarstwje swj. Cyrilla a Methoda a za Maćicu Serbsku, dale za Swobodne Zjednoćenje kat. wučerjow, kotrež běše z dźesać wučerjemi zastupjene, za Zwjazk serbskich wučerjow a Zwjazk serbskeho studentstwa běchu tam wosebići delegatojo přitomni. To běchu za prěnišej towarstwje hižo mjenowani knježa, za Zwjazk serbskich wučerjow pak knjez wyšši wučeŕ Kral-Zaŕečanski, za Serbsku Ludowu Banku a Smolerjec družstwo knjezaj direktor dr. Pescdel a redaktor Bart. Jeniče wosadne wojerske towarstwo běše ze swojej khorhoju Přitomne. Bohaće wobdźěli so cyła Baćonska wosada, tak zo běše cyrkeŵ wša polna. Samo z blizkeho Łušća běše knjez ryćeŕkubleŕ Beck też přišoł njeboćičkemu poslednju ćesć wopokazać.

Po předkhadźacych modlitwach a psalmach, kotrež duchowni knježa zhromadnje při woltarju wuspěwachu, wotměwaše najdostojniši knjez praelat Žur swjatočne „Requiem", (Božu mšu za wotemŕeteho), při kotremž zjednoćeństwo katolskich wučerjow z wulkej wustojnosću spěwaše, pod nawjedowanjom knj. kantora Šołty - Budyšskeho. W swjatočnem ćahu njesechu po Božej mši ćěło k rowej. Pohrjebne swjatočnosće wukonješe zaso wosadny duchowny, knj. farař Delan. We swojej narownej rěči wuzběhowaše ćichu a pokornu powabu Libšowu, z kotrejž je so we žiwjenju wuznamjenjał. Do Baćonja je jeho wosada z wulkej radosću jako prěnjeho fararja witała. Tam je wot łěta 1893 přikładomnje skutkował. Bywši přeco khipry, je w žiwjenju wjele přećerpjeł. W Baćonju běše jemu spožćene, swój 25. lětny měšniski jubilej swjećić. Nic jenož w Knjezowej winicy, ale też na narodnem polu, na polu serbskeho pismowstwa, je wjele dźěłał. Tohodla sebi jeho my wšitcy wysoko ważimy, a chcemy so po jeho přikładže złožować. — Wosebity nutrny a derjezasłużeny dźak wupraji jeho dołholětnej bospozy Mariji Mjechelic, kotraž je jeho z njewšědnej sćerpnosću a nadćłowjeskej woporniwosću wjele lět, předewšěm w jeho khorości swěru wothładowała, hajiła a pěstoniła. Jenož njebjesa maju za tajke swěrne duše prawe myto! Też wšitkim přewodźerjam zawda wutrobne dźakorjajenje cyłeje wosady. —

Skónčnje rěčeše za Maćicu Serbsku jeje druhi předsyda, knj. farař Cyž - Hajničanski, horce dźakne słowa wotemrětemu do rowa. Wuzběhnywši jeho wulke dary, kiž je nic jenož do Božeje służby, ale też wutrajnje a wuspěšnje do narodneje służby stajał, namołwješe rěčnik k swěrnemu dale kročenju po tych Pućach, kiž je njeboćički nam wšěm sobu wuruboważ pomhał. Njech jeho pjero z nim njezhnije, njech Jeho duch Serbam ujezahinje!" —

Hišće pobožny „Wótče naš!" wuspěwa cyła zhromadźena wosada při rowje njezapomniteho měsnika a lubowarja Serbowstwa, kotryž nětko tam wotpočuje při boku praelata Jakuba Buka a čaka z nim na zbóžne z morwych stawanje.

Nam žiwym pak zbywa hišće tu časne zbožo wuźiwać a wočakować: jutrownički! Bratŕa, skutkujmy pilnje a swěrnje, dóniž je dźeń, přetož přińdźe nóc, hdźež nichtó wjac skutkować njemóže. Per aspera ad astra, per crucem ad lucem!

Jan Serbin.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Dwójzy smy hižo po Budyšinje shromadnje krócźili, tu bychmy ześi hrańnosće města a pomniłi sadźiwych cźasow bliže wobhladali. Myślu ześi, so ju so Wam tajke „To daj Bóh," prajichu wschitzy tuju pschipowschuchnarjo ſ jenym hłosom. — — —

Na druhi dźeń dźěsche wobhezdźeŕ Nowodwora do jstwiczki swojeho cźežko khoreho podruzhnika, swojeho nětkuzhesteho pschecźelnika, a njepschecźela. Schto staj mjes sobu rěcźałoj, nichtón shonił njeje. Jako Pestalozzi po dźesatkim pschebywanju pschi khorotoku stareho smjerćži bliſtepo Krużża ju wrócźi, tonichu ſo jemu pschezo hišćeze shlyſy, a jeho dobrocźiwe wobliczo wosta *zaſy dźeń khuboto smute.*

Elſa khwatałaſe potom hnydom ſ kozu ſwojeho na-na. Tón bě drje jara złaby, ale mérny a hradowny.

„Wón je ſo ſe mnu wujednał, — je mi wſcho wodał — wón je cźłowjek kaj ſandźet!" powedźeſche thory ſe złabym hłosom, ale radoſtny a ſmérowany ſwojej dźowaju, ſebi ſe ſwojej ſeſthnjenej ruku ſhlyſy trěźo, kotrež jemu ſnowa do wocźow ſtupichu. —

„Jenoż nětotre dny wosta Pestalozzi na ſwojim Nowodworje. Wutroba jeho cźehnjeſche do Yverdona, hdźež bě jeho raj, jeho ſtutk, jeho lubowany wuſtaw. A hižo pſchihadźachu też liſty, kotrež ſebi jeho pſchitomnoſcź w Yverdon ſadźachu. Rudi ſo ſe ſwojim wótzowſkim pſchecźelom wrócźi; tnjeni pak wosta na Nowodworje, hdźež chžyſche nećhto njedźeń wodwihnyć. —

Borſy dopołdnjom Pestalozzi a Rudi powešćo, ſo je ſo Elſyny nan minył. Wón bě poſledne dny ſ wulkeſ dźakonoſcźu a cźeſcźiwoſcźu wo Pestalozziju rěcźał, a hišćeze krótko do ſmjerćze bě jeho khwalił a wo Boſe zohnowanje ſa njeho proſył. Tak rosprawjeſchtej Elſa a tnjeni. To bě jemu wulka radoſcź, ſo bě ſo Kruſt tak wobrocźił a ſo bě jemu mohł k temu pomozny bycź. —

Pol ſeta poldźiſcźo ſwjecźachu na hrodze w Yverdonje ſ cźicha a ſtromnje bjes dalſich hoſcźi jenoż we wſcheđnym kole wulkeje wutawſkeje ſwójby. Peſtalozzi je ſwojimi ſwójbnymi, wucźerjo a kubłanzy kwaſ, kotrużdobrej, ſwérnej, ſchwarnej buſchi po dołhim ſadźěwanju ſtónczneje ſobuzonje ſjednoczi, kwaſ Rudija a Elſy. So bešchtaj też ſtary Naz a cźeta Luiſa pſchikhwatałoj a ſ radoſcźu a luboſcźu ſobu ſwjecźeſchtaj, móże ſebi kóždy ſam myſlićź.

Młodaj mandźelſkej pak ſo nětko na pſchemo prózowaſchtaj, ſwojemu wobſtarnemu dobrocźelej žiwjenje położycź a porjeſchicź, a tón mjeſeſche ſwoju radoſcź nad jeju luboſcźi k njemu a mjes ſobu.

Heinrich Pestalozzi / slawny pedagog.

12. 1. 1746 — 17. 2. 1827.

W starym Klóchtrje a w hrodze města Yverdon.

(Stónczenje.)

„Mój Bożo, smił ſo, mój Bożo! Kak je mi jeho žel!" ſdychowaſche cźeta Luiſa a trěźeſche ſebi kaž Elſa ſylſoſtej wocźi.

„Ale praj mi jenoż, Rudi, kak dha je to mójno, ſo ſcźe ſtajnje w pjenjeżnej nuſy! Bych ſebi myſlił, hdyż macźe ſto a ſchćerć dźeſaćź kubłanzow, dyrbjał ſo rjany pjenjes nahromadźićź."

„Prawje maſch, a na njedoſtatku je ſ wulkeho dźěła wótczej ſam wina, to njemóžu prěcź, ale ſaſo je to je-ho wulka, pſchewulka ſprawnoſcź a dobrocźiwoſcź, kotraž je jeho njeſbože. Lětny pſchinoſchcźt kubłanzow hišćeze tón pokny njeſapkaćź, haj wot nětkotrych hólzow wótczej ſyła nicźo njedoſtawa."

„Haj, potom ſo njetrjebam dźiwaćź, hdyż ſo luby wótczej njemóže brjoha pſchimnyć," rjekny Naz. „Smjeje ſo ſtajnje w morju nuſy ſe ſołmami bédźićź. Mohł ſo na njeho hněwaćź, a tola je mi nětko hiſchcźe luſtſchi, bać prjedy, hdyż je to ſyła móżne. Cźuju ſnowa, kak jeho nadobnoſcź mi wutrobu ſhrěje. Nó, Bóh luby Knjes wſchak drje ſaſo pomha, kaž dotal, ſo njeſtrěchćźi. Cźaſto je nuſa wulka hyła ſa te ſchtyrzeſći lět, ſo tu pola njeho ſtužu, cźaſto ſebi myſlićź, ſo wſcho pojedže do bjesdna, a pſchezo ſaſo dźiſche dale ſ Bożej pomozu."

„Haj, woprawdże, bórſy ſo wótczej ſaſo ſmuji a ſtbrobkoſcźi, a to mójachmy ſo dźakowaćź dobremu ſnatemu Peſtalozzijej ſ młodych lět, wulźu wucźenemu mužej, kiž rěka Jan Bohalub Fichte, je ſ Hornjeje Luźicy a bě nětdy w Zürichu ſ domjazym wucźerjom, nětko pak je wucźeŕ pſchi univerſicźe w Barlinje, a je tam wulźu cźeſcźeny. Wón wucźi, ſo budźe wobnowjenje ſamoſtatnoſcźe nimiſkeho kraja jenoż móżne, hdyż ſo zyle nimiſke kubłaŕſtwo dopołnje pſchetwori a hdyż ſo wosebje ſchérote worſchty thudeho luda derje ſkubłaju. Tole pſchetworjenje mélo ſo ſtaćź w ſmyſłu a po ſaſadach Peſtalozzija, kotrehoż w ſwojej ſaſorjenoſći ſa jeho kubłaćźe myſle mjenuje ſtaromiſchtra kubłaŕſtwa. Kraſne ſłowa w jeho ſławnych rěcźach, ſ kotrymiž Peſtalozzija, jeho myſle a ſtutki wukhwaluje, ſu naſ wſchitkich wokhcźwiłe a waźiwiłe a połběhnyłe. Schtoż Fichte praji, to płacźi na zyłym ſwěcźe!"

„Njemóżeſch nam nětdże jeho ſłowa wospjetowaćź? Bychmy to tola pſcheradźi ſłyſcheli," proſcheſche Elſa.

„Haj, to ſo wé, te njejſym ſapomnił a też ſenje njeſapomnju. Nětdże takle je praji: „Peſtalozzi mohł kaž Luther nam jako pſchikład płacźićź, na kotrymž mohł ſukłady němſkeje duſche pokaſaćź a dopokaſaćź ſwjeſeſu woprawdźitoſcź, ſo tuta duſchu ſe ſwojej dźiwej ſkutkowazej mozu je hiſchcźe dźenſa žiwa, hdyż némka rěcź tnjeſi. Peſtalozzi je ſa zyły cźaſ khdyż nje-bróżniweho žiwjenja, ſ njewſchědnymi njepſchikhodami ſadźěwanj, pocźejeny ſe ſatukanej ſnutſkowej njepſchesjenoſcźu a njeleposcźu, a ſam jara ſtromnje wuhotowany ſe wſchědnymi pomhadźami wucźeneje dźěłanoſcźe, ſwonkownje trajnje pſchepoſłnaty, ſo wo jenoż we wutrobje cźémnje ſacźuwany, dospołnje njewědomy ſamér prózowaćź, pſchi tym ſkrucźeny a cźérjeny ſpches njeſaprahniwe a wjelemózne nahnacźe, kotrejž pſchiſtiſcha němſkej duſchi, mjenujuc pſches luboſcź ke thudemu ſanjerodźenemu ludej. Pſches tutu wſchomóżnu luboſcź, kotraž bě žiwjenje jeho žiwjenja, bu wón ſe leje ſpuſchcźomnym naſtrojom. Luboſcź bě truty, njeſamenjomny wodźeŕ jeho žiwjenja, kotraž tuto žiwjenje pſches wſchu jeho wobdawaju nóſa a cźémnoſcź wjedźeſche, a wjecźor tutoho žiwjenja bu krónowany ſ jeho woprawdże duchownej wunamakantu, kotraž wjele wjazy wuſkutkowaſche, hać bě wón hdy w ſwojich naſtrohčišich pſchecźacźach ſebi poſadał. Haj njemóżne bě, ſo by tajka luboſcź njemytowana ſe ſwěta woſtupiła. Wón dźiwſche jenoż thudemu ludej pomhacź, tola jeho wunamakanka w jeje zyłym roſtrańu poſdźěwje zyły lud, ſwjaſuje dotal krucźe roſdźělenaj ludowaj ſtawaj ſdźełanych a njedźełanych, a by derje ſamohła ludam a zyłemu cźłowjeſkemu narodej ſ łubiny nětcźišcheho hu-hjeńſwa horje pomhacź na ſbożowny powjerch ſłónczneho žiwjenja."

„Tajſim a podobnym rěcźam daſche Fichte do ſwěta leźeć; ſ nimi roſnjeſe a powyſchi ſo ſława naſcheho łubeho wótza, a ſ nimi ſacźahny też ſaſo nadźija a wutrobitoſcź do jeho duſche. A tak ſmy wſchitzy ſaſo žiwi we nadźiji, ſo hiſchcźe ſo wſcho k ſbożu wobwrócźi, a ſo budźe žiwjenjeſti wjecźor łubowaneho wótza prawje ſaſny a mity."

Horja. Tu wuhladamy tež hischcje schěroki hluboki pschěrow. Stara měschćanska murja je nětdy 6½ metra wysoka a 1½ metra tołsta była. Wukhodźowanischcža, wupinaze so kokowokoło města hač k „Tučnikej“ se swojimi schtomami, kěrčkami, mlodnoselenymi płonami, kwětnymi rjadkami, wschelakimi družinami schtomow, mnohimi pomnikami, lawkami a wodowymi kužołami tu rjana měrnosć k wolschewjenju cźěła a dusche měšćanska, do wuschi murjow iputaneho. Haj, nasch Budyschin je rjany! Krasna je zyła nascha serbska Luźiza. Wažnosć swědkow se starodawna za spisanje stawiznow sandźenoscže je so spóznała tež na wyschich městnach, pschetoš jedyn Budyschski wucźer je na pol lěta dowolenju dostał, so by hrjebał za starožitnosćemi, kiž leža we luźiskej serbskej semi. Wšo budze swopředka wuhrjebacź stanjentnjenych germanistich wojowarjow, brónje atd. Pschihódźe-li pak potom hłubscho, budze wotkrytć starožitnosće, pohładźaze wot prěnich serbskich wobydlerjow Budyschina. Tak budźa tute wuhrjebowanja k lepschemu Sserbow a tuž so wjeselimy nad krocźelu. Ssnadź wothubja so potom tež „Liegendizke“ nastawki w němskich nowinach. Wěscze so tež jedyn serbski wězawuhotojny starožitnosćer pschi wuhrjebowanjach wobdźěli?

* * *

Lube cźitarki, lubi cźitarjo:

Sawěrcze scze pak tež wcźipni, schto so we klamach měšćanskich wobkhodow wustaja. Jejka, sajeczki, hnězka, chłóschcźenki w taikej mnohosći a wschelakosći wuhladach, so so spodźiwasch. A druhe wobkhody sahso porucźeju ke konfirmaziji a k jutram telko druźiu wschelakich tworow a tak žmělschnische ćadźa, hdyž pohladach do twoje prósdnoje móschnje. Masch-li pak tolsto nadutu móscheń w kapzu, dha kup sebi wscho, schtož so tebi poruca na wulkim žwětkoreklamowym stołpje, tłi binschcźi so wjeczor w swojej mnohej barbnosći rózź Zitnych witow pschi Dźiwadłowej haźy abo kup sebi to, schtož porucźa žwětkomjetak se swojimi nawschitkami na scźenje Meijerez fotografiskeho domu na Khežorskej drózy. Ale nětko hnch skoro nješchto sabył. Na Khežorskej drózy, w leżownosći mjes Rotherez zigarowym wobkhodom a Merjowskej słotoworowymi tłamami wotewri so ssobotu, 2. hapr. wobkhod z létadłami nastrojemi a to najnowischich konstrukcijow, też amerikanskich létadłach schidłow, tłi trjebasch jenož pschicźinicź a z kotrymiž mózesch z pomocu makeho motora, kiž je hiba, leczeź, hdyž chcźesch. Motorske koła, auta a te schpatne jězdne koła su so z tym snjemóznike, tak pisa wobkhod se žwětkomjetakom, tłi hižo naspomnich, na běłobarbjenu scźenu z wulkimi cźornymi pismikami. Njedźelu 3. hapr|leje pak pschijědże Harry Piel se swojim privatnym autom wot Drježdźan sem pschihładźejo do Budyschina a budze tu wjeczor z dypkom 9 hodź. swoje wumělstwo we kazenju po tłěsach a létanju pokazaci. We žwětle palazych žmólnizow na Bohatu wězu swonka salěse a na jeje kule tróschtu khdźiwe postajenu khorhojcźku se žehlazym aparatom sruna, z tym měsčez wudawki sa hewak natwarjomne róschtny salutujo. Potom poda so na Kronprynzowjeli móst a z amerikanskim kschidkowym aparatom z njeho na Rybarsku haźu dele poleci. Tam cźaka na njeho pschi hoscźenzu „K złotej kapzy“ jeho auto, z kotrymž wotjedże z dypkom ¾10 hodź. pisches staru móst, Scharfensteg saso do Drježdźan, hdźez ma ½11 hodź. pschedwjedźenje a wot tam wrócźi so do Barlina. Tuž pójcze njedźelu wschitko do Budyschina, so hyschcze nješchto hischcze ženi njewidźanego wuhladali. Wšitke Waš potom doma njewuměja, so scze do haprlejki jěli!

Přichodny syn.

(Wobras se wšy.)

Pětr Zehlicźka běsche sdobom krawski mišchtr we Wonezach dwěłeiny mandźelski. Wo swoju Hanu dyrbjesche tři lěta dołgo bědacź a prošyć. Běsche pak pod žoniny drjewjanz pschischoł, hischcze hórje pod tón swoje pschichodnoje macźerje. Ta njeměješche jeno kčejazy wobłohód, ale też měch pjenjes a thudschi krawcźiš pschezo prósdne jaki. Na wschelakich blakach mějesche dołha kaž druhi ludźo. A hdyž wěricźelio počźinachu tłócźicź, běžeschе k swojej pschichodnej macźeri. Ta nastajnje wupomha, ale pschi tom sthubi nasch krawcźik swoju zbliczku swobodu.

Nasch krawc běsche też herz. Wustajeschе žo na ducze nastrojow, ale też na y'lku. Pošlednischu hudźbu bě z cźahom młodehu mandźelskwa sej wotwucził. Žona a macź běschtej jemu na pjatach, hdyž jenoź na schtwórcź hodźinki nohi pod korcźmarske blido tyknu. Borsy bě tu jena z tuteju zonow a to žo předewanje we wjazorych rěcźach na wbohehu muzika žypasche a wscho móžne běsche, jeno niz dobry mandźelski. „Ty kidwara, měnisch dha, so je jej moja dźowka wožlokanza wsala? Na wschěch kóstopiwach chcźesch hyć a to někto we žwjatem póscze, hdźez ludźo bóle do žo du. A pjenjesh rosmjetasch po hromadach a twoja wboha žona dyrbi tydźenje dołho žama doma žydacź. Borsy ju do rowa pschinjeseschе a potom budźesch po žiwcze brudźicź kaž zhubjeny žyn.“

Cźehzyschе Pětr žo jakitowacź a něschto wotmołwicź, hnydom sajědże jemu pschichodna macź wótrje pschesch hubu dla swojeho prošcźerstwa.

Wóndy žo Hana jako knótra pscheproša do tři hodźiny sdaleneje wjesceźicźki. Pschipadnje zhoni też, so žo hakle nasajtra domoj wrócźi. Tón wjeczor běsche Pětr zyły z khěžki, skakajsche wjesele wokoło blida a skocźi žej też do niedźelskich khołowow a dźěsche rumi smuhu do korcźmy. Tam hižo schtyrjo mokri bratija hedźachu. Pětra wuhladawschi, zbehny žo wulka hara wo jiwje.

„Je dha nasch krawc ras pisches kluczownu dźerku žej twochnył“, sawoła Kupkez Bolcźi.

„Je cźe twoja žona won cźitała?“ doda Wjertoliz Handrij.

„Kravzo, dźi domoj, hewak Hana še kohezom po tebje pschindźe!“ wuměschchowaschе jeho Dorakez Měrczin.

„Je-li hubu dźerzcźeze a z waschimi tryskami pschestanjecźe, zapłacźu dźenża zuku worcźisnu,“ snapscheczźiwi Pětr.

To žo jim lubjeschе. Jena pólka po druhej cźinjeschе žiwoje koło a mohły žo wschěm parjachu. Tak porcźachu žo z nim norkowacź.

„Pětrje, dyrbi-li tajku pschichodnu macź měć, tej bych z kohezom khribjet naměrił“, schcźipsaschе Wjertoliz Handrij.

„Ty wbohe žatko,“ měnjeschе Kupkez Bolcźi, „žy žuchi kaž kosoł, nimasch jo najeść a napicź a žónjkej w tuku powabeź.“

Wschitcźy žo žmějachu, ale Pětr dyri z mjerzjanjom wjazy rasow wo blido.

„Tajke sadźerženje a wobkhadźenje žej nichtó lubicź dał njeby,“ doda Schkarakez Arnoscht, „tej starej bych něschto nacźinił, so by žiwoj žiwy dźeń na to myslita.“

„Wěm něschto,“ wotmołwi Dorakez Měrczin. „Pójdźemy nětko k twojej pschichodnej macźeri, tiž hižo špi, staśimy rěbł, ty załěsch po nim hač k woknej a tam ji wscho žwumjetujesch, schtoż masch na wutrobje.“

„Jeli pak mje na hłoźu špósnaje?“

„Ji, tón tróschtu pscheměri a njebudże žej myślicź, so žy to ty w tutej wubłoczornej nozy.“

Woprawdźe, skurjeny krawz da žo narěczecź. Salěse horje a rejesche do wokna wscho móžne. Dokelž žo nutska nicźo njebibaschе, stupi na wobłoženje a rosrasy wokno. Nětko počźinaschе žo w komorzy rěschto hibacź. Pětr žo stróži a chyłsche wrócźo. Ow, ty njebjesche Jerusalem! Rěbł běsche precź, też tamni schtyrjo tumpanoju bróhu žo shubili. K wschěm schtyrnacze žiwjatym pomoznikam žo wołasche. Tuž jemu nicźo njeschłyschach, hač ji wokном do komory saleźe a potom psches nětajke durje wucźekneze. Ale, pjeschkobanezy, te bě tak wušte, so z khowu pisches nje njemóžeschе. Tuž ł nohomaj najprjódzy špytasche. Lědy bě na połozju nuts, wuhlyschcha harn w domitim. Komarjowa, njemuzy jeho pschichodna macź, běsche žej dwějoch muzow na pomoz wsała, so bychu nutstamarja popadli.

„Schtó žy a schto chcźesch kradnyeź?“ sawoła na Pětra, kiž pół do komory wiżasche. Wotwroczkaj doczehnjeschtaj „paducha“ hač do komory. Ow jej — nětko ju wona na njeho dohlada. A nasch krawz počza žałosćicź: „Luba macźi — najdróżscha macźi! — Wodaj mi, njejžym to z wotpohładom cźinił. Chcźch jej jenoź žort cźinicź a žu nje k tomu narěczeli.“

Skónczinje žo Komarjowa, kiž najprjódzy špozimaj nje-cźomaj njewěrjeschе, wuhypa na wbohehu krawza.

„Nětko skónczinje wem, schtowno unni myślisch a kajku lubosć a dźakownosć napschecźo mi masch.“

„Najlubscha macźerka,“ stonasche Pětr, „to wscho je jenoź žort. Njebudu to ženje wjazy cźinicź, nochcych eze khchiwdźicź.“

„Ach, tak žy mi chcźł wěcze komplimenty cźinicź,“ wrjeskotaschе Komarjowa, „dźakuju žo sa pschecźelniwoscź. Marsch, z tobu domoj a druhe žo da.“

Haj — a wono žo da. Zhły schtyrjo wrócźi so domoj. Nasajtra hakle žo hrimanje rozwi, hdyž Hana še žwojej jědojtej hubu pomhasche. — Skónz tuteho tryska běchu žmětchi we Wonezach. Wbohi Pětr měješche nětko cźistu jeln na žwěcze. Na wschě schtyrocź lěta njepschindźe z domu a pschindźe hischcze bóle pod drjewjanz, pólti je mu wyschchе dźenża wužmětchuja. Njedźak je žwěta mjda!

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Njedźelu Judika, 3. haprleje 1927.

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ½8 hodź. duchowny prim. Fröhlich a pschip. w 12 hodź. farar Berg prědowanje; wjeczor w 8 hodź. je duchowna wjeczorna hudźba: Dźěła wot Hendricha Kaminskeho: khoralna sonata, fołkata, njewjesćiuski khćrluch, duchowne ljedy (sa sopran, hubźle a pischcźele). Hudźbu wuwjedźe rjes druhimi: Margareta Boigtez (sopran), kapalny mišchtr Hugo Bender (hubźle), organist pschi zyrkwi siwy. Pětra Horst Schneider (pischcźele). Sastup je darmo. Tola žo prošy, so by sebi kóżdy program kupił.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Siegemund konfirmaziju (zyrkw. hudźba: „Hlajcze, kajku lubosć je Wótz nam wopokasał,“ moteta wot Alberta Beckera); dop. w 9 hodź. ma farar Große konfirmaziju (zyrkw. hudźba: „Se ijmuńkeje harfy“ moteta wot Gustava Schrecka); wjeczor w 6 hodź. ma farar Berg spowědź.

W Tuchońskej zyrkwi je pop. w 4 hodź. ludowy zyrkw. konzert organisty Müllera w Budyschinje.

Sběrka za naschu zyrkej, wotpołe ja wuhotowanje konfirmazijow.

Póndźelu je w Tuchońskej zyrkwi spowědź za konfirmowanych a jich pschihłownych, ale też za druhe wobsahne stawy; pop. w 5 hodź. farar Siegemund a wjeczor ½8 hodź. farar Große.

Ludwik van Beethoven.

(1770—1827.)

Pišе Bjarnat Krawc.

III.

Jeho hudźba. (Symphonija.)

Stóž je jeho tragiku cźłowjestwa zapřimnył a jeho powahu dopózna, budźe też jeho wumělstwo zapřimnyć móc. Same słódkosće wona njepodawa. Posłuchać nima lohko. Ma so na přemo z wumělcom bědźić. Jena hudźbna mysl wojuje w jeho wulkich składbach napřećo druhej, haj tüeće. Najwěcze konflikty nastanu a dramatika hudźby nas husto dosć hač nanajhłubso jima. Wón je stworićer noweje absolutneje hudźbneje dramatiki. Srědk wuraznosće je jemu wulki orchester. Stož je w basnistwje drama, to je w instrumentalnej hudźbje symphonija. Tuto słowo wozmjenja po prawem „hrcmadzeżyncźenje“. Běžźenje wjelakich instrumentow wo wjednistwo, žołmjenje motiwow na morju „Fugi“, zasadne wojowanje konzonancow a dissonancow (dobrohłósnosće a njeskładnosć) . . . a skónczje z hnudźbneje měšeńcy (chaos) nastawacy swět, swětło a dźeń po ćmowej nocy, po hewrjekanju złych žiwjelow — překrasnjenje duchownoho swěta — to je hora Tabor cźłowstwa! — Sinfonija rysuje zaćuwanja, rozpołoženja, znutrkowne rhytmy duše, ale mjenje jednotliwca kaž wjele bóle cyłeho cźłowjestwa — a to čini wona mjenje subjektivnje hač objektivnje a weli sej k tomu maćizny z přirody (na př. morjo) abo ze stawiznow (na př. Napoleon). Sinfonija zamóże, dospołny wobraz žiwjenja podać ze wšěmi jeho naprećiwnosćemi. Beethoven je to dopokazał, kaž budźemy to hnydom widźeć.

Sinfonija ma skoro přeco štyri wotdźělenja, w kotrychž móże so móc hudźbneho wumělstwa, naprećiwne zaćuwanja duše rysować, a w cyłej bohatosći wuwić. Zwjetša sleduje prěnjemu dźělej (Allegro) ważn adagio, tutomu sćěhuje žiwe „scherzo“ a na kóncu krónuje cyłu składbu „finale“. Nětko pak móže sinfonija trojakeho karaktera (powahi) być:

Lyriska sinfonija předstaja wotmělenje znutrkownych podeńdźenjow, cyle žiwje duše, ale cyle subjektivnje, bjez wšeho dźiwanja na karakteristiku zwonkownosće. Zastupjerjo za tutón typ su wosbje Haydn a Mozart.

Episka sinfonija předstaja podawizny w přirodze, zaćuwanja mnohosće, luda, jeho měr abo wójnu. Přikład k tomu je Beethovenowa sinfonija pastorale, w kotrejž namakamy napisma kaž: wjesole bjesadowanje wjesnjenjow, njewjedro, při rěcy, pastyrjowy spěw. Z tym je wón wěsty program za posłucharja postajił a wołoži jemu tak zrozumjenje hudźby.

Dramatiska sinfonija předstaja konflikty (zwady, rozkory) cźłowskeje wutroby ze zwonkowneje wokolnosće, nadźija a zadwělowanje, wojowanje a ćerpjenje, pad a wumóżenje cźłowjestwa.

Tutu hobrsku knihu, wutrobu cyłeje družiny, wotewri jako prěni jasnje Beethoven, powołany zastupjeć hudźbneho ideala. Wobpřimuje najwjetše a najmjenše, bě wón humorista mjez hudźbnikami, najluboścźiwša duša a zaso titan, kotryž rozumješe swětostawizniskim wojowanjam. Wón bě swobodu do hudźby přiwjedł a stwori z dobom najnaboźniše wumělstwo, hdyž nam předstaja wosud, dóńt, bójstwo,, kiž pozběhuje z tym, zo rozmjeće. Najlépje mózemy po tom nětko jeho sinfonije w e-moll zapřimnyć. Tak husćišo hraje. Beethoven sam wo prěnim krótkim motivu praji: „Tak klepa wosud wo jeho durje!“ Hłowny thema hižo je wobraz nastawaceho wojowanja. Wšitke instrumenty porjadu přikłwataja a so přidruża, cyły orchestr je rozhorjeny: cźłowjek znaje ćežu dońta, ale ze skoro zazłobjenym wjeselom prókuje wón na wosud, hłowny thema ze wšej namocu hišće raz, jako by cheył zawołać: „Tu steju, ja hinak njemóžu!“ Tak mjenowany překhod wjedźe k druhej spěwnej mysli. Lěsne rohi ju připowědaju, husle ju dale wuwjedźa. Žeđźenje po pokoju, snano ćiche spominanje na měr dźěćatstwa stupi do toho — ale runje tam, hdźež spyta mjehkosć bědźerja wotdźerżeć wot dalšeje prócy, hdźež dopominanja lubosće jeho myla — zhraba so zaso a poběhnje so k starej khróbłosći. Njeje hišće dobywanje, ale zwěsćenje dobywanja. Wo srdźa přenjeho dźěła wobrazuja dujerjo a smykarjo namocne žołmjenje a bědźenje — — po tom, zo je so to trochu rozjasniło, přetłoci so zakładna mysl, posylnjena přeze wšě trubjace instrumenty. A nětko w druhim hłownym dźěle je (adagio) bědźeř połnej nadźije, pobožny, pomodlacy ton, spomnjenje na Božu lubosć hłuboko hnuja. Cźłowjek (rjek) so zwjze a wuznaje cěsnosć swojeje duše; ale znowa k wojowanju powołany, so zběhnje w hordym dowěrjenju k sebi. Bubony a trompety so swětej wupraja — w c-dur. Bě to pak hižo dobyće: Hišćo nie! Haj, na wokomik so zaso cźemnosć jewi, přez variaciju nabožneho motiva potom zaso zanhata.

W třećim wotdźělenju (Allegro) so rozšeri njewěsty potajny přichod, z hłubokich kontrabasow přikhadźacy. Hišće raz budźemy dopominać na tamne nawalne (wosudne) klepanje w započatku komposicije, skórźba zaklinći, zamyslena kłoni so hłowa k zemi. Ale we „Trio“ so wojowar wospjet zhraba — cźłowjek je tón wojowar — kontrabassy připowědaju njemérnje nowe napinanje. Te jak so zda być zlemjene, poslědni wućek zda zhubjeny być, poslědnja hwězda zhasnjena. Tuž — při překhodze z třećeho do štwórteho hłownho dźěła składby běži bolostny zynk přez cyły orchestr, strašniwje na jenom tonu wudźeržany . . . a pokorne so prašenje hiba: „Njejo drje poražacy Bóh też tón Bóh lubosće a pomocy! Dyrbi wojowar zadwělować? Njedyrbjał z Bohom hišće raz spytać so bźdźić a dobyć? Jenoź hišće jónkróć zjewi so potajne dwělowanje na wuspěchu: Wojowar a dońt stej wujednanej; njepřećelske mocy budźa poražene a nětk wuprasnje najwjeršny spěw triumfa (dobyća), krasny, mócny khór wšitkich instrumentow orchestra, kiž wyskaja cyłemu cźłowjestwu připowědźa: „Přez krute wojowanje k dobywanju!“

Póndźelu wječor we 8 hodź. je w Ev. towaršchowni wošadne žonjace towarstwo.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi mopcelska hodźina za niedźelnicže.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma w Ev. towaršchowni farar Berg biblisku hodźinu.

Sersedu wječor we 8 hodź. ma duchowny prim. Fröhlich w Tuchowskej zyrkwi biblisku wječor.

Pjatk wječor we 8 hodź. ma w Ev. towaršchowni farar Siegemund biblisku hodźinu.

Tydźenski klubu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Siegemund w Marijnej-Marčinej zerkwi duchowny prim. Fröhlich.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Murzena.** (Auto do schtoma sajeł.) Na domojpucžu s mastowych rejow sajeźe wotnajaty auto do schtoma Nutskażedźaze wošoby žo won cžišnych. Dwě wošobje žo tak cžežko sranischtej, so dyrbjachu jej do khorownje dowjesć. Auto je žo zyle rosbił.

* S **Lipska.** (Pschirodny nan pschirodneho žyna **stałak.**) Jedyn murjeć pschidźeże w nozy **pjany** domoj a žo je žwojim 21ětnym pschirodnym žynom swadźi. Skónčnje wucżeże nan nóž a žyna do wucha a huby stło. Ranje dyrbjesche lekar saschicž. Murjerja polizija wotwjedże.

* S **Reichenbacha** w Vogtlandskej. Tu žu policajskeho kommišara Knolla wotkazdźili, dokelž je žo pschecžiwo njemu žudniste jednanje dla jebanstwa sapocžało.

* S **Adorsa.** 14ětny schcježkiptar Renz wukhowa 46ětnu holcžu, kotraž bě do Běleho Halschtrowa padnyka a w Raunu wucżeże 13ětnym žynom jeneho pjekarja 46ětneho hólza s hata. Bjes tuteje pomoży bychu žo dźesći wěsče tepiłej.

Přilopk.

* **Dźěcžo na picže horzeho koseja wumrěło.** Njesbožowny pschipad sta žo s njekedźbnoscžu jeneje macžerje w Güstrowje. Schtyrnaccže měsazow stare dźěcžo žedźeše s macžerju za błidom. Někajkeje pschicžiny dla dyrbješche macž wot bliža stanyc a na khwilku se jstwu stupicž. Tónle wokomik dźěcžo wuži a napij žo horzeho koseja, kiž na bliže steješe. Wbohe žatko žebi hubu a smutskowne organy žakostnje wopali. Dwaj lěkarjej, kotrejuž běchu hnydom na pomoz sawołali, njemožeschtaj dźěcžu wjazy pomhacž. Sa hodźinu wbohe dźěcžo hižo pod žakostnymi bolosczemi wumrě.

* **Błysk zyrkwinu wěžu wobschkodźi.** S Aschaffenburga piščachu, so je w Königshofenje pschi cžežkim njewjedrje błysk do zyrkwje dyrił. Wěža žo sažypny, pschi tym rosbichu žo žwony, kiž bě žebi wobjada po wójnje nowe wobstarała. Na wěšt wišasche też hischcže stary historijski swój, kiž žo też žobu rosbi. Błysk wobschkodźi dale štschu, burgle a woltarje.

* **Khutne dźiwadło.** Ruska spěwarka Clinowa, kotraž w Parišskej operje jako Carmen bohuskutkowaschе, srani se žwojej psches měru realistiskej hru žwojeho pschećžiwnika Zuniga, tak straschnje s kačazom na wócžku, so drje žo tute njebudże móz sdźerżeć. Njedźiwajcy psches tutón tragiski podawk nastateje rosharjenosce žo opera hacž do konza dale pschedstajesche.

* **Tyfus w Połnocnej Amerizy.** W měsacže Quebecku w stacže Montreal tyfus žylnje sakhadża. Psches 1500 cžłowjekow je hižom na tule straschnu thorosc̆ khoriło a wjele je wumrěło.

* **22 miljonow autow w Amerizy.** Po powěsczi se Newyorka je w Sjednoczenych statach połnoc̆n. Ameriki tuchmišu 22 mil. autow we wobkhadże.

* **Žakostne powodźenje w Amerizy.** W stacže Arkansas wokoło Lakonije je wulka rěka Missisipi žo s brjohow wulinyła a daloke krajiny hłuboko powodźiła. Wjele cžłowjekow a skotu je w žołmach žmjerc̆ namakało.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wobkhódny cžaš
pola krajneho žudnistwa, statneho rec̆nistwa a hamtskeho žudnistwa w Budyschinje
žo wot 4. haprleje 1927 sem
wot póndźele hacž do pjatka na 7 hacž ½1 hodź.
a 2 hacž 5 hodź.,
sa sobotu wot 7 hacž ½1 hodź. postaji.
W Budyschinje, 28. měrza 1927.
President krajneho žudnistwa.

Njschedawanska placžišna sa kakane drjewo je žo wot 1. haprleje t. l. w měschcžanskim poležschesischim domje we dźeżażym dźełkowym wustawje na 16,80 hrimnow sa zm. a na 0,60 hr. sa korb postajła.

Měschcžanska rada, policajski hamt.

Přichodne skótne wiki w Njeswačidle
6. haprleje 1927 **so njewotměwaja**
Omejnska rada.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa přich. wutoru (5. IV.) wječor z dypkom ½9 hodź. w Kat. towaršowni, a to wšitcy, mužske a žónske hłosy, połnoliczbnje. — Kedźbu! Po spěwanju je měsačna zhromadźizna. Ważny dnjowy porjad! Předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu **póndźelu** w Serb. kofejowni.

Bukečanske „Serbske towarstwo“ změje jutře **nje-dźelu**, 3. jutrownika, popołd. w 3 hodź. swoje posedźenje we wosadnej sali. Přednošk je k. wuč. Šěca z Rachlowa dobročiwje přilubił. Wo bohaty wopyt ze strony sobustawow kaž też hosći prosy předsydstwo.

Bukecy. Jednota Sokoł zwuđuje kóžđu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Młodźi Serbja, sokolwanje je strowe, tohodla dyrbjał kóždy w Sokole być! Načolnik.

Khróšcžicy. Serbska „Pčolnica“ změje jutře njedźelu (3. IV.) pop. w 4 hodź. pola Natuša hłownu zhromadźiznu. Přińdźće pak wšitcy cyle wěsče, mamy ważne wuradźowanja. Předsydstwo.

Jutrowny wulki koncert w Krónje w Budyšinje wotměwa so srjedu, 20. haprleje. — Wubjerne serbske spěwy za wulki měšany khór, 5 wumělskich sólistow za spěw a husle atd. Njech su wšo serbske towarstwa kaž tež wšitcy druzy Serbja z tutym na bohaty wopyt přeprošeni. Wubjerk.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje jutře njedźelu pop. w 3 hodź. swoje měsačne posedźenje we „Knjezim hoscencu“. Wo bohaty wopyt prosy Předsydstwo.

Pančley. „Lipa Serbska“ — zhromadźany khór — spěwa wutoru (5. IV.) wječor we wosmich pola Natušec we Kukowje. — Njech pak wšitcy wěsče přińdu.

Serbskim spěwnym towarstwam. — Prěnja zhromadna pruha za wulki koncert (20. VI.) w Budyšinje wotměwa so njedźelu (bołmončka), 10. IV., popołdnju **w štyrjoch** (ale z dypkom) w žurli „Serbskeho Domu“. Winowatosć kóždeho towarstwa a kóždeho spěwarja je, z přińdu. Z dobom so wupokazy za wšě sobuskutkowace spěwarki a spěwarjow wudźěła. Knježa dirigenca chcyli na tutym dnju ličbu swojich sobuskutkowacych k. pokładnikej Wowčerkej sobudźěli.

J. Słodeńk, hł. dirig.

Hospodarski rozhlad.

Sesbonu 2. haprlele 1927

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,212	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,455	100 českosł. krónow	12,468
10 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,50

Berlinska bursa postupowaschе wječera dale w powyschowanju kursow wšitkich efektow. Powschitkownje wichaš bě měnjenje jara wschelake. Rentowe wiki běchu něschto žiwische a kursy někotrych liscžiatow žo šnadnje powyschichu.

Produktowe wiki pokazowachu wjetša powschitkownje krucžišche mjeschowcžo. Pschedewschěm žiwischo rožu požadachu. Ta pak bě snowa žabna a tohodla bě zentnaŕ wo 5 pj. drožschi. Też wotwoža šamo 15 pj. po zentnaru dołu. Wječera płacžesche zentnaŕ

w Drježdžanach (sajtdź. póndźelu):
pschenicžny 73 kg. 13,25—13,55 hr. (13,20—13,45 hr.)
pschenicžny 96 kg. 12,60—12,85 hr. (12,50—12,75 hr.)
rožki 12,85—13,10 hr. (12,70—12,95 hr.) 69 kg
rožki 66 kg. 12,20—12,45 hr. (12,05—12,30 hr.)
jec̆mjenja nałětnjeho 11,75—12,50 hr. (11,75 hr. hacž 12,50 hr.)
jec̆mjenja nasymšeho 10,50—11,60 hr. (10,50 hacž 11,60 hr.)
wowsa 11—11.35 (11—11,35 hr.),

w Berlinje:
pschenicžny 13,35—13,50 hr., rožki 12,65 hr. hacž 12,90 hr., jec̆mjenja nałětnjeho hr. 10,70—12,10 hr., nasymšeho 9,60 hacž 10,25 hr., wowsa 10,30—10,70 hr.,

schtwórtk w Kamjenzu:
pschenicžny 12,25—12,75 hr., rožki 12,25 hr. hacž 12,50 hr., jec̆mjenja nałětnjeho hr. 11,75—12,30 hr., nasymšeho 10,50 hr. hacž 11,50 hr., wowsa 9,75—10,50 hr., běrny 4,80—5,30 hr.,

w Schorjelcu:
pschenicžny 12—13,80, rožki 11,50—12,80 hr. jec̆mjenja nałětnjeho 11—12,70 hr., sa wowsu 9,60—10,60 hr., běrny 4 hr.,

w termijnowym wikowanju:
sa mjeru: pschenicžny 14,20—14,17¾ hr.,
rožki 12,97¾—12,97½ hr.,
sa julij: pschenicžny 14,05 hr., rožki 12,43⅜ hacž 12,41¼ hr., wowsa 10,75 hr.,
sa september: pschenicžny 13,10—13,06½ hr., rožki 11,46¼—11,43⅝ hr.

Wiki rěsneho skotu wječera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 691 bóikow a žuc̆elnych krutwow, 7 bykow, 9 prósdnikow a 148 cželatow.

Młode dójki a žuc̆elne krutwy płacžachu:
1. kajkosče 480—600 hr.
2. kajkosče 300—480 hr.
3. kajkosče 260—300 hr.

Sežuc̆elne jałowzy:
1. kajkosče 350—490 hr.
2. kajkosče 220—280 hr.

Prošoniki a schtót k wjasanju a ke tłomjenju 40—48 hrimnow po zentnaru. Wubrany rjany schtót bě hischcže drožschi.

Sserbšći Hospodaŕ je w pošlednich njedźelach nježdźe 25 waggonow žiwnjentnych běrnow pschiwósnatych druzin s pěškow dóstawał. Se wschěch stron dóstawa něsto powěsce, so žu kupzy s nimi jara spokojom. Schtoš płacžišnu nastupa žu pornjo nasymnym njewubźěrtnym tunšche. — Běrna nasymu, kaž s pola pschindże, najwjazy waži a wo cžaš šymy też hischcže rjana kopza šmje. W tymle smyšlu hižo nasymu piščachmy a žwojim pschećželam radźachmy.

Na pschedań:
Ježa k nasadźowanju žołte Italske, Weber w Hródku na Młynšej haju 12.
Sofa w Hródku, Pětrowa haja 4 I.
Schijaza maschina w Hródku, Hórska haja 5 L.
Kury małe w Hródku, Heimgartenstr. 1.
Wół młody w Pšowjach 39.

Pschijatšicej sutaja:
Dźowku, s Rabenaw, w Ruschi pola Hródka.
Młynšeho wuczobnika, Nowak w Proschinje pola Hródka.
Roboczanšku žiwóžbu, knježi dwór we Wolešchnizy pola Njiłej.
Pohonca, hajnkownija we Łasu.
Holzu do domu, Marx, pjekarka w Budyschinje, Nowosalska dr. 18.

Ssudnišzy na pschehadźowanje,
póndźelu 4. haprleje 1927:
w Njiłej na pósce pop. w 5 hodź. mužaze kolo,
w Halschtrowje pschip. w 12 hodź. w Radnej pinzy dwě šwinjeczi.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Pschenja derje strucżen, rožka žylna a powjetschene wukrajne płacžišny.

Dop. ¾12 hodź.: Pschenja a rožla dale krutej.

Płacžizny na Barliuskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tunl abo 1000 kg hewa: 100 kg. płacžizna po złotej hriwnje.

	1. 4.	31. 3.		1. 4.	31. 3.
Pšenica	267-270	267-270	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	253-258	252-257	woka	23-24,00	22-24,00
nat. jec̆mjeń	214-242	214-242	módre lupiny	14-14,75	14-14,50
nas. jec̆mjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	16-17,00	15-16,50
wows	206-214	203-211	zeradella	22-25,00	22-25,00
kukurica	177-180	173-180	raps. wosušk	15,60	15,60
pšeńc. muka	35-36,50	34-36,50	lany wosušk.	19-20,00	20-20,00
ržana muka	34-35,00	34-35,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14,75	15,00	běrnj. kruški	30-30,10	30-30,50
ržane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,55-3,00	2,65-3,10
raps	—	—	ržana sloma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symje	—	—	pšeńc̆na „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jec̆na	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdžanska burza.

Pšenica	264-271	běrnjace kružki	31,50-32,00
rožka	257-262	pšeńc. wotruby	13,80-14 80
nalětni jec̆mjeń	235-250	ržane wotruby	14,00-15,50
nazymsk. jec̆mjeń	210-232	pšeńc̆na muka	45,50-47,50
wows	220-227	ržana muka	40,50-42,00
čerwjeny dźećel	248-255	woka	29,00-30,50
raps	310-315	pjeluški	28,00-29,00
kukurica (Mais)	181-186	hróch	30,00-37,00
suche truhančki	13-13,80	cokrowe truh.	18,50-20,50

Drobnowikowanske płacžizny w Budyšinje.
2. haprl. 1927 po hamtskim postajenju.
Wše płacžizny so po złotej hriwnje zrosymja.

Twora		najniz. płacžizny hr.	najwyš. płacžizny hr.
Howjaze mjaso z kosčemi	1 kg	1,80	2,40
Celace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc̆	1 „	2,40	3,20
Pšeńc̆na muka	1 „	0,52	0,60
Ržana muka	1 „	0,42	0,48
Khlěb	1 „	0,37	0,40
Jěd̆ne běrny	1 „	0,13	0,16
Raja	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc̆	1 „	1,80	2,00
Sušeny połc̆	1 „	—	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jěd̆zna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,09	0,11
Jěd̆ne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

Wiene płacžizny štwórtk	w Kamjencu	w Lubija
31. III. Wšo po złotej hriwnje	za 1 centn.	za 1 centn.
Pšeńca	12,25—12,75	12,30—13,10
Rožka	12,25—12,50	11,90—12,50
Jec̆mjeń	11,75—12,30	10,80—12,40
Wows	9,75—10,50	10,00—10,50
Syno	4,00—4,50	3,50—4,50
Sloma z maš. mlóč.	2,00—2,50	1,40—1,60
Sloma k zasłanju	1,75—2,00	
Slóma z ruku młóčena	2,50—3,00	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,80—5,30	4,40—5,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	2.10—2,20	1,05—1,10
Jeja	0,09—0,11	0,09—0,10
Pšeńc̆ne wotruby	—	7,60—7,90
Ržane wotruby	—	7,60—8,00
Pšeńc̆na muka	—	22,00—22 50
Ržana muka	—	19,50—20,25
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	16—24	—
„ małe	—	—

Kajke wužitki poskića
wapnity pěskowc?

1. Je funi.
2. Ma najlěpšu čežitu krutosć.
3. Znjese zmjersk a wudžerži woheń.
4. Je najlěpši škitak čoplotv.
5. Ma hładke kromy a je płony (z tuym wulufuje so wjele wapna a mzdy za dźěłaćerjow).
6. Podawa so w kóždym času cyleho lěta.

Wapnity pěskowc je normowany (din 106)

Zastupjerjej za tudomnu wokolinu

Ernst Zschech a syn w Rakecach

Telefon: Njeswačidło čo. 64

Prošu čiłce posydł z Brendlec palcnym kofejom najlěpši a najtuńši daloko a šěroko znaty!

płaćizna 1/4 pt. = 80 pj., 1 hr. a 1,20 hr.
Wosebitosć nalěpši „Perl-kofej"

Fritz Brendel
we Wojerecach, na Zły-Komorowskej drózy čo. 9

Fotografowy Meister
ateljej w Budyšinje na Kěžorsk. dr. 15
fiźdu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrářow, wobrazow do pučowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kvasnych a njewieśeńskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Wšč wobuća też **čopic drjewjane a filcowe črije** poskića tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow!** **Tresor!**

Hdyž chceće
woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
w Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty, zaběra so ze wšěmi khorosćemi, kaž ze žonjacymi khorosćemi, zakalkowanjom, zawjerćenjom strachosći wosmu, wićom, rheuma, žałzami, z čerpjenjom wutroby, płucow, žołtka, jatra, *žołć, črjowow*, a puchera, ze skinycom, słabosću, polypami, bjezsparnitosću atd. s najwjetšim wuspěchom. — Rańšu moź sobupřinjesć. — Rěčne hodź. štwórtk, pjatk a sobotu: wot rano 8 hač do 5 hodź. pop.
w Budyšinje na Różowej hasy 18.

Paul Hempel w Njeswačidle
mašinska wikowarnja.

Kolesa, šijace mašiny, centrifugi, motorske koła, rjeblow. wozyčki, **bencin, wolije** (Betriebstoffe), **wuporjedźerńja,**

Česćenym wobydlerjam w Bukecach a wokolinje poručam so jako

rólnik

a k woženju wšelakich twarow.

Při potrjebje prošu so na mnje wobroćić.

Max Jentsch w Röcanach.

Nawoženje a njewěsty

Přijimne nakupowanje matracow, nakładnych załkow, sofow, chaiselonow. ◆ Matracy z nakładnymi załkami, 35 hr., plyšowy sofa 120 hr., chaiselon 40 hr. ◆ Stajne skład po wšěch płaćiznach. ◆ Prošu wo wobhladanje mojeho składa. ◆ Jeli so z hotowymi pjenjezami płaći, 5 % rabata. ◆ Předźěłanja přijimuju po najnižšim wobličenju.

Paul Zöhmer w Lichanju

fabrikacija patentowych matracow a polstrow. mebłow

Telefon: Hućina 58 pola Kluksa

Lehmannec
konditornja a kofejownja
na Serbskej hasy 8

Najpřijimniše hósne mestnosće - Konditorske pječwa přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Lód k jědźi. Fürst Pückler.

Z nowej drastu
k naléću napřeco!

*

Naléco přińdźe samo wot so, ale
nowe wobleki a mantle
— za mužow a pachołow —
je kóždy nuzowany kupować. Najl. a najtuńšo kupujeće je pola nas!

Płaćizny:

Wołmj. hólč. wobleki	45.- 32.- 16.- 9.75
Kielske sukn. wobleki	49.- 28.- 22.- 18.75
Štryk. wobleki	38.- 24.- 18.50 12.75 5.75
hólč. paletoty a mantle	36.- 23.- 12.50
Kielske pyaky	33.- 26.- 17.50 10.50
jednotliwe kholowy	9.50 6.50 3.25

Bocenske kosmičkate mantle a alpska hólčaca drasta

WILHELM RUDOLPH
vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8
Bautzen

Feldstecher
Punktdatalaser

Diplom-Optiker Schmidt
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
FERNSPRECHER 481

BAUTZEN
KAISERSTRASSE 8

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, błeše běłeho wina
błeše čefwjenecho wina
sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnjese.
Popp na Harnčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Rězbarnja a wobkhod pomnikow
w Njeswačidle 45 B

poruča so k wuwjedźenju a podawanju wšěch pomnikow a wobłukow po solidnych płaćiznach.

Paul Eichhorn, rězbar

N. B. Ponowjenja derje a čisće wuwjedu.

Najtuńša
džerživa a elegantna drasta je
wobleč po měrje z mištr Ditrichoweje dźěłarnje!
Wosebje tunjo:
wobleki swj. woprajenju a kontirmaciji.

Skład pokazkow za tkaniny wšěch družin w jenož dobrych kajkosćach a we wšěch płaćiznach. Na přeće přindu do domu, předpołožu pokazki a radźu wěcywustojnje.

Pětr Ditrich, krawski mištr
w Kulowje, Haschkestr. 22, njedaloko piwarnje.

Woscbity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

K nalětnjemu sadźenju

poskića wšě družiny sadow. štomikow, jahodkowych a płodowych kerčkow, kaž też za zahrodku różowe kerčki wšelakich družin, też wijate róże a różowe štomiki, wudebjeńske kerčki, kaž też wšě druhe trěbne wěcy do zahrodki

Koklic zahrodnistwo w Kulowje

Sadowe štomiki

wšěch družin, wysoke a połwysoke, kaž też nizke štomiki (Zwergbäume), jahodkowe kerčki a šćomiki, brěškowe a marulowe (Aprikosen), różowe kerčki, wysoke a nizke, poskića jara tunjo

Štomownja E. Pelz
w Budyšinje / Weite Bleiche

Kupowanje a předawanje kublow

wšěch družin, kaž też wobstaranje hypothekow w kóždej wysokosći po přihódnych danjach wobstaratej prawje a spěšnje bjez žaneho doprědkapłaćenja. — **Thieme & Grube,** ležomnosće a hypotheki wobstaranska centrala **Kamjencu,** Bönischplatz 2, Złota hora. Telefon čo. 193.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihafni" w Budyšinje skaza. Wukhadża měsačnje a płaći štwórćlětnje 2.50 hr.

Zahrodnistwo.

J. B. w Sch. žo pra'cha:

Kak a hdy ma žo wino žadźeć?

Wotmołwa:

Winowe pjeńki žo pschiporjeja pśches žadźeńki, wotpołožki a porěbko też pśches žymjo. Sadźeńki dostanjeśch pschi pschirěśowanju starschich winowych pjenkow w nasymje abo też w saźnim naležcu. Wotnohi, k tomu hódne, dyrbja zyle dostrowne być. Je wotrěśana wotnoha jara dołha, dha ma žo na wjazy dźělow rosrěśaś a to tak, so ma kóždy truch potom 3 abo 4 woka a dołhošćej wot 30—50 cm. Pod delanim wokom dyrbi žo žadźeńka runje a hładzy śrěźaś, a to zyle blisko pschi woku. Wusche hornjeho woka dyrbi śrěs na kožu složeny być, a to žnadź 4—5 cm wysche woka. Je žo tajki pschihot hižo w nasymje stał, dyrbja žo žadźeńki abo śrěśi pśches symu do jenož trochu wložnjeje semje zahrjebaś, a to 8—10 cm hłuboko. Je žo pak śrěs hakle w naležcu pschihotowaś, dha zahrjebanje njeje potrěbne. W naležcu njech žo derje wobdźěłana ale niz hnojena rjadka pschihotuje, na kotruž žo žadźeńki do rjadow wobdźěju abo satyknu. Wone dyrbja mjes žobu 40—70 cm róžno staś, a dyrbja žo prěki abo na kožu do semje satyknyś. Wot wócźka dyrbja 2—3 we semi być, a jenož to śwjesične žmě wonka wostaś. Ale też to dyrbi zyle blisko pschi semi staś, a nimo toho dyrbi wokolo kóždeho pjenźka małe wuzkohejenje abo jamka pschiprawjena być, w kotrejž mohła žo bjeschćowa abo bruna woda hromadźeś. Ssadźeńki chzedźa měś pschi rozśenju khětro wjele wkohi. Delni tónz žadźeńki dyrbi 8 hač 10 cm w semi tśeś. Niežo wo to też njeje, hdyž žo pśches pschiliwanje hornje wócźko trochu z pjenźcom pschikrěje; wono hižo žo sožo samo won namaka. Wotnoža, tiž žižo w prěnim lěcźe wubíwa, dołhajnje njerědko $^{2}/_{4}$—1 metra dołhoś. W lěcźu nježmě žo wubitej wotnoży ani hałožka wotrěsaś abo wukamaś. Wa nasymje dyrbja pak žo małe pjenźki na 3 woka wysche semje pschirěsaś. Pśches symu dyrbja być z pjenźcom sawobdźete. Jeli ma pjenk někto hižo dobre korjenje, móže žo na žiwoje měsno pschešadźiś, a to hižo w prěnjej nasymje abo w druhim naležcu.

We wschědnym žiwjenju pak žo wino najbóle pśches wotpołožki pschiporja a wobnowja. K tomu wosmje žo najnišicha wotnoha starscheho winoweho pjenka w nasymje abo naležcu a połoži žo tak pśches zhibnjenje do semje, so jenož jenicźe woko kusk wysche semje śeli. Sapołoženje dyrbi žo 8 abo 12 cm hłuboko sćinicź. Na to waschnje móže žebi nęchtón wot jenoho pjenka zyle twarjenje po cźažu wobcźahnyś. Te hižo bóle starsche wotnohi móžeja žo tak do semje sapołožiś, jenož so maja tola na tónzu nęchto młodeho (ětneho) drjewa je strowymi wokami. W sahrodłach hodźa žo pśches to koło woloko rjadkow niśe spalery abo wobežite pjenki wocźahnyś. Tu a tam hodźa žo też wotnohi pod schćežku dale wjesć. Najlepje je, hdyž jena jenicźka wotnoha wubije. Wubije jich wjazy, da njech žo te njepotrěbne hnydom podrěsaja. Pśches wjele ſ dobom wubitych wotnohow žo jenož śrěs jara sadźewa a winowy leś rjany nahlad njedostanje. Wubita wotnoha njesrěśuje žo w prěnim lěcźu po wubicźu a hynjeź 6 m dołha sfostka. Ssamo žo rozumi, so ma žo mjes tym na pschihódne waschnje pschiwjasowaś. W nasymje abo w saźnim naležcu žo też tale wotnoha na 2—3 woka sreže. Niz wot wjeschka žo tele tśi wócźka wotrěsnu, ale zyła dołha schmutej dyrbi žo hač blisko k semi wotrěsaś, tak so jenož wot kóńscheho lětneho wucźerka tśi wócźka wysche wostanu. Sréźf dyrbi žo 3—4 cm wysche świeśicheho woka sćinicź, helwat žnano hornje woko wulkhnje. Dokelž ma wino wulke žro, dha žnano to ssamo hač k wócźu dele wusthnje, a pśches to by to cźežpiko. Njedyrbi někto pjenk pschi sćinje wostaś, ale dyrbi druhe měsmo dostaś, dha žo wot hłowneho abo maćerneho pjenka wotrěže. Tola dyrbi wón hižo korjenje měś, schtož druhdy hischcze w prěnim lěcźe njeje, wobežje hdyž žnano je wotnoha hižo stara dyka.

Tu bu pschęzo jenož jedyn pjenk ſ jeneje dołheje wotnohi wocźehnjeny; ale wone žo też wjazo pjenkow wocźahnyś hodźi. Schtož sechze to cźiniś, tón nałož šlédowoze waschnje: Sdybń kažodnje dołhu jenołętnu wotnohu dele a połoś ju runowažnje na semju a spschilipinaj ju ſ drjewjanymi hoźkami. Tole dźěło sianje žo w hapreji. Někto wubija bórzy wócźka a naczěrja mjatliczki wot 20 cm. Kóžde woko na wjerch cźeri, a teź te žwoju mjatliczku horje stoža, tiž běchu na bokach a spodu. Ssu wurośli někdże 7—8 cm dołhe, dha žo po zwjej dołhośći teje, na semi pschicźinjeneje wotnohi niki pschęrowcki wurwje. K tomu dyrbi žo wotnoha prjedy wotspinaś. Je někto pschęrowcźk hotowy, a je wón 4 abo 6 cm hłuboki, dha žo wotnoha do njeho sapołoži a ſ pjeršćecźu 5 cm sawodźewa. Wotnoha dyrbi sažo k semi sespinjena być, a kóždy wurosik njech mały kolik dostanje. Dołho njetraje, dha púcźnu spodu kóždeho mjatliśicźa korjenje wubíwaś. Někto kóždy spóznaje, so, kaž wjele mjatliśicźow je semje tcźeśche, tešto młodych pjenźkow je nastało. W prěnim lěcźe žo niczo njesrěśuje, ale w nasymje abo we pschichodnym podnaležu, dha móžeśch wotnohu wusběhnyś a do wjele pjenźkow rosrěśaś. Pschi pschęžadźenju dyrbja wone haćj na 3, a jeli žłabe, dha na 2 wócźky pschirěsane być.

Sechze něchtó winowe wotnohi kutowaś a chze tola wjele pjenźkow naćahnyś, tón móże to pśches jenotliwe wócźka wumjeś. Wotnohi, tiž žu žnano w nasymje wotrěsane, te žo na horka spomnjene waschnje pśched mjerśinjenjom wuthowaja. W naležu někto, dha žo 4 dny pośpochi do tróśchu limkeje wody namócja. Na to poćnjeja wócźka bubnjeś. Někto žo wone ſ kusom drjewa wotrěsnu a to w 1 zól dołhich kuskach. Delni dźěł abo śpódni dyrbi žo haćj do žra wotrěsaś. Kłogti žo na to do parnischcza seżadźeja, žo tróśchu pschitłócza a ſkónčnje ½—1 zól ſ pjeršćecu pożypaju. Potom žo rjadka ſ wokom wodźeje; tola je lěpje, so je wokno ſ wolijowej papjeru pocźežnjene, haćj še schłenża. Parnischcžo njech je pschezo trochu wótžne, teź njeśmě wone pschecźopłe być. Pupki późnu bórzy wubíwaju a wokno dyrbi žo buśto wuběhowaś, so by powětr k rostlinam moht. W nasymje žo wone na 2 wócźky pschirěsnu a pśched dalšnej symu sakhowaju. Wokna dyrbja pak hižom tehdom prjecź wótale być, hdyž žu frostliny žnano 3 zóle wulke; ale pśched žylnym a parjazym słónczkom dyrbja žo wone w prěnich dnjach też sakitaś. Jeli schtó wulku hromadu pjenźkow njetrjeba, dha móże je žebi w różowych hornykach wocźahnyś. K tomu napjelń tajke žudobje haćj do pokjeju ſ dobrej semju, na wokno wo sjimje. Ssamo žo rozumi, so teź dyrbja pupki tu ſ pjerśecźu wodźete być a so dyrbi žo schłenża ſ dobom prjecź wótaś, hdyž pupki derje rośeś sapoćnu.

Prašenja a wotmołwjenja.

Prašenje: Kóžde *lěto* móża wobkedźbowaś, so mój kóń stajnje žylnu dristawu dostanje, hdyž wot seleneje pizy k žuchej pizy pschenźdże, a so pschi tom pomérnje wjele wody pije. Dawam žwojemu konjej žylanje a wowsnu slonu. Kak mózu dristawje wotpomhaś.

Wotmołwa: So žo konjej selena piza, kiž ma wjele wody we žebi, wosmje a žo nadobo k žuchej pizy pschenźdże, nastanje pola konja wulka łaćiwosć, cźežohłoła wón tak wjele pije. Dawajcźe konjej jenož połozju dotalneje wody, a dristawa žo žłubi.

Prašenje: Pschi normalnych wobsticźnościach placźi, so sa krupu pschi dobałajej žylnej pizy 8 puntow žyna wschědnje dobałnu. Mam krumu, kotraž wschědnje 20 litrow mloka nadeji. Prošchu sdźelcźe mi, kelko žylneje pizy a kotru mam pschi 8 puntach žyna pizowaś, so by mi krumu dale 20 litrow dawała.

Wotmołwa: Cźežemy prajicź, Waścha krumu waži 10 zentnarjow. Dha dyrbi, so by dale 20 litrow mloka nadeśiła, dostawaś nimo 8 puntow łuczneho žyna a žamžneje dźělby słomy nędźe 12 puntow žylneje pizy. Tale žylna piza móże wobstaś je 4 puntow wobsuchow ſ palmowych bócźkow, 4 puntow pschenicznych wotrubow, 2 puntow hrósćikowego wobsucha (Erdnußkuchen) a 2 puntow kokošowego wobsucha. Dyrbjała-li krumu wjazy wažicź, měła žo pomérnje wjetscha dźělba pizowaś.

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 13. Budyšin, 2. haprleje 1927. Letnik 34

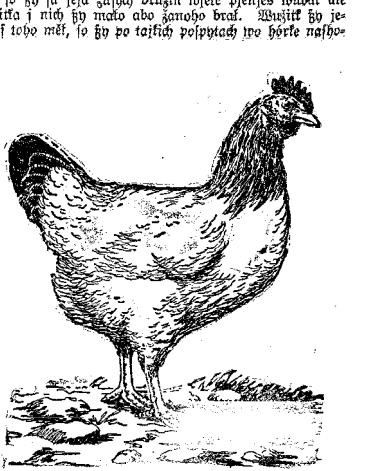
Wo zaźnym lehnjenju a zaźnych patach.

(S wobrasomaj.)

Hischcze dźenża réka, so dyrbi žo ziłi kurjatkow wowžny žnop dźerźeć. To dźe prajicź, so žu pózdnje lehnidła najredlische. W nowischim cźasu pak pschezo bóle doppółnawaja, so žu saźnje lehnidła teź najwjazy winojte. Pschidamy, so to njeje najstarkadnischi nadawk plahowanja pjerśiny, tola je žobu najwažnischi. Je-li chzemy, so bychmy ſ naschich kokošowu najwjetschi wužitk měli, dyrbimy paty tak nażadźowaś, so hrěnjocźeśte družiny kokošow žu haćj do žrjedź hapreje wulehnjene. Lohsche družiny dyrbjałe haćj do žrjedź meje wulehnjene być. Hužy a tacźi tola na rybach hdenża jara sałe nażadźuja. Te žu świetscha hischcze wjele prjedy wulehnjene. Prěnje libjata mamy hižo tónz februara abo spočatk měrza. Tak njech nałęże wobstaraju, so móhli kurjatka w popowjnych tyšach na dałoke pucźe roześaś.

1. wobraz: Susex-Kapon z běłym pjerjom.

2. wobraz: Susex-Kokosch z běłym pjerjom.

Wulehnjenje bjes patow pschewinjeśe, je natožaj śrédka mózno. Ś tomu hłuscheja wobežite pschiprawy a rumnoscje. Dale dyrbjesch k tajkemu lehnjenju wschu kedźbliwosć a wschón sajim wěnowaś a ſkónčnje dyrbi cźe pschi tom ſwoje pytaś. Fabritancźi drje cźi ſ wulkimi głowami

nałądźowanske pśihotowy posliczuja. Tych źłowa móża cśe drje samplicź, śwjetśicha wulhwalene maśinty a pśihotowy niczo hódne njejźu. Schtóź je pśihi taśich posputach kóžmy wostajił, rady mjelczi, so njeby rękało „nęcśeje horje, nęcźeji žmech.

Sa nałšche wjeśne pomêry (Verhältnisse) najśprawnischo pod patu nałądźujesch. Dobre paty źu turkowske kosowacź pśedy hacź kokaja, haj, pśedy hacź njesć sapocźowacź pśedy hacź kokokaja, haj, pśedy hacź njesć sapocźnu. Pśihezo pak źo to teź njeporadźi. Ssy-li prawe wokomiki skomdźita, potom je wscha próza podarmo. Turkowske paty drje derje źedźa a lehnjeja, ale schpatnje wodźa. Dokelź źu cźezke a njelêpe, teź nêkotre kurjatka satepataja.

Wschê tele winy źu źobu ſ pśihicźinu, so w nowinach na lêto cźasto doseź pytaja: „Derje źedźaze paty.“ Tajfu „derje“ źedźazu patu skónczńje ja drohe pjenjeſy kupisch. Tola je źedźenjom ma dundra. Pata njeje na wokolinu śwuczena, jej źo śtyka a pśihi tom na kokanje a źedźenje posabudźe. Hdyž źo źebi ja drohe pjenjeſy jejom k nałądźowanju nakupił, dyrbiśi je skónczńje pśecź cźiśnyeź.

Tohodla je spodźiwno, so powśichkowuje njeśmaja druźinu kur, ſ kotrejeź pokhadźeja sahe kokaze a źedźaze paty. Mêniny Sussjexiku kokosch bêłeho pjerza (hl. 1. a 2. wobras). Te na brune pokhadźaze Sussjexiſe źu sapodobne na Italſke kokosche kurwotwjazeje barby. Zołte Sussjexiſe źu taź bêłe, tola w mêśto bêłeho dna maja żołty. Pśikane Sussjexiſe źu najppjchnische. Tych pjerza dno je brune, kónczi pjerkow źu cźorne ale żyle na kónczku źedźi hiśchcźe bêły blecźk. Nałche hospoſy wschak wjele na barbu a pźiwnosć njedawaja. Najpomnichmy ju jenoż tohodla, so bychmy podali ſwonkowny wobras tuteje druźiny.

Sussjexiſe kury pokhadźeja ſ Jendźelskeje. W lêcźe 1904 wot tam prênźe do nałcheho kraja pśihikhadźachu. Bêchu tola ſ tym wuwokane, so najśaźnischo lahnu, w śmuje njeźu a podawaja źobu najśtôdniche mjaźo. S Jendźelskeje źmy wschak wjele njehodneho dostawali, ale Sussjexiſe kury źu źo ja najźhmanśche wupokaśale. Druhim druźinam nałche podnjebjo njehowjesche, Sussjexiſe pak pola naź derje tśjachu. Wone wupokaśachu źo jako wuźitkowe na kokosch prênźeje rjadowanje, prawa wjeśna kokosch źo na najlêpje do nałcheho burſkeho hospodaŕſtwa hodźi. Do nałśich pomêrow źo tak jaźiwi a tśapeźe, so lêdma ſ cźim na źiwój jendźelſki polhad dopomina. Wona źłuscha nêtko do nałśich najlêpśich kur, źo wuźiwanjowaza ſ tym, so datwa źłódne mjaźa a sahe koka a źyda. Pôdła toho narjeźe hiśchcźe doseź jeji. Lêtuje w pśicherêſku 140. Schtóź ma śtadło Sussjexiſkich kur, tón pśiches zyle lêto jejowo njetrada a móże je pśiches zyle lêto teź nałądźowacź. Jeje najwjetśichu khmanoseź móżeśch pśihi lehnjenju wobledźowacź a wobdźiwacź. Ta źanych jeji njerosmjeśe ani kurjatkow njesatepyw. Wutrajnje źedźi a lôhźy lehnje, tak so nimaśch ſ njej ani wobuźnoścjow ani mjerjanjow. Jej môżeśch podkładowacź huźaze abo kacźe jeja abo te bażantow abo trutow. Wjcźêm je je źwêdomliwej patu. Wona źyda źiwoje 13 njedźel, je-li ſ trjeba runje tak wutrajnje a źwêrnje kaź źiwoje śi njedźele. Tuta pata nêkotre rasy poſpodi jenak źwêdomliwje lehnje.

Nêkotraźkuliź ſ nałśich hospoſow budźe źebi źnano myśliceź, so śmêje ſ nimi w lêcźe dla wjele kokanja źiwoju lubu musu, a so źu tuteje druźiny kury śtajne kokawy. Wêśte wschak je, so Sussjexika kokosch w bêhu lêcźa nêkotre rasy sakoka. Tola mjes kokanjom a kokanjom je wulki rozdźêl. Druhich raźow wurasne kokawy hakle źo w meji na kokanje dopomnja. Potom pak tak źiwlnje kokaja, so bychu źo najradźicho śtajnje na hnêźdźe walale. Te kokaja dale a byrnjeź dyrbjake we wodźe źedźecź. Tajke kokawy źu ſa nałche hospoſy w lêcźe ſ woprawdźitej cźiwilu, hdyž maju hewak wobeź ruzy pokneho dźêła. Na tajke wałchnje Sussjexiſe kury njekokaja. Je-li kokacź sapocźnu, njedaſ jej dźeń abo dwaj na hnêźdo, a po kokanju hižo je. Sa tydźeń hižo sałźo njeśeź sapocźnu.

Jara waźna wobśebitoseź tuteje kokosche je, so najwjazy jeji w śmuje njeźe tehdom, hdyž źu jeja źadne a tohodla drohe, dokelź źu tehdom druhe druźiny źyle njeśeź pśichetake. Pśihi tom ſ jara śludne a źu teź ſ wobmjeśowanym rumcźkom śpokojne... Jara na njej tśwala, so pśiches płoty njeléetaja, haczrunjeź móża jara derje létacź. Schtóź ma Sussjexiſe kury, njetrjeba źo źenje na roshrjebane rjadźi we śahrodkach hnêwacź. Hdyž pak móża źo do pola, łukow, hole a lêża wubêhnjeź, khodźa daloko a pytaja pilnje śwoju jeźiwjeńſku potrjebu.

Hdyž źmy wobśebitoseźe Sussjexiſeje kokosche trochu rospiśali, njechamy ſ tym prajicź, so druhe druźiny niczo hódne njeśeź, a so maja źo jenicźki ſ tuttymi narunacź. Nałche hospoſy nimaja pśichezo tświle śa kokawami paseź abo je nałądźowacź. Chźychmy jenoż na ważne wobśebitoseźe tuteje druźiny pokajacź, wobeźe na to, so pśiches śmu njeźu a nałêto śahe kokaja.

Mjedowe kefćki.

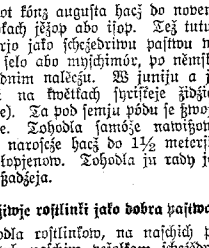
(Se ſchtyrjomi wobrasami.)

Mjes lêtnymi a teź trajnymi kefćkami źu tohorunja tajke, na kotrychź źo nałche pęzołki rady paźu. Te maja wjele źłódkeho napoja. Tam, hdyž źo intensiwne ratarjenje pśichezo bóle rosśêrja, wschak źo na wulku schkodu nałcheho pęzokarſtwa poſhubjuja. Na ladach mêjachu hiśchcźe źiwój wulkhow. Tola teź lada pśichezo bóle do płódneje role pśichewobrocźeja. Jenoż na wulhonach, brjozkach, mjesach a hacźenjach źu źo tu a tam hiśchcźe wulhowake. Pęzokaŕ njeźmêł tu śakomdźicź a porjedśicź, ſchtóź je mózno porjedźicź. Na tajtich ſaſtupach wukopaj wschê cźernje, dornhcźel abo hkohonzy a dźiwje cźerniki. Po ſchmórje nacźehń hrjebicźki. Te na kopacź hłuboko pśicherhj. Do pśicherhteje ſemje wuźhj nałêto źymjo. Tutu źmuhu tak dołho wutrajnje plej, dóniź kefćźi dorośke njeźźu. Hdyž źo ſchêrja a kcśeja, a pęzołki źo na nich paźu, tehdom źy dobył.

Ważne jako mjedowa pastwa źu wschê kefćźi, nam ſnate jako mjetelcźkowe kcśenicźa (Schmetterlingsblütler) a jim podobne hubłate kcśenicźa (Rachenblütler). Do tutych śkuscha pśchede wschêm hobŕska kommonisa abo bykowina (Riesenſtein- oder Wunderklee). Pśiches zyle lêto nowe wubiwanki ſakcźêwaja a dawaja pilnym pęzołkam ſchcźedriwu pastwu.

1. wobr.: Bêły ćkwdołk.

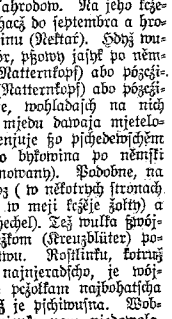

2. wobr.: Łaćna źelbija.

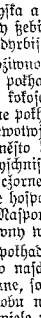
Jemu runja źo łucźna źelbija. Ta ſakcźêwa w pôźdnim nałêcźu a w ſażnjem lêcźu. Na jeje módrych kwêtkach źo paźo hromadźa pilne pęzołki źłódny mêd. Kośmikate źelo, teź hrimanje, hrimankn abo módry kośmacź je Sserbjo mjenuja (nêmiśky Natternkopf). Tutón kefćźi je jara wutrajny a puśchcźa śwoje koruśchka hłuboko do jemje. Tuź bjes dźiwa, so maja pęzołki na jeho módrych kwêtkach bohatu pastwu. Jemu podobny je dźewjeŕ (Pestwurz). Hižo we kónzu februara ſakcźêwa a kcśeje hłuboko do haprleje. Pęzołkam dawa pykowinu (Pollen) a źłódnu mjedźinu (Nektar).

Dźewjeŕ roscśeje jenoż w doseź włożnej pódźe. Jeho korjenja ſadźej nêkotre zentimetry hłuboko do mokrych pścherowow a na hromy ꝛjeczałow, hatow, jêſorow a na ſórłacie nawiſki hórkow. Jara ſchcźedriwu paſtwu pęzołkam podawa ſejduſch.

Jón plahuja naſchi holenjo na ſwojich łóhkich pêſkach. Kaź hižo prajachmy, roscśe teź n khuduſchkej roli a dawa tam, hdyž lêto howi, teź ſpokojage źnê. Rjanu pastwu maja nałche pęzołki teź na kefćźkach, tak mjenowanych horkuſchow (Knoterich). Tych druźiny źu wjelestronſke. Wobeźe wukrajne jako mjedowe rostlinki wukhwaluje. Te źo ſpêſchnje rośſchêrjeja. Pod ſemju pletu źo tuteje rostlinki korjenja dale a cźerja jako wubiwanki ſ nich do wokrych kefćźkow. Ssuchu pôdu lubuje źłódke ſelo (nêmſky Mauerpfeffer). Sserbſky rêła teź hiſchcźe: rośłhódnik, ćhodnik, kodnik, khodźeńk a teź ſtote ſelo.

3. wobr.: Dźewjerace zelo,

4. Hejduś.

Dale paźu źo pęzołki rady na hórſej popriży (Bergbohnenkraut). Ta nimale pśiches zyle lêto kcśeje.

Wot kónz augusta hacź do novembra kcśeje w nałśich śahrodkach jêźop abo iſop. Teź tutu kwêtku źebi nałśi pęzolarjo jako ſchcźedriwu paſtwu waźa. Wużanka, mjchdźaze ſo abo myſchimór, po nêmſki (Hundszunge) kcśeje w pôźdnim nałeźu. W juniju a juliju paźu źo nałche pęzołki na kwêtkach ſyriſeje źidźicźki (ſyriſche Seidenpflanze). Ta pod ſemju pôdu je źwojimi koruſchkami pśhecźahnje. Tohodla ſamôże nawitżowate brjohi wjaſacź. Wona narośeże hacź do 1½ meterſkeje wyſokoſcźe a ma wjele kopjenow. Tohodla ju rady jako ſawodźowatu rostlinku źadźeja.

Dźiwje rostlinki jako dobra paſtwa ſa nałche pęzołki.

Podła rostlinkow, na naſchich polach plahowanych a dawazych naſchim pęzołkam ſchcźedriwu paſtwu, mamy w Bożej ſtwórbje doseź rostlinkow — kwêtkow a ſelow, kefćźkow a drjewow, kotrychź źana ruka njeplahuje. Te pęzołkam druhdy najdarniwiſchu paſtwu poſlicźuja. Tu a tam nadeńdu źo w tak bohatych źyłach, ſo pęzolarjo, hdyž kcśeja, do taſich ſtron ſe źwojimi pęzołkami hwataja, ſo bychu źo na nich paźe. Na nich nadeńdu pykowinu a mêd w tak bohatej mêrje, ſo pilnje pęzołki kolcźe kopate polne nanoſcha. Pęzolarjej źo próza a wudawki pścheźhdlowanja bohacźe mytujetej. Tu podamy ſapiſk taſich pśchirodnych rostlinkow a w kotrych mêźazach kcśeja.

Podła lêźnych worjeſchinow maja nałche pęzołki w wotwzłach wſchelakich wjerbow bohatu paſtwu. Tu hromadźa pykkowinu (Pollen) a mêd. Naſchi lubi mêſchczenjo njetwopomnja, kak jara naſchim pęzołkam ſwadźa, hdyž njerosmnje wjerbowe pruczíki łamaja a ſkónczńje je pak **lezo wostaja, pak prjecź cźiśnu.** Wulki **cźaſ bê, ſo je knje-**

żeſtwo kcśejatych wjerbowych pruczíkow ſakſakało a ſo njerosmnjeho ſkuczerja khlosia. W hubłatych kcśenicźkach (Lippen- oder Rachenblütler) pęzołka doſtawa bohate myto we źłodnem mjedu ſa to, ſo kcśenicźło wopłodźuje. Pôdła tutych kwêtkow w nałêcźu paźe ſo pęzołka nimale wot lêcźa hacź do naſtupy na kucźnem źelbiju, na płonjaku abo muźiſkej babyduſchźy (Quendel oder Feldthymian). Tu ma ſchcźedriwu paſtwu a njeſapŕahnity hużot źłódneho mjedu. Pyłkowinu hromadźa pęzołki hižo w mêrzu ſe źołtych bólcźkow abo konaſchkow, teź żołte lilije mjenowanych (po nêmſki Märzbecher).

Dobru paſtwu maja nałche pęzołki teź ſe kcśenja holanſkich jahodow, wobeźe potom, hdyž wjedro nêkaŕ howi. Teź kcśenicźko ſeſtajenkow (Korbblütler) pśihinjeju pęzołkam ſchcźedriwu paſtwu. Do tutych śkuſcheja wóſty, koſeſanz, źichorije, mlócź a leźelnje, teź jêźelnja abo jêźowz (po nêmſki Igelkopf), bo wulkeje źiwóſty kopliſeja (Geißblattgewachſe) pśihiłkujcha teź kefćźi, tak mjenowane wóſkowe pucherki (Wachsbeere). Tutón widźimy najbóle jako płokowu rostlinku we wobhrodźenju ſahrodow. Na jeho kcśenju paźeju źo pęzołki wot junija hacź do ſeptembra a hromadźa pilnje pykkowinu a mjedowinu (Nektar). Hdyž wuźanka (teź myſchaze ſelo, myſchimór, pźowy ſajhk po nêmſki Hundszunge), kośmikate ſelo (Natternkopf) abo pózcźiſe ſela (rêła teź ihdraowe ſelo (Natternkopf) abo pózcźiſyk, po nêmſki Ochſenzunge, kcśeje, wohladajch na nich ſ hromadami pęzołk. Najwjazy mjedu dawaja mjetelcźowe kwêtki. Mjes nimi wuſnamjenjuje ſo pśchedewſchêm dêły dźecźelk (teź kommoniza abo bykowina po nêmſki Stein-honig abo Wunderklee mjenowany). Podobne, na mjedu bohate kcśenicźko ma jachłowz (w nêkotrych ſtronach praja teź hoſowz, nêmſki Ginſter, w meji kcśeje żołty) a teź żanowjecź (po nêmſki Feldhauhechel). Teź wulka źwójba rostlinkow ſ kſchiźatymi kcśenicźkom (Kreuzblüter) poſticźuje pęzokkam ſchcźedriwu paſtwu. Rostlinku, **kotruź** ma ratać na źwojich ſaſtupach najnjeradicźho, je wójniſchcźo. Rumje tale rostlinka je pęzołkam najbohatſcha paſtwa, podobnje rapźej, kotremuź je pśchiwuſna. Wobmjeſowana mêſnoſcź naſcheho kopjenka nam njedowola, wſchê jako źiwje roſcśaze kwêtki tu naſpomnicź a wopiſacź. Naſchi pęzolarjo ſami dyrbjeli tu rospomnacź, kak móhli tu pśchiſporjenje mjedowych rostlinkow ſpêchowacź, **tóžby** we ſwojej krajinje a ſwubêracź te, ſa tutu krajinu najpſchijomniſche. Na wſchelake nahe brjozki, wuhony, mjeſy a ſelene, łucźne a polne puczíki, mózesch nêkotre horjcźe bêłeho dźecźelka ſ lôhźej próżu roscźiśnycź. Tutón pęzokkom paſtwu we wjele porjedźi. Je-li chźyk **tóžby** pęzolaŕ we ſwojich ſtronach takle poſtupowacź, **by** pęzokkam, najbóle pak ſam źebi, ſ wużitkom był.

Sapiſk dźiwje roſcśazych rostlinkow a hdy kcśeja.

W mêrzu: Lêźna worjeſchina, drêńk abo wulki hkohonz, żołte bólcźki, wjerby, brêźy, żerchej a zokorowy jawor.

W haprleji: Mlócź, łucźne kwêtki, módre łucźiki.

W meji: Mlócź, holanſke jahody, maleny, łucźne kwêtki, wójniſchcźo, ſtote zaliki, kośmata hużanka, żołty pójerk.

W juniju: Holanſke jahody, maleny, kośmata hużanka, koſcźeńź, płónez, pźowa jahodźiſna, łucźne kwêtki hacź ſo żyna ſażyku, wſchelake iwoki, wóſty, ſwónczki, żanowjeź.

W juliju: Wójniſchcźo, cźorne abo cźerńjowe jahody, bêłe dźecźele, wóſty, leźelnje, cźecźitake kcśenicźa, łucźne kopjenka, rêpniza, njedółkliwe ſelo, wóſkowe pucherki, popły a jachłowz.

W auguſcźe: Kośmata hużanka, źelbej, bêłe dźecźele, koſcźanych leźelnja, cźecźitake kcśenicźa, popły, ptacźiga abo ptacźe, teź pſchiſowa trawa, krwawniza teź krwawnik, wotpocźkowe ſelo abo módry mlócź, płótny bós teź płótnik, wóſkowe pucherki, rêpniza, módry kośmacź a wrjóź.

W ſeptembru: Dźecźele, módry kośmacź, wrjóź, wóſkowe pucherki, krwawniza, płótny bós a praſchiza (Efeu).

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pl., na pósce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pl. Wudawa a čiści Smolerjec knihiličišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaď, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 79 | Budyšin — Pónjelu, 4. hapryle 1927 — Bautzen | Lětnik 68

Pruska přećiwo finanćnemu wurunanju dale protestuje.

Sakoń wo finanćnym wurunanju mjes němšćim statom a krajemi je žo po swojich hłownych dźělach we druhim čitanju w němšćim žejmje pschijał. Ležma je wěrić, so žo w druhim dźělu něschto pscheměni, **tola politiska swada wo finanćne wurunanje žo j tym hischće nještónči. Pruski ministerski president protestowanske postupanje** Pruskeje, kotreż je žo pjatk w sjawnym pohromadźenju němšćeho žejma sapodčało, dale powjedže, bytnjej sakoń w třećim čitanju pschijaty był. So by žo swěsćiło, so może pruski protest **pschećiwo lěpschinje polodnjonemšćich krajow wuspěch měć,** budże nusne, najprjedy je sastupjerjemi pruskich provinzow a je sastupjerjemi druhich połnóžnoněmšćich krajow jednać. Najpróduy je žo sakoń wo finanćnym wurunanju jenož še **jednorej wjetšinu pschijmje,** a hdy mohło žo juristiscy swěsćić, so je pruske stejišćcžo prawe, kotreż powyschenje piwowcho dawka jako **pscheměnjenje wustawy** wobhladuje, bychu dyrbjeli sakoń wo finanćnym wurunanju, abo dźele j njeho jako njepłaćiwe wobhladać. Budże žo wočakać móz, so, hdyž Pruska swoje protestowanske postupanje dale powjedže, so budże **nowy němšti sarjadnistwowy žud,** kotryż ma wustawnosći němšćostatnych sakonjow pruhować, prěni krócź žudźić. We tutkhwilu mjes knježerstwowymi strowami a w knježerstwje žo nadźijeja, so žo poradźi, **jednajo j pruskim knježerstwom dorazumjenje dopjerć.** Pruske knježerstwo je dźe wschelake **nahódnjenske žadanja** pschipowědźało, a móžno je, so žo po puću tychle nahódnjenskich žadanjow dorozumjenje namaka.

Opposizijske strony běchu pischi muradźenju sakonja wo finanćnym wurunanju **wótru opposiziju** pschipowědźike a też pschewjedźe, hdyž pak k wothłosowanju dońdźe, běchu ławki opposizijskich stronow ćłakje wobsadźene. Jenož tak je možno było, so mózachu njedźiwajcy pschestupjenja **hospodarskeje strony** a němšćich Hannoverancow k opposiziji knježerstwowe strony wulku wjetšinu měć. S tehó žo wotwodźuje, so opposizijske strony njedźiwajcy swojich rěčzow a pschipowědźenjow se swojim pschećiwjenjom pschećiwo knježerstwowej politiji khutnje njeměnja.

Němšći rjemjeślinišći swjatk pschećiwo finanźnemu wurunanju.

Němšći rjemjeślinišći swjatk je žo z wokolnym listom na swoje podorganisazije wo praschenju finanźneho wurunanja wuprajił. Wi nim žo praji, so dyrbi němšći žejm sa němšći žrěni staw nusne dokónčne finanźne wurunanje na dwě lěće wotstorčić. S tym žo zyły žrěni staw do sahubjenja storći, dokelž dotalne dawkowe sakonje niz jenož sašłužbu, ale też z wulkeho dźela samoženje sežeru.

Ssylny jaćischcj debatty w němšćim žejmje wo Dawesowym planje w Amerizy.

Amerikanske nowiny debattu w němšćim žejmje wo Dawesowym planje žiwje rospominaju. Wone běs wuwjacja na jenonmyślnosć němšćich stronow pokasuja, so žu Dawesowe płaćenja cźeża, kotreż so w pischichodze njehodźi snjesć. „New-York Times" podschmórnje, so, mjes tym so žobustawy knježerstwa mjeńcźachu, wschitzy koalizyni rěčnizy cźim wótrišche pschećiwo Dawesowemu planej rěčachu. Němšći lud we wójnstim wotschkodźenju moralneje winowatosće njewidźi, ale „dyrbi uja", kotreż je žhubjena wójna žobu pschinjesła.

Debatta wo zakonju wo nuzowym dźěłańskim času.

Pschijawschi finanźne wurunanje je němšći žejm wo pscheměnjenju sakonja wo dźěłańskim cźasu jednak. Němšći dźěłowy minister dr. **Brauns** měnićj. Sakonjowy naćźišć nochze dołhotrajacy dźěłański cźas sawjedź. Němške knježerstwo je žo tehodła rosćrudźiło, wutas wo nuzowym dźěłańskim cźasu pscheměnić. Sakonjowy naćźišć nochze na dlěšći cźas dźěłański cźas dołtónčenje postajić. Tónle jamšći ma **dźelo schkitazy sakoń** dopjelnić, kotryż žo w lěću němšćemu žejmej pschedpołoži. Namjety sozialdemokratiskeje a kommunistiskeje strony njejsu žo hodźike sa sakonjowy naćźišć wuźić. Wobmjesowanje dźěłańskeho cźasa, kotreż kóžde pschesćahowe dźěło wotstroni, njeje žo hischće w žanym kraju sawjedło. Sozialdemokratiski naćźišć pschedałoko dže. We tutkhwilu je jenož mjesmjetakoń mózny. Sakonjowy pschišław dyrbi šniewuźiwanju pschesćahowego dźěła sadźěwać. Pódła teho ma žo wo šaplaćenju pschesćahowego dźěła z pschirażkom rosšrudźić. Někotre sašonske powołanja móža žo wot pschirażka wuwjacź.

Sozialdemokrat **Großmann** ma sakonjowy naćźišć sa njedobałacy. Pschesćahowe dźěło dyrbi žo stónčnje wotstronić. Sakonjowy naćźišć je kompromiš, kapitulazija knježerstwa a stronow psched pschedewjacźelemi. Na tónle naćźišć njebudźišche dr. Brauns ženje doktorstu dostojnosć dóstał. **Dźełaćerske iwjasti jawoštanu na 48-hodźinskim dźěłańskim tydźenju stejo.** Swoje prawo žebi stónčnje i tym wubędża, so žanych pschesćahowych hodźin wjacy njećinja.

Dr. Stegerwald z zentrumskeje strony měni, so žo ani njepomerne žadanja dźěłodawarjow ani sozialdemokratiske žadanja njehodźa pschijmjeć. S **dwaceći** prozentnim powyschenjom podružniskeho pjenjesa w **tak** anormalnym cźasu do anormalnych wobtejnosćow pschinjesć. To budźesche žo dyrbjało wobeńcź. Nětcźiske wuprawjenje praschenja wo dźěłańskim cźasu pschihłašowanje pola dźěła jeho picherćelow njenamaka. Sakoń ma połepschenja pschinješe: 1. khětre samjesowanje możnosćow za pschesćahowe dźěło; 2. pschistajenjam we wikowanju, kotrež do Washingtonskeho dojednanja njeskuschenja, dalokožkahaje schkitanje psched njesamjesowanym pschesćahowym dźělom a 3. pschi pschesćahowym dźěle psches 48 hodźin pschimjerjeny pschitrażk. Dźěłaćerske swjasći a němšći žejm dyrbja jeneje myšle być a niz pschećiwo žebi dźěłaći. Rosrisarska konferenca w dezembrje je zyle hinak wotběžała, hač hdy by knježerstwo rosrisało. Tak žu žo w posledních měsaźach někotre tarifowe srěčenja poštajile, w kotrychž je wicho pschi starym wostało. Powschitkownje maja w Němšći cźi najdležschi dźěłaćerji cźasy, kotrež najcźežche dźěło dokonjeja. Najhórschi a kulturny njehódny je dwanaćehodźinski dźěłaćerski cźas, najdležschi dźěłaćerji cźasy w Europje. Nuzowy sakoń njeje łóng, ale sapoćatk wuprawjenja dźěłańskeho cźasa.

Dyrbi žo na to stuttowacź, so žo stónčny sakoń wo dźěłańskim cźasu němškemu žejmej najmu pschedpokoži. Zentrumska strona 48hodźinski dźěłański tydźeń jako normu žada. Wěstym pschemyślam dyrbja pak žo wěste wuwjacźa dacź. Nětcźiski naćźišć ja dźěłoschkitańskeho naćźišć žo ležma sakoń sćini: muwsacźne postajenja žu pschesćahowe wulkowołate.

Winizarski swjatk pschećiwo němsko-franzowskemu wikowanjskemu srěčenju.

Mosełski, Saarski a Ruwerski winizarski swjatk je napominanje pschećiwo nathwilnemu němsko-franzowskemu srěčenju wudał, w kotrymž žo mjes druhim praji, so němske knježerstwo na cźežko wažaze wobmyślenja wobsadźeneho kraja dźědźiwa. So bychu žo někotre miliony wuwoja dopjerć, žo wjele wjesćka schkoda nacźinja. Krajowy žiwjenjowy nerv žo j wopacźnej zkowanej politiki pschećiwo je a wino płahowaze krajiny žo sahubjeja. S nathwilneho njezmě trajne wikowańske srěčenje nastacź.

Kommunistiski pschewrót w Litwje žo spytak.

Kaž Wilenske nowiny z Kaunasa powěźa, je žo we Wulkoměri schtwórtk w nozy na kasarnach cźerwjena khorhoj wupowěšła. Wolizija je adjutanta regimentowego roskasowarja sajała a pola njeho kommunistiske spisy a letaki namakała.

Rumunski kral pjeća mrěje.

Zaneje nadźije pjeća wjazy njeje, rumunskemu krajej žiwjenje sdźerżecź. W posledněj nozy je kral 40 stopnjow symizy měł. Schto žo w kralowskim hrodźe stawa, nicźo swonka njeho njeschonja. Pódła kralowskeje žwójby, lekarjow a ministerskeho pschedsydy Avarešca je nichtó ke kralowemu khorotskoju njepuschcźi. Do kralowskeho hroda njesmě nichtó stupicź. Hród je politzija wobstupiła, kralowa cźelna garda je w hrodowym parku pschomadźena, so byschtaj žo měr a porjad šakhowałoj. **Wot tśoch dnjow infanterija a jězdni po městowych dróhach cźahaju. Na město žo hlada, jako by je wójskom wobsadźene było.** Wobydlerstwo je we wulkim rosharjenju, kotreż žo hischće z tym powjetscha, so nowiny njesmědźa nicźo rosprajicź. **Ministerski president Avarescu je knježerstwownym žobustawam sdźělił, jo, jeli so kral wumrje, diktaturu móz dóstanje, jo by žo tak měr a porjad w kraju šakhował.** Swonkowneho ministra Mitilenea žu telegrafiju je Schwajzarskaje sawołali. Kóždy wokomik wočakuja, so kral wumrje.

Pschewrót w Albanskej?

Athenske nowiny žu rosprawu dopisowarja z Tirany wocźišćcźake, po kotrejž swak presidenta Achmeda Zoga, Tjeno beg, pyta revoluziju šbudźicź. Tjeno beg chze Achmeda Zoga wotehnacź a Albaniju wot italskeho nadknježistwa wuswobodźicź. Samožni Albanšy Tjena bega podpjeraju.

Nowe wojowanje w Marokkowskej.

Kaž „Westminster Gazette" z Tangera powě, žo sdźěkowe hibanje pschećiwo Schpanicźanam w Riffiski stronach dale rosschérja. Blisko franzowskeje marokkowskeje mjezy žu Kabylojo franzowske wójskowe wotdźělenje šbili. Marokkowizy nětko pschećiwo Targuistej cźahnu.

Wójna w Chinje.

Pschedwidźomna šhromadna nota na Kantonske knježerstwo.

Kaž „Daily Mail" powě, šhromadna nota, kotruž Jendźelska, Amerika a Japanska Kantonskemu knježerstwu pschepoda sledowaze žadanja wopschicha:

1. **Wschitzy, kotriž žu žo pschi Nankingskich njeskutkach wobdźelili, žo sjimaju a pokhlostaju.**

2. **Zjawjene morjenych, kmje tak sranjenje druhich wojeschow a schkoda na zujym šwójstwje žo j pjenjesami wotschkodźi.**

3. **Kantonske knježerstwo a ofizjerojo, kotriž žu nad wojakami roskasowali, maju žo samolwicź a wutrajnym khorhojam počeščowanje wopokasacź.**

Jeli je Kantonske knježerstwo njeby pschedsćejaze žadanje dopolnikło, by žo blokada pschewjedła. Ta pad njeby wuhladow na wujpěch měła, hdy bychu druhe mogli šobu njeskutkowaće. Diplomatiski dopisowaŕ „Daily Telegrapha" pische: Potakało je žo na to, so by blokada wójniskich łódźiwow sa wotmyślenu směr mohła na njewočakane waschnje **wróćo skutkowacź.** Wona by žo mohła z juristiskimi wobcźežnosćemi w internazionalnym ławje też w parlamentnym naštupanju pschewodjecź. Pschedewschém by wona mohła njewinowatym bolosće naćźinicź. Teho dla budźe žo **spěšne, króće a wótre pokhłostanje** wožebje samolwitych Kantonskich wyschnosćow žadacź. **Cźežko njeje, jeli j pohladom na nowocźažne łódźiwowe a lětakite mogy pschedstajicź, kak žo take pschiprawy, hdyž žo jako nusne wopokasaja, mohłe najlěpje pschewjesć.** Po rosprawniku žo też pożłożenje zujych połžanstwowych a konsularskich strašow w Pekingu a Tientsinje rosważuje.

Stejišćcźo Sjednoćenych statow w Chinji

Statny sekretar Kellog je pjatk kritiku Amerizanow w Shanghaiu na politiku amerikanskeho knježerstwa w chinejskej krizy na wódomje wsak. Kellog k temu praji: Amerikanske knježerstwo nusne krocźele cźini, so by žiwjenje a šwójstwo Amerizanow w Chinje schkitało. Amerikanske wójnske łódźe a namórśay wojazy žu žo w ličbje, kotruž je admiral Williams žadał, wotpósłali. Amerizanam žo njeje pschikasało, Shanghai wopuschcźicź. **Amerikanšay šastupjerjo w Chinje budźa w poknej měrje i druhimi zujymi šastupjerjemi hromadźe skutkowacź, hdyž žo wo šhromadne praschenje, kaj schkitanje žiwjenja a šwójstwo jich stacźanow w Chinje jedna.**

Jendźelska žwoje wójsko w Chinje pożylnja.

Jendźelske knježerstwo je wobsamtko, dalschu brigadu wojakow do Shanghaia pósłało. Kaž „Evening Standard" powě, žu Kantonšay wojazy j wjecźora Shanghaia psched šejišćcźemi jendźelskich a amerikanskich wojakow kanony nawoschli.

Nowa hrosa w Pekingu.

United Preš z Pekinga powě: Amerićzenjo a Jendźelcźenjo w Shanghaiu žu žo do wulkeje hrožy dali. Dźěl wukrajanow je hižo z Pekinga wotšeł. Amerikanske połžanstwo je amerikanske wustawy namołwiło, so bychu žwój personal z Pekinga wotwjesłe.

Powěsće je Shanghaia.

Najwažnischi podawk je pschikhad druheho japanskeho łódźiwa do Amory. Łódźiwo z dweju bitwišcźoju schkiżakow, pjeć mjeńschich schkiżakow, 14 sanićakow, torpedowych cźołmow, pjeć podmórskich cźołmow a jeneho tendera wobsteji.

Kantonske wójsko je ko na pucź k połnozy nastajiło

Generala Czangkaiſheka pjecża wotſtadźin.

S Hangkawa, knjeżerſtwoweho ſydła Kantonſkeho knjeżerſtwa ſo powě, ſo ſu hłowneho roskaſowarja Kantonſkeho wójſka, Czangkaiſheka, ſ jeho ſaſtojnſtwa wotſtadźili. Kantonſke knjeżerſtwo blížſche dny na to ſo poczahowaſo wukas wojſewi.

„Daily Expreß“ powě: Czangkaiſhek je do prědka widźał, ſo jeho wotſtadźa. **Teho dla je ſwojich generalow ſwołał, ſo by pſchewótł pſchihotował.** Wón chce wſchitkich kommuniſtiſkich wukrajanow ſ Chiny wupokaſaċ.

W 2000 wuhlowych jamach w Americy ſo dźěło zaſtajiło.

W 2000 wuhlowych jamach w Arkanſaſkim, Illinoiſkim, Jowaſkim, Kanſaſkim, Miſſouriſkim, Ohioſkim, Oklahamaſkim a Pennſylwanſkim ſtatu je ſo dźěło we wuhlowych podkopkach ſaſtajiło. **200 000 hórnikow hórniſteho ſwjaſta ſtrajkuje,** dokelž wobdźěrjerjo podkopkow ſo ſapowědaju, 7½ dollara wuczinjazu wſchědnu mjdu dale dawaċ. Mjes pſchetrjebarjemi ſo hiſchcze njemóc njepokaſuje, dokelž hiſchcze 80 miljonow tunow na ſkładże leži, a dokelž ſo hiſchcze we wjele jamach, kotrychž dźěłaczerjo hórniſkemu ſwjaſkej njepſchihłuſcheja, hiſchcze dźěła. Pittsburgſka Terminal Coal Corporazija pſchipowěda, ſo hórnikow ſe ſwjaſka wjazy do dźěła njeſwośmje a ſwojim dźěłaczerjam 6 dollarow wſchědneje mjdy poſkiczа. Teho dla ſo tam njeměrow pſchecziwo kamarjam ſtrajka woczakuja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 4. haprleje.

1743 wuzwoli so Serb Jan Wóſki z Khróſćże rodźeny, za budyſkskeho tachanta a biskopa ze zemjanskim přimjenom z Baerenstamm.

Na moju domizu.

Bóh žołnuj će, ty ſerbſkich wótcow ſydło,
Hdźež ſłyſach prěnje zynki maćerne.
O krasnje je, měć w twojim khłódku bydło,
Kiž z Božej miłoſću je dobjene.

Bóh žołnuj će, ty polo narodnoſće,
Hdźež ſerbſki duch mi hrěje wutrobu.
Mi radoſć kée, hdyž twoja ſława roſće;
Tuž Wjerſny, žołnuj Serbow domizu.

Korla Fiedler.

*

Wulki ſerbſki koncert

ſwjazka ſerbſkich ſpěwnych towaſſtwow

wotmě ſo **ſ r j e d u**, 20. **h a p r l e j e**, wječor w 7 hodź. w „**K r ó n j e**“ w Budyſchinje. Jutrowny koncert ſteji pod heſłom „**P ó j, w i t a j n a l e č k o!**“ Mimo 4- a 5-hłóſnych khorownych ſpěwow pod nawjedowanjom hłowneho ſwjaſkoweho dirigenta, knjeſa **w y ſ c h i ſ c h e l o** wuczerja Sſobeńka, **w n ſ t u p j a** tež ſoliſtojo, **k o t r i ž m a j u w** Sſerbach dobre mjeno. Kaž ſo nam dźenja dźěli, ſkuſkuja ſobu: **k n j.** Ruth Krawcez, operna ſpěwarka w Braunſchweigu (ſopran), knjeżna Hanka Krawcez (alt), knjeżna Měranka Leſchawiz (rezitaziju), knjes prof. Juraj Kaſamet ſ Koblenza nad Rh. (na huſlach), knjes ſchulſki direktor Kurt Hanka (tenor) a knjes Rudolf Scheder (baß). Pſchedźěłuje ſpěwneho ſwjaſka knjeſ kral. hudźbny direktor Bjarnat Krawz. Pſchewoſmje pſchewodź na klawěrje. Dyrbimy prajiċ, ſo je Swjaſk ſerbſkich ſpěwnych towaſſtwow tu **ſ ł a w n e** mózy ſeſtajał, kiž **r u k u j a** ſa dobre poradźenje naſdźeho jutrownoho konzerta. *Sarjadowanſke dźěła ſa konzert rukonja tow. „N a d ź i j a“* w Budyſchinje. — Kóždy, kiž je naſche minjene konzerty wopytował, tež tónkróć wěſce pſchiſłuſa a tež druhich hoſtow pſchiwitaċ dyrbi. Naſche konzerty ſo w ſchérſchej ſjawnoſći pſchezo wóle wobkedźbuja a wyſoko waža. Bliži ſchi jutrowny konzert tež wſchitkich ſawěſće ſaſo połnje ſpokoji.

*

— **W o w j e d r j e.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer -|-1, thermometer w nozy +2. Wuhlady na njeſtajne wjedro. — **N o ſ p o ł o ż e n j e** nižinow a wyſchinow pokaſuje tola na wuwjedrjenje. Po roſprawje wjedrarſkeje bé wyſchina ſ Agroriſkich kupow ſo pſchedrěła hač k połowiſchej Irifkej. Jedyn druhi wuběžk ſahaſche wjeżera pſches połowiſchu Franzowiſku a Schwajzarſku hač k Rheinej. Tola ſ połnozy teho bé hiſchcze nižina. Ta pak dźenja w nozy naſche ſtrony pſcheczahnywſchi, pſchinjeſe nam deſchčik a rano ſamo ſněh, dokelž tež nad połnóżnej Europu wyſchina leži a wot tam ſymne wětry ſadźuwaja. Sſměmy dźe rjane dny, ale ſymne a zymotne wotoczakowaċ. Jutſe wutoru ſkhadźa ſłónčko 5,28 hodź. a khowa ſo 638 hodź. Mjeżačk ſkhadźa dop. 7,29 hodź. a khowa ſo w nozy 11,12 hodź.

— **N o w o m u ſ w o l e n y w o t r j e ſ n y w u b j e r k Budyſchiſkeho** wokrjeſnego hejtmanſtwa wobſteji ze ſćěhowazych knjeſow. Porjadne wobſtaſnyh ſu: 1. krajny ſtarſchi dr. Benno ſ Roſtitz-Wallwitz w Sohlandźe n. Schprj., 2. wuczeŕ Jan Gruhl w Sohlandźe n. Schprj., 3. hamtſki hejtman dr. Sievert w Kamjenzu, 4. pěrni měſchčanoſta dr. Ungethüm w Lubiju, 5. pſchiſtajenzy ſtyri khorobnej pokładni Hermann Winkler w Nowym Gersdorfje, 6. měſchčanoſta Sprenger we Wóſtrowzu, 7. wyſchi ſchi měſchčanoſta Zwingenberger w Žitowje. Saſtupowaze ſobuſtawy: 1. měſchčanoſta Müller ſ Biſkopiz, 2. ſkałař Joſef Miedl w Trjechowach, 3. měſchčanoſta Kannegießer w Połeżnicy, 4. tachiſki radźićel Richter we Luwoczicach, 5. wohłódowy wjednik Adolf Klinger w Lubiju, 6. měſchčaniſki rada Buwel we Wóſtrowzu, 7. wyſchi ſchi měſchčanoſta Riedaer w Budyſchinje.

— **P o w o l a n ſ t e w o t d ź ě l e n j e ſ a r a t a r ſ t w o p o l a ſ j a w n e j e d ź ě ł o w e j ſ a r a d ź e n j e w B u d y ſ ch i n j e.** Dla naſtěrnich dźěłow je ſaſo wukte napraſchowanje ſa njeżenjenymi mużiſtimi a żónſkimi dźěłanſkimi mozami w ratarſtwje naſtało. So by była wſchitkim dźěłodawarjam a też wſchitkim dźěłaczerjam ſkładnoſć data k wużiwanju powołanſteho wotdźělenja ſa ratarſtwo pſchi ſjawnej dźěłowej ſaradźerni w Budyſchinje na Hrodowiſkej haſy 10, telefon 2861, budże wotdźěł tež njedźelu 3. 4. 1927 a blížſchu (hermaniku) njedźelu, 10. 4., wot 10 hač 12 hodźin dopołdnja a wot 2 hač 4 hodźin popołdnju wotewrjeny. Wobſtaranje ſtawa bo njeſtronijſy a darmo. Porucza ſo, ſo by ſo tale naprawa w ſajimje wſchěch wobdźělenych ratarſtich worſchtow prawje žiwje wużiwała.

— **D ź ě ł o w e w i k i w S a l ſ k e j.** Wo połoženju na dźěłowych wikach pišа krajny hamt ſa dźěłoſaradźenje: Pola 105 ſjawnych dźěłoſaradźerniow w Salſkej bé 15. měrza 1927 wſcho hromadźe 200 838 dźěłoſpytowych ſapiſanych, ſ nich bé 164 824 muſtkich a 35 838 żónſkich. Ponjo 15. februarej je ſo liczba dźěłoſpytowych wo 38 669 pomjeńſchila. Najſylnjiſcho ſu na tutym połěpſchenju na dźěłowych wikach wobdźělene: twarſke pſchemyſło, ratarſtwo a ſahrodniſtwo, induſtrija kamjenow a jemjow a njewuczene powołanja, potajtim wſche pod hołym njebjom dźěłaze powołanja. S induſtrijnych ſkupinow pak matej podźěl na połěpſchenju wołjebje pſchedźerſke a draſtowe pſchemyſło. W ſnadniſchim rozměru rozbźěli ſo pomjeńſchenje liczby dźěłoſpytowych też na wſchě druhe powołanja ſ wuwſaczom hórniſtwa, hdyž je ſo liczba dźěłoſpytowych wo něſchto powyſchiła. We ſamſnym czaſu je ſtoro we wſchěch powołanjach napraſchenje ſa dźěłowymi mozami pſchiběrało a to wołjebje ſa żónſtimi, tak ſo ſo w ratarſtwje, domjazym hoſpodarſtwje a pſchedźerſtwim pſchemyſle wſchě wuproſdnjene měſtna, njedźiwajcy wulkeje liczby dźěłonjemějerjow, ſe żónſkimi mozami wjazy wobſadźiċ njechodźa. Tute połěpſchenje na dźěłowych wikach je też na liczbje podprjerudoſtawaczych dźěłonjemějerjow pytnyło. Liczba podpjeranych dźěłonjemějerjow je ſo wot 209 313 na 15. februaru na 165 843, potajtim wo 43 470 pomjeńſchiła. Liczba tych, kiž kriſowu podpjeru dóſtawaju, je ſo wo 2 591 na 23 083 powyſchiła.

— **K o l o j e ſ o n y d j e s** ſwježy pſchejěžże ſaudźenu nóż na na Swonkowej Drjejdźanſkej broſy z bodu holzu a ju na noſy khěžro ſrani. Njewobkładowany kolojeſdnik je ratarſki dźěłaczeŕ w jenej wjeſy njedaleko Budyſchina.

— Policija ſaja ſtarſcheho ratarſkeho dźěłaczerja ſe wſy, kiž je ſo w nozy wot njedźele na póndźelu w niekotrych hoſpodarſtwach narubſcheho pſchewinjeńſtwa wobſeże njepſchiſłuſnje ſadźerżał. Wobrożeni dyrbjachu policiju ſawołaċ. Policajſkim ſaſtojnikam ſo njetnicžomnik ſ ſakej wozu wjeże wſaſche, ſo dyrbjachu jeho ſkónčnje ſ transportiſkim wozom do areſtowanje dowjeſć. Trochu pjany muži kiž jako dźiwi ſakhadźeſće, je hižo podobnych ſobow ... Na wo ſpjet ſ khłoſtaniſkim ſakonjom do konflikta pſchiſchoł.

S **D a l i ż.** Njedźelu rano wokoło ½9 hodź. pola kn. Duczmana woheń naſta. Dźěži, kotrež běchu hiſchcze we jenej komorje na kubi we łožu, běchu ſe ſapałkami hrajkałe. S **w o ł a n j o m** „Horłach ſo pali“ dalſchich wobydlerjow domu (4 ſwójby) ſtrózele ſajachu. Dyrbjeiſſa **w a h n j o w a w o b o r a m ó ż e ſ ch e n a ſ t a w a ż y p o h e ń h i ſ ch c z e ſ ć a m** ſaleċ. Wona dóſtawaſche wodu ſ bliſkeho hydranta, kiž běſche tu ſe ſohnowanjom. Sawołana Khwaczanſka **w o h n j o w a w o b o r a** njetrjebaſche hałle ſapſchinjeċ. Na twarjenju dale ſaneje ſchkody naſtało njeje, jenož tołſo ſ pożleſchżom ſo ſpali.

S **K h w a c z i ż.** Saudźenu brjedu wotmě ſo pola kn. Schołtky prěnja ſjawna gmejniſka ſhromadźiżna, kiž běſche derje wopytana. Knjes pſchedźěnda Melſka ſhromadźiżnu wotewri a wojſewi dujowy porjad, kiż 4 dypki wopſchijeſche. Hłowny dypk naſtupaſche wotedaċe bydlenjow w nowej gmejniſkej khěži a ſłudźi wobſchěrny rozmotwu. Bydlenjowy wubjerk pſchedpołoži ſwoje dźěła ſjawnoſći. Jako wołjebje bydlenja potrěbni běchu ſo pjeżo ſamołwili, mjes kotrymiž mějeſche ſo wołiċ. Namjet, ſo bychu ſo bydlenja w tajnym połjebżnju roſdźělile, ſo pſchija. **Do toho pak ſo prawa a pſchiſłuſchnoſće mějiczelow bydlenjow wołjewichu.** Po móznoſći maju ſo wſchitzy bydlenja pytaſy pſchołoċ a ſ nětkotrymi wobſedźerjemi ma ſo hiſchcze dla ſaměnjenja atd. jednaċ. — Pola hydrantowego wołſa maju ſo cżiſczenja, **wothladanje** ſchlawchowe atd. **wſche** płaċiċ. Gmejniſki ſpomożerſtwowy **wubjerk** ma dale wobſtaċ, jón maj dotalne a też nowe ſobuſtawy wotriċ. Pſchi praſchenjach wo wodowodźe ſo na honach Khwaczíż a Margareczinjeje Hěty połſlednje (Gubſchcza) pſchiſamknjenje hač na dalſche wotſtorzi. **Sa dom ſa hłuchońemych ſo ſamſnu pjenjes pſchiſłuſchi każ loni. Po** dlěſchim wuprajeniu a napraſchowanjach ſtónczi pſchedbyda ſhromadźiżnu. — Tajne połedźenje ſo pſchiſłamknu.

Se Slanez. Sjawny puċ ſ Rakoſd do Porjchiż ſo dla naſtupowanja wot 5. haprleje hač na dalſche fawrk. Wſchy wobkhad pokaſuje ſo na Wjeżezy a Niechoſin.

S **L u b i j a.** W **S h o r j e l z u j e ſo k r i m i n a l n e j p o l i z i j i** poradźiło, bijenju wopaczných pjenjes wuſtrěkuċ. Słótnikaj ſtaj mechanik Hans Böttcher a pſchekupz Pawoł Beck, kotrejž dźěſchi cżaſ w jenym twarjenju na Lipcżanſkej dróży w Shorjelzu hriwnarje we wulkich dźělbach dźěłaſchtaj. Bek běſche wopaczne hriwnarje we Lubiju a na druhich měſtnach wudawak. Jedyn Lubiſki pſchekupz pak ſo dohlada, ſo je falſchowane pjenjeſy dóſtał, a dźěli jo kriminalnej policiji, kotraž Beċka ſaja. Pola njeho namaka też liſt, w kotrymž jemu Böttcher piſaſche, ſo jemu dalſche wopaczne pjenjeſy pósćele. Na to mózeſche kriminalna policija też Beċkera ſajeċ. Pola Beċa namakachu nimo liſta hiſchcze 80 wopaczných hriwnarjow.

S **H ó r k o w.** Sjawny puċ ſ Hórkow do Jażeńcy ſo dla naſtupowanja wot póndźele, 4. haprleje, hač na dalſche ſa wſchitkón wobkhad ſawrje.

S **K a m j e n z a.** Kamjenſke hamtſke hejtmanſtwo nam piſche: Hdyž ſu ſo nětk na polach naſtałe dźěła we pokrytym wobſahu ſapocżałe, ſo w ſajimje wobdźělenych a

Nanoja a synoja.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

77] (Pokraczowanje.)

Ti dny poſdźiſcho pſchidźe Basarov k ſwojemu nanej do ſtiwa a praſcheſche ſo jeho, hač nima żerjaka (ſtěborſkeho dużyczłonatana, Höllenſtein).

„Mam, k czomu da tón trjebaſch?“

„Ja dyrbju mału rану wupaliċ.“

„Komu też to?“

„Sobi ſamomu.“

„Kak to, ſybił! Hdże maſch tu ranu? Pokaż ras!“

„Tuſe, na porjcże. Wěſch, ja ſym dźenja we wſy pobył, ſ kotrejž ſu na tyfus khorego bura pſchiſwjeſli, kiž je potom wumrěł. Sſu jemu, njewěm, czehodła, czěſto wotewrili, a ja dawno hižo ſo we tomi ſmuczowak njeſtyhu.“

„Nó, a ſchto?“

„Ja proſzych wokrjeſneho łekarja, ſo by mi to dźělo pſchewoſtajił, a potom ſym ſo pſchi tom rěſał.“

Bażilij Iwanowicz nadobo wſchón ſtróhły a njeprajo hłowcża, cżerjeſche do kabineta, ſ wotkeli ſaſo w ſkoku pſchiběża, mějo kurt żerjaka w ruzy. Basarov chżyſche ſtebi jón wſaċ a woteńċ.

„Woſtedlacże proſchu Cże“, rjekny Bażilij Iwanowicz, „**dowol** mi tola, ſo to ſam ſcżinu.“

Basarov ſo wuſmja. „Ach, **kak** chże ſo tola tebi pſchejo praktikowaċ!“

„Njeſzortuj jenoż, proſchu Cże, ſ tym! Pokaż mi ſwój porſt! Rana drje njeje wulka. Njeboli dha?“

„Jenoż tłoczi krucżiſcho, njeboj ſo!“

Bażilij Iwanowicz poſaſta. „**Kak** ſtebi Ty myſlijch, Eugenijo, njeby traſch lěpje było, jn ſe żahłym żelezom **wupaliċ**?“

„To bychmoj pryſdy cżiniċ mělo; ale nětko hižo ſuano **ſtej żerjak** njepomha. Sſym-li ſo natykuł, tak je wſcho hižo pſchepoſdźe!“

„Schto? ... Poſdźe? ... ſtdy Bażilij Iwanowicz to wupraji.

„To ſo wě! Mjes tym ſu ſchtyri hodźiny ſo minyle.“

Bażilij Iwanowicz pſchiſtópi hiſchcze trochu ranku. „Haj, njeměješche dha wokrjeſny lékaŕ żerjaka?“

„Ně, njeměješche.“

„Kak też to niż. Bożo mój! Lékaŕ — a njeměcż tajkeje nuſeje wěży!“

„Ty dyrbjał ras jeho lancety widżeċ“, rjekny Basarov a dźěſche won. Do ſamoho wjeczera a zyły pſchichodny dźeń poſpytowaſche Bażilij Iwanowicz pod wſchelakimi mózmymi a njemózmymi proſdnymi wudawanjeni do jſtwy ſwojeho ſyna ſo dobyċ; wón drje ſ nim wo jeho ranje njerěczeſche a proſzowaſche ſo, wo zyle jednorakich wěżach powědaċ, ale wón hładaſche jemu tak wótrije do wocżow a wobkedźbowaſche jeho ſ tajkim njemérom, ſo Basarov ſezerpnoſcż ſłuſi a hrożeſche, ſo ſaſo wotjedże.

Bażilij Iwanowicz jemu ſłubi, ſo njebudże ſtebi hižo żanych ſtaroſżow wjazy cżiniċ, cżim bóle, ſo ſtej Arina Wlaſjewna, pſched kotrejž wón, wěſa, wſchitkо potajeſche, poſza ſo jeho napraſchowaċ, cżehodła wón njeſpi, a ſchto je ſo ſ nim ſtało? Żykej dwaj dnaj wón wudżerża, byrnjeż ſo jemu napohlad jeho ſyna, kotrehož wón wobſtajnje ſtradźu wobſedźowaſche, dożyła njeſpodowaſche ..., ale na tżeſi dżeń ſa wobjedom wón hižo wjazy njewutra. Basarov ſedżeſche tu ſe ſaſdźelenymaj woczomaj a njedótkny ſo jedże.

„Cżehodła ty njejeſch, Eugenijo?“ woprascha ſo wón, a poczinjeſche ſo, jako by zyle bjes ſtarożeſe był. „Jeſcż je tola, ſo mi ſda, zyle derje ſwarjene.“

„Mi ſo nicżo njecha a tuż njejém.“

„Ty potajkim nimaſch żanehu apetita? A boli Cże hłowa?“ pſchiſtajeſi won ſe ſtrachożniwym hłoſom, — boli?“

„Boli. Cżehodła by njebolała.“

Arina Wlaſjewna ſo ſunu a poczа naſkuchaċ.

„Njerozumněwaj ſo, proſchu Cże, Eugenijo“, rěczeſche Bażilij Iwanowicz dale, „njedowoliſchċi mi ſnadź na twój hibił pomaſnyċ.“ Basarov poſtany. „Ja móju Cżi tak też njeż, njemaſajo na hibił, ſo mam ſymizu.

„Je Cże też ſymiza tſchaſka?“

Je. „Póńdu ſo do ſoża lehnyċ. Wy pſchijeſeſe mi cżaj ſ ſipoweho kżenja. Najſterſchiho ſym ſo naſymił.“

„To drje, ja ſym tebje dźenja nozy kaſchłowaċ ſłyſchała,“ rjekny Arina Wlaſjewna.

„Saſymnił ſo ſym“, wospjetowaſche Basarov a wotejde. Arina Wlaſjewna dźěſche hnydom ſipowe kżenje warieċ, a Bażilij Iwanowicz dźeſche do połdanſkeje ſtwy a njeſcżiſzy hrabny ſo ſa wložk.

Basarov hižo na tom dniu wjazy njeſtanu, a zyku nóż pſchejżiwi w cżeſtej, na pok ſabycżliwej dremnocże. Wokoło jeneje wotewrjeneſi ſ napinanjom wocżi, wón wuhlada nad ſobu pſchi ſłudźe wěżneje lampki błęde wobliczo nanowe, a pſchikaja jemu, ſo ma woteneċ; nan bżje poſłuchaſche, ale hnydom ſo ſaſo na kónczach nohow wróci a ſ ſkowaiwſchi ſo ſa durje thamora ſhladowaſche na ſiwe jeho ſyna. Arina Wlaſjewna ſo tohorunja njeſehnu, a tróſchku wotewrinſchi durje kabineta, pſchinidże ſłuchaċ, „kak jeje Enjuſchka dycha“, a pohladaċ na Bażilja Iwanowicza. Wona mózeſche jenoż jeho njehibaży ſo, ſyrjeny thribjet widżeċ, ale też to dawaſche jej trochu wołożenja. Najſatra rano poſpyta Basarov ſtanyċ, ale je mu ſo poża hłowa wjerczeċ, krewj dżeſche ſ noſa; wón ſo ſaſo lehny. Bażilij Iwanowicz poſłużowaſche jemu ſcżicza; Arinna Wlaſjewna ſaſtupi k njemu mjs a wopraſcha ſo jeho, kak ſo wón cżuje. Wón wotmałwi: „Dżeje“ a wobroczi ſo k ſcżenje. Bażilij Iwanowicz ſamachny na żonu ſ wobčemaj rukomaj; wona ſakuſny hubje, ſo by wótſje njeſaplakała, a wuńdże won. Wſchitko w domje bě każ pothmurjene; wſchěch wobliczа běchu ſarudżene, dżiwna cżiſchina kotdokola. S dwora wuczerichu ſakeho pravje ſchrěczażeho honacża do wožy, a tón dołho njemóżeſche ſepſchijeċ, cżehodła ſ nim tak ſakhadżeja. Basarov woſta dale ležo, ſ wobliczom k ſcżenje wobroczenym.

(Pokraczowanje ſcżehuje.)

zara hubjeneje nijchese (lajaczefe atd.) hoütwy na to pokajuje, jo ho po § 52, ſ hoütwinſkeho fakonja ſ 1. juſtija 1925 mějicjelo pkow, kotřiž ſwojim pkam czjuſchlicz dawaju, ſ pjenjezjnym thlošťanjom hacž do 150 hriwnow abo ſ jatbu pothkoštaju, a po § 4. 4 ſamjenſkeho fakonja ma mějicjel hoütwinſkeho prawa prawo, pky kiž we jeho hoütwinſtim wokrjeſu ſnajnjenſcha 300 metrow wot blišſcheho wobydleneho twarjenja ſa džiwinu czjuſchla a ju honja, a tóczi, kotreż w ſamjenej ſoalenoſczi wokolobéhaju, moricz abo druhim wosobam moricz dacž. Schtóž potajkim ſwojcho pka pſchi nalétnich djéſkach na polu domach wostaji abo jeho pſchiwjaſa, njeſchtita jenoż ſebje ſameho pſched ſchodom a khlostanjom, ale pſchinoſchuje też k poſdéhnjenju naſcheje hoütwy, kotraž je ſa ludowe hoſpodarſtwo tak wažna.

S Kamjenza. W Hofje (w Bayerſkej) ſu tele dny jebaiku ſajeli, kotraž je we ſwojim czaſu falſchowany ſmiert ny nawſchitk do Kamjenſkich nowin ſtajicz dala. Dołhi czaſ je tale woſoba w Lécze 1902 w Köpprichu w Neurodeſtim wokrjeſu rodzena Elfrieda Hentze, we wſchelakich mětach Němſkeje jebaka a kradnyka. Pchi ſwojim padnſchnym dźéle je wona ſwjetſcha w ſpomoženiſwowych domach nózowała a ſebi wopaczne mjena Engel, Engelmann, Bauer, Vogel, Klonke, Birke a Eichenſki pſchipoſožila. Djowjerſ khoſtanſkich wuſchnoſczow w pytachu, też wichelake polizajſke wuſchnoſcze hebi ju dla wſchelakich pſcheſtupjenjow pſcheja.

S Kamjenza. Pjatk wječor je ſo pohonc Korla Auguſt Hendrich Hantuſchka ſhubił, kiž tu na Halſchtrowſkej dróſy dróſy cźo. 7 bydleſche. Pjatk wječor wokolo 7 hodź. ſu jeho napoſledk w Nadrašnej Hrabowcy widżeli, ſo je ſe ſwojim ſapſchahom do Kamjenza jěł. Wokolo 3/4 hodź. ſu konjow bjez wjednika pſchi Lěhu na puczu do Bambucha nadeſchli. Sa Hantuſchku nimaja žanehu ſtrěha a je możno, ſo je ſo ſtóſtnistwo ſtako. Jako ſapſchahi ſaſtorčachu, bě mlody muſchi ſ kolom pſchi konjoch, kotrehoż njeznaja.

Protyka za dawkowe termije

w měſacu haprleji 1927.

Saplaczicz ma ſo:

1. haprleje: **(Dawk) dań renſkeje banki** noweje druſiny, 1. dźeł léta 1927.
5. haprleje: **Dawkowy wotczah wot dźełaczerſkeje mſdy** ſa mſdy, kiž ſu ſo w czaſu wot 21. hacž hacž tónj měrza 1927 wupłaczowałe.
11. haprleje: **Burſowy wobrotowy dawk.**
11. haprleje: **Dopredne pſchiljewjenje a dopredne ſaplaczenje wobrotoweho dawka** měſacznych płaczerjow ſa měſaz merz 1927 a ſchtwórczeſczneych płaczerjo ſa prěnje protyczne ſchtwórczeſtko 1927.
11. haprleje: **Dopredne ſaplaczenje dohodoweho dawka** wſchech płaczerjow dohodoweho dawka — ſ wuwſaczom ratarſtwa a hajnſtwa — ſa prěnje protyczne ſchtwórczeſtko 1927 we wyſokoſczi ſchtwórczeho dźela dawkoweho dołha, kiž je w dawkowym namolwjenju ſa protyczne ſtko 1925 poſtajeny.
11. haprleje: **Towarſchnoſtny dawk.** Kaž pola dohodoweho dawka, tak daloko hacž woſtrehe dopredne płaczenje poſtajene njeſtu.
20. haprleje: **Dawkowy wotczah wot dźełaczerſkeje** mſdy ſa mſdy, kiž ſu ſo w czaſu wot 1. hacž 15. haprleje wupłaczowałe.

Hospodarſki rozhlad.

Pondźelu, 4. haprleje 1927:

Berlinſka burſa ſawoſta też ſandźenu ſobotu w ſwojej dotalnej kruteſci woſtrehe w nakazowanju kurſow wichelakich efektow. Wobrot w dałnych ſtrěhach bě ſtajnje małe. Wobſtatne mjeſtu njepſchekroczi ani kurſy njepſcheměni.

Produktowe wiki bychu ſandźenu ſobotu jako jara ſtruczene. Wiſche druſiny žita bychu drohſche, pſchedewſchem rožka. Ta dobu ſnowa po zentnarju 10 ſj. wowſ tehorunja 10 ſj., nakſni jeczmjeń 5 ſj. Sobotu płaczeſche zentnar w Berlinje:

pſchenicy 13,35—13,50 hr., rožki 12,75 hr.
hacž 13 hr., jeczmjenja nalétnjeho 10,75
hacž 12,15 hr., najſunſkeho 9,30—10,25
hr., wowſa 10,40—10,80 hr.,

w termijowym wikowanju:

ſa meju: pſchenicy 14,20 hr., rožki 13,05 hr.
hacž 13,07½ hr., wowſa 8,85—9 hr.,
ſa julij: pſchenicy 14,07½ hr., rožki 12,48½
hriwnow,
ſa ſeptember: pſchenicy 13,06½—13,05 hr.
rožki 11,47½ hr.

Na pſchedaj:

Kóń ſtajny w hoſcjenju „Forſthaus“ w Budyſchinje, we Wjedrnjku 16, kobła 8-lětna artilerijſke kaſarny w Budyſchinje.

Krowa mloda wyſokoſnjeczelna w Porſchizach 19, moſtowa korczma w Hnčžinje, wyſokoſnjeczelna ſ 3. cjelečkom a 5 zent. byk „Parkowa korczma w Nowej Wſy pola Njeſwačzidła; ſtyrna wyſokokuczelna w Malom Zjicźerku 4, mloda wyſokoſnjeczelna w Wólſchezach cźo. 11, w Schwiku 79 pola Hródka, ſtyrna wyſokoſnjeczelna krowa w Jitru 39.

Jeja k nażadowanju, Wyandotſke ſtoczane w Budyſchinje Flinzowa haja 18, żołte Orpingtonſke a 2 paczi we Budyſchinje na Drjezdżanſkej dr. 27 D dełka na lěwo, Italſke a Wyand. Horn w Halſchtrowje.

Koleſa: ſonjace a mužace Czech w Wólſchezach 31, ſonjace w Chojanach, Dolha haja 4, mužace Zimmer w Hródku, Garbarſka haja 1.

Loži, koły blizko ke kóſtalam a kóſło w Malych Debſzezach cźo. 19 b.

Wołoj dešk. 50 a 60 zent. w Budyſchinje na Wjeleczańſkej dróſy 1, Sohr w Praſchkowizy pola Hródka, ruczny wós 12 zent. w Hródku na Lipſczańſkej dr. 14.

Sſluma maſchinſka w Kěſchkowi Borſchéi 16.

Koſa we Schejchowje cźo. 4. W

Proſzata w Njedaſchezach 246, we Lahowje 16, w Pluſkowizach 32, w Dobroſchezach 226 pola Pluſkowizy a we Khwaczizach 26.
w Khwaczizach 26.

Libjata w Makezach 130, w Lubjeńcu 1, w Nadworju 9, w Boſchezach 34.

Kupicz pyta:

Konjej ſtylnaj M. C. Schöne w Kamjenzu.

Pſchiſtajicz pytaja:

Krawſkeho Muka w Huaſchezach, Schwan w Biſkopizach.
Kowarſkeho wuczobnika Schmidt na Skokolzu.
Hoſpodarſkeho pomozníka Hennig w Jnaſchezach.
Friſérſkeho wuczobnika, Peſchka w Budyſchinje, Zitne wſi 6.
Dźowku Knoch we Luſku pola Pomorz
Tſerźarka, Mika we Hlupoſzy.
Polzu do domu Meiſter w Budyſchinje na Kěžolſkej haju cźo. 15 l, hoſcjenz w Njeſwačzidle, Kauzowa w Biſkopizach na Hanſenowej haju 4, Ullmanka w Biſkopizach na Sušmilchowej haju 6, Oeſterwizowa w Kamjenzu.
Pěſtonżu jutrownu, Meſechowa w Kamjenzu, Buoyſchka dróha 75 l.
Dźełaczerja ſahrodnik Zajſk w Hródku

Drjewowa aukzija

w Brěſowje w Nowakez hoſcjenzu njedźelu 10. 4. pop. ½3 hodź.: khójnowe kuluchi, hałoty a ſ.eńki.

Saſudnizy na pſchedadźowanje.

w Kamjenzu 5. 4. 1927 dop. w 10 hodź. w kaſarnach 1. twarjenje: pišaniſke blido, ſtejazy cźahnik, bůſej, wuhotowanje ždžetnje, ſpoſtli woblet, manchefirſki woblek, małe pſcheroſchiwe hłinjane tachle, komoda, wiſzahowaniſke blido, piano, tredenza, pluſchowy ſofa, pišaniſke blido, ſtomocżanej ſonjazej woblekaj, ſukniany ſonjazy woblek, 7 wſchelakich ſonjazych woblekow, 6 wohnjanych ſonjazych woblekow, 6 nitr. pouloverſkeje ſukniny, dźeczaza ſuknicżka, 2 taſlatej woſaj, kuchinſki kanor, ſofa a kaſchelik ſapalkow.

Škrowe depeše.

Barliniſke produktowe wiki dnja 2. ap. 3/411 hodź.:
Pſchi ſnadnym wobrocze ſtruczene płaczijny.
¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu. Tendenza měrna.

Płaczijny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczijna po złotej hriwnje.

	2. 4.	1. 4.		2. 4.	1. 4.
Pšeńca	267-270	267-270	buny	20-22,0	20-22,50
rožka	255-260	253 2:8	woka	22-24,00	22-24,00
nal. ſožnjeń	215-243	214-242	mócne lupiny	14-14,75	14-14,50
naz. jeczmjeń	192-205	192 205	žołte łupiny	16-17,00	15-16,50
wowſ	208-216	206-214	zeradelta	22-25,00	22-25,00
kukurica	177-180	177-180	raps. wosuſk	14,60	15,60
pšeńć. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosuſk.	19-20,00	20-20,00
rżana muka	34-36 25	34-36,00	poch. melasa	—	—
oſ. wotruby	14,75	14,75	běſnj. kruški	30 30,10	30-30,50
rżane „	15.00	15,00	ſyno, 50 kg	2,55-3,00	2,65-3,10
raps	—	—	rżana ſloma	1,75-2,00	1,75-2,00
jane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	30 32,0	30-32,00	wowſna „	0,90-1,45	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Wične płaczijny w Budyšinje.

2. haprl 1927

Wšě płaczijny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniſša płaczijna.	najwyſa płaczijna.
Pšeńca, nowa	73 kilo	13,00	13,25
Rožka, nowa	70 „	12,00	12,50
Jeńmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,00	11,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	4,00	5,00
Butra	1 „	4,00	4,60
Syno, nowe	50 „	3,50	4,00
Słoma, z maš. młóć.. pras.	50 „	1,40	1,60
„ „ „ k zask.	50 „	1,60	1,90
„ z cypami młócena	50 „	2,50	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,00	23,75
Rżana muka, 70%	50 „	20,50	21,00
Pšeńčne wotruby	50 „	7,50	7,75
Rżane wotruby	50 „	7,75	8,00
Jeja	1 štk.	0,09	0,10
Prosata 686 štuk	1 štk.	10,00	24,00

Płaczijny rěznoho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

2. haprl. 1927. Płaczijny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druſiny a woznamjenjenje.

Woły: 615.

Polnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſe haš do 6 lět	60—62
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	56—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	49—53
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	40—46

Byki: 402.

Polnomjaſne, wuroſcene, najwjetſeje rězneje hódnoſe	56—57
Polnomjaſne, młódſa	54—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	50—52
Spatne	47—49

Jałojcy a kruwy: 1054.

Polnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſe	48—51
Polnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rězneje hódnoſe haš do 7 lět	42—46
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	32—38
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—30
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2083.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	73—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	52—69
Spatne (4.)	46—50

Wowcy: 5270.

Młódše a ſtarše wukormjene (2. družina)	52—58
Starše wukormjene (3.)	42—48
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (4.)	30—40

Swinje: 10 302.

Polnomjaſne, woſebitych raſow a jich křiženjow, haš do 1¼ lět ſtare	63—64
Wukormjene	61—63
Mjaſne	59—61
Spatne	56—58
Ranez a kundrozy	57—59

Ze ſuſodnych a dalšich krajow.

* S **Drjezdżan.** (Rubježny pópyt nad Drjezdżanſkim wobkhodom němſkoſtatneje banki.) Pjatk dopołdnja dźiwiſche pólelnik jenoże wulkeje banki na Drjezdżanſkim wobkhodźe němſkoſtatneje banki wjeſtki pjenjes ſapiczicz. Ludźo, kiž pódla ſtejachu, pytnychu, jo mlody muſki pakžit ſ 20 000 hriwnami khrabnu a dźiwiſche ſ nim czeknyć. Muża ſajachu a kriminalnej polizji pſchepodachu. Schtó won je, hiſchcze njeje ſnate, po ſdaczu jedna ſo wo wukrajnika.

* S **Kamjenzjn.** (Autowe njeſboże.) Na Zwitawſkej dróſy ſajedże cźežity auto ſ tajtim wotmachom do mebloweho woża, kiž na dróſy ſtejeſche, ſo ho dwaj dźełaczerjej, kotrajž na autowym pſchipowješchoku ſedżeſchtaj, na ſemju czišnychłaj. Jedyn dźełaczeſ ſo na měſtnje ſaraſy, druhi pak ſo cźežko ſrani a jeho dyrbjachu do thorownje dowjeſcz.

* S **Lipiſa.** (Morbarja po 7 létach ſajeli.) 1. februara 1920 ſta ſo w Dohlenje dwójne rubježne mordarſtwo na dwěmaj witowarjomaj. Po powěſczi jenich Lipſczanſkich wječzornych nowin je ſo połnjej poradźiło, mordarja wuſtrěhnycz a njedaloko Wurzena ſajecz. Mordaŕ je Polak a rěka Nowak.

* Se **Siegena.** (Spytane mordarſtwo a ſamomordarſtwo). W Rittershauſenje 70létny ſamkaŕ Wilhelm Korla, kiž pola ſwojeho pſchichodneho ſyna hydleſche, kiž je mějicjelſanoſta w Rittershauſenje, do ſwojeje pſchichodneje dźowki a jeje ſotry ſ revolrom tſeli. Pſchichodna dźowka bu cźežko a jeje ſotra lohko ſranjena. Ssym, kiž je na pluza thory, wołaſche po pomoz. Po ſdaczu dźiwiſche Karla też ſwojeho ſyna ſatſelicz, ſchtoż pak kuhožda ſadżewachu. Starz cźekny do jeneje ſtuwy a ſaſtreli ſo tam. Sranjenej hoſtije dowjeſechu do thorownje. —

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſcz wo wjedze ſa jutſje wutoru:** Mróczele ſo pſcheczahuja a woſtanje khłódno.

Mjes němſkim knježeſtwom a Vatikanom ſo na wobjamknjenje konkordata dźěła. Nowe ſaſſke wuczerſte tewarſtwo ſo tehodla na němſki ſejm ſ próſtwu wobrocza, ſo njeby konkordatej pſchihłoſował.

*

Belgiſti kral Albert je ſobotu wječor incognito do Pariſa pſchijeł.

*

Preſident Mazaryk je njedźelu do Kahary pſchijeł.

*

Se ſchmrjoch rubježnikow, kotriž ſu we Wulkej Bytczi w Selowakſkej ratarſku a pſchemysłowu banku nadpadnyli, ju zandarmojo dweju popadli. Tſeczi rubježnik, kotrehoż bychu rubježniżu wobſtupili, je ſo ſam ſaſtrelił. Sa ſchtwórtym maja ſlěd.

*

Stuhl-Weißenburgſkeho biſkopa je Boża ruczka ſajała, hdyž měſeſche w Budapeſtſkej univerſitnej zyrkwi póſtne předowanje.

Přilopk.

* **Kak Němſka ſwojich diplomatow we wukraju płaczi.** S němſkoſtatneho hoſpodarſkeho ſapiſa je ſpoznacz, ſo němſki póſtanz w Londonje khtnje 135 000 hriwnow mſdy dóſtawa, póſtanz w Madridże dóſtawa 114 000 hriwnow, póſtanz w Moſkwje 231 000 hriwnow, póſtanz w Pariſu 126 000 hriwnow, póſtanz w Romje 114 000 hriwnow, póſtanz w Tokiu 114 000 hriwnow, póſtanz w Konſtantinoplu 117 000 hriwnow a póſtanz we Waſhingtonje 157 500 hriwnow khtnje; wupóſtanz we Buenos-Aires dóſtawa khtnje 138 000 hriwnow, wupóſtanz we Winje 88 000 hriwnow a wupóſtanz we Warſchawje tohorunja 88 000 hriwnow.

* S **rowowym pomnikom** ſaražena. Wóſta 62-lětna Zieglerowa je Schpandawy pſchebywaſche pſchi rowje ſwojeho. Nadobo ſo ſ hłuboke njezwjaſanjeneje pſchicźelny na ſłuboduym rowje nóżdże 1½ metra wyſoki pomnik powieli a na Zieglerowu padże. Snježbojenu dowjeſechu poſdźiſho do Schpandawſkeje miſchecjanſkeje thorownje, hdżež je Zieglerowa na ſwoje ſranjenje wumrła.

* **Kak budźemy létacz.** W Rohrbaſtſkich iwornjach w Barlinje ſu nowe létadło „Rocco“ mjenowane, natwarili, kotrež budże wobkhadnej mjes Hamburgom a Londonom ſłużicz. Tuthwiłu ju je do Kopenhagena dowjeſli, ſo by ho tam na raiſchnim morju wupruhowało. Namóſże létadło „Rocco“ je 19,3 metrow dołhe, je khcidłomaj 26 metrow ſchěroke a 6,65 metrow wyſoke. We nim ma 10 woſobow derje měſtna, też jich wjeſmo, dale ſu muži ſtylna wobſtadna. Rumnoſcz ſa hoſcji je 1,7 metra wyſoka. Wſche wokna móża ho tak krucze ſawrcz, ſo woda ſaneho pſchiſtupa nima. Też je létadło do wjazy rumnoſczow dźěłane, ſ kotrychż je kóżde wodokruta wot druheje woſtajnitjena. To ma to dobre, ſo móża ſo paſażerojo hiſchcze wuthkowacz, hdyż do létadła hižo na wſchelakich měſtnach woda běži. So létadło ſo njeby, na wodu padnywſchi vowróciłko. Łu

łonzy łschidłow ſ wodokrutymi wotdźełemi wuhotowane. Nimo toho žu pod łschidłomaj też hišće sejeranske płuwarje pischizinjene. Lětadło „Rocco“ waži šame 5 990 kilogramow, wunjesć może 4 510 kilogramow. Dale ma dwaj „Condor 3“ motoraj po 650 P.S. 220 kilometrow może ſa hodźinu lećeć. Hišće wětše hač „Rocco“, budźe lětadło „Romar“, kotreż žu w Barlinje hižo twarić započeli. —

* Najmłódše wulkomĕsto Němskeje. Sjednoćenje městow Harburg a Wilhelmsburg, ſchtož je pruske knježerstwo hižom dawno pschihotowało, je ſo nětk ſe zwjatočnym podpisanjom komunalneho ſrěźenja pschewjedło. Ze tym je zyše blisko Hamburga wulke město nastało, najmłódše wulkomĕsto Němskeje. Po ludliczenju w lĕźe 1925 mĕjeschtej mĕsće Harburg a Wilhelmsburg 105 422 wobydlerjow. Wobydlerſtwo pak je wot toho czaſa wĕcze pschibĕrało.

* Schtyrjo rybazy ſo zatepili. Pschi žylnym wichorje ſo ſaidźenu wuturu rybarſki czołun njedaloko Elbinga powrócił. Tſjoch rybakow morjo wotwalowi. Jedyn bĕ ſo ſ czołnej pschiwjaſał. Powróćenej czołm ſ pschiwjaſanym czołom rybazy žrjedu rano namakachu.

* **Nowy Hapagſki parnik „New-York“.** Jako pośledźuja ſe schtyrjoch łódźow rjadownje Albert-Ballin bĕ 12. mĕrza nowa łódź „Nem-York“ Hamburgſki pschistaw wopuschczíła, ſo by ſwoju prĕnju jĕdu na pruhu wuwjedła, kotraž k polnej ſpokojnoſći dopadny. 1. hapreje dyrbi nětko łódź k prĕnjemu raſej ozean pschepłunyć. Nowa łódź ma 22 000 bruttoregiſtrowych tunow, je 187 metrow dołha, 24 metrow ſchroka a 17 metrow hłuboka. Schtyri łubje wupſchesterĕwaju ſo pſches zyku łódź. Nadtwar ma pjeć łubjow, tak ſo wjcho hromadźe dźewjecz łubjow jena na druhej ſo pozbĕhuje. Na wjazy městnach ſchěroke ſthody pſches ſchěsć abo žwjdom poſthodow wjedu, tak ſo je ſaczišchcz wo wyſokoſći łódźe doſcz wulki, hdyž wot horjeka po ſthodźischczach dele hladasch. Dwě wot ſo njewotwisnej turbinowej pschiprawje, kotrejž ſtej na tepjenje ſ wolijom pschiprawjenej a hromadźe 13 000 konjazych mozow žylnej, mógetej łódźi 16 mórſtich milow wulku ſpĕchnoſć ſa hodźinu ſpodźĕzić. Sa bjesſtrach łódźe je ſ najnowiſchimi techniſkimi wunamakanjemi postarane. Wohnjowe pschipowĕdźaki, haſchenſke pschiprawy, bjesgrotna telegrafija a telefonija, najdoſpołniſcho wuhotowane wukhowanſke czołmy atd. wſcho to wubudźi w paſażerach ſaczucze, ſo je ſo wſcho możne czinilo, ſchtož ſamóže wĕſtoſći na morju łžłużicź. Prĕnja rjadownja na łódźi ma městna ſa 250 paſażerow. Wulke towaršnoſtne ſtwy žu ſa pſchijomne pschebywanje hoſći ſrjadowane. Tu je też zała dróha ſ pschedawanſkimi ſtanami, w kotrychž je wſcho dostacź, wot kwĕtkow a konfiturow hač knihам a ſportiſkim artiklam. Rjana ſymſka ſahroda poſkicza kražne městnoſcze ſa konzerty, reje, pschednoſchki atd. Pyſchna galerija wjedże wokoło zyłeje wulkeje ſale, na kotrejž žo ſ wulkich woknow kražny wuhlad na módre morjo poſkicza. Spodź tuteje ſale leži jĕdźerńja, do kotrejež ſthody a jĕdne ſtoły wjedu. Scženy a wjećch jĕdźerńje žo hišćcze we Newyorku dowudebja ſe wobrazjami, kotrejž chze město Newyork jako kmótra nowej łódźi darić. Na bydleńſtich rumnoſcžach ma prĕnja rjadownja ſchtyri ſtatne kabiny ſ bydleńſkej a lĕkarſkej ſtwu a ſ łupjelu, 18 luxuſowych kabinow ſ łupjelemi a 107 kabinow ſ jenym a dwĕmaj łožomaj; wodowod ſakstara paſażerow ſe ſymnej a czopłej wodu. Sa ſabawu ſłużi ſportiſka łubja, 500 kwadratnych metrow wulka, ſ tennižowym městnom, ſ kehelekuleńju, płuwanſkej łupjelu, powĕtrowej łupjelu atd. W druhej rjadowni je ſa 420 hoſćzi tohorunja derje ſtarane. Lĕdom žo rumnoſcze wot prĕnjeje rjadownje toſelnawaju. Dokelž woſzebje žwójby ſ dźeczimi w tutej rjadowni puczuja, ſtej njedaloko jĕdźerńje dwě hrajkańi ſa dźeczi pschiprawjenej. Wſche kabiny prĕnjeje a druheje rjadownje maju radijowe apparaty ſa konzerty, na łódźi žo wotmĕwaze. Też tſeća rjadownja, hdjež je ſa 460 paſażerow městna, je do kabinow dźelena. Też tu je ſa wſcho ſtarane. Kino a hudźbne kapały puczowazych ſabawja.

* **Nadpad na Forda.** Henry Ford, najwjetſchi fabrikant automobilow zyłeho ſwĕta w Ameriju wopuſchczi ſaidźenu njedźelu ſ małym autom ſwóji laboratorij w Dearbornje pola Detroita. Lĕdma bĕſche łonz jĕł, doſczahny jeho wulki auto, w kotrymž dwě woſobje jedźeſchtaj. Ford pak jĕdźeſche, kaž je to jeho waſchnje, ſam do ſwojeho njedalokeho bydlenja. Won dohlada ſo nadobo, kak ſo ſuzy jeho autej bliježeſche. Na tamnym městnje bĕſche runje móſt a njeſnaty automobil chžyſche Forda po ſdaczu do wody ſtorczicź. Ford, naſhonity automobiliſta pak ſtrach hnydom ſpózna a da ſwojemu autej ſpĕchniſcho jĕcź a tak hakle zuſy auto ſa moſtom do njeho ſajĕdże. Tola zuſy auto hišćcze łžylnje doſcz do Fordoweho auta ſraſy a jón po nałžypje dele ſtorczi, hdjež wo ſchtom wrjeſny a ſo pschecżižiny. Ford pschińdże pod wós a wośta poł hodźiny dołho bjes wĕdomja leżo. Zuſy auto ſo hnydom ſaſo łhubi. Jako Ford ſaſo k ſebi pschińdże, ſo ſ wulkim napinanjom hač blisko ſwojeho domu ſwlecże, hdjež jeho mandźelka jeho namaka. Lĕkarjo dachu jeho do khorownje dowjeſcź, hdjež dyrbjeſche ſo operaziji podwolicź. Ford ma tele dny wulki prozeſ ſe ſwojimi konkurrentami a tak ſebi myſla, ſo nadpad ſ prozeſom ſwiżuje. Jeho ſranjenja njeſu ſtrašne.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wo ſakoſtim podružniſtim pjenjesu 1. hapreje a 1. oktobra t. l. je dźĕłowe a ſpomožerſtwowe ministerſtwo ſcžĕhowaze postajenje wudało:

„Po postajenju němſkeho dźĕłoweho ministerſtwa wo postajenju najniſcheje wyſokoſcze ſakoſkeho podružniſteho pjenjesa ſ 11. mĕrza 1927 (němſkostatne ſakoſcze łopjeno I. ſtrona 72) ſo ſakoſki podružniſti pjenjes k 1. hapreji 1927 na 110 wot ſta, k 1. oktobrej 1927 na 120 wot ſta mĕrowemu podružniſkemu pjenjesa postaji.

W Budyſchinje, 31. mĕrza 1927.

Mĕſćanſka rada, podružniſki hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Wobkhódny cžaj mĕſchczańſkich łažbnych a pokładnjowych mĕſtnow — ſ wuwſacżonu nałutowańnje a Mĕſchczańſkeje banki (Mĕſchczańſkeje ſirowcje pokładnje), pola kotrejž dotalny wobkhódny cžaj wostanje — je ſo wot 16. hapreje 1927 takle postajił:

wot pónđele hač do pjatka: wot 7—½1 hodź.,
wot 2—5 hodź.,
ſobotu wot 7—½1 hodź.

Sa ſjawny wobkhad ſ łudźimi płaćiji ſcžĕhowazy rĕčny a płaćiny cžaj:

wot pónđele hač do pjatka: wot 8—½1 hodź.,
wot 2—4 hodź.,
ſobotu wot 8 hač ½12 hodź.

W Kamjencu, 25. mĕrza 1927.

Kamjeńſka mĕſchczańſka rada.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Dokelž je naſtěni cžaj pschiſchoł, pokazuje krajny radźiczeł, kak nuſne a wužitne je, ſo ſo lĕkarſke roſtliny a ſela hromadźa.

Dokelž je ſo prakt. ſtótny lĕkař dr. med. vet. Gollek ſ Wojerez do Njechźichowa pſcheſydlił, ſo k 1. hapreji na wokrjeſach wiſchelake pſchemĕny.

Doſtónčne (Ergänzungs-) wobhladowanje mjaſa pſchewoſmje na wſach a kubłach Hermancžanſkeho hamtſkeho wokrjeża a do Łaſowſkeho wokrjeża ſtuſchazych wſach a kubłach Stycžinje, Mortkowje a Strózi a we gmejnomaj Dŕewjach a Bjedrichczach ſtótny lĕkař dr. Strežow w Kulowje; w gmejnach a kubłach Bórkhamorſkeho a Delnjo-Wujeſdźanſkeho hamtſkeho wokrjeża a w Radſtej pſchewoſmje dohladowanje veterinarny rada dr. Köhler we Wojerecach.

Wot 1. hapreje 1927 wuczinja ſakoński podružniſki pjenjes 110 prozentow a wot 1. oktobra 1927 120 prozentow mĕroweho podružniſkeho pjenjesa.

Swójbne powĕſće.

Semrĕli: Marja Chriſtophowa rodź. Schlamarjez we Budyſchinje, 70 lĕt. — Auguſta Rochorowa rodź. Pouliz w Radworju. — Adolf Emil Boden, hoſćenjcžar we Rakezach, 59 lĕt. — Ernestina Krepowa rodź. Ziegerez w Budyſchinje, 57 lĕt. — Ida Winterez w Porchowje, 34 lĕt.

Towarſtwowski powĕſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ spĕwa jutře wutoru (5. IV.) wječor z dypkom ½9 hodź. w Kat. towarſowni, a to wšitcy, muzſke a žónſke hłosy, połnoličnje. — Kedźbu! Po spĕwanju je mĕſana zhromadźizna. Wažny dnjowy porjad! Predsydstwo.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje ſo kóždu pónđelu w Serb. kofejowni.

Domowina. Rĕčne hodźiny w Sekretariaće su jenož kóždu ſobotu wot 3—5 hodź. Wšĕ prĕca a wĕcy zwonka tuteho časa maju ſo pisomnje zapodać a do liſtoweho kaſćika Sekretariata tyknyć abo připoſłać. Adresa: „Domowina-Sekretariat“ in Bautzen, Wendiſches Haus, Lauengraben 2 II.

Do Radworja! — Česćeni wuzwoleni zaſtupjerjo ſerbſkich towarſtwow prĕproſuja ſo wutrobnje na zhromadźiznu wuhjerka „Domowiny“ ſrjedu, 6. hapreje 1927, pop. ½4 hodź. pola Šmidkec w Radworju.

Liehań. Kedźbu! „Zernička“ nima, kaž bĕše žrjedźane, ſrjedu, ale hižo jutře wutoru wječor we 8 hodź. pola Rudolfec dźiwadłowu pruhu a wot 9 hodź. ſpĕwanje. Dirigent.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ — zhromadny khór — ſpĕwa jutře wutoru wječor we wosmich pola Natušec w Kukowje. — Njech pak wšitcy wĕſće přińdu.

Serbſkim ſpĕwnym towarſtwam. — Prĕnja zhromadna pruha za wulki koncert (20. VII.) w Budyšinje wotmĕwa ſo njedźelu (bołmońcku), 10. IV., popołdnju **w štyrjoch** (ale z dypkom) w žurli „Serbſkeho Domu“. Winowatoſć kóždeho towarſtwa a kóždeho ſpĕwarja je, zo přińdu. Z dobom ſo wupokazy za wſĕ sobuskutkowace ſpĕwarſki a ſpĕwarjow wudźĕla. Knježa dirigenća cheyli na tutym dnju liĕbu ſwojich sobuskutkowacych k pokładnikej Wowčeŕkej sobudźĕlić.

J. Słodeńk, hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźĕl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarſki dźĕl: Arnošt Bart w Bra[illegible]rvency. — Za nawĕšći: G. Janak w Bu[illegible]

Kněža
čo. 2b w Radworju je na předaň. Štóž chce ju kupić, njech so na knjeza just. radu Michała Cyža w Budyšinje wobroći.
Pytam w kat. wokolinje bórzy
Žiwnosć
wokolo 7 kórcow wulku. Poskićenja pod „D 36“ na wud. „Serbskich Nowin“.

Přesadźowarnja Wuschick (prjedy Kurt Wallnitz)
Srjedu, 6. hapreje, budu na Zwonkownej Lawskej hasy čo. 16 zastup z wrotami na lĕwo wot dopołdnja ½10 hodź. sem
dobre soty. drastowe khamory, komody, łoża z matracami, wulke a małe błida, kuchinske khamory, 2 sekreteraj, ći ace maśiny, dobre ježdne kola, 2 motorskej kola a wšelake druhe meble a popołdnju wot ½3 hodź.: wjele jara dobreje mužaceje a žonjaceje drasty, ſatow, wobućow atd. swobodnje zjawnje přesadźować. — Wobhladanje wuturu wot 4—6 hodź.
Arno Wuschick, přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowaŕ.

Drjewowe přesadźowanje.
Wuturu, 5. hapreje 1927 pop. ½5 hodź. so w Nowoslicach
35 rm sylneho palneho drjewa
zjawnje za hotowe pjenjezy přesadźuje.
Dobre wotwoženje. Kupcy zeńdu so w hoſćencu we Nowoslicach.
Rudolf Pohle.

Wysokosćelny **kruw** z 3. čelećom a **wu**[illegible] 11. wóźa z dobr. ſpłaha, wokoło 5 centn. ćežki, je na předań w Pankowej karmi w Nowej Wsy p. Njeswačidła

Tunje nowe
hrónčka
na ſcénu su dóſle
Serbska kniharnja
w Budyšinje
w Serbskim Domje

Ćehniwa kruwa
je na předań w Hórkach čo. 4

Sym wulki transport raſno-pruskich a Hollandskich płahowanskich
kruwow
(wysokosć a tajkich z ćelatami) dostał a mam tute tunjo na předań
R. Richter, wikowarńja z płahowańskim ſkotom w **Kulowje**
Telefon čo. 59.

Jutře, 5. hapreje, mam wulki transport raſno-pruskich młodych wysokosćelnych, nowodójnych
kruwow a jałoſcow
też **prózdnikow** w hródźach Emila Kneusa w Njeswačidle na předań
Hermann Priemel,
wikowaŕ z płahowańskim ſkotom w **Kulowje**

Swoje bydlenje a swoje lĕkarſenje (hač dotal na Šulskej hasy 6) mam nětk
na Serbskej hasy 15
(nódla ſtareho kaſerny).
Dr. med. G. Müller, prakt. lĕkař
Rĕčne hodźiny: 8—9, 1—3, 5—6 — Telefon 2610.

Nimało nowy, nowočasny
dźećacy wozyčk
je na předań w Budyšinje Karlstrasse 181.

Prošu čisło
2687
jeli maće mały nawĕšk do „Serbskich Nowin“.

Nawĕštki přinjesu wužitk!

Žana provizija! Hypothecki! Žana provizija!
Z 5½% 6% zadanjenjom Kurs 96% 97-98%
poskića k zawjedźenja do tuteho wokrjesa
darmo!
Arnošt Wacker
w Drježdźanach
Lüttichaustrasse 30
Telefon 11291 Telefon 11291

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“
(Tu wutiſtaš).
Haprleja 1927
50 pj.
(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin“.
Tónle wotrĕzk płaći za nawĕšćki w mĕſacu haprleju 1927.
(Tu wutiſtaš).
Zo bychmy wšĕm našim česćenym čitarjam składnoſć dali, ſo móhli wšo, ſtož maju na předań, abo jeli chcedźa ſebi nĕšto kupić, abo maja nĕkajku druhu naležnoſć,
z nawĕštkom w „Serb. Nowinach“
wozjewić, smy jako nĕšto cyle nowe, wotrĕzki zawjedli. Kóždy čitaŕ „Serbskich Nowin“, kotryž při skazanju abo přinoſłanju nawĕštka wotrĕzk předpoloži, dostanje nawĕštk wo 50 pj. tuńſo haš hewak płaći. Wotrĕzk ma ſo jenož **w postajenym mĕſacu** wužić. Skazaŕ nawĕštka ma swoje połne mjeno a wjeſ podpisać. Nowy wotrĕzk ſo kóždy mĕſac wočiſći
Nakład. „Serb. Nowin“.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 80 **Budyšin — Wutoru, 5. haprieje 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Stresemannowy protest přeciwo konkordatej.

Na kulturnym sjězdže němskeje ludoweje strony je njedźelu němski swonkowny minister dr. **Stresemann** namołwjał, so by Němska z Watikanom konkordat, to je sćerčenje wo prawach katholskeje zyrkwje w zyrkwinskich naležnosćach a na nabožeńsku wuczbu w šulach, njewobstamkła. Němska ludowa stronа, i kotrejež pschedsyhdu je dr. Stresemann hischcze dźensa, kaž sa cžas wjerscha Bismarcka a kulturneho wojowanja, zyrkwi prawo na nabožeńsku wuczbu w šuli japowjeduje. Dr. Stresemann sapře, so žebi konkordat swonkownopolitiskich pschicžinow dla pscheje.

Na sjězdže je žo też wo **němskostatnym šulskim sakonju** jednało, wo kotrymž směje němski ješim w sćežu wobstamknyć. Němskoježnjski sapósłanz **Runkel** wo liberalnych žadanjach na němskostatny šulski sakoń rěcžeše:

Dr. Stresemannowy wupad pschećiwo konkordatej je unjes wschitkimi politiskimi stronami najwetsche bžiwanje šudźiło a žo jako snutskownopolitiski podawk najwjeselscheje ważnosće wobhladuje. W němskim ješimje je dr. Stresemannowa rěcž wulzy pschešłapika a to wosebje pola dr. Stresemannowych koalizijskich towaršchow němskoludoweje, zentrumskeje a bayerskeje ludoweje strony.

Barlinski zentrumski organ „Germania“ žo dźiwa, so je dr. Stresemann psched towaršchemi swojeje strony tajku rěcž měł. Prascha žo jeho, hač chce z tym žo pschećiwo politiskej ważnosći Watikana stajiš. Kraj, kaž Němska, njemóže žo Watikanowych duchownych a moralistich mozow w swonkownej politizy wsdaš. Stresemannej njebudże lohko, swoje nětčišche postupanje z koalizijskim pschećelstwom k němskonazionalnym zrunacj. „Germania“ štónčnje praji, so žebi nichtó na to njepomyšlił, **statowe knježerstwo w šulskich poškabicź a žwobodu** žwědomja **z**ranicź.

Generalne wuiamknjenje z dźěła w jakiśej zigarowej industriji.

Němskostatny zwjazk zigarowych fabrikantow je žo 25. měrza z rosrižazym wušudom rosrihajeje komory němskeho knježerstwa saběrał, po kotrymž ma žo dźěłarjam zigarow **m**sda wo 10 prozentow powyschicź. Fabrikantoho žu wobstamkli, rosrihaju wušud wotpokazacź, dokelž kurjerjo njebychu tajke powyschenje sniesli. To by k wulkej bjesdźěłosći dowjedło. Zwjazk zigarowych fabrikantow je teho dla wobstamknył, dźěłacerjam 2. haprieje dźěło wupowědźiłcź.

Policajske přepytanje wumrjeća generala Wrisberga.

Podawk pschi Bismarckowym pomniku w Barlinje, pschi kotrymž je generalny major z Wrisberg z Božej ruczu žo zajzwschi wumrjeł, je žo policajaju do drobna pschepytał. Policajski president je pschikazał, so **dyrbja**chu žo wschě nadrobnosće zwěsćicź. **Policajscy zastojnicy,** kotrjž žu pschi podawku pschitomni byli, žu žo hižo pschešłuchcheli. Sšobotu žu **pschewodźerjo generala Wrisberga** pschešłuchcheli, někotři generalojo a druzy offizjerojo, tehorunja zobustawy pschedsydstwa Rauschomarkskeho towaršstwa. Sastojnicy, kotrjž žu strażowanišu służbu měli, njeńšu žo **po instrukziji do niczeho mješcheli, hdyž druzy Bismarckowi cześćerjo hižo prjedy wěnzy pschi pomniku i krótkimi pschewodźazymi rjowami złożichu.** Rěcž generala Wrisberga pak žo tak daloko wupschestrě, so žo pódla jeho pschewodźerjow też druhe wožoby pschi pomniku zhromadźichu, a złożenje wěnza charakter **zhromadźiny** pschija. Po **powschitkownych pschedpisach** wo schkitanju wobměsta je policajski sastojnik dyrbjał zakrocžicź, hdyž běsche pschešewědcźeny, so złożenje wěnza druhi charakter pschija, dyžli same złożenja. Policajski president je wotsewił, so žo tětka njeje **wozebitych pschedpisow,** pschedewschěm niz krucziščich pschedpisow wudało.

Rěč francowskeho prezidenta Doumergua a připad.

President franzowskeje republiki Doumergue je pschi **p**ožwjeczenju noweje radnizy w Lillu rěcž měł, w kotrejž mjes druhim praji: „Franzowska je wosjpjet dopuskały **z**wojeje luboscze k měrej dawała. Dokelž pak našhonjenja wójny njemóže tak lohko zabnycź, žebi wona pschesje, so by **trajnu a derjeżaruczenu bjezstrašhnosćz měła.** Franzowska nocze wjazy w **stajnej bojoszi psched katastrofu** być a dźěłacź. Franzowska je žo rosbudźiła, energiju a dorazinje na tym dźěłacź, so by žo **dorosumjenje zwobodnych ludow dopjelo.** Hacź k temule wuznoschkej pak njesmě Franzowska zabycź, so pożiabjenje zakitadłow bohateho kraja powschitkownje pola tych, kotrjž jemu to zawiža, žiwne pożadanje zbudźuje, jón nadpadnyć. Jenož hdyž žo zakitanska móz, kotraž wschém stracham wobara zakhowa, może Franzowska žo bjez stracha zaczuwacź a może w měrje dźěłacź.

*

Hdyž žo president Doumergue njedźelu do poswjeczomneje noweje radnizy wjesesche, žo pschipad sta. Po dačzu **pjany** muž k presidentowemu wozej pschiběža a zawoła dwójzy: „Přeczj wójnu!“ Muža hnydom zajachu.

Maginotowa rěcž wo schkitanju Franzowskeje.

Pschi zhromadźinje franzowskeje patriotiskeje ligi w Bar le duc je pryedawschi wójnski minister Maginot rěcž měł, w kotrejž žo z praschenjom němsko-franzowskeho zbliženja a wobžadzenja leweho Rheinowego brjoha zaběracžesche. Njedźiwajcy Swjatła Ludow dyrbiteš žebi Franzowska a Belgiska na zwoju bjezstrašhnosćz myslicź. **Doczažne wopuschczenje Porheinskeje by z njeskutkom** pschećiwo Franzowskej a Wólšej było. Možnosćz, wobžadzenje Porheinskeje z druhimi dobytkami samenicź, njehodźi žo rosporninacź. Wschě pschicžiny, kotrež Němska za pschestaće wobžadzenja mjenuje, njeńšu nicžo hódne, dokelž Němska nieie ani materielnje ani moralizy wotbronika.

Khorosć rumunskeho krala popuśća.

Pożlednje wobžwědczenje lekarjow w kralowskim hrodże w Bukarešu praji: Kral je dobru nóz měł, temperatura 37,3 pornjo 38,6 sobotu; dychanje 24, hibik 90. Lekarjo žu khorosć jako zahorjenje pluzow spóznali, zahorjenje ma normalny pschebeh. Krisa žo frjedu abo schtwórtk wočzakuje.

Sa pad kraloweho wumrjeća žo w Rumunskej politiskich schmatańzow bojachu. Ministerski pschedsyhda general Awarescu dźe teho dla **diktaturu pokonmóz dostaś,** mózne njemery, kotrež bychu žo na statny pschewrót měrike, z nahlynosću potłóczicź. Parižski „Matin“ pischе, so **je** Avarescu offizěram, kotriž žu jemu poddaći, wjednistwo **ż**eleznizow pschepodał a sarjadniku radu **ż**eleśnizow, **k**otraž z pschiwiżowarjow **l**iberalneje strony wobsteješche, nułowaś, wrócžo stupicź. Pryedawschi ministerski pschedsyhda **Bratianu,** wjednik liberalneje strony, bě žebi teho dla rosjaśnjenje žadaś. Kaž žo ida, staj žo wobaj statnikaj dorěčałoj. Staj wo trónskim naślědnistwje wuradźałoj a wobsamkloj, so dyrbi žo nawrótej pryedawscheho kronprynza z wschej mozu wobaraczź. Jeli so by žo prynz Carol njedźiwajcy wschěho wotradźenja **wróćźi**ł, staj žo rosbudźiłoj, jeho pschi mjesy sadźerżeczź.

Sbėžk w Marokkowskej žo rosschěrja.

Pożlednje powěsće se schpanišeje Marokkowskeje dawaju špońnacź, so **sbėžkaśke bibanje pschezo wjetschich rosmėrow nabywa.** Tak je schpanišhe 400 muži žyline wotbžělenje hižo schtyri dny se sbėžkarjemi wobstupjene. Tři nowe špitahi žu žo sbėžkarjam pschišłamkte. Do Jezgi je schpanišli transport z 87 franjenymi dóschoł, kotriž žu žo pschi pożlednich wojowanjach cžežko franili.

Wójna w Chinje.

Japanśka je nusowana, zwoju politiku nanicheczo Chinje pschemėnicź.

W Hankawje je žo njedźelu fanatisowana chinešta ludowa cžrjóda do japanskich namórskich wojakow dała, kotriž žu pjeczа žo wupjerajo wustupowali. Nadpanjernym Japanjam hnydom wotdźělenje japanskich namórskich wojakow z wójništeje łódže na pomoz pschikhwata. Japanzy běchu nusowani, do luda tśelecz. To bě še znamjenom k powschitkownemu njepschećelskemu hibanju pschećiwo Japanzam. W nozy japanske žydlešchcžo wuchrubichu. Pjeczа japanskich zivilistkow a schćelcz japanskich namórskich wojakow je žo zhubiło. Kantonske wyschesće žadaju, so bychu žo wójnište łódże na rězy Jangtse wrócžo **w**jake, dokelž žu wone pjeczа ludej i **p**ohórschkom.

To je zrosumiczi, pschetož hdy njebychu wójnište łódże psched městom stake, by lud mohł wschitkich wukrajanow wurubicź a sfónzowacź. Japanzy tehodla wschitkich wojakow, kotrychž na łódzach njetrjebachu, na brjóh wuhadźichu, so bychu japanske žydlešchcžo schkitali. Najspěschnischej saniežakaj torpedowych cžołmow staj z pohnitenjemi póndźelu do Hankawa wotjěłoj. Położenje w Hankawje žo jako straschne wobhladuje. Po měnjenju wobhonitych kruhow žo dla njedźelskich podawkow dotalna neutralna politika Japanskeje pschećiwo Kantonskemu knježerstwu pschemėni.

Manifest Shanghajskeje amerikanskeje witowańskeje komory.

Dla pschihbywazeho radikalisowanja chinešteho ludа w dole rěki Jangtse a w Shanghaiu zamym je Shanghajska amerikanska witowańska komora manifest wotsewiła, w kotrymž žo žada, so bychu wukrajne mózanarstwa z jena a rasnje pschećiwo Kantonskemu knježerstwu postupowałe. W manifestu žo najprjódy rosłožuje, so nětčišcha sjednanska politika, kotruž mózanarstwa napschećo Chinesam nałožuja, sko jenož powjetschuje a ke dopołnej bjesakonoscži dowjedże. „Sosbustawy witowańskeje komory“, žo w manifestu praji, zu jenomnješeho měnjenja, so może jenož sjenoczene, rasnje pschewjedżene zakrocženje mózanarstwow bjesmjesnemu njeporiadnej łónz cžinicź, kotryž nětkole w pokondnischej Chinje knježi. Mosnamjasze je, so je Shanghai z swojej wulkej garnisonu wukrajnych wojakow jenicžke bjezstrašhne město w pokondnischej Chinje. Wschudże w dole rěki Jangtse žo radikalismus, kommunismus a militarismus wuwjera. A tele mohł žo tam na pschežo sajndła, jeli so žo z cžasom njewuczerja. Ssmy pschekwědczeni, so by k lepschemu swěta a chinešteho ludа bohu, hdy bychu žo **wschě sterczenjowe pschistawy z wukrajnymi wojakami wobžadźile,** a so by žo zwóšiwo, kotrež je žo wukraianam rubiło, z nahlynosću sažo wrócžo dobyło. K pschewjedżenju tajkeho sakrocženja trėbne mozowike žrědži žu nětkole w Shanghaiu zhromadne.“

Wschitzy Americženjo Chinu wopuschczeja.

Knježerstwo Sjednoczenych statow połnócžneje Amerikі je swojim stacžanam w Chinje porucžiło, so dyrbja Chinu wopuschczicź. Na parnych łódźach žu tehodla wschě městna hacź do julisa rospschedate.

General **Cžangkaischek z wulkej rasnosću pschećiwo wobronjenym dźěłacžerskim organizazijam zakrocžujo je rospuschczeła.** W Hangacžowje je pschi tym k njemdremu wojowanju dóschło, něhdże 100 dźěłacžerjow ku morili. W Shanghaiu žo podobne podawki wočzakuja.

Cžangcžungcžangowe wójsko dale rospaduje. Schantungska provinza je hižo wohrożena. Wočzakuja z wulkej wodu na rězu Jangtse zakrocženje jendźelskeho wójnskeho łódźstwa pschećiwo městam, w kotrychž žu Jendźelcžanow pschešcžěhali a wurubili. Chinesojo měnja, so by blokada jendźelskich, amerikanskich a japanskich wójnskich łódźow pschećiwo pokondnischej a žydźej Chinje wukrajanam bóle zeschkodźiła, dyžli Chinesam.

Wjazy jendźelskich wojakow do Chiny.

Jendźelske knježerstwo je wobstamkło, znowa 5000 muži žyelnu brigadu z trėbnymi pomocznymi wotdźělenjemi do Chiny pósłacź. Jendźelska z tym swoju dotalnu politiku dale wjedże. Jendźelske knježerstwo je, je kaž prjedy też hischcze nětkole, twónine, je samolwitymi chineskimi nastrojnoscžemi wo pschemėnjenju dotalnych sterczenjow jednacź. Najnowsche podawki pak žu pokasałe, so je najprjódy trėbne, žo sa schkitanje Jendźelcžanow w Chinje postaracź. Strach za wukrajanow w městach z postupanjom Kantonskeho wójska dźeń wote dnja pschibywa, a jendźelske knježerstwo je winowate, schkitanje swojich stacžanow do zamžneje ruki wzacź.

Diplomatiski dopisowaś „Daily Telegrapha“ pręje, so wotpóstlanje wjazy jendźelskich wojakow do Chiny z wjeczeršimi wotpohladami zwižuje. Sa tónle samsbk, by wójsko, w Shanghaiu stejace, dožabnyło. Dopisowak pak ma za mózne, so je bombardement na Hankaw a druhe pschiławne města rěki Jangtse wotmyślene, so by žo z tym diplomatiskim zadanjam doras dał.

Dopisowak praji, so žo nowa jendźelska brigada ke wutworjenju łětnych schkitaniskich wotdźělenjow nałožі abo so z wupschestrėjenju schkitaniskeho paża wokoło wukrajanskich žydlešchcžow w Shanghaiu wužije.

Wo wotmyślenej zhromadnej protestowanskej nocze mózanarstwow na Kantonske knježerstwo njeje žo hischcze dojednanje dożpjło. Njedźelski nadpad Kantonskich wojakow na japanskich namórskich wojakow w Hankawje po měnjenju jendźelskich nowin k temu dowjedża, so je Japanska k zhromadnemu postupanju pschisamknje.

Wukrajne mózmarstwa wot Chiny wotschodzenje zadaju.

Kaž Reuterez powěsćenja w Londonje shoni, žo Kantonskemu knježeństwu najprjedy shromadna nota pschepoda, w kotrejž jendželske, amerikanske a japanske knježeństwo dojsćo zinjenje a wotschodzenje sa nazynnosće zadaju, kotrež ju so w Nankingu skuźiše. Mjes Londonom, Washingtonom a Tokiom je so wo tym zyłu žobotu a njedźelu jednako.

Na wudawanje zwonkowneho ministra Kantonskeho knježeństwa dr. Czenga, so žu reakzionarni a druhi ludźo, niz pak Kantonzy wojazy, wukrajanow pschesćehali a wurubili, je amerikanski konsul Davis w rosprawje na statny departement (knježeństwo) we Washingtonje wotmolwił, so su Kantonzy wojazy z wotpohladom do jendželskeho, amerikanskeho a japanskeho konsula tśeleli, so bychu jich morili, hačrunje žu derje wědźeli, schtó su tele njewobrónjene wozogby a zobustawy diplomatiskeho korpsa. So wotmyślenjom žu wschitśi konsulaty wurubili. Hačrunje žu Kantonzy offizerojo wo tym wědźeli, njesmu tola ničo cźinili, so bychu wukrajanow schkitali, kotśiž w twarjenju Standard Oil Compagnije wućekł pytachu. Konsul Davis k temu pschipomina, so wschě wobsteńosće na to pokazuja, so žu nazynnosće derje pschemyślene byle a so žo njemóže wěrić, so je pschipadne disziplina někotrych wójskowych wotdźelenjow ponuschćiła.

Ze Serbow.

Dujownica.

Wutora, 5. hapreje.

† 1847 Jan Jurśik, korčmar w Lemišowje, kiž je Hućinjanskej cyrkwi 300 tolaŕ wotkazał.

Serbam.

Kaž twjerde serbske hory su,
Kaž wěsće žita do žni ktu,
Tak k Serbam dźerž we krutej swěrjel
Co ćěšiła je serbska mać.
Tuž k jeje maš so krewi znać
A zańć měć réć a wótcow ćérje.

Ćišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer +1, thermometer wo dnju +8. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —3, thermometer w nozy +1. Wuhladny na jasne, sćeła jasne ale nakhwilnje khłodne wjedro. — Hačź wobstajne wjedro wobkhowamy, je wulke prasćenje. Wyschina z Azorskich kupow wschak so nad zrjedźnej Europu wupschestrjewa. Tola wot wječora pschibliźuje sa nowa nizina. Jeli je polonisća wyschina žyłna dosć, ju k polnozy słódźi. Dźensa w nozy měźachmy žyłny mrós. Rano bě cźichi Michał wo wžu, to pokazuje na deschcźik, schtrejcźa pak dźěsche na rjane. W Franzowskej měźachu poźledńe duny žyłne deschcźe. We horatych stronach sakhadźachu śnežowe mjeńcźe. Jutše zrjedźn sčhadża słónco kuo 5,26 hodź. a zkowa so kuo 6,40 hodź. Měźačk sčhadża dop. 8,01 hodź. a zkowa so w polnozy.

— **Zwonkowne žwjeźenje Cźicheho pjatka.** Němske knutskowne ministerstwo je postajiło, so ma so Cźichi pjatk tež lětsa zwonkownje po dotalnych postajenjach žwjeźeć. Dźiwadła, zukrarnje, kabaretty, konzerty a hewaschke zawjeselenišće měźinosće maju wjes zamknjene. Pschedwjeśi žmeńa so nabožne kruchi. W hosćenzach, wschu jene hač so wo kofejownje abo druhe korčmy jedna, žu hudźbne poskićenja tóžde druźiny, potajkim tež khutnoje hudźby zakasane. Tež je zakasane, so so pschatne žwjeselenja we dźiwadłach, koncertach a na hewaschich zawjeselenišćich měźinach wotmeńowaju. Dale žu zakasane zjawne sportske pschedwjedźenja, kaž wujeźdźowanja, bokswanje a podobne wěcy.

— **Margarina sa dźěłowjerjerjow** wotedawa so pjatk 8. hapreje 1927 na sćěžkowazych městnach: Pola pschekupza Augusta Krawcźika na Nowowsańskej dr. 11, pola Reinharda Kunaka na Bohatej hańy a pola Josefa Mućki na Zyhelnjeńej hańy 11.

— **Postajeny cźas** sa pschijimjenje pożěžonkow starecho wobdźělenstwa na wuplaćenje w hotowych pjenjesach (Anmeldung zur Barablösung der Altbesitzanleiher) je so hač do 30. hapreje 1927 podlešchik.

— **Namakali žu** 1. hapreje blizko husarskich kasarnow sćěborny remontoirski cźasnik cźisła 29210 wobsćkodźenym zbrjenikom. Dokelž je so do knutskowneho wěcźa zaryte mjeno wudrapało, to drje so nimale z wěstosću prajicź hodźi, so je cźasnik hudźe kradnjeny. Schkodowaćer móže so na Budyschskim kriminalnym wotdźelenju zamolwić.

— **Kradnyli žu** w cźasu wot 2. 4. pap. w 11 hodź. hač 3. 4. 27. dop. w 5 hodź. z jeneje bźelernje pschi Hausenskej dróšy 9 porow mužazych sokow, a to 2 poraj sćerych a 7 porow cźornych. — Wo wjeźowne spóźkenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Zwołbu dźěłarjow wopaczných pjenjes sajeli.** Kriminalne wotdźelenje w Budyschinje nam pische: 1. hapreje 1927 je njesmaty spytał, w jenym zigarownym wobkhodźe we Lubiju z wopacznej hrywnu sapłaćeć. Měśičkel wobkhoda je za njesmatym schoł a je jeho policajskemu zastojnikej zajeć dał. Lubijska kriminalna policija dwěrći w zajatym 28-lětneho mechanika Hanža Böttchera z Shorjelza, kiž bu skónćnje wjeźor posłoe wusna. Pschepytowanja Lubijskich a Budyschskich kriminalnych zastojnikow zobotu rano měźachu tež pokiw wuspěch. W Shorjelzu zajachu dźěłarja wopaczných pjenjes, 28 lětneho nětdźiseheho zastojnika schtitanskeje policije (Schupo) Alfreda Becka, a w krejeli jeho pomocznikow, komóapatha Otu Schustera a jeho mandźelsku. Wschitcy pschepodachu Shorjelskemu statnemu rěźnistwu. Pschi pschepytowanju w Shorjelzu a Krjeli namakachu wulku hromadu wopaczných jeno- a dwěhriwarjow, k tomu słuschaze gipsowe formy, dźěłanski material a grat (z dźěła w khachlach a łožu zhrowany), wschitko zebrachu. Pschi zebranych pjenjesach, kiž su po zdaju jenož w małym wobźahu do wobkhada pschischće, jedna zo wo jeno- a dwěhriwarje z bjezsłym pisćinkom A, kiž su njezajuje bite. Wone pschimaju zo, jako bychu tuźne byle a rapadnu hyndom pisćeš swój wobjasmy synk.

— **Kak dołho płacza njedźelske nawrócne liśicźi k jutram?** Njedźelske nawrócne liśicźi płacza k jutram wot Selenecho schtwórtka, pschipołdnju w 12 hodź. Nawrócna jasna dyrbi najpozdźišcho jutrownu mutoru rano w 9 hodź. naskupjena być.

S **Budyšez.** Njedźelu rano wokoło 7 hodź. blizko puczowarskeje korczmy w Hajnizach automobil k Budyschinej jědźeše, do schtoma sajěde a zo lohzu wobschkodźi. Wjednik automobila a zobudźeja pschi nim zo lohko wobdarschtaj. S kajkeje pschicźiny zo njesboże sta, hischcźe njeje znate.

S **Makeho Wjelkowa.** Sańdźenu njedźelu popołdnju wokoło ½6 hodź. motorski kolejaŕ se zwojim soziusom sujesboži. Wobaj pak mózejeschtaj hischcźe wo zboju rěcźeć. Wonaj pschijědźeschtaj se Sajdowa a to z tajkej spěschnosću, so pola rondelka na puczu do Khelna prawje wokolo njepschindźeschtaj a bliźo jenoho schtoma do dróhoweho pschěkowa sajědźeschtaj. Njeběschtaj zo cźežko sranitoj a jako běschtaj zo wot stróželow zhrabałoj, jědźeschtaj dale.

Z **Radworja.** Swój 25 lětny słužbny jubilej swjećeše zańdźenu njedźelu mamsella na tudomnym hrodźe, knjezna Johanna Michlerec. Stwórćeta lět je jubilarka z wulkej swěru hrabinkam z Einsiedel słužiła. Wona ma też wo wsy dobre mjeno, to dopokazachu wšelakore dary, z kotrymiž ju na jeje ćestnym dnju zwjeselichu.

S **Khmaršiz.** Khmaršańske ratarske towarstwo smjeje schtwórtk wječor ½8 hodź. w Nowakej hosćencu swoju klubsku generalnu zhromadźiznu. Na dnjowym porjedźe steji mjes druhim pschednoschk kuseje inspektora Rolki z Meerane w Sakskej wo potkromje a schlintawje. Dale su wólby zhromadneho pschedsydstwa. Słónćenje ma so hischcźe wo wschelakich nalećnoscźach rěcźeć. Njech žaoju ratarjo tónle pschednoschk njeskondźi, teš hosćo su witani.

S **Wulkeje Dubrawy.** Pschi mjdowych jednanjach dobrokeramiskeje industrije njeje k zanemu dorěcźenju dóšło. Dźěłacźerjam bě so pschipowědźiło, so so z dźěła puschcźa. Ssobotu so to pschewjedźe. Musamknjenje potrjechi też Margareczinu Hetu. Nětkuje 600 dźěłacźerjow tu dźěło zhubi.

S **Porschiz.** Sjawny puć z Łazonja do Nowych Porschiz so dla nasypowanja na Porschiskich honach wot 6. hač do 9. hapreje zawrje. Jěšony wobkhad pokasuje so na Porschizu.

S **Borschiz.** Njesboże, kiž k šmjerći dowjedźe, sta so tu sańdźenu zobotu. Dźěłaczkična dźowka schewza Schumanna padże pschi hrajkanju po kamjeńtnym schodźe dele. Po zdaźu bjes strašneho sranjenja dźěšche dźěćco žamo do jitwy, tola skorjeschce na žiwe khowuhonjenje a bórzy wono wědomje zhubi. Swołany lěkaŕ, knjes dr. med. Dóke z Kubschiz spóšna, so bě žebi hołcźka mojmy cźežko stischakła. Njedźelu hižom wobžarjujomne dźěćco na to wumrě.

S **Malešez.** Njana cźicha njedźelska hodźina Judika wjeźor žyłu wožadnych, mjes nimi paćerske dźěći 24 (7 herbste) se starschimi w Sendźiz sali žiwjatoćnje sjednoćene. Shromadne schtučki duchownych spěwow, wot žołkolskeje kapały pod nawjedowanjom knjeza Pećšt spěwane, kaž deklamazije paćerskich a spěwne pschednoschki pod nawjedowanjom knjeza kantora Jana Schězy wot knjezowu Krenzez a Ssykoriz a knjesow Juraka a Krenzy poskićene, wožadny wječor wobrubichu. Wožrjedź wječora stejesche film „Měcźo ze ruzy“ wot knutskowneho mišijónstwa z schikhotowany a poskićeny. Film pokasuje kaž so wóndano tu hižo wojewi, kak so z pomocu pschimanja porstow wobeju ślepi hłuchonjemi wot wuceŕjerjow a sotrow roswuknja a kaž wěsty porjad tak dorosćenjenje mjes sobu, sabawu a duchowne, teš nabožne pokrazowanje dóstanu, haj so z pleczenjom pschesćěrkow, słótzow, schćekczow atd. wuzitni ličinja, tak dalšo to po zwojim zyłym waschnju samóža. Pschiwabowazym bźešče to wulzy zajimawe widźecź, kajku waznosć ma cźuće — kak wuprawdźe tež wjeselu wobkhad a zwojedźenje skladnosće — kaž zwjeczenje „Emzynoweho narodnehо dnja“ je namakaja. Do puśka hischcźe krótki film dźěšche — z nj o w y zwjezeń dźěcźikemschenja we Werdawje pschedstajace —, kiž dźěćazam wobrasy polne žiwjenja wobrazowasche, a wobsehje radosći mlodych sdźiwi. Teš na herbste so žiwasche we wschem. Sabo so Lto schlukliseho a paćerskeho roswuknjenja wobsamknje. Njech běsche też tuta zwjatoćnosć, kotrejž cźi pisches 200 pschitomnych z kedźbliwosću a nutrnosću sćěhowachu, z dopomnjeńcźom na wulku wuznamnu prózu, kiž so k lépschemu roswiwanju a wocźehnjenju nascheje mlodźiny nałožuje. Njech džak, kotryž knjes farař Mikela wschém wupraji, kiž běchu sa poradźenje zbohustkowali, też we w schérschej myśli so wopokazuje. — Sa knutskowne mišijónstwo w Dźědźanach mósćeše so, bokelž běchu tež zbohużel hudźininy, z wobsahy a dale wobsahy swoju sćežbu njeposkićiwaje nam cźinili, pisches 80 hr. pókłacź. — Pschecź by pak było, so by so film z pódlanskim pschewodźazym też w dalschich wožadach pschedkazał, kaž je so to w minjenej symje we wschelakich stronach Sakskeje stawało.

S **Wósporka.** Schtwórtk popołdnju pschijědźe motorowy kolejaŕ pomaku a po pschedpisanym na prawej stronje dróhi po Dwórnischćowej dróšy horje. Rózt torhoschcźa pschibźeža jemu dźěćo wobruć kulejo napschećo. Kolejarjowej pschedhladniwosći ma so dźakowacź, so dźěćo do koła njesabéża. Tola kolejaŕ padny a zebi prawu nohu wobschkodźi, dźěćo pak jenož se stroželemi wotestrádze. Kolejaŕ mózešche bórzy sajo dale jěcź.

S **Wósporka.** Póndźelu rano krótko do 3 hodź. we sadnim twarjenju Dwórnischćowoho hotela woheń wudyri. W sadnim twarjenju su konjenju, autowa garaja a składownja jeneho elektriskeho družstwa. Twarjenje so do cźista wotpali, tola wjetsha schkoda njenasta. Se kajkeje pschicźiny je woheń nastał, njeje hischcźe znate. Nimo tudomneje měšćanskeje wohnjoweje wobory pschikhwatachu wobory z Wichowow, se Jarkow, z Hro-

Nanoło a synoło.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

78] (Pokračowanje.)

Wasilij Iwanowicź je pschezo sajo prózowasche, jeho so něschto wopraschecź, ale jeho praschenje wobcźežowasche Wasjarowa, a starz tuž wosta we zwojim stole žedźo a kamasche jenož druhdy ruzy. Wón woteńdże na khwilku do zahrody, stojesche tam kaž stołp — dźiwanje bě jeho pschewjało, a tole dźiwanje njechasche z wobliczja zgońcź. Potom wróći so sajo k zwojemu žonej, so by so wuprascha wowanje zwojeje žony minył. Wona pak hrabny jeho skónćnje sa ruku, a krucze, nimale hrožo so jeho wopraschа: „Schto dha po prawom z nim je?“ Wasilij Iwanowicź so mcźesche, so by so město wotmołwy pokmějowył, ale měźmo pokmějowka wubuchny, sam so nad tym zastrózawschi, do žmějcha. Na ranje sawoła lěkarja. Tola měźesche sa zwojim winowatosć, wo tom prjedy zwojemu žonej sdźelicź, so by so tón na njeho njerozhněwał.

Basarow so nadobo na divanje wobrocźi, wótrje a tupo pohladny na nana, a proschesche so jemu napicź dacź.

Wasilij Iwanowicź pada jemu wody a pschi tom pomaža na jeho cźoło. Wono so wscho pyrjesche.

„Stary nano!“ rjekny Basarow zwacha a z hrubym hłosom, „ta wěz se mnu je schpatna. Ja žym so natyknył, a sa něschto dujow mje pokhowaschi.“

Wasilij Iwanowicź so zakhabła, jako by jeho něchtó do nohow dyrił.

„Cźežko!“ wjasolesche, „schto ty tola rěcźiśch! Bóh Cźe swarnuj! Ty by so sajmnił . . .“

„Daj žej jenož być!“ pschetorhny jeho pomaku Basarow.

„Lěkaŕ njedyrbjał tak rěcźeć. Tu su wschě pokaźi natyknjenja, to ty tola žam wěsch!“

„Hdźe teź to pokazy . . . . natyknjenja, Cźegenijo? Njerěkaj tola!“

„A schto tole je?“ prajesche Basarow a wuhorunwschi rukawu kosćhe, pokaja nanej wusunpowaje hižo cźerwjene blaki, kiž njesbožo wěsćachu.

Wasilij Iwanowicź sadyrkny a hrósba jeho wobčhny.

„Dajmy tomu,“ rjekny won skónćnje, „dajmy teź to płacźicź, hyrujeź . . . . hdy . . . . by žamo něschto tajke kaž natyknjenje . . . .“

„Pjaenitija, sajědźodźeenje kewé,“ prajesche žyn.

„Nó haj, nékaja epidemija . . .“

„Pjaenitija“, z hrubym a z jasnym hłosom wbsjelowaschе Basarow, „by žnadź na žwoje seschiwki z kolegijemi jadrył?“

„Nó haj wschak, haj, kaž chzesch . . . Ale my tebje tola sajo wulekhujemy!“

„Ach, to žu hoke słowa. Ale na tom njesaleźi. Ja njeźech zo nadsać, so tak bórzy wumru. Je to pschipad, z prawdu prajeno, jara njepschijomny. Wój z maczerju hromadze dyrbitaj někto to wuzicź, so by pola Waju móz wěry skutkowała, hdyž staj tak móznije na nabožnu stoženaj.“ — Wón wupi hischcźe trochu wody. — „A ja chzu tebje hischcźe wo něschto powprožeź . . . dóniž mam hischcźe jasnu słowu.

Jutśije abo sajutśischim, kaž ty wjeśi, mózu žwoje mosły na wumělé pókłacź. Ja wschak žamo něšto njejeźym zyle jasnje pschesćehowdźeny, hacź žo dosć jasno wuprajam. Hdyž žym leźak, je so mi pschezo sedało, so wokoło mje cźerwjene pžy běhaju, a ty na mnje łakasche, kaž na cźezora. Mi bé, kaž dyrbjał pjany być. Rozumiśch-li mje ty pranje?“

„Proschu Cźe, Cźegenijo, ty tola zyle rozumnje rěcźiśch.“

„Cźim lépje; ty by mi rjekł, so žu po lékarja pózłał . . . S tym su žebje žamoho pokojił . . . pokoj někto teź mje: poslejeł špeschneho pózła.“

„K Arkadiji Nikolaicźiczei“, sajkoczi jemu starz do rěcźe.

„Schtó to je, tónle Arkadij Nikolajicź?“ prajesche Basarow, kaž by rozumyłkował . . .

„Ach haj, tón wroblik! Nź, toho wostaj na pokoj, tón je žo do kawki pschenjeńił. Jenož žo njedźiwaj, to njeje hischcźe žadyn delirium. Ty radźicźo poslejeł špeschneho pózła k Annje Sergejewnje Odincowoj, to je kuklerćka tajka . . . Wšelo? (Wasilij Iwanowicź kiwny z hłowu). Daj jej rjez: Cźegenij Basarow da wjele dobrob' prajicź a pschipowědźa, so wumёra. Dopjelnischi-li mi tole próstwu?“

„Dopjelnju . . . Tola je dha tole dozyła možno, so by ty wumrěł, ty, Cźegenijo! . . . Ssam ty pożudź! Hdźe sprawnosć na žwěcze wostawa?“

„To ja njewém; ale ty jenož cźiń, schtož cźi praju a póslez pózła!“

„Wokomiknje póslezu a žam list napischu.“

„Nź, k cźomu to! Njeńi jenož, so ja ju postrowjam, hewak niczo wjazy trjeba njeje. A nětko žu wróćzam k žwojim cźerwjenym pžam. To je tola dźiwnje! Ja bych chzył wschě žwoje myśle na žmjerć kožicź, ale to so mi njeporadźi. Pschezo jenož widźu někajki blak . . . a hewak nicźo wjazy.“

Wón wobrocźi so wosypjet k seńenje a Wasilij Iwanowicź wuńdże z kabineta, a dokhakhuje so hacź do žonineje spalnje, z wotmachom padny na kolení psched žwjeczerjom.

„Modli so, Arina, modli so!“ sastona wón z hłuboka, „naju žyn mrěje.“

Doktor, tón žamsiny wokrjeżny lékaŕ, kiž bésche žerjała njemél, pschijědźe za khorym pohladacź a wobhladawschi jeho, radźeše, so by so šmérom wocźakowako, schto dale budźe a hnydom pschistajaŕ někajke žkowoły, kiž dyrbjachu nadźiju na wuzrowjenje dacź.

„Wy sće potajkim hižo ludźi widźał, kotśiž běchu we mojim pokojenju a njewotwjedźechu do Elysija?“ wopraschа so Basarow a, njejapzy hrabnywschi za nóžki cźežke blido, kotrejž pschijpódła divana stojesche, zapraŕny je a žuny je, z měnu.

(Pokrać. k.)

Bjischcza a ſ Kotecz. Koteczjanska fyrkawa njetrjebasche wjazy ſapichimnyczź.

Se Semichowa. Sjanuez puczej ſe Semichowa do Brézſy a ſe Semichowa do Spytez ſo dla naßypowanja na Semichowſkich honach wot 6. hacź do 16. hapreje ſawrjetek. Jśdny wobkhad pokakuje ſo na ſtatnu dróhu.

S **Wotrowa.** Jelenja, wo kotrymź ſo w ſobotnišchim czźile pišaſche, ſu njedźelu popołdnju na Wotrowſkich a Koneczanſkich polach widźeli. Rjane ſtoczo cźerjeſche dele ke Kanczam. Najprjódy jej wumyſlicź njemóżachu, ſchto to do wulkeho ſwérjcza je, dóniź ſo na wojſewjenje we Sſerbſtich Nowinach dopomnichu. Hdźe jeho dalſcha cźéſć njedźeſche, njemóżachu wobkedźowarjo wuſtkdóczź.

S **Kamjenza.** S 1. hapreju poda ſo knjes dróhiwarſki inſpektor Alwin Auger, tź Kamjenſkemu hamtſkemu wokrjeſnéj prjódſtejeſche, na wotpoczźink. Sa jeho naſlédnika powoła ſo knjes hamtſki dróhowy miſchtr Herfurth ſ Budyſchina.

S **Kamjenza.** We wcźerawſchim cźaſe pſchinjeſechmy powéſcź, ſo je ſo pohonca Hantuſchka ſ Kamjenza pjatk wjeczor ſhubił. Wón pak je ſo ſobotu jako domoj wrócźił. Naſtorje je ſo jemu w mołach nadobo ſamuczźiło, ſo je pjatk wjeczor ſwój ſapſchah ſebi ſamemu pſchewoſtajił. Każ bu ſwéſcźene, je Hantuſchka w nozy w jenej kólni w Béket pſchebywał. Jeho wotkazanje bé ſtjom podhlad wo nékajkim ſtóſtnistwje ſłudźiło, na ſhoże béſche zale bjes pſchicźiny.

S **Kamjenza.** Na dróſy ſ Béleje do Bambrucha, we léſu, ſta ſo njedźelu popołdnju njeſhoże ſ automobilom. Towarſtwo ſ 10 automobilemi, po ſdacźu ſ Khoczebuſa, pſchijéżdże wokoło 3 hodź. pcźes léſ. Jedyn auto dźiwſche drubi pſchécźahowjcź, pſchi tym prénſt ſ poknym wotmachom do pſchérowa ſajéże a ſchtom ſe korjenjemi wuzwali a ſlemi a dalſche ſchtomy wobſchkodźi. Rutskażeńdźaze woſobu ſu ſo ſe ſchkleńcu thétro ſréſake.

S **Poczaplij.** Sjawny puez ſ Poczapliz do Wulkeho Woſyka. Lutyjez atd. ſo dla naßypowanja wot 4. hacź do 11. hapreje ſa wobkhod ſawrjé. Jśdny wobkhad pokakuje ſo na Stachowu.

Se **Stréże** pola Wulkich Sdźarow. Sjawny puez ſe Stréże do Schcześnźy je dla naßypowanja hacź na dalſche ſa wſchitkon wobkhad ſawrjeny.

S **Wojerez.** Dróha ſ Wojerez do Budyſchina je nékto mies Muczźowom a Wulkimi Sdźarami pſchepokoźena. Wobkhad powjedźe ſo wot nékſa na nowu dróhu.

S Wojerez. Njedawno piſachmy, ſo je ſo w 19-létnu ſlužobnu hołza ſhubiła, wóſta Frieda Scholeźiz ſ Wéleho Khołmza. Wona pak je ſo nékt ſajo do ſtarſchiſkeho domu w Wélym Khołmzu wrócźiła. — Na namołwjenje wobſtarnoſtiwa policija ſaſtojnu ſobotu 65-létnjeho nóżduſchkeho rataria Jurjanza ſ Kynajſchta do ſchkliſkiſtejſe jatby wja. W arreſtowni je Jurjanz ſiło njedźelu popołdnju 1/4 hodź. wumrél. Lékaŕ ſpóſna, ſo je bylo cźkołowe faſchodjeczenje a ſlabóſcź wutroby ſ pſchicźinu ſmjerzźe. Bjes roſmuna wopiteho ſu jeho ſobotu ſajeli.

S **Wojerez.** Na poſlednje ſwinjaze wiki bé ſo 505 proſatow a 7 béżakow pſchiwjeſło. Wikowanje bżeſko bżeſche. Sa proſtata płacźeńu 15—24 hr. a ſa béżakt 40 hacź 60 hriwnow.

S **Lubyſcha.** Dróha ſ Lubyſcha do Kortcź młyna je ſa cźežite auta hacź na dalſche ſawrjena.

S **Krjebje.** Dźakanju wopacźnych pjenjez je polizija teź w naſchej wuſy wuſtéhnyła. Pola hojerja Oty Schuſtera namakachu wſchelake graty ſa dźélanje pjenjez a gipſowe figury. Teź 300 hotowych wopacźnych 2 hriwnarjow polizija ſebra a Schuſterez mandźelſkeſtu kaja. Faſchiowarjez pjenjez méjeſchtaŕ ſwój ſe Shorjelſkimaj falſchowarjomaj, kotrejź ſu teź njedawno ſajeli.

S **Jany Brigity.** Saidźeny ptatk je tu elektromonter Alfred Klein ſmjertnje ſnjeſoźił. Wón méjeſche ze 2000 voltowym elektrowodźe nészto wupoſtejcź. Jako ſe ſchcźežora dele ſtupaſche ſo pſchebłada a tak njeſbożownje dele padny, ſo ſebi ſchiju ſwiny.

S **Drétwje.** Spoczatk ſaidźeneho tydźenja pobuſchtaj paduchaj w hoźtwjeſni wobſhedźerja fabriki Müllera je Hródka. Paduchaj roſpacźiſchtaj durjowy ſamk a kradnyſchtaj ſkomniki, talerje, ſchalki, karany, mjuniju, bowy a druhe potrébne wéſy. Paduchaj ſtaj naſtterſcho ſamknaj muſſkaj, kotraj ſtaj ſo tam pſched nékotrymi dnjemi wokolobucźiſkoj a jako je jeju knjes Müller ſadźerſkaj, ſtaj wopacźne mjeno wudawałoj.

Se **Sabroda.** Tele dny doſta jedyn wobydźeŕ naſcheje wſy pißmone napominanje, ſo ma na kantorat we Blunju narunanſti pjenjes ſa prjedy płacźaze wotedawanje naturalijow ſapłacźicź. Jeho dołh wuczińa zale 3 pjenjezki. Napominanje ſame płacźi 4 krócź telko, każ kołoſalna ſuma wuczińa. Nékto dyrbi dołżnik 3 pjenjezki pak ſ póſtu póſłacź, pak bo 5 kilometrow ſdaleneho Blunju dóncź a 3 pjenjezki wotedacź. K temu wſchemu njeſbożu pak je dołżnik płacźenje woipokaſał je pſchiſpomnjenjonu, ſo je jemu to „njemóżne“. Schto żwjaty bürokratizus nékto ſapocźnje, na to ſmy wcźipni.

S **Kija** pola Muźakowa. Jedyn tudomny żyhelniſti miſchtr, tź je nékt we Weſterwalcźe, bé w Silveſterſtej nozy w ſwadźe muźſkeho ſ nożom do bruſcha kłoł. Wón ſkorjeny wudawaczźe, ſo je w muſnym wobaranju jeho nak. Ssud pak bé pjcheſpwédcźeny, ſo je wobſtorjeny winowaty a ſaſudźi jeho k jaſtwu na 6 mjeżazow.

Se **Zylowa** pola Khoczebuſa. Sajo w naſchej wſy Bożi woheń ſathadźeſche. Ptatk wjeczor wokoło 8 hodź. w hrodźi a ſtarej brożni wudowy Krawzowjez ſ njeſnaſteje pſchicźiny woheń wubyri a ſo teź ruce na domjece wupſcheſtrź, w kotrymź pſchichodny nan wobſhedźerki bydleſche, a jo dospalnje ſnicźi. S domjazeje nabodny bé móżno jenoż malo widźeć. Sſyno, ſtoma a néſchto małeho ſkotu je ſo ſobu ſpaliko. Wjeczor wokoło 1/2 11 hodź. bé woheń ſtónźnje ſalaty.

Zapòslane.

(Wjes ſamohwitoſcje redakzije.)

S **Bukez.** W ſerbſtich kał w némſkich nowinach ſo piſaſche, ſo je tudomneho pomocznego wucźerja knjeza Schudaka miniſterſtwo ſchulſtich naležnoſczow ſa ſtajnego wucźerja pomjenowało. K roſſajmjenju pobadża ſo tuto rjadki: Po ſakonju je nékto kóżdy pomocny wucźeŕ, kiż ſwoje 26. léto dokonja, ſtajny a njeje wjazy pomocny. Tola ſa Bukezy njeje knjes Schudak ſa ſtajnego wolenj, a khwalba, kotraż ſo jemu pſchego dla turnatſkwa ſpéwa, ſe ſchuſtkimi naležnoſczami niczo cźiniéź nima. X

Z Łużicy.

* S **Poczaplizy.** Ssobotu popołdnju ſta ſo tu na ſjawnej dróſy wobſaruſonne njeſboże. 66létny Robert Koch ſ Wulkich Rédarjez dójdże domoj a dźiwiże duzy po puczu łyzre mjaſo ſjécź, kiż méſeſche pſchi ſebi. Se nékajkeje pſchicźiny woſta jemu wjeſtich kruch w ſchiji tcźazy a wbohi muż dyrbjeſche ſo ſadušycź. Ludźo pſchikhwatachu a béchu ſwédkojo njeſbożownemu pſchipada, njemóżachu pak wbohemu cźłowjekej pomhacź. Sawołany lékaŕ ſpójna, ſo je ſo wón hižom ſadušył a wucźeſes kruch mjaſa ſe ſchije.

* Se **Seifhennersdorfa.** Ssobotu popołdnju mandźelſka jenoho tudomneho fabrikſkeho miſchtra do elektriſteje ſchatowieje róle pſchijidże. Róla ji lewu rutu cźežko ſrani a ju dyrbjachu do Zittawſkeje thorownje dowjeſcź. Njeſboże ſo tohodla ſta, dokeż ſona pod rółu ſchaty hładkowanje, ani ſo by rółu ſaſtajiła.

* Se **Shorjelza.** Ssobotu wjeczor wokoło 7 hodź. 23létnu ſłužobnu Klaru Kuhntez, kotraż bu pola jenoho pſchekupza pſchiſtajena, w kuchni na ſłólju ſedżo a ſo płunowym ſchlawchom w bubje, morwu namakachu. Hnydom ſawołana wohnjowa wobora ſpyta żiwjenje żytu ſ ſiſkilkowym apparatom k żiwjenju wrócźiś; to pak bo ji njeporadźi. Pſchicźina ſamomordarſtwa je njeſbożowna luboſcź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Skhrowa powéſcź wo wjedrje ſa ſuſſiſchu ſrjedu:** Cźopłiſcho, hdyż a hdyż ſo podeſchcźuje, ſtónźnje pak ſo zyle wuſwjedri.

W Shorjelzu ſu kommuniſtojo do ſtahlhelmarjow ſrajyli, hdyż cźi je ſmółnjanami k Bismarckowemu ſwjedżenju cźehnjechu. Do policiſtow, kotiż dyrbjachu pſchecźiwo biczkam ſ gummiſowym klumpachom ſakrocźicź, ſe kamjenjemi mjetachu a jenoho ſčdneho policiſta ſ konja ſtorhnychu. Jeneho ſtahlhelmarja ſu ſ nożom do hłowy kłoli.

*

W Muchowje ſu ſo njedźelu demonſtrowiſe pſchecźiwo pſchedwjedżenju kommuniſtiſkeho Potemkinoweho filma wotmėte. Demonſtrantojo njepſcheſtawajźu herjeſchu a ſmjerdźaze bomby mjetachu. Sſónźnje dyrbjeſche policija pſchikładowarjow namołwicź, ſo bychu dźiwadło wopuſchcźili. Cźerjódki młodych ludźi po dróhach cźahachu wołajo: „Prjecź ſ Potemkinowym filmom!“

*

Pólny ſud w Kowuje w Litwje je dla pſchihotow ke powroćżenju wobſtejaceho knjeżerſtwa tſjoch mėſchczanow k ſmjerći a dweju ke khłoſtarni a to jeneho na 12 a druheho na 5 lét ſaſudźił. Ssobuſtaw ſozialdemokratiſkeje ſtrony Silenſa ſu dla roſcherjenja proklamacijow we wójſku ke khłoſtarni na cźaſ żiwjenja ſaſudźili.

*

Rumunſkemu prynzej Carolej je rumunſke knjeżerſtwo ſakaſało, ſo do Rumunſkeje wrócźicź.

*

Dźele Kantonſkeho wójſka ſu rėku Jangtſe pola Wuhu, druhe dźele ſ artilleriju pola Schingkianga pſchekroczile. Chinełojo praja, ſo Kantonſke wójſko ſa dwaj mjeżaza do Pekinga pſchicźeżenje.

Přilopk.

* **Tak hodźi ſo hłodny cźiniś!** Cźaſto hoſpoſy ſ pjecźenju cźiſty kokołowy tuk wužiwaju, kotryż njeje jenoż cźiſty a wabny, ale też tuni a kotryż ſo tak lohko njeſpichijmudźi. Wohużeł pak ſ zyła ſa niczim njeſkodźi a to je woſebje njeſpichijomne, hdyż ſo jako ſaczink wužiwa. Tomu pak może ſo wotpomhacź. Hdyż ſo tutón tuk najprjedy pſchi pjecźenju pampuchow abo podobnym trjeba, pſchiwoſmje wón wot tutoho pjecźwa pſchijomny ſtód a dokeż ſo lohko njeſbruni, może ſo tak też hiſchcźe derje w kuchini wužiś. Zara dobry tuk doſtanjemy, hdyż ſi dźele kokołoweho tuka ſ dźełom dobreho olivowcho wolija namėſchamy; to ſo tak cźini, ſ wſcho hromadze roſcherkrėjemy a néſchto majrona k tomu pſchidamy. Hdyż tajkemu tuſej wuſtudnycź damy, ſtódźi ſamo tak derje, ſo mójemy jón na pomaſki maſacź. So margarina a ſwinjazy tuk jara dobry ſtód doſtanjetaj, hdyż ſo zyła do njeju roſcherkrėje, je dyrbjeć ſnate; mjenje ſnadź, ſo pokledniſchi hiſchcźe lépje ſtódźi. hdyż jabłuka

czim hrosnym žłodži, dostanje sajo dobry žłod, hdyž nekotre kusti thlěba w nim sbrunicą damy. Tute sčahnu mjenujący wschón hrosny žłod na žo. Wěso njeßmě wolti tam na žebi skaženy byćź.

* **Spodźiwne sajowidźenje.** Spodźiwny podawk sta žo njedawno, kaj Parizjske nowiny pißaju, we pschedwjedšerni wulkeje Parizjske módoweje firmy. Elegantnej mandželskaj dachtaj žebi najnowische módy pschedwjesćeć. Mandželski mějesche něchto južne na žebi, mandželska wjele módšcha, pak rěčesche jara ze žlowjanskim akzentom. Pschedawački we najnowischich módowych drastach kročazu nimo mandželskeju, kotrejž s wězywustojnym wóčkom modelle posudźowaschtej. Nadobo sahlada žo młoda mandželska do pschedawački, kotraž směrom nimotrocžesche. Wóčzi žónstreju žo na wokomik trjechichu a na ras sabłykmychu. Wótrej sčichikaj pscherěčnjschtej nadobo powětr: „Sconitschka!" „Radscha!" A płačžo žo wobej wobjimaschtej. Wšchtej to žoty, dźowzu wožobneje Pětrohrodskeje žwójby, kotrejž běsche ruska revolucija dźělika a s kotrejuž mějesche kožda druhu sa morwu, wot bolschewikow stónzowanu. Wšchelaki bě hyt jeju wožud. Jena dyrbjesche žebi po hórkej nuzy jako pschedawarka swój khleb sabłužiłź, druha bě žo z mandželskej bohateho južneho Americžana staka. Nětko wojny bohaty muž žwoju nowu žwakowu wěžo hnydom zobu. —

* **„Wona" pschedawa njetruhane hubki.** W Ameriży je waschnje, so žo na spomožeršich bazarach a žjawnych ballach k lepschemu nětkajkeho dobreho skutka hubki pschedawaju. To je nětko jedyn schibały Američan na humoristiske waschnje wužił. Wón běsche žebi na spomožeršim bazaru, kotryž bě njedawno w Coaste w stacje Newyorku towarstwo žónstich pschi tamnischej baptistiskej žyrkwi wuhotowało, stan natwarił, na kotrymž bě we nježnym pißmje sčěhowaze hrónčko napißane: „Knježna Emily Lawßonez je swólniwa, hubki pschedawačź. Jena płačži 25 zentow." Bjes dźiwa, so žo pjched tuym stanom po stach mkodnych ludźi storkasche, kotrejž chyžu wschitzy wjelelubjazy stan wopytaćź. Bjes dźiwa teź, so bě cžitry wunoschk tuteho stana k wulkej spokojnosći sarjadowanskeho komiteja jara wyßoki. Tak by žwjedseli žo w najrjeschischej harmoniji stónzikt, njeby-li młody knjes, hdyž runje je stana „hubkow" pschindźe, žwojemu pschećelej do wucha sescheukotak: „Měnju, ta mała tam nutska by žo ras truhać mohła." Kaž woheń rosnjeßechu žo tute hłowa po sali a nadobo nawali žo wschо do stana, hdźež běchu tak tunje hubki napschedań. A nětko žo teź wukopa, so bě młody rjany Pětr Broderik tam hubki pschedawał. —

Sportske zdźeleńki.

Wo rekord pschi pschepluwanju kanala. Němski mischtrsti pluwać a pschepkuwać kanala mjes franzoskim a jendželskim morstim bjrjohom Bierkötter s Kölna chce žo s krutym swučowanjom pschihotowaćź, so by žwětowny rekord sajo na žo sčahnył, kotryž je jemu Franzowsa Michel wotdobył. Kaž je znate, postaji Bierkötter loni žwětowny rekord pschi pschepkuwanju kanala, ale dźeßaćź dnjow poždišcho mjenowany Franzowsa na nim dobu a nowy žwětowny rekord postaji, kotryž hischće dźensa dźerži. Nimo Bierkötterа chźedja teź znate amerikanske pluwački Gertrud Ederle, knjeni Charßonowa a knjeni Myrtla Huddlestonowa spytaćź kanalowy rekord porazyć.

Najlepše wěno.

Mandželšzy dyrbja dobru hłowu měćź, pschetož cžasto dyrbja žebi tak někotru włóžku wurešaćź daćź.

Mandželšzy dyrbja dobre ruby měćź, pschetož cžasto dyrbja s nimi sakužowaćź.

Mandželšzy dyrbja dobre porsty měćź, pschetož cžasto dyrbja psches nje hladaćź.

Mandželšzy dyrbja dobry thribjet měćź, pschetož dyrbja wjele snjesćź.

Mandželšzy dyrbja dobry žołdk měćź, pschetož dyrbja tak někotry twjerdy kust pózrjećź.

Mandželšzy dyrbja dobre jatra měćź, pschetož cžasto je nješcho wobehnje.

Mandželšzy dyrbja dobre ramjenja měćź, pschetož cžasto dyrbja s nimi sčahowaćź.

Mandželšzy dyrbja dobre nohi měćź, pschetož cžasto jich cžrij cžišchćźi.

S jenym hłowom patienta, sčerpnosćź je najmuschische wěno, kotreż dyrbja mandželšzy měćź. — Abraham a Santa Clara. —

Poldra sta Robinsonow.

Romantika njeje žo hischcze je žwěta shubika, teź niz baje. Dyrbiśch jeno sa nimi šlědźićź.

Jendželska póstowa łódź „Asturias", 22 500 tunow wulka, wotjědże spočatk februara s Kapstadta (w južnej Afriży) a storcži 15. februara ke kupje „Tristan da Cunha". Tute tři abo schtyri male tupy, 1506 namakane, leža runje na pol puća mjes Kapstadtom a Montevideo (w južnej Ameriży) a nichtó njewě, hdże politiży žłuscheja. Tam nimaja ani telegrafa, ani radija, žadyn žanych modernych wobšhodnych wunamakanjow, so mohli s dalschim žwětom žo srěčeć. Poßlednja łódź běsche runje pjched létom k brjohej pschistorcžała.

Na tutych kupach je 150 ludźi žiwych, žohulicžo dźesća, kotreż žo runje w tom tydženju narodźi, hdyž „Asturias" tam pschijědże. Tak pische žwědomity kronista. Najblischa geografiska žuhodźinka je kupa St. Helena (na kotrejž je Napoleon Wulki žwoje žiwjenje 5. meje 1821 sčinčił) a leži na 2000 kilometrow k jenzeru Tristan da Cunha. Wobydlerjo tuteje kupy nimale hischcze w paradišiskej njewinowatosći žiwi. Njestaraja žo wo dawki, knježerske pschedpißma, wo politiku a druhe nowocžasne postupy".

Njeběchu jenże hischcze tajku wulku łódź kaž „Asturias" widźeli a tśi sto z nich dojědźechu w cžołnikach k njej, so hychu žej ju bliže wobhladali. To njejsu žani domorodni, ale tu jedna žo wo sabłyku kolonistu Europjanow, kotřiž su žo pschi rosbiesu někajkeje łódže na kupje wukhowali. Někotři z nich měšachu pschećelow a snatych we žiwischich dźelach žwěta a dachu s póstom listy žobu.

Ludźo na łódźi wobdarichu tutych Robinsonow bohaće, dachu pak spóznać, so maja na jónkróžnym wopyće tajkeje wulkeje łódże wob léto dosć. Schtóž žamotu lubuje a je pschesčerjanjow zivilisazije syty, sa to płaćži jenož hesło: Na Tristan da Cunha.

Swójbne powěsće.

Swěrowany: Reinhold Heßmert w Düsseldorfie se Hanni rodź. Jendźiž w Budyschinje.

Semrěli: Marja swud. Němcowa w Kubschizach, 78 l. Berta Hana Frenzelez rodź. Rüdigerez w Trjechowach, 62 l. — Marja swud. Thälowa rodź. Wišlez we Wojerezach, 71 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sledowace wuprajenje so hamtscy wozjewja.

W Budyšinje, 4. haprleje 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Wuprajenje.

Niewobkrućam, zo njeje na powědanju ničo wěrneho, zo mataj knjez žandarmeriski hłowny stražmišter **Schulze** w Baćonju a baba **Alma Schneiderowa** rodź. **Schulzec** w Sulšecach njećisty wobkhad mjez sobu. Je-li zo sym swoje zajimy hladajo, k rozšerjenju tuteho powědanja přinošował, dha to sprawnje wobžaruju.

Ratař Jan Knebel w Sulšecach.

Jutrowny hermank.

Wot 9. hacž do 11. haprleje t. l. wotměje so jutrowny hermank.

Njedźelu, 10. haprleje 1927 smědźa so twory jenož wot 11 hacž 12 hodź. dop. a wot ½2—6 hodź. popołdnju pschedawaćź. Na sdyžkrajnyj hermankskimaj dnjomaj ma so pschedawanje najpozdišcho we 8 hodź. skónčiś. To njepłaćži za pschedawańnje na Tšelnitu, kotreż maju 10. haprleje tehorunja w 6 hodź. popołdnju, hewak pak wječor we 10 hodź. pschedawaćź pschestać. Zdźěłarnje, wustajenja a hewaschе zwjeselenja maju **na wschitkich hermanskich dnjach** najpozdišcho w 10 hodź. wječor samknjeć.

Sakasane je, klasej sawalenšše wězy a druhe wotpady na žwobodne wobkhadne městno swonka hermanskich stejnischćow. W dalschim płaćeja pschedwitzna hermanskeho porjada. Po tym njeje dowolene hrać s harmoniku atd.

Wuhrawanje tworow je sakasane.

W Budyšinje, 2. haprleje 1927.

Měšćańska rada, policajski hamt.

W měšćańskej hłownej kanzliji (na radnizy po 1. sthodźe) wuleža cžišła 11—14 prjedźeho dźěła a 8—13 druheho dźěła němkostatneho sakoństeho kopjena a cžišła 6—8 sakšeho sakoństeho kopjena w běhu blišćich 14 dnjow k nutspohladnjenju sa kóždeho.

Měšćańska rada.

Sčuče ščežkawe drjewo kupuje Kječeza dźěłarnja w Budyschinje. Pißomne poskitkenja z pomjenowanjom a dźělom njech so hacž do 15. 4. 1927 na Budyschisku měšćańsku radu, wotdźěł za wunstawne należnosće, poschelu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" spěwa dźensa wutoru (5. IV.) wječor z dypkom ½9 hodź. w Kat. towaršownu, a to wšitcy, mužske a žónske hłosy, połnoličbnje. — Kedźbu! Po spěwanju je měsačna zhromadźizna. Ważny dnjowy porjad! Předsydstwo.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Horncerkskej hasy. Načolnik.

Do Radworja! — Česćeni wuzwoleni zastupjerjo serbskich towarstwow přeprošuja so wutrobnje na zhromadźiznu wubjerka „Domowiny" srjedu, 6. haprleje 1927, pop. ½4 hodź. pola Šmidkec w Radworju.

Kedźbu! Stó znaje tekst spěwa: „A ženje ja njejsym tak wjesoły był, hać hdyž sym do pincy po smjetanu šoł" atd. — Njech so mi hnydom připósćele. Jurij Słodeńk w Pančicach.

Lichań. Kedźbu! „Zernička" nima, kaž běše zrěčane, srjedu, ale hižo dźensa wutoru wječor we 8 hodź. pola Rudolfec dźiwadłowu pruhu a wot 9 hodź. spěwanje. Dirigent.

Malešanski zwučowanski wokrjes „Sokoła". Přichodnu sobotu wječor wot ½8 hodź. je zwučowanje. Njedźelu rano wot 7 hodź. (při rjanym wjedrje) hodźinu lohku athletiku, potom zaso zwučowanje. Popołdnju wot ½3—4 zwučow. dźěći za zlět, ale w Malešecach. Načolnicy dźěćacych wotrjadow njech so tam zeńdu. Hwizdanje a bubnowanje wupadnje dla póstneho časa. Bart, načolnik.

Malešecy. „Sokoł". Dźensa wutoru zwučowanje za dorosćenych.

Pančicy. „Lipa Serbska" — zhromadny khór — spěwa dźensa wutoru wječor we wosmich pola Natušec w Kukowje. — Njech pak wšitcy wěsće přiňdu.

Sowrjecy. „Sołobik" spěwa při rjanym wjedrje tón tydźeń štwórtk, jeli so dešuje, dha pjatk. Prajco to dale, wšěm žónskim a mužskim sobustawam a druhim serbskim přećelam. Přińdźće wšitcy!

Zjenoćeństwo serbskich wučerjow změje srjedu, 13. jutrownika, dop. w 10 h. swoju hłownu zhromadźiznu w „Serb. Domje" w Budyšinje. Dnjowy porjad: 1. Rozprawa předsydy, 2. Zličbowanje, 3. Wólby, 4. Ministerstwowa wotmołwa, 5. Druhe šulske a towarstw. należnosće a namjety. — Přeprošujemy z tutym wšitkich serb. wučerjow, też tych zwonka służby a zwonka Serbow. Sobustawy njech swojich znatych na zhromadźiznu přeprošuja.

Krawo, zapisowař. Kral, předsyda.

Zwjazk Inž.-serbskeho studeństwa. Wubjerkowne posedźenje je přich. sobotu (9. IV.) pop. ½4 hodź. w „Serbskim Domje" w Budyšinje. Starši.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bratrincy. — Za nawěstki G. Janak w Budyšinje

Křidła · piany · wumělske hraiace piany

so znutřka jenož z najlepšeje maćizny hižo 93 lět w swědomitem wuwjedźenju wot dobrych wěcywustojnych twarja. **Wšitko štož so wóčku rjane zda, so wuwostaji.** Čistosć zynkow a dźerživosć je k wobdźiwanju.

Nimale **59 000 „Thürmer"** rěča po cyłym swěće samo za so. — Thürmer móžeše sebi po k časej wuměrjenych płaćiznach za přihódne płaćeńske wumělenja bjez staroscow kupić.

Wo njezwjazace wobhladanje a skazanki prosy

předawański skład: w Budyšinje, na Seminarskej hasy 8

(prjedy Rich. Siegemund). Telefon 3708.

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

Rěčne hodźiny wot 7. haprleje sem

na Jägerskej drózy 51

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Britwje, truhanske aparaty a nožiki,

:: wótřeńske rjemjenje ::

poruča w najlepšim wuwjedźenju

Ernst Frick, britwjowa točerńja na Třešlanskej drózy 4

Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho gratu.

Moltkowa drogerija

w Budyšinje Telefon 3746 **Hermann Schubert** na Moltkowej drózy čo. 6

poskića

zele, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, soli zły syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wollje, mazy za kopyta a kože

Kněza

čo. 2b w **Radworju** je na předań. Stóž chce ju kupić, njech so na knjeza just. radu Michała Cyža w Budyšinje wobroći.

Gehniwa kruwa

je na předań w **Hórkach** čo. 4

Symjenine běrny

(Kalserkrone) su na předań w **Kobelni čo. 14** pola Klukša

Pytam w kat. wokolinje bórzy

žiwnosć

wokoło 7 kórcow wulku. Poskiženja pod „D 36" na wud. „Serbskich Nowin".

Wšě čišćerske wěcy

:: serbske a němske ::

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w **Budyšinje** w Serb. Domje

Ke konfirmaciji

prawy črij za hólcow a holcy

dobre, praktiske, tunje!

Vogtlandske wumělske madraske **gardiny**

story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11 znaty hotel „Złota Hwězda". Ręču serbsći

Wšě šulske knihi

dostanjeće derje a tunjo we Serb. kniharni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec kniłiščerńja, zap. dr. z w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 81 | Budyšin — Srjedu, 6. haprleje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Dr. Stresemann njeje přećiwo konkordatej.

Dr. Stresemannej žu pjecza njedźelu na sjězdźe němšceje ludoweje strony wopak rozumili. Jeho rěcź žu tam w smužli wukładli, so je ś pśiwobrańcami konkordata Němskeje ś Vatikanom. Na shromadźiśinje sastojnikow němskeje ludoweje strony w Barlinje je dr. Stresemann rjekł, so je wón dospołnje ś jena ś myślenj, kótaž je němšći kanzler Marx wo konkordacje wuprajił. Stresemann žo jenož rozwiźu wężow napśećiwo stajа, kótaž ważne šajady źwedomjoweje žwobody njesakituje.

Wě němšćim žejmje je žo dr. Stresemann potom wutoru šam sjawnje jako pśećeśel konkordata wusnał. Tam je prajił: **Hdyž chcejśe moje pśiprošowdźenje wědźeć, so ś tym njeńoju. Hdyž je so ś Bayerskej konkordat wobsamknył, a Prusła wo konkordacje jedna, měnju, so je pśecza hódne, němšćonatiny konkordat wobsamknyć.** (Na lěwizy so wołа: Słyšśicźe! Słyšśicźe! Njewěm, cźeło dla Słyšśicźe! Słyšśicźe wołacźe. Wěsće je jara pśećeźa hódne, so so němšći stat pśi tymle praśenju rozsudźi, pśećetož tele wěcy du wšo pornjo žebi a se žobu. Stejiśćo w jenotliwym budźe wot teho wotwiśowaś, wo cźimž budźe so jednaś.

*

Stresemann ma po tajšim konkordat ša pśećeźa hódne, a to konkordat mjes němšćim statom a Vatikanom. Dźeń pśedy běchu knježeśtwa strony, němšconazionalni a centrum runje na wopak jeho rěcź srosumili. S napśimom: „Stresemann pśećiwo konkordatej“ bě tej Stresemannowy organ „Täglіche Rundschau žwoju rozprawu wo kulturnym sjeźdźe němšceje ludoweje strony pśichinjeźła. „To bě njedorosumjenje“, je Stresemann 24 hodźin pozdźišo rjekł. Tola to dyrbjał wam śloro šam pśichinaś, jara srosumliwe njedorosumjenje. Njedźelu bě wón mózne žłowa rjekł, so dyrbja so tele praśenja, hdyž žu žo ras wusjewiśe, teź dobeźdźiś. Wón bě na Benningsena, wjednika nêhdyšneje nazionalliberarneje strony, kótaž žo **někto** ludowa strona mjenuje, spomnik, so je schulsti šakoń powalił, hač runje bě parlamentowa wjetšina ša njom była. Kak su žo tele šady hinak wukłaiś mohłe, hač so budźe žo Stresemann runje tak konkordatej napśećiwo stajeć, kaž nêhdy Bennigsen schulskemu šakonjej?

S wobhoniteje strony je źiwišcy, so je hižo **pôndźelu pśichipołdnju bamžišći nunzius Pacelli ś němšćim kanzlerom Marxom wo Stresemannowej njeźeľskej rěcźi, wo němšćonatnym konkordacje a wo němšćonatnym schulskim šakonju porěcźał. Pacellowemu šatročenju ma žo pjecza pśichipiśaś, so je žo němšći kanzler Marx na pśećeźene waśchnje jako kollega ś dr. Stresemannom** rosrěcźał a pod cźerstwym šacźišćenjom tehole rozsudźenja **je potom dr. Stresemann žwoje stejišćišćo ke konkordatej pôndźelu pśicheměnił a wutoru w němšćim žejmje wuprajił, so žebi němšćonatiny konkordat pśiśeje.** W zentrumšćej stronje žu ś tymle pśicheměnjenym Stresemannowym stejišćišćom połnje spokojeni. Hrožaca kśiža w němšćim knježeśtwje je nětko sbožownje šarocźena.

Demokratoja a konkordatske praśenje.

W němšćim žejmje žu demokratoja resoluziju šapodali, w kótaraj žo knježeśtwo namolwja, 1. so njeby konkordat wobšamkno, kótaryž žwobodu kulturnych žwobodnych šakonjow wobmjesuje a kótaryž postajenja žo praśenjow roswucźenja dótkaju; 2. so by žo na knježeśtwa w šamžnym šmužle stutkowała; 3. so bychu žo w pśichipowêdźenym němšćonatnym schulskim šakonju a) ša wusławne prawa shromadźiśnje šchule; b) ša knježeśtwo stata w schuli; c) ša prawa šastojnikow a ša žo schłodowanju žwobodu wucźerjow wuprajiło a d) so by žo schłodowanju němšćeho schulstwa ś rospjerśenjom šadźěwało.

Stresemann w Albanskim praśenju mjelći.

W němšćim žejmje žu žo dr. Stresemanna ša italsko-južnoślowjanšćim konflikt pra šceli. Wón je na to wotmołwił: Mje žu namolwili, so bych wo **albanšćim praśenju**, hdyž móže žo to **tak** mjenowaś, rosšaśnjenje podaś. To njeje po mojej woli. W tukhwilu wo wuprawjenju jednaju, ś kótarymž dyrbi žo měr mjes wobdźělnymaj mozomaj šakhowaś, a teź albanśke njewotwiśnosć dyrbi žo šawěsćiś. Nam žu žo wo jednaźu **mjes wšelakimi możnosćiwami powěsće šake**, kótaraž žo teź ś wobdźělenjom Němskeje stawaju. Srosumicźe, so mi njeje w nětcźišćim wakomitu móžno, pśiśed połnym němšćim žejmom wo tym rěcźeś, žym pak rad šwólniwy, w pośedźenju šwonkowneho wubjerka, kótaraž žo šajustišćim wotměje, a w kótarymž teź druhe praśenje, na pśikład chinešśke na dnjowym rjedźe śteja, dowěrliwje fôzdu móžnu wêdomosć daća.

Strajt w Barlinskej auli.

Rjemjeślniźy a dźěłaćerjo, kótaraž univerśicźinu aulu w Barlinje wuporjedźeja, wot pôndźele strajkuja, dokeľ dyrbi žo dźěło, kótaraž je žo hač dotal w śjoch worśchtach cźiniło, nětko w dwêmaj worśchtomaj dokonjeć. Sastupjerjo dźěłaćerjow ś twarśkej firmu jednaju.

Šklenčerski strajk w połnócnych Čechach.

Dla poślednich šchłeńcerśtich njemêrow w Morchenšternu-Jabłońcu, žu žo ś Prahi **žandarmerišće pośłynjenja wotpósłałe.** Politišće wokrjeśne šarjadnišćwo we Jabłońcu je wojewišo, so je **šćeženje ludźi na sjawnych měśtach šakasane. Po 9 hodźinach wjeczor njejmě nichtó wjazy na dróhach pśichodźowaś.** Jeli jo bychtaj žo měr a porjad dale wohrożyłoj, dyrbi žo **nałyły šud pośkaźiś.** Pod pśichedźowdźiwom Morchenšternskeho měšćańšcosty, pśichedstejićerśtwom družitwow, šastupjerjow dźěłaćerśtwa a domowninšćeho šchłita je žo shromadźiśna wotměła, w kótaraj wot knježeśtwa žadachu, so by **pśichiprawił k wobaranju pśećeźiwo nuśy cźiniło a dołahaje pjenježne śrědki podało.** Šastupjerjo dźěłaćerśtwa žadachu, so by žo wuwłaćny wukas wrócźo wšał a ś generalnym strajkom wšitkich šchłeńcerśtich, textilnych a metallowych dźěłaćerjow industrijoweje krajiny hrožachu.

Spionaža w pólśtim wójšku.

Wojeśći šud w Toruni je wyšśicźeju leutnantow Pionika a Urbaniaka ś śtêśkeho bataillona w Kłwojnjach k šmjerći je šatśełenjom šakudźił. Wonaj staj pjecza **mobilisaźišće** planу, wjeczorne Pomorjo naśtupaźe, pśichedałoj. Wušud je žo hišćeże tón šamy dźeń wukonjał, hdyž bě šatny president pśiśtwu wo wobhnadźenje wotpokałał.

Rukowanśći pakt Pólśteje ś Ruśkej.

Kaž žu Warśchawśke nowiny ś Moskwy šhonile, maja **wuradźenja pólśkeho pósłanza Patka ś ruśkim šwonkawnym kommišariatom wo wobjamknjenju rukowanśkeho pakta dobry pśichedeh.** Pósłanc Patek jutry do Warschawy pśichijêdźe a rosprawu wo wuśpêchu **swojeho** jednanja **w** Moskwje poda. Kaž dołho budźe we Warschawje pśihebywaś, žo tam dośćôńcźny rukowanśći pakt dowuradźi.

Smjertne wosudy w Litwje.

Litewśke wójnśke ministerśtwo je rosprawu wo podawkach **wojśewiśko**, kótaraž žu **k šmjertnym** wuśudam pólneho šuda **dowjedźe.** W měrzu ša cźaš wójnśkeho stawa, je žo tajna kommunistiśka organizacija wotkrыła, kótaraž **žobustawy** žu wobronjeny **łbźěł k** powrócźenju knježeśtwa **organizowaśe.** 18. měrca je žo w domje na Pětrowej tajna shromadźijna wotměła, kótaraž je policija pśichepśapiła. Měšćańcanow Jaśmantasa, Krapenasa a Melaneda žu šajeli. We Melanedowym wobydlenju žu wšelake papjery namakali, ś kótarymž bě špółnacź, jo cźe wójśko pśećeźiwo knježeśtwu naśchćurwacź. Na podłožku **pśichepytanja** je pólny šud Jaśmantasa, Krapenasa a Melaneda **k šmjerći** šajudźił. Jaśmantas a Krapenas **staj** wo hnadu prošyłoj a žo **te** khłośtarni po 12 létach wobhnadźił. Melaned je žo šapowêdźił, wo hnadu prošyć a nowe žudnišće jednanje pśećeźiwo šebi žadaś. Hałke połdźišćo je krótku ironišku pśiśtwu presidentej šapodał. Statny president je ju wotpokałał. 4. haprleje žu Melaneda na podłožku wušuda pólneho šuda šatśełili.

Bethlen pola Mussolina.

Madźarśki ministerśti pśichedźowda hrabja Bethlen je do Roma pśišeł. Wón ma nadawk ś Mussolinom wobšamknjenje pśećeźelskeho šwjašku mjes Italšku a Madźarsku, wo šwobodnym madźarśkim pałmje w Rěkśtim (Fiumśkim) pśichistawje wo druhich politiśkich praśenjach jednaś.

Rumunski kral mrěje.

Na wotkhorjenje rumunskeho kšala žu wšchu nadźiju spušćiźili. Kral wjeze, kaž je žo wudawało, ś khripu na jahorjenje płuzow šhorik, ale tak cźerjewow, na kótarymž wón cźerpi, je žo na pluza rosšćêrił. Kral šwjećeha we womorje leži, ł kótrejž hodźinu žo wocźakuje, so wumrje. Wutoru je ś Bukaresta powěsć wušchła, so hižo na kšala šmjertne tuhi thodźa. We šwětnych wotkomikach je kral žadanje wuprajił, so by žo prjedawšchi kronprynz Carol telegrafiśnje namołwił, so by žo k nemu do Bukarešta wrócźił.

„United Preš“ ś Bukaresta powe, so žo ś pśichtadom prynza Carola licźi, kotremuž je knježeśtwo dowoliło, žo ś nanom rozžohnowacź a pśhi jeho pohrjebje pśichitomny być, jeli žo cźełne žłowo da, so žo, kaž dołho we Rumunšcej pśichebywa, wšcheje politiśkeje dźěławosće wostaji.

Francowskeje stejišćo k italsko-južnosłowjanskemu konfliktej.

Franzowšćeho šwonkowneho ministra Brianda žu žo žobustawy šwonkowneho wubjerka deputěrtikeje komory praśchełi, kaśe krocźeje franzowśke knježeśtwo pśichitowje, so by žo stejišćišćo Franzowšćeje na Balkanje šwěsćiło. Pśichi tejle škładnosći praścherjo na **prózowanje Italšceje pokazowachu, so by žo ś Němšćej wo europiśtich praśchenjach dorěcźała.** Briand je wotmołwił, so žo wšo jara waro wrócźo dźerźał. Wón praji, so **Jezdźełśta italšku politiku na wšchelake waśchnja podpjeruje.** Teho dla njeje trjeba, žebi dla šakhowanja měra starośće cźinićź. S tejle wotmołwu njeśu kommišitine žobustawy špokojom. W deputěrtišej komorje knježeśtwowe dźěło jako šchpatne pośudźeja, a najšćerje budźa šapóšłanju žrjedźnych stronow šnowa žadacź, so by **Briand dokładnu rosprawu wo franzowškej balkanškej politiju a wośebje wo franzowško italškich pomêrach podał.** Teź w šenacze žebi šjawne rosprajenje wo tym pśicheja.

Šda žo, so je ministerśti pśichedźowda Poincare praśchenje franzowško-italšćich pomêrow nadrobnje rospraśił. Poincareej błišco šteja nowiny „Intransigeant“ dźeźa wêdźeć, so **w Romje po dorěcźenju mjes Briandom a Poincareom na wěśte namjety franzowškeho knježeśtwa cźakaju.** Najšćerje žu w Romje wo tajnych jednanjach w franzowśtim knježeśtwje lêpje wobhonjeni, dyžli mjes donošcerjemi franzowšćich nowin. Spodźiwne pak je, so knježeśtwo k powěsći „Intransigeanta“ mjelcźi.

Nowe bronjenje w Albanskej.

Běłogradśka „Politika“ je nadrobnošcje wo italšćim bronjenju w Albanskej pśichinjeła. W Skadarje je 4000 wojałow shromadźenych. Dobrowólniźy Matiaśke je a Dibrańske provinzy šu brońe dośtali. Na horje błišco Stadara šo wobtwjerdźenja twarśa. W połnôcnej Albanskej žu žo tśi wulke šćłady sa muniziju šakoźe. We Valonje je žo 120 automobilowych kanonow nastajało.

Jendźelski zakón přećiwo strajkam.

Po nowym šakonju wo dźěłaćerśtich šwjaškach, **wo** kótarymž nětkole jendźelśki delni šejm wuraźnje, žu **wšchе strajki, njeśakoniśe, kotreż ś nucźenjom na knježeśtwo cźišćeja ako powšchitkowosć šatrašceja. Dale je łódy strajk šakasany, kotryž žo na łwadu šmutka pożcźeńeje industrijoweje wotnoški njepocźahuje.** Naśchćaratej njeśakoniśeho strajka ako wobdźělnikej pśichi nim žo ś cźežkim pjenježnym ako šaśtwowym thkotanjom hrožu. Štat wšchě woboby šchćika, kotreż žo šapowêduja, žo pśichi njeśakoniśim strajku wotdźělicź.

Strajkowe šträže žu pśichi dźěłkanišcźu šakasane, hdyž je jich tełko, so ś dźěłu šwólniwych **wottrašchuja.** Se šakonjom je šakasane, so strajkowi šträžnjy do wobydlenjow nizštrajkowarjow thodźa. Dźěłaćerśte šwjaški njeśmêdźa žwoje žobustawy ź pśchinoščkam ša politiśke fondy namołwicź, jeli so njeśju pśomnje ź temu pśichi hłokowali. Štatni pśichitajenjo šmêdźa jenož organizacije štatnych pśichitajenjow **pśichitkuśchcź.**

stajeńzy ſo krucje pothloſtaju, hdyž ſo pſchi ſtrajku wobdźela, priedy hač njejſu ſkužbu porjadnje wupowědźili. —

*

Mjes tym ſo konſervatiwne nowiny nowemu ſakonjej wo dźěłačerſkich ſwjaſkach ſe ſpokojenjom pſchihłoſuja, ſu liberalne nowiny mjenje ſahorjene. „Weſtminſter Gazette“ ſo boja, ſo budźe knježerſtwowy ſakonjowy naczisk dźěłačerſkich ſwjaſkow k organiſowanjemu pſcheciwjenju pohonjeć a ſo budźe měr w jendźelſkej induſtriji we wokomiku kaſnyć, w kotrymž jón wona nuſnje trjeba. —

Wójna w Chinje.

Kommuniſtiſke wójſka pſcheciwo Pekingej cźahnu.

Wójſko Fengjuſhianga, kotrež je hač dotal ſ měrom był, tola ſ Kantonſkim wójſkom hromadźe dźěła, je ſo **na puć k Pekingej naſtajiło**. S tym ſo Peking tež wot wječora wobſtupi. S pokodnja Kantonſke wójſko, do kſoch wójſkowych ſtokow dźěłene cźehnje.

Cźangkaiſolinowe wójſko k offenſiwje pſcheſchło.

Poſtupanje Kantonſkeho wójſka k Žottej rěcy je do pſcheciwjenja Cźangkaiſolinoweho wójſka ſawadźiło, kotrež je **njedźelu k offenſiwje pſcheſchło** a po cźežkim **wojowanju** město **Kwantien** pſcht żeleſnizy, něhdźe 160 kilometrow k poknoźu wot Nankinga, wobſadźiło. Kantonſky žu wo poſtyhnjenje telegrafowali. Dwě ſćži ſranjenych je ſo do Nankinga pſchiwjeło.

Pſcheſcežźhanje wukrajanow w Nankingu.

Jendźelſko-chineſke nowiny „North China Daily News“ w dźiwanju ſhubdźazym naſtawku praja, ſo ſo wobſtaj naſtylnoſcow, kotrež ſu ſo w Nankingu ſtucźiſe, hiſchcze ſzyła njeje ſhonił. **Tak ſadaławe hroſnoſcze ſu ſo ſtate, ſo ſo nadrobnoſcze njeſtu mohłe wojeſwieć.** Wjele europiſkich ſonow ſu wumožowali a wjele mužow njeſtu jednorje ſaſtrělili, **ale woni ſu ſakoſtnu martraſku ſmjerć pozjerpili.** Kaž mjenowane nowiny praja, ſu bjeſſawadni ſwědźy a někotre wopory tole njeſkutki ſ pſchiſahu potwjerdźili, wo cźimž notarſke dokumenty pſchedleža.

Franzowſki proteſt dla Nankingſkich podawkow.

Franzowſke ſwonkowne miniſterſtwo je franzowſkemu pósłanzej w Pekingu poručiło, ſo by pola chineſkeho knježerſtwa dla ſtónžowanja dweju miſionarow we Nankingu doſcežźinjenje žadał. Franzowſkemu konſulej w Shanghaju je ſo poručiło, ſo by tu ſamu trockeł pola hłowneho roskaſowarja Kantonſkeho wójſka cźinił.

Schto ſa Jendźelſku w Chinje na hraczkach ſteji.

„Evening Standard“ na to pokazuje, ſo jendźelſki kapital, kotrež w Chinje na hraczkach ſteji, 350 miliardow puntow ſterlingow (7 miliardow hriwnow) wucźinja. Dopiſkował ſo pſchi tym na wědomoſcź ſepjera, kotruž je jemu kanzler jendźelſkeho pokłada, ſir Robert Horne dał, a na wobliczenje Montegua Normana.

Jbn Saud ſ Hedźaſkim kralom.

Jbn Saud, kral Wahabitow, je ſo ſa Hedźaſkeho kraſa wuwołał.

Ze Serbow.

Pjatownica.

Srjeda, 6. haprleje.

1849 założi ſo Rachlowske evangelſke ſerbſke towarſtwo.

† 885 na Welekradze japoſtoł Słowjanow ſwjaty Method.

Słěpe

Stóž ſebje niczo njewaži,
Njej cuzej' česće hódny,
Tón k lěpšim njech ſo njeblíži,
Wón je jim jeno ſkódny.

Stóž hrjeba w ſtraše do zemje
Punt k wikam dowěrjeny,
Je wołojany ſerp na žně
A budźe wohanbjeny.

Stóž z hordoſcu ſo naduwa
A w njej ljubjoſć khowa,
Tom' prawa wopuſ błyſcata
Stać budźe wyše rowa.

Handrij Zejleſ.

*

— **Wa wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer +6, thermometer wo dnjo +10. — Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer 0, thermometer w nozy +2. Wuhlady na njeſtajne wjedro. Wjedro drje ſwój wiſnaty a njewobſtajny raſ ſakhowa. Schkleńza ſtupa ſkrje na hroſne. Rano bě ſajo cźichi Mikhał wo wóły a je ſwojim „nuſej — nuſej“ dosć cźowanje pſchiwupředajo. Nad Jendźelſkej leži ſažo ſe wječora pſchikhadźaza niżina. Nad Schpanſkej, nad dołhoſranſkej Europu a dalołeč połnócnje je wyſchina. — Juſe ſchtwórk khadźa ſtónčko 5,24 hodź. a khowa ſo 6,42 hodź. khowa. Měſačk khadźa dop. 8,42 hodź. a ſo w połnocy 12,27 hodź. khowa.

— **Snižeńje zyrkwińſkeho dawka.** Wobſtadne ſaſtupjerſtwo Pětrowſkeje wobſady je w ſwojim pośłednim pośłedźenju wobſamkło, ſo **na** to měſtna ſadźba zyrkwińſkeho dawka ſa liczerſke lěto 1927/28 **wot 11 na 9 prozentow ponižiċ.** Dokelž ſo nimo teho po zyrkej Saſkiej 4 **prozenty** krajneho zyrkwińſkeho dawka ſběraja, poniži ſo ſhromadny zyrkwińſki dawk wot 15 na 13 prozentow. Wobſadne ſaſtupjerſtwo je ſo pſchi tym mysłam wodźiċ dało, ſo ma ſo tak wjele kaž móżno, na hoſpodarſke nuſowe wobſtejnoſcze jenotliwych wobſadnych ſtawow dźiwaċ, a je ſ prozentowej ſadźbu tak wjiko ſchło, kaž je nětkat **móżno.** Cźim bóle ſmě ſo wočakaċ, ſo ſo tele ſnižene zyrkwińke dawki nětko też **wopraſowdże** ſaplaca, pſchetož jenoż hdyž ſo w prawym cźaſu placa, móże ſo hoſpodarſtwo do runowahi pſchinjeſeċ. Najwjetſcha ſłutnoſcź budźe też dalewon wſchudźom nuſna. — Bohužel je w pośłednim cźaſu **zyły rjad** nowych **nadawkow** naſtał, tiż maju ſo wulonjeċ. Wjeża Pětrowſkeje zyrkwje je tak **wobſchkodźena**, ſo bydlenje wježnika ſo wjazy pſcheciwo ſlimkam ſchtikaċ njechodźi a dyrbi ſo ſwuporjedżeċ. **Tohorunja** je ſo **wupokaſało**, ſo je jena ſe ſchtyrjoch hrjadow, tiż **wežu Marijneje-Marcźineje zyrkwje njeſu, nahnita**, a kóždy móże ſo ſam pſcheſwědcźiċ, kajke dźěry je wětr do tſeſchneho ſchiſtoweho krywa ſwutorhał. Nimo toho pěſkowzowe podnožki jara lohko w muri tcża, ſo je ſtrach, ſo pſchi błiſchim wichoru dele ſpadaju. Hdyž ju twarſku **wězowuſtojni** wobſady a měſchczańſkeje rady kóżde ſamolwjenje ſa dalſche wobſtacże tychle wobſtejnoſcow wotpokaſali, dyrbi wobſada też tole **bolostne** wuporjedżenje na ſo wſaċ, haċrunjeż **maju ſo też ważne nutskowne nadawki wumjeſeċ. So ſo** nětcźiſi dawkiplaċerjo pſchejara **wobdźělili njebychu, wostanje jenoż wupuċ pożeżonki, kotraż ma ſo po potrjebje ſa tónle ſamer pſchijeċ.** Je jara **wobžarowaċ**, ale też derje ſrjumiċ, ſo ſtej nětk **nadobo wulkej wuporjedżeni trěbnej**, dokelž **ſo we wójnſtich a inflazijſtich** lětach na twarjenjach nicžo wulke pſchewjeſcź njechodźeſche, ale je **pał** runje tak prawje, ſo cźežu nětcźiſche ſtawy **ſame njenjeſu**, ale ſo ſo na **pſchichodne generazije** ſobu rozdźěli. Wotżebje wježa Pětrowſkeje **zyrkwje** jeſ **namjo města Budyſchina** a budźa drje **powſchitkownje powitaċ**, hdyž jeho rjane kontury też w ponowjenej formje ſo k ſużijſim horam poſběhuja. F.

— **Dźeń maċerje w ſchulach.** Druha njedźela w meji je dźeń maċerje. Miniſterſtwo ſa ludowe wukubłanje ſo poſtajiło, ſo maju wſchě ſchule ſo do ſłużby ſa cźeſcź maċerje ſtajiċ. Na dnju maċerje abo do njeho ma ſo **woſebita ſchkulſka hodźina** k cźeſcźi maċerjow **wotmeċ.**

— **400 lětny jubilej Budyſchkeho gymnaſija.** Budyſchći gymnaſij ſwjeċeſi wot 31. meje hač do 3. junija 1927 ſwój 400 lětny jubilej. Jako ſwjedźenſki dar něhdyſchich wopytowarjow gymnaſija k cźeſcźi tych, kotriż ſu we wójnje padnyli abo na ſwoje ſranjenja wumrěli, wuda ſo dopomnjeńſka kniha, kotruž ſmědźa hebi ſtarſchi, pſchiwuſni abo ſnaċi we wójnje padnjenych ſchulerjow ſkaſaċ.

— **Nowa drogowuja w Budyſchinje.** Kaž mjezemy w nawěſchku dźeńſnišcheho cźiſła cźitaċ, wotewri knjes **Jan Teich** na **Bohatej haſy 10** pſchedawarnju drogow, parfümerijow a barbow. Jeho wuſtojnoſcź a **nahonitoſcź w powołanju**, kotruž je ſebi na akademiji we Braunſchweigu a we wjazgłětnym praktiſkim dźěle nahromadźił, rukuje ſa najlepſche poſłužowanje. Knjes Jan Teich je ſyn mějicźela hoſcenza „Město Metz“, knjeſa Arnoſchta Teicha.

— **Myta na ſkónžowanje pižmowych ſchćurkow.** Sakſke hoſpodarſke miniſterſtwo je **myta** ſa popadnjenje pižmowych ſchćurkow wot 1. hapriela 1927 hač do konca ſwinowatoſcź ſa lěta 1928 a 1929 na 2 hr. a na lěta 1929 na 1 hr. poſtajiło. **Myta** ſa 1928 a 1929 ſu ſo tak ſnižiłe, ſo nichtó njeby pižmowe ſchćurki hajił a ſo hychu ſo ſakſke premije po wěcźim niſkim premijam druhich krajow pſchimjerite.

— **Nahódnoſcźenje němſkoſtatnych poſcźonkow** (Reichsanleihen). Wuplacźenje w hotowych pjenjeſach móże ſo na ſakładze tyhażhrivnowſkeho krucha nahódnoſcźenſkich premijow k dwěmaj cźeſcźinomaj (⅔) žadaċ. Pſchiſiſjenjeſki cźaſ je ſo hač do 30. hapriele 1927 podleſchił.

— **Němſkoſtitny indeks.** Statiſtiſke wotdźelenje pſchi policajſkim hamcźe města Budyſchina nam ſdźeli: Po nowym (powjetſchenym) waſchnju wobliczeny němſkoſtatny indeks ſa ſežiwjenſke wudawki (jědź, bydlenje, ſcźipenje a wobſwětlenje, woblecźenje, wobkhad a hewaſchu potrjebu) wucźinjeſche w pſcherežku měſaca měrza t. l. 144.9 (1913/14 = 100).

— **Padnjchi piwa.** Tudomna kriminalna policija ſaja ſchtyrjoch młodych dźěłonjemějerjow a pſchepoda jich tudomnemu ſtatnemu cźežniſtwu, dokelž ſu pod poczežowacymi wobſtejnoſcźemi wſpjet do ſkładowiſcze jeneże tudomneje piwarnje ſaſtali a wjeſche dźěłoły piwa kradnyli.

— **Pokhroma** dě 31. měrza t. l. w Hornjej Łužicy w Budyſchkim hamtiſkim hejtmanſtwje we 8 gmejnach a 8 dworach, w Kamjenſkim hamtiſkim hejtmanſtwje w 1 gmejnje a 1 dworje, w Lubijſkim hamtiſkim hejtmanſtwje w 3 gmejnach a 3 dworach. W Saſkſej dě pokhroma 31. měrza w **48 gmejnach a 61 dworach pornjo** 65 gmejnam a 76 dworam 15. měrza.

— **Pſchepołożenje dróhi ſ Wojerez do Budyſchina** mjes Mnežojowom a Wulkim Sdźaranmi je hotowe a nowa dróha je wobſtojnej pſchepodata. Stara dróha je ſo ſa wſchitkom wobkhad ſaſorjeła.

— **Komet ſaſo namakli.** Lětſa wočakaſuja hwězdarjo periodiſti komet Grigg-Skjellerup. S dalokowidom je jón 31. měrza wjeczor direktor Hamburgſkeje hwězdarnje prof. Schorr w hwězdowym ſnamjenju Orionje namakał. Komet, tiż ſo k dołhemu ranju hiba, ſłuſcha nětko do hwězdow 40. wulkoſcźe. Po wobliczenju hwězdarjow pſchińdże wón w meji ſtónzu naſbliże a budźe tehdy jenoż 133 mil. kilometrow wot ſtónża ſdaleny. Komet wobkhadźuje ſo k nam kóżde 4¾ lěta.

— **Wojſejwjenje.** W konkurſowym ſonanju nad ſamóżenjom knjenje Minny Klary ſtud. Walthero-weje, mějicźelki wobkhoda korſettow, ſu ſo knjez a jony pod njeſapiſanej firmu M. Walther w Budyſchinje na Bohatej haſy 10, ma ſo ſkónčne rozdźelenje ſtaċ. Skónčnju ſapiſ wuleži na ſudniſkej piſarni tudomneho konkurſkeho ſudniſtwa k nutſpohladnjenju ſa wobdźělenych. Po tymle ſapiſu rozdźěli ſo na 21,50 hr. ſwěcźenych žadańkow ſpuſcźena prawa a na 9877,12 hr. ſwěcźenych žadańkow njeprěnjotneho prawa 5761.06 hr.

Nanoſo a ſynoſo.

Roman Jwana S. Turgenjewa.

79] (Pokraczowanje.)

„Móż“, wón rjekny, „wjſcha móż tu hiſchcze je a tola dyrbju wumrěċ!... Starz je ſ najmjenſcha cźaſa doſcź měł, ſiwjenju ſo wotwinuċ, ale ja... Haj, dźi jenoż, a ſpytaj ſaprěwaċ ſmjerċ. Wona mje ſaprěwa, a haſa. Schto tam płaka?“ dźeſche wón, khwilku wočakniwſchi. — „Maċ? Wbohužſchka! Koho też to budźe wona nětko ſpęcźiċ ſe ſwojim wubjernym orſchcźom? A ješ ty, Wažilij Jwanowicźo, tohorunja, kaž ſo mi dha, płacźeſch? Nó, je-li ſchcźeſcźanſtwo njepomha a njepokoja, budź ſ filoſofom, ſtoikom! Wſchako ſy ſo ty ras wuthjwalewał, ſo ſy filoſof?“

„Kajki bych ja był filoſof!“ ſhchmy Wažilij Jwanovič, a ſhłyſ kukachu ſo jemu po wobėnaj lizonaj.

S Bazarowym bu ſ ſóżdej hodźinu hórje a hórje. Khoroſcź ſo ſtopnjowaſche, ſchtož ſo ſwjetſcha ſtawa pſchi chirurgiſkich ſajedźojenjach. Wón njebě hiſchcze wědomja poſwój a rozumjeſche wſchitko, ſchtož ſ nim powědachu; wón hiſchcze wojotwaſche. „Ja njechcam do bludnych myſlił ſapadnyċ“, ſcheptaſche wón, cźinjo pjaſcźi. „Kajka hłupoſcź!“ A hnydom na to rjekny: „Nó, wóſym mjenje dźeſaċ, kelko ſhbywa?“

Wažilij Jwanovič khodźeſche, kaž kolworótny, namjetwaſche hrěch ſa hrěchom a ſawodźewaſche pſchezo ſaſo hymni nohy. „Sawaliċ je jeno ſymneje płachty... abo ſo wróċeċ dacź... abo ſonypowu wobalku ſ ſołdkej... krew puſcźiċ?“ wěſeſche wón ſ napinanjom. Doktor, kotreſch běſche wón proſył, ſo by woſtał, wěſeſche po nim, dasche ſo khoremu limonadu napiċ, a ja ſebje proſcheſche to we trubku, to we „něſchto poſyhnjazeho — wohrěwazeho“, mjenujuzy wo wódku (palenz). Arina Wlaſjewna hedźeſche na griffel kavzy pſchi durjach, a jenoż tu a tam wotkhadźeſche, ſo by ſo pomodliła; pſched nékotrymi dnami běſche jej towaſketowe hladaſko ſ ruki wupadko a ſo roſbiło, a tajki pſchipad je niczo praſiċ njemóſ? Timofejicź běſche po'hiſeni Odincowu bėżał.

Nóż běſche ſta ſa Basarova... ſakoſtna ſymiza ju cźwilowaſche. Na ranje bu jemu lóżo. Wón proſcheſche, ſo by Arina Wlaſjewna jemu włoſy ſcźeſała, **wokoſchi** jej ruku a wupi nějchto ſiżickow cźaja. Wažilij Jwanovicź počza wožiwjeċ.

„Bohu budź dźak a chwała!“ wón ſawoła. „Krisa je ſaſtupiła... **krisa je ſo minyła.**“

„Nó, pomyſlił!“ rjekny Basarov; „ſchto ſłowo jenieżke njeſamóże. Namakaċ je, a prajiċ „krisa“, a hižo je ſpokojeny. Spodźiwna wěż, kak **cźłowjek** hiſchcze wěri do ſłowow. Mjenuja nékoho hłupaka a njenaczępu jeho — wón bo roshori; njemnja jeho mudrowza a pjenjeſy jemu njeſadźa, — wón ſacźuje ſo ſbožowny.“

Tuta mała rěcź Basarova, kotraż dopomni jeho na prjedawſche „koupady“, pſchiwjedże Wažilija Jwanovicźa do wulkeho wjeſela.

„Bravo! To běſche prawje rjenje tak prajene, kraſnje!“ ſawoła wón a cźinjeſche, jako by dźiwł ſ rukomaj pſchikleſkowaċ.

Basarov wuſmějwny ſo ſrudnje.

„Tak praj wſchak mi, kak ſebi po ſwojim myſliſch?“ wopraſcha ſo wón nana, „je ſo **krisa minyła** abo ſaſtupi hakle?“

„Tebi je lěpje, to ja widźu, a to nje raduje“, wotmolwi Wažilij Jwanovicź.

„Nó, pěſnje, radowaċ ſo, je pſchezo derje. Ale ſy ty **k nej pózkat** — wſchako wſchěch?“

„Sto wě, ſo ſym pózkak.“

Pokèpſchenje dołho njetrajeſche. Napady **khorosce** ſo wobnowjachu. Wažilij Jwanovicź hedźeſche pola Basarova. Sda ſo, ſo bě ſo wobžebita cźiwila ſtarza ſmożowaċka. Wón pospytowaſche ſo, něſchto krócź poreċeċ — ale njemóżeſche.

„Eugenijo!“ prajeſche wón ſtónčnje, „mój ſyno, drohi mój, ljubowany ſynto!“

Tutón njewſchědny wuraz ſłutkowaſche na Basarova... Wón wobroċi troſchku hłowu a, wocźiwidno **ſo prózujo** cźeju, kotraż na jeho ducha tłóczeſche, wotwaliċ, rjekny: „Schto, mój nano?“

„Eugenijo!“ ſawoła Wažilij Jwanovicź a puſcźi ſo pſched Basarovym na koleni, haċrunjeż tón woczi njeſwotewri a njemóżeſche jeho widźeċ. „Eugenijo, tebi je něſko lěpje; ty ſ Bożej pomozu ſažo wotkhorjeſch: tola wuzjii tutón cźaſ, pokoj naju ſ maċerju a dopjelń ſwoju winowatoſcź jako kſcheſcźan! Mi je jara cźeżko, wo tom tebi rěcźeċ; ale hiſchcze hórſche je... wſchako jedna ſo wo wěcź-noſcź, Eugenijo... ty jenoż pomyſli, kak łakomje...

Starzej ſo hłóſ ſahaċ, a po wobliczu jeho ſyna, byrnjej by wón też je ſaſidźelenymaj wocźomaj tu leżał, ſo něſchto ſatorhny. „Móże-li Waju to pokoiċ a ſwjeſeliċ, to wſchak chżu Wamaj **k woli** byċ“, **rjekny** wón ſtónčnje, „ale mi ſo ſda, ſo ja njetrjebamy ſ tym pſchekhwatacź. Tu ſam tola prajiſch, ſo je mi khmaniſcho.“

„Lěpje, Eugenijo, lěpje; ale ſchtó dha wě, to wſchitko ſaleſi na Bożej woli, a dopjelniwſchi winowatoſcź...“

„Nè, ja wočakanu“, pſchetorhny Basarov. „Ja ſym ſ Tobu pſchesjedene, ſo je kriſa naſtupiła. A ſmoj-li ſo myſliċ, nó ſchto wo to; wſchako też ludźi bjes wědomja domawobſtarazu.“

„Bożehlacźe niż, Eugenijo...“

„Ja wočakam. A nětko chżu ja ſpaċ. Wostaj mje na pokoj!“

A wón wobroċi hłowu kaž běſche prjedy leżał.

Starz ſo poſběhny, hżdże ſo na ſtol a, wſawſchi ſo ſa podbrodu, poċza ſebi nohcze kuſaċ...

Rapot na pjerach twarjeneho woſa, tiż ſo we wjeſnej wodnatoſcźenoſcźi wożebje derje **wotrażuje**, bě nadobo ſłyſchcź. Bliże, bliże pſchiwjerſeſotachu lohke koleſa; hiżo ſa błyſchachu rjeſotanje koni... Wažilij Jwanovicź wuſkoċi a běżeſche k woknu. Do dwora jeho domu ſajěżże ſajſchaty ſchtyrjoch koni ſ dwunměſtnym wozom. Dołho ſo njeroſmyſlneje radoſcże běżeſche wón do pſchedhdźe... Liwrejowy łakaj (ſłużobnik) wotewri koreżcźne durcźka; ſnjeni pod ċornym ſawodźewkom, w cźornem płaſcheżu wuliże ſ woſa.

Pokraczowanje ſcź

Tole wojjewja konkurjowy sarjadnik, knjes Kurt Fischer w Budyšinje.

S **Wulkeje Dubrawy.** Němske dźěłowe ministerstwo je rozsud dla mjdy w drobnokeramiśkej industriji sa płaczazu prajiło. Tak žo wusamknjenje dźěłaćerjow ſ dźěła sašło skónčzi. Hižo wčera wutoru žu dźěłaćerjo w Marzgreczinej Hěrje sašło dźěłaćej sapoczeli.

S **Pšichšecz.** Sławny puć ſ Budyšicha do Pšichšecza žo dla nažywowanja na Pšichšeczańskich honach wot 8. hacz do 15. hapreje sawrě. Jěsdny wobkhad pokasuje žo na Wjeleczańsku dróhu.

S **Porchowa.** Tudomna gmejna dhje khězu sa dwě swójbje natwarić. Dwar je žo sjawnje wupjak. Poštaczerjo dźěła maju žo hacz do 8. hapreje na gmejnskim hamcze sanrolwicź, hdyž je wsčo gótowe sjonicź.

S **Njebjelčzicy.** Sławny puć ſ Njebjelčzicy do Jěšowa žo dla nažywowanja na Njebjelczańskich honach wot 5. hapreje hacz na dalsche sawrě. Jěsdny wobkhad pokasuje žo na Němske Pažicy.

S **Worklez.** Njewěsłosć pšched paduchami na wšacu znowa pšchiběra. Njedźelu wječzor wokoło 9 hodź. žo woni do tudomneho Njelkez kupneho domu dobychu. Wokonow schkleńzy wutłóczinoschi sakleschu do twarjenja. Pakostnjy buchu pak pšchi žiwojim cźornym dźěle bórzy mylenj, dokelž žo Njelkez mandjelskaj w tymle cźasu ſ wopyta wróczischtaj. Tak dyrbjachu so ſ prócha měcź. Po sdaczu drje žu paduschi najprjedy sa khłoschcźenkami schli, pschetož we wobkhodźe dale nicžo njepobrachowawsche hacz wjetschka dźělka khłóschczenkow. Ssnadź žu potom hischcze dalsche wězy kradnyez chyli. Wischelake pschibothy na to pokasuja. Wšecze žu paduschi ſ wobsłužnoscźemi snaczi byli, tež hižom na wšelcych tukaju. Ssměschne pschi podawku pak je, so žu paduschi wupołożenu britwej na druhe městno pokózli, znadź žu ju k hładkowanju trjebali.

S **Hermanez.** Knjes wučzeŕ Becker ſwjeczeschze 1. hapreje ſwój 25ětny wjejny jubilej. Wobej wšy nascheje schulskeje **wožadu**, Hermanczy a Wyšoka, wopakaschtej jemu ſwój dźak ſ kwětkowymi a druhim darami. Schulšti pschednjeschzejcź pschepoda jemu ſ wutrobnymi ſłowami słoty cźaſnik ſ rjeczasom, schulske dźěcźi darichu pol duzenta ſlébornoho jódźeho gratu. Jubileiski dźeń wotewri spěwne towaŕstwo ſ kěrluschom „Njech Bohu dźakuje". Też schulske dźěcźi někotre spěwy pschednjeschzechu.

S **Wělcho Khołmza.** Lětsa tudomnu schulu 17 dźěcźi wukhodźi. 1. hapreje zastupi 14 małych dźěcźi do schule.

S **Kischischowa.** 1. hapreje ſwjeczeschze knjes kantor Menzel 25ětny jubilej ſwojeho pschehrowanja w Kischischowje. Dopołdnja wotmě ſo k jeho cźeſći schulska ſwjatoczinoſcź, kotruž bě knjes wučzeŕ Bergel pschiprawił. Wječzor ſerdźechu ſo zastupjerjo **patronata**, wožadneje zyrkwinskeje rady a schulskeho pschednjeizjcźerstwa, so byschu jubilarej **ſwoje** dłožopschecza **wupraſili**. Knjes kantor **Menzel** je w 25ětnym **žohnowanym** ſtutkowanju w Kischischowje 367 dźěcźi hacź k wotkhadej se schule rosnuczowak a wjele njedźelu wožadu se ſwojimi rjanym hracźom na pjschczelach natwarjak.

S **Rěcźizy.** W nozu k 29. měrzej pola zigarowcho wikowarja Proski paduchaj pobuschtaj a zigarettu a złódke jadłuka **kradnyschtaj**. Poltzaſiſti poſ dwěju młodeju pachołow wuſłédźi, pola kotrejuž też zigarettu a złódke jadłuczka **namakachu**.

S **Rowneho** pola Sślepeho. Saúdźenu njedźelu 3. hapreje dostachmy wažny wopyt. Knjes mišijonar Kowal ſ Brěžojki pola Sślepeho, tiž w Botharſkej ſtutkuje, pschińdże se jenym botharskim bratrom k nam, so byschtaj we Kowalki hoſcźenzu rjane pschedowanje dźerżałoj. Knjes mišijonar Kowal powědasche najprjedy, **kak** tu pisches Boże wodźenje w ſunjerskim strasche Boži słužobnik. Dale wězeſche wo botharſkim kraju, kak jo tam dźěła a kak jo lud ježiwi, schtož bě jara sajimalwe. Sswoje předowanje sakoži knjes mišijonar Kowal na bibliſku ſtawiznu wo lijenju, kak Noah kaſchcź twarjeſche. Wón pokasa, jo je mózno, so naſ ſamžne khłoſtanje nadpadnje, je-li jo njepokſchtimy, kaž ſamnjschi njepožłuſchny lud. Knjes Kowal a jeho pschecźel ſanjeſeſchtaj botharſkaj ſpěwaj, kotrejž so wſchitkim pschłucharjam jara lubjeſchtaj. Je-li jimaj cźaſ dowoli, bychmy jeju hiſchcze raz rad witali a wožeſbje bychmy prožoli wo botharſke ſpěwy. Wutrobny dźak knjesej Kowalej a jeho wěrbybratrej ſa tajti wopyt.

S **Brěžowki** pola Sślepeho. Dokelž ma ſo puć ſe Brěžowki do Dźěwina jako dróha wutwarić, je wón wot Brěžowki hacź k Dźěwinſkemu kubłej hacź na dalsche ſawrjeny. Jěsdny wobkhad pokasuje ſo na dróhu, kotraž do Sślepeho wjedźe a dale na Dźěwinſki puć.

S **Jaženje** pola Hródka. W nozy wot njedźele na pónjedźelu wokoło 12 hodź. ſo na Balzerez ležownoſceji błiſko ſtyhelneje pólna bróżeń wotpali. Haczrunjež bě Jahenjanſka wohnjowa wobora hnydom k pomozy, tola ſadźěwacz njemóžeſche, ſo ſo bróżeń hacź na murje wotpali. Tu běſche njemuzy ſwodu jara hubjenje. Kak je wohenj nastał, njeje hiſchcze ſnate.

Z Łužicy.

S **Mjasońzy.** W kuchini ſtarſchiſkeho bydlenja pónjedźelu rano 19ětneho Willija Steglicha morjewho namakachu. Wón bě ſo ſ **pjunom** ſajedożił a ſwojemu młodemu žiwjenju **łonz** ſcźinił. Kaž je ſe ſawoſtajeneho liſta ſpóznacź, je **młody** cźłowjek njeſłoſożowneje **łubjoſce** dla do ſmjercźe ſchok.

S **Wopakeje.** Tudomni gmejnſzy ſastupjerjo ſaběrachu žo ſ projektom wo twarjenju **wodowoda**. Budawki wobliczachu, so nětkuže na 330 000 hr. Stat pożcźi k tomu 165 500 hr., tak ſo dyrbi ſtebi gmejna hiſchcze 165 500 hr. k tomu pożcźicź. Pjenjeſy **ſu** žo **hižo** ſ **ſwoju** ſtronow pożkicźite. K wotpłaczowanju a ſadanjenju pożcźenych pjenjes ma wodowy dawk kłuźicź, tśi lětnje 21 000 hr. wunjeſe.

Se **Seifhennersdorfa.** Njedaloko korcźmy ſpłóſchi žo ſchtyrilětny kóń ratarja Roſcherja, jako jeho pachoł ke **pobkowanju** wjedźeſche. Kóń žo na nikim **moſcze wobraſy** a padny do rěki. Drobotne ſłocko žo **pſchi** padnjenju **tak** cźeſko wobſchkodźi, ſo dyrbjachu je dokłoc.

Se **Shorjelza.** Wutoru dopołdnja wokoło 9 hodźin ſta žo na dwórnischcźu w Schlaurocze cźeſke njeſbožo. Spinadłowy ſamkaŕ Hermann žo pyched jědźazym żelezniſtim wojom ſakopny a padny. Wóz jeho pschejedże a jemu wobej ſtopje wotjědże. Snjeſbożeneho wohnjowa wobora hnydom ſe ſanitetnym autom do Shorjelskeje khorownje dowjeſe. Hermann je woženjeny.

Ze ſusodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Internazionalneho dybjacźneho paducha ſajeli.) Kaž hižom wcźera pišachmy, ſpyta **pjatk** dopołdnja w jenej banzy w Drježdżanach njeznaty **mużjk pożelnjeſej pakcźik** ſ 20 000 hriwnami kradnycź. Tola to žo jemu njeſpodarjſi a jeho ſajachu. Na **policiji** žo wupokasa, so je ſajaty internazionalny dybjacźny paduch, 37ětny Michał Golda ſ Warſchawy.

* S **Lipſka.** (Wulke paduſchſtwo w jenym natkadźe). Tu žu w jenej natkadowej knihaŕni wulke paduſchſtwa **knihow wotkrył**i. Natkadowi pſchitajcźerjo žu nekotre **tyſac knihow** kradnyli. Schtyrjoch paduchow a jeneho pſchekhowarja ſajachu. Paduſchſtwa dołhaju hacź do ſěta 1924. Dwaj paduchaj w natkadże hižom pſches 30 ſět dźěłakaj.

* S **Lipſka.** (Dwě ſmjertnej njeſbožoj.) W jenej ſłokolowni je žo 11 ſětny ſchulez po ſkhodowym wobkłoženju dele ſunuł, runowahu ſhubił a ſ druheho poſtkoda do pinzy delepadnył. Tam je bjes wědomja leżo wostał a poſdźiſcho w khorownі wumrěł. — Dalſche njeſboże ſta ſo ſobotu na Kěžor-Wilhelmſtej dwóch njedaloko Kronprynzoweje dróhi. Jena wothladarka dźiwſche dróhu pſchekrocźiż. Ju ſhrabny automobil a ju tak wo jemju vjerhnuł, ſo na to wumrě.

* S **Buchholza.** (Ssmjerć w draſtowym khamorje). Schulſti hólc, tśi cźaſnike ſwoju macź, kotraž dyrbjeſche ſo do bydlenja wróczicź, naſchercź, ſawrě ſo do draſtowcho thamora a pokoji ſtebi powjas wokoło ſchije. Powjas pak ſo ſacźahny a hólz ſo ſadaji.

* S **Annaberga.** (Ssněh w Rudnych horach.) Na wjſchcźich wjeſſchcźach Rudnych horow je ſo nowy ſněh naſchoł. Na Schmrčkowej horje je ſo nowy ſněh naſchoł. Na Schmrčkowej horje naměrichu w nozy na pónjedźelu 12 zentimetrow ſnjeha a 3 ſtopnje ſymy.

* S **Hohenſteina-Ernſtthala.** (Lohkomyſlnoſcź.) Młody cźłowjek cźerpjeſche na nóz. Wón dźeſche k lekarjej, kiž dyrbjeſche ſ operaziju ſapſchinnycź. Po wuwjedźenju operazije ſakaſa mjodowcu cźłowjeſkej kuricź. Tón pak telko mozy na ſebi njeměſeſche, ſo ſo kurjenja ſdźerżecź njemóžeſche. To ſu ſa njoho ſ wožudom. Wón žo w nozu ſ nikotinom ſajedożeji a po ſakoſnych bolesjach wumrě.

* S **Trjebjezyn** w Schleſyſkej. (Njerozum.) Jena 17-ětna dźěłaczerka bě ſ diwnej nłudnymaj cźłowjekomaj ſabdźała, ſo litr palenza ſajdoru wupije. Wona hnydom telko alkohola wupi, ſo wědomje ſtubi a njedźiwajcy lekaŕſkeje pomozy wumrě.

* S **Gliwizy** w Hornjej Schleſyſkej. (Pſchewjeſe pałcneho ſwiritusa pili.) Njedźelu a pónđelu w Soſnowiczach ſchtyri wožoby wumrěchu, tiž běchu pſchewjeſe palcneho ſpiritusa pile. W prěnim padže wopi ſo ſtara pſchecźelka ſe ſwojej pſchecźelnizu, kotruž bě ſ ſebi pſcheproſyła. W druhim padže pak ſebi nětkuže 60 ětna ſónſka a jeje 40 ětny ſyn ſmjerć pſchipiſchtaj.

* S **Barlina.** (Cźežkej wobkhadnej njeſboži). Powichitkowny Němſki automobilowy klub w Brandenburgſkej wujeżdże ſebi njedźelu wot Barlinſkeho hrodowſkeho namešta do Freienwalde. Krótko pſched Wriezenom dźiwſche auto jeneho rentnarja ſ Oberſchöneweide wjetſchi auto pſchécźahnycź. Pſchi tym žo njeſabzy prawe prědne kolo ſypny a auto ſo dwójcy pſchecźišny. Schtyri nutſkadźejcy wožoby ſo na dróhu cźiſnychu. Wichitzy ſo jara cźeſko ſranichu. — Njedźelu wječzor w Friedrichsfeldże auto a motorſke kolo do ſo ſrajſchtej. Motorowy kolesaŕ a jeho towaŕſch ſo ſoka cźiſknjſchtaj. Cźeſkoſranjeneju dyrbjachu jeju do khorownje dowjeſcź.

* S **Eſſena.** Dokelž ſo ſemja ſadźi, ſo w naſchim měſcze dźeſ ſtareho torhoiſcźa ſypny. Tu naſta dźera, kiž bě nětkuže 20 metrow ſcźeroka a dźeſacź metrow hłuboka. Měſchczańſka rada dyrbi dźeru hnydom wupiełniſcź dacź, dokelž je ſtrach, ſo ſo dźěł twarjenjow dla ſadźenja ſemje ſo ſapſypnje.

Přilopk.

***Diſziplinarne jednanje pſcheczіwo ſararjej Schneorej.** S pruſkeho evangelſkeho konſiſtorija ſo powě, ſo je konſiſtorſtwo pſcheczіwo ſararjej Schnoorej w Königshorizje diſziplinarne jednanje **wotewriło**, tola niz tohodła, ſo na njeho tukaja, ſo je mordaſtwo wobeſchoł, ale k pſchepytowanju wſchelakich druhich wězow, kiž ſo jemu **wumjetuja**.

* **Do łonza ſwětoweje wójny** bě w Bernje a wokolinje (na Morawje) 55 němſkich a 15 cźeſkich ſchulow. Lětſa je tam 97 cźeſkich a 29 němſkich (ludowych) ſchulow. Potajkim runje nawopak. Tak ſu Winſzyn knjeza němzowſtwo dźerżeli. Nětko je padło a pada, hacź rozpadne.

* **Dwanacźelétna ſapaleŕka.** W Offenbachu ſapali 12ětna ſchulerka ſchulſti thamor, do kotrehoż bě wucźeŕ liſt ſchował, kiž běſche holzy wotewſał, ſo by jón jeje nanej pſchepodał. Holza dźiwſche liſt ſniciźcź, ſo jón nan **do rukow** doſtał njeby. To ſo jej też poradźi. Tola woheń žo po ſchulſkej ſtwje dale roſcheri, ſo dyrbjachu wohnjowou woboru na pomoz ſawołacź, kotraž woheń ſala.

* **Wjeſnju wopacźnych pjenjes wuſłédźili.** Hižo dleſchi cźaſ ſpytachu ludźo w Dortmundże, ſo bychu falſchowane tśihriwnaki do wobkhada pschinjeſli. Tola prózowanjam Dortmundſkeje kriminalneje policije je ſo paradźiło, dźeſaŕnju wopacźnych pjenjes w bydlenju ſamkarja Wendy wotkrycź. Kriminalna policija ſebra hotowe falſchowane pjenjezy a wſchón dźeſaŕnſki grat. Wendu **pak ſaja a ſtatnemu** ſcźanjſchemu pſcheſodu.

* **Wozudny łoſ.** W Sonnenbergu w cźeſkich Rudnych Horach ſta ſo tele dny ſtruchły padawk. Jedyn wjeſnjan, kiž běſche ſo hatłe loni wożenił a bě ſe ſwojej mandjelſkej w najbohożowniſchim mandjelſtwje žiwy, bě ſebi twarſki łóſ kupił. Jako ſebi nětko w februaru cźehnjenſku liſćinu twarſtich łożow wobhłada, namaka k ſwojemu radoſtnemu pſchekwapjenju — wěſo dokelž běſche liczbu ſamenik, ſchtož běſche ſa njeho nětko ſ njeſbožom —, ſo bě cźiſło jeho łoſa ſ wyſchſchim dobyczom cźehnjene. Jako pak ſo wupokaſa, ſo běſche to ſmyłk, widźeſche nadobo ſwoje nadźije do niczeho roſpłunycź. To pak jeho duſchownje tak roſtſchaſe, ſo dyrbjachu jeho do hojenje dowjeſcź, dokelž ſo pola njeho ſnamjenja duchalhorjeſce pokłasowachu.

* **Biecźkaty tyfuſ w Galiziſkej.** W Piwnicźi w Nowoſandeſkim wokrjeſu w Galiziſkej biecźkaty tyfuſ epidemiſzy ſakhadza. Wyſchnoſce ſu pſchikłakale, ſo maju ſchule ſamknycź a ſo ſo kemſchenja wotměwacź njeſmědża. Burjo ſ wokolnych wſow njeſchkiduu wjazy na wiki. —

* **Wulki wohenj we Muheſſej.** W měſcze Körösmezo w Maramaroſkim komitaczе w jenym domje wohenj wudyri, kiž ſo pſchi ſylnym wichorje ſ njeſmérnej ſpeſchnoſcźu wuſpieſtrě. Sa krótki cźaſ ſtejachu zyłe ſmuhi twarjenjow w płomjenjach. 120 twarjenjaw je ſo da cźiſta wotpaliło. Też je wjele ludźi wo žiwjenje pſchińdło.

* **Seylny wichor pſchi franzowſkim mórſkim brjohu.** Pſchi ſylnym wichorje je ſo parna łódź ſe Saint Malo potepiła. Wichor je po zylym franzowſkim mórſkim brjohu ſłe ſachwadźał. S wſchelakich franzowſkich pſchimórſkich městow pſchihładżeja powěſče, ſo ju łódźe na morju w nuſy. Wożebje make rybaſke cźołny mějachu pod wichorom cźerpjecź. Tſi cźłowjekoſo ſu ſo ſatepili.

* **Wichory, ſlimki a ſněh w Franzowſkej.** Poſledni cźaſ po zyłej Franzowſkej ſylne wětry a deſchcze ſakhadźachu, kiž wſchudżom wulku ſchkodu nacźinichu. W Bogeſach ſpadny thermometer niże 0 a hory ſu ſe ſněhom pſchikryte. W Auvergneſkej provinzy ko hižo tydźeń dołho ſněh dźe, na horach leži tam ſněh nětkuže metr wyſoko a wobtłhad na żelezniju jara hacźi. We wokolinje Montpelliera zyhnowaſche ſatrachny wichor, kiž na polach wulku ſchkodu nacźini. W měſcze wotkry tśehi, ſpowała wuhnje a elektriſke ſcźěkory. Wobſebje wulku ſchkodu nacźini wichor wokoło měſta Nevera, hdyž jón ſliwkojte deſcheze a krupy pſchewodźachu. Tu ſpowała wichor pólne bróżnje a ſwuwała wjele ſchtomow. Na morju bu wichor tak ſyłny, ſo ſo rybaſke cźołny wjazy na morje ſwěrcźej njemóžachu. Pola Duarueneza je ſo ſcźěſcź cźołnow podnuriło. Pola La Hage pſchi kanalu mjes Franzowſkej a Jendźelſkej morjo ſchtyri cźełła wobſkadźi jeneje franzowſkeje łódże pſchikłalwi.

* **Puki mjes ſtudentami w Franzowſkej.** W jenej ſhromadźiſnje w Renneju, kotruž 500 ſtudentow wopyta, dóndże k dźiwjej bijeniu. Studentoju jeneho ſtudentſkeho ſjednoczeńſtwa mjetachu do wjednika ſhromadźiſny ſ tintowymi ſcźełkocźkami a dobuchu ſo nekotre rasy na podium. Polizija wóſom ſtudentow ſaja.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſo jutſiſchi ſchtwórk.** Wišate, mazjate njenwobſtajne, w Jendźelſkej po krótkim wuwjedrjenju wopjet macźenje.

*

Němſki ſejm je wikazan hrimnow, kotryż je ſo ſa Drježdżanſki hygieniſki muſej jadał, ſapowědźił. Dale je wuſchmórnył miliion ſ ſpěchowanju turnowanja a ſporta, 700 000 hriwnow ſtudenſkeje pomozy, 500 000 hriwnow ſ wobaranju pſcheczіwo pokhromje a ſchlinkowje, 2½ miliona ſa młodych wucźerjow, 50 miliſnow ſa produktiwne ſpomoženje ſa dźěłonjemježerjow. Sa małych rentnarjow ſo 25 miliſnow hriwnow a jako pſchinoſchk němſkeho ſtata ſa ſawěſczenje invalidow ſo 72 miliſnow poſtaji. Podpjerazje ſpomoženjſtwo ſa dźěłonjemježerjow ſo wot 200 na 450 miliſnow powyſchi.

*

Jako pſchipomoz ſa radu dawanje w ratarſkim hoſpodarſtwje ſo 1,9 miliona, 700 000 hriwnow pſchecźišnow roſtliniſkim ſchkłownikam, po namjeze ſozialdemokratow 4 miliony hriwnow ja podawanje ſėdże thudnym dźěcźom pſchiſłuſchnych.

*

Drježdżanſki ſawniſki żud je wyſchſcheho dawkowcho inſpektora Kunzu ſ Drježdżanſkeho finanzneho hamka dla cźeſkeho pſchecźišiwjenja k poldra lětu thjostarnje, pokładnika Lipzeanſkeje giropokładnizy Schuſtera dla njeſwěrnoſcźu k ſaſtwu na 1 ſěto a dr. Huhna dla pſchekhowanja k ſětu khłoſtarnje a k ſhubjenju cźeſnych prawow ſaſudźił.

*

Dla ſawjedźenja dźewjecźhodźinſkeho dźěła w horniſchleſiſkich podkopłach dźeſ hórnikow ſtrajkuje.

*

Jednanje wo němſko-pólſkim wikowaſtim ſcźeſzenju ſo hiſchcze njeje ſapocźało. Němſka ſa ſaſydowe Němzow w Pólſkej prawa żada, kotreż ſo Pólſka ſapowědnje, pſchipóſnacź.

Swójbne powěſče.

Swěrowanaj: Ottomar Rjech we Wjaſońzy ſ Hildegardu rodź. Pfeifferez w Budyſchinje.

Semrěli: Marta Marja Bryſej w Dobruſchi, 20 lět. — Willy Petzold w Budyſchinje, 30 lět. — Waltaŕ Fiſcher w Bręży, 19 lět. — F. Tſchirn, pſchekupz w Lubiju, 74 lět. — Auguſta Beſſerowa rodź. Probſz w Lubiju, 63 lět. — Jan Schuſter, dróhowy dohladowaŕ na wumjeńku w Kettlizach, 64 lět. — Kurt Marten, wyſchſchi ſekretaŕ wokrjeſnego wubjerka w Hródku. — Paſwoł Felix, murjeŕ a wójſki invalid w Jaženje pola Hródka, 32 lět.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyſchinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton A. Dučmanc w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźěł: Arnošt Bart w Budyſchinje. — Za rjeſbiſki G. Jusk w Budyſchinje.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršownі (Christl. Vereinshaus) na Hornčefskej hasy. Načolnik.

Budyšin. „Sokołki" zwučuja dźensa srjedu wječor we 8 hodź.

Drježdźanski „Hromadnik" zmeje hač na dalše swoje zetkanje jenož prěni štwórtk měsaca pola hosćencarja G. Zmija, Christianstr. 22 p. Serbske hodźiny (čitanje, rěčnica, recitacija) přichodnje jenož privatnje. Bj. Krawc, předs.

Kedźbu! Štó znaje tekst spěwa: „A ženje ja njejsym tak wjesoły był, hač hdyž sym do pincy po smjetanu šol" atd. — Njech so mi hnydom připóśćele. Jurij Słodeńk w Pančicach.

Komorow p. Rakec. „Jedn. Sokol" zmeje jutře štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje w „Kačej korčmje", na kotrež so też načolnistwo Ralbičanskeje Jednoty sobu přeprosy, dokelž so tuta Jednota na wokrjesnym zwučowanju w Kulowje wobdźěliła njeje. Nazdar! Načolnik.

Malešanski zwučowanski wokrjes „Sokoła". Přichodnu sobotu wječor wot ½8 hodź. je zwučowanje. Njedźelu rano wot 7 hodź. (při rjanym wiedrje) hodźinu lohku athletiku, potom zaso zwučowanje. Popołdnju wot ½3—4 zwučow. dźěći za zlět, ale w Malešecach. Načolnicy dźěćacych wotrjadow njech so tam zeńdu. Hwizdanje a bubnowanje wupadnje dla póstneho časa. Bart, načolnik.

Radwoł. „Sokoł" zwučuje pjatk (8. IV.) wječor we 8 hodź. Přichodny tydźeń zwučowanje wupadnje.

Serbskim spěwnym towaŕstwam. — Prěnja zhromadna pruha za wulki koncert (20. VI.) w Budyšinje wotměwa so niedźelu (bołmončka), 10. IV., popołdnju **w štyrjoch** (ale z dypkom) w žurli „Serbskeho Domu". Winowatosć kóždeho towaŕstwa a kóždeho spěwarja je, zo přińdu. Z dobom so wupokazy za wšě sobuskutkowace spěwaŕki a spěwarjow wudźěla. Knježa dirigenća cheyli na tutym dnju ličbu swojich sobuskutkowacych k. pokładnikej Wowčeŕkej sobudźělić. J. Słodeńk, hł. dirig.

Sowrjecy. „Sołobik" spěwa při rjanym wjedrje tón tydźeń štwórtk, jeli so dešćuje, dha pjatk. Prajće to dale, wšěm žónskim a mužskim sobustawam a druhim serbskim přećelam. Přińdźće wšitcy!

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Wubjerkowne posedźenje je přich. sobotu (9. IV.) pop. ¼4 hodź. w „Serbskim Domje" w Budyšinje. Starši.

Najtuńša

dźeršliwa a elegantna drasta je

woblek po měrje z mištr Ditrichoweje dźełaŕnje!

Wosebje tunjo:

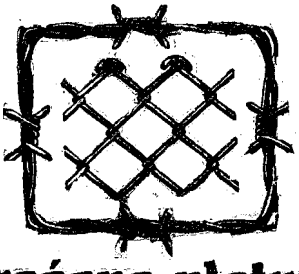
wobleki swj. woprajenju a konfirmaciji.

Skład pokazkow za tkaniny wšěch družin

w jenož dobrych kajkosćach a we wšěch płaćiznach. Na přeće přindu do domu, předpołožu pokazki a radźu wćewustojnje.

Pětr Ditrich, krawski mištr

w Kulowje, Haschkestr. 22, njedaloko piwaŕnje.

Grońane pletwa

4 rožkate, wšěch wulk. wóčkow a sylnosćow grotow

zhotowja spěšnje a tunjo

Gebhardt & Co. fabrika groćan. tworow

:: wotdźěl za twarjenje lěsycow ::

w Budyšinje

na Karlstraße 5 :: Telefon 3394

Wotedawamy też po mjeńšich dźělbach!

Wotewrjenje wobkhoda!

Česćenemu wobydlerstwu w měsće a na wsach dowolam sebi k wěděnju dać, zo sym tu w měsće

na Bohatej hasy čo. 10

z dźensnišim dnjom pod mjenom

drogerija Johannes Teich

zelowy, parfumowy a barbowy wobkhod wotewrił.

Dokelž sym wjacy lět pola prěnich firmow małeho a wulkeho wikowaŕstwa dźěłał a też krajnje připóznatu akademiju drogistow w Brunšwigu wopytał, zamóžu wćewustojnosć powołanja nałožować a mam zwiski k prěnim domam našeho powołanja. / Budu so stajnje ze swojimi přistajenymi prócować, ze sprawnym a přećelnym posłužowanjom a radźenjom krute wotběrarstwo dobyć a prošu moje předewzaće dobroćiwje podpjerać.

Telefon 3411. Z počesćowanjom **Johannes Teich.**

Poł darmo

šćěće a serśćowcy

so wšědnje poskićuja. **Tohodla pruhuj wšitko a wobkhowaj dobre.** Moje 40 lětne skutkowanje w mojim powołanju poskića kupcam při potrěbje kruće sprawne kajkostne twory. / Zo bych Was wo tom přeswědčił, wustajam w swojich wukładnych woknach

na Hauensteinskej hascy

wot dźensa sem twory, kotrež su wšitke w mojej dźěłaŕni zhotowjene. Prošu Was, zo njebyšće so prócy bojeli, wšelakosće wustajenych tworow wobkedźbować. / Sobuwustajene surowiny, kotrež su wšě z wukraja, pokazuja Wam wobraz nałožowanja. / Poručam so k zhotowjenju techniskich šćěćow, kaž też mašinskich šćěćow wšěch družin po mustrje a předrysowanju.

Wilhelm Kast

šćěćkaŕski mištr

NB. Kupuju stajnje włosańčiny po wšěch dźělbach.

Pilnu a spušćomnu

dźowku do hródźe

pyta k 1. meji 1927

hosćenc w Pančicach.

Jutrowna holca

so na mału žiwnosć pyta. Zhonić we wud. „Serb. Nowin".

2 běhakaj

staj na předań

w Khelnje čo. 13.

Copłe kholowy, košle nohajcy, stalčiki pola

J. Erler w Budyšinje

při Krónoryncowym mосće.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Šórcuchi k jutram

za žony, holcy a hólcow z najlěpš. tkanin derje dźěłane w formach, kiž derje drasća a po nizk. płaćiznach pola Wilhelma

Rudolpha

na Kěžorskej arózy 8

w Budyšinje

Ložowe šaty

pisane a běłe, najlěpše wupjerki, kupanske ruby, twjelki, trjenja, šantka, košlowe tkaniny, syru kopriwinu, módry čišć, hotowe košle, šórcuchi, słomjaki atd. wšitko najtuńšo pola

Emil Wehrle w Budyšinje

na Jerjowej hasy 7 na Jerjowej hasy 7

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Nawěštki přinjesu wužitk!

Metr 0,70 hr.
„ 0,88 „
„ 0,95 „
„ 1,15 „
„ 1,20 „
„ 1,35 „

GÖRLITZER JOHANNES

Rautenhaus Schaum

BAUTZEN

Jara dobry

Raffia-bast

najtuńše kupne žórto

Winter

bratŕa Miersch nasl.

w Budyšinje.

Tel. 2015 na Žitnych wik. 30.

Symjentne běrny

(Kaiserkrone) su na předań

w Kobelni čo. 14 pola Klukša

Nimale nowy, nowočasny

dźećacy wozyčk

je na předań w Budyšinje Karlstrasse 18?.

Lebertran za skót

wapno k picowanju

pola

Wintera,

bratŕa Miersch nasl.

w Budyšinje

Tel. 2015 na Žitn. wikach 1?

Naturska hojeŕka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

Rěčne hodźiny wot 7. haprileje sem

na Jägerskej drózy 5!

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Sym so z pućowanja wróćiła

Gertrud Hobrak

hojeŕka za ludźi a skót

w Budyšinje, Mała Předaŕska hasa 1

Rěčne hodźiny: Štwórtk, pjatk a sobotu. Při nuznych padach też mimo rěčnych hodźinow.

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

Dydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a malc meble, stólcy

Samsna dźełaŕnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnišu 2

Strykowansk. wolmu

jara tunjo.

K. Erler na Žitnych wikach 11

Kedźbu ratarjo!

Dla małeho ruma předawam

mlokowe centrifugi, płuhi, bróny za łukiwłóčenje a druhe ratarske mašiny

wjele niže nakupowanskich płaćiznow. Njekupujće prjedy, doniž njejsće so mje prašeli. Płaćizny bjez konkurency tunje.

Carl Gast w Budyšinje na Drjewowych wikach 27.

Příloha k číslu 81

SERBSKE NOWINY

Srjedu, 6. haprelce 1927

Sebi samemu nohu wotrubnył.

Sensazijski prozeš Winsteho wunamakarja.

Pśeds Winstim tšłostanśim ľudom sapocža jo kedźmjeśi ľudźaśy prozeš pśeceźiwo inźenjerej Emilej Marekej, jeho žonje, jeje žwakowej Pauli Löwensteinowej, pśedawśicnemu šcpitalśkemu słužobnikeju Mrośej a tośo žonje. Mareka wobškorźaca, so je žebi pak žwoju nohu wotrubnył pak žebi wotrubnyc dał, ś wotmysłjenom, žebi sawźeśenźiśu sumu 400 000 dollarow, ś kotrejž bě jo pola Anglo-Danubian-Lloyda sawźeśiś dał, dobył. Jeho žona a žwakowa winujetej jo, so śej pśeds tom pomognej bylej, a wšomźim tśiom ľudźom wobškorźanym dawa jo nimo tośo wina, so žu Mrośej mandźelśkeju je žlubjenjom premije 10 000 šchillingow pokupili, so Mrós we žwojej žamowmocy śi jako šcpitalśki słužobnik primarneju lekarjowa dra. Friesa a dra. Paula winowaše, so staj na wotewźatej Marekowej nošu ś lěpšemu sawźeśenśiśeho towaŕśtwa wšchelake pśemeńenja cźiniłoj, i kótrymiž by jo žo śdaco šłudźiło, so je jo žo słonzowanje nohi, niž ka Marek wobkrucźa, pśeds njeśbožowny pśichipad stało, ale ś wotpohładom, jako by žebi sam wotrubnył. Šcpitalnego słužobnika Mrósa a jeho žonu na to dla pśichiłkodźenja a wopaczneho žwedźenja sajacu. W pśichepytowanśtwej jatbje je jo Mrós wušnał, so je žwójba Marekej k taśemu wuprajenju nadpjerała.

Tu jedna žo woprawdźe wo „ledźonoscź słudźowazu" prozeš. Kaž po psychologiśkej ŕaś teź po prawiśnistej kriminelnej stronźe ľušcha Markekowy pad k najbóle sajimawym a ledźonoscź słudźajym tšłostanśim padam nowocžasnych kriminalnych stawiśnow.

Inźeńer Marek je se śpytnikom, a njedźiwajźy žwoje utłodośce bě jo tola hižo pśeśe wšśe sadźewźi wosłuda, śpytnikam jo napśeśeco stajaze, pśehedobył. Wlnsćcźaźy pśichiłodź jemu kmaśne. Projekt mějeśe jo wuwuwjeśś, kiž „kaž jo byc ľuda, jemu wulke samoźenje ľubjeśe. Jednaśe jo mjenuju wo milionwanje Burgenlanda, wot Nakuśeje njedawno pśichiłwojeneho. Sda so, jako by jo wšchitko nanajlěpje šchłachćiło. Krajne knjeźerśtwo bě jo wuprajiło, so chże 50 milijonow do milinaŕnje, wot Mareka namjetowaneje, zapokasacź a teź rukowanje za kredit na jenak wulku sumu pjenjes jo młodemu wunamakarjej posćiźi. Schto jo nětko sta? Hacź bě jo se žnom wo milijardach wopoźił? S krótka, wón mějeśe sa to, so jo tola zyle žamo wot jo rosumi, žwoje žiwjenje a žwoju khmanosćź k dźełakwośći prawje wupłoko sawźeśiś dacź. A tu nadobo sta jo tónle tranźiśti pśichipad.

Junu rano w lěcze wótry sańśchik — a wotrubnjena noha. Wšche-li to žurowe njeźbožo, bšche-li to śłóźiniśke žamo žebje ŕanjenje? Pjecza ľudźo wo tym rěcźachu, so je Marek pod hypnotiśkim wliwom žwojeje wo pjeć lět starśeje žony to cźinił. Na wšchě tute praśchenja ma nětko prozeš wotmołwjeć.

W sawźeśenśiśim dorěcźenju bu śłubjenje kóždeho cźełneho stawcźka wobežje pohódnoścźene. Tak by dostał wuplacźene, by-li prawu ruku śłubił, 15 milijardow krónow, by-li widźenje pśichiładźił, 7 milijardow, abo mały porś ľeweje ruki połdra milijardow krónow.

Na to rospowěda wobškorźany, kak je jo njeśbožo stako. Wón je na kuluchu dźełał. Nadobo je žurowu bolośćź na nohu sacźuł a wědomjo łhubił. Jedyn ś pśichiłynditkow praji wobškorźenemu: Wy sće ś prawej ruku rubnył a pśiśi tom ľewu nohu trjechił; to nam móžno njeje. — Pśichiłynduił dże ke kuluchej, wša ľeker do ruki a pokaźuje, kak je jo wobškorźany nimowólnje śranicź chcył. Potom rjekne: „A je pśichi tym wostanu, Wy njemóžeśćeje žebi ľewu nohu ś njeśbožownym pśichipadom tak cźeźko śranicź." — Nětko dże ŕakitowaŕ wobškorźeneho ke kuluchej. Tón dźe dopokasacź, so je pśchedwidźeneje wobškorźeneho wérne. Wón pśichima sa ľeker a macha wospjet ś njej nimo kulucha pśheceźiwo ľewej nošu. Pśichipoźłuchaŕjow smózu so pśichi tutej demonstraciji wulka nerwolnośći.

Wobškorźeny dale wuwjeduje, so njeje dozyła watpohład měł, śchkodu wośjewicź, pśeśeźoj moralne wobmyślenja žu jemu žwedomje ŕrjebałe, so jo tola njehodźi tak wyšoko jo sawźeśiś, a potom ŕuhdom tak cźeźko śniježbocź.

Pśchedźyda: Waśche wuwjedźenja njejšu prawe. Tu budźemy wot žwedkow ŕlyšeć, so śe hižo najaŕtra šchkodu pśichipowědźił a jo sawźeśenśiśeho šaśtojnika, kiž bźśche k Wam pśiśiśkoć, wopraśchał: „Nźewźrno, ta wěz budźe bórzy śtónczena?"

Towaŕśtwu je taśka hobŕśa śuma napadła, dokelž taśke wyšoke sawźeśenje jo jara rźdko śtawa. Šaśtojnik je jo nad tym wulzy jara spodźiwał, a taž žwedzy wobkrucźeja, je runjewon łhupe mjeswoczo cźinił. Towaŕśtwo je tole sawźeśenje jenož tohodła pśchewźelo, dokelž njeje jo wono jemu rśkantne śdało.

Wobškorźena Marta Marekowa šarocźejo jo wotpokasowaśe wobškorźbu, so žu wona žama abo jeje macź abo jeje śotra mujej nohu wotrubte.

Młody byrglehrajcf.

Podał P. Krjeźmaŕ.

Pawoł rěka hólcźej, wo kótrehož wobdarjenosći cźasomy dźenża cźitaco, kótrehož bóśt žiwjenja naš hłuboko ŕuhnje.

Bě hakle śtnaczе śét ŕaty, jako hrajeśe byrgle ś tajkej wustojnosću, so jo wšchitzy ŕemśerjo pźiwaźu. Cźasto pśeźiwu pobożni wośadni duzy ś zwrkuje wo nim a žónśi śplah njeznowaśe jeho ś Boha wobdarjene dźěco.

Najkrašnjśe ŕaklinczańe byrgle kónz Božeje mšśe jako šahra po žwojich myślach śtojeny śkónczny śpěw „Žedźenje ša wěczнej domiznu". Bě, jako bychu ŕabake ruzu k njebju prośco a žedźo, łubje tśicpotałej w pacźerju, kóleni ŕo ŕkonikej w pobożnosći k Bogu.

Knjes nad hrodom, ŕtarz bjes dźěcźi, mějeśe žwoju radoseź nad hólcźezom a jeho cźasto ŕ ľebi na hród pśeźe prośy. We wobśpěrnych rumach ŕaklineja potom hłóš hrabiuki, kótruž hólcźej na ŕkchidle pśchewodźeśe.

K žnjowemu śwjedźenjeju dari hrabja wośadże nowe byrgle. Pawołowe wjeśele njeśmajeśe njejšow. Tola dyrbjachu najprjedy ŕtare byrgle wottorhaś, prjedy hacź możachu nowe pośtajiś.

Tak bórzy hacź mějeśe Pawoł ŕtwórku ŕwobodneho cźaśa, pśchiładowaśe wottorhanju łubjenych ŕtarych byrglow. Mnoheje krjepjele pota bě trěbneje a cźasto dyrbjeśe ŕkekera žwoje ŕaniczaze dźěco wukonjeć. Kóžde ŕwobodnjenje ŕaŕza we Pawłowej wutrobje a wubudźi w njej hłuboku bolość.

Jako ŕo po mnohim ŕarubnjenju jena poboczna ścźena ś mulkim wrjeśkotom ŕwjeśe, Pawoł ŕareji. Jenož šwaha ŕtychowaśe. Ś hubу a noža ŕtupaśe jemu kŕej.

Dźěkaczerjo jeho śtěhnyčhi a donjeźeźu jeho k ŕtarśchimaj, kotrejuž jenicźi ŕynk bě.

Wošadny kujeś ŕaraŕ jeho cźasto wopytowaśe. Wjawśchi hólcźezowej běźeź mežyž do ŕwojeju rukow, pośpeŕnywśchi jemu wo ŕtarych byrglach, lijeśe jemu balŕam na wutrobne a cźełne rany. Pawoł tak pośaby, ŕo ŕu ŕtare byrgle ŕniczeне.

Śdaśe ŕo, ŕo Pawoł ŕajo wotkhori.

Jeho žiwjeniśki běh a jeho ŕtónczenje pak bě wyšchcha móž postajiła — Pawoł ŕemrě,, jako poźledńje ŕłyki ŕtarych byrglow w Božim domje wośtronichu.

Druhi dźeń bě njedźela.

Wjeśnjenjo dyzchu ŕwojeho makeho wunnéża pśheds woltarjom na marach ŕtejo měcź. S błédym njeswoczom, ś wuraŕom, jako by ŕajŕyšchał ŕwój śpěw „Žedźenje ša wěczнej domiznu" wotpoczowaśe pśheds nimi jich lubuśchk — kujeś wuczerja jenicźki žyn.

Schtož mějachu wośadni na ľuětkach doma, ŕwjeżnychu do zyrkwje, postajichu je pśhi kaśheju. Se ŕahrodkow pśheds domami bě ŕo wścha ľuětna kŕaŕa ľubiła a ŕo tu ŕjednocźiła do morja dźała a lubosće, w kótrejež ŕotnach wotpoczowaśe jich lubuśchk na marach.

Ścźicha kročzachu potom ŕa kaśheju. Knjeś ŕaraŕ rěcźeśe wo dźěcźazym žnju, wo wotiynku wutrowy dźěcźa, kiž žu ŕjewy nam njewumyślenźomneje potajnośće. Na dźěcźu ŕpójnajemy wśchehomóž Božu, kiž ŕo ŕjewi w dźěcźowśkej cźiśiej njewobkroženej dušchi.

Maly kaśhej ŕhubi ŕo w rowje. Morjo ľuětkow ŕo na njom ŕaje a ŕeuoni wrócźa ŕo wjeŕnjenjo do žwojich domow.

Jich lubuśchk wjazy njeje.

Śwony žedźo klincza a prośba pobożnych, ŕo bychu ŕtajuje žwoje duśche wotewrili dźěcźom, pśheteź ŕ dźěcźowśkeje wutroby roni ŕo Boża potajnośćź a ľubśchcza ŕo ŕtomjenja lubosće.

Přilopk.

* **Dźěcźi we wjelcźej jamje.** Biśkop H. Pakenham w Kalkucźe powěda w nowinje „Weśminśter Gazette", kak je duchowny Schingk, najwjedowaŕ gyrotownje we Midnapuru w Indiśkej, dwě dźěcźi we wjelcźej jamje namakaŕ. Wobydlerjo jeneje tamńśheje wjeśći powědachu, ŕo žu ŕtych duchow widźeli w dźerje pod wulkim mrowiśchcźom ŕo ŕhubicź. Schingk da ŕo na wośnamjenjene mějeno dowjeźcź a napominaśhe pśhiměrjowych domorodnych, ŕo bychu dźeru dale wuryli. Nadobo wuśkocźiśchcź wjelkaj ŕ dźerj a dźyž dale zyjachu, pokaźa ŕo wulka wjeścźiża, kótraž njemdrze móŕcźo ŕo ŕ mężna njehibaśhe, donit ju njeŕabichu. Dale ryju namakachu w jamje wjelcźećźi a mlodej holcźaj 2 a 8 lět ŕtarej. Wobej běźchtej ŕara dźiwjej a ŕahcźowakjo ŕkakaŕchtej po wśchěch ŕchtyrjoch do lěża, hdźej jeju ŕtónczenje doŕahnyło.

Heinrich Pestalozzi / šławny paedagog.

12. 1. 1746—18. 2. 1827.

Poźledńje lěta a žmjerć wulkeho cźłowjekowlubowarja.

„Njeźwrěścźi, ŕkutk mojeho žiwjenja; njeźwrěścźi, śteji hišcźe; Bóh jón wukhowa!" Tak móźeśe Pestalozzi hižo na nowoletnym ranju lěta 1809 ś ďaknej wutrobu wušnacź, jako k žwojemu domej a wušławej pŕeni raz w nowym lěcze žwjatocźnje rěcźeśe.

Ně, njeźwrěścźi, nětko hišcźe niz, tutón žwjaty ŕkutk nadobneho, njeśpróźniweho bdźerja, wjele bóle žo ŕdaśhe, jako by nětko ŕakle dyrbjał wjeśćiś žwojeje šławy dozpěcź. We wšchěch krajach žo ŕakoźichu ŕchule po Pestalozziowych myślach, ŕe wšchěch ŕtronow němśkeho kraja pśichkhadźachu wučeni ludźo do Yverdona, ŕo by wašchnje wucźenja wulkeho mišchtra łubłanśtwa žebi pśchijśwojili.

Tola w žamźnym cźażu naśta we wuśtawje ŕchłoda, kótraž ŕtónczнje zyły ŕkutk ŕaŕa. Hośpodaŕśki njeporjad pśheco hišcźe wobśtejeśhe, a wuhłada na ŕtónczne pśhedbdźecź njebé. Ale ŕchtož bě hórje, pśheśejenośćź wucźerjow poczinaśhe thabłaŕy, naśta njedorołumjenje, roźkora, ŕwada a ŕawiśćź mjes nimi. Njedźiwajźy wšheje próźy a wšheje dobreje wole a lubośće k tym, kótriž bźchu pomoźnjźy pśhi žeo ŕkutku, njeporadźi ŕo wjedniśkej, mér wujednacź. Do dweju lěhwom bě ŕo wucźerśtwo roźeśhło; jene nawjedowaśhe Niederer, druhe Schmidt, kótrajž bźchtaj ś pśhicźinu roźkory.

Niederer běźhe dobry myślеć a wědźeśhe Pestalozziowe myźle rjeńśhko a rźadnicźho ŕeŕtajeź, hacź wótz ŕam, a tutón ŕo dźiwaśhe, kak wjele wědomoŕtnicźho a hordźiśhko ŕo pożłuchacźhu wupłody jeho ducha w Niederowych žłowach. Tón bě wot wścheho ŕpočzatka prawa ruka mišchtra byk. Schmidt pak, kótrehož hakle bě Pestalozzi wuwucźił, bě najwuśtojniśchi wucźeŕ zyłeho wuśtawa, a wuśtejeśhe ŕo wośebje wulkotnje na wučenje licźenja. Wopytarjo wuśtawa běchu w Schmidtowej wucźbje pśheco wośebje pśheśkapjeni. Tak pśhinośhowaśhe Schmidt bóle hacź druśy k ŕźawje wuśtawa a bźśhe tohodła wjednikej tohorunja jara luby. Won mějeśhe poknu dowěru Pestalozzia, ale pśheśejběhowaśhe ŕo njejmérnje, jako by pśheco teź dobre dźełko druhich pomoźnikow jenož ŕchpatne było.

Ŕamo na ŕebi maliczkoŕtnu podawk bě pawźazu hordośćź tutoho wobdarjeneho, pśheco pak tola jenoź ŕtronźay ś wośebitym wulpćhom ŕłutkowazeho cźłowjeka tak naduk, ŕo ŕo ŕam wjazy njeśnajeśhe. Wěz mějeśhe ŕo tak: Junu wopyta bohaty Norinŕki pśhekkupa Yverdonśkiwuśtaw, ŕo by ŕo ŕam pśheŕwědcźił wo tym, ŕchtož ŕo wo licźeŕśkej wuśtojnoścźi Pestalozziowych łubłanzow dalеko a ŕcźeroko powědaśhe. Licźenje pak wucźeśhe Schmidt, a woprawdźe ŕpodźiwne bě, ś kajkej ŕpěchnoścźu a wěŕtoźcźu jeho ŕchulerjo licźachu. Jako bě pśhekupa dźěśśhi cźaŕ pśhipoźłuchał, proŕchejśhe, ŕo by ŕmět ŕam ras pruśowacź, ŕchtož Schmidt radłubje pśhiłubi. Pśhekupj mjenujźy ŕebi myślеśhe, ŕo chce jemu wucźeŕ woczi ŕlepicź a ŕo ŕchulerjam ŕnate wěźy nawdawa. Won ŕeŕtaja nimale cźeźki pśhichkad ŕ pśhekupśkeho licźenja ŕe ŕlemkami a napiŕa nadawk na takfu. Hólzy ŕo hnydom praśchachu, hacź žebi to pśheśe pśiźnje abo ŕ błowy. Se ŕpodźiwanjom rjekny pśhekupa: „Běch žebi na pśiźne wuliczenje myślił, tola błowy žebi ŕwěricźe nadawk ŕ błowy wuliczicź, je mi to runje tak lubo. Nětko wucźahny žwoje knižki a poczinaśhe licźeź. Tola pśhedy hacź wulicził, wokaśhe jedyn ŕchulеŕ po druhim: „Ja wěm, wěm teź, ja teź!"

„Pětnje, pětnje", rjekny pśhekupa wubźiwany a napiŕa žebi wuźlédk hólzow ś njewěŕiwej myślu, ŕo ŕo druge ŕmylny. Tola jako ŕo pśheběźwědcźi, ŕo běchu ŕchulerjo prawje licźili, poźłoczi a ŕawoka ŕ najwjeśśhim ŕadźiwanjom: „Trjeśhi, trjeśhi! Hólzy ŕu prawje wuliczili a to ŕpěśhnišcho ŕ błowy, hacź ja na papjerje! Taśke nješhto njebych ŕa mójne měť!" Potom pśhiwobrocźi ŕo k Pestalozziju, kótruž ŕo cźujeśhe w ŕedmym njebju Muhamedowym, a rjekny jahorjeny: „Knjes Pestalozzi, tjoch ŕynow mam, a kaž rucze domoj pśhińdu, rjeknu k nim: Hnydom pódźpeźe do Yverdona do wuśtawa! Pśhekupj dyrbi licźicź móz, cźim ŕpěśhnišcho, cźim lěpje ŕa njeho." Jako běźhe ŕo pśhekupj wotkaźił, wobja Pestalozzi ŕ radośću pśhewźaty ŕwojeho lubuśchka, a žyły ŕboża ŕo jemu kulachu pśheś liza.

Schmidt pak njewědźeśhe, kak ŕo wupjerać, wuźmėwaśhe a hanjeśhe ŕwojich towaŕśchow a jich pśhedmjety, kótrymž taźkeje ważnośhe njepśhizjipźiwaśhe, kaž licźenje. Podarmo ŕo Pestalozzi prózowaśhe, lubośćź a měr, w jeho wutrobje bydlejej, teź bo duśchow ŕwojich roŕhorjenych pomoźnikow wróźicź. Schmidt ŕo prózowaśhe pśhed Pestalozziom bo błesporocźny pokaźacź, ŕo žebi Pestalozzi myślеśhe, ŕo žu jeho towaŕśchojo wina a tohodła tych napominaśhe, ŕo nakaźacź, kótrychž by měť ŕchkitacź. Wuśpěch bě, ŕo nětko tutoho cźiśteho, njeźebicźiweho, nadobneho muża winowaśhu ŕtroniśtwa a njeprawdy.

Jako dyrbjeśhe Niederer w tym cźażu ras na dźeśhi dowol hicź, ŕo by ŕwoje cźuwy ŕkrucźił, pytny Pestalozzi w hólcźażym wuśtawje, Niederej podśtejażym, njedoŕtatki, kótrejž ŕo je žanej lubośćźu pśhichkrycź njeh0dźachu. Niederer ŕo wrócźi w radośći ŕkruczeneje ŕtrowoty a radźeneho pśhima wo žiwjenju „ŕtaromiśchtra", tola Keŕtalozzija to po žwojim njelubym naśhonjenju wjazy njeśajimaśhe. Ŕtarśchi, wyšoko wucźeny, jako myśleź a ŕpěśwaczeŕ wuśnamny a jako wuźeŕ pśhego wuśtojny, jenoź jako łubkaŕ niz doźeź wjeleŕtronśki Niederer namaka na žwojim mężnje w Pestalozziowej wutrobje naduteho Schmidta, a tutón wędźeśhe žwoje powyśhene ŕtejniśtwo po wuźicź.

Tehdy bě w Pestalozziowym wuśtawje mjes druhimi młoda wucźerka Luiŕa Segeŕŕer, rjana, lube, wutroblіwe, holcźo ŕ Luzerna, a runje Niederer a Schmidt běśhtaj žebi ju łhladałoj. Na pśhemo prózowaśhtaj ŕo njepśhećejaj ŕe ŕapyritoźcźu, ŕarliwoźcźu a hidu, žebi jeje wutrobu dobyczź a pśheźeźiwnikej wutorhnyczź. Rjany, ŕyły ŕróśiny Schmidt ŕe žwojej łhławu, žebjewědomoźcźu a dobyźe ŕwućenej hordoźcźu žebi na to njemyśleśhe, ŕo mahł njenahładnemu Niederej podźeźcź. A tola to tak pśhińdźe. To Schmidta tak poraźy, ŕo wuśtaw wopuśhczi, njedźiwajźy Pestalozziowеje luboŕcźe, njedźiwajźy jeho próśiwow a ŕyłow. Won dźeśhe ŕe ŕcźeŕcźimi młodymi wucźerjemi, kótrejž běchu na jeho ŕtronźe ŕtall, najprjedy do Widna, pśhija pak bórzy na to w mężnu na mešńcźańkej ŕchuli w Bŕśhenju nad Bodamśkim jězorom. Pestalozzi ŕkorźeśhe: „Wutroba mje bolеśhe, dokž widźach Schmidta ŕo wotŕalicź; lubowach jeho, kaž moju wutrobu."

Ludźo w Schwizy ŕ wuwjacźom ŕdźełanych cźłowjekom a tych, kiž běchu jeho dobrotu wuźiwali, wulknotnoŕcź Pestalozziowеje powahi a jeho myślow a ŕkutkow njepśhinahu a dźiwachu ŕo ŕahorjenym zuŕym, kiž ŕo ŕa ta praśchachu, kótremuž ŕo jeni w kraju ŕmějachu a na kótrehož druŕy ŕwarjachu. Won proŕcźeśhe ŕo ŕhoniwiśchi, wyśchnoŕcź, jo by ŕe wuśtaw wuźakbladała a pruhowała, hacź jo njeŕtaŕ teź w Schwizy, kaž w Pruśkej a druhich krajach, jeho myźle pśhewjeźej bodźiłe. Tola ludźo, kótrychž wyśchnoŕcź pózka, běchu ludźo, kótiźž njemějachu praweho ŕajima ŕa niśti lud a jeho pśhećeźeła wyśchichkim wotkhodźeć ŕwédomje wótŕtajeho

(Pokraczowanje ŕcźěhuje.)

chu. W tamnischich distriktach so mjenujzy czaseńischo stata, so żony swoje dżerži wuńadża. Tak je najstkerje wjelczija dżeczi namakata a do jamy donjesta. Dokelž mjesesche Singh hischcze dalsche mijzjony wopytacz, pschewostaji dżeczi domorodnym, doniž so njeby sahy wróczik. Tuczi natwarichu sa dżeczi sahrodu a mjetachu jimaj jeczi, dokelž so bojachu, jej dóthknuc. Jako so Singh wróczi, namaka dżeczi jara sfabej. W Midnapurskej thorowni, hdjež mjesechtej so kkowacz, wumrje mlódscha holczka. Starsche bé nad śmjerczu swojeje towarischki jenoż w pręnim wokomiku srudzene, potom pak so dospołnje smerowa. Holza je normalnje srosczena, zyda pak hischcze każ swerjo, a może hodżinu dotho tak żedzo wostacz. Jeje mjeswocjo je swjetschka bjes wurasa. Hdyż pak jene z nawuknjenych 30 zlowom wupraji, wobezbe bengelisti postrow „Nomoskar", rosjasni so jeje wobliczo a któdri poźmewk na nim hraje. Jeje dżiwotcz je so zyle sfudika, a zenje so niewjescziuje We prenim czasu njemożesche drasty wusacz, tola so tez na tole swuczi. Naihórje bé wesa, hdyż durbjesche so myc a abo zama kupacz. Dotho jedzesche tez hnydom z hubu z talerza, doniż njenawuknu z rukomaj jeczi. Sa druhe dżeczi, hrajki a hry njemejesche najmjenischeho sajima. Jako jej klanku dachu, kuzny do njeze. Druhe dżeczi zi najprjedy klubu czinjachu, tola bórzy so wostajichu, pschetoż holczka z wjelczeje jamy drapasche a kuzasche strachnje. Tez je radscho w czmowym hacz w zwetkym. Wohnja so najprjedy njebojesche, dokelž njewédżesche, so pali. Hdyż pak so ras wopali, spóina hnydom, so ma so jeho pasc. Holczke sara derje widżi a zfuchi, tola ma malo czucza a jeje pomjatk je zlaby. Psched krótkim su ju tschczili a rady mjenuje so nétko se swojim mjenom „Kalane". Ale śmjerczi abo pischczecz ju nichtó njewidżi. Se swérjatami rady a njebojasnje wobkhadżuje. Jako ras wulke pkwczisko so do domu doby, wsche dżeczi rosczekachu. Wona pak so hnydom z nim pschecżeli.

* W Franzowskej je nétko 1047 statnych schulow se mjenje hacz 5 (pjecz) dżeczimi a 2522 schulow z 5 hacz do 10 dżeczi. To su zakohnje mólczke schulki. Sbożowni wuczerzo! A tele drohnuschke schule so njejsbehnu. Najlerje je w Franzowskej pjenjes dosc. Pola nas ani Lasa abo rjadownja z 10 dżeczimi njezmé bycz.

* Njesboże z létadłom w Franzowskej. Pondżelu wjecor sta so na létanistim swuczowanischczu pola Hyeres dezke njesboże. Dwé létadle se schtyrjomi wozobami béschetej so runje nétkdże 200 metrow wyschko posdénuszej, jako wonej do so zwyschcze. Sraženje bé zakotne, létadle so rosbitschicz a padnyschcze na zemju, njes tym kruchi we wulkim kole pisches powétr dele sletachu. Wschitzy schtyrjo starzo wostachu pod rosbitkami lezo. Jich mózachu jenoż hischcze jako czeka wuczahnjecz.

* Łódź so potopika. Pola Gibraltara staj schpanischa łódź „Jacinto" a jendżelska łódź „Author" do so srasyjej. Schpanischa łódź so podnóri. 17 muzi wobhadki zona jeneho maschinisty namakachu zmjercz w zokmach. Jena schpanischa wojerska łódź kapitana a schescżoch muzi wukhowa.

* Nowe podjemske storti w Japanskej. Po powészi z Tokia su w nawjeczornych prowinzach Japanskeje sazo zyhne podjemske storti zacjuli. Wosebje zyhnje sarza zemja w Myazastim distrikze, hdjež so dżesacz twarzenjow sazypny. Czlowiekojo njejzu wo zywenje pschischli. —

* Kholera w Indiskej. Jendżelske nowiny „Times" pischu z Bombaya, so w Indiskej kholera straszuje sakhadża. W Belgaumskim a Dharwarskim wokrejzu je mjes 12. a 16. merzom 2000 czlowjekow sthoriko, kotrez so na 150 wozow rosdżela. S tutych 2000 sthorjenych wozobow je 900 wumrécko. Knjezerstwo wschc mózne naprawy czini, so by dalschemu rosscherjenju straschneje thorosce zabjewalo.

* Fordowe autowe njesbozo — zadyn nadpad. Wozobowy auto, kiz je we zwojim czasu do Fordowego auta sajél a jeho po brjozy dele storczik, je policija nétko wuzkedżika. Dokelž je so wupokasalo, so so sranjenje njeje z wotpohladom stako, Ford winika potkhlostacz dacz nochze.

Listowanje.

K. H. 22. Jeli je holza sa zlużobnu pschisitajena, ma wesо prawo na mdu. Hinak leži wez, je-li sastaracjer (Vormund) ju ludzom k wozenthjenju dak z postajenjom, so zmé sa jescz a bydlenje lózsche domjaze dzeka wukonjecz. Jeli myzlicze, so sastaracjer napschecko zwojemu porucżenzej (Mündel) zwoje winowatosce dospelnil njeje, dha wobrocżcze so na sastaracjerski hami (Vormundschaftsgericht).

O. W. K sapucżowanju do Pólskeje trjebacze na kózdy pad paz. Tón dostanjecze na hamtstim hejtmanstwje. Placzi 5 hr., trébne pólste wisum 8,50 hr. Te dyrbicze zej na pólstim konsulacje wobstaracz. Dżeczi njeze 15 lét njetrjebaja wozebiteho paza. Tute so do Wascheho zobu sapisaja. W Driezdżanach drje pólsteho konsulta njeje, ale w Lipiku. Możecze to tez pisomnje czinicz, ale list wéstosce dla sapisacz.

Do Pruskeje. Schtóz dże wulke mysche na zwojim wobzedżenstwje tselcz, dyrbi k tomu dowolnosc mécz. Sewak może so dwojeho pschestupjenja dla khlostacz a to z prenja, so w bliskosczi wobydlenjow tsela a z druha, o zaneho wopisma k noschenju brónjow nima. Njedawno sajudżi jene hamtske sudnistwo pschestupjerja k 10 hriwnam khlostanja.

A. M. Hladajcze, so so termija na jedyn druhi wacz. Sastaracjer nima jeno prawo, ale pad njezmérze Pódla wudawkow sa puczowanje dóstanjecze sa komdr. czaja hacz do 75 pjenjezkow sarunane. To so pschi sudnistkej kazy postaji.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pozedżenje wobstaranskeho wubjerka je srjedu, 13. haprieje 1927, poz. w 2 hodż. w pozedżenskej sali hamtskeho hejtmanstwa w Budyschinje.

Wokrejzny wobstaranski zwjask sa Budyschske wjzy.

Na kopjeno 116 wikowanskeho registra, nastupajo akzijowe towarstwo „Sjednoczene Budyschske papjerniki we Budyschinje", je so dzenja sapisało: Hermann Gustav Runk je jako zobustaw pschedstawstwa wustupił.

Hamtske sudnistwo.

Hamtske sudnistwo wosjewja:

Do leżownostneje knihi sa Lupoj na kopjenje 59 na mjeno kamjenjeczeżarja Kurta Paulischa we Lupoji sapisana leżownosć ma so 30. meje 1927 dop. w 9 hodż. na mésinje zamym w Schumanez hoscenju we Lupoji na dyrbjenske waschnje na pschedawanje pschedawacz. Leżownosć je po sahonskej knihi 96,2 arow wulka a na 1553,50 hr. pohódnoscżena. Wona wobsteji z pola a pastwy.

Scżehowaze do leżownostneje knihi sa Hornju Hórku a Dżéżnikezy na mjeno młynskeho mischtra Kurta Gerharda Mäslinga w Hornjej Hórzy sapisane leżownoscże maju so 24. meje 1927 dop. w 9 hodż. na mésinje zamym w Hórnjej holczenzu w Hornjej Hórzy na dyrbjenske waschnje na pschedawanje pschedawacz: 1) Na kopjenu 13 leżownostneje knihi sa Hornju Hórku, 5 hett. 8,3 arow wulka a na 122 188 hr. 80 pj. z 12 000 hr. wobneje mozy, 2430 hr. zíweho, 4855 morweho inventara a 39 650 hr. młynskeho inventara pohódnoscżena. Wopalne sawésczenje wuczinja 37 900 hr. Natwarjene zu na leżownosczi domjze, młynza, pódlanke bydlenje, brózeń a hródże z pschitwarkami a drjewjana kólnja. 2.) Na kopjeno 8 zamžneje leżownostneje knihi 3 hektary 444,8 arow wulka a z 5770 hr. pohódnoscżena. 3.) Na kopjeno 97 zamžneje leżownostneje knihi 5 hektarow 41,7 arow wulka a z 13 500 hr. pohódnoscżena. 4.) Na kopjeno 32 leżownostneje knihi za Dżéżnikez, 30,1 arow wulka a z 560 hr. pohódnoscżena. 5.) Na kopjeno 64 zamžneje leżownostneje knihi 5,2 arow wulka a se 70 hr. pohódnoscżena. 6.) Na kopjeno 68 zamžneje leżownostneje knihi 7 arow wulka a z 220 hr. pohódnoscżena. Leżownoscże pod 2—6 njejzu satwarjene.

Hamtske sudnistwo w Bitkopizach wosjewja:

Do leżownostneje knihi sa Palow na kopjenu 22 na mjeno schewskeho mischtra Pawola Arthura Säuberlicha w Palowje sapisana leżownosć ma so 28. meje 1927, dop. ½10 hodż. na sudnistwje na dyrbjenske waschnje na pschedawanje pschedawacz. Leżownosć je 18,7 arow wulka a se wschém pschitsluschkom na 3000 hriwnow pohódnoscżena. Wopalne sawésczenje wuczinja 2200 hriwnow. Na leżownosczi steji domske z pschitwarkami a je stare pażene twarjenje.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Wuplaczenje dobromérczow na nétidżuschich nawróżnikow z jendżelskeje jatby.

Knjes némski minister znutskownych nalezno sczow je wumélenja wosjewik, pod kotrymiz so wot jendżelskeho knjezerstwa pschipóznate „dobromérza" na nétidżuschich némskich wójnskich a zywilnych jatych w Jendżelskej wuplaczuja.

Do postajenjow zmé kózdy na wokrejznym wobstaranskim zwjasku abo pola mésczanskow pohladacz.

Wokrejzny wobstaranski zwjask Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Krajny radzicel wosjewja:

Sdawne namolwjenje k wotedacżu dawkoweho wosjewjenja sa pschemyslowy dawk (Gewerbesteuer) wo pschemyslowym wunoschku sa 1927.

I.

Dawkowe wosjewjenja ma so wotedacz

1. sa wschc pschedewjesacza, kiz su winowate, pschemyslowy dawk placzicz, kotrehoz pschemyslowy wunoschk je w prothczným lecze 1926 wjazy hacz 6000 hr. wuczinił;
2. njedżiwajo na wyschosez pschemyslowego wunoschka je wschc pschemyslowe pschedewjesacza, pola kotrych je dobytk na zakladze knihow wuzkedżicz;
3. sa wschc pschedewjesacza, kiz su winowate pschemyslowy dawk placzicz, wot kotrych zeh pschedżyda wubjerka sa pschemyslowy dawk dawkowe wosjewjenje wobezbe zada.

Dawkowe wosjewjenje ma mjenicel wobkhoda wotedacz.

II

K wotedacżu dawkoweho wosjewjenja winowaczi so namolwjeja, so bychu je wot 11. hacz do 30. haprieje pola pschedżydy wubjerka za pschemyslowy dawk, w kotrehoz wokrejzu pschedewjesacze leżi, wotedali.

Formularzy za wot 11. haprieje w pisarni wubjerka za pschemyslowy dawk w jstwowmaj c.. 15 a 16 we wokrejznym domje, dop. wot 8 hacz do 12 hodż. dóstacz.

III.

Schtóz postajenu czas za wotedacze dawkoweho wosjewjenje skombzi, może so k pjenjezným khlostanjom k temu nusowacz, tez może so k dawkej 10 proz. pschilicżicz.

IV.

Podwjedżenje a popytu podwjedżenja pschemyslowego dawka so po wunoschku khlosta. Tez njeroda so po khlosta.

Na Berlinskej bursy sastupi wczera wste sesblabjenje efektowych kursow. Rentowe wiki mérne wostachu a kursy holznych lisczinow so ledma pschemenichu.

Pronukowe wiki béchu wczera nérnische pschedkhadżacych dnjow. Khlébowe żito tuischo pschedawachu. Jeczmjeń a wowsk pschi swojich dotalnych placzijnach pschestalschej. Pschenica a rozka pschibadżischczej 10 pf. po zentnarju. Wczera placzesche zentnar

w Berlinje:

pschenicy 13,30—13,50 hr., rozki 12,65 hr., hacz 12,90 hr., jeczmjenja nalétujzeho hr. 10,90—12,25 hr., nasymiseho 9,60 hacz 10,25 hr., wowsa 10,45—10,85 hr.

w termijnowym wikowanju:

za meju: pschenicy 14,20 hr., rozki 13,05 hr. hacz 13,02½ hr.,

za julij: pschenicy 14,07½ hr., rozki pak hr. 12,52½—12,51¼ hr., wowsa 10,87½ hriwnow,

za september: pschenicy 13,07½ hr., rozki hr. 11,43¾.

Na pschedan:

Mużaze kolo w Hrébku, Kochanojska dr. 5.

Horsti wotawu w Kamjenzu, Dżiwadlowa haza 201.

Kobila 3-letna w Muczinzy 6 p. Wósporka.

Kóń dobry czahat a zynjentne bérny w Radworzu 36.

Konjez zyhn. „Forsthaus" w Budestezach.

Dżerżazy wós w Budyschinje, Jerjowa haza 5 delka; na Bórklinje 3; w Kamjenzu, Anger 56 I.

Sportowy wós, stejak a stólczk w Kamjenzu, Arndtowa haza 23 I.

Rybjata, Schrama w Radworju.

Prosata w Holeschowskej Dubrawzy 5.

Lozo z matrazu, schijazu maschinu, blido, stolp, elektr. lampa w Budyschinje, Kezorska haza 7 III na prawo.

Pschistajicz pytala:

Tocżerstwo wuczebnikow, Wolf, Hirnich a Co. w Bélej Wodze.

Holzu do domu, Kniepertowa w Lubiju, Wósborska dr. czo. 19; Morchensternowa w Lubiju, Eichelgasse czo. 9; kantina w jamje Erika; Kaulfußowa w Bélej Wodze.

Ssudnizny na pschedażowanje,
schtwórtk 7. haprieje 1927

w Budyschinje na sudnistwje dop. w 10 hodż.: 4 bufeje, kredency, drasty kamor, kolschowej stolaj, blido, pjezjezny kamor, tworowy, pisanischez blidże, stol psched pisanische blidko, hustli, automobil sa twory wosnowanje, 7/30 PS. wozobowy auto, kamjenje kalaza maschina, holczaze a zonjaze kolche, schantki, schórznuchi a spodne zuknje a kholowy, 3 pisanische stroje. 5 pisanischich blidow, knihowej khamoraj, 4 stejaze czahnuti, pschebrowy kamor, czahnik na schézmi, kolejowy warjak, klamarskej blidki, 10 bikow zlódkeho. 42 bleschowe sekta, wulki kamor pschc muchi, 4 klawiry, wolijowej wobrasaj, kucza, 4 elektr. lampy, radio, schijaza maschina, plischowy soka, fotografiski aparat, tarczowa pila, garnitury k myczu, wschelaki elektriski czapor, motor ¾ PS., 3 wolijowe sahibaki, zrochżrzbak, sofa, se schpihelom, wyżoki schpihel, wuczahowanske blido a 5 stolow, kobezy (tepich) 3×4 mtr., blidko sa kurjerjow, klubowa garnitura, plischowa garnitura, zonjazej koti, mużaze kolo, wobras, symske sportowe czapki, klamarskej polzy, klamarska pokladnja, pisanischi pult z kamorezkom, schijaza maschina, maly sekretar, pjenjezny kamor, czesto tolkaza maschina z nahibakom a bżżomaj.

w Kamjenzu dop. w 10 hodż. w kajarnach 1. twarjenje: frisérskej toilecži, wuczahowaze blido, bele wukotowanje lżharnje, kożany kofr, wolijowy wobras, nożnej kamorezki;

w Lubiju na sudnistwje dop. w 10 hodż. wschelake meble a instalazijski czapor;

pjatk 8. haprieje 1927:

w Malom Wjelkowje czo. 485 dop. w 9 hodż. pianoforte,

w Dobroschezach czo. 3 pola Njeswaczidła pschip. w 12 hodż. zentnarske zwinjo,

se zwobodnieje ruki 4 bżżaki,

w Bólschezach: klamarski kamor, z kascheżikami, njedżelski graet z kwasu a woteschku, domjaza mandla, (kupzy seidu zo na gmejnskim hamcze.

Do mandżelskeho zamożeńskeho sapisa

na Budyschskim sudnistwje su sapisali: Maschinski mischtr Max Pawol Buder we Lubjanskej Dubrawzy nima podżela na sarjadowanju a wuzywanju samożenja swojeje mandżelskeje Emmy rodż. Wernarjez.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżensa dop. ¾11 hodż.:
Dop. ¾12 hodż.: Sstudny wobrot, pschenzowe wiki mérne, rżane sterje struczene.

Placżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. placżizna po zlotej hriwnje.

	5. 4.	4. 4.		5. 4.	4. 4.
Pschenca	266-270	267-270	buny	20-22,00	20-22,50
rozka	253-258	253-258	woka	22-24,00	22-24,00
nat. jecmjeń	218-245	214-242	módre lupiny	14-14,75	14-14,50
nar. jecmjeń	192-205	192 205	zolte lupiny	16-17,00	15-16,50
wowsa	209-217	206-214	zeradella	22-25,00	22-25,00
kukurica	178-182	177-180	raps, wosusk	15,60	15,60
pschc. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosusk	19-20,00	20-20,00
rżana muka	34-36,10	34-36,00	poch. melasa	—	—
pż. wotruby	14,50	14,75	bérnj. kruski	30-30,10	30-30,50
rżane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,55-3,00	2,65-3,10
raps „	—	—	rżana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pschenca „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluski	20-22,00	20-22,00	jecna „	0,90-1,10	0,90-1,15

Hospodarski rozhlad.

Sstrjedu 6. haprieje 1927.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,213	100 pólsk. markow	—
1 jendżelski punt	20,462	100 czeskost. krónow	12,471
100 swjaz. frankow	81,025	100 franc. frankow	16,50

Na Berlinskej bursy sastupi wczera wste sesblabjenje efektowych kursow. Rentowe wiki mérne wostachu a kursy holznych lisczinow so ledma pschemenichu.

Pronukowe wiki béchu wczera nérnische pschedkhadżacych dnjow. Khlébowe żito tuischo pschedawachu. Jeczmjeń a wowsk pschi swojich dotalnych placżijnach pschestalschej. Pschenica a rozka pschibadżischczej 10 pf. po zentnarju. Wczera placżesche zentnar

w Berlinje:

pschenicy 13,30—13,50 hr., rozki 12,65 hr., hacz 12,90 hr., jeczmjenja nalétujzeho hr. 10,90—12,25 hr., nasymiseho 9,60 hacz 10,25 hr., wowsa 10,45—10,85 hr.

w termijnowym wikowanju:

za meju: pschenicy 14,20 hr., rozki 13,05 hr. hacz 13,02½ hr.,

za julij: pschenicy 14,07½ hr., rozki pak hr. 12,52½—12,51¼ hr., wowsa 10,87½ hriwnow,

za september: pschenicy 13,07½ hr., rozki hr. 11,43¾.

Na pschedan:

Mużaze kolo w Hrébku, Kochanojska dr. 5.

Horsti wotawu w Kamjenzu, Dżiwadlowa haza 201.

Kobila 3-letna w Muczinzy 6 p. Wósporka.

Kóń dobry czahat a zynjentne bérny w Radworju 36.

Konjez zyhn. „Forsthaus" w Budestezach.

Dżerżazy wós w Budyschinje, Jerjowa haza 5 delka; na Bórklinje 3; w Kamjenzu, Anger 56 I.

Sportowy wós, stejak a stólczk w Kamjenzu, Arndtowa haza 23 I.

Rybjata, Schrama w Radworju.

Prosata w Holeschowskej Dubrawzy 5.

Lozo z matrazu, schijazu maschinu, blido, stolp, elektr. lampa w Budyschinje, Kezorska haza 7 III na prawo.

Pschistajicz pytala:

Tocżerstwo wuczebnikow, Wolf, Hirnich a Co. w Bélej Wodze.

Holzu do domu, Kniepertowa w Lubiju, Wósborska dr. czo. 19; Morchensternowa w Lubiju, Eichelgasse czo. 9; kantina w jamje Erika; Kaulfußowa w Bélej Wodze.

Ssudnizny na pschedażowanje,
schtwórtk 7. haprieje 1927

w Budyschinje na sudnistwje dop. w 10 hodż.: 4 bufeje, kredency, drasty kamor, kolschowej stolaj, blido, pjezjezny kamor, tworowy, pisanischez blidże, stol psched pisanische blidko, hustli, automobil sa twory wosnowanje, 7/30 PS. wozobowy auto, kamjenje kalaza maschina, holczaze a zonjaze kolche, schantki, schórznuchi a spodne zuknje a kholowy, 3 pisanische stroje. 5 pisanischich blidow, knihowej khamoraj, 4 stejaze czahnuti, pschebrowy kamor, czahnik na schézmi, kolejowy warjak, klamarskej blidki, 10 bikow zlódkeho. 42 bleschowe sekta, wulki kamor pschc muchi, 4 klawiry, wolijowej wobrasaj, kucza, 4 elektr. lampy, radio, schijaza maschina, plischowy soka, fotografiski aparat, tarczowa pila, garnitury k myczu, wschelaki elektriski czapor, motor ¾ PS., 3 wolijowe sahibaki, zrochżrzbak, sofa, se schpihelom, wyżoki schpihel, wuczahowanske blido a 5 stolow, kobezy (tepich) 3×4 mtr., blidko sa kurjerjow, klubowa garnitura, plischowa garnitura, zonjazej koti, mużaze kolo, wobras, symske sportowe czapki, klamarskej polzy, klamarska pokladnja, pisanischi pult z kamorezkom, schijaza maschina, maly sekretar, pjenjezny kamor, czesto tolkaza maschina z nahibakom a bżżomaj.

w Kamjenzu dop. w 10 hodż. w kajarnach 1. twarjenje: frisérskej toilecži, wuczahowaze blido, bele wukotowanje lżharnje, kożany kofr, wolijowy wobras, nożnej kamorezki;

w Lubiju na sudnistwje dop. w 10 hodż. wschelake meble a instalazijski czapor;

pjatk 8. haprieje 1927:

w Malom Wjelkowje czo. 485 dop. w 9 hodż. pianoforte,

w Dobroschezach czo. 3 pola Njeswaczidła pschip. w 12 hodż. zentnarske zwinjo,

se zwobodnieje ruki 4 bżżaki,

w Bólschezach: klamarski kamor, z kascheżikami, njedżelski graet z kwasu a woteschku, domjaza mandla, (kupzy seidu zo na gmejnskim hamcze.

Do mandżelskeho zamożeńskeho sapisa

na Budyschskim sudnistwje su sapisali: Maschinski mischtr Max Pawol Buder we Lubjanskej Dubrawzy nima podżela na sarjadowanju a wuzywanju samożenja swojeje mandżelskeje Emmy rodż. Wernarjez.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżensa dop. ¾11 hodż.:
Dop. ¾12 hodż.: Sstudny wobrot, pschenzowe wiki mérne, rżane sterje struczene.

Placżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. placżizna po zlotej hriwnje.

	5. 4.	4. 4.		5. 4.	4. 4.
Pschenca	266-270	267-270	buny	20-22,00	20-22,50
rozka	253-258	253-258	woka	22-24,00	22-24,00
nat. jecmjeń	218-245	214-242	módre lupiny	14-14,75	14-14,50
nar. jecmjeń	192-205	192 205	zolte lupiny	16-17,00	15-16,50
wowsa	209-217	206-214	zeradella	22-25,00	22-25,00
kukurica	178-182	177-180	raps, wosusk	15,60	15,60
pschc. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosusk	19-20,00	20-20,00
rżana muka	34-36,10	34-36,00	poch. melasa	—	—
pż. wotruby	14,50	14,75	bérnj. kruski	30-30,10	30-30,50
rżane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,55-3,00	2,65-3,10
raps „	—	—	rżana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pschenca „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluski	20-22,00	20-22,00	jecna „	0,90-1,10	0,90-1,15

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde ło. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšteki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćel a tabele so wyše wobšikaja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 82 — Budyšin — Stwórtk, 7. haprleje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Rozdźělenje powyšenja podružniskeho pjenjeza w Sakskej.

We wutornišćim pośedźenju prawneho wubjerka we sakskim ješmje je so knjeježerstwowa spšedkoha k pśiemeńšenju sakonja wo wurunanju wothódnjenja pjenjes pśi powšerjanych leżownoścach dowuradźiła. Po wjazy hodźinskim rozrěčenju je sakkadny paragraf 1 11 njesocialistiskim pśiseżiwo 10 socialistiskim a komunistiskim hłosam pśihwalił. Po tym so 10 procentske powyšenje podružniskeho pjenjesa wot 1. haprleje 1927 z 5 procentami na twar wobydlenjow a z 5 procentami na kmjerjow rozdźeli. Po knjeježerstwowym namjerjenje je so teke dalše 10 procentske powyšenje 1. oktobra z 5 procentami za twar wobydlenjow a se 4 procentami za kmjerjow a z 1 procentom za sameršy spomnjeżerstwa pśihwalo.

Namjet Pagenstechera a Grellmanna, po kotrymž dyrbješe so hač do 5 procentow wužywanjeże hódnośe twarjenja na nahódnjeńšim dawku kmjerjam spušćeciż, hdyž dopokasaju, so jim sumu, wuskokoceji spušćenja wotpowědaju, k wudźerżenju starych bydlow w śiežbowańskim lěcze nałožili, so z hłosami lěwizny na stronu, demokratow a nahódnjeńskich stronow wotpokaza. Tón žanu dóńt měješe Pagenstecherowy a Schreiberowy namjet, po kotrymž dyrbjachu so twarjenja a twarjenjowe dźele, wotkeże luksowe twarjenja a dźełarnje wot nahódnjeńskeho dawka wuslubodźiś, kaž daloko wone katastrim, hajnitśim a zahrodnistim samyślam służa. Pśiseżiwo tomule namjetej ześ robustawy hospodarske strony hłosowachu.

Namjetej socialdemokratow lěwizny, po kotrymaj dyrbješe so nahódnjeńši dawk jenoź sa twar wobydlenjow nałožiś, **a so** nuceńe hospodarśiwo njeźmiźeše wołóżiś, so pśiseżiwo hłosam lěwizny wotpokasa.

Změrowanje w ballanskim konfliktu.

W jwonkownym wubjerku cześkosłowakskeho ješma je jwonkowny minister dr. Beneš na wjeselake praśenja nimšeskeho **socialdemokrata** Cžecha wotmołwił. Wo **italsko-južnoslowjanskim konfliktu** wón praji, so žu so k jeho wuwinanju wjeselake namjety cźinike, jeni radźachu, wez Swjatej Ludow pśiseda połožiś, druhi konferency swjatskich sapósłanzow w Pariśu a sašo druhi žadachu, so by so direktnje dojednało. **Južnoslowjanske knjeježerstwo dyrbi pśiseże wšyknm žame wo tym rozsudźiś, schto ma so cźinis.** Po wojim nimjenju wez tak stej, so direktnje k wótremu konfliktej njepowjedźe. S jednanjom mjes Jendźelskej a Francozowskej a jeneje strony a mjes Italskej a Južnoslowjanskej z druheje strony je so j najmjeńšcha tajke směrowanje dožiło, so wo rozrisanju konflikta niz jenoź mjes wobdźělenymaj statomaj, ale też mjes wulkomozami a woběmaj statomaj jednacź pocźinaju. Też so praśenje rospomina, kak mohli so móžnego konflikta w albanskim praśenju sminuć.

Južnoslowjanska a Italska.

Po powěsćach wobhonitych krunow budźe so jednanje mjes Južnoslowjanskej a Italskej na italsko-albanski pakt a na Nettunske śrěčenje pocźahowaco. Južnoslowjanska pśichi teśe składnosći najskerje też praśenje sćitkanja južnoslowjanskeje mjeńšiny do jednanja pśichinjeże. Južnoslowjanske knjeježerstwo na tym wobstawa, so ma so Neitunske śrěčenje pśihlasiś; pśichetoj w nětśišćej formje njemóże jo Južnoslowjanska pśichipósnaś.

Mussolini, Czornohórzy a albanšti kralowšti trón.

Běłogradske „Nowosti“ su powěsć z Roma pśichinjeśe, po kotrejž je žebi Mussolini wotmyślił, **zbudźiś wuhnaśicho czornohórskeho kralowskeho doma albanskeho krala ženiś**, jeli so so stejśišćo Achmeda Zoga njeby hodźało dojeźeś. S tym chze žebi sejeranišćo za mešćenje do balkanskich naležnoścow dobyś. Južnoslowjanska je pjeża wo tychle planach jhonika a je so tohodla z cźaśom z czornohórskim wjerchowskim domom rozmjała.

Francowske wójsko 20 divizijow sylne.

W póśledním pośedźenju wójskoweje komniśije francozowskeje deputertśeje komory je jo jenohłósnje staw pśichwalił, z kotrymž so žylnosć francozowskeho wójska postaji. **Pśichichodne francozowske wójsko budźe 20 armeekorpsow kulne,** w cźimž ku schtyri divizije wo Porheinskej bohu 200 000 muži mojich najlěpšich wojakow mam we Mandźurskej stejo. Sso ruskeho nahwała pśichi sibirskej mjeży bojo njeuwóźu jich do śrjedźneje Chiny dowjeseś. Sśym powěsće dostał, **so so ruske wójsko poblu zhleje šibirskeje mjeży zhromadźuje,** 5000 muži žylny stab ruskich fastojnikow rańschechinskeje żeleznišny i pśedawšich reserwistow twori, kotśiž nóża so pśiseś nóż do skutkowneje wojerskeje mozy sjednaceśiż.

Wo śiwoj druhej politiju Cžangtsolin praji: Wšichm prózowanjam nazionalistow a jich socialnemu programej pśichilkuju. We wšech jwonkownopolitiskich praśenjach sym runje tak nazionalistiski kaž **kóžda** druha strona w Chinje. Pekingske knjeježerstwo w tu chwilu z Jendźelskej, Francozowskej, Japanskej a Schpanskej wo nowych śrěčenjach jedna, kotrejž sabadam runopravowjeże wotpowědaju.

Nowe njeměry w Hankawje.

W Hankawje ju Chinesojo w tamnišćim francozowskim bydlešćeju nowe nałožnosće skuźili. Po powěsćach **se** jendźelskich žórkow ju japanske sanićanki torpedowych cźołmow dyrbjale sapśichinnyć a wotdźělenja namórskich wejakow na brjoh wuśadźiś, to by ko roshorjenja ludowa cźrjoda wrócźo sahnała. Dóńdże k pśichinjanju, a Japanzy pśichi tom i mošchinskich tśělbow iśelachu. 13 Chinesow je so pśichi tym pjeża moriko.

Powěsće i pśichinórskeho města Amoy w pokodnišnej Chinje praja, so je so tamnišće pokojenje shórschiło. Strajk, kotrejž ju dźełacźerske swjatki wuwokale, pśiseżo wjetšich rosměrow nabywa, a też wukrajanam njepśeśelene hibanje je hladajsy shórschnje. Europiska kolonija je so do najwjetšicheho njemera dała a żada, so by so wjazy wójnskich łódźow pótšłało.

Też Němzy poczinaju hidu Chinesow sacźuwacź.

Němzy, kotrychž chinesay kommunistoje hacź dotal napokoju wostajachu, nětkole runje kaž druhi wukrajanjo hidu Chinesow pśicećstwo zušym sacźuwaju. Chinesojo nětkole žadyn rozdźel mjes wukrajanami njecźinja. Kóždeho, kotrejž njeje Chinesa, pśicećstwa. Też Němzam je łóźe wiśowanje sujemóhnene. Němzy tohodla runje kaž Jendźelcejenje, Japanzy, Francozowsojo a Amerićejenje i doka reki Jangtse a města Schanśke cźekaju.

S Němšeje njebudźa so brónje do Chiny wosyłaś.

Swjask němšich mějecelow łódźow a rańschowaśe towarstwo stej wobsamkkej, so njebudźetej žanych wójnskich brónjow a wójnskeje munizije, kotraž ma so w Chinje wužiś, na němśe łóźe bracź.

Jendźelska nota dla hrosnoscźow w Nankingu.

Londonske nowiny ju jena pśichi, so śmeše **jendźelska nota** w nastupanju pśicećstwa wukrajanow w Nankingu nimale to žame wopśichijece kaž nota Sjednoceńenych statow a nota Japanskeje.

Kaž „Morningpost“ powě, jendźelska nota žada **wotschkodźenje, sjawne wotprošenje a sašudźenje winikow** a tych wošobow, kotśiž su je žiwojim stejiśišćom sa sakhowanje sakonja a porjada samolnite byle.

Jendźelska patrouilla w Shanghai wot sady sastrělili.

W Shanghaiu je jendźelska patrouilla, kotraž be we nogy wot póndźele k kwaterje na wobkhodźenje wuśeka, wuteru rano wot sady sastrělenu namakali.

Amerićejenjo też połnócnu Chinu wopuśchcźeja.

Dźiwajo na powśechkitkowne połoženje w Chinje je knjeježerstwo Sjednoceńenych statow połnócneje Ameriki wobsamkło, hdy by tśeba było, wšichnich w połnócnej Chinje bydlazych amerikanskich sćehanow w Tientśinje zhromadźiś. Tole mešto dyrbi so i wójnstimi łódźemi a i wutšadźenymi wojakami runje kaž Shanghai schtitacź. Hacź runje ludźe so knjeježerstwo po śwojich dotalnych prawidłach **dale** kśejowaco, po kotrychž so wot shromadnehio zatrocźenja we Chinje wothlada, amerikanske knjeježerstwo i druhimi mócnarstwami hromadże póńdże, kaž daloko so wo schtitanje wukrajanow jedna, kotśiž tu so do pschisitawnych městow swołali.

Cangtsolin diplomatiski wobkhad z Ruskej zastajił.

S **Pekinga** so 6. haprleje powě: Chinesle wyschnoscze su tudomne ruske pósłanstwo i nałožnoscźu wuproschnile. Pósłanstwo w nozy wobstupiwschi policajaj wojaj wschitkich Ruskow a pschiwisłowarjow komunistiskeje strony wuhnachu, kotśiž kchu tam wucźeł namakali.

*

Reuterez powěsćerja wo wuprošdnjenju ruskeho pósłanstwa w Pekingu powě: Nehdże 100 Cžangtsolinowych wojakow je so na podkazu poknomozy diplomatiskeho korpsa śrjedu rano i pschewodom wobronjeneje policije do ruskeho pósłanstwa dobyło. Wutšeł so sastyscha; na to jeneho Ruska i twarjenja won cźišnychu, wuwjasachu a i automobilom wotwjesechu. Maschinku iśelbu, pjatnacze tśelbow a wjele munizije sebrachu. Hacź dotal su nehdże schćesć Ruskow a dwajeci Chinesow na policajsku strażownju pschiwjesli. Ruskeho diplomatiskeho sastupjerja a druhich pósłanzjiwowych sapósłanzow pjeczar w jich pitanzjach jatych dźerża. Wojazy su pósłanstwo wobhaźili.

*

Wolffez telegrafowa powěsćernja i Pekinga powěsći rosschérja, so je po hischcze njepotwjerdzenej zdźelenju **Cžangtsolin 50 chinesich žonow a mužow, kotrychž su we ruskim pósłanzjiwje sajeli, hnydom wotpravicź dał.** Powěsći praji, so su je někotre sta chinesich policistow do diplomatiskeho měšćanskeho dźela dbyle. Pósłanstwo pschepytajo su policistojo někotrych Chinesow a Ruskow sajeli, kotrychž winuja, so su mjes studentami a Chinesami njeměry sbudźili. Wyschnoscze praja, so su někotre sto chinesich Chinesow a Ruskow w pósłanzjiwje schowanych namakali. Chinesla policija je skoro pjeczdźesacź chinesich žónšich a mužskich a pjecź Ruskow i wuwjasanymaj nohomaj a rukomaj wokajo po dróhach wjedła.

Cžangtsolin pschećiwo ruskej propagandze też na druhe waschnje wojuje. Chinesla policija je dwě Amerićanzy, wótcu Mitchellowu, prjedawšiu wudawaćku chinesko-amerikanskeje powěstniskeje agentury, a wótcu Burtonowu, sajala, jej winuju, so stej i Kantonskimi wobschadźałej

*

Parišćim nowinam „Information“ so i Pekinga powě: Admiralа Pischuischena, roskasowarja 8. Schantungskeho wójska a Tjingtawskeje eskadry, su po wukazu prjedawšcheho wojerskeho gouverneura w Shanghaiu, Cžangczungczango, **dla wjelepschcrady wotpravili.** Wón je pjeczar i Kantonskim wójskom wo pschepodaczu Shanghaia jednał.

„Berl. Tageblatt“ je **rozrěczenje i Cžangtsolinom** pschinjeł. We nim Cžangtsolin praji, so **bolschewikow Ruska pschi nazionalistiskim hibanju w Chinje wobdźełuje.** Diplomatiske dokumenty, kotrejž su je pschi sajeću ruskeju kurerow a Borodinoweje šebrale, be wschće ruske pósłanstwo we Pekingu na Borodina adresowało. „Pamjat Lenina“ je druha ruska parna łódź, kotraž je so šebrala. Psched ktom, pschi wojowanju i generalom Fengjuschiangom wo Tientśin, su ruski parnu łódź „Oleg“ saschapili, kotrejž sa generala Fengjuschianga munizija pschinjese. Wschitcy offizěrojo parneje łódźe su je do sastwa hadźili. We Charbinje śmuj jeneho naschich generalow, **Jangjicha,** kotryž měješe zhowne dahladowarstwo nad rańschechinskeje żeleznjach, **wotpravili,** dokelž be je wukopało, so be so **Ruskej pschelkoj dał, so by jtrajił mjes żeleznjarjemi w ruskim sajimje naschkarak.** Dale su je plany wotmyślile, so by su bo dowěrjenjahódnosć a knjeježerstwowa nahladnosć podrjała a so dźeło w industriji sastajiło. Hakle psched tydźenjom je policajja w Pekingu někotrych radikalnych studentow sajała, kotśiž i ruskim pósłanzjiwom wobschadźachu. Pschi nich su papjery namakali, kotrejž nadrobnoscze wo konferencach we ruskim pósłanzjiwje wopschijachu. W tychle konferencach so **wjednizy k organizaciji strajkow mjes żeleznjarjemi** a druhimi dźełacźerjemi pomjenowachu. S tym dyrbješe so Pekingskemu wójsku cźehnjenje do Pekinga połožiś. Pjenjeże frědki k pschewjedźenju tychle planow je Ruska dyrbjała žlubiś, dokelž studentoju pjenjesy sa pschewjedźenje agitazije nimaju. **Wobstawam na tym, so so ruscy bolschewikojo nadubawarjo i Kantonskeho knjeježerstwa wotstronja, pśiedy hacź pócźnu i Cžangkaischekom jednacź.** Wojnju jenoź pschećiwo cźehwjenemu wólnwej w Chinje.

Wobšežne rěcź sapósłanza Fabrya, kotraž na swój franzowskeho wobhaźenja Porheinskeje je schkitanjom młodeje pólskeje republiki pokasowaschce, pschihłosowanje wjele sapósłanzow namaka.

Dale je so w komorinej kommišiji sa praschenja wójnskeje

---

ličene. Pschi debacźe je so mjes wschelakimi žobustawami wójskowe kommišije wo praschenju wucźehnjenja francozowskeho wójska i wobhaźeneho kraja rospominało. Kaž „Petit Journal“ pischе, je so wulka wjetschina žobustawow sa dalsche wobhaźenje Porheinskeje wuprajka.

łkeho łódźiwa nowy staw twarskeho programma wójnskeho łódźiwa pschijak. W pschichodnym pokłěcze maja žo schórjeć šaniczakow torpedowych ciołmow a někotre łódże ja kalonije natwarićz.

Wójsko na Korsiży žo pokšylnilo.

Franzowiska žo italiskeho nadpada boji. Kaž italiske nowiny „Tevere“ pischu, je žo 8000 franzowskich cžornych wojakow se Senegalskeje na kupje Korsiży do garnisonow pokožiło.

Sakasanja alkohola w Norwegskej žo wrócžo wsała.

Norwegska statna rada je wutoru wotstronjenju sakanje alkohola pschihłožowała. Wot 2. meje móže žo kóždy saso wopicź.

Nowy komplott pschećiwo Primej de Rivera.

Po powěsći s Porpingnana je žo pjeća nowy komplott pschećiwo Primej de Rivera wuśledźił. Schtyrjoch offizjerow su w Barcelonje sajeli.

Wólba měšćanosty w Chikagu.

Wutoru je žo w Chicagu nowy měšćanosta wuswólił. Kandidat republikanskeje stronY dr. William Hale Thompson, za kotrehož tež Němcy hłosowachu, je dobył. Wón je 70 000 hłosow wjacy hač jeho demokratiski pschećiwnik dostał. Wotedate płoży su žo hakle posdże w nozy mohle doliczić. Hdyž so wumoslki wossewi, we wschelakich wokrjesach k nowym skandalnym wustupam dóńdże. Pschi nich dweju muzow sabichu a pjećoch cžeľko sranichu. Wschě hromadże je žebi wólba jako wopor wósom mortwych a 23 cžeľkosranjenych zadała. Wjazy dyžli sto wosobow su sajeli. Na demokratiskaj klubaj žu bomby cžišnyli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 7. haprleje.

† 1909 Handrij Dučman, płódny serbski spisowaćel.

† 1892 farař Eduard Wjelan w Slepom.

† 1883 Franc Sneider-Krawc, duchowny radźićel w Kulowje.

Wostań w kraju,
To ći praju,
W swojim kraju narodnym:
Sy też khudy,
Žiw so tudy
Po česći a spokojny.

Njepraj: „Druhdże
Lěpje budźe!“
To ći zapisane njej';
W kóždym měsce
Namkaš wěsće
Zle a dobre změšane.

Handrij Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 720, hygrometer +4, thermometer wo dnju +11. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer —4, thermometer w nozy +4. Wuhlady na nimkhwilnje khłodne wjedro. — Wječera popołdnju cžešnjesche psches nasche strony žylne njewjedro (te druhe to tutom nałěcu) a pschinjesbe nam slinkotny deschcź. W połnocy nimo cžahaze niźiny a w naschich stronach so setkaze cžopłe a symne wětry, pschihotuja nam njewobstajne, bóle macžate wjedro. Tutón raš wjedra tež dale wobkhowamy. Dźensa rano wschak je schkleńza bóle na rjane schła, ale s Atlantiskeho oceana pschikhadźaze niźiny nasche wjedro pschezo sasy wohrožuja. Nad Schpanijeskej leži pschezo hischcze wyschina s Azoriskich kupow. Po sdaczu njeje mózna dosćź, nowe pschikhadźaze niźiny k połnocy wukóčźić a swoje knježstwo nad hrjadźenu Europu wupschestrěcź. Dalsche wyschiny su nad dołhoranskej Europu a nad dalokej połnocu. Tehodła snjejemy tež dale khłódny cžas. Na połach je jara mokro. Schtóž w měrzu wowsa wosyp njeje, na pola njemóže. Po starym burskim prajenju wschak wjedro rataŕstwu howi, njemuńsy: šuchi měrz a mokru haprleju ma rataŕ radu. — Jutse pjatk schkadża šlónczko 5,22 hodź. a khowa so 6,44 hodź. Měšacžk schadża dop. 9,32 hodź. a po połnocy 1,32 hodź. so khowa.

— **Nowa šnamka powětroweje pósty.** Spocžatk haprleje wuda žo nowa šnamka powětroweje pósty w hódnoscži 15 pj. Šnamka s fijalkoweje barby pschedstaja kaž druhe šnamki powětroweje pósty worjoła, kiž so s wyšokeje skały k słětej pobrěhnje. Šnamki powětroweje pósty sa 5 pj. žo wjazy njeschischcha.

— **Budyschzy pjekarjzy a konditorjzy pomozujzy pschećiwo pohubjenischenju jich dźełoweho połoženja.** Kaž je znate, šmědża pjekarjo hižom tuno wot 5 hodź. dźełacź a też njedźelu dwě hodźinje. Pschećiwo temule postajenju wotměchu sandźenu wutoru protestowanu zhromadźiznu. Pschednoschcź w zhromadźiznje roskoši, so by so po prawym na pschikrótschenje dźełaneho cžasa dźełacź dyrbjało, dokelž je w Němcźi 27 000 pjekarskich a konditorskich pomoznikow bjes dźełka. Też s wulkim strachom sa powołanje je, so mischtrjo pschewjele wucžobnych wunuwcžuja, to dowjedże sa tři lěta k podwojenju hjesdźełkosće w pjekarstwje a konditorstwje. Zhromadźizna pschija resolucžiju, w kotrejž žebi wotstronjenje najpomnjenych njedostatkow žadasche.

— **Sašsay schewzow dostanu wyschischu mjdu.** Dźełacžerski swjask schewzow w sakskim zwobodnym stacže bě sa schewzow powyschenje mdow žadał. Swjask mischtrskich jednotow pak je jednanja wotpokasał. Rosrisanzy wubjerk je někto sćźehowaze postajił: Hodźinska mjda muzitich pomoznikow psches 21 lět w měsnej rjadowni 1 wucžinja wot 1. haprleje 1927 81 pj. a wot 1. oktobra 1927 83 pj. Skutkne mdowe wuczinjenje smě žo po poměrnje powyscha. Tole mdowe wuczinjenje smě žo se schtyrinjeddźelskim wupowědźenišim cžasom najsajschdo k 31. měrzej 1928, wupowědźicź.

— **Hoscženj „K winowej kicži“,** kotryž je knjes Hahn s Wulkeje Hartawy kupił, žo dotkadnje ponowja a žo sa někotre dny wotewri. Nowy hoscženjaŕ chze žo stajnje prózowacź, so by stare dobre mjeno „Winoweje kicže“ k pschedawschemu cžasa też dale dźeržał.

— **Nowa pschedawarnja wobucza.** Dźensa schtwórtk wotewri tudomny Jakobsohnez Shorjelski wobuczowy dom, kiž ma hižom 18 lět dołho swoju pschedawarnju na Bohatej hasy, filialku na Khježorskej dróży 22 a tak swój wobthod powjetschi. Jakobsohnez Shorjelski wobuczowy dom je też Sserbam derje znata dobra kupowarnja wobuczow a tak woni wjesce filialku na Khježorskej dróży podyjerasa.

— **S swojimaj starschimaj cžeknu** je 15-letny schulcŕ jeneje wokowneje schule, kiž je wot wcžerawschego starschiskeho domu sdalowasche, dokelž nuzesche, so ma hubjene schulske wuswědčenje. Starschej cžinjeschtaj žebi wo njeho wulku starosć. Policija schulerja dźensa we nozy w Budyschinje nadeńdże a jeho jeho starschimaj, kotrejuž bě wot wonkach sawolała, sasa pschepoda.

— **Kak žo w Sakskej wobthad na statnych automobilowych cžarach roswiwa.** W januaru 1927 wobsteschesche 91 statnych automobilowych cžarow pornjo 54 cžaram we januaru 1926. W januaru 1927 mějachu cžary 1437 kilometrow dołhojsce pornjo 912 kilometram loni. Loni pschewjeseše so 595 744 wosobow, letsa 1 181 083 wosobow. Licžba jeschdženych kilometrow powyschi žo wot 241 881 na 405 406 kilometrow.

— **Motorisce kola a automobile žu we Łužicy žylnje pschiběrale.** W Budyschskim wokrjesnym hejtmanstwje bě spocžatk lěta 1926 2326 motorskich kolow, hacź do lěta 1927 powyschi žo licžba na 3329, k tomu na žo hischcze 241 malych motorskich kolow pschilicžicź. Licžba automobilow stupi wot 2155 na 2555. S tych sy licžbow wuwidźeli, so žu motorske kola wjese móznischo pschiběrale dyžli automobile.

Cžežke automobile žu samo woteběrale, dokelž ma žo na nje pschewolki dawk płacźicź. W lěcze 1925 naliczichu we Budyschskim wokrjesnym hejtmanstwje hischcze 10 automobilow, kiž běchu žylnische hacź 40 PS; w lěcze 1926 sniji žo licžba na 5 a spocžatk lěta 1927 na 3. Ale male automobile žo spěšnje rosmnožuja. Spocžatk 1926 naliczichu w sakskej Hornjej Łužicy 1146 autow hacź do 8 PS, spocžatk lěta 1927 pak bě jich hižom 1460. S 2555 naliczenych autow łužesche 1955 k woženju wozobow, 600 bě cžežitych autow.

S **Hodźija.** Hodźijski spomožerski dom, kiž bu w nalěcu 1877 wot fararja D. Jnitscha sakopany a kiž mějesche wosebje dźěcźi serbskich wosadow s pokrjesa Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa wocžahnyc, może runje nic na 50-letne bohacze zhnowane skutkowanje wrócžo skladowacź. Tutón jubilej ma žo njedźelu Miserikordias Domini, dźeń 1. meje, sobu świeczicź, na kotrymž chze nowosałožene „Budyschske měšćanske a wokrjesne towarstwo za skutkowne mijsionstwo“ swój prěni lětny swjedźeń we Hodźijskim Božim domje świeczicź. Sa serbsku Božu słužbu, kotraž žo popołdnju w 2 hodź. zapocžnje, je knjes farař na wotp. Matek w Žiežnym, pschedy w Barcze, a ja němsku Božu słužbu pop. ¼4 hodź. knjes prim. Fröhlich z Budyschcina, kiž je s pschedsydu nowosałoženeho towarstwa, swjedźeńske předowanje pschećiwnje na žo wsak. Wo dźele a skutkowanju spomožerskeho doma farař Voigt rozprawu poskici. Wschitcy pschećeljo smutkowneho mijsionstwa, wosebje se wschitkich serbskich wosadow, su na tutón swjedźeń wutrobnje pscheproscheni. Wosebje witane by było, hdy bychu žo towarstwu młodźenzow je swojimi posawnanni na swjedźenju wobdźělile.

S **Noweje Wsy** pola Njeswačźidła. **Wospjetne wusnamjenjenje je žo wumělskej hornczerni Reinholda Barcza w Nowej Wsy dostała.** Sa wobdźělenje na wustajenju sa domjazu pilnosć Němskeho towarstwa za wujesne spomožerstwo a hajenje domjaznosće dosta czesne mjto Nałažawskeho towarstwa, kražnu Westerwaldski karan, j wosebitym pschipósnawanjstim pisimom statneho sekretara na wukłužbje exzellenzy dra. f Lindequista. Sa „wusnamne“ wobdźělenje na jubilejskej sahrodnej wustajenjzy w Drježdźanach dosta firma cžesne wopismo. Wésće stej to rjanej šnamjeni sa nasche łužiske brune a pišane wumělske dźěła, nad kotrymiž žo kóždy sprawny Łužican wjeseli.

S **Minakala.** Sandźenu njedźelu žo po poruczności hamtskeho hejtmanstwa wohenhascherstwo Minakalskeje gmejny pruhowasche. Revisiju wukonjachu postajeni wokrjesnym wjednik wopalny mischtr Schubert s Njeswačźidła, wopalny mischtr Barchmann s Bóschiz, woborny hejtman Wälti se Sarécza a cžahowny wjednik Krjecźmar. S dypkom w postajenym cžasu běchu žo woborniczy sestupali, se kotrychž 9 muzi samolwjenych pobrachowasche. Wschitke swuczowanja spokojichu, so dyrbjeńska wohnjowa wobora dobru a jara dobru zensuru dosta. W Minakale maju też wulki sajim sa sakoženje dobrowólneje wohnjoweje wobory, k cžemuž je też gmejnske sastupjestwo podpieru pschilubiło.

S **Pjeowjow.** K pruhowanju Minakalskeje wohnjoweje wobory pschijamny žo njedźelu rewisija tudomneje wobory, kotruž po poruczności hamtskeho hejtmanstwa wopalny mischtr Schubert s Njeswačźidła, wopalny mischtr Barchmann s Bóschiz, woborny hejtman Wälti a cžahowny wjednik Krjecźmar se Sarécza wotmě chu. S dypkom w postajenym cžasu běsche žo 53 muzi sestupało. Njeczo běchu žo samolwili. Pschi někotrych njedostatkach, kotrež žo hnydom wotstronichu, móžesche žo dyrbjeńske wohnjowej woborje dobra zensura wustajicź.

S **Jažeńzu.** Sjawny pucź s Jažeńzy do Dobroschcij pola Njeswačźidła žo dla nażpowanja na Jasčańskich honach wot 7. hacź do 16. haprleje sawrě. Jězdny wobthad pokasuje žo na Hórki ako Bóschizy.

S **Kamjenza.** Ssylne njewjedro, lětsa prěnje, se sliwkojtym dešchcom a žylnym krupobiczom wcžera popołdnju wokoło 4 hodź. pisches naschu krajinu cjehnjesche. Jažne błyski žo žeklowachu a žylne hrimanje wjesche. Hižom snjły dźeń měsachmy njelubošne macžate wjedro

Nanojo a synojo.

Roman Jwana S. Turgenjewa.

80] (Pokrasowanje..)

„Ja žym knjeni Odincowa“, wona rjekny. „Je Eugenij Wažilijicź žiwy? Sdże-li Wy jeho nan? Ja žym doktora žobu pschiwjesła.“

„Dobrocźeńka!“ jawola Wažilij Jwanowicź a sbrabnywschi jeje ruku, pschitkócźi ju k swojimaj hubomaj, njes tym so lěkaŕ, kotrehož bésche Anna Sergejewna žobupschiwjesła, mały to cžłowjek s nalwocźemi, s němšim wurason wobliczа, swaha s korejty wuleše.

„Mój Eugenij je hischcze žiwy, Bohudźakowano žiwy, a nětko budże wumoženy! Žona! žona!.... K nam je jandźel s njebješ...“

„Schto je žo stało, Knjeje Božo!“ wjasoleschce, wuběhajo s hoscženskeje jisby staruschka, a niežo njewědžo, schto žo to nocžimi, padże w pschedsjni k nohomaj Anny Sergejewny a pocža, kaž bjez rosumu, jeje drastu łoschicź.

„Schto Wy tola cžinicze? Schto Wy cžinicze?“ wobarasche žo Anna Sergejewna, ale Arina Wlažjewna njepołuchasche na nju, a Wažilij Jwanowicź jenož wjesce wo sjpjetowasche: „Jandźel! jandźel!“

„Wo ist der Kranke?“ hdże dha je tón pazienta? rjekny skónčnje lěkaŕ, niž zyle bjes sćźerpnjesze.

Wažilij Jwanowicź pschińdże sasa k žebi: „Tu, tudy, proschu pójcze sa mnu, wertester Herr Kollege“, pschida wón po němsku se stareho pomjatka.

„Ah!“ rjekny Němc z jertim pożmějwom.

Wažilij Jwanowicź pschiwjedże jeho do kabineta.

„Tu je lěkaŕ wot Anny Sergejewny Odincoweje“, prajesche wón.

Basarow wotewri na jene dobo wocži: „Schto ty prajesche?“

„Ja praju, so je Anna Sergejewna Odincowa pschijeła, a je k tebi tutoho knjesa doktora pschiwjesło.“

Basarow pocža žo rosbladowacź. „Wona je tu... ja dżu ju widźecź.“

„Ty budźesch ju hnydom widźecź, Eugenijo; tola najprjedy dyrbimy trochu z knjesom lěkarjom porěcźeć. Ja rosprawju jemu wschitko, schto je žo z twojej khorosću stało, dokelž je Sidor Sidowicź (tak mjenowasche žo wokrjesnyj lěkaŕ) wotjeł, a my jeźinimy mału konsultaziju.

Basarow pohladny na Němza. — „Nó, bjesbadujesze prawje khwatajsy; jenož niż po łacjansku; ja dźě derje rosumju, schto rěka: Jam moritur (hižo wuměra).“

„Der Herr scheint des Deutschen mächtig zu sein“, pocža nowy wucžomz Aesculapa, wobraczejo žo k Wažiliju Jwanowiczu.

„Ich... habe... Rěczeze hižo radschо po ruschu“, rjekny starz.

„Aha — tak to je — nó derje... proschu...“ A konsultazija žo sapocža.

Pok hodźiny pojdźijscho sajmpi Anna Sergejewna, wot Wažilija Jwanowicza pschewodźana, do kabineta. Doktor jej schepny, so ani myžle njejsu na wustrowjenje khorehо.

Wona pohladny na Basarowa, a posasta pschi durjach, tak jara poraspy ju tóle wopalene a jsobom wotemrěwaze wobliczo, j kotrehož na nju dwě mutnej wocži wudzeraschtej. Wona sacźi, kaž ju zatokmy symnjy strach jima a woprostny wsycha j hrózbu. Myślicźka pschećenje jeje hłowu, so by wona tajkeho strascha njemóła, hdy by jeho woprawdże lubowała.

„Djakuju so Wam“, rjekny wón s napinanjom. „Toho njebudźech wocžakowak. To je dobry skutk. My žo potajsim hischcze ras wohladamy, kaž sće My žiwe.“

„Anna Sergejewna je tak dobra była“, pocža Wažilij Jwanowicź...

„Nano, wostaj naju samoju. Anna Sergejewna, Wy tola dowolicze? Kaž žo sda, nětko...“

Wón pokasa na swoje wupschestrěte bjesmózne cžełko.

Wažilij Jwanowicź wuhdże

„Nó, mějcze dźał“, wospjetowasche Basarow. „To je pa kralowsku. Praja, so kralowje też wuměrajsch wopytaja.“

„Eugenijo Wažilijicžo, ja žo nadźijam...“

„Ach, Anna Sergejewna, chzemy tola prawdu rjec. Se mnu je kónz. Sbym pod kolejo pschijschoł. A s toho sbywa, so njetrjebam žebi wo pschichodu staroscze cžinicź. Sšmjercź wschak je stara stawisna, a tola kóždemu nowa. Hacź dotal njeje mi satrach... potom žhubju wědomjo, a fuit! (Wón machny žłabje j ruku.) Nó, schto bych Wam hischcze prajił... So žym Waž lubował? To wschak njeje prjedy žaneho smyšła mękо, a nětko hakle dozyła nic. Lubošcź — to je forma, a moja žamžna forma je hižo rostołoscże, rospaduje. Chzu Wam radschо rjec, kajka rjana Wy scże! Tajka, kaž Wy tu pschede mnu stojicze...“

Anna Sergejewna nimowólnje satschepota.

„To niczo rjeż nima, njebojsce žo... pożyńcze žo tam... Njekhodźeze ke mni blisko: moja khorosć je natykowaza.

Anna Sergejewna khwatajsy pschenđże jsiwu a žhdże so na stoł pódła divana.

„Wulkodušchna!“ schepny Basarow. „Ach, kak blisko, a kajka młoda, cžerstwa, cžišta... w tutej grawoczinej jsbuje! Nó, budźeze bożemje! Budźeze dołho žiwa a wuživajeze žiwoje žiwe dny. Hlejcze, kajke wobidne bźiwadło: napołrostłóczenу cjerw a tola žo hischcze wije. A mějach tola myšle, hischcze wjele wężow na žrwécze wukonjecź. Wumrěcź — ja? Hdże tež to! Mam tola nadawk, wschelko žym hobr, wulkotknik! A někto saležł zyły nadawk bohra w tom, kak by mohł pschistojnje wumrěcź, hacžrunjeż to nikoho niczo njestara. To je wschitko jene: j wopuschu wicź žaj póž to njebudu.“

Basarow womjelkny a maszasche z ruku sa schkleńzu. Anna Sergejewna poda ju jemu, so by žo napił, njeżwlekajo je rukajsow a strachocžiwje dychajsy.

(Pokracžowanje žeźehnje.)

ł dešćežom a krupičkami. Njebjo wiśašche pšeżo porne tołstych mróżelow.

S **Kulowa.** Nowy żelezniski jězdny plan, kiž wot meje 1927 płaći, pinchinje też na tudomnej Wojerowsko-Rakeżańskej żelezniskej cźarje ważne pšeměnjenja. 1. Cźah 2712, kiž dotal 5,43 hodź. ł Rakeż wotjěžźujo, jězdźi wot 15. meje po sćěhowazym planje: S Rakeż 5,26 hodź., ł Komorowa 5,33 hodź., ze Wulkich Sdźarow 5,40 hodź., ł Hóńka 5,47 hodź., ł Kulowa 5,54 hodź., ze Němzow 6,02 hodź., do Wojerez 6,08 hodź. Cźah pinje potajtim we Wojerezach pschisamkunjenje k cźahej 676 do Falkenberga, kiž 6,11 hodź. ł Wojerez wotjědźe. Tak je Kulowskim wobudlerjam smóžnjene, so móža na jenym dnju do Kamjenza a sajo wróćo cźeć. 2. Mjes Kulowom a Wojerezami jězdźi wot 15. 5. wschědne dny schulski cźah po sćěhowazym planje: S Kulowa 6,56 hodź., ł Němzow 7,04 hodź., do Wojerez 7,10 hodź. 3. Cźah 2714 (ł Wojerez 11,15 hodź., do Prožyna 11,44 hodź.) jězdźi wot 15. meje mjes Wojerezami a Prožynom też njedźelu.

S **Wojerez.** Njedźelu Palmarum, 10. haprleje wotměje žo tu k pśenjemu rasej wožadna zhromadźizna evangelskeje wohady, kaiku tu nowa zgrkwinka wustawa pschedpituje. Wona powoła žo popoldnju w 5 hodź. do rjaneje pohrjebneje zgrkwje, kotraž ma wjazy hacź 350 městnow k sedźenju. Wichitzy tjo tudomni duchowni porěcźa wo dźełowej rosprawje wožadneje zgrkwinskeje rady, wo nutskownym zjiwenju we wožadže a wo zgrkwinskim wothladanju młodźiny.

S **Werminghoffa.** Kaž hmy w žwojim cźasu pišali, je žo 1. měrza 23lětna pschedawarka Marja Lehźej se žwojim jědnym kokom wotstalila. Nětko žu njedaloko jeneho hata jeje jědne koko namakali. Wokolinu žu la holzu pschepytali, njeńšu pak wo njej nicźo namakali. Tak steja tu psched hódanićskom. Njemóża tu jenoż na hamomordarstwo holzu licźiś, ale je też móżno, so je žo někajke flósnjstwo na njej stało. Nadźijomnje wyschnoscź bórzy śwětko do tajneje naležnoscźe pschinješe. —

S **Hródka.** Póndźelu popoldnju w 5 hodź. trubjachu na woheń. W zgrkwi drožy njedaloko Schenkow bě žo w statoku wobsedźerja Wólki hródź japalika. Tudomna wohnjowa wobora ruče na pomoc khwatasche a je nozu pschećiwo wohnjej wobarasche. Njedźiwajcy tež jo pak žo hródź hacź na murje wotpali. Wokrjesna kotorska rykawa, kotraž bě tehorunja pschithwatała, zjetrjebasche wjazy japschinmnyć. Pschi twarjenju stejesche wulki wětrowy motor, kiž žo ł wulkim wrjeśkom wjese.

S **Cźorneho Khołmza.** W nasćej wśu létka pilnje twarja. Khěžtak M. Hopka ma žwoju nowu brójeń hižom natwarjenu. Kowarśi mišchtr Pawoł Grosa móżesche swój nowotwar, domńe i kowarńju, na nawjeżornym konzu wśu pschi Lipojskim puću saidźenu tydźeń sćehowaś. Pschistajenz Rátz, kiž we Lutowskej fabrizy dźěła a na tudomnej nowej schuli bydli, je se pschikožowanjom twarjeke potrjebny za nowotwar žwojeho domskeho sapožaŕ.

S **Mochołza.** Tudomnu ludowu schulu wutkhodźi 31. měrza 9 dźěći, 5 hólzow a 4 holzy. 1. haprleje sastupi 7 nowych dźěći do schule, 5 hólzow a 2 holzy. Dozdka wuwtuje naschu schulu nětk 58 dźěći.

S **Borschcze.** 31. měrza wopuschćeji tudomnu ludowu schulu 18 dźěći, 12 hólzow a 6 holzow. Do schule sastupichu 17 dźěći, 6 hólzow a 11 holzow. W pschitomnoscźi schulskeho pschedstejerstwa wotmě žo 28. měrza wobsamknjenska žwjatoczneje pokraczowanjeje schule. Dwaj schulerjej dostaschtaj myto, schulerka Mirka Kuthu a schuler Garbaŕ nalutowarskiu knihu z 5 hriwnami. Pokraczowanju schuli wuthodźi 8 schulerjow.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Retzschkawy.** (Pschi cźišczenju wokrowo dese padła.) Pjatk wjeczor na Plawenskej drožy jónska pschi cźišczenju wokrow ł druheho poschtheda na dwór dele padje a bórzy na žiwoje cźežke scźanjenja wumrě.

* Se **Zwönizy.** (Město palenza cźišalimu.) Jedyn dźěłaczeŕ ł Lohńiz ho pschi pschećehowanju w jenym tudomnym hoscźenzu peł bitetom blesche dohlada a myślesche žebi, so je w njej palenz. Won pschistaji blescźu k huśe a pijesche. Njesbožownje pak bě blescźu ł cźišalimu zhrabnył, ł kotrejž žo pitwone honcze rjedźachu. Won žebi tohodla schiju straschnje spali a jeho dyrbjachu do Stollberkskeje chorownje dowjesć, hdźež nimale bjes nadźije chory leži.

* S **Gnadenstein** w Schlesyskej. (Biescźuczźivi pacholo.) W Hornim Peilgawje nekotsi młodźi pacholo pjez wobej wuchi wotrěnyným, wobělichu wbohemu **skrožatku** hišchcze kruch loże ł hłowy a pschipowěźnychu jemu papjerku ł napismom: „Pschińdźe ł jatby (Gefangenschaft).“ Sa cźiwilowarjemi maju hižo kledy.

* **Eisleben.** (Mordarstwo a hamomordarstwo.) Tu satsěli samkarsći muiscźer Koch žwoju njewjesnu a na to jebje žameho. Ssobotu dyzjschtaj wonaj kwaž žwjecześi, schtož pak starschi sadźewacź spytaschtaj.

Přilopk.

* **Mjesynarodny kongreż za schtit dźěći.** Létka we lěcze, wot 2. hacź do 5. julija wotměje žo w Parisu mjesynarodny kongreż za schtit dźěći, kiž srjaduje Swjask cźerwjenych kschižow ł mjesynarodnym towarstwom za schtit dźěći a z druhimi wulkimi mjesynarodnymi organizazijemi hamžneje druźiny. Tutón kongreż steji w swiźu ł kongreżom mjesynarodneje pomozy, kiž žo tohorunja spoczatk julija w Parisu wotměła, a se mjesynarodnej konferenzu za sozialne proschenja, kotraž žo w hamžnym cźasu hromadźi.

* **Paduschi na pósće.** W nozy k 1. haprleji dobuchu žo paduschi do póstowoch hamta w Dobriluku. Woni namakachu 700 hriwnow hotowych tzenjes a sa 4500 hr. póstowych znamkow a jim žobukasachu. Wschěch kamory a kasch cźišli rozpaczichu. Wotedale sapinjane listy leżachu wokrjesnje wokoło. Po spadźu jedna žo tu wo muiskamarśu zwólniu, kotraž žo wobeše na póstach doma cźuje.

* **Ssamomordarstwo wurcźerja.** W Liebenthalu pola Liebenwalde w Niederbarnimskim wokrjesu žo wuchel we žwojim bydlenju satsěli, bokelž je ł holzu, kotraž hischcze 14 lět stara njeje, sakasany wobchad mě, kiž bjes sćěhowkow njewosta.

* **Nałežnje njewjedra w Frankach.** Cźežke nałežnje njewjedra, kiž snowa psches ł Franki cźežnjechu, naczinichu snowa wulku schkodu. W Lippachu rosbi błyk elektrowód, pschesłoczi na twarjenje a pohubischi 2ónsku. W Burglinnje dyrbi błyk do zgrkwinieje wěże a rosbi w zgrkwi burgle. W Sinnskim dele žo woh króte hodźiny ti cźežke njewjedra rospuschczichu a se žylnym wichorom a slíwkojtym deschćom wjele schkodu naczinichu. Jeneho dźěłaczerja pak błyk zarazi. —

* **Njeczini rosdźela mjes twarožkom, butru a huśehom.** W połodnischej Sserbiji wo wězy Płošnizy je staru dźiwnuschki muzliman žiwy. W symje, hdyž žo žněha naidźe, hjerje žebi tónle dźiwnuschk kuž khlěba a njemasa jón na žadyn pad ł butru jako my, ale — se śněhom. Je pschećiwdźeczeny, so je śněh runje tak žytny kaž butra a je kuž khlěba se śněhom runje ł tajkim appetitom kaž my butru. W rosrěczowanju se žwojimi wěrnybratrami praji, so je ł śněhom, hdyž žo njeswužiwa zyroba, kotruž Allah wschemu ludu darmo dawa. —

Swójbne powěsće.

Swěrowanaj: Fritz Postel ł Marianna rodź. Pórzelez w Cźornym Khołmze.

Semrěli: Hana Hitzmannowa rodź. Hoffmannez, nasejsza w Budyšinje. — Arnošt Pawoł Cisoło we Porchowje, 36 l. — Marja Khěžkarjowa w Cźornym Khołmzu, 43 l.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powětrja wo wjedrje sa jutrischi pjatk:** Njewobstajne, wiśaste, mazaste, chłodne.

*

Němski ješm je hospodarski plan ł 238 pschećiwo 166 hłosam pschijał. Pschećiwo njemu sozialdemokratoja, **kommunistoja, dźeł hospodarskeje strony a nětsi nazionalistoja hłosowachu.**

*

Sakonjowy naczińk wo nuzowej dowolnoscźi wyschnoseze k dźełanju sapallowe je žo wubjerkej wrócźo pschipokasał. Sakoń dyrbi dobywanju schwedsko-amerikanskeho sapalkowego trusta do Němskeje wobaraź.

*

W prozesu pschećiwo němskemu Makogalskemu towarstwu w Moskwje, žu ruskich agentow tuteho towarstwa, kotrjž běchu wodźerjow ruskich statnych organizazijow pschekhóli, so bychu te drjewo Maloźy wotkupowale, je žo wuzuło wosjewik. Direktora Akerbejdźanskeho najtwjerdeho trusta Gußmanna a direktorow raisarskeho maschinskeho trusta, Ssitnikowa a Kirejwa žu k žmjerći sajudźili.

*

Sakonjowy naczińk jendźelskeho kujeršstwa pschećiwo dźełaczerstwu swójstwam je mjes jendźelskim dźełaczerstwom nimosměrny wulke rozhorjenje wuwołało. Dźełaczerska strona wubje ł parlamentskim srědkam žo pscheh sakonjom wobaraź. Nadpadna je wóira réczź pomérnych dźełaczerskich wjednikow Macdonalda, Hendersona a Clynesa.

*

Jendźelski pósłanc w Belegradze, Cunard, je južnosłowjanskemu kujeršstwu namjet pschedpołożił, so by žo se zhromadnym srećzenjom mjes Italiskej, Južnosłowjanskej, Grichiskej a Bołharskej njewotwisnjowsći Albanskeje šwjesćiła.

*

Franzowska a Jendźelska stej Němsku pschepróżnjeli, so by žo pschi kommisiji wobdźělila, kotraž dyrbi rosjašnjeju stuknowaci, kdy bychu pschi njepokrěndnym jednanju mjes Italiskej a Južnosłowjanskej wo albanskim praschenju pschipadny nastale.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brikvency. — Za nawěšknk G. Janak w Budyšinje.

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

Rěčne hodźiny wot 7. haprleje sem

na Jägerskej drózy 5

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Pytamy za ważnu knihownju:

Časopis Maćicy Serbskeje

Lětnik VI—VII 1863/64 zešiwk II
Lětnik VIII 1865 zešiwk I

Smolerjec knihićišćerńja a knihaŕnja
z. dr. z wob. ruk.
w Budyšinje

Pisane ložowe nawobleczenja a ložowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo **R. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern“ Rěču serbski!

Wšě šulske knihi

dostanjośe derje a tunjo we Serb. knihaŕni w Budyšinje

Mały pakćik

je so 10. měrca 27 na puću wot Kamjenca do Jěžowa namakaŕ. Wotewzaću w Sernjanach čo. 21

Młody synk

wowćeŕski pos

je tunjo na předań

na Židowje číslo 237

K hermankej

namakaće we **wulkim wubjerku** a po **tunich płaćiznach** kaž:

mužacu drastu

Gabardinowe mantle, Swedska forma, Wagenlack-tarnery a kindery

koverkoatowe paletoty
z wlosańcinu dźěłanu . . . . . 60.— **54**00

wobleki z gabardiny, najnowši mustr, derje sedźesce 75.— 60.— 59.— 49.— 32.— **32**00

wobleki z dobrych tkanin
k štrapocźerowanju . . . . 50.— 40.— **34**00

cźesanosuknowy wobleki, módry, narunanje za měru, najl. dźěło 90.— 85.— 68.— **58**00

suknowe wobleki, módre 55.— 18.— **32**00

jehlowe smuh. wobleki 52.— 45.— **32**00

tkaninowe wobleki w sportskej formje

kordowe wobleki . . . . 34.— 44.— 52.—

kosmličkate mantle 45.— 36.— 32.— **27**00

gumijowe mantle . . . . 22.— 19.— **16**00

njepśemokawe kabaty
z dwójnym kluibjetom . . 16.50 15.— 12.— **10**00

sportske kholowy w hobrskim wubjerku

kholowy, nowocźasne smuhate 18.— 14.— 10.— 8.— **6**00

Manchestrske kholowy
jara dźeŕliwe 7.50 **10**00

Jendźelske kožane kholowy
cźorne a módre . . . . . 7.— **8**00

dźěłanske kholowy . . . . . 4.— **6**00

dźěłanske lacy . . . . . 4.— **4**00

*wobleki na motorske koło . 21.— * jenotliwe kabaty . 16.— 18.— 24.—*

hólcacu drastu

hólcace wobleki
w barbotych tkaninach . . . 16.— 10.50 **6**50

Kielske wobleki z najlěpšeho Meltona

módre slüpfer-wobleki
po formje namórnikow 18.— 17.— 15.— 12.— **9**00

Manchestrske wobleki 16.— 14.— 12.— **9**00

hólcace njepśemokawe kabaty
we wulkim wubjerku . . . . . 6.— 9.— 12.00

hólcace krótke kholowy
z najl. tkaninow a z najl. Manchestra 6.50 4.50 **2**50

kholowy ze šłatikom . . 4.— 3.— **1**75

Zonjace mantle a kostumy
wosebje tunje wulki wubjerk

Franc Mršiny

w Budyšinje na Bohatej hasy čo. 4

w Kamjencu na Zwingerskej hasy čo. 16

Wulke hermanske předawanje

žonjacych mantlow / holčacych mantlow / žonjacych wo-
blekow / holčacych woblekow / žonjacych woblekowych
suknjow / holčacych woblekowych suknjow / bluzow

Tunje płaćizny!

mantlow do dešća / mantlow
do procha / gumijow. mantlow
kosmičkatych mantlow

Najlěpše kajkostne twory
Najwjetši wubjerk
Najtuńše płaćizny

Tunje płaćizny!

To prawe namakaće pola mje

Jan Jurij Pahn ◆ w Budyšinje

na Hłownem torhošću Telefon 3637 rózk Žitneje hasy

A. Kasper, Burglehn 11

starostaty wobchod sa Serbow
pschedawa pschi hermanku:

twjelki sa kuchinu	**0.35**
koschlowy barchent, tež létny	**0.55**
létny barchent sa jaki 0.80	**0.75**
zynchi seschite . . . . . 1½ pośt.	**4.80**
zynchi seschite . . . . . 2 pośt.	**5.70**
jonjaze létne koschle	**2.10**
mužaze létne koschle	**2.40**
wupjerki, jenož dobre . . . 1½ pośt.	**13.40**

dźěczaze schórzuchi wschě wulkosćje **šaško dóschle.**

Na hermanku njeseteju, mam pak wulki wubjerk w swojim domje.

Niske płaćizny!

nam stajnje nowych kupzow pschiwjebu.

Sprawne herbske poskužowanje!

Walter Rinnelt

na Kamjentn. hasy 17 **w Budyšinje** při hotelu „Krony"

wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

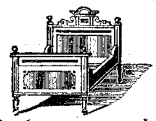
zhotowja wšć włosowe dźěła, kaž wotfihanje po wašnju bubiskim a pažskim (Bubi u. Pagenkópfe). Najwjetši skład wšćich toiletowych tworow. / Připrawjenje towaršstwowych a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž tež kwasnych frizurow. | Najspěšniše a porjadne poskuženje. —

◆◆

Wosebity dom
cigarow a cigaretow

Trjebane a nowe

meble

kaž tež **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[I]

Podźělnje płaćić dowolam

K Budyskemu jutrownemu hermankej

dyrbjał kóždy, kiž chce sebi něšto nowoćasnje

žonjaceje, mužaceje a dźěćaceje drasty

kupić, najprjedy mój hobrski skład

najnowšich tkanin. a zhotowjenjow

wobhladać. Moje płaćizny a napřećopřihódźenje daja kóždemu móžnosć, sebi k jutram něšto kupić.

Rjane **wobleki,** najnowše mustry a zhotowjenja wot 40.-, 50.-, 60.-, 65.-, 85.-
elegantne koverkotowe a wupyšenske **mantle** wot 40 hač do 90 hr.
gumijowe a kupanske **mantle** wot 20.-, 24.-, 30.- hač 50 hr.
Breeches kholowy a njepřemokawe **kabaty** w hohrskim wubjerku.

Eleg. žonjace **mantle** z rypsa, sukna a cheviota we wšćich barbach wot 14—60 hr.
módre a černe kostumy z česan. sukna a cheviota wot 28.-, 35 hač do 75 hr.
hólć. **wobleki** a **mantle** w najwjetšim wubjerku.

Drastowy dom
w Budyšinje **Karl König** na Žitnej hasy 4

Hermanske poskićenje!

Bohaty skład :-: Poměrne płaćizny

židźanych a wołmjanych trikotow. tkaninow
židźanych šatow wot 3.75 hr.
wołmjanych kholowow z gumijowym paskom, rjanych šantkow

Wobhladanje bjez nućenja ke kupowanju!

Grete Kruse w Budyšinje
na Moltkowej drózy 6.

Tunje hermanske poskićenje

Kłobuki wot 4.50 5.50 6.00 6.80 7.50 hr. atd.
čapki za mužow a hólcow w krasnych formach a barbach wot 1,—, 1.20, 1.50, 2.00, 2.50 hr. atd.
Hromadźe połož. wys. kłobuki w. 11—14 hr.
Čapki za šulerjow wot 2.80—4.50 hr.

Hugo Lehmann w Budyšinje
na Bohatej hasy 22.

Dźěćace wozyčki

we wšćich barbach jenož dobre kajkosće a jara tunje

Paul Böger
w Budyšinje
na Šulskej hasy 2.

Nowočasne mužace a žonjace tkaniny

kupujeće stajnje přihódnje
we wosebitem sukowym wobchodźe.

Wosebite sukno, najl. Achenske česane sukno, čistowołmjane tkaniny, mareingo, koverkoatowe a smuhi za kholowy.

J. Grossmann w Budyšinje na Serbskej hasy 1 znapřeča Neuhahna.

Pjatk

8

hapreja
w 1 hodźin
pop.

Wotewrjenje druheho wobkhoda

na Kěžorskěj drózy 22

„wulka wustajeńca módow"
elegantne žonjace črije
elegantne mužace črije — nizke črije
Za młodźinu krasne nowosće

Wjele nowosćow prěnjorjadnych fabrikatow za rjane nalětnje dny

Płaćizny, kotrež móže kóždy płaćić

Zhorjelski wobućowy dom

w Budyšinje **na Bohatej hasy 24**
na Kěžorskej drózy 22

Wobkedźbujće, prošu, rjane wukładźenja mojeju wobkhodow

Hermanske poskićenje

mantlow
◆
žonjac. woblekow
◆
bluzow
◆
suknjow
◆
nowych šryk. jakow

Tunjo, wulki wubjerk

W. Hücker w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

Příloha k číslu 82

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 7. hapreje 1927

Přednošk knjeza fararja Šwjele we Wochozach.

Njedźelu, 27. nałětnika knjez farar Schwjela se Dešcna našchu wjeź wopyta, so by nam pšchednošk wo swojim pućowanju po Južnošlowjanšej dźerźał. Wosadny farar knjez Bahr, běše to na kemšchach we Wochošach a też w Cjelnom wošewit a ludźi k tomu pšcheprošył. Knjez farar Schwjela bě hnědn ſ rana we Wochošach a je žeby tu wulku pšchitšhilnosć we wosadźe dobył, tuž chajše ras šaho našchu wjeź wopytaćˇ a našchim ludźom pšchednošchowaćˇ.

Sa cźaš jeho skutkowanja jako duschepastyr we našchej wosadźe je šo wón też wulźy prózował, sa posběhnjenje šerbšeje narodnosće. Wón šakoži w lěcze 1910 w našchej wšy tudomnšche „Evangelške šerbške towarštwo", w kotrymž bě ſ pšchedźydu. Sakoži też tudomnšchu nalutowarńu a wupoźčerńu, (Spar- und Darlehnskasse), kotraž šo Raiffeisenšemu swjaškej pšchisamkny. Wón też šo prózowaše, stare šerbške nałožti a waschnja šaho ſ cźešcźi pšchinjeśćˇ. Tak na pšchikład jutrowne śpěwanje, staru šerbšti nałožk, kiž je lěta dołho pola naš ſpak, wón šaho k žiwenju šudźi. Hać do dźenšnišchego dnja pola naš šaho jutrn śpěwaja. Knjez farar Schwjela pak dołho w našchej wosadźe njewośta. W lěcze 1913 wrócźi šo šaho do swojeje domiwny, do Delnjeje Lužicy, do Deščnja, hdźež wón hać do dźenšnišchego dnja šłutkuje. Wosadna šhubi ſwojeho šerbšteho fararja a šerbške towarštwo ſwojeho pšchedźydu a wjednika. Dokeľ šerbšti fararjow wjele njeje, wosebje pola naš w Pruśej, njemóžeše naša wosada lehdom ſaneho fararja dóstaćˇ a dyrbješe Rychwadšti farař, knjes Wanka našchu wosadu šobu wobšaraćˇ. S lěta dołho ju šaštupowaše, doniž nětčišti farar knjes Bahr w lěcze 1916 ſ nam njepšichšahny. Wón je Němc, ale je jara rjenje šerbšu rěcź nawukny, ſ kotrejž swojej wosadźe šwěru šłužiˇ. Schtož naše šerbške towarštwo nastupa, wušwoli šebi wono po wotkhadže knjeza fararja Schwjele druheho pšchedźydu, šwěrneho Serba, knjeza šiwnoćerja Ladušcha-Kucźiška, kiž je nětko wumělkaˇ a też jako pěrnjeˇ w Šerbach šnaty. We wójnšim cźašu šerbške towarštwo wušnu, kaž wšchitke druhe towarštwa. Hakle w lěcze 1921 šo wono šaho šłudźi, hdyž nowy duch pšches Serbu dźeše. Wono napocźa nětk šaho šnowa šłutkowaćˇ, šerbške wječory wotměwaćˇ, śpěwaćˇ, a dźiwadło hraćˇ. Wušběhnyła ko też dyrbi, so je naš nětcźišchi farař, knjes Bahr, dirigentšwo w našchim šerbškim towarštwje pšchewšaˇ a šwěru wucźi šerbšu młodźinu śpěwaćˇ, ša cźoš jemu wošebitty dźak šłuša. Nětko, kaž je to też pola nětkotrych druhich šerbških towarštwow, šapocźa pola naš klazaćˇ. Tuž je nušne, so šo nětcźo šłanje. Tak pšchinje njedźelu 27. nałětnika naš pšedawšchi duchowny a pšeni pšchedźyda knjes farař Schwjela k nam, so by nam pšchednošchowałˇ. Schtož je šaſdźene lěto na ſwojim pućowanju po Južnošlowjanšej našhonik, wo tom śpěšche też Wochožanam rosprawjećˇ.

Wječor wokoło 8 hodź. šapocźa knjes farař Schwjela ſe ſwojim pšchednošchkom, hdyž běše šo rjana tłóba pšchipošłuchaŕjow w Kerliž ſurli šešhka. Wón wšchitkich najwutrobnišcho pozdrowi a praji, so šo jemu nihdźe tak lubiło njeje, kaž tehdom, jako je ſ faraŕjom we Wochošach był. Wón da na to pšenju šchtucźku: „Naše Šerbšwo ſ procha šawa" šhromadnje wušpěwaćˇ. Nětk wjedźeše wón naš w duchu na měšna w Južnošlowjanšej, hdźež je wšchudźom pobył a šcho je wšchudźom naſhonił. Je šeſnał tamnšchi lud a jeho waschnja, jeho hospodarštwo a kulturu. (Pšchipomnjenje dopišowarja: Wo pućowanju po Južnošlowjanšej šo na tymle měšnje nadrobnje njepišа, dokeľ je knjes farař Schwjela pšchilubił, so jo w „Šerbšticˇh Nowinach" ſam wopišа.) Po jeho pšchednošchku namołwi wón ludźi, so bychu też pućowali, so bychu ſebi ſwět a jeho kšałnosć wobhladali. Cźłowjek móže też ſa tunje pjenjesy pućowaćˇ, šchtož nam knjes farař Schwjela na pšchikładze dopokasa. Na to šłónczi ſwój pšchednošchk, dźakujo šo wšchitkim, kiž běchu pšchišli a namołwjejo ich, so bychu šwěrni Šerbjo wošłali, kaž to jich wótzo jo běchu. Šerbške młodźinje wón radšeše, so by ſebi „Towarštwo šerbške młodźiny" šałožiła. Na tele waschnje moža ſebi ſwoju šerbšchcźinu hajićˇ a šdźerźećˇ. Po jeho rěcźi wušłupi pšchedźyda našcheho šerbškeho towarštwa, knjes Ladušch-Kucźiˇk, a da pšchitomnym šchtucźku ſerłuscha „Ach wošłań pšchi naš ſ hnadu" wušpěwaćˇ. Na to jimaše šo knjes farař Bahr słowa, dźakowaše šo knjeſej faraŕjej Schwjeli ſa jeho pšchednošchk a wušběhny, so je tajke pućowanje šajimawe, ale domach je najšépše, móža w měrje žiwi bycź, hdyž šu w druhich krajach niewěry atd. Pokaša na to, so šu naši wojazy w šwětowej wójnje wšchelake krajiny widźeli a wšchelake ludy šeſnali, ale pućowanje we měrnym cźašu je zgle hinašche. Wón też na to pokaša, so Wochoženjo jara na ſwojej domiſnje wišaja a rad nihdźe druhdźe njepućujа. — Pšchipomnjenje dopišowarja: Sajimawe też je, hdyž šerbšti cźłowjek nješchto dale po šwěcźe pobudźe a šebi nješchto wobhlada, potom hakle móže šudźićˇ, kaž je tam a kaž je tu a kaž je w domiſnje. Potom hakle wuſnje prawje ſwoju domiſnu lubowaćˇ a cźešcźićˇ. Sserbšti lud dyrbjał też wjazy pućowaćˇ, to by ſa njeho też ſ wužitkom było. Kaž mohł wón o cźinicźˇ? Dyrbjałe šo wošebite pućowaršše wotrjady pšchi šerbšticˇh towarźiwach šałožićˇ, kaž to śpěwne a šołokšte šu. Potom dyrbjeli Šerbja pućowaćˇ, najprjedy dyrbja ſwój šerbšti kraj a lud šeſnaćˇ, potom też dalšchi šwět. — Knjeſej faraŕjej Schwjeli na tymle měšnje ſwój najwutrobnišchi dźak ſa jeho pšchednošchk we Wochošach a ſa jeho wulku ſaſłužbu, kotruž je šebi wón jow dobył, ſa pošběhnjenje Šerbštwa a ſa šałoženje šerbškeho towarštwa, kotrehož cźešnu pšchedźyda wón je.

Anekdoty.

Dobra rada.

K ſnatemu paſtorej Wódekerjej pšchińdże raz ſónška. „Knjes senior", praješche, njehněwajcźe šo na mnje. Ssym drje katolška, ale šchtoš ta Mtynkowa je, ta praješche, so je Wam to wšcho jene. So macźe ſa kóždeho dobre ſłowcźko. A tak pšchińdu ſ Wam we ſwojej wulkej nušy. Hendrich, šchtoš je mój muž, je wšchat duschny, ale šnješcź šo njemóžemoj. We wokomiku je kettlja hotowa. Wadźimój šo, so ludźo na haſzy šteo poškaja. Njemóžeće mi pomhaćˇ?"

„Lubšchaˇ", praješche Bódeker, „dhźu runje do Roma šapućowaćˇ. Sa šchěść njedźeli šo šaho do Hannovera wrócźu. Cźšu też bamžej hicź, tón wěcźe néšchto ſa Was šmeje."

Po šchěść njedźelach žona šaho wo duchowneho durje khwapaše. Bódeker bě ſ Italšteje šo wrócźił. Dźéšche do pódlanšteje ſitwy a pšchinješe błeschu.

„Tu je dźiwy ſtutkowaca woda", praješche, „kat cźe haćˇ pytnjeće, so Wašch muž počźnje zhónowaćˇ, napicźe šo ſ błesche a ſdźerźe ſebi wodu w hubje. A nětko w Božim mjenje!"

Žona šo podjakowa a dźe.

Sa nékotre njedźele šo šaho wrócźi.

„Knjeże", njemóžeće ſebi ani myślićˇ, kat šbožowna ja nětko ſym. Ssmój ſe ſwojim mužom žiwaj, kaž jandźelzjo w njebješach. Njemóžeće mi hišchće jenu tajku błeschu dacź?"

Duchapschitomnosć.

Pšedaŕ namołwješche w pobojnej ſhromadźišnje na kónzu ſwojeje rěcźe, so bychu pšchitomni ſa dobry ſkutk néšchto nawdawali. Dokeľ žadyn talecź k ruku njebě, da duchowny ſwój kłobuk wokoło hicź.

Jako kłobuk po dźešišchim cźašu jako ſwojemu wobſedźerjej šo wrócźi, njebě też ani pjenjeźka w nim.

Pšedaŕ wobrocźi kłobuk a da tak ſnjej wošadźe šładnosć, kraſny wunoſchk šberći wobdźiwaćˇ. Potom ſtyknu ruzy praju:

„Dźakuju šo tebi, o Božo, so je tutón kłobuk, hdyž je w pobošnej ſhromadźišnje ruku wot ruki šchok, tola jaho šbožownje do wobšedźeńštwa twojeho šwěrneho wotrozka šo wrócźił. —

Praktišti wupucź.

Hermann Weśeł, baſnik „Luboscźe bjes nohajzow", powědaše rad šcźěhowazu anekdotu:

„Nětdźe w jenej wjeſnej dyrbješe šo kowaŕ powěšcźećˇ, dokeľ bě néšchto šce šłucźił. Tu ſtupi gmejnska rada pšched šudnika proſcho, so bychu kowarja tola žiweho wostajili, dokeľ je w ſnjej wójnu jenoš jedyn a bjes njeho tola bycź njemóža. Jeli dyrbi šo na łóždy pad jedyn cźłowjek powěſnyncź, tak njech tola šudnik jenoš ſ pječarjow wośmje, kotryhž šu tšjo we wšy. Ssudnikej bě to pšcźeſwědcźaze doſcź, a tak jenoho ſ pječarjow na měſnje kowarja wobwěſnychu. Pšchipadnje runje toho hrabnychu, kotruž najwjetšche zakły pjecźeše

Spodźiwne pucźe k mandźelſtwu.

Najwjazy mandźelſtwow šo hakle po dźešišchim ſawodźe nawjaſa, to rěka, mkodźi ludźo šo najriedy ſeſnaja, potom łubja a łóncźnje šo šwěruja, schtoš je wšcho tšetro romantište, haj cźašto bóle haćˇ mandźelſtwo ſame. To je tón wšchedny pucź. Tola šu też cźłowjetoju, kotrež pšchi mandźelſtwje, kaž šo praji, ſ burjemi do tšeje padnu. Pšchicźinny k temu šu cźašto jara ſpodźiwne.

Zirkušowy artiſt měſeſche wšchelake ſwaźliwe kum-

Heinrich Pestalozzi / šlawny paedagog.

12. 1. 1746—18. 2. 1827.

Poſłednje lěta a ſmjerćˇ wulkeho cźłowjekowa-ludowarja.

(Pokrjaćowanje.)

Jich rosprawa njebě nimale nicźo dale haćˇ šeſtaſenje wšchěch njedoſtatkow, kotreż šo pšchi pruhowanju pokašchu, bješe wšcheho ſrojumjenja a pšchipómnacźa wukonjaneho dźěła a dozpitehu pokroka. Niederer dyrbješe ſ lětakom ludźom łubkanſte dźěło a mješy możneho postupa roſeſtajećˇ a tak cźešcźi wuſtawa a wjednika ſchitaćˇ. Schmidtowe dźěło wšchak bě też najpomnjena rosprawa pšchipóſnała. Peſtalozzijowi pšchiwiſzowarjo a jeho pšchećźiwnizy cźaſahachu ſo nětko w nowinach a lětakach cźašto dołoć ſ tajkej roſpalitoſcźu, ſo šamo Peſtalozzija wołzebinſzy pšchimachu.

To běchu jerke hodźiny ſa Peſtalozzija, kotryž tola bě ſwój ſtutk ſapocźał a ſtajnje wjedł bješe wšcheho žiwnoho pożadanja jenoš w łubośći ſ wopuſchcźenemu, ſjebanemu a wutrjebanemu ludej.

Stónczńje pak tola njerośum a ſłójcź pšcheczíwnikow womjelkny. Tola hižo ſo nowy nawal pšchihotowaſche.

Joſef Schmidt, horjeła mjenowany wucźomnz Peſtalozzija, wuda w lěcze 1812 tnihi ſ napitſmom: „Nahladny a naſhonjenja wo łubkanſtwu, łubkańcźach a ſchulach", w kotrychž ſo wótrje pšcheczíwo Yverdonſkemu wuſtawej a pšcheczíwo waſchnju łubkanja w nim wuprajeſche. Schmidt mjenowaſche to, kaž ſmy horjeła widźeli, dospołnje ſ njeprawom, łubkanje kaž we wojeſni (we kašerni) a wupraji nahlad, we tajkej powšchitkownoſcźi tohorunja njeprawy, ſo žu jenoš ſtarſchi powołani a cźłmani łubkarjo. Saměni njedokonjanoſcź woprawdźitoſcźe ſ idealom.

Tajke mjerſaze wězy kažachu měrne dźěło wo wuſtawje a ſchkodźachu tej ſeſno nahladnoſcźi. Licźba łubkanzow hižo njepšichšiběraſche, bórſy ſhubichu ſo łubkanzy we wjetſchej měrje haćˇ pšchitkhadźachu. Njeměr Napoleonowych wójnow tohorunja ſ temu pšchinoſchowaſche. Tak bě mjenje dołhodow, wudawki pak wobšłachu we pšedawſchej měrje. Sswojich pomognikow Peſtalozzi njechaſche prezˇ póšłacź.

Hnydom po nowym lěcze 1812 bě Peſtalozzi ſ njekotrymaj łubkarjomaˇ ſwój ſtutk ſapocźał. Wón měſeſche nawucźenje, pšcheſo pšchi wucźenju abo rěcźenju nješchto w ruzy dźerźećˇ a ſ nim hrajfacź, jako by to ta wěz była, ſ kotrejž bo jeho duch runje ſaběraſche. Cźašto ſebi też we wuſchomaj kotkaſche. Nas cźiniješe to ſe ſuklowańſkim kotkom, ſ kotrymž bě runje wo ſtwje tam a ſem thodźizy hrajſtał. Pšchi nahłym ſawrócźenju ſtorcźi do kachlow, a kotk ſajèdźe jemu hłuboko do hłowy. Sranjenje jemu wulke bolośće cźiniješe a po nékotrych dnjach ſyzlnje jèdmjeſche. Bě ſtrach wo jeho ſiwjenje. Wón to ſam cźujeſche a rěcźeſche, ſo wšcheje nadźije ſdawšchi, mèrnje wo ſwojej ſmjercźi. Tola lubośćiwje jeho hladachu a to niż jenoš jeho mandźelſka, Elſa a Rudi, ale wośebje też nadobny Krüźi, a po nékotrych bolośtnych njedźelach mójeſche ſo Peſtalozzi wuſtrowjeny ſašo ſwojim łubkanzam pokašacź.

Lěto 1813, kotreż bě ſa Němſku a mnohe druhe kraje tak ſbožowne, hrožeſche Peſtalozzijej ſ wulkim ſtrachom. Awſtriſzy cźehnichu do Franzowſkeje, a jich pucź wjedźeſche pšches Schwizu. Jako ſo na wulki Yverdonſki hród dohladachu, chyzhu hnydom ſwoju hojerńzu do njeho połožićˇ, dokeľ runje tajku trjebachu. Peſtalozzi ſo hnydom ſ Niedererom a nékotrymi mèſtſczanſkimi wotpóſłanzami naſtaji do Baſela, hdźež ſwjaſkarizy wjeć́ahoju runje pšchebywachu. Wołzebnaj mèſtſczanaj njebèſchtaj pšchejara ſwjeſelenaj, jako ſo Peſtalozzi ke nimaj do pólſkoweho woja ſynu; jeho drasta wſchak njebě po najnowſchim parizkim pšchirěju a bě po ſdaćźu hižo wjele pšchètrała. Tola w Baſelu běchu jara ſpokojom ſe ſwojim towarſchom. Wołzebni knjeja ſo tam wo jeju drohotnu a jeho ſkoro thudobnu drastu njeſtarachu, a jako też njedźiwachu na jeju dóſtojnoſcź Yverdonſkeho wotpóſłanſtwa, wotewri jim mjeno ſlépza, kotrehoż běchu ſo pšchi kaſbowakoj, durje, wuſchi a wutroby najwjetſchich hóſcźi. Wołzebje ruſti thèžor bě wulźy pšchecźelny. Tón jeho pšchija kaž dźiwaka a łuſtarja a ſ jeho pšènim ſłowom mójaſhu ſo wšcheje bolośće wdaćˇ. Peſtalozzi rěcźeſche ſ thèžorom naležnje ſpokojeſche

łchty pśchi trapezu wuwjeśćz. Mjes druhim dyrbjeśche teź tak mjenowanu „Lećzazu žónsku“ zyle wyšoko pod zirkušowej tśechu popadnyć. W St. Louis bě tuta žónska nětko nadobo łthorika, tak so dyrbjeśche ju artist ša druhej wošobu roshladowaćz, kotrejž žo hłowa njewjerzejeśche. Stónčnje teź mlodu holzu namaka, ś kotrejž nětko hnydom śwučowaćz sapoca. Hdyž prěni wjećor śjawnje ś njej w zirkušu wustupi, woprašcha žo holza, jako ju hišchże w rukomaj dźerśeśche, ś kotrymajž bě ju po śmjertnym łtaku 20 metrow wyšoko nad semju popadnył, hač njeby chanka jeho žona byćź. A hišchże prjedy, hač bě pśchiklešk pśchihladowarjow šo śhubił, bešche jemu žwoje łtowo dała. Ssnadź je ša mudrišche měła, so jeho w tak kritiśkim wokomiku wotpokasała njeje, ſnadź žebi wón teź myślešche, so śebi na tajke waśchnje na pśchezu wušłoczinu holzu ša žwoje pśchedstajenja dobudże.

Na spodźiwne waśchnje je teź kuchaŕ na awstrilśkej łódźi žwoju žonu namakaŕ. Jenežo wjećzora pśchindże ś loterijowym łoſkom, kotrejž bě žebi ša 5 śchillingow kupił, na łódź. Jónſtaj pśchistajenjaj na łódźi, kotruž pśchipadnje tśeśći, pokaja žwój łóſ a žlubi jej w žwojej wjeśkołej myśli pokoju pjenjes, je-li dobudże. Jako łódź nješćto dnjow posdźišćo do Towerwilśkeho pśchistawa dojeźe, ſhoni tam kuchaŕ, so je na žwój łóſ 135 tyſaz hriwnow dobył. K jeho cześći dyrbi žo rjez, so je žwoje łtowo dźeržaŕ, hdyž bě jemu teź cźežko dośćz, wot rjaneho dobrića pokoju wotedaćz. Tu wušwoli pucź, so by tola wšoć pjenjesy hromadźe dźeržećz mohł. Dźeśche k tamnej holzy, ſhśeli jej wo dobryću: „Ssym Wam 67 500 hriwnow dokžny, ſchto pak byśchże prajiła, hdyž byśchże znju ſummu (135 000 hriwnow) wsaka a mje k tomu jako žwojeho muža?“ Tutón namjet holze pśchisa a jako šo łódź do Bristana wróćzi, žo wobaj smĕrowaśchtaj. Schtó je ſamoženje ſarjadowaŕ, wo tom ſtawišna nicźo powĕdaćz njewĕ.

Spodźiwna mandźelśka ſtawišna hrajeśche teź we Neaplu. Wĕśtemu ſignorej Tažinej njemóžeśche nichtó prawje maccaroni waricź. Mjele kuchaŕkow bě hižo pomĕł, wšićzich pak ſaſo puſchćźił. Tu ſtaji do nowinow nawĕśchć, jo chże žo ś tej woženicź a žwoje wulke ſamoženje dźĕlicź, kotraž móže najlĕpśche maccaroni waricź. Na 200 kuchaŕkow žo ſamotwi a ś tutych nĕtko wubrana kommiśija tu najlĕpśchu wupyta. Tu, kotraž bě najlĕpśche maccaroni nawariła, dowjedźe Tažino ze wĕrowanſkemu woltarjej. —

Leninowa lubosć.

W Bĕłogradśkej nowinje „Roſſiji“ wojſewi ruſſi ſpiſowaćzeł Eygenij Žukow naſtawk ś napiſmom „Romany Vladimira Lenina“ a wobkrućza, ſo je Wladimir Lenin we wĕśtym ſmyſłu był ś Don Juanom. S tutym podamy nĕkotre lubośćiſnſke doživjenja Lenina, kotrež ſu w ſjawnoſći hač dotal njeſnate byke.

Vladimir Lenin, japoſchtok kommunizma, ma žo ſwjetſcha ša waženeho, khutneho ſpytnika a idealiſtu, kotrejž je ženiczy ša wuſkutkowanje žwojich ideow dźĕłał, ale Vladimir Lenin njebě wſchał jenoš je ſpytnikom, ale teź ſ wulkim pśchećzelom žónſtkich a mĕwaſche wjele pśchećzelnizow.

Na tom dnju, hdyž bešche Moſkwa ſnadź k prĕnjemu a poſlednjemu raſej žo žarowanſku draſtwu wobletła, hdyž ſ Kremlowſkich murjow žo cźorne khorhoje ſmahowachu a Vladimir Lenin bu do ſwojeho wošobneho rownišćźa (mauſoleja) pśchi „Kraſnoj Płoſchćźadi“ (cźerwjenem namĕśću) pśchewjeſeny, ſdźĕli agent „Cźeki“ wukrajnemu žurnaliſtej — tón bešche jemu njeoſtajenje ſa pśchewodnika, w woprawdźitoſći pak ſa wobkedźbowarja pśchidźĕleny, — ſcźehowazu ſajimawoſcź: „Knjes doktor, wćźcze-li Wy — to wſchak budźe teź Was jako žurnaliſtu ſajimowaćz — hdźe je Wladimir Iljicź poſlednje tśi nozy pśched oktobrowym pśchewrotom pśchebywał?“

„No, ſawĕśće tola w ſhromadźiznach, hdźež je ſo pśchewrót wobjamknył!“ bĕśche wotmołwa....

„Hdźe teź to,“ ſnapſcheśiwi woſcheźerajo agent „Cźeki“.....

„To ſnadź ludźo wĕrja a myſla.... Ja pak derje wĕm, hdźe je Lenin w tutych kritiśkich dnjoch tćźał. Lĕdy Wy mi to powĕrćźe. To pak je woprawdźe wĕrno, ſo bĕśche Lenin wulki pśchećźeł žónſtkich, ſo rad ſekt pijeſche a podobnje kaž ſwojeho cźaſu Raſputin, ſo pśchi hoſćinach a hejſſowanjach ſe žónſkimi wobdźĕlowaſche. Potajkim, pśchi ſamom wubuchnjenju revolucije wopytowaſche Vladimir Lenin ſnatu ſawjeſheńſtu mĕſtnoſcź „Villa Rodee“ a pśchebywaſche tam zyle tśi dny a tśi nozy. Sekt bĕśeſche ſ rĕkami....

Najwubranišche kraſolinki zyleho mĕſta bĕchu pśchitomne. Lenin ſo ſabawjeſche a my — jednaćzelio Cźeſi ſtražowachmy.... mjes tym, ſo po zyłej Moſkwje Lenina pytachu. Ha, ha!“

Tole powĕdanje pohnu žurnaliſtu ſa lubośćiſnſkimi dyrdomdejemi Leninowymi, tohole ruſkeho dikkatora, ſlĕdźićź. Ta wĕz bĕśche ſamo na ſebi ſajimawa, dokelž mĕjachu Lenina powſchitkownje ſa aſketu (krutobnika), a dokelž bě ſnate, ſo Lenin k ſwojej žonje ſwĕru dźeržaŕ. Sſlĕdźenja žurnaliſty pak wujewichu pśchekhwapjaze wĕźki: Leninowe romany wopſchijachu 24 kapitlow. Do lubośćiſnſkich podawkow Leninowych bĕchu žony wšićzich narodnoſćow ſapleźene: pikantne kaž ſekt pacźeŕkowaze Franzowſki, ſhłódne nĕmſke žónſke, lobka a horkokrejne Italjanki, rožowe cźarnowóźćate Wuherki, ſtrójne Schwizarki, rjane Bólki atd.

Lenin dawaſche w ſwojich žiwjeńſkich romanach lĕpſchiny ſaſtupjeŕkam wulkich europiſkich narodow, a w tutej galeriji jeho lubośćinjow njewidźiny ani jenicźkeje Ruſſowki. Teź Jendźelśkanki njemĕjachu wośa Lenina waženeje róle, ſchtož drje ſo ś tym wujaſnjuje, ſo njebě wón anglośaſkiſej raſy jara pśchikhileny.

Cźłowjeſ dyrbi ſo jenoš dźiwaćz, ſo Wladimir Lenin, kiž po ſwojim ſwonkownem ſjewu ſawĕśće žadyn Adonis njebě, ſamóžeſche na žónſke taſki wliw mĕćź.

S Franzowſku Josanu Rio ſapoca ſo roman jara banalnje. Lenin ſpóſnu ſo ś tutej rjanej žónſkej na puczowanju, w żeleſniju, hdyž wona jemu ſnapśchecźa we wośu ſedźeśche. Hižo pśchi ſpocźatku ſnajomſtwa cźinjeſche pikantna Franzowſka Lenina kedźbneho, ſo žebje a muźiſch jara derje ſnaje, a warnowaſche jeho pśched trajnym ſnajomſtwom ſ njej. Lenin ſo taſkich rĕcźow njeſtróži. Tydźeń poſdźišćo bě Lenin nuſowany, wſchitkón dołh Franzowſki ſcźaſtaćzeć, hemak dhe jemu ſchtandał naćźiniźź. Njedźiwajzy toho powĕdaſche Lenin ſam ſwojim jenak ſmyſłenym towaršcham, ſo je Josanne ſ jenej najpowabniſchich a najtrašniſchich pśchećzelnizow była.

Wuherka Klara Torti dožiwi ſ Leninom tharakteriſtiſku epiſodu.... Hdyž ju diktator wobja — bĕśche w pódlanſkej ſtwje wóſtje płakanje ſkyſchećź....

„Schtó dha tam płacźe?“ woprašcha ſo mała Wuherka wſchu wuſtrožana.

„Tam płacźe mój najmłódſchi ſyn,“ wotmołwi Lenin zyle wuſkoſtliwje.

Klara Torti bĕśche truła natura, jara energiſka woſoba; wona bĕśche ſ jenicźkej lubośtnizu Leninowej, kotrejž žo w lĕcźe 1919 poradźi, do Moſkwy dojeźź, ſo by tam — njedźiwajzy protestow Leninowe mandźelſtwo je — była ſ pokojerku Lenina.... Nośdźiſtwo jej bohacźe wupłaćźichu, a wona dyrbjeſche dla wopletkow Krupſkeje ſowjetſtu Ruſku wopuſchćźiź....

Druhej lubośtnizy, rodźenej Schwizarzy, wĕtej Kirchfeld žo poradźi, dowolnoſcź dośtaćz do Ruſkeje jĕź, ale jej žo njeporadźi, žo w Moſkwje k Leninej dośtaćź, ſo by žo mohła ſ nim roſmołwjećź.... Hdyž pak bě žo lĕto 1922 tola do Kremla dohła, ſajachu ju jednaćzeljo Cźeſi a winowachu ju w tom, ſo je žebi wotmyſlila, nadpadnyſnoſć pśchećźiwo Leninowemu žiwjenju ſcźinićź....

Schwizarka žo pśchi pśchepśchaſanju wuſna, ſo je ſa cźaſ Leninoweho pśchebywanja w Schwizy ſ nim tśi mĕſaźy w ſwobodnem mandźelſtwje wobkhadźowanju žiwa była a hrožeſche ſ wotcźuwanjemi we wukraju. Tutón pad wupowĕdachu Leninej. Lenin naboja žo ſchkandała. Schwizarka doſta nĕſchto tyſaźow frankow jako wotnamakanſki pjenjes ſa mielcźenje, dyrbjeſche revers podpiſaćź, ſo njebudże ani ſkowźa ze ſwojich pozdźišćach k Leninej we wukrajnnch nowinach wośjewjećź....

Wšeſo ſ tym njeſju Leninowe romany hiſchcźe dowuczerpane.... Tych ſajimawych lubośćiſniſkich podawkow a pśchipadow była žyła, ale tute nĕkotre wĕzki doſaha ja ſa dopokas, ſo je Wladimir Lenin teź w dypku žónſkich „internationalu“ ś žiwenju ſudźił, byrnjež by ſkónczenje ſ jenicźkim pśchiwiſnikom łakjeje žónſkeje miejſnarodnoſcźe był.

Přilopk.

* **Wuhlady na mandźelſtwo pola žónſkich w Nĕmſtej.** Wunoſchk ludliczenja, tak daloko hač je dotal wojſewjeny, wobſwĕtli nam teź wuhlady, kotreż maju žónſke w Nĕmſtej na mandźelſtwo. Ludliczenje wobkrućza, ſo žu žo we wſchĕch nĕmſkich krajach ſ wuwjaczom Anhaltſkeje, tute wuhlady po wójnje khĕtro pohubjeniſchiće. Pśched wójnu dyrbjachu žo wuhlady njewdatnych žónſkich mjes 18 a 46 lĕtami, ſo jeneho muža wot 20 hač do 50 lĕt doſtanu, jako debre mjenowaćź w ſcźehowazych krajach w Oldenburgſkej, Mecklenburgſkej, Hamburgu, Bremenu a Badenſtej. W tutych krajach wjazy ša ženitwu khwatnych muźiſch hač žónſkich nadeńdźechu. Najbóle žu ſo pomĕry w Badenſkej pśchemĕnile. 1910 njemóžeſche łóžby 50. muź w Badenſkej žanu žonu dośtaćź, w lĕcźe 1925 njenamaka hižo łóžda ſchtwórta žona žaneho muža. Kak hubjene wuhlady ſa žónſkich ſa mandźelſtwo žu, je hiſchcźe lĕpje ſpóſnaćź, **hdyž ſich po ſtarobje do tſoch druźinow rozdźĕlimy, do młódſchich, ſrĕdnjeje a ſtarſcheje ſtarobY.** Wuhlady na **mandźelſtwo pola młódſchich** žónſkich hač do 23 lĕt žu nĕſchto **hubjeńſche hač** do wójny, ale pśchezo hiſchcźe **pomĕrnje dobre. Wobzeže** ſe žu pomĕry ſa žónſke w ſrĕdnich lĕtach **mjes 23 a 37** lĕtami. Tu je ſchkoda, **kotruž je wójna mjes muźikimi** wot 25 hač do 40 lĕt **nacźiniła**, wobzebej **jara** ſacźucź. Mjes tym ſo na pſch. w Hamburgu 1910 na kóždeho 4. muża w tutej ſtarobje žaneje žony abo w Bayerſkej hakle na kóždu 57. žonu žaneho **muża** njebě, je **dźeńſa** kóżda tśeźa abo ſchtwórta žona ſrĕdnjeje **ſtarobY** nuſowana, wot ſapocźatka mandźelſtwa žo wdaćź. Teź hižo pryedy **hubjene wuhlady na wudaćze** žónſkich **mjes 37 a 46 lĕtami** ſu žo hiſchcźe **dale ſhubjeńſchiće.**

* **Kołbašy w aſtowej mapje.** Jara **ujeluby** podawk je ſo w Rudolſtadze ſtał. Jenemu **muniſchemu** rĕźnikej bě hižom bleſchi cźaſ napadło, ſo ſo ſ jeho ſkłada pódła pśchedawanje kołbašy ſhubjowachu. Dokelž pak ſo jemu njeporadźi, paducha lećzy, jeho teź **njeb** wobdyrlerjemi ſwojeho domu pytaćź njemóžeſche, pśchiźidze miſchtr na myſl, ſo ſnadź je paduch jedyn ſ jeho ſajnych wobeźerjow. Wón ſkhowa tehodla jeneho ſwonkowneho ſa ſkładowanje. Bórzy na to ſaſtupi do cźiſnikoweje pśchedawarnje **krajnoſudniſki** rada dr. Zeidler, kiž bĕśche nĕkedy ſe ſtatnym rĕźnikom był a žadeſche ſebi truhane mjaſo. So by je jemu pśchihotował, dyrbjeſche **rĕźniſki** miſchtr do druheje **mĕſtnoſcźe** wotećź. **Krajnoſudniſki** rada, kiž jako jenicźki **kupź** w klamach **wośta**, dźĕſche ruce do ſkładowanje, wſa ſebi nĕkotre **kołbašy** a tymu je do ſwojeje aktowieje mapy. Nadobo **wuſłoczi pomoznik** ſe ſwojeho ſkhowa a cźinjeſche haru. **Krajnoſudniſkeho** rada, kiž hižom bleſchi cźaſ cźežko na cźuwy cźerpi, dowjeſechu do kliniki w Jenje, ſo bychu jeho na duchownu ſtrowoſcź pśchepytaćź dali.

* **Sſokwjanſki lĕkaŕſki kongrej we Warſchawje.** Wot 26. hač 29. meje wotmeje ſo we Warſchawje prĕni powſchitkowny ſłowjanſki lĕkaŕſki kongrej. Na dnjowym porjedźe ſteja rosprawy wo ſtrowotniſkich pomĕrach we ſłowjanſkich krajach, wo ſaniterowych pśchipravach a wo rosſchĕrjenju a podtlóczowanju cźorlacha (Scharlach).

* **Dalſchi wohroženy dom w Pražy.** Kaž njedawno pišachmy, je ſo w Pražu **na Poděbradowej** dom ſaſpynył. Nětſo ſo ſ Prahi powe, ſo je na Poděbradowej ulizy dalſchi dom w ſtrašche, ſo ſo ſaſpynje. Nješkoło wſchak hiſchcźe tak bylnje njehroſy, ale mĕſchćzańſke wyſchnoſcź łonz dróhi pśchi wohroženym domje wſchón wobkhad ſawrje.

* **Biesdźĕłoſcź w ſowjetſkej Ruſkej pśchibĕra.** Po poſlednjej hamtſkej ſtatiſtiźy je liczba dźĕłonjemĕſerjow w ſtatach ſowjetſkeje Ruſkeje na 1 271 000 ſtupika, to je 320 000 wjazy hač w ſamſnym mĕſazu loniſcheho lĕta. Pokoja dźĕłonjemĕſerjow wobſteji ſe žónſkich.

* **Liczenje ludu w Marokkowſkej.** Liczenje ludu je pśchećźiwne nabožinje Maurow, kotrejž žu w Marokkowſkej ſ domoródnymi, pśchetož maju ſa hrĕch pśchelićzić nĕſchto, ſchtož je „Knjes dak“. Wopraſcha-li ſo nĕchto Maura, kelko je rybow nałójił abo kelko ptakow je ſaſtrĕlał, budźe pśchezo wotmołwićź: „Kaž je jo Allah dał.“ Pśchi kupowanju tworow pak je pśchelićzićź dowolene. Nĕłko pak je ſo pśches podpjeru wobhdźĕłstwa pśchewjedło w Marokkowſkej prĕnje liczenje ludu, wĕſo to jenoš w mĕrnych krajinach. Pśchi tym žu naliczili pśches 4 miliony Maurow, wjazy dyžli 107 000 Židow, na 66 tyſaz franzowſkich ſacźanow a 37 000 ſuſbnikow. Dožyła pak naliczili 4 229 000 wobydlerjow.

Neuſchatel (w Nowohrodźe). Peſtalozzi bĕśche runje thory a dyrbjeſche leźeć, tola chanjiche ke kralej; a woprawdźe teź pśchećźiſchća ſwoju wolu a puczowaſche do Neuſchatel. Duzy po puczu wośpjet ſnjemozni, ſo dyrbjachu jeho ſ wośa ſbĕhacź a w nadróżnej khĕži połĕpſcheńje wozźaknyć. Podarmo jemu pśchiŕĕźowachu, ſo wróćźićź a ſtrowoźe a ziwjenja hladaćź. „Ničźo njebudże ſ teho, njeŕĕźeźe mi wo tym“, rjekny njeſthabkazy njedźiwajzy wjeſtſheje ſłaboſcźe, „dyrbju ſ kralom rĕźeć a mĕć to ſ mojim žiwjenjom narunaćź; mózu-li dozpicź ſ mojej prózu, ſo jene jenicźke bźĕźo w Pruſkej ſo potom łĕpje wocźehnje, ſym bohaźe mytowany!

Tak ſahorjeny bě nadobny cźłowjeſ ſa ſwoju ſchwarnu, rjanu wĕź, tajka lubośćź k cźłowjekam bě w nim žiwa.

Liczba kubłanzow Yverdonſkeho wuſtawa pak ſtajnje ſpadowaſche. W ſymje 1814—15 bĕ tam jenoš hiſchcźe wośrombźeſaćź, pśchezo pak hiſchcźe dwajadwaźeźi wucźerjow, kotrymž mĕſeſche Peſtalozzi nimo bydła a jĕźe wob lĕto hromadźe pśches dźeſaćź tyſaź ſchwizſkich frankow mſdy płaćźićź. Wjes dźiwa, ſo Peſtalozźijowy doth ſtajnje roſćźeſche. Tehdy mĕſeſche nĕhdźe dwaźeźi tyſaź ſchwizſkich frankow dołha.

Wjes dźiwa, ſo bě tehdy wjele njemĕrnych nozow mĕł, cźaſto ani wóczko ſaiidźeliźź njemóžeźe, a tola njenamaka rady a ſrĕdła, ſo by ſebi wupomhał. Kiž by ſnadź pomhaćź mohł, tu njebĕśche, Joſef Schmidt, muž jaſneho rozuma a kruteje wole. Tón pak bě Peſtalozźija niz jenoš wopuſchćźił, ale ſaſtudźił, ſacźiſnył. —

„Dyrbjał tola ſpytaćź, kak ſo by žo wrócźił, hdyž widźi, ſo mamy žadoſcź ſa nim, na kotrehož nadźiju ſtajamy!“ Tak radźeſche mandźelśka, jako ſwérny ſkorźeſche ſwoje horjo.

„To je njemóžne,“ ſnapſcheśiwi Peſtalozzi ſrudny; „wſchitzy ſtarſchi wucźerjo, Niederer na cźole, žu pśchećźiwo Schmidtej. Njemér a wojowanje bychmy tu wośpjet mĕli, hdyž bych ſebi ſwérił, po njeho hicź.“

„Hdy by ſo cźi radźiło, Niederera ſa tu myſl dobyćź, potom by ſebi to wĕźce ſwérićź mohł.“

Ssamy wotomił ſaſtupi Niederer, kotryž mĕſeſche wjedniſej wuſtawa nĕſchto ſdźĕliźź, do jitwy.

„Nĕźachmoj runje wo Schmidtu, luby pśchećźeźo, rjekny Peſtalozzi ź ſwérnemu pomoznikej, a wupowĕda jemu runje roſpominanu myſl. Niederowe wobliczo ſo ſ wopŕĕdka ſacźemni, tola wón ſnajeſche hubjene położenje ſtareho pśchećźeła, wón cźujeſche a cźerpjeſche ſe nim; wón tak derje, kaž tamny wĕdźeſche, ſo nichtón druhi pomhaćź njemóže, hač mĕrny, wobhladniwy a tola kruty Schmidt. Po kŕótkim roſmyſłowanju Niederer pśchihłoſowaſche a cźajſche teź mjes pomoznikami za nowu myſl ſtutkowaćź. Hłuboko hnuty ſ taſtim ſebjepjſchewinjenjom a ſebjeſaprĕwanjom wobja Peſtalozzi nadobneho pśchećźeła.

„Nětko, mój luby, kŕónuj ſwój ſtutk,“ proſcheſche jeho dale, „puczuj ſam do Bŕéhenza k Schmidtej. Budźe ſzyła możne, njedoſćźeźeneho do Yverdona pśchiwjeſćź, dha ſy ty jenicźki, kotremuž ſo to poradźi.“

Tež k temu bě Niederer ſwólniwy. Puczowaſche we dezembru 1814 do Bŕéhenza, a woprawdźe, Schmidt cźaſnyſche pśchiniźź. To bě wulka radoſcź ſa Peſtalozźija. Tak mĕſeſche ſe ſwojimi ſwójbnymi, pomoznikami a kubłanzami ſaſo raz wjeſećź, nadźijepołne hody ſwjećźićź.

Pryedy pak, hač ſo Schmidt nawróćźi, naſta nowa roſkora, a tón ras ſtejeſche Niederer napſchećźiwo Peſtalozźijej a jako w jutrownicźu 1815 Schmidt ſkónćźnje pśchićźahny, praſcheſche ſo knjeni jeho: „Pśchiſindźeźe k pomozy mojemu lubemu mandźelſkemu ako chźeźe ſo ſtupiźź na Niedererowu ſtronu?“ Peſtalozzi kaž jeho mandźelſka njemóžeſchtaj ſebi Niedererowe ſadźerźenje wujaſniźź. Schmidt pak wotmołwi: „Njepśchińdu nitomu k woli hač Peſtalozźijej!“

Kaž bě wucźinjene, pśchewſa Schmidt wobkhodne a hoſpodaŕſke wjedniſtwo wuſtawa. Bórzy ſaſtupi połĕpſchenje. Schmid wſchak to a tamne cźinjeſche, ſchtož ſo lubośćiwemu dobrozźiwemu ſtarzej prawje njelubjeſche, tola bě tuta krutoſcź nowehoj ſarjadnika nuſna, a tohodla dyrbjeſche ſo ſpokojiźź.

Schmidtowe wjedniſtwo, kotreż wobſtaćźe wuſtawa ſkruźi, pak w naſtupanju ſnutſkowneho žiwjenja wuſtawej ſejſkkódźi. Schmid njedźiwajſche na Peſtalozźijowe kubłanſke myſle, jemu bě hłowna wĕź praktiſka wĕda, a wón wužiwaſche žwój wliw na druhich wucźerjow, ſo žwoju wucźbu žebi tak ſrjadowachu, ſo mózachu wopytarjam, kaž wón w liczenju, pokaſaćź, kelko tu wucźomzy nawuknu, dokelž to pola ſamoźitnych ſtarſchi, kotrychž dźĕźeźi žebi do wuſtawa pśchejeſche, najlĕpśchi ſaćźiſchćź cźini a ſamo cźaſto wulzy ſdźĕźanych a wucźenych ſłepi. Schmid chanjiche ſwonknu ſławu wuſtawa, ſo by pjenjeſy ſaſtuźił, ſchtož ſo jemu teź poradźi; jenoš tohodla wucźeſche, powſchitkowne kubłanje a wożebite nakoźowanje cźaſa na tutón ſamĕr njemĕjeſche ſa pśchihodne.

(Pokracźowanje ſćźehuje.)

Klara Torti bĕśche truła natura, jara energiſka woſoba; wona bĕśche ſ jenicźkej lubośtnizu Leninowej, kotrejž žo w lĕcźe 1919 poradźi, do Moſkwy dojeźź, ſo by tam — njedźiwajzy protestow Leninoweje mandźelſtje — była ſ pokojerku Lenina.... Nośdźiſtwo jej bohacźe wupłaćźichu, a wona dyrbjeſche dla wopletkow Krupſkeje ſowjetſtu Ruſku wopuſchćźiź....

Druhej lubośtnizy, rodźenej Schwizarzy, wĕtej Kirchfeld žo poradźi, dowolnoſcź dośtaćź do Ruſkeje jĕź, ale jej žo njeporadźi, žo w Moſkwje k Leninej dośtaćź, ſo by žo mohła ſ nim roſmołwjećź.... Hdyž pak bě žo lĕto 1922 tola do Kremla dohła, ſajachu ju jednaćzeljo Cźeſi a winowachu ju w tom, ſo je žebi wotmyſlila, nadpadnyſnoſć pśchećźiwo Leninowemu žiwjenju ſcźinićź....

Schwizarka žo pśchi pśchepśchaſanju wuſna, ſo je ſa cźaſ Leninoweho pśchebywanja w Schwizy ſ nim tśi mĕſaźy w ſwobodnem mandźelſtwje wobkhadźowanju žiwa była a hrožeſche ſ wotcźuwanjemi we wukraju. Tutón pad wupowĕdachu Leninej. Lenin naboja žo ſchkandała. Schwizarka doſta nĕſchto tyſaźow frankow jako wotnamakanſki pjenjes ſa mielcźenje, dyrbjeſche revers podpiſaćź, ſo njebudże ani ſkowźa ze ſwojich pozdźišćach k Leninej we wukrajnnch nowinach wośjewjećź....

Wšeſo ſ tym njeſju Leninowe romany hiſchcźe dowuczerpane.... Tych ſajimawych lubośćiſniſkich podawkow a pśchipadow była žyła, ale tute nĕkotre wĕzki doſaha ja ſa dopokas, ſo je Wladimir Lenin teź w dypku žónſkich „internationalu“ ś žiwenju ſudźił, byrnjež by ſkónczenje ſ jenicźkim pśchiwiſnikom łakjeje žónſkeje miejſnarodnoſcźe był.

*** Automobilowy wobkhad w Palestinje.** Do wójny w Palestinje skoro žane automobile njemějachu. Tola wot toho czasa, hacž je Jendželska žlubjeny kraj wobsadiła, tam ljczba autow stajnje rosce. W Palestinje maja nětko 1575 autow, 1169 žluža k wojenju puczowanych i jeneho města do druheho, 295 žluža k wobkhadej w městach Jerusalema, Jaffje, Tel Awiwje a Haifje. 111 je cžežitych autow. Nimo toho su w Palestinje hischcze 146 motorskich kolow naliczili.

Listowanje.

Sastarane. 1. Winowatosćej sastaraczerja (Wormund) je, sajimy žwojeho sastaranza (Mündel) spěchowacź. Sastaraczer nima jeno prawo, ale pod wěstymi wobstejnosczemi winowatoscź, we wurjadnych padach na pisch. pichi konfirmaziji sastaranza nětčzo na bok połožicź. 2. Nad žyrotnymi pjenjesami ma jeno sastaraczer prawo, Wy nic. Je-li ma sa trěbne a nusne, może Wam pjenjezy k wobstaranju drasty sa sastaranza pischepodacź. 3. Nimacže žaneho prawa, tzej žadacź, so Wam sastaracžer nětčzku powěsć wo wyžokosczi žyrotnych pjenjes da.

H. Bl. Hdyž Wascha macź jednoru lěpschinsku rentu (Vorzugsrente) namjetuje, swostanje ji prawo na wulosowanje. Potom wuczini rentu lětnje 100 hriwnow. Chže pak wona powyschenu lěpschinsku rentu namjetowacź, wotpadnje prawo na wulosowanje. Potom pak wuczini 150 hriwnow lětnje. Dla dalscheje podpjery měła žo Wascha macź na wokrjesnym dobroczelskim hamt wobroczicź.

M. S. 19. Hacž w pschedležazym padže prawo na pohódnoscenje wobsteji, njeda žo i wěrkosczu wobkruczicź, dokelž kawzije pschistajenych žane samózne sastužby (Vermögensanlage) njejsu a jich pohódnoscenje dobrej woli žo pschewostaja. Po dotalnym prawisniskim postajenju kiwka žo mjes 15 a 75 procentami. Po rozsudže jeneho wyschcheho krajneho žuda njeby žo wo pohódnoscenju rěczecź mohło abo by jara niske było, dokelž kawzija njeje žo we wobstodze wutrjebała, ale

Hospodarski rozhlad.

Schtwórk 7. haprcze 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,213	100 pólsk. markow	—
jendželski punt	20,462	100 čěskost. krónow	12,473
10 šwajc. frankow	81,04	100 franc. frankow	16,50

Berlinska burša bě wczera wosebje žiwa, ale we žiwojim měnjenju wschelake. Kursy efektow žo powschitkownje skuczowachu. Wiki ſ dolnjymi khežiznemi běchu mérne. Kurs nowoje statneje požczonki wo 1 proz. pschišładžiwschi na 91% spadny. To je dźeń po wupołożenju tuteje nowoje statneje požczonki.

Produktowe wiki běchu wczera sajo mérnische. Wulkich pischemenjenjow w płacžišnach njebě. Jenož wowsa bě wo 5 pj. tunischi. Rožka doštajasche za jeje kupzow. Wczera płacžesche zentnar

w Berlinje:

pschenzy 13,30—13,50 hr., rožki 1,65 hr.
hacž 12,90 hr., jeczmjenja nalětnjeho hr.: 10,90—12,25 hr., najmjnischo 9,60 hacž 10,25 hr., wowsa 10,40—10,80 hr.,

w termijnowym wikowanju:

ja meju: pschenzy 14,22½ hr., rožki pak 13,07½—13,02½ hr., wowsa 10,77½ hriwnow,
ja juli: pschenzy 14,10 hr., rožki 12,53⅓ hacž 12,52½ hr.,
ja september: pschenzy 13,07½ hr., rožki 11,42½—11,40 hr.

Někotre płacžizny Drježdžańskich wikow (Markthallen).

Wczera žrjedu płacžesche sajaz w koži punt 1,10 hacž 1,25 hr., karnikle 1—1,20 hr., kaczki 3—6 hr., tenty 1,40 hacž 1,60 hr., karnikle 1—1,30 hr., l.ažanty (chapony) 4—5,50 hr., kaczki 1,60 hr., stare kury 1,30—1,60 hr. a młode 1,60—2 hr., holbje schtuka 0,50—1,50 hr., karpy 1,40 hr., liny 2,20 hr., schczuki 1—1,20 hr., jabłuka 15—40 pj. a jědzna koboda (Spinat) 20—25 pj., zyhla 12—15 pj. a morchej 8—10 pj., měd 1,40—3 hr., běrny zentnar 5,50 hacž 6,50 hr., punt 6—8 pj., cželjowjeny kał 12—13 pj., běły 12 pj., seleny 30 pj., kóžerepa 10—12 pj., žołtej kěrcžł 20—40 pj., kolrabi 5—25 pj., sellerij schtuka 15—45 pj., karoty 12—20 pj., pjatny kał 13 pj. a butra 2—2,20 hr., dobre mloko 31 pj., twaroh 30 pj. hacž 35 pj. a jeja 12 pj. a pschenczna muka 31—35 pj.

Swinjaze wiki wczera žrjedu w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Na yje běchu pschihnali 522 běžakow a 618 prošatow. Te płacžachu:

šlhakl:

wutre	56—70 hr.
žrjenje	50—56 hr.
małe	28—40 hr.

prošata:

wulke	24—28 hr.
žrjenje	15—18 hr.

Na pschedań:

Kuchle hlinjane Schmidt w Hródku, Jägerowa haša 4.
Wirny žymjentne Wolthmannl w Kobelnje 7.
Stołmu wowšnu knježi dwór w Schczenzy, wokleje rjane w Rakezach 39.
Prošata a kacže jeja, Benjch w Jenkezach.
Ranza, žyno a hnój w Njeswačzidle 14 b.
Krnichwina 0,66 tioj. mtr. w Klukschu 24.
Krowa ſ czelecžom w Korjezach 11, krowa wysokosczelna w Małych Parczezach 19, ſ 3. czelecžom w Bóschezach czo. 11, blisko ſ czelenju w Nowej Wsy 28 pola Njeswačzidła, młoda bóčka w Rodezach 24.
Wós ožežazy wokamjenja, Kasakenka haša 54; w Bistopizach, Belmsdorferstr. 8a delka; w Hródku, Haaggasse čzo. 11; w Budyschinje, Garbarske wrota 4I.
Sčyno 8—10 zent. w Bitkopizach, Nowomjeschczanska haša 67; 8 zent. Rožka w Ruholzu; w Rachlowje 17 pod Czornobohom.
Kóń mjes dwěmaj na wubjerk w Bitkopizach, Belmsdorferstr. 13; tischka walach lózschi Hanska we Łazu 46; domownik w „Běłem konju“ w Budyschinje.
Kóń a hospodarski wós w Budyschinje, Paulijowa haša 41 delka.
Kosa ſ kóstalemi w Djéžnikezach 14g.
Jeja k nażadžowanju italske kurjaze w Czichowizach 17.
Hnój konjazy w Budyschinje, Jerjowa haša 12.

Kupicz pytaja:

Wohnischczo (Küchenherd) 1½ mtr. dołhe, Strehla, skała we Smilnej.
Trutu k nażadžowanju w Hródku, Hórska haša 16 a.

Pschistajicz pytaja:

Samkarjow 15—20, Kreiseje bratraj w Kiju p. Muzałowa.
Skłakarjow, korkez skała pola Zokowa.
Hospoza 36 lět staru w Czornowje 36 pola Pomorzy.
Holzn do domu, Tanerka w Bělej Wodze, Rauschka haša čzo. 1, po pschedsoł. dop. wot 8—1 hodź.; hoscženz „Krpoštej“ we Wojerezach; Baerowa, Bahnhofstr. 36 we Wojerezach.
Kuchinstu, knježi dwór w Delnim Porchowje.
Pohonca mtyn w Czetjowjenych Nošlizach.

Awkzije.

Sklanje sobotu 9. 4. 1927 pop. w 4 hodź. w holi pischi puczu do Sabroda w Nowowjeseczanskim kuczje we Winzarjej holi w Dubrawskich honach pola Hródka.
Nowe žonjaze kolo pjatk 8. 4. dop. w 10 hodź. na dwórnischczu w Czornym Kholmzu.
Meble, domjaza nadoba, drasta a wobucze we Wojerezach sobotu 9. 4. dop. w 9 hodź. na Komorowskej dr. 15.
Sklanje 40 łošow a 80 mtr. khojnoweho palmeho drjewa njedzelu 10. 4. pop. w 2 hodź. pischi Kinajschczanskim-Běłokholmczanskej drózy.
Na Halschkrow-Kamenawischim rewěrje sobotu 9. 4. 27 pop. w 2 hodź. w hoscženzu „Zum heiteren Blick“ we Parchowje: 45 mtr. palenych kuluchow, 137,5 mtr. pjeskow, tež taske k wondžanju a 464 mtr. halosow.

Soudnižny na pschedawanje.

sobotu 9. 4. dop. w 11 hodź. w hoscženzu „K slotenu lawej“ we Wojerezach: Meble, Kamarske blido, zigarry a wschelake napitki, konjej, deškowanej wosaj, gramofon, kožuchaj, šnupje, barby, laki, čorny khabat a horda k fuschenju.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje, džensa dop. ¾11 hodź.: Pschenza a rožka na žwojich płacžišnach wobstawatej.
Dop. ¾12 hodź.: Kupuja najnusnischo trěbne žito, hewak woczakuja, kak žo wiki dale wuwiju.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg płačizna po złotej hriwnje.

	6. 4.	5. 4.		6. 4.	5. 4.
Pšenca	268-270	269-270	buny	20-22,50	20-22,50
rožka	253-258	253 258	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	218-245	218-245	módre lupiny	14-14,75	14-14,50
naz. jačmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	16-17,00	15-16,50
wowsa	208-216	209-217	zeradella	22-25,00	22-25,00
kukurica	178-182	178-182	raps, wosušk	15,60	15,60
pšenč. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosušk.	19-20,00	20-20,00
ržana muka	34-36,10	34-36,10	poch. melasa		
pš. wotruby	14,50	14,50	běrnj. kruški	30-30,10	30-30,50
ržane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,55-2,00	2,65-3,10
rapa			ržana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płačizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

6. haprl. 1927. Płačizny po centn. a zł. hriwnach.
Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 214.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetsche rězneje hódnosće hač do 6 lět	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	56—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50—53
Mjenje picowane wěsch starobow	40—46

Byki 435.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetsche rězneje hódnosće	57—58
Połnomjasne, młódše	55—56
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	51—53
Špatne	48—50

Jałojcy a kruwy: 762.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsche rězneje hódnosće	48—52
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetsche rězneje hódnosće hač do 7 lět	42—47
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—38
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—26
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 3887.

Najlěpše wukormjene (2. družk.)	73—86
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	54—70
Špatne (4.)	43—52

Wowcy: 4671.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	52—58
Starše wukormjene (3.)	42—48
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—40

Swinje: 15564.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	62—63
Wukormjene	59—61
Mjasne	56—59
Špatne	54—55
Ranor a kundrozy	54—57

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Na kopjeno 8 wikowaniskeho rewira, kommanditne towarstwo G. E. Heydemann w Budyschinje nastupajo, je žo djenja zapisało: Fabrikski wobsedžer Rudolf Weigang w Budyschinje je jako wobzodrinjan rukowazny towarschnik do wikowaniskeho wobkhoda zastupił. Tjejo kommanditistoja su wustupili a djewjecej kommanditistowje je zastupiło.

Hamtske hudnistwo w Budyschinje.

Do wikowaniskeho registra je so dsensa zapisało:

1. Na kopjeno 844 nastupaju firmu: „Drježdžańska wikowaniska banka akt. tow. wotnožka w Budyschinje“: Generalnej schromadsišnje 1. 4. 25 a 17. 3. 26 stej pod wunmenjenemi, kiž su pod wobsamknjenjemi napomnjene, wobsamkle, so ma so sakładny kapital 500 000 statnych hriwnow i wubaczom prenjotnych akzijow sa 165 000 statnych hriwnow, kiž su na mjeno wupisane, po 100 hr. a sakładne akzije sa 335 000 statnych hriwnow, kiž su na mjezicžela wupisane po 100 hriwnach powyschicź. Powyschenje je so stało. Towarstwowe srjeczenje ſ 31. 1. 27 je so potajkim w § 4 ſ wobsamknjenjom dohladowarskeje rady, kotrejž je generalna schromadźizna ſ 1. 4. 25 k temu polnomocź dała, a dale w § 15 ſ wobsamknjenjomaj schromadźizny a generalneje schromadźizny 2, 3. 27 po notarialnym protokollu sa schmjenjo dnjow pschemenikło. Sakładny kapital wuczinja nětko hr. 1 500 000, rozpadnje do 2650 prenjotnych akzijow, na mjeno wupisanych ſ pismikom A po 100 statnych hriwnach, do 1750 na mjeno wupisanych prenjotnych akzijow ſ pismikom B po 20 statnych hriwnach, 10000 na mjezicžela wupisanych sakładnych akzijow ſ pismikom C po 100 statnych hriwnach a 10 000 na mjezicžela wupisanych sakładnych akzijow ſ pismikom D. po 20 statnych hriwnach. (Aktije wudawaju ſo po 100 proz. kursu.)

2. Na kopjeno 977 nastupaju: „Mjeschczanska a Statna banka Hornjeje Łužicy, kommanditne towarstwo na akzije w Budyschinje“ (hlowny wobkhod w Zitawje): Prokura je ho spožczała bankowniej Erichej Hornerej w Budyschinje a Hanjej Reppej w Zitawje. Kóždy ſ njeju ma towarstwo jenož schromadnje ſ wobsobinzjy rukowazym towarschnikom abo jeho zastupjerjom po ſ awje abo ſ prokuristom zastupowacź.

W Budyschinje, 29. měrza 1927.

Hamtske hudnistwo w Budyschinje.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Adresa: Sekretariat Domowiny, Budyšin, Serbski Dom 2 II. — Rěcne hodźiny w Sekretariaće kóždu sobotu popołd. 3—5 hodź. (k. Krjeńmař). — Wšědnje k rěcam priv. kk. Janak (Serb. knihańnja) a Wojnar (w Serb. Lud. Baney). — Za zastupowanje serb. towarstwow je tohorunja w Serbskim Domje wšědnje k rěcam předsydowy namětnik k. Bart. — Zapłaćenja jenož na konto „Domowiny“ w Serb. Lud. Baney.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ zmeje njedźelu, 10. haprl., pop. w 4 hodź. pola Haškec swoju mesačnu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Komorow p. Rakec, „Jedn. Sokol“ ma dźensa štwórk wječor we 8 hodź. zwučowanje w „Kačej korčmje“, na kotrež so tež načolnistwo Ralbičanskeje Jednoty sobu přeprošuje, dokelž so tuta Jednota na wokrjesnym zwučowanju w Kulowje wobdźěliła njeje. Nazdar! Načolnik.

Malešanski zwučowanski wokrjes „Sokoła“. Přichodnu sobotu wječor wot ½8 hodź. je zwučowanje. Njedźelu rano wot 7 hodź. (při rjanym wjedrje) hodźinu lohku athletiku, potom zaso zwučowanje. Popołdnju wot ½3—4 zwučow. dźěći za zlět, ale w Malešecach. Načolnicy dźěłacych wotrjadow njech so tam zeńdu. Hwizdanje a bubnowanje wupadnje dla póstneho časa. Bart, načolnik.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy štwórtk wječor po nyšporje. — Dźěći zwučuja njedźelu připołdnju w 12 hodź. Načolnik.

Pančicy. Jedn. „Sokoł“ ma sobotu (9. IV.) posedźenje we Worklecach a to z dypkom we wosmich, dokelž načolnik w dźewjećich wotsudźeje. Njech wšitcy přińdu. Starosta.

Radwoŕ. „Sokoł“ zwučuje pjatk (8. IV.) wječor we 8 hodź. Přichodny tydźeń zwučowanje wupadnje.

Sowrjecy. „Solobik“ spěwa při rjanym wjedrje tón tydźeń štwórtk, jeli so dešcuje, dha pjatk. Prajče to dale, wšěm žónskim a mužskim sobustawam a druhim serbskim přećelam. Přińdźe wšitcy!

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Wubjerkowne posedźenje je přich. sobotu (9. IV.) pop. ¾4 hodź. w „Serbskim Domje“ w Budyšinje. Starši.

Žonjace črije ze spinku
čorne Nubuk z lakowym wupyšenjom, kožane podšiće, wulk. 36-41 . . . . . **5.50**

Žonjace črije z gumijom
runy pjeńk, wulkosć 38-41 . . . . . **5.90**

Žonjace lakowe črije ze spinku
nowočasna forma, na bokach přełamane, žłob. pjeńk, wulkosć 36-42 . . . . . **8.50**

Žonjace črije ze spinku
bolskalf, rjana forma, z runym a žłob. pjeńkom, wulkosć 36-41 . . . . . **9.75**

Žonjace črije ze spinku
jasne, přědku plećene, žłob. pjeńk, wulk. 36-41 . **9.75**

Žonjace črije ze spinku
šěre, nowočasna krasna forma, žłob. pjeńk, wulkosć 36-41 . . . . . **9.75**

Žonjace lak. črije z gum. a ze spinku
rjane formy ze wšelakimi pjeńkami, wulkosć 36-41 **9.75**

Dźěćace črije
z čorneje a bruneje kože, wulkosć 25-26 **4.50** wulkosć 23-25 . . . . . **3.90**

Mužace nizke črije ze šnórowanjom
nowočasna połkónčk. forma z běłymi šowami, wulkosć 39-46 . . . . . **8.50**

mužace nizke črije ze šnórowanjom
brune, eleg. forma, z běłymi šowami, wulk. 40-45 **12.50**

mužace lakowe nizke črije
rjana połkónčk. forma z běłymi šowami, wulk. 40-44 **11.75**

mužace črije ze šnórowanjom
čorna koža, kulojta forma, wulkosć 46-46 . . **8.75**

mužace črije ze šnórowanjom
połkónčk forma, z běłymi šowami, wulkosć 40-45 **9.50**

pacholace črije ze šnórowanjom
z kapu a bjez kapy, z ruk. čiste wuwjedźenje, 36-39 **7.90**

pacholace nizke črije ze šnórowan.
nowočasna kónčkojta forma z běłymi šowami, brune 36/39 **10.40**, čorne 36/39 . . . . **9.50**

dźěćace tkaninowe črije za dom
we wšelakich barbach z kožanej pódušu, wulkosć 25-30 **1.60**, wulkosć 20-24 . . . . . **1.30**

Sokolske črije z pódušu z chromskeje sćěpjeneje kože, šěre wulkosć 43-46 **2.40**, 36-42 **1.95**, 31-35 **1.80**, 25-30 . . . . . **1.65**

Loewenstamm
w Budyšinje na Moltkowej drózy 4

Wotewrjenje wobkhoda.

Swojemu česćenemu wotběrařstwu, kaž też česćenemu wobydlerstwu w Budyšinje a wokolinje dawam k wědźenju, zo 9. haprleje 1927

na rózowej hasy čo. 6

wobkhod

za mužacu drastu a šaty

wotewrju.

Za mi hač dotal spožčenu dowěru so dźakuju a prošu, mi tu samu też dale wopokazać. Budu so stajnje prócować, swoje wotběrařstwo też dale sprawnje a tunjo poslužować.

Z počesćowanjom

M. Müller

Louis Wagner
symjenjowa wikowarnja
w Budyšinje na Žitnych wikach čo. 4. Tel. 2709

poskića w staroznatej kajkosći a po najtuńšich płaćiznach wše móžne družiny

pólnych zahrodniskich a kwětkowych symjenjow

Wosebitosć:

Dźećelowe, trawowe a runklicowe symjenje

Wulki wobrot! Mały wužitk! Tunje płaćizny!

Na wšitke twory 5% rabata!

Margarina, stajnje čerstwa	56	najl. **Limburgski**, žerdkowy twarožk,	1/2 punta 45
„Milchnerle“, kóždy ju zaso kupuje! Spytajće ju,	punt 85	**Cambert**, małe kulojte twaroški k sněd̆anju,	jenož 18
„Najlěpša“ z kłokom	90	**„Prawy“**, wosebje rjany wulki róžk,	jenož 25
tuk k pječenju	70	najl. **šatrowa kołbasa**	1/2 pt. 45
kokosowy tuk, čisty,	63	**„ dobra kołbasa**	1/2 pt.
howjazy łoj,	tafla 60	**delikates-solotej**, 1/4	jenož 25
jěd̆ny wolij } čisty słód	65	**winowa zylca**, 3/4 pt.	jenož 25
wolij k pječ. } prawy Khočebuzski **jěd̆ny**		**Najl. rybowe marinady:**	
lany wolij Spreewaldperle	70	Pječene jerje, **Bismarckske** jerje, zawalene jerje,	
najl. **zemski worješk. wolij**	70	jerje w želeju, literska tyza	jenož 75 pj., mjenje 5% 71,3
		potajkim woprawdźe jenož	

Cyrobowy, margarinowy, tukowy a jěd̆zno-wolijowy wosebity dom

Theodor Schleinitz w Budyšinje

na **Zadn. Bohatej hasy 8**

znapřeča „Liščeje jamy“.

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje
z. dr. z wob. ruk.

Dwě wjezwje

najlěpšich jěd̆znych běrnow
žołtomjasne industrie

— kotrež so też k sadźenju hodźa —
sej d̆zensa dóšlej.

Tak dołho, kaž skład dosaha, wotedawamy tute

centr. za 6.— hr.

Předstejićerstwo.

Poł darmo
šćěće a serśćowcy

so wšědnje poskićuja. **Tohodla pruhuj wšitko a wobkhowaj dobre.** Moje 40 lětne skutkowanje w mojim powołanju poskića kupcam při potrěbje kruće sprawne kajkostne twory. / Zo bych Was wo tom přeswědčił, wustajam w swojich wukładnych woknach

na Hauensteinskej hascy

wot d̆zensa sem twory, kotrež su wšitke w mojej d̆ź̆ełarni zhotowjene. Prošu Was, zo njebyšće so prócy bojeli, wšelakosće wustajenych tworow wobkedźbować. / Sobuwustajene surowizny, kotrež su wše z wukraja, pokazuja Wam wobraz nałožowanja. / Poručam so k zhotowjenju techniskich šćěćow, kaž też mašinskich šćěćow wšěch družin po mustrje a předrysowanju.

Wilhelm Kasl
šćěćkarski mišr

NB. Kupuju stajnje włosańčiny po wšěch d̆ź̆elbach.

Pjatk, 8. IV. dostanu nowy transport **wysokosućelnych** rańšo-pruskich Hollandskich

kruwow a jałojcow

z dopokazom, zo derje deja a tohorunja transport připuščenych

Jeverlandskich bykow

ze zapisanskej knihu, kotrež mam we swojich hródźach w hosćencu **„Kurwjećh“ w Budyšinje** na předań.

Skótna wikowarnja Albert Krenz

Telefon Budyšin 3512 Budestecy 94.

Strykowansk. wolmu
jara tunjo.
K. Erler na Žitnych wikach 11

Ložowe płachty

rjane běłe, 2 1/2 m dołhe, ſ pišanej kromu

ja **3.50** hr.

Te pozlednje tunje zyzhi so rospschedawaja,

tohodla khwatajće!

A. Kasper, Burglehn 11
w Budyšinje.

Sprawne serbske poslužowanje!

Na witach njeješu, mam pak wulki wubjerk w mojim domje

Pilna holca
15—18 lět stara so hnydom pyta **w Khelnje 34.**

Jutrowna holca
so na malu žiwnosć pyta. Zhonić we wud. „Serb. Nowin“.

Pilnu a spušćomnu
dźowku do hródźe
pyta k 1. meji 1927
hosćenc w Panělcach.

Rjana wysokosućelna **jałojca a libjata**
ma na předań **w Brěmieniu 11**

2 rjanej běhakaj a 7 libjatow
su na předań w Holešowskej **Dubrawcy čo. 12.**

2 běhakaj
staj na předań
w Khelnje čo. 13.

Stajnje čerstwje
palcny kołcej
1/4 punta 0.90, 1.00, a 1.20 hr.
poskića jako wosebitosć
Pjekarnja we Nowej Wjescy.
5% rabata. 5% rabata.

Zažnje a pózdnje
symjeńtne běrny
kaž njewuběrane běłe a čefwjene wotedawa
Paul Bennewitz
w Budyšinje. Telefon 2076.

Hdyž do Budyšina přińdźeće,
wopytajće staru znatu
pjekarnju a kofejownju Jana Spanka
w Budyšinje na Serbskej hasy.

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Rózowej hasy 15
poruča
meble
a połsrowane twory
Swm Serb!

Najlěpši čerstwy škreny
howjazy łój
punt po **60** pj.
Emil Stephan,
rězniški mišter w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach čo. 34
na Kóžorskej drózy čo. 18

Rozwučowańske hodźiny
na klawěrje
so tunjo podawaja.
Bližše je zhonić we wud.
„Serb. Now.“

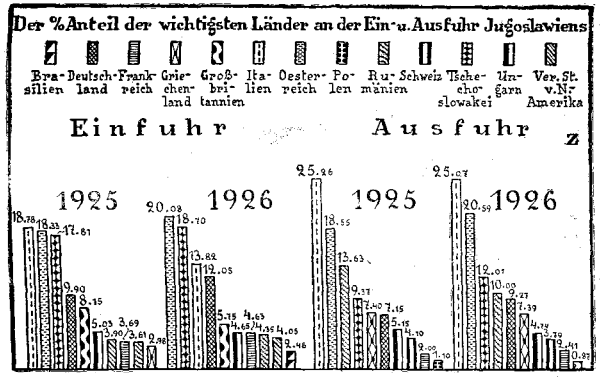
Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńja
w Budyšinje

Derje kupuje

štóž so na „Serbske Nowiny“ powoła!!!

Moltkowa drogerija
w Budyšinje Telefon 3746 **Hermann Schubert** na Moltkowej drózy čo. 8

poskića
zela, barwy, laki, serśćowcy, syps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solicity syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace sredki, koperowy vitriol, železowy vitriol, hnašin, wolije, mazy za konyta a kož

Dowos a huwos Južnošłowjanskeje.

Nasch hobras nam pschedstaja, aż dejakej a Italska a Južnošłowjanska we nejšépschem pschijaschelstwje mjas šobu žywoej byschy. Stej we góspodarstwje jaden na drugego pokasanej. Južnošłowjanska jo dłujše a kschiwne hušwobožarske wójny ſ dobyschim dokonzka a stara še něto la dobre góspodarstwo we šwójom kraju k lépschemu šwójogo ludu. To še jej wěcze raži. Sškowjanske rodu, we tom kraju šeršazé, šu strowe na tchěle a duschy. Powěschi tych gorow togo kraja jo wjelgen strowy. Italska na wjele industrije a zo pschedasch, zoš še najźela. Nejtrjeji wót ńeje kupujo Južnošłowjanska.

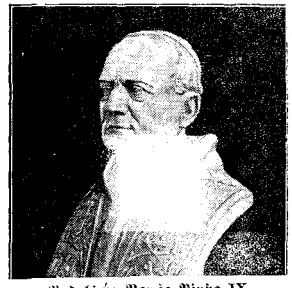

Korta Jadrańskego (adriatiskego) móra.

To móro žěli Italsku a Južnošłowjansku. Italska pak žo šama na tom móru lnežnych a hopytujo Južnošłowjansku pósłabischi, jo grošy jej teke ſ wójnu. Pschimórska Albanska mózo šurka k tomu móru šawrěschi a togodla zo še tam Italska šašednuschi.

Mordaŕ a rubjaŕnik Martin Lezian a jogo ńewěsta.
Wón jo we Hungorskej rojony a jo dźe še ſwójeju ńewěstoju do Nimskeje huběgnuk.

Podobizna Bamža Pinka IX.

Žo jan to mój gólz jo? Wón dej mě pomogasch!

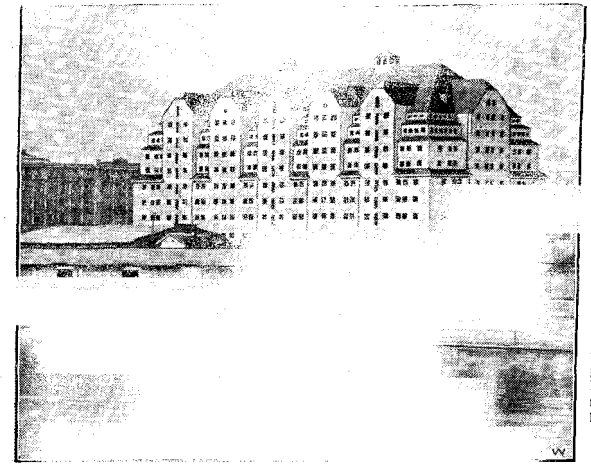
Hupytańe hobrasta we předtyženskem lizbniku:
Stajscho hobras na gkowu. Gólz jo mjaſy wošokoma.

Góbańzko.

Staresscheju žowku, ale weto nikogo šotscha. Žo to jo?
Hugodańe góbańzka we předtyženskem lizbniku jo: Jesyk.

Naš cas we wobrazach

Čo. 14 | W Budyšyne, 7. apryl 1927 | Lětnik 3

Składowńa we Drježdźanach.

Ten hobras wježo nas do Drježdźan pisched tak pomeńonu składowńu (po nimsku „Lagerhaus"). To twarenje ſroj pschi rěze Łobju (Elbe). Tosch hukładuju wórn, kótarež šu po wóje abo po jelenizy do głownego města Sakskeje pschiwjesone. To twarenisko jo wěsty Hans Erlewein natwarił. Wóno ma welike piwnize a najschpu. Jo 12 wošchodow (Stock) hušoke. Z nja twarze hopytuju, welike twareništa tak tworiſch, aby teke wótwonka rědne hlgédali. Lez še jim to pschezej raži, to še pschasscha. We welikich městach gléda pak měšczańska hušchnosć wjelgen ja tym aby take welike twareńa rědny napogléd města ńekajali. Togodla šu teke Zizez zigaretowu sabritu pschi Drježdźańskich Marijnym móšcje po turkowiſkem nakogu twarili, aby hokolnosć ńekajała.

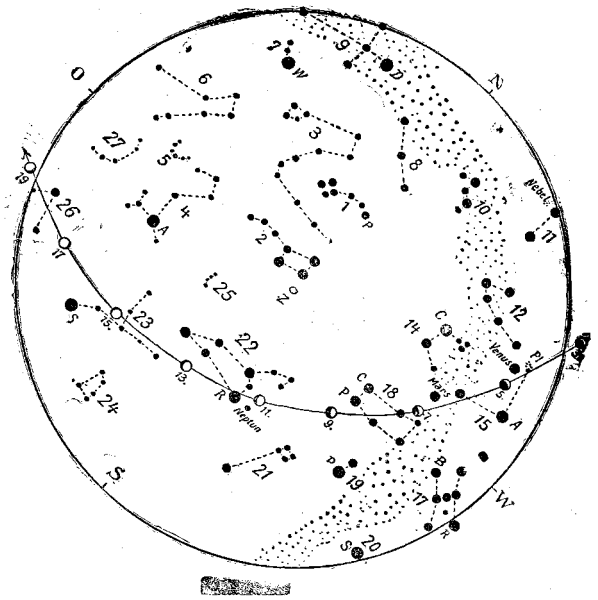

Tschajschna awtomobilowa *regluka.*

Gano jo še pla Kubowy we Krkonoschach (Riesengebirge) tschajschna ńeglukа stała. To městko jo šnate pscheš šwóje turparke. Wóno lažy we lubošnem góratem kroju. Sstrodu, 23. merz. jo weliki awtomobil po napschišmej drose górej jěł. We ńom šejzachu 66 parschonow, kótarež pschi ńej še na žéko dowjasch dasch. Na ras rostergnu še reschaš, kótaryž šlěnu wóšku wošaržaschcho. Wóš chopi ſ welikeju pšěchmnosću na šlěd ſ gnasch. Spinadła namožachu jen šažaržasch. Wón jo na móst sajeł, tam žaržańe pschederik a še dokoj walik. (Na naschom hobrasu jo to žaržańe šažej naporane.)

Gwězdne hobraśe ßu pśches typkate ßnuźki śwězane. Pišmiśi ßu pśchistajone, kak mjaßezk k tymu hobraśam śtoj. Schip (Pfeil) pokaśujo, na kótary kónc mjaßezk chójźi.

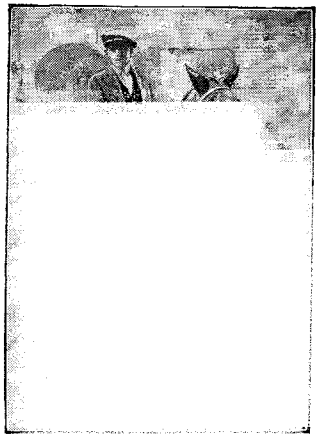
Mały mjadwěź (Bär)
= **Pólarna abo pólnózna gwězda.**
Weliki mjadwěź.
Plon.
Zolmo.
A = Arktur.
Króna.
Herkules.
Waryto (Leier).
W = Wage
Cepheus
Sson (Schwan)
D = Deneb.
Cassiopeja
Andramedźina mkha
Perśeus
Baran.
Wójnik (Fuhrmann)
C = Capela.
Byk.
A = Aldebaran
Mórska ryba (Walfiśch)
Orion
R = Rygel
B = Betelgeuze
Dwójnika.
C = Castor.
P = Pollux.
Mały pjas
P = Prokyon
Wjeliki pjas
S = Sirius

Nejwětśchy pjas ßwěta.

Togo pßa ma wěśty Bonestell we Kaliforniśkej. Wón jo akli mjaßezow stary a ßużo 8 stopow a 2 zola weliki. Po raßu ścha k triśtim.

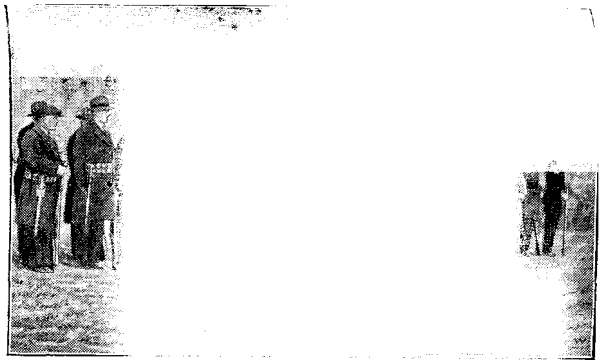

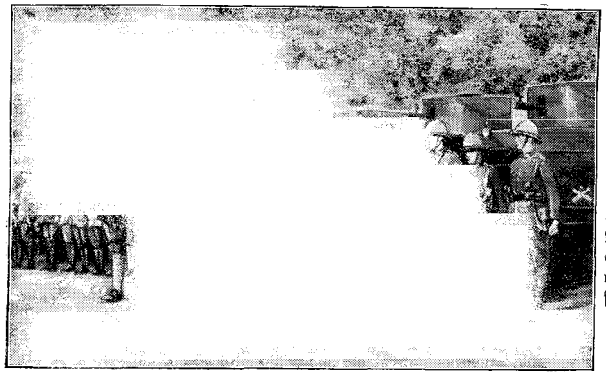
Kóńe pśchi wójowańach ś bykami

we Schpaniśkej ße hobźělujuze, ßu deśe hobśwarnowane, aby je byki ńerostergali.

Wójna we Chińe.

Na póblaśtojazem hobraśu wiźimy muźśtich, śe śćělbami. We paßu hokoło ße maju patrony. Take wójaki hugotujo Amerika. To ßu hobydlaśe ś Phílipińskich kupow, we Schanghaju pśchebywaze. Te kupy laźe ńebaloko chińejśkich bógow a ßkuśchaju Amerikanarom. Měśto Schanghaj jo kradu we mózy hukrajnych knježarow, kótarež ßu tam na chińejśku śemju ßwóju nogu śtajili a ße pśches wikowańe rosbogaśche. Něto pak ńoźo ßebe chińejśki lud takego huźzańa wěźej śpóbobaśch daśch a chińejśke domaze abo tak pomeńone Kantonśke wójśko hopytuje, tych śkobodnych zuśnikow ś kraja huśchiśchećaśch. Te ße, kaź nas hobras pokaśujo, ś mózu hoboraju, a ńeśchěźe ße daśch ś tkuzneje paśtwy hugnaśch.

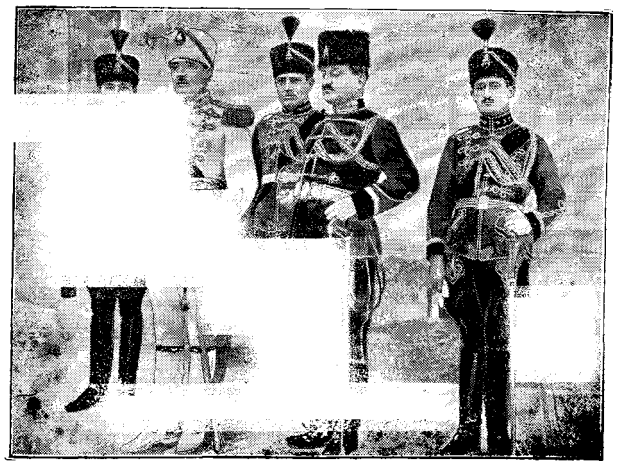

Engelśke wójśko.

Śkóro wśchykne welike śtaty — jano Nimśka niź — ßu do Schanghaja ßwóje wójśka póśkali, aby ßwóje tam bydlaze krajany hoboroli. Wśchuźi we wélikem ßwěśche, źož jo nězo k saßkužeńu, tam ßu Engelaŕe, tak jo teke we Chińśkej nejwězej Engelarow. Tak ße rośmějo, aź jo tam Engelśka ako pŕeńa ßwóje wójśka a wele nejlěpśchych wójnśkich kožow póßkała. Na naśchom hobraśu wiźimy pścheglědowańe engelśkich wójakow. To jo wótźěleńe tankowych maśchinśkich śćélbow. Sśéśy nich grośe ś panzerowanych tankow maśchińśke śtichělby.

Achmed Zogu beg

jo jano po měnu preśident Albańśkeje. Jo kradu ßkužabnik Italśkeje. Sa 15 milijonow śkotych jo jogo kupiła. Albańśti lud ńejo jomu dobry a zo jogo lubej źinßa ako witśche wótbyśch. Abany gramuju Italianarom a budu ße weśće raś pścheśchiwo preśidentoju Zogu begoju śwignuśch. Na to zaka Italśka. Sa tym ak jo ś tym preśidentom hugotowała, móźo wóna potom ś wójśkom do Albańśkeje pśchiśch a „rěch“ hugotowaśch. Pótom pak by ße na śtawńe we Albańśkej saßednuła.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 83 — Budyšin — Pjatk, 8. haprleje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Nakhwilne němsko-francowske wikowańske zrěčenje w němskim sejmje so přijało.

W němskim sejmje je so w pěninu cźitanju wo nakhwilnym němsko-francowskim wikowańskim zrěčenju jednało. Zentrumski sapósłanc Guerard mějesche wulke wobmyslenje płscheciwo ponijenju cła na francowske wino a seleninu. S tym němske winiczarstwo a sahrodnistwo schkoduje. Knježerstwowe strony hižo dźensa praja, so dalschenu dowoj francowskeho wina po sniżenym cłu njeboudża płschikłokowacź.

Płschi wothłosowanju so nakhwilne wikowańske zrěczenje s 189 płscheciwo 163 hłokam płschija. Demokratoja so płschi wothłosowanju njewobdźěłachu.

Sozialdemokratiśi a demokratiśi namjet na połóženje cła sa rožin a pizowańśi jerzmjeń so wotpokasa.

Powjetschenje kredita sa wuwos tworow do Rusleje.

So by so wikowanje s Rusłej połóżiło, je Němska hižo sa wěstosć, so so podate twory saplacźa, s někotrymi stami milijonow hr. rukowała. S tym je so wuwos němskich tworow jara spěchował. Němśi žejm je schwórił sa dośchi wuwos tworow do Němskeje, 23½ milijona hr. hódnych, s 35 prozentami kupuje płacźiśiny rukowanje płschewzał.

24 hodźinśki cźaj sa wójśo a wójnske łódźitwo.

Po płschikadze němskeje żelesniży so w němskim wójsku a łódźitwje 15. meje 24 hodźinske leczenje sawjedźe. Sa wojeršku złużbu je so nowe leczenje tohodla sawjedło, dokelž bu so po dwanaćehodźinskim leczenju husto njedorosumjenja płschi sdźělenju wukasow stake.

Evangelśki biskop.

W pruskim zyrkwinskim zakonjowym a wukasowym lopjenje je so nacźišł zakonja wo pšemjenjenju sastojnskich titulow wojsewši, kotruž zyrkwinsi senat evangelskeje staroprukeje unje generalnej synodze płschedpołoži, kotraž so 23. haprleje w Barlinje seńdże. Po tymle namjece ma **sa titul superintendent titul „dekan“ a sa titul generalny superintendent titul „Evangelśki biskop“ stupicź.**

Nowe politiske zimanje w Pólsce.

Politiska policija w Krakowje je dweju redaktorow a tśiom druhich ludźi dla kommunistiskeje agitacije sajała. W Lwowje je policija 16 Wukrajinzow, kotśiž pjeca wojeršej satrachazej organizacijji płschiłuschcheja, sajała. Mjes sojatymi je wěsty Atramanczuk, kotryž je schulskeho kuratora Ssobinskeho, wulkeho njepschećela wukrajinskich schulow, złonzował. Wukrajinzy pak proja, so je Ssobinskeho mordaŕ hižo dawno do Ameriki cźekнył.

Franzowski wliw na Balkanje wohrożeny.

Franzowske nowiny italsko-madźarski płscheciwski swjaźk, kotryž staj madźarski ministerski płschedsyda hrabja Betślen a Mussolini w Romje sa wjeżerawschim podpisałoj, jako wohrożenje franzowskeho wliwa na Balkanje wobhładaju. Se płscheciwskimi swjazkami, kotrež je Italska s Grichiskej, Bołharskej, Rumunskej a někotrymi Madźarskej wobsunkla, je Mussolinowa politika na schkodu Franzowskeje žylnje na Balkanje rosschérja.

Francowsko-ruske wuprawjenje dołha.

W franzowsko-ruskim jednanju je **k sańadnemu dojednanju dojschło.** Mjes podwubjerkomaj, k wuprawjenju finanznych praschenjow postajenymaj, je so započatk tehole tydźenja **protokoll podpiśał,** kotryž podkšuje **k** płschichodnym wuczinjenjam sakoja. Te pak, dokelž je hišcheje potwierdźenja wobeju knježerstwa trjeba, je hišcheje se sreczenjowaju stronow tajne dźerża. Rusła je w tychle wuczinjenjach swjata, **je kóžde léto 70 milijonow złotych frankow Franzowskej wotpłaczi, kotrež dyrbja je sa sadanjenje a** wotpłaczenje ruskeho płschedwójnskeho dołha nałoczeć. Płsched wójnu złomadna źužba ruskeho statneho dołha nehdże **490 milijonow** złotych frankow žadasche. Płschi jednanjach, wot sańdźenego léta wjedźenych, bě Franzowska swoje žadanja na **80 milijonow** złotych frankow sniżiła. Na pośled bě Rusła 55 **milijonow złotych frankow posliczila.**

Sa to Ruzowjo žadaju, so sim **Franzowska nowe połoženi płschiswoli. Franzowske sastupjerstwo je klubiło, so je k tomu sańadnje swólniwe.** Jednanje wo tym pak hišcheje njeje skónczene, a protokoll dyrbi hakle do mozy stupicź, hdyž **je** ko dołkónczne doiednanje dowólo.

Po dotalnym stawje jednanjow by Franzowska swólniwa była, Ruskej někotre nowe połoženki płschiswolicź, s kotrychž by prénja **miljardu papjerjanych frankow** wuczinika. Kajku formu bychu tele połoženi měte, njeje hišcheje wěste. Njewěsće je też praschenje **sawěšenja** franzowskich połoženkow s rušim knježerstwom. Franzowske sastupjerstwo je sa to namjetło, so Rusła jako wěstosć franzowskemu **knježerstwu wurjadnje bohate petrolejowe žórła w Grosnym w Kawkasu sastaji,** sa kotrychž wotewrjenje a wudobywanje franzowske družstwa monopol dostanu. S ruskeje strony so tomule franzowskemu namjetej njeje płschecźiwiło. Ruske kaž franzowske sastupjerstwo žebi płschejetej, so by so jednanje po móžnosći bórzy wězne skóncziło. **Hišchje wobsteja wobcźežnosće drje bjes wuwjazań na diplomatiskej stronje leża a maja drje wobeju z Londona wuthadźecź. Hacź runje drje jendźelske knježerstwo nje žaneje krocźele cźiniło, je wono po dwaczu w Parišu jara žałnje rosumiecź dało, so by w politiskim sbliżenju mjes Ruskej a Franzowskej, kotrejž by po dojednanju na finanzno-hospodarskej stronje žiwotowało, we wokomiku, hdyž by po-cźahi mjes Londonom a Moskwu najbłyšnischo napjate, nałko płscheciwne sadźerżenje widźało.**

Rusko-franzowske finanzne jednanje pjeca wuspěšnje skónczene.

S **Rigi** so powě: Rusko-franzowske jednanje je so, kaž so z Moskwy potwierdźa, z dźela skóncziło. Ruski pósłanc Rakowski je pjeca połnomóz dóstał, dojednanje podpisacź, po kotrymž ruske-bolschewiske knježerstwo zwóji statny dołh, 450 milijonow złotych frankow wuczinjazy, płschipósnawa, Franzowska Ruskej 250 hacź 350 milijonow z tworami poźci a Ruskej tak mjenowane Bisserske łódźitwo płschepoda. Jednanje so pak dale wjedże, dokelž dyrbja so hišchcze někotre techniske praschenja srjadowacź. Tole srjadowanje budże pjeca hišchcze mežaz cźasa žadacź.

Moskwa protestuje.

W Moskwje so wótry protest płscheciwo dobywcźu do rusleho pósłanstwa w Pekingu płschihotnje. Hacź budże Ruska dalsche krocźele płscheciwo Cźangtsolinej cźinicź, je hišchcze njewěste. We japanskim wójnskim ministerstwje maja połoženje, kotrež je so z Cźangtsolinowym sakroczenjom płscheciwo ruskemu pósłanstwu cźiniło, za jara straschne. We wěstych politiskich kruhach mjenja, so je Cźangtsolin žebi z teile krocźelu wotmyślił, Ruski nuspowacź, so by wójsko płschi mandźurskej mjezy zhromadźiła. Japanska njemohła tomu směrom płschiskładowacź. Powěsće z mandźurskeje mjezy praja, so je so w Cźicźe a Chabarowsku bisko rusko-chinesleje mjezy khětre hromady ruskeje infanterije a kavalerije nahromadźiłe, mjes kotrymiž su też wojazy z europiskeje Ruskeje.

Pekingski dopisowaŕ „Daily Chronicle“ powě, so maja tam sa to, so je **Japanska Cźangtsolinej pomoz płschecźiwo ruskemu nadpadej zlubiła, hewak žebi wón njebudźiske swérił, wójnu w Mandźurskej wuzadacź.** Dopisowaŕ dale praji, so je so Ruska schkita exterritorialnoscze zwjeho pósłanstwa w Chinje wdała a so tohodla chineslemu ludej podsteji.

Pekingski dopisowaŕ „Daily News“ powě, so su ruszy policijstoju so do pósłanstwa dobywajo wrótnika, kotrež chcyschе haru cźinicź, satčelili. Kaž dołho dom płschepytowachu, bolschewiska chorhoj na ruskim pósłanstwowje njemahowaschе, ale jenož na pódlanskich twarjenjach.

Cźangtsolin je w telegramje na jenebo generala rjekł, so je jeczi płsched ludom staja a zwoje prawe khłostanje dostanu. **Tymle rewolnzionarnym měrkarjam, kotśiž su sa rosschérjenje bolschewikiwa samolwiczi,** njeńmě so wodacź.

Po druhej hišchcze njepotwierdźenej powěsći z Pekinga je Cźangtsolin 97 muži a żonow, kotrychž su płschi sakroczenju do ruskeho pósłanstwa sajeli, hnydom wotprawicź dał.

Rumunskeho prynza Carola w Parišu krucze wobkedźbuja.

Prjedawschego rumunskeho kronprynza Carola, kotryž we Willi w Neuilly pola Parisa bydli, wjele detektiwow wobkedźbuje. Tuczi dyrbja po poruczności rumunskeho knježerstwa tomu sadźerwacź, so by prynz Franzowsku wopuscheścź a so do Bukarešta podał. Posledńje dny su so powěsće rosschérile, jo je žebi prynz Carol wotmyślił, s kotadom z Parisa do Rumunskeje płschileczeć. Rumunske knježerstwo je so jara boji, so bychu mohłe po rumunskim kralu Ferdinanda dla trónskeho nałedźiwa njeměry wudyricź. Kaž „Daily Mail“ sboni, dawaju w tu chwilu wschelakź franzowske letańske płschistawy wobkedźbowacź, so by mohło so z cźasom wotjěd prjedawschego rumunskeho kronprynza do Bukarešta wosjewicź, so bychu mohli tam **nuzne** płschihotu cźinicź

Dołhe rosrěczenje južnoslowjanskeho pósłanza s Mussolinom.

Nowy južnoslowjanski pósłanz w Romje, Rakicź, je sjedn dołhe rosrěczenje s italskim ministerskim presidentom Mussolinom měł. Běłogradska „Pravda“ płsche, so je so wosebje two italsko-albanskim pakcze rěcźało, kotrehož teksť **też** wulkomozam njeje zyle jasny. Wón dyrbi so tohodla wukoźicź a so potom pschemjenicź. Wulkomozy su swěscźile, so su wobstarkowy płscheciwo Južnoslowjanskej bjes podłoka, a so je po prawom s płschicźinu italsko-južnoslowjanskeho konflikta italsko-albanski pakt byk. Kaž bórzy budże tón rosdźělenju, móże so wo Retiunskim srěczenju jednacź.

Chamberlain wo swojej dalnjej politicy.

W jendźelskim delnim sejmje je swonkowny minister **Chamberlain** na praschenje wotmolwił, so **jendźelske knježerstwo nima myšle, so do chinesleje wobhładlerskeje wójny cźišahnyć dacź,** njech so wona kažkuli rozwije. Debattu Mardonald wotewri.

Dźełacźerski wjednik **Wheatley** Chamberlainej porokowasche, so je Jendźelcźanam njepschećelske smyslenje we Chinje skórschcźit a Franzowsku sjawnu njepschećelnizu Jendźelskeje sćinił. Japansku je njepschećelsku a Ameriku sumnu a njedowěrliwu sćinił. Na kónzu Wheatley nadźiju wuzwaji, so **Chamberlain pak swoje stejišćicźo, pak Jendźelska swojeho swonkowneho ministra pschemeni.**

Na to je **Chamberlain** druhi króć kłowa zimasche. Wón je wina na swólniwosć Jendźelskeje pokasa, s chinesliim knježerstwom jednacź, kotrež je swólniwe, wukrajanam tu samu bjesstrachnosć poskićicź, kaž wschě druhe ziwilizowane kraje. Tola z pohladom na knježerstwo, kotrež swojich wojakow pak njemóże, pak nocheje kontrolowacź a kotrež wukrajanam nocheje abo njemóże pomhacź, dyrbi Jendźelska trěbne **wobhladniwosne pschiprawy cźinicź.**

Napschećo Wheatleyowym porokam, so je minister druhe staty Jendźelskej wozusdnik, Chamberlain snapschećiwi, so by so jeho mjenjenju mjenowane mozy sjena wo tym, so ma so w Chinje wotschkodźenje žadacź. Wón njemóże nicźo bliźschego rjez, prjedy hacź so dojednanje njeje dozpiło. Wón nocheje pschejara dowěrny wotjacź. Wón hišchcze njeje zyle wěsty, kak daloko dojednanje póńdże a kajke mozy so jenu pschišlankum. Wschě snamjenja pak na to pokasuja, so **k** dojednanju mjes Japanskej, Sjednoczenymi statami a Jendźelskej dóńdże.

Chamberlain na kónzu praji: **Pschipósnawamy, so su stare srěczenja pschestejšnjene, so dyrbimy nowy system nałožicź, tola Chinesoju dyrbja to też cźinicź, a to sbodom.** Prjedy pak hacź mózny tule politiku dale pschinjesecź, dyrbimy wobdźerzacź, kak so samolwita chineska autorita **k** njesćinkam, kotrež su je w Nankingu sćuźile, staji. Jendźelske knježerstwo politiku sjednanja a so złożenja po nowych prózowanjach a wobstejnoscach dale powjedże. Wono pak njeje swólniwe, so **z** Chiny wuhnacź dacź a zwojich poddanow se Shanghaia a z městnow, znutska kraja leżazych, wrócźo sćahnyć, kaž so njedby žaneho prawa wékło, na zwojim srěczenjowym prawje wobstacź.

Shanghaj je wobronjeny.

Dopisowaŕ „Petit Parisiena“ w Chinje je rosrěczenje s generalom Duncanom měł, kotremuž je jendźelske wojowarśe mozy w Shanghaiu podstajene. Dopisowaŕ chcyschе wot generala wědźecź, hacź ma franzowskich wojakow, kotśiž **k** sakitanju franzowskeho žydźeńcźa w Shanghaiu steja, a doňaprajcźy, a hacź bychu je nuzy jendźelskeju wojazy Franzowsam na pomoz pschišłi. General Duncan wotmolwi: Franzowskí admiral Bazira runje **z** jendźelskim offiźerom naschu sakitansku cźaru wobhładuje. Roskasuju nad 23 000 muzemi, admiral Bagire nad 5000. Tola Franzowsojo njejsu w strachu. Franzowske žydźeńcźo je **z** wjeżora s njepschećelznym pschćerowym schkitane, tkodźe khętri su solidne a pschipravne rozdźělene a franzowske raćźiny kakaźtakeho grota su žylnišće dźeli jendźelske. Mamy reserwy, kotrež móża w nuzy sapschinnuzyć. Kž cźenu trjebamy jenotny kommando, hdyž je jenotna fronta s hromadźeńcźanjom wjednikow wutworjena. Mjes nami njeje žaneje njejednoty. Mózerze rjez, so je sakitanje jenotne, a jo pod mojim roskasowarstwom amerikanske, italske, holandske a portugiszy wojazy steja. Tele wojerśka mozy sa dešponu bjesstrachnosć w europiskim Shanghaiu rukuja. Ssmy pschećezwo wojerśkej operaziji a pschećezwo ludowemu sbliżkej pschihotowani. Njepschećezej, kotryž wot wonka abo wot nutka pschindże, je so někotre hodźiny njeschłódnu sćini.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 8. haprleje.

† 1865 Michał Bak, kapitułar a šolastik Budyšskeho tachantstwa, nadobny serbski wótčinc.

† 1905 biskop Strossmayer w Diakowje, 90 lětny.

Łužicy.

Łužica, do njebjes sahnyć
Rad cheył z ruku lubosće,
Z njebjes do wobliča scalnyć,
Błyšć ći slónčenej jasnosći!

Cheył byeł stajić ći na hlowu,
Wěnc ze złotych hwězdźičkow.
Njebjes módrosć špihelowu
Linyć ći do zernička kow!

Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 726, hygrometer —1, thermometer wo dnjo +18. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 724, hygrometer —3, thermometer w nozy +7. Wuhladny na łuku połmurjene njebjo. — Wjedro drje swój njewobstajny a wihaty rad dale wobkhowa. Wječera wjeczor bě schleńza jara na hrosnc spadła, tola dźensa rano stupa sajo bóle na rjaw. Ale ſ wjeczora pschikhadźeja pschcza nowe nižiny. Też nad połoúschej Europu je so mała nišina wutworila. Tak šmérny šamo njewjedro wotczakowacz. Dźensa rano bě cžichi michał sajo wo wóhy. Wyschina leží pschcze hischcze nad Schpaniſkej. Hacz dotal ſmy w haprleji wopravnc haprleſſe wjedro měli. Jutje sobotu, Budyšschi hermank, schadźa sylnučko 5.19 hodź. a khowa so 6,45 hodź. Měsnczk schadźa dop. 10,29 hodź. a khowa so na ranje 2,27 hodź.

*

— **Swobodne mjasowe jětki (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu, 9. haprleje, dopołdnja wot 8—10 hodź. wotedawa so šyrce howjase mjaso, punt po 60 pf., parjene šwinjase mjaso, punt po 60 pf., šyrce czelase mjaso. Swinjase mjaso wotedawa so jenož na cžišku 3401 hacz 3450.

— **Njedźelšti měr w balberišim pschemyšle.** Budyschske wotrjesne hejtmanstwo je po § 105 pschemyšlowcho porjada dowolilo, so šmědźa 10. haprleje 1927 ſ pschiležnoscžu wobkhodnoje njedźele pomoznizy a wuczobnizy w friserišich wobkhodach hacz 4 hodźiny dołho dźelacz. Jako dźelaſki czaſ postaja so hodźiny dopołdnja wot 8 hacz 12 hodź.

— **W Budyschkich friserišich wobkhodach** šmědźa pschichodnu njedźelu, 10. haprleje, dopołdnja wot 11 hacz 12 hodź. a popołdnju wot 2 hacz 5 hodź. ludźom poštužowacz, pschi tym šmědźa pomozniza a wuczobni dźelacz.

— **Rušti konzert w „Měschczańskej ſahrodze" w Budyschinje.** Sandźenu njedźelu posticžichu nam naschi ſkowinſzy bratſja w „Měschczańskej ſahrodze" rjany konzert. Ssu to domorośni Ruſzoje, kotſiž ſu ſebi ja nadamk ſtajili, po Němſkej puczowacz a konzerty dawacz, kotrychž czſiſty wunoschk widowam a ſyrotam dźelacjerſkich ludźi pschiwobroczo. Wulka ſala bě hacz na poſledne městno wobſadźena. Schtož ſkowinſzy bratſja posticžichu, bě wschcze khwalby hódne, haj šamo pschekwapjaze. Ssu tola je ſriedźišny dźelaſkeho ludu a njeſmu ſo na wyšotkich ſchulach ſa ſpěwanje wukubłali. Tak móže ſo iich konzert ſ dobrym prawom jako wosebity wuběhnyc. Njeje trjeba, wosebicze wopiſacz rjany konzert ſe ſpěwami balalaikami, běsche něschto, schtož ſo huste njeposticžuje. To běsche drje pschcžewědczenje wschcich pschitomnych. Dowižowar měſeſche ſkładnosć, ſo ſ nimi rosmołwieć a jich na to pokaſacz, ſo ſu tu w ſerbiſkim kraju, potaiſkim mjes Sskowjanami. Ruſzy bratſja pokaſachu wulki ſajim ſa Sserbſke Nowiny, kotrež ſebi ſobu do Ruſkeje wſachu. —k.

S **Kubiſchiz.** Tudomni gmeinſzy ſaſtupjerjo wuſwolichu w ſwojim ſriedźinym pošedźenju knjeſa kubleria Auguſta Pětſchku ſa měſchczańoſiu, dokelž je dotalny měſchczańoſta, knjes tubler Arnoſcht Hejtman ſaſtojnſtwo ſe ſtrowotnych winow ſložił. Dale wuſwolichu gmeinſzy ſaſtupjerſo hiſchcze ſobuſtawy do ſpomožetſkeho wubjerka a pruhowarjow letneho ſlicžbowanja 1926/27.

S **Konjez** pola Kubſchiz. Pſchi nałětnim njewjedrje, tiž ſriedu popołdnju wokoło 5 hodź. pſches naſchu krajinu cžehnjeſche, dyri ſymny błyſk do ſtatoka blidarſkeho miſchtra Bartuſcha. Na twarjenju naſta thětro wulka ſchkoda, też elektriſka pſchiprawa ſo wobſchkodźi. Njewjedrowy deſchcž bě ſylnje ſ krupami namkchany.

S **Kumſchiz.** Sjawny puczˊ ſ Kumſchiz do Nowych Porſchiz ſo dla naſzypowanja na Kumſchiſtich honach wot 9. hacz do 15. haprleje ſawrě. Jěſdny wobkhad pokaſuje ſo na Wósporku dróhu.

S **Nakojd.** Sandźenu nóz ¼12 hodź. wotpali ſo bróžeń tudomneho kublerja Jana Schlezy. Też wjele ſkomy a gratu ſo ſobuſpali. Na pomoz pſchikhwatachu wobnjowe wobory ſ Barta, Hrodźiſchcža, Kortnizy, Skanez, Bukojny a Droždźija. Prěnje myto doſta Bartika, druhe Hrodźiſchcžanſka ſynkawa. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Kukowa.** Budyſchſke wokrjesne hejtmanſtwo je hoſpodarſkemu pomocznikej Janej Rjeczay w Kukowje pjenjezne myto pſchiſwoliło, dokelž je 15. februara t. l. ſ muſnoſcžu a roſchudźenoſcžu dźěcžo Rokalija Ryczerjez ſ Kukowa pſched ſatepjenjom wukhowak.

S **Němſtich Paſliz.** Maczerjam podawa ſo rada pondźelu, 11. haprleje, popołdnju ½3 hodź. na ſchuli. Lěkař budźe pſchitomny.

S **Kamjenza.** Pſchi njewjedrje ſriedu popołdnju dyri błyſk do brožnje ſiwnoſcžerja Pawoła Groſſmanna w Lěpkarjecach, kotrehož domſke ſo pſched dwěmaj lětoma ſ Bojim njewjedrom wotpali. Dokelž je wobhedźer nětko błyſkowy wotwód pſchiprawicz dał, ſo tutón krócz wjetſcha ſchkoda njeſta. Jenož tſěcha je lohko wobſchkodźena. — Na Thonbergu dyri błyſk do elektriſkich grotow, ſ cžimž ſo w ſuſodnej ſkale motor roſbi a ſo někotre ſcžežory powalichu.

S **Goldbacha.** Sjawny puczˊ ſ Goldbacha do Ramnowa ſo dla plestrowanja na Goldbachſkich honach wot 8. haprleje hacz na dalſche ſawrě. Jěſdny wobkhad pokaſuje ſo na Stachow a Schumborn.

S **Kletneho.** Sandźene dny pokaſa ſo ſajo ſwérny por baczonow a ſacžeje do ſwojeho ſtareho hnězda, kotrež je ſebi hižom pſched lětami na ſtołmjanej tſěſche Rjeczej brožnje natwaril.

S **Koſchle.** Pſchi rjanym wjedrje ſo ſandźeny tydźeń dróha dotwari. Naſcha holanſka wjeſ je nětk ſako tónz błóczaneho puczˊa ſhubiła. Nowa dróha porjeſſchuje nam nětko zylu wjes. — Mokroty dla dyrbſachu tu wſchelazy ratarjo na polu ſ nałětnimi dźěłami pſchestacz.

Z Łužicy.

* S **Nowoſalza-Spremberga.** Wutoru popołdnju wokoło 5 hodź. w domſkim ſiwnoſcžerja Hermanna Wünſche woheń wudyri. Wobnjowa wobora ſamó woheń na tſěchu ſamjeſowacz. Domſke na dwěmaj ſchoſomaj ſo tak pſched ſnižencjom wukhowa, tola drje je jemu woda thětro ſeſchłodźiła. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

* S **Wóſtrowza.** Cžěło mandźelſkeje ſchewza, Augusty Ritteroweje, pondźelu w Niſy na ležkach wiſało namakachu. Jona, kotraž bě ſo 31. dezembra ſhubiła, je we cžeſtkich myſlach ſmjercz we wulkej wodźe pytała.

* Se **Shorjelza.** Swjatk ſchleſyſkich metallowych industrialnych je k ſchkitej ſtraikowanych dźěłakſujow generalne puſchczenje ſe dźěła wobſamknył. Tak je wot ſriedy ranja 15 000 metallowych dźěłacžerjow bjes dźěła.

* Se **Shorjelza.** Dźěłacžer Eduard Sch. kiž pſches 40 lět w Vogtez twarſkim wobkhodźe dźěłaſche, mjeſeſche ſ wjeſelſtom, něschto kaž hrózba ſo na wokomik wotrażała na jeho ſmjerzej ſtrěhom wobliczu. Sdyž pak wón napołsledku ſwoju duſchu wudychu a w domje ſapocža ſo ſtyſk a ſałoſcženje, to napadnychu Wažilija Ivanovicža njeſapzy błudne myſle. „Ja ſym prajił, ſo budu ſo ſpjeczowacz", rejeſche wón ſ dyhawym hłoſom. Jeho wobliczo běſche ſapyrjene a ſamnjezene, a machaſo ſ pſaſcžu w powětſe, jako by někomu hroſył, „a budu ſo ſpjerac, a budu ſo ſpjerac!"

Ale Arina Blaſjewna wſcha rozplakana, wobja jeho wokoło ſchije, a wonaj padźeſchtaj wobaj ſ wobliczom na ſemju.

„Kaž dwě jehnjatzy", powědaſche Anſiſizuſchka w cžeſtedźerni, „zyle kaž jehnjatzy wobſrjedź horzeho dnja."

Ale horzota dnja ſo pominje a pſchindże wjeczor a potom nóz, — nóz, kotraž wſchcžh cžeſkorubhowanych, wſchcžh mucžnych dowjedże do cžicheho ſkhowa.

XXVIII.

Schežcz mežnzow bě ſaſchło. Syma bě pſchiſchła; ſyma ſe ſurowej cžiſchinu bjesmróczelowych mrózow, hdyž twjerdy ſneh wrjeſchcžał, wſchě haloſy na ſchtomach ſu ſ naczerwjeń błyſchczatym mrózom poczehnjene, hdyž ſo nad wuhnjemi ſtołpy huſteho dyma wotraża wot bledomodreho njebja, na kotrenj njewidźiſch ani jenicžeje wróczakki, proſmjenja cžerwjene wobliczа nimotkhodźazych maju napohlad, kaž by cžłowjeka něchtó do mjeſnowcžow ſchcžipał a je ſymu tſchepotate konje w ſpěſchnem běhu ſo kowſaju. Januarſki dźeń bě ſo hižo k wjeczoru nakhilił; wjeczorna ſyma ſhuſcžowaſche hiſchcze ſylniſcho njepohibowazy ſo powětr, a ruce wuhażnych krwawe ſerja. We wokach Mariniſkeho domu ſaſwěcžachu ſwězu; Prokofjicž, w cžornym ſruku a běłych rukajzach ſ wožebitej ſwjatocžnoſcžu nakrywaſche błido ſa ſydom wožobow. Pſchcžeł tydźenjom, w małej wožadnej ſyrkwi, cžicho a nimale bjes ſwědkow wotmeſchtej ſo dwě wěrowani: Arkadij ſ Katju a Nikolaj Petrovicž ſ Jeniczku. A na ſamknem dnju wuhotowa Nikolaj Petrovicž rozſohnowanſku hoſcžinu ſwojemu bratrej, kotrejž jědźeſche we ſwojej naležnoſcži do Mosſwy. Anna Sergejewna wotjědźe tohorunja hnydom pokwožu, hdyž běſche młodeju mandźelſkeju jara ſchcžehdrivje wobdarika.

Runje w tſioch hodźinach ſeńdźechu ſo wſchitzy k blidu. Mitju poměſcžichu też ſa blido; wón měſeſche hižo ſwoju „nanjuſchku" (pěſtońcžu) w kokoſchniku* je ſtotowuſchiwanej židy. Pavel Petrovicž ſedźeſche mjes Katju a Jeniczku, mandźelſkaj ſeſtydaſchtaj ſo pſchi ſwojimaj ſonomaj. Naſchi pſchcžeſłoju běchu ſo w poſledninm cžaſu trochu pſchemėnili: ſda ſo, jako bychu wſchitzy ſo porjeńſchili a ſmužnili; jenicžzy Pavel Petrovicž bě bóle ſuchi, ſchtož pak wurazſnym wyſam jeho wobliczа pſchidawaſche wjetſcheje nadobnoſcže a „graſenjorſtwa". Haj ſama Jeniczka běſche zyle hinaſcha. W nowej židźanej draſeſe, ſe ſchérokim ſomoczanym bantom na wokoſach, ſe ſlotym rjeczaſtom wokoło ſchije — tak wona tu ſedźeſche ſ cžeſcžownej njepohibnoſcžu, ſ doſtojnoſcžu ſ ſamej ſebi, ſ wſchemu, schtož ju wobdawaſche, a ſmějkotaſche ſo tak, jako by dźiwka rjeła: „Wobaſcže mi, ja njeſym na nicžim wina." Alle niz wona ſama, nje, wſchitzy druſy ſo też poſmněwachu, a jako bychu tohorunja chzyli ſo ſamolwjeſcž, wſchěm běſche trochu dźiwnje, zurjeſrudno, ale we wuprawdźitoſcži běchu wſchitzy ſbožoſmi. Kóždy poſtužowaſche druhemu ſ tajkej nětkajkej ſmělchnoſcži pſcherſelniwoſcžu, ſkoro tak, jako bychu ſo wſchitzy ſrěcželi ſahrajcz komedźiju pſchikhilnoſcže. Katja bě mjeſe wſchěm najmérniſcha: wona roshładowaſche ſo ſ dowěrliwoſcži wokoło ſo a běſche hižo widźecz, ſo bě Nikolaj Petrovicž jej ſmjerzej dobry. Do ſłónczenja wobjeda wón poſtany a, wſawſchi bokal do ruki, wobroczi ſo k Pavlej Petrovicžej.

(Pokračowanje ſcžěduje.)

* **Kokoſchnik** je narodna nahłowjaza pycha ruſkich pěſtońcžow.

Nanojo a synojo.

Roman Ivana S. Turgenjewa.

81] (Pokračowanje.)

„Na nnje Wy ſabudźeczje", poža wón ſnowa, „morwy njeje žiwemu ſ towariſchom. Nan budże rěczecz, ſo je Ruſka, ſchtó wé, kajſeho cžłowjeka ſhubiła ... To ju hole ſtkowa. ale wostajeje ſtarzej jeho bludnicžki. Sa dźěcžo je łóżda brajka ſchwarna (Ruſke pſchiſtkowo) ... My wſchak wěcžeje. A maczˊ Wy pokajeje a mojkajeje. Wſchaku taſich ludźi, kaž ſtarſchej ſtaj, we Waſchim wulkim ſwěcže Wy ſanto ſ latarku njenamakacže ... Za Ruſkej trěbnyˊ! ... Nć, kaž je widźecz, tola niz. Haj, ſchtó je trěbny? Schewz je trěbny, kramz je trěbny, rěſnik ... mjaſo pſchedawa ... rěſnik ... bocžakacje, ja ſo mylu ... Tu je deſka ..."

Baſarow położi ruku na cžoło.

Anna Sergejewna nakloni ſo k njemu. „Eugenijo Baſiljiczo, ja ſym tu ..."

Wón ſcjeże ruku wróczo a ſo poſběhny. „Budź bożemje", rjekny wón ſe wożiwjenej mogu, a jeho wocži ſadhlydźeſchtej ſo ſ poſlednim błyſchczom. „Bożemje ... Bożemje ... Sskhſcheje ... ja njeſym Waż tehdy wokoſchak ... Wudurcže dowmněraze ſwětleſchko a njech wono haſnje ..."

Anna Sergejewna pſchitłóczi ſwojej hubje k jeho cžoło.

„A doſeſ!" dychny wón, a hłowa ſpadny na ſaſk. „Mětko ... cžěmnota ..."

Anna Sergejewna wuwdże ſcjicha. „Schto je nětko ſ nim?" wopraſcha ſo ſe ſchepotom Bażilij Ivanovicž.

„Wón je wuſmyk", wotmołwi wona, ſo bě ledy ſłyſchecz. Baſarovu njebě hižo woſtudźene wotnuczicž. Na wjeczor ſapadny wón zyle do womory, a napaſtra wumrě. Duchowny Alekſej wukonja nad nim wſchě naboženſke wobrjady. Hdyž wudźěli jemu poſlednje Bože wolijowanje, hdyž ſwjaty wolij ſo jeho wutrobna dótknu, to wotewri ſo jene jeho wóczko a ſda ſo hyzˊ, jako by pſchi napohladze duchownego w ſyrtwinſkej draſeſe, dymjazeho ſo kadźidła, ſwěczkow Petrovicž ſ Jeniczku. A na ſamknem dnju wuhotowa Nikolaj Petrovicž rozſohnowanſku hoſcžinu ſwojemu bratrej, kotrejž jědźeſche we ſwojej naležnoſcži do Mosſwy. Anna Sergejewna wotjědźe tohorunja hnydom pokwožu, hdyž běſche młodeju mandźelſkeju jara ſchcžehdrivje wobdarika.

Runje w tſioch hodźinach ſeńdźechu ſo wſchitzy k blidu. Mitju poměſcžichu też ſa blido; wón měſeſche hižo ſwoju „nanjuſchku" (pěſtońcžu) w kokoſchniku* je ſtotowuſchiwanej židy. Pavel Petrovicž ſedźeſche mjes Katju a Jeniczku, mandźelſkaj ſeſtydaſchtaj ſo pſchi ſwojimaj ſonomaj. Naſchi pſchcžeſłoju běchu ſo w poſledninm cžaſu trochu pſchemėnili: ſda ſo, jako bychu wſchitzy ſo porjeńſchili a ſmužnili; jenicžzy Pavel Petrovicž bě bóle ſuchi, ſchtož pak wurazſnym wyſam jeho wobliczа pſchidawaſche wjetſcheje nadobnoſcže a „graſenjorſtwa". Haj ſama Jeniczka běſche zyle hinaſcha. W nowej židźanej draſeſe, ſe ſchérokim ſomoczanym bantom na wokoſach, ſe ſlotym rjeczaſtom wokoło ſchije — tak wona tu ſedźeſche ſ cžeſcžownej njepohibnoſcžu, ſ doſtojnoſcžu ſ ſamej ſebi, ſ wſchemu, schtož ju wobdawaſche, a ſmějkotaſche ſo tak, jako by dźiwka rjeła: „Wobaſcže mi, ja njeſym na nicžim wina." Alle niz wona ſama, nje, wſchitzy druſy ſo też poſmněwachu, a jako bychu tohorunja chzyli ſo ſamolwjeſcž, wſchěm běſche trochu dźiwnje, zurjeſrudno, ale we wuprawdźitoſcži běchu wſchitzy ſbožoſmi. Kóždy poſtužowaſche druhemu ſ tajkej nětkajkej ſmělchnoſcži pſcherſelniwoſcžu, ſkoro tak, jako bychu ſo wſchitzy ſrěcželi ſahrajcz komedźiju pſchikhilnoſcže. Katja bě mjeſe wſchěm najmérniſcha: wona roshładowaſche ſo ſ dowěrliwoſcži wokoło ſo a běſche hižo widźecz, ſo bě Nikolaj Petrovicž jej ſmjerzej dobry. Do ſłónczenja wobjeda wón poſtany a, wſawſchi bokal do ruki, wobroczi ſo k Pavlej Petrovicžej.

(Pokračowanje ſcžěduje.)

* **Kokoſchnik** je narodna nahłowjaza pycha ruſkich pěſtońcžow.

Ze ſuſodnych a dalšich krajow.

* S **Arnsdorfa.** Njewjedro ſriedu popołdnju wot 4 hacz 5 hodźin w krajinje mjes Stołpnjom a Arnsdorfom w Arnsdorfſkim hajniſtwie rewěrje wulku ſchkodu nacžini. Wichor ſmuwała na 600 kubikowych metrow drjewa, nětdźe 80- hacz 100lětne ſchtomy. Njewjedro ſathadźeſche je hobrſkej mozu a wotlemi naiſylniſche ſchtomy pſchi ſemi. Daloko a ſchéroko leža ſpowalane ſchtomy a woſnamjenjeja mětno ſtukowanja hróſnbneho wichora.

* S **Drježdźan.** (Zónſka polizija naſtupi ſłužbu). Wutoru dopołdnja je Drježdźanſka žónſka polizija — 6 žónſkich — ſwoju ſłužbu naſtupika. Na ſwojich patrouillilich puczach kedźbuja žónſke poliziſtki na wohrožene žónſke, holzy a dźěcži na proſcherſtwo a wikowaſtwo dźěcži a podpjera wożebje, tiž ſu pomozy potrěbne, ſ radu a ſkutkom. We wſchitkich padach budże žónſkej poliziji dokładne wuwuczenje w ſpomožeſtwje, wotkładanju mkodźiny a khornych jara ſ wužitkom.

* S **Drježdźan.** (Wulki woheń w Hornich Pesterwizach.) Mózna cžeſwjenoſcž roſtwěti w nozu k ſchtwórtkej njebjo k dołhemu wjeczaru wot Drježdźan. Krótko do 11 hodźin bě w brožni Khežoriz kubła woheń wudyrił, tiž bohatu zyrobu namaka a ſo ruce na poboczne twarjenja roſcheri. Wulka ſwětlina pſchiwabi wſche wokolne wohnjowe wobory, kotrež mějachu wośebje blíſke ryczeſkubło ſchkitacz, tiž we wulkim ſtraſche ſtejeſche. Wokoło połnozy hiſchcze nad wohnjom dobyli njeběchu. Woheń je po ſdaczu ſłóſtniſka ruka ſakóżita. Pſchiſpomnicz ma ſo hiſchcze, ſo wobſtejerja Khežora w lěcze 1922 pólni paduſchi ſatſělichu. Dla tutoho mordarſkeho jednaſche Drježdźanſki pſchiſažny ſud 19. junija 1922.

* S **Drježdźan.** (Schula ſa wójſkowych rjemjeſlnikow.) Minjenu ſriedu ſo ſchula ſa wójſkowych rjemjeſlnikow 4. wobornehо wokrjeſna ſ jednorej ſwjatocžnoſcžu ſwojemu ſamérej pſchepoda. Generalny leutnant Wöllrath, roskaſowař nad 4. wobornym wokrjeſnom, dźerżeſche trótku powitanſku rěcž, na cžoż wuſłuſchachu radźiczel powołanſkeje ſchule Gen jenotlíwe pſchiprawy w ſchuli a jich ſamér wopiſkowaſche. Hudźbne poſticženja wupjelnichu ſwjatocžnoſcž.

* S **Drježdźan.** (Do ſpěſchneho cžaſa tſělenſ.) Ssrjedu rano krótko pſched Riesu do Lipſczanſko-Drježdźanſkeho ſpěſchneho cžaſa ſ kamjenjemi mjetachu, njenaczinichu pak na ſboże žaneje ſchkody. Do druheho cžahowego wotdźěła tſělichu. Wutjel pak też nikoho njeſtrani. Policija ſa ſłóſtnikami ſłědži.

* S **Hohnſteina.** Wumjenkař Faßold w Goßdorfje pomhaſche pſchi dorěſanju kruwy, kotraž běſche na kłośnjowoſcž (Milzbrand) ſthorita. Faßold, tiž je hižom wyſoko pſches 70 lět, je ſo ſkerje ſ nékajkej ſtarej nanu natyknył a ſebi krej ſajědoczſił. Pod ſakoſtnymi bolosczemi je ſtary muż w khorowni wumrěł.

* S **Kamjenzy.** (Pſchijomna towaſchniza). Tudomna kriminalna polizija ſaja pinczinzu, kotraž běſche bjes dźěła, a ſładži ju do khłóda, dokelž je pſchi jěſbje na motorſkim kole jěſdźerjej. tiž pſched njej ſedźeſche, 220 hriwnow ſe ſaka wuczahnyła a pjenjeſy hnydom pſchecžiniła.

* S **Plawna.** (Domjazu nadobu rosbił). W nozy k ſriedźe w jenym domje na Hegelowej dróhy 27letny

Wutoru pichipoldnju 466 hriwnow podružniſkeho dawka na měſchczańſku hkownu pokładnju donjeſcž. Duzy po puczu pak pjenjeſy ſhubi. To ſebi tak k wutrobje wza, ſo ſebi w ſwojim bydlenju ſ pkunom ſawda. Na ſawoſtajenu papjerku bě napiſał, ſo ſebi žaneje rady njewě a ſo tohodła do ſmjercže dże. Wón bě 62 lět ſtary. Jeho dźěłodawař to jara wobžaruje, dokelž bě wón tak ſpuſchczowny cžłowjek, ſo bychu jemu bjeſe wſchcho wěrili, by-li naležnoſcž wo ſhubjenju pjenjes roſpowědali. — Dokelž ſo na ſwojej cžeſcži ranjeny cžuješche, ſatſělí ſo ſrjedu rano ſahrodnik N., tiž je 13 lět we měſchczańſkej ſahrodze dźěłał a ſo nětko nadźijeſche, ſo jeho krucže pſchiſtaja. Dokelž pak ſo jeho nadźija njedopjelni, ſo wożera rano w ſahrodze ſatſěli.

krawski pomocnik w khorym rosporjenju swoju zylu domjazu nadobu rosbi a wjele kruchow s woknom won smjeta. Jeho zona, kotraž dyrbjesche cekacź, sawoła policiju. Jako policija pschidźe, hrožesche krawź, so se woknom dele skocźi. Won smjeta plotu, plunowy warjak, howy a wscho możno s woknom na dróhu won. Nětk pschikhwata wohnjowa wobora na pomoz a pólźa wodu do bydlenja, kotraž sakhadźazeho trochu směrowa. Policija dobu so na to do bydlenja, pschemóźi jeho a da jeho s thorobnym autom do khorownje dowjesć.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje** sa jutije hobotu: Njewobtajnje a khódno.

Dźełacerjo a dźełodawarjo schlesiskeje metalloweje industrije su rozsudźili wušnu wotpokasali. Wot hrjedy je 15 000 metallowych dźełacerjow s dźela wusamknjenych.

*

Pschisažny sud w Fürthu je murjerja Bleimüllera, kotryž je w auguscie 1925 zyłtat, Nürnbergsko-Würzburgski cah swoźicź s wotpokładom, so by sujelbożenych puczowarjow wurubił, k khłostarni na 15 lět sadudźił.

*

Italski lětar de Pinedos, kotryž je s Europy nad morjom do Ameriki pschileczał, je so schtwórtk do Santiaga leczo na jeho Roovelt Lake puschcził. Na jeforje piuwajo je so lětadło zapalikło a so sniczyło.

*

W Bělogradskim wukrajnym ministerstwje je so južnoslowjansko-italiske jednanje wo wotstronjenje albanskeho konflikta zapoczało.

Zawrjene časy.

Dźiwajo na bliski jutrowny zwjeselenj dopomina policajski hamt na postajenja wo zawrjenych czasach:

1. Reje na sjawnych městnach, w privatnych domach abo w městnosćach zaiwrjenych towarišwow njeczelu Palmarum, Cźichi pjatk a jutrownu sobotu su zakasane. Wumyslca so njesmědža pschiswolecź.
2. Hudźbne poskiczenja a druhe harowate zwjeselenja na sjawnych městnach su Cźichi pjatk a jutrownu sobotu na khutnu wuczbu wobmjesowane.
3. Dźiwadłowe a kinematografiske pschedstajenja smědźa so Cźichi pjatk a sobotu do jutrow jenoż wotmječ, jeli so wo khutnosći dnja Cłožuja. Sćenjschki, trjski, wjesele hry a operety pschedwjesću njeje dowolene.

Sawrjeny czah zapoczinje so w padach cźo. 1 njedźelu Palmarum a Cźichi pjatk w nozy w 1 hodź., sobotu do jutrow w nozy w 12 hodź. w padach cźo. 2. a 3. rano w 6 hodź. Won skónczi so we wschich padach w nozy we 12 hodź.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Tafliczki s mjenom pschi wosach njesmědźa wósnizy spody wosa wiśaco měcź, dokelž je to pschećiwo dróhowemu wobkhadowemu porjadej. Tafliczka dyrbi na lěwej stronje wosa abo na gracze lěweho konja pschicźišnjena bycź. Na tafliczku ma bycź napisane mjeno, pschimjeno a bydlenje wosoweho wobsedźerja.

Na hoitwinskich revěrach w Židźinom (najeźk Pawlik), w Horach (najeźk Kummer) a w Nowej Luzy (najeźk Pilz) su s policajskej dowolnosću k saniczenju wrónow

jědzojte kuski

wot 7. hacź do 10. hapryleje wupokojene. Psched sběranjom wrónow abo druheje spadaneje dźiwiny so należnje warnuje.

Na hoitwinskim revěrje I Spalowskeje gmejny su s policajskej dowolnosću k saniczenju wrónow wot 7. hacź do 10. hapryleje jědzojte kuski wupokojene. Psched sběranjom wrónow abo druheje spadaneje dźiwiny so należnje warnuje.

Pola dweju swinjerjow ratarja Richarda Jenza we Lipoji je so swinjazy mór hamtsy zwěsćił.

Serbskim spěwnym towarstwam. — Prěnja zhromadna pruha za wulki koncert (20. VI.) w Budyšinje wotměwa so njedźelu (bołmončka), 10. IV., popoldnju **w štyrjoch** (ale z dypkom) w žurli „Serbskeho Domu". Winowatosć kóždeho towarstwa a kóždeho spěwarja je, zo přindu. Z dobom so wupokazy za wšě sobuskutkowace spěwarki a spěwarjow wudźěla. Knježa dirigenća cheyli na tutom dnju ličbu swojich sobuskutkowacych k. pokładnikej Wowčeńkej sobudźělić.

J. Słodeńk, hł. dirig.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Stótny witowaŕ Bjedrich Hermann Paufler w Porchowje, 64 lět. — Korla Rjeschka, žukelnik w Kamjenzu, 79 lět. — Elsa Lehmannez we Wjasońzy 23 lět.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerz w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanz w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynch. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Tak předawam ja? Płaćizny, wo kotrychž so rěči.

Nože a widličky	brunymi čronkami 1/8 dwanatka 4.95	6 winowych bóńčkow	ze zeleneje nóžki 1.95	brónica (Fenstergitter)	0.75, 0.70 0.60
truhanska garnitura	ze špihelom 0.60	6 likěrowych škleńčkow	ze zeleneje nóžki 1.95	2 pak. mydłow. próška	z truhłami 0.80
tyza za keksy,	pisana škleńca 0.75	6 piwowych škleńcow	ze złoteje kromu 1.00	sadźba alum. wudebj. hornicow	2.75
rybowanska mašina	běta emajlowana 3.25	6 piwowych škleńcow,	mustrowane 0.90	emajl. jědźenošak do kapsy,	litrski 0.95
listowy kašćik	0.55	Thermosbleša,	1/2litraka 0.95	emajl. jědźenošak	do kapsy, podołhoty karan, 3/4litrski 1.00
6 alpaka łžičkow . . .	2.75 w tyzcy	Kupanske wanje	z wohnjom cynkowane 17.00	Emajl. warjenska nadoba	po něčak myslomnych nizkich płaćiznach
		zacynkowane bowy,	28 cm 0.95	żelez.	„ „
alum. kofejowy cydźak	0.95	předłohi k wutrěću nohow	0.65	papjeru k zawal. khlěba	6 rólow 1.00
kašćik papjery k tomu	0.30	powěšaki za drastu	6 štuk. 0.35	papjeru na nuznik	6 rólow 0.80
kofejowa a cokrowa tyza,	wobej 0.95	sćěć k myću 0.30,	klamorćki 0.18	kuchin. canki, přityk. cwoki	dwanak 0.05
mjećawy a ručne mjećawy	z włosankow	kože k woknamčisćenju	0.50	hadrješća,	3 štuk 0.95
mjasowy mlějak	(čerwjeny) 4.75			myjne blida a stejaki	
wóskowany płat	we wjele šěrokosćach, mtr wot 1.95	**Centralny kupny dom**		bloty,	najrjeńšo pobronikowane 4.50
nowinydźerżak	za cyły tydźeń 1.00	mějićel J. Kohn		žerdki za gardiny	
		w Budyšinje	**na Kěžorskej drózy 14**	čahadła	
				mosazne garnitury	

Gardiny běte a pisane **pol stores modern. wupušenja za wokna** po wšěch płaćiznach poruča we wulkem wubjerku **Otto König** w Budyšinje při Mjasow. jětkach čo. 3.

Ćekla čorna jamiska beja (Dackelhündin) krótkokosmata, na mjeno »Wachtel« poslucheca. Powěsć za myto na kobłafniu we Wudworju pola Worklec. Telefon Panšicy 213.

Dźowki do domu, na polo a do hródźow, kaž tež **pohonče a wotročki** namakaja dobru słužbu přez přistajeńcu Górlichowu w Budyšinje, Tuchmacherstr. 1 Telefon čo. 2837.

Derje poradźi

Wam jenož

wěcywustojny

F. A. Lenke w Budyšinje

na Hošic hasy 25

Solidne časniki, dobra pycha su

trajne hódnoty.

Najwjetši wobkhod w měsće.

Direktnje wot tkalca kupujeće Wy tunjo **łožowe šaty** šantka, twjelki, trjenja a rólowanske płachty jenož pola **Alfred Hahn w Budyšinje** na Bismarkskej drózy číslo 16

Statna awtobusowa čara Budyšin-Kamjenc

Wobkhad sobotu 9. 4. 1927

Dokelž je dróha mjez Janecami a Hodźijom dla nasypowanjow zawrjena, budże wóz wot Prěčec přez Janecy do Budyšina jězdźić a druhi awtobus jěcze wot Hodźija direktnje do Budyšina. — Časy po jězdnem planu so njepřemjenja. —

Wóz „Protos" wosebje tunjo na předań **Carl Gast** w Budyšinje na Drjewow. wikach 27.

Składnostna kup! **Sijaca mašina** (najlěpši fabrikat) z 5 lětnym rukowanjom, wjele niže płaćizny na předań pola **J. Klemm w Budyšinje** na Serbskej hasy 1

Mało trjebany kóskaty **jutrowny grat** je na předań **w Njebjelčicach čo. 38**

Rjany płahowanski **kundroz** je na předań w Rózeńce čo. 6.

Rjana wysokosćelna **jałojca** a **Ribjata** ma na předań w Brěmjenju 11

Jězdne koła a připrawy, mantle a šlawchi, prěnjorjadny fabrikat, kaž tež wuporjedźenja najtuńšo pola **Johs. Klemm** w Budyšinje na Serbskej hasy 1 I Zane klamy! Njedźelu wotewrjene!

Rozwučowańske hodźiny **na klaverje** so tunjo podawaja. Bliže je zhonić we wud „Serb. Now."

Młody sylny **wowčeński pos** je tunjo na předań **na Židowje číslo 237**

Njedźelu wotewrjene! Njedźelu wotewrjene!

Sobotu Njedźelu Pónjdźelu

Hermanske předawanje

Njeskomdźće tutu składnosć, hdyž móžeće kaikostne twory tunjo kupować

Dźěłanske tkaniny z krutych tkaninow 5.50, 4.95, 3.75
Jendźelske kožane kholowy 8.50, 7.50
kholowy, nowočasne smuhi 22.50, 18.50, 12.50, 9.75, 8.50, 6.50
kordowe kholowy za jěchtarjow z dwójnym zasadkom 16.50, 13.50, 12.50, 9.50, 7.50
lacy z krutych tkaninow 5.95, 4.75, 3.50
koverkoatowe paleftcy, cyle na satinu, sito 49.50, 39.50
gabardinowe mantle, elegantna forma 59.50, 49.50, 39.50
wobleki z gabardiny, najnowše mustry a barby, kiž derje sedźa, najlěpše dźěło 75.00 69.50, 59.50, 49.00, 39.50, 29.50
wobleki, dobre štrapcěrowanske tkaniny 39.50, 34.50, 29,50, 24.50, 16.50
sportske wobleki z krutych tkaninow, z dźěła z 2 kholowomaj 49.50, 39.50, 29.50, 19.50
kordowe wobleki, najlěpše tkaniny, solidne dźěło, derje sedźa, z dźěła z 2 khol. . . . 59.50, 45.00, 29.50
česanosuknowe wobleki, narunanje za měru, derje sedźa 87.50, 79.50 69.50, 59.50
jehłowe smuhowe wobleki na wlosańčinu dźětane, derje sedźa 52.50, 45,00, 39.50

Domjace suknje štrapecěrow. tkaniny 4.50, 3.50, 2.25, 1.75
česanosuknowe suknje, módre a čorne 7.50, 5.75, 4.75
domjace bluzy 3.50, 2.95, 1.75
wolmjane bluzy, popelina, běle a barbojte 16.50, 12.50, 11.50
kostumy 29.50, 24.50, 17.50, 11.50
lěćne mantle 14.50, 12.50, 4.95, 4.50
suknowe mantle 24.50, 22.50, 17.50, 12.75
rypsowe mantle, nowočasne barby 28.50, 26.50, 24.50
domjace wobleki 6.75, 4.50
pullover-wobleki z fałdami, popelina . . 8.75, 7.50, 6.50
popelinowe wobleki, nowočasne barby, z dołh. ruk. 12.75, 9.75, 8.75
rypsowe wobleki z dobreho wołmi. rypsa 29.50, 22.50, 19.75, 16.50, 14.50
židźane wobleki . . 24.50, 19.50, 16.50, 12.50, 9.50, 6.75

njepřemokawe kabaty a gumijowe mantle
we wulkim wubjerku

Hólcy

Kholowy ze štałčikom z dobrych tkanin . . 2.95, 1.95
krótke kholowy z krutych tkaninow 16 50, 14.50. 12.50, 10.50, 9 50, 6.50
wobleki z krutych tkaninow 16 50, 14.50. 12.50, 10.50, 9 50, 6.50
Kielske wobleki z najl. meltona 21.50, 20.50, 19 50, 18.50, 17.50
Kielske mantle 12.50, 10.50, 8.50, 7.50, 6.50
sportske kholowy za hólcow 7.50, 6.50, 4.50
hólčace njepřemokawe kabaty we wulkim wubjerku

Holcy

Dźěćace wobleki we wulk. wubjerku po wulkosć. wot 1.20
dźěćace suknowe mantle za překhodny čas po wulk. w. 6 75
dźěćace wobleki z cheviota, somota
wobleki we wšelakich barbach a we wulkim wubjerku

jara tunjo

mužaca žonjaca a dźěćaca drasta

w Budyšinje

Birnberg & Co. nasl.

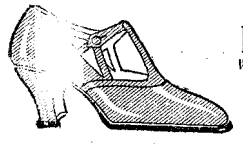
při Mjasow. jětkach 5

K hermankej

najtuńše płaćizny

wšěch družin

wobuća

Franc Kühnberg w Budyšinje

jenož na Lawskich hrjebjach 12

— z napřeća měšćanskeho dźiwadła —

OPEL

Najlěpše a najtuńše koło dobrych znamkow, nadpadnje lohko běža, 3 lětne rukowanje za krosna, z najlěpšimi „Continental"-gumijami, „Torpedo"-samoběh, štuka jenož

95 hriwnow!

Nimo toho wulki wubjerk znamkow, kaž „Brennabor", „Janko", „Promethens"-jězdnych kołow.
Wokoło 250 štuk kolesow na składźe!

J. Schieback w Budyšinje na Mužak. drózy 4

Wuporjedźefnja! Wulki skład narunanskich dźělow!
Napłaćenje 20 hr. Wotpłaćenje tydźeńscy 3 – 5 hr.

Što praji **Schlitz?**

Najwjelše jutrowne šokoladowe jeja w Budyšinje je wustajene we woknje

Moritz Schmidta na Kěžorskej drózy 11.

Je 7.5 cm wysoke a waži 70 pt. a w jeju je dźěłarnja jutrown zajacow.

D. motorske koło, 2 cylind. kikstarter, 3 PS - D.K.W. motorske koło na tunjo na předań **Max Seifert w** Budyšinje na Kamjentnej hasy 29.

K jutrownemu hermankej

a kupujće dobre twory po tunich płaćiznach!

Mój hobrski skład

hołcačych a hólčačych drastow

hołčace wobleki :: mantle :: hólčace wobleki :: wodźeča na hłowy

Wołmjane twory
Kúblerske hólčace wobleki, žonjace a dźěćace kabaty, lacy pullovry, Lymberske jaki, nabrjožne jaki, płočaki, wobleki, Golfske bluzy, rubišća, lacy

Rukajcy
žonjace a dźěćace
nohajcy
zoki

Trikot. **spódnje šaty**
za žony, muže a dźěći, wšě wulkosće a šěrokosće na składźe. Košle, kholowy, jaki, košle z kholowami, košle ze zasadk., korset škitaki, spódnje talje, kholowy z gumijom, reformske kholowy a druhe

Wołmjane niče ◆ šórcuchi ◆ přenjorjadne twory ◆ krawaty

poskića Wam wulke wuzitki za jutrowne nakupowanje!

Njedźelu dopołdnja 11-12 hodź. popołdnju 2—6 hodź. wotewrjene.

WILHELM **RUDOLPH**
vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8

Njedźelu dopołdnja 11-12 hodź. popołdnju 2—6 hodź. wotewrjene.

K HERMANKEJ

wosebje přijomne poskićenje

rubišćow, šórcuchow, wołmjanych a židźanych jakow, muslinowych šórcuchow

wokřewjace krasne nowosće

Hobrski wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Alfons Schauseil

w Budyšinje

Štóž něšto ke kurjenju trjeba, Kedźbu!!!

wokoło

25000 štuk kajkostnych cigarow.

Wobkedźbujće **k hermankej** na kóždy pad moje wukładne wokno.
Moje zasady: Najlěpša kajkosć, fasona a nimo toho nizke płaćizny.
Najprijomniše kupne žórło cigarow za kwasy, kšizna a druhe swjedźenja.
Činće pospyt a wěsće budźeće mój woteběrař.

Schülerstr. 6. **Hultsch w Budyšinje** Schülerstr. 6.

K hermankej

poručam:

žonjace tofle	—.95	dźěćace črije	wot 3.25
kordowe tofle	1.35	šulske črije	wot 6.75
kordowe tofle z kož. pód.	2.25	črije ze spinku za žony mod. form.	6.95
sokolke črije z gum. pód. wot	2.25	muž. niski črij kónčkojta forma	9.50
sandale wot	3.—	mužace črije	wot 9.95

wysoke škórnje, ručne dźěło z najlěpšeje howjazeje kože wot 17.50 sem.
Posledna nowosć: žonjace lakowe tofle wot 6.— hr.

Dale wšě móžne družiny wobuća wot najjednoršeho haš do najwosebnišeho wuwjedźenja w hobrskim wubjerku po nizkich płaćiznach.

Dobre mjeno našeje firmy rukuje za najlěpšu kajkosć.

Heinrich Mohr w Budyšinje

na Žitnych wikach rózk Kěžorskeje dróhi.

Hermansku njedźelu wotewrjene.

Příloha k číslu 83

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 8. haprieje 1927

Pčołarjowa winowatosć w haprieji.

Wot sapočatka naležca njeprajeji wjazy to, schtož kotzjowa waha pokasuje, sa wopramdźitje pschetrjebanje pizy, pschetož w prawem czasu kčežjachu kobminy a pčoły ti smědźachu nimo wody mnoho kwětkoweho próschka domoj nošyć. Symschleje pizy běchu pak hacž dotal dobre 16 puntow sjedte, prénje štónczne dny saźnjeho nalecza trjebasche lud pčoškow wschědnje 300 gramow. Schtóž žebi žiwjeje wčzy zyle wěsty njeje, budże pizowu taflu do hnězda pokožicź dyrbjecź, składy w posledních płastach žu pčołki poslednje dny pilnje do hnězda nošyle, kiž je to pola symschich žylnych ludow thětro rosschěriło. Lehnjeschta městnosć ma žo se wschěch stron pschecźiwo symje a wětrej schfitacź. Nětko może žo ſ wabjenskim pizowanjom sapočecź, so bychu ludy sa saźnje noschenje miedu žylne byle. Rospuschczeny zokor dosć njewabi, najšepje je cźenki méd, kiž ma žo cźopty dawacź „abo płacźišny hódny napoj (Pollentrank), kiž je wot „Dehag" w Hamburgu 40, pósłowy wacźok po 8 hr. dostacź. Lepje a pschihódnische je, hdyž žo wabjenska piza wyschе lehnjenskeho hnězda podawa. Sa to dołoha ješče howaza jednora pschiprawa: Pschikrywowa dešcźicka žo ſ najwjetschej zentrumskej wjertulku pschewjercźi, nad dźerku scźehnje žo wušti plecźenu grot a do grota wutłocźi žo brjuschk. S wabjenskej pizu napjelnjena miedowa schlelza położi žo na grotowy brjuschk, ma pak žo prjedy ſ dźerkatym płatom sawjasacź. Tole pizowanje pčołki dozrała njemyli, pčołar njepschihódże ſ nimi wschědnje hromadże, piza njewušudnje a žo njeskasy. Kónz haprieje budże žo potom lehnjenske hnězdo ſ pschihowerschenjom wudymjenych płastow powjetschicź dyrbjecź. Pola podhladnych ludow może žo hnydom nusne nałetnje wobhladanje wotmecź a tuża žo žłabe ludy bjes matki sjednocźicź. Wschе strowe ludy maju žo na pokoj wostajicź. Po jutrach pak mamy ſ najšpinlnischimi ludami cźahnjecź do łukow, do rapšowych polow a do kčežjacych schtomow. Zadyn pčołar njech njeskomdźi, wschě smuhi pušteho kraja ſ miedowymi rostlinami powjecź. Ssymzo je w Sserbskej kofejowni dostacź. J.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

W Michalskej zyrkwi rano ⅛8 hod. Boże wotkasanje herbske, dop. ½9 hod. herbska Boża słužba, w 10 hod. Boża słužba sa dźerći (farar Tischer).

Semrěli: 2. 4. Johanna Christiana swud. Waplerjowa rodź. Wadenbachez we Wothladarni na Zibowje, pohrowana na Tuchorju, 77½ l. — 3. 4. Marja Amalia rodź. Wanakez, njebožka Pawola Donatha w Libichowje sawostajena wudowa, 66 l. — 3. 4. Martha Marja Brulez, słužobna ſ Dobrusche we wulkowje šmiłowcźe w Kamjenzu, pohrowana do Dobrusche, 19½ l. — 7. 4. Bjedrich Max Kilian, marmorěrař w Dobruschi, 31 l.

Krajnozyrkwinske shromadźenstwo w Budyschinie na Rózowej haźy 31.

Njedźelu dop. ¾11 hod. je njedźelska schula, wječor we 8 hod. evangelisazitka shromadźizna. Wutoru wječor we 8 hod. je swjasł młodźiny sa rozsudź. tschesczanjowo sa młodźenzow. Schtwórtk njeje žana biblikla hodźina. Cźichi pjatk wječor ⅛8 hod. pósłna nutrnosć.

Knježna shromadźenstwowa wothladatka Scholcźiz smě je njedźelu popołdnju w 5 hod. na Zidowje cźo. 146 biblisku hodźinu sa žonu, tehornuja cźichi pjatk popołdnju w 4 hod. vola knjeza Mäßlinga w Hornjej Hórzy.

Pucźowanišći předar Kschižan smě je : dźelu popołdnju ½2 hod. njedźelsku schulu a w 3 hod. biblisku hodźinu w Bělej Horje, njedźelu wječor w Suborniczy, pónd źelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Dobruschi, srjedu na Zidowje, schtwórtk w Trjebjezy, ; jatk w Nachlowje, pschezo wječor we 8 hod., Cźichi pjatk pop. w 2 hod. herbske předowanje w Kotezach.

S Budestez.

Njedźelu Palmarum (Bolmóncźka) žana spowědź. — Rano we 8 hod. smě je farar Bójz konfirmaziju swojich herbskich a dop. ½10 hod. wyschischi farar Domaschka konfirmaziju swojich němskich paczeřskich dźěcźi.

Psched zyrkw. durjemi sbérka sa skerzenje wošadneje diakonije.

Popołdnju w 4 hod. shromadźizna mužskeje młodźiny.

S Budyschinka.

Njedźelu Palmarum budże rano we 8 hod. so herbske předowanje cźitacź. Pop. ½3 hod. konfirmazija (farar Handrik-Porschitzi).

S Barta.

Njedźelu Palmarum je rano we 8 hod. herbska konfirmazija, k njej pschisłamknje so Boże wotkasanje. Dop. w 10 hod. je němska konfirmazija (farar em. Räda se Budyschina.

S Bukez.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hod. herbska a ½11 hod. němska konfirmazija. Ssobustutkowanje zyrkw. a posawn. khora. Pop. w 5 hod. doswjeczenje we wošadnej sali.

Semrěla Johanna Anneliesa, mandł. dźowcź. Jana Arnoschta Garbarza, dźěłacźerza w Porschzach, 7 dn. stara.

S Delnjeho Wujězda.

Bolmóncźku rano we 8 hod. herbska a dop. ½10 hod. němska cźitarska Boża słužba.

Semrěli: Haiża Sufzyna rodź. Suslez, stara 73 lět. — Marja Henczowa rodź. Nielkez, stara 58 lět.

S Hodźija.

Njedźelu Palmarum smě je farar Voigt rano ⅛8 h konfirmaziju herbskich paczeřskich dźěcźi, dop. ½9 hodź. farar Wjesak konfirmaziju němskich hólzow a w 10 h farar Voigt konfirmaziju němskich holzow.

Njedźelu Palmarum rano ⅛8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. konfirmazija. Kschczenja pschip. ½1 hodź.

S Hucźiny.

Njedźelu Palmarum dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska konfirmazija. Sbérka sa zyrkej.

S Drodźischcza.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hodź konfirmazija herbskich paczeřskich dźěcźi, dop. w 10 hodź. konfirmazija němskich paczeřskich dźěcźi.

Póndźelu 11. haprieje wječor we 8 hodź. zónske towařstwo w Zurakez hościenzu.

S Klinkerlza.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hodź. herbske kemschenje, dop. w 10 hodź. konfirmazija paczeřskich dźěcźi. — Pop. w 3 hodź. towařschne hromadźebnycze nowokonfirmérowanych.

Póndźelu wječor we 8 hodź. smě je kujes Kschižan sa Běleje Hory bibl. hodźinu we Wulkedubrawskej schuli.

Semrěła 1. haprieje Marja swud. Freundowa rodź. Domanez, wumjenkařka we Wulkej Dubrawje, 70 l. 5 m. 9 dn. stara.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hodź. herbska a dop. ½11 hodź. němska konfirmazija.

S Klukscha.

Bolmoncźku rano w 7 hodź. herbska spowědź ſ Boženu wotkasanjom, we 8 hodź. herbska konfirmazija, dop. ½10 němska konfirmazija. — Pop. w 2 hodź. herbska pósłna nutrnosć je spowědźu pola rybaka Jurkez w Jatschobju.

Bolmóncźku dop. ½9 hodź. němska a w 10 hodź herbska konfirmazija.

S Kotez.

Njedźelu Palmarum je dop. w 9 hodź. konfirmazija, ½11 hodź. němske kemschenje sa dźěcźi. — Sbérka.

Wutoru 12. haprieje wječor we 8 hodź. je na farje pošedźenje zyrkwinskeho prjódkljeńerstwa.

S Łupost.

Njedźelu Palmarum dop. w 9 hodź. konfirmazija. — Sbérka sa naschu zyrkej.

S Minatala.

Njedźelu Palmarum rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. konfirmazija herbskich a ½11 hodź. němskich paczeřskich dźěcźi. Pop. ¼4 hodź. rěmska spowědź.

Semrěł Erich Gerhard Nowak ſ Pšowjow, 3 měsazy stary.

S Nošarcźu.

Njedźelu rano we 8 hodź. němska a ¾10 hodź. herbska konfirmazija. Sbérka sa evangelske dźěło mjes młodźinu, pop. ½3 hodź. němska spowědź a Boże wotkasanje.

Póndźelu 11. haprieje dop. w 9 hodź. roszohnowanje ſ paczeřskimi dźěcźimi.

S Nježwacźicźole.

Njedźelu Palmarum rano we 8 hodź. herbska konfirmazija a dop. w 9 hodź. němska konfirmazija Pop. w 2 hodź. towařstwo młodych holzow, w 3 hodź. młodych hólzow na farje.

S Porschcź.

Njedźelu Palmarum budże dop. ½9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska konfirmazija, wječor ½8 hodź. kschesczanske towařstwo młodych mužiškich.

Póndźelu wječor ⅛8 hodź herbska pósłna nutrnosć w Kumschizach.

Sósedni wječor rosvuczowanje posawnikow.

Semrěli: Marja Nimzowa, wudowa šafnjnika we Kubschizach, 78 l. 8 m. 24 dn., pohrowana w Nieswačkible. — Erna Martha Schuhmannez, schulske dźěcźo we Porschizach, Heinricha Augusta Schuhmanna, schewza we Porschizach mandł. dźowcźa. 10 l. 27 dn.

S Wóhlanch.

Njedźelu Palmarum rano w 7 hodź. herbska spowědź ſ we 8 hodź. herbska a dop. ½10 hodź. němska konfirmazi Sbérka.

Přilopk.

* **Wulki woheń pola Bartina.** W nozy ke schtwórtk wokoło 4 hodź. sawokacźu wobnjowe wobory do fabrik metallowych tworow w Aldershofje, kotraž firmje H. A. Jürst a Co. słuschachu. Tam bě we druhim schidźe wulkeho fabrikskeho twarjenja woheń wudyrił. Sa krótki cźaš bě žo wohen tak rosscherił, so dyrbjachu dalsche žiwnosće sawołacź. Wón bě w sjecźim a schtwórtym posthodźe wudyrił a běchu žo jeho thětro posdźe doshladali. Tak hižom wobaj posthodaj pschi pschitthadze wobnjowych woborow dolnoknje w pkomjenjach steješchtaj. Pkomjenja namakachu we macźišnach, kiž žo lohcź palachu, wjele zurotu. Hufty tur haschenje jara pocźeschesche. Hafte rano wokoło 7 hodź bě wobnjowa wobora nad wobnjom dobyła. Też wjetschi ſ prénjemu posthodej je žo pschepalił, tak so je zyle fabrikske twarjenje sniczene. Hódnotny material a hotowe wudźětki buchu tehornuja spalene. Nasnata schkoda wobliczа žo na schtwórcź miljona hriwnow, wona pak žo se samescźenjom naruna. Ni fabrikan bdźeš krótke mošanje tworu dźěkaja, budża dźěłacź pschestacź a 150 dźěłacźerjow žo ſ dźěła puschcźi. Wichi wohnjo ludźo do njesboła pschi-

Heinrich Pestalozzi / sławny pedagog.

12. 1. 1746—18. 2. 1827.

Pozdelnje lěta a žmjercź mulkeho cźłowjekowlubowarja.

(Pokraczowanje.)

Psched Pestalozzijom wědźesche Schmidt žwoje myšle potajicź a jako žo jemu druhi pomozniczy pschecźiwachu, stejesche Pestalozzi, kotremuž bě leżny lubuschcź wěz łschiwje rosestajał, kruče na žamo na žebi prawym skjonitschcźu, so njebychu wucźbnu stronu łubłanjeho dźěła lanźcź njemełi. So ghjsche Schmid tutu stronu pschehnacź, a tamnu nimale sanjechacź, Pestalozzi ani njeshoni. Tak dyrbjesche Pestalozzi sam k temu pomhacź, schtož wopramdźe njechasche. Wucźerjo pak žo dźiwachu, so ktuschachu Schmidowe nałady wobkrucźene ſ Pestalozzijoweho erta; njeběchu też jeho žady a kłowa tak wótre taž Schmidowe, jasne bě jim nětko, so Schmid po Pestalozzijowej woli stukuje a so je Schmid stareho muža k tutym nahladam wobtocźił. Na Schmidtowu leżnosć žebi hischcźe njemyślachu. Możne pak sašo je, so je Schmid žwoju lesćź pschecźiwo žwětej a pschecźimo Pestalozzijej sa nusnu mět jako jenicźki pucź, jemu je hospodarskich wuskoczkow pomhacź. Wěso też jara dwełomne stejnischcźo! —

Tehdy potrjechi Pestalozzija nowe cźežke horjo. Na sahe range jeneho ſ prénich dnjow dezembra 1875 sastupi Elsa bleda a srudna do jistwy, we kotrejž starý muž, kaž bě to ſwuczeny, wot nozy dowju hodźin pišmowasche, to rěka žwoje myšle Rudiješ abo druhdy też Krüźijej do pjera powědasche.

„Knjeni Mas prošy, wótcze," rjekny młoda žona, „Wy chcyt bórzy k njej pohladacź pschińcź."

„Je žo nješchto wožebite stało?" prašeschе žo starz staroscźiwo, jeje samucźene wobliczo pruhujo

„Knjenina thorowatosć," rosprawješche Elsa, je žo thětro hórschiła; tola žo nadźijam, so žo saso polepschi."

Pestalozzi hnydom postany a khwatasche ſ koža žwoje wobstarneje žony, namaka pak ju thorischu, hacź bě to Elsa pschecźahacź chyła. Syma ju tschašeschе, so bě hojasnje hladacź. Mějeschе ju žłubicź, kotraž bě krucźe k njemu stała žwěrna a lubosćiwa w cźežkich, strašenych cźasach jeho žiwjenja, kotraž bě ſ nim schła wschitke wobcźežne, cźmowe pucźe, kotraž bě jeho wotschewtła je žwojej wěru a žwěru a žwojim troschtom, hdyž chyzhu jeho mozy wopuschcźicź po cźasto njewupschichnej prózy?

Wón pschimny thoru ſa ruku a hladasche starosćiwy do lubeho wobliczа, ſ kotreho njedźiwajuc thorosće hladasche potoj w bědach žiwjenja drje wustateje, ale měra poźneje mutrobu. Khora chyzhe so saſtmężmnuc, tola žnyły jej stupichu do wocźow. Cźujeschе, so žo kónz pschibliži a so smeje wotžal cźahnuc. Chyzhe też rada žwět wopuschcźicź, kotruž wschat jej žwoje wjeselа we bohatej měrje posticźi njebě, ale njewopuschcźi tada teho, kotrehož bě lubował a we ſtych a dobrych dnjach a kotruž jeje wotkhad cźežko ponješe. Tak bě to cźežke rozsohnowanje; jenicźka, kotraž bě pschi njebožicźiwym pschezo njeżebicźiwa wostała, dyrbjesche jeho wopuschcźicź. We wječornych hodźinach 12. dezembra žwěrna dusha wotžal cźehnjesche. Pestalozzi bě bjestroschtny a cźujeschе žo dospołnje wopuschcźeny.

Tehdy bě w Yverdonskim wustawje młody saſski wucźenz ſ mjenom Blochmann, kotruž posdźisčho (1804) w Drježdźanach nowy gymnasij załoži; wot lěta 1861 rěkasche tutón wustaw Vitzthumski gymnasij. Kaž we žwojim gymnasiju w smyslu žwojeho mišchtra stutkowasche, tak załoži też w Drježdźanach ſ pomocu wucźerskeho towařstwa a darniwych dobrocźelow łubłanju ſa hólzow a dźěłarnju ſa holzy a mjenowasche wustawaj po Pestalozziju. Tutón Blochmann powěda wo tamnym srudnym cźasu Pestalozzijowym sćěhowaze:

„Jako srudnu powěsć wo žmjercźi knjeneje thonichmy a ſ nutrnym žobuczuzom k lubowanemu wótzej khwatachmy, namakachmy lubu semrětu hischcźe na kanapeju hedźo, a wostachmy ſ nim nětotre hodźiny pchi njej, kotrejež žadne poczinki a jimki žwěrnesće lubosćeje běchu ſ pschedmjetom nałchcźe akaneje a želnosćiweje rosmotwy. Na ranje 16. hodownika, dnje jeje thowanja, donjeschechu jeje łaschcź do wustawskeho žwjedženskeho. Tam bě žyły wustaw, žwójbni, wucźerjo, łubłanzy, cźeledź, shromadźeny. Hižo běchu nětotre hróncźa tklusche wuspěwane, jako starz je srudobu pschewjatu saſtupi a žo cźełu žwěrneje mandželskeje bliżeschе. Spěw pschesta, a jako by je žiwej rěcźał, rožowasche hnuiaze wobrazy jeju ſ romadneho wjele a cźežko pruhowaneho žiwjenja pschesе wschě cźažy nuſy a bědy hacź do tuteje cźežkeje hodźiny. A jako k tym cźahaм pschihdże, wo kotrychž prajeschе: „Běchmoj wopuschcźenaj a hanjenaj wot wschitkich, thudoba a thorosćej naju ſlemjesche a jedźichmoj žwój žuchi chlěb se žylami", praschesche bo semrěteje: „Schto dawasche Tebi a mi w tamnych cźežkich dnjach mozy, so wutrcźachmoj a žwoju dowěru njeſpuschcźichmoj?" A bibliju pschimnywschi a marwej na hrubź położiwschi, rjekny: „To bě tón łuźoł, ſ kotreho cźerpachmoj. Ty a ja dowěru, žylnoſć a měr!" — Po tym samrjechu łaschcź a my dźěchmy hluboko hnuſi ſa nim. Yverdonſkeje měschczenjo bědźeschе też na pschewodźenje pschischli. Pod rjanymaj starymaj worjeschinomaj w hrodowskej sahrodźi bědźu semrětej, taj bě žebi to cźasto pschała, pogłednju komorku pschihotowali. Jako bě spěw wumjelnył, wuspěwa Niederer pohrjebnu modlitwu, a jako łaschcź bě puschschcźiku a prénja pjerschcź na njón padże, widźach Pestalozzijowe ſmorschcźene wobliczo žo žylnje satorhowacź. Do hroda žo wrócźiwschi, wotměchmy pohrjebnu Bożu słužbu, a Niederer rěcźeschе wo głowje: „Byrnjej cźłowjek wojował, tola njebudże krónowany, njewojuje-li prawje." S wyłkanjom Klopstockowelio spěwa wo dohnyću žiwjenja nad žmjercźu žo łtónczi thutna žwjatoczność.

(Pokraczowanje scźěhuje.)

schli njejsu. Wohnjowa wobora měješe hischcze zuby schtwórtk s haschenjom cinicź. Kak je woheń naftak, njeje hischcze zyle jażne. Dźekaczerjo su wjeczor w 6 hodź. fabriku wopuschczili. Wórzy potom drje je woheń wudyrił, hewak żo njeby tak jara rosschérił mohł.

*** Njesbože w podkopkach.** Sczjedu rano żo w Garganuschim schachcze de Wendelschich jamow w Lothringskej s benzoloweje lokomotiwy jedojte vkunu wudobychu a 13 hórnikow poschkodźichu. Jako běchu wobschkodźeni lokomotiwu je schachta wotkrontili, swuczahachu snjesbożenych hórnikow a dowjesechu jich do hórnikseje chorownje. Sajedojcźenja su swjetscha jara straschne.

Z wobkhodneho żiwjenja.

— Sserbam derje znaty Mengerez wobcerjenjowy wobkhód w Budyschinje na Sserbskich hrjebjach 6 pornjeła so naschim cźitarjam dźensa s nawschchkom. Wschě 3 hermanske dny dostanu kupowarjo pola Mengerez na lcźne wobleczenje 10 prozentow a na symske wobleczenje 20 prozentow rabata. Sserbja, kupujsce w tudomnych wobkhodach a niż pola rosnoschowarjow a wukrajnych Židow.

Towařstwowski powěstnik.

Bukecy-„Radosć“. Wšitke sobustawy chcyle so na pruzy přich. njedźelu 10. t. m. w Budyšinje wobdźelić. Srjedu 13. t. m. je spěwna hodźina.
Dirigent.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ zmjeje njedźelu, 10. haprl., pop. w 4 hodź. pola Haškec swoju měsačnu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Hasłow Koloježdne tow. „Błysk“ ma jutře sobotu wječor we 8 hodź. zhromadźiznu.

Pančicy. Jedn. „Sokoł“ ma sobotu (9. IV.) posedźenje we Worklecach a to z dypkom we wosmich, dokelž načolnik w dźewjećich wotjědźe. Njech wšitcy přińdu. Starosta.

Radwoř. „Sokoł“ zwučuje pjatk (8. IV.) wječor we 8 hodź. Přichodny tydźeń zwučowanje wupadnje.

Zarjadowanski dźělowy wubjerk za Wulki spěwny koncert „Pój, witaj naléco“ zeńdźe so njedźelu, hnydom po hł. spěwnej pruzy (w 5. hodź.) k krótkemu ale ważnemu zarjadowanskemu posedźenju w Serb. kofefowni. — Kóždy ma přitomny być.
Zarjadnistwo.

Zwjazk Łuž.-serbskeho studentstwa. Wubjerkowne posedźenje je přich. sobotu (9. IV.) pop. 1/4 hodź. w „Serbskim Domje“ w Budyšinje. Starši.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 8. haprleje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,214	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,462	100 čěskosł. krónow	12,474
10 šwajc. frankow	81,035	100 franc. frankow	16,505

Berlinska bursa pschinjeje wczera efektam powschitkownje kruczene kursy a stónchi tohorunja s wšitej kruthosczu. Na wikach dołżnych lisczinow rosta wobrot też wczera snadny.

Wo wczerawschich produktowych wikach njehodźi so wjele nowcho pschacź. Pschenża bě 5 pj. wo zentnarin dróżscha, sa to rożka wo telko kuńscha. Jeczmjeń a wowsa siwoje dotalne placźiny sakhowaschtaj. Wczera placźesche zentnar

w Lubiju:
pschenży 12,75—13,40 hr., rożki 12,20 hr.
hacź 12,75 hr., jeczmjenja nalčinjeho hr. 10,80—12,40 hr., wowsa 10,30—11 hr., běrny 4,40—5 hr.,

w Berlinje:
pschenży 13,35—13,55 hr., rożki 12,60 hr.
hacź 12,85 hr., jeczmjenja nalčinjeho hr. 10,90—12,25 hr., najwyschcho 9,60 hacź 10,25 hr., wowsa 10,40—10,80 hr.,

w termijnowym wikowanju:
sa mej: pschenży 14,25—14,22½ hr., rożki 13—13,97¼ hr., wowsa 10,75 hr.,
sa julij: rożki 12,51¼—12,50 hriwnow,
sa september: pschenży 13,10 hr., rożki pak 11,40—11,42½ hr.

Wiki schtwórtk w Kamjenzu.

Jeja 9—11 pj., žołotej keczk 20 pj., radiski 15 pj., kwětkaty kał 25—60 pj., běły 12 pj., cźerwjeny 15 pj., wirsinkowy 15 pj., seleny 30 pj., jědźna loboda (Spinat) zybła 15 pj., rapunzlki 1 hr., Libjatow bě shromadnje na wikach każ hischcze njepomnja, tehodła njeběchu drohe. Seleniny też pschego wjazy pschiwożuja.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 1,05—1,15 hr., twarohi 25 pj., jeja 10 pj., lany wolij 1,80 hr., kišały kał 8—10 pj., běły 12 pj. a cźerwjeny 15 pj., kwětkaty 30—60 pj., kołerapa 8—12 pj., morchej 15 pj., karoty 20 pj., jědźna loboda (Spinat)) 20 25 pj., kolrabi 20—40 pj., zbóża 10—15 pj., žołotej keczk 25—35 pj., radiski 10—15 pj., retchej 20 pj. a cźerwjena rapa 15 pj., selerij 35—40 pj., jabłuka 8—35 pj., khrn 30—50 pj. Też tu běchu wjele libjatow pschiwjesli. Też te tak njekupowachu każ tydźenja.

Wiki wczera w Shorjelu.

Ssołotej keczk 35—50 pj., radiski 15 pj., rawnjzki punt 60—80 pj., kwětkaty kał 20—80 pj., běły 15 hacź 15 pj., jědźna loboda 20 pj., butra 1—1,05 hr., jeja 8—10 pj. Wczera su na wikach butru ważili a na kajkosć pschepytowali.

Do mandźelskeho samóržeńskeho sapiska na žudnistwje w Budyschinje su hórnjodźene 28. 3. sabłali, so žudnitki cźasaŕ fl. fil. Bohuwěr Arnoscht Kaŕa wali, so žudnitki cźasaŕ fl. fil. Bohuwěr Arnoscht Kaŕa w Budyschinje nima podźěła na wužiwanju a zarjadowanju samoženja swojeje mandźelskeje Hany Augusty rodź. Bärez.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźensa dop. 3/11 hodź.: Pschi wurjadnje žnadnym wobrocże je tendenza powschitkownje wocźakowaca.

Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Źito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

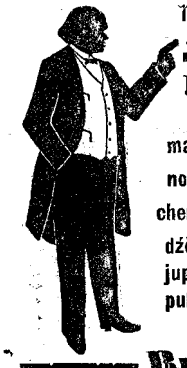
	7. 4.	6. 4.		7. 4.	6. 4.
Pšeńca	267-271	266-270	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	252-257	253-258	woka	22-24,00	22-24,00
nat. jačmjeń	218-245	218-245	módre lupiny	14-14,75	14-14,50
nas. jačmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	16-17,00	15-16,50
wows	208-216	208-216	zeradella	22-25,00	22-25,00
kukurica	178-182	178-182	raps, wosušk.	15,60	15,60
pšěn. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosušk.	19-20,00	20-20,00
ržana muka	34-36,00	34-36,10	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,50	běrnj. kruški	30-30,20	30-30,50
ržane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,55-2,00	2,65-2,10
raps „	—	—	ržana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšeńcna „	1,05-1,45	1,05-1,45
bróch	28-32,00	30-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

7. haprleje.

— woł., 9 byk., 4 kruw. a — jałojc., 998 ćelat, 36 wowcow, 598 swini.

Płaćizny za
ćelata: 1. 84—88, 2. 76—82, 3. 68—72;
swinje: (přez 300 pt.) 63—64, 2. (200—300) 62—63, 3. (200—240) 60—61, 4. (160—200) 58—59;
rancy: 50—54.

Trikotowe spódn. šaty

Košle, kholowy, kabaty

we wšěch šěrokosćach

mako, połwołma, wołma

nohajcy, zoki, rukajcy

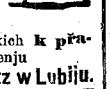
chenilljowe rubišća, a šawle

dźěćace wobleki, suknički, jupki, Bleyle sportske jaki, pullovry, hólcace wobleki, holcace wobleki.

Rud. Osswald

w Budyšinje na Serbskej hasy 3 ◆

Mam wot **pjatka (8. IV.)** w hosćencu **„Markgrat“** w Budyšinje

wubjerk sylnych a srčnosylnych dźělanskich konjow

kaž też **jěchaŕskich konjow** a tajkich **k přahanju** na předań a k zaměnjenju

Konjowa wikowaŕnia Gustav Panitz w Lubiju.

Pilna holca

15—18 lět stara so hnydom pyta w Khelnie 34.

Mužace jězdne koło, jenož jónu jězdźenje, z rukow, za 65 hr. na předań **M. Seifert** w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29.

Hermanske wosebite poskićenje

1/2 pt. **bonbonow** 35 pj.
1/2 „ **pralinow** 38 „
1/2 „ **likěr.bunow** 60 „
1/2 „ **łam. šokolady** (pjelnjena) 50 „

1 hobrska tafla **polnomloč. šokolady** 50 pj. połnomločna, mločna, z worješkami a mocca á 100 gr., 3 tafle jenoż 98 pj.

jutrowne dary

w hobrskim wubjerku

1/2 punta **dražejowych jejow,** pjelnjenych . . 35 pj.
šokoladowe zajacy wot 10 pj sem

K swjedźeńskemu pječenju

najl. **pšeńcnu muku** (Kaiserauszug, po punt), pt. 28 pj.
„ „ „ w měškach „ 30 „
sultaniny, najlěpša jasna twora . . . . . „ 90 „
najlěpše **mandle, jerke a słódke** . . . . 1/4 „ 60 „
margarina . . . . . punt jenoż 65 „
kokosowy tuk w taflach . . . . „ „ 62 „

Najlěpše palene koteje

1/4 punta 1.20, 1.10, 1.00, 0.90, 0.80, 0.70 hr.

Zeleninowe konserwy

po najtuńšich płaćiznach

Thams & Garfs

w Budyšinje na Wownem torhošću

Na Mjasowych wikach 11

při Pětrowej cyrkwi
we Strympowym wobkhodźe

wotewrimy

předawarnju

mužac. drastow

● ze samsneje fabriki ●

Podźěłne płaćenje

diez woseb. přiražkow

Najnišše napłaćenje ● Nizke wotpłaćowanje

Dobre kajkosće po nizkich płaćiznach

Wobleki . . . . . wot 18.50 hr. sem
Lětne a gumijowe mantle . wot 14,00 hr. sem

Manchesterske kholowy . . . . . 7.50 hr.
Jendź. kosmičk. kholowy . . . . . 4.50 hr.
Cwernowe kholowy, krute twory . . . 4.75 hr.
Tkaninowe kholowy . . . . . wot 2.50 hr.
Sportske wobleki, Manch. cordowe wot 28.00 sem
Njepřemokawe kabaty . . . . wot 6.50 sem

na Mjasowych wikach 11

při Pětrowej cyrkwi
we Strympowym wobkhodźe

wjednik: M. Giel

4 a 6 rožkate

groćane pletwa

kalaty grot, groty k spinanju, łopaće, hnojowe widły, hrabje, pilki, zacynkowane bowy

poskića najtuńšo

Walter Voigt w Budyšinje

na Jerjowej hasy 3 / Telefon 2320

Je-li k hermankej do Budyšina přińdźeće, Wobhladajće sebi našu wustajeńcu hódnych

Budissa- a Triumph jězdnych kolow

wosebite

jězdne koła, šijace mašiny, rěčne nastroje, přihódne płaćizny, přihódne płaćenske wuměnjenja.

Jězdne koła wot 70 hr. sem.

Zastupjeŕst. za Triumph-motorske jězd. koła.

Budyski awtowy a jězdne kołowy dom

P. Preibisch

tow. z. wob. ruk.

w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy 17.

NB. Někotre trjebane jězdne koła su na předań.

Kedźbu! K hermankej!

Mašinski cwjern, ručny cwjern,

hišće po jara tunich płaćiznach, kaž wšě

drobne a česakowe twory

poruča

Eugen Gaitzsch z Drježdźan

při Bohatej wěži. Prošu wobkedźbujće moju firmu.

♀ Kózlace koże ♀

kupujetaj po wosebje wysokich płaćiznach

Kießling & Erdenberger

w Budyšinje

Sobotu też w hosćencu „Połmjesaca“ na Zwonk. Lawskej hasy 54

3 mosebite tunje hermanske dny 3

10% rabata na lěčne twory **20% rabata na zymske twory.**

Přeswědčenje dopokaza

Wy namakaće pola mje **woprawdźe wulki wubjerk** po najnižšich płaćiznach.

Mužace wobleki, (narunanje za měru) česanosuknowe a cheviotowe wobleki, jehłowe smuhate wobleki, gabardinowe wobleki, sportske wobleki, najlěpše wołmjanokordowe a Manchestrske sportske wobleki, wobleki za młodźencow, pachołow a hólcow a dźěći, najlěpše krute Manchestrske kholowy; dobre krute kožanotkaninowe kholowy, (čorne, brune, módre) tkaninowe kholowy, kordowe kholowy za jěcharjow, Breeches-kholowy, (z tkanin, korda a Manchestra), módre kóperowy kabaty a kholowy; dźěłańske kabaty, kalmukowe kabaty, lěčne kabaty, lěčne jakety, lystrowe jakety, lěčne kholowy za młodźencow, pachołow a hólcow, barbojte a smuhate tkaninowe kholowy, kholowy za tołstych ludźi; lacy; krótke kholowy a kholowy ze šatčikom; dobre wupyšene njepřemokawe kabaty (wšě wulkosće), gumijowe mantle, Swedske mantle, kosmičkate mantle atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 6 **(prjedy A. zwud. Mengerowa)**

Hižo 43 lět staroznate, kruče sprawny drastowy wosebite wobkhod za dźěłaćerjow, wjesny lud a srěni staw.

Nimo měry tunje hermanske płaćizny :: :: Zbytki abo zapłaty jako přidawk darmo.

Wikowańja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornćerskej hasy 10

jězdne koła
štiac. mašiny
šim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcywustojna wuporjedźenja

K hermankej

poskićam něšto cyle wosebite: mužacych, žonjacych a dźěćacych manflow, gumijowych manflow (hižo wot 9.80 hr. sem), wobleków za žony a dźěći, kostumow, suknjow, bluzow, nabrjožnych jakow, pullovrow, kaž też tkaninow wšěch družin.

Hobrski wubjerk! Wšitko derje sedźi!

Woprawdźe tunje płaćizny!

Paul Otte

w Budyšinje na Zitnej hasy 10.

Kedźbu! O Kolesarjo!

Sym płaćizny hišće dale znižił!

Zwjena 85 pj., čorne a drjewobarb., šikataki błóta, syline 1 hr., plumpy na krosna 75 pj., plumpy za nohu 1.70 hr., sedła 2.50 hr., toboški 1.50 hr., přesuwate wačoki nošaki 1.25 hr., pedale z gumijom 1.90 hr., rjećazy, najlěpše 2.25 hr., latarnje, mosazowe 4.75 hr., stojaki za koło 50 pj., přikrywy za sedła, pólstrowane 95 pj., přimadła 40 pj., šikataki wokoło rjećaza 1.25 hr., saki 1 hr., Torpedo-samoběh 15 hr., „Rotax" 12.75 hr., krosna za jězdne kolesa, najlěpši fabrikat, **lětne rukowanje** 36 hr.

Narunanske dźěle za skoro wšě družiny samoběhow na składźe!

Hobrski wubjerk kolesow

wokoło 250 štuk na składźe!

J. Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Zane klamy! Najwjetši wobkhod w měsće!

Gritzner šijacc mašiny

su jako njepřetrjechene kajkostne znamki swětoznate.

Wulki skład po wšěch płaćiznach.

Jan Witek w Sćijecach.

Wotpłaćowanje dowolene.

Hermansku njedźelu wotewrjene!

Na swój pře wšu měru **wulki skład**

nowych klobukow

(wjacy tysac štuk) **wšelakich barbow, formow, kajkosćow a płaćiznow**

činju dźeńša hižo wšitkich wosebje kedźbliwych

Lužiska klobukowa twórnja a přeprasowarnja

Willy Nitsche w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy čo. 34

Filijalcy: w **Bolesławje** na Torhošću čo. 29
w **Žahanje** na Žarowskej drózy 21

Wosebita přeprasowarnja

Poskićam k hermankej

mój wulki skład

Samsna wuporjedźenja — **predešćnikow kijow tobakowych trubkow** — Wšitke narunanske dźěle šachowe hry.

Walter Straube (Otto Brandt nasl.) **w Budyšinje**

Znutřkowna Lawska hasa 8. Założene 1880.

K hermankej

poskića Wam

Bodega Espanola

w Budyšinje na Mjasowych wikach 7

přijomne přebywanje při krasnej hudźbje a dobrem, tunim winu. :: Karafa hižo wot 30 pj. sem.

Doprědka wozjewjenje! Srjedu, 13. haprleje,

wulki španiski žnjowy swjedźeń!

Nowa wjesele mysle zbudźaca kapała!

Zastup darmo! Započatk w 7 hodź.

Trjebane

mužace, žonjace a dźěćace **jězdne koła**

ma jara tunjo na předań

Jan Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Woprawdźe tunje hermanske poskićenje

Žonjace črije ze spinku čorne, přijomna forma, połwysoki pjenk, krute wuwjedźenje 5.95

žonjace črije ze spinku čorne, elegantna forma z wupyšenjom, nowočasny eleg. pjenk 7.90

muž. črije ze šnór. do dźěła wosebje krute a dobre 6.95

dźěćace črije ze šnórow. brune, k nozy připrawjenja forma . . . 20/22 = 3.25, 18/19 = 2.95

sandale brune, howjaza koža, wopr. tunje ale dobre 43/46 = 3.25, 36/42 = 2.95, 31/35 = 2.50, 27/30 = 2.25, 25/26 = 1.95

tofle plyšowe a kordowe tofle, rjane mustry 0.95

Krisseller

w Budyšinje, na Bohatej hasy 29

Na wotpłaćowanje

kupujeće pola mje jara derje. Za cyle nizke naplaćenje a na wotpłaćowanje, kotrež je wašim přećam přiměrjenje, podawam kuždom twory, kiž sebi přejeće.

Tunje płaćizny.

Najwjetše położenje při płaćenju.

Derjezrjadowany skład mužacych wobleków, wobuća, žonjacych a mužacych mantlow, žonjacych wobleków na hasu a bale, ložowych a spódnich šatow,

meble wšěch družin

jenotliwe meble a dosp. wuhotowanja stwow

Carl Horn nasl.

w Budyšinje na Hlown. torhošću

— zastup na Jerjowej hasy 2., I. poskhod. —

Njedźelu wotewrjene!

Hermanske poskićenje

Mužace a pacholace wobleki, njedźelske a dźěłanske kholowy, sportske a manchestrske wobleki, lěčne paletoty, gumijowe mantle, *njepřemokawe* kabaty atd. atd.

najtuńšo pola

Herm. Gedlich

w Budyšinje na Połućnej hasy 7

Tunje hermanske poskićenje!

Jenož někotre přikłady mojich směšnje tunich płaćiznow:

Elegantny lěčny mantl 58.—, 45.—, **31.—**
eleg. nalěčny woblek 49.—, 39.—, **29.—**
nowočasny gabardinowy woblek 53.—, 41.—, **35.—**
sportski woblek, jara tuni 49.—, 32.—, **25.—**
hólčace wobleki 21.—, 15.50, 10.50, **5.50**
hólčace kholowy . . 4.50, 3.50, **1.95**
njepřemokawe kabaty 17.50, 13.50, 9.50, **6.50**
dźěłanske kholowy 7.50, 6.25, 4.50, **3.50**
sportske kholowy 13.50, 10.50, 7.50, **6.50**

Za wučobny čas **jako powołansku drastu** znate njedosćěžne **Lumpartske kajkosće.**

Hugo Pachaly

w Budyšinje

staroznaty solidny wobkhod.

Mudry muž kupuje pola wěcywustojneho **njedosćěžne, lohkoběžnee a elegantne**

Dürkopp-Ringlager jězdne koła

z Cord-wobručemi / tunjo pola mechanikarja

M. Böhma w Budyšinje, na Zitn. wik. 26

Wšitke wuporjedźenja a narunanja!

SAMEREIEN KFT FÜR FELD UND GARTEN

Najlěpši čefwjeny dźećel
„ šwedski dźećel
„ běły dźećel
„ Inkarnat - dźećel
„ runklicowe symjo
originalny Kirschec Ideal
Eckendorfske hobrske
walcy, žołte a čefwjene,
hroch,
woku, pjeluški
saradelu,
symjeńtny majs,
kaž wšitke druhe symjenja za polo a zahrodu
poskića

Karl Preiser jun.
w Budyšinje

Cyclist 1 nawoblečenje ze 2 hłowakom. 7.— hr.
běłosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent m 60 pj, ruby na blića, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida
J. Erler w Budyšinje
rózk Kromprynceweho mosta.

Mały pakčik
je so 10. měrca 27 na puću wot Kamjenca do Jěžowa namakał. Wotewzaću w Serbjanach čo. 21

Weberec rybowy dom
w Budyšinje
na Šulskej hasy
Telefon čo. 2530.
ma zsso
karpy
liny
w kóždej wulkosći na składze
šćuki
wuhorje
dale
platuše (Schollen)
łupače (Schellfisch)
kabliau
najl. **Matjes-jerje.**
Skazanki za matrowny tydźeń **za łnos** (lachs), **cander, splacnjenc** (Steinbutt) proša z časom wotedać.
Rybowe marinady
w małych zawalkach stajnje na składze.

Tworykupowacc towarstwo
Służimy ludej!
WEVB
we
Budyšinje
z. dr. z wobmj. ruk.

K hermankej

poskićamy našim **sobustawam** cyle **wosebje**

z našeho wosebiteho wobkhoda za manufaktury a wobuće
w Budyšinje na Serbskej hasy čo. 7
z derje wuběraneho składa:

tunje tkaniny za žonjace woblicki a bluzy

mužace wobleki narunanje za měru, najlěpše dźěło . wot **45.—** hr. sem

žonjace kholowy . . .	wot **1.75** hr. sem	**zasadne košle**	wot **2.10** hr. sem
žonjace košle	wot **1.95** hr. sem	**zwjeršne košle**	wot **5.25** hr. sem
žonjace nócne košle .	wot **3.85** hr. sem	**sačkate kabaty**	wot **1.40** hr. sem
žonj. košle z kholowami	wot **4.25** hr. sem	**makowe košle**	wot **2.50** hr. sem
žonj. prynceske suknje	wot **4.75** hr. sem	**makowe kholowy** . . .	wot **2.50** hr. sem
žonjace spódnje talje .	wot **1.95** hr. sem	**mužace nócne košle** . .	wot **5.20** hr. sem

Santka	wot	**0.20** hr. sem
trjenja	wot	**0.24** hr. sem
twjelki	wot	**0.70** hr. sem
rólowanske płachty	metr wot	**1.60** hr. sem
ruby na blida . . .	metr wot	**2.25** hr. sem

linon za ložowe a spódnje šaty	130 cm šěroki	**1.30** hr.
linon za ložowe a spódnje šaty	80 cm šěroki	**0.72** hr.

Damast, najlěpša kajkosć, 130 cm šěroki . . **1.95** hr.
Damast, najlěpša kajkosć, 80 cm šěroki . **1.30** hr.
Dowlas, cyle wosebje tunje

Połpłatowe a pisane ložowe šaty
ze samsneje předźełnje we Wopakej
hotowe wušiwane počehnjenja z 2 hłowakomaj . . 9.50 hr.

*** Gardiny ***
za wokna wuměrjene wot **5.50** hr.

Dale dopominamy na naš **derje zwuběrany skład**

wobuća

We **wobkhodže I w Budyšinje** na Serbskej hasy čo. 7 **za hospodarsku potrěbu** poskićamy předewšěm **w płaćiznach zniżene** dobre

G-E-G jězdne kola a šijace mašiny
kaž też **žimace a płokace mašiny**

Njezabydźće sebi wustajeńcu w 1. poskhodže wobhladać!

E. Paul Lehmann
šłomnica w Budyšinje,
Carolastr. 5. Telefon 2125
poskića po wosebje tunich płaćizn. wšě druž. a formy;
najlěpšich
sadowych štomow
aprikozow, brěškow, kosmačk., štomik. a kefk., janskich jahodkow, štomikow a kefkow,
najlěpšich
różowych štomikow kaž:
žarowate róže,
wijate róže,
niže różowe kefki,
Rododendron we wšěch barbach,
smjertne drjewo we wšěch formach a k sadźenju,
Dalije, kefki, symjenja a wšitko druhe.
Prjedy hač kupujośe, wobhladajće sebi bjez nuzenja ke kupowanju mój skład a žadajće sebi moje płaćizny.

K hermankej
poskića kajkostny
kofej wot **3.20** hr. sem
Willy Krahl
w Budyšinje na Serb. hrjeb. 14
(priedy Arnošt Krahl)

Wulki wubjerk
tr ebanych šulskich tošow, kuchinsk. gratu, pólnych blešow, knježbowych sakow, šěrych jupow a suknjow ma
Herm. Gedlich
w Budyšinje
na Połnócnej hasy

Žony! -|- Žony!
Wupłókowace aparaty rigatory, žitkotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowčki podłožki, štalički za prědki, štaliki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**
Wobroćće so dowěriwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami 0.

Štrykowansk. wołmu słomjaki na rózku por. tunjo **J. Erler,** Kronp. mosta

Mudry kolojězdźeŕ jězdźi
z „Presto"-kołom
Wulki skład! Tunje płaćizny!
Jan Witek w Šijecach.
Wotpłaćowanje dowolene.

Ložowe płatchy

rjane běłe, 2¼ m dołhe, ſ pišanej kromu
ſa **3.50** hr.
Poſlednje tunje zmychi ſo roſpiſchedawaja,
tohodla khwataj ćće!

A. Kaſper, Burglehn 11

w Budyſchinje.
Sprawne ſerbiſke poſłužowanje!
Na witach njeſteju, mam pak wulki wubjerk w mojim domje

Naturska hojeŕka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
Ręčne hodźiny wot 7. hapreje sem
na Jägerskej drózy 51
a mjeńšiny wot dwórniśa

Hotel „Běły Kóń"
mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413
Najwjetša a najrjeńša jědźeŕnja w Budyšinje
Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšérniši wubjerk za wječerje
Wšědnje wuměłski koncert
Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja
snědański koncert
Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa
Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Što nam pomha?
Tón, kotryž při nakupowanju so na „Serbske Nowiny" powoła!

Moltkowa drogerija
w Budyšinje
Telefon 3746
Hermann Schubert na Moltkowej dróży čo. 6
poskića
sela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solitity syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace sředki, koperowy vitriol, żelezowy vitriol, mašin. wollje, mazy za kopyta a kože

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.20** „
zmjerznjene mjaso		**0.80** „
howjaze mjaso . .	punt	**1.00** „
mjasowu juſku		**10** pj.
hejdusnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
čopiċ kołbaski		**10—20** pj.
wščiaku kołbasu . .		**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje
rěznisći mišter, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstrasse).

Emajlowane twory / zacynkow. twory
naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu hospodarsku naprawu w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mišter / na Žitnej hasy 8

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a šiśi Smolerjec knihiśišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 84 — Budyšin — Sobotu, 9. haprieje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Nuzowy zakoń wo dźěłańskim času so prijał.

W němskim sejmje je so nuzowy zakoń wo dźěłańskim czasu ſ 195 pśeśiwjo 184 hłosam pśijał. Dwaj sapósłanaj so wothłosowanja sdźerjeśhtaj. Pśeśiwjo zakonjej sozialdemokratoju, kommunistoju, demokratoju a hospodarske sjednoczeństwo hłosowachu.

Ssobustawy němskeho sejma su do jutrownych próśdninow ześe, kótrež hač do śrjedźa meje traja. Němski kanzler Marx je dowoleńju nastupił, a teź druhi ministrojo su ſ Barlina wotpućowali.

Pruśi krajny sejm je pjatk swoje pósłednje pósedźenje měł a je dalśe wuradźenja hač do 3. meje wotstorzył.

Rumunska přećiwo Mussolinowej politicy protestuje.

Rumunske knježeństwo je swojemu pósłanzej w Romje poručiło, so by žebi pola italskeho knježeństwa wo samowitu madźarsko-italskeho sćerčenja rozjasnjenje wuprosył.

Mussolini je pśichi hoźcinje, k częśeji madźarskeho ministerstwoweho prezidenta hrabje Bethlena wuhotowanej, rěcź měł, ſ kótrejž so Rumunska wobrožena cźuje. Oppozicijske a njewotwisne nowiny so rosharjene do Mussolina dawaju. Pokazuju na to, so je Mała ententa, kótraž je pśeśiwjo wójnskim wotpohladam Madźarskeje założena, dźensa nusniska, dyžli Žydy pśedy. We schadźowanym žejmowym posedźenju je so sapósłanz Davilla ſ nazionalneje ratarskeje strony swonkowneho ministra ja jeho stejśišćom k italsko-madźarskemu dojednanju wopraśchał. Po Mussolinowej rěcźi może Rumunska jenoź Mała ententu a swjaźk se Francowskej jako podložk swojeje swonkowneje politiki wobhladowaś. Teho dla wón wobźaruje, so je so khiwiu ſdało, kaž so by so Rumunska pśichi wobstupjenju Južnoſłowjanskeje wobdźěliła. Mussolinowa rěcź je cźim wośnamniśha, dokelž je pśeśiwo Bethlenowym pućowanjam do Roma madźarski sapósłanz Apponnyi žadał, so by so Trianonske mérowe sćerčenje pśeměniło, to rěka, so bychu so Madźarskej sašo te kraje wrośiśe, kótrež su jo wot njeje wottorhe, a so by italske nowiny dźensa tenule žadanju pśichilowali. Na italsko-rumunske pśeśeljeństwo może Rumunska jenoź ſ njedowěrjenjom hladaś.

Swonkowny minister njeje na Davillowe praśenje wotmolwił. To so w ſmyśle wuložuje, so knježeństwo nocha swoju swonkownu politiku pśeměniś. Dokelž Davilla do Avareseneho pśeśeljelow ſłuśiła, nimaju sa njemóžne, so so pśichi jeho wopraśenju wo ſkasane dźěło jedna, so by so Rom k wotmolwjenju nuśował.

Khorosć krala Ferdinanda.

Běłogradśka „Politika“ na podłožku direktnych powěsćow ſ Bukareśta pisśe, so je napśeśiwo knježeńskowym powěsćam, so w kraju dospołny měr knježi, wobdleśiwo we wulkim roshorjenje. Kralowa thorosć so njeje pśeměniła. Kral zyły dźeń bjes wědomja we ložu leži. Bukarest je drje ſ měrom, tola jenoź ſwonkowne. Knježeństwo so próžuje, jeli so by kral wumrjeł, koalicijske knježeństwo wutworiś.

Położenje w Rumunskej.

Bukareśtske njewotwisne nowiny „Adevorul“ pisśe, so je so w pomérach mjes stronami wulke pśeměnjenje stało. Wšcho na to pokazuje, so ſu so wulke rozdźele po dźaću wotſtronile. Rozdźěle w politiśtich programmach ſu so na maliczkoſće snižiłe. Kaž so ſda, ſu knježeńskemu pśichilene, kótrež dla wutworjenja narodneje jednotneje fronty ſa runoprawosć mjes stronami rukuje.

Pśichodna Réka (Fiume).

K jednanjam mjes Romom a Běłogradom nětkuśi francowski minister Seydoux w „Petit Parisienu“ pravi, so je mérowe sćerčenje Južnoſłowjanskej hłownu móznoścź k roswiću wjaco, hdyž jej Réka (Fiumi) pśichistaw njeje pśihibźeliło. Réka je niź jenoź pśichirodny wukhód Južnoſłowjanskeje k morju, ale teź jenicźki wuwoźny pśichistaw ſa Madźarsku. Pśichi jednanju ſ Južnoſłowjanskeje śmeje Mussolini łokle stejśišćo, dokelž klučej Adriatiśkeho morja, Triest a Réku, w ruku dźerźi. Francowska budźe wośće ſa jednanjom Italiskeje ſ Južnoſłowjanskej ſ najwjetšim ſajimom śledowaś.

Jendźelski delni sejm a Pekingski pśipad.

W jendźelskim žejmje je so Macdonald statneho sekretara ſwonkownych naležnoſćow wopraśchał, hač ma nźakuśe powěsće wo tym, ſchtož je so ſa wójerawśkim we Pekingu ſtało, dokelž su so Cźangtſolinowi wojacy do ruśeho półkanzitwa dobyli, a hač je so to ſ pśichłosowanjom diplomatiśkeho korpſa ſtało.

Statny sekretar Locker Lampſon wotmolwi, so hiśhcźe nima žaneje powěśće wo tym, ſchtož je so ſawćerawśkim w Pekingu ſtało. Teho dla jemu njeje mózno ſdźeliś, hač je ſakrocźenje, kótrež su chineſke wyſchnoſće cźiniłe, pśichiłosowanje diplomatiśkeho korpſa dostało. Wón tóžby wotkomik rosprawu ſ Pekinga wocźakuje.

Jedyn ſapósłanz dźěłaćeśśeje strony so wopraśchał, hač je jendźelske knježeństwo jendźelskemu ſastupjerjej w Pekingu dowolnoſć dało, so druhim diplomatam tam pśichiſamknucź.

Lockar Lampſon wotmolwi: Ssym hižo rjekł, so wo tym ſzyłka hiśhcźe nimamy žanych powěśćow, ſchtož je so podało. Wěśće je ležje wocźakaś, hač je ſmějomy.

Nadpadne je, so jendźelske nowiny wo nadpadźe chineſkich wojakow na ruśke półkanzitwo jako wo njewažnym podawku pśichi. Redakzije podawk pak jenoź ſ krótka pak ſzyła njerospominaju. Jenoź liberalny „Manchester Guardian“ ſwoje ſprawne pohórſchenje wupraja a jendźelśteho ſwonkoweho ministra namótwoja, so by na wobwinowanje wotmolwił, so je je so nadpad w pśeśeſenoſći ſ jendźelſkim półkanzom w Pekingu ſtał. Jeli so by to wěrno było, potom je Jendźelska we chineſkej měśćańſkej wójnje, ſa jenu stronu so rosbudźika.

*

Kak thutnje jendźelśke knježeństwo wobśtejnoſće we Chinje pośudźuje, je ſ teho ſpóſnaś, so wono njepśeśiwstawaju wuradźuje. Jeho ſobustawy teź ſutrownje ſwjate dny London njewopuśćeja.

*

Kaž so ſ Pekinga powě, chineſaj wojacy hiśhcźe pśeśiwo ruśke półkanzitwo wobdźežene dźerža. Po Cźangtſolinowym wukaſu je so w półkanzitwje 24 Rußow a 76 chineſtich kommunistow ſajało.

Śledźenje ſa kommunistami w Pekingu.

Cźangtſolin njeje so ſe ſakrocźenjom do ruśeho półkanzitwa w Pekingu ſpokojił. Schtwórtk je wón teź ruśkemu ſtatej ſłuſchajze twarjenje w Tientſinje, w druhim wjeſchim měśće połnoźneje Chiny, pśichepytaś dał. Po jeho žadanju ſu ſnadź teź w Shanghaiu we wukrajańſkich ſdźeľeńcźach europiſaj dobrowólniźu ruſki konſulat wobſtupili. Kóždeho, kótryž cźe do konſulata ſaſtupiś abo ſ njeho ſtupiś, pśechepytaju. Ruſki konſul je pśeśiwo tejle pśichiprawje protesćował.

Jendźelśke knježeństwo njeje hiśhcźe wot jendźelſkeho półkanza w Pekingu rosprawu wo podawkach w tamniſchim ruſtim półkanźtwje dostało a njeje ſo teho dla mohło wo nich wupraśiś. W politiſtich truhach ſo hižo ſtrašnych internazionalnych ſchmatanźow boja. Ruſki generalny konſul w Shanghaiu je dopiśowarjej „Daily Expreß“ rjekł: „S pśechepytanjom ruſteho półkanźtwa w Pekingu je Cźangtſolin praktiſny Ruſkej wójnu pśichipowědźił.“

We Japaniſkej ſu po ſdaću teho ſameho ménjenja. Japanſke nowiny ſo boja, ſo ſo bórzy ruſke wójſko do Mandźurſteje nawali. Dokelž ma tam Japanſka wulke ſajimy, njeby wona mohła w tymle padźe neutralna wostaś. Myſła ſebi, ſo je Cźangtſolin Rusku ſ wotmyſlenjom wužadał, ſo by Japanſku nuśowak, aktiwnje we połnoźnej Chinje ſakrocźiś.

*

W Pekingſkich politiſtich truhach ſo pśichiſnawa, ſo ſu ſaſtupjerjow mózнarſtwow, kótrejž ſu ſebi w Chinje wobześite prawa wuczinili, chineſkej policiji prawo dali, twarjenja w półkanźtſkim měſtowym dźělu pśechepytaś, kótrejž njeſu ſ exterritorialnoſću ſchćitane. Wšcho hromadźe je ſo 300 wojakow ſ wjele policiſtami a detektiwami pśichepytanju wobdźěliło. Woni ſu ſo nic jenoź do twarjenjow Chineſe Eastern Railway a ruſkeje Dalnjeſkeje banki, ale teź do pišańnje a wobydlenja ruſkeho wójerſkeho attaſcheja dobyli. Póbla wjele Chineſow, mjes kótrymiž ſu pśedawſchi ministrojo ſo pjatnacźe Rußow ſajeli. S pjeczatmi ſ nich ſu pśichi wotwjedźenju ſłe ſaſkadźeli a jim ſu wjchě hódne wězy, kaž cźažniti a pjerſchćenje, ſebrali. Zniwjenje wſchitkich ſajatych je wobroženo. Zyły dźeń ſu ſo pišma a cźiſchcźane wězy wotwožowale.

Cźangtſolinowe ſakrocźenje w Tientſinje.

S Tientſina ſo powě, ſo ſu ſchtwórtk pśeſoknu chineſku policiſtoju, kótrejž běchu wot franzowſkeho konſula dowolnoſć dóſtali, do franzowſkeho ſdźeľeńcźa ſastupili a twarjenja Dalnjeje banki, rańſchochineſkeje żelesniny, Mongolſkeho kooperativneho a ruſkeho wótkowańſkeho družſtwa pśechepytali. Wſchě wažony, kótrejž ſo w tychle twarjenjach nadeńdźechu, ſu ſo ſalałe. Wažne pišma njeſu ſo mohłe ſebrać, dokelž běchu je ſpaliłi, dokuż ſo rano powěśći wo Pekingſkich podawkach roſcheri.

Ruſke półkanzitwo ſo njeje pśechepytało.

S němſkeho ſastupjeńſtwa w Pekingu ſu wo tamniſchich podawkach dalśe powěśće doſchłe, kótrejž potwjerdźeja, ſo ſo **dom ruſkeho półkanzitwa njeje pśechepytał, tola druhe twarjenja, kótrejž ſwonka exterritorialneho wobſtaja leža.** Dowolnoſć k temu je ſapiſował protokollow diplomatiſkeho korpſa, hollandſki pósłanz w Pekingu, dał. Němſka, kótraž wažam w Chinje neutralna napśeśejo ſteji, njeje teź teho dla pśichi ſchkitaniu exterritorialneho wobſtaja wobdźělena.

Cźangkaiſchek pśeśiwo bolſchewikam.

Kaž Reuterej powěśćerńa ſe Shangheia ſhoni, **antikommunistiſke** hibanje, kótrejž je Cźangkaiſchek ſawjedł, dale dźe. Někotrych wobronjenych agitatorow, kótrež ſo ſapowědźichu, ſwoje bróńje wotedaś, ſu wojacy Kantońskeje wójſka ſaſtrělili. Schtwórtk ſu ſo we ważnej ſhromadźiśnje generalow Kantońskeho wójſka antikommunistiſke wobſtamknjenja pśichiſałe, kótrejž ſo tajne dźerža.

Kuſtarjo postup chineſkeho wójſka ſaſtajili.

Dopiśował Pariźſkeho „Matina“, Sauerwein, ſwojim nowinam powěśće telegrafuje, kótrejž chineſku wójnu w ſajimawym ſwětle pokazuja. Sauerwein praji, so ſo wo wopraſnódźitych bitwach w Chinje ſyła niehodźi rěcźeju. Wójſko do cźišłowo po 4—5000 muſach rospaduje, wojacy zyle po ſwojej woli postupuja, wojuja pśeśeśiwo njepśeśeśelej, ako bo jemu pśichedawdźa po ſwojim wuſdaću. Lohko móže ſo ſtaś, ſo general, roſkaſowaźy nad 50 000 muſimi, móže pśeſes nóſ nahle doſpoknje bjes wójſka byś, kótrejž njepśeśeśel kupi. Chineſzy kuſtarjo wotdźělenja Cźangtſolinoweho ſpna w postupu k pokodnju ſadźeržachu, wojakam narěcźejo, so ſebi ſich pśedowniźay wójnu pśeśeśiwo Kantońſkim njepśeśeja. Wojacy teho dla na nocźnych w cźełnjenju postupowaćej, doniž ſo Cźangtſolinowemu ſpnej njeporadźi, napśeśeśiwnemu kuſtarja najeś, kótryž pśeśeśiwnika ſatka. Generalójo ſ wójſkom proſcze wituja. Někotſi ſe nich ſu na tajke waſchnje nimo měry wjele bohaſtwa nabyli, kótrejž w bjesſtrašnych wukrajnych bankach ſałożeja. S mjdy wojakow ſebi generalojo ſchtwórćźinu bjeru, cźaſto pak wojakam jenoź opium město pjenjes dawaju. Wojowańſka khmanoſć wójſka, kótrejž opium dóſtawa, ſo wěſo niczay (nulli) runa. Nekrutowanje nowych wojakow ſo ſ pomocu katow ſtawa, kótrež, je-li ſo ſo mało dobrowólnikow ſamolwi, někoho ſ bliže ſtejazych k ſatraſenju hnydom na měśće wotprawja.

Pśiſched nowym generalnym ſtrajkom w Shanghaiu.

Po powěśćach, kótrejž je franzowſke knježeństwo dóſtało, je boja, ſo njepśeśeśelſke hibanje pśeśeśiwo auſnym w runej měrje **k generalnemu ſtrajkej a k bojſtoſtej, je-li niz k ſbeźej powědźe.** Położenje je kritiſke a ſ jena je ménjenje, ſo może jenoź jenotne postupanje wulkomozow pomhaćej.

Indiſka agitazija pśeśeśiwo Jendźelſkej.

Kaž ſo ſe Shanghaia powě, je tam **pśichiſłuſchnik indiſteje revolucionarneje strony kommandanta Shanghaiſkeje indiſteje polizije ſłonzował.** Jendźelſka wyſchnoſć je na to hłowny kwartěr tejele strony w Shanghaiu, w kótrymž je pjeza ſrjedźaſchćich horliwieje agitazije, wojeśiły wobſtadźiła a dźewjeć Indiſtich ſajała.

Pśichi tym je ſo pśeni krócź ſtało, ſo ſu jendźelſkim wojacy bjes dowolnoſće chineſkeje wyſchnoſće, do chineſkeje strony w Shanghaiu ſtupili, ſchtož je teho dla nuſne było, dokelž hłowny kwartěr indiſtich revolucionarow w chineſtim měśće leži.

„Daily Telegraph“ k temu pśichipomni, ſo dźěłaćeśśej Indiſtich ſwonka wukrajańſkich ſdźeľeńcźow w Shanghaiu dopokazuje, ſo je nuſne, ſo by ſo też chineſke měſto pod wojeſku kontrollu ſtaſiło, ſo bychu ſo hnjeſda ſbóžkarjow a naſchkarjow wubśehnyłe.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 9. haprieje.

† 1798 **Sam.** Bohuwěr Ponich, farař w Malešocach, spisowaćel, założeř serbskeho towarstwa we Wittenberku

Bołmončka.

Dzens w swjatym Božim domje stejæ
Tych młodych křesćijanow črjódźički,
Kiž zjawnje swój slub wobnowjeja
Při swjatym woltarju a při dupi,
Hdźež jóm knydom po jich narodźi
Jich knótřa su jón za nich činili.

Pětr Młónk.

Njedźelu, 10. haprieje.
Bołmončka. — 6. njedźela posta.

1897 położi so zakładny kamjeń za Maćičny Dom.

Kóžda dospołnosć w tymle žiwjenju je zjednoćena z wěstej njedospołnosću; a wšitke naše widźenje njeje bjez wěsteje ćmnosće.

Ponižne spóznaće sebje samoho je wěsćiši puć k Bohu dyžli hłuboke wědomostne wuslědźowanje. —

Dokelž pak so mnozy prócuja bóle wo to, zo bychu něšto wědźeli, hač wo to, zo bychu derje žiwi byli; tohodla so často myla a njepřinjesu skoro žaneho abo jeno mało płodu.

Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

*

„Pój, witaj nałčco!"

Kiž so šwérnje lubo maju,
Wuwaju rad hromadźe.
Mjes sobu so derje znaju:
w dźele, horju, bjesadźe!

Tak spěwaju Serbja a so jich hłós wjele po tom słowjuła. Wulke konzerty „Swjatka serbskich spěwn. towarstwow" tak rad wopytuja, so by pohlednył nas pschi składnosći nasymišleho konzerta „Króna" pschemała ja sadtwy požadanych. Kak je to wschěch spěwarjow swjeseliło! Kak su so w duschi radowali, so jich róbni bratřa a sotry tak lubuja! Haj radostnje wutrohy su so z nowa z jich pilnym dirigentami k dźelu nałi. Pitnje su wuknyli krasne serbske sadtwy, so bychu tymčasnje, brinčasnje, klinčasnje swojim lubym do wutroby, ronile do dusche, tam płódnu rolu a lubosć k serbskemu ludej namakałoj. Hač na najmjeńsche pschecza a požadanja su dźiwali pschi sarjadowanju bliskjeho konzerta. Wamělske solistiske mozy su dobyli sa dobry sluk we Lužicy. Schtó njeby rad witał kuj. Rut Krawcez, kuj. Hanku Lawcez, kuj. Leschawiz, kt. schulskeho direktora Hanku, wučerja Scheder a naschoho sadtwoneho mischtra Bjarnata Krawca? Schtó njeby był dźakowny njepróniwemu hłosu dirigentej k. wusch. wučerjej Stodeńkej? Nam tschepota wutroba, hdyž na to pomyslimy, so budźemy jich dyrbjeć mnu parowacz. Se dźakom horjaze wutroby jich witamy stajnje, hdyž jich wuhladamy mjes nami, hdyž wobdźiwamy jich wumělstwo! Sdawnemu kolej je so nowa wóz pschidobyła, kiž s lubosće k naschemu malemu narodej, se srudoby pak nad naschim bółtom k nam Serbam pschichwata. To je Sstowjan, hławny husłeř kujes prof. Juraj Kasamek. Wón budźe naš wokschewicz z pruhsami k. raja hudźby. Njeje to, jako by chzyło nałčco so dobycz do wutrobow serbskeho ludu a hłóncško se slotymi pruhami chzyło sbudźicz wscho drěmacze k nowemu žiwjenju. Kaž wěnz najrjeńschich kwětkow sda so nam šwjedženski porjad, kiž „Swjatk serbskich spěwarjow" nam wobradźi. Tuž bjes dźiwa, hdyž nam pschiwpiskaju: „Pójcze, witajcze nałčco!" My młodźi a stari, šwérni k šwojomu ludej, wschitcy budźemy chwatacz šrjedu 20. haprieje do Budyschina do „Króny na tutón krasny šwjedźeń! Ssobustorhnjecz chzemy wschěch kutkich w městach a na wjsach! Pjetnicz chzemy kaso „Króny" hač do poslednjeho kuckika. Sastup je, honj dźiwamy na wulkotne wězy, kiž so poschcza, jara niski. Neje słyschcze budźa po konzercze darmo! Sastupce kiscziki na-prènje městno wudadźa so jenoh we wobmjesowanej liczbje sa tych, kiž chzedźa sebi městno wjacze swěsćicz, tuž radźimy, je sebi hórsy kupicz. Druhe městna (schorunja k sedźenju) wudadźa so w nmaločze, wšo moženy też tu kóždemu radkicz, dźiwajo na wulki nawal na wječornu pohladnu, je sebi dopołdnja kupicz tam, hdźež najwschitk Wam pischeradźi, kiž wuhladacze na poslednjej stronje dźenjnischich „Sserb. Now." — Sserbja, hotry, bratřja, wschitcy pódźemy na konzert swojasa serbskich spěwn. towarstwow „Pój, witaj nałčco! Hdyž bjeli njeńamy sastupnu charku dopołdnja kupili, kupimy sebi ju wječor pschi pokładni, pschetoh wulki spěwny konzert njechamy pschepasać! To bychmy zgle ličo so polom njesali, hdyž bychu druhi pschezo sajo powědali, kak rjenje je było!

*

Posedźenje předsydstwa a wubjerka „Domowiny"

w Radworju 6. haprieje 1927.

Pschedsydstwo a wubjerk „Domowiny" woimě sajdźenu šrjedu pola Schmitkez w Radworju zhromadźitnu, na kotrejž se sastupjerjemi Radworšćiskich serbskich towarstwow wuradźowanje wo sětušchim wschotowarstwowskim słesće. Po powitanju knjesa pschedsydy wuttwori so schérschi a lokalny wubjerk za słet, do kotrehož hłuscheja pschedsydstwo „Domowiny" a župy „Michała Hórnika", sastupjerjo zyrkwje a schule a wschěch Radworšćiskich serbskich towarstwow, kaž też starostia „Ssokoła" a wjesnjanosta. Ma-li pak so słet derje poradźicz, dyrbja so hišcheje ludźo namakacz, kotřiž kobudźełaju a šwjedženi sarjadowacz pomhaja. Zyle wěsće njebudże na tajtich šwérnych Sserbach w Radworšći wosładje pobrachowacz. Lokalny a dźěławy wubjerk chze so hnydom do dźěła dacz, so njeby njetrjebawschi so czaš słonił. Wschě wujednanja a wobsełe pschesza słčka dla njech so sapóščelu pschedbydze: knjesej farařej Schewczikej do Khrósćicz.

Namołwjamy wschěch dobrych Sserbow, so bychu so wschitcy horkiwje wobdźělili na tutej wulkej kraśnej manifestacji, naschcu Sserbstwa a tak zyłemu šwěrej pokasali, so hišcheje Sserbja su, kotřiž po wschu, wot šwojich wótzow namrětym, w starej luboscji a šwérje hromadźe stoja. Wobsebje wotkniti wo sarjadowanju słeta so hišcheje wschěm naschim šerbskim towarstwam pschipósćelu.

Chzeli z cesesenych towarstwow so žane w šwjedženskim czahu z wupyschenym wosom atd. wobdźělicz, schtož by jara rjenje było, njech so na hornju adrešu wobroczi.

Dale jednasche so wo sekretariacze. Wobsedźerstwo „Domowiny" je so wot dotalnscho sekretara, knjesa dra. Schleza pschewodalo, runje tak też pokładnja.

Sekretarike dźe a wukonjetaj w tu chwilu kk. wučerj Pjetasch w Khrósćicach a župan Krjeczmar w Budyschinje. Pożlednischi ma kóždu sobotu wot 3—5 pop. w Sserbskim Domje sa nasche towarstwa rěczny hodźinu. Nowy pokładnik je k. Wojnar w Sserbskej banzy, kotrehoz maju so wschitke pschinoschki na nowe konto wotedawaj. Sa towarstwa je wón wschędnje k rěczam.

*

— **Wo wjedze.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 728. hygrometer 0, najwyschscha dnjowa czopłota 12 stopp. po C. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer + 1, najnišicha temperatura w nozy 4 stop. czopłoty. — Wjedrarinje měnja, so njewobstajnje wjedro dale wobkhowawamy. Ale schtyrjeza je dale na rjane schasa a wot wječerawscheho je rjenje a šudno. Po powěsćach wjedrarinjow su niżiny a wyschiny wschelako nad Europu wupschestrjene. Tuž njeje mózno, z wěstosću prajicz, kak so wjedro dale wutwje. Rano bě Czichimichał sajo wo wšy a naš je šwojim wołanjom scherjesche. Jutsje njedźelu palmarum abo bołmonczku słónczko 5,17 sthadża a so 6,47 thowa. Měsacz bě do połnosy 11,39 sthadża a so pop. 3,09 thowa. Naš wjedrawrutstojny měni, so šmějemy na nowy tydźeń rele wjedro:

Njedźelu: Rjenje
Póndźelu: mutno.
Wutoru: maczenje.
Sšrjedu: šmuno.
Schtwórtk: wětrojte.
Pjatk: wětrojte, so wuwjedri.
Ssobotu: rjenje.

Po njebjitkich šmanjenjach a khodźenju hwězdow:
Njedźelu 10. 4.: Straschny dźeń sa dźeći a dobry počink
Póndźelu 11. 4.: Dobry sa domjaznosć, wopyty a wobthod.
Wutoru 12. 4.: leborunja.
Sšrjedu 13. 4.: Dobry dźeń sa duchownych prózowarjow.
Schtwórtk 14. 4.: Dobry sa ratarjow, hórnikow a podźemskich dźěłaczerjow.
Pjatk 15. 4.: To žame a sa wunamakarjow a inženěrow.
Ssobotu 16. 4.: Straschny dźeń sa dźeći a dobry počink.

— **Budyschći jutrowny hermank je so dźenja sapoczał.** Po šymnych dešczowjitych a wětrojtych dnjach so słónczko dźenja rjenje šmějwa na hermanskich ludźi. Wustajerjow a pschedawarjow je tón króć wjele do Budyschina pschišło. Na Zitnych wukach, Sserbskich hrjebjach, Hłownym torhošczu, Schulisej haśy a Lawskich hrjebjach knjeji žiwy wobthad. Na Tśelniku kiwaju karussele, cźumpele a druhe wustajeńske a hrajerske budy, tam so wobzbje njedźelu dźěći a młodźi ludźo pocźerja, tola też někotrykuli starschi cźłowjek žebi tam wjesołe žiwjenje rad wobhlada. Dźenja so bołu bě wjele wjesnjanow na hermanku. Wschelazy maju wschak to a tamne nutne wobstaracz, dokelž je jutsje njedźelu we wjele wobdadach formularija. — Też tydźeńske wiki běchu derje wopytane. Prožatow bě so wjele pschiwjeło. Butra so dźenja derje pschedawasche a płaczesche swjetscha 1,10 hr., jeja płaczachu 9—10 pj., twaroh 25 pj. Na hnśazej śiejesche dźenja jara wjele ludźi s lišjatami, wone pak so w płaczisnje popuschczište, płaczachu nětdźe 2,30 hacz 2,60 hr. Na seleninowych wikach bywa powschitkowny wobras s kóždym tydźenjom nałetnischi. Mjes jenotlliwymi śiejischczanmi pokasuja so kwětki. Ssolowjowe šadźenki płaczachu kopa 50 hacz 70 pj., punt cźerwjenoho kala 18 pj., běłeho 15 pj., zyble 15 pj., morchwje 15 pj., cźerwjeneje rěpy 15 pj., rjetkeje 20 pj., jědźoweje łobody (Spinat) 25 pj., rjewjenja (Rhabarber) 30 pj., hłojcka kwětkoteho kala płaczeschе 20 hacz 70 pj., jabłuka 15 hacz 35 pj. po punesc, běrny, 10 puntow 60—65 pj., łany wolij, litr 1,80 hr.

— **Budyschśe haptuki** su wschědne dny hacz do 7 h. wjecźor wotewrjene, njedźelu wak samknjene. Nózym słužbu a njedźelu wotewrjene na jenoš jena haptyka s měsacznym wotměnjenjom. W haprieji je to Dwórnischczowa haptyka na Bismarkowej dróhy.

— **Sšwětowny panorama w Budyschinje** pschi Lawskej wóźi pokasuje tónle tydźeń do jutrow kraśnu serijn z Tirolskeje, mjenujcz **połodnische Karwendelske a Wettersteinske hory.** Wulkotne wobrazy wo pschirodse su wobsebje wotmenjnjace a rjane. Dźiwje schkałoby, hobrske klaliska a skalne scźeny, łśy a doły, wotkrućenjeja so na wulkotne a woprawdźe wokschewjace waschnje. Puczowanje napocźnje so njedałoko Innsbrucka a wjedze pjches Zirl, Seefeld do Wettersteinskich horow a dale do Karwendelskeho dola. Mózemy kóždemu poručecz, so by sebi kraśnosć šwérby w horach wobhladał.

— **Sozialnym rentnarjam** wupłaczuje so podpjera sa měsac haprieju šrjedu, 13. haprieje 1927, dop. wot ½9 hacz ½1 hodź. w Sssejmowni.

— **Najstarschi Budyschśi měschczan,** knjes samkarśi mischtr Gustav Naumann šwjeczi jutśi njedźelu, 10. haprieje, šwoje 94. narodniny. Wón narodźi so 10. haprieje 1833 jako šyn samkarśkeho mischtra Naumanna, kiž běsche ſ Połcźanizy do Budyschina pschicźahnył. Wón nawukny nanowe rjemjeslo a bu w lěcze 1862 ſ mischtrom.

— **Sšawna dźělowa saradźerńa ja Budyschin a wokolinu.** W měsazu měrzu je so liczba dźěłaconjeměrjow, kotřiž podpjeru dostawachu, wo 21 procentow (984) sniżiła, najwjetschi podźěł na tom maju wšy ſ 32,40 proz. (555), město pak mózesche jenoš 14,45 proz. (429) sapłacz. Kóżdy měsazu dostawasche podpjeru w měsze Budyschinje 2539 (1624 muzśich a 915 žónskich) a na wjach 1158 (952 muzśich a 206 žónskich), we wokrjeżu dozyka 3697 wobzobu. So je so połoženje na dźěłowych wikach we rospraunym měsazu połěpschiło zaleži najprjedy na tom, so ſu wschitcy

Nanoso a synoso.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

82] (Pokračowanje.)

„Ty naš wopuschczišći... Ty naš wopuschczišich, luby bratśe!" wón sapocza, „žamo so rosumi, so nig na dołhi cźaš; tola njeje mózno, so bych Cźi njerozumjał, so ja... so my... kak jara ja.. kak jara my... Haj w tom je zyle hubjenstwo, so my Ruskjo njemóžemy rěcźecz „Speech"! Arkadijo, rěcź tola ty."

„Ně wschak, papascha, ja njezhym pschihotowany."

„A zhym znadź je jara derje pschihotował! Sstrótka a prosto, luby bratśe, dowol, so Tebje wobzimam, wschitko najlěpsche Tebi pscheju, a wrócź so k nam prawje bórzy jako!"

Pawel Petrowicź so je wschěmi wobzimasche, so wě, też ſ Mitju. Fenicźny wón nimo toho też ruki wokoschi, kotruž wona jemu hišcheze trochu njelepje poda. Hdyž bě wospjet nalaty błótkeſ wupił, wupraji ſ hłubokim zdychnjenjom: „Budźćze tu šbožowni, moji pschećelźo! Farewell!"

Tale jendźelska wopuschka pschešerjuny so njewobkedźowana; wschitcy pschitomni wschak běchu jara hnuczi.

„K wopomnjezu na Basarowa", schepny Katja šwojemu muzej do wucha, a pschisitorcźi žebi ſ nim. Arkadij tłóczeſche jej město wotmołwy ruku. Ale wón so njeżwaji, wótźe pschipitk wunjeſeſ.

S tym by so zdało, so je powědaczicźka kónz? Tola žnano žebi něchtóžkuli ſ cźitarjow pschese šhonicź, schto cźinja nětkole, haj runje nětkole, wschelake tu njenowane wobroby. My radźimbe tole pschece dopjelnimy.

Anna Sergejewna je so njedawno wudawa, niż derje po luboscji, ale po pschešwědczenju, na jedneho ſ pschichodnych ruskich dźěławych muži, na jara mudreho prawisnika, je zbowarnym praktiſkim smyſłom, ſ twjerdej wolu a wulkej rěcźnikowoſcu, — na hišcheze mkodeho cźłowjeka, dobreho ale lódźhynneho we wobthadźenju. Wonaj ſtaj hromadźe we wullej pschesjedźiwosći žiwaj, a bożiwitaj so napołdźeku do šboža, trjebaj do luboscze. Wjeſchowka X je wumrěła, a na šamžnem dniu šmjerce bě hižo sabyta. Kirſanowaj, nan a šyn, sašpodlicźataj so w Marijnje. Jeju hospodarſtwo so połěpſchuje. Arkadij je šo se schwarnym hospodarjom ſtał, a „ferma" (lubło) wunoſcha hižo doſcź dobre dołhody.

Nikolaj Petrowicź je šo je šmjerzom* ſtał a prozuje so ſe wſchěmi mozami šwoje sastojnſtwo derje sastawacz. Wón jěždźi njepjeſtawajcy po šwojim wotrjeżu, měwa wulke rěcze; pschetoż je toho měnjenja, so je nuſnje trěbne, burikow „k rosumej pschiwjeſcź", to rěka, ſ cźaſoſćichim wobſpytowanjom jednych a famjeſ šlowow jich do wostudkoſcze pschiwjeſcź. Tola, ſ prawodu prajeno, njeporadźi so jemu ani rosſaſnjenych knjezich ſemjanow, kotřiž wo „manzipation" to pschinje wurjechaju, to ſ melancholiju rěcza (wurjekuju „an" pſches nóſ), ani njeſdźěłanych ſemjenjow, kotřiž njebjarbiſke ſakkiwaju „tutón mounzipation", ſeſpokojeſ. Sa tych a ſa tamnych je wón pschenujehli. —

Katerinje Sergejewnje je šo šynk Kolja narodźił, a Mitja je hižo zyły hódź, tiž derje běha a też pěknje powěda. — Fenicźka, nětko Feodosja Nikolajewna, nimo nuza a Mitji nikoho tak njekubuje kaž šwoju pschichodnu dźowku, a hdyž šo ta ſa klawěr šyda, to najradſcho zyły dźeń wot njeje njeſwoteždże. Nochcemy też na Pětra Nikolajewicza zyle posabyć. Tón je hišcheze wjele bóle ſtupdnitich šo ſtał a dla šwojeje waznoſcze hišcheze bóle nasdaczišći, ale to

* „Mirovoj pośrednik", — nowowutworjene ſastojnſtwo, kotrež měſeſche mjes druhim tón samér, šwady, nastawace da ſběhnjenja robocžanſtwa mjes burami a jich prjedawſchimi knjezimi, wujednawacz, — potajkim je něſchto podobne naſchemu šmjerzej abo „měrowemu pośrednikej".

(Skónczenje ſcźehuje.)

dźom khětro tvaricź počeľt, ſ czimż nětdże 500 twarſkich dźełaczerjow (nimo nuſowych dźełaczerjow) dźeło namaka. Liczba dźełopytazych ſtuji ſo tež wo 160 rataſkich dźiwjanſkich mozoľow. Tež w industriji a pichemnyſe dźełaczerjow pſchijimachu, byrnjež tež w ſnadnym wobſahu. Tola ſ měſtnami dyrbjachu ſaſo blidarjow a ſedlarjow ſ dźela puſchczicź. W běhu měſaza możeſche ſo 594 wozowam dźeło wobſtaracź, nimo toho pſchipokaſa ſo 238 dźełoniezmerjam nuſowe dźeło w měſeze a na wżach. Dźełowa ſaradźerńa na dźełopytazych wſchech powolanjow. Niedy ſo tohodla wſtſe pſiſone měſta Sſalowej dźełowej ſaradźernſ w Budyſchinje na Hrodowſej haży 10 (telefon 2861) wotſjewja.

— **Pſchi torhanju popjeloweje jamy ſnjeſbożił.** Pjatk dopoldnja ½9 hodźin ſta ſo na Tſelaniſej drohi 26 cźeźle njeſbożo. Murjeriſki polěr ſ Khelna popjelowmu ſtorhaſche. Wón bě ſebi na ſaminu tſěchu ſaſtł, kotraž ſe wulkich zementowych platow wobſtejeſeſche (tři běchu nětże pod metra ſchěroke a 12 zm. tołſte). Polěr ſo pſches płaty pſchekama a ſlama ſebi prawu nohu nje kolena a nabi ſebi do ſtowy wulku ranu. Sſobuſtawy Budyſchſkeje dobrowólneje ſanitetneje kolony poſtſicźnu ſnjeſbożenemu prěnju pomoz a dowjeſeſchu jeho na to do Měſchczańſkeje khorownje.

— **Krajnoſtawiſka banka w Budyſchinje** wuphaczuje dźeľ Luźiſkich ſaſtawnych liſtow (Pfandbriefe), ſerijow II a IV. ſ 12 prozentami.

— **Jndiſko-afrikanſka wuſtajeńza na Budyſchſtim hermanku.** Na ſtěľniku wotměje ſo tale wuſtajeńza. Jeje měſicźel nam piſa: Tole wulkotne pſchedewſaſze pokaſaſe njewſchědne ſwěrſaſa we wulkej mnohoſeſi, kaſkuľ dotal hiſchcze widźeſ a njemóžachmy. Tam pſchedſtaja ſo 50 krododilow, alligatorow (feſchczeľzow) a kaimanow (na ſchczuki podobnych krokodilow). Senſazija pak woſtanje hobrźi krokodil ſe ſwojimi 40 mlodymi. 1000 hr. doſtanje, ſchtóż móże dopokazaſ, ſo je nětchto podobnego hdy w zoologiſkej ſahrodze widźał. Ale też hobrźke hady, płóſchaſi (mórſte cźerty) a druhe njewſchědne ſwěrſaſa ſu tam widźeſ. To je hjes dwěla wuſtajeńza, kiž ſebi wulku ľedźbliwoſeſ ſaſłuži.

— **Paduſchſtwo.** W nozy ſ ſobotu bu ſe kedźbnoſcźin a rańoſcźu volizajſeſu ſaſtojnika 24-ľětny ſkładowſki dźełaczeſ ſ Budyſchina ſajaty, dokeľ bě ſo do hermanſkeje budy kamaſ a ſ njeje wſeſchu ſćěnu popriſanzow kradnył.

— **Sćěrpnoſtwo.** Na reklamowym połpje, kiž na Zitnych wikach ſteji, bu w nozy k 3. hapreli 4 reklamowe ſchtrejfy ſ kamjenjenjemi rozbiti. Wotnoſija ſtóſnikow wuſłědźi, woni ſu tjo 18-ľěti tudomni pachoſo, kotriž wudawaja, ſo ſu njeſnjekźownoſtniſow w pjanoſeſi ſkućili.

— **Kradnyli ſu** 2. 4. 27, dop. nokot 11 hodź. na Zitnych wikach muźaze kolo ſnamki „Erika“ ſ cźornymi kroſnami, żoltymi ſnjenami, cźornymi ſchtrejfami a blademi, horjeſhibnjene wobſkło ſ cźornymi papowymi pſchimadłomaj, cźmnobrunnym kožanym ſedłom, Torpedoſkim ſamoběžnom, pedalomaj ſ ſ mijenji. We wobſonne ſdźelenja proſhy kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje.

— **Sſwinjazy mór** je wudyrił mjes ſwinjemi rycźerſkubleraja Gerharda Hetzera w Dolnjej Klinije.

S **Konjez** pola Kubſchicy. Sſawny puć ſ Nowych Porſchcź do Kunſchcź a Konjez ſo dla nakupowanja na Konjezańſkich honach wot 11. hacź do 14. hapreľe ſalwóri. Jěſdny wobſhad pokaſuje ſo na Kubſchicy.

S **Wóſtrowza.** Po naſtkim njewjedźe mějeſche Riſa wulku wodu. Dźeľ łukow bě ſaſo powodźeny. Wulkeje wody dla dyrbjachu też ſ twarjenjom żeleſniſkich kolijow ſa daſaſtołowu ſtaku pſchi tudomnym dworniſchczu pſheſtaraſ.

Se **Sſmjeczeľez.** Paduſchſtwa dźeń a bóle pſchiběraja we naſchej wokolinje. W nozy wot ſrjedy na ſchtwórtk běchu ſebi throbli paduſchi na ſtatok tudomneho ratarja Rjeńcza wotbladali. Wobſtarawſchi ſebi pſchihódny pſchiſtup ſ hódźam, wotwjedźechu woni ſ njeje hnydom krowu. Ale tón raſ ſo njeſtrašnikoſo njemóžachu dołho dobyta wjeſeſeſcź. Nasajtra ſawolana policija po kŕótkim wuſpjeſchnym ſlědźenju truźe prawn cźěr ſpěſcźi a kradźene ſtoźe też woprawdźe ſone jeneho wobſtarja w Hórkach nadeńdźe. Wobkradnjeny wobſkedźeſ ma krutwu liźo ſaſo.

S **Kamjenza.** W tudomnej Halbachez ſkale ſnjeſboži 22 ľětny ſkałar Sſchóna ſ Kamjenza. Wón ſo wobſtarny a delepadże a krani ſo w mjeſnowożu a ſebi ſchiju hnuk. Jeho dyrbjachu do khorownje dowjeſeſ.

S **Wóſporka.** Tudomny pſchekupz Ota Franza ſwjeceſeje ſchtwórtk ſe ſwojej mandźelſkej ſléborny wotk. Jako ſobuſtawſej mužſkeho ſpěwneho towarſtwa a dobrowólneje wobwjeſowje woberu ſo jubilarej a jeho mandźelſkej ſe ſtowy mjenowanju towarſtwow wſchelake poczeſćowanja dośtachu.

S **Sźelſkeho.** Naſcha cźiſka holanſka wjeſ ſnota ſrjedu popoldnju njenadźijcy wyſoki wopyt. So bychu ſebi kraſinu ſa Sprjewinu ſawjeru, kotraž ma ſo pſchi naſchej wjeſi pſchiprawiſcź, wobſkładali, pſchijědźechu w ſchtyrjoch automobilach pod wjedniſtwom kujeſa kralneho twarſkeho radźeńela, knježeſſtwowego radźeńela Johna, kujes knježeſſtwowy preſident Frankfurtſkeho wokrjeſa a 15 dalſich kujeſa Frankfurtſkeho a Wrótźławſkeho knježeſſtwa, brandenburgſkeho prowinzialneho ſejma, kaž też nětkoſi kujeſa ſ Błótow. Kaž ſo ſda, ſo jednanja wo ſawjerje dale powedu. Jako běchu ſo kujeſa w Kulliſchcej hoſcźenju pobyliſi, wopuſcźichu ſaſo naſtke wjeſ.

Se **Schwrjowjom** pola Wochos. Pjatk rano ½4 hodź. w domſkim thźěrzarja Petrika ſ pjećimjenom Hottaja woheń wudyri. Wón rosćeri ſo ruźe a pſchewobroczi domſke a hródź do popiela. Domſke běſche drjewjane a ſe ſlomu kryte, hródź pak maſziwna. Kat je woheń naſtał, njehodźeſche ſo dotal wuſtźeźicź. Mlodaj Petrikez manudźelſkaj ſo pomérnje pyſdże wohnja dohladaſchtaj. Muſ ſtoczi ſ woknom won. Zona pak ſo wopali, jako ſe ſwojim ſe palazeho ſo twarjenja thwalaſche. S domjazeje nadobny njemóžachu nicźo dale wulkhowacź, hcź poſlescźo a też nětchto pjenjez, kotrejż poſdźiſcźo wjazy namalacź njemóžachu. Kruwy běchu też ſ hródże ſpuſchczeli. Na pomoz pſchikhwatachu też wohnjowa wobora ſ Luźca, wona pak niczo wjazy wulkhowacź njemóżeſche. Brózeń ſo njeje ſobu ſpaliła, dokeľ trochu ſdalena wot domſkeho ſteji. Petrik ma niſko ſawěſćźene.

S **Niſkeje.** Rektor Schindler w Bolkenhainje we Schleſiſkej je ſo wot 1. hapreľe 1927 ſa komiſarſkeho ſarjadnika Rösbórkeho ſchulſkeho dohladowarſkeho wokrjeſa poſtajił. Knjez Schindler je ſwoje laſtojnſtwo hižom naſtupił a bydli w Niſkej.

S **Kiſchiſchowa.** Saudjenu njedźelu ſmrdźeſche woſrjeſnu dróhowu wothladowaſ Dietzner w Czetowje ſe ſwojej mandźelſkej ſ wutrobnym wobdźelenjom zyłeje wokſady a jeho pſchedſtajeneje wyſchnoſeſe ſtoty kwaſ ſwjeźeźicź. Knježne radźićeſſtwo pſchepoda jemu wuměſtku ſbożepſcheſazu adreſu a ſaraſ jubilejſki dopomnjeniſki pjenjez. Niedźiwajcy ſwojich 77 ľět ſłuha jubilaſ hiſchcze ſwěrnu ſwojeho laſtojnſtwa.

S **Frizowego Gaja** pola Hródka. Saudźene dny je we pinzy jeneho tudomneho wobydlerja paduch wobſtał a je nětkotre konſerwowne ſchkleńcy ſ kołbażu a ſyſu kradnył. Winza běſche ſ patentnym wiſazym ſamkom ſamknjena. Samk a wokna po paduſchſtwje wobſchkodźene njeběchu, tak drje je paduch kluce ſebi ſteri měł. Dokeľ ſu ſo we wokolnych wſach podobne paduſchſtwa ſtale, drje je to ſamžny paduch, kiž we wokolinje thodźo kradnje. Sa nim pak hiſchcze janeho ſlěda nimaju.

S **Khoćebuza.** Pjatk dopoldnja ½12 hodź. ſta ſo we naſchim měſeze njeſboże, kiž je dźiwaja na ſwójbu, kotruż potrjeſchi, jara wobſarowaſ. Rózeſ Barlinſkeje a Lożoweje dróhi rólowarſki wóz 12 ľětneho ſchulerja Notteboma ſe Württembergſkeje pſchejědże. Hólza dyrbjachu do měſcźańſkeje khorownje dowjeſeſ. S nim jara ſle ſteji, dokeľ je ſo ſmutkach cźežko ſranił. Snježeſoženi ſchulerjo, kiž je ſwojej mazerju poka ſwojeho dźeda a wotoli w khocebuſkim pſcheſchybywaſche, je ſtyn jeneho wiſchſcheho měſcźanſkeho muża

Wulke hermanske předawanje

žonjacych mantlow / holčacych mantlow / žonjacych wo-
blekow / holčacych woblekow / žonjacych woblekowych
suknjow / holčacych woblekowych suknjow / bluzow

Tunje płaćizny!

mantlow do dešća / mantlow
do procha / gumijow. mantlow
kosmičkatych mantlow

Najlěpše kajkostne twory
Najwjetši wubjerk
Najtuńše płaćizny

Tunje płaćizny!

To prawe namakaće pola mje

Jan Jurij Pahn ◆ w Budyšinje

na Hłownem torhošću Telefon 3637 rózk Žitneje hasy

Zwjazk serbskich spěwanskich towarstwow.

Pój, witaj naležco!

Serbski koncert srjedu 20. jutrownika 1927

wječor w ½8 hodź. w sali „Krony" w Budyšinje.

Sobuskutkowarjo:

Rut Krawcec (sopran), Hanka Krawcec (alt), Měranka Lešawic (recitacije), Prof. Juraj Kazamek z Koblenca n. Rh. (husle), direktar Kurt Hanka (tenor), Rudolf Seder (bas). — Wulki měšany khór: Hr. dirigent Jurij Słodeńk. Při klidle: Kral. hudźb. direktor Bjarnat Krawc. — Pyšny bal z narodn. rejemi.

Wotewrjenje pokładnje: ½7 hodź. Započatk z dypkom ½8 hodź.

Zastup płaći: 1. městno (čisłowane) 2.50 hr., 2. městno 1.50 hr. z dawkom. Reje su darmo! Zastupne khartki su dostać: w Serbskej kniharni w Serbskim Domje, pola Herm. Jeremiasa (Kěžorska dróha) a J. Guder (Seminarska dróha).

Hłowna zhromadź. Maćicy Serbskeje

budže **jutrownu srjedu, 20. jutrownika 1927, pop. ½3 hodź. w Budyšinje.**

*

Porjad:

1. Powitanje; 2. Rozprawy; 3. Počesćowanje někotrych sobustawow; 4. Přednošk; 5. Nekrologi.

Wšěch sobustawow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Je-li chceće sebi k naležu, k jutram nowy kłobuk abo nowu čapku kupić, tak činće to za čas

wulkotneho hermanskeho předawanja

pola firmy pjelsćinoweho doma Arthur Flegel nasl. w Budyšinje, na Kěžorskej drózy 6. Namakaće tam krasne a praktiske pacholace a mužace kłobuki w nowočasnych barbach a formach hižo wot 4.— hr. sem. Njeje to woprawdže tunjo? Dokelž je wašnje, zo kóždy k jutram nowy kłobuk nosy, by to zmylk był, njebyšće-li tuteje składnosće wužił.

Wšě šulske knihi

dostanjeće derje a tunjo we Serb. kniharni w Budyšinje

Mam wulku dźělbu něšto čěrnych

cigarow

w płaćiznje cyle wosebje znižene a předawam, tak dołho hač skład dosaha, cyle wosebje tunjo:

čo. 280	„Kapitano"		
		štuka	20 pj.
čo. 367	„Monitor"	„	20 „
čo. 293	„Orobia"	„	15 „
čo. 267	„Graciosas"	„	15 „
čo 289	„Nobila"	„	15 „
čo. 365	„Conferenz"	„	15 „
čo. 303	„Lopec"	„	15 „
čo. 385	„Senado"	„	15 „
čo. 349	„Rio-Grande"	„	15 „
čo. 352	„Import" (Felix)	„	12 „
		„	12 „

Otto Sachse
w Budyšinje
na Znutřk. Lawskej hasy 1 při Kupnicy.

Njedźelu mam wotewrjene

a poskićam nowe mužace a hólčace woblekl, žonjace woblekl z płokajomneje židy we wulkim wubjerku a wšelake kmotřace dary.

Zonjace woblekl wot 2 60 hr. sem.

Jan Haješ we Łazu.

Zhromadne Drježdźanske Serb. towarstwo

wuhotuja **sobotu 30. haprleje 1927**

walporowy wječor

w Žurli Ballhaus na Budyšskej drózy.

Wšě přećelja a znaći so wutrobnje přeprošuja.

Z Wochoz

Njedźelu, 10. t. m. wječor we 8 hodź. budže we hosćencu **„K Hindenburkej"**

serbski nabožinski přednošk

Rěčnik: P. A. Krawčik.

Zastup darmo! Serbja su wutrobnje witani!

Swětowy panorama

w Budyšinje na Lawsk. hasy při Lawsk. wěži njedźelu 10. hač do soboty 16. 4. **w južnych Kurwendlskich a Wettersteinskich horach** (Tirol).

Wuporjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, čiśće a tunjo = spěšne zhotowjenje = lite, hozdźikowane, Ago

„Fähle"
Schuhwarenhaus
Bautzen Äussere Lauengasse 31

Přejeće sebi dobre znamkowe koło?

tak kupujće sebi Seidel a Naumann-

jězdne koło

Seidel a Naumann šijace mašiny a **jene mužace jězdne koło** poskića

C. Handrik w Radworju čo. 3

wikowarnja z jězdnymi kołami. Wuporjedźerni

K hermankej

Džěćace woblekl, žonjace woblekl, židźane kapy, sportske kłobuki, žonjace kłobuki, prynceske suknje, šaty, žonjace kholowy z gumijowym paskom, nohajcy.

Dobre tworyl Tunje płaćizny!

Walter Noebel
w Budyšinje
na Bohatej hasy 14

Prof. dr. Hess
zapućuje
hač do kónca haprleje.

1. přiloha k čisłu 84

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 9. haprieje 1927

Ke konfirmaciji.

W evangelikej zyrkwi je stare waschnje, so Bohmončłu młodźi kschesćijenjo žo po dlešchej wucžbje we kschesćijanskich wěrnoschach při šwjedženskich Božich kłužbach do šednoczeństwa zyrkwje pschiwoschu. Hospodarske wobstejnosche pak žu ſ wjetscha sawinowałe, so tuto požohnowanje, kotrež ſa mnohe dźeczi wosnamjenja wuſtup ſe schule a sastup do hospodarskeho žiwjenja, žo jich na jenej njedźeli w měrzu stawa. Starschi a pschiwuſni konfirmandow wobdźěla žo na tutym šwjedženju a pscheſa jim to naſkersche pschi tutym wotrěſnu žiwjenja. Sa mnohich młodych kschesćijanow žu a wostanu tute šwjedženske hodźinki dopomnjenka ſa zyłe žiwjenje. Ale ſa druhich šu tute wokomiki jenicke w jich senſtem pschehonwanju. W naschim khwatnym czaſu nimaja ani hodźinki czaſa ſa ſmutskowne ſhromadźenje, khubicheje mužizny a rjemjenarſkeja zyroby ſa ſwoju duſchu.

Hołzy w čornej drascze, tu a tam hišchże w ſerbſkej narodnej, a hołzy ſ kwěcželkom w kneſlowej dźerzy pokaſaja nam, ſo wopjet czrjóda nadźije pokneje młodźiny ſtónczníte dny dźeſcheſatſtwa wopuſchcza. Nětko ſapocżina žo thutne žiwjenje a bnrnjeż w thudnych thěłkach bydliłi. Prjedy mějeſchtaj jich łubaj ſtarſchej nastajnje na wocžomaj a ſchitkatſchtaj jich. Młodźina na ſtónczke we wutrobach. Bornjeż ſchula troſchku hodźinku ſkoteje ſwobodny pschikrótſchika, tola ſhywaſche hišchcze czaſa k pryſłam a khupoſczam. Nětko žu tute rózajte dny nimo, thutnoſcz žiwjeńſka ſo ſapocżina. Pschesemy jeno, ſo bychu tuczi młodźi Seerbja tež ſwojemu narodej zwěrni woſtali. Dźeczaze hraje žu nimo, nětko rěka dźełacł a ſpěwacz a ſwětne a duchowne bohatſtwa roſmnożicz.

Konfirmazija je woprawdźe ſwójbny ſwjedżeń. Se blika a ſ daloka pschikhadźeja ſnaczi a pschecżelo a pscheja młodym kſchesćijanam ſkoło a wobdaria jich, kotrymž pschichod. ach tak cżemny pschedleži. Starſchi prosicha, ſo bychu jich dźeczi pschezo prawe a dobre puczе thodźiłe. Nječzi cżorny woblek wo khutnoſczi žiwjenja, dha je ſo tutón dżeń ſe ſaſtarſkeho hižo ſ ſwětłami a wěnzami ſwjecził. Tak ſcżěhuje ſwjatoczńoſcz w ſwójbnich truhach młodeho kſchesćijana wot ſwjedżeńſkich hodźinow w zyrkwi do hołka žiwjeńſkeho, do wojowanja wo dalſchi dóńt.

Njech wſchě tute ſacżiſchcze na konfirmaziſtim dnju dołhe doby žiwjenja pſchetraja. Wu młodźi kſchesćiſtienjo. dopomnjcze žo prawje huſto na tute ſkoſowne hodźinki, hdyż wam duchowny w maczeńſej rěczi taſke pokiwy na puczˊ ſ žiwjeńſki dawaſche. Mějcze ſo po nich. Potom budże wam tutón rjany dżeń pokaſowaŕ ſa waſche ſuke žiwjenje a pschiniese wam ſkoło ſa czaſ a wěczność.

Krótka zahorjenosć.

Bołmončzku, 10. jutrownika 1927.

To je jara ſahorjena cżrjóda, khż wot Wołijowej gory pſches Zedronſki dół cżehnje horje ſ Jerusalemej! Jeſuſa Nazarethſkeho we ſwojej ſrjedźiſnje. W Bołmonjkej cżiłoſczi khadu jemu draſty na puczˊ. Bołmionj, wot kotrejež tuta njedźela mjeno „Bołmončzła“ doła, mjetaju pod jeho ſwěrjatko. To je kral, khż ſwój pschikhad ſwjeczi. Hacz ł Templowemu namještu je ſlyſchecz ſuſt a wokanje roſhorjenych cżrjódow. Saſtróżeni ſtuſcha ludowi wjednizy ſtkawjaze ſtkowa, kotrež nowemu kraſej policzejeja: „Hoſiana ſynej Dawidowemu! Khwaleny a cżeſczeny budź, khż pschikhadża w Knjeſowym mjenje! Hoſianna we wyſokoſczach!“

Krótka ſahorjenosć, khż nima tracża a mozy! Bołmončzka ſteji na proſy martrowneho tódženja. Jenoż nekotre dny hiſchcze a ſtamſny lud woła hidu: „Khrižujcze jeho!“ a ſacżiſkuje w ſahorjenoſczi ſwojeho najwjetſcheho dobroczerja, ſwojeho Sbóſnika.

Kak huſto ſo tuto drama we ſwěcże wopetuje, ſo ſo „Hoſianna“ do „Khrižuj jeho“ pschewobrocži, ſo krótka ſahorjenoſcz pſcheſtaje do bjesdźaknoſcze, haj ſamo do hidy! To ſo ſtawa, hdyż ſkawnemu a cżeſczowanemu ſo wſcho wuſpěſchnje njeporadźi. To je tragiſti dóńt wulkich w ſtawiſnach. A w małym wo nicžo hinak njeje. Hdyż ſo nuſa pokaluje, pſchestanje ſahorjenoſcz, ſhubi ſo wěra. Bohužeł je to cżłowjeſke waſchnje, druhemu wſchu winu na njeſbožu pschijapěcz. Ssami na ſo woni njemyſła.

A Bohu njeńdże ſo hinak. W ſhožownych dnjach ſo lohay ſpěwa: „Sſo Bohu dżakujmy!“ Ale w cżeſkich cżaſach khnczi to każ hrożenje: „Njeje Boha!“ To je krótka ſahorjenoſcz, każ khwalbny kerluſch ſaſpěwa. Woprawdźita wěra a wěrna ſwěra tak lohzy ſo njeſhubitej.

Widźimy dźenſa wjeſkoku cżrjódu młodych cżiłkych cżłowjekow, kotſiž w naſchich dnjach, wołzeje pak na dźenſniſchej njedźeli ł wottarjej pſchijłupja a ſłubja: „Dam Tebi, mój Bożo, ſ nowa cżeſko, duſchu a wutrobu ſa wopor!“ A mnohich, mnohich widźimy, każ ſpěſchnje ſabychu, ſchtoż ł ſich ſkoło a měrej tnje, kotſiž w ſhožu a hubjeńſtwje wěru ſaprěchu a tak ſami ſo, dowěru k žiwjenju a mó ſhubichu. Wbohi cżłowjekoja!

Schtoż je nam nuſne, niż krótka ſahorjenoſcz, khż roſtecżi, każ pluwy we wětſiku, ale ſ wěra, ſpjina ſwěra napiſcheſo Bohu a cżłowjekam, kotraż hakle ſo w nuſy a hubjeńſtwje ſo prawa a kruta każ ſtała pokaſuje. Schtoż naſchemu ſerbſkemu ludej wěru, nadźiju a luboſcz do wutroby a duſche ſaſchcżipuje, twari Sserbow pschichod. Tón to ſamóże, khż Bołmončzku do Jerusalema cżehnjeſche a Wulki piatk wumrě. Wón bješche ſwěrny hacż do ſmjercże. Dawa też tym ſwěru, kotſiž dowěrliwje k niemu ſteja.

Kak ſtejachu ſpwy w Sakſkej ſpočatk haprieje?

We ſwojej łětuſchej rosprawje wo ſnywach w Sakſkej wojſewja Statiſtiſti krajny hamt tole:

Naſymſke ſnywy ſu thěſtro njejenajke. W ułzinach a runinach ſu wone ſ wjetſcha ſymu pſchetraże, ani ſo bychu wjetſchu ſchkodu poczerpiłe, jenoż pódnſiſche njemrinjenje na nahe pola je na nekotrych měſtnach trochu ſe ſchkodu bnko. Ale na wyſchinach a w hórſtich kraſinach je ſnjnje wotmeńjaze wjedro — wo dnjo cżopke ſtónczko a w nozy ſmjerſki — ſnwam ſara ſeſchkodźiko. Powſchitkownej pak też tu ſnywy ſymne, njeſpěchódne wjedro ſaźneho nalécża derje pschětrachu, tłi běchu bjes ſchkody pſches ſymu pschiſchłe. Syma ſeſchkodźi bóle taſkim ſnywam, khż běchu ſo w naſymje mało wumiłe, to pſaczi wołzeje wo rożaŋ. Dokelż móżeſche ſo naſymſka ſożka dła mokreho naſymſkeho wjedra a dła mokreho ſněha hubjenje wumicż a dokelż je napoſledk ſchlinki, khż po zyłym kraju nadeſdżechmy, jara ſchkodźachu, dyrbjachu ſ měſtnami hižo naſymu ſ nowa ſnycż a w nalécżu dyrbja jo wſchelazy tatarjo też hiſchcze cżiniczˊ. S ſzykeho kraja pak pſchiſidu powěſcże, ſo je naczińiena rożka ſymu wjele lépje pſchétraka, hacż njenamočena. Naſymſka pſcheńża ſteji powſchitkownje lépje hacż rożа, wołzeje w runinach. S wyſchſchich hórſtich kraſinow pak ſo też w rědłich pſcheńzach powě. Powſchitkownje łétſa mokre pola ſa naſymſke ſnywy njejſu pſchihódne byłe. Naſymſki jecżmjeń a raps runje każ pſcheńża krénżo hacż derje ſtejitaj, pola rożki móże pak ſo w pſchereſtu wo ſrénjej rożaŋ rěczeczˊ. Jara dobre bésche ſa ſnywy, khż ſu ſymu hubjenje pſchétrałe, rjane mře měrzłe wjedro. Djeczel ſe pod ſymu jenoż w ſnadnym wobſahu cżetpiˊ. Tola njemóżeſche ſo dobry mjenowacż, dokelż djeczelowe pola wjele blakow pokaſuja, ſchtoż wěſo ſdźěła na tym leżi, ſo je loni żito leżcżo, ſ dźěła pak blaki pſches djeczeloweho raka naſtanu. Wjele djeczela pak je w ſymje na mokrich polach wumokało. Tu a tam cżerpjeſche cżerwjenu djeczel, wołzeje pak infarnotiſti djeczel pod ſuchimi ſmjerkami. Djeczel a luzerna ſtaj na wſchelakich měſtnach khětro ſerſawej, na tym pak je też mokra naſymna wina. Też łuki pod mokrum naſymſkim wjedrom ſara cżerpjachu. Hdyż ſa wotbéżenje wody na dokahaże waſchnje poſkarane niese, buchu łuki bahnojte, ſakiſane, na nich ſakehny ſo tiſkała njewuſchna trawa. Wone ſu tohodła na wjele měſtnach hiſchcze jara wrócżo. Jenoż na ſuchich kraſinach poczinaju ſo hižo ſelenicż. Sa nałętnimi ſnywami ſu w runinach ſahe ſapoczeli, dokelż běſche wjedro pſchihódne a rola pſchijomna. Wšo dyrbjachu ſ měſtnami deſchczow dła ſ nałętnim dżełom ſaſo pſchekacż. Jako ſchłódniki nadeńdżemy myſche w naſymſkich ſnwach a w dźeczelu, ſ měſtnami ſamo tóiſcho. Nicht woranju ſu rólniju hižo prénje meiſke brukt namakali. Na łukach tocżachu łétſa knoty khětro ſara. Młodym ſnywam pak wróny thětro ſeſchkodźichu.

Sa Sakſku wulicżi Statiſtiſti krajny hamt ſcżěhowaze pſcherěſkowe liczby wo ſteinifcheżu ſnywow (1 wosnamjenja ſara dobre, 2 dobre, 3 ſrénje, 4 ſłabe a 5 ſara hubjene a ſłabe): Sa naſymku pſcheńzu 2,4 (2.6) ſa naſymſku rożku 3,0 (2,7), ſa naſymſki jeczmjeń 2.4 (2,4); ſa raps 2,5 (2.5); ſa djeczel 2.6 (3.1); ſa luzernu 2,5 (2,7); ſa powodźowane łuki 2,6 (2.9); ſa druhe łuki 2,8 (2,9). Liczby w ſpinkach poczahuja ſo na ſtaw w haprieji 1926.

Z wuhladka Serbſkeho Domu.

Nałéżo pſchikhadża,
Rupk tón ſo puka.
Sadyˊ ſe ſ błoczika
Zijaſtka ſuka.

O kajka nježnoſcz, kajka luboſcz rěczi ſ tutych krótkich ſłowow, na kajku kraſnoſcz naſ dopomnja a kak cżinja naſ kažднymu na wſcho, ſchtoż nam nałéżo dawa. Schtó cżuje ſnadź doma ſedżo wottacż abo ſ wokniſchka kukacż na wſcho, ſchtoż ſo w měſtſczańſkich murjach ſtawa. Nicżo noweho ſo tu podałko njeje, khiba ſo wſchě nowiny ſ 1. haprieju ſwojich cżitarjow na nětajke waſchnje do haprieji pójłaczu. Też naſche „Sserbſke Nowiny“ policzejſchu wſchelake taſke kuſkaczki a worjeſchki a ſawdźeje njejſu nikomu w ſo dla leżo wostałe. Hort dyrbi běcż, dokelż je ł najſkerſchim lekarjom cżeſkich muſkłow, wutorhnje cżłowjeka ſ hłubiny cżiny, do kotrejež ſo nóri.

Tuż won ſ nami ſ wuſtich měſtſczańſkich murjow: Witajmy „nałéżo“! Kak khnczi a brinczi nam tuto ſłowcżko we wuſchomaj, kak dobywa ſo do duſche, ju woſchewja. Zunjo ſpěwa wěſił. Sſłónczne prjeni łéhaju ſo na ſemju na młodnu ſelenu ſtrowrbu, kosčho nětne prénje ſmětki, każ kukaju wczijpnje do ſwěta. Radoſtny cżiſkot praczaſtkow naſ wita. Wšejeże pluſkotaju ſokmicżli ma'eje rěczki, dale do herbiſcheho kraja, cżuju ſo wuſzwobodżene ſe ſymſtich putow. Mżiki a bibaſti wuhladamy pſchi brjózkach. Na kecżtach a ſchtomach ſjewja ſo kopjeſchka, ſtrachocżiwje pak ſo hłcżeke ł halożkam pſchituleju, ſo bojo, ſo moſy ſmjerſk je pſchekwapicż. A hlej, tam pſched domczkom w ſahrodźy kcżeja ſijaſki, krokuſki, a ſyrotki. Kajka kraſnoſcz! Se ſelenych łopjenow kuka módra kwětka ſe ſołtym małym ſtónczkom ſrjedża: każ naſětne njebjo. S waha powita naſleżo, hdyż wětſi ju majka, ł njej ſej hraika.

Cżłowjecże, wotchcżaj wſcho, ſchtoż cżeje puta. Sserěbaj do ſwojeje łacżneje duſche naſětnju kraſnoſcz. Budź ſwobodny. Sslecż ſo ſhabat wſchědnoſcze a wotewri duſchu, wócżka pſchirodże. Krótki je naſch żiwjeńſki běh. Młodźina wyſka a ſtała, wjeſeli ſo naléża. Starz cżaſa zeḃażeje wutrowby na prénje ſłónczne pruhi, ſo bychu hrěſe jemu ſtare ſtawy, ſo bychu troſchku pobonite krew, tak pomału ſo ronjazu we żilach. Wón chże won ſe ſtwy, naſętnju wón ſo ſo ſrěbacż, jómu hišchcże ſo wjeſeliczˊ nad pſchirodu, wotucżajeż k nowemu żiwjenju, pſchetoż jeho żiwjeńſczo haſcha. Hacż hiſchcże jene naléżo docżako? Sſuſnódźiż hſrcżi ſpěwaju naſętnje ſpěvy, ſ waha wuklinczą w dalinje. Jómu, haj jómu...

Spěw nóri ſo do wutroby, wabi, kraſni, ſawyſka — ſapłaka. Spěw wotewrja duſchu a roni do njeje ſkoło, njeſmérne poſkadu, khż żiwjenje dari. Spěw wobwěnżuje łubоſtnje, miłoſtnje ranu, ſ kotrejež kapnu poſłednje kapki krwe.

*

„Pój, witaj naléżo!“ tak pſchiwokaju wſchěm Sserbam też ſerbſku ſpěwarjo, khż chodża ſrjedu, 20. haprieje we Krónje w Budyſchinſke rjany ſpěwny ſwjedżeń wuhotowacż. Pilnje dźełaju, ſpěwaju. Sſłakmne mogy ſu dobyli, ſo ſtychnuły dospołnałe kwalnoſcze naſchich ſpěwnych prózowarjow? Naſch haj. prajmy ſ hordoſczu naſch miſchtr kral. hudźbny direktor Kramz. Jeho bźu kudźerjamu błowu ſnajemy a ſ jeho wumělſkeho ſamożenja poběhnje njeſaprahnite ſkoło do naſchich łacżnych wutrobow. Skawny ſłowjanſki wumělz. k. profeſor dr. Kaſarnek ſe Koblenza nad Rh., pſchiſtwarata k nam Sserbam, ſo by na huſtkach łahrat ſe ſładbow hudźby ſławnych ſłowjanſkich wumělzow a komponiſtow. Sšotry, bratija! To budże ſaſo kraſny ſerbſki ſwjedżeń! Diſchcze żiwe pominamy wſchě faſchke konzerty ſe ſwojej rjanoſcu a ſpowoſnym ſtomjenjom luboſcze k narodej. Kak cżiniemy ſo na tutych naſchich ſerbſkich konzertach ſkoło mjes ſwojimi, mjes ſwojimi rodnym ludom. Kak ſamykamy ſ naſchimi ſpěwarjemi a pſchi ſerbſkej rejży ſo ſ nimi ſamjeſelimy. Kak napjecż ſłuchamy wſchěm wumělſkim poſtiſcżenjam a ſ kajkeje dźaſneje wutroby hłuchmy jim rułu ſtóczˊi ſa jich luboſcz k wężu. Pomni horzeho dźaka we wutrobje wróczichmy ſo ſtajnje dom a pomnichmy ſchérokeho ſkribjeja hłownego dirigenta, knjeſa wyſchſchego wuczerja Sſtodeńka. Na ſwój ſkribjet wosmje ſebi won wjele, ale ſwoje dźeło tej hacż na poſledni dypt wulzu khwalobnje pſchewjedże. Naſch dźaſ ſamóżemy wſchěm prózowarjam jenoż ſ tym naſhódniſcho wupraji, hdyż „Krónu“ pjelnimy hacż na poſlednje měſtno dnja 20. haprieje pſchi „Wulkim ſpěwnym konzerże“ — „Pój, witaj naléżo!“

Hdyż ſo ſpěwa róża kcżiwa,
wócżko radoſcze ſo ſmėiwa;
ſpěw nam dyrcże kraſni
ſenſke mroki ſaſni,
ſiwjenje nam wěnzuje,
kwětki ſcżele na puczе!

Bratſka ſwěra, ſerbſka wě...
ſe ſpěwa ſo mózne cżéra.
Spěw naſ towaríſchnje,
duſche ſjednocżuje,
wěrnu luboſcz wubudża,
plecże ſwjaſti pſchecżeſtiwa!

Měrčin — čušlak.

(Wobras ſe wběr.)

Tak dołho hacż je ſe ſchule, je hižo nadoſcż tak mjenowanych kriminalnych romanow cżitał. Bywali ſo jemu pſchiležnoſcż poſkicżała, by rad rółu „tajneho“ hrał. Pſchi tym dyrbiſch na rózdu maliczkoſcż tedźhowacż, dokelż Kamjeńki nóſ měcż a ſ nim też prawje cżſuchlicż.

A woprawdże, pſchiležnoſcż tu bé. Niż, ſo by wuſtedźił, ſchtó Leńzy na żeńtwu kaſo, ſchtoż hižo jemu dawno we hłowje thodźił. Hdyż ſtuchi, ſo je Sſuſodej kozor hižo dwaj dnjej prjecż, naſtaji ſo ł nim a ſim wobtruczˊ, ſo wucżuſchłi, hdże je kozor wołkaˊ. Je dżiwo dosczˊ kaſtich cżſuchłazych wěſkow — w jeho rjemjeſłe ſo praji dedektiwnych — cżitał w romanach. A woprascha ſo ſtuſeda, hacż njeſmě wéż do rukow wſacż.

„Ty by hył wuſt“, mehi ſtuſoð, „ale moje dła, jeli wucżuſchłich, dołżanjeſch tolеł.“

Měrczin je ranjeny, ale tohodła połny wjeſela, je tola prěni praktiſti pad, khż je ſo jemu woprawdże pſchepodał. Prascha ſo to a tamne, hdy je kozor prjecż pſchiſchoł, hacż je tuczˊny hnk, kak ſu ł nim rěczeli ſkerbiti abo nėmſti), hacż bé jara pleńczitu a druhe a dże domoſ. Pokrabnje macżeri jedyn ſlėkowny a dóńdże ſej ke klamarjej no notizu knižku. Prędku napiſa: „Kriminalna knižka Měrczina Czuſchlaka — privatneho dedektiva.“ Na druhu ſtronu: „Prėnt pad“ ſa napiſmo a ſ brientom ſcżehnje ſimuhu prėki. „Burezom je ſo kozor ſhubił“. A ſaſo ſimuhu ſpody. „Wſchelake pokaſli“: Wběche khětro wukormjeny, ſchėrny, bėſche pſched dwėmaj dnjomaj za wjeczor hiſchcże doma (potajkim frjedu wjeczor), bė pleńczaty a dasche ſo wot kóżdeho popadnnczˊ, khż ſerbſki ſ nim rėczeſche. Mošebje ſtuchſaſche na ſłowo: Wół, moja miżka, wół! W bróżni, kólni abo hewak nihdże na dworje njeje. Sſu hižo jeho wokali. —

Takle — a nėtkole nėkajſi ſłėd namakacż. Tucżny a pleńczatny? Aha, ma hižo, wė ſej powhacż. Toho ſu powandli a ſeżrali. Khóts mėch a łucżmo, nieże ſej ham myſlik, jo ſe taiki wumakany dedektiw. Lėdy bė wėżtu do horſkeje dostaż a hižo je ju ſtoro wuſtėdźił. Mózno, ſo najbóle pſchekłepany kollega na tule myſſi pſchiſchoł njeboh. Tón by trafſ vo wėſiż ju hanjaſ ,wſchėk kutn a dėry pſchehladał a pſchecżiſuchlił a by jeho pytał. Najprjedy poła ſuſeda, potom naſſerje na polach, w błiſtim lėſu a Bóh wė hdże hiſchcże. Nė, nė — tak njeleży njeſmėrčh jako cżuſchlak bycż a dėſacż. Myſlicż, wótrie mnėſicż. S najmjeńſcheje malickoſcże dnrbliſch ſei nėchto wſacż. Pohudźowacż. Wójmidło k wójmidle pſchidawacż a tak njemyſleny rieczas wutmoricż. A to je wola naſcheho

Měrčina hórzy hotowe. S lohkoscu je to wuskusichil a smischtrowak. Tučny — pleničaty — popadnjeny — sexany. A nětko poprachuje jenoż hischcze posledne wójmidko: Schtó je to byk? Wschédny czlowjek njeby so dale wumasał a by stał kaž wol psched nowymi wrotami. Haj, to je ta wężka: Tajki dedektiw dyrbi je wschémi pjanni schczuwany byc, dyrbi logiku myslicz, jej praschenja stajecz, na kotrez jej jadyn druhi myslik njeby. A tuto praschenje je jemu runje na myśle pschischło. Tu so wo to jedna: Schtó zerje wo wjzy kócki, pży a wícheho scherba? Na koho zu w taiskich padach hizo tukali? Wotmołwa na to njeje czežka. Skoro kóżde dżeczo wo wjzy wé, so Schedlescheke krawz w tym naituapanju czisty njeje.

Hizo chze zej Měrčin po toleć běżeć. Tola ně, woprawdżity dedektiw zej dwoje a tioje donokasy nahromadzi, prjedy hacz rozbuchadko prażnje. Nadobo druha ideja! Jutsje je njedżela. Mózno je, so krawz zej kozora hizo k jutsiscemu w pónoż pschihotuje a pjecze, so by Wótmonczku nescicho dobre k hrymsanju měł.

A njedżelu krótko do wobjeda dże Czuschkałez Měrčin k Schidleschkezom. Nan so da praschecz, schto takle jedyn wschédny łaz placzi.

Woprawdże — „tajny" ma zbożo. W kachlach so pjecze a prasta. „Och, wonja pak pola Wasr rjenje, krawzo, Wy drje sażo ju : kóczku pjeczecze, ha—ha—ha?"

„Skoro sy shudał, tón ras je kozor. Njechajch zobu jeżcz? Hyndom sapocznamy. To drje niewěrich? Pohladaj jenoż!" A da Měrčinej do pónoże pohladacz. Woprawdże, Měrčin widżi w njej sadnjej nogu.

„Hdżeha macze toho khadlu jow?" woprascha so zule pschipódła a wutrobicze. „Haj, to so njepschecrabżi", śmeże so nasch krawz. Nicżo wo to, Měrčin wé, schtoż chanische wędżecz a wopuschczi khwatnje Schidleschkez dom.

Zuku njedżelu myslił a myślł a skónczuje pschinóże jemu Czischinskeho myśl. Wschi czmiczny natyka zej měch stranych drabow, pokradnje nanez mjelczo jenu hriwnu, drascżi so, każ by chzuk na masseradu hadrlumpow hicz, sczini zej thornaż horje a czapku sczehnje zej pisches wuschi a dże ke krawzej. Hdyż je thwilku pschi zich pkocze dożakał, woprawdże pschidże Schidleschko won a dże do kólnje po wuhło. Nastajnje thodżi na śmerti po tepjenje.

Měrčin dże na njeho a potaji śwój hkóż: „Dobry wjeczor! Nimacze kanitlaze, kosaze, pżyczze, kocze a druhe koże?"

„Schto, taikle mały pjerach kupuje koże, a to hischcze njedżelu?"

„Mój nan tamnu pokoju wży wottklepuje. Nó, kajke je?"

Krawz stupi hłubscho do kólnje a wuczehnje koju. „Je wschak hischcze trochu czerstwa, żym hakle ju wczera nacżahnył. Schto dha daich, chzu najprjedy wędżecz?"

„Tu, jenu zoku hriwnu!" Hnydom je dejtu tnkny ju do měcha a prjecz je, każ by ś cżapku wo scżenu dyrił. Hnydom na pucż k Burezom. Hurra, toleć je sażkużeny.

Czi skoro sa możne njedżerża. Ale jim wschó nadrobnje rospowěda, kak je żo měło. Wschitzy żo pożmėwkuja. A hdyż chze sa najważnischi dopokas koju ś měcha wuczahnyć, rjeknu Burez nan: „Pohladaj jenoż najprjedy spody kachli." Tam żedżesche mjenujcy nasch kozor wo mérze a żerje koju wot kolbażu. Wésche khétro wuhłódnjeny. Holzy běchu jeho por dnjow do bérnjazeje pinzy sażinike.

Měrčin żo je żwojej kanitlazej koju wohażbjeny domoj nastaji. Je żo żakożnje blamérowak. Ale myślł żej, by-li woprawdże pad tak byk, by tola prawy śled namakał. A hordże sapisze do żwojich notizowych knižkow: „Wrěni pod je żo wujażnił." Snadź jemu wospjet żo jażni, so sa dedektiwa stworjeny njeje. Wjeżny czuschlak!

Swójbne powěsće.

Sslubjenaj: Margareta Kawallig a Richard Zschummel w Budyschinje.

Semrěli: Maks Kilian w Dobruschi, 30 lět. — Bertha Friedlerjowa rodż. Mücke w Budyschinje. — Bertha Lorenzowa rodż. Richterez w Kamjenzu.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Njedżelu Palmarum, 10. haprleje 1927.

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ½8 hodź. farar Menda a pschip. w 12 hodź. farar Grose prědowanje.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Grose żwj. wotkasanje a dop. w 9 hodź. prědowanje. Sbérka sa nasch dom dżeci.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodżina sa njedżelnicze.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farar Berg w Ev. towarschowni biblisku hodżinu.

Sérjedu wjeczor we 8 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi zyrkwinski konzert Barlinskeho statneho a domskeho khóra pod nawjedowanjom kujeja profesora Huga Rüdela, (solisc Horst Schneider).

Biblisti wjeczor duchownego prim. Fröhlicha sjedu w Tuchorskej zyrkwi wupadnje.

Selenu schtwórtk wjeczor we 6 hodź. ma w Pětrowskej zyrkwi duchowny primarius Fröhlich spowědź a żwjate wotkasanje.

Zyrkwinske powěsće sa żwjaty Czichi pjatk wosebiwja żo na nowy tydżeń.

Tydżenscku służbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Berg a w Marijnej-Marczinej zyrkwi farar Grose.

S Malescheez.

Wolmożnżku dop. ½9 hodź. rěmska a w 10 hodź. serbska konfirmazija.

S Rakez.

Sbérka, njedżelu Palmarum, je sa naschu zyrkez.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyschinje. — Za lokalny dźél a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźél: Arnošt Bart w Brěžanach. — Za nawěsćki: O. Janak w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 9. haprleje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2135	100 pólsk. markow	—
jendżelski punt	20,462	100 česksk. krónow	12,474
10 śwjedz. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,505

Berlinska burza wczera swoju dżeławosc. se sesłabjenymi kursami zawoża. W běhu dnje pak so kursy wschelakich efektow znowa skrucichu. Nowa statna pożeżonka wczera w kursu znowa wo ¾ proz. spadny. Privatny kurs bé hischcze wo dalsche pol prozenta nischi a staji żo na 89¾ proz. Tehodla bé na burzy walke spodżiwanje.

Produktowe wiki njepschinjeżechu wczera żanych pschemenjenjow żitnych placzisnow : towarzacom rożi. Ta 5 np. pschihodżi. Jeje njebż pschewjele na wikach. Ju pak też jara njepożadachu. Zentnar placiesche

w wczera w Drježdżanach (sadż pondżelu):

pschenicy 73 kg. 13,20—13,55 hr. (13,20—13,55 hr.)
pschenicy 69 kg. 12,60—12,85 hr. (12,60—12,85 hr.)
rożki 69 kg. 13—13,25 hr. (13—13,25 hr.)
rożki 66 kg. 12,35—12,65 hr. (12,35—12,65 hr.)
nalétnjeho jeczmjenja 11,90—12,35 hr. (11,90 hr. hacz 12,65 hr.,
nasymskeho jeczmjenja 10,75—11,75 hr. (10,75 hr. hacz 11,75 hr.)
wowsa 11,10—11,45 hr. (11,10—11,45 hr.)

w Berlinje:

pschenicy 13,35—13,55 hr., rożki 12,55 hr. hacz 12,80 hr., jeczmjenja nalétnjeho hr. 10,90—12,25 hr., nasymskeho 9,60 hacz 10,25 hr., wowsa 10,40—10,80 hr.,

schtwórtk w Kamjenzu:

pschenicy 12,50—13 hr., rożki 12,50 hacz 12,75 hr., jeczmjenja nalétnjeho 11,75 hacz 12,30 hr., nasymskeho 10,50—11,50 hr., wowsa 9,75—10,50 hr., bérny pak 4,80—5,30 hr.,

w Shorjelcu:

pschenicy 12—13,80 hr., rożki 12,50—13 hr nalétnjeho jeczmjenja 11—12,70 hr., sa wowsu 9,60—10,80 hr., bérny 4 hr.,

w termińowym wikowanju:

sa meju: pschenicy 14,20 hr., rożki 12,92½ hacz 12,87½ hr., wowsa 10,75—10,72½ hriwnow,
sa julij: pschenicy 14,07½ hr., rożki 12,45 hacz 12,40 hr.,
sa september: pschenicy 13,03½ hr., rożki pak 11,40 hr.,

Wiki schtwórtk w Kamjenzu.

Butra 2—2,10 hr., twaroh 30 pj., jeja 9—10 pj. a lowjase mjaso 0,90—1,20 hr., cżelaze 1,10—1,30 hr., skopjace 1,20—1,30 hr., swinjace 0,90—1,20 hr., pleczina hora 1,50—2 hr., polcz kuschowy 1,20—1,50 hr., schmalz 1,20 hr., sluz 1,60—1,70 hr., schczuki 1—1,10 hr. karpy 1 hr., młode hołbje 0,90—1 hr., kury 3—3,50 hr., khapony 2,50—3 hr., kaczki (punt) 1,40—1,60 hr., marchej 10—15 pj., jabłna koboda 35—40 pj., kwétkaty kal 1,20—1,60 hr., czerwjeny 15 pj., bély 8 pj., bolotej ketzk 15—20 pj., zybła 15 pj., bérny zentnar 6,50 hr., jabłuka 40—60 pj.

Swinjaze wiki schtwórtk w Khorżebuzu.

Na swinjaze wiki tam běchu pschihnali 1261 proßatow a 156 běhakow. Te placiachu

proßata:

małe	8—12 hr.
srénje	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:

małe	22—40 hr.
srénje	40—65 hr.
wulke	65—90 hr.

Swinje hubjenje běchu.

Wiki wuzitkowcho stotu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 648 dójkow a knježelnych krunow, wola, 8 bykow, 18 próżnikow, 141 cżelatow, 535 koni.

Młode dójki a knježelne krawy placzachu:

1. kajkosce 480—600 hr.
2. kajkosce 300—480 hr.
3. kajkosce 260—300 hr.

Sdružene jałowzy:

1. kajkosce 350—490 hr.
2. kajkosce 220—280 hr.

Wubrany rjany skót bé hischcze drożschi. Skót z wjasanju a ke kormjenju po zentnarju żiweje wahi 40 hr. hacz 48 hr. Konje sa tym hacz běchu 200—1200 hr. Wiki pomalku dżechu.

Wiki sadżenu żrjedu we Slym Komorowje.

Butra 2,10 hr., jeja 10—11 pj., cżerwjeny kal 15 pj., bély 12½ pj., kwétkaty kal 25—35 pj., jabłna koboda 22½ pj., bolotej ketzk 20 pj., selerij 30—40 pj., rapunzli 60 pj., retchej 30 pj., zybła 20 pj., k żadżenju 1 hr., jabłuka 35 pj.

Na pschedań:

Kury Wyandottske w Biskopizach, Nowowěsczańska dr. cżo. 19 II.
Kóń w Hródku, Barschczowska dróha 17.
Schijazej maschinje w Hródku, Fr.-Bertowa haża 24a.
Běhaki, Franka na Zibowje, Telefon 3982.
Wół 5-létny w Maleschezach 22.
Libjata w Sdżéri 8.
Krowa żuckelna do cżahanja : Trußezach 11; wyżokożuckelna w Lubosu 16 pola Lubija; w Němskich Paßlizach, Berndt; mjes 3 na wubjerk w Stachowje 37; młoda w Koffernje 11; w Horach 19 pola Wojerez.
Jeja k nażadżowanju kurjaze, Frenzel, jahrodnik w Śmilnej.

Ptschitalitcz pytaja:

Pjekatskeho, Teich w Kamjenzu, Kloschtrska haża 5.
Dżowku, Karaß we Lojowje 17; we Wojerezach, Bahnhofstr. 341.
Tischlerjerja, Stein w Lutoborju pola Hródka.
Świnjaku, Hünlichowa w Bjerwałdże.
Holzu do domu hosćeńz „K złotemu lawiz" w Biskowizach; Tarnowez, konditorzja w Hródku, Drježdżanska dróha cżo. 51; Boesigowa, Drježdżanska dr. 40 w Hródku; Richtowa haża 1 w Hródku; Redlichowa, Friedrichowa haża cżo. 4.

Ssudnijzy na pschesażowanje,

pondżelu 11. haprleje 1927:

w Brěžnje pola Kamjenza w hosćencu „K němskemu khežorej" elektr. lampa, blido, schpihel a wobrasaj dop. we 9 hodź.;
we Wulkich Sożarach w hosćencu pschi zyrkwi dop. we 10 hodź. płokaza maschina,
w Kulowje dop. w 2 hodź. w hosćencu „K tschom krónam": wolmjane kosche, żonjaze khabaty, dżeżaze khołowy, piano, nalcżniski cżażnik,
w Delnim Wujesdże wutoru 12. haprleje dop. w 9 hodź. we Wawerez hosćencu schijaza maschina, meble a wschelaki koleśarski cżapor.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dżensa dop. ¾11 hodź.: Wobrot wostanje żnadny, pschi wczerawschich placzisnach ¾12 hodź.: Każ psched hodżinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg howaz 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	8. 4.	7. 4.		8. 4.	7. 4.
Pšenca	267-271	267-271	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	251-256	252 257	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	218-245	218-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jačmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	16-17,00	15-16,50
wows	208-216	208-216	zeradelia	22-25,00	22-25,00
kukurica	178-182	178-182	raps wosušk	15,60	15,60
pšenć. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosušk.	19-20,00	20-20,00
ržana muka	34-37,75	34-36,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14 25	14,25	bérnj. kruški	30-30,30	30-30,50
ržane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,55-2,00	2,65-3,10
raps	—	—	ržana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšeńcna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	28 32,00	30-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluski	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdżanska burza.

Pšenca	264-271	bérnjace kružki	31,50-32,00
rožka	260-265	pšeńć. wotruby	13,60-14,60
nalétni jačmjeń	238-253	ržane wotruby	14,00-15,50
nazymsk. jačmjeń	215-235	pšeńcna muka	45,50-47,50
wows	222-229	ržana muka	40,50-42,00
čorwjeny dźećel	246-258	woka	29,00-30,00
raps	310-315	pjeluski	28,00-29,00
kukurica (Mais)	181-186	hróch	30,00-37,00
suche truhanćki	13-13,80	cokrowe truh.	18,50-20,50

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

9. haprl. 1927 po hamtskim postajenju.
Wšé płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniż. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,80	2,40
Čelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,30	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńcna muka	1 „	0,52	0,60
Ržana muka	1 „	0,42	0,48
Khlěb	1 „	0,37	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,13	0,16
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połc	1 „	—	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,09	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

Wične płaćizny štwórtk 7. IV. Wšo po złotej hriwnje

	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca	12,25—13,00	12,75—13,40
Rožka	12,50—12,75	12,20—12,75
Ječmjeń	11,75—12,30	10,80—12,40
Wows	9,75—10,50	10,30—11,00
Syno	4,00—4,50	3,50—4,50
Słoma z maš. młóć.	2,00—2,50	1,40—1,60
Słoma k zasłanju	1,75—2,20	
Słoma z ruku młóćena	2,50—3,00	1,80—2,00
Bérny pola ratarja, nowe	4,80—5,30	4,40—5,00
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	2,00—2,20	1,05—1,15
Jeja	0,09—0,10	0,09—0,10
Přeńcne wotruby	—	7,60—7,90
Ržane wotruby	—	7,60—8,00
Pšeńcna muka	—	22,00—22,75
Ržana muka	—	19,75—20,50
Prosata, wulke	—	—
„ srénje	16—26	—
małe	—	—

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialky we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! Pjenjezy so wupłaća tež pola agenturow! **Tresor!**

Štrykowansk. wołmu słomiaki na rožku por. tunjo **J. Erler**, Kromp. mosta

---

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lany, bleše běłeho wina bleše čefwjeneho wina** *sektowe blaše, wšě druhe blaše* po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na Hornćerśk. hasy 18 telefon 3427.

Gardiny

běłe a pisane **pol stores modern. wupušćenja za wokna** po wšěch płaćiznach poruča we wulkem wubjerku

Otto König

w Budyšinje při Mjasow. jětkach čo. 3.

K HERMANKEJ

wosebje přijomne poskićenje

rubišćow, šórcuchow, wołmjanych a židźanych jakow, muslinowych šórcuchow

wokřewjace krasne nowosće

Hobrski wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Alfons Schauseil

w Budyšinje

K jutrownemu jěchanju

w klóštrje Marijnej Hwězdźe a wokolnje

jutrownu njedźelu, 17. haprleje 1927 so jězby wot Budyšina do klóštrja Marijneje Hwězdy přidadźa:

wot Serbskeho Domu w Budyšinje					7.45	dopołdnja
"	"	"	"	"	10.15	"
"	"	"	"	"	11.00	"
"	"	"	"	"	11.30	"
"	"	"	"	"	12.00	"
"	"	"	"	"	1.00	popołdnju
"	"	"	"	"	1.30	"

Po skónčenju jěchanja stejitaj 2 wozaj k wrócójědźenju, kotrajž budźetaj po potrěbje hač do wječora jězdźić.

— Płaćizny po jězdnym tarifje —

Gardiny :-: story połstory za iutry

najwjetši wubjerk nowe rjane mustry solidne kajkosće

Julius Hartmann syn

w Budyšinje

na Znutřkownej Lawskej hasy

Kedźbu! Pódla swojeho třěchikryjeńskeho wobkhoda sym założił wobkhod za hornowcowe roły wšěch šórokowcow, kaž tež k tomu słušace naprawy, hloby za kruwy, žloby za konje, swinjace korta, korčka atd.

Max Pietschmann, třěchikryjerski mištr we Wulkej Dubrawje 52.

K hermankej w Budyšinje na Třělniku

Indo-Afrikanske wobhladanje

Najwjetše předewzaće tuteje družiny w cyłej Němskej ma žiwe zwěrjata ze wšěch kónc wšeho swěta! **50 žiwych krokodilow, aligatorow, kajmancow, hobrskich hadow, hłošakow (Meerkatel), armadillow, mrownikow, a druheho wjele.**

Nowe **Hobrski krokodil ze swojimi 40 młodymi** Nowe

kotrejž su so tu w jastwje wulahnyłe. — Najwjetša coologiska žadnosć.

K bohatemu wopytej tuteje wurjadnje wědomostneje wustajeńcy přećelnje přeprošuje **přejimowaćel**

Njedźelu, 10. haprleje, mam **wulki transport rańšopruskich młodych**

kruwow a jałojcow

jara tunjo na předań w hošćencu Emila Gneusa při dwórnišču w Njeswačidle

Herm. Priemel **Heinrich Jakubetz**

wikowańja z płahowańskim skotom.

Hermanske konjace, howjaze a swinjace wiki w Kulowje.

Wutoru, 12. haprleje 1927

Wulki wubjerk płahowanskeho a wužitkoweho skotu prěnjeje rjadownje.

Přihódna kupna składnosć. Přihódne přizamknjenje ze železnicu

---

Wšě družiny **hnojidłow** ma stajnje na składźe **Žitny dom w Kamjencu** wotnožka w Pančicach.

Wšě čišćeńske wěcy

-:- serbske a němske -:-

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, naćišće na listowe wobalki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, *přeprošenja, džakne khartki atd.* zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Staršа spušćomna **kołca** do ratarstwa so hnydom **wyta** Bliže zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin".

Jutrowna kołca so na mału žiwnosć pyta Zhonić we wud. „Serb. Nowin".

Kołcu do kuchiny w ratarstwje wobhonjenu, pyta **Löbnert** w Małym Wjelkowje.

Starši knjez **pyta hospozu** Poskićenja pod „D 37" na wud. „Serbskich Nowin".

Słomu a syno ma na předań Mich. Šmidk w Radworju.

---

20 centnarjow **jara dobreho syna** ma na předań Reich, wjednik wobkhoda w Radworju.

Wulki wubjerk trjebanych torniatrow, warjenskich sudobjow, pólnych blešow, khlěbowych sakow, šěrych jupow a wobleskow ma **Hermann Gedlich** w Budyšinje na Połnoćnej hasy 7.

K hermankej poskića kajkostny wot **kofcj** 3.20 hr. sem **Willy Krahl** w Budyšinje na Serb. hrjebj. 14 (prjedy Arnošt Krahl)

Kheža ze 4 kórcami pola blizko Radworja je hnydom na předań. Wšo dalše w Brěmjenju čo. 13.

Młoda sylna kruwa z dobreho splaha z 3. čelećom a najl. płahowanski **byk** 6 cent. čežki je na předań w **Parkowej korčmje w Nowej Wsy** pola Njeswačidła.

Rěžny skót so zamění.

Lěto stara jałojca je na předań we Wysokej čo. 7 pola Kubšic.

Rjane prosata su na předań w Psowjach čo. 18.

Symjeńtne běrny „Wolfmann" předawa **młyn w Kobjelni.**

Schubertec **najwjetše** **elektro-hobrske koło** je k hermankej **w Budyšinje na Třělniku**

Swoje česćene wotběrařstwo chcył na to kedźbne činić, zo sym wot znjezboženja zaso cyle wustrowjeny a skazanja zaso přijimuju.

Z počesćowanjom

J. Mietrach we Wujeźku

p. Pomorc/Zjawny dalokoročak we Wujeźku hamt Pomorcy

Derje kupuje

štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!!!

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu wotnožka w Pančicach.

Derježdźeršana zubčkata **młócaca mašina** a kamjentny **črótowanski młyn** „Beca" je tunjo na předań w Žywicach čo. 2 p. Lejna

---

Najlěpši čerstwy škreny **howjazy łój** punt po **60** pj. **Emil Stephan,** rózniski mištr w Budyšinje na Serbskich hrjebjach čo. 34 na Kóšorskej dróze čo. 18

Čekła čorna jamniska beja (Dackelhündin) krótkokosmata, na mjeno „Wachtel" postuchaca. Powěsć za myto na **koblarju we Wudworju** pola Worklec. Telefon Pančicy 218.

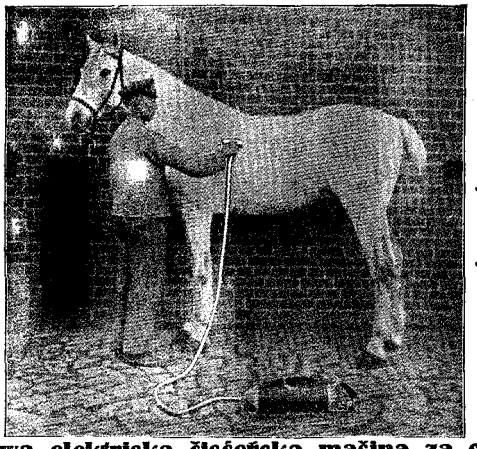
SAMEREIEN KF FURTELD UND GARTEN

Najlěpši čerwjeny dźećel
" šwedski dźećel
" běły dźećel
" Inkarnat - dźećel
" runklicowe symjo originalny Kirschec Ideal Eckendorfske hobrske waley, žołte a čefwjene. hroch, woku, pjeluški saradelu, symjeńtny maja, kaž wšitke druhe symjenja za polo a zahrodu poskića

Karl Preiser jun.

w Budyšinje

Elektrolux

Wysokosć techniki!

Wysoke wuznamjenjenja!

Wjele złotych medajlow!

Nowa elektriska čišćerska mašina za skót

Dajće sebi wot našeho zastojnika darmo a bjeze wšcho wjazanja pokazać, kak lohko a přijomnje so dźensa konje a howjazy skót z Elektroluxom čiści.

Elektrolux tow. z wobm. ruk.

Předawarnja w Budyšinje, Bergstrasse 2

Telefon 3641

Magnetny dom!

K hermankej!

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory

Serbow kupny dom

GÖRLITZER JOHANNES Hermann Schubert BAUTZEN

Serbow kupny dom

Wołmjane museliny a pisane židy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne poćehnjenje za kuntuše

pisany barchent za kuntuše

čorne wobsadki za kuntuše

pisane wobsadki a banty wokoło žiwota

wołmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne	**3.50**
hotowe kapy a banty za holcy .	**0.95**
čorne, běłe a różobarbne Moiréjowe banty	**2.50**

Dobre čehnie k sebi!

Mało trjebany kóskaty

jutrowny grat

je na předań

w Niebjelčicach čo. 38

K nalětnim wusywam

poručam:

Kulowe symjo (za běły a čerwjeny), **runkilcowe symjo** (za žołtu a čerwjenu Eckendorfsku), kaž

wšě družiny kwětkneho symjena,

Drježdźanske **cyblowe sadźenki a čerwjene dźećelowe symjo,**

wšě druhe symjenja za polo a do zahrodkow.

Jan Bjedrich w Kołazy

Bym Serb. — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach.

K wusywam

poručam

wšě wusywy za

polo a zahrodku

kaž wšelake družiny

dźećelowcho, trawneho a runkilcowcho symjenja

tež

symjenine cyble

wšo najlěpše, čerstwe, zaplodne kajkosće najtuńšo.

Hermann Lolk w Budyšinje

na Mjasowych wikach 20 **Telefon 2098**

Ložowe płachty

rjane běłe, 2¼ m dołhe, ſ pišanej kromu

ſa **3.50** hr.

Pożleduje tunje zyski ſo rospischedawaja, tohodla ſwatajće!

A. Kaſper, Burglehn 11

w Budyschinje.

Sprawne ſerbſke poſtužowanje!

Na wilach njeſteju, mam pak wulki wubjerk we ſmojim bonje

Rězbarnja a wobkhod pomnikow

w Njeswačidle 45 B

poruča so k wuwjedźenju a podawanju wšěch pomnikow a wobłukow po solidnych płaćiznach.

Paul Eichhorn, rězhar

N. B. Ponowjenja derje a čiśe wuwjedu.

Ratarjo bjefće

August Šusterowy Kumwałdski

• Konjacy maz •

z Křižnje (Kreuz) haptyki w Kumwałdźe

Šusterowy maz je so při wokhromjenjach wšěch družin, pola nic pře starych šlwcow, łołšow, suchich žilow, zahorjenja zhibadłow, přehnućow lěta dołho za dobry spóznat.

Rheumatiske khorośće pola ludźi so zw etša spěšnje z tutym hoja. **½ bleša 3,00 hr.**

Rozesćele so pod doběrku.

Woscbity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Kupowanje a předawanje kubłow

wšěch družin, kaž też wobstarsanje hypothekow w kóždej wysokosći po přihódnych danjach wobstaratej prawje a spěšnje bjez žaneho doprědkapłaćenja. — **Thieme & Grube,** ležomnosće shy potheki wobstaransa centrala **Kamjenc,** Bönischplatz 2, Złota hora. Telefon čo. 193.

Zana provizija! **Hypotheki!** Zana provizija!

Z 5%/6% } zadanjenjom { Kurs 96%/97-98%

poskića k zawjedźenju do tutoho wokrjesa

darmo!

Arnošt Wacker

w Drježdźanach

Lüttichaustrasse 30

Telefon 11291 Telefon 11291

K hermankej poskićam:

Ložowe nawoblečenja, běłe a pisane, ložowe płachty, ruby na blida, twjelki, trjenja, šantka, barchent za košle a jaki, šórcuchowe tkaniny, hotowe šórcuchi.

Zbytki

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Hilger w Budyšinje

na Seminarskej hasy 2.

Fotowe projekciowe powjetšenske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatérske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotčahi wčasnje a najspěšnišo.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomnišе hóstne mesnosće - Konditorske pječiwa prenjeje kwalowny.

Wječerje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Lód k jeźdi. Fürst Pückler.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Kedźu!

Krute kordowe, Manchestrske kosmičkate tkaninowe a lěčne wobleki, też jenotliwe wěcy, kaž jupy, jakety, lacy, kholowy, dale zamkarske wobleki, módre a čorne podawa po měrje direktnje z fabriki za krótki čas najtuńšo

rućowař Ernst Heink z Mortkowa.

Moltkowa drogerija

w Budyšinje Telefon 3746 **Hermann Schubert** na Moltkowej drózy čo. 6

poskića

zela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, soli itd. syrićnatu, jatrowy tuk za skót. Symjo mćinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, tinšin, wolije, masy za kopyta a kože

Z rědka přijomna eksistenca

poskića so khmanym a wobrotnym **knjezam** ze zastupjerstwom lohke předawanje twory na priwatne wotběrarstwo.

Štóž je hižo zastupjer był!

Mała wěstosć dyrbi so zawdać.

Poskićenja pod **„L 223“**

na Ala-Haasenstein & Vogler, Dresden-A 1.

2. Přiloha k číslu 84

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 9. haprleje 1927

Rozprawa Budyskeho spomožeńskeho hamta wo lěkarskim wothladanju dźěći w lěće 1926.

W lěće 1926 bě w Budyšchinje 273 dźěći, kotrejž hišćeše do schule njethodźa, w lěkarskim wothladanju. K temu ma so hišćeše pschiliczicź 28 do schule thodźazych wothladanskich dźěći, tak so bě jich wschohromadźe 301. S nich bě 197 w polnym wothladanju, mjes tym so so 104 jenož wodnjo wothladachu.

W běhu lěta ju maczerje abo starschi 25 dźěći do šamšneho wothladanja wróčowsale. 17 dźěći šo do swonka Budyšchina wotpowědźi, 2 dźěći stej wumrěłej, tak so bě kónz lěta hišćeše 257 dźěći w zuym wothladanju.

Dohlad nad dźěćimi měješe so po dotalnym swuczenym waschnju. Pak wopytowachu spomožerstwowe šotry a spomožerstwowy lěkar dźěći w bydlenju jich wothladanskich starschich, pak skasachu so wothladanske maczerje, je swojimi thukanzami do saradźerńje sa make dźěći, hdyž so dźěći pschihladachu a maczerjam so rada dawaše.

Hdyž je so w lońschej rosprawje na to skorźiło, so dyrbja so dźěći často wot jeneho měsina na druhe dawacź a so je smajka jara cźežko bylo, dźěći na spokojoze waschnje samětnicź, tak je so w tutym nastupanju we saźdźenym lěće wjele słepschiło. To ma zwoju pschicźinu w tym, so je wjele žonstich, kotrejž ju hewak na dźěko thodźe, loni dyrbjałe doma wostawacź, dokelž bla hubjeneho połoženja na dźěkowych wikach žaneho dźěła njeměješe. Tak je potom tak mnoho ś nich dźěći do wothladanja pschijało.

Staroscźinske poměry wothladanskich dźěći běchu powschitkownje dobre. Wothladajo wot khorošcźow, kotrejž pola cźěšcheńzow so ś cźasami pschezy sajo pokasaju, a najsmnjenjow, ju cźežke sthorjenja bohudźak jenož jara žadne bychu. Jenož někotre dźěći dyrbjachu so dla diphterija, sahorjenja płuzow a cźežkich taženjow se žiwjenja do thorownje dacź. Na tuberkulosu pak žane dźěćo sthorjeło njeje, też duchownje njeje žane khipre bylo. Lětarišu pomoz ju dźěći pschezy wot měschcźańskeho lěkarja dostawałe, tak dałoko hacź njeje we khorowni bychu.

Wumrěłej stej w saźdźenym lěće je wschěch wothladanskich dźěći dwě.

Wothladałe su so dźěći powschitkownje derje. Se dźěła by so na cźitkotu mohło hišćeše bóle kedźbowacź. So pak bychu so w tutym nastupanju dźěći pschestrašnje sanjerodźiłe, njehodźi so prajicź. Tohorunja njeješu so dźěći krjudowałe, kaž je so to prjedy cźasto stało. Wobstorźby w tutym nastupanju so jako njewěrne abo tola pschehnate wukopachu.

Na bydlenskich poměrach wothladanskich dźěći dyrbješe so cźasoćišno wustajicź, so ku bydlenja pschemałe. Tola to swišuje ì wobydlenšker nuju, dokelž dźenja tola telko ludźi cźerpi. W někotrych padach je so spomožerskemu hamtej poradźiło, ś wobstaranjom wjetšcheho bydlenja tutemu njedostatkej wotpomhacź.

Kaž hižo w lěcze 1925, tak dyrbi so tež lětša sašo na to korźicź, so je wjele nanow a maczerjow mało sajima sa swoje dźěći pokasało a so njejsu swoje winowatosće je sapłaczenjom dosć šnadnje pokaseneho wothladanskeho pjenjesa napschecžo wothladarjam swojich dźěći dopjelnili. Srudne šnamjo to nascheho cźasa. So liczba taških hubjenych płaczerjow hišćeše wjetšcha njeje, ma so wuspěšnemu sakročenju hamtskeho pschedporučnistwa dźakowacź. Njejedna pak so tu wo wošebitosći Budyšchich *poměrow, ale jenaž we wšěch nowinach* sabycźiwosći a njesamołwite šmórlenje njemandźelskich nanow a maczerjow, na kotrychž so hdźe druhdźe runje tak skorźi kaž tu.

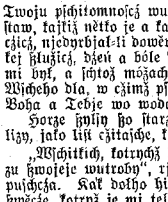
Nimo naspomnjenych njedospołnosćow pak běchu poměry we wothladarstwje dźěći w saźdźenym lěcze normalne a njejsu też je pschicźinu ja hewaške stórźby byłe. —

Najbohatši ludźo na swěće.

S cźim ſbohatnychu.

W prjedawšich cźasach stejachu na cźole najbohatšich ludźi swěta jenož Europenjo. Póbła někotrych wjerchowskich šwójbow chjemy sa Němsku mjenowacź Augsburgskich pschekupzow Fuggera a Welkow. W posdźišich cźasach pschidružichu so k nim hišćeze šwójby Rotschild, Krupp, Mendelsohn a Stinnes.

Je sajimawe, nastawk amerikanskeho finanzneho spisowaćela Stuarta Choje scźěhowacź, kiž na podkładu sapłaczenego dołhodneho dawka a wosjewjenych hillanzow *najwjetšche samoženja* postaja. Pschi wotmenjazej konjunkturje tutych hobrskich samoženjow jedna so tu wšo jenož wo poipyt, tola pak su Chojowe podkładki khutne.

Nürnberg M 28 darmo a bezpłatnje připósłanu. Doniesnica dosaha.

Faraf Neumannowy hojeński srědk

je tož sstajnje na składźe w samsnej składowni

w kral. priv. **Hrodowskej haptycy** (hantykaf Pawoł Leidler)

w Budyšinje na Hošć. h 27. Tel. 3415.

Wulku „Faraf Neumann"-knihu (320 stron, 200 wobrazow) dostanje kóždy čitaf, kiž swoju adresu zapósćele, wotfirmy **Ludwig Neumann & Co.,**

Po nich su najbohatschi ludźo na swěcze: Henry Ford se swojim synom Edsel Fordom (automobile) na 5040 miljonow hriwnow;

J. D. Rockefeller) (w Amerizy — petrolej) 2520 mil. hriwnow;

Andrew W. Mellon a R. B. Mellon (w Amerizy — banki) 840 mil. hr.;

wójwoda ſ Westminster (w Jendźelskej — leżownosće) 840 mil. hr.;

Edwards a Hana Hawkneß (w Amerizy — petrolej) 840 mil. hr.;

Sir Basil Zaharoff (w Jendźelskej — muniziju) 525 mil. hr.;

Garkwar of Baroda, indiſti wjerch (domjaze samoženje) 525 mil hr.;

Dawne Whitney U. S. A. (železnizy a banki) 420 mil. hr.;

George Backer sen. a jun. (banki) 420 mil .hr.;

Vincent Astor w Amerizy — leżownosće) 420 mil.

F. W. Vanderbilt (w Amerizy — železniży) 420 mil. hr.;

Domasch W. Walker (w Amerizy — drjewo) 420 mil. hr.;

Ssyman J. Patino (w Bolivijskej — zynowe podkopki) 420 mil hr.;

baron M. Mitsni (w Japanskej — łódźnistwo) 420 mil. hr.;

Alfred Loewenstein (w Belgiskej — wschelake podkopki, łow, łódźnistwo) 420 mil. hr.;

Bychu-li so tu shromadne šwójbne samoženja mjenowałe, dha ma so na pšch. tuch Guggenheims (kopr) nimale ſ milliardu dollarow mjenowacź.

Henry Ford je posliczenje jeneje banki, kotraž chazsche jemu 1 milliardu dollarow k powješchenju swojeho wobkhoda pożcźicź, šmějo wotpokasaś. Wěsche 1925 pschi mnohich druhich sarunanjach hišćeze 100 mil. doll. dividendy wuczitowaś. Je tuto hobrske samoženje tak rjez sa 24 lět ſ niczeho tworiś.

Rockefeller by na wjerschku hobrskich samoženjow stał, je pak w běhu lět wjazo hacź 3 milliardy hr. sa dobrocźelske wustawy wuprował.

Mellon nahromadźi ſej swoje samoženje psches bankowy wobkhod a wobdźelki po pschi špekulacźijach w industriji, wosebje we worzlowej.

Wjerch ſ Westminster je šwojowny wobsedźer njesmérnych leżownosćow w najdróšich dźělach města Londona.

Horckneß běsche prjedy ſ Rockefellerom sjednoczeny, kaž też Payne.

Sir Basil Zaharoff je nawjednik Vickerskich muniziskich wornjow, kotrejž zu w Jendźelskej tomu podobn. kaž w Němskej Kruppowe.

Garkwar of Boroda je swoje wulke samoženje sdźědźił a wobsteji wosebje w drohotnych diamantach.

Heinrich Pestalozzi / sławny paedagog.

12. 1. 1746—18. 2. 1827.

Pošlednje lěta a smjerć wulkeho cźłowjekowlubowarja.

(Pokračowanje.)

Khabkazeho starza cźehnjesche myšl do wotewrjenoje semje. Sprózny a wustaty wot stajneho njeměra by rad wotpočował se šwojownischej semrětej. Wulkej, cźasty podtócźenej, haj satokcźenej wutrobje bě so wostudźiło khodźicź w semskej draštnosći, jej bo cźasyche wěcźneho pokoja. Ow kak boli naš wutroba a cźeri horze žiwy *nam do wačow*, hdyž Tebje widźimy, wótcze, pschewjateho se srudobu! Twoje proste pohladnjenje, twoje nahe žiwy, twój němy, tschepotawy ert, wótry je Waich hłóh: Tu so mi nuri pok lětkotka lubosće a zyke njebjo šwěty, trajaceje we wšěch wichorach. Wot cźaſow, so je je je duch w lubosći ſ mojim duchom šwjasa, wutkowa šwěrnu wěru pšches hubjeństwa nóz a pšches hańbu pschepoznaca. W cźichich skutkach lubosće pomhasche špěchowacź tkutk, kotryž Cźi njebjeża pschipokasahu."

Swada na Yverdonskim hrodže bě pšches šmjerć knjeneje Pestalozzijoweje a srudobu njesbožownego wótca tknjenje Pestalozzijoweje a srudobu njesbožownego wótca na thwilku womjelkła, bóriy pak postany kaž ſ wotrpa na thwilku womjelkła, bóriy pak postany kaž ſ wotrpa-ženskim pohlynjena ſ nowa. Schmidtowe sadźerjenje cźinkom

Szyman Patinow w Bolkwitzkej běšche pšched 25 lětami zjebnory pomocnik w zynym wobkhodźe, sapoča se zynom wikowacź a je šej posdźišcho zynowe podkopki kupił. Wulka wójna běšche jemu i pjenjezнej lěpšinu a dźenża je wjazy hacź dźešaty dźeł zwěrjowieje zynoweje produkcije w jeho rukomaj.

Po Stuart Chose měšachu Sjednoćene Staty w lěcze 1855 hižo 27 millionarow, 1914 hižo 4500, w lěcze 1917 pak 11 800, kotrychž licźba so wo wótsile na 8600 sunki. Dźenża licźi so tam na 15 000 dollarskich millionarow.

Listowanje.

G. S. Hacź do 1.1 26 měješe wěricźel swoje zadanje na zrudnistwje wošjewicź. Jeli je to sakomdźił, dha nima wjazy prawa na pohódnoscźenje a njetrjebacże teź je pschipósnacź.

L. H. Potny rentowy pschirazk sa wudowu, kiž 50 abo 60 proz. pokneje renty zemrětcheho jako sawoštaieške sakaranje dostawa, wuczini wot 1. 4. 27 — 30,50 hr., pokoja 15,25 hr. Potny rentowy pschirazk so jenoj placźi, jeli měsačne dothody 41 hr. njepschekroča. Pschi wyschschich dothodach so pschirazna renta jenoj z dźela placźi.

E. O. Jako zamostatny rjemjeślnik dyrbiće Waschemu sjednoćenstwu (Innung) pschistupicź. Scźe to sakomdźił, mace teź sa scźežki samotwity huzk. Hdyž Waš k pkaczenju pschinoschka namołwjeja, dha dyrbicze pkaczicź. Jeli so pyches tafliczku wosnamjenjeny bě, dha mace jako wobsedźeř prawo, jón kóždy czas sakasacź. Sjawne puce su taike, kotrež su za sjawny wobkhad postajene. Byrnjež jón ludźo léta dolho wuzili, to hišcze njedosaha, jón k sjawnemu scźinicź. Snatacź so móže, so so sjawnemu wobkhodej pschewostaji. To pak najrjódzy na wobsedźerju saleži, teź na tych, kotrźi maja jón potom wudźerzeć.

Do Pruskeje. Dla dźerzenja holbjow postaja § 111 powschitkownego krajneho prawa scźehowaze: Schtóž sej holbje dźerzi a nima k tomu prawa, toho holbje změdźa so skjódź, hdyž so swonka nadeidu. A § 113 napomnjeneho sakonja k tomu doda: Hdyž njeje niczo wěste postajene, změdźa jenoj czi sej holbje dźerzeć, kotrźi maja wobkhte pola w gmejnje. Kelko změ wobsedźeř na jene jutro dźerzeć, njewobsteja — tak daloko hacź je nam znate — žane wěste pschedpisma. Tak drje teź nic sa Lěhnicźanski wokrjeź. — Nowe lokomotivy sa spěšnik płacza dźiwajo na cźežkosć 95—100 000 hr. (najcźežšiche), lózsche 65—70 000 hr.

N. K. Runje kaž privatnu wošobu njemózecze gmejnu nusowacź, so Wam nětkaiku leżomnosć pscheda. To móżeče so hórschicź, hdyž chzeče, pomhacź Wam nicźo njedubje.

Wuczomnik. K rosrudźenju Waschcje zwady z mišstrom Waschcho zyna je jenoj wubjerk za wuczobne wězy w zamkarskim sjednoczenstwu (Schlosser-Innung) pschistejny. Jednanje psched nim dowjedże k wusaznjenju zadanja a prawow wobeju stronow. Pschedpokłoże należnosć sjednoczenju pišmonje a proschcze wo roswiwanje wězy. Hdyž wuczobnik pola mischtra jenoj jescź a bydlenje dóstanje, niz pak pjenježnebo zarunanja, njetrjeba so do invalidnoje kasy pschipowěścź.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Kóžde sinjewuržiwanje chłodnikow, kiž wobchad hacźi, wosebje jězdzenje z wosami, samosjězdźadami atd., dale honjenje wjertukow, mjetanje z bólom, kopanje z bólom, kusenje wobruczkow a koleskow na puczach, dróhach a namešcach města, kiž sa to wosebje swobodne njejsu, je sakasane. Pschecźiwjenja so wo § 366, 10 němsk. kłosk. knihi thłostaja. Starschi ruknja sa swoje dźeći.

W Budyšinje, 7. haprleje 1927.

Měšczańska rada, polizajski hamt.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Wuběranje bykow.

Létusche klowne wubranje plahowanskich bykow, kiž je w § 7 skótplahowanskeho sakonja z 10. julija 1925 postajene, ma so **konz haprleje a w meji t. l.** wotměwacź.

K tomu maju wobsedźerjo po § 9 wuwjedźeńskeho postajenja k skótplahowanskemu sakonjej z 20. oktobra 1925 swoje byki, kiž dyrbja so k wubranju pschednjesć (teź hižo wubrane)

najpozdźišcho hacź do 12. haprleje t. l.

pola wjesnuje wyschnoscze wosjewicź.

Městno a czas wubranja so wobsedźerjam hischcze wosebje wosjewi. Po § 8 skótplahowanskeho sakonja maju so zhromadne wubranja wotmětwacź a byki maju so wubranjkemu wubjerkej pschedwjesć na měsnje, kotrež nježena wyschnosć hischcze postaji. Byki dyrbja měcź nohowu runku, rožadło a nahłowjazy rjecźas a nimo toho maju so z wodźawku (Führungsstab) pschedwjesć. Sle byki maju so wohlejcź. Schwary maju so, jeli nusne, w prawnym czasu abo do pschedwjedenja prawje pschirěsacź (§ 10 wuwjedźeńskeho postajenja).

Pschecźiwjenja so po § 37 sakonja z pjenježnym thłostanjom hacź do 150 hr. abo z pschimérjenej jatbu thłostaja.

W Lubiju, 4. haprleje 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Po § 4,4 saksheho hońtwinskeho sakonja z **1. 7. 1925** maju cźi, kiž maju prawo k wukonjenju honitwy, a jich podstajeni, prawo, pšy, kotrež w honitwinskim wokrjesu znajmjenjescha 300 metrow wot blížšcheho wobydleneho twarenja za dźiwinu czuschla, morjeć, ani so by wobsedźer pša, kiž znadź w bliskosći pschebywa, temu sadźiwacź abo sakasacź mohł.

Po § 52, 2 hamtneho sakonja so nimo toho wobsedźerjam czuschlazych pšow i pjenježnym khłostanjom hacź do 150 hriwnow hrošy.

Homiske hejtmanstwo dopominja na tele sakonisse postajenja, dokelž wschelazy ratarjo pschi nalétnim dźeše swoje pšy sobu na pola bjeru. Wobsedźerjo swoje pšy wonkach dosež wobkedźbowacź njemóža a te so loshy do czuschlenja nawjeda, wosebje sa czas zakitnich wuzitkow, hdyž młodu dźiwinu, wosebje młode sajazy, konzuja.

Hamtske hejtmanstwo je pschistłuschnym dohładowanskim organam porucźiło, so bychu runje w nětczischim czasu na czuschlace pšy kedźbowale a so wychu z wosjewjenjemi a druhimi pschirucźnymi nuczeńskimi srědkami pschecźiwo temule njedostatkej wojowale, wosebje wulkeje schłody dla, kotraž runje w naschej krajinje dźiwinje wot czuschlazych pšow hrozy. Dźiwina je so z tejele pschicźiny w posledich létach khětro posnubiła.

Schtóž swojemu pšej czuschlicź dawa, pschinóże do stracha, so jeho shubi a ma nimo teho runje wole khłostanje wocźakacź.

W Lubiju, 31. měrza 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Knjes hoscźenzar a ratar **Michał Hejduschka** w **Hórkach** cźo. 9 je wosjewił a namjetował, so by so hypotheka kupneho pjenjeza wo 1500 hriwnow, kotraž je na jeho leżownosći na kopjeno 85 leżownostneje knihi za Hórki na mjeno Marje Moniki Mathildy hrabinki je Stolberg-Stolberg nad Worklezami sapisaka, so wusamkła.

Wěricźelka so namołwja, so by swoje prawa najpozdźišcho w termiji, kotraž je na

15. julija 1927, dopołdnja w 10 hodź.

pšched podpjatanym hamtskim sudnistwom postajena, pschijéwjeła, hewak so jeje prawa wusamknu.

W Kamjenzu, 28. měrza 1927.

Hamtske sudnistwo.

Na kopjeno 320 tudomneho wikowańskeho registra, nastupajo firmu **Eugen Vogler**, fabriku spezialnych maschinow za napojowu industriju, je so dźenża sapisało:

a) knjeni Gertruda wošenj. Jachtowa rodź. Voglerez w Hófni,

b) knjeni Hilka wošenj. Münzbergowa rodź. Voglerez w Stadthagenje,

c) knjeni Elsa wošenj. Jeczźyna rodź. Voglerez w Magdeburgu za jako kommanditistki do wikowańskeho wobkhoda sastupiłe.

W Kamjenzu, 1. haprleje 1927.

Na kopjeno 103 tudomneho wikowańskeho registra, firmu **H. M. Trepte** w Kamjenzu, potnošku khłownehe wobkhoda w Arnsdorfje nastupajo, je so dźenża sapisało: Pschekupzej Pawołej Oskarej Mahej je so za Kamjensku wotnožku prokura spožcźiła.

W Kamjenzu, 1. haprleje 1927.

Hamtske sudnistwo.

---

léta so prózowak ke kónzej dóńcź, kotryž bě zebi, zwojemu žiwjenju a skutkowanju, wotsyknuł.

„Božemje — božemje“, rjekny skóncźnje hnuty a wupschestrě ruzy, jako by jo chzył požohnowacź. Potom stupi do wosa, a konjej zaczahnuschtaj. — —

Tjeczi dźeń dozpichu na Nowy Dwór, hdźeż chzyšche Pestalozzi nětko pschebywacź a zwoje dźeło a zwoje dny skóncźicź. Tam hosjodarjeschе jeho wnuk Bohalub, kotryž bě so je Schmidtowej zotru wošenił a hakle pšched krótkim dwór pschewzał, tareho Naza wot cźeže wumožiwschi, pod kotrejž bě zwěrny wotrocźk sapocźinał zdychowacź.

Pschecźelnje stareho knjesa na Nowodworje witachu, tola witachu, kiž widźachu, zrudneho, lutosćiweho, sprózneho starza. Toho myšle zahachu schcźehdźeśat lět naspjet. Tam widźeschе nadźije polne wobrasy zonow zwojich młodych lět. Kelko cźerpjenja, tradanja, starosćow, kelko prózy, wuběhowanja a wojowanja leżesche mjes tamnym zbožownym czasom a nětczischim zrudnym wokomikom, hdźeż wschо w rospadantach widźeschе. Wjele wschak bě radosćze, lubosćze a wuspěcha wuzili, wjazy pak bě horja, niedźaka a njewuspěcha.

Hischcze dwě lécze je Pestalozzi na Nowodworje pschebywał a skutkował. Njedźiwajzy wyšokich lět pišmowasche lubosćze polny cźłowjek njerschestawajzy, so by znajmjeńscha z tym ludej pomhał.

Direktor wuczerskeho seminara, Hennig, wopyta léta 1825 wobstarneho cźłowjekalubnika na Nowodworje. „Sa te tśinacze lět, so jeho widźał njebech“, wón pische, „wschak bě — so wě — so sestarik, w zytku pak mało hinaschi, hischcze cźity a hibity a w zyłej powaly hischcze tal cźity a prosty, kaž prjedy, wón hladaschе runje hischcze tak pschecźelnje-lutosćiwje, wón bě hischcze runje tak sahorjeny sa wołboženje cźłowjekow, wosebje khudych a małych, kaž pšched tśinacze létami; jeho rěcź je hischcze zamkna duchapołna a błyskotaza; runje tajke kaž prjedy bě jeho dobrocźiwe wosnamne zmužkwatcze, runje tak hischcze hubu kónczesche, hdyž chzyšche rasne zkowo wuprajicź, zamkny wuras tyschneje starosćiwosće, kaž nětdy widźach na jeho wulkim smorschczenym cźele.“

Pestalozzijowy wnuk Bohalub a wschitzy druzy nam znacźi wobydlerjo Nowodwora wscho możne cźinjachu, so bychu cźesćzownemu wótcźej wjecźor zliwenja porjesnschili a połóžili, a nawopak bě Pestalozzi je swojej lubosćiwosću wschitkim je zohnowanjom. Starý Naz a cźeta Luisa tole zbožo dołho njewužiwaschtaj. Pożlednischa hižo někotre léta po Pestalozziowym pschikhadze wumrě, a hischcze nje nětо po tom cźehnjeschе tej stary zwěrny wotrocźk wotkał.

W lěcźu 1826 wopyta wózomdźesćzlétny, pschezo cźity wótcźej kubkarnju w Bruggen, kotruž Zeller w jeho zmyłku wjedźeschе. Dźeći jemu spěwajo napschecźo pschiwdźechu a chzychu jemu wěnz pschepodacź. Tola to wón pschecźelnje wotpokaja a staji wěnz jenemu dźěćcu: „Wěnz złuschа mkodosći!“ Potom jemu spěwachu rjany spěw wulkeho němskeho basnika Goethy, kotryž Pestalozzi wosebje lubowaschе, dokelž wupraji nadźiju na njebjesći měr, po kotrymž so jeho duscha w njewuspěchu a pschepósnacźu zdźeješche. („Der du von dem Himmel bist“.) Hluboko hnuty chzyšche so Pestalozzi dźěćcom dźakowacź, tola z płakanjom njemóžeschе złowcźka prajicź. Dołho hižo bě zebi wotmyślił, kublarnju za złube zyroty na Nowodworje załožicź, a so domoj wrócźiwschi dyrbjeschе jemu Bohalub zlubicź, so so twar hnydom zapocźnje. Dźěło jemu dosež njekhwataschе, wón pomhaschе twaricź a njedźiwajwschе pschi symnym wjedrje na strowosć.

Sapocźatk léta 1827 zhori. Teź na thorołoju saběraschе so z myślu, kak mohło so zhudym hubjene žiwjenje wołóžicź, kak mohło so jich cźełne a duchowne zbožo spěchowacź. Swět pak jeho dale hanjeschе a pschesćěhaschе a jeho teź na thorołoju na pokoj njewostajі.

Tehdy, jako hižo cźujeschе zmjercź so blížicź, pišaschе tele hnujaze złowa:

„Cźełpju njewurjekliwje! Zadyn cźłowjek njeby mohł sapschijecź bolosć mojeje dusche. Stareho złabeho, thipreho cźłowjeka sazpija a hanja a maja za njepohodny stroj. To mje boli niz mojedla, ale boli mje, so teź moju myšl sazpiwaja a hanja, a to do błóta teptaja, schtož bě mi zwjate, a wo cźož zmy so jene zełe dołhe tyschne žiwjenje prózowal. Wumrěcź mi njeje nicźo; wumru rad, pschetož zmy prózny a bych rad skóncźnje měra wuził; ale so zmy žiwy był, so wschо wosprowak a njejsmy nicźo dospił a wschо rosbite widźiłsch a tak se zwojim tłutkom do rowa spadnjesch, ow to je hróbne, to njemózu wurjeź, a chzył so rad hischcze wuspałacź, tola zmyły sasnaku. — A moji thudźi, cźi potłóczeni, zaspěcźi a sastorcźeni thudźi! — Thudźi, teź waš. Kaž mje wopuschcźa a wobnjerodźi! — Bohaty we zwojim nadbytku na waš njesmomni; mohł wschak wam teź jenoj tuk thłeba dacź, nicźo dale; je wschak zam khudak a ma jenoj pjenjezy a nicźo druhe. Waš pschepołožencź na duchownu hoscźinu a waš cźłowjekow scźinicź, na to zebi hischcze tak bórzy njemyślu. Tola Bóh w njebjesach, kiž teź wróblka njesahubuje, tón waš njesapomni, tón waš troschtuje.“

So by lékarjej bliže był, pschesyłdli so wótcźej Pestalozzi 15. februara do města Brugg. Tam bórzy cźujeschе, so ke kónzej khwata. To wschak jeho njenastróji, ale jeho i cźichej radoscźu napjelni. Skóncźnje zdy zmna łojesche, a wědomjo so jenoj hischcze na wokomiki wrócź. Bohalub, Rudi a Elsa běchu pschi nim a cźerpjachu z nim.

Nas rjekny k swojim lubym, jako sašo na khwilku wědomja naby: „Wodam mojim njepischecźelam. Njech maja někto měr, hdyž k wecźnemu měrej sandu! Rad bych tu hischcze nětkaiše schésćcź njedźel wostał, so mohł moje posledznje dźěła dokónczicź. Tola zym teź pschedwidźiwosćił Bozej dźakowny, kotraž mje wotwoła z njemóra. A wy, wy lubi“, pschistajі a pschimny Rudija za ruku, „wostańcze cźisći zami sa so a pytajcze zwoje zbožo we domaznostnym měrje. Bóh — zohnuj — waš!“

To běchu posledznje zkowa, kotrež z erta mrějazeho cźłowjekolubnika wuthadźachu. Cźišche a měrnje je potom wušnył. To bě wjecźor 17. februara 1827.

„Mike zwužkanje wotpocźowasche na jeho wobliczu, jako by jandźelej, kotryž po njeho pschińdże, je hischcze pschitšmějłotak a tak zwojej woczi sandźelił.“

Cźeło naschcho hordźiny bu 19. februara w Birr blisko schule zwjatocźnje pohrjebane.

W lěcze 1846 je jemu dźakowny Aarski wobwod pomnik stajił se zledowazym napisom: „Tudy wotpocźuje Heinrich Pestalozzi, narodźeny w Zürichu 12. februara 1746, wumrěł w Bruggu 17. februara 1827, wumožeł ludych w Nowodworje, w Stanzu wótcźej zyrotow, w Burgdorfje a München-Buchsee załožeł ludoweje schule, w Yverdonje kublar cźłowjestwa — cźłowjek, schescźijan, staczan — wschо za druhich, za zebje zamoho niczo. Měr jeho procheje! Naschemu wótcźej Pestalozzijej dźakowny Aarski wobwod.“

Nas je Pestalozzi prajił. „Mój zplah, kotryž ludowach, mój skutk dokónczi a mam tu wěru, so jón w dźakownym pomnjeczu dokónczi.“

Tuta wěra jeho njeje zlebała. Jeho zplah, nadobni ludźo, kiž swój lud lubowachu, zu jeho myšle rosschěrili a jeho skutk dale wjedli w zytym zwěcźe. Jeho mjeno wostaje njeзapomnite. Hdźeż so wo dobrocźelach cźłowjestwa rěcźi, tam sakliniesi i wošebitej cźesćzu teź mjeno Pestalozzi.

Njech je nam tutón nadobny cźłowjek se zwojej njezbicźiwosću a njekhabłazej wěru do wuspěcha zwojeje nadobneje myšle z pschikładom! Njech naš jeho mjeno napomina, so bo teź zobu staramy za naich lud a wo dźerzi naschcho luda! Budźimy teź Pestalozzijowy zplah a skutkujmy w jeho myšli, so bychmy naschemu ludej pomhali! W taikej myšli a z tajim wotpohladom su zerbšzy wótcźinzy pšched 80 létami „Macźizu Szerbšku“ załožili, kotraž dże i dobrymi spiťami na lud skutkowacź a pšched nimale 50 létami „Towarstwo Pomozy za studowazych Sserbow“ załožili, kotrež so prózuje wo zdźěkanz dorosć sa naich lud, wosebje so bychmy dosež wucźerjow a duchownych měli, kiž bychu pomhali zwojemu ludej zdźerzeć zwojich wótzow rěcź a wěru. Wjedźimy jich skutk dale! Pestalozzijske njeзebicźiwosćeju a wěru do wuspěcha!

(Kónz.)

Pschidamy-li bernam telko hyliniazeje pizy, kelkoż bjelkowin a mineralnych maczisinow žiwinje poprawnym trjeba, potom hakle widžimy, schto möžemy najlepje dozpjeć.

Wješ̆y plahowar žiwini we Czechach je wupisowal 18,50 zentnarjow bernow i 68 puntow piwarskich žnidšinow a 36 puntow jeczmjenja. S tym dožpje ja 20 njedželi 100-kg. žiweje wahi.

Liczimy-li berny k pizowanju na 1,25 hr. zentnar, piwarske žlodšiny 25 hr., zentnar jeczmjenja 12 hr., pschinože punt mjaža na 65 pj.

Siwinje hischcze wjazaj žeru, möžemy-li jim kožduy džeń litr abo 1½ litra sejbereneho mloka dawacz.

Ssuprošnym ranzam a kornuym žwinjom dyrbimy wešo berny warjeć. Kotreż žwinje pak chcemy žebi k plahowanju wotjaćeć, tym möžemy žyre berny dawacz. Wešo mamy jim tež druhu pizu pschidawacz.

„ahrodnistwo.

Morchej.

Morchej drje naschi hospodarjo malo pěstuja. To mamy wobžarowacz, dokelž je morchej i nimomery dobrej pizu ja ſtot. Tež je morchej jara ſtrowa. Schtož je blědy, ma wobžebje wjele morcheje jeſcz. Tak dostanje po cžasu jako rjanu cžerwjenu barbu. Rosejnalwamy jedžazu a pizowanſku morchej. Jedžazu drje mnoſy hischcze i mešt̆nami wobžuja, tola i pizowanſkej khěrko klaza a to žnadš tohodla, dokelž telko wunoſchka i njeje nimamy jako i repy. Tola wona ma w žebi bobru, hluboku pódu, kotruž žu tež derje potwapnik. Naſymu ma žo k njej pohnoſicz. Pizowanſka morchej žo najlepje na jeczniſchcžu radži a to tam, hdjež žmy loni repu meli. K tomu möžemy hischcze něschto pschikupneho hnoja pschidacz a to wobjebje lodžika (Salpeter). Morchej mamy ſahe nakěto žyrej a to do derje pschihotowaneje, hižo naſymu ſworaneje role. Wschednje mamy morchej ſ pěſkom žyrej a to na rynczki, kotreż žu 25 zent. wot žebje ſdalene. Rynczki ja běru morchej moja 35—40 zent. wot žebje ſdalene byez. Na tórz pola trjebamy dwaj puntaj žymjenja, ſo bychmy jeſchadžanu morchej derje wobkopowacz mohli, žymjeny ju ſ jeczinjenjom šmješchanu. K žyczu wolimy žebi najlepſche družiny. Jako najlepſcha druzina morchwje ja ſtot placzi ſa cžerwjena „Altringham". Najwjazy mamy ſ rhonſkeje jelenohlowateje morchwje. Khdž je morchej trochu roſrošta, pschetorhamy ju a wotſtajimy ju na 30 zent. wot žebje.

W oktobru ju domojthowamy. Pschi domojthowanju mamy ledžbowacz, ſo bychmy korjenje njepjchetorhali. Nacz wotkrajmy wokoło 2 zent. wot ſamege morchwje. Khowamy-li morchej do hromady, žymamy ju do 1 meter hluboſkich a 1½ metra ſchěroſkich jamow. Na wyſchſchich hromadach, hacz 1 meter wyſokich, morchej ženje nakěto njewoſitaj. Najlepje je, khdž morchej we hromadje ſ pjerſchcžu šmješchamy. Morchej tak bórzy njeſmjerſinje, tola pschi žymſnich zmjerſkach mamy ju tež derje wodžerwacz. Morchej tež ſ mešt̆nami cžaſto ſ makom žyja. Mak žyja ſ maſchinku do rynczkow, morchej pak na ſchěroko. Je-li mak pſchehuſty, mamy jón pſchetorhacz, jo by morchej njeſadu žyl. Khdž ſmy mak ſraty ſwitorhali, morchej ſnowa ſwokopujemy. Tež möžemy jej ſ lodžikom (Salpetr) pohnojicz. Cžaſto mamy doſcz bohaty wunoſchk. Morchej je nimo mery dobra piza. Dawacz ju möžemy kruwom 40 puntow, konjom 16—20 puntow, ranzam 10 a cžeſatam 10—20 puntow ja džeń. Ssubožnym koblam ju njeſmemy dawacz.

Sadarſtwo.

Kak hnojimy i hródžnym hnojom k ſadowym ſchtomam.

Hnojenje, kaž wěmy, je pschi wſchěm plahowanju wulky ważna wěz. Na hnojenju faleji na prěnim mešt̆nje wumoſchk. Hačkuuježe möžemy ſebi tež džeńa ſ kupnym hnojom wſchudže wupomhacz, dha je tola hnojenje ſ hródžnym hnojom jako ſakladne hnojenje. S hródžnym hnojom dodamy w pódže roſtlinam wſchě žiwiny, kotreż wone nuſnje trjebaju. Möžemy-li nětko hródžny hnój nakožowacz, nakožujmy jón tak, ſo bychmy ſ tym najwjetſchi wuſpěch měli. Cžaſto widžimy, kak mnoſy ſwojim ſadowym ſchtomam zyle wopačnje hnoja. Khdž nowy ſchtom ſadža, dowaju cžaſto najprjedy do ſpody do jamy hródžny hnój. Na njón ſchtomik ſadža. S tym žebi myſlja, ſo ju ſchtomikej dobrej pohnojili. S tym pak ſo ſtrachnje ſamyla. Hnój, kotryż ſnadž zyle na dnje leži, njemože žo ani derje roſtožicz. Tak tež njemože jako žiwina ſa roſtlinu ſkutkowicz. Hnój može žo jenoż potom roſtožicz, khdž može k njemu powětr. Hewak wón ſpody jenoż ſchruni a tak rjez ſkamjeni. Schtomik žo potom ſa něktore lěta ſadži, khdž je žo póda pod nim kedžila a tak je pſchehluboko. Jemu je mokro a bórzy jahinje.

Cžjemy-li ſchtomej ſ hródžnym hnojom pohnojicz, mamy drobny pſcheparjeny hnój mokoło ſchtomika ſroſkidacz a zaryez. Tak móža korjenja žiwiny hnadžom pschijimacz. Schtom tež potom na taſke waſchnje wjazy korjeni dostanje a tak može ſam wjazy žiwiny ſ pódy črehacz. Khdž hnój pod ſchtomom tak wjeſerokо roſkidamy, tak daloko hacz hakowy dožahaju, žmy ſ tym pódu pod ſchtomom derje pschihotowali. Dokelž hnój njeje pschehluboko, može k njemu powětr a tak może žo hnój bórzy roſtožicz a korjenje maju žiwinu po potrebnoſczi. Potom žo nietrjebamy bojecz, ſo nam ſchtom ſa to džakowny njebudže. Tež möžemy k hródžnemu hnojej kupne hnoje pschidružicz. Taſke ſchtomy woſtanu nam potom dolho ſtrowe a plódne. Próza žo nam derje ſaplacži.

Konjazy hnój je najlepſchi hnój do parjenſchczow. Hewak žo dale hodži ja tórki, banje (Kürbis) atd. a wobjebje ja mokre pódy. Möžemy jón tež ſ likcom abo ſ jedžinu ſmješchecz. Tak žo cžopkota weſo two něschto ſmjeſchi, ale žo na dlěſzi cžaſ roſdžěli. Taſk hnój je potom tež khmaniſchi a može žo poždžiſcho, khdž ſmy jón ſ parjenſchczow wubrali, k druhim roſtlinam wužicz. Jenož na pěſkotych pódach jón njewužiwamy.

Dom a kuchina.

Kak maſch ſ hlinjanymi horuzami wobkhadžecz! Naſchi hornczerjo nam ſhromadami hlinjane žudobja na wiki podawaja. W tych möjeſch waricz, ſmažicz, pražicz a pjez. Te dojtanjeſch wobjebje ro naſchich Sserbach wſchudžom. We jaſtarſtu žu Nemczow Sserbjo hornczerſtwo narowczili. Hornczerſtwo bě jene pschemyſlto ſtarych Sserbow. We hlinjanych žudobjach pschihotowane jědže wjele lepje žlodža, hacz te pschihotowane, ſmažene, pražene a pjezene we jeleſnych, blachowych abo aluminijowych žudobjach. Wobjebje mjažo je w hlinjanych žudobjach pschihotowane wjele bóle ſchcžawnate (juſchkojte abo po němſki ſaſtiger). Se naſchich luzijſkich hornczerjnjow potkadžaze žudobja najžlynniſchi wohenj wudžerza, khdž ju jenoż ſmutſka poſchklenczane (glaſerowane), ſwonka pak hrube abo běle. Prjedy hacz hlinjane žudobja do trjebanja wojmjeſch, napjeſch je ſe ſymnej wodu. Tak woſtaj je we wulkim žudobju tohorunja ſe ſymnej wodu napjelnjenym, 48 hodžin abo dwaj dnjej ſtejo. Po tym ſtaru wodu wotlij a napjelń do nich nowu ſymnu wodu. Nětko je ſeſtajej do trubu abo role, je žo na horzotu ſwjuczja. Tu je 3 dny woſtaj. Hlinjane žudobje khowaj ſtajnje na dežzy ſtejo. Wone njeſmě ſawódžete, ani powrócžene ſtejecz. Tež njeſmješch je do thamorow ſamkacz. Hlinjane žudobje ſo lohzy rjedži. W nim khowane jědže woſtanu dolho cžopke.

Bernowy woſuſchk. Džeń do pjeczenja maju žo 2 puntaj warjenych bernow roſtrubacz. K pjeczenju ma žo wuzicz 300 gramow (3 ſchalki) muki, 200 gramow zokora (1½ ſchalki), dwaj puntaj naſpomnjenych bernow, 4 lžicy roſpuſchczeneje bukry a 25 gramow drožži, kiž žo w ſchalzy cžopjeho mloka roſpuſchczja. Wſchitke tute wězy maju žo derje ſmješchecz. Cžěſto ma žo thwilu w cžopkum hibacz, potom wukulecz a pjez.

Časopis za Serbskich ratarjow

Čsło 14 Budyšin, 9. haprleje 1927. Lětnik 34

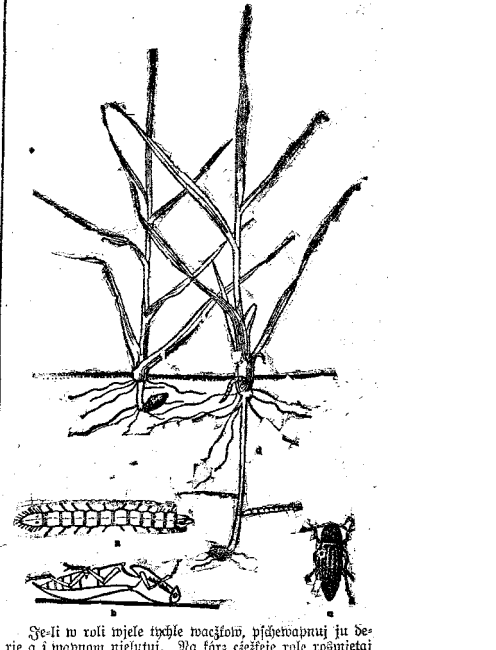
Wačka pikikowarja a kak ju zaščriš.

(S wobrazom.)

Wot kónza haprleje hacz hluboko do meje wobkedžbujeſch druhdy, ſo žitne ſahony ſ mešt̆nami žoltnu a woſmanſmenuja žo widomnje wot cžěmnoſeleneho ſaſnapa. Tute žoltnjenje ſawinuje wacžka pikikowarja (Drahtwurm), mohli ju tež po žerbſki ſtawczatu wacžku mjenowacz. Jeje kulojte cžělo žu lute ſlawczi, kaž na naſchim wobrazu pod „a" widžimy. Je wobdawa žoltobruna koža. Tutu wacžku pschepóſnawaja cžaſto ſ worzloſcherymi ſtonožkami. Wone žiwja žo ſe ſchcžawnatymi (to rěka ſafreichen, ſchcžawanaty je ſtaroſerbſke žiwo. Tu a tam dopominaja naš na nje mjena naſchich honow a lukow, kaž na pſchikład ſchcžawe luki ſe wobjebje ſchcžawnatej trawu mjeſ Bržinku a Maleſchczami), koruſchkami, ſiwjelzami a kjeſchkami roſtlinkow. We naležu zeru rady kuchorki naležnich žiwow. Tola ſeſkuſenjemy žo ſ tutymi ſchtódnikami pola wſchěch naſchich roſtlinkow. Wruczk pikikowarja (hladaj na naſchim wobrazu pod „b" a „c") wotkkaduje žiwoje jejka najradſcho na kukach, wuhonach a paſtwiſchczach. Khdž tažke ſaſnapy podworujeſch, taſke wacžki ſ hromadami nadenđjeſch.

Pola žitnje roſtlinki ſeſoltnje najprjedy ſwonkowny banczik. Roſtlinku ſamóſczeſch ſ lohkej prózu je ſemje wuczahnyez, tak ruce hacz je wacžka kochork (hladaj „b" na naſchim wobrazu) natoczicz. Taſke natoczowanja ſpóſnawamy na ſeſoltnjenych blakach. Ssy-li ſe žujawu žyt, jědže tale wacžka po rynczku, kaž je trubka žujawy ſorno do ſemje puſchczała. To ſpóſnajeſch potom k twojemu mjerjanju na ſeſoltnjenych a ſahinjenych roſtlinkach.

Pschczeživo tutym ſchtódnikam ſamóſczeſch žo jenoż njedespolnje wroſtacz, dokelž njeje ich rycze a tež hischcze dokkadnje pſchepytane a wuſkkedzene. Najbóle jim ſwadžiſch, khdž rolu derje pſchedžěłaſch a ju dokkadnje potwapnjeſch (kalken). Radliza a ſuby kultiwatora a bránow pschinjeſu tuteho ſchkódnika wacžki, cžerwiti a dodutki ſ hromadami na ſwjerch. Tak krzjeſch blídko ſchtórzam, wronam, hawronam, kiwizam, ſchěrym pléſchkam, wobjebje pak kurom. To naš ratarjow wucži a nuczi, ſo poſtaracz, ſo móhli ptacži pola naš hischcze bóle hnězdžicz a lahnyez. Dyrbimy je ſe wſchěmi žrědkami wobarnowacz pytacz. Ssylne ſtórzo wacžka a cžerwik pikikowarja njeſmjeſetaj. Maſch-li ſaſnapy jara ſ pikikowarjom ſanjeſchwarnjene, potom wužywaj tak, ſo žyw ruce a ſtajnje ſeſthadža. Tak ſkerje wuczehnje runje tej khwili roſcženja, khdž może tuſón ſchkódnik najwjazy ſwadzicz. Na taſke ſaſnapy wužywaj něschto wjazy hacz na cžiſte. Khdž je naležni žiwy ſeſthadžał, jón ſiwalzuj. Tak ſo hornja worſchta role pryedy wupari a puſchnje, to rěka, khdž wjedro tomu howri. To pohnuje wacžku pikikowarja, ſo podacz do hlubſchich a wložniſchich worſchtow. Tak ſkubi ſo ſ teje worſchtu, we kotreż ſornjatko leži a ſkhadža.

Je-li w roli wjele tkhle wacžkow, pschewapnuj ju derje a ſ wapnom njelutuj. Na tórz cžeſteje wole wosmjetaj 20 zentnarjow wapna. Na lohku rolu dyrbjał runje telko wuhlicznateho. (fohlenſauren) wapna cžiſtnyez. Wapno na jenej ſtronje, wacžku a cžernika ſpali na druhej ſtronje, pſchetwori rolu do njelnteje a ſypotateje pſerſchcže a ſu wuſuſchi. Cžerwik pikikowarjo trjeba wjele wotoji, jeli teje

ninu, sahinje. Wapno sawlóčź derje ſ cźeźkimi a lohkimi brónami. Podobnje ſtuttuje teź wapnowy dużyk (Kalkſtickſtoff). Wón ſwadźi wócźzy ſe ſwojim dużykom, potom mitwori w ſemi wutki, wadźaze tejle wocźzy. S wapnoweho dużyka rosmjetaj na kórz abo jutro zentnar abo pokra. Teź tón krótko do wuſywna ſawlócź.

Dobry je teź kainit a 40% kali. Tola wacźi ſ nim njeſamiecźiſch, te jenoź roscźekaja. S tym doſpijeſch pak tola to, ſo roſtlinka je doſeć ſkruczena, hdyž ſo wacźa wrócźi a jej wiazy njeſwadźi. Na kórz abo jutro rosmjetaj tohorunja zentnar abo pokra, zyle drobneho kainita. Semja dyrbi doſeć wlóžna byeć a po rosmjetanju ſo deſchcźowacź, ſo hychu wacźi roſcźekace. Do wuſywna rosmjetaj najlepje dwóźzy a wſchitko derje ſawlócź. Je-li wacźi jenoź we wéſtych blakach ſo pokazuja, trjebaſch wapnowy dużyk jenoź na nje rosmjetacź. Je-li je ſuchi cźaſ, dyrbiſch po rosmjetanju rolu wokrjepicź abo ſ wodu polecź. Rosmjetacź a krjepicź dyrbiſch dale wot wacźkow nadpadnjeneho blaka, hewak dźeja do ſuſodnych cźitych roſtlinkow a tam ſe ſwojim ſalubnym dźelom pokracźuja. Hdyž je rola cźeźka a ſapanita, rosmjetaj radſcho 40% kali, ſo njeby ſkora naſtała.

Pſcheczíwo wacźkam pikikowarja wobarnujeſch ſo najbóle ſ tym, ſo wſchehjo ſo ſdalujeſch, ſ cźimž móhł je pſchiſporjecź. Najbóle howi jich pſchiſporjenju léžne ſtanje. Że ſamo ſa ſo hižo wjele winojte njeje, dokelž hnójniżzy njepije a ſ nim ſa ſtano fkót pſcheze w mokrem ſteji. Wuczeni ſu ſ pospytami dopokasali a najhoniczi ratarjo ſo pſchepokasali, ſo ſamóżeſch ſ léżnym ſtanjom ſwoju rolu i wacźkami pikikowarjow dokkadnje ſanjeſchwarnicź. Jenoź hdyž léżne ſtanje méſaju dołho we kruwarni, we wowczeni abo kóſazym tſkiwje leźi a na hromadze a w jamje méſaju dołho ſtaje, wacźi ſahinu. Sſelowa para w ſtanju je ſnicźi. Zyle wéſcze dopokaſano wſchak to njeje, pſchetoż wacźka pikikowarja ma krute ſiwjeńcźſo.

Ssmy hižo pſched dwéma létomaj na to pokaſowali, ſo ſu pſcheczíwo tutomu ſchkódnikej mlétu ſmydu (Eiſenvitriol) i wulkim wuſpéchom nałoſowali. Tu wobſtara „Sſerbſki Hoſpodar“ w Budyſchinje, teź ſnata firma Schmidt w Debźezach ju mlétu pſchedawa.

Ważne by hyło, hdyž by praktiſzy ratarjo a teź wědomoſcź ſo nadrobniſcho ſ tuttym ſchkódnikom ſaběrali, ſpóſnali, ſchto jemu howi a ſchto ſwadźi, ſo mohli ſo jeho hiſchcze ſ wjetſchim wuſpéchom dowobaracź.

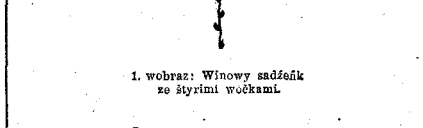
Korjenja winowcho pjeńka.

(S wobraſomaj.)

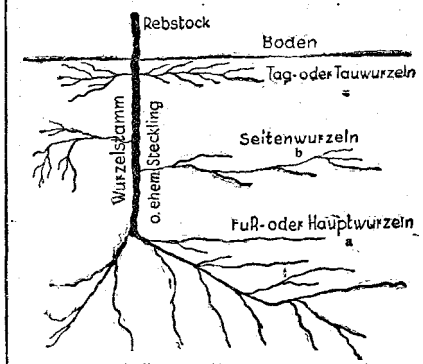
Naſchich winowych pjeńkow ſnajemy ſnano na 1500 druźin. Te ſu roſſchérjene po zylej ſemi, je-li jich roſcźenju pódnjebjo (Klima) hiſchcze trochu howi. Winowe pjeńki pſchiſporjamy ſe ſornjatkow a ſ pomocu ſadźeńkow. Se ſornjatkow winowe pjeńki cźahnuwſ, njeje ſa naſche wjetne burſke poměry radno. Tuto dźeło je wobuźne a nacźini wjele próży. K tomu ſo hiſchcze pſchezo jenak derje njeporadźi. Se ſornjatka plahowany pjeńk puſcźeja ſwój korjeń hluboko do ſemje. Hdyž je wéſtu hlubokoſcź dozpiſ, roſcźe do ſchérokoſcźe. Se ſornjatkow plahowane pjeńki niesarucźa cźi pſchenjeſeńe ſameje druźiny.

Tohodla we winiczarſtwje winowe pjeńki ſe ſadźeńkow plahuja (hladaj naſch 1. wobraſ). Ssadźeńk njepuſcźeja ſwój korjeń runje do ſemje, ale te roſtu do ſchérokoſcźe. Ssadźeńk ma jene abo wjazy wócźkow. S tych wutkadźeja we ſemi koruſchfa a roſtu nakhileno do ſchérokoſcźe. Winowy pjeńk cźéri ſwoje korjenja do hlubokoſcźe a wożebje do ſchérokoſcźe. Wone trjebaja pſchede wſchém wjele kiſlika (Sauerſtoff). Tohodla ſlédźa wſchudźom ſa ſchkałobkami a kwékanczkami w ſemi, pſchiwodźowazymi jim tutón wutk. Tohodla dyrbiſch ſwojemu winowemu pjeńkej ſemju hluboko a dokkadnje podrywacź. Jeho pożadanje ſa kiſlikom wabi jeho, ſwoje korjeńcźka tam puſcźeceź, hdźeż je koruſchkam druhich roſtlinkow pſchiſtup ſawrjeny. Tutón hłód po kiſliku pohnuwa pjeńk, ſwoje koruſchka puſcźeceź do nawiżowatych brjohow. Wone tocźa ſo do kamjentnych ſcźenow, do ſuchich ſkałoſtych horow a tak je pſchetworja, ſo dawaja hoſpodarſki wužitk. W tom naſtupanju je winowy pjeńk hoſpodarſzy jara ważny. S teho widźimy, ſo je jara ſthromny a ſe najſchpatniſchej ſemju ſpokojom. Wón tam roſcźe, hdźeż żana druha ratarſka roſtlinka wjazy roſtla njeby. Jenoż ſymnu a ſaprahniu pódu (Boden) wón njcźiſnjeſe, teź niż ſtajnje mokru. Je-li jón do tajteje ſemje ſadźiſch, wothniwaja kónczki korjenjow a ſahinu tak dałoko hacź dyrbja tcźecź w ſtajnje mokrej pódźe.

Ssadźeńk, njech je dołhi abo krótki, wuroſcźe ſo w ſemi do pjeńka (hladaj 3. wobraſ). Jenże winowy pjeńk dokkadnje njeſmjerſinje. Hałoſy wyſche ſemje drje pſchi 18—20 ſtop. Reaumura abo 25 Celſija ſmjerſinu. Ssamo horny dźeł winoweho pjeńka pod ſemju ſamóże tſchéſkańa ſniczicź. Tola delni pjeńk a koruſchka njeſmjerſinu. Nałeko trjebaſch ſmjerſle dźele jenoż wotſtronicź a wurěſacź a pjeńk ſ nowa na młode wubiwa. Pſchi delnim kónzu ſadźeńki wutworja ſo najważniſche koruſchka, tak mj. ſtopy abo hłowne korjenje (Fuß- oder Hauptwurzeln). ((Hl. na 2. wobraſu „a“.) Wone pjeńkej ſawěſcźuja nimale wěcźne źiwjenje. Sakhowaja jeho pſched horzotu a ſymu, pſched ſuchotu lécźa każ pſched tſchéſkanzu ſymu, wone pſchiwodźuja jemu wiołu ſ hlubſchich worſchtow ſemje.

1. wobraz: Winowy sadźeńk ze štyrimi wočkami.

2. wobraz: Ze sadźeńka wukhadźace hłowne a pobočne korjenja.

Do ſchérokoſcźe-cźérjazym koruſchkam (hl. 2. wobraſ pod „b“) ſwadźi huſcźiſchu ſuchota a njedoſtatk na włoſy. Ssy-li ſwoje winowe pjeńki na horach abo hewak ſuchich měſtnach wożadźał, ſnéjeſch ſ nich dobre wino. Tohodla dyrbiſch hłownym korjenjam wſchu kedźbliwoſcź pſchiwobroczeć. Semju wokoło nich hluboko pſcherywſchi dyrbiſch hluboko hnojicź. Zenje njeſmjeſch na tute wažne a hłowne koruſchka poſabyć a ſwoju kedźbliwoſcź ſkoſowacź, jenoż na pódlanſke korjenja. Pſchetoż tute hłowne korjenja ſu jemu ſe źiwjenje dawazej mozu. Winowe pjeńki pſchi naſchich thźach a twarjenjach ſu huſto doſeć 100 lět a ſtarſche, haj 200 lět ſtare pjeńki njeſu ſe żanej ſadnoſcźu. We winiczach wſchak winowe pjeńki po 40 hacź 60 létami ſ nowymi narunaja.

Drjewo winoweho pjeńka je bohate na wutki dawazym ſri. Tohodla ſu jeho koruſchka tak pruźne a krute. W nich teźi telko mozu, ſo ſame ſcźene a tołſte murje pſchetocźa. Wone ſażeru ſo do ſkałojteje horu abo ſatoca ſo do twjerdeje kamjeńtneje pódy. W ſkałach ſamóża kamjeńſchki roſpuſcźeſowacź, ſ nich wſchcź wutki wuſrěbajo. Korjenja wutworja wſche mózne, teź ſplaſnjene formy, ſo hychu ſo do twjerdeje ſemje ſatocźile abo wſchelake ſkalne prětkowanja pſchetocźile. Runje tutej woſebitoſcźi penkowych korjenjow mamy ſo dźakowacź, ſo nam podawa tak woſobne a wohnjojte wina. Se ſkałoſtych drjebjeńczkow pod zahłym ſ̀ónzom połoſiſchich krajow ſrébaja koruſchki winoweho pjeńka, do ticźowo wódu móz a wohnjojty ſłód. Tu by ſahinyła kóżda roſtlinka a warjaze ſłónzo by ſezahałe wſchě źiwjenje pſchirody. S tuteje pódy cźerpa a zyza winowy pjeńk ſa ſwój płód ſwoje najdrohotniſche a najkóżdniſche woſebitoſcźe. Lubý pſchecźeźelo, wopomń, każ je luby Bóh naſch ſtworicźel, naſchu ſemju ſe ſwojimi darami tak ſchcźedrivje wuhotował. Semja mohła ſ paradiſom byeć — je-li my cźłowjekojo ſ cźertami byli njebychmy. Na to ſo dopomń a wopomń hdyž jónu ſrébaſch jedyn wopraſny Samos, Malaga, Johannisbergiſe abo Forſter Riesling.

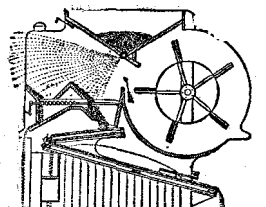
Hdyž ſu hłowne korjenje pjeńkej je ſakkadom ſpo tycźa a byeźa, wukonjeja pódlanſke korjenja tehorunja ſwój ważny nadawk. Nébdźe 30—50 cm. pod ſemju roſtu do ſchérokoſcźe. Tu maja nadawk, pjeńkej pſchiwobroczene hnojidła ſrébacź a jemu pſchiwodźowacź. Winowy pjeńk cźim bohatſcho njeſu a ſtódne ticźe podawa, cźim wjazy ma tajkich poboczných koruſchkow a cźim bohatſcho je ſ hnojazymi wutkami ſaſtarasch.

Ale winowy pjeńk ma hiſchcze jenu druhu druźinu poboczných koruſchkow. To ſu tak mjenowane ſwjeſcźne abo roſowe korjenja (Tau- oder Tagwurzeln). Na naſchim 2. wobraſu ſpóſnajeſch je pod pźimikom „c“. Te pjeńkej żaneho wužitka njedawaja, ale jemu jenoź wadźa. Każ hižo mjeno praji a każ to na naſchim wobraſu ſpóſnawamy wone zyle ſwjeſcźa roſtu tak, ſo je nimale roża macźa. Pſchi hnójne ſemi a hdyž je njewoſtroſuſch, wuroſtu ſo do zylnych korjenjow. Schtož poboczne korjenja (pod „b“ na naſchim wobraſu) pjeńkej wužitka pſchinjeſu, to tuteje druźiny korjenja ſ njeho ſażo wuſrěbaja. Tohodla je muſno, ſo je kóżdoletnje hnydom pſchi pjeńku ſwotrěſujeſch. W kruchych ſymach wſchak ſmjerſmy a w horzych ſuchich lécźach wſchak wuſchnu. Hdyž pak tute pſchirodne pſchipadły je njewoſtronja, dyrbiſch ſo ſam ſa jich woſtronjenje poſtaracź.

Wějawa abo kłepotaca maſina.

(S wobraſom.)

W ranſchich krajach żito hiſchcze tak cźiſcźa, każ nam to Sswjate Pźimo wopiſuje. S kopaczom mjetaja je pſchecźiwo wětrej. Wětr pluwi a druhi łohi njerjad wuduwa. Najcźeſcźiſche ſorno najdale pada, njes tym, ſo łóhke ſorno wětr bliſko k pluwam ſwobu ſtorhnje. Hacź pſched 60 létami naſchi ratarjo w naſchich Sserbach żito na ſamźne waſchnje cźiſcźachu abo je wějachu.

Na ſamźne waſchnje teź wějawa abo njepotaza maſchina ſe żita pluwy duje abo wěje. Schtyri wokſchidła, w bubonje ſo ſpěſchnje wjerczaze, tworja trěbny wětr. Żito pada na kſchidły wſchelako wulkich dźerow. Potom běži po wſchelakich ſchidłach pod bubonom na ſnuo. S bubona wukhadźaze wětr je ſpěſchnuwa a duje ſ njeho pluwy, ſtomicźki, wſchelaki łóhki njerjad a ſamo ſłabinu. Po ſchidłach dele wezo wupadaja ſe żita hiſchcze wſchelake bróhne ſmjeſcźka a njerjada. S bobrych wějawow je żito tak cźiſte, ſo mózeſch je hnydom do młynow pſchedawacź. K wuſywnej dyrbiſch żito hiſchcze kedźbliwiſcho cźiſcźicź. Naſchi ſerbſzy ratarjo trjebaja k tomu wſchelakich druźin pſchiprawow. S wějawu cźiſcźene żito ſypaja ſażo na wożebite ſa tutón ſamér twarjene wějawy. Tak mjenowane trieurje żito wuběraja. Sitowe zentrifugi cźahnu ſ njeho wſchón njerjad a ſłabinu. Schtóž kóżdoletnje derje cźiſcźene żymjo wuſywa, bórzy ſe radoſcźu ſpóſnaje, ſo je jeho rola ſ kóżdym létom cźiſcźiſcha.

Skotarſtwo.

Mjehkinjenje koſcźi pola ſkotu.

Hdyž ſu naſchemu ſkotej jónu koſcźe ſmjehke, dha ſcźeźa ſa hdy k tomu wotpomhamy ſ tym, hdyž młodenu ſkotej tehdom, hdyž najbóle roſcźe, tajku pizu dawamy, w kotrejž je wjele foſforoweje kiſalíny a wapna. Mamy-li pſchemjehku wodu, dyrbimy do njeje néſchto mało pizneho wapna na ſmeſchcźeź, hdyž ju ſkotej k picźu dawamy. Na foſforowej kiſalinje kłude pizy ſu ſkoma, wobkopowanki, wupalki (Schlempe), ſydź, melaža a réſki (Schnitzel). Wjele foſforoweje kiſalíny je w ſormu, we kótrych a pſchenicźnych wotrubach we wolijowych ſymjenjach, każ w lanym, makowym atd., we wſchelakich wożuchach, we kuſcźeźiſnach, we kłodźiſnach a we młoczu (Biertreber). Mało wapna ſaży maju pluwy, ſkoma, wſché wobkopowanki, ſorno, wotrubý, kłodźiſny, młoczo a wupalki (Schlempe). Pizy na wapnu bohate ſu: wſché druźiny dźeczela, ſkoma kuſcźeźiſnow, truſi, wożuchi, łépſche kuczne travy a ſyno, njeje-li pſchejara wumokane. Dawamy-li młodenu ſkotej wjele ſchrotu abo kłodźiſnow, dyrbimy teź kóżdy dźeń 5—8 gr. pławjeneje krydy na dźeń pſchidawacź a to na ſkoczo, kotrejž wokoło 56 ſg. waži. Cźim mjeńſche je ſkoczo, cźim mjenje, a cźim wjetſche je ſkoczo, cźim wjazy ma dostacź. Dawamy-li ſkotej wupałki, kotrejž maju jara mało wapna, dyrbimy jemu teź wjazy pławjeneje krydy a to na 30—60 gr. dawacź. Sa mały a młodſchi ſkót dożaha 5—30 gr. Młodym płahowarjo ſkotu dawaju ſcźełnym kruwom pſched wocźelenjom łźizu krydy ke kóżdemu pizowanju . Teź ſu proſajnym ranzam młodenu łźizu pławjeneje krydy ſchtyri tydźenje pſched proſatami dawacź. Teź foſforicźne wapno je radżomne ſkotej dawacź a to wulkemu ſkotej na dźeń łźizu 30—50 gr., ſhrěbzam niże tſjoch méſazow a cźelatam dawamy na 15—20 gr., doroſcźenym ſwinjom 15—20 gr. a proſatam 5—10 gr. foſforoweho wapna.

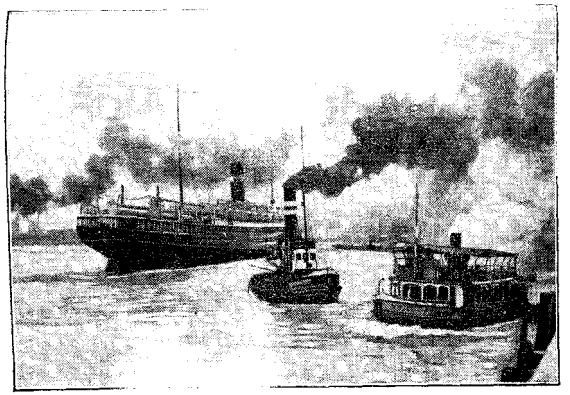
Běrny ſu ſ wubjernej pizu ſa ſwinje.

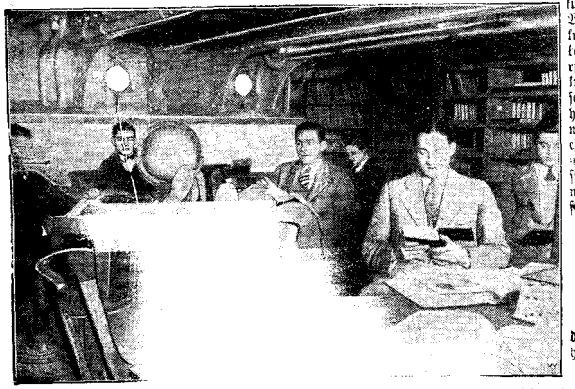
So ſu běrny woſebje ſa ſwinje ſ wubjernej pizu, na tom drje dźenża nichtó njedwěluje. Pſchi tajkim pizowanju pak dyrbja ſwinje teź doſeć bělkowin, foſforoweje kiſalíny a wapna w pizy dóſtawacź, maju-li jim běrny najlépje howicź. Tuttych mineralow pak je w běrnach malo. Dyrbimy je tohodla w druhej pizy pſchidawacź. Młode ſwinje trjebaju k roſcźenju, ſchtož woſebje koſcźe a myſchki (Muskeln) naſtupa, wjele foſforoweje kiſalíny, wapna a teź bělkowin. Dawamy-li na pſch. tajkim ſwinjom pſchewjele běrnow, brójimy ſ nimi. Młodym ſwinjom potajkim pſchewjele běrnow niczo njepomha. Běrny woſtaja 22% ſchkrobu, 1,2% bělkowin a jenoź zyle mału dźeł tuku, wo kotrymž ſkoro hodno rěcźeź njeje. Sſwinje trjeba k ſwojemu wumjeſu wſchědnje 250 gr. bělkowin. Bychmy-li chzyli ſwinjeczu jenoź běrny dawacź, bychmy jich dyrbjeli telko dawacź, ſo by ſwinjo ani njeſekrało. Tak jim bělkowiny w druhej pizy pſchidawamy.

Płahowarjo ſwinji ſu ſwěſcźili, kajſe pizowanje je wuſpěſchniſche. Dawachu 6 njedźeli jenoź 300 gr. na wažy pſchibytku. Tym, kotrymž běrnjaze truhanczli dawachu, pſchibychu 2,8 ſg. a kotrymž ſylnjazu pizu pſchidawachu, pſchibychu wo 44,6 ſg. Tak widźimy, ſo ſame běrny ſwinjom niczo njepomhaju.

Pluwaza universita.

Na spodźiwnu myślicźku su jako Americźenjo pschischli. Wulku Łódź su jako universitu wuzotowali. Ju widźimy na naschim 1. wobrasu. Wona pluwa do Hamburgskeho pschistawa (hafena). Łódź hospoduje 500 studentow a studentkow s jich profesorami abo wucźerjemi. We Łódźi su doßohoze mesinosce a žurle hdźež wucźerjo studowazym pschednoschuja. Łódź pluwa wokolo swěta a wopytujewschě krajenascheje semje. Tak studowazu njewuknu jenoż s knihow a s pschednoschkow swojich wucźerjow. Woni sami seznajamaju so s ludami a krajemi, jich wosebitosćemi a nałožkami. Sa móža sami wobdźiwacź swoju rasnu kulturu zusych krajow a ludow. Wužiju, móhł rjec, bobu płody tych krajow, w kotrychž pschistawach jich Łódź posastawa. Spóznowaja morja s jich potajnstwami, zusych krajow rěki s jich bohatnosćemi a dalokich krajow dźiwje horischcźa. Potom sobu we wotmocźenosći na morju w stajnje cźerstwym a cźuwy žiwjazym powětu móža so wěnowacź swojim studiram. Naschi druzi wobraz wjedźe nas do Łódźineje industrijelki, hdźež studowazy pilnje wuknu.

Hódanczko.

Na kotrym kwje rosce seleny serstawk?

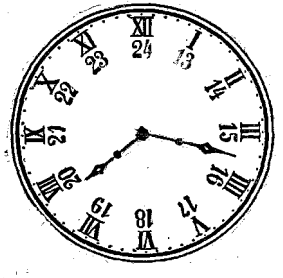
Wuhódanje hódanczka, w tydźenschim cźišće: Jenicźka domjaza holcźka.

Wupytanski wobras:

Hdźe je hušazy pastyř?

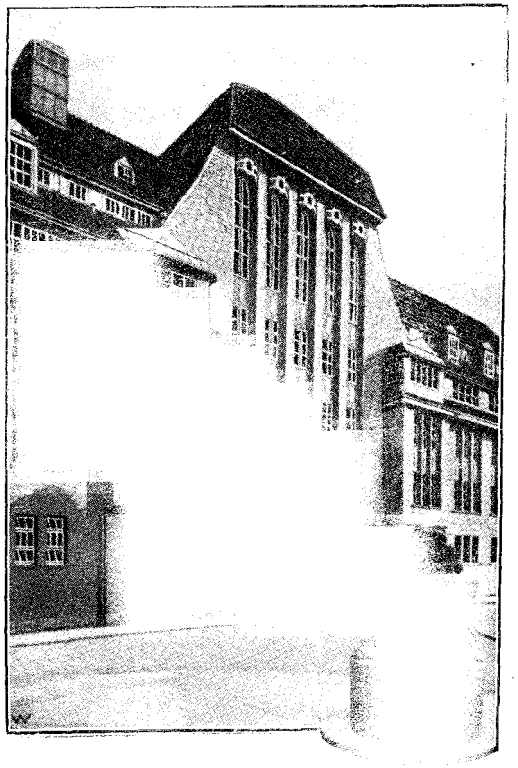
Wupytanje wobrasa w tydźenschim cźišće: Wobroczce wobras nawopak. Na lěwej stronje horkach we wysokej muri. namakacźe hólza.

Tajke budźa hamtske cźasniki wot 15. meje tutoho leta **wosebje** na **železnizach.** Potom **Wósporski** expres se **Wulkeje Dubrawy njepschijědže wjazy** w 7 hodź. wjecźor, **ale** w 19. hodź. a s **Budyschina niz wjazy** w 10 hodźinach, **ale** w 22 hodźinach.

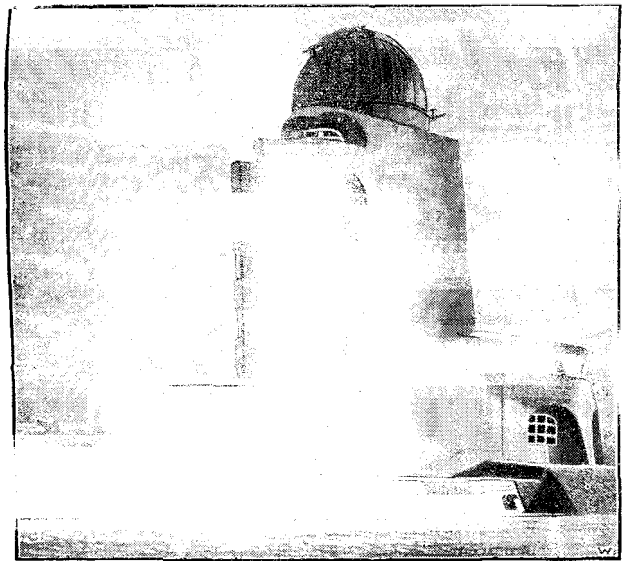

Čo. 14 W Budyšinje, 9. haprleje 1927 3. lětnik

Bahlzewe twornja pražeńckow (keksow) w Hannoverskej.

Tutón wobras cźe nam pokazacź, so žo twarzy też w nowischim cźasu prózuja, šamc twornje swonkownje rjenje wuhotowacź. Wone njeszmědźa krajinu wjazy schericź, ale ju debicź.

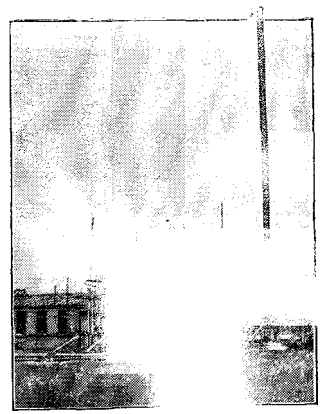

Nowa hwězdarnja pola Potsdama.

Tutu hwězdarnju (Sternwarte abo Observatorium) su wot lěta 1920—1926 njedaloko Potsdama natwarili. Ta je i betona kaž s jeneho kruchu lata. Su ju „Einsteinturm“ pomjenowali. Po prawom je, kaž by „s jenicžeho kamenja“ była. Wěcže pak su ju pomjenowali po wuczenym „Einsteinu“. Jeho wuczba, so so nascha semja pschezo bóle k słónzu bliži a so tohodla semja wokoło njeho pschezo spěschnischo thodži, ma wjele pschiwiżowarjow a tež pscheziwnikow. Tuta hwězdarnja je s najnowischimi pschiprawami wuhotowana. S tšěchi wěże samóża khodżenje hwězdow wobtedźbowacź a wobliczowacź. Pschedewschěm chzedza na drobnische swójnace, s czeho twěrdy wobstoja. To je mózno na žwětle a hwězdow wukhadżazeho. W pinzach wěże su wulkotne laboratorije pschiprawili.

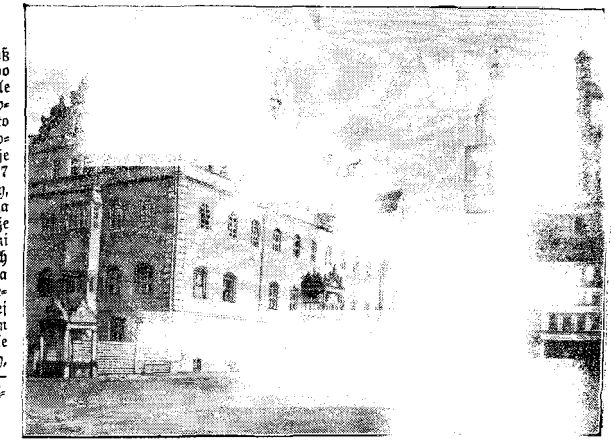
Rózk sażypnjeneho doma na Bodiczkowej wulizy a tak mjenowaneje Jamy. Sażypny so jedyn dżeń jandżeneho mężaza rano wokolo 6 hodżin. Wuliza je jena s najżiwischich wo dnjo. Kaž s Bożim swarnowanjom nichtó pschi tym do schkody njepschindże, hacżrunjež wohndlerjo s rospadowazeho doma, s łożow wulstoczżiwschi, njewoblekani rosczěkachu.

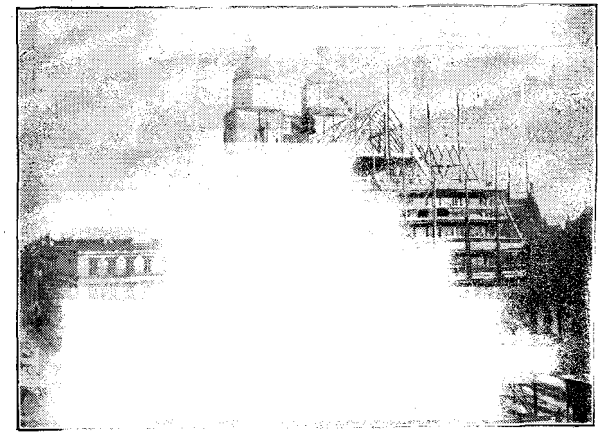

Sczežor noweje schkroweje stazije pola Zeesena we Braniborskej. Tón je 210 metrow wyschoki a wot tam s wotmachom 100 kilowatt žapa žwoje schkriczki do žwětowych dalokosczow.

We Wittenbertu.

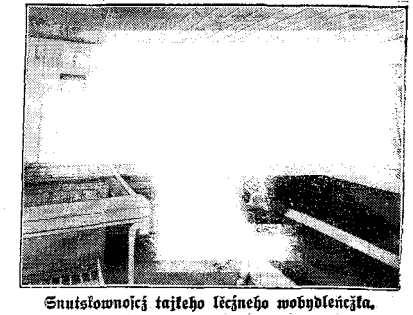
Nasche wobrazaj wjedżetaj nas do Wittenberga, do sajimoweho města s czasa reformozije. Wjele pomnikow a pomjenikow dominuja nas na tutu dobu (to běa tónle czasz). Na durje hrodowiskeje obo universitneje zyrkwje schibi Luther 31. oktobra 1517 woje tak wjele mjenowane žadby, e swojimi hocź do naschicho czasa zachowachu schežnymi. W lěcże 1858 tute durje s bronzowymi kamenichu a žame žadby do nich arwchu. Tutu zyrkej bě wot lěta 1490—1499 sakski kurwjerch Bjedrich Mudry natworicź dał. Naschej wobrazaj njepschedstajetaj nom tutu zyrkej, ale rodnizu. Tež tole twarjenje polhadża s tuteje doby, pschetož natworichu jo wot 1524—1543. Na nim su potajkim nimale 20 lět twarili.

S teho widźimy, kak dołho su w storych czasach na tajkich twarjenjach twarili a drohdy je njejsu hischcże dotwarili, kaž naschu Budyschisku wulku abo zyrkej žwjateho Pětra. Tuta radniza je jara sajimawa, dokelž je wupyschena s wobrazami hłownego molerja Lukascha Cranacha. Tu je w żiwych barbach pschedstajił wopschijeczże Bożich 10 žwjatych kasnjow. Tónle molerj je też znaty s tym, so je nam Luthera molował. Psched radnizu stej Lutherowy pomnik. Tule radnizu nětko wotmołchuja kamjeń sa kamjenjom. Na naschim druhim wobrazu widźimy, kak je saroschtowana. Su chzedza zyle w jejnej swonkownej podobisnje znowa natwaricź. Jenož znutskowne městnoscże chzedza naschemu czasej pschimerjene wuhotowacź a pschiprawicź.

Znutskownoscź tajkeho lěcżneho wobydleńczka.

Barlina.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawańi 90 zł. pl., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płači 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nastawk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 85 | Budyšin — Pondźelu, 11. hapreleje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Rozrisacy wusud za němsku železnicu.

Po wóžomhodźinskim wobčežnym jednanju je rosrišaca komora, kotruž bě němska dźěłowe ministerstwo za mjezowy konflikt postajiło, hłědowazy wuzud wuprajiła: Mjeza w skupinach I. hač VII. ma so wot 1. hapreleje wo 4 pjenježki a hodźinu powyšcha. Za mjezowu skupinu VIII. (zonske dźěłačerki) powyšenje mjezy wot 1. hapreleje 3 pjenježki wučinja. Wot 1. oktobra so mjeza we wšěch skupinach wo 3 pjenježki powyšchi. **W nastupanju dźěłanišeho czasa je so wuczinilo, so wot 25. hapreleje sadźanje wóžomhodźinski czeły płaczi.** Sa dźěłaćerjow w dźěłarnjach a podobne słužbne skupiny su so wob tydźeń tři pschesczahne hodźiny dojednałe. Dalsche tři hodźiny móža so je zwobsebnych hospodarstwow su wobjamknje, pod mjenom **„Němske burstwo“** jenotnu burstu němskostatnu nadzorniu organisaziju załožiłe. Swoju dotalnu městnu samostatnosć zachowaju so kraine a provinzialne zwjazki k wowotwutwarjenemu „Němskemu burstwu“ pschisamknu.

Czorno-běło-czerwjene khorhoje nad barakami němskostatneje wobory w Münsigenach.

Stuttgartska „Sonntagszeitung“ powě, so w barakowym lěhwje němskostatneje wobory w Münsingenach bliščeze dźensa czorno-běło-czerwjene khorhoje smahuja. Psched nekotrymi lětami su so tež khorhojne sczežory z tymile barbami snowa wobarbile. Münsingenske wojerske smuczowanišcžo je so loni z tym wobežne snate czinilo, so bě so pschi tamnischich manewrach zyn nehdyschcho kronprynza wobdźělił. Generalny wyschi ze Seeckt, kotryž bě samolwitosć za to wschewsak je dyrbjał tohodla na wotpočink hicź.

Nadpad na ruskeho konsula w Königsbergu.

W nozy wot sobooty k njedźeli je so na ruskeho konsula w Königsbergu nadpad skucził. We Krugskej dróży jeho njekotři muzojo wobstupichu, z kotrychž jeho jedyn z tajom psches hłowu morzny. Na tschiczenje nadpadnjeneho schtitarska policija pschihna a nětdże 30 wobsobow zaja. Kaž je so dóry wustuschało, njeje so pschi nadpadze jenož jena wosoba wobdźělika, ale tež **domjazy wuczeř Borysˇ Lechel, kotryž je němski staczan, tola kotryž je pryedy w Rusley žiwy bi.** Kaž je so dale swěrčiło, su so sajate wobsoby na nazionalistiske khromadźizny wobdźělike a běchu buzy domoj. Domjazy wuczeř Lechel nazionalistiskej stronje wjazy njepschichilschejsche, hač runje je so tež wón pschi khromadźizne wobdźělił. Ruski konsul je so jenož lohko skranił.

Pólska pożczonka.

Warschawske nowiny pischu, so pożczonka, kotruž Pólska dostanje, 40 milijonow dollarow wuczinu. S njeje je 10 milijonow k pokupjenju akzijowego kapitala narodneje banki a sa pjenježne papjery, kotrež je stat bjes pożczonki wudał, 30 milijonow dollarow nałoži. Sa wutwarjenje jelejnišeje žyzeje, kotraž je po finanzowym planje wotmyslena, by Pólska druhu pożczonku, tak mjenowanu investizijsku pożczonku dostała, kotraž pak je do spočatka 1928 niewuplaczi.

President Masaryk w Palestinje.

President czěskoslowakskeje republiki, profesor Masaryk, je z Egiptowskeje do Palestiny pschijěł, hdźež budże wóžom dnjow pschebywaczˇ. Wón wobeńe žydowskeho a czěskoslowakskich wuczahariow wopyta.

50 Madźarow w Koschizach sajeli.

Koschiska policija w Sskowakiej je 50 madźarskich rekrutow, kotrež madźarske zběrkarske spěwy spěwachu, sajała. Na policajstwje rekrutoju prajachu, so je stara Wuherska sebe wobrowni, a so je kóždy polskota, kotryž njeje pschecziwo Czěskoslowakiej.

Što so z Rumuskej stawa.

Bukarestiski dopisowaŕ „Daily Expreża“, kotrehoż su tele dny z Rumunskeje wupokasali, dokelž bě knjeżerstwu njelubu powěsć swojim nowinam telegrafowaŕ, je so do Budapesta podaŕ. Wot tam je wón sajimawu rosprawu wo położenju w Rumunskej do Londona pósłaŕ. Najważnische dypki w njej su hłedowaze: Kral Ferdinand na raka khori a njemóże so wustrowicz, dyrnjež by so jahorjenje płuzow, kotrež je so pschidako, połepschiło. Jeli so by wumrěł, je mjes ministerskim pschedsydu **Avarescom a Bratianom,** kaŕ mjenowanym rumunskim „kotjnym kralom“, po wadże k dojednanju dóschło. Po nim so hyndom po kralowym wumrjecu **nahły hud** wosjewi a so narodna shromadźizna swoła. Pschedsydstwo w shromadźizne smjeże **zastawata regentstwowa rada,** kotrejż budże pryna Mikławsch, młódschi Carolowy bratr, dale prezident najwyschscheho suda, **Buldegan** a partiarch **Mirone** pschisłuschecz. Napschecžo wschěm wobzakowanjam so **kralowa Marja pschi regentstwje njewobdźěli.** Rada knjeżerstwo powjedże, kaŕ budże kralowy syn Michaj 18 lět stary. Avarescowe wotpohlady na statny pschewrót, za kotryż bě hižo dwaj regimentaj wojakow k wuwjedzenju swojich **diktatorskich planow** do Bukaresta swołaŕ, su so z Bratianowym zakročenjom znjemóżnile.

Běłogradska „Politika“ je Bukarestiku powěsć pschinjesła, po kotrejż so khorosczi rumunskeho krala njeje połepschiła. W Bukarestu su po sdaczu wschu nadziju spuschczili, kralej žiwjenje sdżerżeczˇ. Bamžowski nunzius je kralej hižo **poslednje wobsiwanje** daŕ. Kral je tak wobsunchnyŕ, so jenož hischcze 38 kilogr. waži. Mjeschczanosty wjelschich městow su so do khlowneho města sawołali, so bychu wukazy za pad dostali, so by kral wumrěł. Tomu napschecžo Běłogradska „Prawda“ powě, so so z kralowej khorosczu połepschuje. Ssmjertny strach po nječim pjecza wotebéra.

Wukrajinske wuswobodźenske hibanje.

Mjes Wukrajinjami, kotrež su w Južnoslowjanskej jako cžeknjenzy žiwi, so žiwje za to dźěła, so by so Wukrajina wot bolschewiskeje Ruskeje wotdźěliła. Běłogradska „Politika“ je wokolnik wocžakowacžała, kotryż so mjes Wukrajinjami rosprěcža a w kotrymż so praji, so Wukrajina, kotraż 35 hač 40 milijonow wobydlerjow licži, njesmě dźěje pod wotrocžkowstwom bolschewiskich kommisarow wostacz. Petljura (wjednik Wukrajinzow, kotrehoż su bolschewikojo w Pariju skónzowali) dyrbi so wjecžicz. Budźcže teho dla pschihotowani! Bjes Charkowa a Kijewa a bjes bohatstwa Wukrajiny ju Moskwa a cžerwjeni knjeża morwi. Swjasła z bolschewistiskimi republikami njeje trjeba, hdyż smjeże za małe zarstwo. Potom so praji, so Jendźelska a Italska sady wukrajinskeho wuswobodźerskeho hibanja sjejitej, kotrejż je hižo tři měsazy stare. We mezi dyrbitaj bo Kijew a Charkow wot Moskwy bżělicz.

„Politika“ na to pokasuje, so wschitzy Wukrajinzy njesu z tymle hibanjom spokojom, dokelž po jich měnjenju wukraj wukrajinske swobodniske hibanje jako žrědł pschecžiwo sjednoczenju wschitkich Sslowjanow do jeneho zyrka abo swjatka wuzije. Wukrajinska revolucija by bjes dwěla Asiju a Europu do wójnow saplełła a w Jendźelskej sozialnu revoluziju sbudźiła.

Tajne zrěčenje mjez Južnosłowjanskej a Turkowskej?

W swizu z italsko-južnoslowjanskej napjatosczu „Politika“ powě, so je ruski pósłanz w Angorje, kotryż bě so na dwajmjezacznu dowolenju podaŕ, so njenadżijcy do Angory wrócził. Jeho njejasbki nawrót pjecza je sapletkami swizuje, kotrež su z južnoslowjanskim konfliktom nastałe. Turkowska a Južnoslowjanska so z italsko-madźarskim srěczenjom wohrożenej cżujetej a **stej tohodla tajny swjask mjes sobu sczinilej.** Moskowske powěsče praja, so ruske knjeżerstwo italsko-madźarske srěczenje jako pożyłnjenje italskeho wliwa na Balkanje a jako wobrożenje Južnoslowjanskeje wobhladuje. Italsko-madźarski pakt je z **offensiwnym paktom pschecziwo Južnoslowjanskej.** Mussolini organisaziju a wobronjenje madźarskeho wójska pschewoźnje.

Južnoslowjanska a Ruska.

Po Barlinskich ruskich nowinach „Rulu“ je ruski diplomatiski sostupjeŕ we Winje, Bersin, južnoslowjanskemu pósłanzej we Winje rjekŕ, so chże ruske knjeżerstwo Južnoslowjanskej wschelake konzeżije cżinicz a ju psched nadpadowej politiku Italskeje schtitacz. Tele nanjezły su so do Běłograda pósłałe.

Wulka koalizija w Južnoslowjanskej.

W Sagrabje je so w pośledním cżasu mjes slowinskej ludowej a radikalnej stronu wo mózným sostupnju Radicžoweje stronu do knjeżerstwa jednako. Khorwatski rataŕski klub je w konferenzy, kotraż je so pod pschedsydstwom Schczěpana Radicża wotmeła, za nuzne spóznaŕ, so ma so dźiwajo na wobcžežne swonkownopolitiske położenje knjeżerstwo schérokeje koalizije wutworicz.

Wurunanje italsko-južnoslowjanskeho konflikta.

Pariżski „Excelsior“ chze wědzecz, so direktne jednanje mjes Italskej a Južnoslowjanskej jeno na to dźe, so by so měchana kommisija ke kontrollowanju mjezy wutworiła. Tale kommisija dyrbi z diplomatiskim sostupjerjom franzowskeho, němskeho a jendźelskeho knjeżerstwa w Běłogradze wobsteczˇ. Zim zo wojeziay wèzwuslotni tuteju krajow pschidadża, kotrejż dyrbja z italskimi a južnoslowjanskimi wotpohłanzarni khromadźe sdżełacz.

Jedyn Jendźelczan z roskasowarjom w Sskadarje.

„Times“ su z Tirany w Albanskej wot swojeho dopisowarja sajimawu powěsć dostałe, so je knjeżerstwo we Titanje jendźelskeho generalneho majora sira Jacelyna Petreya generalneho inspektora albanskeje żandarmerije, sa hłowneho roskasowarja albanskich wojerskich mozow we Sskadarskim (Skutarskim) kraju pomjenowało. Tole pomjenowanje je, każ dopisowaŕ powě, wulkemu sdżiwosczu na sjawne mènjenje w Sskadarje a w kraju k połnocy wot njeho cżiniło, hdyż je so dowěrjenje k knjeżerstwu sobu wrócziło.

Ruska protestowańska nota w Chinje.

Ssobotu je so chinejskemu diplomatiskemu sostupjerjej w Moskwje nota ruskeho knjeżerstwa pschepodała, w kotrejż so praji, so su so z podawkami we wobżahu ruskeho pósłanzstwa w Pekingu sakładne postajenja prawa ludow na njeżiwschane waschnje sranile. Wěry njehódne a njepodobne je, so su so tam bróńze a dokumenty namakałe. Policistojo a twojazy, kotrejż su nadpad wuwjedli, su niż jenož sostupjerjam pósłanzstwa, ale tež diplomatiskemu sostupjerjej Cžernychej sakasali, do wobżahu stupicz, na kotrymż je so pschepytanje a sebrace stako. Take cżiny móża so jenož z tym wujasnicz, so su Pekingske wyschnoscże sa lépsche měli, so bychu jich agentoju w njejschitownoscżi samolwitych knjeżerstwowych wobsobow swoje nałożnoscże skuczili. Hdyż je Pekingske knjeżerstwo na to tukało, so chinejszy staczenjo we wobżahu ruskeho pósłanzstwa pschecziwo sajimam chinejskeho knjeżerstwa dżełaju, je so wono dyrbjało na ruskeho diplomatiskeho sostupjerja, niż pak na diplomatiski korps wobroczicz.

Nota potom praji, so ma so postupanje Pekingskeho knjeżerstwa wukrajnym wliwam pschihibjacz a pschecziwo nałożnoscżam a krawjenjam prawa protestuje žada, so so wobsadżene twarjenja hnydom wupuschcża, so so sajeczi pschistajeniszy ruskich wustawow bjes kondżenja na swobodu puschcża a so so wschě sebrane wèzy a dokumenty hnydom wrócża.

Dodż so tole žadanje njeje dopjelnilo, ruske knjeżerstwo jako snamjo protesta swojeho diplomatiskeho sostupjerja z Pekinga wotwola, hdyż so jenož personal za konsulatsku słužbu wostajі. Pódła teho hischcze nota praji, so **bolschewiskie knjeżerstwo, hač runje ma žrědła k najwótrischemu wotpłacżenju k ruzy, tola so taiskich pschiprawow wobdawa, dokelž wè, so dżedża njesamolwieji wukrajni imperialistojo Ruslu k wójnje wuzadacz, a so so Pekingske knjeżerstwo jako jich grat wuzije.** Ruske knjeżerstwo so we sajinje Chinesow a dżełacżerskeje worschty z nikim njeda wuzadacz a budże je wschěmi žrědłami za wèz měra ludow wojowacz.

Po tymle protestu so ida, so chże žebi Rusla Cżangtsolinowe zakročenje do wobżaha ruskeho pósłanzstwa lubicz dacz. Na wójnu pschecziwo Cżangtsolinej žebi Rusla njemóże dla dalokeho puczа do Mandżurskeje myslicz. Tej dyrbi so wocżakacz, so by Ruzam tam japanske wójsko napschecziwo stupiło.

Wjerha Dolgorukowa w Charkowje sajeli.

Pschedsydża wukrajinskeho ludoweho kommisariata Cżubari je w pjatkowym pośedżenju wukrajinskeho bolschewiskeho sjězda wosjewił, so su wjercha **Dolgorukowa,**

kotrehož je hižo druhi krócz wulkowjećich Nikolaj Nikolajewicz do Ruskeje pósłał, w Charkowje sajeli a jeho tam pschesłuschejа. Wjećich je ho pjeza pschepschewjedźił, so w tu khwilu w Ruskej wobstejnoscze njeje su postajenje njebolschewitskeho knježeństwa pschihódne. Dołgorukowa pschedhud staja.

Wójna w Chinje.

Kantonske wójsko ho porasko.

Shanghaiski dopisowaŕ „Morning Post“ powě, so su Kantonzy wojazy pola Tuku ryjedu khětre poraženje poczerpili. Liczba jich franjenych wjazy dyźi 20 000 muži wuczinja.

Kaž ho sda, je Kantonske wójsko, kotrež je ho k rěcy Jangtse wukżo cźiško, do Jangczowa doschło. Wjele stow franjenych Kantonskich wojakow su psches rěku do Cźonkianga pschiwjesli. W tymle mjeżu su pjeza Kantonskim nazionalistiskim thorhop dele puschcźili.

24 kilometrow niże Cźonkianga leżaze wobtwjerdzenja su do jendźelskeho saniczaka torpedowskich cźołnow „Veterana“ tśelake. Saniczak je tśelcźo wotmolwjał a wulku schkodu naczinił. Wón su ham wjazy krócz trjecheny, tola ho njeje nichtó na nim sranił.

Postupanje połnóżneho wójska psches rěku Jangtse.

Dla ho wospjetowaznych powěścjow wo wuspěchu połnóżneho wójska je ho Shanghaiske chinske mešto do njeměra dało. Po wěryhódnych chinskich powěścjach su ho sa wojerske położenje spomnjenja hódne poźlednje podawki na źledowaze waschnje wotmeśe:

Wójskowe dźele połnóżneho wójska su Jangczaw na lěwym brjohu rěki Jangtse wobhaźiłe a tam śiejazych Kantonskich wojakow wuhnali. Tohodla bě połnóżnemu wójsku możno, s 5000 muženi na prawy brjoh rěki Jantse pschenjeź. Jendźelcźenjo njepreja, so je jich kanonjeri cźołny do wobtwjerdzenjow do kanonskeho cźołna tśelało. Kantonzy pak praja, so je sapschimanje jendźelskeho kanonskeho cźołna połnóżne wójsko podyjerało. **W Shanghaiskich wukrajanskich ryndlesch cźach maja sa móżne, so Cźangkaišolinowe wójsko Shanghai sažo dobudża.**

Jeli so by połnóżne wójsko do Shanghaia pschicźahło, by nowy generalny strajk wudyrił. Dokelž w Changhaiu pytaju, wobrónjenym dźěłaczerjam wukrajanske ryndlesche nabdźěwacz dacz, we wukrajanskich ryndleschcach radża, so by jendźelske wójsko pschimieschowazu chineski dźěłaczerski městowy dźěl Cźaye wobchadźało. Jendźelski roskaŕowaŕ pak k tomu žaneje pschichilnoscze njepokazuje. Wón je jenož raczimy pschi Cźayeskej mjeży wobtwjerdźicz dał.

Sažo kommunistisku zentralu w Shanghain sawrjeli.

Se Shanghaia ho powě: Wojowanje njes pschimišowarjemi generała Cźangkaišeka a kommunistami je wcźera k tomu dowjedło, so je general Pei Chungsi hłowny kwaŕěr tak mjenowaneje „politiskeje pisarńje“ w Cźaye, we połnóżnym pschedměsćze Shanghaia, wobhaźicz dał. Pisarńja bě ho sanka a někotre wobjoby ho su sajale. Pisarńja bě ho jako hłowny organ kommunistiskeho sarjadowstwa po pschikazni s Hankawa hnydom po wobhaźenju Shanghaia pschiprawiła.

Twarjenja ruskeho pódkanzlstwa w Pekingu wobhaźene wostanu.

Dopisowaŕ Londonskeje „Morning Post“ s Pekinga powě, so chineska policija twarjenje ruskeho pódkanzlstwa a Dalnjeje banki dale wobhaźene dźerži.

Wo namakanych a sebranych spisach ho powě, so je mjes nimi spisk 4000 Chinesow, kotśi kommunistiskej stronje pschisłuschcźa. Sa nimi policija śłedźi.

Ruske pschihoty w Mongoliskej pschecźiwo Chinje.

Kaž „Echo de Paris“ shoni, je Ruska hižo ważne pschiprawy pschi chinskej mjezy cźiniła. Mongolska je ho do wojeriskeho lěhwa pschetworiła. Tam su wulke składy brónjow, wójnskeho materiała, municije atd. Lěhwa su wosebje pola městow Kobna a Ulbrgi rozłożene. Mongolske wotdźělenja budża s wotdźělenjemi, w Ruskej wuwuczenymi, hromadze dźěłacź. Sastupjeŕ schesa generalneho staba Lasewicź je hižo offensiwu pschecźiwo Cźangkaišolinej organizował.

Londonske powěsće wo podawkach w Ruskej.

Po powěścjach Londonskich nowin Ruska wulke wójnske pschihoty pschi chineskej mjezy a pschi transbajkirskej żelesnicy cźini. Schtyri infanteriske diwizije a tři kawalleriske brigady su pjeza na jśebje

Statny pschewrót w Chile.

Po amerikanskich powěścjach s Chile je tam revolucija wudyriła. Wójnski minister Ibanez je s pomozu wójska statny pschewrót wumjedł a presidenta Figueroa wotbaźił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 11. haprleje.

† 1918 Jurij Deleńk, redaktor „Katolskeho Posoła“ we swětowej wójnje, nadobny, njezapomnity Serb.

Bože dźěćatstwo.
Romsk. 8, 14.

Chceš Bože dźěćo być, mój kśesćano,
Śćěp Khrysta wobraz do so hłuboke,
Zo ći, kaž jemu, hrěchi hroznosć su,
Ći lubosć, milosć błyšći we wóčku;
Zo ty kaž postrow Boži z njebjes sy
Do swěta hidy, hrěcha stajeny.

Njech jeno Boži duch tak wodźi će,
Zo to so w słowach, skutkach pokaże,
Budź kóždy čas kaž Zbóžnik zmysleny.
Dha woprawdże ty Božo dźěćo sy,
Kiž zbóžnosć słodźi hižo na zemi
A z Božej hnadu tež we wěcznosći.

K. A. Fiedleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer +8, thermometer w nozy +6. Wuhlady na njestajne wjedro. — Schtrowja dźensa rano na njewobstajne wjedro pokazowaschе. Tola žnižnje wuwjedrjenje wotcźakowaś. S atlantiskeho oceana bliži ho fjuha wyschina. Nad wjeschorneu a sapadnej Europu leżoze wischelake niżiny pokazuja nałchilenje k rosćahowjenju. — Juse wutoru łkhadża ślónczko 5,12 hodź. a khowa ho 6,50 hodź. Mšacź khadża popołnoju 1,45 hodź. a ho rano 4,09 hodź. khowa.

— **Hłowny pruhu sa jutrowny konzert** wotmě wcźera njedźelu Swjazk serbskich spěwnych towaŕšstwow. w sali Sserbskeho Domu. Nchdże 200 sahoritych spěwaŕkow a spěwaŕow wobdźěli ho na pruhy. Sstyschachmy swucźowacź kšasne nowy chory, liž na konzercze wšcźe k kóždeho wutrobu sapschimnu. Wcźerowscha hłowna pruha je s rukowanjom, so ho chóry exaktnje pschednjeju a so naschemu kulturnemu prózowanju sažo k poknemu wuspěchej dopomhaja. Nimo chórow poźicza snamjenite wobzoby wjeso tež kšasne solospěwy atd. Tuž hotujcze ho, Sserbjo wschitzy, na swój wulki jutrowny konzert a pschindźcze sažo s bohatymi zyłkami kaž poźledni ras, so bychmy ho cźuli jako bratśa a zotry.

— **Sa starschich.** Njeschło sa naschе serbske ale je swojimi dźěćimi nimplowale macźerje (po wěrnym podawku): W naschim Budyschinje je swójba. Muž je rodźeny Němc, žona Sserbowka. Bóh požohnowa manželstwo je dwěmaj synomaj. Taj staj mjes tym dorosćenaj. Wóndano mać wumrě. Jako na poźlednim khorym łožu leżesche, wopyta ju towaŕška je wsy. K njej dźěše muž: „Moja žona je swjercź duschna a synaj na njej wiśataj, ale w jenym macźeri tež do rowa : odacź njemóżetaj, so jeju sherbsizy nowuczita njeje. Sserbsku rěcź byschtaj we swojim powolanju nutnje kaž wjesołemu khlěbu trjebaŕ mohłoj a ju njemóżetaj.“ To je wěrny pschikład se žiwjenja. Te so dźensa wschędnje kupja. Wy khnjukjole serbske macźerje a wy niz mjenje cynthkojczi nanojo, wómuwlicźe s wosćinami Horstkami, Wolfkami a Heimkami dale. To je wšcźe jara nobl we waschi raj sasłepjenymaj wocźomaj. Rosumni Serbja a praktiscy Němzy so waschej khupości dodźiwaczź njemóża.

— **Hermanska njedźela** bě wjele hermanskich wopytowarjow do Budyschina pschiwabiła. Dopołdnja a pschipołdnju Boże słóncźko khwjł a hdyž je swojimi milymi pruhami mróczele pschedrě. S błišćichich a dalschich wsow pschicźěrichu so ludźo, jeni pschijědźechu s cźahom, druzy s kolami, nětośi z autami a sajšo druzy pěsnje pěšći. S městnami móżeše so cźłowjek ledma psches cźiłody pschecźišćischcźeć. A dołtacź bě na hermanku wschitko, schtoż žebi žadaśch. Tola mnohy hermanzy pschedewarjo drje njejšu pschewulku sažiłużbu měli, ludźo ſ wjeselcźa jenož honjachu. Cźim lěpje pak je było sa wschelake tłamy. S městnami běchu pschepełnjene. Na Tśelniku bęsche wjeselе žiwenje a hołk a tołk. Tu sabawješe so wobzoby młodźina, ale też sa dźěći policija ſo mnoho sawjeselesiłtich pschiležnoscźow. Wjeczor reje njeběchu, cźim bóle pak pjelnjachu so korcźmy a korcźmarjo su drje tež pytli, so je hermank. Na wjeczor pocźa ho deschcźowacź a duzy ſ hermanka je wésće nětotrunkuli smoknyć. Dźenjnjscha hermanska póndźela pokażuje pokhmurjene njebjo. Nadźijomnje k wjetschemu deschcźowaniu njedoźdże, so pośledni hermanski dźeń njeby zyle słaženy był.

— **Smějemy lětża wjele njewjedrow?** Po burskim prawidle pschinješe kurjawa w měrzu w lěcźu njewjedra. Mschelazy ratarjo pak też wjele njewjedrow wschcźa, hdyž ho na nahe zbrjowo hrima. Potajkim, hdyž je ho to też lětża stało, mamy w lěcźu wjele njewjedrow wocźakacź a to wobzebje w junniu.

— **Sinjedbožemu pohonecź** tudomnemu Frankensteinskeho mlyna, Korla Hergot, je zandźeny pjatk na swoje rany wumrěł. Mutoru 29. měrza won je swojim sapschahom na Nowosalskej dróhy pschi Hornje-Kinjanskej horje swjesboži. Hergot bě w Frankensteinskim mlynje psches dwacźi lět ſa pohonecźa.

— **Njedźelske nawróczne jěsdne liscźiki k jutram.** Po nowischich postajenjach żelesniskeho wobtwohodnego porjada ho pschi płacźiwosći njedźelskich nawróczných jěsdnych liscźikow k jutram sa tamjěsbu wot Seleneho schtwórtka pschipołdnju w 12 hodź., Cźichi pjatk jutrownu sobotu, Jutrownicźku a jutrownu póndźelu; sa nawróczną jěsbu Cźichi pjatk, sobotu hacź do 9 hodźin dopołdnja, Jutrownicźku, jutrownu póndźelu a jutrownu wutoru hacź do 9 hodźin dopołdnja. Po tymle postajenju dyrbja cźi, kotśiž chcźeja ho ſ njedźelskim nawróczným liscźikom hižo sobotu wrócźicź, nawróczny jěsbu sobotu rano do 9 hodźin nastupicź.

— **Pokhroma ze sašchka** mjes skotom kublerja Muki we Wulkich Trjebjeńcach, kublerja Hausy w Goldbachu, kublerja Gnauka we Weickersdorfje, skótneho wikowarja Kurzy w Delnich Pókakowach ziwnoscźerja Nóklera w Hornjej Wjasońcy, kublerja Wintera w Porchowje, zimnoscźerja Simona we Wjeżelu, kublerja Seiferta w Delnjej Wjasońcy. Wokrjeż Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa je tukhwilu zwobodny wot pokhromy.

S **Wjeleczina.** Sa sastupjerjow męšcźanoscźy buschtaj wusnamjenaj a sapokasanaj gmejnjaŕ sastupjerjej fabrikant Maks Libscher na Drjezdźańskej dróhy 122e a fabrikant Arnoscht Kral na Drjezdźańskej dróhy 109c.

S **Brěžowa.** Sjawny pucź je Ssowrjez do Brěžowa ho dla nažnjowanja na Brěžowskich honach wot 13. hacź do 21. haprleje sawrě. Jězdny wobkhad pokasuje ho na Kubschizy.

S **Hajniz.** Sjawny pucź s Hajniz do Lubjenza ho dla nažnjowanja na Hajniczanskich honach wot 9. haprleje hacź do 8. meje sawrě. Jězdny wobkhad pokasuje ho na Khójnicźku abo Bělschezy.

S **Bukojny** pola Barta. Tudomny knježi dwór, liž Bartschemu knjezźstwu ſłuschcźa, je žebi wot 1. haprleje t. l. knjes ratař Marcźin Steinert wotnajał a je jón hižo pschewjał.

S **Lichanja.** Khroble paduschtwo skucźicźu hischcźe njesnaczi paduschi w nozy na wutoru w kantinje knjeza Bartela ſ Lemischowa, kotruż ma tam dla rjedjenja Schprjewje stejo. Paduschi rospacźicźu durje, rosbichu wokna a rubichu napoje, liž tam namakachu. Woni pak na tym hischcźe dosć njemějachu, ale swutorhachu skónczenje też durje a wokna, kradnychu dźěłaczerjam, liž we Schprjewi dźěłaja, wschitkón grat a khachliczki, na kotrychž žebi dźěłaczerjo jědź hrějachu. Kaj je ſo jim, zo njeknicźomniju wschón grat do Schprjewje smjetali. Dale su paduschi blida a stółzy won sestajeli a je pod hokym njebjom pschi piwje wokschewili, pschetoż rano blida a stółzy psched durjemi kantiny namakachu. Nadźijomnje paduchow borzy dopżahnu, dokelž su tej nusowi dźěłaczerjo bicźi, hdyž su jich wo jich grat pschinjeśli.

S **Lubija.** Po nowischim wobliczenju je w Lubiju 430 dźěłkonjemějerjow, 270 muzźitch, 120 žonskich a 40 dostawarjow krijoweje podpjery. Nimo toho ma ho město sa 330 dostawarjow pschiraźka (žony a dźěći) a 117 khudych staracź. K pjatkownemu pożeźenju męšcźanskich sastupjerjow běchu sozialdemokratojo nusny namjet sapodali, so by ho dźěłonjemějerjam a khudym jutrownа pschipomoc pschiswolika. Po dźěłschim wuradźowanju dojednachu ho sastupjerjo, so ma ho na wschěch dźěłonjemějerjow a khudych w hromadze 2500 hriwnow rosdźěliś.

S **Dźěchorjez.** W nozy na sobotu su paduschi tśiom tudomnym knjezim dźěłaczerjam wjele karnikłow kradnyli. Sdźěła běchu wone nimale k rěsu, ſ dźěła pak hakle nidawno wulehnjene. ſ dźěła pak hódnostnje płahowańke jsu cźatka. Paduschstwo ma ho cźim bóle sažudźicź, dokelž su wobkradnjeni khudži ludźo, liž žebi karnikłe k rěsu dźerża. Schtóž wjećich bliżsche wo paduchach słyschi, njech je Budyschskej kriminalnej policiji abo Husćańskemu žandarmej wosjewi.

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

(Skónczenje.)

Sastupmy karilu do pschidwórskeje kapały, do dźiwadła atd. njemóże nichtó tak kruchnje a bórzy dostacź kaž der Herr Baron von Kirsanow. Wón pschecźo dobrotliwje cźini, kelkoż samóże. Wschо pak stanje ho pschecźo hischcźe krochu ſ holkom pola njeho: wschako njebě jónu podarnio bywak ſ „lakom“; tola žiwy bhcź je jemu cźežko . . . cźežo hnadź hacź ho jemu to sda . . . Trjebasch jenoź w rusiej zyrkwi na njeho pohladacź, hdyž won, po boku ho k scźenje pschišłonjo, je ſo wschón do myšlow zanóril a dołgo ho njerypnje, hórko hubje sćiskeżiwschi; potom nadobno ho spomjatkuje a pocźnje žebi tśidy widżomnje tschiš scźinicź . . .

Tej žnjeni Kukschina je žebi do wukraja wujeła. Wona je někotre w Heidelberku, studuje dęje nić pschirodospytnu nawuku, ale architekturu, w kotrejž je, po jeje słowach, nowe łakonje naschła. Wona kaž pśedy hewak wobtkadźuje se studentami, wosebje ſ młodymi ruśimi studowarjemi fisiki a chemije, kotrychž je w Heidelberku ſyła a kotśiž, wubudżejo pschi spocźatku spodźiwanje tauniskich nemśtich profesorow je swojim strózbym naiwnym nahladom na wězy, potom wubudżeja dźiwanje tych samych profesorow je swojej dospołnej njedźelawosću a lenjoscźu. S tajkimi studemaj, tśiomi studentami chentije, kotśiž njemóża ſiśilk wot dużyka rosesnawacź, sa to pak wschitko kritisuja a zapśewaja a žebje wyschе wschcźeho waża, haj, a ſ wulkim Jelizejowcźom khódźi Seytnikow, kiž je też na to pschihotuje był ſ wulkim cźowjekom, po Petrohrodze a po swojich nuprajenjach pokracźuje w „dźele“ Basarova. Njedawno, kaž ho praji, je jeho pschebiłi, ale wón njeje to dowjedł wotstaŕ. W cźěmnem (obsturnem) nasawku, wocźišćenem w jenej žěmnej nowinje, da ho wón ſtyschecź a wupraji, je je tón, liž je jeho nabił — bojaslivy. Wón njemuje to ironiju. Nan pschewostaja jeho kaž pśedy pschcźo jeho swobodnej woli, a žona na jeho sa hnapaczka . . . a literata.

W jenom ſ najdalenjischich kutow Ruskeje je maly wjeżny kšchow. Kaž swjeżischa wyschе nosche ruske kšchowny posłicźa wón sruduy napohlad: Hrebje, kij jón wobdawaju, su dawno sarosłe; schěre dejewjane łschije su hromadu spadże a ſmija pod zwojimi nběhy barbjenymi tschěłkami, liž su byle nad nimi pschipraviene; pleczizy wyschе stoja swjerch pośmujene jako by jich nětśto wot deleka wulkorkaſ; dwaj abo tśi minuale tjeschlicźone schtomy dawaju ledy trochu sćinu, nješ rowcźkami pašu so wonuzy a nichtó so wo to njestara . . . Tola jedyn rowcźk tu je, kotrehož je cźłowjeca ruka njedótka a kotryż swérjata njeschtoju; jenoż płaczata pschiležkaju a pośudnu so na njón a saspéwaju swój rauschi kerlusch. Zelesna sahrodka jón wobdawa; dwě nikdej jedneisżu sliej žadżenej na wobéwaj jeho kóżomaj: w tutom romje je pokhowany Eugenij Basarow. K njemu pschithadźetaj ſ njedalokeje wjeski dwaj hižo k jemi potulenaj staraj cźłowjetaj — muż je jomu. Sepréwaju ho jedyn na druhehо, pschiſłupujetaj zyle pomałku k rowcźkej, sałupitaj do sahrodki, padujetaj na kolenі a dołho a hórko płakataj, a dołho a kedźbliwje hladataj na němy kamjeń, pod kotrymž wotpocźuje jeju syn. Prajitaj žebi někotre słowcźka, wótrewataj proch ſ kamjenja, porumataj tu a tam hakžu, a snowa ho modlitaj a njemóżetaj ho wot tohole drohehо mésłacźka dźěłicź, hdyž cźujetaj ho tak blizko jowonemu synej, tak zyle blizko jeho wopomnjecźu . . . Je dha możno, so bychu jeju modlitwy, jeju žiwy podarno byle? Je dha możno, so lubosć, żiwjata, podajomna lubosć by wschitko njesamohła? Ow ně! Kajka rosliwa, hrěschna, zbožkarska wutroba by ho tu w rowje też kryła — kwětki, rosćeraze a kežejaze na nim, hladaju je żiwojimi njewinowatymi wóczkami pschecźelnje na nas. Wone powědaju nam nić ſamo wo tom wulkim měrje „jednorakeje“ pschirody; wone rěcźa też wo wěcznem wujednanju a wo żiwjenju, kotrež nima konza. —

S **Worklez.** Jadnoſka, kajkuž husto wobkedźbowacź njemóžemy, drje je ſwinjo, kiž je knjes rěsniſti miſchtr Pjetaſch we Worklezach kupił. Sſwinjo waži žiwe něhdże 8½ zentnarja. Tole hobrſte ſkoczo je wutoru dopoldnja žiwe a popokonju ſarěźane tam widźeć. Sajimanzam a wſchitkim druhim ſo ſwinjo rad pokaſuje.

S **Hórkow.** Kaž hižo pišachmy, ſu w poſledních nocach w Sſmjeczkezach pola ratarja Rjeźa (Jracla) krumu ſ hórdże kradnyli a teź, ſo pichiſtkuſchna poliźija pſchichodne ranje ju pola jeneho tudomneho wobydlerja ſaſo namała. K ſpěchnemu wuhlědźenju wěſo w pjeſtkim puću ſawoſtajene ſtopy najbóle pomhachu. Nětko teź hiſchcźe dalſche a jara ſajimawe nadrobnoſcźe ſhonimy. Spodźiwny paduch njeje, kaž ſo naiprjedy ſdaſche, wony wobydlěr, pola kotrehož kradnjenu krumu nadeſdźenu a na kotrehož měſachu tohodla poddhlad, ale je wěſty kubleř a wikowaŕ ſe ſkotom ſ wokolnych wſow. Kak dałeko je wjeſnjan do wězki ſapleteny, drje poliźija hiſchcźe wotkrije.

S **Nóžanta.** Naſcha hnadowna zyrkej woſwjeczi letſa ſwój jubilejny ſwjedźeń ſtiſtałetneho wobſtaca. Tutón ma ſo ſwjatoczniže a wulkotnje wotměć. Teź we naſchej zyrkwi je wuſchikny ſtótnikaŕ ſ Bawerſkeje, knjes Lohſa, nětko wſchu nabobu a kajkežkuli ſudobja ſ nowa wuſwětlił; teź hiſtoriſki wokſtaŕ a mjedźane dźěle poſtawow ſwjatych.

S **Borchowa.** Pjatk wječor wokoło ½7 hodźin w naſchej wſy kokoſěnny do auta ſrany. Pohonc Panaſch, kiž na woſchichim hajniſtwje w Ruſchizy dźěła, pſchijědźe ſe ſwojim kokom ſ Ruſchizy a ſrany do auta, kiž do Kamjenza jědźeſche, a ſebi pſchi tym prawu nohu nje kolena ſtama. Jako hnydom ſ autom k lěkarjej do Biſkopiz a na to do Kamjenſkeje khorownje dowjeſechu, Schtó je na njeſbožu wina, hiſchcźe njeje wujaſnjene.

S **Kulowa.** Krótke njewjedro pſchecźahny ſaſdźenu ſrjedu teź naſche měſto. Cźeſte mrócźele pſchicźahnychu ſ krótkeho wjeczora a hórjy howrjeſche ſylny wichor a pſchicźeri njewjedro. Sſtiwkoty dopěchi ſo liſeſche a ſa krótki cźaſ měſchecźanſke dróhi powodźi. Cźorny Haſchtrowa na wodźe ſylnje pſchiběrasche. Jaſne błaſki ſwětlowachu ſo na njebju a ſylne hrimanje rjeſche. Njewjedro běſche pſihi ſtětro chłodnym wjedrje naſtało. Wichor zyku ſcźěhowazu nóz zychnowaſche.

S **Werminghoffa.** Saſdźenu ſobotu popoldnju ſu tu pſchedawarkli, kotraž běſche ſo pſched wěkotrymi njedźelemi ſhubiła, w hacźe njedaloko Werminghoffa ſalepjenu namakali.

Se **Strjaſowa** pola Khocźebuſa. Saſdźeny ſchtwórtk běſche w tudomnej Bogtez ſali knjes H. Sſymank ſ Budyſchinka biblisce ſtawiźny a druhe hiſtoriſte wobraſy w nětkaſe 500 błeſchkach wuſtajił. Wobraſy pichedſtajeja podawki ſ najſtarſchich cźaſow hacź do dźeſanſtiſchich dnjow. Wuſtajeſ je teź w mnohich druhich ſerbſkich wſach ſe ſwojej wuſtajeńzu ſnaty.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

* S **Drježdźan.** (Wobſoſowy automobil kradnyli.) Na Dippoldiſchwaldſkim namjeſcźe ſu pjatk rano cźorny barbjeny wobſoſowy auto kradnyli. Automobil běſche ſnamki Dixi, cźo. II. 9734.

* S **Frankenberga.** (Auto dźěcźo ſrjek.) Wulotu popoldnju na Kamjenicźanſkej dróſy jěcźeſchtna holcźka do wobſoſowego auta ſadźa. Automobil holcźku pſchejěźdźe. Holcźka hnydom na to wumrě.

* S **Lipſka.** (Dróha ſa auta ſ Lipſka do Halle.) Wjele ſaſoſi ſo Sſrjedźnonjemſkeje ſwjaſk automobilſtrow a ſwjaſk ſrjedźenonjemſkeje automobiloweje indaſtrije ſ pomocu weſtow Lipſka a Halle towaŕſtwow pſchecźelow a ſpěchowanja automobiloweje cźary mjes Lipſkom a Hallu. Twaŕ dróhi ſada ſhebi 9 miliſonow hriwnow. Saſkſke knježeŕſtwo je pſchiſlubiło, ſo dźe tele prózowanja podpjerać.

* S **Hamburga.** (Filmowa hrajeńka ſnjeſbožila.) Filmowa hrajeńka Lia Mara, kotraž bě ſ Barlina do Hamburga pſchijěła, ſo by w něſotrych tudomnych kinowych inſtitutach, je ſwojim mandźelſkim, regiſſorom Celniſkom, je automobilom ſnjeſbožł. Druhi ſoſobowy auto do jeju auta ſ taſkim wotmachom ſrany, ſo ſo powróći. Lia Mara ſo na hłowje ſrani a ſebi wobſtrecźki ſama. Ju dyrbjachu do khorownje dowjeſć. Jeje mandźelſki woſta njeſranjeny.

* S **Liberza.** (Paduſchnu zwólku wuſſědźili.) W Liberzu (Reichenberg) wuſſědźi Kriźia paduſchnu zwólku, kotraž hižom tydźenje doſho w twaŕſtich budach grat a druhe wězy kradnjeſche a nakradnjene wězy pſchedawaſche. Teź do twaŕſtich ſkładow dobywachu ſo paduſchi a kradnychu roły, ſebrachu kury a ſmaſu, kónzowachu dźiwinu. Wſchitke woſoby, kiž k paduſchnej zwólbje pſchiſłuſchcźeja, polizija ſaja.

Hospodarſke rozhlad.

Póndźelu 11. hapryela 1927.

Kurzy ſobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,2135	100 pólſk. markow	—
jendźelſki punt	20,464	100 čeſkoſk. krónow	12,47
10 ſwajc. frankow	81,08	100 franc. frankow	16,505

Berlinſka burſa wobſtamkuje ſwoju dźěławoſć ſaſdźeneho tydźenja ſe ſtrěže ſtruſtenymi kurſami a nimale žiwym wobrotom. Kurs nowoje ſatuje poźěwoliſ ſo ſaſdźenu ſobotu woſwjet wo pol rozenta ſeſtabi a ſtaji ſo na 90 proz.

Produktowe wiki teź ſaſdźenu ſobotu wulkeho pſchemjenjenja njepſchijimjeſchechu. Jenoſ rožka ſo po zentnarin wo dalſche 5 pf. ſeſtabi. Zentnaŕ lackeſche ſaſdźenu ſobotu

w Berlinje:

pſchenźu 13,35—13,55 hr., rožki 12,50 hacź 12,75 hr., jećmjenja naſtarſcheho 10.90 hacź 12,25 hr., naſtarſkeho 9,60—10,25 hr, wowſa 10,40—10 80 hr.,

w termiſowym wikowanju:

ſa meſu: pſchenźu 14,42½ hr., rožki 12,90 hacź 12,87½ hr., wowſa 10,75 hr.,
ſa julii: pſchenźu 14,07½ r., rožki 12,40 hacź 12,37½ hr.,
ka ſeptember: pſchenźu 13 hr., rožki 11,37½ hacź 11,38¾ hr.

Sſewinjaze **wiki** w Hródku buchu ſ ſichodnu ſrjedu 13. hapryela.

Na pſchedań

Krumu wuſkotoſnuciela w Nowej Wſy 28 pola Njeſwačźidła; ſ 3. cźeſtelcom a 6 zent. hyk, „Barkowa korcźma“ w Nowej Wſy pola Njeſwačźidła; wuſkotoſnuciela we Dobroſchezach 14 pola Pluſnikeje; blizko k cźeſelnu we Panezach 14; wuſkoſnuciela młodej dejaſej koſy w Khójanach, Khocźebuſka dr. 3 pola Hródka; Kordian w Sſwiku.

Koſa młoda blizko ke kóſlatam w Poſchezach 7; ſ kóſlatomaj w Jenkezach 44; młoda dźěka w Kilojach 21.

Běrny 30 zent. ſymjentnych w Holeſchowiſkej Dubrawy 6.

Proſata w Khelnje 37; w Barće cźo. 2; knježi ewór we Semichowje a Semizach; Mätterlein we Wuchezach.

Kury Wyandotſke w Biſkopizach we Komiſchcźanſka dróha cźo. 19 ſ.

Wjóſata w Bałojnje 28 pola Barta; 24 Wirth w Nakſlowje pola Kubſchiz.

Jałoźa Elna we Wyſokej 7 pola Kubſchiz.

Koſch dźěcźazy w Kiſkopizach, Koſwetiz haſa 1.

Wós dźěcźazy na Zidowje, rubjany, Frankfurt 2081; we Lubiju, Hartmanowa haſa 11 e.

Błido a 4 ſtoły w Budyſchinje, Hanſenowa haſa 31 na prawo.

Kóń 3-letny a bźhakaj we Luſy 15; 9- a 10-lětnjej walachaj, Baar w Bartikim hrodźe.

Wół w Malešchezach 22.

Jeja k naſadźowanju Rhodelandſke kurjaze a Pekingſke kacźe, Halka w Delnjej Kinje; Wrandottſke, Lehmann w Dźěſnikezach; ſlěbrale Brakelſke, Bendler w Hodźiju; Jurk w Budyſchinje, Tiſlaſka dr. 42; Schada w Malešczach.

Koło motorſke w Suborničzy 22, Njedźiſoju 5.

Wcźoły w Hornim Wujſkole 15.

Kamjenje k windłozenju (k plestrowanju, 5 kóſmy metrowy), Arnoſcht Becker w Kulowje.

Pſchilatajeź pytaja:

Schwajzarja ſwobodneho, Seydel w Malešchezach.

Pohonca, Budyſchſka piwarnja, ... d w Běłej Wodźe; hajnikowja w Zidowje; Glätzer, mlyn w Cźeſwjenym Noſlizach.

Běłnikeho wucźownika, Hauſzig ... Wjeleczinje.

Połzu do domu k 15., Lauſwitz w Budyſchinje, Carola haſa 91.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńſa dop. ¾11 hodź.:

Wiki ſu hiſchcźe mało wuwite.

Dop. ¾12 hodź.: Pſchi mérnych wikach ſu pſchenźy a rožki ſeſtabjene.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	9. 4.	8. 4.		9. 4.	8. 4.
Pšenica	267-271	267-271	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	250-255	251-256	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	218-245	218-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jećmjeń	192-205	192 205	žołte łupiny	16-16,50	15-16,50
wowſ	208-216	208-216	zeradella	22-25,00	22-25,00
kukurica	178-182	178-182	raps, wosuſk	15,80	15,80
pšenź. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosuſk.	19-20,00	20-20,00
rožna muka	34-35,75	34-37,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14 25	14,25	běrnj. kruſki	30-30,30	30-30,50
rožne „	15,00	15,00	ſyno, 50 kg	2,55-3,00	2,65-3,10
raps	—	—	rožna ſłoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane ſymjo	—	—	pšeńna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	27-32,00	28-32,00	wowſna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluſki	20-22,00	20-22,00	ječa „	0,90-1,15	0,90-1,15

Wćne płaćizny w Budyšinje.

9. hapryl. 1927.

Wšé płaćizny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniža płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	73 kilo	13,00	13,25
Rožka, nowa	70 „	12,00	12,50
Jećmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,00	11,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	4,00	5,00
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	3,25	4,00
Słoma, z maš. młóč., pras.	50 „	1,40	1,60
„ „ „ k zask.	50 „	1,60	1,90
„ z cypami młóčena	50 „	2,50	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,00	23,75
Ržana muka, 70%	50 „	20,50	21,00
Pšeńčne wotruby	50 „	7,50	7,75
Ržane wotruby	50 „	7,75	8,00
Jeja	1 šk.	0,09	0,10
Prosata 780 štuk	1 šk.	8,00	23,00

Płaćizny ręznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

9. hapryl. 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druziny a wozmamjenjenje.

Woły: 765.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje ręzneje hódnoſe hač do 6 lět.	59—62
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	55—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	50—52
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	37—45

Byki 623.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje ręzneje hódnoſe	56—57
Połnomjasne, młódše	54—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	50—52
Spatne	48—49

Jałojcy a krowy: 1431.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje ręzneje hódnoſe	47—52
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje ręzneje hódnoſe hač do 7 lět	43—46
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—25
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Celata: 3600.

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	75—86
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	57—72
Spatne (4)	45—55

Wowcy: 7482.

Młódše a ſtarše wukormjene (2. druźina)	52—59
Starše wukormjene (3.)	41—48
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (4.)	26—39

Swinje: 15 064.

Połnomjasne, wosebitych raſow a jich křižanjow, hač do 1½ lět ſtare	59—60
Wukormjene	58—59
Mjasne	57—58
Spatne	54—57
Kaney a kuadrcy	54—56

Skhadźowanka zastupjerjow Sakſkeho Wučerſkeho towaŕſtwa w Döbelnu.

W Döbelnu wotmě ſo w tutych dnjach 52. ſhadźowanka Sakſkeho Wučerſkeho towaŕſtwa, na kotrejž ſo na 400 ſaſtupjerjow a wjele hoſći wobdźěli. Pſchedźenda towaŕſtwa Alešberg ſ Drježdźan wotewri ſhadźowanku, ſpominajo na ſhromadźiznu ſakſich wučerjow w lěcźe 1854 w Döbelnu a wuprajo nadźiju, ſo budźe w ſaſdźenym lěcźe dokonjane dźěło njedźiwajo wſchelakich ſadźěwkow tola ſpomožne ſa ſud, ſchulu a wucźerſtwo.

Měſchcźanoſta Kunza-Döbelnſki poſtrowi ſhadźowanku ſ pſchecźom, ſo byſchtej ſakſke wucźerſtwo a młodźinſke ſpomožerſtwo pſchezy dale tak ſpomožne hromadźe ſkutkowałoj, kaž dotal. Schulſti radźićeŕ Höhne je Barlina tolmacźeſche ſhadźowanzu poſtrowu wulkeho Nauſteho Wučerſkeho towaŕſtwa, pſchecźelſkeho ſakſkich wučerjow na ſwjatkowny ſjězd Němſkeho wučerſkeho towaŕſtwa do Düſſeldorfa.

Potom pſchedněſchowaſche wučeŕ Otto ſ Drježdźan wo „Wukubłanſkich ſrědkach w ludowej ſchuli.“ Schula dyrbi być kubłanſchcźo ſozialneho; ſhromadźenſtwowego ſmyſłenja a jednanja. Wóſe hacź ſ thkoſtanjom a ſakſowanjom ſpyta kubłaŕ pomhaſo ſwój wliw na ihuſſe dźěło a ſhromadne ſiwjenje dźěći wukonjeć. Jako najwažniſcha wukubłanſka pomoc na ſo wobkładacź wucźerpanje a nakoźowanje wſchěch prawn ſmyſłenoſć we cźłowjeku tworjazych mozow, kotreż ſo namakaju w dźěle, we ſiwcźowanju, pucźowanju, ſhromadnych ſwjedźenjach, pſchebywanju we wuſtawach ſchulſtich jahrodkow, w lěſnych ſchulſtich wuſtawach, we ſhromadnym wukubłanju ſpłahow we wſchěch rjadownjach. Tohodła měře wſchě pſchiſłuſchne měſtna tute ſchulſke organiſatoriſke pichiprawy ſpěchowaź.

Dale ſtejł rěcźnik ſadaſche:

1. Khłoſtanje njeſmě měcź charakter wotpłacźenja, ale ſtajnje dyrbi ſo na jeho wotcźeſnjenſki wuſnam dźiwacź.

2. Wſchi kóždym khłoſtanju dyrbi po móžnoſci ſpóſnacź być, ſo cźłowjeſke ſhromadźenſtwo khłoſtajomny ſkutk ſaſtupa. Tohodła dyrbi ſo wuſamknjenje ſe ſhromadźenſtwa ſchulſtich ſwjedźenjow, pucźowanjow, dźiwadła, kina atd. jako najwjetſche khłoſtanje ſacźuć.

3. Cźeſtowukubłajomne a je ſanjerodźenjom wohrożene dźěcźi měře ſo we hojeńſkich wukubłanſkich wuſtawach, kotreż dyrbja ſo w kóždym młodźinſkim hamtſkim wotrjeſu natwarićź, wotcźahnjeć.

W roſmołwje, kotraž ſo pſchedněſchcźeſ pichiſamknu, wupraji ſo Sakſke wucźerſke towaŕſtwo ſnowa ſ najwjetſchej wjetſchinu pſchecźiwo cźěłnemu khłoſtanju we ſchuli.

Na druhim dnju ſhadźowanki rěcźeſche wučeŕ Schubert ſ Lipſka wo „Młodźinſkim ſpomožerſtwje a ſchulſtim wukubłanju“. So ju 1,2 prozenta wſchěch ſchulſtich dźěći ſyrotu, 13,5 prozentow połſyrotu, 3 prozenty njemandźelſke dźěći a 1,8 prozenta ſ rozſchadźenych mandźelſtwow, ſo je potajkim ſtoro 20 prozentow wſchěch dźěći w hubjenych ſwójbnych poměrach ſiwych, to je ſe dopokazom, kak nuſne je, ſo ſo młodźinſke ſpomožerſtwo prawje ſpěchuje. Tohodła pſchiſłoſowaſche ſhromadźizna namjetam, kotreż běši ſadaju, ſo by ſo powſchitkowne ſ ſtrowjenje hódnych ſozialnych a hoſpodaŕſkich poměrow ſa młodźinu a ſa jeje ſchłit pſched ſanjerodźenjom poſtaraka.

W dalſchej roſmołwje wupraji ſhromadźizna ſwoju njecipokojnoſć ſ knježeŕſtwom a knježeŕſkowymi ſtronami w naſtupanju wucźeŕſkeje miſy. So ſo nowoſtrjadowanje wucźeŕſkeje miſy pſchezy dale wotſtorkuje, we tom wuhłada ſhromadźizna ſanjecźanje wucźeŕſkich prawow. Sa tón pad, ło ſo miſowa reforma njedyrbjała wot 1. 4. 27 pſchewjeſcź hodźecź, žadaſche ſebi ſhadźowanka, ſo by ſo wucźerjam wot ſamſnjeho dnja na druhe waſchnje miſda powyſchiła.

Na druhim jednanſtkim dnju hiſchcźe ſhadźowanka mjes druhim wſchelake reſoluzije pſchija. Wobſeže ſo na to pokaża, ſo je ſakſke wucźeŕſtwo w lěcźe 1924 nimo cźeſe wottwarjenja wucźerſow ſwólniwje teź hiſchcźe podłóſchenje dźěłoweho cźaſa na ſo wſało. Wucźeŕſtwu bě ſo ſlubiło, ło 31. měrza 1927 ſakoń wo wottwarjenju ſaſtojnikow ſwoju płaćiwoſć ſhubi. Schtož je ſo tehdy ſlubiło, njeje pak ło dźeržało. To je wucźeŕſtwo jara ſnjemérniło. Wono wočakuje, ło ſnejm jenu naćźiſnjenu njeprawdu ſaſo ſaruna.

Dale žu žo w pośledních lětach wuczerjo tak posłdże pischeżadżowali abo pschiłtajeli, so njeje mózno było, nowe schułske kěto porjadnje sapoczeć. Wuczeŕstwo dyrbi porok wotpokazać, so je wone sa tute njedostatki we sjawnosći samotwite.

5. hapreje wotmě žo potom hischcże derje wopytana sjawna shromadżišna, na kotrejž wuczeŕ Lehmann ſ Lipska rěčeșesche. Rěčnik nasponi w prěnim dźěle žwoje rěcze njesprawne poroki, kotrež žo wuspěchom ludowe schule cżinja. Wjele rosshorjenja słej mjes wuczeŕstwom a jeho pischeczelemi słudżitej pißnje „Die versinkende Volksschule?“ Rěčnik wotpokaża wschě poroki jako njesprawne a pokaża, so wone żane kritiike rospominanja njesnjeżu. Nadpadna je, każ rěčnik měnjesche, dwojaka měra, ſ kotrejž žo jenotlíwe schułske družiny pożudżuja. Wużiwny wo njedożahajcych wuspěchach na wyschich schułach žo ſ wotpohładom samjelża, mjes tym so žo pola ludoweje schule sa tymi kami krityike rospominanja njesnjeżu. Nadpadna je, każ rěčnik měnjesche, dwojaka měra, ſ kotrejž žo jenotlíwe schułske družiny pożudżuja. Wużiwny wo njedożahajcych wuspěchach na wyschich schułach žo ſ wotpohładom samjelża, mjes tym so žo pola ludoweje schule sa tymi kami rujnewon pyta. Rěčnik pischina, so žo njedostatki we wuspěchach namakaju, ale to płacżi też sa wyschische schule, haj też sa university. Mina na tom žu saúdżene njemerne cżaży (wójna, inflazija, wobydleńska nusa, hospodarska kriża).

We sċeżhowazej rezoluzii saßudżi wot 700 wośobom wopytana shromadżišna schczuwańżu wěstych politiskich kruhow pischeczíwo ludowej schuli. Wuczeŕstwu wupraji žo pokna dowéra a podpjera sa to, so žo prózuje, wukubłanje do pokraczunych, dźěcżu pschimérjenych kolijow wjesć. Dźiwaja na strach, kotrž schuli (po ménjenju shromadżišny), se strony konkordata a noweho schulskeho sakonja hroży, namołwja shromadżišna starschich, so bychu sa powschitkownu žwobodnu schulu wustupowali. — Rosdźělenje schulow po naboženstkich wuznaczach, by wosnamjenjako brónjenje sjawnych srědkow.

Najnowiše z cyeleho swěta.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje sa jutřischu wutoru:** Wiżate, ferje njewobstajne a khłódne.

Němskostatny žud je rosżudżił, so maja žo pożczonki, kotrež žu žo gmejnam dale, nahódnoscżicj.

*

Prusła pschecżiwo rosdźělenju piwoweho dawka mjes kraje protestuje. Wona je pola statneho žuda żadanje sapodała, so by wón rosżudżił, hacż je žo sakoń wo rosdźělenju piwoweho dawka na wustawne waschnje wobsamkło.

* *

Franzowski wójnski žud w Landawje je jeneho njepschitomneho bětnarja, kotryż je franzowskeho wojaka, ſ kotrymż bě hrowadże pik, k wutrobje kłót, ke khłostarni na pjecż lět sażudżił.

*

W Grudżonży we wejczornej Pólskej je žo spionaża woitrkła. Policija je nětotre wojerske a ziwilne wożoby sajała, kotrež žu hižo dwě lěcże wojersku spionażu k dobytkej Němskeje dżełałe.

*

30 milijonska pożczonka w Newyorku sa Južnoślowjansku bě žo pjatk dopołnja w 10 hodż. k podpisanju wupołożiła. Tola podpisanje je žo hnydom skónczyło, dokelż bě pocżjonka wysoko pschepisana. Dźel pożczonki dyrbi žo k natwarjenju żeleznizy k Adriatiskemu morju natożicż. Pożczonka žo je 7 prozentami sadani.

Přilopk.

* **Wulka woda w Bayerskej.** Też w bayerskich hórstich krajinach je žo saúdżeny tydżeń żylnje deschczowako. K tomu hischcże na horach śněh taje. Napjate rěki a rěczki su tohodła ſ městnami ſ brjohow wustupile. Wulku wodu maju wożebje Jsar, Le cha Wertach. We Pfrontach w Allgäuskich Alpach schumja hórske wody ſ wulkej mozu do dołow. Pschi Burhheimskej horje wottorhnychu wody twarsku hěru, kotraż płuwaja stołp starcho Kellmünzskeho mosta wottorhny. Wody poczinaju sażo spadowacż.

* **130 stoczatow pschi wulkim wohnju konz wsako.** Na Marijnym dworje, jenym kuble na połkupje Schwansen w Kielskim mórskim saliwje, wudyri woheń, kiž sa krótki cżaż wulku brózeń a hródże sniczi. W pkomjenjach nětdże 50 howjadkow a pisches 80 żwini konz wsa. Wschitke wohnjowe woboru ſ wokolnych wżow dyrbjachu na pomoż pschikhwatacż.

* **Sa 20 000 hriwnow tkaninow tradnyli.** Paduschi, kotriž žo do Diderez tkaninowych tkamow w Neukólnje dobychu, namakachu bohate sskady. Woni salěschu najprjedy do pinzy, a pschedobuchu žo pisches wjerch do pschedawarnje a sskadownje. Rano sahe dohlada žo holza, kiž wo khěži bydlesche, so mużki ſ cżeżkonakładżenym ruczným wosom wonkach stejesche. Jako žo jemu balik tkaninow ſ wosa kuli, pschistupi starschi muż a położi jón jemu na wós. Bjes dwěla klusheschtaj tutaj do rubjeżneje zwólby. Holza pak žebi nicżo pschi tym njempżłesche. Hakle poždżischo žo paduschiwa dohladachu.

* **Prozeż dla spalenych włożow.** W Pariſu dżesche psched nětkotrymi njedżelemi dama do fryżerskeho salona na Washingtonowej dróży, so by ho fryżerowacż a żebi włoży palicż dała. Jedyn wuczobnik damje pożinżowasche. Ledma pak bě ſ elektriſim aparatom damje blisko pschischol, so jeje włoży sapalichu a njesbożowna žo cżeżży wopali. Dama wobskorži fryżerski wobłhod a nětko wotmě žo psched 10. żudnilkej komoru jednanje. Sżud žo pschi jednanju pschepżewdżeji, so je na njeboju milina njenje wina, ale wuczobnik je żellnkoidowny cżeżak wużił a jako je wot aparata mała schkrizżka wotskocżiła, žu žo włoży hnydom sapalike. Khłostarska komora rosżudżi, so na wuczobnik 100 frankow khłostanja sapłacżicż a wobłhod na damje 12 000 frankow wotschkodżenja sapłacżicż.

* **Wjelk sakuka wowcżerja.** Do ſ 3o Merkogliano pola Neapla w Italſkej pschibýża hódny wjelk. Ludźo žo do strachа podachu. Dźiwje, wuwjedacżnje wulke sukrja, nadpadże najprjedy konja, kiž pak žo je żiwojimi kopitami tak rasnje wobarasche, so dyrbjesche jeho wjelk na pokoj wostajicż. Tón bżesche na to wowcżerjenje. Wowcżer mężesche jeho ſa wulkeho pża a chżysche jeho ſ kijom wotcżehnacż. Nad tym rosnjemdrjeny wjelk skocżi pak na wowcżerja, kusnu jeho do krka a mori jeho na mężesc. Potom sahanjesche žo dżaß na druhe jo bura a jeho srani. Tu pschikhwata nan sranjeneho a sarasi wjelka se żekeru.

* **Spanska khorosċ w Herzegowinje.** W Mostaru we Herzegowinje je jako sċeżhowk khripy sparna khorosċ wudyriła. Kotrejż tuta khorosċ nadpadże, spjachu nětkotre dny sażobu, ńamo tydżenje dołho. Schtwórtk wumrěschtej Nětny hólż, kiž bęsche 15 dnjow spak, a 20-létna holza, kotraż bęsche 23 dnjow spała.

* **Hobrsłe powodżenje w Japanskej.** W Japanskej žu wulke powodżenja hobriku schkodu nacżiniłe. 6 000 wożobow je bydlenje sbubiło.

* **Poradżeny pospyt w hladanju do daloka.** Schtwórtk pschedwjedże žo w Newyorku poradżeny pospyt w hladanju do daloka. Wikowanski sekretaŕ Hoover rěczeșesche se Washingtona ſ presidentom amerikanskeho telefonskeho a telegrafiskeho towaŕstwa w Newyorku, Giffordom a na sċeżnſkej schpirawje pokasowasche žo wobras Hoovera, kiž bě 200 mil sdaleny. Apparat jón jażnje na sċeżnu rużowasche.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Linda Stiebitzec w Hujn, 8 łet. — Korla August Hergot w Budyschinje, 46 łet.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Leżownostny dawk.

Leżownostny dawk ma žo na 1. termiju 1927 hacż do 16. haprleje na pschiłuschne wjesne sbĕrańnje dopredka sapłacżicż.

Tak daloko hacż žu namołwjenja sa leżownostny dawk na pośledniej dwě termiji liczeńskeho leta 1926 hižo pschipóstane, wucżinjeja dopredne sapłacżenja pokojzu dawka, kiż je žo na pośledniej dwě termiji liczeńskeho leta 1926 postajił (pschirunaj też wotrěkł C namołwjenja sa leżownostny dawk), hewak mějesche žo na 4. termiju 1926 wupłacżicż.

Wotwjedże-li žo dopredne napłacżenje halle po 16 haprleji 1927, ma žo nimo dawka hischcże skombinérta dań sapłacżicż, kotraż lětnje 10 prozentow wucżinja. Skombżenska dań, kotraż w jenotliwym padże mjenje hacż 1 hr. wucżinja, žo njewobliczi.

W Budyschinje, 6. haprleje 1927.

Hamtske hejtmanstwo jako wyschnoscż sa leżownostny dawk.

Nastupa leżownostny dawk sa [illegible] Budyšichin.

Dawkowe namołwjenja sa 1926/27 žo w hižomnych dnjach pschipóscżelu. — Na sakładże tuthych namołwjenjow ma žo dawk sa 1926 dopłacżicż a na 1. termiju 1927 wob tydżeń po pschipóstajenju [illegible] sapłacżicż.

W Budyschinje, 11. haprleje 1927.

Měsċańska rada — dawkowy hamt.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Hamtske městnoscże wokrjesnego [illegible]arja su wot 1. 4. 1927 w leżownoscżi pschi hamtskim [illegible]stmanstwje w Lubiju na Pólskowej dr. cżo. 5 — Schkach na Lwo.

Rěczne hodżiny su dop. wot 9—12 hodż. a pop. wot 4—5 hodż., sobotu jenoż wot 9—12 hodż. Telefon 2559

W Lubiju, 8. haprleje 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Towaŕstwowski powěstnik.

Domowina. Adresa: Sekretariat Domowiny, Budyšin, Serbski Dom 2 II. — Rěczne hodżiny w Sekretariace kóżdu sobotu popołd. 3—5 hodż. (k. Krjeńmaŕ). — Wšędnje k rěcam priv. kk. Janak (Serb. knihaŕnja) a Wojnaŕ (w Serb. Lud. Banci). — Za zastupowanje serb. towaŕstwow je tohorunja w Serbskim Domje wšędnje k rěcam předsydowy namołstnik k. [illegible]. — Zapłacżenja jenoż na konto „Domowiny“ w Serb. Lud. Bance.

Budyšin. „Bjesada“ skhadżuje so kóżdu pónd̄żelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosċ.“ Srjedu, 13. t. m., je spěwna hodżina. Dirigent.

Liehań. „Zernicka“ ma wutoru wjeczor 1/2 9 hodż. zaso spěwanje. K tomu přizamknje so dźiwadłowa pruha. Wšitcy hrajerjo a hrajerki dyrbja wšěce pśiń. Tekst hry dyrbi kóżdy trochu we hłowje měć, dokelż je jenoż hišće mało casa hač k swjedżenjej.

Předsydstwo.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadżuje so kóżdy tydżeń wutoru wjecżor we 8 hodż. w korémje Schaffrath, Waldstraße 33.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Hrajerki a hrajerjo zeńdu so k pruzy štwórtk, 14. haprleje, pop. w 6 hodż. w Radworju.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmas w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězync. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Skała w Dobrošicach
pola Njeswačidła pyta
4 kleparjow
za plestrowanske
granitowe kamjenje.

Žiwnosć,
11 kórcow wulka, z morwym a żiwym inventarom, w katolskej wokolinje je na predań. Bliże je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Šaty
k płokanju a swětłoplotowanju
přijimuje
zwud. Mitašowa
w Šešowie.

Der ezdźerzana zubčhata
młócaca maśina
a kamjentny
šrótowanski młyn
„Beca“ je tunjo na predań w Zywicach čo. 2 p. Lejna.

Transmisije
kóżdeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze sklada
Carl Gast
w Budyšinje
Drjewowych wikach čo. 27.

Wozjewjenje!

Němski sejm je z wjetšinu wobzamknył, zo maja so gmejnske dawki za napoje, wina a palency wot 1. haprleje 1927 spušćić. — Z tutym spušći so dawk za mésło na palenc a likéry, kotryż za litr 40 pj. wučinješe. — Wšitke palency a likéry so z tutym w małopředawanju wo 40 pj. za litr zniża. To so kruće přewjedże.

Budyska paleŕnja a spirituozowa fabrika
Emil Jende w Budyšinje
prasaŕnja płodow, tłóčeŕnja sadu a sadowa kisałowa twornja

Što nam pomha?
Tón, kotryż při nakupowanju so na „Serbske Nowiny“ powoła!

Pisanc rožowe nawobleczenja a łožowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo **K. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern“ Rěča serbski!

Naturska hojeŕka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
Rěčne hodżiny wot 7. haprleje sem
na Jägerskej dróży 5!
3 mjeńšiny wot dwórnišća
Dla **swjatych dnjow** tutón tydżeń jenoż
srjedu a štwórtk rěčne hodżiny.

Sokołski spěwnik
je wušoł. Njech sebi jón kóżdy Serb kupi, płaći jenoż 50 pj. Na predań w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Porjedżenka!
Pola nawěštka **wobućowy dom Kristeller** w Budyšinje 8. měrca 1927 je so zmylk stał. Dyrbješe rěkać:
Sandale
43/46 = 4.70, 40/42 = 4.20, 36/39 = 3.85, 31/35 = 3.20, 27/30 = 2.70, 23/26 = 2.20, 21/22 = 1.85.

Žo je so namaj druhi synk narodźił
z wjesełosću wozjewimoj
Dźěćacy lěkaŕ dr. Šnabel a Lota
rodź. Kellerec
W Budyšinje na Kěžorskej dróży 3

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiśi Smolerjec knihičišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 40 złot. pj. Wobčerjnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 86 | Budyšin — Wutoru, 12. haprileje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Hobrske wobšudźenje z banderolami.

Wobšchudźenstwo s banderolemi, to je s dawkowymi wobwjazkami wokoło zigaretow, je žo w Němskej na njewěrjonne waschnje rosšěrilo. Wot lońskeje nałymy je žo zyła Němska s falschowanymi banderolami pschepławila. **Jena Hamburgska firma ńama je sa 40 milijonow hr. falschowanych banderolow rospschedata.** Wjele wobžobow je žo jałało. W Hamburgu žu sa jedyn dźeń 20 wobžobow jasieli. **Do należnosće je wjele měrjezłow wulkich zigaretowych fabrikow saplećenych. Hłowna fabrika, w kotrejž žu žo** falschowane banderole cźišćezałe, njeje žo hišće wuśledźiła. Pódlanšku fabriku žu tele dny we Wiesbadenje wuspěchnyli. Falschowanki, kotrejž žu poślednje dny złownej wyschnosći na wocźi pschišłe, žu tak derje zhotowjene, so je wyschnosć njemóże wot woprawdźitych banderolow rozeznać. Tohodła žu žo na němškostatnu cźišćezćernju wobroćili, so by žwoje měnjenje wuprajiła.

Wobšchudźenje je žo s pschipadom wotkrylo. Kórz sańdźeneho léta běchu druzźinu wjele žo kurjazeje 5-pjenježkowseje zigarety jeneje najwjetšcheje porheinskeje zigaretoweje fabriki mnohe druhe zigaretowe fabriki falschowałe. Wjele tajkich fabrikow běchu wuśledźili, mjes druhim w Dortmundu fabriku Westenburgerez firmy, w Barlinje Basiłanez zigaretowu fabriku a nětkoro druhe w Kólnje a Hamburgu. Hdyž statne cźerjnistwo wěz pschepyta, žo pokaza, so běchu niz jenož zigarety falschowane, ale so běchu też i falschowanymi dawkowymi banderolami wobwite. Sa falschowarjemi śledźo, wěścho Sira w Kólnje pschepłakpichu, hdyž bjyšche falschowane banderole pschedaŕ.

Dla skriwdźenja dr. Stresemanna k 10000 hriwnam zasudźeny.

Nječnik dr. Müller w Plawnje w Vogtlandskej bě sjawnje **němskeho** swonkowneho **ministra dr.** Stresemanna winował, so je w lěcze 1920 **k** lěpschemu khłostańskeho prozeża pschećiwo druzźinu „Evaporator" a jcho schefej Litwinej sapschimnył. Druzźinu je pjeza sa cźaš hornjoschlesyskeho śběžka wójnski material do tehdy njepschećelskeje Pólskeje pscheńesnyło. Dr. Stresemannej žo tohodla porokowasche, so je **krajnemu pscheradnistwu połćkowak.** Tónle porok dyrbjesche ministra dr. Stresemanna w zyłym źiweću njemóžneho sćinjeć. So je druzźstwo Evaporator wójnski material do Pólskeje pósłało, njeje žo psched sjawnym žudom dopokazać hodźało. Sšud je tohodla wobsłorzeneho **k** 10 000 hr. pjenježneho khłostanja sańudźił, na kotrehož město ma sa pad njespałaćenja 100 dnjow jastwa stupjeć. Prozeżowe khośtn, **kž** khośty pódlanšeho khórźnika ma wobstorzeny saplaćićź. Sšud je wot jastwoweho khłostanja wothladał, dołelž je dr. Müllerej njehodźi wotrjez, so **je** porok pscheźiwo dr. Stresemannej w subjektiwnej dobrej wěrje cźinił.

Kommunistow a wukrajanow w Parizu zajeli.

Po poručnjosći Parišźkeje žudnišće wyschnosće žu mjes kommunistiskimi swójskami **nětkoro** wobžobu sajeli. Wone žu pjeza wójnišu pionaźu we wojerskich arsenalach spytałe. Pódła tśjoch franzowskich kommunistow žu dweju wukrajanow sajeli. Kaž Havaśa powěsćeńca powě, je jedyn **ź** nich ruski źid Bernstein, kotryž wudawa, so je moleć, druhi žo Grodnazki mjenuje a je pjeza **ź** Litwy. Policija je jeju hižo dawno wobkedźbowała. Wonaj staj łćakłowe śkłady wopytowałoj a hibanje wójska wobkedźbowałoj. Jeju žu we wokomiku sajeli, hdyž jedyn **ź** njeju žwojemu towaršschej pišmo wulkeje ważnosće pschepoda.

Sajeći tśjo franzowśkeju kommunistoju žu sastojniźy statnych dźěłaŕnjow. Najważnišchi je Dadot, kotryž je jako sekretar kommunistiskich łódźiwowych dźěłaćerjerjow w stronje znaty a bě njedźelu jako kandidat pschi wólbje **k** měšschańskej radze postajeny. Hdyž jeho sajachu, žo runje wojschewi, so je pschi wólbje pschepadnył. Dwaj druhaj Franzowsaj rěkataj Monetrier a Pravoster Menetrier je tohorunja sastojnik kommunistiskeje stromy. Pschepytanje jich doma je wobcežażu material podało, so žu **špionažu sa zuze mózkarstwo** dźěłali. Sajataj wukrajanaj přjetaj, so žo **ź** franzowskimi kommunistami znajetaj.

Belgiska hollandśe město Limburg sa žebje żada.

Kaž nowiny **ź** Maastrichta powěźa, je sobotu w nozy cźišła Belgiczanow do Limburga pschišłchła a je na wjele mjeńach proklamaziju pschibika, kotraž żada, so by **žo** Limburg **k** Belgiskej pschisamknył. S tym by kraj psched njepschihódnymi sćěžkowkami swarnowany wostał, kotrejž žu **ź** njedawnym sacźišnjenjom hollandsko-belgiskeho srěcźenja nałate. Podawk je wulki njeměr w Hollandskej sbudźił.

Što chce Ruska Francowskej zapłaćić.

Parišźe nowiny „L'Oeuvre" žu rosrěcźenje **ź** ruskim pósłanzom w Pariju Rakowskim wo franzowsko-ruskim jednanju, ruski dołh nastupazym, pschinjesłe. Rakowski je rjekł, so žo jenož hischcze wo postupne spschichowanje ruskeho wotpłaćenja jedna, dokelž je žo hižo dojednało, so ma žo dołh sa 62 lět dospłaćićź. Po ruskim namjeńcze ma žo w pschesrědku lětnje 60 milijonow złotych frankow wotpłaćićź. We spočatku by Rusa 40 milijonow płaćiła, posdźischo 50 milijonow a poślednje wotpłaćenje by 75 milijonow frankow wuczinilo. Franzowske knježeństwo njeje tole posticźenje hischcze pschijałało.

Rubježnizy žu Moskowsku banku nadpadli.

S Moskwy žo powě, so sobotu na běłym dnju wobroźeni rubježnizy Moskowskeju druzźstwowu banku nadpadli a wjetschu sumnu pjenjes rubili. Sa nimi žu žo hnydom puschćeźili, a mjes pschećerjerjemi a rubježnikami je žo na Moskowskich drohach stełało, pschi cźimž je žo 6 po drohach dużych ludźi sańdźeło. Jeneho rubježnika žu **ź** wuttřelom morili, druhi je žo sam sastrělił, so by žo sajeća sminył, tśećemu pak je žo poradźiło cźeknyć.

Balkanska kommisija so wutworiła.

Po rosrěcźenju němskeho pósłanza Hoescha w Parizu **ź** franzowskim swonkownym ministrom Briandom je žo należnosći balkanskeje kommisije rosšěrjenje rosdźělo. **Komitej. wobsteji žej z attachejow jendźelskeho a franzowskeho pósłanzstwa w Bělogradźe a pobutstwa tamnišcheho němskeho pósłanzstwa, žo wutwori.** Tej je žo wo jeho stutkowanju dojednało. Pschi nastawažnych pschipadach žo komitej na městno žname poda, so by wěz pschepytał. Wš padach nahłeho strachа žo pósłanzy w Bělogradźe seidu, so bychu žo rosžudźili, hač dyrbi žo komitej na pucź nastajicź. Němšći pósłanc jako najstarschi diplomatiskeho korpsa w Belgradźe by pożedźenje powołał. Komitej žo hischcze w haprleji wutwori.

Hłód a zběžk w Marokkowskej.

Parišźke sozialistiske nowiny „Le Populaire" žu dlešchu rosprawu **ź** Fesa pschinjesłe. Jeje wopschijejcze je cźim bóle pschestrašiło, dołelž druhe nowiny wo wobstejećojach w Marokkowskej njejsu wićźo podałe. **We Popularowej rosprawje žo na to pokasuje**, so Franzowska a Schpaništa nětko wulku offensiwu pschihotujetej, so by žo rosćesaze sběžkowe hibanje porasnyło. Schpaništa, tak „Populairowy" rosprawnik pišche, je w poślednim cźasu thětre porażki poćerpiła, a **tež** na franzowskej stronje je žo położenje thětro pohubjerschicho. Poślednje dnny je žo wożebje spschnało, so je nušne, shromadnje pschećiwo sběžkarjam postupowacź.

Rosprawnik potom dale powěda, so **w znjej Marokkowskej žałobny hłód knježi**, kotryž franzowske knježerstwo samjelcźecź pyta. W Fesu je nětkaž 1500 Dźebalow wjerjeschi, kotřiž dom wot domu po proschenju khodźa. S dobom **ź** hłodom je tyjuž rosschěrja. Hubjeństwo a rubježnistwo a druhe pschestupjenja, kotrejž su hewak w Marokkowskej žadne, žo na nałtrózaze waschnje rosschěrjeja. Podarmo je žo prózowali hłód trochu połćicź a nusu **ź** rosdźělenjom žiwnosće zmjerschicź. **Nětko je sćěhnyli łoniśkeje franzowsko-schpaništeje wójnšteje politiki pokasuja**, kotraž w tym wobstejesche, so je domy iniczachu, žitowe śkłady je wupuscźachu a so je niczeho njewostajichu, so by **žo hłód w tutym lěcze woprawdźe systematizny pschihoto.** ń.

S Atlaskich horow a **ź** pokodnischeje Marokkowskeje wuhłódnjeni domorodni **p**ščećiwo Marakaschej cźahnu. Tu je hłód takw ulki, so žo **ź** ludźi**z**raczaštwo rosschěrja. W Marrakeschu je pjeza dwaceych cźłowjekow skónzowali, kotrychž mjaźo je rěznizy, wobydlerstwu pschedawali. S pschicźinu hubjeństwa w Marrakeschu su nětcźišche njeměry. „Populairowy" dopisowaŕ praji, so žo njeporadźi měr wobnowicź, prjedy hač **ź** Franzowska a Schpaništa njerosšudźitej, rosumnu politiku napschećezo marokkowskim splahам nałožicź.

Nowa offensiwa w Marokkowskej.

Kaž **žo ź** Melille powě, je schpaništi general San Jurja **potwjerdźił**, so **žo** sa krótki cźaš **ź**hromadna offensiwa schpaništeho a franzowskeho wójska sapoćnje, so bychu **žo** riffiske splahi wotbrónile, kotrejž žo hischcze njejsu podcźišłe.

Poražene Kantonskeho wojska.

Po powěsćach **ź** Cźinkianga (**k** ranju wot Nankinga) **žu** Kantonizy wojazy tole město wopuschcźili a w njeporjedze **k** Shanghaiej zojaju. Tež **ź** Nankinga powěsće pschichadźeja, po kotrychž **žu Kantonizy wojazy** na lěwym brjohu rěki Jangtse **cźežke poražene poćerpili** a so też hižo Pukow (**ź** napschećża Nankinga, na połnóżnym brjohu rěki Jangtje) wopuschcźeja. Kaž **žo** ida, Cźangcźungcźangowe a Sunczuanfangowe wójska w schěrokej froncze **k** rěcy Jangtse postupuja a **žu k** njemu hižo na wschelakich městnach dóschłe.

W Shanghaiu **žu** w nimo měry wulkim roshorjenju. Ličí **žo ź** nowym wudnjerjenjom generalneho strajka, jeli so budźe połnóżne wójsko dale dobrowcźacź. Sa położenje je wobnamjaze, so je hłowny roskasałowaŕ Kantonskeho wójska wšěch žwoje wojeńe mozy **k** połnozy pókaŕ. Wubrane Kantonske regimenty, kotrejž hač dotal w Shanghaiu stejachu, **žu** wšchě wucźahnyłe. Jenož nětkore małe wójske wotdźělenja, kotrejž **ź** mkodnych ludźi wobsteja, **žu** w měsće wostałe. Europejcy **žo** tohodła nowych nałyślnosćow boja.

Pschi njejeju franzowskeho žudlischcza je dźenża hižo **k** roshorjenemu wusłupej dóschło, hdyž cźtjóda Chinesow **ź** nałyślnosću spyta **žo** do njeho dobrycź a Franzowsojo itch je salwu wottrachichu. Wušaždene wójsko je alarmowane, a wyschnosće najwótrišche wobhładninowstne pschiprawy cźinja, dokelž **žo** dalschich chinesticch nadpadow boja.

Poślednje powěsće **ź** Nankinga praja, so **žo k połnozy wot měśta wulka bitwa bije.** Tež **ź** Hankawa **žo** powě, so zuzym njepschećelskeje hibanje pschećezo bóle pschikěra. Nětkoże wotdźělenja dobrowólnikow rusti konsulat **w Shanghaiskim wukrajanskim** žudlescheźu dale strażuja. Kaž wyschnosće wukrajanskich žudleschczow praja, **žo** rusti konsulat strażuje, so by **žo ź** njeho njemohło kommunistiska agitazija wjesćź.

*

Po schkrowej depeschi ź Cźingkianga je Sunczuanfangowe wójska Kantonsku brigadu na połnóżnym brjohu rěki Jangtse zbito. General a 400 muži žu žo psches rěku do Cźinkianga wukhowali. Ssobotu žu tśjo generalojo je 4000 hač 5000 muženi na połnóżny rězny brjoh pschešchli a žo k połnóżnemu wójsku pschisamknyli.

Po posdźišchej powěsći je połnóżne wójsko sapoćzało. Jangtse pschekrocźiłz. Połnóżne wójsko je hižo do Cźinkianga pschicźahło.

Bombny mjetaze lětadła a jědowte płuny w chineskej wójnje.

Kaž **žo ź** Shanghaia powě, ma chineske połnóżne wójsko bombny mjetaze lětadła, kotrejž Rušojo **ź** něhdyschnoho zarjeńcha wójska wodźa. Tež jědowte płuny **žu** žo pjeza we poślednim wojowanju nałožile.

Chinejzy kommunistojo sa demokratiju.

Barlinšći „Vorwärts" je Shanghaia powě: Po Chineschej powěsćerni" je wjednik chineskeje kommunistiskeje stromy Shantusa manifest twdał, w kotrymž praji, so **žo** chinejzy kommunistojo wšitkich prózowanjow wotrjekmy, proletariśu revoluziju w Chinje pschewinjesć. „Schtož China potrjebuje", **žo** w manifestu praji, „je demokratiske knježerstwo. China proletarieze revoluzije njepotrebuje! Kommunistiska strona w Chinje trjerdźe a pohnje sa kuomintangom steji a posłuchy wotpokasuje, so bychu **žo** žydleschcza wukrajanow w Chinje **ź** nałyślnosću wróćzo dobyć." Manifest je **žo** kónčzi: „Kóžde rosschěrjepreze kommunistiskeje stromy by jenož militaristam a imperialistam słužiło, kotřiž **žo** w wschěmi žredkami prózuja, kommunistisku stronu rosschěrjeć.

Kantonske knježerstwo pyta Japanisku wot druhich mócnarstwow wotschčežeć.

Swonkowny minister Kantonskeho knježerstwa, Czen, je japanskeho generalneho konsula Takaa prošył, so by **žo** jemu knježerstwo **ź**dobowace posticźenje pschichpodał: Kantonske knježerstwo **je žiwolniwe, žo nic ź japanskim žydleschczom w Hankawje saběrać. Wono njebudźe žadacź, so by žo wono jemu wrócźiło, ale wschn Japanskej njepschećerjelnu agitazju w Chinje potłóći,** ź wumnjenjonm, so **žo** Japanska wostaji, **žo** Jendźelskej a Sjednoczenym statam pschi wotpóšćanju ultimata na Kantonske knježerstwo pschisamknyć.

Plany Ruskeje a Jendželskeje.

Njepschejelnosćje mjes Čangtšolinom a Ruskej, wosebje łašťapjenje ruskeje łódže „Pamjat Lenina“ a napohlad pschepytanje w twarjenjach pschi ruskim pósłanzstwje w Pekingu a w ruskej banzy a ruskich druzyńwach w Tientšinje ßu w Londonje ménjenju nastacz dał, so Ruska Čzangtšolinej wójnu pschipowědźi a Mandžursku wobstadźi. Druzy niewérju, so Ruska sebi swaji, sylne wójsko pschećiwo Čzangtšolinej wuhotowacz, dokelž wě, so by so potom ſ Japanšku do wójny sašmjatała, we kotrejž by podležała.

Jendželska by wěło wójna mjes Ruskej a Japanskej jara witana była. Wona sama pak by so jeje sdalowacz pytała. Hacz pak by so jej to poradźiło, je jara dwělne; pschetoż dokumenty, kotrejž ßu Čzangtšolinej w Pekingu do rukow padłe, ßu dopokasałe, so je ruske knjeżerstwo też pschećiwo Jendželskej njepschećelsku politiku wjedło. W ruskim pósłanzstwje w Pekingu ßu pjeća organisaziju straikow a nałožnych sbězkow pschećiwo pschistajnikam a sajimam tychle tysoch mozow w žydlešćach a swonka nich pschihotowali.

Franzowske wójnske łódźiwo w Chinje so pohubja.

Kaž so ſ Brestskeho pschistawa w południowej Franzowskej powě, je so dźensa franzowskemu pschistajnikowi poručiło, so dyrbitaj hotowaj byłej, do Chiny wotjěć.

Czen pjenjezy ſ Ruskeje dostawa.

„Daily Telegraph“ ſ Pekinga powě: Pschepytanje ruskeho pósłanzstwa w Pekingu je ważny wunoschk mělo, je kotrymž so dopokasuje, so je Kantonski swonkowny minister Czen tydźenjzy 15 000 dollarow ſ Ruskeje dostawał.

Nowi amerikanšzy wojazy sa Chinu.

Alarmowaze powěsće ſ Chiny ßu knjeżerstwo Sjednoczenych statow połnocneje Ameriki pohnule, hnydom 1500 namórskich wojakow do Chiny wotpósłacz. Dokelž so hnydom zanych transportiskich łódźow dostacz njechodźesće, je knjeżerstwo tři łódźe wotnajało. Wojazy 20. haprleje na łódź pósłdu a so sa dwě njedźeli do Shanghaia dowjesu. Mjes tym dyrbja so amerikanšzy namórscy wojazy na sanicžakach se Shanghaia do Tientšina dowjesej.

Admiralojo ſ Chiny powědźa, so je położenje dźeń a hrašchnišche. Amerićanowe ßu nimale wschitkich ſ rěki Jangtse wotwjesli. Nětko ßu so też Japanzy wosbudźili města w dole pschi rěcy Jangtse wupschestrěli, a 100 Němcow so próznje, parnu łódź wotnajeczy, ſ kotrejž bychu mohli ſ Hankawa wotjěcz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 12. jutrownika.

† 1838 P. Tadej Pacak, administrator w Różańće spisa serbski słownik.

Komu?

Chceš-li so, luby prawje wobhladać,
To njeměř zadkam koni:
Teć njewěř, jeli zo chceš zmérom spać,
Wot prědka žanej żoni.
Tych pak, kiž khodźa w kutach prědować
So pas po kóždej stroni!

Handrij Zejler mění z tutymi ludźimi prědarjow sektow! Jeho słowo płaći dźensa bóle hač hdy prjedy.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer —1, thermometer wo dujo +10. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 734,5, hygrometer —6, thermometer w nozy +3. Wuhlady na malo so pscheměnjaze wjedro. — Wječera hižo na to pokasowachmy, so so wjedro je schibliżowanjom wyschiny, wječera rano psched Jriskej leżazej, stejt. Schklenza je mjes tym tež wopraudźe trochu na rjane schła. Ale nad Europu leża hischcze wschelake nižiny, te nasche wjedro dźensa pschcza hischcze każa. Kaž nasch wjedrowustojny mjenj, móże so wjedro kónz tydźenja, wobkolo polneho mjeńaczka, stajicz. Jutse ßrjedu khadża ßlónczko 5,16 hodź. a khowa so 6,52 hodź. Mjeńaczk schadża pop. 2,57 hodź. a khowa so rano 4,30 hodź.

— **Pschirażowa renta sa wójnskich wobschkodźenych** a sawostajenych, kiž maja prawo ju dostacz, sa mjezacz haprleju wupłaczuje so schtwórtk 14. haprleje dop. wot 1/29 hacz 1/41 hodźin we wupłaczowarni w Ssjemowni na Hrodowskej haśu 10 w pschisemi.

— **Margarina sa dźełonjeměrjerjow** wotedawa so schtwórtk 14. haprleje 1927 na schóžehowazych měsnach: pola pschekupza Gustava Hachi na Butrowych wikach, pola pschekupza Richarda Neumanna na Mättigkej drohi 2, pola pschekupza Jana Wirtha na Tšelanskej drohi 6 a pola pschekupza Jurja Wólšiy na Drjewowych wikach čo. 13.

— **Hoschcenz „Winowa kicz“ w Budyschinje** Kaž we nawěschtkowym dźele dźensnischeho cźišła cźitamy, je knjes Max Hahn hoschcenz „Winowu kicz“ w Budyschinje kupił a dospołnje ponowił. Ponowjeny hoschcenz wotewri so julije ßrjedu 13. haprleje wjeczor w 6 hodź.

— **Pjećhriwnowske papjerjane pjenjezy,** mjenujuzy swolane 5-hriwnowske rentske papjery 14. haprleje ßwoju płaćiwosć zhubja. Schtóž hischcze takše papjery wobeźdźi, móże je hischcze hacź do 14. haprleje pola Němskotskeje banki saměnicz.

— **Padušchniza.** Starschu zónšku so słužobneje wóży njedźelu powoldnju lepschu, jako wona ſ jeneho wikowarjowskeho stejischcza na hermanšku Nowu toschu kradny. Policija pschepoda padušchnizu kriminalnej policiji, kotraž so ſ naležnoscu dale saběra.

— **Kradnuli** su ſ jeneho hermarkskeho stana na Zitnych wikach w nozy k 10. haprleji nżhdże dwě sadobje praženskich hornjow se wschelako nastrowanege emajle. Kóżda sadobja wobsteji ſ 5 abo 6 hornjow, dale su kradnuli wschelake emajlowane sudobja. — W nozy k 9. haprleji su we wokolinje ſ mjeńamanjom 18 karnikłow wschelakeje barwy kradnyli. — Wo wězowne zdźelenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

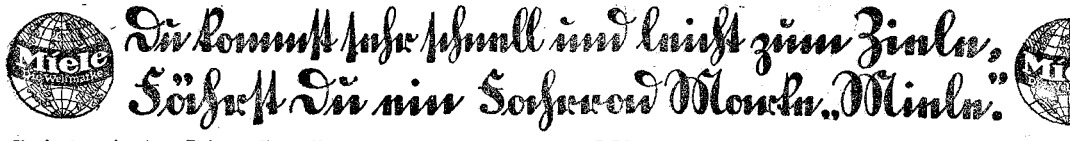
— **Splóschceny kóń na pożrjewnischczu.** Sobotu dopołonja wubžěsćitaj konjej jeneho tudomneho běrnowskeho wikowarja mjes gratowanjom ſ łežownoscže na Labjiskej drohi 6. Jeneho konja mójachu pschi pohrjebnischczowych wrotach saderžeczi. Kuhi kóń běžesche pak na Michalske pohrjebnischczo a sahrabowasche tam mjes rowami tam a sem. Pschi tym rozbi granitowe rowowe wobložene a zdźěła tej rowowej ponnik, kiž na ßamnjym rowje stejesche. Naczinjena schkoda jeje mała. Konja mójachu ßkónczenje bjes wulkeje prózy sajo popadnyez.

S **Dobrusche.** Sjawny pucź ſ Budyschina do Dobrusche so dla twarjenja wodowoda w Dobruschanskich honach mjes Dobruschansko-Pschiłuschezeschanskej njesu a Fleckiez khošejownju wot 12. hacź do 14. haprleje sawrje. Jśdny wobkhad pokasuje so na Dźěžnikez.

S **Dolcz.** Wschitke jednaza, kiž hromadukładowanje łežownoscžow nasmjeja, ßu so w naschej wsy słónczike. Nětko, hdyž je so plan ke spokojnoscži wschitkich postajił, ßu wschitke dalsche jednaza njetrjebawschze. Po nowym postajenju mjesow mózemy hižom nowe hospodarske prucze spóznacź, kotśi sebi wobsteđzerjo w bliżschim czasu nastworja. — Też schtož hromadnokładowanje łežownoscžow we wsy. — Wo tutych nastupa, jednanja postupuja. W bliżschich dnjach so plan dosetśaja. — Lutobeschanska a Mjerkowska gmejna chcetej tehorunja łežownoscže hromadu klasez. Też trebne postajenja ßu so hižom stale.

S **Khwaczicz.** Nascha gmejnska radostwa ma so 20. haprleje na dalsche 9 lět swojwa pschewanjacź. Dotalny hoitwinski najeńk bźsche knjes Emil Sperling. Hoitwinski rewěr je nżhdże 220 hektarow wulki. W normalnych letach je tu wobstatk na dźiwinje dobrych. W kamjenej terniji wotmeja so tez nusne wólby.

S **Khwaczicz.** Tudomne ratarske towarstwo, kiž wot 10. februara 1910 wobsteji, bź swoje zobustawy na sajdźeny schtwórtk na generalnu zhromadźiznu pscheproßylo. Wjele sich tez pschijidźe. Pschedsyhda towarstwa, knjes wyschi wuczer Fischer, wotewri zhromadźiznu, powita wschitkich, wosebje pak pschednoschowarja, knjesa Rolku ſ Mecrane. Dnjowny porjad bźsche ważny. Pschedsyhda pschepoda słowo najprjedy knjesej pschednoschowarjej. Wón pokaza pschi spoczatku na hubjene położenje ratarstwa, rybjowasche dale straschne słotne khorosće, kłósniwoscž (Milzbrand), cżerwjeny pobrź, tuberkulosu, pokhromu atd. a pokaza na wulku hospodarsku schkodu, kotruž ratarjo że słotnych khorosćow maju. Wón namołwjesche, so bychu ho ratarjo ja strowe hróbje postarali, nimo tym zwětka, a płónza rukuje hnuschesche desinfizirówanje ja strowy zkót. Nječnik napomnjesche tej wosebje nałożnych ratarjow k desinfizirówanju. Swój pschednoschk, kiž bźsche psches dwě hodźinje trak, skónczi rěcznik k pschećzom, so bychu ratarjo we swojim skocze swoje najzrózumitnische kubło widźeli. Ratarstwo, stoly němskeho stata, wostanje wésće na swojej pódze, hdyż ma strowy zkót. Pschedsyhda podzakowa so rěcznikej za pschednoschk, kiž bź we wschich swojich dźiłach sajimawy, schtož też bohaty wschitkeschi dopokała. Pschednoschk bu srosumłiwischi ſ pschitładami a wobrasami. K pschednoschkej pschihamknu so jenoż krótke wuprajenje. — Dale pschedsyhda wosjewi, so ma so zyle pschedsyhdstwo znowa wolicź. Namjet, so mało so towarstwo pu swojim dźensnischim stawje rozsuscżicżi, wubudźi żiwu debattu. Namjet na ponowjenje towarstwa pak so skónczuje pschisja. Ratarstwo dyrbi kruce hromadu stacź a na jednotu sjednowacź, kotrejż we wschich swojich potrjeba. Natat ma wulku schkodu też z njerjekdu, na pschikład, hdyż pschednoschki njewoppytuje. Njedźiwajcz na pschecżiwnych wichorow mużachu so wólby skónczuje tola wotmeczź. Namjet, so by so zyle towarstwo ßusodnemu Wulko-Wjelkowskemu towarstwu pschisamkło, bu wotpokasa. Sa 1. pschedsyhdu wuzwoli so knjes Kuschka jenohłósnje a ja druheho knjes Porisch. Knjes Nyschka młody postaji so ja pjećmawjedźerja, ja jeho sastupjerja knjes Schleza. Sa pokładnika wuzwoli so jenohłósnje knjes Albert Rjeźka. Wschitzy knjeża wólbu pschijachu. — Pod pschełeżnjami postaji so pschinoschk, kiž łatnje 2 hr. wuczinja. Dale so dźaźi wo darmotnym pschednoschkomaj ratarskeje schule. Do pschiwabjenskeje cżeńiny sapisa so 9 nowych sobustawow. Schtóż chze hischcze do ratarskeho towarstwa sastupicź, njech so na knjeza Abschitzu wobroczi. — To-

Wopačnje wołła.

Powědańcžko ſ połskeho żiwjenja.

„Nětko pak wobleczź ho tola dźensa powoldnju najlěpschu draſtu, błyschisch, tu najrjeńschu, kiž masch.“

„Kak też to, macźi? My dźemoj dźe jenoż k cżeczje na wopyt!“

„Ach, njebudź tajta pikawa, Maruśja. Rada bych wodźała, cżehodła ty ſ nożom mróczele worasch. Wot pohledujeje njedźele, hdyż ßy na rejach bohyła, njeje ßo ani jenicżki burkli ßyn za tobu jenoż trochu wobhladnył. Njejßyn dha cźi huydom prajiła, so macźi doma ßedźo wostacz? Ale hdyż też to, ta ßo njeße zyle kaj hrabinka, wupikana, ſ rukawjami w łežce a kłobukom ſ pjerkom, a dźeławy dźeń khodźi boży na dźěło kaž kuwarka. Potom dyrbjeli trasch bohaczi burtzy hymojo na żeńtwu khodźicź!“

Holza ßa ßo macźeri wuśpywacź a smérom pschipoßłuchasche. Wona wschak zyle wésće wobdźesche, cżehodła běchu jeje herdźiwi rejowarjo sa nju wustudnyli. Hadamej Holubej njech bożedła nichtó do łaku njelasy... S toho cżasa, so bźsche ju pondźelu rano domoj pschewodźał, njeswěri sebi ani jenicżki pachoł blišo k njej. Hadam njebudźesche wschak w „Karanu“ ani rjez trjebał, za kóždemu kosce w cżele rosnjesće, kiž by chcył ja Jesorkej Maruśju kaſnyez. Jenoż jenicżki jedyn, kaž ßo dyrbeł tha, ßo jeho njebojesche. To bź Janko Skorupa. Tón bźsche hižo dwójzy po ßwjatoku pschischoł a ße żónkimaj bjesbadował. Wschako njebźesche jimaj zuły, ale pschiwusny...

Hižo dwójzy bź Hadam wot toho cżasa w nozy pod jeje woknieschkom pobył a wo nje khapał. Tola niczo ßo ßa nim njeryppnu. Ani k woknieschku njebź Maruśja pschistupika. Wona zyle wésće wobdźesche, a jeje wutroba ſ radoscžu poskakowasche. Ale wona njebź tak hłupa. Najprjedy ßo pozdźe ßłubicź a potom pschistajnje wożenicź. Hewak jeho łuboscź napoßledku hacź do kwaha ßiderna njewutraje, kaž pola Miny Sarezki, ſ kotrejž bźsche wón też hižo pjećа krucże po ßłubje był.

Maruśja njebź ßo duzy na wopyt k cżeczje tola najrjeńschu draſcżicżku wobleka, ale bźsche we ßwojim jednorem kostumje. Njedźiwajcz taho pak bź kaž strowe, cżerstwe jabłuczko: kuśmyć by ßo cżi do njeje chcyło. Jeje nježna koża njebź bruna wuśmahnjena, ale na cżerwjeń, k tomu módrej ßwětłej wóczaj, chrobotaty nóſt, ſmědźazy ert ſ połnymaj hubomaj a ſ bělymi ſtrowymi jubiczkami...

Pola cżety Skorupowoje bźsche wschjo jara „nobl“, woprawdźe wołsobuje. Po mażiwnje wumurowanej ſtrotje dońmu bź prědku dobra ſtwa a ja njej mały runicź, we kotremž Janko dźesłasche a ſpasche. Nadobo wscha nowa, nakupowana w mésce: soſa, hładawko, ſchtlećzany zhamor a rjane zawěschći, wot wscheho hacź do podłohi ſahaze, a podłoha bźsche po najnowischej módze bruna barbjena.

Wobź żónſkej bźschtej ſ cżicha ſatkuśkej a bźschtej ßo we dobrej ſtwi wobhładowałej. Durje podłanſkeje ſtwizy ſtojachu wotewrjene. Janko ßedźesche pschi wokniu, ſ khrjebjetom k ninaj wobroczeny, a pilnje ſchtjesche. Njejazy ſaſmija ßo hołza zyle wósſe. To pak tola też wopraudźe ſmješnje wupadowasche, tak Goliath tak wobrotuje ſ drobnischkim nastrojom dźełasche. Nětko won wusłoczi a cżiłny kabat, na kotremž schcżesche, na maſchinu. „Njeměřeli mi ſa ſo, ale ja dyrbjach wobleć dźensa hischcze doschicź, to bźch ſtudił.“

Maruśja bź pschilupika a hładkowasche ſ ruku po hońtwjeſkim tabaczu ſ cżerwjenym ſcherośelenche ßukna. „Tón je ſawěsće ſa knjesa hajnika, njewěrnoz“

„Nź, lubuschko, ja Hadama Holuba. Tonu je do hłowy ſajeko, ſo dyże runje tajši napohlad mócź kaž hajniz, ßo wě, ſo bychu ßo cżi na njeho njecżali. Tola poßłyschicź ßo tamle do dobreje ſtwy, ja njes tym mać ſawołam a ßo ßam tež trochu rjany ſwobleknam...“

Wón bź ßo wopraudźe „ſaju“ ſhotował, hdyż ſa khwilu

ſastupi. Sswětły żałetowy wobleć jeho zyle wubjernje draſcżesche. K tomu ta cżista koſchla, pschedkoſchla ſ khroble wuhibnjenej żeklu wokoło ſchije a cżerwjene ſtonożane cżrije. Njerjany wón też runje njebź, nawopak, tajši zyle presentabłiši ekſtrowjek. A tola chazyše ßo Maruśji ſmjeć. Jej pschińdże nětakje pschijkłowo do pomjatka, kotreż bź we mésce błyschaka: „Schewzy maju horbatej nosy, a krawzy ßu „wożebni ludźo“. Wona ßo mjerſasche, hdyż bź jo wuprajika, pschetoż Janko bźsche wésće wuśmjećchowanje wuczuł. Jenoż jeho macź wjeſelesche ßo we ßwojej niedowmjśkliwoscži nad tajkim wuprajenjom a pschida, ſo je krawzowanje pschijłożne, cżiſte rjemjeſło, kiž ßwojeho mischtra żiwi. A Janko je tajši pilny pachoł. Tón moht ſebi radicho pomóznika pschiwinacź, hacź do nozow pschi maſchinje żydacź...

Pobożnje bź Jesorkowa wukożowanjom pschipoßłuchała, nětko kiwny wona ßwojej dźowzy wjeleprajasy a poża: „Haj, Maruśja je tej pilna. A ſłuniwa też je. Wona je ſebi w mésce k pobłeschczanu nakupiła najdróżschi wupjer, schtyri krócź k nałwoleczenju; schtyri wulke kruchi płaći ßym jej natkaczź dyrbjała a pschi tom hischcze iſi ſta ſtotych na dań donjeßła do mésta na nałutowarnju...“

Sseßjewędomnje wotmołwi Skorupowa: „Mój Janko na pjenjezy hładacz njetrjeba, tón móże ßo ſ zyle khudej hołczu wożenicź. Hischcze letża budże wón druhu pokoju khcże podmurjowacź a ſnowa wuprawicź, potom dyże móże też najwobsebniſche hołczu ſ bydlenjom ſpokojom byez.“

Maruśja bźsche kaž niczo ſ toho pschipoßłuchała, hdyż runjez ju rjez ßo warjesche a hewrjesche. Janko wéſo njebźsche ſchpatna partija, to wona widźesche, ale wobź macźeri runje tak cżinjeſchtez, jako by krawz jenoż trjebał wobź ruzu ja njej wupschestrěcź. To dyrbjesche wona jim wschźem hromadze pod nóſ tykniez. Wona potajkim ſtany, wſa ßwój kłobuk a poda Jankej ruku.

(Pokračowanje ſcżehuje.

warstwo, kotrež 46 muži saložichu, je hać bo wjelikich lět k lěpschemu ratarstwu shutkowało. Tola w czeskich kłatch intlezije je sotrudnistwo spać schło. Po 10 kłatch bě tole sasso prenja shromadźišna. Po sdaczu je so towarstwo nětk snowa narodźiło. Ssobustawy dostanu kóżdy cząst radu a pomoz ſ zyłka, ja cżoż nowe wjedniſtwo so postara. Staremu wjedniſtwu wuprajł, so błak. — Psched shromadźišnu běchu wschelake ratarske potrjeby wustajene, też kfasałki mózachu so wotedawacz.

S **Mérkowa.** Wczera wjeczor w dźesatej hodźinje wudyrł w tudomnej starej zyhelnicži knjeza Müllera woheń. Wetschi twar wotpali so dospołnje, dokelż bě se wulkeho dźela ſ drjewa. Woheń ſo tak kucze wupschestrě, ſo w krótkim czasu wschitko w plomjenjach stejesche. Wohnjownych woborow bě tu tójschto na pomoz pschiſłało. Woda tu bě, tuż mózachu hasicerz pomhacz, tola wjele ſo wulkowacz njeshodźesche a strach, ſo ſo hišcże druhe twarjenja wotpala, niebě pschewušli, dokelż zyhelnicza zama sa ſo steji. — Też Radwoſka wobora khwataſche k wohnjej, tola bohużel zhubi psched Kamjenjej prědkowne koło, tuż dyrbjesche ſo sasso wróczicz. Mitkezanska wobora dojědze jenoż hać do Radworza, dokelż njeby wjazy hasicerz trjebała.

S **Jeschiz.** S porjedżenjom Rämschez zjawnoscže ſo też puczowe sawinjenje mjes Rämschezami a Müllerezami pokepschi. Puczł budże mjenujzy na tymle mětnje schkerschi, schtoż je jara witane. Pschi pschescżehnjenju a wujedżenju je hižo wjele autow w pschérowje czakacz wostało, dokelż běsche kónz pucza pschewuſti.

S **Plußnitez.** Czężke wohnjowe njeſłożo je nascheho torczmarza Domaschku dźenża w nozy potrjechiło. Mokło ½11 hodźin wuńdże w brózni woheń. Do brużnje ſu tež kruwarnja a konjenz a zwinjazy khlěw satwarjene. To bě ſkotej se sahubu. Konjez mózachu hišcże ſ konjenza wutorhnycz. Kruwarnja bě hnydom ſ kurom tak połna, so mózachu jenoż dwě kruwi ſ njeje puschczicz. Sswn mětschczanoſty Schustera zwaži ſo hišcże do sadymjeneje hrodże, ale dokelż bě tam czma, njemózeſche kruwy spuschczicz. Kur jeho tak duschesche, so dyrbjesche ſo na czerſtwu powětr podacz. K druhemu rasej swaži ſo do kruwarnje, kur pak jeho sasso tak duschesche, so dyrbjesche zojacz. Po scżinach maſazo ſ durjam pschiidże. Tak dyrbjachu ſo 4 kruwy a wschě zwinje sadušycz. Też wjele pjerſinatcho ſkotu w dymje kónz wsa. Bórzy pschihna Malescżanſka wohnjowa wobora. Ta ſ hokami kruwy a zwinje swuczaha. Kruwy běchu hižo morwe. Sswinjom hišcże krej puschczichu. Wětr a dosczcz tłóczachu kur k semi. Muſztwa Malescżanſkeje zynkowy njemóżachu ſkoro pschi zynkowje wutracz. Padachu nimale do womoty. Jako druha pschikhwata Budyschinſka a jako tśeża Delnjoſorczanſka zynkowa. Też dostanjetej mnto. Kak je woheń nastał, njeje hać dotal wujasnjene. Domaschku njeſłożo cżim częścicho potrjechi, dokelż sawěscżene nima. Woheń ſnicżi wschón grat, wschć maſchiny a motory, mjes nimi też młócżazu maſchinu.

S **Porschcz.** Njedźelu lepichu w naschej wsy puczowazeho ſa techniſke wolije pschi paduschſtwje. W hydlenju jeneho tudomneho wobkhodnika, do kotrehoż bě ſo dobrcż wdżał, namaka jeho żona spizu, kiż mějeſche ſwój ſtoty czaſnik na blidze leżo. Puczowazy chcżeſche wokomik ſa tradżenje wuzicz. Tola ſ nekaſżej haru ſwju wotucżi a pytnu, ſo bésche ſo czaſnik ſhubił. Jako zuſeho pschepytachu, ſo czaſnik ſaſo namaka.

S **Hodżija.** Pjatk popoldnju ¼4 hodźin ſta ſo na ſtatnej dróſy pola Eignerez hoſczenza autowe njeſłożo. Do ſapschahu wóſnika Auguſta Schwarziga ſ Delnjeje Mjaſoſzicy, kiż deſki do Budyſchkeho koparnika wjeſeche, ſajedże wot ſady czężiły auto ſ twarami ſa Budyſchkimi hermank. Pschi ſrażenju ſo deſkowy wós zyle rosbi. Człowiekotko do ſchkody pschiſchli njeſłu. Wina na njeſłożu trjechi wjednika czężiteho auta, dokelż po nahlej horje pschepschihnje dele pschijedże a dokelż pschipowěſchat żanych ſpinanſtich kłozow njemějeſche a ſpinadło motorſkeho wosa w porjadku njebéſche. Arnsdorfſka żandarmerija, kotraż runje nimo pschijędże, podawk napiſha. Auto bésche ſo jenoż na chłódżaku lokło wobſchkodżił a po wotſtronjenju ſchkody mózeſche bórzy ſaſo dale jěcz.

S **Poſdez.** Sſawny pucz ſ Poſdez do Kobliz ſo dla nażypowanja na Poſdezcżanſkich honach wot 12. hacż do 20. hapreje ſawrě. Jězdny wobkhad pokaſuje ſo na Libon abo Wuczłezy.

S **Bóſchiz.** Sſawny pucz ſ Bóſchiz do Jażeżzy ſo dla nażypowanja na Bóſchiczżanſkich honach wot 11. hacż do 24 hapreje ſawrě. Jězdny wobkhad pokaſuje ſo na Lnez.

S **Nadróſneje Hrabowki.** Wobżaruſomne njeſłożo ſta ſo ſandżeny ſchtwórtk bliſko hornjeje wuhibarnje dwórniſchcża w Nadróſnej Hrabowzy. Tam nětkoſi dźěſacżerjo żeleżniſke kolije wokkładowachu. S nékaſżim njeſłożownym pſchipadom padże 61lětny żeleżniſki dźěłacżer Auguſt Meyer ſ Njedźichowa tak njeſłożownje, ſo cżełka kolija na njeho padże a jemu prawu hwidżel dwójzy ſłama. Jako běchu ſnjeſłożeneho nuſnje ſwobakeli, dowjeſechu jeho do wokrjeſneje khorownje we Wojerezach.

S **Kamjenza.** Njedźelu Palmarum bu w tudomnej hłownej zyrkwi 264 konfirmérowanych, 132 hółzow a 133 hołzow. 74 hółzow je ſ mězta a 57 je ſafarowanych wſow. Hołzow je 87 ſ mězta a 46 je wſow.

S **Wojerez.** Se ſzylnymi deſchczemi poſlednich dnjow je woda w Haſchtrowſkej rězy tak pschiběkała, ſo je pſches brjohi ſtupiła a łuki ſaſo daloko a ſahěrsko powodżiła. Bohużel też nětkotre pola pod wulkej wodu cżerpja.

S **Kulowa.** Mějeſchczanſka rada we ſwojim woſiewjenju na to pokaſuje, ſo ma kóżdy, kiż pózk ſ mějeſchczanſkich peſłownych jamow woły, mécż k temu piſomnu dowolnoſcż mějeſchczanſkeje rady. Pschenóżdżenja pſchecziwo temule postanjenju ſo w pschichodze khłoſtaja. — Po wobſamknjenju zyrkwinſkich ſaſtupjerjow maju ſo w naſchej farſkej zyrkwi bodżeżane pſchcżele wotſtronicz a ſ nowymi narunacz. Extra ſtrma nowe pſchcżele natwari, njeje hišcże poſtajene. — Lětſa ſaſtupi pola naſ 69 ończi do ſchule, ſchtiri wukhodźi 63 dźěći.

S **Wojerez.** Na ſwintajze liki ſandżenu ſobotu běchu 463 proſtatow a běhała pschihojeſli. Ptacżiſtwu ſa proſtata běchu 16 hacż 22 hriwnow, ſa bóhakt 35 hacż 55 hr.

S **Wukranczż.** Dokelż je w tudej wuczeſkej ſwójbje tudomneje ſuthertżeje ſchule dźěcżo na woſepizy (Maſern)) ſkoriſo, ſchuhr hižom ſandżeny ſtatt ſamkuchu. Roswuczowanje ſapoczinje ſo ſaſo 26. hapreje.

S **Klétneho.** Też lětſa w naſchej wſy pitnje twarza. Dróhu ſu pschi rjanym wjedrje dotwarili. Sandżeny tydżeń ſapoczachu ſ dwěmaj nowotwaromaj. Twarjenje khěżkarja Rjeka je hižo ſeſbéhane. Pola Polankez domſkeho, kiż ſo na mésto ſtareho drjewjaneho domſkeho twari, ſu murje hižo hacż k prénjemu poſkhodej ſtoſtle. Domiſe budże w dwěmaj ſchohomaj a budże wopschihoczej hydlenje ſa dwě ſwójbje. Poſdżiſcho matej ſo lětſa dalſchej nowotwaraj wuwjeſcz.

S **Hóſka.** S Wulko-Sdżarowſkeho elektrizitetſkeho ſwjaſta ſtej wšy Brężki a Hóſk wuſtupiłej. Dźakanja w Dubrawje pola Hróbla, kotraż milinu podawa, je dalokowód pschewiała. Sakładne ſarunanje wotebżarjow nóżeſche ſo ſnizicz a ſa tśikowattſku hodźinu poſtajł ſo 20 pjenjezkow.

S **Bórtsowow** w Błótach. (Czężke ſajedożcżenja. Njedźelu ſawokachu Khoczebuſke ſanitetne muſztwo nuſnje do Bórtowjeſke kolonije. Jako ſanitetnizy pschihotowachu, poſticzi ſo jim żałoſtnu napohlad. Mandżelſka koloniſty Smetta w Bórtowſtej koloniji cżo. 74 łcżeſche morwa we ſwojim łożu, jeje 12lětny ſyn ſo we ſwojim łożu pod żałoſtnymi bolożeżemi ſe ſmjerczu bédżeſche. Wudowa Henrietta Népraſchkowa, kotraż hižo dźěſki cżaſ ſa khorowatu hoſpoſu hoſpodarſtwo wjedżeſche, walesche ſo po ſemi a wijeſche ſo ſ bolożeżemi. Po jeje wupraſenju ſu wschitzy tſjo ſellerzi jědli, tiż běchu ſa njedżelu k wobjedu pſchihotowali. Jedyn lětaſ bé hižo napſchecżiwny jěd nakożił a poſtajił, ſo maju ſo ſajedożcżeni do Khorczebuſkeje khorownje dowjeſcz. W ſamknym cżaſu pſchińdże kolonift Smett wotemiche. Jeho mandżelſtu njemóżachu wjazy do ſiwjenja ſłudżicz, tola jeje ſyna a Népraſchkowu naſſterje hišcże pschi ſiwjenju ſdżerża. K tutomu podawſej ma ſo hišcże pſchipomnicz, ſo ſu nékhaż pſched 6 njedżelemi ſtużobnu holu ſ Bórkowow ſamknjeneho ſajedożcżenja dla do khorownje dowjeſcz dyrbjeli. Naiſterje je ſnymjo plahowaneho ſelleriża ſo na nékaſże waſchnje ſ jédożtej butrowej kwětku ſmjeſchało.

Z Łužicy.

S **Nowoſzlża-Spremberga.** Njedałoko Wowcżerjej fabriki wucżahnyneho 80lětnu Hoffmannowu morwu ſe Schprjewje. Stara żona, kotraż na jene wócżko njewidżeſche, je najſterje je ſłaboſczu do wody padnyła.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drjedżdżan.** (Njeſłożo na Lobju.) W nozy na njedżelu **Palmarum** ſta ſo na Lobju, tiż na tuthwilu wulku wodu, ſnapschecża Mačwij cżežke njeſłożo, kiż ſtejachu dwě cżłowjeſkej zjiwjeni ſa wopor ſahaſche. Pschi Lobju wukonjeja ſo wobſchérne ryjeſże dźěła. Trěbny material pſchiwożuje ſo ſ cżołmami, ſ kotrymiž tam dwaj ſtajnje ſakótwizowanaj ſtejitaj. Na Mačwijczanſkej ſtronje wobrocżiſchtaj ſo w nozy wokoło 2 hodźin pſchecżelej na dweju muſzkeju a proſcheſchtaj jeju, ſo byſchtaj jimaj ſ cżołkom pſches Lobjo dowjeſcz. Wonaj běſchtaj jimaj k woli. Jako ſo cżołm napſchecżiwnemu brjohej bliżeſche, jón woda do jeneho ſakótwizowaneho cżołma ſtorcżi, ſo ſo powrócżi a pod tamnym cżołmom wińaſo woſta, njedżeli rano hakle jón wucżahnychu. Se ſchtyrjoch wobożom mózachu jenoż dweju wukhowacż. 22lětnu ſamkar a pſchekupiki pomognik, kiż běſche nan 5 dźěći, namakaſchtej ſmjercż w ſołmach. Jeju cżełe ſu ſołmy ſobuſtorhnyte. Wukhowanje tamneju běſche jara wobcżežne, dokelż mjes cżołmomaj wiſzaſchtaj, kiż dyrbjachu najprjedy roſczahnycż.

* S **Heidenawy** pola Drjedżdżan. (Konfirmand ſmjerczne ſnjeſłożił.) Pjatk popoldnju na hłownej dróſy cżežiły auto 14lětneho Reinholda Nabela, ſyna jeneho tudomneho ſchewjkeho miſchtra, pschejedże, ſo hnydom wumrě. Hółz dyrbjeſche ſo njedżelu Palmarum konfirmérowacż. Wjedniſta auta ſpeża wina njetrjechi.

Mór na Madagaskarſkej kupje.

Njemużne hygieniſke wobſtejnoſcże.

We wſtych mėſtach Madagaſkarſkeje, w jenej ſ nathohaſchich kolonijow Franzowſkeje, knjeża po priwatnych powěſcżach Parižiſkich nowin lewizy njewopſtomne ſtrowotniſke wobſtejnoſcże. Njedawno dyrbjachu ſa mórowe mrětwiſchcżo wuprajicż mėſto Antifrabe, kotreż dla ſwojeho mérneho podnjebja (Klima) — wono leži 1500 metrow nad morjom — a dla mineralnych kuzałow, we jeho bliſkoſczi ſo namakazych, rad ſo ſ Bichy pschirunuje. Prjedy ſwėżicżu mór na Madagaſkarſkej jenoż w bliſkudži, kotriż w domje ſemrětcho wodkhadżowachu, w tucżowarjo na ſódżach, kotriż ſe ſuſodnych kupow pschijėżdżeja, dyrbja też w kwarantenje (w ſaſtawzu dla ſtrowotneho pschepytowanja) pſchebywacż, prjedy hacż ſmėdża na kraj wuſtupicż. Twory, pschijwjeſene ſ tymi ſamſnymi ſódżemi, ſmėdża ſo bjes ſadżerżenja wukladowacż a bjeſe dalſcheje kontrole dale ſtacż. Na to waſchnje pſchenoſchcżuja ſo bjes dwėla niż jenoż mórowe bazille, ale injeliczżomne mrėtwowe wulke myſche, kotreż ſo, każ je ſnate, wo roſcherżenje ſtraſchneje khorotſe najlėpje poſtaraja. Njedawno ſta ſo w Antifrabe podhladny ſmjertny pad. Pohładchu wſchelake pſchedmjety, ſ kotrymiż bě ſo morwy dótkal, a kotreż mějachu najlėpſcho nakażliwiny na ſebi, ſ pſchepytowanju do Tananariva. Wyrnjeż ſtej tutej mėſcże ſe żeleżnizu, póſtom a telegrafom hromadże ſwaſanej, trajeſche tola zyły tydżeń, prjedy hacż wotmołwa dóndże. Dokelż mjes tym njebéchu żane wotmjeſowanje cżinili, mózeſche ſo wjele ludżi, kotriż w domje ſemrětcho wodkhadżowachu, w tutom cżaſu natyknycż. Dokelż běſche mór w Antifrabe ſo ſwėżcżił, dyrbajchu tola na to pomyſlicż, khorych wobżamocżerjo. Tohodła natwarichu ſe wſchėm khwatkom je ſkomy a rohodże nėkotre jatki, w kotrychż niebė ani ſchpundowanja, wjele mjenje hakle najnuſniſcha nadoba.

Najnowiše z cyłeho swėta.

— **Schrowa powėżcż wo wjedrje ſa jutſiſchu ſrjedu:** Hišcże trochu ſymno, tola ſo pomałku wucżahuje. We Jendżelſkej je ſo wjedro ſtajiło.

Wunoſchł ludliczenja ſe 16. junija 1926 je ſo woſjewił. Po nim je tehdy Němſka 62 410 619 wobydlerjow mėła.

*

W Barlinje ſu njedżelu rano tſjo pacholjo na Rudowſkej dróży jeneho ſekretara pſched jeho wobydlenjom ſ jemi poraſnyli a jemu cżaſnik ſ rjeczażom traduzli.

*

W Königsbergu je jedyn němſki nazionaliſt łamniſcheho ruſkeho konſula w nozy na dróży nadwadnył a ſ kijom ſ jemi poraſnył. Miniſteriałny direktor němſkeho ſwonk. miniſterſtwa Walkroth je ſo tohodła pondżelu ſ ruſkemu pósłanzej Kreſtinſkemu wodał a jemu wobżarowanje němſkeho knjeżerſtwa dla podawka w Königsbergu wuprajił.

*

W Burgaſu w Bołharſkej bé ſtażeny poſ kruwu ſkuſał. Kruwa na ſcżełoſcżi ſtwori, cżełoſchlu ju morichu a ſahrjebachu. Zyganjo kruwu wuhrjebachu a ſjedżu. 123 ſ tychle zyganow je na ſcżełoſcżi ſtworiło. S nich je hižo 20 w khorownjach wumrėło. 70 zyganſkich ſynow, kotrejż ſu mjażo ſtażeneje kruwy ſrale, ſo ſaſtrėle.

*

Do Valony w Albanſkej je ſo expedizija italiſkich wuczerjow pschijwjeſła. Woni tam italiſke ſchule w Albanſkej ſałoża.

Přilopk.

* Tſi dźěći ſo ſpalile. W Lindendorfje w Narasiſcheſ Pruſkej kurjachu tſi dźěći, kiż běchu 4, 5 a 6 lět ſtare, we brózni mjeſcżo zigarety. Brużeń ſo ſavali a wſchitke tſi dźěći namakachu ſmjercż we plomjenjach.

* **W pėſkowej jamje ſo ſaduſchł.** Sydomlėtny ſyn pelſjanſkeho aſſiſtenta Nawbowa w Dramburgu ſo pschi hrajkanju do pėſkoweje jamy wali. W ſamknym wokomiku wotwali ſo ſemja a pohrjeba hółcżeza, kiż ſo pod njej ſaduſchy.

* **Kelko wobydlerjow ma ſemja?** Po ſtatiſtiſkach Swjeſka ludowy je ſo wobydleriſtwo ſemje wot ſpoczatka 19. lětſtotka podwoiło. W lėcże 1800 njebé na ſemi hišcże zyle 850 milijonow cżłowjekow, dokelż ſo bydli na njej wo hódże 1800 milijonow. Wobydleriſtwo ſemje Lětnje wo 10 hacż 12 milijonow pschibéra. Budże-li wono dale tak pschibéracż, ſmėjemy w lėcże 1970 na 2276 milijonow, dwe lėcże 2021 na 4593 milijonow a 100 lět ſpoſcżiſcho na 12 457 milijonow wobydlerjow na naſchej ſemi. Lyidemije a khorocże, kotreż w ſtrjedżnim wėku (Mittelalter) njeſu wobydleriſtwom ſakhadżachu a jo niczachu, ſu wot nėkotrych ſtow lět ſwoju ſtrachowiſcż poſpjelile. Kraj, w kotrymż ſo wobydleriſtwo najſpėſcżniſcho pschiſporja, je Japanſke. -

* **Schto je wſcho njejaréja.** Kak ſjedżeny cżłowjek je, pokaſa ſcżehowazy roshlad. Po tym ſarėja ſo we Němſkej wob lėto: na 11 milijonow ſwini, na 4,5 milijonow cżelatow, na 1,5 milijonow krawow, 900 000 młodych howjadow, 370 000 wołow, 360 000 bykow, 830 000 kołow, 150 000 wowzow, 140 000 konjow a 4 000 ſpow. Tomu ma ſo hišcże pschiliczicż ſtót, kiż ſo do Němſkeje ſ wukraja pschiwożuje. Njedżiwajzy toho pak ſo w Njemſkej nėkłe mėnje mjaſa je, hacż pryczy. Mjes tym ſo w lėcże 1913 pſches 100 puntow mjaſa na hłowu pſchetrjeba, roſdżeli ſo dżeſuſa jenej 92 puntow na wołoſhn. Sa lėto ſo na 3 000 milijonow kilogramow mjaſa ſjé. Wot lėta 1924 wuzżiwanje mjaſa ſaſo pomału pſchiwėra. W pſcherėrku ſjé potajtim kóżdy cżłowjek w Němſkej telko, każ wucżini jene cżelo abo tſi koſy abo dwě wowzy, abo pak ſwinjeczа abo tśeżi dżěł howjada abo pjaty dżěł kruwy. —

* **30 milliardow zigarettow** ſo lėta 1925 w Němſkej wuſkuri. W lėcże 1913 pſchetrjeba ſo w Němſkej 12,4 milliardow zigarettow, w lėcże 1920 ſtupi liczba na 20 milliardow. Wot teho cżaſa je liczba pſchekurjenych zigarettow naſtajnje poſtuwowała. Tak kruſuri ſo w lėcże 1925 na 29,8 milliardow ſchtuk zigarettow (1924 — 25,8 milliardow. Potajtim je ſo potrjeba na zigaretach wot dowjoſnjeho lėta wjazy hacż podwojiła. Na zigarech je ſo 5,6 milliardow ſchtuk pſchetrjebało (1924 — 5,4 milliardow). Sſurcho tohoła njeje ſo wo wjele wjacy pſchetrjebało, hacż do wójny. 1913 wucżini na hłowu wobydleriſtwa 1,54 kg. (dobre 3 puntiy), w lėcże 1924 pak 1,73 kg. Wina pſchibéracżeho kurjenja je bjes dwėla bywſcha wójna. Mnohy, kotriż prjedy kuriłi njejéſu, ſu ſo we wójnje nowučili a njemóże nėtko ſo wjazy kurjenja widacż. Lichi ſo zigarete w pſcherėrku po 4 pjenjezkach, dha je ſo w lėcże 1925 na 120 milliardow pjenjezkow abo 1 milliarda 250 milijonow hriwnow na zigaretach do powėtra wupachało. Na zigarach niż wo wjele mjenje. Tak móże ſo rjeż, ſo je Němſka w jenym lėcże na 3 milliardow hriwnow ſa tobak wudawka. Hobrſta ſo ſumma.

* **Khdż dżeżaj ſo mandżelſkaj dżėliczi.** Profeſor Heinrich Grünfeld powėda: Mandżelſkaj dżyſchtaj ſo na kóżdy pad dżėliczi. Prawiwniſt jimaj roſeſtaja, ſo je to jenoż mózno, khdż jara wajne pſchicżiny ſa to rėcża. „Mysliu ſebi“, praji mandżelſki, „ſo drje wažniſchich pſchicżinow ſyka njeje, njemóżemoj ſo wuſtacż.“ — Prawniſnik: „Chżu ſpytacż, ſtórżbu na dżėlenje dla njepſchewinjomneje wotkhiłkoſcże ſapodacż. Macże dżeżi ſ?“ — „Haj, pjeż.“ — Prawniſnik: „Te dyrbja ſo dżėliczi. Jedyn doſtanje ſi, druhi dwė.“ — Mandżelſkaj ſo ſwadżitaj, kóżdy chże te ſi dżeżi mėcż. — Prawniſnik: „Widżu, ſo ſo żenje njewuſdaj, chżu wamaj dobru radu dacż: Woſtawtaj hišcże lėtko hromadże, ſnadż doſtanjetaj hišcże ſcheſte dżeżo.

potom budźe dźělenje lohka wěz, kóždy dóstanje potom tři dźěći." Směrowanaj dźetaj mandźelskaj domoj. Hdyž bě so minuło lětko a dźeń, trjechi jeju prawisnik pschesjenje po drohi krocžo. „Staj so wěcże wujednałoj?" so woprascha — „O boźebla, schto žebi myślilce", wotmołwi mandźelski, „ta łacža je dwójnifaj dóstała."

* **Epidemija skažencjenje w Ruskej.** Kaž so z Ruskeje powě, je tam poślednje tydźenje wurjadnje wjele wośobow na skažencjenej schoriko. Sandźeny tydźeń je skažencjenosć runjewon na nastróžaze waschnje pschiběrała. We Pasteurskim wustawje w Moskwje wothladuje so wschědnje 600 wośobow, kotrychž su skažene psy łuskałe.

* **Pokład, cžłakaju na žywjenja namałarja.** W awstralskej nowinje rosprawja cžłowjek z mjenom Charlie Howa wo scžěhowazym dożiwjenju. „Junu wjecžor", tak wón powěda, „nadpadnychu mje w Sidney na hańbu; ja wotucžich w khorowni. Mój žiwod běsche starz kiž běsche wocžiwidno na śmjerc̀ khory. Dach so jemu napiscž a prózowach so, jemu pomozny bycž. Stary cžłowjek mi rjekny, so dhze mi do śmjerc̀e žiwoje potajiśtwo zdźělicž, dokelž hym z nim tajki pschecželny bnk. Potom powědasche, so je we žiwojim cžasu wójnu mjes Peru a Chile jako peruanski wojak žobučinik. Hromadźe z tjomi towaršchemi je žydom kaschcžow słota jako wójnski dobytk dóstał. Tutón pokład su towaršchoho zhromadnje na małej łupje stupiny Marquesas zahrjebali. Na to poda mi starz roszuchanu kartu a wudnscha." Schto Howe něsto cžinjesche? Jemu so poradźi, někotrych dyrdomdejnikow sa tu wěz sajimowacž, a wón wotjědże z nimi na njewobydlenu łupu. Pschi brjosu pak patrullowasche franzowska strażna łódź, kotrejež kapitan pytarjam sa pokładom pschiśtajenje sakaja. Stónc̀enje wschak žebi Howe tola dowolnosć wuprošu, ale woni nicžo njenamałachu, hacžrunjeź so na skale te samkne potaine znamjenja kaž na karc̀e namałachu. Pokład ma hódnosć 50 mil. złotych hriwnow. Dokelž běsche, kaž Howe wot muża w khorowni słoni, mjes towaršchemi swada nastaka, pschi kotrejž buschtaj dwaj z njeju morjenaj a jedyn na cžaś žiwjena do khłostańnje sadźeny, njemóžesche tola nichtó pokład wuhrjebacž; tón stary cžłowjek běsche jenicžki, kiž wo pokładze wědźesche. Howe pak njedawa so žywjeho pospyta a prózuje so, hischcže ras jenu expedizaiju zwjescž.

* **Dołhe włosy abo włożeńzy?** S Newyorka pschikhadźeju powěsce, so Amerićanki, kotrejž běchu bubikłowu wunamałałe, nětko zaso k dołhowłokatej módźe so pschiwobroc̀eju. Jendźelski student, kotryž je Newyorku faisonu žobu cžinił, pisa k tutej naležnosći: „Młode knježny pschindźechu na žwjedźenje a bale žwjetscha w dołhich, hacž do kolkow žahajcych draktach. Wjele khodźesche we woprawdźitych wobrucžatych žuknjach, a podarmo hladachmy ja krótkimi žuknjeni. Najwjacy z młodych knježnow ma dołhe włosy. Też nowocžajne reje, kaž charleston, njejsmy skoro zdyła wjazy rejowacž widźeli. Pomały walcžik so najbóle rejowasche. Też w Pariżu njejźu i bubikłowu dospołnje spokojom. Hdyž też žebi hischcže na to njemyślu, so zaso zyle wot nieje dźěcž, tak je so tola we wołosatych kruhach waschnje sakorjeniło, pschi žiwjatocžnych składnoscžach włożeżu (Perücke) nošyc̀. W Pariżu su měnjenja, so krótke włosy jenoż žiwjenym žónstwu pschisłuschaja. Pola tołstych žónstkich su krótke włosy njemóžne, dokelž tołsta schija wotkryja. Andree de Jonquiere, kotrejž złotowo pola Parižskich elegantnych worschtow kaž orakel płacži, měni, so Parižske wołosate žónske krótke włosy za sport a wukhodźowanje a pschi rańschej toilecze dale wobkhowaju, so pak budźa pschi wjecžornych towaršnoscžach a rejach włożeńzy nošyc̀, so bychu žebi tak wjazy eleganzy a žiwjatocžnosće spožcžiłe.

Swójbne powěsće.

Sem rěli: Amalia Juliana Kaulpratlowa rodź. Matlerez w Budyschinje, 66 l. — Johanna swud. Kochowa rodź. Röderez w Budyschinje. — Pawoł Soda, fabrikski dźěłaczer we Wulkim Wjelkowje, 44 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Adresa: Sekretariat Domowiny, Budyšin, Serbski Dom 2 II. — Rěčne hodźiny w Sekretariace kóždu sobotu popołd. 3—5 hodź. (k. Krječmarj). — Wšědnje k rěčam priv. kk. Janak (Serb. kniharnja) a Wojnar (w Serb. Lud. Baney). — Za zastupowanje serb. towarstwow je tohorunja w Serbskim Domje wšědnje k rěčam předsydowy namołstnik k. Bart. — Zaplaćenja jenoż na konto „Domowiny" w Serb. Lud. Baney.

Budyšin. „Nadźija" so w martrownym tydźenju njezeńdźe.

Bukecy. „Radosć." Srjedu, 13. t. m., je spěwna hodźina. Dirigent.

Lichań. „Zernička" ma wutoru wjecžor 1/2 9 hodź. zaso spěwanje. K tomu přizamknje so dźiwadłowa pruha. Wšitcy hrajerjo a hrajerki dyrbja wěsće přiń. Tekst hry dyrbi kóždy trochu we hłowje měć, dokelž je jenoż hišće mało časa hač k swjedźenjej.
Předsydstwo.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Hrajerki a hrajerjo zeńdu so k pruzy štwórtk, 14. haprleje, pop. w 6 hodź. w Radworju.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Bu[illegible]

Princeske suknie, košle, žonjace kholowy, jaki, kosłowy płat, kopřiwinu, běle a pisane łožowe šaty, čople stalčiki jara tunjo **K. Erler**
w Budyšinje na Žitn. wikach 11, znapřeča hosćeńca „Stern"
Ręču serbski! Telef 3519.

Wuporjedźenje wobuća
prěnjorjadnje, čišće a tunjo
= spěšne zhotowjenje =
šite, hozdźikowane, Ago
Täble
Schuhmanufaktur
Klausen-Leopold-Straße 3
Derjezdźerżana zubčkata
młóćaca mašina
a kamjentny
šrótowanski młyn
„Beca" je tunjo na předań
w Zywicach čo. 2 p. Lejna

Skała w Dobrošicach
pola Njeswačidła **pyta**
4 kleparjow
za plestrowanske granitowe kamjenje.
Pytam k 1. meji
spušćomneho
hejtmana
po móžnosći ženjeneho, žona dyrbi sobu na dźěło khodźić. Bydlenje tu je.
Rycerkubło
w Krjepjecach
pola Halštrowa.

Sylne prosata
ma na předań
Hornig w Hornjej Kinje.
Telefon 3208

Pčołacu wósk
kupuje
Drogeria Winter
(bratra Miersch nasl.)
w Budyšinje na Žitn. wikach 30.

Derjezdźerżany
Skleńčany wóz
(Landauer)
je tunjo na předań dla małoruma. Zaměnju jón też na **běrny** a druhe **wěcy.** Bliže je zhonić we wud. „Serb. Now."

Cople kholowy, košle nošujcy, stalčiki pola
J. Erler w Budyšinje
při Króspryncowym mосće.

Pytam w kat. wokolinje bórzy
žiwnosć
wokoło 7 kórcow wulku. Poskićenja pod „D 36" na wudawarnju „Serbskich Nowin".

Žiwnosć,
11 kórcow wulka, z morwym a žiwym inventarom, w katolskej wokolinje je na předań. Bliže je zhonić we wudawarni „Serbskich Now n".

Poskićam k swjatym dnjam:
čerstwy Khočebuzki lany wolij 1/4 kr. 45 pjenj., cokcrowy měd punf 55 pj., Hollandske a Jandźelske tučne jerc̀e 10 štuk 60 a 80 pj., 4 ltr. tyza zawalenych jerjow 3 hr., pječene jerc̀e 12—15 pj.
Pječarnja w Nowej Wjescy
pola Worklec

Hosćenc „Winowa kić"
K Augustinerej
Z tutym dawam česćenemu wobydlerstwu w Budyšinje a wokolinje k wědźenju, zo sym hosćenc
„Winowu kić"
kupił a po dospołnym ponowjenju **srjedu, 13. t. m. wječor w 6 hodź. zaso wotewrju.** Budu so stajnje prócować, z dobrym a wuběrnym posłužowanjom swojich hosći spokojić a prošu wo dobroćiwu podpjeru swojeho noweho předewzaća.
Z počesćowanjom
Max Hahn
Wot 6 hodź. sem: wumělski koncert!

Najwjetši skład w měsće!
spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach
jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom
knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy
Samsna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnje 2

Wšě čišćerske wěcy
serbske a němske
kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobałki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno
Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. ruk. w **Budyšinje** w Serb. Domje

K jutrownemu pječenju:
najl. pšenčnu muku (Kaiserauszug) wot 10 puntow sem pf po 30 pj., margarina punf 1 hr. a 70 pj. wulke rózynki 80 pj., małe rózynki 70 pj. sultaniny 1 hr. kokosowe kružki pf. 80 pj. citronowy wolij 20 pj. mandlowy wolij 40 pj. wulka bleša, čerstwe drožđže pf. 80 pj., tuk k pječenju pf. 90 pj., 5% rabata!
Pječarnja w Nowej Wjescy
pola Worklec

Symjeńtne běrny
ma na składze
w Kubšicach a Ratarjecach.
Richard Jakob
wulkowikowarnja z běrnami w Budyšinje
na Drjewowych wikach 17. Telefon 2137.

Dźensa dóšle:
symjeńtne běrny
Industrie z pěskow. Też mamy hišće něsto dobreho
šlesisk. dźećelowcho symjenja
na składze.
Malešanska nalutowarnja a wupožčerńja,
z. dr. z nj. ruk. w Malešecach.

Symjeńtne běrny:
zažnje Kaiserkróny, Katz v. Kamecke, Centifolia, z rukowanjom z Pomorskeho pěska
symjeńtny wows:
Leuterwitzski žołty wows, 2. wusywk, Svalöfski dobyćeński wows, 2. wusywk
symjeńtny ječmjeń:
Ackermannec Bavaria, Hanna-ječmjeń
poskića.
Žitny dom w Kamjencu
z. dr. z wobmj. ruk.
a wotnožka w Pančicach

Kedźbu! Wosebite poskićenje!
Předawam wot dźensnišeho dnja:
swinjace mjaso . . . . . wot 0 80 hr. sem
kołbasu . . . . . wot 1,00 hr. sem
sadło . . . . . wot 1,00 hr. sem
kaž też howjaze a čelace mjaso po najnižšich płaćiznach.
P. Petasch, rězniski mišr
we Worklecach

Khójnowe rostlinki
lětne, z wuběraneho symjenja, su 1000 za 120 hr. na předań w hajnistwje w Jamnom pola Klětnoho a w hajnistwje w Bělem Khołmcu pola Łaza.
Wyšše hajnistwo w Bělem Khołmcu.

Kedźbu! Pódla swojeho třěchikryjeńskeho wobkhoda sym założił wobkhod za hornowowe roby wšěch šěrokosćow, kaž też k tomu słušace naprawy, žłoby za kruwy, žłoby za konje, swinjace korta, kortka atd.
Max Pietschmann, třěchikryjerski mišr
we Wulkej Dubrawje 52.

Příloha k číslu 86

SERBSKE NOWINY

Wuloru, 12. hapriele 1927

Jałmożna.

Wot Ivana S. Turgeněva.

Mlisto wulkeho města po schérokej dróży cźehnjeńsche stary, thorobny cźłowjek.

Motykowasche ho; jeho khipref nosy ho schmjatasichtej, wlecźeschtej, potknjwaschtej; krocźeschtej cźežky a klabje jako njeśiwojej, městno wobleka wikachu na nim hadrescheja; njepokrыta hlowa kiwkasche na wutrobnjo... Hižo bésche zyle muczny.

Poźnyny ho na kamjeń pschi puczu, nakloni ho do prédka, podpre ho wo kolecźaj, jakry wobliczo ſ wobémaj rukomaj — a mjes seschiwjenymi porstami kapachu jemu ſyſły do ſuchego, schedźiwego prochu.

Spominasche...

Spominasche, kak bésche jónu ſtrowy a bohaty byl a kak bé wo ſtrowotu pschichoł; kak bésche bohatstwo druhim, pschecźelom a njepschecźelom, rosdawak. A hlej, nétko nima ani tuż hlėba, a wschitżo ſu jeho wopuschcźili, pschecźelo ſu prjedy duźli njepschecźelo ſo... Je wopraudźe tak daloko, ſo njeśiwa chiba ho poniźicź a wo jałmożnu prosyć? A k wutrobje bésche jemu hórko a hańba.

A ſyſły ho jemu ronjachu a ronjachu a piśanichu schedźiwy proch.

Pschi tom sabłyscha, ſo jeho nécźto ſ mjenom woka: wón posbéhny ſwoju wutku hlowu a ſawohlada psched ſobu zuſnika.

Wobliczo mérne a ważne, tola niż krute; woczi niż błyſtotatej, ale ſajnej; posłuchatjenje wótre, tola niż ſte.

„Ty ſy ſwoje zyle bohatſtwo rosdawał", ſaklincza mérny błoß... Ty dreje tola njewobžarnjeſch, ſo ſy dobre dokonjał?"

„Njewobžaruju", wotmolwi ſ posdychnjenjom ſtarz; „jenoż ſo nécźo hlej, mréju."

„Njebyło-li by na ſwėcze proscherjow, kotſiż ſu k tebi ruzy wupſcheſtrėwali", pokraczowasche zuſnik, hacź też to by méł tomu dobroty wopokasowacź, hacź też to by ſo tomu pschinowacził?"

Starz njewotmolwi a ſamyſłi ſo.

„Botajkim też nétko wostaj ſo ſwojeje hordaſeje, khudźina", dźeſche ſnowa zuſnik, „dźi, nastajej ruku, poſkicźuj też ty druhim dobrym ludźom móžnotu, ſo bychu ſe ſtutkom dopokasali, ſo ſu dobri."

Starz ſo ſatorhny, posłėhny woczi, ale njeſnaty bé ſo hižo ſłubiť; a w dalokoſći na puczu ſjewi ſo puczowacź.

Starz pschistupi k njemu a nacźahny ruku. Tutón nimodaty wotwobroczi ſo ſ potkmurjenym ſpohladnjenjom a njeda niczo.

Tola ſa nim bliżeſche ſo druhi, a tón ba ſtarzej mału jałmożnu.

A ſtarz kupi ſbej ſa darjenu ſcherpatku khlėba a ſłódka ſda ſo jemu wuproſchena ſtbiba, a njebéſche hańby w jeho wutrobje — nawopak: napjelni jeho cźicha radoſcź.

Cyrkwinske powėśće.

S Budeſtej.

Selený ſchtwórtk ſmėje ſarać Bóſa rano w 9 hodź. ſerbſku ſwjatu ſpowėdź.

Cźichi pjatk rano ſmėje w 7 hodź. wyſchſchi ſarać Domaſchka němſku ſwjatu ſpowėdź, ſarać Bóſa. Pop. we 8 hodź. němſke a ½10 hodź. ſerbſke prėdowanje. Popołdnju w 2 hodź. ſmėje wyſchſchi ſarać Domaſchka ſerbſki, pótny, liturgiſki nyſchpor. — Popołdnju wot 3—4 hodź. ſwonjenje ſe wſchėmi ſwonami.

S Budyſchinje.

Selený ſchtwórtk rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowėdź, dop. ½9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

Cźichi pjatk rano ¾7 hodź. němſka ſpowėdź, dop. ¾9 hodź. němſka a w 10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

S Buoyschinka.

Selený ſchtwórtk wjeczor we 8 hodź. němſka ſpowėdź (ſobu ſa němſkich konfirmérowanych), ſarać Hendrik-Porſchiſki.

Cźichi pjatk rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowėdź (ſobu ſa ſerbſkich nowokonfirmérowanych), we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba (ſarać Rėda ſ Budyſchina).

S Hodźiſa.

Na ſelenym ſchtwórtku ſmėje ſarać Wjeſaŕ dop. ½9 hodź. ſerbſku ſpowėdź (Palmarum konfirmérowane dźėcźi tu ſwėtni kročź Boże wotkasanje wuźiwaju). Dop. ½10 hodź. ſmėje ſarać Voigt ſerbſke kemſchenje.

Cźichi pjatk ſmėje ſarać Voigt rano ½8 hodź. němſku ſpowėdź, ke kotrejż konfirmérowane dźėcźi ſobu dźeja, dop. ½9 hodź. ſmėje ſarać Wjeſaŕ němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Hrodźiſchcźu.

Selený ſchtwórtk dop. w 9 hodź. němſki hamt, we 10 hodź. němſku Bożu ſłužbu.

Cźichi pjatk rano ½8 hodź. ſerbſki hamt, dop. w 9 h. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba.

S Hurjinu.

Selený ſchtwórtk rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowėdź.

Cźichi pjatk rano ½8 hodź. němſka ſpowėdź, dop. we 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

S Khwaczi.

Selený ſchtwórtk rano we 8 hodź. němſka ſpowėdź.

Cźichi pjatk rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowėdź, dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 5 hodź. němſka ſpowėdź.

S Klukſchu.

Selený ſchtwórtk rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowėdź ſe Bożim wotkasanjom, ſobom ſa młodokonfirmérowanych a jich pschiwuſnych.

Cźichi pjatk rano w 7 hodź. němſka ſpowėdź ſ Bożim wotkasanjom, ſobom ſa młodokonfirmérowanych a jich pschiwuſnych; we 8 hodź. rano němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sbėrka ſa Cyrilu ſyrotownju we Jeruſalemje. — Pop. w 3 hodź. němſka ſpowėdź ſ Bożim wotkasanjom.

S Kotez.

Cźichi pjatk je rano we 8 hodź. němſka ſpowėdź, dop. ½10 hodź. němſke pudowanje ſe cźeſtnym dopomnjećom njeboh Arnoſcha Hoffmanna ſe Jarkow (wopadomy farar). Pop. we 2 hodź. ſwjeczenje ſumožnikoweje ſmjertnje hodźiny w ſerbſkej rėcźi (puczowazy prėdar Kſchiżan ſ Wėſeje Hory).

S Lupoſe.

Selený ſchtwórtk wjeczor ⅛8 hodź. ſpowėdź.

Cźichi pjatk rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowėdź, we 8 h. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, kotrejż ſo němſka ſpowėdź pschiſłamkanje. Sbėrka ſa Jeruſalemſki dom ſyriſkich ſyrotow.

S Minakale.

Selený ſchtwórtk rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowėdź a dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Cźichi pjatk rano we 8 hodź. němſka ſpowėdź, dop. ½10 hodź. němſke a ¾11 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Małeſchcź.

Selený ſchtwórtk rano we 8 hodź. němſka ſpowėdź.

Cźichi pjatk rano ¾8 hodź. ſerbſka ſpowėdź, dop. we 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje.

S Mjeſnjaczioła.

Selený ſchtwórtk rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. w 10 hodź. němſka ſpowėdź (też ja konfirmérowanych).

Cźichi pjatk rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowėdź, we 8 h. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. we 4 hodź. němſka ſpowėdź. Sbėrka ſa ſyriſku ſyrotownju).

S Roſaczi.

Cźichi pjatk rano ⅛8 hodź. ſerbſka ſpowėdź, dop. ½9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba a w 10 hodź. němſka. — Pop. w 3 hodź. ſerbſka ſmjertna nutrnoſcź.

S Porſchiz.

Selený ſchtwórtk dop. w 9 hodź. nėmſka ſpowėdź, ſobu ſa nowokonfirmérowanych.

Cźichi pjatk rano ⅛8 hodź. ſerbſka ſpowėdź, ſobu ſa nowokonfirmérowanych, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. ½3 hodź. ſchcźeſcź. tow. młodych hołzow na farj.

Pop. w 3 hodź. ſerbſka Boża ſłužba ſe ſpowėdźu we Boſchańſkej ſchuli.

S Rałeź.

Selený ſchtwórtk dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka ſpowėdź.

Cźichi pjatk rano ⅛8 hodź. ſerbſka ſpowėdź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje, kotremuż ſo němſke ſwjeczenje ſwj. wotkasanja pschiſłamkuje. Pop. we 3 hodź. ſerbſka Boża ſłužba ſe ſerb. ſwjeczenjom ſwj. wotkasanja.

S Wótſlinku.

Selený ſchtwórtk rano we 8 hodź. němſka, we 10 hodź. ſerbſka, pop. w 5 hodź. ſerbſka ſpowėdź.

Cźichi pjatk rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowėdź, we 8 h. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje ſ němſkej ſpowėdźu. Sbėrka. Pop. w 5 hodź. němſka ſpowėdź.

Wudyrjenje rejwarſkeje khorosće w Sewjernej Americy.

We wſchelakich městach Sjednoczenych ſtatow a też w Kanadże je w poſlednich méſacach nadobo njemérosćź na reje wudyrjła kotraż ſo ſ wulkej ſpėſchnoſcźu każ natyłowaca thorosćź rosſchérja. Pschi tom traſch njeſedna ſo wo wożebitu nakhilnoſcź k rejwanju, ale we tyhſle padach pokaſuje ſo wėſta duchowna khoroba, kajkuż ſu po powėdanjach ſtarych lėtnikarjow napoſledku w 14. lėtſtotku w ſrjedźnej Europie wobſtėdźowała. S wjetſchego dźėła nadpaduje tutón błud ſónſtich a młode hołzy. Tola też mużiſchki tale ſła thorosćź nadpadnje, każ je ſo w nėkotrych ſtarh padach ſwėſchło; ſ dźėła ſu jej mużojo też podlejeli. Khorosćź wuthadźeſche ſ města Minneſota, kotrehoż wobhdlerjo ſu hižo dlėſchi cźaſ jako prawi radyrejwarjo znaćźi. Na ſaſchkich póſtnizach pak pschibėrachu bały a rejwanſke ſmjeſelenja tak jara, ſo na nėkotrych wieczorach ſ zyła nichtó wjazy we wobydlenjach njepſchebywaſche, ale wſchitzy thwatachu na ſtankażu, hdźež ſo nimoměry wumėſłiwu Tepſichory (bohowki rejow) podawachu. 12. februara ſwėſći lėkaŕ dr. Walter Crawn w Minneſocźe ſ prėnjemu raſej, ſo buſchtej dwė młodej holczy ſ nėkajkej ſpodźiwnej thorosćźu ſajatej, kotrejż na hyſteriſki ſtaw dopominajo ſo w zyle

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjeeach.

Předsłowo.

Najwjacy ludźi sebi žada ze samsnymaj wocomaj wohladać a zhonić, što a kajke w druhich krajach je. „Chcył je knjez hólčik wėdźeći, kak w cuzym kraju je", takle hižom w dawno zaúdźeuych časach naš lud spėwaše, hdyž hišće bė pućowanje tysac króć wobcźežniše hač dźensniši dźeń. Nėšto nowe wohladać, nėšto cuze widźeć, to je žadanje, kiž so ni zda přinarodźene być. Hižo małym dźėćom starši wjetšeho wjesela přihotowaŕ njemóža, hač hdyž je nėhdźe sobu woznu; a naše šulske dźėći wo prjedawše šulske swjedźenje abo „schulfesty" dawno wjacy njerodźa, te chcedźa radšo nėhdźe hić abo jėć, čim dale, čim lubšo. Njeswarće na to, wy starši, hdyž waše dźėći z tajkim žadanjom k wam přindu. Dokelž tajke žedźenje we kóždeho wutrobje wotpočuje, njehodźi so tola hinak prajić, hač zo je je Bóh Knjez sam do njeje położił. „Što radosć rjeńšu dawa, hač dróhu pućować!" Što zwėri sej prajić, zo to wėrno njeje? Přistajić pak tu tola chcu, zo dyrbi to wšo też swojich wėstych mjezow mėć; přewjele stajnje škodźi.

Štóž so z pućowanja wróći, přinjese wjesołu wutrobu sobu, zradowny cłowjek pak ma so bóle do dźěła, hač wobužny. A wjesoła wutroba je kóždemu nuzna, wosebje nam, kiž smy so zestarili. To pak njeje jenički wužitk, kiž z pućowanja maš; wona też cłowjenički wužitk, kiž z pućowanja maš; wona też cłowjeńcki wuči, mnoho tam nazhoniš a wjele nawukneš, jeli zo so tam z rozumom rozhladuješ; wuknyć pak jeli zo so tam z rozumom rozhladuješ; wuknyć pak hišće přeco a bjez přestaća dyrbimy, a dowuknył hišće přeco a bjez přestaća dyrbimy, a dowuknył hišće nichtó njeje, to je stara znata wėc. Njeje-li pak so ći nichtó njeje, to je stara znata wėc. Njeje-li pak so ći w cuzbje lubiło, měniš snano, zo tam tuž ničo nawuknył njejsy? O haj, nėšto jara ważne je so ći tam w cuzbje lubiło, měniš snano, zo tam tuž ničo nawuknył njejsy? O haj, nėšto jara ważne je so ći tam zjewiło, mjenujcy to, zo nihdźe lėpje a nihdźe tak rjenje njeje kaž domach. Tuž so spokojny dom wróćiš. Stajnje su ći ludźo najbóle njespokojni, kiž dale přišli njejsu hač zady piecy. Naš wjesny lud wjele do pućowanja njedźerži, wosebje starí nic. Tak jara spodźiwne to njeje. W jich młodych lėtach bėchu hinaše časy, tehdom bė pućowanje jenoż nėšto za wosobnych ludźi a bohačkow; bura pak nichtó za wosebneho njemėješe, a móžeš bė też na stajnosći khėtro *prózdna. Mjez nėtčišimi burami pak jich dosć znaju*, kiž sej mohł rjec kóždе lėto abo tola kóždе por lėt na tydźeń abo dwaj do swėta wuleća so rozhladować, Méniće wy, zo woni to jeničcy zawjeselenja dla činja? Kaž ja burow znaju, njewudawaja ći rady wjele za njewušne abo njetrjebawše wėcy. Tuž wy mjeńši ratarjo, kiž sće w bėhu lėt, štož hospodarjenje nastupa, wjele wot wulkich nawukli, nawukńće też to wot nich, zo so za pućowanje wudate pjenjezy derje zadanja. Po tym so njemóžeće wjacy złožować, kaž je to w prjedawšich časach bylo; hinaše časy, hinaše nahlady a hinaše nadawki. Njejsće też wo tym słyšeli, zo so hižom před sto a wjele wjacy létami pućowanje za nuzne a wužitne spóznaŕ Młodźi rjemjeslnicy, kiž běchu pola mištra nawukli, dyrbjachu po zakonju nėšto lėt po swėce pućować, zo bychu w cuzych městach pola cuzych mištrow dowukli a so wudokomėstach pola cuzych mištrow dowukli a so wudokonjeli. Wot młodych burow so to tehdy nježdaše, jim to ničo pomhało njeby, přetož woni w druhich krajach też ničo druhe widźeli njebychu, hač zo je tam hubjeństwo burskeho luda runje tak wulke, kaž pola nich domach. Ale to wšo je dźensniši dźeń hinak. Potłóčeny a přejdy zacpėty bur je nėtko swobodny a widźany muž, kiž ma rune prawa z druhimi, wot kotrehoż pak też so wjele wjacy žada. Hlupy bur, kaž su jemu přejdy rėkali, je so dawno pominył, a štóž hišće sej přeco tajke hanjace wudmo zastuži, je sam na tym wina. Składnosće ma w tu khwilu dosć, zo by nėšto nawuknył a do prėdka přišol. Jena tajka składnosć pak je pućowanje. Też bur dyrbi so rozhladować, što druhdże dźėłaja a kak so tam žiwja, hač snano mudriši njejsu a so na swój wužitk lėpje njewusteja. Njemóžeš-li pak do dalokeje cuzby, rozhladuj so we wótcznym kraju, a budźeš-li kóždе lėto hladuj so we wótcznym kraju, a budźeš-li kóždе lėto hladuj so we wótcznym kraju, a budźeš-li kóždе lėto jenoż jeničcy dźeń na to ważić, wobhladaš sej za dźesać lėt wjele. Tajke krótke pućowanje też drohe njejsu, za mało hriwnow će železnica štó wė hdźe dowjezo. A jeli dyrbiš na feńk hladać, wzmi nėšto hódno k jėdźi sobu a też blešu čorneho kofeja, hewak maš na wšėm posledku wurėć, zo sy do kóždeje korčmy założić dyrbjał, dokelž je so ći pić chcyło, a zo sy tam *dłėši čas sedžo wostał, dokelž sy jara hłódny był. Nje*rozhladuj też so jeničcy w rjeńšich stronach, ale tykń swój nós też do hubjenych. A to njech wosebje tajcy činja, kiž dobre pola wobdźėłaja a lėto wot lėta bohate žně dom khowaja. Znaju tola někotrych, kiž ženje ze swojimi žnjemi spokojom njejsu a hišće ženje njeprajachu: „Dźakowano Bohu, lėtsa je so tola Boži dar radźił." Derje by było, bychu-li tajcy do hole dele došli a sej tam na pėskojtych abo mokrych polach špatne žně wobhladali, snano bychu spokojnosć nawukli a so Bohu dźakowali, zo jich njeje tam tyknył.

Njepnėnuj też tohodla, zo by jenoż pjenjezy zabiwał, to móžeš domach činić, jeli sy njerozumny dosć. Štóž na pućowanje wjele pjenjez přetrjeba, njenawuknje tam ničo khmane, a by lėpje za njeho było, budźiše-li domach wostał. Kopol wostanje kopol, byrnjež złoty był. Smjał sym so stajnje tajkim, kiž chcedźa so we cuzych stronach wuley činić. Domach jim to nichtó njewėri, zo su wosobni knježa, tuž swoje wopicy do druhich wsow na pastwu cźirja, a jim to njemało derje čini, hdyž jim cuzy ludźo hnadny knjez a hnadna knjeni rėkaja. To pak ći tola njeczinja, dokelž maja će za *zemjana*, ale će z *hładkimi rjanymi* słowami jenoż łoskotaja, zo by so twoja móšeń šėršo wočinjała a hnadny knjez wjetše kruchi z njeje čahał. Dopomnju so při tom na slėdowacy žort, kiž sym nėhdźe čitał. Jenemu, kiž w Swicy pućowaše, so njelubješe, zo jemu ludźo, z kotrymiž mėješe činić, přeco „hnadny knježe" rėkachu, tuž so na jeneho wottorhny a dźeše: „Ja hnadny knjez njejsym!" Ale smėjo jemu tón znapřećili: „Ach, hnadny knježe, to wšak ničo dale njeje, my tu kóždemu lumpakej hnadny knjez rėkamy." — Ale njech je nėtko dosć tajkich słowow, wšak hišće jutře do cuzby njeježdźeće, a hdyž budźeće snano nėhdy tak daloko, pytajće sej najprjedy dobreje rady pola tych, kiž tu wėc znaja.

(Pokračowanje sćěhuje.)

dźiwnych hacź dotal hischcże niewidźanych formach jewješche.. S khorošču natyknjeni sačuwachu rano staršchi koža njewschědnu cźežu w stawach a prajachu, so jich też trochu symiza tschaže. Hubje běchtej žuchej, woczi so čwěrčejchtej na zyle nadpadne waschnje a zyle njewusaznjomny, ale njepopuschčźomny njemĕr smozowa so khorjenych. Tale wobstajna nervosnosć, kotraž sa zyły dźeń bóle a bóle pschiběrasche, dozpě na wječor swój najwyschschi wjerch a wubuchny stónčnje do njeskludneho chanźa, do rejwanja.. Požadosć sa rejwanjom bu tak njepschewinjomna, so holzy, ani so bychu so dale rjane swuhotowale, na najbliščhu ľubju bĕžachu, tam hnydom rejwacź sapočachu a swojemu wjeselu so niz jenoź psches zylu nóź njewustawaju — to rĕka ani khwilki njewodchnuschi — podawachu, ale samo na ranje, hdyž bě so kubja hižo wuprózdnika, mjes sobu hromadźe rejowachu. Hdyž žebi stónčnje po nich pschiúdźechu, so bychu jich domoj wotwjedli, rejowachu samo po haźach dale. Swsarjenja a napominanja nicžo njepomhachu: khorjeni bĕchu w taklim widlischčźojtym, na pok bjeswĕdomnem stawu a wurjadnje bjes rosuma. Napósledku dyrbjachu jich wuwjasłacź a do wujimow (Zwangsjacken) zwipinacź. Na to nadwadny jich niemdrosć a sa 48 hodźin woni wumrĕchu. Tři dny poźdźišcho swĕčźichu so tři nowe pady njemdrosće na rejwanje a na to bórzy 12 dalschich a sa někotre njedźele bě so tale bludna khorosć hižo do šuflodnych wsow rosschěrila. S tutoho wulkhodźišcźa wupschesłachu so ila niemdrosć niesmĕrnje spěšnje po zuzej wokolinje tutoho kraja a hacź dotal su so psches wjazu hacź tuhaz padow wosjewile. Lĕkarjo steja teile khorosći, kotraž je hižo jara wjele woporow sniczíła, hacź dotal nimale bjes rady a pomozy napschečźo. To je Boži žud..

Jendźelske anekdoty.

Pschi żelesnistim njesbožu we Schpanijeł namaka pjecź ludźi śmjercź, mjes nimi złužownik Jendźelczana, kotryž we wosu prénjeje rjadownje jedźesche. Jako bě so pschesweděčźił, so je jeho wós zyły wostał, hydny so šaży do swojeho rózła, kaž so šyła nicžo stako njeby. S wotewrjenym woknom pak cźahowny rjadowaŕ na njeho takle rĕcźi:

„Mój knježe, wulke njesboże je so stako!"

„Oh, — oh!"

„Tśi wosy su dospołnje rozbite!"

„Oh, — oh!"

„Pjecź ludźi je so morikoł"

„Oh, — oh!"

„Mjes nimi Wasch złužownik, sir, do schěsć kruchow je rostorhany!"

„Oh, — oh!"

„Schto dyrbimy s nim cźinicź?"

„Well, pschinjesće mi kruch wot njeho, hdyž je kluczk k mojemu kofrej!"

* * *

Schotta wuhlada, so po Londonskich dróhach wukhodźujo, psched durjemi wulkeje hapitki wobhedźerja stejo, kotrehož plĕch so psches zyłu hłowu wupschestrĕwa. Schotta so hapitkarja woprašcha, hacź nima žadyn frĕdk, s kotrymž by sadźewacź mohł, so jemu wschĕ włosy swupadaju. Plĕchacź s radosću praschenje wobkruczí a so hłuboko psched zuzlnikom khonjejo, prošy jeho, so by do klamow sastupił. „Tu mam prāparat, kotryž bych Wam naležnje porucźicź mohł. Wobhedźu wopitna šamienitych wožobow, kak derje tutón frĕdk skutkuje. To Wam włosy sa 24 hodźinow narośtu, też hdyž je hkowa zyle naha. „Wulkotnje", wotmołwi Schotta. „Namasajsće wschak žebi, prošchu, Waschu hkowu, pschińdu jutśje sažo, so bych so pschesweděčźił, hacź je frĕdk też wopraudźe pomhał." —

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 13. hapreje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4.214	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,463	100 čěskosł. krónow	12,474
10 šwajc. frankow	81.04	100 franc. frankow	16,505

Na Bertinskej bursy šo nowy tydźeń s powschitkownje šathowa. Na wikach šo dołhšnuny liščanami nowa šatna požčonka šwój sniženy kurs wo 90 proz. też wobčowa šathowa.

Produktowe wiki sawostanu we swojim dotalnym mĕrnym wobkhodźe. Rožkowa płacźizna šo dale wo 5 pj. wotdrjebi. Druheho žita płacźizny šo njepschemĕnichu. Zentnar płacźesche

wčera w Drježdźanach (sańdźeny pjatk):

pschenźy 73 kg. 13,15—13,50 hr. (13,20—13,55 hr.)
pschenźy 69 kg. 12,55—12,80 hr. (12,60—12,85 hr.)
rožki 69 kg. 12,60—12,85 hr. (13—13.25 hr.) i
rožki 66 kg. 11,95—12,20 hr. (12,35—12,60 hr.)
jačmjenja nalśtnjeho 12—13 hr. (11,90—12,65 hr.)
nasymskeho 10,75—12 hr. (10,75—11,75 hr.)
wowša 11,10—11,45 hr. (11,10—11,45 hr.)

w Berlinje:

pschenźy 13,35—13,55 jr., rožki 12,45 hr.
hacź 12,70 hr., jačmjenja nalśtnjeho hr. 10,90—12,25 hr., nasymskeho 9,60 hacź 10,25 hr., wowša 10,40—10,80 hr.,

w terminowym wikowanju:

sa meju: pschenźy 14,17½—14,18¼ hr. a rožki 12,80—12,85 hr., wowša 10,80 hr.
sa julij: pschenźy 14,02½ hr., rožki 12,35 hacź 12,40 hr.,
sa september: pschenźy 13 hr., rožki 11,30 hacź 11,32½ hr.

Na pschedaŕ.

Jeja k nažadźowanju cźorne Minorkite we Stachowje 37; hórske špiwarki, Wawrikowa „ľubiju, Sporjelska dr. cźo. 5; cźorne Minorkite a huńaze, też kury, we Slonsce kacze, knježi dwór w Pschiwcźizach; we Wulkej Dubrawje 31.

Pcźoły 4 kolcźe, prózdne kolcźe a hontw. tśiła w Palowje 25.

Khža massiwna a 6 kolcźow pcźołow, Pech we Wusticzu cźo. 24.

Wós dźerzazy, Schulź we Wojerezach, Drježdźanska dr. 1a, w Budyschinje, Schlachthofstr. 15 III na lewo.

Kurcza a njedźelisći wós jenopschežny, Hunius w Jeschjizach.

Krumva blisko k cźelenju w Panezach 14.

Hnój we Wojerezach, Bahnhofstr. 3 a Opitzowa haża 8.

Lišjata, Mukezy w Hornim Wujschdźe 7, we Wojerezach Haag cźo. 8.

Sćmo w Rĕcźizach we wysch. hajnkowm a pola Waltarjez, šyno a morchej w Radworzu cźo. 8.

Młócźaza malchina šubata, Fuder w Dubzu.

Pschilitajśi pytała:

Murjerja Burkhardt a Kosłer w Smilnej, twaŕski wobkhod w Smochcźizach.

Cźeladnika, Groß w Budyschinje na Mužakowskej dr. 13.

Holzu do domu hoscźenz „Slotty jandźel" we Wjeleczinje, Lehmanka w Biskopizach, Drježdźanska dr. 22.

Holzu do domu w Hródku, Dołha haża 36 I.

Dźĕlaczerja młodeho, Wetzka a šyni w Malem Wjelkowje.

Wohsnerja, v. Ilsemann w Radušchu pola Hródka.

Tśichkrjejskeho pomocznika, Körner w Hródku, Drježdźanska haża 37.

Ssudnišzy na pschešadźowanje

schwórtk 14. hapreje 1927:

w Budyschinje na šudnistwje dop. w 10 hodź.: Lśanskej loji, blido, 4 klamaśke kanory, klamaŕskej blidźe, dźałanskej blidźe, wobras s wobłukom, 4 radioaparaty, knihowy kamor, wschelaki šahrodźiłki grat, 10 młodych jabluczinow, kredenz, mošazna bowla, kurjeśe blidko, banjonium, gramofonaj, jedyn z blidkom, radio-wótśerčzak, klamaśka pokładna, 3 „ŕanśke blida, 9 prózdnych winowych šudow kóžby wo 750 litr., drastny kamor, pišanśki stroj, klamaśki wozu, liczazu maschinu, tabletki pfeffermünzowe, bleschi liśka, toscha na pucźowanje, židki lipt w trubjelkach na bolaze, ruczny rĕblowany wós na 6 zent., stanzowaza maschina, blidko sa pišanśki stroj, regulator, šejazej schpihelaj, wóšomrózłate blidko, pišanśki pult, wokeńšazy kamor, šejaza lampa, 100 sportiśich cźapkow, 290 šlomjanych klobukow, 20½ mtr. ľuknja, žonjaze kolo, wucźahanśke blidko, sofa, wobras w postoćanym wobluku, 173 deskow 4½ hacź 5 mtr. dołhe.

Dale se šwobodneje ruki: 8 kolešowych wobłukow, tocźnik a pschiprawa sa draschlu.

Škrowe denješe.

Produktowe wiki w Barlinje dźenša dop. ¾11 hodź.: Wiki su mało wutwite. Tendenza: njewešta.

Dop. ¾12 hodź.: Wiki su jara mĕrne najšĕrje pschi dotalnych płacźisnach.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej briwnje.

	11. 4	9. 4.		11. 4	9. 4.
Pšenca	267-271	267-271	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	249-254	251-256	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	218-245	218-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jačmjeń	192-205	192 205	žołte łupiny	6-16,50	15-16,50
wows	208-216	208-216	zeradella	22-25,00	22-25,00
kukurica	178-182	178-182	raps. wosuńk	15,60	15,60
pšenź. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosuńk	19-20,00	20-20,00
rżana muka	34-35,50	34-37,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,25	bĕrnj. kruški	30 30,30	30-30,50
rżane „	15.25	15,00	syno, 50 kg	2.55-2,00	2,65-3,10
raps	—	—	rżana sloma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	28-29,00	28-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdźanska burza.

Pšenca	263-270	bĕrnjace kruški	31,50-32,00
rožka	252-257	pšeńč. wotruby	13,60-14 60
nalětni jačmjeń	240-260	rżane wotruby	14,00-15,50
nazymsk. jačmjeń	215-240	pšeńčna muka	45,50-47,50
wows	222-229	rżana muka	40,50-42,00
čerwjeny dźećel	240-250	woka	29,00-30,00
raps	310-315	pjeluški	28 00-29,00
kukurica (Mais)	181-186	hróch	30,00-37,00
suche truhančki	13-14,00	cokrowe truh.	18,50-20,50

Płaćizny rĕzneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

11. hapreje.

83 woł., 162 byk., 226 kruw. a 26 jałojc., 1846 ćelat., 871 wowcow, 3840 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 57—61, 2. 45—50, 3. 39—42, 4. 34—36, 5. 28—30;
byki: 1. 58—60, 2. 53—55, 3. 44—48;
kruwy: 1. 53—56, 2. 43—47, 3. 32—36;
jałojcy: 1. 56—61, 2. 45—55;
ćelata: 1. 84—90, 2. 77—83, 3. 70—75;
wowcy: 1. 65—67, 2. 56—63, 3. 48—54;
swinje: (pórsy 300 pt.) 62—63, 2. (200—300) 61—62, 3. (200—240) 59—60, 4. (160—200) 58—59;
rancy: 52—55.

Listowanje.

H. B. Sa wobkhodne rumnosće je podružniski schkit jošmjenowany a tuž płacźa stare wumĕnjenja. Jeli potajkim pschirażk njepłacźicźe, może so Wam wupowĕdźicź. Jenoź jeli so so žadany podružny pjenjes dźiwajo na powschitkowne wobstejnosće pschewyšoki šoa, nóžeće dla najeńkeho lichowanja wobschorźicź. Przedawschi § 49a podružnikow schkitańskeho šakonja wobsteji sa tele pady dale.

B. D. 100. To je jeniczny wěz wobhedźetki, tutymaj wožobomaj pschebywanje w khěži šakasacź. Se strony policije so niczo stacź njemóže, dokeľž tu žadyn sjawny sajim njepschedleži. Ssudnišzy pschecźiwo nimaj protestowacź, pschišłuscha po naschim mĕnjenju wobhedźerju.

Wumjeńk. Po naschim mĕnjenju nješłuscha wothładanju płokanje a wuporjedźenje šchatow. To dyrbjało so wožebicže pišomnje wucźinicź a postajicź. Jónsta móže to dźĕło tola šama wukonjecź, khiba so je stara, khora abo kipra. Potom šmeja dźeďzinzy (herbojo) drje šami telko rosuma a to wobstaraja.

A. S. Pschebywanje hoscźi w korcźmach a hoscźenzach psches policajsku hodźinu je po artikłu 1 nuseweho šakonja z 24. februara 1923 šakasane a tohodla khłostajomne. Pschi pschestupjenju policajskeje hodźiny njekhłosta so jenoź korcźmaŕ, ale też wschitzy hoscźo. Krajna policija bĕsche winowata, wschěch hoscźi, kotrež bĕchu policajsku hodźinu pschestupili, wosjewicź. Wšesce dostanjesće wot hamtskeho hejtmanstwa pjenježne khłostanje dla pschestupjenja policajskeje hodźiny. Pschecźiwo njemu móžesće so w bĕhu jeneho tydźenja hórschicź a to wot dnja, hdyž sće sudnikli pschipiš do rukow dostał. Wulpěcha drje s tym ležma smĕješće. Dokeľž je pschestupjenje policajskeje hodźiny po postajenych pschedpisach jene „pschenźenje", dha so khłostanje do tak mjenowaneho khłostanskeho registra sapišuje.

E. P. Po § 1601 stat. fak. knihi su krajni pschimuzu w runej liniji winowacźi, jedyn druheho podpěrać. Prawo na podpjeru ma jenoź tón, kótž so šam so šastarać njemóže (§ 1602 B. G. B.). Tuž sće winowaty, Waschemu šynu podpěrać, je-li so šam sežiwić njemóže. Je-li pak bźłokmany je, a dźĕło ma, potom móže so šam šastarać. Khacź do kotreho cźła ma nan šwojeho šynu podpěrać, njeje šakonjsky postajene. To potrjebnosći postaja. Wumĕnjenja k dóstawanju biesbźłneje podpěry je potrjebnosć, łóscht a khmanosć k dźĕłu. Hdyž so Waschemu šynej z njerawnom biesbźłneju podpjera šapowsdaje, dha Wam rasdźinu, so na šarjadnikli wubjerk šiowneho dźĕłneho wupokasa (Arbeitsnachweis) wobroczicź.

G. Nr. Móžeće namjet šatajcź, so so Wascha renta kapitalisuje, tola njeje powołańske družstwo (Berufsgenossenschaft) nusewane, Wasch namjet dopjelicź. To budźe cźim njenje cźinicź, dokeľž by renta nimo wotwumakanja šaby wožiwika, je-li so Wascha khorosć pohubjeńschi. Tuž Wam njeradźimy, namjet na kapitalisowanje šatajcź, dokeľž wupłaczeńka njeby wo wjele ktmu rentu pschekrocźiła. Lĕpschina by jeno w tym wobstawa, so wjenjesły na ras wupłaczene dóstanjecźe, schtož Wam nicžo dale pomhało njeby.

A. S. Cźaš k namjetowanju renty zatym šastaraczeńskim šakonju za wójnšchi wobdźĕłaniknow je 1 31 měrzom 1924 wotběžał. Wuwiacźa pak dowolene, hdyž je so wobschkodźenje w tajkej mĕrje pokasało, s. ma so po šakonju šastaracź. Dokeľž njeje so za cźaš Waschoje wojeńskeje šłužby nihdźe nicžo pokasało, dha je cźeľo, tutu cźinu škodu w šwišku je šłužbu dopokazacź. A tak njesmĕje namjet wulkich wuhladow. Na šawšćeńšćim hamcźe šhonicźe, hacź a kak daloko šawšćeńje pschišłajenych tu šarocźi.

D. M. Po Versailleskim wucźinjenju nješmĕ Němska lane wojeńske łódła tworicź. Wšitkich oficźerow nimamy w němskim wójsku. K wobkhodnemu Cźarjej trjebacze abiturium. Wschě wudawki sa tutu cźaru žiwjenja wucźinja na 10000 hr.

Směški.

** **Sbožowne mandželstwo.** „Prjedy chzyše mje s luboščzu šekrcź a nětko je cźi nětka włóška w polowzy pschemjele!"

** **Cźeczliwa wutroba.** Zonu s cźeškim koschom wójnik namolwja, so na wós hydnyć. Sćink tak. Hdyž pak kosch na khribjecźe wostaji, woprascha so ju wójnik: „Cźehodla nještajcźe Wasch kosch dele?" Wotmołwa: „Njechcźu konjomaj pschecźeško cźinicź!"

** **Mašanosć.** Małemu Erhardej bĕsche macź hakle psched pjecź mjeńschinami ruzy wumyła a šajo bĕchu hižo mašane. Macź šo jeho praschesche: „Praj mi, hólcźe, kak to pschińdźe, so štej twojej ruzy hižo šajo tak mašanej? Ssym cźi hakle psched króttkim wumyła!" Na to šej mały pjerach pschemyšlujo šwojej ruzy wobhlada a mĕnjesće prawnje: „Haj, macźi, to je teź njewĕm, mi je jo, so mašanosć še mnje won rošcźe."

** **Warjenišće wumĕšćiwe.** Tak dołho hacź macź jenołetnu žotšćičku kupa, dyrbi tšiłetny Jank jeje nohajcźi pschi kachlach wohrjewacź. Dokeľž pak je pschebliščo k żelesnym kachlicźkam dźeržał, pocźinaju je šmudźicź. Wjesele šawoła Jank: „Macźi, nohajzy šo hižo warja!"

** **Njesbožo.** „Mi je woprawdźe Schotty žel. Tři mĕšazy dołho je šo prózowak, podpiśmo šwojeho šchefa porunowacź. A nětko, hdyž to móže, je jeho wobkhod šwrĕschčak."

** **„Sso wuruna."** Njedawno mĕšachu w Cannes, hdyž šo prjedawschi rušny wjerchošo a generalošo šekuja, rjanu rosmołwu mjes wulkowjerchom Michałom a žynom šmateho generala Wrangela. W krutym tonje prajesche Michał k młodemu Wranglej khi je wuwołany rejowaŕ: „Pschi šrudnym połoženju nascheje wótcźiny šo njepschikłuscha Wam, khi šće nošcheť mjena Wrangel, psched žynym šwětłom charleston rejowacź." „Sa to paŕ pišu jenoź wodu, khěžorska wuzkosć", pokasujo na s bleschemi połne blido wulkowjerscha. „To šo potajkim wuruna . . ."

** **Šnajeť wumĕšćiwa.** „Nětko pschińdźe finale! To je to najrjeńsche." — „Žyle prawje! Potom jedyn wć, ša ke kónzej dźe!"

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a Čišći Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za maty rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 87 **Budyšin — Srjedu, 13. haprleje 1927 — Bautzen** **Lětnik 36**

Nowy kurs w němskim knježerstwje.

Nowe knježerstwo a nowe zakonje. Po tymle pschiwłowje žo nětčišće němske knježerstwo složuje. Wono je statneho sekretara **Schulza** a ministerialneho direktora **Brechta** nahliwinje na wotpočink pschešadźiło. Ministerialny radźićel **Pellengahr** w němskim ministerstwje smutkownych naležnosćow a prusći radźićel wyschschego sarjadnikego žuda tajuy knježerstwowy radźićel ſ **Kameke** staj žo ja ministerialneju direktorow w němskim ministerstwje smutkownych naležnosćow pomjenowałoj. Pellengahr wjednistwo kulturneho wotdźelenja, ſ Cameke wjednistwo wustawneho wotdźelenja pschewośnje.

Personalnemu pschemjenjenju w němskim ministerstwje smutkownych naležnosćow žo wulka wažnosć pschipikuje, dokelž žo w nim nowy kurs w sastopnistwi politizy pokazuje. Puschesenje sozialdemokratiskeho statneho sekretara Schulza, kotryž bě hižo raz pod prjedawšim ministrom Schtelu dowoleniu dostał, wešo ſ tym swižuje, so smeje žo kulturne wotdźelenje, kotreż Schulzej podstejesche, w bližšich czaju ſ němskostatnym schulstkim sakonjom a ſ konkordatskim prajschenjom saberać. Ministerialny direktor Pellengahr, kotryž na Schulzowe město stupi, zentrumskej stronje blisko stej, kotraž ſ tym chětry wliw na wutworjenje němskostatneho schulskeho sakonja a konkordatskeho prajschenja dostanje. Puschesenje dr. Brechta je mjes stronami lewizy wulke roshorjenje žudźiło. Dr. Brecht wustawnemu wotdźelenju němskeho smutkownego ministerstwa wot někotrych lět pschedstejesche a je žedi, schtož tež jeho politizy pschećiwniwy pschipokazowaju, wo natwar stata wulke sasłužby dobył. Jako jenički smylk jemu porokuja, so demokratiskej stronje pschisłuschi. Tohodla dyrbi swoje měno ſ Camekej, politiskemu pschećelej němskeho smutkownego ministra ſ Keudella, pschewostajić.

Němski kancler Wirth přećiwo nětčišemu knježerstwu.

Němskostatna khorhoj „Čorno-čerwjeno-złota“ je pondźelu wječor shromadźiznu wotměła, kotruž nědźe 20 000 wołobow wopyta. W njej měješe wjednik lěweho łschidła zentrumskeje stronu, prjedawšchi němski kanzler dr. **Wirth**, rěcź, w kotrejž swoju njespokojnosć wupráji, so zentrumska strona pschi nětčišim knježerstwje žo wodźěluje. Nia jenoż ja němskonazionalnych, też ja dźěl němskich republikanow je słowo „republika“ husto łschećze ſ zujom słowom.

Republizy njeje spomožne, Wirth praji, hdyž republikanoju wokoło cžahaju, a monarchistiskoju politiku dźěkaju. 30 łkožow w parlamencze wjazan, potom so Marx njetrjeba ſ prawizu swjasacź. Wirth też wo połsnyše rěcžesche, so dźedźa w prusłim žejmje Weimarsku koalizju ſ koaliziju prawizy narunacź. W Prusku pak so ſ cžeźka knježerstwo bjes prjedawschich nowowólbow pschemēni. Wón so pschećiwo wólbam kschešćijanskich dźěłacžerskich swjatkow Stegerwaldej wobroći, kotryž bě ſ rospuschćenjom knježerstwoweje koalizije hrožył, a praji, so žo ſ wojowanjom w Prusku wojowanje wo republiku sapočnje. Dr. Wirth sozialdemokratow namołwjesche, so bychu sjeźliwi ke katolikam byli, so bychu žo katolikojo zyle do praweho lěhwa njeslóčźili a ſ napominanjom stónczi, so bychu wschitcy zobu pomhali, so by na prawizu složene knježerstwo bórzy tónz namakało.

Jednanja wo němsko-pólskim wikowanskim sprěcženju.

Se sastupjerjom Parizišeho „Excelsiora“ žo rozrěcžujo, je pólski ſwonkowny minister na praschenje ja jednanjom wo němsko-pólskim wikowanskim sprěcženju rekł, so žo Němska hischcze pschezo sapowěduje, pólski wumos drjewa, wuhla, złotu a rataršich wupłodow pschipuschćiła. Salesti pschipomni, so Němska ſ wotpohladom wobcežnoscze ſ cžišcze politiskich pschicžinow njecžini, so pak dyrbi ſ pschećiwjenjom ratarskich stronow liczić.

Sćežne wotebėranje bjesdźělosće w Němskej.

W druhej połojcy měrza je liczba hłownu podpjeru dostawajcych dźěłonjemějerjow wot 1 436 000 na 1 131 000 spadła. W zytym měsazu měrzu je žo liczba hłownu podpjeru dostawajcych dźěłonjemějerjow wot 1696000 1. měrza 1927 na 1 131 000 1. haprleje 1927 sniżiła. 565 000 dźěłonjemějerjow je po tajtim w měrzu dźěło namakało.

Njewuspěch Genfskeje wobronjenskeje konferency.

Hižo někotre njedźele žu sastupjerjo statow, Swjatej Ludowe žinischadźowy, w Genfu wo wotbronjenju radu skadowali. Na połed wo samjesowanju bronjenja wójnskich łódźiłowow jednachu. Kaž pschi wschěch dotalnych jednanjach bě rozdźel mjenjenjow najmjetschi. So hy žo dale próżdna słoma njemłócźiła, žu słonczenje wobsamkli, po jutrach wuradźenja na njewěsty czas wotstorczeję.

President Mažaryk w Palestinje.

Czěskosłowakski president Mažaryk, kotryž je psched tydźenjom do Palestiny pschijěł, wot někotrych dnjow we Jerusalemje pschebywa. Ssobotu je wón Omarjin mošcheju a zyrkej Khrystušowemu rowu, njedźelu hebrejsku uniwersitu a židowsku narodnu knihownju wopytał.

Nowa špionaža wo Franzowskej.

Kaž „Echo de Paris“ zhoni, so wschitkoscze njepschestawajcy wo to prózuja, pomocnikow kommunistow wuhlédźicź, kotrychž žu dla špionaže sajeli. Powěda so, so je do teej wězy nědźe 100 wołobow sapleczenych. Ruzy kurěrojo žu material, kotryž je wjednik špionskeje organisacjeje nahromadźował, do Moskwy wojschli a wot tam je do Němskeje podawali. Spionam je pjecza ważny material wo franzowskim wójsku do rukow padnył.

Prozeſ pschećiwo Zanibonej w Romje.

W Romje je žo prozeſ pschećiwo Zanibonej sapoczał, kotryž je žedi wotmyslił, w novembrje 1925 Mussolina ſ attentatom wotstronicź. Zaniboni je žo wusnał, so je to jeho wola była. Hdy budźiskne jeho polizija njesajała, budźiskne wón swój wotpohlad wuwjedł. Wón je žo nadźał, so bychcej sa attentatom wojersti diktatura a wobnowjenje kraloweje mozy złědowakej. Pschećiwo kralej wón nieje ženje dźěłał.

Jendźelski hobrski deficit w statnych financach.

S łoušchim strajkom wuhlowych dźěłacžerjow žu jendźelsko-statne finanzy cżežko schkodowale. Statne dochody žu w tak wulkej měrje wotebėrane, so žu statne wudawki wo 36 600 000 puntow sterlingow (732 miljonow hrivnow) wjetsche dyžli dochody. Finanzny minister je w delnim žejmje w žiwoj rozprawje wo położenju statnych finanzow namjetował, na kajte waschnje měł žo defizit wurunacź. Pschehe wschěm dyrbja žo někotre indirekte dawki a zła potwyschcź abo žo nowe zawjesćź. Tobakowy a sapalkowy dawk dyrbi žo žyłnje potwyschcź, runje tak zła na wukrajne wina a filmy. Zło na automobilowe wobrucze žo znowa sawjedże, runje tak zło na wobsebne blidowe žurobje, schtož žo wobeje pschećiwo Němskej a Sskowakskej měri. Reserwy za twarjenje puczow we wyšokosći 12 miljonow puntow stat pschewosmje. S dobom maja žo lutowanje pschipłatowy cżinicź. Churchill pschipowěda, so dyrbja žo tśi ministerstwa wottwarićź, a to ministerstwo za transport, hórnistwo a samóstše wiłowanje; dale dyrbja žo wschelezy statni sastojnizy wottwaricź.

Churchillowemu finanznemu planej žo oppositija žylnje pschećiwja. Jenu porokuja, so žo ſ jeho pschiprawami defizit jenoż wottworći, tola so žo njewuruna. Nowe zła žo wótro pożudźeja. Liberalni na to pokazuja, so budża w pschichodnym lěcze statne finanzy ſ kriżu w Chinje runje tak schkodowacź, kaž loni ſ hórnistkim strajkom. S tutym stej jendźelske ludowe hespodarstwo we 150 miljonow puntow (3 miljardy hrivnow) a jendźelski stat wo 32 miljonow puntow sterlingow na dołhodobnym dawku schkodowałej.

Wójna w Chinje.

Kantonske wójsko pjerża k połodnju zoſa.

Na chinejskim wojownischću žo bobjeze a pschěhracze kaž hapreljeske wjedro pschemjenja. Hischcze psched tydźenjom žo w Pekingu wukrajnicy bojachu, so bobjerjelke Kantonske wójsko bórzy do Pekinga pschicjehnje. Sso podobnych hrožnosćow bojo, kajżej žu žo w Nankingu stałe, žo hotowachu, Peking wopuschczicź. Njetrjebawschi pak žu žo bojeli. Nadebo je žo wójnske złoże pschemēniło. General Sunczuanfang, kotrehoż běchu Kantonjy psched Shanghaiom dospołnje zbili, je na połnóznym brjohu rěki Jangtse wulki dźěł Kantonskeho wójska nabpadnył a snicził. Sunczuanfangowe wójsko je žo na to psches Jangtse pschewjesło a žo sa rjekłaym Kantonskim wójskom puschczicźo.

Londonska „Morning Post“ je Shanghaia powě, so žu žo Kantonjy ſ trajazym postupanjom połnóznego wójska na tśjoch frontach do njeměra dali. Sunczuanfangowe wójsko je zoſadych Kantonskich psches Jangtse sćežowało a jim ſ połodnja Czjnkianga ſ nowej biwnu hrožu. Mjes tym Czangczungczangowe wójsko Kantonskich k Nankingej wrócżo honi. Po privatnych, po sdaczu wěrnyhódnych powěsćach połnózne wójsko też ſ Hankawej ruże postupuje a je někotre pjeća 80 mil wot Hankawa sdalene.

„Daily Telegraph“ je Shanghaia powě, so je Sunczuanfang 5000 **muži ſ Kantonskeho wójska pola Jangczawa jałał.** Mjes nimi běchu wojazy jeneho regimenta, kotříž běchu ſ jeho wójska k njepschećelej pschejschli. Sunczuanfang je jim wschitkim **hłowu wotczeżej dał.**

S Czjnkianga je powě, so žu Kantonjy město wopuschczili, a so je połnózne wójsko do njeho pschicżahło. Też žo powě, so je połnózne wójsko Jangtse pola Tungczawa pschekročiło.

*

S hłownoho kwartéra generala Czangczungczanga žo powě, so je **połnózne wójsko město Czuczaw** (pschi Tientsinsko-Pukawskej żelesnizy, nědźe 30 kilometrow k dołhemu wjecżorej wot Nankinga) **dobyło.** Napschećiwna offensiwa połnózneho wójska dale postupuje.

Dalsche postupanje połnózneho wójska.

„Daily Telegraph“ powě, so je žo połnózne wójsko hižo psches rěku Jangtse pschewjesło a město **Kiangin,** kotreż je jenoż 70 mil wot Shanghaia sdalene, wobsadźiło.

Marschall **Czangkišolin** je wojerskich wězniwustojnych w połnozy Chinje pschecerpjeł, so bychu žo ſ wopytom frontu wo **wobnowjenju jenotneje fronty** wot **Honana** hacź do **Puckowa** pschesłuchowali. General **Sunczuangfang** je słdźeli, so je jeho wójsko hižo Puckow wobsadźiło. —

General **Czangczungczang** je ſwojeho hłownoho kwartéra powě, so je jeho wójsko město **Czuczaw** pschi Tientsinsko-Pukawskej żelesnizy, nědźe 30 kilom. k dołhemu zanju wot Nankinga, dobyło.

Wopschijecze wulkomozowskeje noty na Kantonske knježerstwo.

Hdyž dwaj dnjaj konsulojo knježerstwow Sjednoczenych statow połnozneje Ameriki, Jendźelskeje, Franzowskeje, Italskeje a Japanskeje w Hankawje Kantonskemu twonkownemu ministrej Czenej dla naležnosćow, w Nankingu pschećiwo wukrajanam skuczenych, pschehodowaź, **je tón sapowědźi, konsulow ihromadnje pschijeczej,** prajiaj, so Kantonske knježerstwo jedinoki diplomatiskeho korpsa njepschiwótnawa. **Dla tehole sadjerjenja jedyn konsul notu ſ podpiſmom pjeczoch konsulow pschepoda.**

Nota žada, so bychu **žo samolwiczi wójskowi rostajowarjo, runje kaž wschě žobu sapleczene wobzoły połchłotali.** Dale dyrbi **žo hłowny rostajowaŕ Kantonskeho wójska pišomnje samolwieź** a słubicź, so žo wschěch formow nahlušnoscze a agitazije pschećiwo žiwjenju a žiwótnym wukrajanow wostaji.

Skónczinje **žo dospołne zarunanje za wozobinske sranjenje a nastatu materialnu schkodu žada.**

Na końcu nota hrosy: Hdyž Kantonjy nazionalistojo **ſ spokojenju žo sajimowazych mócnarstwow połchłonjcź** njepokasaju, w nocze nasponmnjene **žadanja** wuże dopjelnicź, budża knježerstwa nusowane, **te krocżele cżinicź, kotreż maja sa nusne.**

Nota žebi po tajtim wumėnja, so, jeli so **žo žadanja** mócnarstwow njedopjelnja, mócnarstwa pschećiwo Kantonskemu knježerstwu sakrocża.

Wotmołwjenje Kantonskeho knježerstwa na žadanja wulkomócnarstwow.

Nota pjeczi wulkomozowych dla Nankingskich nałchłodnoscżow je w Shanghaiu njeſ sastupjerjemi Kantonskeho knježerstwa wulke roshorjenje žudźiła. Sastupjeł Kantonskeho twonkownego ministerstwa Kwo Taiczi je sastupjerjej „United Preß“ rjekł, so je jeho knježerstwo je žadanjemi pjeczi mócnarstwow w „tejle formje“ njebudże saberać. **Wón** so dźiwaschče, so wulkomocy na zane waschnje njeſsu spominke, **kak žebi myślła, schkodu sdźeſcź.** Ta by **žo** mohła jenoż ſ měschanej kommunizju dwěscź, w kotrejž bychu Kantonjy žudło a hłódy měli. Też dyrbjała so schkoda wobličicź, kotraž je žo ſ bombardementom naczinila.

Wukrajne mócnarstwa měnja, so budże wotmołwjenje Kantonskeho knježerstwa w podobnym smyſle sestajane, **kaj** je žo Kwo Taiczi wuprajił.

Bolschewikojo w Mukdenje.

Londonska „Morning-Post“ ſ Pekinga powě: Czangtsolin je rjekł, so je ſ dokumentow, kotreż žu jo pschi pschesch

pytanju ruskeho pôslanzstwa w Pekingu sebrale, spôsnacz, **so je ruski konsul w Mukdenje bolschewiskich agentow we polnoznej Chinje nawjedenje.** Worzakuje so, so **Cjangkolin wschickich bolschewiskich sastojnikow, njech zu konsulatszy abo druhy sastojnizy puschezi,** a znadz tez **dospolnu kontrollu chinescheje ranscheje zelesnizy pschewosmje.**

„Daily Mail" powe se Shanghaia: 500 japanskich matrosow je Shangheiske chinske pschedmesto Czapei sa wobrocnjenymi kommunistami pschepytalo.

S Hankawa so powe, so je japanski konsul Kantonskemu twonkowanemu ministrej Czenej wosjewil, **so tzi japanske saniczaki torpedowych czolmow** po rezy Jangtse k Hankawej s dozahadnymi pozyltnjenjemi jedu, so **bychu chineske mesto wupuscilke, jeli so bychu Chinesojo znowa spytali, so do japanskeho zydleschcza dobtyez.**

Kantonska jako dzel ruskich republikow.

Dopisowar „Petit Parisiena" je wo dokumentach, kotrez zu so w ruskim pôslanzstwe w Pekingu sebrale, nadrobnosce zdzelil. S nich je widzecz, so je ruske knjezerstwo zwojim agentam porucziko, so dyrbja sdzet w Chinje spechowacz a so dyrbi so pschi iwuradzenjach Kantonskeho knjezerstwa sastupjez ruscheho knjezerstwa wobdzelicz. Wukonjazy komitej je Karachana s wozebitym pozlusnikom do Moskwy pôslak.

Zentralny wubjerk kuomingzangzeze stronty w jenym dokumnesze praji, so dyrbi Kantonska republika dzel swjasta ruskich republikow pschedstajecz. Wschitke internazionalne srecenja, kotrez Kantonska republika wobsamknje, dyrbja najprjedy sastupjerjo ruscheje republiki schwalicz.

Japanska mobilizaciju prihotuje.

„Daily Telegraph" se Shanghaia powe: W Japanskej wschitke znamjenja na to pokasuja, so so **powschitkowna mobilizazija japanskeho wojska pschihotuje.** Japanszy wobydlerjo w Hankawje zu swoje knjezerstwo wo pomoz prozyli a zu zadali, so by so kmydom japanske wojsko po rezy Jangtse do Hankawa pschiwojsko a nazylnjesce Chinesowe pschecziwo tamnischemu japanskemu wobydlerstwu wjeczako. Dopisowar „Daily Telegrapha" meni, so so **bijsche njedzele powdawsi wulkeje wazmjesze w ranschej Asiji stanu.** W Pekingu so powedza, so zu sylne japanske wojcerke wotdzelenja do pazma mandzurskeje zelesnizy doschle. Japanszy dopisowarjo w Charbeinje powedza, so so wjele ruskeho a chineskeho wojska pschi sidzerskej mjesy shromadzuje.

„Times" s Charbina powedza, so zu **chineske wojerke wyschnosce w Mandzurskej wôjnske prawo wuwokale. Powescze wo shromadzenju ruskeho wojska pschi ruskochinesker mjesy a wo wotmyslenym generalnym strajku na ranschej chinesker zelesnizy a druhich czarach so dale rozscherjeja.** W sylnym pschicahowanju dzelacerjow, kotrez je stronow wôjny czekaju, w Charbinje strach widza, a to czim bole, dokelz so boja, so zu mjes nimi kommunistiski agitatorojo.

Japanska a chinesko-ruski konflikt.

Direktor asiatiskeho wotdzelenja w japanskim zwonkownym ministerstwje, Kaimura, je rjekł, so so po pschepytanju ruscheho pôslanzstwa w Pekingu diplomatiske stycki mjes Ruskej a Chinu slamaja. **Japanska pak njewéri, so budze Ruska mobilisowacz abo so zteizischcezo Japanskeje w Mandzurskej wojrozy.** Po sastajenju diplomatiskeho wobkhada mjes Ruskej a Chinou budze s najezejschim praschenjom, kak smeja so chineske ranske zelesnizy sarjadowacz, kotrez pod ruskochinskej kontrollu steja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 13. haprleje.

† 1810 w Moskwje Handrij Ruska z Budyšina, domjacy wucer pola hrabje Saltykowa, serbski pesnjer.

Klawalena budz tijalka
Modrinka ty mila,
Kiz sy z dychom nalecza
Zaho wocucila.
Z trawy, z mocha kukajo
Zbehaz jasne wobliczo.

Swoju barbu njebjesa,
Jako snehi tachu,
Dokelz sy tak ponizna,
Tobje zwoblekachu.
Zemja z lutej labosce
Da ci krasne wonjenje

Handrij Zejler.

Zeleny stwórk.

W starym germanistim czasu, potajkim w dobje, hdzez hischcze pohanstwo kczescesze, su zich pjedowninzy na zelenym schtwórku jenoz selene sela wuzywali, prinjotki Bozeje stwórby. Woni tutym selam wschelaku wuzyojazu moz pschipisowachu. Wscesce swisnje mjeno s wozywjenej pschirodu, hdyz poczina wonka zo selenicz a mlodnicz — na polach, lukach a po lezach. W 7. letkotku postaji fischcezanska zyrkej tuton dzen k wopomnjeczu na posledniu wjeczer. W Danskej a Schwedskej mjenuje zo seleny schtwórk abo czisczazy schtwórk, w Belgiskej a w nekotrych nemskich krajinach reka tez wyssoki abo wulki schtwórk. W Jendzelskej, hdzez so o pjedawschich letach na tutym dnju khudzi ludzo wobdarichu a to s koschom pokneje jedze, mjenuje zo koschowy dzen. Tez mjeno Judaschowy dzen so nadenduje. K wopomnjeczu na Judaschowu pscheradu zu tu a tam njeczowa sfotowaja, kiz maja mjeno Judaschowe wuschi, Judaschowe zalty a rózki . . .

*

Pod heslom „Pój witaj nalécko!"

chzedza nasche serbske spéwne towarstwa rjany nalétny koncert wuhotowacz. Hdyz woni ka w Bozej stwórbje hizo wscho jutka a spéwa (wsso niz na dnjach, kaz wczera bjesche), hdyz w schtomach a krczach nam ptaczata fisfota, dha ma tez pschichodnu njedzelu 20. jutrownika) w runnej zurli hosczenza „Krony" serbski koncert khwalbny karlusch na rjane nalécko. Tohodla budza so wschelake dzele s Kozorowesko „Nalécko" spéwacz. Runje tuton dwéstny oratorij je sobu najwabjernischi dar nascheho hudzbneho mischtra. Tak budu so pschipostlucharjo radowacz nad tajkej poklicznju. Nasche kuknjaze schkworuczki, kóry, drózny, sylski, mnohe w narodnych drastach, budu s ptaczim orchestrom wonka na pschemosi spéwacz, nutska a nam sanoschcesi krasny koncert nalétny a spéwacz wo wjesselu a luboscesi, wo hatach, polu a hoti, wo rjanej Bozej stwórbje. Khory a sola, ton a slowo — wscho je sjudzene na nalétnja wjeselosce. A schtó na tutu muzikalnu hoscznu pschijidze, budze so s zyleje routrowy sradowacz. Syma je prostwu k wotsunjenju sapodawa. Na jeje mésto su nalécko wuhwolili. Ale syma je stara khodojta. Rocze zwoje symne dzélo skonczicz a pokzele nam k wolkhadej hischcze kupy a smécz a deschcz. Sda so, zi hischcze, kaz by na pocznjach roskasowacz nésta a wowjedze wschelake snehowe wuskupy. Kak zu s nalétnym spéwom s kraja wuczerinu, to budzecze na wotewrjenim nalétnym koncerze, 20. jutrownika, w Krónje slyschecz a widzecz. Tuz nam pschiwotamy: „Pschijidzeze wschitzy! Nichtó njech so njezakombdzi!" Sastupne khartki su dostawka w Sswotserjej kuharni, we hudzbnych domach: Cuder na Seminarskej hasy a Jeremias na Khézorstej hasy wotacz. Mésina su we wobmjesowanej liczbje czijslowane, w mnohocze pak njeczislowane. Strach tuz zadyn njewobsteji, so njeudzesce méstna mécz. Sa to je zo tóz ras symer postarało, so budze kózdy spokojeny po swojich pschecznach. Tuz khwalacze wschitzu na konzert! A po konzercze budze wjesela rejka darmo, s wjeselosczu, so je sla syma czekla a nalécko mad njej dobylo. Njech zu górke „Krony" wotwjet tak polne kaz loni.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodz. barometer 736, hygrometer —1, thermometer w nozy +8. Dzensa rano we 8 hodz. barometer 740, hygrometer —3, thermometer wo dnjo +. —Wczerawischi dzen pschinjeesz nam woprawne hapriejske wjedro, kasez je wopisane w spéwje wo Wósporstim hermanku, „so najrjeschi to mészaz njese, gneh a blóto wobradzi". Nasche kuzike hory bechu dzensa rano se gnehom poróschene. Wczera padasche deschcz, gneh a krupiczki. Druhdy tez hlonzo saswécził, potajkim wscho, schtoz hapriecka podawa. Schkleinza je mjes tym dale na rjane schla a pschipowjeduje **pschibliszowanje wyschiny** s wjeczora. — Jutrije Seleny schtwórtk skonczko 5,08 hodzin skhadza a zo 6,56 hodzin thowa. Mészaczk pop. 3,57 hodzin skhadza a zo rano 4,48 hodzin thowa.

— **Sswobodne mjazowe jétki w Budyschinje.** Schtwórtk 14. haprleje dop. wot 8 hacz 10 hodzin wotedawa so sprne howjase mjaso punt po 40 pj., parjene howjase mjaso punt po 40 pj. . . . swinjaze mjaso punt po 40 pj., sprne czelaze mjaso punt po 40 a 50 pj. Sswinjaze mjaso wotedawa so jenoz na czisla 3451 hacz 3500.

— **Nowe niklowe 50 nowarje!** Jako narunanje sa dotalne 50 nowarje so, kaz je snate, pjenjezy w hodnoscei 50 pjenjezkow s czistcho nikla bija. Po wobsamknjenju nemskostatneje rady ma so swopródka sa 65 milijonow tajkich niklowych pjenjez nadzelacz. Wone so pjeza njehodza tak lohko falschowacz kaz nétczischo 50 nowarje se zoltcho metalla a zu tohodla pschihódnische sa pjenjezny wobkhad. Dotalne zolte 50 nowarje znadz hischcze nébdze pok leta placzu.

— **Kradnuli** su w nozy k 10. 4. 27. **na hermanku na** tudomnych Zitnych wikach nékotre brune a zolte hlinjane hornzu, jejowe tyhele, konsol a karan, kiz be schery emajlowany. 9. 4. kradnuchu tehorunja s hermanskeje pschedawarnje czejwjenu kozanu liskownju, w kotrejz bechu mjes druhim tele wézy. Wybleiske wopiszmo, pschemyklowe wopiszmo, dawkowa kniha, kolkowa charta a nékotre wobkhodne papjery. Wschitke papjery zu na mjeno Augusta Englischa s Drjezdzan wupischane. — Se nutskamanjom do twarskeje budy pschi Wuriszim puczu kradnuchu w nozy k 6. 4. 27 brunozoltu manchestrowu jaku, w kotrejz dybjatku zlowna méra a czejwjenu czéslisli wokojnik tczesche. — We wokolinje kradnuchu 8. 4. 27 muzaze koło „Ideal" s czornymi krosnami a swjenami, na sadnim kole s nowej gumijowej wobruczu. — We wézowe sdzelenja prosy kriminalna policija we Budyschinje.

— **Wobsedzet zo pyta.** Na Budyschskim kriminalnym wotdzelenju khowa so zlozony zonjazy narucznjazow czanik, kiz je nechtó po wudawanju 3. 4. 27 wokoło 11 hodz. na Sserbskich hrjebach namakał. Wobsedzet njech so tam samolwi.

— **Kradnyli** su 8. 4. 27 s Pschischeczanskeho pucza znjowy wos, kiz 40—50 zentnarow nadzerzi, swobni dzel je seleny barbjeny, hornja prawa z blinowa zerdz bésche nalemjena. W khowym zadnim kole je w jenych swjernach schrub sawjerczany. — We wézowe sdzelenja prosy kriminalna policija.

— **Pósitowa sluzba** Czichi zjak a „strowny swjedzeń" w Budyschinje. Posluzowanske wokna na pósce su wotewrjene kaz njedzelu. Czichi zjak so posuzi na wézy njewunoschinja. Jutrownitzki wunoschinja so w mésce jenoz listin, na wézach listy a pakety. Druhi dzen jutrow so dozyla njewunoschinje, jenoz khwatne wyssi so wunjesu.

S **Letonja.** Sjawny pucz s Letonja do Nowych Porschiz so dla nazypowanja na Letonjanskich honach wot 13. hacz do 16. haprleje sawrje. Jedny wobkhad pokasuje so na Porschizy.

S **Hrodzischcza.** Haczrunjez je zyrkwinska wyschnosez dowolika, so sjudzesa so letza konfirmanzije dwa prosdnjeho jutrowneho swjedzenja hizo njedzelu Letare wotmecz, je pak so Hrodzischczanska wohzada swojeho stareho swucziela nakoza dzerzaka a zwojim dzeczom njedzelu Palmarum schczerzisti slub wobnowicz daka. K wokonjez stupi 43 paczerstich dzeczi. S Worzynskeje schule bechu 22, s Hrodzischczanskeje 14 a s Rakozdanskeje 7. Na serbskej

Wopacnje wolila.

Powedanczko s polskeho zivjenja.

2] (Pokraczowanje.)

„Potajkim, ty zy hizo s nawozenju, Janko. Na, pschecju czi wjele zboza a na zwoj kwas mozesch mje tez pschepros-zenez. Pój, maczi! Abo wostanjesch ty tu! Ja bych chzyka hischcze ras k wuczerjej dónez a jim zwój polkoń sczinicz. S toho czasa, so zym doma, njezkym pola nich hischcze pobyła . . ."

Janko so hacz sa wuschi sacerwjeni. Wón be pschecerje srojumit, schto ma wuzmeschcliwe zhozopschecze na zebi. Jeje macz tez a wona be tak mjerzaza, so ruku zdezmy, so by zwoju njeporadzenu dzowku czuczivje naswarjeza: „Ty hlupa kawka, ty! Sémoj tu pola czety Skorupy na wopyeze. Szy-li w mésce, mozesch czinicz, schtoz chzesch; tu pak dyrbisch mi pos-luchacz. A njechasch-li to, potom dzi sazo, i wotkelz zy pschischcha."

„Ale Maruzja", rjekny Skorupowa smerkujo, „njemjerzaj jenoz so, Maruzja je tola jenoz zortowaka. A ja jej njedam wotenez. Wona dyrbi nam tola kojej waricz, tajki dobry, zylny, zyle bjes zigorki . . . Janko je wczera zam po pat punta najdrózschcho kojeja schot, wozebje za waju. Pój, Maruzja, ty mozesch mi pokasacz, kak so to czini . . ."

Sesa domom w chlodnizy, s hustymi hakusami zarosczenej, dyrbjesche zo kojej picz. Hdyz Maruzja je schalkanki w ruzy, pomi kamu w horschczi, psches diwór do zahrody dzéschce, pschindze jej Janko z zjanym hajnikom napschecjo. To bésche Hadam we zwojim nowem wobleku. — Mózne wuzy be zebi smuhkadkowat, na kudzerjawych wolosach zedzesche khrobke seleny klobucek s bresanowym pjerkom. Wón strowjesche po wojerstku i nékotrymi poklonami a zrasy se **Serbomaj hromadze, kaz lajtnant.**

„Ah, knjeznicka Maruzja . . ." Sazo so dwójzy pokloni.

„Sémcu wam ruku podacz a postrowicz?" Wón wotewja jej kamu a tschasesche jeje prawizu. „Hizo dolho njemészach wjeselo." Na prenje pohladnjenje bésche Maruzja pyta, kak njepschijomne bésche jeje hotinzej setkanje. Tohodla wona s fokotnej luboscesiwoscu mlodeho czlowjeka postrowi. Wona pokasa swoju radoscz nad tym, so je knjes Hohlb s jeje hotinzom tak spschecjelemy a so je jeho njedzelu popoludnje wopytał, najsterscho tohodla, so by hej k malemu wokokodundanju po njeho pschischol, napositkdi chze j nim do mésta hicz . . . Ale najprjedy dyrbiaz knjesaj tola kojej picz, njechto zyle wurjadnje dobrecho . . . Sotsing Janko rad néschto dobre sje, na khlescheju hubu . . .

Prjedy hacz so Janko dohlada, zedzesche jeho porunik w khlodnizy podla Maruzji a recerjesche zidzane slowa, kaz by to byez dyrbjało. Wobe starej zonsej czinjeschej naprjedy wulke woczi, hdyz newcho hosca we khlodnizy namakaschtej a be widzecz, so jimaj to dobra prawje njeje, ale Hadam be tajki prawy khwudowita. Recerjesche kaz knjiha, powedasche wo swojich dozywjenjach pola wojakow, pschi czimz naspomni, so je pola hajnikeho bataljona i feldweblom byl. Wón je wotwuczeny hajnik a sedzje-li, to moze kózdy czaz je privatnj sluzbje dobre méstno dostacz.

Czehodla njeje w statnej sluzbje, woprascha so jeho Jésorkowa.

„S zyle jednoreje pschicziny, moja luba knjeni Jésorkowa, dokelz jenoz hajnizy s najeschchimi wuspechami pschi pruhowanjach so do statneje sluzby pschijimuja; mi pak pschipowdnychu k mojej jedinicy hischcze „klintu", dokelz mje mój hejtman czerpjez njemózesche. Wschako wésese, knjeni Jésorkowa, kak so tam stawa."

Jésorkowa drje to wesu njewedzesche, ale ta „knjeni" so jej dobro sda a tuz mlodenu czlowjekej bóle hischcze wutrobu wotewri. Wona njebésche jeho priedy tak derje znała, kajki schwarny a luboscziwy pachol wón je, wona je nozy wedzesche, so je psched dwémaj létomaj do gmejnu pschischol, k widowje po wucerju na podruzstwo so zsahnył a je s wulka zivy, nichtó pak njewédzesche, wot czeho, dónez jeho sajachu, so by khtostanje wotpukcził, dokelz be dzimnu lójił. S toho czasa wón to zyle zsamje czinjesche. Pola wschech wobzedzerjow a najeschkow hoatiwy, kotrychz wobwod (revier) njesowasche s kralowskim lézom, so wón wokoło hnjesche a zydasche po wjeczorach a rannjach na lakaszy, so by wubzékawschе jelenje potselał.

Lézni sastojnizy hizo dawno wschitzy na njeho zedzechu, ale woni njemózachu jemu prawje na kozu, pschetoz be léza njelhodzesche za dzéwinu, ale zydasche nébdze we wjetszej khowanzy na polu. A jeho kulki derje sedzachu . . . Zyle pschi spocaziku, kdyz hischcze nichtó jeho prawje njespnajesche, bésche wón léznebo dohladowarja wopytał, s kotrymz be pola bataljona hromadze sluził a be z nim na tarezischczo wyschcheho hajnistwa khodził. Wschitzy bechu wschat se schwarnymi tsézami, ale tutón Hadam Holub . . . Tón zenje hinak njetsésche hacz s njepodprénez ruku a jenoz tak wupraszny, njemérzo zo dolho, jako by zo to zamo wot so rosumito, so hizo z dwanatki won njemóze.

Psched tutym thadlu mézachu léznі sastojnizy strach, pschetoz wón bésche wjeczor, kdyz mézachu wschitzy hizo horzu hkowu a hebi zkoro njewérzomne stawinjeczi powedachu, s blyschczajzymaj wóczkomaj zo wuprasił, so kózdemu hajnikej, kiz by so swazł, jenmu jeho wjeseło kasnej, kulku mjes wocži padzi . . . .

Posboe wjeczor dzéschtej zónsej domoz. Mlodaj czlowjek kaj jeju pschewodzeschtaj. Wschitzy bechu zara wjeseli buli a zo wjele nasmjeli . . . . Hadam Holub dze be telka zortow napowédzał a wschelake khrupe trysti czinił, dónez Janko so je zwojej harmonifu njepschicziehnuy a pocza hrace **rese a pésnje** . . . .

(Stwórzenje szczehuje.)

konfirmaziji wobdźěli so jenoż 20 dźěći, na němsku pak 23.

S **Lubija.** Ssobotu popołdnju jadachu tu padnuca jězdnych kołow, runje jako chcyšche jene koło pschebrać. Policija zwěsći, so je so koło njedawno w Obersdorfje wola Zitawy kradnyło. Zuseho, kaj so wupokazaješe njemóžeše, policija hamtkownu hudźiwu pschepoda. Wón je dejał, kaj w Obersdorfje pola Zitawy bydli.

S **Njeswačidła.** Njedźelu Palmarum w našim Božim domje 51 paćerjskich dźěći swój pschesamkniti sćlub wobnowi, herbstkich bě jenoż 7 hołzow a 2 hołzy, němskich pak 17 hołzow a 25 hołzow. Je jara wobzarowacz, so žerbsćy starschi swoje dźěći herbstki konfirměrowacz njedadźa. W Njeswačidłskej wosadźe je tola pschewulka wjetschina Serbow.

S **Nakej.** Pónjdźelu popołdnju auto jeneje Hóznjerskeje firmy pola Schcejpankeje domu na pótnóžnym wukhodźe wby do dróhowego pschěrowa sajedze. Wodźidło dźěsće zapraji a wjedy hač je wjednik auto sajtajicz mohł, je hyć hižo w pschěrowje, telefoniski schcejcar zhlubja a nětkole telefoniske groty rostorhaje. Ludźo pschihódźechu na pomoz a auto sajo na dróhu storczichu. Pola auta bě so schtitanka schkleńza rozbiła a wrědnja wósta zhinyła. Sa krótke hodźiny bě schkoda wottrónjena a auto mógješe sajo dale jěcz. Ludźo njejsu do schkody pschičichli.

Z **Khróšcźe.** Zańdźenu njedźelu zeńdźechu so swérne sobustawy „Serbosława“ pola Natušec. Předsyda rozprawješe ze swojich posedźenjow „Domowiny“ 9. a 16. měrca a 6. hapreje. Z rozprawow bě słyšeć, zo předsydstwo a wubjerk tuteje organisacije energisey dźěłataj. A tuto prócowanje budźe z najwjetšim wuspěchom za wšě naše towarstwa. A jenički z našich sobustawow „Serbosława“ so njeskórješe, zo je „Domowinski“ přinošk přewysoki. — Čim bóle nas zrudźi powěsć, zo jene towarstwo přinoškow dla ze „Domowiny“ wustupi. Sto to je, hdyž za swój luby narod lětnje 30 pj., to je karanc piwa, wopruja? Je-li bychu w jenom towarstwje pak woprawdźe khude sobustawy byłe, potom móża so přinoški za nje z pokładnje płačić. (Přisp. dopis.) — Potom zwjeseli nas k. kantor Hila z powučacym přednoškom: „Wo wukubłowanju našich dźěći“. Wšelake nakhilnosće a zle wašnja přinjesu dźěći hižo sobu do šule. To su je starši abo towařsojo tak wučili. A kelko hary a dźěła maju potom wučerjo, hdyž cheedźa dźěćom to zaso wotwučić. Dobry příklad ze strony starších a wučerjow skutkuje tu nanajlepje. Rozmołwa bě, kaž při tajkich přednoškach stajnje nadeńdźemy, khětro živa. Na to přečita nam předsyda hišće něšto z „Łužicy“. Wokoło 6 hodź. skónči so zajimawa zhromadźizna. Příchodna budźe 22. meje wječor we 8 hodźinach pola Natušec.

Z **Worklec.** Hobrsko swinjo, kiž bu wčera we tudomnej rěznarni zarězane a kotrehož wulkosć mnozy ludźo wobdźiwachu, je z khlěwa k. ryćerkublerja Nowaka z Hory pola Njeswačidła a čini jeho hospodarstwu wšu česć. Zrědka so swinje hač do połdźewjateho centarja wukormja.

Z **Kukowa.** Tež za našu wjes je so wjesna skupina wójnskich wobškodźenych a zawostajonych założiła, zo bychu zajimcy w khóšterskej krajiny něšto bliže měli a njetrjebali do Wudworja běhać, hdyž je susodna skupina. Zo by zaměr zwjazka rozrisał, rěčeše tu na hodźinu wokrjesny sekretar Budyšskeho wokrjesa, knjez Wrona, a poručeše přitomnym přistup k zwjazkej. To ma za wobškodźenych mnohi wužitk, kiž też na wšelakich příkladach dopokaza. Při założnej zhromadźizuje hnydom 34 k zwjazkej přistupichu. Za prěnjeho předsydu wuzwoli so blidarski mištr Pawoł Bjarš a za zastupjerja knjeni Hilža Egerowa. Přjedy běše z pismawjedźerku we Wudworjańskej skupinje. Porjadne zhromadźizny watuńowaju so kóždu druhu njedźelu měsaca w „Korčmje při khóšterje“ (pola Natušec). Kóždy wobškodźeny a zawostajeny so do zwjazka wita.

S **Brěsowki** pola Sslepeho. Pola sbytknetho bura Hanža Starika w nozy na wutoru paduschi pobuchu a dwě zwinjecji, nětkle zentnar cžežki, a kokoschi kradnychu. Wot kokosche rano jenoż hischcze hłowu namakachu. Ssledy sa paduchami wjedźechu do Běłeje Wody. Schtóž je w nozy na wutoru ludźi z wulkej cžežu sekkał, so prošy, lo by so pola krajneho honjerja w Běłej Wodźe samakrwik.

Se **Sslepeho.** Njedźelu 10. a pónjdźelu 11. hapreje so w Mužakowje wučzobnike dźěła polnóžneho dźěła Rósbořskeho wokrjesa wustajichu a mytowachu. Mučzobnikaj pola knjesa wojnarskeho mištra Arnošta Masule dostaschtaj myto sa dobre dźěło, wučzobnik Pawoł Schurmann dosta 2., a wučzobnik Matej Paulo 3. myto. Wučzobnik Rulka pola knjesa krawskeho mištra H. Mudry dosta sa swoje wustajene dźěło 1. myto. To je wjele sa naše wjesne wobstejnosće.

S **Krjebje.** Schtwórtk 7. hapreje bu nasch duchownu we wulkej Madleninej zyrkwi we Wrótźkawju wot generalneho superintendenta D. Zänkera sa farske sastojnstwo zwjezeny. Hamtske sapokasanje budźe w Kriebi najskerje njedźelu po jutrach.

Z Łužicy.

* S **Nikrizcha.** Jedyn kubłer je Schmowa pschijědźe na tudomne dwórnischcžo k dźiwjatemu cžahej. Jako so kubłer na krótki cžas wot konjow wotkali, so tutaj psched tshohom plójschischtaj. Njemdrje cžerjeschtaj ninto tworowe hibje k żelesnistemu pschekhodej, hdyż běschtej sawjerje hižo dele puschczenej. So njebywschtej dźiwjej sforsežki sawjerje pschekamałej, storhnyj jej pschekhodny frażnik hischcze raz ruczе horje a njemdrje sahrabowaschtaj konjej psches Tuchorizu k domjazej wuży. Krótko psched Schmowom wostaschtaj sa schkom wijaja, rostorhnyschtaj wójnik a njemóžeschtaj dale. So so na žiwej dróhy dalsche njeswoje njesta, je jenoż dźiw.

* S **Wulkich Nědarjez.** Wobzarujomne njeswoje sta so swobotu popołdnju w naschim měsće. Konfirmandka Elfrieda Johnez chcyšche swojim sobuschulerjam a schulerkam sswjatopschestawe kharitki swnjesć a zbožesche z kolesom. Po puczu pak hoza z kolom padże a zebi mosty sschaże. Hoza njemóžeschce wo njeswoju nadrobnischcu rosprawu podacz, wona dowlecze so hischcze hacz domoj a shubi bórzy wědomje. Starschezu wschitkim wobzarowanja, dokelž mějesche dźěcžo hatle psched někotrymi njedźelemi cžežku wuchowu operaziju pschetrać.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Wurzena.** (Dźěłaczerjej so zatepiłoj.) Ssobotu chcyschu so tśi dźěłaczerjo wuhi wodarni w Kaneczach z cžołmom wot měšina jich dźěła na lěwem brjohu Muldy na prawy brjoh pschesenjesć. Maschinist David dźerjeschce so sa powjas, kiž běschce pisches Muldu sćehnjenu, dźěłaczer Matthes dźerjeschce pak so sa powjas, kiž běschce wokolo grocžaneho powjasa cžišnjenu. Wobzrjedź rěki zakoj pak cžołm do kolika a so powrócź. Wschitkim tśi padnychu do wody. Jedyn mógješe so wukhowacz, David a Matthes pak so zatepischtaj.

* S **Kamjenizy.** (Njeswoje na dróhy.) Na narańczej dróhy zrasnyschtaj wozebowy auto a motorski koleśaž do so. Motorski koleśaž a žłužobna holza, kotraž na sońazku jědźeschce, so na dróhu cžišnyschtaj a so cžežko zranischtaj.

* S **Voigtsgrüna** w Vogtlandźej. (Wulki woheń.) Pjatk wjeczor wotpalischu so statoki wobdźěrjerjow Hermana Schädlicha, Waltarja Löschnera a hospezgarja Roberta Schädlicha. Wschitke twarjenja su so zyle wupalike. Kak je woheń nastał, njeje dotal hischcze znate. Wjele wonkowniych wobnjelowych woborow běsche na pomoz pschichwatako, njes nimi motorska rykawa z Auerschacha. Pschi haschenju snjesłoju wobornik Lorenz z Wernesgrüna, wón padże je rykawu a so cžežko rani.

* S **Wolešchnizy** w Rudnych horach. (Najmjeńschi konfirmand.) Njedźelu bu tu 14lětny žnjt jeneho měschczjana konfirměrowany, kiž je lehma 60 zentimetrow wulki a jenoż 26 puntow waži. Wón hłuschu do najwobdarjenischich schulerjow. Jeho starschej stej normalnaj srošczenaj.

Cyrkwinske powěsće.

S **Budyschina.**

W Michalskej zyrkwi:

Seleny schtwórtk dop. w 9 hodź. herbska spowědź a Boże wotkasanje, w 10 hodź. sa Mnzow (farar Kapler).

Cžichi pjatk rano 1/8 hodź. Boże wotkasanje němske (farar Kapler), dop. 1/9 hodź. němska a w 10 hodź. herbska Boża słužba (farar Tischer). Sbórka sa khudych. — Wječ. 1/4 hodź. Boże wotkasanje herbske (farar Kapler), w 5 hodź. němske (farar Tischer).

Krajnozyrkwinske zhromadźenjstwo w Budyschinie na Rózowej haju 31.

Cžichi pjatk wjeczor 1/8 hodź. je póstna nutrnosć. 2. dźeń jutrow wjeczor we 8 hodź. je jutrowna swjatoczna nosć. Sstrjedu 20. 4. wjeczor we 3 hodź. je swjatk młodź. sa rosćudź. khcheśeja. sa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je biblijska hodźina (list na Kolosejskich).

Knjes zhromadźenjstwowy wothkładaŕ smje sezhromadźiny: Wutoru w Kamnwaldźe, srjedu na Zidowje (Módry khěžk) a schtwórtk w Budyschinje.

Knjes zhromadźenjstwowy wothkładaŕ Khcžkan smje njedźelu (Jutrowniczku) pop. 1/2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblijsku hodźinu w Wjeli Horje, wjeczor we 8 hodź. na Zidowje, pónjdźelu 18. 4. w Hbjelšku, wutoru we Wjasowšu I. srjedu w Hodźiju, schtwórtk w Zuježach a pjatk w Tucžizach, pschihodu wjeczor we 8 hodź.

S **Nakej.**

Cžichi pjatk je sbórka pschi wschich Božich słužbach sa syrisku syrotowinju w Jerusalemje.

Se **Sslepeho.**

Cžichi pjatk němska spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź., němska Boża słužba dop. w 9 hodź., herbska 1/11 hodź. Sbórka sa syrisku syrotowinju pola Jerusalema.

S **Barta.**

Cžichi pjatk je rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemschenje (farar Menda z Budyschina), dop. 1/10 hodź. so herbske předowanje cžita.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powětšej wo wjedrje sa jutnischi schtwórk:** Sso dale wutwjedruje, žnicho a tež wocžopluje. — W Jendźelskej je so wutwjedriko a wocžoplilo.

Gmejnite pschedstejicjerstwo w Cainsdorfje pola Zwikawy je wobjamklo, z radnizy 1. meje bolschewiskiu khorhoj wupowěźnyć.

*

Na dwórnischczu w Brnje na Morawje staj wutoru wohobowaj żelesnischaj cžahaj do so zawadźiłoj. Pschi tym je so pjeć wohobow cžežko sranilo; wone su khcyli zwojemu sranjenju podlešale. Lózo je so 120 wohobow sranilo; z nich je so 35 do khorownjow dowjesło.

*

S **Bělograda je powěź, so su wuhladu, so je italsko-južnoslowjanski konflikt wurunna. Južnoslowjanska je swólnina, Nettunske sreczenje pschipójnacz, jeli so italske knjezerstwo italsko-albanskemu paktej wutoženje da, so so njewotwisnosć Albanskeje zarucži a so so wot dalscheho wobstarcza nětczischcheho knjezerstwa wotwisne njeczini.**

*

Czangkaischekowi wojazy su wutoru kommunistiski khowny kwartěr w Schanghaiu wobstupili a wjele kommunistow sajeli. Pschi tym je so žiwje sdełało.

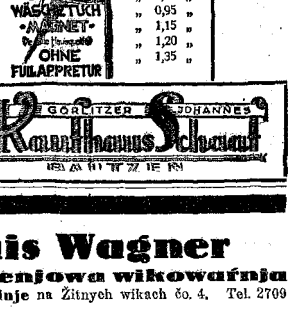
Khowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brětnycy. — Za nawěsći: O. Janak w Budyšinje.

Česćenemu wobydlerstwu
w Hněwsecach a we wokolinje
wozjewjam, zo sym w Hněwsecach, blizko hosćenca,
předawarnju mjasa a kolbasow wšěch druzin
po přihódnych a poměrnje tunich dźenskich płačiznach, wotewrił.
Předawam tam kóždu sobotu,
tutón tydźeń **też štwórtk.**
Wo prawje bohatu podpieru prosy
Sym Serb! Jan Čornak,
rězniski mištr w Delnjej Kinje.

Jutrowne poskićenje!
Jenoż tak dołho hač skład dosaha
jutrowne dary
— w hobrskim wubjerku! —
Jutrowne cžiki . . . wot 5 pj. sem
šokoladowe jutrowne zajacy wot 10 pj. sem
jutrowne jejka, pjelnjene 1/2 punta jenoż 35 pj.
k swjedźenskemu pječenju
margarina . . . . . punt 55 pj.
kokosowy tuk w tafłach . . . punt 62 pj.
najl. mandle, stołke a sjerke, 1/4 punta 60 pj.
sultaniny, najl. jasne twory . . punt 90 pj.
najl. pšenična muka (Kalserauszug) punt jenoż 28 pj.
najlepše swjedźenske koleze
1/4 punta 1.20, 1.10, 1.00, 0.90, 0.80, 0.70
Thams & Garfs
w Budyšinje, na Hlownem torhošću

Dźensa dóšle:
symjeńtne běrny
industrie z pěskow. Też mamy hišće něšto dobreho
šlesisk. dźećelowcho symjenja
na składze.
Malešanska nalutowarnja a wupožčernja,
z. dr. z nj. ruk. w Malešecach.

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnaj hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hlowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
= w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje =
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

GÖRLITZER JOHANNES
Kamillenmanus Schramm
BERLIN W. 57 IE 66

Louis Wagner
symjenjowa wikowarnja
w Budyšinje na Žitnych wikach čo. 4. Tel. 2709
poskića w staroznatej kajkosći a po najtuńšich płačiznach wšě možne druzizny
pólnych zahrodniskich a kwětkowych symjenjow
Wosebitosć:
Dźećelowe, trawowe a runklicowe symjenja

Wjesołe jutry

Hosćenc „Němski Kěžor“ w Kulowje

česćenemu woteběrańtwu

Njedźelu 1. a póndźelu 2. dźeń jutrow dop wot 11 hodź. dopołdniši koncert

2. a 3. swjaty dźeń wot wječor 7 hodźin

reje a hudźba

ze trunowymi nastrojemi — najnowše štučki wuwjedźene wot Heibachskeje měšćanskeje kapały.

Poručamoj swoje hosćenske rumnosće

Dobre piwa, wina a likěry — Za dobre jědźe z prěnjorjadneje kuchnje je najl. postarane.

Prosymoj wobdźělnikow jutrowneho jěchanja z Ralbičanskeje wosady, zo bychu so hač do soboty 16. t. m. pola naju připowědźeli.

Robert Jakubetz a mandźelska.

Zwjazk serbskich spěwanskich towarstwow.

Pój, witaj naléćo!

Serbski koncert srjedu 20. jutrownika 1927

wječor w 1/2 8 hodź. w sali „Krony“ w Budyšinje.

Sobuskutkowarjo:

Rut Krawcec (sopran), Hanka Krawcec (alt), Měranka Lešawic (recitacije), Prof. Juraj Kazamek z Koblenca n. Rh. (husle), direktaŕ Kurt Hanka (tenor), Rudolf Seder (bas). — Wulki měšany khór: Hł. dirigent Jurij Słodeńk. Při křidle: Kral. hudźb. direktor Bjarnat Krawc. — Pyšny bal z narodn. rejemi.

Wotewrjenje pokładnje: 1/2 7 hodź. Započatk z dypkom 1/2 8 hodź.

Zastup płaći: 1. městno (čisłowane) 2.50 hr., 2. městno 1.50 hr. z dawkom. Reje su darmo! Zastupne khartki su dostać: w Serbskej knihaŕni w Serbskim Domje, pola Herm. Jeremiasa (Kěžorska dróha) a J. Guder (Seminarska dróha).

Podpisane banki z tułym wozjewja, zo maja swoje wobkhody

jutrownu sobotu

16. haprleje 1927 cyły dźeń

dospołnje zamknjene

W Budyšinje, 13. haprleje 1927

Wotnožka Němskostatneje Banki w Budyšinje	**Commerz- und Privatbank akc. tow.** w Budyšinje
Allg. Deutsche Credit-Anstalt filialka w Budyšinje	**Drježdźanska Banka** filialka w Budyšinje
Němska Raiffeisenska Banka akc. tow., wotnožka w Budyšinje	**Přemysłowa Banka (Gewerbebank)** zap. druž z wob. ruk. w Budyšinje
Drježdźanska Wikowanska Banka (Handelsbank) akc. tow., wotnožka w Budyšinje	**G. E. Heydemann** w Budyšinje
Kralnostawska Banka w Budyšinje	**Saksa Ratańska Banka akc. tow.** w Budyšinje
Städte- und Staatsbank der Oberlausitz w Budyšinje	**Serbska Ludowa Banka akc. tow.** w Budyšinje

---

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje / z. dr. z w. r.

K jutram

poskićamy našim sobustawam cyle wosebje

ze samsneje pjekarnje:

sypkowy, makowy, cokrowy, twarowy tykanc
rózynkowe a mandlowe wosuški
makowe wosuški a baby

Ze samsneje konditarnje:

torty wot 3.00 hr. a drózše, Bismarckeiche
pěskowe pječwa, wupyšene a njewupyšene
čajowe pječwa, punt po 1.40 hr.

Skazanki prosymy prawje bórzy w rozdźelenjach wotedać.

Ze samsneje kofejoweje palernje:

čerstwy paleny kofej, najl. Guatemala-měšenje 1/4 punta jenož **0.95** hr.

Wšelake G. E. G. zeleninowe konserwy
najlěpše jejkowe nudle G. E. G.
najlěpše jejkowe makarony w 1/2 a 1 punt. zawalkach

Mjasowu solotej, pt. **1.40** wšel. čerstwu a trajnu kołbasu
sušene rjebleška, punt **1.60** sušenu poledźbinu, punt **2.20**
(geräuch. Rippenspeer) (Lachschinken)

warjene pleco w tyzach, najlěpša kajkosć, punt po **2.40** hr.

Čerwjene wino: Malaga-Golden, 3/4 litr z blešu **1.80** hr.
Gold-Malaga 3/4 „ „ **1.90** „
běłe wino: Hornjomoselske, 3/4 „ „ **1.40** „

Wotedawamy jenož na sobustawy! Wotedawamy jenož na sobustawy!

Kedźbu ratarjo!

Dla małeho ruma předawam

mlokowe centrifugi, płuhi, brony za łukiwlóčenje a druhe ratańske mašiny

wjele nlže nakupowanskich płaćiznow. Njekupujće prjedy, doniž njejsće so mje prašeli. Płaćizny bjez konkurency tunje.

Carl Gast w Budyšinje na Drjewowych wikach 27.

Wo 30 nóclčhow

(darmotnych) prosy „Zwjazk serbskich spěw. towarstwow“ za Serbow, kiž chcedźa z Delnjeje Łužicy přijědźo, koncert „Pój, witaj naléćo“, dnja 20. haprleje wopytać. Stóž by přećelniwje chcył našim krajanam nóclěh poskićić, njech so w Serbskej knihaŕni w Serbskim Domje hač do 18. 4. zamołwi.

Koncertne zarjadnistwo.

Što praji **Schlitz?**

Nakupna centrala za wšitke jutrowne zajacy z Budyšina a wokoliny rěka ***Moritz Schmidt*** *na Kěžorskej dróze 11. Tam kupujeće wopraudźe tunjo a derje.*

Kózlacc kóžki

kupuje a derje płaći

Paul Šołta

wikowaŕnja z kožemi a črjewami

w Budyšinje

na Zadnjej Bohatej hasy

Telefon 3385

Šulske tity

we wulkim wubjerku a najlěpje pjelnjene

jutrowne jejka jako dary

bonboněry z jejkami pjelnjene

torty z napismom

po přeću — poruča

konditornja F. Staeckel

w Budyšinje :. na Seminarskej hasy 9

---

4 a 6 rózkate

grocane plewa

kalaty grot, groty k spinanju, łopače, hnojowe widły, hrabje, pilki, zacynkowane bowy

poskića najtuńšo

Walter Voigt w Budyšinje

na Jerjowej hasy 3 / Telefon 2320

Transmisije

kóždeje družiny

wollje, benciu atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Moltkowa drogerija

w Budyšinje Telefon 3746 **Hermann Schubert** na Moltkowej dróży čo. 6

poskića

sela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solicity syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, żelezowy vitriol, mašin. wollje, masy za kopyta a kože

---

Jara dobry

Raffia-bast

najtuńše kupne žórło

Winter

bratŕa Miersch nasl.

w Budyšinje.

Tel. 2015 na Žitnych wik. 30.

Handrij Štrympa

w Budyšinje

na Różowej hasy 15

poruča

meble

a polstrowane twory

Sym Serbl

Copje kholowy, košle nohajcy, stalčki pola **j. Erler w Budyšinje**

při Krónpryncowym mосće.

Mužace

jězdne koło

mało jězdźene, ma na předaći

Paul Wittig,

młyń w Delnim Wujezdźe.

Sylne prosata

ma na předaći

Hornig w Hornjej Kinje.

Telefon 3208

Přiloha k čisłu 87

SERBSKE NOWINY

Srjedu, 13. haprjele 1927

Ivan Zergějevič Turgeněv.

Podawa Jan Sserbin.

W sćěhowazem podawamy krótti žiwjenjopiš ruskeho spisowaćela romana „Nanojo a synojo. Iwan S. Turgeněw pokhadźeše je semjanskeje russeje šłowjeńy a narodźi so l. 1811. Jeho nan Sergej běše potkownik we russkem wójsku, a młody Iwan bu wukubłowany nicrušti, ale po franzojowsku, němšći a trochu jendźelšći. Zyku swojoju młodosćeju pśeśiwi na kuble wonka w guberniji Orłowskej, wośrjedźa ruskeho ludu a tola w zusej njedotkajzej wokolnosći. Literatura wabješe jeho hižo w sahej młodosći, a cim bóle po 17. lěcze, hdyž pśichiśe na wysoke school, najprjedy do Moskwy, potom teź do Pětrohroda. Po schtyrjoch létach wotjězdże pśeni króć do wukraja a poby dwě lěći na studijach w Němsku. Wrośiwšchi so do wótrźiny pśeśiwa město sastojnika pśichi ministerstwje w Pětrohrodze. Tam so bórzy pśiseželi z młodymi spisowaćelemi a wumělcami; na jich cołe stojesće kritik Bělinskij. Tuta družina bě jej za swój pśeni nadawk stajiła pobśehnyś rósnu literaturu a ruske žiwjenje. Mjeńschtokuli so jim poradź. Ruska literatura jich dźełowu bu jasna a wulki podźel na sajmłuźbach ma runje Turgeněw. Teź jeho początki běchu cźeźke. Pśenje njewuspěchi w bajsnjenju rosnjerjachu Turgeněwa tak jara, so wustupi je statneje słužby a wotjědże z Pětrohroda na kraj won rosćišćeny, so hižo niscso njenapiśe. Ale jeho pśeseżel Bělinskij trjebasće w tom cźasu za swój cźasopiš „Sowremennik" (Rowjeńk) powźiwańcka. Popowje Turgeněwa a Turgeněw napiša powźiwańcko „Chor a Kalinyč". Cźitarjo běchu sajoraeni a Turgeněw pósna, w cźim saleži jeho prawe wumělstwo a móz. Wotjědże do Parisa a tam wo zusem śwěcze spominaju konjesće wo swojej młodosći, pśicźiwjenej w pśichrodze a wośrjedźa burskeho ludu. E Tak nastawachu pomałku powźiwańcka za Bělinskeho cźasopiš, cyłowanki z ruskeje pśichrody a žiwjenja njeśiwobodneho robocźańskeho ludu, kotrž wuńdźechu l. 1852 sfromadźene pod pomjenowanjom „Sapiski ochotnika" (Hajnikowe sapiśi). Turgeněw wopiśuje w tutej knihi rusku pśichrodu a ruski lud wérnje a śwérnje z hłubokim sarcźucjom i potłóczowanymi. Ruśi burśi lud běsche tehdy hišcźe z njewolnikom swojich knjesow, i kotrymž wobtłamdźeše jo kaž i kóždym druhim knjeźskim wobžiwdstwom. „Hajnikowe sapiśi" pokajowachu na pśichinarodźene dary a wubjerne jadro potłóczowanych, njesćěśkanych „muzikow" a sćinichu teź kejzora Aleksandra II. a jeho schlachotniscich radnikow na nich zedźiwe. S wustrźědkom toho běsche zdźěwjenje roboty a njewólnistwa w lěcze 1864.

S „Hajnikowych sapikow" wubrali śmy sa nasch cźasopiš „Wężina kuczina", ſ kotrejež pósnawamy, kak Turgeněw cźuje i pśichrodu a i wutrobu a myślemi robocźańskich dźěcźi, a kajke kšaśnosće w nich namaka. Schćerina drěmajeze pusty, pašaze jo w njej konje, kóždy potajny schepot, kiž njeśe jo k śiuchu hólzow, wokoło wohnja straszowazych a kiž wubudźa w jich dusći pschimźerkowe pschedstajenja a dopomnjeńca na podawki, pak wot nich samych naihonjene abo wot druhich słyschane, posticźachu Turgeněwej maćiznu k wobrazam njewotrunanych barbow. „Wężina kuczinu" sda so nam, so je śpisowaćel pośtuchał pschi samej wutrobje pschirody.

Druha wośobna kniha su jeho „Bažnje we prosy".

W njej pokasuje w krótkich rysach, kak wón sam ihladuje na žiwjenje, na pschirodu a ludźi. Jako pokaski pschinjesemy ſ nich „Rosmołwu" mjeś dwěnaj hórschimaj wulkotnikomaj, „Finisterre arhornom a Knjezom". Wulkotnosć a njedostupnosć pschirody ſ wón su jenoj ſ někotrymi śtowami pschećiwno nicjomnosći a bjeswažnosći cźłowjeka wótrje postajił, ale wonej sawostajitej w cźitarjowej duschi mócny sacźišćacy bjesstúnczneje wěcznosće. Djenja wschak hora Knjezna njeje hižo wjazy njedostupna, dokelž na nju wjedźe żelesniza horje. —

Cźuciwa, spravna a prosta jeho powaha pokasuje so nam w „Jakmožni", hdyž pschedstajia nam powdnotu a kraśnosć wopomnitwosće a dobuczenja. W powźiwańcku „Wozpula" spomina, kak je hižo we swojom dźěcźatstwje nawotknył, swérjata lubowacz a njerjedźawschi njerozsitkowacz jich krwje.

W posdźišchich swojich wulkich dźełach (Semjanske gnězdo, Nanojo a dźěcźi, Rudin, Kur a dr.) je wón jenak cźestnje, smužicze a wumělsky narysował zyle swoje runocźasne žiwjenje w Rusku, a to w towarstwnosći semjanstwa, sastojnišiwa, revolucźneje młodosće a burskeho ludu. W nich pokasuje, hdze ma narod jeho hicź, pśeze cźoż je wusnam Turgeněwa za Ruskow hišcźe wjetšchi. Sacźuwnjeż je bóle w zuzbe žiwej hyl, hdyž je je śpschesełenej swójbu dźiwadłowjaceki knjenje Biardotowy jěsdźił, to tola jeho wutroba bjesche a cźuješche je žiwjenjom jeho krajanow w domisnje. Njeběsche ważnischeho podawka w Rusku, so by Turgeněw mog nim njeměźał a wo njom so njesajimował. Sćawny doma a we wukraju wumrě we starobje 72 lět 1883 w Bougivalu pola Parisa.

Kak pos wšo wuslędźi a wučušli.

Pschekupjej Jeremejej Babtinej bě nęchtó schupowy kožuch pokradnył.

Tón ho dreśeśe, pschetoż schtó by njewěrił, so tajkeho schwarneho schupoweho kožucha njeby schkoda była.

„Tón kožuch běsche jara doby, měschczenjo," wón rjekny. „Njech mje teź pjenjeju płaći, ale ja wschak tohó njedočzinka lepju. A do hrajcy dha jemu pluńcźu."

A Jeremej Babtin da śej ſ kriminalneho wotdźeleńja śtdźeneho pśa pschinicź. Pschikhada wožoba w cźapcy, we wobwijatuch žwilhźelnjach (Wickelgamaschen) a je pśom. To je tajke pśyczíšło, brunak ſ tónczojtej tlamu a njesympatiske śwérjo.

Tón cźłowjek pokasa na próh, scźini „pś" a dźešche do boka. Poś cźuchaschе do wétra, pohlada na wokolostejazych (to ho tola wě, so bě ho tu lud sběžał), a dże runjewon na Fjokłu ſ cźišku 5 a cźuchoze po jeje drasce.

Zona ttócźi ho do sady cźrjódy, ale poś dże teź sa njej, hrabnje ju sa šuknju a hižo njepuscźeći.

Tu wona ho swjeże psched agentom.

„Haj", wona powéda, „ja sym nuts padła. Wischeho ho wusnaju. To trjecźi, pjecź bowom drodźi mam a teź pschiprawu sa domjazy palenz. Wischo to leźi w kupjelni."

Wy bystcźe tych ludźi widźeć dyrbjeli!

„Schtoż kožuch naśtupa", wona praji, „wo tom ja nicźo njewém, ale to druhe wšcho trjecźi. Wśmicze mje ßobu na kommissariat . . ."

To ho wě, so ju ßobu wsachu

Sabo wja polizajsti jednacźel pśyczíšło, saho scźini „pś" a da jemu bźeźeć. Poś ho roshladowasche, cźuchasche ſ nošom do powětra a dźešche runu méru na sarjadnika domu.

Tón wschón sbłędny a padje na wobliczo.

„Swjasajsce mje, měschczenjo", wón rjekny, „spukajsce mje, ludźa! Ssym pjenjeju sa wodu sbérał a je k spokojenju swojich šiamźnych žadosćow pschetrjebał."

Ssamo ho rosumi, so ho podruźniaju na sarjadnika walichu a jeho wuwjasachu. A pśyczíšło dźešche mjes tym k měschczanej ſ cźišku 7 a wjeśka jeho sa chołowu.

Tón wobłędny a padny psched ludom na kolení.

„Wodajsce mi", wón rjekny. „Ja sym we swojej dźěcźatskej knižzy licźbu léta wuporjedźał. Ja schamawz bych dyrbjał po prawnym we wóśiu knježź a wótcźinu sakitowacź a město toho łyndu w cźišku 7 a wuźiwam milionowu mós a druhe kommunalne pschiprawy. Swjasajsce mje!"

Ludźo ho samychu. „To je tola dźiwny poś", pschi šebi myślachu. Pschekupjej Babtinej sastupischtej ho wocźi je śpjacy, wón dże k jednacźelej a dawa jemu pjenjeju.

„Dźi je swojim pśom k cźertej", wón praji. „Dundyr wjak mój kožuch . . . "

Ale hižo tu poś je. Steji psched pschekupzom a wjechiuje je swojej grawocźiwej wopuschku. Sawołany Babkin skocźi w stronu, a poś ja nim. A cźucha na jeho gumijowych cźrjijach.

Wón šblędnje a saitona: „Bóh prawdu widźi", wón praji. „Ja sym pśyczíł žyn a njetkmanik", wón rjekny. „Tón kožuch dozgła mój njeběź, žyn jón swojemu bratrej pokradnył."

Tu ludźo roscźěkachu. A poś mějesche nęchto sa dźěło. Kohoźkuli brabny, tón posałta a ho wupowéda. Jedyn běsche sjawne pjenjeju pschěhrawał, druhi swoju lěpschu mandźelsku polojcźku je żeležkom pschewochlował, tśeśi ho wujna wo nęcźim, schtoż ho tu napitkacź njehodźi.

Ludźo cźěkachu. Dwór ho wupróżni. Jenoż poś a jednacźel tu wostaschtaj.

Tu stupi ho poś k njemu a mjercźi wopuschku. Jednacźel šblędnje a padnje psched pśom na semju.

„Roskulkuj mje, měschczano", wón rjekny. „Ja dosławam tśi cźerwonyp pśyczeje razije sa tebje, a dwaj pśeżerju sa žebje!"

Schto je ho dale stało, to ja niewém. Ja cźinjach mjenujzy, so bale pschitźedźech. Michał Joschcźenko.

Strowotnistwo.

Kak waźny je dobry spar.

Cźěło a duscha śej po dźeńsim dźěle śprózneje a wucźerpanej, a tohodła trjebamy wotpocźink. Najlěpschi wotpocźink je spar. Kak dołho mamy spacź, to saleži na starobje. Nowonarodźene dźěcźi spja 12 hodźinow, schulske dźěcźi 9 hodźinow, dorosćeny cźłowjek 8 hodźinow a stari ludźo 6 hodźinow.

Schulskim dźěcźom abo ſudowazym wot 9 hacź do 15 lět ho njesmě cźaš spanja wotorhowacź abo někak pschikrótkicź, a to tohodła, dokelž runje w tutym cźasu najwjazy rostu. Najwjazy cźłowjek w nozy rośće, hdyž

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

Předsłowo.

To so wě, zo so hižo dawno do předka wjeseliš, hdyž ći cuzba kiwa, a to teź dyrbi tak być; ale to je ći z wjeselemi tak, kaž hdyž jabłučina kéžeje. Sto jich to tola kćeničkow zwotpada, a kak mało je druhdy jabłukow! Něchtož-kuli sej mysli, zo tola ničo rjeńše być njemóże, hač po żeleznicy prawje daloko jěć, cim dale cim lěpje. Kak krasnje dyrbi to być, nimo wsow a městow, přez zelene zahony a émowe lěsy leśeć, přez hłuboke doły a wysoko hory, nimo błyšćatych rěkow a žołmjatych jězorow khwatać, khwatać skoro kaž ptačk. Stóž je tajkeho měnjenja, rěći kaž slepy wo barbje, kaž hłupy wo mudrosći. Zwopředka wězo wulkej woći činiš, dokelž pospochi něšto noweho widźiš, alo bórzy sy so nahladaš; duch je nasyćeny a njekedźbuje na ničo wjacy, a hdyž sy k wotyknjenomu kóncej dojeł, je ći, kaž by ze sona wotućił. To so wosebje tym tak dźe, kiž su na prěji pućowanju.

Wšelke a wjele powućaceho mohł hišće prajić, chcu pak radšo to a tamne při składnosći do nastawkow sobu zapleść, kiž so pod zhromadnym napismom „Na dalokich pućach" wozjewja.

*

Do Tersta a Krasa.

W lěće 1913 so z jenym přećelom do Tersta (Triest) puśićch. Runjeż ze spěšnym cahom jědźechmoj, kiž bě za pućowarjow wosebje hromadźo zestajany, smój tola 28 hodźin pospochi w żeleznišim wozu sedźałoj. Płaćizna bě wosebje poniżena, a je po prawom směšne prajić, zo sym wot Drježdźan hač do Tersta a zaso domoj jenož 27,50 hr. płaćił; dokelž pak bě cah dołhi a nimale 400 ludźi sobu jědźeše, żeleznica derje na swoje pjenjezy přińdże. Cźtóż chce tam dźensa dójść, budże dyrbjeć wjele, wjele wjacy płaćić, o změje nimo toho ducy po puću wjele wušparanja, kiž přiedy njebě.

Wot Drježdźan jědźechmoj přez Freiberg po cyłych Rudnych horach hač do města Hof, kotrež je hižo bayersko, wot tam přez wulku bayersku runinu, kłětro wostudły puć. W Regensburgu wjezechmoj so přez Dunaj (Donau), kiž je tu rjana śěroka rěka, njebě pak žaneho łódźniskeho wobkhada na njej widźeć. Při Dunaju je z wobeju bokow zaso něšto horow, nic wysokich, a na jenej widźiš nazdala wulke běłe twarjenja, kaž hród, to je tak mjenowana Walhalla, założena k česći cyłeho němskeho kralestwa a poswjećena k čestnemu wopomnjeću sławnych mužow, kiž su wulke wěcy dokonjeli a wo wóteny kraj wjele a wulkich zasłužbow měli, kaž na př. kěžor Wilhelm I., Bismark, Moltka atd. Wótceny kraj chce jich teź po smjerći česćić z tym, zo jich do běłeho marmora wurubanu postawu na česćne městno we Walhalle staji. Na wosebitej żeleznicy móžeš hač k hrodej dojeć; w tu khwilu pak drje je tam khětro cicho, a wrota su zawrjene, najskerje na dołho, přetoż kaž so zda, w zrudnym powójnskim času w našim wbohim kraju ani jeneho muža wjacy njeje, kiž by sej tajku česć zasłužił.

Z hórkow wujéwši leśeše ćah přez druhu wulku runinu, zaso wostudły puć. Rjeńše hakle poča być, hdyž so po dołhim času nazdala wysoke Alpy pokazowachu, sněhběłe wjerški. Haj, to bě tola něšto cyle hinaše hač naš Čornoboh! Hdyž bórzy w Solnohrodze (Salzburg) pozastachmy, njeběchmy wjacy w Němskej, ale w Rakuskej (Oesterreich); tu wopuśićchmy naš dotalny ćah a dźěchmy přez cło, ale cłonicy jenož stejo na nas hladachu. Potom załězechmy do rakuskich wozow, a bórzy nowy ćah dale jědźeše. Wot jow so rjeńša połojca našeho puća započa, přetoż nětk jědźechmy bjez přestawa přez rjane, wjeleslawne Alpy. Hory, kiž tam wuhladachmy, njejsu drje tak wysoke kaž Tirolske Alpy, w kotrychž běch hižom dwójcy pobył, ale teź na puću wot Solnohrodu hač do Tersta so ći tak wjele noweho a rjanscho pokazuje, zo so pozdźišo na wšo wjacy dopomnić njemóžeš; duch wospórcni a njezamóže to wšo předźěłać, štož kaž we pol sonje na stajnosći nimo njeho leći. Cara, po kotrejž jědźechmy, mjenuje so Tauernska żeleznica, dokelž so dołhi kruch mjez wysokimi horami wije, kiž Hohe Tauern rěkaja. Sym po wjele żeleznicach we wšelakich krajach jězdźił, to pak njejsym nihdźe widźał, štož na Tauernskej. Tak mjenowana Brennerbahn w Tirolskej je wěsće teź jara rjana a zajimawa, ale pornjo tamnej dyrbi so zhubić. Tajku żeleznicu twarić hobrske hromady pjenjez žada, a to hišće je poprawom to najmjeńše. Ale što je dźiwjeski duch myślić a wumyślić dyrbjał, kak wjele inżeněrow a twarcow měrić a ličić a sej hłowu łamać měli, předy hač móžeše so z twarjenjom započeć, ujeje k wěrje podobne, to móže jenož trochu zapřimnyć, štóž kedźbliwje po njej jědźe a widźi, z kajkimi wobćežnosćemi su tam wojować, kajke hobrske zadźěwki přewinyć dyrbjeli. Zwjetša je żeleznica po dołach twarjena, kotrež pak su husto dosć jara wuzke, a w kóždym dole šumjata rěka běži, kiž je často polna zawinjenjow. Tuž je tam z hromadami mostow, a to su druhdy tak wysoke, zo je hrozno, z nich dele hladać. Při torhacych rěkach pak so teź čara twarić njehodźi, kaž přez našu runinu; pěsk tam sypać njetrjebaja a teź njemóża, za to pak dyrbja při wodze sylne a husto dosć wjele metrow wysoke murje twarić. Přetoż hdyž w naléću na šibjeńčnych horach z čopłym połońšim wětřikom sněh nahle taje, kotryž tam zwjetša pjeć a wjacy metrow wysoko leži, potom so kóžda rěčka do torhaceje rěki přeměni, tuž bychu so pěskowe nasypy hnydom podměle a zhubile, a murje dyrbja hłuboko założene a twjerdze twarjene być, jeli zo dyrbja we wodźinym dźiwim torhanju a mócnych nastorkach njekhahlacy stać. Často pak teź tajki doł njejapcy spadnje, to pak żeleznica njemóže sobu činić, přetoż ta dyrbi po możnosći stajnje w jenakej wysokosći jěć. Tuž so njehodźi hinak činić, hač zo so do hory zarězuje, to pak so tam tak lohko njećini kaž na našich horach. Sto to hižom wušparanja činješe, hdyž so na wotwiskach Čornoboha nowe puće twarjachu, a što bě to dźěła, hdyž dyrbješe so na hornim boku wotrywać a na delnim nasypować a kamjeńna murja stajić, a to so wšo bjez murjerjow činješe a bjez wapna (Kalk) a pěska, trjebachu jenož z něšto wustojnosću kamjenje na kamjenje klasć. W Alpach su hory cyle hinaše, wjele wyšše a nimo měry nahłe, skałojte boki steja runje kaž sćěna abo su přewisowate; tam so njehodźi prajić: To je kaž by na třěchu šło. Tuž móžeće sej myslić, kajke dźěło so tam čini, a kak to do pjenjez pada, żeleznicu po horowych skloninach twarić. Hdyž ju nazdala widźiš, zda so ći, kaž by na skału přilěpjena była, tu khwilu pak je do njeje wurubana.

(Pokračowanje sćěhuje.)

ſpi. Mnoſy ſu pſcheſwědčeni, ſo cžłowjek rano wjetſchi ſtaka hacž je ſo wjeczor lehnył. Kaž ſo praji, je cžłowjek po wſchědnym dźele wjeczor wo něſchto krótſchi. W nozy ſo potom ſaſo wuruna. To ſu mnoſy ſe ſprawnym měrjenjom dopokaſale.

Sa ſpar ſamotny mamy ſebi ſpomjatkowacź. Najlepſchi cžaſ k ſpanju je wot wjeczor 10 hodź. hacž do rano 6 hodźin. Stare pſchiſłowo praji: „We 9 hodź. do ložа, w 5 hodź. ſ ložа!“ Loža njeſtajecže ani ke kachlam ani k woknu. Pſchi woknu a pſchi khachlach wſchudže wětr pſchedúwa, ſchtož ſpjazemu wadźi. Nihdy tež njeſpicže we ložu na poſlelſchcžach. Ssu pſchejara cžopke a tak ſpjazy ſeſkakuje. Poſlelſchcža ſo pod žobu ſu tež pſchejara mjeſke, ſchtož tež njeje ſa cžełko ſtrowe. Najlepje ſpimy na ſkomje. Prawo ma ſo ložo ſtajnje derje pſchewětrowacź. Je-li ſo hnydom ložo poſcžełemy, dha we ložu wſchelaki hubjeny powětr wſotaje. Loža ma ſo rano najprjedy wuwětrowacź. Jenje nimamy měcź w nozy hłowu ſpody poſlelſchcža. W lěcže mamy ſo pſchikrywku (Decke) wodźewacź. To je wjele ſtrowſche hacž ſ poſlelſchcžom. Njewužiwajmy tež pſchepołne poſlelſchcža.

Spacź mamy ſe ſawrjenej hubu. Tak njeſmorcžimy. Tež njetrjebamy ſo bojecź, ſo takle ſchkódne nakažliwiny poźeramy a ſo nam ſchija wulkhnje. Pſched ſpanjom mamy ſebi ſtajnje wuſta ſwopłokowacź, ſo hychu nam ſbytki jědźow we wuſtach njeſhnike. Tež nimamy nicžo jěſcź, prjedy hacž lehnyć ſe dźemy. S tym ſebi ſołdź kaſymy a mamy w nozy hubjene ſony. Wjecžerjecź mamy 2 hodźinje pſched lehnyć hicžom. Njekładźmy ſebi też ženje pſchi ſpanju ruzy pod hłowu, tón ſ tym cžeſaju płuzam wadźi. Połoženje cžełka ma ſo w nozu měnicź. Jenoż ſnak leżecź też njeje ſtrowe. Se tym wadźimy ſołdźej a cžrjewa ſo cžiſchcža. To njehowi cžuwam. Spimy-li na lěwym boku, dóſtanjemy cžaſto pola wutrohy bolenje. Też płuza ſo ſpi tym tłócža.

Najlepje, hdyž ſpimy na prawym boku. Połnokrejni njech maja hłowu wo něſchto wyſche. Khudobrejni maju niſko ſpacź. W lěhańſkej komorje ma być 12—15 ſtopnjow po Celſiju. K ſpanju mamy wulku kedźbliwoſcź ſłožicź. Spimy dźe tſechinu žiwjenja.

Tak bórſy hacž wotucźimy, mamy hnydom ſtannycź. Najwjetſy wadźi cžuwam raniſchi ſpar abo ſanka raniſche leſenje we ložu. Wołebje doroſcžanych hólzow nimamy rano dołho we ložu cžerpjecź, dokelž cžopkota ſahrěteho ložа hori jich njewuwitу organismus a budźi ſ tym jeſnu wobraſnoſcź, ſchtož ma cžaſto njekhmetne ſtrowotne a cžiſtotne ſcžěhwki.

Parna kupjel.

Tak mjenowane parne kupjele we ložu cžaſto derje ſtutkuja, wołebje pſchi bolenju ſubow, žołdka a cžuwow. Zyhel mamy w khachlach wohrěcź a na to do wody kamiſkowego wotwaru połožicź. Na to wośmjemy zyhel a ſawijemy jón do łapow a połožimy jón do ložа. Woda ſo ſ njeho wupari. Khorehо połožimy na to do ložа na zyhel. Bołoſcže bórſy popuſchcža, Pſchi ſubach bolenju ſwjaſamy ſebi zyhel na ližo a ſo lehnjemy.

Přilopk.

* **Ruſka wjeſ ſo wotpaliła.** Njedaloko mórſkeho brjoha pola Cžity je ſo wjeſ Iwanowka wotpaliła. Woheń ſnicži doſpołnje 43 twarjenjow. Też cžłowjekoju ſu w płomjenjach žmjercź namakali. Woheń naſta, dokelž w jenym domje ſ petrolejowej lampu doſcź pſchedhładniwje njewobhładžachu.

* **25 wołobow ſo ſ mjaſom ſajedojcžiſe.** W domje ſa nježenjenych pſchi Wendelſkich wuhlowych podkopkach w Herringenje w Hannoverſkej nědźe 25 wołobow na ſajedojcženje ſ mjaſom ſthori. 14 wołobow dyrbjachu do Homſuſkich khorownjow dowjeſcź. Sthorjeni ſu ſo po ſdacju ſe ſkažennym ſwiniazym mjaſom ſajedojcžili. Po lekarſkim wuprajenju ſajedojcženja pola wſchěch ſthorjenych njejſu ſtrašne.

* **W Cžornym lěſu žněh taje.** Mike wjedro poſledních dnjow je tež Cžornemu lěſej tacže pſchinjeſło. Rěki ſ połodniſcheho dźela Cžorneho lěſa wuliwaju ſnine wody do hornjeho Rheina, ſo w nim woda žylnje pſchiběra. Snyſne deſcže ſu tež ſ měſtnami hižom ke powodźenjam dowjedle. Zyły Cžorny lěſ je nětk bjes žněha. —

* **Słaženi zyganjo.** W měſcže Burgas w Bołharſkej dyrbjachu po poruczniſoſći wyſchnoſcže ſłaženu kruwu doſrěcź. Zyganjo, kotſiž njewědźachu, ſo bě ſłoſco na ſłaženoſcź ſthoriło, wuhrjebachu kruwu, hdyž bě ſwonka města ſahrjebana, a wuhotowachu wulku hoſcžinu, na kotrejž ſo zyła zyganſka gnuſna wobdźěli, nědźe 240 žonow, muſow a dźěći. Sſowjedeń porjeńſchichu ſebi ſ zyganſkimi ſpěwami a rejemi. Jako běchu zyganjo pſchi najrjeńſchej ſabawje, dóńdże na wyſchnoſcź powěſcź wo ſatſelenej ſłaženej kruwje a jeje wuhrjebanju. Wyſchnoſcź wuhóńła hnydom žylne polizaiſke wotdźělenje, kiž zy'e zyganſke lěhwo wobſtupi. Mjes tym pak bě hižo 123 zyganow a zygankow wot kruwjazeho mjaſa jědło. Pola wſchitkich tutych woſobow ſo žylne ſnamjenja ſłaženoſce pokaſowachu. Policija je jdźela ſaja, ſ dźela do wſchelakich khorownjow dowjeſy, hdźež je 20 zyganow hižo na ſła'enoſcź wumrěło. 70 zyganſkich pžow, kiž ſu tež wot mjaſa jědle, ſeſatſelachu. Wyſchnoſcź ſcžini krute naprawy, ſo žo khoroſcź njeby na dalſche wobydlerſtwo pſchenjeſła. Zyły zyganſki dźěl ſo wot města wotſamknu.

Hospodarski rozhlad.

Sſrjedu 13. haprleje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,214	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,461	100 čeſkoſł. krónow	12,474
10 ſwajc. frankow	81,05	100 franc frankow	16,50

Berlinſka burſa pokraczowaſche wczera dale w ſkruczowanju efektowych kurſow. Na kónzu ſaſtupi wźſte ſeſkabjenje. Na wikach ſ rentowymi a dołžnymi liſcžinami wośta wobrot dale ſnadny.

Produktowe wiki wczera wjele noweho njepſchinjeſecžu. Wobrot wośta ſnadny. Kupzy a pſchedawarjo wotcžakuja, kak ſo płacžiſny dale wutworja. Płacžiſny ſo pak ſ zyła njepſchemenichu. Wczera łacžeſche zentnar

w Berlinje:

pſchenicy 13,35—13,55 br., rožki 12,45 hr.
hacž 12,70 hr., nałkitnjeho jecžmjenja 9,60
hacž 10,25 hr., wowſa 10,40—10,80 hr.,

w termińowym wikowanju:

ſa meju: pſchenicy 12,20—14,18¼ hr., a
rožki 12,82½—12,83¾ hr.,
ſa julij rožki 12,42½—12,50 hr.,
ſa ſeptember: pſchenicy 13,06¼ hr., rožki
11,32½ hr.

Na pſchedaż

Libjała 20 Lehmann we Wujezku pola Lubija; w Darinje cžo. 8, w Khelnje cžo. 21.

Kolo žonjaze, Heinrich we Wujerju; honjetſke w Sſmjeczežach 25; motorſke w Korſynju, Hórſka haſa 40.

Wóz rěblowany 4-zent. w Hródku, Zyrkwinſka haſa 4 I.

Dźeržazy wóz w Budyſchinje, Wyſoka haſa 8 II na prawo; **Dźeržazy a ſtwinſki** w Budyſchinje, Bleichenſtr. 75 delka.

Sportowy wóz w Budyſchinje, Mužakowſka dr. 19 delka na prawo.

Kachle hlinjane, Schmidt w Hródku, Jägerowa haſa 4.

Proſata w Raſchowje 15, Hornja w Hornjej Kinje.

Kupicź pyta:

Koże kóſlaze Langer w Běłej Wodźe, Mužakowſka dr. 51.

Pſchiſtajicź pytaja:

Wyſchſcheho ſchwajzarja, knježi dwór w Jamnom.

Holzn do domu, dr. Haller w Mužakowje.

Pomocznizu do kuchiny, dwórniſchcžowy hoſcženz w Lubiju.

Tocžerjow a **tocžerki**, ſchkleńzowa rafinerija Moſtežky we Běłej Wodźe.

Piſtońcžu Schuſterka w Budyſchinje, Zitne wiki 30 II.

Pohonczа, Frenzel w Biſkopizach, Wyſoka haſa 3, telefon cžo. 132.

Holzu do domu „Huthaus“ w Margarejcžinej Hóžce.

Ssudnizu na pſchedawdźenje:

ſchtwórtk 14. haprleje 1927:

w Lubiju na ſudniſtwje dop. w 10 hodź.: meble, 700 zigarow, wſchelake elektriſke lampy a druhi inſtalaziſki cžapor;

w Kamjenzu w kaſarnach, 1. twarjenje, dop. w 9 hodź.: kluſowy ſtoł, ſtejazy cžaſnik, koberc (tepich), kuchinſke wuhotowanje, pižańſke blido, koži, khańſke wuhotowanje, wucžahowańſke blido, wolijowy wobraz, friſerſkej toilete, nóznej khamorzžaki, taſlata waha;

w Njebjeſcžańcach dop. w 10 hodź. wyſoki ſchpihel (kupzy ſeńdu ſo w hoſcženzu);

w Mikoſcžańcach pſchip. w 1 hodź.: 45 kop. rožki, 10 kop. pſchenicžnu, 13 kop. wowſa, wſcho njemlócžene (kupzy ſeńdu ſo w hoſcženzu);

ſobotu 16. haprleje 1927:

w Brěſnje pola Kamjenza: 4 woknowe wokenicy, linoleum, elektr. ſehlawki, ſtejazy cžaſnik, owa ſchkła, pižańſka pſchiprawa, zinowy taler, vasy, bónczki, ſornjaze rožki, gramofon ſ płatami, bowla, raſy, cžajowe, winowe a likſrowe ſchkleńzy, kofejowe ſerwiſy, cžajowe kany, ewoje ſe łžicžkami, wobrazy, wutykane ptaczki, 30 mtr. ſkareje kolize pźineje żeleznizy ſ wuhibadłom;

w Hródku ſchtwórtk 14. 4. pſchip. w 1 hodź. pola Hilligez: 3 cžiwizy piwa, wino, kognak, likry, zigary, klamaſke twory, ſchijazа maſchina.

Konkurs

nad ſamoženjom diplomſkeho optikarja Auguſta Schmidta w Budyſchinje, Kózorſka haſa 20, jenicžkeho mężicžela firmy August Schmidt, diplomſki optikar w Budyſchinje, (woſebity wuſtaw ſa optiku a mechaniku) je ſudniſtwo wczera wutoru 12. haprleje dop. ½9 hodź. wotewrilo. Sa ſarjadnika konkurſa je Kurta Fiſcherja w Budyſchinje, nje, Wettinſka dróha 17 II, jomjenowało. Pſchipowědźenja žadańkow hacž do 9. meje 1927, ². termija 9. meje 1927 dop. ¾11 hodź., 2. termija 20. junija 1927, dop. w 11 na ſudniſtwje w Budyſchinje, ſtwa 141.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Dotalne płacžiſny ſawoſtanu, měnjenje je wotcžakowaze.

Dop. ¾12 hodź.: Jara cžiſche wiki pſchi dotalnych płacžiſnach.

Płacžizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg hewa' 100 kg. płacžizna po złotej hriwnje.

	12 4	11. 4.		12 4	11. 4.
Pšeńca	267 271	267-271	buny	20-22,50	20-22,50
rožka	249-254	251 256	woka	21-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	218-245	218 245	mórſe lupiny	14-14,50	14 14,50
naz. jačmjeń	192 205	192 205	žołte lupiny	6-16,50	15-16,50
wows	208-216	208-216	zeradella	22-25,00	22-25,00
kukurica	178-182	178-18'	raps wosuſk	15,60	15,60
pšeńć. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosuſk	19-20,00	20-20,00
rżana muka	34-3',50	34-37,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14 35	14,25	běrnj. kruški	30 30,30	30-30,80
rżane „	15,50	15,00	ſyno, 50 kg	2.55-2,00	2.65-3,10
raps	—	—	rżana ſłoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1.05-1,45
hrěch	26-29,00	28 32,00	wowſana „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Listowanje.

E. B. Cželadny ſakoń je ſběhnjeny. W tym padze ma ſo § 616 měſchcź. ſak. knihi (BGB) nałožowacź. Hdyž ſłužowna bjeſe ſwoje winy njemóže ſwoje dźěło wukonjecź, dha ma tola prawo na mſdu. Ale ji móże ſo to wocžahnjecź, ſchtož wot khorobnje każy a ſatwěrjcženje pſcheczíwo njeſbožu dóſtanje. Tuž ſcže winowaty, mſdu ſa cžaſ khoroſcže płacžicź. Wěſo móżeczе khorobny pjenjeſ ſej wotcžahnjecź.

K. F. Po poſtajenjach BGB namołwcže hiſchcže ras ſkaſarja, ſo ſej po ſwoje wobliczenje pſchińdże a je ſapłacži, a hrožcže jemu, ſo je hewak pſchepadźowacź dadże. Płacžiſnu ſemu ſobu woſjewicže, kelko traſch by pſchi pſcheſadźowanju wunjeſcź mohł. Je-li po tutym namołwenju pſcheſo hiſchcže njepſchińdże, je pſchedacže dowolene, ale hakle po jenym měſazu. To pak ma ſo pſches bérza abo hewak ſjawneho pſcheſadźowarja ſtacź, kiž ma cžaſ a waſchnje pſcheſadźowanja poſtajicź. Skaſarjej ma ſo to woſjewicź, też wunoſchk. Tón ſo Wam we wyſokoſcži waſcheje žadanki wupłacži, ſbytk ſ.ſuſcha ſkaſarjej. Pſchi pſcheſadźowanju ſmjerže ſobu hadźecź a to we wyſokoſcži waſcheje žadanki. Je-li ſo wjazy njeſadźi, pſchenđże do waſcheho ſwójſtwa a móżeſe ſ nimi cžiniez, ſchtož chcžeze.

Njemjenowany. § 2,2 ſakonja wo nahódnoſcženiſtim dawku praji: a) W Saſkſej leżane twarjenja (twarjenjowe dźěle) kóżdeje drużiny, kotrež bychu do 1. 7. 1918 natwarjene a b) nowotwarjy abo ſ pſchetwarjenjom a pſchitwarjenjom nowoſtworzene twarjenjowe dźěle, hdyž bu twarhakle po 1. juliju 1918 ſhotowjeny, dalokoż ſo ſ pſchipomozami a ſjawnymi ſrědkami njenatwarichu, podleja nahódnoſcženju. Pod dawk njepadnu twarjenja (twarjenjowe dźěle), tak daloko hacž ſu ratarſkimu, hajniſtwu abo ſahrodniſtwu ſłużicź poſtajene. § 3 praji: Wot nahódnoſcženiſkeho dawka ſu wuſwobodźene: 1. Twarjenja, kotrež ſu dźěle leżownoſcžow, kotrež ſu po § 3a abo b ſakonja wo leżownoſtnym dawku ſe 7. oktobra 1921 (ſak. kopj. 327) wot leżownoſtneho dawka wuſwobodźene.

E. L. Dań ſalétnje (verjährt) po 4 létach. Je-li chcžeze hoſpodaſkemu połoženju bożnika napſcheczo pſchińcź, dha móżeze jemu dań na dalſche ſaſtacź, dyrbicže pak pſched ſalétnjenjom ſo ſchkitacź ſ tym, ſo Wam dołžnik wopiſmo da, hdźež ſwój dołh pſchipóſnaje. Sapomwědźi pak ſo tonu, dha jemu do wotbéżazeho cžaſa ſrudniſtu poruczniſoſcź na płacženje pſchipóſcželeze. Tak ſo ſalétnjenju (Verjährung) ſadźewa.

Směški.

** **Chze wuknycź.** „Wowka“, praſcha ſo mały Jant, hdyž je pola njeje hodźinku na woppcže, „dyrbi ſo tórtc ſ widliczkami abo je łžicu jěſcź?“ — „Sſo wě, Janko, je łžicžku.“ — „Ach, wowka, to bych tola chžył hnydom wuknycź.“

** **Rospjerſchcny.** „Knježe, ekpraſcže mi tola, hacž ſym ſej ſandżeny tydźeń pola waſ poſita hriwnow pożcžił?“ „Nć.“ „Mój bożicžko, ſym tak roſpjerſchcny. Móżeczе mitraſch je nětko dźenſa pożcžicź?“

** **Khińſy generalojo mjes ſobu.** „Moji wojazy ſadaju ſebi deſchczowu pſchikohu.“ „Ale ty tola ſanych pjenjes nimaſch.“ „To dyrc niz, ale poſcžełu jich do wohnja, ſo ſo wutſuſcha.“

** **Cžiſtota.** Krótko widźazy hóſcź pſchińdże rano ſe ſwoje jſtwy dele a ſada roſhorjeny ſa hoſcžezarjom. „Do njebjeſ wołaza njeroda“, praji hóſcź mjerſazy, „hdyž ſo dźenſa mjach. bě twjelka tak maſana, ſo ſe mi w mjeſwoczu ſlepjeſche“. — „Nó haj“, napſchecziwi hoſcženzaŕ porokuje, „hdyž ſo też ſ gardinu trěžeze!“

** **Cžita myſle.** Lejna: „Wczera ſym ſ Marju rěcžała a ſmój ſo dokho roſmołwjakoſ.“ — Hana: „To ſym ſej hnydom myſliła, njeje dźenſa rano ſe mnu nicžo rěcžała.“

** **Poſtupowanje.** A.: Djeržu ſej ſwoju żonu derje.“ — B.: „Ja wo wjele lepje!“ — C.“ „A ja mam moju k lepſchemu!“

Swójbne powěſcže.

Sſmrěli: Jan Bohuwěr Fiſcher, měſchcžańſki hajniſki dohladowař na wotp. we Wujezku pod Cžornobohom, 83 lět. — Hilża Eckhardtowa rodź. Dickez w Budyſchinje. — Arnoſcht Emil Mager, wumělnkař w Trjechowach, 68 lět.

Hamiske wozjewjenje z Budyšina.

Trigonometriſke dźěła we wokrjeżu Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

Po poruczniſoſci krajneho wumělerjeſkeho hamta maju ſo wot hrjedź haprleje t. l. we wokrjeżu Budyſchkeho, Biſkopſkeho a Schěrachowſkeho hamiſkeho ſudniſtwa trigonometriſke dźěła wukonjecź, pſchi cžimż maju ſo też na dotalnych trigonometriſkich ſtazijach a na tych, kiž maju ſo nowe natwaricź, kotrež maju ſo dźiwajo na tele dźěła hacž do ſtónczenja bliſcžeho lěta njewobſchkodżene woſtajicź.

Gmejniſkim wyſchnoſcžam a wobſedźerjam leżomnoſcžow ſo tole ſ tutym woſjewja a woni ſo namołwjeja, ſo bychu ſaſtojnikam a jich pomocznikam, kotſiž wupokaſu krajneho wumělerjeſkeho hamta pokajaju, kóżdy cžaſ dowolili na ſwoje leżownoſcže ſtupicź a zurkwinſke, hrodowſke a wuhladowe wěże ſa wobkedźbowanja a poſtajenje wumělenjeſkich ſignalow a po móżnoſci jich dźěło, kiž ſjawnym ſajimam ſłużi, na kóżde waſchnje podpjerali. —

Schtóż wumělerjeſke ſignale pſchemeńja abo wobſchkodźi a triangulazijſke kamjenje, ſtołpiki abo katy wobſchkodźi, kiž maju ſo pſchezo a njewobſchkodżene na ſwoji měſtnach woſtajicź, ſo ſ pjenjezným khłoſtanjom hacž do 150 hriwnow abo ſ jatbu hacž do 14 dnjow khłoſta, dalokoż po němſkoſtatnej khłoſtanſkej knihi cžeſche khłoſtanja ſaſłużene njejſu.

W Budyſchinje, 11. haprleje 1927.

Hamtſke heitmanſtwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. pr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 88 — Budyšin — Štwórtk, 14. haprleje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Čicheho pjatka dla wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ sobotu připołdnju.

Francowzoso přećiwo wolbronjenju.

Francowzoski swonkowny minister Briand je wutoru jenotliwym pósłanzam Crewnu do dołhotrajaceje audienzy přichjał. Tomule rozrěčenju so wulka wažnosć přichpisuje. Najprjedy je so wo **podawkach w Chinje** rěčało, kotrejž fu zwłaszcza nastupace prašenjowe, wobaj krajej w najwjetšej měrje zajimowazych, rozwile. Dale je so Briand z Crewnu wo přichpadach w Genfskej wotbrońenskej konferency rozmolwjał. Won je na drobnje francowske stejišćo w jawadnym prašenju rozłožił a spytał podłoh namakać, na ktrymž by so mohło dale jednać.

Nowiny „Figaro“ Briandowe rozrěčenje z jendźelskim pósłanzom rozpominajo pišeršiwo dalšnim přichiwolenjam Francowskeje we wotbrońenskim prašenju proleśnja. Dopominaju na to, so je přched nětkotrymi časami jedyn wusnamny francowski statžan rjekł, so je wotbrońenje jenoź hóń a to ity hóń (!). Dale zwoji cytarjow na to kedźbliwy cźinja, so ma so wotbrońenje Němskeje jako „bluff“ wobhladacź, kotrejž móże Francowzowu do najwjetšeho strocha přichinjeć, jeli so bychu so z tehole podawčneho wotbrońenja praktiske wobsamknjenja za powšitkowne wotbrońenje wotwodźale. Na kónzu nastawka, kotrejž je jedyn njemjenowany francowski diplomat napisał, so francowske knježerstwo přched wólbu staji, pak bjeśstrašnosć kraja schlitacź pak na jendźelsku radu pohladuje. Na poslednischim padźe, spisarźel praji, **njemohła so Francowska wobhladeršeje wójny zmjerjeć**, a němski nawal dyrbjał so bórzy wotzakacź.

Wjazy wobschudźerjow z banderolemi zajeli.

Hamburgska kriminalna policija je nětkotre wobchady zajała, **na kotrejž tuhaju**, so fu so přchi wobschudźenstwje ze zigaretowymi dawkowymi banderolami wobdźěłuje. Mjes zajatymi je mjeńcejčella zigaretowje fabriki Gerdami, Schumacherowa, kotraž bě hižo ros zajata, tola so zaso z jatby puschćiła.

Zadyn bisum wjazy mjes Awstriskej a Czěskoslowakskej.

Czěskoslowakski pósłanc we Winje je wutoru spóźnił, so w blišćhim cźasu wo wotstronjenju wisa w nuzowanje-ich pałach we wobchadze mjes Awstriskej a Czěskoslowakskej jednacź pócźnu. Bisum so najskerje wot końca tehole léta njebudże wjazy zadacź.

Litewski sejm so rozpuščił.

Litewske knježerstwo je njedawno sozialdemokratiskeho šejmskeho zapósłanca dr. Pajaujisa zajeć dało. Litewšti šejm je zadał, so bychu zajatemu šwobodu dali. Sejmowy wubjerk, kotryž je Pajarisowu naležnosć přchepytał, je wutoru w šejmje wojźewił, so fu Paujarisja z njeprawomi zajeli. Ministerski president Woldemaras napischeći we ménjenje zastupowarske. Ludowi sozialistojo po debacze namjetowachu, so by so knježerstwu njedowěrjenje wuprajiło. Přchi wothłosowanju so tónle namjet z 45 hłosami přchećiwo 30 hłosam přchija. Ministerski president na to šejmowemu presidentej wukas wo rozpuschćenju šejma přchepoda, kotryž šejmowy president na kónzu pozedźenja cźitasche.

Kaž so šda, nětcźišći wójnšti minister Merkos cźišće nazionalistiske knježerstwo sestaja a, dokelž so nowowolby hischcze njeježu postajite, knježerstwo bjes parlamenta powjedźe

Dr. Noldinowe powołanje so wotpokazało.

Italšti žud je wjednika Němcow w pokodnišchej Tirolskej, dr. Noldina, **k wuhnanstwu na jenu italsku rybu** sažudźił, dokelž je dr. Noldin **za privatnu němsku** wuczbu wustupował. Wobstorźba, so je hižo přched létami spytał sdźěłarjow přchećiwo Italskej wobronicź, je so jako słowólnne přchiwkodjenje wupokazało. Dr. Noldinowe powołanje přchećiwo wuhudej je so wotpokazało. S nětkotrych hotych znamjenjow bychu sudźili, so Rom nochce politiske napischećiwnosće w pokodnischej Tirolskej přchiwótsicź. Nětko so pokazuje, so fu so i tejle nadźiju sšekali. Wobčakanje, so so krute khłostanje za Noldina, kotrehož na jenu z Liparistich kupow blisko Sizilskeje wucźerja, znajmjeńsčha połoži, njeje so dopjelnilo. —

Połske textilne dźěłačerstwo pjenježnu podpjeru ruskich bolschewikow wotpokazuje.

Přchedstajerstwo wotrjadneje organizacije textilneho dźěłačerstwa w Lodźi je tele dny wot ruskeho šwjatšeho textilnych dźěłačerjow w Moskwje dopiš dostało, w kotrymž so praji, so fu ruzy textilni dźěłačerjo šwólnivi, 10 000 złotych rublow za přchipad noweho strajka w Lodźi pósłacź. Lodźiska wotrjadna textilna organizacija je ruskemu šwjatšemu wotmolwiła, so bychu so kommunistojo wšcheho zakrocźenja we Połskej wostajili; přchećiwo z tym bychu połskemu dźěłačerstwu jenaź jescheńdźili.

Perć wo politicy Južnosłowjanskeje.

Ssobudźełačerjo Barlamenta „Germanie“ w Běłogradze **je rosrěčenje z južnosłowjanskim swonkownym ministrom Pericźom měł.** Minister je mjes druhim praził, so chce Južnosłowjansku je z swojimi žnjowdami w dobrych a přchećelskich poměrach žiwa być! W posledniim cźasu je **italsko-albanšti pakt** wjele njeměra w šjawnym ménjenju Južnosłowjanskeje sbudźił. Mjeńsu so mohli dodźiwacź, cźehodla je jón Italska Albanskej nanuzowała, dokelž je so Južnosłowjanska stajnje **so njeměšcźenja do albanskeho šiata** a sahady: **„Balkan balkanskim ludam“** dźeržała.

S wobstrońskej swólnjowosću, swadu z direktnym jednanjom wumnacź, je puć k měrnemu dorěcźenju namakany.

Swonkowny minister dale praji, so so Južnosłowjanska prózuje, **šprawny wobchad z Awstriskej a Němskej hajicź.** Južnosłowjanskeje stuki z tymajše staromaj fu pomyślnje najlépsche. Běłogradske knježerstwo je swólnjuje, dotalne porzěhi hischcze dale wutwarjcź wožcźe z wikowanskim rěcźenjom z Němskej. Jednanje wo tom so nadźijomnje bórzy sapocźnje.

W swišu z tutym rosrěcźenjom „Germania“ nadźiju wupraja, so Němska też z Južnosłowjanskej srěcźenje rozšišażeho šuda a přchećelstwa wobsamknje.

Nowe italsko-južnosłowjanske rosmjerjanje.

W Italskej je so wulke rosharjenje z nowym sakonjom wo wukrajanach w Dalmaziskej, w južnosłowjanskim žejmje wobsamknjenym, šbudźiło. W italskim knježerstwje we postajenju, so wukrajenjo njeješnedźa šmutska 50 kilometrow wot krajneje mjeje žaneho wobhladeršeństwa měcź, wušwojenje a potłóčenje Italcźanow w Dalmaziskej a šjawne franjenje wobsteješich srěcźenjow widźa.

Južnosłowjansko-bolharšti namjetny přchipad.

Přchi južnosłowjansko-bolharskej mjeju je so wutoru **krwawny podawk stał.** Južnosłowjanšti **wojak** bě wobronjeny **mjeju přchekročił.** Hdyž je jeho bolharska namjetna straža **namołwjała**, so by so wrócźił, je wón **bolharskeho podoficźěra** sastrělił a potom přches mjeju cźeknył. Dla **přchepytanja podawka** je so bolharska kommišija k mjeju pósłała.

Reforma wólbneho prawa za žony w Jendźelskej.

Kaž je šłyšchecź, je jendźelske knježerstwo so wutoru wo sawadnym prašenju rosšěrjenja **wólbneho prawa za žony** rosprajdźiło. Ministerski president je šrjedu w delnim šejmje wotmyślenu sakoń přchipowědźił. Nowiny píšchu, so je so wólbne prawo za wšche přches 21 lět stare žónše wobsamknło. Jeli so je tomu tak, so šnadź wjacy dyšli pjecź milijonow nowych wusmoleńkow přchi blišćhich parlamentiskich wólbach wobdźěli. Politiski dohaj nowehu sakonja njemóže so dowidźecź. Přchehde wšchem šuńża we přchichodźe politiśy njewobliczonne elementy přchi wólbach wjetšchi wliw dyšli dotal. Kóžda strona wšeho wočzakuje, so žónše hłoży jej přchipadnu.

Mile wužudy w schpanišim prozesu dla wojeršteje wjelepřcherady.

S Madrida so powě: Prozeš přchećiwo naschkarjam schpanišcheho šyndikalšeho šamóstwa je 4. junija 1926 je so skónčił. Stareho generala Weylera su wuwinowali. Generala Aguileru, nehdušcheho wójnšteho ministra, su **k šastwu na sedźo mježazow** šazudźili. Druhi wobškorźeni šastwowe **khłostanje po 2 hacź 6 mježazach** dostachu.

Wójna w Chinje.

Generalny štrajk w Shanghaiu.

W **Shanghaiu** je so frjedu rano generalny štrajk zapocźał. We wukrajanšich šydlesedźach zamych nětkole wjazy dyšli 60 000 dźěłačerjow štrajkuje. Roshorjenje chinešcheho wobydlerstwa je hižo wobroježy charakter nabyło. Wojerjo, kotiž nutshodu k wukrajnym šydlesedźam štražowachu, su nuzowani byli, wjazy šalowo nad hłowami roshorjenych Chinjanow wustrělicź, **kotiž chcychu so z mozu do šydlesedźow dobyć.**

Po jendźelskich powěsćach ma so wočzakacź, so **połnózne wójsko, kotrejž so njeda sadźerjeć, Cźinkiang wobsadźi.** Kantonske wójsko je Cźinkiang hižo wopuschćiło. Chinešy wojerjo fu do jendźelskeho kantonskeho cźełma „Woodcock“ mjes Hankajom a Cźinkiangom tšełeli. „Woodcock“ je na iseńerju z kantonow a maschinišich šćelbow wotmolwił.

Wójnska rada w Nankingu.

Hławny roškazowar Kantonskeho wójska je so do Nankinga podał, a Nanking, na kotryž fu lětarjo połnóżneho wójska bomby mjetali, so wobtwjerdźuje. Wšchě **wotkrajanam** šluschaze twarjenja, njes nimi tež twarjenje Standard Oil Companije, fu so z Kantonistimi wojakami wobsadźile. Dwaj Kantonskaj šchišakaj staj do bitwy wokoło Nankinga sapschimakoj. Do njeju fu wojazy połnóżneho wójska šćeleli. Wutorom wjecźor je so w Nankingu pod přchewodźenstwom Cźangkaišheka wójnska rada wotměła, we kotrejž fu so pjecźa dalšo zahaje wobsamknjenja přchijate.

Přchiwówazy njeměr w Pekingu.

Dla sahalkeho sadźerjenja chinešeje wyschnosće, kotraž so nježdźiwajcy wšchěch protestow zapowědnje, chinešti wojakow i pódzanjiwowoho města wróżo wšacź, je wukrajenjo w Pekingu do njeměra dawaju. So so tež w derje wobhonitych kruchach z dalšchimi zapletkami liczi, je z teho špótnacź, so fu zona amerikanskeho pósłanca, Maca Murraya, a žony wšchelakich wyšokich diplomatow wutoru do Tientsina wotšłe. W Tientsinje fu hižo wšchě hotele połnje wobhadźene a dokelž fu tež na wšchěch po planje jězdźazych łódźach wšchě měsina wobsadźene, so z tym licźi, so wschelake knježerstwa za žwojich staczanow wožebite parne łódże najimaju. Pódla teho je powědanje pożłnja, so wukrajne mócnarstwa spytaju, runje kaž w Shanghaiu wjetšche wotdźělenja wojakow na kraj wuložiźcź, a město k sakitanju přchiprawicź.

171 wójnšich łódźow w Chinje.

W tu khwilu 171 zuzych wójnskich łódźow z 8 admirałami w chinešich wodach šteji. S tutych łódźow je 76 jendźelšich, 78 japanšich, 30 amerikanšich, 10 franzowšich, 4 italšte, 1 schpanišku, 1 portugalsku a 1 hollandsku. Telko zuzych wójnskich łódźow njeje hischcze ženje přched chinešim brjohom stało.

Ruska a Japanska so na wójnu hotujetej.

Ruska k chinešim mjesam dźeši a wjazy wojakow woła. **We Władiwostoku pjecźa 11 000 muži hotowych šteji, we wokolnosći dalšich 18 000 muži, te kotrymž so hischcze 15 000 železnizarjow chinešeje ranšeheje železnizy přchida,** kotiž móża ju sa wojerstu słužbu trjebacź.

Japanska so boji, so bychu jejne sajimy w Chinje cźeżko šchkodowacź, hdy bychu Ruśojo do połnóżneje Chiny namałili. Tohodla je so rosgudźiła, Ruśam je **šwojim** wójskom přchi chinešich mjesach napschećzo stupicź. Hižo nětkole sarjadnišwo japanskeho wójska přchihotuje. Japanšti generalny konsul w Charbinje je wuradne pożedźenje japanšich konsulow w Mandźurskej powołał.

Sbežź w Mexiku.

Ssylna cźirkwa sbežkarjow je město Fresnillo w Zacatoaskim statu nadpadła, sjolnje twarjenja a wikowarnje šapałka a šastwa wotewrika. Nětkotrych wobhdźerjow fu šastrělili. Alarmowana žandarmerija je so wotkhadźowym sbežkarjam pušchći a je i ninu do bitwicki da. Stónčenje sbežkarjo rozcźěkachu. 22 i nich fu mórili a mnohich šranili a jaseli. Sbytk bandy je do hór šhubi.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Štwórtk, 14. haprleje.

Zeleny štwórtk.

x716 zeńdźe so kommisija k wudaću dospołneje serbskeje biblije — fararjo Dolhi z Minakała, Jokuš z Hbjelska, Běmar z Budestec, Wawjeŕ z Bukec.

Mój Jezu, kiž w tej zrudnej nocy,
Hdyž k smjerći sy so hotował,
Te płody twojej' stysknej' prócy
Nam hubjenym sy wotkazał:
Ja z twojim ludom dźak ći dam,
Zo tuto krasne herbstwo mam.

Budź khwalba tebi zaspěwana,
O lubosć, kotraž zasłuži,
Zo budźe z česću pozběhana
Přez wyšši kěrluš jandźelski!
Hdyž dom nas budźeš zawołać,
Dha chcemy česć ći zdobnu dać.

Jan Kilian.

Pjatk, 15. haprleje.

Cichi pjatk. — Wulki pjatk.

† 1740 Abraham Frencel, farař w Sunowje, slawny serbski wučenc, prěni wědomy Słowjan.

Ach duša, přewodź Jezusa
Dźens k jeho křižowanju,
Kiž swoju krej sej přeleć da
Za wšitkich k wujednanju,
Sam wot so wón a zwólniwje
Za naše hrěchi ćerpješe,
To jehnjo Bože swjate.

Pětr Mjónk.

*

Cichi pjatk.

Do jutrowneho wjeselca a radosće wjedźe zyrkwinske lěto kśchesćijanstwo do hłubiny khutnosće a žmjerće. Zyrkej žwjeći Cźichi pjatk abo teź Wulki pjatk ŕ dopomnjeću na wulki wumožeŕski skutk, kotryž je naših Sbóžnik na nopowišću (Golgacje) dokonjał. Cźichi pjatk wobhładujemy sa najwjetšicht a najkhutnišchi žwjedźeń zyłeho lěta. Na tutym dnju sta žo pśched 1900 lětami to najwjetšiche a najwyšiche w stawišnach cźłowjestwa. Swjatły a prawy Bóh, Knjes nad žwětami, bě žo jako cźłowjek na našchu thudu a ŕ hrěchami sanjerodźenu semju, kotraž běšche nětdy Boża šahroda, narodźił, so by cźłowjestwo wot tutych hrěchow a jeho pożledniżo sćěhowka, wot žmjerće wumohł. Cźicht pjatk naš hižo je žwojim mjenom k cźichosći napomina a so tuchmy na tutym wulźy khutnym dnju do žo šchli a wopomnili wopor jutrowneho jehnjeca, kotryž je sa naš pśchinjeśko, a so by naścha wutroba žohnowanje Cźicheho pjatka sacźuwała. Luby cźitarjo, luba cźitarka, my wšchitcy trjebamy tola wožebje w naśchim cźasu powschitkowneho wotpada a njewéry krutu šćatku, na kotrejž mózemy wobstaś pśchecźiwo nadběham, a trjebamy móz k wojowanju pśchecźiwo tśemu. To pak pod tśchijom naścheho Sbóžnika dostanjemy, hdyž žo ŕ dowérliwej a wérjazej wutrobu pod njón podamy. Kśchiž je we stawišnach kśchesćanstwa byŕ pśchez to šnamjenjom dobrycźa. A jenož pśches kśchiž pśchiśibźemy k dobrycźu. Hdyž pod tśchijom Khrystta putamy šwoju móz a šwój wukhow, dha pśchiśibu teź ša naš woprawdźite jutry, kiž nam lija wjeśele ,trošcht a mér do wutroby! Tak niesdajmy žo žohnowanja žwjateho Cźicheho pjatka.

*

— Wo wjedrje. Hačrunjeź . mi wječera rjane wjedro khwaśeše, je žo njenadjśijšy ŕako do maćenja dało. Nowa nišina, pola kupy Island leżaca, je nakaŕ. Schkleńza je ŕako bóle na hrośte špadła. Wyschina ŕ Atlantiskeho ozeana je bóle k połonju śtłóčena. — Juše, Cźichi pjatk, ŕkhodźa śtłónčko 5,06 hodź. a khowa žo 6,56 hodź. Mžčažk ŕkhodźa wjeczor 5,02 hodź. a khowa ža rano 5,05 hodź.

— **Prěni króć** stoji na lětušim jutrownym koncerće češki njesmjertny mištr Bjedrich Smetana na programje. Z jeho woprawdźe narodne naléžo dychacejo opery „Předana njewjesta“ budźemy słyšeć prěnju wulku ariju (spěw) „Maruški“, kotraž ma wulku wutrobnu bolosć wo to, zo mohł traš jeje „Jank“ jónu njeswěrny być, kiž chce runje nanowy dom a dwór wopuśćić a jej Božemje dać, so do cuzby nastajo. Druhi spěw je spěw z opery „Hubička“. Holčo wita při skhadźenju rańšeho słónčka skowronćka, jeho hłós napodobnjo. — Prof. Juraj Kazamek zahraje krasnu Sonatinu op. 100 wot Dvořaka, kotraž burske žiwjenje (bolosć a radosć, zamyslenosć a lohkomyslnosć) wulkotnje rysuje. Rhapsodija wot Karbalki poskići wohniwe słowakske motivy (myslički), kiž so přez zajimawy rhythmus wosebje wuznamjenja.

— **Jutrowna skhadźowanka.** Přińdu jutry, doba serbskich swjedźenjow a narodnych manifestacijow! Hódne městno mjez tutymi swjedźenjemi je sebi dobyła a wobkhowała studentska skhadźowanka. Serbscy studenći hižo skhadźowanki njewuhotuja wokoło Budyšina, hladaju swoje misije w tom, być z pioněrami serbskeje myslički we wohrożenych stronach. Tak khrobli sebi wulětuja do wotležanych wsow serbskeje hole; Hory pola Wojerec rěka nowa etappa po zaměrnym puću serbskeje studowaceje młodźiny. Jutry studentstwo tam na Horach wuhotuje swoju skhadźowanku. Nadawk přesnadny njeje, liča wopornjwych studentow je hišće přemała, ći liwey a lěni budu so zdalować, wurěčuju so z wobćežnosćemi dołheho puća a z druhimi wuškrabanymi přičinami. Kóždeho pak, kiž ma hišće skričku Serbskosće w ćele a duši, z tutym namołwjam, zo by cyle swoje mocy wěnował přikazanemu nadawkej. Kóždeho zwjazkarja chcu na Horač widźeć. A zawěsće so njezjebam, hdyž so nadźijam, zo tam teź mnohich zastupjerjow serbskeje inteligency směm powitać! Zo by serbski lud zaso nabył dowéry k swojim wjednikam, zo by serbski lud zaso nawuknył hladać z ćesćownosću na swoju inteligenću, kotraž ma wjele, wjele starych a nowych hrěchow narunać a naprawić! M. N.-N.

— **6. duchownу Budyšchiśeje Pětrowišteje wožadу,** knjes farař Paul ŕ Nerchawy pola Grimmy pśchejźydli to tele dny do Budyšchina a zacźahny do bydlenja na Hrodowšći haju 6, kiž je žo sa njeho šnowa pśchiprawiło. Ssrjedu popołdnju knjes farař Paul na tudomne dwórniśchźo pśchijźeźe, hdźež jeho jeho sastojnišan bratśa powitachu. W jeho nowym bydlenju witasche jeho zyrkwinśte prjódśtejeśtwo. Powitaŕku rěcź mějesche knjes duchowny primarius Fröślich. Druhi dźeń jutrow, pśchipołdnju 1/12 hodź. knjes tajny zyrkwinśki rada Rosenkranz knjesa fararja Paula w Pětrowišći zyrkwi do jeho tudomneho nowého sastojnišwa sapokasa. Farař Paul je žo 1869 w Dóbelnje narodźił.

— **Swój 50létny powołaništ jubilej** žwjećejśeche tele dny knjes pišmitikjaŕ Gušta Wowćeŕ w Ssmolerjej knihićiśchćejerni w Budyšchinje. W lěcje 1877 stupi pod naśchim wótcźinzom Janom Arnošchtom Ssmolerjom tehdy hišće w starej šerbšćej knihićiśchćejerni w starym Serbskim Domje do wucźby, so by pišmikitstajeŕstwo nawuknył. Jako běšche teź dźěšchi cźaš we zuibje pśchebywał, wrócźi žo šaźo do šarého lubeho Budyšchina a wénuje šwoje mózy dale šerbšćej cźiśchćejerni. Knjes Wowćeŕ je teź w žiwjenju naśchich šerbšćich towaršwow šnata wožoba. Léta dołho nawjedowaśche ŕ wulkej woporniwošću khór šerbšćeho towaršwa „Nadźije“ a nětko šťukuje jako pokładnik Swjatka šerbšćich špěwnych towaršwow. Dale je teź nětkótre špěwy šłkadby Jana Hajnzy a druhich pazmitow tomponował. Bóh žohrž nam knjesa Wowćerja hišćcźe dołho a špožcź jemu dale štrowošćź a mozy sa dźěło w powołanju a sa šerbšćt lud!

— **3. Zwingeŕska lotterija.** Pśchi hłownym cźehnjenju 9. a 10. haprleje wuhrachu žo sćěhowaze hłowne dobycźa: Premija ŕ 30 000 hr. padźe na cźišło 95 034 ŕ dobycźom a 3 hr.; 1. hłowne dobycźe 20 000 hr. na cźišło 163 147; 2. hłowne dobycźe 10 000 hr. na cźišło 478 463; 3. hłowne dobycźe 5000 hr. na cźišło 121 031. Wšchitke cźišła še škónczнej liczbu 0 žo ŕ 1 hr. wuhrachu. Dobycźeśke liśćiny wudadźa žo schtwórtk 21. haprleje.

— **Polizija wša do schkitańśeje jatby** schtwórtk rano wobšłarańśkeho khowanza, kiž bźšche je žwojeho dźěła, kiž bě jemu wocźehnjeńśki wuślaw wobstarał, cźełnył a žo wokolobrucześche.

S **Maleho Wjelkowa.** Wutoru je w Radworju a Bronju nětkdźe 20létny žuły ŕ brunej toschu wschelakich ratarjow wopytał a jim powědał, so žo stare tyšaźhriwnowśke papjery ŕ dowójnkeho cźłaša nahódnośća. Wón je žebi wot ludźi tyšaźhriwnowśke papjery pschedpołožicź dał a je žebi jich cźišła napisał a ludźi narkcźał, so žo sim hamtśke sdźelenje pschipóśćele, na kotrej banzy pjenjesy wupłaćene dóstanu a so na kóždy tyšaźhriwnaŕ 125 hriwnow špda. Jeneho ratarja je šamo narkcźał, so jemu sa jeho prózowanje 4 hriwny šapłacźi. Dyrbjał-li žuły žo nětkdźe we wokolinje pokšacź, njech žo to hnydom tudomnemu žandarmej abo Budyšchšej kriminalnej polizji wošjewi.

S **Khwacźiž.** W tudomnej dobrowólnej wohnjowej woborje wotměchu žo šaźdźenu wutoru narunanśke wólby. Sa naměśtneho wjednika šekźije pomjenowe žo towaršch Glien a ša naměśtneho hejtmana towaršch K. Kášlner. S tym žu wólby nakwólnje dokóncźene. Kk. Rüdiger a Meltka žwoje městno ŕ wošobinšchich pschicźišnow šlošišchtaj.

S **Khwacźiž.** Tudomne wojeŕśke towaŕśtwo wobšamknu we žwojim pożlednim pożedźenju, so ma žo wocźakany žwětłowobrašowny pschednoschk (na nawjecźornej froncźe) wjeśće 18. meje wotměcź. Knjes Gebauer ŕ Wulkeje Dubrawy je pschednoschk pschecźelnje pschewšaŕ. Sapocźatk je na 8 hodźin postajeny.

S **Mźrkowa.** K druhemu rasej schkodowany bu knjes ryćeŕkubleŕ major ŕ Watzdorf ŕ wotpalenjom Krawzej połneje brožnje. Wón je, mjes tym so žo w jeho dworje pilnje twari, šklad žyna do Krawzej brožnje šwojsk, tiš je žo nětko teź žobu špalilo. Tohodla žej myšla, so je brožeń nětko je šlym wotpohladom šapaliŕ.

Se **Stróže** pola Rakeź. Na wurjadnje rjanej Božej šłužbje natwarichu šo Šserbja Rakeźanśkeje wožadу šaźdźenu njedźelu **Palmarum** pschi konfirmaziji paćerśkich dźěći. Jako rano 1/9 hodźin šwony ŕ wěše ŕ rosležaneje Rakeźanśkeje wožadу kemšcherjow wótachu, běchu hižo cźerjoby kemšcherjow psched Božim domom, so bychu ša pschi konfirmaziji šerbšćich paćerśkich dźěći wobdźělili. Bohužeł wotebŕaja cźerjódki naśchich šerbšćich konfirmandow, kaj wšchudźe druhdźe, tak teź tu. Cźehodła to? Ach, naśch lud je tak liwki a šwonkowny, nětko wšchitko na tu lubu šchulu šlorka, šam pak šo wo to njeprózuje, so bychu naśche dźěći šnajmjeńšcha šerbšći cźitacź nawukle, a potom pšched konfirmaziliim wótaraju jene Kerbłke „haj“ šlubiće. Kaž hižo prajene, rjana bě Boża šłužba, hnujaze a natwarjaze bě predownje. Ow, šćari a młodźi, bjerńmy žej to k ŕ wutrobje. K porjeńšchenju Božeje šłužby bě teź wobdźělenje posawmitow kaž teź špěwanje žónšcheho chóra wjele žobu pomhało. Jim wšchitkim ša to wutrobny dźak.

Se **Stróže** pola Rakeź. Kaž šhonimy, bu tudomne ryćeŕkublo, kiž šwójbje ŕ Loebenštein nad Lašom šłuścha, še Stróžanśkej holu pjeźa na drjewowobe wikowarja Špechta w Barlinje pschedate. Kupny pjenjes wucźinja 400 000 hriwnow.

S Bukeź. Šćawne dopomnjeńśe na nadpad pola Bukeź 14. oktobra 1758 nětko šaźo wožiwja. Šswój 50-létny

Wopačnje wolila.

Powědańczko ŕ połšłeho žiwjenja.

(Stónčenje.)

Doma wša Jeŕšorkowa dźowku ša ruku. „Moje lube dźěčźo, do cźapleho hnězka žo wužydnjeśch ... A Janko je šchwarny cźłowjek ...“

„Ale, macźi, wocźaki tola, hač chże nje mńeź. Hač dotal nicźo wo tom pyt a njeźhym ...“

„Ach na tebje hłupacźła tola, ŕotra dźe je wo tom dźeńża rěcźała.“

„Wo cźim, macźi?“

„So ma na Michala łwaŕ byeź ...“

„Schto, ŕ kim? Janko tón měŕ še mnu łwaŕ mećź? To budźeśche mi pyšedy ham rjez dvórjał. Tola nětko je hižo pschevoźde. Ja žym žu ŕ Hadamom žlubiła, tón ćare žony njewjeśtu namo wjecź njeśecźele, ale žo žam napraschnje. Pśchichodnu njedźelu pschińdźe ŕ tobu porěcźeć.“

Tśi léta běchu šaśchle.

W małej chałuźy na kronje lěža bydleśche knjes Hadam Holub ŕ žwojej mandźelśkej Marušju, rodźenej Jeśorkeź. Jenož po dołhim pschecźiwenju bě macź do mandźelśtwa žwolika. A prawje běśche měła, hdyž bě pschecźiwo tomu. Młody mandźelśki wukopa žo bórśy jako njecźeźeany patron. Na rejwanśku lubju thodźeśche, jako by byŕ hišćcźe žwobodny pachoŕ, a špyta wšchudźe, hdźeź pschińdźe, lubkowanje. Wo make hospodaŕśtwo žo wot wšcheho špocźatka ŕtaraŕ njedź, ale pschewostaji wšchě dźěła wobćmaj žoŕśtmaj. Wón ŕam dundaśche we wokolnych wjach po honitwje a wošťawaśche druhdy po žyłych dnjach wot domu mnogo.

Domjaŕ měŕ bě hižo dawno ŕkaženy. Najpryedy da žo Marušja do pschošchenja. Hdyž to nicźo njepomhaśche, pokrokowaśche žwojemu mužej. Tón žo rośśkobi a hrožeśche ŕ pukami. S toho cźaša cźerpjeśche młoda žona njeleźiźy žwój cźeźki wožud. A nig doješ na tom njeśbožu, kotrež bě jej muž nacźiniŕ. Teź macź ju na pokoj njewošťaji. Se kóždej pschiležnošću wona dźowźy wumjetowaśche, so njeje žebje žamu jenož, ale teź Janka njeśbožowneho šćinika, pschi kotremž by mohła prawje špokojne a pschijomne žiwjenje wjeśeć ...

Kaŕ cźaśto wona ŕtradźu pola žotry pobу, hdyž njedź ani ŕtamaneho pjenjeźka a tuśka khlěba wjazy w domje, wo tom žiwjej žbožuju njerěcźeśche. Ale Marušja to wědźeśche, a cźaśto žydaśche pschi kolebźy žwojeho žynka a płakaśche krwawe žyły.

S nětkotreho cźaša wušta młoda žona runjewon helśke cźiwile. Jeje muž ŕtawaśche po nozach ŕtradźu a wotkhadźeśche, so by žo hałe pschi žwitanju domoj naiwrócźił. Wona derje wědźeśche, hdźe wón thodźeśche ... wón thodźeśche do kralowśkeho lěža dźiwinu kótźeź. Hnydom prěni króć bě wón žorujaze płezo žobu pschińcźinjeł. To trje bě prěnje mjažo, kiž běśche ja wjele njedźeł do domu pschińchće, ale Marušju dajeśche a duścheśche kóždźeźki dórtk w hubje. Jej běśche tak dźiwno ŕ wutrobje, jako by kóždy wokomik měł hajnik še ŕtražnikom do jśtwy šaśtupieź ...

Jónu bě žo tola šwažila, wo tom je žwojim mužom rěcźeć. Wón pak bě žo wobiždje, hrubje wužmjnjał a mćnił: „Mi wšchaŕ žadyn do paśorow njepschińdźe. Woni thodźa mi na mile ŕ pucźa. Rozhžyŕ wšchaŕ teź nikomu radźićź, žo mi do pucźa ŕtajećź ... Tajkemu želenemu kabaczkźej by to njetykło. Myślićch ŕnadź, jo mje tola tak lepja? J hdźe teź to! Ja žym mudrićchi hačź cźi pacholjo. W lěźu, we wóśtej thowanzy mam tśelbu a druhi ŕakat a druhe thołowy. A mokre šchtorńje pschekhowuju teź tak, so njemóźe je žadyn djaš namaćeź. Ně wšchaŕ, thodźa ŕtracha njemźi. A dyrbjałaš-li žo nětchto njeńśchćeźneho ŕtacź, potom maśch wopyšchźahaćź, so žym w nozy doma byŕ. Wšchaŕo ty to najšépje wěch, hdyž po žyłych hodźinach tu a tam hółźka dła ŕtawaśch ...“

Ani žłowa njeprajo, bě žona jemu pschipośłuchała. Jenož hdyž wo pschińćźahanju rěcźeśche, bě žo ŕatorhła, jako by bołoješ ju pschekłota. Tohodła dźe běśche je njedźele dołho ŕatrach ... A hižo ŕacźinwaśche, so žo jej teź to najhórśche njeźalutuje ...

Nětchto njedźeli po tutym rośrěcźowanju bě Adam we nozy woteśchoŕ.

Marušja běśche drje to pyła, hdyž wón ŕtany, ale wona žo pozhńeśche, jako by kruće špała ... Pryedy hač hewak bě wón domoj pschiśchoŕ a njebě žo hnydom do łoża lehnył, ale žwěćiku šaźwěćił, a žebi ruży kruće wobhładaŕ. Hdyž žo do łoża lěšaśche, šchepnu jej: „Ty ży ruże ŕtamka, so by dźeścźa šchła a žy jej žwěću šaźwěćiła, bdy by žo eźe nětchto wopraśchaŕ. So žym ja wšchu nóz doma byŕ, ty dyž wěch ...“

Schtwórcź hodźiny posdźišcho buchaśche žo žylnje wo wokeźu. Pschi druhim šabuchnjenju wotwoka žo Hadam a žo wopraścha, šchtó tu je?“

„Wotewrźcźe! W mjenje šakonja!“

Jeje muž hnydom ŕtany a šaźwěćeźi. Potom dźeśche runu měru w kośchli, kaiŕiž bě, so kheźe a wocźini. Tam ŕtojeśchtaj ŕtražnik ŕ hajnikom. Wonaj wobhładowaśchtaj kóždy łuśt draśty, kiž Holub še ŕtólcźka wša a žo wobleśćeśche, wobmašowaśchtaj šchkórnje a pocźeśchtaj napoślédku najpryedy jimu a potom žyły dom pschepytowaćź. Hadam bě hnydom šwopréduka pschecźiwo tomu protestował a žo praśchał, cźehodła wonaj w nozy jeho dom pschepytujetaj. Wón je žyłu nóz doma pschebywał, to może jeho žona wobžwědcźiźcź.

Šaśtojnikaj nicźo njenamakaśchtaj, šchtož by byłło podhladne, ale njedźiwajźy toho bu Holub šajaty. Wón dźe bě jeniczki, na kótrehož tukachu. W nozy bě mjenujźy dźiwjenj hajnika Strebłowa naśleźił. Wón ménješche, so bě pschi šaźnem mébjaczku Hadama Holuba po jeho postawje špośnał, haczrunjeź bźšche jeho pschecźiwnik w połnej brodźe pšched nim ŕtał. Naśajtra hałe Marušja wot žuźbodom žhoni, kajšeho podhlada dła bźchu jeje muža šajeli. Dny dołho žydaśche wona pschi kolebźy žwojeho dźešca, łamaśche ruży a wojowaśche najhórśchi bój, kiž cźłowjeśku wutrobu może rośrywaćź. Dyrbješche žwojeho muża pschieradźićź? Dyrbješche wopacźne žwědcźenje dawacź pšched žudnikom? Wupraješche-li, kaŕ je žo po wěrnošći méko, potom pschińdźe jeje muž na łéta do jaśtwa, a to wbohe małe žałko, kiž pšched njej w kolebźy leżeśche, njemźješche nana ...

wojeńſki jubilej ſiwjeczi dźenja 14. haprleje pſchi pokrej ſtrowoſcej major na wuſe. J Langen na Leipſanſkim hrodże. Wón je pokomnik kral. pruſk. majora Simona Moriza Wilhelma ſ Langen, kiž pohrjebnišćerjo ſ 2. bataillonom polka „markhrabje Korle“ pſchecziwo dźesaczawſche, kaž to na czeſtnym ponniku na Burkezańſkim pohrjebniſchczu cziſtamy. Pruſki ſtabowy pólny preſtar Korle la Daniel Küſter piſche we ſwojim „kruchu ſiwoteho wójniſcheho ſiwjenja w Schydowſk. ej wójnie“ (2. nakład w Barlinje 1791): Tu na pohrjebniſchczu da be nětk major ſ Langen ſ 2. bataillonom polka markhrabje Korle błyſchczeny poklad kruże ſmužitoſcze: Bohaty dołho dżerżeſche ſo dożoła pſchecziwo 18 njepſchecziſtelſkim bataillonam.

Se **Semilneje.** Najſtarſcha wohydleſka naſcheje wſy, wenitudoſtawarka Wilhelmina ſwud. Nowakowa ſwjeczeſche ſwoje 89. narodniny.

Z Pančic. (K Ižerjo.) Też létſa budże jutrownicku za ſta a tyſaow rěkeſ: Do Kłóſtra na křižerjow hladać. Tutón ſtary a tola wěčnje młody ſerbſki nałożk njeje w běhu létſtotkow ſwojeho wobſtaća nicžo na rjanoſci a ćeſcowności zhubił. Nawopak. Wospjet jima domoródnych a cuzych. Tuż priklwataju tu ze wſow, z Inżiſkich městow, z Drježdżan, z Linſka, z Barlina, z Khoćebuza a Bóh wě hdże jow. Zo bychu ſo tute njeſmérne čerjódy přijomnje dowozyli, budże jězdny wobkhod we ſwobodnem ſtaće Sakſkeje wjacore wozy jězdźić a to jutrownicku wot rano 3/8 z Budyſina do Marijneje Hwězdy. Hač do 1/2 budże k temu na ſedm razow přileżnoſce. Runje tak přileżna budże jězba wot Kamjenca do Kłóſtra. Wulke awta budu přede wſu čakać, zo njebychu znutřkowny wobkhod haćiłe. Kamjenčanſke budu na ladku čakać, Budyſke při kłóſtrſkej muri. Po jutrownym jěchanju po potrěbnoſći po krótkich přeſtawkach dosahace awta jězdża a tak ſo wſěm zmóžni, ſo w prawem čaſu zaso do ſwojeho domu wróćić. Awta budu na wſěch ſtacijach zaſtawać. Wosebity raz zmeje létuſe jěchanje z tym, zo žiwnoſcéř Michał Šołta (Cyž) we Kukowje k **50 razej** jěcha. Wězo je to wuznam a budże druhim wobdźělnikam přileżnoſć data, jenu k tajkemu ſkutkej zbožopřeć. Léta dołho też kantori a na 20 lět Božu martru nosy. Z dobom je létſa na 40 lět w kłóſtrſkej ſłużbje jako moleř, kachleſtajeř a mjeceř. Budźe-li wjedro tajke kaž loni, dha budże hewak čichi kłóſtr njeličeomne čerjódy domjacych a cuzych widżeć, kotřiž w čichim tutón nałożk ſerbſkich prawóteow wobdźiwaja. Wjesne hoſcency kaž też druhe wobkhody ſu na to přibotowane, zo bychu cuzych wopytowarjow we wſěm ſpokojiłe. Tuž njech nam kiwa łětſa rjana jutrownička, hdyž je ſo do njeje hubjene wjedro wuzakhadżało.

S **Kamjenza.** Na namołwjenje někotrych botaniſkich ſahrodow a na pſchenoſowanje Belaradźejſke botaniſcze ſahrody je jako botanik ſnaty žonjazy lětſa dr. med. Fiſcher w Kamjenzu puczowanje na Balkan naſtupił, ſo by w tamniſchich horach ſa ſwoiſch poručnikow žadne alpinſke roſtliny hromadźił. Puczowanje ſtanje ſo ſ hłowneho dźěła dla roſtlinu, kotraž je jara žadna a kotraž je ſo ſ botaniſtich ſahrodow zyle ſhubiła a kotraž jenoż w ſtraſchnych ſchkałobach olympiſkich horow, w kotrychž też rubjeżne zwólby hnězdża, roſcze, ſo by roſtlinu namakał a ſaſo ſamjedł. Dokelž dr. med. Fiſcher ſ wobſchérnej podpjeru tamniſchich wſchmoſcow puczuje a tam pſchewodźerjow dóſtanje, kotřiž krajinu ſmaja a rěcze wobkhuječa, k pomocy dóſtanje, ma pſchedewſcze wuhladny na wuſchi.

S **Halſchtrowa.** Prózowanja měſchczańſkeho ſarjadnikſtwa a pſchemyſłoweho towarſtwa, ſo by ſo na jeleſniſci čjarje ſ Kamjenza do Wiſkowiz wjeczor hiſchcze poſdźiſchi czah ſ Kamjenza ſapokožił, njeſmu wuſpěcha mějeć. Direkcija němſkokſtatneje żeleſnicy w Drježdżanach je ſo ſamołwiła, ſo wjetſche nowe dźěła pſchewjacz njemóże a tak też nowy czah tukowilu ſapokožiċ móżno njeje.

S **Kulowa.** Na tudomniſche ſtótne witi běchu pſchihnali 32 proſzatow, 92 kruwow, 5 jałoſzow a 27 koni. — Jutrowne próſdniny na tudomnych ſchulach ſapoczachu ſo ſrjedu 13. haprleje a ſtónčza ſo wutoru 26. haprleje.

S **Wojerez.** Jako jedyn wjeſny ſapſchah ſ města jeđźiſche, jón njeſnaty cłowjek wobkradny. Pohonċ, kiž běſche ſa ſwojeho knjeſa po wſchelake twory w měſcze pohył, ſtejeł na domojpuczu na wołu ſedżo wuſny. Konikaj pak pomału dale ſtupaſchtaj. Jako jeho trubjenje auta, kiž jemu naſpſcheczo pſchijeđźe, ſ jeho ſonjenja wubudźi, pohonċ pytny, ſo bě jeho wós wo někotre tyſy pjeczennych jerjow, někotre bleſche piwa a kaſchczik twarożka łóſchi. Wo paduchu wěſo niczo widżeċ njeběſche.

S **Wóſporka.** Měſchczańſka rada a zyrkwinſke pródſtejeſtwo pſchepodaſchtej njedźelu Palmarum łobuſtawej zyrkwinſkeho pródſtejeſtwa a wjednikej zyrkwinſkich ſlužbowanjow, knjeſej pjekarſkemu miſchtrej Lowzy ſ Wóſporka czeſtny diplom ſa zwěrnu ſłużbu, wot krajneho konſiſtorija wuſtajeny.

S **Ruhlanda.** Roshorjazy dyrdomdej měješche pón dźelu wjeczor pſchekupz Muſchter we ſwojim wobydlenju. Wón wróći ſo wjeczor ſ wułkoda a dźěſche hnydom lešnyċ. Wokoło 1/10 hodź. wuſłyſchi pod ſwojim kožom něſchto ſchrótowaċ, wón ſkoči hnydom ſ loża a ſoſwěći ſwěcu a widżeſche mjeniſcheho muſkeho pod ſo žom muleċ. Muſchter ſtoczi ruċe ſ durjemi won a ſamkny durje wot wonkach. Wón tajnje měſto połizeju ſawołaċ, bě pak kluċ ſa wrota wó ſtwje leżo wotſtaił. Jako žebi ſ druhenu wobydlerjej doma po kluċ dźeſche, wuſłyſchi něſchto padnyċ. Nutſkamat běſche ſ wotnom prěnjeho poſthoda dele ſtocził a czeknył. Muſchter ſo ſa nim puſchczi, ale njewitany hóſcz jemu tola wupjeċhny. Wón bě ſchery wobleſ wobleczeny. Tuſaja na jeneho ſ Muſchterowych ſnatych.

S **Kitz pola Miſakowa.** Njedźelu dopołdnja ſta ſo w naſchej wſy czeżke njeſhoże. Motorowy koleſaſ je Wuſtkidże chyżſche ſo ſ pódlanſkeho puċa na dróhu do Wuſtkidże winnicż, jako auto, kiž jemu naſpſcheczo pſchijeżdże, jeho koło ſhrabnu a koleſarja czeżko ranì. Snjedojeny dyrbjeſche hnydom ſekarſku pomoż pytaċ.

S **Pizna** w Delnjej Lužicy. Tu je **policija** khrobże dżin w hydlenju Erfurtez mandżelſkeju w Gubiniſkim khwatanym ſhuboża hnydom podubżnchu. Policija bórſy wuſłyſchi, ſo ſo tu wo ſapaleſtwo jednaſche. Pod ložom bě blach pſchicżiſnjeny, pod blach běſche ſwěcżka ſtajena a wokoło ſwěcżki ſtejachu někotre ſ petrolejom napjelnjene bleſche. Spalike ſu ſo kožo, gardiny a podłoha. Erfurtez mandżelſkeju policija ſaja, jako w nozy ſ kokom ſ Khocżebuſa pſchijěđźeſchtaj. Mandżelſka je, prjedy haċ je do Khocżebuſa jeła, ſwojemu mandżelſkemu njedźelſki wobleċ na dźelo dowjeſła. Mandżelſkaj matej ſwoju domjacu nadobu ſ 10 000 hr. ſawěſczenu, tola nadoba je jenoż 1000 hr. hódna. Meble běſchtaj wonaj wſchitke do jeneje ſtwy ſeſtajałoj.

S **Hróbka.** Na wczerawſche ſtótne witi běchu 506 proſzatow a 23 běhakow pſchiwjeſli. Wikowanje běſche dobre. Sa proſzata ſapłaczichu 13 haċ 25 hr., ſa běhaki 35 haċ 80 hriwnow.

S **Khoczebuſa.** S woporowaſ Bórkowſkeho ſajedojczenja, wo kotrymż njedawno piſachmy, ſo w tudomnej thorowni na ſwjeſelaze waſchnje połepſchuje. Pſchepytowanje ſa prawej pſchiczinu ſajedojczenja njeje hiſchcze wobſamknjene.

Z Łužicy.

* Se **Žitawy.** Dobra łaczнojcź Žitawſkich je ſo nětk hamtżay ſwjeżċika. Pſchi jednanju wo ſdżerżenju piwoweho dawka ſo po ſeſtajanym wobliczenju ſoſtli, ſo we Žitawje létnje 25 000 hektolitrow piwa wupija. Hdyż ſo liczba na wohydlerjow roſteſi, pſchińdże na hłowu wohydleſtwa ſamſna dźelba łaż w městach, kiż tak blisko krajnych miſjow njeſeża, ale hóle w nutſkownej Němſkej, łaż w Gocże, Plawnje, Flensburgu pſchetrjeba. Tole wobliczenje je cżim ſpodżiwniſche, hdyż wobmyſlimy, ſo ſo Žitawſky hoſcżenzarjo pſchezo ſaſo wobcżežuja, ſo najwjazy Žitawiſch ſwoju łaczнojcź ſa miſju ſ cżeſtym piwom ſtaja, kiż je wo wjele tuńſche. Jedyn ſ měſchczańſkich wótzow pak měnjeſche, ſo tule łuża piwa Žitawſky ſami njewupija, ale ſo maja mnoży zuji, wołoſebje pak wohydleżnjey wiſchelakich kongreſow, kiż ſo w Žitawje wotměwaju, ſwój połny podżeł na wupitym piwje.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

* S **Freiberga.** (Nowy krematorij.) Měſchczańſka rada je we ſwojim poſlednim poſjedżenju dowolika, ſo ſmě ſo na Donatiſkim pohrjebniſchczu krematorij (paleńja cżełow) natwariċ.

* S **Kamjenzu.** (Kſchdeſcżańſka nowcżenjeńſka mnyſł dowyka.)) W Kamjenzu ſo wjazy żeżi, kiż k jutram doo ſchule ſaſtupichu, na napożnjum roſmuczowanju wobhdżi haċ w druhich ſakſkich wulkomeſtach. Lětſa je ſo w Kamjenzu 88 dżeći wot ſto k napożnjiſej wuczbje ſamołwiło, jenoż 12 wot ſta wo napożnjum njeroździ.

* S **Nezławy.** (Swiſle ſo ſaſtupje.) W nozy k ſobotże ſo w Mlynſkej dróży ſwiſle jeneho twarjenja ſaſtupnyċu. Potrjechemy dom ſłuſcha do najſtarſchich twarjenjow města, wón pokhadża ſe 16. ſtotka. Pſchi ſaſtupnjenju cłowjekowjo do ſchkody njepſchiſdżechu. Dżiwka wobſedżerja ſpaſche nałhże 3 metry wot ſaſtupnjenych ſwiſłow ſdalena, w jenej ſtwje.

* S **Plawna.** (Lětna holczka dobudże 1000 hriwnow.) Tżecże 1000 hr. dobrycże ſpomożeńſkeje lotterije nuſowcho ſjednoczeńſtwa ſo ſobotu popołdnju wucżahny. Sbożowna dobrycżerka je 6-l. holczka. Dżeżo pſchińdże ſobotu pſchipołdnju do wobkhoda jeneho pjekarſkeho mijchtra, wucżeże ſebi łóſ a ſmědżińſche ſebi bórſy na to po 1000 hriwnow hicż.

* S **Jawory** w Schleſyſkej. (Wón ſo ſa nju ſajimuje.) W nozy ſobi nječhto łaſchczeſi, w kotrymż fotograf ſwoje ſhotowjene rjane fotografije wupowěſchnje, a hdyż wobraz młodeje knjeżniczki. Fotograjej njeſnaty ſchkodu ſ liſtowymi ſnamkami jamna, kiż jemu ſ anonymnym liſtom pſchipóſła. Pijaċ liſta dóſżi, ſo je jeho wobraz młodeje knjeżniczki jara ſajimował.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schrowa powjeſcż wo wjedrje ſa julijſchi pjatk:** Sco ſnowa lunjodrenje a dale wocżełphnje, w Jendżelſkej ſuchu a rjenje.

*

W Rumunſkej je nětkole horżo łaż w łěcżu. W Bukareſtu je pódżeżu thermometer 46 ſtopnjow w ſjónzu a 30 ſtopnjow w ſcżinje pokaſał.

*

W Rumunſkej je pola Ogrady cżah ſ 36 tankowymi wojami, i benzinom pjelnjenymi, do cżaha próſdnych wojow ſahadżił a ſo do cżiſta ſpalił. Schtyrjo żeleſnicży ſaſtojniży ſu pſchi tom ſmjercż poczerpili.

*

Satraſchna wichorowa kataſtrofa je Darcaſki wokrjeż we jendżelſkej Zudiſkej podeſcha. Někotre wſy ſu ſo dospołnje wupuſcżiłe. S cżich wobydlerjow ſu ſo mnohy ſ roſpadankami ſarafyli. Wſchón wobkhad ſ tamnej ſtronu je ſo pſchetorhnył. Tohodla njeſhu hiſchcze nadrobnoſcże ſnate.

*

Město Rock Springs w Texaſu (w Amerizy) je ſo je ſatraſchnym wichorom, kotrež pſchez Texaſki ſtat wot dołheho ranja k krótkemu wjeczorej cżehnjeſche, do cżiſta wupuſcżiło. Po dotalnym wobliczenju je kataſtrofa wjazy dyżli 150 ſmjertnych woporow żadała. W ſuſodnym měſcże Kerrvillu, kotrež je tohorunja cżeżko cżerpiło, je nětkle 50 cżłowjekow ſmjercż poczerpiło. Se wſow, pſches kotrež je wichor cżahnył, je ſo 118 wozobow jako ſarażenych pſchipowědżiło.

Rłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyſinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton A. Duċman w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěſowje. — Za nawěſtki G. Janak w Budyſinje.

Mam wulku dźěłbu něſto ćmnych

cigarow

w płaćinje cyle wosebje zniżene a předawam tak dołho haċ ſkład dosaha, cyle wosebje tunjo:

čo. 260 „**Kapitano**“ ſtuka 20 pj.
čo. 367 „**Monitor**“ „ 20 „
čo. 293 „**Orobia**“ „ 15 „
čo. 267 „**Graciosas**“ „ 15 „
čo. 289 „**Nobila**“ „ 15 „
čo. 365 „**Conferenz**“ „ 15 „
čo. 303 „**Lopez**“ „ 15 „
čo. 385 „**Senado**“ „ 15 „
čo. 349 „**Rio-Grande**“ „ 12 „
čo. 352 „**Import**“ (Felix) „ 12 „

Otto Sachse
w Budyſinje
na Zmińk. Lawskej hasy 1
při Kupnicy.

Cychi 1 nawobleczenje ze 2 błowakom. 7.— hr. **běłosmuhate nawobleczenja, damaſty, köper, barchent** a 60 pj., **ruby na bliča, twjelkſtrjenja a ruby na hoſć. bliča**
J. Erler w Budyſinje
rožk Kranpyrnoweho mosta.

Pčołacu wósk
kupuje
Drogeria Winter
(bratřa Miersch naſl.)
w Budyſinje na Žitn. wikach 30.

Mužace
jězdne koło
małko jězdżene, ma na předań
Paul Wittig,
młyń w Delnim Wujezdże.

Što praji **Schlitz?**

*Jutrowny zajac móże tulo łěto hižo za malo pjenjez zwjeſcżić, jo-li pola **Moritz Schmidta** na Kěžorſkej dróży 11 nakupujeże.*

Derjodżerżany
Skleńčany wóz
(Landauer)
je tunjo na předań dla małe ruma. Zamjenju jón też na běrny a druhe wěcy. Bliże ja zhonić we wud. „Serb. Now.“

Dla ſpuſczenja kubła předawa małko trjebanu
centrifugu z błidom
a derjodżerżany
honſwjerſki wóz
Herbſke wiċežne kubło w Hornim Wujezdże.

D motorske koło
z 2 cylyndr. k jězdżenju 280 hr.
Bamo motorske koło
nim. nowe, za 275 hr. na předań
M x Seifert w Budyſinje
na Kamjeńtnej hasy 29.

Kłeča
z 4 kórcami pola w bliskoſći Radworja je hnydom na předań. Bliże w Brěmjenju čo. 13.

Sylne prosata
ma na předań
Smola w Bronju
pola Radworja.

Sylne prosata
ma na předań
Hornig w Hornjej Kinje.
Telefon 9206.

Skała w Dobrošicach
pola Njeswačidła **pyta**
4 kleparjow
za plestrowanske granitowe kamjenje.

Pytamy za wažnu knihownju:
Časopis Maćicy Serbſkeje
Lětnik VI—VII 1853/54 zešiwk II
Lětnik VIII 1855 zešiwk I
Smolerjec knihiċiſćerńa a knihaŕnja
z. dr. z wob. ruk.
w Budyſinje

2 Kózlace koże 2
kupujetaj po wosebje wysokich płaćinach
Kießling & Erdenberger
w Budyſinje
Sobotu też w hoſćencu „Połmješaca“ na Zwonk. Lawskej hasy 54

Wot soboty dopołdnja mam transport
rjanych raňso-pruskich kruwow
tohorunja **transport prózdnikow**
a dwaj dobrej khmanej **dźěłan. konjej**
tunjo na předań.
Tschepitz w Budyſinje
na Hornčerſkej hasy.

Mudry muż kupuje pola wčeywustojneho
njedoſćěžne, lohkoběžace a elegantne
Dürkopp-Ringlager jězdne koła
z Cord-wobruċemi / tunjo pola mechanikarja
M. Böhma w Budyſinje, na Zitn. wik. 26
Wšitke wuporjedżenja a narunanja!

Mudry kołojězdźeŕ jězdźi
z „Presto“-kołom
Wulki skład! Tunje płaćizny!
Jan Witek w Sćijecach.
Wotpłaćowanje dowolone.

Dźěcace wozyċki
we wšěch barbach jenoż dobre kajkosće a jara tunje
Paul Böger
w Budyſinje
na Sulskej hasy 2.

Što nam pomha?
Tón, kotryż při nakupowanju so na „Serbſke Nowiny“ powoła!

Mało słowow – ale płaćizny –!

za kotrež móżeće dobre twory kupować

Muże

Gabardinowy ulstr . 58.—, 49.—,	37.50
koverkoatowy paletot . . 57.—,	39.50
léčne mantle 29.50,	24.50
gabardinowy wobleк, narunanje za měru, najl. dźělany . 75.—, 69.—,	59.50
gabardinowe wobleki 49.—, 46.—,	36.50
česanosuknowe wobleki, módre, narunanje za měru . 79.—, 67.—,	59.50
léčne wobleki . . . 39.50, 29.50,	16.50
snortske wobleki, kordowe 55.-, 42.-,	29.50
sportske wobleki . . 39.50, 29.50,	19.50
dźělańske kholowy . 4.50, 3.50	2.50
Jendźelske kož. kholowy 8.75, 7.50,	4.50
sportske kholowy, kordowe 12.50, 9.50,	7.50
tkaninowe kholowy . 12.50, 9.50,	7.50
lacy 5.50 4.50	3.50
pacholace wobleki 27.50,	16.50
njepřemokawe kabaty 15.50, 13.50 hač	9.50
gumijowe mantle . . . 24.50 hač	14.50

Żony

Rypsowe mantle . . 29.50, 24.50,	15.00
žiđźane mantle, čorne	24.50
žiđźane mantle, cyle na žiđu dźěłane, elegantne wuwjedźenje	39.50
suknowe mantle . . wot 29.50 hač	13.50
koverkoatowe mantle 14.50, 12.50,	9.75
léčne mantle 7.50,	4.50
sportski kostum . . wot 24.50 hač	11.50
česanosuknowy kostum . . 24.50,	19.50
gabardinowy kostum . . . 34.50,	29.50
mantle do dešća, dwojobočny z khorpurjom	16.50
Lederol-kabaty, dwojobočne . . .	15.50
njepřemokawe kabaty 14.50, 12.50,	9.50
bluzy 5.50, 4.50, 2.50,	1.75
suknje 4.50, 3.50, 2.50,	1.50
wobleki . . . . . 19.50 hač	4.50
běłe plisejowe suknje .	6.75
módre plisejowe suknje	5.75

Za hólcow

Šulske wobleki	wot 6.50 sem
Kielske wobleki	wot 8.50 sem
Kielske česanosuk. wobleki	wot 12.50 sem
Kielske mantle	wot 6.50 sem
krótke kholowy	wot 2.25 sem
kholowy ze štrélikom	wot 1.50 sem

Za holcy

wobleki . . .	wot 2.45 sem
mantle	wot 6.75 sem
somośne wobleki	wot 4.25 sem

Hobrski wubjerk

kholowow a suknjow

po znatych tunich płaćiznach!

Wobhladanje bjez nuđenja ke kupowanju dowolene!!!

Drježđźanski drastowy dom

Birnberg & Co. nasl. w Budyšinje na Mjasowych jětkach 5

Mužace a žonjace koła z rukowanskim wopismom wot 60.— hr. sem ma na předań **Max Seifert w Budyšinje** na Kamjentnej hasy 29.

Kózlace kóžki

kupuje a derje płaći

Paul Šołta

wikowarnja z kožemi a črjewami

w Budyšinje

na Zadnjej Bohatej hasy

Telefon 3386

Naše

jutrowne poskićenje

dawa

Wam woprawdźite **wužitki.**

Za samsn. fabrikacije

Na wotpłaćenje

wobleki wot 18.50
lěčne a gumijowe mantle wot 14.—
Manchestrske kholowy 7.50
Jendźelske kožane kholowy 4.50
cwjernowe kholowy 4.75
tkanin. kholowy wot 2.50 hr.
sportske wobleki wot 28 — hr.
njepřemokawe kabaty wot 6.50

na Mjasowych wikach 11

při Pětrowskej cyrkwi

Wobkhodna rumnosć knjeza Štrympy.

Wjednik **M. Giel.**

Alfons Schauseil

w Budyšinje

Wosebity dom za serbske drasty!

Stajnje dóńdu nowe rubišća. • Šórcuchi wot najjednoriš. hač do najwosebniš. wuwjedźenja Krasne nowosće wołmjaneho muselina. • Čorny a bruny kašmér. • Rubišća we wšelak. kajkosćach

Hobrski wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Cyle wosebje tunjo

z wulkeho zbytkow **ložowych damastow, běłosmuhatcho nawoblečenja, linona, pisanych cychow hlinych šatow, košowych płatow, košowych cephirow, mako-košow a kholowow, zasadnych košow** ma na předań

Hilger w Budyšinje

Žane klamy! **na Lotzeskej hay 20.**

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarniow, kwasne dary, kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Louis Wagner

symjenjowe wikowarnja w Budyšinje na Žitnych wikach čo. 4. Tel. 2709

poskića w staroznatej kajkosći a po najtuńšich płaćiznach wše móżne druźiny

pólnych zahrodniskich a kwětkowych symjenjow

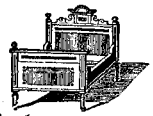

Wosebitosć:

Dźećelowe, trawowe a runklicowe symjenja

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poručа tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4!

Podźělnje płaćić dowolam

Wulki wubjerk

kwěćelow

kaž też jenotliwych

kwětkow

poskićeja

Natuš w Khrósćecach a Natuš w Kukowje

E. Paul Lehmann

štomnica w Budyšinje, Carolastr. 5. Telefon 2125

poskića po wosebje tunich płaćizn. wšě druž. a formy:

najlěpšich

sadowych štomow

aprikozow, brěškow, kosmačk., štomik. a kefk., janskich jahodkow, štomikow a kefkow,

najlěpšich

róžowych štomikow kaž:

žarowate róžo,
wisate róže,
nižše róžowe keřki,
Rododendron we wšěch barbach,
smjerne drjewo we wšěch formach a k sadźenju,
Dalije, kefćki, symjenja a wšitko druhe.

Prjedy hač kupujeće, wobhladajće sebi bjez nuđenja ke kupowanju mój skład a žadajće sebi moje płaćizny.

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšerniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebitego piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Gritzner šijace mašiny

su jako njepřetrjechene kajkostne znamki swětoznate.

Wulki skład po wšěch płaćiznach.

Jan Witek w Sćijecach.

Wotpłaćowanje dowolene.

K nalětnim wusywam

poručam:

Kałowe symjo (za běły a čerwjeny), **runklicowe symjo** (za žołtu a čerwjenu Eckendorfsku), kaž **wšě druźiny kwětkneho symja.**

Drježđźanske **cybłowe sadźenki a čerwjene dźećelowe symjo,**

wšě druhe symjenja za polo a do zahrodkow.

Jan Bjedrich w Kołazy

Sym Serb. — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach.

Maće hižo Waš nowy klobuk k jutram?

Njezabudźće to, zo móża sebi ludźo wobrěčenje nad Waším zwonkownym zalutować.

Pjelsćinowy dom Arthur Flegel nasl. na Kóžorskej dróży 6 ma krasne nalětne nowosće rjanych klobukow dobrych znamkow po wšěch płaćiznach, mjez nimi cyle wěsće jedyn namakaće. Dostanjeće tam hižo za 4.- hr. rjany klobuk. Zwuběrajće sebi hišće dźensa jedyn!

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.20** „
zmjerznjene mjaso		**0.80** „
howjace mjaso . .	punt	**1.00** „
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
ćopłe kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu . .		**0.00—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišći mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstrasse 1).

Příloha k Čsku 88

SERBSKE NOWINY

Stwórth, 14. hapriele 1927

Šulske wuswědčenje.

„To pak Čji praju, luba Marta, jeli naš hólc Křižk hubjene schulske wuswědčenje domoj pschinješe, potom běda jemu."

„Njerozhoń ho tola tak, Jurjo; najprjedy budże Křiža zyle wěsće khmanšche, dokelž hólc je wón tola tak pilny a wuknjesche jara. A potom...."

„Schtož hym prajił, to hym prajił.... Muž a žłowo! Jenož jedyn hubjeny liczónik trjebam dźenża we jeho wuswědczenju widżeć, a jeho pokhkótam. Potom może žebi naš nadźijepołny hólczk swoje akademisše studije dale myślicź. Njech potom nawuknje schewz abo krawz; abo njech radšcho haby mjesćz khodźi."

„Haůbuj ho, Jurjo, tajkele rěcže."

„Tón rjeńpuš njech potom hlada, kak ho jemu lépje dże. Sayła ta nětczišcha młodźina. Nicžo dale, hacž hol kopacź, kuk pištacź, po kraju wokoło dundacź, do korczmy khodźicź a na schowanych městnach kurieź, to je jich zyle cźinjenje. To běsche w mojim cźasu zyle hinak. Ssmy dyrbjeli směrom doma ßedżeć a pilnje wuknyć, so ho jenoż tak pót lijeschi. A hdyž běsche potom lětko wokoło, potom mózachmy też doma wopšima pokasacź, to Cźi praju, zyle hordy mózesche cźłowjek potom tyeć. Hy dha naš jedyn też hewak nětko mohł jako justizny radźicźel skutkowacź?"

*

„Luba macźi, hladaj jeno, schtoż hym na lubi namakała, to leżesche w jenym starym koschu wot nana, jako hišchże tudowasche, je to na napšimje widżeć."

„Schto dha nětkole ś tymi starymi papjerami cźiniš, luba Reška, donješ je sabo tam, hdżeź hy je namakała."

„Niż tola, luba macźi; hu tu ważne weży pódła, kotrejž mója nam dźenża, hdyž bratr swoje schulske wopšimo domoj pschinješe, hnano wjele pomhacź; to hu mjenujzy nanowe wopšima i jeho studowanišch lět."

„Nó hladaj tola, kak rjenje ho to tola trjechi. Ja žebi pschezo praju: Hdyž je nusa najwjetscha... Ssu dha wobšwědczenja dobre?"

„Jara hubjene, macźi, jene hubjeńsche hacź druhe, mójesch žebi je wobhladacź. Sadźerženje, potracźowanje a pilnosć, wšcho jenak k haněbje. Haj, hamo sapiš wot rektora, dla wopytowanja korczmy, kurjenja atd."

„To ho nam tola jara trjechi, je to kražnje!"

„Haj, luba macźi, ja njemóžu dozała ſrosumicź, kak je nan ſ tutymi papjerjami ho k prawišnitej a justizneju radźicźelej dobrcź mohł!"

„Niż tak wótšje, Reška, hewak hischcze to nan słyschi. Mi pschińdże runje dobre myśl. Hdyž twój bratr domoj pschińdże a mi swoje wuswědczenje pokaża, potom jemu, ani to by pytnył, nanowe dam. Riech je potom nutska nanej da, jako by swoje bnło. Wschak mjeno a schula trjechitaj. Khmanšcho wschak hischcze je, hdyž jemu napšechcźo dźesch, a wot njeho žebi jeho papjery pokałacź dałch, a potom jemu nanowe dałch, ani to bn to pytnył. Wšcho druhe ja potom domach wobstaram. Chżemy widżeć, kajke wocźi nan potom cźini."

*

„So tón khadła dźenża domoj njepschińdże. Je tola hižo w jednatej hodźinje, a chżu rady k pożedźenju. We mojich cźasach běchmy hižo najpožńišcho w dźesatych domoj a smy ſ mješelosću swoje rjane wuswědczenja lubymaj starschimaj pschepodałoj. Wuswědczenja praju Tebi, luba Martha, hdżeź liczóniki „1" ho jenoż tak ſydołachu. Schto. Ty žnano na tym dwěluješch?"

„Ně, ně, na žadyn pad."

„To pak chżu Cźi też jenoż ſ dobrym prajicź... Haj, dozała, cźohodła mójch Ty tajki dwělomny wuras, ſotryż ſtoro na ſmětchnosć pokasuje. Chżu tola hischcze wědżeć, hacž dyrbju ho wuswědczecź dacź, abo hacž njesłyšm knjes w ſwojim domje."

„Njebudź tola hnydom tak hněwny, luby Jurjo. Njesłyšm tola dozała niczo prajita. — Tola pokthaj, ſwónczł je słyschecź. Hólz to budże."

„Je też najwjetschi cźaſ. Je hižo 20 mjeńschinow po jedenaczich."

„Wotewsam hólzej hnydom schulske wopšimo, luby Jurjo."

„Haj, haj, ale sawjeł jeho hnydom do kupańnje, hewak hischcze prjedy cźeknje, je-li dyrbju jemu potom to nusne wobstaracź. Mózu žebi hižo myślicź, kajke wuswědczenje ma, hdyž žebi je njeswěri sam pokasacź. To pak praju, hólz może nęchto nahonicź, je-li mi nětkole wjeśele skaju. — Ah, hladaj. Ty tu hižo sabo ſy, luba Marta. Ssy dha hólza sawrjeła?"

„Haj, tu je schulske wopšimo... Bohužel njeje jara dobre."

„Njejhym Cźi to hnydom prajił. Proschu pokaż. Schto ja widżu? Potracźowanje, sadźerženje, pilnosć jara hubjenje. Haj, a tu ju widżeć lute išt, hamo schtyri, ledma dožahaje a zyle njespokojaze atd. Schto, też pschipomnjenje dla wopyta korczmy a kurjenja... Haj, a w ſamhnej rjadowni też jene této hischcze wostanje. — Ně, twój wuſud je ſ tym wobkrucźeny, schewz abo krawz dyrbjesch nětko wuknyć, khmanšcho wschak by bylo, hdy by hašy mjesćz khodźił, hdy ho njetrjebał dudhownje napinacź. — To je Twój lubuschk a Twój ſynk!" To ma wón wot Tebje."

„Sso wě, ſo ma wón wot Tebje wuſwědczenje, mjenujzy je Twoje."

„Sakasam žebi kóżde wuſmětschenje wot Tebje."

„S tutym schulskim wuſwědczenjom hy Ty, luby Jurjo, tola dźenża justizny radźicźel."

„Schto dyrbi to rěkacź?"

„Jeli to na schulske wopšimo tak hladasch, dha budże mój lubuschk, naš hólz, je ſwojimi papjerami bórzy knježeřstwowy radźicźel, rektor abo też statny minister."

„Ja Tebje njerokumju, luba mandżelka, Ty powědasch w hódźačźach."

„Haj, hym horda na ſwoſeho lubuschka, na mojeho ſynka. Jeho schulske wuſwědczenje je tola thětro lépiche, hacź twoje běsche. Món ma wichudże dobre a ſpokojaze pschińsomnjenja: sadźerženje khwalobne, pilnosć a potracźowanje wurjadne. Nima w běhu lěta žane khłostanje wot schule a pschińdże do wyschscheje rjadownje. Cźitaj tola ham."

„Haj, haj to trjechi.. Ale, kak dha pschińdże tón hólz k druhemu wuswědczenju. To tola dyrbi jene wopačne bnzź?"

„Papjerje ſu w rjedże. Jenoż te khmanšche ſu wot mojeho lubuschka, a te druhe, te hubjene, ſu Twoje, ſe twojich studowanišch lět. Ssym je na lubi namakała, a chżych Cźi rosdźěł pokasacź."

„To dyrbi tola hnydom wšcho do hromady ſpadacź.. — Ždże dha je mój ſmjeršchnik, bdże mój khłobuk, mój kij... Tola, to Cźi praju, luba Marta, je-li jenoż jene ſłowo wo tom do luda pschińdże, potom... — Haj, a potom, schto dha to jako rěka. tón wuras w Twojim wobliczu. — To chżemy tola hischcze widżeć, schtó je knjes w domje. Ja Cźi pschikasam. Hnydom pschiwjedź mi žnna. A nětko póńdże je mnu, a chżemoj žebi jedyn pschipicź — ale jenoż je ſwojim wopšimom póńdże do błeßadu.

Dźěławosć spomožerstwowcho a wobstarańskeho hamta města Budyšina

Dźěławosć ſpomožerſtwowcho a wobſtarańſkeho hamta

W měrazu měrzu ho w ſaradźerni ſa maczerje a wobſtarańi ſa cźeſchne dźěći na Kralowſkim walu 3 na 9 popołdnjach 362 cźeſchnych dźěći pschepytaſtaj, we ſaradźeńſtich hodźinach ſa make dźěći pschepyta ho 127 dźěći. —

Saradźerniu ſa ſamodruhe wopyta 23 ſónſtich.

Na zyrobje rosdźěli ho 1320 puntow wyſokohódnych ſiwidłow.

Na wobstaranja potrěbnych woteda ho nimo toho darmo 122 dźěcźazych draſtow a ſchatow.

Wobſtaranja cźeſchnych dźěći wupoſcźi 14 dźěcźazych woſyczkow, 11 ſportiſtich woſyczkow, 13 dźěcźazych korbow, 5 dźěcźazych łožow a 2 ſtrjkawzn.

Wobſtaranju ſa płuzakthornych na Kralowſkim walu 3 wopyta w měrzu na 9 ſaradźeńſtich hodźinach 50 woſobow.* S nich da ho 14 ſ prénjemu raſej a 36 woſpjet pſchepytacź.

Na potrjebnych płuzakthorych rosdźěli ho 329 puntow wyſokohódnych ſiwidłow. Nimo toho wupoſcźi tuberkuloſne wobſtaranje: 15 lěhańſtich ſtołow, 34 błuwańſtich błeſchow, 12 pſchikrnowow, 2 thermometraj, 4 powětrowe wénzy, łožo ſ matrazu. We woſchcźewjeńi ſa płuzathorych „Waldheimat" we Sſezicach pſchebywachu w rosprawnym měſazu ſ města Budyſchina 3 płuzathore žónſke.

Wobſtaranja ſchulſkich dźěći wodaja 5 porow ſtupnjow, 8 ſchatow a 10 druhich wobleczeńjow.

S wobſtatkow nuſoweho ſiednoczeńſtwa mójachu dźěcźom wudźěliś: 5 porow ſtupnjow a 10 ſwjeſchnych wobleczeńjow. Dale dostachu nuſucźeńſtwo mużojo a žony 20 wſchelakich wobleczeńjow a 4 ſchaty.

W ſaradźeńſtej hodźinje ſa braſchimzow, kotrejž ho 3. měrza wotmě, pſchedſtaji ho 9 nowych a 14 ſtarych padow. —

Saradźerniu ſa ſkabomyſlnych, na padawu khoroſcź cźerpjazych a duchakthorych wopyta 5 woſobow.

Schtyri wobſtarańi wopytachu dozała 712 krócź domy. —

Saradźeńſtja ſa ſkałoholiſtych thorych je 4 ſaradźeńſke hodźiny wotmě́ła, kotruž 3 woſobu ſ měſta Budyſchina wopytachu. Wobſtarańa je 88 krócź domu wopytała a 11 woſobow nowych do wobſtarania wſała. Wona wobſtarowaſche kónz rosprawneho měſaza 110 alkoholiſay thorych.

Symſki naſtupcźowanſki cźaſ ſa naſtupcźowanje ſchulſkich dźěći, na kotrymž ho 656 dźěći wobdźěli, ſkónczi ho 30. měrza.

Wobſtaranſki hamt woteda w rosprawnym měſazu potuńſchene abo darmo: 11 215 pokrutow khłóba, 5 714 puntow margarinu, 7 737 łbm. pkuna. 484 kwh. elektriſkeho pruda; 665 litrow petroleja abo ſpiritusa. 747 jedinnch ſnamſow. Nadwierow w hotowych njenjeſłach,

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

2) (Pokračowanje.)

Cłowška mudrosć wšo wuwjedże, a cłowska móc też tam stojo njewostanje, hdżeź je njejapcy doła kónc, dokelž dźiwjo horiſko puć zastupi a praji: Dale nic! Cłowjek so jemu směje a rjeknje: Na khribjet ći njemóžemy, tuž ći pojědźemy přez brjuch. A tak su so do horow nutř dobywali a přez nje podzemſke dróhi (Tunel) wuryli; a tych je na Tiuernskej żeleznicy wjacy hač dosć. Mjeć Solnohrodom a Terstom sym jich rune 60 zapisał, te najmjeńše pak wuwostajił, přez najdlžši smy dźewjeć minutow jěli, a to bě spěšny ćah. To njech sej tola nichtó njemysli, zo je to dobrota, přez telko dołhich ćmowych dźěrow jěć. Cyle poćmje drje tam njetrjebaš sedźeć, přetož za cylu dołhu jězbu ze Solnohroda hač do Terſta we wozach swěca njehasny, ale ta njbě tak jasna, kaž smy ju w našich zwučeni, to bě tajka někajka petrolijowa błudnička. Tam a sem, ale khětro daloko rózno, też so latarnje na sćěnje přerywa (Tunnel) miškrjachu. Tajke poswětlenje pak k nuzy dosahaše, přetož při nim so tola nichtó bobaka bojeć njetrjebaše a też nic — paduchow. To khětro dźiwnje klinbaše, tak hłuboko w horje tola žanych paduchow njeje. Nó, ći snano sobu w ćahu jědu. Ty tola nikoho njeznaješ, a cuzemu ženje wěrić njesměš, byrnjež so zdał wosobny knjez być. Kak lohko mohł, kiž při tebi sedźi, pócmje so přemasnyć a z ruku do twojeho zaka zajeć město do swojeho, abo ći časnik wućahwzać a přečušlić; tajkemu kmótrej wšo na porstach wisajo wostanje, čehož so dótknje. Tole sej zapiš za wuši, zo maš so pócmje hišće wjele bóle na kedźbu brać hač při swětłym dnju. Při swěcy też so ći pokaže, štož snano prjedy hišće wjedźał njejsy, zo su njenujcy přerywowe boki a wjerch wšudźom wumurjowane. Nimam khwile rozestajeć, čohodła dyrbi to tak być. Jara wobćežny je w dołhich přerowach žałostny wrjeskot a hara při spěšnej jězbje; khory mohł při tom zahinyć, ale też najstrowiši to při wotewrjenych woknach na dołho njewutraja, wosebje też smjerdźateho kura dla nic, kiž cyły podźeński puć napjelni. Ale krótko před přerywom parnik zahwizda, a to je znamjo, zo dyrbja so na měsće wšě wozowe wokna zezačinjeć. Ja běch sej raz na ćichi kućik abo nuznik zaležał, njewědźo, zo budże njebjeske swětło bórzy zaso hasnyć; w swojich myslach też njeběch na zabwizdanje kedźbował. Nadobo so začmi, a hnydom też so mały kukuš z kurom napjelni, přetož wokniješko bě wotewrjene. A nětko tón helski ropot, zo mohł wo wuši přiić! Sto sym-tehdom wutral, njemóže sebi nichtó myslić; tam minuty dołho trajachu. A hdyž běchmy skónčnje zaso won, boleštej mje wuši, woći sylzowašej a hłowa mi rześe. Tón króć a nihdy wjacy!

Druhdy ćara wysoko po horje wjedźeše, cyle na kromje, a hłuboko delkach bě rjany pisany doł. Tak bě to n. p. pódła swětoslawnych kupjel Gastein; we wuzkim luboznym dole wuhladaš porjadu Dorfgastein, Hofgastein a Bad Gastein při wysokich šěrych skałach, kotrež dołnu wužinu zaraća. A ćah kaž wrótny nimo khwataše. Tajke něšto pak něchtóž-kuli zwučeny njeje, tuž je bjez dźiwa, zo će hroza přima a ći z myslow njepřińdże: Jeli jowle zwróćimy, wrjesnjemy por stow metrow dele, a horje žadyn wjacy njepołeze. Ale nichtó so tu njetrjeba strachować, dokelž je železniska ćara tak derje natwarjena, a wšě wozy a připrawy su w tak dobrym rjedźe, zo so tam w tych horach też wjacy njeczboža njestanje, hač pola nas w runinje, a to je dźakowano Bohu jara mało.

Spěšny ćah nas přeco dale k połodnju njeseše, hač přińdźechmy do rakuskeje provincy Krajiny. Tam słowjanski lud bydli, Słowjency. Němc jich mjenuje Slovenen. Zo smy w słowjanskim kraju, bě ducy po puću hižo z toho widźeć, zo mějachu wšitke zastanišća pódła němskeho napisma też słowjanske. Stóž je do wójny hdy w namjeznych Čechach pobył, je snano so dźiwał, hdyž je tam też wšudźom dwojorěčne napisma widźał, němske a česke. We wozach, w kotrychž wot Solnohroda jědźechmy, běchu wšě tam přibite papjery, na kotrychž běchu wšelake żelezniške wukazanje wočišćane, trojorěčne, mjenujcy němske, słowjenske a italske. Haj, w Rakuskej maja wšě ludy a rěče jenajke prawa, a to nic jenož na papjerje, a wone su je skónčnje dostałe, dokelž su swěrnje a twjerdže hromadże stałe a wojowałe za swoju a wo swoju maćerinu rěč. To je něšto jara pownućace za nas, a wšelcy njech sej to wjacy krótć přečitaju. Tón začišć, kiž to na mnje činješe, zo sym we słowjanskim kraju, hdżeź ludźo nimale tak rěča kaž my Serbjo, a zo maja Słowjency we swojim narodnem kraju też narodnych prawow, tutón začišć wam wopisać njemóžu. To pak je stajnje tak: Stož widźiš a słyšiš, móžeš druhemu nadrobnje rozpowědać a wupowědać, štož pak so wutroby přima, štož w duši klinči a jako hłuboke hnuće přez mysle čehnje, za to podarmo słowow pytaš, to nikomu wopisać njemóžeš.

Přijědźemy do Bohinskeje Bistricy, maleho cyle słowjenskeho města, w kotrymž sym pozdźišo tydźeń přebywał. Wot tam mějachmy hišće štyri hodźiny hač do Tersta jěć. Lědma běchmy někajke minuty z města, zajědźechmy nadobo zaso do dołheho přerywa; bě to nětk posledni. Sym pozdźišo zhonił, zo je so za jeho twar 40 milijonow šěsnakow wudało. Bórzy po tom, hdyž zaso z njeho won, poča ćah zaso bóle khwatać; hory buchu hładajo niže, a my so nětk k Jadranskemu morju (Adria) bližachmy. Njewjesoła bě zaso jězba při rěcy Soča (Isonzo). Rěka w hłubokim dole běži a je so mi wosebje tohodła lubiła, dokelž měješe tak rjanu módru wodu, kaž ju hewak nihdże wjacy njewidźach, bě woprawdże tak módra kaž jasne njebjo, a to bě mi čim nadpadnišo, dokelž maja hewak wšě rěki a jězory w Alpach zelenu barbu, a woda je tak čista a jasna, zo móžeš štó wě kak hłuboko do njeje hladać. Też je spomnjenja hódne, dokelž je spodźiwna wěc, zo so Soča hnydom hotowa rěka ze skały wuliwa, nic słabe žórło, a zo jeje woda też módra z hłubiny běži, štož je krasny napohlad. Sym pozdźišo hišće druhu wodu w Krajinskej nadešoł, kiž so też hotowa khětro wulka rěka ze skałow wudobywa, to je Sawica; jeje woda pak je cyle jasna a bjeze wšeje barby. (Pokrač. sčěhuje.)

podružniskich a hospodaŕskich pschipomozow wupkaczi ßo dozyła 67 364,80 hr. W měßazu měrzu wupkaczene podpjerny dźěłonjemějerjow wuczinjachu 127 756,25 hriwnow. —

Za njeboh fararjom Jurjom Libšom.

Wěnašk wosobinskich dopomnjećow nawił Jan Serbin.

Nic rjany a skladny žiwjenjopis njebožičkeho duchowneho knjeza tule chcu pisać. Ćesćeny čitaŕ móže so tajkeho dočitać z wustojnišeho pjera, haj móže so wokŕewiś při Libšowym nekrologu na Maćičnej zhromadźiznje. Mój wěnašk jemu nawiju z kwětkow tajkich, kiž su w zahrodcy naju zhromadneho wobkhadźenja zakćěwałe. —

Hdy też to sym Libšec knjeza pŕeni raz w žiwjenju wohlađał? Z wěstosću njewěm. Snadź často a husto, ani zo bych jeho znał. Su tola Miłoćicy, ródna jeho wjes, njedaloko mojeje, a štó wě, kelko raz sym jeho njewědomje w kłóstrje zawohlađał. Hač też to nic cyle wěsće pŕi wotkryću pomnika P. Tecelina Měta w Kukowje. Njedźelu 30. žnjeńca 1885 to běše. Tón swjaty dźeń su krasne zerja mojeho pŕenjeho narodneho zaćuća. W duchu widžu tu sylu serbskeho ludu pŕed Mětec statokom. Sta posłucharjow na puću a na powyšenym polu pŕiposłuchaju z kedźbnosću a ze spodobanjom na swjedźeńskeho rěčnika, wosadneho fararja Wornarja z Khrósćic. A to rjane wěncy we serbskich barbach a ze serbskim napismom, kotrež su Budyšcy knježa jako deputacija Maćicy Serbskeje a Bjesady sobu pŕinjesli a z lubym serbskim słowom pŕed pomnik złožili, kak so błyšća na jasnem dnju! Naš Hórnik tu je mjez swojim ludom; a druhich pastyrjow a wjednikow, znatych a njeznatych tak wjele: kak mohł tón mały pichlik, kiž hakle pŕenje lěto do šule khodźi, tych knjezow wšitkich znać! Nan je jemu to prajił, dokelž je jako sobustaw Kasina swjedźeń sobu rjadował; pŕetož Kukowska Katolska Bjesada (Kasino) je swjatočnosć wuhotowała. A też Pražscy studenća su tam pjeća korporativnje pódła byli. Nan je powołanje pisał do Kat. Posoła. Hnydom za Kukowskim Kasinom su w dołhim rjedźe stali. —

Praha a Serbowka njeběštej dźěn mi tehdom njeznatej słowje. Kelko rjaneho je nam Holkee Mikławš wo tutom zajimawem měśe, wo lnbem serbskim studentskim towaŕstwje napowědał. Haj, hdyž tutón nanowy dobry pŕeće k nam pŕińdźe, to bě nješto cyle nowe: nowy swět a nowa rěć. Tak so wokoło kłóstra serbski njerěći, jakož so domownik Serbskeho Seminara na serbsku rěć wustoješe! —

Tola, hdźe sym sej zaběžał! Nadobo sym w Prazy, a běchmy dźěn we Kukowje. Haj, a tam stoji pŕeni a jenički serbski pomnik, serbskemu duchownemu wótčincej postajeny, na kotremž stoji napismo:

„P. Bosćij Tecelin Mět, měšnik w cisterciskim rjedźe, rodźeny 24. oktobra 1759 na tutej žiwnosći, zemrěty 18. julija 1835 w Rózeńće. K wopomnjeću 50-lětneho smjertneho dnja slawneho, njewustawaceho serbskeho spisowarja, swěrneho a rozhladneho duchowneho wučerja, postajichu tutón wopomnik k znamjenju njezapomniteje ćesćownosće dźakowni Serbja."

Hač też to njejsym tehdy też Ralbičanskeho kapłana pŕi wotkryću wohlađał? To běše dźěn runje naš Jurij Libš. Njewěm, dokelž jeho tehdy hišće wosobinsey njeznajach. Ale telko wěm, zo je sebi z njeboh nanom też dopisował; sym tola jedyn jeho list w zawostajenej korespondency namakał. —

Hakle w Budyšinje spóznach knjeza Jurja Libša jako tachantskeho pŕedarja. Na tachantstwje wón bydłoše w druhim poskhodźe w cyle zadnjej jstwi, hdźež ma też dźensa hišće tachantski pŕedaŕ swoje bydło. Spody njeho běše naša zhromadna residenca; studijowna a łěhanska. Nas bě mjenujcy čŕjóda ministrow wokoło našich knjezich. Hewak prajachu nam: ministrant abo tachantski hólc, to pak ničo njewadźi, dokelž też z tutych rjadow su wjele knjezich wušli. Ministrant je pŕeni skhodźeńk k duchownemu powołanju, je positiv, bjez kotrehož njebywa komparativa ani superlativa, je najkrasniši zastojnik pŕi Božim wótarju, dokelž wukonja jandźelsku słužbu. Zo wězo we wšědnem žiwjenju z jandźelom njeje, to je wěste, to žadyn človjek njeje! —

Potajkim jako tachantski hólčk zeznach so z Libšec knjezom pŕeni króć wosobinscy. Też z hólčkom, kiž jemu k wołtarjej słuženše. To běše wěsty Pawoł Krjećmar ze Židowa, nic naš nětčiši sławny pismikistajeŕ a starosta „Nadźije". Ale bě też serbski pachoł a wukhodźiwši šulu je też pola knjeza Smolerja pismikistajeŕ wuknył. Bohužel je w pozdźišim žiwjenju njezbožownu smjeŕe namakał: je so pŕi kupanju nědźe w Rhynje zatepił. —

Běchmoj sebi dobraj. Tohodla sym rad druhdy z nim sobu, druhdy za njeho korektury wot knjeza Libša do Smolerjec knihičišćerńe nosył. To swoj so wubčhałoj, do stareho serbskeho domika, jene cyle lěto pospochi. Na druhe lěto potom Františ ek Zejula. Ale też do Hrubjelčic sym z Krjećmarjom hromadźe khodźił. Njebočički knjez smjeŕe rad burski khlěb jěděše, też twaroh. Pola Welsec ćety — nětko Gudźic — smoj za knjeza Libša Bože dary woteběraloj. Tajki wulět rad sobu činjach, ale nic pŕehusto; też Krjećmarjej so druhdy wostudźi, dokelž běše jeho knjez, kaž wón praji, jara dźiwny a měješe też njedźiwajcy dźiwny žołdk. W Budyšinje bohužel knjezej Libšej dobry był njejsym, dokelž bě mi raz plistu woćahnył. Dźensa hižo njewěm, za čo je to sydało, ale sym jemu do rowa za nju dźakowny. Worakawi smy wšak też dosć byli, nic žani sami jandźeljo.

To Słodeńkec wuj też derje wě, njewěrno? Tón je nas rjelpusow často mištrować dyrbjał. Tohodla pak ničo za zło!

Mějach potajkim pŕeni njeluby „začišć" wot Libšec knjeza a khodźach jemu z puća, hdźež móžach. Z 4. wulkim rózkom 1893 pak dźěše wón też mi z puća, bywši do Baćonja za administratora powołany, pozdźišo za fararja stajeny. Njedźiwajcy toho njeluboznecho začišća mam w swojim hólčacem pomjatniku też wot tachantskeho pŕedarja Jurija Libša tole k wopomnjeću napisane:

„Stóž so Bohu dowěri,
kruty dom sej natwari!"

W Budyšinje, 27. měrca 1892. (Serbske pŕisłowo.)

A často sym na tule wopomnjeńku spominał, wosebje, hdyžkuli sym nimo Baćonskeho Božeho domu khodźił do swojeje ródneje wjeski — po wšelakich wichorach a njewjedrach žiwjenja — domoj k lubej maćercy. (Pokrač. sćěhuje.)

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

W Michalskej zyrkwi:

Jutrowniczku rano ½8 hodź. šerbske Boże wotkazanje, dop. ½9 hodź. šerbska a w 10 hodź. němska Boża słužba (farar Tischer). Sbérka sa hlowne bibliske towaŕstwo.

Druhi dźeń jutrow rano ½8 hodź. Boże wotkazanje němske, dop. ½9 hodź. němska a w 10 hodź. šerbska Boża słužba (farar Kapler). Sbérka sa wěrowanske biblije.

Seleny ßchtwórtk, 14. haprleje:

wjeczor w 6 hodźinach ma duchowny prim. Fröhlich w Pětrowskej zyrkwi spowědź a ßwjate wotkazanje.

Cźichi pjatk, 15. haprleje:

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ½7 hodźin farar Große spowědź a ßwj. wotkazanje, ½8 hodź. farar Berg pŕedowanje; ½10 hodźin w drastowni farar Große spowědź a ßwj. wotkazanje sa cźežkoßtrowischazych; dop. ¼12 hodźin ma farar Siegemund liturgiske kemschenje sa dźěći.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma duchowny prim. Fröhlich dop. w 9 hodź. pŕedowanje; w 11 hodź. farar Große liturgiske kemschenje sa dźěći; wjeczor w 6 hodź. ma farar Siegemund spowědź a ßwj. wotkazanje.

W Tuchoŕskej zyrkwi ma pop. ½3 hodźin farar Menda liturgiske wožadne kemschenje.

Sbérka sa naschu zyrkej a sa evang. zyrkej atd. we ßlubjenym kraju.

Jutrowniczku, njedjelu 17. haprleje:

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ½8 hodźin duchowny prim. Fröhlich pŕedowanje (zyrkw. hudźba: a) ſ Introita „Khryßt je ßtanył", ßtary jutrowny spěw, wobdźěłał Bjarnat Krawz, b) wulke halleluja k Händeloweho Messiaßu); pschip. w 12 hodź. ma farar Siegemund pŕedowanje.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Berg spowědź a ßwj. wotkazanje; dop. w 9 hodź. ma f. Siegemund pŕedowanje (zyrkw. hudźba: „Chzemy toho Knjesa khwalicź", pjeczhłósna jutrowna motteta wot Maxa Regera).

W Tuchoŕskej zyrkwi ma rano ½7 hodźin farar Berg liturgiſku jutrownu nutrnoſcź ſ rěcźu.

Sbérka sa hlowne sakske bibliske towaŕstwo.

2. dźeń jutrow, 18. haprleje 1927:

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ½8 hodź. farar Große pŕedowanje (zyrkw. hudźba: „Chzemy teho Knjesa khwalicź", pjeczhłósna moteta na jutry wot Maxa Regera); dop. ¼12 hodź. łapokasanje fararja Paula pisches knjesa tajneho zyrkwinskeho radu Rosenkranza. Nastupne pŕedowanje fararja Paula (zyrkw. hudźba: „Bóh budź nam hnadny a žohnuj naß", pjeczhłósna moteta wot Judasſohna).

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Menda pŕedowanje (zyrkw. hudźba: „Ferschta žiwjenja, Jeſom Khryſchcje", moteta wot Jana Wolfganga Franca).

Sbérka sa wobstaranje wěrowanskich biblijow sa naschu wožadu.

Modleńska hodźina sa njedjelnicźe wutoru popołdnju w Pětrowskej zyrkwi, bibliska hodźina wutoru wjeczor w Evang. towaŕschowni a bibliſki wjeczor srjedu wjeczor w Tuchoŕskej zyrkwi wupadnjetej.

Pjatk pop. w 4 hodź. sendźe ßo w Evang. towaŕschowni towaŕstwo wowkow.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farar Siegemund we Evang. towaŕschowni bibliſku hodźinu.

Ssobotu, 23. haprleje, wjeczor we 8 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi duchowna wjeczorna hudźba.

Tydźeńſku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Menda, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi Siegemund.

S Budestecz.

Jutrowniczku rano smjeje farar Wójz rano w 7 hodź. šerbsku ßwjatu ſpowědź, wyšſchi farar Domaſchka rano we 8 hodź. šerbske a dop. ½10 hodź. němske ßwjedźeńske pŕedowanje. Zyrkw. chór spěwa: „Jutry, jutry, naleźinje —" wot Rabicha.

Druhi dźeń jutrow smjeje wyſchſchi farar Domaſchka rano w 7 hodź. němsku ſpowědź, farar Wójz dop. we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. šerbske ßwjedźeńske pŕedowanje.

Pŕeni a druhi ßwjaty dźeń je sbérka sa sakske hlowne bibliske towaŕstwo.

Wutoru wjeczor ½8 hodź. ſhromadźizna žónskeje mkodźiny.

Schwórtk pop. ¼4 hodź. ſhromadźizna žónskeho towaŕstwa.

S Buoyschinka.

Jutrowniczku rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba, knjes farar Kapler ſ Budyschina.

Druhi dźeń jutrow budźe rano we 8 hodź. ßw. šerbske pŕedowanje cźitacź.

Na woběmaj ßwj. dnjomaj sbérka sa sakske hł. bibliske towaŕstwo.

S Barta.

Jutrowniczku rano we 8 hodź. šerbske a dop. ½10 hodź. ßo němske pŕedowanje cźitacź.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. šerbske kemschenje (farar Tischer ſ Budyschina). Sbérka.

S Bulez.

Jutrowniczku rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Zyrkw. chór spěwa: „Row prošony je." Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje.

Druhi dźeń jutrow rano ½7 hodź. šerbska ſpowědź, we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Sobuſkutkowanje posawn. chora. Na woběmaj ßwj. dnjomaj sbérka sa hlowne sakske bibl. towaŕstwo.

Tśeći dźeń jutrow rano we 8 hodź. šerbska Boża słužba.

Semrěł: Jan Bohuwěr Fischer, lěsny dohladowaŕ n. w. we Wunježku, 83 l. 5 m. 22 dn. stary.

S Delnjeho Wujesda.

Cźichi pjatk rano w 7 hodź. šerbska ſpowědź, we 8 hodź. šerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje, dop. ½11 hodź. němska ſpowědź.

Jutrowniczku rano we 8 hodź. šerbske a dop. ½10 h. němske kemschenje.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba.

Semrěł: Handrij Hamtich ſ Tranje.

S Hodźija.

Jutrowniczku ßmjeje farar Wjeſaŕ rano ½8 hodź. šerbsku ſpowědź, farar Voigt dop. ½9 hodź. šerbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Zyrkwiny chór spěwa: „S rowa ßtanył je tón Knjes." Dop. ½12 hodź. je Boża słužba sa dźěći.

Druhi ßwjaty dźeń ßmjeje farar Voigt rano ½8 hodź. němsku ſpowědź, farar Wjeſaŕ dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. šerbske kemschenje.

Na woběmaj ßwj. dnjomaj sbérka sa sakske hł. bibliske towaŕstwo.

S Huczinu.

Jutrowniczku rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Chor spěwa. Sbérka sa bibliju.

Druhi ßwj. dźeń jutrow rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba, w 11 hodź. kemschenje sa dźěći.

S Hrodźischcza.

Jutrowniczku rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 h. němska Boża słužba. Sbérka.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Sbérka. Dop. ¾11 h. dźěćikemschenje.

Tśeći dźeń jutrow wjeczor w 6 hodź. němska a we 7 hodź. šerbska Boża słužba w schuli w Drožđżin.

S Khwarcźu.

Jutrowniczku dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. šerbske kemschenje, pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje.

Druhi dźeń jutrow dop. ½9 hodź. šerbske a w 10 h. němske kemschenje. Sbérka sa sakske hł. bibliske towaŕstwo.

Semrěła je 9. haprl. Emma Marja rodź. Sahrodnikeź, Rudolfa Schmidta, fabrikiſkeho dźěłaćerja we Wulkej Dubrawje, mandźelſtwa, 31 l. 7 m. 9 dn. stara.

S Klukſchu.

Jutrowniczku rano we 8 hodź. šerbske a dop. ½10 h. němske kemschenje.

2. dźeń jutrow rano we 8 hodź. šerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje (farar Mikela-Malešchanski).

Na woběmaj ßwj. dnjomaj sbérka sa Sakske hlowne bibliske towaŕstwo.

Semrěła: Marja rodź. Wicźaſeź, mandźelſka Korle Hobraka, wumělkarja w Klukſchu, 75 l. 5 m. 12 dn. stara.

S Lupoje.

Jutrowniczku rano we 8 hodź. šerbska a ½10 hodź. němska Boża słužba. Sbérka sa naschu zyrkej.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba (knjes farar Kapler ſe Njeßwacźidła.) Sbérka sa sakske bibliske towaŕstwo.

S Malešchcz.

Jutrowniczku a druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Sbérka hlowne bibliske towaŕstwo. Jutrowniczku dop. w 11 hodź. dźěćikemschenje.

S Minakala.

Jutrowniczku dop. ½9 hodź. šerbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Druhi dźeń jutrow dop. ½9 hodź. němske a w 10 h. šerbske kemschenje.

Sbérka sa naschе bibliſke towaŕstwo.

Tśeći dźeń jutrow dop. ½9 hodź. kemschenje sa dźěći.

S Rośaćźu.

Jutrowniczku dop. ½9 hodź. němska Boża słužba, dop. w 10 hodź. šerbska Boża słužba. Khór spěwa. Sbérka sa sakske hlowne bibliske towaŕstwo.

Druhi ßwj. dźeń jutrow dop. ½9 hodź. šerbska Boża słužba, dop. w 10 hodź. němska Boża słužba. Sbérka sa sakske hlowne bibliske towaŕstwo. Po němskej Bożej słužbje němska ſpowědź.

S Nješwacźidła.

Jutrowniczku rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba.

Druhi ßwjaty dźeń rano w 7 hodź. šerbska ſpowědź, we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 h. němska Boża słužba (knjes farar Njencź ſ Lupoje). — Pop. w 2 h. kemschenje sa dźěći.

Na woběmaj ßwj. dnjomaj sbérka sa sakske hł. bibliske towaŕstwo.

Semrěli: Marja Bierichowa rodź. Schneiderez, mandźelſka w Holeſchowſkej Dubrawźy, 41 l. 4 m. 27 dn.

lara. — Marja Ninzowa ſ Holeſchowa, wudowa (we Kulhiſchtach ſemrěła), tu pohrjebana, 78 l. 8 m. 27 dn. lara.

S Kotez.

Jutrownicžku rano we 8 hodź. je němſke předowanje a zarkw. hudźbu; dop. ½10 hodź. ſo herbſke předowanje a ſita. Pop. w 2 hodź. je kalechizmuſowe wobkrućowanje konfirměrowanej młodźiny pobłudnich 3 kěmkow. — Zběrka.

Druhi dźeń jutrow je dop. ½10 hodź. němſke předowanje a w 11 hodź. němſke kemſchenje ſa dźěćzi. Zběrka.

S Porſchitz.

Jutrownicžku rano we 8 hodź. herbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, ¾11 hodź. dźěćzikemſchenje.

Druhi dźeń jutrow budźe rano we 8 hodź. herbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, pop. ½2 hodź. dźěćzikemſchenje w Boſchezach, we 8 hodź. ev. Luth. ſchulſke towaſtwo w Nowych Porſchizach.

Na wobſmaj ſwj. dnjomaj zběrka ſa ſakſke ſłowne bibliſke towaſtwo.

Se Sſtepoh.

Jutrownicžku dop. w 9 hodź. němſka a dop. ½11 h. herbſka Boża ſłužba. Zběrka ſa ſłudhy wožady.

Druhi jutrowny ſwj. dźeń rano we 8 hodź. herbſka powědź, dop. ½10 hodź. herbſka a ¼12 hodź. němſka Boża ſłužba. Zběrka ſa wuſtawy w ſchleſynſkim roſwućenju.

S Wóſſlinka.

Jutrownicžku rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. herbſke kemſchenje. — Zběrka. Pop. ¼4 hodź. Boża ſłužba w Leſſej.

Druhi dźeń jutrow rano w 7 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Zběrka.

Cichi Zidźik.

Běſche to w lěcze 1286 w měſacu ſmažnika. Swony wonjachu a njeſmérne wykſanje klinczeſche po wſchěch Prażſkich haſach. Kral Wjazſlaw II. bě runje ſe ſwojej młodej mandźelſkej Juttu, dźowku němſkeho ſezora pſchihoł, ſo by źiwoſnje město woypłał. Wot wyſkazeho luda ſchi ſamom njeſzenaj dóndźeſchtaj majeſtoſczi ſ radnizy a źidowſkej ſynagodły, hdźež jeju wyſchſchi źidowſti měſchcanſk v Čechach, rabbi Jonathan powita. Hdyž běchtaj ſebi kralowſkaj mandźelſkaj wſchitko, ſchtož bě w „ſtarowowej ſchuli“ wobhladanja hódne wobhladałoj, wróćeſchtaj ſo domakku ſaſo ſe Źidowſkeho města. Kak jara pak ſo wyſkaze ſtyły ludu wuſtrožachu, hdyž ſ jeneho donnu Bebeoweje haſy wulki ſtrach pſched ſtamtomaj kralowſkimaj najeſtoſczomaj na ſemju wrjeſnył! Wſchitzy ludźo běchu ſaj poraženi. Sda ſo, jako by tózby nimowólnje wozći andźelił, ſo by njewobhladał, ſchto by ſo kralej ſtacź mohło. Zńródy roſpjerchmychu, wjeſole wyſkanje womjelknu. Kral drje źiwy wosta, ale wulzy roſſtobjeny nad tajkim njeſtrukom wotjedže. Wulki ſtrach a njekrajna bojoſcź ſaja kóždeho w źidowſtim měſcze ſydlazeho źida. Wjeczor ſhromadźi ſo źidowſka wobſada we ſynagodły. Tu běžeſche rabbi Jonathan nadobo po ſthodźenkach horje, ſtź k Bożej ſchtinje wjedźechu, wocźini ju a ſapocza ſ ſchpetozazym hłoſom modlitwu: „Knježe, Knježe, wſchehomócny, dołhocžpjeny Boże!“ A zyła wobſada ſo ſobu modleſche, a běſche wołanje a ſałoſczenje, kiž njeſzeſche ho dałoko won pſches wrota źidowſkeho města a nekotruſkuli wutrobu kſchesczanow ſ bobuzelnoſcźi pohnu. S hłoſom, ſ płaczłom podusſchenym, bě rabbi wobſadze woſtawił, kajki ſałoſczimy wuſud je był nad Prażſkimi Źidami wuprajeny. Wón je runje wot ſkala krutu roſkaſ dóſtał, kiž dyrbi wobſadze ſobuběželicź, ſo ma mjenujzy w běhu tydźenja ſo njeſtmanik wudaczź, kiž je ſe ſatraſchenoho donnu w Beblowej haſy ſyhał na ſwjeczenu hłowu monarcha dele wrjeſnył.

Njebuduc-li ſa tutón czaſ bjeſbóžneho ſſótnika wyſchnoſczi na khłoſtanje pſchepodaczj móz, to ſapoczńże ſo na dźeńſatem dnju w Prażſkem źidowſkem měſcze ſałoſne pſcheſcežowanje, rubjenje a ſahubjenje wſchěch tamniſchich wobydlerjow. Tajſele krute ſłowo bě kral wuprajił, a wſchitzy pſchipoſłuchachu wuſudej ſ hróſou a ſałoſcźu. Kóždy ſhwataſche domoj, ſo by doma mjes ſwojimi měr a pokojenja namakał, ale podarmo. Rabbi prózowaſche ſo pſches ſtatneho radźiczela ſ Rosenberga wo pſchiječe pola krala, tola jeho wotpokaſanje. Wſcho putanje a wukſuſchowanje bě tež podarmo. W tom domje, ſ kotrehož bě zybel pſchileżał, njeběchu po njeſtutku nihdy nadeſchli. Cźi, kiž we nim bydlachu, běchu mjes pſchihładowarjemi na haſach roſbrójeni byli. Rěčzachu jara wo tom, kak jara je ta njekniczomna khěża dodźerżana, a wukožowachu ſebi njeſłožownu pſchihad ſ jeje wjetchoſczu. Ale nichtó tomu njewěrjeſche. Wſcha wožada dyrbjeſche ſa to cźerpjeć, ſchtož ſ n a d ſ bě jednotliwz ſkucził.

Załoſcź a ſrudoba knježeſche w tom dźele města njewurjeknita. Schtyri dny dołho żeleſne ſabjuwaki wrotow njebuchu wotſtrowne. Bojachu ſo hněva a ſtobow ſaſlepjeneho ludu, kiž pſchi tajkich ſkładnoſczach je rad ſ tomu ſłoženy, ſwoje wótczińſke ſaczuczże a ſwoju lubоſcź ke kralej ſe źidowſkej krwju na twudźernach kralowſkeho brodu napjěwaczź. Njeſłožowni źidża leżachu na woładnem kěrchowje a wolachu, jako bychu chcyli duchi ſwojich pſredowníkow na pomoz a wumożenje ſ rowow ſawołaczź. Druſy ſaſo ſtedźachu na ſchpundowanju ſwojeje ſynagogi a modlizy ſo kamachu ruki. Wonka pſched durjemi ſtedźachu jich ſony a dachu ſo ſo ſhromadnehо załoſczenja ſwojich mužow, bratrow a ſynow. A tale załoſcź bě njeſmérna mjes Iſraelom.

Bě pak jedyn rjekowſki Źid mjes nimi, pſches kotrehož dyrbjeſche zyła wožada być wumożena. W jenom ſ khudźiſchich domow hornjeho źidowſkeho města bě tehdy khudy krawcź żiwy, ſ mjenom Reb Schime Scheſtes. Toho mjenowachu ſwjetſcha „cźicheho Źidźika“, dokelž ſo wo nicžo njeſtaraſche, khiba jenicžzy wo ſwoje rjenjeżko. Khudźiſchi bě wón doſcź jara, a ſchtož ſebi ſ muſu ſaſtużeſche, to dawaſche ſwojej żonje a ſwojim tſjom dźěćzom, kotrejž jeho ſmjerzź lubowachu. Njepěkna ſławiſnicźka bě jeho hłuboko roſhorila. Dołho wón roſmyſlesche, kak mohł ſwojim bratram ſkutkownje wupomhacź. Tu ſo raſnje ſpomni a dźeżi, ſo naſch „cźicheho Źidźika“ nadobo ſłubi. Khwataſzy dobéża na hród a tam wojſewi, ſo je wón ſe ſłóſtnikom, kiž je mordarſtwo na kralu poſpytał. Ssamo ſo wě, ſo bě po nim; ſwoje żiwjenicźko dyrbjeſche bjeſche cźyſk na wołtarju bratrowſkeje łuboſcze wopruwacź.

Poſledni dźeń njeſłožownoho tydźenja bě pſchiſchoł. Dopołdnja ſtejeſche rabbi ſaſo tak pſched kaſchczom ſłuba, każ bě pſched tydźenjom ſtał. Tola nětko niż ſe załoſczu, ale ſ radoſczu, dokelž możeſche wobſadze wojſewiez, ſo je ſo Bohu ſpodobało, ju wumożicź. Wſchitzy běchu połni wyſka a wjeſela, ale mnoha wutroba bě ſarudzena, ſo dyrbi jedyn ſ luda ſa jich wumożenje ſe żiwjenjom ſapłacźiez. Nikomu njeběſche ho wudźało, ſo runje „cźicheho Źidźika“ ma tajku ſchlachotnu rjekowſku wutrobu, a hohdała to ani wopſchimnyez njemóžachu. —

Wrota źidowſkeho města ſo wotewrichu. S cźrjódami waleſche ho lud ſ nimi nutź. Na tutom dnju dyrbjeſche ho dyrbjeſche po město wurubieź. Ale nź, ſ tomu njedóńdże. Wſchako pſchiſwjedżechu wot ſtarożchulſtkich wrotow ſem Reba Schima, „cźicheho Źidźika“, pſchewodżaneho wot jědnych wojakow, do putow ſłowaneho. Pſchiwódża njeho krocźeſche rabbi a ſłubjowaſche jemu njebjeſche mjeto ſa wocźakujomnu rjekowſku ſmjerzź martrarja. Pſched domom na Bebeſlez haży, ſ kotrehož bě wſcho njeſłože pſched tydźenjom wuſchło, cźah poſaſta. Tu bě měſtno wotprawjenja. Njebě wócźka bjeſ ſyłſow, hdyž Reba Schimela, makeho „cźicheho Źidźika“ ſ wulkej nadobnej duſchu wuhladachu. Hyž-li to możno było, ſarwěſche kóżde źidowſke dźěćzatko by jeho wokoſchiło. Hiſchcze raz wobja Reb Schime ſwoju żonu a dźeżi. Deleka pſched wożudnej khżeju ſtojachu ſe wótrymi hłebijemi katowje. S tſěch dele ſpohladowa Reb Schime hiſchcze raz ſ ranju, a „Knjeſ je dał, Knjeſ je wſał“ ſawołajo, ſeſkoczi do hłebijow ſ wótrymi łonzami.

Tſi dny ſarowaſche wyſchń Iſrael w Prahy wo ſwojeho martrarja. Dźeſacź dnjow ſwjeczeſche ſo w Staromĕſtſkej ſynagodły ſwěczka ſa jeho duſchu. Dwě lěcze podſtawi bu ſtatny radźiczel krala Wjazſlawa, Sawiſch ſ Rosenberka, jako pſcheradnik wotprawjeny. Schtwórcź hołdnik do ſwojeje ſmjerzeje powoła wyſchſchoho rabbina Jonathana ſ ſebi a wuſna ſo ſ roſkaſej wutrobu, ſo bě pſched dwěma lětoma jeneho ſe ſwojich ſłużownikow narěczał, zybel ſ tſěch w źidowſkej haży wrjeſnyć, ſo by pſches to Źidow jahubił. Rabbi dyrbjeſche jemu wodacź a ſtrjatoczńże ſłubicź, ſo budźe ho ſa ſawoſtajenych „cźicheho Źidźika“ najſpwědomniſchiſcha ſtaracź. Prażſka źidowſka wobſada ſchlachotny ſkutk „cźicheho Źidźika“ hacź do dźeńſnjiſcheho dnja wſo ſabyła njeje, jeho mjeno je mjes bratrami we wulkej cźeſczi, a to ſ dobrym prawom. —

W rězafnjach amerikanſkeho wulkoměſta Chikago.

Wot wonka njepoſkiczja dźeł města, hdźež rěſarnje leża, niczo woſebiteho. Sčěrokа dróha. Wſcho ſpěcha a ſhwata. Tu ſu wobkhodne rumnoſcze ſenotliwych dwarow wulkich rěſarnjow, ſłótna burſa, wyſchnoſcze, polizija, pſchepytowanſke ſtazije ſa ſkót, wotdźeł ratarſkeho miniſterſtwa, telegrafowe hamty. Po dróſy jěchaju we ſkoku póſelnizy.

Tu pſchedobdywa ſo nadobo wótre rucze pſches powětr. Kara, na kotrymž morwe howjadło leżi, jědze nimo noſz. Krwawe a naſa ſu. A hiſchcze jenu kara. A ſaſo nu njej morwe howjadło. Sſnadź je na transporcze kónz ſzało.

Na ſčerokej dróſy wonja, cźim dale krocźimy, pſchezo wohidnicźho. Liczba jědnych póſelnikow ſtajnje pſcheſkěra. Abytmus ſimjenja ſ kóżdym wokomikom roſcze. Nětko pſchekrocźi maka żeleſnija, jedyn wós ſa druhim, każ tolſty rjeczas, dróhu. Woſyn ſu ſ hnojom nakładzene, kotrež ſo ſ hródzom na cźah woſy.

S nowa ſarzi ſałoſne rucze we powětſje. Njeje to tak, każ ſtót ruje na njeſmérnych paſtwach amerikanſkeje runiny. Nź, ſ tutoho rucza klinczi hłoſ, każ bychu howjadła wědźake, ſchto ſo tu ſ nimi ſtanje. Rucze ſo cźehnje do dołhoſcze; měſtna ſo ſ druhimi, ſ hłubiny pſchikhażdzy ſ mi ſwutkami.

Howjadła, wſchudźe howjadła. Stót ſ zyłeje Ameriki ſda ſo tu hromadze ſehnaty być; cźaka na pozledni wokomik we wobhrodach, ſ kotrychž njeje żaneho wuſwobodzenja. Muſzy pſchikhadzeju, hróſonje je na nich hładacź ſe ſwojimi kłumpachami. Woni ſo tłocźa mjes howjada. S kijemi ſo na nje ſahanjeju. S wulkimi naſtrożenymi wocźemi hladaju howjada na ſwojich draczow.

— — — — — — — —

Sſwinje njedoſtanu niczo ſrać, prjedy hacź ſo rěſaju, pſchetoż tak hodźa ſo łóżicho pſchedźěłacź.

Sſwinje ſu hłódne, ryja w pjerſchczi. Tež wone ſu połne ſtaroſcźow. Sſmjerzź na nje kaka. Kwicźenje ho nadobo połběhnje. Sſwinje ſo pócźnu hibacź. Bjes końza je jich rjad. Je jich połzedni pucź.....

Kajki je wożud tutych ſwini?

Dźemy do warjenja.

Sczěhoważy wobras:

Stejimy na mołcze. Pod nami koleſo. Sſo pſchezy wjerczaze koło. Kſchicźazy ſwuk dobywa ſo ſ nam hore, ſwuk wobaranja, kotryž ſe kwicźenjom ſwinjeczа nicžo podobne wjazy nima.

— — — — — — — —

Hižo wiża ſwinjo w powětſje.

Koleſo ſo wjerczi. Widźimy ſo ſwinjo na koleſu cźumpacź, na koleſu, kotreż ſo ſtajnje hiba. A wot koleſa wiżaju rjeczaſy.

— — — — — — — —

Cźornuch pſchimnje ſwinjo ſa ſadnjej noſy. Njeje widźeczź, ſwotkel je ſwinjo pſchiſchło. Sſwinjo ſakwiczi, ho wobara. Ale rjeczas je jo hižo hrabnył a na koleſo ſputak. A koleſo ho wjerczi, hdyż pſchetrjacza a cźehnje ſwinjo ſobu. W powětſje nětko wiża, ſ nohomaj horje.

Nadobo je wocźichnyło.

Druhe ſwinjo.

Njepſchestawaju ſedne ſa druhim, bjes pſchestacza. Tſjeczi ſa mjenſchinu. Dwě ſekundźe doſahatej ſa jene. A koleſo ho wjerczi. Njeſaſtanje ani na wokomik. Rjeczas cźehnje ho nimo, ſo pſchezy ſaſy wróczaju rjeczas.

Pohtuſchene na koleſo ſwiſane ſwinjo pſchiźe ke prěnjemu dźěłaczerjej. Też tu njeſaſtanje. Koleſo ho wjerczi, rjeczas běži dale. Hromadźe je ſwinjeczom, kotreż je hiſchcze żiwe, ale doſpołnje pohtuſchene. Prěni dźěłaczer je ſakłoże.

Je to ſyłny cźornuch. W ruzy ma nóż. Noſy tcźitej w gumijowych ſchtornjach.

S nożom pſchekłoje ſwinjeczu wutrobu. Tſjeczź ſwini ſa minutu. Cźornuch ſteji w krwi. Krej wot njeho běži. Rumnoſcź, hdźež ho to ſtawa, ma formu bażenka. Krej ſmjerdży wohidnje. Do wſchěch tónczin pluſkaju krej. Krej, w kotrejž tu ludźo brodża.

Rumnoſcź je cźerwjena. Cźornuch je cźerwjeny. Wot cźerwjeneje krwě. —

Pſchezy jenak dyrbi ſo cźornuch hibacź. Dyrbi być wuſchikny, hibicźiwy. Dyrbi pſchezy runje do wutroby trjeſcźicź. Jadyn wokomik njeſmě pſchepaſcź. Koleſo ho wjerczi. Tſjeczi ſwini dyrbi ſa minutu ſakłoc. Krej .... krej ....

Cźornuch ſychnje. Na rjeczaju ſtorczijichtej dwě ſwinjeczi do ho. Dyrbi khwatacź. Hiſchcze ſpěchnjiſcho dyrbi kłacź. Cźornuch je cźerwjeny. Krej wot njeho běži. Jeho ruka, jeho ſchtórnje, jeho cźapka, wſcho je połne krwě.

Rjeczas běži dale. Koło ho wjerczi.

Nětko je ſwinjo hižo morwe. Rjeczas hiba ho dale a ſ nim a na nim ſwinjo.

Daloki je hiſchcze pucź.

Tam a ſem ho wize rjeczas. Pſchi rjeczaju ſedża mużizy w dwěmaj dołhimaj rjadomaj. Sſwinjo bimba ho nimo nich. W jenej tajkej wulkej ſali dźěła 600 ludźi. Bjes końza ſda ho rumnoſcź być.

Kóżdy dźěłaczer ma pſchezy jene a tołame pohibnjenje cźinicź. Też tu njeje żaneho wodyhnjenja. We ſamſnej ſpěſchnoſczi, każ ho ſwinjo ſakłoje, dyrbi kóżdy ſwoje dźěło dokonjecź. Sa minutu 30 pohibnjenjow. Tſjeczi krócź pſcheczu to ſamſne. Zyle to ſamſne.

W ſpěſchnym takcźe hiba ho ſwinjo wot jeneho ke druhemu. Prěni je ſakłoje, druhi jemu brjuch roſproſże, tſeczi je dale roſtrjebje; potom ſu cźrjewa na rjedże. Jeni ſwinjo parja, druhy maſanoſcź wotſtronja.

Dalſchi wożud ſwini je wſchelaki.

Sdźela pſchińdu ſwinje hnydom zyke do thłódźernje. Druhe ſaſy ho roſdźelaju.

Rjeczas wjerczi ho do druheho poſthoda; hiſchcze pſchezy wiżaju ſwinje na nim. Te, kotreż do najwyſchſcheho poſthoda ho dowjeſu, ho doſpołnje roſdźěłaju. Sſwinje ho na kruchi roſdźěla. Też tute dźěło dyrbi ho ſ wulkej ſpěſchnoſczu wukonjecź. Tu ſu hižo ſe ſekerami dźěła. Na błidach, kotreż awtomatiſzy wot jeneho dźěłaczerja k druhemu jědu, ho mjaſo dale wjeſe. Sſekery padaju. Pſchezy na ſamſne měſtno. Połcze ho woběła, jedyn kruch je ſaż druhi.

Wottud wjeſe ho wſcho do nażeleńnjow, hdźež mjaſo 36 hodźinow dołho woſtanje.

W pakowarńjach ſaſy cźrjowa dźěłaczerjow. Też tu cźini kóżdy jenoſ jenicźki pohiб. Njepſchestawaju, bjes pſchestawki, pſchezu to ſamſne dźěło.

Swibt a Co.... Najlépcza drużina... Tak ſo mjaſo w nawěſchtach wukhwaluje....

Mjaſo... krwawe mjaſo....

(Tutón naſtawk, kotryž nam pokaże, po kaſtim naſchnju ſu amerikanſke wulkowobthodny ſłożene a kak ſo we nich dźěła, je wſatý ſ knihi „Druha Amerika“, wot Stefana Klina. Podobnje ſaż ho tu ſwinje rěſaju, tak twari ſej Ford ſwoje awta. Też tam ma kóżdy dźěłaczer pſchezu jenoſ jedyn a tón ſamſny pohiб cźinicź. 7 hodźin wob dźeń. Dokelž je tajke dźěło jara napinaze, je Ford po kóżdej hodźinje 10 minutow dołhu pſchestawku ſaſunył. Też dźěła ho pola Forda też jenoſ 5 abo 4 dny woh tydźeń. A haczrunjeż ſe mjda tróżny tak wulka, każ w Němſkej, dźěłaczerjo tola dołho pola Forda njewutraju. Tak napinaze je dźěło po tutym amerikanſkim tak mjenowany „Taylorowym ſyſtemje.“ Hdyż ho też nětkle w Němſkej prózuja, tutón amerikanſki dźěłowy ſyſtem ſawjeſcź, tak dyrbi ſo hižo ſpowědźa na to dźiwacź, ſo ho ſdobom ſ tutym ſyſtemom też wſchě wołóżenja ſawjedu, kotreż ſu amerikanſku dźěłodawarjo ſwojim dźěłaczerjam ſpožcźili. Hewak budźe tutón ſyſtem ſ nowej thwalku a wſchón dźěławy lud.) —

Strowotnistwo.

Domjaze ſtrowotniſtwo.

S wulkim nadawkom naſchich maczerj je, ſo ho ſtaraju wo ſtrowotu ſwojich domjazných. Kóżda macź ma ho możedże wo ſtrowotu ſwojich dźěcźi na prěnim měſtnje ſtaracź, dokelž je ſtrowota naſche najbróżſche kubło.

Chcemy naſchim maczerjam dźenża ſ nětkotrymi radami k pomozy być.

Wapenita vitaminowa jědź jako jeja, mloko, tuſchcźiſiny (Hüſenfrüchte), ſad, ſelenina a dobra woda ſłutkuje ſylnje na twarbu koſcźi, wożedże, możeli dźěcźi hrach, cźełowuczowanju a wſchelakich ſabawach nima ho dźěcźo zenje pſchenapinacź. Cźiſtota je pok ſtrowotu. Tohodla maju ho dźěcźi k najmjenſchemu junu ſa tydźeń we liwkej wodźe wukupacź. Dźěcźi njeſměmy do hłowy a ſa wuſchi bicź, ale radſcho na t komu najſkerje pſchimĕrjene měſtno. Njeczerpimy ženje, ſo dźěcźi alkoholowe napoje pija a kurja. Makym dźěcźom njedawajmy tajke wězy k hrajkanju, kotreż móża lohko pożrěcź. Njetykajcże jehlicźki do huby. Jedże ani picża nimaju być pſchehorze ani pſchejſymnee Starajcże ho też wo

to, so dźěći strowe juby sdźerża. Tohodla jim wjele zokorowych wężow, wožebje wschelakich płazkow njedawajeće. S tym so każa juby a žołdk. Pschi jědźi płaćeji prawidło: měrnje a pomałku jěsć, wscho derje roskuschać a pschi tym mało rěčeć. Jeli nam pschi jědźi něschto w schiji tčazy wostanje, tak hnydom ruzy nad hłowu. Jednore pschirodne žiwjenje, čzerstwy powětr, wjele płonza a dožahaju jsu je najlěpsche wumělenje strowoty. Njeczerpmy też, so bychmy dźěći z pjama abo łóčzłami hrali. Tute maju často strašne pschiźiwniki a to ma potom wschelake sčěchwki.

Dźenžnischi dźeń so wjele na pkuzowe khorosče škarži, wožebje schtož dychanje nałupa. To je často sčěchwk wschelakeho najmnjenja. Mamy wjele psches nóš dychacz. Njemóžemy-li to, tak často bórzy na pkuza škorjemy. W nošu so wschelake nakažliwiny, kotrež do žołdka dachamy, sadźeja. Też pschesymny powětr so nam najprjódy w nošu shrěje. Tak jón pschesymny do pkuzow njedychamy. Na dźěći mamy też kedźbowacz, so w nošu njedychaju. Njeje to jenoż njepschistojne waschnje, ale móže też wschelake ste sčěchwki měcź. Maju-li dźěći njepschestawaju zmorkawu (Schnupfen), dha mamu lěkarja k radźe sawołacź, wožebje, jeli dźěćom stajnej žołty wóšhyr z noša cječe.

Jědź mamy wschědne dołkadnje roskuschacź. Čzim mjenje jědź roskuschamy, čzim wjazy ma žołdk dźěłacź. Wjele žiwin a jědźe potom sajo njepožiwaneje z naš wukhadźa. S tym nastanu potom wschelake žołdkowe abo črutskowne khorosče.

Mnohich ludźi ščinschimy też dźenża čzasto na nerwosnosći sforžuja. Nerwosnosć je čzasto z khudobnosću, čzěłnej a duchownej šlabosću, njepokojom a z bjesparnosću sdružena. Starschi maju so na prěnim městnje wo to staracź, so bychu dźěći z pschirodnym žiwjenjom skrućili.

Dźěćo njekměmy ženje nahle se spanja wubudźicź. Dźěćeću mamy dołhi a měrny spaŕ popschećz a njekměmy je na wschelake šabawy hacź do pok nozy žołbu czahacź. Kedźbujmy na nje, schto čzitaju. Dobre wotčzehnjenje dźěćźi je sa nje z najlěpschim darom.

Listowanje.

Do Pruskeje. Po § 8 gmejnskeho sakona móža so dawkarjo (Steuerpflichtigen) psches gmejnske wobsamknjenje k naturalnemu dźěłu (z ruku a z wosom) nuzowacź. Tajke dźěło stołuje so po čzěhu čzehnjiweho skotu, kotrež ma gmejnje leżaze wobsedźenstwo žiwe. Je traschi wone pschenajate, dha je wobsedźer napschećko gmejnje samolwity, njedźiwajo na wučzinjenja z majenkom. Why macze bjes dwěla pschewsate winowatosće jako najeńk wukonjecź. Gmejna móże dowolicź, so město naturalneho dźěła so wěsta suma pjenjes płacźi. Wobsteji potajkim prawidłowe wobsamknjenje gmejny, tak dyrbjeze pak pschistejace dźěło (ruczne abo še sapschahom) wukonjecź, pak postajeny pjenjes zaplaćicź. Myslitsče sej, so so wot Waż pschewjele žada, dha móżeće so pola wokrjesneho wubjerka hórschicź.

H. R. Tydźenska misa je pola nježenjenych a zwudowjenych bjes dźěći bjes dawka hacź 26,45 hr., pola woženjenych bjes dźěći hacź 28,85 hr., pola woženjenych z jenym dźěćom hacź 31,25 hr., z dwěmaj dźěćomaj hacź 36,05 hr., z tšomi dźěćimi hacź 45,65 hr., z schtyrjo dźěćimi hacź 60,05 hriwnow.

E. H. w L. Loni 21. 12. su saletnile wschě žadanki z Lěta 1924 za twory, kujene na kredit. Salětnjene pschetorhnje, pschipósnjace dołžnika z tym, so dołh zadani abo žłubi, so pospšišcho zaplacźi. Też napominanje salětnjene pschetorhnje abo hdyž wěricel dołžnikej pšałi, so na zaplaćenje chze czahacź, abo wscho to pschewjedźe, schtož dołžnika we wobkrućenej formje na zaplaćenje do salětnjenja dopomina. — Prawa wotnoha Schprenje, potajtim psches Delni Wujšid bžaza, je wulka Schprewja, nimo Laja bžaza je mała.

K. N. Jeli mózeće psches šwědkow dožahaze dopokasacź, so njebě zawostajeł w czasu wustajenja testamenta pschi polnym rosumje, dha móżeće wotmyslenu, prozeź riskirowacź. Dyrbiće pak so na to pschihotowacź, so budże šudniśe pschepytowanje jara dołkadne a njedožahaze wuprajenja šwědkow so wotpokasaja, kotrež chzedźa wožobje dožahazeho rosuma wotprajicź. Po naschim měnjenju pschedźeli tu prawidłownje postajeny testament. Wěšo je tajki prozeź z mnohimi wudawkami sjednoćeny. Te macze wschě sapkaczicź, jeli jón pschekrajeće. Tuž sej kruće rosmyšlcźe, hacź macze wuhladu na dobyće.

R. P. Sće k dopkaczenju winowaty, dokelž tu widomna zmylka pschedźeli a Wy tola sće wědźak, so sakońši podruźnišli pjenjes bě wschěchi hacź 100 prozentow. — Na to waschnje, kaž je to wobsedźer wěz namjetował, so wona pschewjesć niehodźi. Pak jemu roskoćeje, so wot nětka tak mjenowane perjeńchaze perjedźenja (Schönheitsreparaturen) sam wuporjedźecź dacże a so to sej 4 proz. wot podruźnego pjenjesa měsacznje wotčzehnjeeće (to je 1,33 hr.), pak sej žadacże, so wón to pschewjedźe. Wotpokasa to, dha so na wujednanšti hamt wobroczeće. Jeli tamne wuporjedźenja za nusne spóznaje, dha Wam prawo da, na khóšty wobsedźerja to wuwjesć. Wudawki móżeće sej potom wot podruźneho pjenjesa wotčzahnyć.

P. T. Hacź do 30 hriwnow tydźeńšzy njeźměja so dokhody czasacź, potajtim měsacznje trasch 125 hriwnow. Je-li pak so wo podpjerjazy pjenjes jedna, njetrjeba so na tute postajenje dźiwacź. We Waschim padże so potajtim šminczą njemóżeće, měsacznje pokazenu podpjeru sa njemandźelske dźěćco płaćicź, čzim bóle, hdyž je so to šudnišlo wuczinilo.

W. 21. Spytajće Wasche šobo z nawěschtkom we Sserbskich Nowinach. Te žu po zwjesi sakkez a pruskej Lužizy rosschěrjene a móżeće tak Wasch wotnohlad dopěcź. Sserbja měli k inżerěrowanju najwóbu swoje serbske czasopišy wužiwacź. W tym pokazuje so też lubosć k narodej.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 14. hapreje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,214	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,465	100 čěskosł. krónow	12,473
10 šwaje. franko	81,05	100 franc frankow	16,05

Berlinska bursa pokaczowasche wežera w žiwym wobroczeće. Tón pschinješe dalsche sešmylnjenie wschelakich efektow. Po krótkim sešmylnjenju so kursy na tónzu bursy znowa skruczowachu. Na wikach rentowych a dołžnych lisčinow nowa statna požčežonka też wežera na žiwojim dołalnym kursu wo 90 proz. šawosta.

Produktowe wiki pokasowachu wežera, hačkuunjeź też krótko psched žiwjatymi dnjemi lejimy, sajo kruczišche mjeswocźo. Rožka a wowh bžschtej wo 5 pj. po zentnarin drožschej. Też termińowe płaciśny pschenicy a rožki jewichu šnadne sešmylnjenje. Wežera płaczesche zemnuč

w Lubiju:

pschenicy 12,75—13,10 hr., rožki 12,10 hacź 12,60 hr., ječzmjenja nałtn. 10,80 hacź 12,40 hr., wowsa 10,30—11 hr., bérny 4,40—5 hr.,

w Berlinje:

pschenicy 13,35—13,55 hr., rožki 12,50 hr. hacź 12,75 hr., ječzmjenja nałtn. 10,90 hacź 12,25 hr., nałymkeho 9,60 hr. hacź 10,25 hr., wowsa 10,45—10,85 hr.,

w termińowym wikowanju:

za meju: pschenicy 14,42½ hr., rožki pak 12,88¾ hr., wowsa 10,80—10,82½ hr.,
za julij: rožki 12,57½—12,59¾ hr., wowsa 10,82½—10,87½ hr.,
za september: rožki 11,35—11,31½ hr.

Wiki wežera w Lubiju

Butra 1,10—1,15 hr., jeja 10 pj., twaroh 30 pj., kany wolij 1,80 hr., seleny kał 25—35 pj., bźły 12—15 pj., čzerwjeny 15—20 pj., kwětkaty 20—80 pj., karoty a morchej 12—25 pj., jědźna loboda 15—30 pj., kolrabi 20—45 pj., zybla 10—20 pj., tomaty 1 hr., žołotej sa keżdź 20—40 pj., radišti 15—20 pj., retchej 20 pj. a čzerwjena rěpa 15 pj., selerij 25—40 pj., jabluka 10 pj. hacź 40 pj., tóšerčpa 8—10 pj., trkn 80—100 pj.

Hermanka a słótne wiki w Dźěćach su pschichodnu wutoru 19. t. m., potajtim čzeći dźeń jutrow.

Šwinjaze wiki wežera trjedu w Berlinje
(Magervieh-hof-Friedrichsfelde.)

Pschiwjesli bźchu 195 běhakow a 252 prožatow. Te płaczachu

běhali:

wulke	56—70 hr.
strjenje	40—56 hr.
małe	25—40 hr.

prožata:

wulke	16—26 hr.
strjenje	12—16 hr.

Wiki hubjenje dźěchu, płaczišny spadowachu.

Na zschedu:

Kruwa wyšokoslučzelna w Porchowje čzo. 3, we Wojerezach na Rybakiskej haźy 1, w Horach čzo. 17.

Wás sportowy w Biskopizach, Nowomešczańska dr. 60 delka na prawo.

Dźerżazy wás w Lubiju, Nowe torhoschczo. 6, w Budyschinje, Schlachthofstr. 15 III na Lwo.

Kolo protorske, Budaŕ w Mužaŕoje, Torhoschczo 298.

Zonjace kolo w Hródku, Drježdźanska dr. 39 I na Lwo. Hólczace kolo w Budyschinje, Schuster, Hoitwinski puć čzo. 2.

Jeja k naładźowanju bźe Pekingske kacze w Hornim Hunowje 14.

Schtwórna maśina w Hródku, Bjedrich Ebertowa h. 24a.

Konje 3 na knježim dworje w Darinje.

Prošata w Wólczezach 12.

Ssymo 15 zent. we Lasu 4. — 4 hacź 5 zent. we Wurizach w skale.

Pschichtajcź pytała:

Pjekatskeho, Schweda w Kamjenzu, Wjeczorna dr. 22 a mlyn w Kosarnje.

Holzu do domu, hoscheńz „K ...wej" w Kamjenzu.

Ssudniśn na pschebadźowanje.

Sobotu 16. hapreje 1927

we Wojerezach dop. w 11 hodź. w hoscheńzu „K stotemu lawej": meble, dubowy kamorcźt, z welake radioaparaty, muzaze kola, pišaniski stroj, rowjane stupnje, 3 pory dołhich schkórnjow, dźiwa khoseja,

w Brětnje pop. w 3 hodź. wschelake meble (kupzy seidu žo w Bohmez hoscheńzu.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki su dźiwazo na pschedstejace žiwjate dny jara žnadne, płaczišny stajne.

Dop. ¾12 hodź.: Pschi jara čzichich wikach chlěbowe žito skrućene, sa wowžom žo jara praschecja.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewa 100 kg. płaczizna po złotej hriwnje.

	13. 4.	12. 4.		13. 4.	12. 4.
Pšenica	267 271	67-271	bunv	20-22,00	20-22,50
rožka	250-255	249 254	woka	21-24,00	22-24,00
nat. ječmjeń	218-245	218-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. ječmjeń	192 205	192 205	žołte lupiny	6-16,50	15-16,50
wows	209-217	208-216	keradella	21-26,00	22-25,00
kukurica	178-182	178-182	raps wosuěk	15,60	15,60
pšenč. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosuěk	19-20,00	20-20,00
rżana muka	34-37 50	33-35,50	poch. melassa		
pš. wotruby	14 25	14,25	bérnj. kruški	30 30,30	30-30,30
rżane „	15 60	15,50	syno, 50 kg	2,55-2,00	2,65-3,10
raps „	—	—	rżana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšenčna „	1,05-1,45	1,05-1,45
bróch	26-29,00	28-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaczizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

13. hapr. 1927. Płaczizny po centn. a zl. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 186.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	55—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50—52
Mjenje picowane wšěch starobow	38—45

Byki 287.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	55—57
Połnomjasne, młódše „	54—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	51—53
Spatne	48—50

Jałojcy a kruwy: 601.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	47—51
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	50—46
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 3989.

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	75—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—76
Špatne (4.)	50—58

Wowcy: 3090.

Młódše a starše wukormjene (2 druźina)	52—59
Starše wukormjene (3.)	40—48
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	28—38

Swinje 12078.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	65
Wukormjene	54—65
Mjasne	62—64
Špatne	60—62
Sauey a kundrozy	58—60

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Adresa: Sekretariat Domowiny, Budyšin, Serbski Dom 2 II. — Rěčne hodźiny w Sekretariace kóždu sobotu popołd. 3—5 hodź. (k. Krječmaŕ) — Wšědnje k rěčam priv. kk. Janak (Serb. knihawnja) a Wojnaŕ (w Serb Lud. Bancy). — Za zastupowanje serb. towarstwow je tohorunja w Serbskim Domje wšědnje k rěčam dopołdnja dowolny nameśtnik k. Bart. — Zapłaćenja jenoż na konto „Domowiny" w Serb. Lud. Bancy.

Budyšin. „Nadźija" so w martrownym tydźenju njezejźe.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh" zejźe so 16. 4. (sobotu) wječor we 8 hodź. k swojemu měsačnemu posedźenja pola G. Zmija na Christianskej drózy 22. Přińdźe wšitcy w bohatej ličbje. Wšitcy Serbja so na tuto posedźenje přeprošuja; tež hosćo su nam witani. Sobotu, 30. hapr., wotmeje so nšź serbski swójbny wječor w „Ballhaus" na Budyšskej drózy. Tež na tutón swjedźeń so wšitcy naši a łužiscy Serbja přeprošuja. Předsydstwo.

Hory. Póndźelu, 18. hapr., jutrowna skhadźowanka serbskeho studentstwa. Pop. ¼4 hodź. posedźenje. Wječor we 8 hodź. je w hosćencu „Serbski wječork" ze spěwom, dźiwadłom a rejemi.

Nawječorny zwučow. wokr. „Sokołow" změjo štwórtk, 21. hapr., wječor we 8 hodź. w Panšcach zhromadne zwučowanje.

Wokrjesny načolnik.

Pančicy. Kedźbu! Sobustawy „Lipy Serbskeje", kotrěž so při koncerće w Budyšinje (20. IV.) aktivnje wobdźěla, maju darmotnu jězbu wot Pančic tam a sem. Auto wotjědže srjedu popołdnju ¼4 wot šule. Při zymnym wjedrje njech so kóždy trósku doplišo zwobleka. Tak daloko hač su městna hišće próznje, móżeja so druzy — najprjódy tola naše dalše sobustawy — na tutej jězbje za tuni pjenjez wobdźělić. To pak ma so bórzy podpisanemu wozwieć, tež sobustawy.

Pančicy. Dirigent.

Radwoŕ. „Serb. Rat. Dorost za Radwoŕ a wokolinu" změje jutrownu pondźelu pop. w 3 hodź. pola Šmidkec swoju hłownu zhromadźiznu. Wšěch towaršow wočakuje. Předsyda.

Serbska narańša tow. župa „Hrodźišćo" změje njedźelu po jutrach, 24. hapreje, pop. w 3 hodź. pola Zendźic w Rakojdach generalnu zhromadźiznu. Přednošować budże knjez Bart. K zhromadźiznje přizamknyć budże so posedźenje župineho wubjerka, hdyž maju so na poslednjej zhromadźiznje podate namjety rozpominać a wobzamknyć. Sobustawy towarstwow tuteje župy so proša, zo bychu so w bohatej ličbje wobdźělili. Też kóždy druhi Serb, kiž žanomu serbskemu towarstwu njepřisłuša, je tam lubje witany. Předs. župy „Hrodźišćo".

Serbski Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 24. hapr., popołdnju w 3 hodź. je w sali „Serbskeho Domu" posedźenje předsydstwa a wubjerka. Ważny dnjowy porjad! Starosta.

Wědomostne wotrjady Maćicy Serbskeje. — Jutrownu srjedu, 20. hapr.:

1. posedźenje rěčespytneho wotrjada dop. wot 10—12 hodź.,
2. posedźenje narodopisneho a starožitnostneho wotrjada přip. 12—1 hodź.

Bohaty wopyt wočakuje předsydstwo.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Jutrowna skhadźowanka wotměje so póndźelu, 18. hapreje, na Horach pola Wojerec. Zhromadźizna je pop. ½4 h. Kóždy zwjazkaŕ njech přińdźe! Starši.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a poła dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 89 | Budyšin — Sobotu, 16. haprleje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Jutrowneho swjedźenia dla wuńdźe bližše čisło „Serbskich Nowin“ wutoru připołdnju.

Jutrowne ranje.

Row prózdny woblětuja
nět ptačata spěwajo,
so kwětki pozběhuja
wšo tak raduje so;
słyš, zwony připowědaju
nam wyskajo po wšěm kraju
nade horami,
nade wodami:
Khrystus je stanył! —

Tuž njemóžu być němy
też ja, hdyž wjeselu so;
wšak křesćenjo my wěmy,
zo nam so dóstało
je zbožo. Pućować rady
chcu w dom a stajeć na zady
wšo radowanje,
kiž zachodne je. —
Khrystus je žiwy!

O Serbja, zestawajmy
tak nětko my ze spanja
a kěrluš zaspěwajmy
sej jutrowneho dnja:
Khryst kamjeń wotwali z rowa,
so ćěř nam wotewrja nowa
tu ze zawrjenja!
Nam je jutrowna
zernička Jezus.

Dołh stary zapłaćeny
bu z woporom jehnjeća,
raj zboža wotewrjeny
je nam přez Khrystusa,
my radostne jutry mamy,
halelujah zawyskamy;
z nim dźěł ćehnjemy
domoj z cuzoby;
wodźeł je Jezus.

Swět njejimaj nas tudy
ze swojim zybolenjom;
wón woprawdźe je khudy
wšak ze wšěm bohatstwom!
— Tu bědźerjo budźmy swěrni,
kaž Boži ryćerjo wěrni;
krónu dóstanu
ći po bědźenju;
kral jich je Jezus.

„Ja žiwy sym!“ — wón praji,
naš nawjedowaŕ swěrny,
a do rjada nas staji
ze sobu kaž wěrny
naš wójwodą, kral žiwjenja,
hdyž wuražnje sam wobkruća:
„Wy też budźeće
žiwi“ woprawdźe!
— Khryst wšak je stanył!

Pruski namjet za škitanje němskeje republiki.

Pruske knježeŕstwo bě pola němskeho knježeŕstwa namjet sapodało, so bychu so nusne dźěle zakonja wo schkitanju republiki do němskeho thkostanskeho zakonnika pschijale. Wosebje to sa **paragrafy płaćił, po kotrychž so zjawne wohanjenje republikanskeje statneje formy a wobdźělenje pschi swjatkach, kotrež so na nazymne wotstronjenje abo pschemjenjenje republikanskeje statneje formy mérja, z jastwom khłostu.** Němski justizny minister Hergt bě w němskej statnej radźe w knježeŕstwownym mjenje za to wustupował, namjet pruskeho knježeŕstwa wotpokazać, dokelž by so z tym wudaće nowcho němskeho zakonnika dilo. **Njedźiwajcy tutoho wotpokasowazeho stejiščicza pak němskostatna rada pruski namjet je 37 pschećiwo 30 hłosam pschija.**

Rusko-pólske jednanje.

Na konferency z nowinarjemi je pólski zwonkowny minister Salesti na praschenja sa podawkami w Litwje wotmolwił, so žanych direktnych powĕsćow nima. Rada zwjazkatich póstanzow w Parizu njeje pola litewskeho knježeŕstwa zakročźita, tola znate je, so staj jenož jendźelśći a franzowski póstanz w mjenje swojeju knježeŕstwow tam kroczel cźinilaj. **Wo rusko-pólskim paktu neutralnosće** mórkolwiek Salesti jenož rjek, so je wo tym hischcze jedna. Jedyn rusti nowinar, kotryž je so runje z Moskwy do Warschawy wrócźił, je rjekł, so je **Rusla woprawdźe zwolniwa, zrjadowanje pocjahi z Pólšcej nawjasacz.** Jeli so ma Pólšca k tomu tohorunja dobru wolu, so pakt wobsamknje. Bjes pakta neutralnosće, Ruska wikowańske trĕbanje njewobsamknje. Rusti nowinar na pólsku agitaziju sa wottorhnjenje Wukrajiny wot Ruskeje pokasa, z cźinu chże Pólska Ruslu žrjebi zwólniwu cźinješe. Dźiwa so z pólskeje strony praji, so je to privatne mĕnjenje Pilsudskeho organa „Głosa Prawdy", dyrbi wón na to kedźbliwe cźinicź, so „Głosa Prawdy" mĕšćanzuje wulku podpjeru wot knježeŕstwa dostawa. Tajke nowiny dyrbja to pšacź, schtoż žrjebi knježeŕstwu žada. Taj „Kurier Poranny" je sawodny nastawk wo wukrajinskim praschenju pschinjesł, w kotrymž so praji, so wot **sałożenja nowje njewotwisneje Wukrajiny bjesstrach, roswicje a pschichod Pólskeje wotwisuje.**

Benesch krutosć Mateje ententy wukhwaluje.

Czĕskoslowakski zwonkowny minister dr. Benesch je so psched nowinarjemi mjes druhim wuprajił: Jtalsko-južnoslowjanske praschenje je do cźasa pschescheho, hdyž bóle znutskownego hač zwonkowneho ministra sajimuja. Jednanje wo zyrkwinym samozjenju w Czĕskoslowakskej je hižo daloko postupiło. Wobcźežnosće pschi zylym jednanju wosrjebje w praschenju nahladnosće leźi, dokelž bamž rukowanje za to žada, so po podawki pschedwoślednjeho Sušowskeho zjednjenja njewospjetuja.

Rumunska a italsko-madźarski pakt.

Sapósłanz Davila je tele dny so w sjemje zwonkowneho ministra Mitilineu za **italsko-madźarskim paktom** a za błudnymi rĕcźemi wopraschał, kotrejž su so pschi składnosći jeho podpisanja w Romje mĕle. W srjedźinym sjemownym poslednjenju je zwonkowny minister **Mitilineiu** na wopraschenje wotmolwił. Wón **najeźdy** wobzarowasche, kotrejž su so w parlamencze a zwonka njeho pschećiwo Jtalskej cźinile. Mussolini je rjekł z potwjerdźenjom bjesarabskeho protokolla dźakownosći Rumunskeje sahłuži. Minister potom wopowĕdź cźitasche, w kotrejž so praji, so je **zwonkowna politika Rumunskeje ta sama, kaž sa cźasy wobsamknjenja mĕra.** Tale politika chże na mĕrne wasćnje wobslejage mĕrowe srĕdźenje sakitacź. Rumunska zwojim swjatkarjam sjwĕrna wostawa, po tajkim tež **Malej entenoze,** kotrejž sastupjerstwo je jej w Radźe Swjatka Ludow dowĕrjene. Rumunska budźe horliwje za smĕrowanje srjedźeneje a rańscheje Europy sobu skutkowacź a tak sa rosćiščerjenje Locarnskeho ducha w zyłej Europje sobu dźĕłacź.

Wopraschcer **Davila** znapscheczíwi, so njeje z ministerskownym wotmolwjenjom spokojił. Wiz italsko-madźarski pakt, ale ton rĕczow, kotrejž su so w Romje pschednjeźe, wulke starosće sbudźuje. Madźarska žrjebi bjes diwźa na to myślí, so by z wójnu sašo žrjebi wschě te kraje wrócźo dobyła, kotrejž je po zwětowej wójnje dyrbjała Rumunskej, Južnoslowjanskej a Czĕskoslowakskej wotstupicź. Davila politiku Jtalskeje jako imperialistisku kritizowasche, wón jr z politiku Awstriśko-Wuherskeje pschirunowasche, kotrejež mĕšćanzy do balkanskich wobstejnosćow je k zwětowej wójnje dowjedło. Napschećo tomule strachej, kotryž je Jtalska w nowschim cźasu wutwoŕała, móże so politika Rumunskeje jenož se sahadu: „Balkan balkanskim ludam!" wodźicź daćz. Jeli so by Jtalska jónu do konflikta z Malej ententu pschijschła, je mĕsto Rumunskeje na stronje Mateje ententy.

Zwonkowny minister na to jenož pschispomni, so zwojej wopowĕdźi nicźo nima pschidaćz.

Mazedonšzy wucźahanje.

Mazedonšzy wucźahanje, kotrychž su Grichojo z jich statokow wuhnali, su tehdy w Bolharskej wucźek namakali. Pod jendźelskim wliwom stejace nĕcźiske bolharske knježeŕstwo je jich sajimy w grichiskej Mazedonskej pschećiwo Grichiskej schpatnje sastupowało. Wono je wschо zyrkwinske a schulske wobsedźeństwo w bolharskich wćach grichiskeje Mazedonskeje Grichom pschewostajiło. To je žiwe hibanje mjes mazedonskimi wucźahanjerni sbudźiło, kotrejž maja swoje schule, klóschtry a pohrjebnischcza w Mazedonskej za žiwjate a njedótklíwe wobsedźeństwo. Mazedonski komitej je deputaziju k ministerskemu presidentej pósłał a pschećiwo tomu protestował, so je bolharske knježeŕstwo zwjazkowstwa bolharskeho ludu w nastupanju zyrkwinskich a schulskich praschenjow Grichiskej pschedało. Ministerski president je wotmolwił, so knježeŕstwu njeje mózno, na to so pocźahowaze wobsamknjenje wrocźo wjacź. Na to je wjednik delegazije wotmolwił, so bolharske knježeŕstwo na sajimy bolharskeho ludu njedźiwa. Komitej je tohodla nuzowany, sam nusne krocźele cźinicź.

Pojedźe hrabja Bethlen do Warschawy?

Cźeske nowiny žu z Budapesta powĕsć dostałe, so je tam wschě pschihoty sa puczowanje ministra Bethlena do Warschawy cźinja. Bethlen budźe pjecza hischcze do parlamentowych lĕcźnych próstdninow do Warschawy puczowacź, so by podobne srĕcźenja kaž z Romom wobsamknył. Sda je, jako by je z tym dale politika posłynika, kotraž je pschećiwo Malej entencze samĕrjena.

Južnoslowjanska so na Zwjazk Ludow wobroći.

Južnoslowjanske knježeŕstwo je wot italskeho knježeŕstwa idźeleńku dostało, so Jtalska italsko-albanski pakt *jako znutskownu italsko-albansku należnosć wobhlabuje*, kotraž je južnoslowjanskich sajimow na žane waschnje njedótka. Tohodla je tole srĕcźenje njemóże na dujowy porjad wotmysłenych južnoslowjansko-italskich jednanjow stajicź.

Jtalske knježeŕstwo je idźeleńku podobneho smyslka w italskich nowinach wojewiło. W Južnoslowjanskej postupowanje Jtalskeje, wosebje też wojewjenje italskeho stejiščicza, jako **sranjaze je Južnoslowjanstu** sazuwaja a mĕnja, so žrjebi Jtalska z zyła njepschecje. Z Južnoslowjanskej jednarj, ale so ja **zjawnym konflikiom** žada.

Napschećo tomule sadźerjenju Jtalskeje w Bĕłogradze praja, so Južnoslowjanskej nicźo druhe njewubudźe, hač Swjatk Ludow namołwjeć, so by ju schtikał. We Bĕłogradze wĕdźa, so taka krocźel Swjatk Ludow a popolitiske połoženje w Europje wobcźeźi, z pohladom na sadźerjenje Jtalskeje pak druheho wupucźa njewĕdźa.

„Giornale d' Italia" z nowa powĕsće wo wójnišich pschihotach w Južnoslowjanskej rosćerja. Južnoslowjanske wójnske ministerstwo je pjecza 800 milijonow dinarow (5 mil. hr.) sa nakupjenje bratry a wojerskich cźrijow wudało. W tukhwilu wono pjecza wo nakupjenju 120 000 tĕłbow a 120 mil. mutjełow jedna. Hacź žu tele powĕsće wĕrne abo njewĕrne, na tym nicźo njesaleźi. Južnoslowjanska ma to žame prawo, so pschecźiwo napadam swojich žusodow wobaraca, kaž kóždy druhi stat. Wulka njehanbicźiwosć je, so žrjebi Jtalska sweri, južnoslowjanske wójsko swojej kotrolli podstajicź.

Wopyt franzowskeho wójnskeho łódźerstwa w Južnoslowjanskej.

Kaž so z Splita (Spalata) powĕ, so tam žrjedźawsenska eskadra franzowskich wójnskich łódźow, kotraž je sandźenu mĕsaz rumunske a turkowske pschistawy wopytała, w bliščim cźasu k wjazydnjowmenu pschebywanju wozcakaje. Južnoslowjanske wyschnosće hižo pschihoty k powitanju cźinja, kotremuž so z pohladom na italsko-južnoslowjanski konflikt wosebita ważnosć pschipisuje.

Kommunistiska spionaža w Francowskej.

Pschepytanje w kommunistiskej spionaži so w Parizu a w arsenalach franzowskich wójnskich pschistawow dale wjedźe. Parizska kriminalna policija je wschelakich kommunistow pschepytpschała, kotrejž su z pjecź sajatymi wobkhadźeli. Mjes nimi staj namĕtnaj mĕšćanoslaj Sergent a Depouilly z mesta St. Cyra. Jeju wobydlenja bĕchu hyrdy pschedpytali, tola nicźo wobcźežaceho namakali. Pschepytanje w Cherbourgskim wójnskim pschistawje je dopokasało, so staj sajataj Prowost a Dodot wjazy króć do Cherbourga pschijeloj. Tam staj po žadanju wot kommunistow material z dźĕłarnjow wójnskeho łódźerstwa dostałoj. W Brestskim pschistawje je so swĕrcźiło, so staj mjes muzytwami wójnskich łódźow za kommunismus agitowałoj, so bychtaj sbĕrł mjes muzytwami sbudźiłoj. Poslednje dny su w Bestu kommunista sajeli, kotryž je prydy we wójnskim łódźerstwje słužił a nĕšto na wójnskich łódźach kommunistiske pismo rosćerjesche. Tsezi jimanski wukas je so pschecźiwo Parizskemu mĕšćanskemu radźićelej Cremotej wudał, kotryž je hnsto do Moskwy puczował, a kotrehož dom su pohledanje dny pschepytali. Cremot pak je so z cźasom warnował a do wukraja cźekнył.

Jedyn wyšoki sastojnik w ministerstwje zwonkownych należnosćow je franzowskim nowinarjam rjekł, so žu so tele wołoby dla dopokasanje spionaže sajałe, kotraž krajne sakitanje wohroża. Najwjazy z nich žu bowĕrne dokumenty pschi žrjebi mĕli abo žrjebi je wobstaracź pytali.

Wuradźenja jendźelskeho knježeŕstwa.

Jendźelska ministerska rada je schtwórtk nĕkotre hodźiny wo krocźelach wuradźowała, kotrejž dyrbja so cźinicź, jeli so by wotmolwjenje Kantonskeho knježeŕstwa njespokojiło. Do poslednja bĕšchtaj ishesaj wójnskeho łódźerstwa a łĕtakstwa, general lord Beatty a sir Hugh Trenchard, skasanaj. Kaž je žiwjesćcź, su jendźelske wojerske mĕstna w Chinje radźiłe, so by njeby wjazy pĕšchołow na kraj wuzadźiło, ale so by so radźicho wójnske łódźerstwo pohlnilo. Swonkowne ministerstwo žrjebi pschecźe, so bychu so ministrojo rosćudźili, prydy hacź do jutrownych próstdninow **pórdu.** Chamberlain budźe zwjate dny blisko Londona pschebywacź a budźe stajnje z ministerstwom zwonkownych należnosćow jednacź móz.

Wójna w Chinje.

Ruska pjecza Kantonske wójsko reorganisuje.

Dopisowaŕ Londonskich „Daily News" w Moskwje powĕ, so je wosebita ruska wojerska mišija po puczu do Shanghaja, so by Kantonske wójsko reorganisowała. Dale je so schesły rusti armeekorps do Wladiwostoka wotwojeł.

Po powĕsći Parizskeje „Information" z Pekinga su w tworjenjach tamnischeho ruskeho póstanstwa dokumenty wo rusko-Kantonskim srĕcźenju namakali, w kotrymž Fengjushiang hlowny komando nad ruskim a chinešim wójskom w Mongolskej a Mandźurskej pschewosnisze.

*

Kaž „Times" se Shanghaia powĕdźa, so powĕsć wo postupanju połnócznego wójska potwjerdźa. **Khétry dźeł żelesnizy k wobĕmaj stronomaj Cźinkianga je pjecza w rukach połnócznego wójska.** Cźangkaišekowe poraženje je so pjecza z roskorom smitska Kantonskeho knježeŕstwa (kuomintanga) sawinowała. Lĕwiza je na to dźĕłała, so Cźangkaišek njeje z cźasom pomozne wójsko k wojowanju mĕł.

„Kaž „Times" z Pekinga powĕdźa, je Sunczuanfangowe wójsko Pukow wobhładźiło. **Schmatanja w połodnischim wójsku je so z mjetanjom bombow z lĕtadłow na Nanking a Pukow schórschiła.** Połnócne wójsko je pjecza se samyknom z Nankina psches rĕku Jangtse zofało. Kantonski dyrbjache so z tym nawabicź, Jangtse pschekrocźiecź. Na połnócnym rĕzymym brjohu je *jich potom połnócne wójsko lózo sbicź* mohło.

Kommunistojo z Kantonskimi wojakami w Shanghaiskim chinešim mĕsce wojuja.

Postupanje generala Cźangkaišeka pschecźiwo dźełacźerskim zwjazkam je w Shanghaiu k wulkim demonstrazijam, srażenjam z bróńjemi a k spytanemu generalnemu strajkej dowjedło. W hromadnej ludowej zhromadźizne pschi wjeczornych wrotach chinešeho mĕsta pschecźiwo wotbróńjenju dźełacźerjow protestowachu. Demonstrantojo, mjes nimi mnohy z hlebijemi wobróńjeni, k hłownemu kwartĕrej Kantonskeho wójska pschicźechu a wot generala Pcia, Cźangkaišekowemu namĕstnika, žadachu, so by jim zebrane bróńje a munizju wrócźił. Hdyž so tole žadanje wotpokaja, hłowny kwartĕr nabdĕžowachu. So bychu psched tĕleńju wojakow krycźi byli, žony a dźĕcźi psched sobu cźerjachu. Jich nadźija pak so njedopjelni. Wojazy někotre salwy wustrĕlichu, a wjele žonow a dźĕcźi bu morjenych.

S tymile podawkami so dźełacźerjo hischcze bóle rosšokobichu. Hižo rano sobustawy swjatka namorjakow strajk wobsamknychu. Bórzy so powschitkowny dźełacźerski strajk wuwoła. Nĕhdże 60 000 dźełacźerjow na wudatu parolu pokluchasche. Tola strajkowe hibanje žłabe wosta, dokelž bĕ wojerska wyschnosć najwjazy dźełacźerskich wjednikow sajała.

Pschi mjesy franzowskeho žydlejschcza strajkowarja do franzowskich wojakow srafychu. S kamjenjemi do wojakow mjetachu, kotrejž pak do nadpadnikow njestrĕlachu, ale jich z wohnjowej žwakwu rosehnachu. Franzowskoju žu bjesgrotowu staziju (schtrickkwarkinu) wuhlĕdźiłi, kotraž powĕsće z Hankawa dostawasche a je do Hankawa sczelesche.

Amerika njeje za blokadu pschecźiwo Kantonej.

Pó Washingtonskej powĕsći je amerikanski statny sekretar Kellog w rosrĕcźenju z jendźelskim póstanzom rjekł, so žu Amerika njeby pschi blokadze pschecźiwo Kantonej wobdźĕlita, hdy by Kantonske knježeŕstwo so sapowĕdźiło, žadanja wulkomozow dopjelnicź.

W Nikaragui žu liberalnych rosžudnje sbili.

Kaž so z Newyorka powĕ, su w Nikaragui liberalne wójsko w bitwje pola Cerra Gebella rosžudnje sbili. Sastupjeŕ nikaraguaskich liberalnych we Washingtonje, de Baca, praji, **so amerikanskeje wojazy w Nikaragui sjawnje je stronu presidenta Diaza dźerja. Woni civilistow do wojerskeje słužby za Diaza nusuja.** Zwilistow z namozu wojersku drastu wobłekaju a jich z automobilom k froncze wozu. Stejiščicza liberalneho wójska wobhonjejo, amerikanske lĕtadła patrouillowu słužbu za Diaza cźinja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 16. haprleje.

* 1863 Ludwik Kuba, molerski serbskeho ludu.

* 1864 w Radworju konsistorialny radźićel Jurij Kral, serbski rĕcźespytnik.

Alleluja.

Wot Wotrowa do Kulowa dele,
Wot Radworja do Njebjelčic sćeło
Křižeŕ Alleluja po kraju.
Wothłós pola, puće wołaju,
Wothłós wutroby wšĕ wyskaju.

Jĕchaju na konjach pyšenych,
šabrakach módrych, čerwjenyech,
jonje kudźerjawe trasu hriwy
W stupje porno sebi dwaj a dwaj.
Hišće stary serbski duch je žiwy!
Serbski dźens so čuje serbski kraj.

Čišinski.

Njedźela, 17. haprleje.
1. swjedźeń jutrow — Jutrnička.

† 1740 Benjamin Franklin — sprawny amerikanski statnik.

Halelujaŕ zaspĕwajće
Cosć, khwalbu Jezom Khrystej dajće,
Kiž dźensa z rowa stanył je.
Wón je tři dny w rowje pobył
A na smjerći a boli dobył,
Dźens ryćeŕ žiwy z rowa dźe.
Haj Khrystus stanył je,
Tuž wjesle spĕwajće:
Halelujaŕ.
Wšĕ stworjenja
So zraduja,
Zo Krystus w rowje njewosta.

Pětr Mlónk.

Póndźela, 18. haprleje.

2. dźeń jutrow — jutrowna póndźela.

1584 zmilčitej Wylem Kito z Kohanoje pola Hródka a Korla Klinka z Leśćow — z pólvrowymi měchami pallisady před Düppelskimi nasypani.

1520 we Wołomuću Rudyšski tachant Jan Leiste-kritt-Cichošlap.

Jandźel z njebjes kamjeń z durjow wali;
Zbóžnik, hdyž z ćmy rowa wustupi,
Wšón kaž w njebjeskim so blyšeu pali.
K njebju z rowa wyska *Alleluja*,
Z njebjes k zemi klinči Alleluja;
Smjerć a row dźe Zbóžnik potupi.

Wot Wotrowa do Kulowa dele
Wot Radworja do Njebjelčic sćele
Křižer Alleluja po kraju.
Wothłós pola, puće wolaju,
Wothłós wutroby wšě wyskaju . . .

Cyšinski.

*

— **We wjerbje.** *Na nasće wjesbro najbytnischo stukuja w polnozy wot kupy Islandźanow nimoćahajuce nižiny, kaž so tole w tychle dnjach stawa. Jich wubźěrki su nam přeco sajo nasche wjesbro nakasuje. S swjeczora so pschibližowaca nižina je bóle k polonju stłóčena. Tam w polosćelej Schyzi nitej a w Marokolej su mali pohlednje dny žadlawe wćtry. W Rumunskej je sajo wulka horzota. — Lutje je pohnu mžazył. Pschedkenak rjane wjesbro lubi. — Lutje pěrni dźeń jutrow skhadza zjónčko 5,01 hodź. a khowa so 6,59 hodź. Mžazył skhadza wječor 7,14 hodź. a khowa so rano 5,37 hodź. — Nasch wjedrowunkowny za pschichodne wjesbro tale sudźi: Njedźela 17., pónđela 18. a wutora 19. su ja wjesbro kritiske dny; strjedu 20. pschemjenjate; schtwórtk 21. jara wótrate, pjatk 22. sajo kritiske a sobotu 23. rjenje.*

— **Wo khodźenju khwězdow a njebjeskich znamjenjow:** Njedźela 17.: Kritiski dźeń 1. rjadownje, wosebje ja Rěnsku, *wjele njebožow pschi dróhowanju na jeleschnjach a ja awians.* Póndźela 18.: Kaž 17. 4. Wutora 19.: Dobry ja wuczene powolanja. Strjeda 20.: *Tehornuja. Schtwórtk* 21.: Tehornuja a ważny ja Pólsku, Jirisku, Malosiisku a nětkotre europske rěsku. Pjatk 22.: Schwatku dźeń ja wobkhad a duchowne prdźowanja. Sobota 23.: Tehornuja.

— **Juraj Kazamek,** kiž w serbskim koncerće 20. jutrownika pórni króć w Serbach *jako huslista* wustupuje, ma tak zajimały žiwjenjoběh za sobu, zo drje budźe kóždemu ćućiwemu ćłowjekej witane, nješto wo nim słyšeć. Narodźi so we Słowakskej, jako tuta krasna zemja lišće stonaše pod prahom Madźarskim. Jeho pan lubowaše swobodu a tohodla wopušći swoju lubu domiznu a začahny do Ameriki, hdyž bě Juraj wósom lět. W Americy přeživi hólčec jako khudy emigrant jara ćežke časy: dyrbješe hižo w dźewjatym lěće wuhlo kopać pod zemju, zo *by pomhał* žeživić swojich mjeńšich bratrow; to činješe hač do swojeho 16. lěta. Hudźbu lubowaše młodźeńc rozpaliće a wšitkich prózdny čas wónowaše huslam hižo wot małosće. Z 18. lětom poda so jako wučomnik hudźby na narodny konservatorii do Newyorka, hdźež bě před tom wućił dr. Antonin Dworák. Na tutom wustawje pilnje studowaše 9 lět. *Pozdźišo dźěše k dalšemu wudospołnjenju do* Francowskeje (Paris), hdźež běchu jeho wučerjo Pillvois (harmonija), Casadessus (orchestracija) a André Caplet (direkcija). Też w Němskej so khwilu zadźerżiwši wudospolni so pod prof. Kes m na husle. — W Americy skutkowaše Kazamek jako wučeŕ hudźby w Newyorku a wustupi jako huslowy solista; je skoro na wšěch wulkich swjedźenjach mjez Amerikiski Słowakami brał a připódła swoje s nostatne koncerty zarjadował. Zaňdźene lěto (1926) wopyta swoju lubu, nětko swobodnu słowakssku domizinu: bě to prěni króć po 35 lětach! Měješe tam też někotre koncerty a bu přijaty też wot prezidenty republiki Masaryka w Topolčiankach, hdźež jemu też zahra jeho najlubši spěw: „Češe woda češe!“ — Stawizny luźiskich Serbow J. Kazamek znaje a je stajnje za tym žedźił, jónu k nam přińć a nas widźeć z blizka a so z nami rozwjesleć. Wuley so raduje, zo změje *nětkole składnosć, Serbam* nješto zahrać a jim duch posylnić. Witamy *wumělca* z tym hač *nanajwutrobniśo* do *našeje* srjedźiny!

— **Južišto-čjeśkeho „Věstnika“** haprleješe čjišło je wyschło. W nim *čjitamy* też rosprawu wo Domowinje, wosebje wo jeje pohlednjej hłownej shormadźiznje. *Lépje by było, so by* so też tale rosprawa *prjedy* pschedsydstwu pschedpołožiła, *prjedy* hač je so wocźišćkała. Pschedsydstwo je so na wyšše nastupaze organy w tymle smyśle z prósbwu wobročiło. Do spomnjenjecje rosprawy su so wjele njelubych smytkow, wězawych a mělulitych, zabjeżało. Bukeczanska podźupa zuje „Arnoschta Smolerja“ wćzera we swojomi pohođenju wo tutej rosprawje porěcża. Wunoschk bě rejolucija. Ta pschedpołoži so pschedsydstwu, so by ta so wo porjedzenje we „Weitniku“ postarała. Jara so wobzarowaše, so organ, kotrejž dha cźešku sjawnosć wo nasi Serbach informowacj, nasche wopravne a wérne mysle narodnje smyslenych Serbow tak syndnje snaje, so pschihnde wuhledźam, nam wschém dokkadnje zujmy.

— **Dźenjnjsche tydźenjske witi w Budyschinje** běchu jato jutrownu sobotu poměrnje derje wot wjesnych ludźi wopytane. S wjedrom wšo njechěchu spokojom. Symny wětr duješe po hajach a pjches torhotšeco, psched sobu honjo deschćowe mróčele. Jenož hdy ha hdyž roskorhnychu so mróčele a mile słónčne pruhi spnjacu wubudźicą pschedjutrowne zaćicza pola cźłowjekow, kiž so na jutry hotuja. Haprleja lětha tak prawje žiwu mój nakoluje a tójdy dźeń tuloho mężaja nimale je nam pschinjeśi haprlejste wjedro. Na prołazych wikach bě dźenja tkěrko žiwjenje. Wokolo 11 hodźin bě tam hischće tóśichto njepschebatych zwini. Butra namaka dźesetnych kupzow, wona płaćeješe 1.10 hač 1.15 hr., jeja płaćejachu ſ wjetischa 10 pj., twaroh punt 25 pj., kślata punt 60—70 pj., libjata 2.50 hač 3 hr. Na zelenowych wikach płaćeješe dźenja punt cźekwjeneho kalu 18 pj., běłeho 15 pj., zyble 20 pj., morcheje 15 pj., cźekwjeneje rěpy 15 pj., rjetkej 20 pj., tśikaseho kalu 10—12 pj., kwětkoteho kalu 50 pj. hač 1 hr., rjemjeń punt po 30 pj., jedźna łoboda 20 pj., kalatej kerće 30 hač 35 pj., kolotowjowe kadźeńki łopa 50 pj., jabłuka płaćejachu 15 hač 35 pj. punt, běrny 10 puntow 60 pj., lany wolij litr po 1.80 hr.

— **Pohođenje Budyschskich měschćanskich sastupjerjow.** Na pohođenje měschćanskich sastupjerjow, kotrejž bu ſ wjedu wotnuć, japodachu kommunistojo schtyri namjety, njenujuju, so by so *dźeńjemjerjam 10 prozentowske* powyschenje podružnistkeho pjenjeza spuschćiło, so bychu dźeńjemjerjo wschědnje darmo jědź dostawali, kaž je to hižom ras było, so bychu so wschitke wobstaranske podpjery jenak wuplaćowałe a so bychu słónčnje wschitzy mjenjezamožnjejši jutrownu pschipomoc dostali, *schtož by město* 223 000 hriwnow płaćiło. Dla tychle namjetow wuwi so hodźinu dołha rosmotwa. Wschelake namjety pschepodachu radźe, druhe namjety buchu ſa njedowolene wuprajene, ja cźoł kommunistojo pschihubichu, so dźeńjemjerjam do pohođenjeje sale so dohjeć dadźa. Wurěčejowanje bu rozpalicźiske, jako so two tom jednasche, wosebite dostawanje thłeba a margarinu na sniježownu měru snižić. Dotal bě tale podpjera měsnu hódnoteinje 200 000 hr. płaćiła. Po nowych sozialemokraitiskich a kommunistiskich namjetach ju wudawki ſa to wo 37 000 hr. powyscha. So by powschikowne wobstaranje spuschćeli, a so indubidualne zatwjeże, móża so wudawki wo 50 000 hriwnow snižić. Też po němskotalkumym sakonju wosebite pschipokasanja dowolene njejsu. Jutrowny namjetej prawiza pschihłosowanske. Dale so wobjaunkny, so ma měschćanski lékař lékařku ja pomognuju dostać, kotraj ma létnje 5000 hriwnow nyby dostawać.

— **Na Měschćanskej nakutowarni w Budyschinje** sapołožichu w měżaju měrzu 170 329 hr., wotlžbnychu 82 098 hr., potajtkim běchu dochody 88 231 hr. wjetsche. Wobstatk nakutowarskow wuczinjetsche 1099 měrza 2 311 267 hr. Mjes druhim wupiża so 215 nowych nakutowanskich knižkow. Dozwla je 6358 knižkow we wobstatnje.

— **Budyschske haptyki** su wschědne dny hač do 7 hodź. wječor wotewrjene, njedźelu a ſwjate dny ſa samknjene. *Nózny słužbu a njedźelu a ſwjate dny* wotewrjene ma jenoź jena haptyka ſ mężaczynym wotmenjenjom. W haprleji je to Dwórnischćowa haptyka na Bismarckowej dróhy.

— **Sćiwkowy panorama w Radyšinje** pschi Lawkej wóźi wjedże w tydźenju wot 17. hač do 23. haprleje swojich wopytowarjow do swótłasławnych cźěšich kupjelow, kiž su swojich thermalnowych žórłow dla znate. Tu wuhladany znate města Cźapljja, Františkowe Lasnje, Cheb a Marianske Lasnje. Wósomj łóždemu nałeźnje poruczacj, so by sebi kóždy rjane města a krajiny wobhladał.

— **K jutrownemu jěchanju** w Klóšchtrje a wokolnje jutrownistu, 17. haprleje 1927, pójdu wosebite statne auta ſ Budyschina do Panczíz. Wone wotschódźeja wot Sserbskeho Domu dop. 7,45 hodź., 10,15 hodź., 11 hodź., 11,50 hodź., 12 hodź., pop. w 1 hodź. a 1,30 hodź. Wo jěchanju sćehjaś 2 wośaj k nawrócenjej jěchje pschihotowanaj, kotrajž pa potrjebje hač do wječora jěchaśaj. Płaczśiny kaž hewak.

— **Saradźenja za alkoholizu chorych** za wosobydlerjow *města Budyschina a Budyschskeho zamkleho hejmanstwa* (na Kralowskim wału 3) wotmjeńa swoje saradźenske hodźiny wot 21. haprleje kajaje schtwórk wot 6 hač 7 hodź. (dotal pjatk). Rada podawa so darmo.

— **Spomnjenjske listowe znamki.** Hischće raz na to pokazujemy, *so by spomnjenjske listowe znamki jenoź hač* do 20. haprleje pschedawajn. Znamki sudźba pak so hischće hač do 30. junija t. l. wuživajcy. W Budyschinje su spomnjenjske listowe znamki dóstacz w schatowych kamach Pawoła Rauera na Khójorjeje dróży 1, na Drježdźanskej banzy a na Kommerzijelej a privatnej banzy.

S **Porschiz.** Njedawno pišachmy, so by pola jenoho tudomneho wobthodnika floty cźahnik ſo kradnyć japtali. Kaj pak nětko shonimy, njejedna so tu wo cźahnik, ale wo pjenjezny mósćerk. Paduch je po sdaczu też we druhich wěcach podobne paduchstwa stućił; za nim hischće janeho źleda pimaja.

S **Barta.** 3. Sprjewju wudźerżeńcke družstwo we Barcze *smje schtwórtk*, 21. haprleje 1927, *popoldnju we* 4 hodź. w hosćenju „K Słónzu“ w Barcze družstwowu schromadźiznu. Dnjowy porjad: 1. Wuprajenje dla namjeta, kiž je so wot 37 družstwowych hospodarjow podpisanych na družstwo japodał. 2. Pschedpołoženje letnego sliczbowanja 1926. 3. Sthwalenje letnego sliczbowanja a wuswobodźenje pschedsydstwa a pokładnika. 4. Wólba dweju pruhowarjow sliczbowanjow ja běžne wobkhodne léto. 5. Dowolenje hospodarskeho plana ſa 1927. 6. Dóńdźene wězy a wschelakžiny.

S **Huczinn.** Sstrjedu wječor wokoło ½11 hodźin we bróžni swud. Wšitkich wobeni wudyri. Bróžeń, kotraž běše hischće je hłomu kryta, so dopołna spali. K wohnju pschikhwatachu nimo Huczinjanjekje woboty hischće ſyrkowy ſ Brěžyny (1. mjto), še Stróže (2. mjto), ſ Hlinu, ſ Klukicha a Suborničti. Pošłednishe tśi ſyrkowy njetrjebachu wjacy sapschimnuwšy. Bróžeń je po sdaczu nješkón sapalił.

S **Lichanja.** Cźešczenu pschedsydu naschego žerbskeho towarstwa „Serbšćki“, knjes Jan Schibak, swjeci jutrownitzku se swojej cźeščenej knjenju mandźelstwej, hłbokomy kwas. Pschejemy hłbokomyslej mandźelskimaj wjele sboża a žohnowanja k jeju cźestnemu dnjej a za dalsche žiwjenje.

S **Butez.** Pschichodnu srjedu, 20. jutrownika, dopołdnja w 9 hodź. sastupja nasche male dźeći do schule. *Maczerje dhajte je do nowoje schule pschiwjeść. Tity* nata so prjedy pola domownika wotedadź. Sa dźeći, kiž su swonka nascheje wosady rodźene, je wopismo wot stawnikarja kaž jětratschćejpeńske wopismo trěbne. — Naschim lubuschkam pschejemy wjele sbonża a cźopłoty na jich prěnim schulskim puću, *mnoho* lubosće a mjesełe k wschém schulskim dźełam a bohate žohnowanje jich prózowanjam.

S **Pšowjow.** Tudomny hoschćenjak knjes Hofmann je swój hoschćenj knjesej Maxej Neumannej pschedał, kiž jón z 1. junijej pschewsmje. Knjes Hofmann nawtark *hebi tkamy w Rachlowje pod Čornobohom.*

Z **Kozarc.** Tudomny wumeńkař Pětr Pětka, kiž zańdźenu nazymu swoje 80. narodniny swjećeše, je najstarši wobydler našeje wsy. Wón je hišće strowy a při swojich wysokich létach swérny čitar „Serbskich Nowin“. Bóh spožč swérnemu starcej też dale strowość a wobradź jemu słónčny wjećor žiwjenja.

Se **Ssemichowa.** Sławnaj puczej se Ssemichowa do Brěžy a je Ssemichowa do Spytez wostajnjetej dla nasłuchowanja na Ssemichowskich honach hischće hač do 25. haprleje sawrjenaj.

S **Kamjenza.** Na cźasomaj autoweje pólty ſ Kamjenza do Wóslinka a ſ Kamjenza do Khróśćiz jutrownicźu nimo planowych jěšbow jeschkowace wobsetite auta pojedu: S Wóślinka dop. 10,20 hodź. do Kamjenza (na dwórnischćezu) w 11 hodź.; wot Kamjenskeho dwórnischcza 11,20 hodź., do Wóślinka w 12 hodź.; ſ Panczíz na Khróśćiz a Janske kupjele dop. 9,45 hodź., do Kamjenza (na dwórnischcźo) w 11 hodź., wot Kamjenskeho dwórnischcza 11,20 hodź., do Khróśćiz na Janske kupjele 12,20 hodź. pschipołdnja. Nimo toho je pschi rjanym wjedrje pschileżnosći k jěbje ſ Kamjenza na Janske kupjele do Khróśćiz, ſ Kamjenza 2,20 hodź. pop a pschi kóždym wjedrje ſ Kamjenza w 4 hodź.

S **Kamjenza.** Jutrownicźu pojedu pólstwe omnibuzy ſ Drježdźan do Panczíz a Khróśćiz a pojedu na Radeberg, Połcznizu a Kamjenz, k jutrownemu jěchanju w klóschtrje Marijnoje Hwězdy. Omnibuzy wótjedu w Drježdźanach (na Dźiwadźowym namjeśe) dop. 9.30 hodź. Wróco pojedu wjecźor w 6 hodź. ſ Khróśćiz a 6,15 hodź. ſ Panczíz. Drježdźanskim wobdźělnizy mója ſebi městna sfalacz na hlownej pólce, na pólce 24 (na Hlownym dwórnischcźu) a na pólce 6 (na Albertowej dróży).

Hory pola Wojerec. Serbscy *studowacy* so předobywaju do stron serbskeho kraja, hdźež so skhadźowanki *hišće* njewotmětwachu. Cźakaju z Budyšskeje wokoliny, hdźež je dosć serbskich towarstwow a tójšto serbskich swjedźenjow. W pruskej holi serbskonarodne žiwjenje so bźdźi z hubjenstwom, tam lud też dyrbi parować serbskich swjedźenjow. A w pruskej *holi* Serb njeznaje serbskeho sebjewědomneho studenta, znaje jenoź serbskeho studenta — wotrodźenca. Z tutych příčin *čuje so serbske studentstwo* powołane a winowate, zwołać a wuhotować swoje skhadźowanki w pruskej holi, we wohrożenej serbskej krajinje. Chce ze serbskimi swjedźenjemi skrućić serbski žiwjeł a serbski raz, chce ludej tam pokazać, zo też serbski student *dźela za Serbstwo*, zo serbski hudnje wšudże stejł wopuščeny a přeradźeny wot swojich wučenych. Jutrowna póndźelu studenći přinđu na Hory, zo bychu Holanam wuhotowali serbski swjedźeń. Rjany serbski swjedźeń ze spěwami, z deklamacijemi, z rjanym dźiwadłom „Prynceosna Lětnjanka“. Serbscy studenći z tym liča, zo holenjo wot Hór a z wokoliny jich swjedźeń z *čródami* wopytaju. Chcedźa so zawjeselić ze sprawnymi holanskimi holićomi. A liča ze serbskej hospodliwošćn serbskich holanow!

S **Hrósta.** Bjesbdźałosej w naschim měsće też na swjesełage waschnje wotebžra. W tydźenju wot 4. hač do 9. haprleje sniži so liczba dźěłanjemjerjow pola mužow wot 256 na 183, pola žónskich wot 118 na 88 a pola dosławarjow pschirażka wot 239 na 172.

S **Trjebjej pola Khocźebusa.** W naschej wjsy je so njehorny rubišćny nadpad stał. Někotre wobohu dobuchu so do bydlenja žiwnoscerja Kschesćana Schrödera. Woni swjasachu starymaj cźłowjekomaj ruzu a satykachu jimaj hubu. Na to ſ dyhaczej lampu bydlenje pschepytachu a kradnychu 50 hr. papjerjanych pjenjez, mósom starych pjerzbrinarjow, 30 kurjazych jejsi, zigaru a mórcu jaku. Sa paduchami nimaju hischće śleda.

Najwišše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješ we wjedrje za jutjischu njedźelu:** Sswicho, rjenje, tróšu wětšikrotje, ale hischće khłódno. We Jendźelskej rjenje a nješchto cźopliischo.

*

S cźežkimi slowkami je so w Marokowskej a w Andalusiskej (Španiskej) wulka schkoda naczinita. W schpanišim marokowskim pałnje je so wjele ludźi morilo abo so sranilo. Wulke sładowinje su so wupuśćile a wulke krajiny so powodźile. Přimo de Rivera praji, so je katastrofa i ludowym njebožom. Wjele rybarskich cźołnow je so pschi marokowskim a schpaniskim brjohu potepiło. W Andalusiskej su so dróhi a żeleśniśte nałeźny wotpławile. Znjé maja za shubjene.

*

Zentralny kontrollowazy komitej Kantonskeho knjeżerstwa radikalnych knjeżerstwowych sastupjerjow w Hankawje sajmuje a żada, so bychu so wjednicy radikalneje strony w Hankawje jako kajerjo sjawnje měra sajeli.

*

W Hunanskej provinzy w Chinje so lejotwonjeże po komunistiskim wašnju rosbłjeja. Wschelakich dotalnych wobhejdźerjow su skonzowali. Kommunistiske hibanje je we wschěch měšach Hunanskeje provinzy pschewahu dobyło.

*

Japanski konsul w Shanghaju je rjekł, so Japanska zbolschewikowanje Chiny njerjerpi. Tohodla so japanske wójsko mobilisuje. Sokrocźenje Rušcje w Mandźurskej by k wójnje ſ Japanskej domjeło.

*

Chile je so sajo ſ cźežkim semjerjesnjom pobedźiło. Wjele khižow we Santiago de Chile je so sakhwoło a wjezy so hischće wobschkodźiło. Hacź dotal su nětdźe 50 sarażenych a nětdźe tśi stranjenych zwjesćili. W sajmnjenych a wobschkodźenych khěžach ju wobnje wudyrile.

rtkowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěšćenje G. Janak w Budyšinje.

Zwjazk serbskich spěwanskich towarstwow.

Pój, witaj naléčo!

Serbski koncert srjedu 20. jutrownika 1927

wječor w 1/2 8 hodź. w sali „Krónu“ w Budyšinje.

Sobuskutkowarjo:

Rut Krawcec (sopran), Hanka Krawcec (alt), Měranka Lešawic (recitacije), Prof. Juraj Kazamek z Koblenca n. Rh. (husle), direktaf Kurt Hanka (tenor), Rudolf Seder (bas). — Wulki měšany khór: Hł. dirigent Jurij Słodeńk. Při křidle: Kral. hudźb. direktor Bjarnat Krawc. —

Wotewrjenje pokładnje: 1/2 7 hodź. Započatk z dypkom 1/2 8 hodź.

Zastup płaći: 1. městno (čišłowane) 2.50 hr., 2. městno 1.50 hr. z dawkom. Reje su darmo! Zastupne khartki su dostać: w Serbskej knihałni w Serbskim Domje, pola Herm. Jeremiasa (Kěžorska dróha) a J. Guder (Seminarska dróha).

Hłowna zhromadź. Maćicy Serbskeje

budźe **jutrownu srjedu, 20. jutrownika 1927, pop. 1/2 3 hodź. w Budyšinje.**

*

Porjad:

1. Powitanje; 2. Rozprawy; 3. Počesćowanje někotrych sobustawow; 4. Přednošk; 5. Nekrologi.

Wšěch sobustawow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Jutrowna skhadźowanka serbskeho studentstwa

Jutrownu póndźelu, 18. haprl. 1927

na Horach!

„Serbski wječork“

ze spěwom a dźiwadłom:

„Pryncesna Lětuška“

wot Jaroslava Kvapila

Započ. we 8 hodź. / Po programje reje!

Tow. katolskich młodźencow w Njebjelčicach

změje swoje

nalětnje zawjeselenje

jutrownu póndźelu w Herbskej grychće w Serbskich Pazlicach

Třělenje wo myto wot pop. 4 hodź.

Wječor wot 6 hodź. **reje.**

Předsyda.

Hosćenc w Hasłowje.

Ponowjeny! Druhi swjaty dźeń Ponowjeny!

pyšne reje

Wuherska Jacoband-kapała.

Wot 4 hodź. **swobodny koncert.** Wot 6 hodź. **přijemne reje.**

Přećelnje přeprošuje: **J. Měrčink a mandźelska.**

Hosćenc w Sunowje

Jutrownu póndźelu wot 1/4 hodź. pop.

kulenje wo swinjo! Wječor:

zjawne reje.

Přećelnje přeprošujetaj **Jan Wowčerk a mandźelska**

Hosćenc w Lejnje pola Khróšćic

Jutrownu póndźelu

zjawne reje

Pětr Nowak a mandźelska

Zhromadne Drježdźanske Serb. towarstwo

wuhotuja **sobotu 30. haprleje 1927**

walporowy wječor

w Žurli Ballhaus na Budyšskej drózy.

Wšě přećelja a znaći so wutrobnje přeprošuja

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowu dom Mark w Kukowje

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Ložowe šaty

linon, smuhaty płat, damast, pisane nawoblečenja

Ložowe płachty

kopšiwna, dowlas, połpłatowe, čistopłatowe

ložowe přikrywy, běłe a pisane

Hilger w Budyšinje na Seminarskej hasy 2.

Hižo přez 30 lět znate **znamkowe jězdne kolo**, kiž wosebje lohko běha a derje dźerži.

Zastupjerjo:

Ernst Scholz w Budyšinje na Hornčerskej hasy čo. 27

Hermann Petschel w Nieswačidle čo. 19b

Walter Zimmermann we Łuzy pola Njeswačidła

Poskićam swojim česćenym kupcam k swjatym dnjam

rjane swinjace mjaso

punt po **90** pj.

najl. tučne howjaze mjaso

punt po **1.00** hr.

wšě družiny kołbasow

Heinrich Jakubec w Konjecach

„Herbska grychta“.

Zana provizija! Hypothcki! Zana provizija!

Z 5%/6% zadanjenjom Kurs 96%/97-98%

poskića k zawjedźenju do tutoho wokrjesa

darmo!

Arnošt Wacker

w Drježdźanach

Lüttichaustrasse 30

Telefon 11291 Telefon 11291

Kupowanje a předawanje kubłow

wšěch družin, kaž tež **wobstaranje hypothekow** w kóždej wysokosći po přihódnych danjach wobstarataj prawje a spěšnje bjez žanoho doprócdkapłaćenja. — **Thieme & Grobe**, ležomnosće aby pothekowobstaranska centrala **Kamjenc**, Bönischplatz 2, Zlota hora. Telefon čo. 193.

Fotografowy Meister

ateljej w Budyšinje na Kěžorsk. dr. 15 kóždu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrářow, wobrazow do pućowańskich pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewjesćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Nawěšćki přinjesu wužitk!

K jutrownemu jěchanju

w klóštrje Marijnej Hwězdźe a wokolnje

jutrownu njedźelu, 17. haprleje 1927 so jězby wot Budyšina do klóštrja Marijneje Hwězdy přidadźa:

wot Serbskeho Domu w Budyšinje					7.45	dopołdnja
«	«	«	«	«	10.15	«
«	«	«	«	«	11.00	«
«	«	«	«	«	11.30	«
«	«	«	«	«	12.00	«
«	«	«	«	«	1.00	popołdnju
«	«	«	«	«	1.30	«

Po skónčenju jěchanja stejitaj 2 wozaj k wrócojědźenju, kotrajž budźetaj po potrěbje hač do wječora jězdźić.

— Płaćizny po jězdnym tarifje —

Serbske Nowiny

słušeja do kóždeho serbskeho domu!

Lehmannec konditornja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne mesnosće - Konditorske pječiwa prénjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Lódź k jězdźi. Fürst Pückler.

Wutrobne zbožopřeće

našemu česćenemu předsydźe

knjezej Janej Šibakej a jeho knjeni mandźelskej

k sležbornemu kwasej

Serb. tow. „Zernička“ w Lichanju.

Marta Šołćic

Jan Kerk

stud. rer. merc.

strowitaj jako slubjenaj

w Rachlowje na Židowje

jutry 1927

Martha Zyndźic

Kurt Wićaz

slubjenaj

w Šešowje w Jilojcach pola Budestec

jutry 1927

Marka Rewarkec

Jan Krječmar

slubjenaj

w Bronju we Worklecach

17. haprleje 1927

So wróćiwši wot rowa našeje luboje maćerje, wowki a prawowki

měšć. komornikowoje

Therezy zwud. Pohloweje

wuprajamy za luboćiwe dźěłbraće wšěm najwutrobniši dźak!

w Nowoslicach 16. IV. 27

Kurt Pohle a mandź. Rudolf Pohle a swójba

1. přiloha k číslu 89

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 16. haprcjc 1927

Serbske jutry — swjedźeńske mysle.

Budyšćin, 16. jutrownika 1927.

Horjestajce jewi so w Božej stwórbje. Je hižo tehdy daloko pokročiła. Nježna selenosć młodych žiwnow a tučne role dadźa w naš nowu nadźiju sthadźecź. Niczo tak k nowej nadźiji njewabi, kaž stajnje so womkodźowaza Boża pśichroda.

Te horjestawanje wecźłowjeskich wutrobach? Cźasy pruhowanja a cźerpjenja herbstwo luda njeje hischcze nimo. Swonkowne wobstejnosće na naš tłóčza a njepischeczel w naschich wutrobach, duch njezmjerliwosće, njecźerpliwosće, njepopschecźa, njepischecźenoty, swady a hidy, je žiwlnischi a móznischi hacź hdy pśedy. Pischezo hischcze rosćahkuje so naša wbohi lud ham žehje a tuje žeńi swój pschesahny tow. Hospodarske žiwjenje je rosdite. Pischezo hischcze njeje dowidźecź, kak dołho tuta nusa póndže. Nihdże žane polepschenje. Nasche horjestacje ma so wot nutska stawacź. Ssnadź tuto domapytanje naš stónczinje na prawe puće dowjedźe. Ssnadź so ś hubjeństwa kowaja žylne dusche, kotreż naš k lepschemu pschichodej, k nowemu žiwjenju a nadźiji powjedu. Budże jutrowna wjeselosć też nasche dusche a wutroby namaka, so so snutskownje skrućenej cźujemy cźeże a cźerpjenje žiwjenske na so wsacź. Tuto snutskowne skrućenje je jara ważne. Dyrbimy męcź krutu wolu k dźełu a k wobstacźu.

Wutroba żedźi sa měrom. Dyrbimy sej tajke měrnosće w naschich wutrobach a swójbach tworicź, hdyž mózemy wotpocznyć, sej nowe mozy nahromadźiś a cźeże nadawki, kotreż na žerbski lud cźakaja. K tomu potrjebaja nam jutry prawy puć. W dopomnjenju na horjestanjeneho Sbóžnika ma so snutskowny cłowjek pschetworicź. Nichtó drje mjes Serbami njeje, liž njeby jeho mjeno znał. Je do jeho wutroby sapiśane. Schtóž je wichelake konfirmazijke swjedźenje widźał a na jenej tajkej dźeł brat, je hłuboki sacźišcźa dostał, kak so młode dusche jutrownemu žiwjenju wotewrja, hdyž Jesuš k nim pschidźe. Kaž kwětki swoje keluschki wotewrjeja cźopłym słónczným pruham. Tucźi młodźi cźłowjekoju, sbožowni pisches swoju hischcze njestrajenu wutrobu, cźahnu won do śwěta ś jeho strachami a spytowanjemi. Też wjele Serbow. Mnohich starschich cźmikuje myślicźka: „Budu so saso cźišći wrócźić do starschiskeho domu, budu hischcze macźeri njestrajeni do wócźka pohladacź móc?" To su thutne praschenja sa starschich, kotriž swoje dźeći lubuja a runje w naschim tak bludzajm cźasu, hdyž je mnohim cźežko, na prawym puću wostacź a so sdóržecź. To mohło so na starschich praschenje stajicź: „Schto sće Wy Waschim dźećom sa schkitanje wutroby, dusche a narodnosće sobu dali?" Ssnadź wobras nana a macźerje a sće na njón napiłgali: „Nieszabuź swojich starschich!" Mjeso, to je dobre wobronjenje na puć žiwjenśki. Macźerny wobras rěcźi a pręduje nimje wo macźerinej krutosći a nanowy wo nanowej krutosći a lubosći. Derje ja te dźeći, kotreż maja swojich starschich wschędnje pśched wocźomaj a w pomjatku. Budu pśched mnohim stom satkowane, budźa-li sej we spytowanjach prajicź: „Moja macź by pkakała, bych-li spytowanju podleżała!" Nekotrnźkuli młody cźłowjek, kiž je so w zuśbje cźišty a wérny swojemu narodej zdźerżał, ma so to wobrasej swojeju starscheju diakowacź, kotryž jeho stajnje napominalsche: „Nieciśiś swoju cźełeć a nahladnosć, twoju kwobodu a cźistotu wot so!"

Pawoł Krječmar:

Jutrowna nóc w Serbach.

Přez serbske hona wusnje wutrěł,
Ze wšěch rózkow hrimota!
Khwalbny kěrluž zawyska do nocy
Wita z morwych Zbóžnika!

Do serbskich honow wusny wutrěł.
W serbskich horach wuklinča.
Zwony jasnje zaklinča do nocy:
„Cesśće, khwalće Zbóžnika."

Přez serbske hona wusnje wutrěł,
Byrgle hordże zašumja.
Zbóžnu radosć wuroni do nocy:
Jutrowne alleluja!

Do serbskich honow wusny wutrěł,
We wšěch rózkach hrimota!
Jutrow radosć zawyska do nocy,
Lije zbožo do ranja!

Ale cźim skutkowniśchi su tute wobrasy, hdyž pódla nich śteji žywego khśišćowaneho a horjestanjeneho Sbóžnika a hdyž pod nje napisane: „Sdyž we wopomnjecu Jesom Khrysta, kiž je wot morwych stanył!"

W někotrych krajinach naschego wótzneho kraja je waschnje, so młodźi ludźo jutrownicźku rano k cźistemu wódnemu źórku du, so hychu so ja pschichodne žiwjenje strowoty a sboja napili.

By-li tola też znjty serbski lud k cźistemu jutrownemu źórku schoł, kotreż je nam Jesuš nadyrił. Tam njemóża jeno młodźi, ale też stari wécźneje młodosće sej naczerpacź. Tam njemóża jeno wjesełi, ale też cźi mnosy žarowazy naschego luda tu wodu namakacź, kotraż jich łacźne dusche wołschewi. Pschi tutym źórle je žywata cźišchina. Tam mjelcźi hida. Tam lwsfakje ludowcź ke Bohu spodobne dusche. By-li tola też naš serbski lud prawe jutrowne žiwjenje, prawu jutrownu měr, prawu jutrownu wjeselosć a radosć namakał!

Jutrowne myslicźki.

(Hłóž se wóžy.)

Jutry!

Dźeń bójskeho mózneho dobycźa a majestotneho horjestacźa!

Sbóžnik je ś rjekowiśej wutrajnosću wschu hórku martru a cźežku wot Getthemane hacź na Golgatha pschétrał, je dobrowólnje a ś luboscźu k cźłowjeństwu poniżnje śnjeł wschę kajkežkuli wobanjenja a pschichwdženja je stronu tamnych, nimale do poślednjeho wokomika jeho cźerpjenja, go njekajomnych, sakat'ych, rosnjembrjenych židowskich cźrjódow: farisejow a naschcźiwaneho nadrósneho praka ś blížśich Jerusalemskich murjow.

Hlej! Někto pschekrašnjeny stupi ś rowa a je nam ś nowa sarucźił sadwdawk k sbóžnosći. „Hosćjana" wyskanu!

Tohodla je jutry swjedźeń nutskotwneho wjesela a radosće ja gyke khcheseśijanstwo, pschetoż pschewinjena a sljemjena je hida njepschecźelow, muż wécźneje žiwjenje. Tuto dopóhnacźe! Hijom se swonkownych šnamjenjow go to spytacź pokasacź. Jutrowne tśelenje rźi. Swonow mjedźane šmuli go rosśiwaja po kraju, do śwjataje nóźneje cźišćiny. Byrgle brinźa jako harfy zionśte, jich zunje šnati rozwalusa go po tempelowych runnoscźach a sjednocźa go se hłosami pobożnych kemscherjow: „Stanył je horje Jesuš Khrysł."

A jutrowny prědar rosłožuje troschtnje bibliske scźenje wo póśelstwje jandźela k tamnym tśjom wurubźenym žónsćim, kotreż njedźelu sahe rano błźchu wopytacź a žałowacź swojeho drohoho mischtra: „Wy pytacźe . . ." tak rěcźi dźenża też prědar a dźerži troschtne prědowanje wo dobycźu. Pschi wottakniscźu płomjeni go jutrowna gwęza a go bohkoje głębrjobjažna wodbicźka. Po puczach mjes wjeskami a selenymi honami wuhladamy popodnju imposantne, spodźiwne cźahi fróstnych, khutnych jěźdnych na wupyschenych hordych brunacźkach — žerbstich ratarjow-khśišćerjow. (W katolitim dźele Serbowstwa sathowany prastary historiski nałožk, dopomina najźerje na tśicźne cźahi kězora Konstantina k wuśwobodźenju śwjatego kraja Palestiny wot knježitwa turowych Turkow.) Na cźole dołhich rjadow njeżu dobycźerske šnamja, tśicźi, je to symbol wschech wunajenja. Khorchoje šmahuja go pschi kahdownym pr. avanju wětra, kotryż też žolmi roskobane łudźele rozlikow. Sswjedźenśiti wotbłyschcź sehrawo widomnje na wublicźach jěcharjow a wjeśnjenjow, kiž wobrubjeja w minohej licźbje sararjeg ladko. Sslucháyce! Haj a kak wośebje salutujźa tola klinczi śwjatocźne, radośtne Alleluja! Ke khwalbje a śławje horjestanjenehe Wumóžnika.

Też hischcze druhdże go w šamźinej dobje triumf sacźerjenja śmjerce pżewjeźi a byrnjeź tola troschku hinalcźeho rasu a formow bykło — w śwórbje.

Po dołhej thwili je šmowa nétko też śwobodna stwórba wot putow hrubeje šmuły. Rostałe su knjeźi, žylne śmjerśi wjazy nejhroża. Rucze so wschitko hižo pocźina k rjeńschej, wobkuschaj pyśche rosswiwacź. Wobšedźbujemy nimowólnje hižo wésće šnamjenja a pschihoty k tomu. Młodna, žyta seleń honow, łukow, brjóžkow a sahrodow to pschebrańdże a tej pschisljewja pschikhad cźiłeho rjeka ś šawrjeńzom miłeho naléźa. A postupowaje złónckho podpjera nowotara, pomha tychle wubudźicź hischcze drémazu śwórbu ś wuśpěchom! Saschcźěpi a wnitwabi jej žórlazu žiwjeńsku mós. Pupki na halosach tichčicźenjow, jadnecźinow aid. go pśeschnje wotamkuja. S nich hižo kuka prénje kopjeschko. Mjes tuthymi bórsy wustupja beke a cźerwjeńkoite kcźenjatka. Sa głódnym mjedom žedźaga pilna pczółka je potom wobśhnczi a hłudoko go do nich sarywa a hreba dróbotnu kapku. Sawdcźe bórsy go pschitroda do kražnego Edena we wulkich rośmérach pschetwori a płuwa w morju kcźenjow; go do nich woprawdźe sanóri. Też schwizna béła bréńyczka w bajtojtym hajku stej bohacze wubedźena ze bibaskami, topamo też wodźiwajcź pola bełwa'ich druzin schtonow a kéraschkow, bokminy, rohodźiny, bohowjeho boha a wjerby. Pschi płotach, murjach a nabyppach schwórczatych, pleschtatych rěcźow trasch kukaja módre hójcźi nézny wuhladkow wośibnje ś trawicźki. Bórsy śticźi łula a schcźežka ś pitanych kwétkow a rózicźkow napohlad drohotneho wupschestrjeneho tepicha. Nade wschitkej krażnosćej go wupina łajna njebjeska módrina, jako njeżmérny baldachin, kaž pschikryt templowy, kiž wobrubja pschi kromje cźšnna hola, ł juhu pak ju wobwnjesuje wénz blížśich khśišćich horow. Schkowronczk ho lobzy ś khśidźeschkomaj pesśebnje ś nizin a sanoschuje swój kérluschk k cźešći stwórceła, jako by njedalekemu rólniku, haj cźłowjekam pschijeżowa: njepobdej swótnym jérkoscźam a tychnosćam, njepuscźecź nadźiju, ale staj wschu dowéru na teho, kiž tola dawa sdarma płódnosć a rosrost łyłam a wschemu bykzu. Dopóhnjacźe tola Bożu žmilnosć a sśedrbwosć, wośebje dźenża, — kiž nam swésćit yjeczat ł sbóžnosći, — tón słubjeny a ś morwych stanjeny Mešias. Sšamo wostatna

Na jutrownicźcy wupro"ceny nawoženja.

Powědanczko ś pólskeho žiwjenja.

Jašne nałetne słónco rosłéhowasche žo po puću. We wjeśkim powétśe snoschowasche žo schkowronck ś schpeotazym machotanjom khśidźelschkow a spéwasche swój kérluschk, kiž maju ludźo tak radźi, dokelž wosjewuje jim najepréscźi se wschech wotucźenje pschirody. W nezy błźche mily beschcźik pica tradaze wuśywy wotschenił. Nétko žo błyschcźachu a mkodnjachu w cźerstwej seleni. Nétkoy rjany pachot, kiž ś natkribjetnikom buzy po puću cźechnjesche, rosbladowasche žo ś b'yskotatymaj wócźkomaj po wschej krażnosći, a ś jeho wutrobu žórlesche žo radosć nad žiwjenjom ś zykym wotmachom. Leżały drje běschtej jemu poblédlej wot napinazeho dźéła ł pruhowanjam, ale jadrinu žylnosć cźała bęsche jemu męschećanski powétr tola wsacź njesamóhł.

Też nad jeho žiwjenskim puću stejeśche nétko nałetnje słónco. Medizinske statne pruhowanje bęsche słoźił; nétko bé ś knjesom dokkorom, kotryż hischcze žaneje prakśiły njemějesche. Tola teje dla njetrjebasche go płécha bojecź. Wulka zyrkwinska wjeś, w kotrejž bęsche wotrosił, hromadźe ś mokolnymi kublami swojeho lékarja sejdrje sejźiwi. Nétko bé trjebasche hischcze lékto sa assistenta w klinizy pobyć a žebi tam trochu naśhonjenja nasbéracź, potom mójesche prawje schwarnje na salojenje swojeje domjagnosće pomyślicź . . .

Schto też to budźetaj starschej rjeź! S nusu a staroscźu bęschtaj knjez studowanje smóhnitoj a tóžby wulutowany krojcźik jemu woprowakoj. Kak hyschtaj go nétko śwjeseliłoj, hdy by wón go nadobo njenadźigo ł zutrownicźku go śjewił a jimaj wośobinźjo radosćnu powésć pśhinjeść.

Pschecźel, kiž bęsche jeho nécźto krócź do próśdninow pschewodźał, bęsche jemu wożera wjeczor śwoju wutrobu wotkrył a jemu go dowérił, so je jemu źiwérlowłoźata Hilźicźka wutrobu rubiła. Śnydom po śwjatych dnjach dyrbjesche go wón sa šararja we Bukowni šapokasacź. A Bukownja ma tučne dokhody. Tuž drje je na cźažu, so go sa pěknej knjenju šararjowej wobhladuje . . . A druha to njedyrbjesche byeź, jako ta duschna wucźerjowa bźowcźicźka, kotśicźka jeho pschecźela Franza.

Dokelž pak mějesche młodu knjes trochu bojaślivu duschu, dyrbjesche bratr najprjedy sa njeho wulkuschowacź. We nogy na jutrownicźu chźyśche wón pschijěcź a krótki puć hacź k šastatnju pěchi dóńcź. A pschiśchedchi cźyśche śćicha wo wokniescźko Franzoweje komorti šakapacź, so bychu druhy wo jeho pschijěźdże niczo njepyli. Njedyrbjałaš-li powěcź, liž by pschecźel jemu po brascheźenju prajicź měł, k jeho lépschemu byeź, potom by wón šapo śćicha po šamźnem puću schoł, ł wotkelź je pschišchoł . . .

Franz bé žo tajkemu strachocźiwemu nawoženi wuźmjał a jemu pschirěcźował. Tola schtó mohł pschezo wědźecź . . . A hdyž tón, komuž je dar pschidźeleny, bywa ł bojaślivszem, potom tón też nicźo wo tom njepytnje. Tak bęsche go dobremu Kvcźikej, pschichodnemu knjesej sararjej, sejschło . . . .

To bęsche nasch Franz tola zyle hinaschi muż. Tón zyle wjeselo wędźesche, so lubośna kudźerjawka, jenicźka bjowcźicźka kublerja Czudowskeho, na žanoho druheho njeczakaschе, hacź na pschichodneho knjesa doktora. Se śtowami drje go hischcze wuprajika niebé, jenoż ł wócźkomaj, a wocźi rěcźitej śwjetscha prawdu. Ale někto bé hižo na cźažu, so go pschi tutej naležnosći też ert ras wobdźěli.

Sawyklajo wjerchny kobut wyšoko do powétra a wótśje go šašmju, hdyž dostojny pschikrywo jeho hłowy jemu ł cukow wulécźa a go w błócźe na puću walesche. Bé jemu, jako bhdźićsche jemu runje rjekł: „Pschcźo hischcze by je najiki schibak . . . ." Tola jenje to njeby klinczało kaž khśistasy porok, ale nawopak, radosć by go ł jeho śłowow wuprajała, kotraż ma wjeśołu myśl młodosće za woprawnjenu. Wschako bęsche žebi nan šam pod starosćemi a dźełami śwojeho sastojnstwa wjeśołu wutrobu sakhowacź wędźał. A macźerka šałke! Schto też to byschtaj starschika takle prajiroj, hdy byschtej jimaj nétkole nadobo wobé dźeśeji ł domu wulécźałe), go byschtej žej šamej śwoje hnéźko natwarilej . . . .

Spěschnje stupasche wón po hórźu horje. To wschak bęsche hižo poślednja pschede wšu. Ta leżeśche pśched nim w błyscźeju nałétnjeho słónca, ródne to hnéźdschko. Na śtomjanych tśechach jałpnjeśche go moh . . . Statnje wubłehowasche go mašina wucźerńa a sesadły wyšokich śipow wupina go prastara, ł nóznych kamjenischcźow natwarjena zyrkeŵ śwoju tuhu wéźu k njebjeśam. —

Prěni radośtny wubuch bé nimo. Wažnje go rosmokwjeju žedźeschtaj nan a žyn hromadźe. Khwilku bęschtej też žónjeś pschipódtuchałej, khdy Franz wo nuśach a wuśkoścach pruhowanja powédasche. Nétko pak bęschtej zyły cźaš hižo w kuchni a pschihotowschtej mjes bohatymi skadami muki, butry a mloka pjecźwo ł śwjatym dnjam. Potom cźasyche go jimaj też Franz pschidźiwacź, so by mok truhał. To bé stajnje ł jeho dźełom było. Nétko pak jeho nan hischcze njepuscźeśi.

„Potajkim, mój luby žynko, ty masch to na kóždy pak sa mušnje trébne, hischcze lékto w klinizy podsłacź?"

„Haj, nano. Dyrbiu žebi tola najprjedy trochu nasłonjenjow nahromadźicź, a pschedewschém nawukowcź, kak mohł śwoju nawukninemu wédomosć do praktiki pschestajicź."

„Wó haj wschak, to dyrbiśch ty lépje rosumicź hacź ja. Ale njewérno mój žyno, — ty tola we wulkomjeśe njewostajeśeś?"

„Schto žebi myślisch, nano! Ja wostanu tudy, hdyž je moja wutroba. A tu njejźym nihdy do mésta sobu brat. Ta je stajnje ł wo domisnje wostawała, tule pola waš. A ja go wjeselu, so móju też w pschichodże pola waš wostacź. Hdyž go Hilża wuda a je śwojim mužom poćehnje . . ."

„Tute dźěco!"

„Njepraj tak, nano! To móże go prjedy radźicź hacź žebi ivy myślicźe."

„W tu khwilu bych žanoho njewędźał, tiž mohł žebi po nju pschińcź . . ."

„Ale ja! Tola ty njeśmésch wo tom rěcźecź, też ł macźeri niż, potom cźi to praju. Mój pschecźel Kocźik . . . Haj, pomyśli žebi, tu je wubjerne sarfte mésto w Bukowni dostał a bude bórsy po jutrach sapokasany. Jutrownicźka won pschińdże na jeńtwu, ale won njeje žebi hischcze śwoje wézy wésty, hacź Hilża wodnjeho rodźi . . ."

(Skónczenje scźehuje.)

ptaczina (schtórzy, kóžy, plicki a cžerwjene horlejchko) hižo wumělšzy konzertuja. Jenož wobwjertliwa wěschczerka kaschtajcža žo hischcže kondži a žo dliji, cžaka, dóniž njeschtupi rjana meja. Jóm pschiprawja žebi mali, lubi pjerkotacži spěwarjo w khowanskach kumschtne kulosty hnězda. Sapuschcža je do prósnuwych sdonkow, kuczikow rosschuchatych wotwohow a hakožkow žucheje traswy, do wulowjeschnjenych kukawow husteje rohoždżiny w hacže abo pod hrusskami, tschachami, wutwarkami a druhdże, sa postaranje dorosta. Wěsto tež dalscha lězna dżiwina wjetschou bibicžiwosczu pokatuje. A měschczenjo spěschnje khwataju i wulkich wazjenjow, murjow a žo naštaja po puczikach won do raja wotcucžazeje spworby, kotraž dycha wocžerwjowazu nalětnju wóń. Nochzdża parowacz pschilěžnoschcže, hdyž žo duch a pschehe wschem cžělne organy samóża žadaneje žiwjenskeje mozy a energije nabrěbacz, woprawdże wopotcz. Dyzy nimo njedalokeje cžmoweje hole sluchaja sjynsonitkemu schumjenju njepschelicžomnych wjeschkow, hdyž knježi trojazy juik a wyik. —

Wopomnimy hlubschi wusnam a ważnosczu pschedhladnika pschehstejazeho sjawneho „eucharistiskeho festivala", Jutrow. Nisanjechajmy tola pschipsche dobroty, budżmy žebi jich dokładnje wědomi a dostojni. Tuž njech tschesczanow nutrna, njepotazna, wěrna radosez a horza dżakowitosez sa dostacže wožebitych hnadow žo wuroni a wuklincži w starodawnym žerbskim zyrkwinskim kěrluschu:

„Khrysť je horje stanył,
a je wscheje martwy cžahnył;
toho žo mamy sradowacz,
a Khrystuš chze naš troschtowacz.
Kyrie eleison."

Hdže mamy Golgatha a Jezusowy row pytać?

Na dolhowjeczornym rózku temploweho naměsta we Jerusalemje je najstarsche Herodaschowy hród Antonia stał. Tu pyta žo wotprawjenski dom Pilatuša. Tohodla sapocžina žo tu tak mjenowana wia dolorosa (bolosczimy pucz), po kotrymž Jesuš na Golgatha dżesche.

Nětko změlí wocžakowacz, so via dolorosa won do pola wjedże. Po podawisnje běsche Golgatha prósdna hórka, hdyž žo tři schcžije posběhnychu. Tola Golgatha, kaž žo nam wona dżenja pokasuje, njedopomnja naš wjazy na biblistke schcžijowanischcžo. Stejimy psched starej zyrkwju, kotrejež sakožne murje žu dżěla i cžasza romiskeho khežora Konstantina. — (Hnadź 330 po Khr.). Dwoje wrota —jene žu samurjowane — pokasuja na sathód do „zyrkwje zwjateho rowa", mjenowana po hrjedżnym twarje. Poprawom njeje to jena zyrkej, ale wjazy zyrkwjow a kapalow pod jenej schcžu. K woprawdżitej rownej zyrkwi žu w běhu lět jenu tumnoscž po druhej pschitwarili. Wožebje stej tu dwě měcže, kotrejž staj zyrkwi žwoju ważnosczu dałoj: Golgatha a Khrystušowy row.

Hdyž žmy pschedhalu pschekrocžili, dżemy na prawizu někotre schodżenki horje a hižo žmy na měcže, kotraž nam jako woprawdżite Golgatha wosnamjenja. Tři jamki pokasuja nam te městnischcža, hdyž su schcžije stałe. Wschо je še šlébrom, slotom a drohotnymi kamjenjemi pożnte, tak prawje pschiprawjene, smyslny puczowarja saschcžiwcz.

Hdyž f Golgatha stupimy, pschiňdżemy nimo žałkowazeho kamjenja a žmy po někotrych krocželach we woprawdżitej pohrjebnej zyrkwi, krażnym kulotwar i rjanymi slokami. Wokrjedż zyrkwje steji bohacże wupyscheny twar, pohriebna kapała, kotraž ko sažy do dweju kapalow dżěli, do jandżelskeje, hdyž kamjeń leżi, na kotrymž je jandżel sedżacz dyrbjał, hdyž bu row wotewrjeny. Jej pschisamknje ko pohrjebna kapała, hdyž je cžěło naschcho Knjesa a Sbožnika wotpocžowało. Tu žo wjele slotych lampow zwdżi.

Naš sajimuje praschenje, hacž w tutej zyrkwi, kotrež wokrjedż města leži, woprawdże ko Khrystušowy row namaka. Wschе podawisny f prěnjeho cžasza tschescžijanskeje gmejny žu pisches sapuscženje Jerusalema w lěcže 70 po Khr. pschetorhnjene. Po pschedobyczu buschtaj město a tempi dozyła sniczenej. Josephus Flavius, wócžny žwědk, pisa w žwojej „Židowskej wójnje" I 1: „Wschе dalsche dżele měschczanskeje murje cžinichu dobyczerjo runja semi, tak so zusi pschikhadżazy žej myslicz njemóżachu, so bě městnoscž hdy wobydlena." W tutym žakoženym sapuscženju je ko žněd Jesušowego rowa na wschе cžasy shubił.

Też njebudże žo městnoscž postajicz móz, byrnjež ko poradżiło, pisches wurywanja cžaru Nehemiašowe murje, kiž w cžasu Jesuša stejesche — dżenżnischa měschczanska murja tu w lěcže 1542 wot sultana Sulejmana natwarjena — postajicz. Jeli maja wucženi prawje, kotrež wobtrucžeja, so je stara žewjerna murja trasch ½ kilometra južnischo stawa, hacž nětcžischa, dha je městnoscž, hdyž žo pohrjebna zyrkej poběhuje, psched měschczanskimi wrotami leżała a może tak f bibliskim Golgatha jene bycz. Ale to schcže njeby žadyn dopokas sa woprawdżitosez rowa w dżenżnischej pohrjebnej zyrkwi był.

Tak dołho hacž pschecžiwo městnoschi wěste dwěle wobsteja, je to lubscha myśl, tym spytnikam wěricz, kotrež prósdnu hórku psched Damaskužowymi wrotami sa prawe Golgatha dżerża. Tuta hórka, kiž njepożrědnje napschecžo žewjernej měschczanskej muri leži, je możne horischcžo, kotrež k městu nahle spaduje, ale na druhej žewjernej stronje žo swaha složuje a może žo wot tam: łožu dożpěcz. Dokelž Golgatha pokłownje pschekożene „nopownischcžo" njerěka, ale jednorje „nop", dha žu mnohy tu woprawdżite Golgatha pytali.

Tutón nahlad žda žo prawnischi bycz, dokelž je žo we lěcže 1867 njedaloko row namakał, kiž bu hižo tehdom sa Khrystušowy row wojnamjenjeny. W lěcže 1886 sastupowasche jandżelski general Lordon, rjek Chartunski, měnjenje, so je to Khrystušowy row a hórka nad nim Golgatha. Tu njepschedżelł potajkim móžnoscz, kaž pola pohrjebneje zyrkwje, so staj row a schcžijowanischcže jenoj někotre krocżele wot žo žalenej. Tamny row je še wožebitej wuschikncžiju do skały wurubany, kaž mnohe rowy wokolo Jerusalema. Że sawěcže bohatej žwójbje (Josefej f Arimatheje) słuschał. To běsche stare waschnje, so ludżo, kotiiž w blikkoscži města někajku leżownoscz abo žahrodu wobsedżachu, žej tam wožebitu žwójbnu row pschiprawicz dachu, kiž bě do skały wurubany. Row, do kotrehož pisches niske durje sastupischi, ma dwě pisches sczěnu dżelenej komorje. Kóžda f njeju ma tři pohrjebnischcža. Tola ménja, so bu jenoj jene dotwarjene. Běsche tola „nowy" row, do kotrehož Józef f Arimatheje Jesuškowe cžěło położi.

Tola, nimamy žanych dopokasmow, so je to woprawdże Jesuškowy row. Prawje pak je, so mójeju na mjenowanej hórzy stawisnu mulkeho pjatka žej lépje pschedstajicz hacž na někajkim druhim městnje Jerusalema, wésło lépje, hacž pod wielkami sakrytcho Golgatha pohrjebneje zyrkwje. Tu, hórka psched městom, sda žo město bycz sa te tři jednore schcžije, tam mójeschi też płakaju Marija a žarowazeho Jana žej myslicz, tu je ruma sa žmějazych a hanjazych a žo wadżazych wojakow, rumnoscže sa njesložowny lud.

Lubušk dže do šule.

Macjerne myšliczki.

Hischcže někotre dny — potom wotewrjeja žo schula ske wrota žnowa. Też sa macjerneho lubuschka, plenczaka je hodżina pschischła. Tuta wěz žno dawno we hlowje khodżi, niz jeno w jeho myślach, kotrež tutón wulki podawk f pschekrašnjazej fantasiju wobdawaja. Woprawdżitosez žo dżeń a bóle bliži. To žo pokaże we kotokzu (stoichzy) f zyrkej pschiprawu. Pschihdże žamo dżeń, hdyž dyrbjesche wobleczenje sa prěni schulski dżeń žo pschiméricz.

Wot tehо dnja njebě žaneho dodżerżenja wjazy. Do schule — do schule! To je njewucžerpajomny thema. Kak husto powěsny žej hobołku na khribejt kak husto pjerowy kaschczik wocžini a saczini a pižaczki liczi a cžitanku pschehlada — *to njeje k wuprajenju.*

Stónczinje pożledniu nóz psched prěnej schulu! Luba macji, njewěr jenoż, so wona tak měrnje wotběži. Wokrjedż najrjeńscheho spara wotucži pleńczak a žada žej, woblekany bycz. Na tóždy pad budże hižo rano f cžasom wótije a njeschczerpliwje bojoscz wuprajicz, so poidże do schule pschihódże. A porjadnje pożnědacz? Mój bożiczko, to wscho pschedołho traje!

Potom naškupi po prěni schulski pucz. Pschinjeje měschane saczucža — macji, sa tebje. Drje f sažnym wócžkom a wjeżele stupazu twój lubuschk na twojej stronje a pokasa žwoju njeschczerpliwosez w někotrych wjeschołych posskoczenjach, tak daloko hacž do pożlednieje žitki saczuwata dostojnosez to dowoli. — S potajenej radosczu pschirunowasch twoje dżěczo f druhimi a namakasch, so je twoje dżěczo najlépje wuwite, najbóle mudre a wutrobite mjes cžrjobu tymi, kotiiž samemu samérej napschecžo du. — A tola je to jěre wjeżele!

Nětko dże twoje dżěczo po prěnim puczu, kiž waju dżěli. Hacž dotal žłuschdżesche wone zile tebi, ty běsche prěnja a pożledniu w jeho žwěcže. Wot nětka dyrbiich cžakacz, hdyž cži wone dobrowólnje nětchto sdżěli se žiwjenja, kotrež wone bjes tebje wjedże. Ssu dże to žwopródża jeno hodżiny, tola budu f toho bórsy dny, tydżenje, měsazy — a nětdy žnadź lěta. S wotewrjenjom schulskich wrotow sawrjeja žo durje dżěczeschoweho raja, parabija, kotrež žłónzo ty běsche, žerbska macžeř. — Sa tebje žwoštanje jeno — cžakacz.

To je dóst macžerje, starscheju! — Macžerje sacžuwaja to měnje abo bóle jenak, kotrež dżěczi do schule pschiwjedu. Maschi-li hischcže mjesischich doma, dha schcže dże. Pschiwjedżesch-li pak najmłódsche a pożledniu žnadź jenicžke, dha to dwójzy sacžuwacz. To je spocžatk ke rożchonowanju tutón prěni pucz schulski.

Mjes tym so mały lud teptajo schulske jitwy pjelnja a spodżiwajo wokoło žo hlada a wucžerjo wasche dżěczi pschijimuju, pohladnjeczje hischcže ras f połtrudnym a f połwjeżołym wobliczom sa waschimi lubuschkami, kotiiž nabižitpokni po žwojim waschnju do noweho žiwjenja sastupja.

Wušadżeny je schtomik je schkitazeje sahrodki tam, hdyž hrubischcže wětiiki dnja. Njech ko krucže sakorjent a prawje derje wutnje. Potom chzemy spokojom bycz!

Za njeboh fararjom Jurjom Libšom.

Wěnašk wosobinskich dopomnjeczow nawił Jan Serbin.

„Stóž so Bohu dowěri — kruty dom sej natwari."

Też cyły serbski lud so Bohu dowěri, a tohodla je sobi serbska dowěra a nabožna mysl před wjacy hač štyri lětdżesatkami tudy w Baćonju tajki Boži dom natwarila. Lětsa v juniju budże tomu 40 lět, zo j jón wyšši pastyř dušow „k Bohu česći — Serbam wu žitku" poswjećił. A z prěnim dušepastyrjom noweje Baćońskeje wosady je so stał Jurij Libš, kotryž je wósomnaće lět swoje wowcki a jehnjatka pasł a swjatnicu stražował. Tu je jemu Boža milosć zbožo wobradźila, w lěcze 1909 swój sleborny měšniski jubilej swjećić. A z rjanymi słowami je tehdy Lubijski farař Winger Libšowu powahu narysował, kotrež je kujez farař Dolan też při khowanju a w rozprawje naspomnił, a kiž chcu tudy wospjetować:

„Cichi je Baćoń, z cicha Baćońska knjez, njeje přećel hołka a hosćinow. Dosaha sebi samomu, dźěła ćiše w horcej lubosći za swjatu cyrkej, za swój luby serbski narod. Stražuje pomnik serbskeje pobožnosće, serbskeje woporniwosće, stražuje kosće serbskeho wótčinca, njeboh praelata Buka.

Tola spodźiwnje, njech je človjek žiwy kaž putnik, hdyž jenoż je muž kruteje powahi, človjek swěrny

Na dalokich pučach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

3] (Pokračowanje.)

Krasna woda w Sawicy je so we wójnje často dosć z krwju měšała, přetoż při njej bě dołhe časy horce bědźenje mjez Rakuskimi a Italskimi, wězo też Němcami. Za Rakuskimi twjerdźiznami a wobćwjerdźenjomi so tehdy rozhladował njejsym, přetoż žadyn člowjek njemóžeše wědźeć, zo budźeja tam za dwě lěći krwawne bitwy. Wobtwjerdźenja drje też tak jara před wočomaj njeleža, ale su po możnosći skhowane, hłuboko do skałow nutř zaryte; Italscy też je njejsu cyle roztřělеć a dobyć mohli. Haj, skalinow tam je, a te su wysoke, a do nich je železnična čara po boku nutř zarubana; tak maš po lěwu ruku wysoke skalne sćěny, na prawicy pak wulku hłubinu z módrej Soču . To bě tam hrózbna jězba, a mje hišće dźensa zyma přeběhuje, hdyž sej na nju myslu. Runjeć čara runa njebě, ale skałow dla połna zawinjenjow a kolenow, khwataše ćah tola štož móžeše. Wšitcy změrom sedźachu, a derje drje nikomu njebě, dokelž bě kóždy w hrozy, štož wězo trjeba njebě.

Nazdala so runina pokazowaše, tam a sem z nizkimi hórkami; na jenej widźachmy Horicu (Górz), rjane město, kotrež su Italscy we wójnje cyle njetrjebawši roztřěleli. Niže města so Kras (Karst) započa, wulka šěra runina, nimale pusta a njepłódna, z wulkimi a małymi kalkowymi kamjenjemi posypana, mjez nimi jenož tu a tam něšto keřćkow a štomow. Pozdźišo chcu hišće z wjacy słowami na Kras spominać. — Na wobzorje (Horizont) k połodnju so, jako běchu poslednje hórki zady nas, wulka swětła jasnomódra runina wupřestrěwaše, hładka kaž blido: *Jadranske morjo! Bě to* wulkotny a krasny napohlad, kiž pak so wopisać njehodźi. Či, kiž přeni króć morjo wuhladachu, njemóžachu so dodźiwać, a teć mi je so wone lěpje lubiło hač połnócne a narańše, kiž měješetej nazeleń barbu.

Bórzy nětk do Tersta dojeđžechmy. Dwórniščo so mi zdaše khětro khuduške być; w našim kraju su wone rjeńše a wjetše. Stož wulkosć nastupa, so Terst z Drježdźanami runać njemóže, a hač je rjane abo nic, to njewěm; štož sym tam widźał, je so mi lubiło; to drje też hinak być njemóže, přetoż cuzy khlěb je dźěćom cała. Njejsym přećel wulkich městow, *a po hasach horje a dele khodźić, na wysoke twarjenja* huby rozdajoć a před kóždym wulkim woknom stejo wostać, to hišće ženje činił njejsym. Cyle cuzy pak tam wostał njejsym, to so samo rozemi. — Hdyž do Tersta přijeđžechmoj, poča słónčko hižo k wječoru stupać, tuž bě naju přenja starosć, hdźe budźemoj přenocować. Přećel z Budyšina, kiž bě tu lěto prjedy pobył, bě mi wotradźał w hosćencu abo hotelu wostać, dokelž je to khětro drohe. Cuzbnikow dźě wšudžom skobaja. Wón bě mi adresu wěsteho Kalwacha dał, pola kotrehož bě nocował. Tuž bě přenje, zo hładachmoj a so prašachmoj, hdźe hasa je, kotrejž rěkju „Via de Belvedere". Tu dyrbju přispomnić, zo so w Terstu skoro wšo italscy rěći, też wšě mjena hasow a napisma překupskich kěžow su italske; wjele też słyšiš słowjensky rěćeć, němsey jenož porědko. Na zbože pomjenowana hasa daloko wot dwórnišća njebě, a Kalwach też bě domach; tón z namaj němscy powědaše, kaž by rodźeny Němc był. Ale skhować naju njemóžeše, dokelž žaneho kućika wjacy prózdneho njeměješe. Prajach jemu, zo je naju dobry přećel k njemu pokazał, kiž je loni pola njeho nocował a jeho hospodu jara khwalił. To so wě, zo tajke słowa mojeho Kalwacha dosć łoskotachu, tuž jara wobžarowasce, zo dyrbi naju wotpokazać. *„Cohodla dha mi to prjedy pisali* njejsće, to tola druzy knježa też tak činja!" žałosćeše wón. Haj, na to sej pomysliłoj njeběchmoj. Ale Kalwach bě dobra wowca a cheyše namaj pomhać. „Pójće sobu skhód wyšše, cheu ze susodźinej poréćeć, snano was ta skhowa. A hdyž tam dońdżechmy, réčeše wón ze susodźinej italscy, kaž by rodźeny Italiano był. Ale to bě podarmo, přetoż jow bě też wšo přesjelnjene. „Cheu z mojej žonu poréćeć, snano ta někjkeje rady wě." A Kalwach réčeše ze swojej žonu słowjensky, kaž by rodźeny Słowjenc był. Nó, žona je druhdy mudriša hač muž, a Kalwachowa to też bě; pósla *mału* hołčku do jeneje ze susodnych kěžow, a to pomhaše. Mjez tym, zo mój přećel z Kalwachom wšelke mudre a njemudre bamborjenja předźeše, wostach w myslach z boka stejo a njemóžach so dodźiwać, zo tónle jednory muž tři réče nic jenož rozumješe, ale też dospolnje wobknježeše, a pomyslich sej na to, zo pola nas domach wjele ludźi wokoło běha, kiž we swojej mudrej (?) hłowčcy ani za dwě réči ruma nimaja.

Po khwili so hołčka wróći, a zlonichmoj, zo bě kućik za naju wuslědźiła. Njemało wjesoloj jej kóždy dźesać krajcarjow dachmoj, a za to naju do hospody wjeđźeše; tam pola jara přećelneje žony, kiž němscy rozymješe, rjanu jstwičku z čistymaj ložomaj dostachmoj, w kotrychž smój potom hač nanajlépje spałoj. Žoniny muž bě łódźnik (Matrose) a na łódźi štó wě dže na swěće wonkach. Starosć wo hospodu mějachmoj nětk ze žije, dokelž pak hišće słónčko swěćeše, puščichmoj so do města, zo bychmoj sej je trochu wobhladałoj, a dołho njetraješe, stejachmoj při morju, te so namaj tak kaž najbóle lubješe, a zawěsće, to też je najzajimawše, štož cuzbnik w Terstu widźi. Pomasach do wody, ta bě tak čopła, zo budźech najradšo cyły nutř zaléźł; wězo so to jow w přistawje njehodźeše, mórske kupjele pak běchu daloko před městom.

(Pokračowanje přichodnje.)

swojim idealam, nihdy njebudże zabyty, wostanje we trajacym wopomnjeću.

A to je so k jeho jubileju l. 1909 z cyłej wěrnosću wobswědčiło. Cyła wosada wopokaza jomu swoju lubosć z najwyššim počescowanjom a wuznamjeni jeho na hnujace wašnje. W kole swojich duchownych bratrow woswjeći w cyrkwi a doma tutón žadny swjedźeń. Z radosćiwej wutrobu pisaše we swojim zjawnym dźaku; Swěrna myslička wěcny pomjatk ma."

W tutom lčce to běše, zo sym duchowneho knjeza jubilara Jurja Libša na ćichej Baćońskej farje wopytał.

Dawno běch jeho ducha z jeho wupłodow poznał. Najprjedy w Prazy na studijach. Pod staršinstwom pótčišeho knjeza šolatika Hejduški wuknjechmy we „Serbowey" Libšowu składbu abo syntax, z kotrejež nawědźichmy dospołnosć serbskeho rěcespytnika. Libš sam dźe běše jako starši Serbowki we l. 1877 hač do 1882 swoju składbu napisał a přednošowaše ju w tydźeńskich zhromadźiznach. Je pak to też kniha, kotraž před wuđenym swětom ze wšej khwalbu wobstoji, a kaž Filip Rězak wo njej sudźi, „su wućeni a wjeršchoju rjanosć a wobrotnosć serbšciny w njej wobdźiwowali". — Hdyž ju l. 1896 w druhim lětniku swojich Prażskich studijow wuknjechmy, njebě to za mnje wězo snadna wěc, dokelž so my młódši hakle do maćerščiny zadźěłachmy. Ale z privatneho čitanja rukopisneje knihi „K w ě t k o w" a wšelakich druhich nastawkow a wupłodow serbskeho pismowstwa, kaž też ze samsnym pisanjom serbskich nastawkow so wudospołnjachmy z kóždym lětom: Prażaka Serbowka bě naša najlěpša šula za maćernu rěč.

W njej sym so často po starych lětnikach naspomnjenych „Kwětkow" přeběral. Też Libšowe rjane nastawki sym čitał. Tola też jeho přinoški w „Lipju Serbskej" a „Łužičanu", we „Łužicy", „Krajanu" a „Kat. Pósle", w „Serbskich Nowinach" a „Časopisu Maćicy Serbskeje". Wšudże póznawach Libšowu jadriwu a składnu rěč, kotruž też kóždy prosty Serb derje zrozumi.

Libšowa dźěławosć we serbskim pismowstwje je docyła wurjadna. Wo nje ma wón wulku zasłužbu. Nješto sym w jeho nastawkach přeco wobkedźbował, štož je też při jeho zjawnych rěčanach a rozmołwach přeco wuzběhował: wysocy ważenje a česćow-

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 16. haprleje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,214	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,464	100 čěskosł. krónow	12,475
10 šwajc. frankow	81,065	100 franc. frankow	16,50

Berlinska burša też sańdźenj schtwórtk jara žiwa wosta. Kursy wschelakich efektow žiwoje kursy dale porjedźowachu. Na wikach ſ dołżnymi a rentowymi liſćinami bě ćim mjerniſcho.

Na **produktowych wikach** wuwi so schtwórtk hischcze nimale žiwy wobchad. Placiſiny ſita bijachu horje. Pschenza a rožka swoje placiſiny wo 5 pj. po zentnarju powyschiſchtaj, wowjs pak wo 10 pj. Sańdźenj schtwórtk placeſche zentnar

w Berlinje:

pschenizy 13,40—13,60 hr., ... 12,55 hr.
hacź 12,80 hr., jeczmjenja nałsnjeho 10,90—12,25 hr., nasymſkeho 9,60 hr.
hacź 10,25 hr., wowsa 10,55—10,95 hriwnow,

w termijnowym wikowanju:

za meju: pschenizy 14,25—14,27½ hr., rožki 12,83¾—12,86½ hr., wowsa 10,85 hr.
za julij: pschenizy 14,17½ hr., rožki pak 12,57½—12,58¾ hr., wowsa 10,95 hr.
hacź 10,97½ hr.,
za september: rožki 11,35—11,40 hr.

Wiki schtwórtk w Kamjenzu.

Kerěžk hołoteje 15—20 pj., radiški 15 pj., kwětkaty kał 25—60 pj., bóły 12 pj., cžerwjeny 15 pj., wirsinkowy 15 pj., seleny 30 pj., zybla 15 pj., jěžna loboda 20 pj. hacź 25 pj., Libjata derje dźěchu.

Wiki wežera schtwórtk w Shorjelzu.

Butra 1—1,10 hr., jeja 8—10 pj., hołotej kerěžk 20 hacź 30 pj.

Wiki wužitkoweho skotu sańdźenj schtwórtk w Berlinje.

Wiki sańdźenj schtwórtk w Khorćebuzu.

Butra 2,10—2,20 hr., jeja 10—11 pj., twarohi 30 pj., howjaze mjaso 0,90—1,30 hr., cželaze 1,20 hacź 1,30 hr., ſtowjaze 1,20—1,30 hr., ſwinjaze 0,90—1,30 hr. ſtowjaze 1,20—1,30 hr., ſwinjaze 0,90—1,30 hr., pleźina ſyra 1,60—2 hr., pokź 1,30—1,50 hr., ſchmalz 1,20—1,30 hr., łany wołiſ 1,40 hr., liny 1,50—1.70 hr. ſchćuki 1,10—1,20 hr., karpy 1—1,10 hr., mlode hołoje 0,90—1 hr., žiwe kury 2,50—3,50 hr., žiwe khapony 2,50 hacź 3,50 hr., morchel 15 pj., jěžna loboda 30—35 pj., kwětkaty kał 0,30—1 hr., cžerwjeny 20 pj., zybla 20 pj., běrny 6,50 hr., jabluka 30 pj.

Swinjaze wiki schtwórtk w Khorćebuzu.

Na ſwinjaze wiki w Khorćebuzu běchu pschiwjesli 1191 prošatow a 116 běhakow. Te płaćachu

prošata:

małe	8—12 hr.
hrěnje	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:

małe	22—40 hr.
hrěnje	40—70 hr.
wulke	70—95 hr.

Wiki hubjenje dźěchu.

Wiki sańdźenju hrjedu we Stym Komorowje.

Butra 2,10—2,20 hr., jeja 11—12 pj., bóły kał 12 pj., cžerwjeny 15 pj., wirsinkowy 20 pj., jěžna loboda 30 pj., selerij 40 pj., rapunzli 50—60 pj., hołotej kerěžk 25 pj., radiſti 10 pj., zybla 15 pj., libjata 3 hr., prošata 15—24 hr., (te derje dźěchu), běhaki 30—80 hr.

(Magerwiehhof-Friedrichsfelde).

Na tute běchu pschihnali 473 dejnych a ſmuchelnych krutzow, 151 cželatow, 5 bykow a 3 prózdniki.

Mlode dóſti a ſmuchelne krutwy płaćachu:

1. kajkoſcze	480—600 hr.
2. kajkoſcze	300—480 hr.
3. kajkoſcze	260—300 hr.

Smuchelne jałowzy:

1. kajkoſcze	350—490 hr.
2. kajkoſcze	220—280 hr.

Stót ke kormjenju a k wjasanju 40—48 hr. po zentnarju žiweje wahi. Wubrany rjany stót bě hischcze drózſchi. Wiki běchu ſnadne.

Wiki wužitkoweho skotu sańdźenju hrjedu w Leck w Rańschej Friesiſkej.

Pschihnali běchu 474 howjadłow. Mlode dóſti a ſmuchelne krutwy płaćachu:

1. kajkoſcze	700—825 hr.
2. kajkoſcze	525—650 hr.
3. kajkoſcze	350—460 hr.

Smuchelne jałozy płaćachu 300—700 hr., ſtune byczki 300—700 hr., połstune cželczki a byczki a ſtune a dwě-ſtune prózdniki 200—450 hr., prošata 10—16 hr., běhaki 20—35 hr., wowzy 30—45 hr., jehnjata 8—12 hr., cželata 2 njedźeli ſtare k wjasanju 40—80 hr., Pschichodne wiki budźa hrjedu, 20. haprleje.

Nascha krajnoſtawiſka banka je swoju rosprawu na ſańdźene ſto wosjewiła. S jeje liczbow ſajimawa je ta na dań datych pjenjez, mjenujzy nadźe 1 170 000 hr., mjes tym jo Serbſka Ludowa Banka ſwój loniſchedo lěta hižo pyches połdra miljiona ſapiſa. Mjes tym wuwicze naſchcho herbſtcho wukſtawa dżeń a bóle poſtupuje. Saložene herbſtcho pjenjezneho wukſtawa bě wopraudźe nuſnoſcz. To pschichodi hischcze jaſnuſcho pokaże.

Naſz proſcha w jaſimje naſchich druzſtwowych prózowanjow tónle naſtawk ſ hoſpodaſtſeje pschikłohi Berliner Tageblatt ſ 12. 4. 27 czo. 173 po ſłowje wocžiſchczecz:

Raiffeiſen-Sanierung auch in der Provinz. — Bedeutſame Ausdehnung der Berliner Sanierungsmethode. Über die Sanierung der Raiffeiſen-Bank haben wir unſere Leſer in allen Stadien ausführlich berichtet. Es ſcheint nun, als ob die Raffeiſen-Bewegung, ermutigt durch den relativen Erfolg der zentralen Sanierung, verſucht, nach derſelben Methode auch in den provinziellen Organiſationen zu arbeiten. Dieſes wäre jedoch ſo bedenklich, daß wir uns verpflichtet fühlen, hier zu Beginn eine deutliche Warnung auszuſprechen.

Die Raiffeiſen-Bank hat zweifelsohne einen Betrag verloren, der auch bei günſtiger Bewertung der ihr verpfändeten Objekte ſich in der Höhe ihres Aktienkapitals bewegt. Sie hat ſich mit Hilfe eines langfriſtigen Kredites der Preußiſchen Zentralgenoſſenſchaftskaſſe ſaniert, der auf einer Bürgſchaft der einzelnen Genoſſenſchaften für die faulen Forderungen der Raiffeiſenbank baſiert. Auf dieſe Weiſe iſt ein großer Verluſt durch die Verteilung in mehrere tauſend Bilanzen zunächſt rechnungsmäßig verteilernet worden, und er erſcheint außerdem in den Einzelbilanzen nicht als Verluſt, ſondern vor der Spalte als Bürgſchaft. Ob auf dieſe Weiſe die Lage des Zentralinſtituts der geſamten Mitgliedſchaft draußen klar wird, und die einzelnen Genoſſenſchafter im Lande einſehen, was zur wirklichen Sanierung ihrer Bewegung und ihres zentralen Geldinſtituts noch geſchehen muß, iſt uns etwas zweifelhaft. Wenn man aber jetzt bei der Reorganiſation der Zentralwarengenoſſenſchaft für Mecklenburg, die in der Inflation eine beſonders kühne Ausdehnungspolitik betrieben hatte, wiederum beginnt, mit derſelben Methode der Bürgſchaft zu arbeiten, ſo macht uns dieſes Verfahren ſehr bedenklich. Ganz abgeſehen davon, daß bei dieſer Zentralgenoſſenſchaft offenbar ſchon verſucht wird, Verluſte durch Höherbewertung des Grundbeſitzes nicht in Erſcheinung treten zu laſſen, iſt gerade dieſe Methode, die ausgewieſenen Verluſte in Teilpöſtchen als Bürgſchaften vor die Linie zu ziehen, ein Sanierungsmittel von ſehr fragwürdigem Werte.

Die für die Zentrale verantwortlichen Stellen ſind ſich über die erlittenen Verluſte im klaren und richten ihre organiſatoriſche Arbeit dieſer Erkenntnis entſprechend ein. Eine provinzielle Zentralgenoſſenſchaft aber zählt als Träger der Unternehmerfunktion doch ſchon zahlreiche Landwirte, bei denen dieſe Sanierungsart die Erkenntnis des Ernſtes der Situation beſtimmt verſchleiert. Hier iſt es zweifelsohne beſſer, den unangenehmen Tatſachen offen ins Auge zu ſchauen, als mit dem Appell an die genoſſenſchaftliche Treue zu verſuchen, über die aufgetauchten Schwierigkeiten leicht hinweg zu kommen".

Někotre płaczizny Drjezdżańſkich wikow (Markthallen).

Wežera ſyrjedu płaćeſcze ſajaz w kožl punt 1,10 hacź 1,25 hr., karnikle 1—1,20 hr., kacžki 5—6 hr., krutwy 1,40 hacź 1,60 hr., karnikle 1—1,20 hr., bažanty (khapony) 4 hacź 5,50 hr., mlode hušy 2,50 hr., kacžki 1,70 hr. hacź 2,70 hr., ſtare kury 1,40—1,60 hr. a mlode 1,60—2 hr., hołoje ſchtuka 0,50—1,50 hr., łarpy 1,40 hr., liny 2,20 hr., ſchćuki 1—1,20 hr., jabluka 15—40 pj. a jěžna loboda 15—20 pj., zybla 15—20 pj. a morchel 8—10 pj., męs 1,40—3 hr., běrny zentnar 5,50 hacź 6,50 hr., punt 6—8 pj., cžerwjeny kał 12—15 pj., bóły 12 pj., seleny 30 pj., ſellerij ſchtuka 15—45 pj., karoty 12—20 pj., kłapaty kał 13 pj. a butra 2—2,20 hr., dobre mloko 31 pj., twaroh 30—35 pj. a jeja 12 pj. a pschenična muka 31—35 pj.

Na pschedań.

Schijaza maſchina w Hródku, Wilhelmowa haja 30 I.
Kublo w Gózdże pola Hródka. Wšcho dalſche wukſauje Nowak w lipowym dworje we Sskorjenju.
Wós ośerżuzy w Budyſchinje, Mjaſowe ſtrjt 1.
Pata w Budyſchinje, Nowoſalſka dr. 12 II na prawo.
Klawěr, Gütter w Budyſchinje, Seminarſka haja 17.
Kóń wałach w Starem Lubiju 79. — Sdyſnj w Cžornowje 30 pola Bukez.
Motor benzinowy 4 PS w Cžornowje 30 pola Bukez.
Krutwa mloda wyſokoſuczelna pola Schmiedez w Debježach pola Měrowa ſady Wósbórka.

Pschihlaſſcej pytaja:

Hoſpodaſtſeho pomocznika ke konjom, herbſtſe wiczežne kubło w Hornim Wuježku.
Skolarja na plestrnaſi, Granitowe ſkały ſ. t. ſ w. r. we Budyſchinje, Wettinſka dr. 41.

Na pschenajerje:

Zimnoſcz 16 kórzow. dalſche wukſauje kubleŕ Mžichkaŕ we Woleschnizy pola Lubija.

Ssudnizy na pschedawanje.

w **Kamjenzu** 19. 4. 1927 w kajacnach, 1. twarjenje: Schijaze blidko, friſtrſka toſleta, 3 ſtoły, ſofa, knihowny kamor, wiſańſke blido ſe ſtolom, wyſoki ſchpihel, bufet, kredenza, wucžahańſke blido, 6 ſtolow, wiſańſki ſtroj, gramofon ſ platami, kuloſte blido, ſportowy wobleŕ, manchefstrowy wobleŕ, 5 ſchijazich maſchinow, mahagonijowe blidko, 200 zigarow, 54 mtr. módr. foule, 19 mtr. wschelakich tkaninow, wolſijowy wobras, elektriſka króna, kuchinſki kamor, kachcžeſk ſapałkow:
Kublo nadźe 46 kórzow walke, błuſchcze Pawolej Mžſchej na Zibowiſe. wſcho hromadźe na 42 156,30 hr. ſchcžowane, ſchtwórtk 30. junija 1927 dop. w 9 hodź., ſtwa 141, na ſudniſtwje w Budyſchinje.

Wobſchódny dohlad.

je ſud w Budyſchinje na ſamoſtejne wikowarja ſ zigarami Erno Kummerlowa w Budyſchinje poſtajił. Dohlad wukonja knihowu revisor Kurt Fiſcher w Budyſchinje.

Škrowe depeše.

Djenja žanych produktowych wikow w Barlinje njeje.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg.
płaćizna po złotej hriwnje.

	14. 4.	13. 4.		14. 4.	13. 4.
Pšenica	268-272	267-271	buny	20-22,50	20-22,50
rožka	251-258	249 254	woka	21-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	218-245	218-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jačmjeń	192-205	192 205	žołte łupiny	16-16,50	15-16,50
wowsa	211-219	208-216	zeradella	21-26,00	22-25,00
kukurica	173-182	172-182	raps. wosnik	15,50	15,50
pšeńč. muka	35-36,50	35-36,50	łany wosnik	19-20,00	20-20,00
ržana muka	34-35,50	33-35,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,25	běrnj. kruški	30-30,80	30-30,80
ržane „	15,50	15,50	syno, 50 kg	2,55-3,00	2,65-3,10
raps „	—	—	ržana sloma	1,75-2,00	1,75-2,00
łane symjo	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	28-29,00	28-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaćizny rěžneho skotu na Drježdżańskich skótnych wikach.

14. haprleje.

1 wol., 1 byk., 3 kruw. a — jałojc., 1406 ćelat., 53 wowcow, 269 swinj.

Płaćizny za

ćelata: 1. 75—80, 2. 68—72, 3. 60—65;
swinje: (přez 300 pt.) 62—63, 2. (200—300) 61—62, 3. (200—240) 60—61, 4. (160—200) 58—59;
rancy: 52—55.

Drobnowlkowanske płaćizny w Budyſkinje.

16. haprl. 1927 po hamtskim postajenju.
Wšě płaćizny so po złotej hriwnje wrozymja.

Twora		najmiz. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,80	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,40	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,30	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Ržana muka	1 „	0,42	0,48
Khlěb	1 „	0,37	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,13	0,16
Raja	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połc	1 „	—	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna kutra	1 kg	4,20	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Joja	štuka	0,09	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

zemrěćym, kotřiž su z wulkej wopornjiwosću za naše Serbstwo dźěłali a spěwali.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Cyrkwinske powěsće.

S **Hornjeho Wujězda.**

Jutrowničku je dop. ½9 hodź. němske předowanje a dop. w 10 hodź. kemšichenje sa dźěći. Sběrka. (Farski wikar Handrik ſ Wjasojcy.)

Druhi dźeń jutrow je dop. ½9 hodź. němske předowanje, po tym wótrowanje a křižerjenja. Sběrka sa fakse bibliske towarſtwo. (Farar Hila ſ Palowa.))

Z Łužicy.

S **Biskopic.** W tudomnym ratarſkim towarſtwje sańdźenu pondźelu knjes prof. dr. Schellenberger ſ Budyšchina 16 dźěłacjerjam, kotřiž ſ wjetſchemu dźěłu pola ryčerſkubłoweho najeńka Steigera w Pózkowach dźěłaja, w mjenje ratarſkeje komory sa žwérne dźěło wuznamjeni.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Schoferojo autowych drózkow strajkuja.) Wutoru wjeczor wotměchu organiſowani Drježdźanjan schoferojo autowych drózkow shromadźiznu, we kotrejž ſ pschemóžanej wjetſchinu wobſamknychu, so žrjedu do strajka stupja. Pschičinu leži w mjdowych swadach ſ wobježdżerjemi drózkow. Strajk so na Drježdźanſkich drózkach jara pokazuje, pschetož jěźdźi mało autowych drózkow, kotrež wobježdżerjo žami wodża.

Přilopk.

* **Auto do wotbjěrenja wojakow sajěł.** W nozy na pondźelu ſajěchu w Dešanje autowa drózka do wotbjěrenja wojakow, kiž nimo pschijědźe, a strani 19 wojakow, mjes nimi někotrych cźežko. Schtó je na njesboźu wina, njeje hišchże znate.

* **Cźežke autowe njesboże pola Hamburga.** Strašchne autowe njesboże, kiž pak na šboże najhórschich sćěhowkow njemějeſche, sta ſo njedźelu na nahłej drózy pola Blankenese. Na drózy stejeſche połny wobžadźeny autobuž. Jako běſche autowy wjednik na maku čhwilku woteschoł, pocza auto po nahłej horje nasad lejeźcź a wrjeźmy słónčnje ſ wulkim wotmachom two žłuty ſchtom, pschi cźimž ſo sadni dźěł wosa ſmjeźe a ſo wschitke wotrowe schkleńzy rozbichu. Wjele wobſadowcow ſo je schkleńzami a pschi ſmjeźenju autobuka strani. Jako autowy wjednik wo pomoz wołanje wušłyſchi a žiwój wós po nahłej horje leleczerjecź widźeſche, ſo je ſtróżelemi bjes wědomja ſwjeſe.

* **Dźewjecź dźěćzi ſo ſpalichu.** Pschi **wohnju,** kiž we ſpomóžerſkim wuſtawje ſa dźěćzi we Woroněſchu w Lotyſchſkej zychnowaſche, ſo dźewjecź dźěćzi ſpali. Schtyri dalſche ſo cźežko wopalichu.

* **Želeſniſke njesboże w Sibirſkej.** Jako pſches ſibirſku rěku Sseju tworowy cźah jědźeſche, ſo móſt ſaſunyny a cźah padźe do wody. 15 cźłowjekow namaka pschi njesbożu ſwoju ſmjerć.

* **Wulkotny pohrjeb jeneho ſtótnika w Chicagu.** Njedźelu wotmě ſo w Chicagu ſwjatocźny pohrjeb ſtótnika, kotrehož běchu policiſtojo ſaſtrělili. Wſchitky Chicagoſcy ſtótnicy dźěchu jemu na pschewodźenje. Dwanaće autow ſ wěnzami, kiž běchu 30 000 dollarow hódne, jědźechu ſa žlebornym kaſchćom, kiž dźeſaćtyžnazy na drózach pokornje ſtrowjachu.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Jutrowne ſchanje.

So by ſo njeſbożam pschi jutrownym ſchanju we klóſchtrſkej krajinje a Njebjelcźicach jutrowničku sadźžwało, maju wjednicy automobilow, kotrež cźi ſtatnych a póſtowych omnibuſow, ſo po namolwjenjach ſaſtojniſkow żandarmerije a krajneje policije, kotiž ſu na ſchkodne drózki ſtajeni, ke pomalniſchźenju, abo k ſaſtaću, ſo ſložowacź.

Kſchiżerſke cźahi dóńtku ſo Kamjenſko-Budyſchſkeje ſtatneje dróhi na cźaſu wot Sejiž hacź ke kſchiżnemu pućej ſ Njebjelcźicu do Protez w cźaſu mjes 1,30 hodź. hacź 5,30 hodź. popołdnju.

W Kamjenzu, 12. haprleje 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Towarſtwowski powěſtnik.

Kory. Póndźelu, 18. haprleje, jutrowna skhadźowanka serbskeho ſtudentſtwa. Pop. ¼4 hodź. posedźenje. Wječor we 8 hodź. je w hoſćencu „Serbski wječork“ ze spěwom, dźiwadłom a rejemi.

Nawječorny zwučow. wokrjes „Sokoław“ změje štwórtk, 21. haprleje, wječor we 8 hodź. w Pančicach zhromadne zwučowanje.

Pančicy. Štóž chce ſrjedu (20. IV.) na koncert do Budyšina a wróćo z autom jěć, njech to hač do póndźele wječora na šuli wozjewi. Za spěwarjow je jězba darmo. Tak daloko hač městna dosahaja, móžeja tež druzy sobu jěć. Auto wotjědże srjedu z dypkom ¼4 wot šule. Dirigent.

Radwoŕ. „Serb. Rat. Dorost za Radwoŕ a wokolinu“ změje jutrownu póndźelu pop. w 3 hodź. pola Šmidkec swoju hłownu zhromadźiznu. Wšěch towarſow wočakuje Předsyda.

Serbske spěwanske towarſtwa. Kedźbu! Posledźnja pruha na jewišću „Krony“ w Budyšinje je ſrjedu, 20. haprl., popołdnju ½6. Njech su wšitke spěwaŕki a spěwarjo z časom tam. J. Słodeńk.

Serbska narańša tow. župa „Hrodźišćo“ změje njedźelu po jutrach, 24. haprleje, pop. w 3 hodź. pola Zendźic w Rakojdach generalnu zhromadźiznu. Přednošować budźe knjez Bart. K zhromadźiznje přizamknyć budźe so posedźenje župineho wubjerka, hdźež maju so na poſlednjej zhromadźiznje podate namjety rozpominać a wobzamknyć. Sobuſtawy towarſtwow tuteje župy so proša, zo bychu so w bohatej ličbje wobdźělili. Też kóždy druhi Serb, kiž žanomu serbskemu towarſtwu njepřisłuſa, je tam lubje witany. Předs. župy „Hrodźišćo“.

Sowrjecy. „Sołobik“ spěwa wutoru (19. 4.) wječor z dypkom we **8 hodź.** pola Palerjec. Ale wšitcy dyrbja přińć, dokelž je to poſlednja pruha do koncerta. Prajće to jedyn tom' druhom! Dirigent.

Zwjazk łuž.-serbskeho ſtudentſtwa. Jutrowna skhadźowanka wotměje so póndźelu, 18. haprleje, na Horach pola Wojerec. Zhromadźizna je pop. ½4 h. Kóždy zwjazkaŕ njech přińdźe! Staršı.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow!** **Tresor!**

Swětowy panorama
w Budyšinje
za Lawsk. hasy při Lawsk. wěži njedźelu 17. hač do soboty 23. 4.
Čěške swětowe kupjele
Čopličy, Francenske kupjele, Eger a Marijne kupjele.

Běły bardchent
dobra twora, metr jenož 60 pj.
K. Exler na Žitn. wikach 11.

3 lohke hospod. wozy
3 ručne wosyčki
wšelake płuhi (Häufelpflüge)
přehrjebowaki (Igel)
a brony
ma na předań
kowarnja w Sowrjecach
pola Kubšic

Derjezdźeržany
skleńčany wóz
(Landauer)
je tunjo na předań dla mało ruma. Zamjenju jón też na běrny a druhe wěcy. Bliže je zhonić we wud. „Serb. Now.“

Symjeńtne běrny
Odenwaldske módre
Juliperle (solotwjowe)
dale najrjeńši
čerwjeny dźećel
ma na składze
Paul Bennewitz
w Budyšinje / Telef. 2076

Někotre rjane młode syme
čehniwe a wužitkne kruwy
ma na předań a k zamjenjenju
Max Köhler w Nižej Wsy a
Paul Köhler, Njeswačidle.
Přihódne płačenske wuměnjenja.

Por zbytnych małych
ruskich konjow
je na předań w **Nowej Wsy** čo. 17 pola Bakca.

Cyle woschje tunjo

Dźělbu zbytkow **ložowych damastow, běłosmuhatcheho nawobličenja, linona, pisanych cychow dlanych šatow, košlowych płatow, košlowych cephirow, mako-košlow a kholowow, zasadnych košlow** ma na předań

Hilger w Budyšinje
Zane klamy! **na Lotzeskej hay 20.**

Woscbity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Moltkowa drogerija

w Budyšinje Telefon 3748 **Hermann Schubert** na Moltkowej drózy čo. 6

poskića
zela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solizilty syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace sredki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wolije, masy za kopyta a kože

Ratarjo bjeřće
August Šusterowy Kumwałdski
• Konjacy maz •
z Křižneje (Kreuz) haptyki w Kumwałdźe

Šusterowy maz je so při wokhromjenjach wšěch druzin, pola nic přez starych žiwcow, žołčow, suchich žilow, zahorjenja zhibadłow, přehnućow ličia dołho za dobry spóznał.

Rheumatiske khorośće pola ludźi so zwjetša spěšnje z tutym hoja. ½1 błeša 3,00 hr.

Rozesćele so pod dobórku.

Tunje nowe
hrónčka
na séčnu su dóšle
Serbska knihafnja
w Budyšinje
w Serbskim Domje

Šaty
k płokanju a swětłopłotowanju
přijimuje
zwud. Mitašowa
w Šeńkowje.

Swob. kubło w Škecach

1 km wot Kubšiskeho dwórnišća, wokoło 55 ha wulke, wokoło 2100 dawkowych jednotkow wšitke pola hodźa so za dźećel, pšenicu, budże so ze wšém žiwym a bohatym morwym inventarom swobodnje předawa.

Kupcy njech poskićenja
sobotu, 23. haprleje 1927. pop. 3 hodź.
na kuble wotedaja.
Bliže rozjasnjenja dawa hród a wobsedźer kubła
Herman Škoda w Bošicach pola Kubšic.

Paul Schulze nast.
w Budyšinje **Telefon čo. 2146—48**
Picowadła wšěch druzin
tunjo a stajnje čerſtwe.
Poslednje dny su došle wjeſła:
bałmoweje symjeńtneje mučki — zemskeje worješkoweje mučki — ryboweje mučki z mało sele a tuka — Garnelow a Garneloweho šróta za kokoše a mjasowa picowanska muka z čerſtweho mjasa.

Runaŕ Šołta w Trupinje
ma ręčne hodźiny
w Kamjencu: štwórtk a njedźelu wot 9—12 hodź. dopołł. w hoſćencu „Złote Jehnjo“ na Budysk. drózy
w Pančicach: srjedu wot 11—2 hodź. pola Natušec
w Trupinje: jenož wutoru a pjatk dopołdnja.
Zjawny telefon w **Trupinje,** bamt w Njeswačidle.

Poskićam po přihódnym płačenskim połoženju
2-motorske koła, dobre znamki, a druhe ležiske koła, šijace maśiny, centrifugi, butrowe maśiny, žimace maśiny, sijace maśiny, rěźadła, synkowe płaty, připrawy a narunanje wuporjadźenja najlubše.
H. Paul Gräle
mechaniski mištr
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

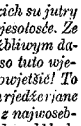
Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lany, błeše běłeho wina błeše čerwjeneho wina** sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćinach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnośće.
Popp na Horńcerſk. hasy 18 telefon 3427.

Strykowansk. wolma słomjaki na rólku
por. tunjo **J. Erler,** Kronp. mosta

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Wšě šulske knihi
dostanjeśe derje a tunjo we **8 serb. knihafni w Budyšinje**

Što praji Schlitz?

Nic jenož za dźěći ale też za wulkich su jutry swjedźeń wjesołosće. Ze małym kedźbliwym darom móže so tuto wjesele hišće powjetšić! To su wobrěnim rjedźerjane bonboněry z najwobsebniſcheho woseb. wobkhoda Moritz Schmidta w Budyšinje - - - - na Kěžorskej drózy 11

Wšě družiny
hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Čěske
pjerje
kiž najlěpje pjelni a tunje płaći.
O. Jäckel na Moltkowej drózy 31 (šatowe klamy).

Wulki wubjerk
kwěćelow
kaž też jenotliwych
kwětkow
poskićetaj
Natuš w Khrósćecach
a Natuš w Kukowje

Seradellowe symjo
je na předań
w Koslowje čisło 11.

Rjana čelčka
k wjazanju je na předań
w Hućinje čo. 47.

Wubjernje rjany łšny
byk
k płahowanju je na předań
we Worklecach čisło 67.

Rjane
syjne **prosata**
su na předań
w Běłej-Horje čisło 11.

2. přiloha k číslu 89

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 16. haprieje 1927

Kak Jank jutrowneho zajaca nadeńdże.

(Jutrowna bajka.)

Dawno jemu na myśle dźěśche, ras jutrowneho zajaza wohladacź. Wě žno wjele sajazow widźał, woprawdźite schěre pólne. Jeho starschej wjeselachu zyku cźrjódu kaniklow, tak mjenowanych hródánnych sajazow. Te mějesche Jank rady. Husto dźěsche do hródże a wša jim horschcź žyna sobu a pizowaśche swoje lube „nutle“. Mějesche na tym swoje wjesele, lubym nuklam do jasnych brunych wóczkow pohladacź a je majtacź. Potajkim tajkich sajazow bě nasch Jank dosć widźał, ale žaneho jutrowneho, kiž mał tym dźěćom pišane jejka pschinjeśe. Sswoje žiwjenje njeje taikeho nihdźe nadeschoł.

Jeneho dnja wopraschа žo macźerje, hacź jedyn njemóže woprawdźiteho jutrowneho sajaza widźecź. „Temolwi macź žo pośmĕwkujo a wjeśelesche žo na praschenju swojeho pjećśleteneho.

Nětko śej Jank pschedewša, śbytne dny hacź do jutrow — bĕchu jich jeno hišćeże pjeć — wožebje posłuchny a duschny być. Jeho starschej wjeśeleschej žo wutrobnje a macź prajesche ſ ważnymi śkowami: „Tak budźe śterje mózno, praweho jutrowneho sajacźa wohladacź.“ To Janka jara swjeśeli, wša śwój bul a bĕżeśche na bliśe polo śej hraśkacź.

Nadoho žo bul pschi mjetanju śhubi a njewĕdźesche hdźe. Pytałche a pytałche śwój pišany bul, na kotrymž bĕchu też rjane jutrowne jajeczki wotmolwane. Na te je husto hladał a śej ſ wutrobje śtócził, kaž bychu žime byłe. Sswój bul wjazy namakacź njemóżeśche, byrnjeź bóle pytał. Jeno rjany bul ſ hišćeże rjeńšimi sajeczkami bĕśche prjećź. Sśnadź na wśhe cźasy! Pschi tutej myślli počza pkakacź a tołste žyśły kulachu žo jemu po liczkomaj. Nadoho žo śtróži a jeho pśacź pschesta, hdyž žo hłuboki hłóś žkyschecź dasche. „Je-li cźežki twój bul śajo mĕcź, dyrbiśch hnydom ſ pkakanjom pschestacź. Ssym jutrowny sajaz. Twój bul je mi runu mĕru do mojeje molernje śleczał a mi śkoro barbowy hórnczk powalił.“

Jank hladałsche śpodźiwajo na śtaltnosć jutrowneho sajaza, kiž nĕtko pśched nim śtejeśche. Na nošu žedźachu jemu wulke nowocźinjazy a ſa lĕwym wuchom trćesche dokhi barbjenz, wot kotrehož nĕkotre kapki barby wotpadnychu. A Jankej runje na cźrije, jo mějesche cźerwjenu hlaś na nich. Dale mějesche jutrowny sajaz wyśoki rhornar a dołhi, bĕły molerśki łabat, na kotrymž bĕsche śtch módrych, cźerwjenych, selenych a cźornych blakow.

„Wĕm, ſo žno dawno ſa tym žedźišch, woprawdźiteho jutrowneho sajaza widźecź a bynjeź jeno wo śnje bnko. Mnohim duschnym dźěćom śnm žo wo śnje śiewik a tu jeniczki cźłowjek, kiž mje woprawdźe widźi. Jeli mi žlubišch, ſo ſ pkaczenjom pschestanješch, dha chžu cźi swoju molernju a wohydlenje pokasacź.“

Hišchcźe ras Jank wótśje śapłaka, ale potom prajesche: „Njepkakam wjazy.“ Wón žo dźiwaśche, kajki jutrowny sajaz je. Bĕśche śej jeho zyle hinak pschedstajał. A potom łuta wośebite cźešej a wusnam, so bě prĕni śnadź jeniczki cźłowjek, kotremuž žo jutrowny sajaz woprawdźe pokała.

Po dołhej łkóbje pschińdźeschtaj do molernje. Tam śtejachu na połcach wschelake barbowe hórnczki, bikły, bleschki, schkleńczki, barbjencźe, koschiki a hišchcźe druhe wĕży. Na lĕwej śtejeśche kosch ſ bĕłkymi jejkami a na prawizu lute pišane.

Sajazej chanśche žo śmiecź, hdyž widźeśche, kak žo Jank na wśhem dźiwa. „Chzu cźi ras pokasacź, kak žo jejka barbja.“ Pschi tutych śłowach wša bĕłe jejko je kosch, namacza barbjencź ſ cźerwjenej barbu a namolwa je najprjedy cźerwjene. Potom wotunka barbjencź w cźerwjenej barbje a napiša jasnje mjeno „Jank“ na nje. Tón žo dźiwaśche, ſ kajkej ſpĕchnosću a wuschikosću žo to wśho śtawaśche. Słónczne dowoli śej Jank trochu bojaśliwje praschenje: „Luby jutrowny sajazo, cźehodła žno nĕtko jejka śhotowiśch? Jutry žu tola hakle sa pjeć dnjow?“

„Ale, lube dźěćo, je tola wjele duschnych dźěći, kotrež chzedźa k jutram sapkužene jejka pytacź. Tuž dyrbju thwainje dźěkacź, so budu wśhě w prawym cźasu hotowe.“

Na to dowjedźe sajaz Janka do hydlenśkeje jśtwy. Tam žedźeśche jeho žona ſ śijomi sajeczkami. Dźećeschce „Raj“ w ruzu a cźitaśche jim ſ njeho. Janka wuhladawśći, ztannchu nĕśto sajeczki a bĕžachu jemu napschecźo. Dachu jemu ruczki a kłonjachu žo hłuboko śiched nim. Jank dźěśche k Sajeczkej macźeri a poštrowi ju, ſa cźož žo wona nygajo podźakowa.

W prawym róku jśtuwy śtejachu kachlicźki, napschecźo blidko, ſ cźśtym bĕłym rubom pschikryte.

Knjeni Sajazowa pscheproży Janka k schalzy koleja, schtož rad pschiwa. Zyła śwółba a Jank łydnychu žo k blidku. Mjes tym bě też knjes Sajaz pschischoł a žo pschewobleckł. Macź mějesche nusne. Nanošu koleja a dobreho twarowehu tnkanża a wschitźo dachu śej škodźecź. Jank žo jeno dźiwaśche, hdże maja Sajaczkej źrĕdki jow, so mója śej tajke dobre pjez a warićź.

Pschi koleju žo rjenje rosmolwjachu. Jank bě wschu hojoścź łhubił. Tola Sajazej nan namolwješche k rozžohnowanju. Sawĕšče budu śtarschi Janka pytacź. Jank žo wuianschnje sa wśho podźakowa, schtož bě pola Sajaczkej widźał a dożiwił. Ale dyrbjeśche jim na ruku žlubicź, so wo wśhĕm nifomu nicźo njepraji, jenož kowjim śtarschim. To žlubi a dźěśche wjeśele domoj, śwój pišany hul pod pažu, kiž bĕśche ſ winikom, so je Jank ke Sajeczkezom trjechił. Śtarschej śej žo na wśhĕm dźiwaschtej, schtoż jimaj Jank wo śwojim podeńdźenju mjelcźo powĕdaśche, so njeby nichtó žkyschał.

Jutrownicźka tu bě. Jank bĕżeśche rano ſ cźaśom do śahrodki a pytałche ſa jutrownymi jejkami. Pod trožownym kećkom namaka zyku hromadu. Mjes nimi bě też te, na kotrymž jeho mjeno śtejeśche. Byrnjeź hakle pjećź lĕt hył, móześche hižo śwoje mjeno cźitacź a pišacź. To bĕchu jeho śtarschi nawucźikoj. Pódła jejkow leżeśche zedulka ſ napišmom: „Na Janka!“ Wścho donjeśe Jank do jśtwy a proščeśche macź, so by jemu zedulku pschecźitała. Na njej śtejeśche: „Luby Janko! Niebudźešch nah wjazy widźecź. Ssmy njedošahazych rumnoscźow dla wucźahnyli. Budź lubje śtrowjeny wot twojeho jutrowneho sajaza! Božemje!“

Jutry za serbski lud.

Saž jutry ſwony saswonja
A ſwuki ſ wĕžow ścźekeja,
Kiž psches zyły kraj śerbśki du,
Naš žiwu ke mschi wokaju.
Ow schtó ſ Waš nodźaſ ſ radoścźu
Ssnadź žkyschecź powĕść jutrownu
Hlej, Khrystuš horjeśtanył je,
Kiž naš wot śmjercźe wumóže.

Tuž, śerbśki ludo, do žo dźi,
Njech ſwědomje cźi wotucźi,
So też ſa tebje jutry žu
K wjeśkekom' horjeśtanwju!
Wy wschitkzy wocźi wotewrcźe,
Kiž narodnje ſchcźe drĕmacźe,
Haj, potom hišcźe wjeśelšcha
Nam budźe powĕść jutrowna!

Jurij Schewcźik.

Jutrowna zhromadźizna Zjednoćenstwa serbskich wučerlow.

So žo śerbśke wucźeŕśtwo ſa śwoje narodo-śchulśke praschenja, žyła wohrożeny dónt maseho luda hišcźe sašinnje, to bě śrjedźina śhromadźizna w Maćźicźnym Domje ſ najśerpschim dopokasom. Njelpróśninwy a zahority pschedźyda, k. wyschi wucźeŕ K r a l - Sarĕcźanśki, móześche rjanu cźrjódku žobuśtawow powitacź — na 34. Wobjebje śtrowjeśche emeritowy knjesoŵ kantorow Sdymanka a Mĕśaka. Bohaty dźešśi porjad mjeu hišcźe dowucźerjany. Wólhy dyrbjachu žo na pschichodne powjedźenje wotśtorzicź, kiž budźe najposhśišo ſ w j a k k o w n u ŕ j e d u.

Hłowna pschicźina ſaidźeneje śhromadźizny bĕśche m i n i ś e r ś k a w o t m o l w a na žrjedź maseho rósła sadobatu pr“śtwu. M njej Sjednoćenśtwo wyschnoścź na wschelake njedośtatki ľedźino cźinjeśche, kotrež móża sohubu śerbśkeho luda śpĕchowacź. Sserbśke wucźeŕśtwo dyzyche ſo ſ tym porokа wydacź, so njeje w pravem cźaśu na to ledźine cźinjeło. W dopitju je žo dźatnje pschipóśnało, so śakśke knjeżeŕśtwo po możnoścźi śajimy śerbśkeho luda schitnje (to wo pruśkim žo rjeą njemóże, śterje itócźi na śakśke, so njeby Sserbam narodnych wolóżnoścźow dało, schtoż nam njeśnaše wośtało nješe — pschiśp. bop.) So njeiju žo w prótwje wĕśte śkrzóho wotkrołe, ſ teho pak žo hišcźe žudźicź njehodźi, ſo je wśho w najlĕpschim rjedźe. Miniśterśtwo je śwólniłe, Sserbśtwo „w datych możnoścźach pĕśtowacź a hajicź.“ Tola wschelake wobmyślenja, kotrež śdźała w śaridźenoścźi leża a wucźerjow śyła niewotrjeschża, žu ſ wĕśtym śadźiwkom, wschć derjemĕnjene pschecźa a žadanja pschewjeśeŕ. Naśtupaju wucźenje śerbśkeje rĕcźe njeśmĕdźa žo śtarschi muśowacź. Žo śwoje dźěći ſ kutej wucźeje śamołwja. Tcźśke muśenje nima žo nakožowacź, tu ma demokratiśka śwoboda knjezicź, mjes tym žo w druhich śchulśkich pschedmjetach niczo rjez a postajeeŕ nimaja a też niesmĕdźa. Wĕśo wubudźi dobiŕ jara źiwu rozwałku. Wschi tom žo wschelake pucźe narĕźnychu, kak mózło žo śerbśkim śtarschim pschehowanje śwojich dźěći na mĕśchcźańśkich wyschśich śchulach hospodarźaju wol“śicź. Naikhmaršchi by wobśchérnu internat był, ſa kotrež bĕśche we śwojim cźasu hołcźeńa „Bĕły ŕuk“ postajeny, tola pak žo dodźerżecź njehodźeśche, dokelž tehdomniśchi mĕśćeŕ dosć finanzneje podpery njedośta. Sserbśkim wucźeŕzam dyrbi žo śmóžnicź, śwonka śwojich porjadnych śchulśkich hodźin we śwojej mazeŕśchcźinje žo wudospołnicź. Mnohy wušnachu, so njeju w śerbśkcźinje dosć wunwuczeni śeminar wopuśćeśchi. Wjele hišcźe na žo cźinicź, so bychu žo wschć njedośtatki

Halelują w Ibianach.

Jutrowne powĕdańcźko biśkopa Ladźišława Bandurśkeho.

Pschećerbischcźit ſ pólscźiny J. Hrodźiśchećanśki.

Nalĕcźo žo ſ mozu bliża.

Jako śĕkbro błyśkotaja žo hižo wowzti na wiikach a wożbjach we ſtónzu. Ptacźi burkaja śpĕwajo nad honami, a też w lĕżu pytnjemy dych nałĕcźa, kotryž mucźnych ludźi tak prawje wokśchelża a wocźerśtwja.

Nalĕcźo žo ſ mozu bliża.

Tam a žem leża hižo runje śworane hruśle kaž śchérokе, cźorne śwjaży, tam a žem śeleni žo też trawa, wócźto wjeśele wabjo. A we wjeśej Ibianach pschekhodźuja žo, kaž je waschnje pśched śwjedźenjemi, pyśchne a pschecźełne wobydlerki wokoło śwojich domow.

Jenoż śpodźiwna, śrudna cźśichina knjeżeśche wśchuzom. Zony, holży, pilne pschi śwojim dźěle, žo njewjeżeła, žamo dźěcźi polhmurjene na žo hladaja.

Wśchitzy pośłuchaja kedźółiwje, hacź wĕtśit nowośće ſ lĕża njepschinjeże.

Wśchitzy hladaja horje, hacź pisches wĕtr wubnate mrócźele błéschi cźaż śtojo njewośtanu a śrudne, śtruchłe powĕśće njepschinjeżu. Je Seleny Schtwórtk, 1. jutrownika lĕta 1863. Jutry žo bliża — dźeń horjeśtarża pschihadża, dźeń, na kotrymž wśchitkc śwony połśkeje śenje wjeśele „Halelują“ śawonja! Dźeń, na kotrymž nadźije polne žłónzo promjenja źwĕtkośće wuliwa wopominajo, so, schtóž cźaż cźĕkpjenjow, bolośćow a pokuty pschĕtra a pschećerpi, žo wjeśele radujo ſ morimych ſtanje . . .

Swołkal tele śrudźe śmĕśłenje w Ibianach? Drje pschińdźe hišcźe śrudny Wulki pjatk a też jutrownа sobota, ale potom žłónczných pruhow śtote ranje, śwony śapoczну na Khrystuśowe horjeśtarże pscheproschowacź; — wokoło lubeje zyrkwicźki budźa potom cźrjódy ludźi na žiwatym puću „Halelują“ śpĕwacź . . . Cźehodła žo ty wjeśka ſ tutej myślicźku njepośłuchnješch? . . .

Wśchudžom wulka cźśichina . . .

Stara Dugaljowa, hižo pśches śchćeżdźeśacź lĕt śtara, žedźi na prośu śwojeho domcźka, rĕcźo ſ śwojej pschichodnej dźowzy:

— Wśchitke twoje próśby žu podarmo. Njeiwocźakuj jeho ani na śwjate dny, ani posdźišcźo.

— Macźi . . . Cźehodła śranišch moju wutrobu? . . . Wón mi to žlubi — wón też pschińdźe. Tajśi wón njeje, kaž žebi ty myślišch. Wójna wschat je ſ wójnu, ale žwjaty dźeń ma też śwoje prawa. Kak łydnu tola na tajkich śwjedźenjach wojowacź mohli . . .

— Ach, podawśi wójny mi hišcźe žiwje pśched wocźomaj śtoja. Je to žurowje. S domow śebra wójna ludźi, wułma jich do lĕżow a żenje jich wjazy domoj njepschiwjedźe. Drje śaptomjeni cźłowjeczju wutrobu, haj śahori ju, njehaźnje pak tónle woheń prjedy, hacź thódźeny pĕśk wozki njeśakrywje.

— Njerećź tak, macźi! Nĕkomužkuli pschinjeże wójna śmjercź, ale druhim da śwobodne žiwjenje. — Je-li žo lud wokoło luda wije, dyrbi žo wotschaśeź a wotdźernycź.

— Schto tola rĕcźiśch? Niz jenoż jedyn had wobleśeża naš, nĕ, ale tyśacy — naschi bĕdźerjo njebudźa tak śajśe dosćeć a moricź kaž tamni. Podarmo je twoje dźĕko . . . njewocźakuj jeho k śwjatym dnjam . . .

Młoda żona Dugalja ſtany wot śwojeho dźela a pohladny žo dźiwajo na macź.

— A tak ty rĕcźiśch? Ty kiž žu jeho žama śe śwojimaj rukomaj do bitwy wuhotowała a potwucźita, kak mamy žo ſa dozpĕcźe śwobody woprowacź? . . .

— Moje lube dźećo, wotmołwi śtarschicka pośbĕhnywschi žo ſ proha, mějach śchirjoch dobrych žynow — njewĕrno? Janoho ſ nich mi žeł njebĕ, hdyž wote mnje dźěchu — njewĕrno?

— Žadyn ſ nich žo njewrócźi, a tak też tón njepschińdźe . . . a widźišch, so tola njepkakam . . . Njepkakaj też ty . . . kaž nałĕcźo, so by žnĕło, žynnjo twužywa, tak dyrbimy — naschich žynow móznej žmjercźi ſ loku, žmjercźi we wójnje woprowacź . . . Naschi potomniży budźa žebi nĕhdy prajicź:

— Naš njepschećeł njeje śmicźieć mohł, dokelž nawucźišcźe naš, jeho śahnacź.

Mkoda žónka žedźeśche śamyślena.

Tak macź ženje hišcźe njerećźeśche. Pśchećo žo śłubdźi we nanni nadźiju, śapłaki nam nowu śmužitośeź, pśchećo powrucźi nam śferje dobreho hacź śleho wocźakowacź. Cźehodła je wona dźeńa tak cźornowidźaca? . . .

Stara Dudajlowa dočzamba žo do zyrkwinśkich dur; ſ tuho cźaża, hacź jeje poślednі ŕun do lĕżowa śdźĕrkojow śtupi, kleći wona tódźeń dźeń na zyrkwinśkim proſu, so by žo tam cźśte modliła.

Też dźeńża tam dźěśche, hdyż žynowa śe śwojimi dźěćźimi wopkołowaśche, śdyhnuc njedowĕrnje poślucźhaśche, hacź ſ lĕża žana powĕść njepschińdźe . . .

Dugajlo, chudy litwjanśki pan, śarjadowaśche w śwojich wótznych wjeśkach śdźĕrkaśke wójśko. Mĕśchnik Biatrowicź, kooperator (hodźićkacźer) žułodneje śary, pschiśiankny žo tymle śdźĕrkarjam a wschitkzy cźahnychu do lĕżow.

We wjeśej Ibianach pola Kowna bydlachu wschak jenoż chudźi, ale powmećeni ludźo. Bĕ tam też wjele śemjanśkich śwójbow, kiž žo żenje ſ pscherabu, zebićcźnoścźu a lĕnjoścźu njewomahachu, śwójchy, ſ kajkichž pschećo wuśnamni žynnjo a nadobni nanojo wulhadźachu, a w kotrychž macźerje śwoje dźěćźi hižo w kolebży ſ myślu „wótcźina a Bóh“ do śpanja śpĕwachu.

Hižo cźasto Ibiany Moślwjenjo prawje njelubośnje wopżitowachu. Schtitarjow bĕ jich dosć, jenże ani jenoho dźiŕaka, pscherandnika. Kak móześche Moślowjan tajkich wojowarjow pschewinycź? . . . Tak dołho hacź Murawiew we Wilnom knježi a kaž law śwoje pasory roščĕra, so by zyku Litwu pobił, śpalił, śadajił, wobwĕżnył, śtónzowal a śatśelał, njedajn Ibiany jemu ani mĕra.

Schto ma ſ nimi cźinicź, so bychu žo śłónczńje psched zarom śhibowali? Schto ma žo ſtacź, so by ſ nich pravowĕrźiwych ścźinił, jich pohnuł rubel pschijećź a bychu jemu powĕli, schto žo pola nich śtalwa?

Žadyn pośpyt žo njeporadźi.

Tola śłónczńje wuhlśicha Murowiew k śwojemu najwjetśchemu wjeśelu wo Dugajlowje.

— Schto? Dugajlo narĕża 45 muži ſ Ibianow jemu śeźĕhowacź? Schto? . . . Dajo jim najlĕpśche bróńje, śwaži žebi ſ nami wojowacź? Prijećź ſ Ibianami . . . žmjercź, morbaśtwo a woheń nig jenoż na śdźĕrkarjow, nĕ, ale zyłej wśy! . . .

Murawiew wuda śwoje roskały.

Zyła Litwa śtona a krwawi pod śtukami toho žu-

w tom wotstronile. Wšo dyrbjał też serbski lud hischcże wjazy woporow pschinjesecź sa swój studowazy dorost. Dla wšetkich njesajasnosczow ma so wotpjet dopiš na ministerstwo sapodacź. S dobom budze kommisija (wobstejasa s kk. Hanežži, Krala a Nawki) se skladowaseju wschelake ertanje rosjasnjenja dodacź.

Pschi tom dáidze k rosmotrowje wo dopišu w nětkotrych nowinach, kotrež so se wschelakimi serbskimi schulskimi praschenjemi saběrasche. Mózachu so unrohe wospacznosece dopokasacź. Samo statistika njebe zyle dospokna a dyrbjesche so tuž korrigowacź. Pschi tom so wukopa, so we 18 namjeschanych schulach so ani serbska wuczba njepodawa, schtož nětcżischi schulski skoŕ sawinuje. Też liczba wuczerjow njetrjechi. S njej dyrbjesche so dopokasacź, so su serbske dźecźi lepje sastarane hacź njeso. To njewotpowěduje woprawdźitym wobstejnosczam, dokelž serbscy wuczerjo też wschitcy njesu wuczerjo, schtož je s lepschim sa njemse dźecźi. Nawopak su serbske dźecźi nusowane, we schulskim dźele so swojeje macźerscźinu wjdacź, hdyž su jenoż njesu wuczerjo. Potajkim nuczenje k schkodze Sserbowstwa. Mnohe pschikkuschne praschenja so rospowědachu a dźesche widźecź, so su wschitcy spólnowi, na idźerjenju Sserbstwa, kiž je tak jara wohrožene, po swojich mozach kobsukkowacź. Wobsebje ma so na dostatkazu wuczerskich dorost dźiwacź. Tuž maju so serbscy starschi namohwjecź, swoje wobdarjene dźeći (hólzow kaž holzow) na wuczerscźiwo studowacź dacź. Wšo je nětko pucź tróschku dźeschi a wudawki su wjetsche, tola budu so trěbne srědki na nětkajše waschnje swjesecź dyrbjecź s pomozu starschich, wustawow a stata.

Dla wudaca serbskeje kulturneje knihi, kotruž je we swojim cźasu k. wyschschi wuczeŕ Hanczka namjetowat, so nicźo definitiwne njepostajt, dokelž hižo dwaj kusejaj so i podobnej macźerninu saběrataj. Pschi tom so wschelake praschenja narěschichu, też dla prěnjetneho faŕbdjenja Lužicy a krwawnych wojowanjow mjes Němzami a Sserbami, schtož wschelazy wuczerjo pschaja. Jara siwa rosmotrowa bě s najskepschim dopokafom, so je wobstejasze Sjednoczenstwo jara nusne a tuž hop rožy, so bychu nasdalni so też jenu dorsčili.

Hlowny pokladnik, k. kantor Lodni-Bukeczanski poda krótki pschehlad sliczowanja, s czehoż widźachmy, so dochody lědy wudawki kryja. Pomozni sběrarjo pschinoschkow měli žiwoje dźěło dokónczicź, so mohł pokkadnik w pschichodnej shromadźiznje dokładne sliczowanje wotpokazicź. Też nanowjesche so, so mźe so jasimy Towarstwa Pomozy hischcże b"le sydchowacź. S pschecźom Božeho zohnowanja a dobreho wuspěcha w nowem schulskim lěcze skónczi pschedźyła shromadźiznu, kotraž bésche nimale tři hodźiny traka.

Hlowna zhromadźizna Macicy Serbskeje w Khočebuzu.

Na schtwórtk 7. hawrleje bě Macźiza Sserbska swojich zhromadźiznu na letuschu zwoju hlownu zhromadźiznu do hoscźenza „Kaiserkrone" swolaka. Nimo znatnych naschich delnjoserbskich prózowarjow bě też wele wjesnych ludźi so sesecźko, tak so mózesche pschedbyndu, knjes farar Nowy-Briasynski, po shromadnym spěwje „Wótka luše ja waš znaju", a „Nasche Sserbstwo se próscha stawa" bohatu liczbu pschitomnych powitacź a je radosczu wuzbožnuwši, so też w Delnjej Lužicy so Sserbstwo k'wjele kruczše ródneje rěcże dźerži a so sasakle wobara pschecźiwo wschém prózowanjam, kotreż měrja so k joho wotnutpjenju. Macźiza Sserbska chce se swojim kulturnym dźelom a sfutkowanjom w prěnim rjedze wschém taktim sameram napschecźiwo stupicź.

Knjes kantor Jordan z Wyškecie rosprawja wo pjenježnych naležnosczach Macźizy. Skorži, so ma towarstwo, kotreż dyrbi tak cźežke nadawki pjelnicź, jenoż nješto hriwnow, kotreż so z pschinoschkow nasběraja, k dispositi a namokwja, so dyrbi so kóždy zobustaw prózowacź, nětkotrych nowych pschidobycź.

Knjes farar Schwjela spomina najprjedy na tych zobustawow, kotříž běchu naš w saschtym lěcze na pschezo wopuschcźili. Shromadźizna k jich poczescźenju postanje. Na to pschednoschuje to najwažnischo z historije Macźizy. Saloži so w lěcze 1880 po pschikkadze Hornjoserbskeje Macźizy. Do wójny zobustawstwo nastajnje pschiběrasche. Po wójnje pak dyrbjesche so zyle dźěło skoro znowa sapocźecź. W sandźenym lěcze je liczba zobustawow sahy na 70 srošta. Shromadźizna skwali pschijesece wschěch tych, kotříž běchu w sandźenych tšioch létach pschistupili. Cźitaja po dale mjena wschěch cźestnych kaž też wurjadnych zobustawow. Knjes farar Schwjela rosprawja wo wudatnych knihach. Dla njedostatka srědkow njeje Macźiza znama wot wudacza Małeho katechizma w lěcze 1924, z kotrymž bě zebi wulki doth nacźinila, nowych knihow wudacź mohła. Sa to pak je so Ssmolerjez cźišchcźerńa a Koło Sserbskich spitzowaczelow z wudaczom wjazorych, wobsebje zabawnych a powucźnych knižkow sa Delnju Lužicu postarało Zaßnik a Pratnja mataj pomérnje wiele cźitarjow a pschecźelow.

S rosprawy dale wusběhnjemy: Knjeza fararjo su so w sašchtym lěcze wjazy krócź sthabżowali, se samérom, so bychu so w ródnej rěcźi wudospowniowali. Też nětkoši Němzy su so na tutnych seúdźenjach wobdźělili, wosebje knjes farar Eitner z Bórkowom, kotryž je też se šwérnym zobustawom Macźizy. Sastojnikow Sserbskeje ludoweje banki je rosprawjeć wjazu krócź w Sserbschźinje roswucźowak. Pschi tutym kuzu wobdźělichu so też nětkoši schulerjo. W symtkim cźasu mějesche Macźiza kóždy měsaz swoju shromadźiznu, na kotrychž so pschednoschowasche, pschedeźitachu so basnje, spěwasche so a podobne.

Knjes Rocha-Kibuschiki pschednoschuje na to nětkotre se swojich najnowschich basni, kotreż so z wulkim pschipóznaczom pschijimaja. K tomu pschisamknu so na nastork knjeza fararja Nowego debata wo wulnamu spěwa za nasch lud. Skoro jenicki spěw, kotryž so hischcże pěstuje, je zyrkwinski, wošebje nětkole wokoło jutrow spěwaja nasche zowcźa skoro hischcże we wschěch wošadach na nawšzy. Narodny spěw dale bóle do zabyeża pschindźe, wošebje tohodla, dokelž nichtó serbsky cźitacź njemóże. Schtož so spěwa, — wošebje na pschasach, — spěwa so z hlowy. Njemóżemy a njesmémy pak pschihladowacź, so nasch lud duchownje dale bóle mrěje. W schulach dyrbi so wětšowacź serbske cźitanje a spěwy, nabožina ma so serbsky wucźicź. So by to móżno byko, dyrbja so z wonka Lužicy skutkowazy duchowni do Sserbow wrócźicź, so bychu serbske fary se serbskimi duchownymi byle wobhadźene; to placźi też za serbski schule w nastupanju wucźerjow. Sa serbski duchowny a wucźerski dorost dyrbimy so bóle staracź. So by pak serbski wucźeŕ a duchowny mohł spomóżnje mjes Sserbami dźelacź, dyrbitaj mécź tež serbskeho wukublanja. — Se tajkimi a podobnymi praschenjemi saběrachu so Macźizarjo z wulkim sajimom. Ma-li pak tu k wuspěcham dóńcź, podobnym, kaikiž su so dozpěło w Hornjej Lužicy, potom drje budże w prěnim rjedze trjeba dźěła a iniziativy Macźizy zameje.

Nowowólby zane smenjenja njepschinjeschchu: pschedsydstwo wosta to same. Po wutwarkach pschipowolichu so jako sastupnizy pschedsydy, pokkadnika a zapisowarja: kk. kantor Rocha, dr. Zyža a knj. Mina Witkojz.

Wuštawki so w nětkotrych mjenje wažnych dyrkach pschemenichu. Pschinoschk postaji so na 1 hriwnu létnje. Ssnadź so też w Hornjej Lužicy prawje wjele pschecźelow nasheje Delnjoserbskeje Macźizy namaka. Podpjery a sepjery je jej jara trjeba.

Se spěwom „Sdźe statok mój" skónczichmy shromadźiznu a sawdachmy zebi ruzy k dalschemu dźěłu pożelnjeni a s nowymi nadźijemi do pschichoda.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Wuhladu wschak žu wschelakore, dobre a hubjene. Schtož wjedro nastupa, wschak njejžu runje najlépsche, pschetoż te je tajke prawe hapreljske. Sjes dźiwa: Syma nocze so tola bjes bitwy podacź. To njeby rjekowźy było, wobsebje w naschim na bitwicźkach wschelakorych měnjenjow bohatym cźasu. Tola po wschěch wojowanjach sastupi měr a po nimi jewi so nowy pschichod. Tuž njebudźimy hnydom hnéwni na schpatne wjedro. Syma budże so tola dyrbjecź podacź a potom — potom sjewi nalécźo swoju krasnosćź w poknym rosmérje, naš putnikow wošchcźowjo, kiž smy lacźni po njej. Hižo wuhladach na Mužakowskej dróšy w sahrodźy psched domom ókonoma Groša prénju kcźešjazu wischeń. Też w nětkotrych druhich měschczanskich sahrodkach wokschewichu moje wócźko schtomy, kiž hižo w kcźenjowej pyšche stejachu. Je cźi, jako by nechtó kchidu šoga do wutroby wupróšnił, pschinjeso jasnosćź do cźmoweje symskeje nozy. Ziwiłcho cźecze cźi krew psches žily a wupłodźi ilošchtniwy pohib w cźele a dawa duschi dźaknje wyšcźacź k wyschinam.

Nowe žiwenje pokasuje so też w sahrodkach psched městom. Tu so hiba, hrjeba, žnje a hladkuje. Schnórki so cźahnu wot rózka k rózkej, so hyczu hrjadki rune

---

rowza a mordarja. Ty pak, njesbožowna wjeska, w šwécze šhubjene, šhude Jdiany, ty žebi pschisce na šwoje dalewobstacze myślilsch? . . .

Stara Dugajsowa kleczesche jutrownu sobotu psched Bozim rowezkom pschezo sasso pokornje proschu:

— Kiž so ja naš cźerpjet, Jesom Khryscźe, šmił so nad nami! . .

S léża pschikhadża cźichi ropot, podobny schumjenju zita na hórzy, schepotanju ludźi, so wjesay bližazych.

Kooperator Piotrowicz a Dugajlo krocźitaj na cźole; sa nimaj stupaja sbězkarjo.

— Modlimy so pschi Bozim rowezku, praji měschnik, w cźichej nozy budu waš spowědacź a hdyž rano swony saswonja a my na šwojatym puczu wotoko zyrkwje krocźimy, . . . chzemy wjesele „Haleluja" naschej drohej semi spěwacź, kotraž nam tak wjele žwjatych porodźi a tak wjele wulkich w ludze wuplodźi . . .

Woni du . . .

Hižo sawodźewasche so cźicha wjeska z wjeczornej kurjawu kaž na maczeŕnymaj rukomaj drémaze dźecźatko. Hižo sabwécźichu so njeliczomne hwězdy na njebju, podobne, na wyšsoke hory swésczanym, tocźenym demantam. S daloka blizi so hižo cźicha nóz, mucźne wocźi laidźejetej, tyschne wutroby se šunami we wschelakich lépschich šwétach a cźišcźichich duschach smérujo.

Hischcże kónczi pschi bozim rowezku mala žyka ludźi žiwoje modlenje, hischcże žedźi schédźiwy měschnik, wobliczo z rukomaj pschikryte, rospominaja cźerpjenja Wumožnika.

Mjes tym modla so też tamni. Na kolenach bliža so na semi leżazemu tschijez, hubicźelnja rany naschebo Wumožnika a modla so cźiche . . .

Měschnik Piotrowicz wopuschcźi kapaku, położi žebi schtolu na ramjo; też farar sejini to — sbězkarjo du k spowědźi.

Zyrkwicźka bu samknjena, šwécźi so wuhaszujechu, jenoż nětkotre lampti hischcże žapotachu, wobšwécźiłkuju hluboke sklonjenje hlowy sbězkarjow a jich šylsojte wocźi, jich tschepotazej hubje, kiž pschi hubicźelowanju tschija želnoscźiwje a se stamanej wutrobu wospjetuja:

— Bože, budź mi khudemu hrěschnikej hnadny! Bože, budź mi khudemu hrěschnikej hnadny a šmilny!

Nóz so minu. Hodźiny a hodźiny so minjechu a tola zyrkwinske durje njebuchu wotewrjene — ani měschnikaj njewopuschczejschtaj žwjatnizu, ani sbězkarjo njewrócźichu so domoj k swojim pschiwuznym.

Na wulki, wjesoły žwjedźeń so pschihotujo, modlachu so strażujo.

Hižo rano schtyrjoch žwitasche. W pjeczich hižo stupachu cźrjódy ludźi z Jdianow se žwojich domczkow a dźěcźu do zyrkwje.

Njebjo bě jasne a žwodźiwsze rjane.

Swony satlinczachu — wschitcy běchu na žwjatym puczu, wjesele a žwjatocźnje spěwajo . . . žony, macźerze, dźecźi, schédźiwy pohladnychu potne šoga a pschewulkeho wjesela na pola nich stojazych sbězkarjow, kiž Boha cźescźejo padaja na žwoje kolena psched majestošcźu Wumožnika; žilni a bjes bojosce a strachowanja psched šlym njepschecźelom stoja woni, pokorne jo khomiwschi njebjeskemu Wótcźej a pschitomnosczi Jehnjeza Božeho.

Wot na hórzy stojazce zyrkwicźki pschindże wotthlóš spěwow a swonow k běłym thcźkam, k z mochom wobroscźenym klomjanym tšechom, k rošcźerjenym sahrodam, wotwołajo so w pschedléżu jako pjerchot jandźela, jako wołanje macźerje.

— Cźłowjestwo, wjesko, thcźi, pola a léży . . . hluchajce na tele šynki: wulki dźeń žlawy a witanja je so pschibližił; žmjerch bu pschetwinjena, Bóh pschehodny sšóšcź . . . Wón kamjeń wot rowa wotwali, pschemóży pschehodny, šminy so wostajiwschi strażnikow žmjercze . . . je žiwy!

Žyła wješ so modli, modla so też thcźi a sahrodki, sahony a léży.

A do swonjenja a šynkow spěwazeho luda měšcha so wschudźom klincźajo spěw thudeje wjeski:

„Wjeżoły dźeń dźenża nam so pokasa . . .".

Haleluja, Haleluja! . . .

K tjeczonu rasej tłóczesche so cźrjóda ludu se žapotazymi žwécźkami w rukomaj wokoło zyrkwje, hdyž z dobom wschitcy koj skała smérom stojachu . . .

Psched nimi stojesche saczah Kosakow, samérjo so z bajonetami na lud.

— Smérom! Ani stopa dale! wokasche wotpohłanz šwérnym zobustawom Macźizy. Sastojnikow Sserbskeje ludoweje banki je rosprawjeć wjazu krócź w Sserbschźinje roswucźowak. Pschi tutym kuzu wobdźělichu so też nětkoši schulerjo. W symtkim cźasu mějesche Macźiza kóždy měsaz swoju shromadźiznu, na kotrychž so pschednoschowasche, pschedeźitachu so basnje, spěwasche so a podobne.

Knjes Rocha-Kibuschiki pschednoschuje na to nětkotre se swojich najnowschich basni, kotreż so z wulkim pschipóznaczom pschijimaja. K tomu pschisamknu so na nastork knjeza fararja Nowego debata wo wulnamu spěwa za nasch lud. Skoro jenicki spěw, kotryž so hischcże pěstuje, je zyrkwinski, wošebje nětkole wokoło jutrow spěwaja nasche zowcźa skoro hischcże we wschěch wošadach na nawšzy. Narodny spěw dale bóle do zabyeża pschindźe, wošebje tohodla, dokelž nichtó serbsky cźitacź njemóże. Schtož so spěwa, — wošebje na pschasach, — spěwa so z hlowy. Njemóżemy a njesmémy pak pschihladowacź, so nasch lud duchownje dale bóle mrěje. W schulach dyrbi so wětšowacź serbske cźitanje a spěwy, nabožina ma so serbsky wucźicź. So by to móżno byko, dyrbja so z wonka Lužicy skutkowazy duchowni do Sserbow wrócźicź, so bychu serbske fary se serbskimi duchownymi byle wobhadźene; to placźi też za serbski schule w nastupanju wucźerjow. Sa serbski duchowny a wucźerski dorost dyrbimy so bóle staracź. So by pak serbski wucźeŕ a duchowny mohł spomóżnje mjes Sserbami dźelacź, dyrbitaj mécź tež serbskeho wukublanja. — Se tajkimi a podobnymi praschenjemi saběrachu so Macźizarjo z wulkim sajimom. Ma-li pak tu k wuspěchom dóńcź, podobnym, kaikiž su so dozpěło w Hornjej Lužicy, potom drje budże w prěnim rjedze trjeba dźěła a iniziativy Macźizy zameje.

Nowowólby zane smenjenja njepschinjeschchu: pschedsydstwo wosta to same. Po wutwarkach pschipowolichu so jako sastupnizy pschedsydy, pokkadnika a zapisowarja: kk. kantor Rocha, dr. Zyža a knj. Mina Witkojz.

Wuštawki so w nětkotrych mjenje wažnych dyrkach pschemenichu. Pschinoschk postaji so na 1 hriwnu létnje. Ssnadź so też w Hornjej Lužicy prawje wjele pschecźelow nasheje Delnjoserbskeje Macźizy namaka. Podpjery a sepjery je jej jara trjeba.

Se spěwom „Sdźe statok mój" skónczichmy shromadźiznu a sawdachmy zebi ruzy k dalschemu dźěłu pożelnjeni a s nowymi nadźijemi do pschichoda.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Wuhladu wschak žu wschelakore, dobre a hubjene. Schtož wjedro nastupa, wschak njejžu runje najlépsche, pschetoż te je tajke prawe hapreljske. Sjes dźiwa: Syma nocze so tola bjes bitwy podacź. To njeby rjekowźy było, wobsebje w naschim na bitwicźkach wschelakorych měnjenjow bohatym cźasu. Tola po wschěch wojowanjach sastupi měr a po nimi jewi so nowy pschichod. Tuž njebudźimy hnydom hnéwni na schpatne wjedro. Syma budże so tola dyrbjecź podacź a potom — potom sjewi nalécźo swoju krasnosćź w poknym rosmérje, naš putnikow wošchcźowjo, kiž smy lacźni po njej. Hižo wuhladach na Mužakowskej dróšy w sahrodźy psched domom ókonoma Groša prénju kcźešjazu wischeń. Też w nětkotrych druhich měschczanskich sahrodkach wokschewichu moje wócźko schtomy, kiž hižo w kcźenjowej pyšche stejachu. Je cźi, jako by nechtó kchidu šoga do wutroby wupróšnił, pschinjeso jasnosćź do cźmoweje symskeje nozy. Ziwiłcho cźecze cźi krew psches žily a wupłodźi ilošchtniwy pohib w cźele a dawa duschi dźaknje wyšcźacź k wyschinam.

Nowe žiwenje pokasuje so też w sahrodkach psched městom. Tu so hiba, hrjeba, žnje a hladkuje. Schnórki so cźahnu wot rózka k rózkej, so hyczu hrjadki rune

---

Murawjewa, dla pschehrady pschecźiwo zarej, dla njemérca pschecźiwo nam bu roskas daty a ma so hnydom wukonjecź.

— My so tola modlimy, — sawola farar sa cźische, — poklakńcze so, widźicze tola, so je Bóh psched wami! Ssamsny Bóh, do kotrehoż tež wy wěricze, pschetoż jese schcheszenjo: ssamsny Bóh, kotryż też sa waš šwoju krej pschela. Tohodla so poklakńcze — cźescźcujcze-li jeho! —

Ale Kosakojo wostachu stojo. Wotpósłanz Murawjewa wonjeczejesci tónle žwjatocźny wokomik se žwojim sakleczom.

Tu njeje bitwischczo, sawola farar, tu njemóżemy wo njemérje rěcźecź . . . to tola widźicze. Tamni, dla kotrychž jese tak rošbudźeni, dokelž so brónjow pschimachu, stoja tu zyle měrnje a spokojnje; njebudźa do waš so měricź, dźenża nimaja waš sa njepschecźelow . . . pschindźechu tu so modlicź; pschindźechu Najwyschschemu, kiž je z morwych stanył, so modlicź. — Wón dźenża wschitke njeskutki woda, wuliwa dźenża jenoż luboseń, poklakńcze so tola psched nim!

S pschedléża, z polow, z wot błónza wobšwécźelenych thcźkow saklinczi žlewjosćźiny a wutrobny błóš:

— Poklakńcze so! Modlcze so k njemu! Wschak je ssamsny Bóh, w kotrymż mjenje běschcze też wy tschcźeni!

— Se wschitkimi do Sibirskeje! . . . saklincza komando wotpósłanza Murawiewa. Dugajlo a Piotrowicz maja so tu — psched zyrkwju — hnydom powěšnyć . . . pschimajece jeju!

— Cźłowjeko! — sawola schédźiwy měschnik, — cźakajce! Njech so wón, kiž je we woblaku, na wołtaŕ pokoži! . . . Cźłowjekojo! Dźenża mamy jutrownicźku, dźeń horjestacźa Khrjesa! . . .

Nichtó njeńmé so hibacź! Wschitcy stoja; thorhoje smahuja so w powětšie, šwécźi šapozeja, po lizach žonow, schédźiwzow ronja so šylsy; sbězkarjo pak wospjetuja psched monstranzu sklonjeni, hłowa:

— O Bože, o Bože! Budź mi khudemu hrěschnikej hnadny! . . .

— Na hakušu z nimi! . . .

Kosakojo pak stojichu ruku na nich.

Cźłowjekojo! W tejle nozy so spowědachu, njech tola jenoż hischcże k Bożemu bídu du! Dajcze jim tola šnaj mjeńscha se šwj. šakramentami wobstaranych wumrécź! . . proży schédźiwy měschnik.

hyle, so bychu sahrodki rjany napohlad posticiske a też druhich wokschewike a pohonike ke skutkej k spomoženju cžeka a strowoiscže. Je to idealny samer, kotremuž cžile tute cžiche kuczišt, mačane ſ potom měſchczanow, nětko w pyche kcžejazych kwětkow ſ cžerwjenym pětkom abo ſe mórownimi kamuschkami wuſzypane, a so hnydom sazo zhladuja, jeli nechtó, (prajmy po ménjenju makosahrodnikow lajk) na nje ſtupi. Běda pak temu, tiž ma sahrodku a so wo nju ſtara. Teho tak dotho, kaž Sserb praji, pches wochlu cžahaju, hacž njeje so polépſchił a hrjeba w ſwojej sahrodzy potom kaž knot, doniž tola potom ſtónczne porjad do njeje njepſchinjeſe ſ mnohej krjepjelku pota ſemju maczeſo. Wonka na wěru wſchak hnchu so tajkemu počzinjanju ſmjeli, pſchetoż sahrodnik Jakub, Michał abo Jan ſa jedyn wječzor pohrjeba. Tola popſchejcže, lubi cžitarjo wonka na wěſy, nam měſchczanam tute wječzerke pipjenja, pſchetoż tajka sahrodka je nam we wuſkich měſchczanſkich murjach jenicžki wosches. Kak naſ ſwjeſeli, hdyž wječzor po dokonjanym dźele ſnémy nóſkowacz won ſe měſchczanſkich murjow do ſwoja raja, — do sahrodki. Je to nam runje tajke wječzerke, kaž wam hermank, dokelž je tola po naſchim ménjenju zyln ſwět wulki hermank ſe ſwojim niesmérnym hotkom a tokkom, porucženjom, wěſchczenjom, pichi-lubjenjom a jebanjom. Haj ſenſazija dyrbi ſuczi — hewak nicžo lós njeje na ſo wierzałaſej kuli.

Potajkim hermank bě w Budyſchinje. Jitne witi běchu polne ſtanow. Tu poruczachu „Echte Pulsnitzer“ (ménju poprjanzy), tam dobre khłóſchczerki, tu ſchwarne tunje dobre nohaſzy, tkaniny, wobleki, ſchórzuchi, zankl a ſchto wſcho hiſchcže dobreho a tunjeho, ale ale: pichedawali. Wěſcže ſu ſo pſchewulkeho nawala bojeli. Haj, te lube pieniesy. Mnohi hermanſki wopntowar je domoj khwataio ſzebi pokuj ſrudoby ſchepta: „Wſchitke ſchěſnaki ſu mi ſ móſchnje wulkłali“. Tola też pſchedawarjo nieběchu ſpokojom ſ wobrotom, dokelž pieniezna khripa runje pched jutrami ſo w ludje roſcherja. Haj měrjadła pluzoweje ſtrowoſcže politicžachu ale wunamakali hiſchcže njeiſzu měrjadło ſtrowoſcže móſchnje wopntowarjow, pſchetoż tež ſtajnje dych a ſiwjeńſta macžilna (ſiwjeńſka ſel) pobrachuje. — Tola wežipnych bě telko na hermanku, ſo njebě ſkoro pſchedženja a ſo wobkhad hacžeſche. Tola wócžo a ruka ſprawnoſcže dźerſeſche na porjad a pſchimny ſamo we nozn k ſobocže a njedżeli někotrych wopntowarjow hermanka, kiž chanchu zyle bies pieniez kupowacz. Tak daloko wſchak hiſchcže biespjenieznu wobkhod dowoleny nieje a pſchedawar bu tola ſmaimjeſſcha pódla ſwój dyrbiał, ſo by wědjał, na koho ſwoju tworu wotedawa. Potajkim hiſchcže tróſchku měra — jónu jónu podżicſcho budże ſo biespjenieznu wobrot mjes kupzom a pſchedawarjom wotewritcž we wjetſchim wobſahu — ale też niz ſenje w njepſchitomnoſći pſchedawarja.

Hermanſke pſchedawańſke ſtany cžehnjechu ſo po Sserbſkich hrjebjach, Schulerſkich wrotach a Taſchbarku horje hacž na Tſčnik. Tu běchu karuſele, jěcharnje, khladki a wſchě możne jódne pſchiprawy ſamóſtnjene. Někotry dźeſaczinowar je ſo tu ſ móſchnje wuwjerczał, placžo ſa ſobje a ſwoju rianolinku. A na hijadła ſo mócžeſche, ſo tak ptak do wyſoka lětaſche, ſkoro hacžadło pſcherażo, a potom — ſ dobrocžeſtkim pjerom na khobuku — móſchnju pak pródnu, khwatachu ſpěwajo a hwiſdajo domoj cžt ſkoſowni, kiž nieſtajeju wulke pſchecža na ſwět, hajnje bowaju ſpokojom, nad najmjeſiſchim ſo wieſeliu. Tu njeje hiſchcže cžerń cžaſa tocžił a wukonjał ſahubne dźeło, ſnjo niemér do duſche a luda.

Khwatach ſe ſwoiimi lubymi won ſ hermanſkeho tokka do mérniſcheho pchiſtawa. Krocžo po Taſchbarku dele, po Schulerſkej haſy horje, po Jitnej a Lawſkej haſy dale, podach ſo po Kronprinzowym moſcže do noweho dźela města na ſéwo ſo wupinazym ſady moſta. Delka pſchi Sprjewi puta kraſnu nowoitwaſ ſ wulkej teraſu moje wócžko. To je nowy towaſchny dom ſſcheiczijanſkeho ſſednoczenſtwa a Swjatka młodżiny. Kraſny to twar. Sady moſta pak wupina ſo zyle nowy dźel města ſ kraſnymi khěżemi, kotrychž pyſchny napohlad wěſo ſaſ-dźe pokaże, ſo tu żani khudlaſchkoho niebudża. Kraſna dróha ſ wulkim namětnam, wobrubjenym ſ wobkoženjom ſe ſo tu pſchiprawiła. S namětna poſticži ſo rjany wuhlad do Luſitiſkich horow, do pyſchneje wokolinu. Dalſchi pſchipraweny pucž wjedże dele na ſtaru Drježđanſku dróhu. Tu ſtónczu ſa dźenſa ſwój wutkhód. Pichichodny ras, hdże budźemy ſo ſaſo widżeć? Na Božim hrodźiſchku pichi jeſikaſkenju a potom ſpěchnje na jutrownuch jěcharjow hladacž, khwatamy ſ autom, ſo njebychmy tež tutón rjany ſerbſki natołk ſkondźił!

Srjedu po jutrach, 20. jutrownika, wječzor 1/8 hodź. pak powitamy ſo zyle wěſce w „Krónje“ pichi konzercže „Swjaſka ſerb. ſpěwnych towaſſtwow“. Schtóž na tutym dnju doma ſa tachlemi ſedżo wokſanje, nieje wjazy mój pcherzeł. Jemu ſaneje nowoſcže ſ Budyſchina wjazy njeſhdżelu. Też hižo dopręđka wſchém lubym cžitarjam a cžitarkam „Wuhladka“ pſcherađiju, ſo we pſchichodnym „Wuhladku“ ani ſynka wo tom njepſchinjeju a wam njeſjemju, kak rjenje je na konzercže było. A ſeli po 20. jutrownika ſyma dale ſwoje trnjeti ſ nami cžini, dha ſcže jenoż wy jenicžaj na tym wina, pſchetoż chżemy ſymu na tutym dnju wuhnacž ſ kraja a ſe ſpěwami a hudżbu hołdowacž pchikhadżazemu naléčzu. Chżemy jemu pſchiwykſkacž: „Pój, witaj naléczo.“

Tuż wſchitky, kiž pichecžeſce běri naléčzo ſe wichej kraſnoſczu, pſchindżeſce pſchichodnu ſrjedu do Budyſchina na wulki ſpěwny konzert. Njeſabudżeje pak na ſadyn pad na jeſła, kiž je jutrowny ſajaz ſa mnje pola waſ wostajił, pſchetoż ſém jeſta rady, ſe ſterbſkimi wobraſami molowane pak ſthowam ſebi k dopomnjeczu na waſ ſchcžedrowych darićelow. Hižo tuch jeſkow dla pſcheju wam rjane ſtónczne ſtrowe „Jutry!“ —ŕ.

Kak sej dr. Měrčin Luther spěw a hudźbu waži.

Pisc B. Kr.

Powſitkowaje je znate, zo bě dr. Měrčin Luther jako hólčeo hižo dobry ſpěwar; zo bě ſo pak ſtajnje bóle a bóle zdźěłał nic jenoż w ſpěwanju, ale też na flotaje, lutnje (zitarje) a w hudźbnej theoriji, ſnano kóżdy njewé. Wón lubowaše hudźbu ſpaliće, dokelž bě nawukny, jeje tajne, woživjace žiwjoły ſpóznał — a tehodla měješe w jeho domje, wosebje w zymje, hudźba ſkoro kóżdy wječor čoſtno město. Lépje hač wjele ſłowow wotkryje nam jeho hluboku hudźbnu dušu jedyn list, kotryž bě Luther jako protestant teldomnišemu ſławnemu, katolſkemu ale z nim ſpřećelenemu Ludwigej Senflej napiſał, kiž bě „musicus primarius“ w Mnichowje († 1555). Jeho motetty běchu wjeſſk hudźbneho wuwića we čaſu reformacije — po nutrnej wuraznoſći a po wuměſtnoſći, polyphoniſkej techniey. M. Luther měješe wosebitu lubość za wjacorohłóſne duchowne kompoſicije a widżeše ſwój ideal w Senflowych motettach realizowany (wuskutkowany). Wón piše takle:

„Hudźbnikej L. Senflej!

Miłoſć a měr Tebi w Khrystuſu! Haćrunjeż je moje mjeno tak hidżene, zo dyrbju ſo bojeć, zo ſnano mój Tebi, najlépši Ludwiko, poſłany list Tebje njedoſahnje — abo zo jón ani nječitaš — tak tola tuta moja ſtaroſć ſo do zady ſtłóči přez lubość k hudźbje, z kotrejż Tebje z Boha wupyšeneho a wobdarjeneho wém. Tuta lubość ſkići mi też nadźiju, zo moje pisanje Tebi njebudże ſkódne. Stó też dyrbjał ſamo w Turkowskej dyrbjał nekomu porokować, hdyž je nječhtó lubował wumělſtwa a wumělca khwalił! Khwalu a česću ja tola Twojich bavorſkich wójwodow (haćrunje mi njejſu runje přikliſeni) před wšěmi druhimi wurjadnje, dokelž hudźbu tak pěſtuja a česća. Njeje žanemu dźiwa, zo we wutrobach, z hudźbu hnutych, loža ſkhowano mnohe zapadłoh rjanych počinſtwow. Tamni pak, kotříž při hudźbje zymni zwoſtawaju, zdadza ſo mi měć najwjetſu podobnoſć z karchujemi a ſkałami. Je tola też złym ducham hudźba wohidna a njeznjeſliwa! — Ja ſym nahlada, a njeſtrachuju ſo też, mój nahladaž zjawnje wupraješ, zo njeje po theologiji žane wumělſtwo, kiž mohło ſo hudźbje runać, dokelž wona ſama po theologiji nam to přizwoli, ſtož hewak jenož theologija zamóże darić: pokoj a wjeſołoſć wutroby! Zjawny dopchaz za tute wudawanje je, zo čert, tutón načinjeŕ zwadnych ſtarosćow a njeměrnych tyšnoſcow, při hudźbnymi zynkami runje tak čeknje kaž před Božim ſłowom. To je też přičina, z kotrejež ſo profetoju (wěſcerju) ſtarosćow a njeměrnych tyšnoſcow, před hudźbnymi zynkami runje tak čekuje kaž před Božim ſłowom. To je też přičina,' z kotrejež ſo profetoju geometriku, arithmetriku a astronomiju, ale wjele najnajwužo k ſebi a připrowjedžowachu wěrnoſć w psalmach a ſpěwach. Ale, k čomu pokhwaluju tola nětko hudźbu! Sto pospytam na tak malkim łopjenku tak wulkotnu wěc wuwobrazować abo wjele bóle wopodobnić! Wšako — moja wutroba je přepjelnjena z tym a ſo ſkoro přeliwa, dokelž hudźba mje tak husto wočerſtwuje a z wulkich wobčežnoſcow wuswobodża. —

Po tutych zdalenjach wobroću ſo zaſo k Tebi a proſu Če, maš-li ſnano exemplar ſpěwa: „In pace in id ipsum“, tak mi wobſtaraj tola luboſćiwje wotpiſk (copiju). Hłós tuteho ſpěwa je mje wot młodoſce zwjeſelał, a čini to nět hiſče bóle, dokelž ſłowa (text) rozemju. Wjacorohłósne wobdźělanje tuteje „antiphonije“ hiſčo njeznaju. Nochcu Če pak z dźělom wobčežić, tutón ſpěw znowa komponować; je měnju, zo ſy tute ſłowa hižo raz zhudźbnił. Woprawdże, ja wěrju, zo ſo moje žiwjenje bórzy ke kóncej bliži. Swět mje hidži a njemóże mje wuſtać; mi znapřećiwnje je swět wotražny, ja jón zaepiwam. Tehodla też ſym započał, tutu antiphoniju huſiſko ſpěwać a přeju ſebi, ju ſłyšeć za wjacore hłosy komponowanu. Dokelž pak wobčežé njemóžu, hač ju wobſedžiš ſabo znaješ, tak pósćelu Či ju z tym wnotach napiſanu. Móżeš ju, je-li ze chceš, też po mojej ſmjerći komponować. Knjez Jezus budź z Tobu do wěčnoſce. Hamjeńć! Wodaj mi moju khrobloſć a rozſahloſć! Poſtrowjej mi wosebje cyły khór hudźbnikow!

Koburg, 4. oktobra 1530.

Naléčny wulčt na Čerwjeny kamjeń.

Jutry ſteja pched durjemi. Dha dże tón abo tamny, kiž ma ſymu ſnytu, won do wotuczażeje pchirody. Ale, hdże hicž abo jěcž? Njetrjebaſch do zuſnych krajow. Naſcha domſina, Horniu Luſiza je tak bohata na rjanoſcžach, ſo może też cžłowjek w ſaſnim naléčzu ſwoje wjeſele měrić. Mjeſto tak ſ hromadami kraſnoſcže pchirody nětkle hiſchcže njenamakaſch, kaž ſchtyri njedżele podżicſcho. Sa to pak je ſtrowe pytnjeſch a njetrjebaſch tak daloho w ſelenym liſcžu a ſelenej trawje ſa nimi pytacž. Lubojne bżeżi naléczu, kwětki nalécheje domſiny ſu, kotrež chżemy ſebi dźenſa wobhladacž, kak wone w ſaſnim naléczu ſ rjanymi barbami naſche hona a lěſy pyſcha.

A żony wospjetowachu tele ſłowa plakajo: Dajcże jim tola ſmajinjerſcha k Bożemu błidu ſtupicž! Njedy ſ Bohom ſahinu! . . .

Stara Dugajkowa doſchmjata ſo hiſchcže k ſwojemu žnjeſ.

— Ty, moje lube dźěcžo, njewumrějeſch, — ſcheptaſche ſe ſkoro njeſtyſchomnym hłokom, — hiſcheže w twojich dźěcžoch budżetaj twoja wutroba a duſcha žiwej, a woni njeſapomnja, ſchto tu Moſkwjan ſkueji . . .

Wooha mandżeſſka Dugajſa pak njeunúže ſ bološcju a ſadwělowanjom ani ſłowa praji, ale hlada jenoż na njeho a hlada. Jeje hubje bledniſcheſchej, jeje wocži ſo cžerwjeniſchej, hacž po wužaknjenju ſłyſſow jenoż hiſchcže krej kapaſche.

— Jich wobwěžnyeš! . . .

Lud ſtojeſche kaž kamjeń . . . Tamne cžſjódły pak torhaja ſbožkarjam draſtu ſ cžéła, kładu jim ſwojaſti wokoło ſchije — cžahnu jich horje . . .

— Wumožnikoł Khryſcže! . . . ſawoła ſarać monſtranzu ſe ſwjeczenym naramjenom pſchikłonje, a pched wocžomaj ſo jemu ſaćmi — wutroba ſaſtanje bicž . . .

Sſurowy, helſti, djabołſki njeſłutk ſta ſo jutrownicžku rano ſahe, wuſmějchcžeho ſ njeniezłomnym ſmjeczom tichij na tónzu cžaha, ſwjeczene khorhoje, ſwjate woblaſky we ruzy měſchnika, ſprawny, njewinowaty lud.

Dwě cžéle wiſaſchcej pichipódla zyrkwinſtich duri . . . dwě cžéle podmyſchcej hjes ſiwjenja k ſemi. Macž Dugajſa a jeho żona ſtojeſchtej bledej kaž kryda. —

Sbožkarjo nahle ſtanychu.

O Khryſcže! Wodaj! — — Ale ſchtitacž ſo dyrbiny . . . wodaj, tele mordarſtwo njemóžemy njekłoſtane wostajicž — Wodaj! — tajki njeſtutk dyrbimy poteptacž, potłóczicž, potupicž. Ty jenoż cžerpjeſche a wumrě, ſo by ſprawnoſcž knježiła, ale nic ſtóješ! . . .

Stary měſchnik pak jim pſchiwoła:

— Wy tu pſchtridżeſcheže, ſo byſcheže ſo modliłi, ſo modliłi! . . . Dżenża — njebudżeže wojowacž! . . . Dżenża budżeže na cžerpjerſtu ſmjercž pſchihotowani!

Wonſ padnychu na kolena . . .

Měſchnik ſtojeſche mjes nimi kaž bóły duch w zyrkwinſkej draſcže . . . ſwony wocžichmu . . . cž lud mjelcžał . . . njebjo mjelcži . . .

— Zyrkeſ ſapałcež! ſawoła Moſkwjan.

Wjeſ we wſchitkich rožkach ſapałcež!

Stara ſyrkwicžka ſo hižo pali, wjeſ ſo pali — njebjo ſo ſacžerwjeni . . . woheń, w potwórſče praſkoże . . . Lud leži na kolenach ſo modło . . . Khryſtuſ je mjes nim. — Kołowokoło nich dym — woheń, praſkot, łamot a kłecže Kſakow . . .

Stół ſ hródżowe wuhnacž! Do pluhow ſapſchahnycž! . . . Wjeſ, pola, puczе pſcheworacž! . . . Na wuhło ſpalene budźi ſnicžicž a rosmjetacž! Wſchitko pſcheworacž! . . .

Stónżo ſtojeſche hižo wyſoko, na njebju a dżeń ſo khileſche. Lud pak hiſchcže kłecžeſche; njemóžny leżeſche měſchnik na ſemi, monſtranzu w rukomaj. Hdżeż zyrkeſ ſtojeſche, dymjachu ſo hiſchcže někotre hrjady. S wohnjom wopaleni wjeſnjerjo njewotſalichu ſo; też żony, ſe ſchtrěmi ſranjene, njeſałoſcžachu.

Lud Sbóžnika njewopuſcheſi, a wón ſwoſta mjes nim, hyrnjeż bu tak wonjeczeſcženy a wohanbjeny, tak ſchwikany kaž w cžaſu ſwojich hórkich cžerpjenjow. Lud jeho njewopuſcheſi, hacžrunjeż bu ſe ſwojich domow wuhnaty . . .

— — — — — — — — — —

Hdżeż Jdiany ſtojachu, je pſcheworane polo. Na polu pak domja ſo tam a ſem hiſchcže powoſtanſi ſpadanych budkow, na tomle polu ſabłyſkotaja ſo tam a ſem roſpadane jeżiny — druhdy ſalyboli ſo kaž žnéhołija kłe ruſiſchko . . .

— Do Sibirſkeje! ſaklinca komando. Kſakojo wobeńdżeku wołajo lud, bija ſ ſłowioſchczom brónije, cžahnu njemóżneho měſchnika ſa ſobu a cžerja wſchitkich pyjecž do dalimy . . . Murawiew pchikaſa, ſich pſches město Wilno pſchehnacž. Tam wuſtupi ſ domu, ſo by jich wobladał a na napołładże wupokaſanych a nanrěwſtwa wuſamknjenych ſo wokſchewił.

Tak cžehnjeſche tam tónle litwjanſki lud . . . Sdwěžli hižo wuhażnyčhu, khorhoje ſo roſtamacžu . . . ſpěwow poſłedni ſynk ſłyſi ſo w jich jódyhnjenjach . . . A to ma jutrownicžka bycž! Njeklincži pak pſches zyły ſwět wjeſele „Haleluja“?

O Litwa! Kak mójeſche ty w tamnym njeſapomnitym, ſrudnym lěcže 1863 „Haleluja“ ſpěwacž?

Njewoſpjetowałoſche ſo na tutom ſrudnym puczu twojich dźěcži do Sibirſkeje, pchi tutom pchetorhnjenym wobkhadże pobożneho luda wuſtup ſ prénich lětſtokow khcheſcžanſtwa, hdyž chżyſche ſurowe ſchipjenje ſubow rěžerow Nera a Dioklettana wjeſkoe Halelujа podżerjeż, wjedżo mnohe wobkhadny ſwjatych martrarjow na arenu do pſchihladowanjy (Amphitheater)? . . .

Hdże je twoja wjeſła, macžeŕ nadobnych wojowarjow wo ſwobodu, wobohe Jdiany, kotraž bě nékdy tak bliſko měſtu Kownu?

Wſchitko je ſo ſhubiło! . . .

Zyrkwicžka, Ježłt. drjewiny, ſahrody, puczе a ſchcžeſći — pſchevorane . . .

Monſtranzu, kiraž bu bjesmóżnemu měſchnikeſ ſ ruki ſtorhnjena, pſcheſchkrěchu Moſkwjany do rjadow ſa Murawiewa . . . Lud wuhnachu do Sibirſkeje a pſchedpołożichu zarej wjeſele raport, ſo je wulki ſkutk wukonjany.

Wukonjany? —

Cžſka zarow buchu hižo dawno wot ſwakow wołdrychtane a ſežrane, — nop Murawiewa pſchemění ſo do procha, ale Litwa njepſchesta ſo modliež, njeſhubi ſwoju wěru, njeſhubi nadobnoſcž ducha.

O drohe Litwa! Lětſtoki dołho bě wołuſ Połſkeje ſe twojim wołuſom, njeſapomni też dale, ſchto tebi Moſkwjan běſche a je! Zyle wołeſbje dźenża jemu njewuſe, hdyž chże cži ſ djabołſkej pſchekłeparoſcži jěd njepſchecželſtwa ſ twojimi bratrami ſaſchcžepicž! Dowěſ ſo dale Bohu, a dżerž ſo krucže Połſkeje! Wſtawaj ſ Połſkej ty nébdy ſchijżowoſow pſchewinny! Njedżelna ſ Połſkej, pſchewinjeſch też — je-li Bóh dże — hydru ſchijżmatiki!

A njech ſo naſche wjeſli a domczki tyhaj krócž pſcheworaja a ſpala — budźe tola ſaſo wołuſjecž, k nowemu žiwjenju horjeſtanjecž, a nébdy budże też po ſnjej Litwje a Połſkej wjeſkoe, ſwjatoczne „Haleluja“ ſaklinczeć! . . .

Pſchetoż niz tamni ſahinu, kotrychž ſar k ſmjerczi ſabudži, ale tamni, kotříž ducha we ſwéj wutrobje, njewědżo, ſchto pózcžiwjeſ, ſmužitoſej a mózy duſche je, a tiž po ſwojim padże a poſwěrjeczenju wjazo ſ mórwych njeſtanu.

K temu pak žebi wožebite měšno naschoje domišny šwuběrany. To je Cžeŕwjeny kamjeń abo Cžeŕwjena hora pola Ssobotšca. Němc̀y praji Rothstein. Cžehodla tak daloko? Nó, ja mam sa to, so nihdže w naschej Lužizy šo nalěčo tak rjenje wudehiko njeje, kaž runje na tutej horje. Haj, nascha hora je daloko a šćěrroko šnata šwojeje kwětkowoje pychi dla. Tuž luby pschećelo, pój, so mnu, hdyž jenož w šakuržanych korčmach pschi piwje žedźecź njechašch, ale też pschirodu lubujesch. Wotjedźemy njedźelu ſ Budyšchina na njedźelšku jěžnu karłku wokoło 11 hodź. Cžaſ waſ wjese k ranju nimo žerbſkich wjeſkow, derje wobdźěłanych polow a lěſow, kotreż šapočinaju šwoju kětnu drastu šo woblekacź. ½12 hodź. je naſch cžaſ w Ssobošku, małej staziji ſadu Lubija. Schćeroki khribjet Cžeŕwjeneho Kamjenja leži psched nami. Njeſmóſ ſamoj, pschetoż wulka cžerjoda ludźi šo ſ cžaſa won wala a chže ſamźnu horu wopytacź, kaž my. Nimo paſtwow naſch pucź w naſetnym derje měnjazym ſtóncžku na horu wjedže. Taſke paſtwy w pschirodže šo mi woſebje njelubja; pschetoż ſtót, kiž tu žebi ſwoju pizu pyta, šo njeprašcha, hacź šo mi to abo tamna roſtlina a kwětka lubi. Na to waſchnje nékotražkuliš roſtlina šo ſhubi. Ale wjele hórſchi hacź ſtót je cžłowjek, dokelž ma roſum abo husto teš njerozum. Wón šo teš njeprašcha, hacź chže druhi cžłowjek hiſchcže nječhto wot Božeje kraſnoſcže widźecź, ale ſchcžipa a torha, ſchtož dóſtanje.

S tajkimi mšlemi cžehnjemoj dale. Na prawizy šo kuka ſ rjanymi žołtymi Wětrtkuczjemi błyſchcži. Mój pak mamoj pſched šobu horu ſ lěſnej worjeſchinu a liſcžowym lěſom. Wſcheso huſcžiſcha bywa lěſna worjeſchina. A hlaj, schto šo tam módre ſwěcži. Tu maſch jatrownu kwětku abo jatronku. Němc̀y praji Leberblümchen. Je to kraſna módra kwětka. Jeje dla je Cžerwjeny kamjeń daloko a ſchćeroko ſławny. Namakaſch ju wſchak kam a ſem w naſchej Lužiſy, kaž na Wóſmuzowej a Lubiſſej horje a pola Njeſdaſchcež. W ſtarych cžaſach běſche huſcžiſcha, ale cžſi njerozumni ludźo ju ju pſchezo bóle wutupili. Kaž jeje ſotra běły podlěſk (Buſchwindröschen) je ſo wona ſahe na pucź podała. Se ſwojimi 6, 7, 8 módrymi łopjeſchkami wona kóždeho ſwjeſeli. Stupamoj pomałku dale. Pſchezo wjazy taſkich kwětkow widźimoj. A druhdy nam je, kaž by ſchćera ſemja ſ cžeſnym módrym ſchlemjerjom pſchikryta była. Njemóžemy ſo doſcź nahladacź. Taſka ſemja, kótreż je lěſny worjeſch domach je, ſo jatronzy lubi. Tam njeje pſchejara ſuche a też njepjechemoka. A pſchezo ſaſo widźiſch nowe kwětki, nékotre ſaſhujišcho, nékotre cžemniſcho módre, ta ma 6, druha 6, tſecža 7 abo 8 kwětkazych łopjeſchkow. Tak ſo pſchiroda ſa pſcheměnjenje ſtara, a cžłowjeſej, kiž to ſpóznaje, ſo we njej ſenje njemóže woſtudźicź. Mjes tym ſmój 200 metrow wyſchiſhe pſchiſchłoj. Namaj pót na cžołe ſteji a mój pſchecžeł ſo praſcha, hacź to łaženje ſtoro ſonza nima. „Njeboj ſo“, wotmołwiju jemu. Nětko pójdźemoj na horje prawje pomałku. Wſchelake kamjenje nam tam a ſem na pucžu leža a mój pſchecžeł ſo wobcžežuje, ſo ſo tu ludźo bóle wo dobru pucź njeſtaraja, kaž na Miniſchonzu a Cžornoboſy. „Wobhladaj ſebi kamjenje, kiž cže tak mjerſaju,“ wotmołwiju jemu. To je ſtopowy, kiž je pſched wjele, wjele tyſacź lětami ſo jako ſchlíwe maſa ſ ſemje pujoliła a potom pomałku wuſtudła. Nětko ſ njeho dobra pjerſchcž naſtanje, kiž ſo naſchim jatronkam a druhim ſadnym kwětkam derje ſpodoba. Tak widźimoj módre łćenie płuznika. Němc̀y praja Lungenkraut. Nam ſo ta kwětka tohodla woſebje lubi, dokelž je pupk najprjedy cžerwjeny a poſdźiſcho pózdnje ſo módrici. Teſ tu roſtlinu nadeńdźeſch rědko. Ludźo ju teſ ſaſo na tym wina, ſo wona ſo pſchezo bóle ſhubijuje. Hižo w ſtarych cžaſach ju wužiwachu pſchećiwo khoroſcžam płuzow, kaž jatrowe ſelo warjachu, hdyž běchu na jatra ſkhoriłi. Hiſchcže na tjeſu roſtlinu chcemy ſpomnicź. Wona ſo ſ rjanym łćenjom njepyſchi, ale ſo ſ jednorymi žołtoſelenymi łćenickami ludźom na wocźi njeſtaji. To je cžer, abo němſki Bingelkraut, kiž žebi teſ raby pjerſchcž wuſwoli, kotraž je ſe ſtopowja naſtaka. Mjes tym ſmój na wjeſſchk horu pſchiſchłoj. Damoj žebi w hoſcženzu koſej derje łkodźicź. Potom pak teſ chcemoj wuhlad ſ wěže wužiwacź. K wjecžoru widźimy naſchich ſnatych ſe žerbſkeho kraja. Kaž ſtrażnik tu ſteji Wulki kamjeń. Lubijſku horu ſe ſwojimaj dwěmaj wjerſchkomaj naſch wuhlad k wjecžerojuhu wobmjeſuje. K ranju a k połnocy pak wohladamoj Prušku, hdyž ſo wulka runina wupſcheſtrěwa, jenož tam a ſem ſ horami abo hórkami wobſtadźena. Wopuſchcžimoj naſche ſtejniſchcžo. Wrócžimoj ſo do Ssobošca. Njech ſo na tej hórſkej pyſchi ludźo wjeſelja, ſo bychu kraſnoſcžą Božeje ſtwórby prawje ſpóſnali.

Směški.

** **Džiwje cžaſy.** A.: „Waſch ſyn drje je ſpěſchnje karieru cžinił?“ — B.: „To bych ſej myſlił! Pſched 5 lětami woblekaſche ſo moju wotpołożenu drastu a džeſa widźicže mje hižo w jeho.“

** **Podawacžeł.** Kruty domownik: „Hdźe Wy cžeſce?“ — „K'młodej wudowje w prěnim poſthodźe. Cžaſu ji troſcht pſchinjeſcź.“ — „Sakhoł ſa podawacžełow je na druhej ſtronje domſkeho.“

** *Ota jej!* „Sće hiſchcže ſ knjeſnu Ennu łłubjeny?“ — Nó!“ — „Potom Wam gratuluju. Kak bha ſće tuta wohidnu ſónku wotbył?“ — „Ssym ſo ſ njej wożenił.“

** **Pſchemjele.** „Macži, ty ſy błowzu prajił, ſo bych mi mjeſwocžo wumyła, a wona je mi teſ ſchiju wumyła.“

** **Derje prajene.** „S cžim je Waſch ſhubod tak ſbohatnił?“ — „S pſcheſtuwanjom.“ — „Jeho bohatſtwo njeſnaje potaſſim njeſow.“

Ludwik van Beethoven.

(1770—1827.)

Piše Bjarnat Krawc.

IV.

Opera „Fidelio“.

Stóž je ſo trochu z jeho hudźbu za klawěr (ſonaty, wariacije, koncerty) zaběrał, bórzy też w njej ſpóznaje jeje dramatiſke žiwjenje, kotreż ſo wosebje po jeho ſinfonijach wupraji. Najzjawniſe polo dramatiki pak je opera. Zo dyrbješe Beethoven při ſwojej mocy a ženiju też tu něšto wulkotneho dokonjeć, też bjez nadrobneho wobdarjenja k tomu — bě w ſkutku wšak bóle za instrumentalnu hudźbu wobhnadźeny — to je jaſne. Je jenož jenu operu napiſał. Spomnjenja hódna je přede wšěm jeho wuběrna maćizna k tutej operje Fidelio. Wón ſo cyle zjawnje *ſam wupraji, zo njeby texty komponować mohł a chcył*, kaž n. př. Mozart wone k „Don Juan“ abo „Figarowy kwas“. Jeho dušowne naložnje bě přeſkhatne a póccźiwe, hač zo by ſo z tak łóhkimi mysleniſ k wumělſkemu dźěłu měł. Zamóžeše ſo jenož tak hłubokej wurazności (pathos) přepodać, kaž je w „Fidelio“ *widźimy*; jeho nućeše, ſylne rozwolnoſće hłubokeho wobſaha wopiſować, kaž tu ſo **woprowacu łubosć (mandźelskeje k mandźelej)**. Ale wón zjewi tu tak hobrsku *namóc*, při jednorje měſčanſkej maćizny tak heroiſku wulkoſć, zo dostanjemy preſwědčenje, kajki by Beethoven muž był, kiž by nam ideal nowocžaſneje, wažneje opery ſtworić mohł. Jeho „Fidelio“, na kotrymž bě ſkoro 30 lět přeco a přeco zaſo dźěłał a zlěpſył, wuzběhnje ſo před druhimi tamneho časa tak jara, zo bu hakle w nowišim času doſć zrozumjena a ważena. Wobſah nětko je tak kraſny a wulkotny, zo dyrbi też jednoreho mócnje přimać. Z podłožkom je francowſka činohra: „Léonore ou l'amour conjugal“ (Leonora abo mandźelska lubosć) wot Bouilly (1798). Hłowna myſl cyleho krucha je: wyſoki ſpěw na lubosć a ſwěrnoſć mandźelſku. W ſrjedźišću ſkutka ſteji Leonora, ta khrobła žona, kotreż lubosć rjekowſku wutrobitoſć ſpožči, ſwěrna być w žiwjenju a w ſmjerći a woporniwa z dušu a žołom. Derje ſpomjatkujemy nic žónſka jako tajka a nic napřeco lubowanemu, kaž ſo to husto předſtajuje; ale mandźelſka za mandźelſkeho. To běše za Beethovena *rozsudźace*. *Wémy, kak moraliſcy wyſoko a čiſće myſleše a čuješe*; mandźelſtwo bě jomu něšto ſwjate. Tohodla móžeše jeho ideja w „Fidelio“ też zahorić a Leonora bě za njeho idealna postawa. Tak też won w tutej operje ſwoju miſiju dopjelni a ſwój ideal cžłowſcy a wumělſcy poſwěći. W žiwjenju jemu njebě ſpožčene, z idealnej žonu idealne mandźelſtwo wjeſć; ſłyšachmy, zo bě ſamotnoſć jeho dóſt. Po tajkim, z wobžbožowacych nazhonjenjow njeje ſwoju „Leonoru“ ſtworił. Wona je idealna wosoba w tom wosebitym zmyſłu, zo wón w njej widźeše, za čimž jeho duša tak horco žedźeše, ani, zo by wobſedźił *směł*. Čim bóle hnujace je, z kajkim zapodatym preſwědčenjom ju wobrazuje. Njech ſnadź jeho wšelacy tohodla jenoſtronſkeho posudźa, je w t[illegible]ak woprawdźiće wulkotny a tohodla woſtanje jeho „Leonora“, jeho „Fiedlio“ *ſtajnje ſamojenička* — wěčna. Jenož Beethoven móžeše tutu operu pisać!

Wobſah tuteje opery je *něſto ſlědowacy: W ſpočatku* přenjeho jednanja wuſtupitej młodej ſtworjenčcy ſo lubowacej: Marechina a Jaquino; woſoby po zdaću trochu lohkowažne ale k rozhladowanju nuzne. Potom widźimy Leonoru w mužowej draſće. Pod mjenom „Fidelio“ je jako běharnik pola jaſtwownika Rocco ſłužbu přijała. Kak ale přiňdże k tajkemu předraſćenju? Je ſnadź někajke waſnič-ko? — Před dwěmaj lětomaj bě ſo jeje muž bjez wšeho ſlěda zhubił. Wšitke jeje próceowanja, jeho *namakać*, *něſto* wo nim zhonić, běchu bjez wuſpěcha. Pozdźiſo ſłyšimy, zo mějachu Florestana — jeje muža — za mortweho, tak też jeho přećel, minister. Z tym ſpokoji ſo ſwět, nic pak jeho žona. W njej zbudźi *ſo myſl wo někajkim ſtanjenym njekhmanſtwje*, złóſtniſtwje. Čěrna powěſć předoby ſo k njej wo jenym jaſtwje, w kotrymž wopory ſwojowólnoſće, njeprawdy a złóſće a ſurowoſće wutlichu. Kak, hdy by jeje muž *mjez nimi* był? Dołho bě w jeje duši wojowanje a rozpačitoſć dla tajkeje możnoſće, prjedy hač ſo ſkutk opery započina. My přeżiwimy wšak jenož kóne a wjerch wěcy. Leonora ſej rjekuje: To je to poſlednje, to dyrbi rozſudźenje přinjeſć! Je-li zo wón w tutom złě wuwołanem jaſtwje njeje, dha je wša nadźija zhubjena. Kak pak ſebi přiſtup do jaſtwa *zmóžnić*? Dyrbi na to myſlić, ſo njeby ſo podhladna ſčiniła: hewak nima ani přiſtup do přitwarka jaſtwa. Tohodla ſo p r e d r a ſ ć i. W mužacej draſće, z nuzu wolenej, wopruje ſo tale nadobna žona a zniži ſo k ſłužobnikej a čini napinace dźěła, jej njezwučene. A ſtary dohladowař jaſtwa Rocco też raz wobdźiwa jeje ćeńku kožu a mjehkej rucy. Č ě l n j e njebě za nju lohko, po poručnoſći wšo wuwjeſć. W započatku też lnydom wuznaje, kak je ſproćna, a Rocca wobžaruje, zo je ſo přewjele napinała. K tomu ſłuša krnta wola a wutrajnoſć. Wjele *wjacy pak hišće wozmamjenja* za Leonoru d u š o w n y wopor, jako muž wuſtupić. Tohodla je też jeje wuſtupowanje, ſkoro bojazne, kedźbliwe, zdźeržive. To je *jara čežko, přetoż dyrbi tola ſtajnje cyłu wokolnoſć* wobſudźić abo mylić. Njewě ani, k a k d o ł h o hišće dyrbi za Fidelio ſo měć. Jejny pospyt je khrobje zwaženje. Njebudże ju něchtó ſpóznać? Njebudże ſo ze ſłowom abo ſkutkom raz přeradźić. Wuzwoleny nadwk žada mócne ſamowobkněženje. Zwopředka też wšo po jeje přeću dźe. Rocco ju ma za młodeho muža, też Jaquino a Marechina. Haj, Marechina ſo ſama do młodźenca z a l u b u j e. To je wulkotny dramatiſki poſtup. Nan (Rocco) je ze ſituaciju jara ſpokojeny. Kajka zaplećena wuzkota to za Leonoru! Kedźbujmy na tutón přeni dramatiſki moment raznje. Rocco njezhoni k jeje zbožu, zo jemu wšě naſtupowanja tak tunjo wobſtara, zo by jeho dobromnjenjenje ſej dobyła; ono wěni, zo Fidelio wšo dla Marechiny tak ſwědomiće čini. Jeje ſtrach pak je wulki. Rozmołwjejo ſo z nanom Marechiny připadnje zhoni wo jenom zajatym, kiž hižo dwě lěće delka we hłubokej dźerje leži a ſkoro zawutli. *To jeje duši roztorhnje. To mohł* jeje mandźelſki być. Wona ſkoro čućiwoſći podleži, dyrbi ſo pak zmužić, chce z Roccom dele do zymneje hłubiny jaſtwa. Wuſtup ſo změni. Straža wuſtupi, kruty knjez jaſtwa Pizzaro z njej; z hrubym hłoſom rozkazuje wojakam. Dostanje depeše, mjez nimi jenu dowěrnu zdźełeńku přećela, zo chce minister přińć a jaſtwo přepytać, dokelž je *ſłyſał* wo wšelakich njezbožownych woporach ſamowólnje namocy w nim. Hižo jutře! Tuž njeſmě knjeźićeŕ Pizzaro ſo komdźić — ani wokomika. Je-li zo ſo jemu njeporadźi, wšě ſlědy ſwojeho njekhmanſtwa wutupić, je wón přeradźeny a zhubjeny. Ale z tym je też za Leonoru nowa możnoſć naſtała, pytaneho lubeho muža wuſwobodźić. Pomoc přińdże za nju wot wonka; tajna móc wosuda! Pizzarro rozkazuje, zo ma hejtman z trompetarjom hnydom na wěžu hić a jemu znamjo dać (ſignal), hdyž by někajki wóz na drózy z města přijeł. Mało wo tom zhonimy, čohodla je *dämoniſki Pizzarro Florestanowy njepřećel* hač do ſmjrće. Snano je tón jeho ſpóznał a jeho hrěšne, njekhmane wašnje wotſtrońć chcył. Tohodla je ſwojeho přećiwnika do *jaſtwa ſadźić dał*. Dwě lěće je ſo nad tym ſkutkom wokřewił! Nětko wobzamknje wón też jeho ſmjerć! A tak tón njeſmilny złóſtnik k wotměrjenemu kónčej dale kroči. Kiwnje ſtareho jaſtwownika Roccu k ſebi, zo by jeho za pomocnika dobył. Hrubje jemu móſeń ze złotom přićiſnje a hrubje wotmołwi na prašenje ſtarca: „Što dyrbju za to činić?“ — „Morić!“ Wón ſam chce ſwojeho přećiwnika morić, Rocco dyrbi jeho ruče do ſtudnje (ciſterny) ponurić. Potom dyrbi jemu miniſter jenož něšto dopokazać! Stare budże mjelčeć, hewak by ſo ſam wobwinował. Rocco ſwoje ſwědomje z tym ſkłudźi, zo měni, zo dobry ſkutk wukonja, hdyž hinjacemu čwile přikrótći. Jeho morić rěka, jeho wumóžić. Mjez tutej połčichej rozmołwu pokaže ſo Leonora *wjacory raz* — rozhladuje, wuhladuje. Njeje pak ničo z jich rěčow rozumiła. To pak jej wutroha praji, zo ſo tu wo něšto złeho jedna. Wona potom w ſamoće mjenuje Pizzarra tigra, ke kotrehož wutrobje hłóſ čłowjeſtwa ſo njenamaka. Njewědźe ſo poznaje jeho jako najhórſcheho njepřećela. Ale ſo móže nětko jednać, dyrbi wutrać a ſo nadźeć. Jeje wulki ſolowy ſpěw je ſobu najrjeńša hudźba na cyłym ſwěće. Wona čuje, zo rozſudźenje ſo bliži. Kóne jednanja mamy nowe překwapjenje. Leonora proſy, zo by jatym tola wukhodźowanje w zahrodźe twjerdźizny dowolił. Čehodla tuta próſtwa? Myſli ſej, zo je mjez tutymi łóſkami jatymi traſ jeje muža! Ně, tón tři we hłubokoſći. Jeje nadobnoſć chce tym wbohim žiwjenje wołóžić. Ale něšto jara ważneho w rozmołwje z Roccom zhoni, mjenujcy, zo je knjez Pizarro žeńtwu Fidelia z Marechinu dowolił a też jeje pomoc w jeho zaſtojnſtwje dohladowařſtwa; hišće dźenſa wón ju ſobu wozmje do tajneho jaſtwa. Wona zehrawa a zaſo třepota, zo budże ſwojeho mandźelſkeho zaſo widźeć, kiž hišće njeje morwy ale *budże morjeny. Dyrbi pomhać delka row ryć — to ſo* wona ſkoro zwjeze. Ale heroiſcy ſo zaſo zhraba.

W druhim jednanju widźimy Florestana w rjećazach jaſtwa. Tu *ſłyšimy z jeho erta, zo je dla ſwojej* ſprawnoſće a wěrnoſće zaſudźeny. Jene widźenje jemu připowědźi wumóženje přez jandźela, kiž je ſwojej žonje podobny; jako w zymnicy wo tym fantaziruje. Tak jeho Rocco a Leonora namakatej, z latarnjemi do hłubiny přiſtupiwši. Leonora dla ćmy Florestana zpóznać njemóže. Ryje z Roccom hromadźe row. Při tom přiſaha: „Při Bohu, ſtóž ty też ſy, ja chcu tebje wumóc!“ Nadoho jaty z womory wotnći a praſa ſo wšelako. Leonora, ſwojoh muža po hłoſu ſpóznajo, klesnje z rozhorjenjom na kromu ryteje jamy. Jako pak mjeno Pizarro z rozmołwy wobeju mužow zakliča, wubudźi ſo wona zaſo k nowemu ſkutkej. Podawa ſłabemu a bědnemu kuſk khlěba a wón dźakny jej ruku tłóći. Rozſudźenje je cyle blizko. Z piščałku zahwizda Rocco — znamjo za Pizarro, zo je wšo hotowe. Přeſtawka přeſtrašneho měra — to dźe přez kožn a kóſći! Wona ſo mandźelſkemu zataji, ſo njepřeradźi, dyrbi hač k dobywanju wutrać. Bóh ju poſyli a dowěra na prawo. Pizarro ſo bliži. Steji před ſwojim woporom jako — wjećićeŕ! Ale jaty ſo wulkotnje pozběhnje, prajo: „Mordać přede mnu ſteji!“ Spodźiwnje, bjezbrónity, je tu ſudnik a dobywař. Z nahim kałaćom ſo Pizarro na njeho měri, kiž měrnje ſmjerć wočakuje. Tu ſo ſtanje něšto, *ſkoro wěrje njepodobne. Fidelio*, tón młody pomocnik Roccoweho, priſkoči z njewurjeknym křikom a kryje Florestana ze ſwojim čełom, wołajo: „Najprjedy morješ jeho žonu.“ Pizarro chce ju kz emi wrjesnyć, wobeju morić, ale Fidelio wučehnje piſtolu a měri ſo na njemdreho.. Tu na wjerchu napjatoſće bjez dycha — zatrubi trompeta. Minister tu je, Pizarro bjezmócny ſo z jaſtwa *minje*. Druhi raz zakliniči wumóžacy ſignal. Hłubina ſo pjelni z wojakami a ſłužownikami; rubjeńe žiwjenje gouverneura jaſtwa ma ſwój kónc — a myto.

Florestan je wumóženy a mandźelſkaj ſtaj zbožownaj w nowym zjednoćenſtwje. O moja Leonora, što ſy za mnje činiła! Što ſy za mnje ćerpiła! To ſu mandźelſkeho prěnje ſłowa. Na kóncu *ſpěwajo* wobej krasny, wulki duett: „Po njemjenjomnych *ćerpjenjach* tak přewulkotna radoſć!“ *A cyły khor* přihłosuje tomu wyſkajo. — K tutej wulkotnej operje je Beethoven ſ t y r i ouvertúry napiſał, jena přeco krasniſu hač druhu. — Wšě połno wyſokeho dramatiſkeho žiwjenja. Tak je Beethoven ſwoju „Leonoru“ njeſměrnje duchowne lubował a překraſnił!

Na prěnim měśinje mamy śchćeŕniśchćo, tak bórśy hacź je pośledni śnap ſ pola, ſpodworowacź. Njeje-li mokro, mamy je teź hnydom ſwalkowacź.

Njerodź na polu móźemy teź ſ prawym ſywnym postupom niczicź. Najlěpje njerodź pśchi wobkopowankach niczimy. S rědkej a pólźnjej pśchenicu, wośebje ſ nalětnjej njerodźi ſylnje polěkujemy. Wośebje-li po taśtej pścheńay hiśchće wowoź, tak mamy we taśtim wowźu ſamu njerodź.

Mamy-li na polu wjele taśteje njerodźe, kótraź mokrotu ſnjeśe, dyrbimy najprjedy taśte polo wotwodnicź. Hewak na... niczo njepomha, ſo njerodź niczimy, dokeź ſmeźemy jeje ſtajnje jenak wjele, ſ winu, ſo ſmy błowinu pśchicźinu njewotſtrońli.

Pola teź ſ wulkeho dźěła ſ njerodnje wucźiśćenym ſywnjenjom ſanjeſchwarnimy. W ſywnjenju je najcźaśśiśicho wocźka. kukel, ſonopej a w dźeceźu wośebje źida. Tute ſywnjenja njerodźe móźemy wſchak najlěpje jenoź ſ trierom wucźiśćicź.

Na kuki nimamy ſenje ſynowe pluwy ſypacź. S tym kuku jenoź ſanjeſchwarnimy, dokeź w taśtim ſywnju je najwjacy njerodźe a ſywnjo najbubjeńśichich trawow.

Njerodź móźemy teź, tak bórśy hacź je ſelkhadźata, ſ wócźenjom ſahubicź a to wośebje na ſlónćnych dnjach. Na polo, hdźeź je nam wjele njerodźineho ſywnja wupadało, móźemy teź hroch abo ſwinjage buny wośpcź. Hdyź je wśicho hromodźe ſeſlhadźało, ſamoramy je potom jako ſelemy hnój. Njerodź, kótraź na mjeſach a brjohach roſćeźe, teź cźaſto naſche pola ſanjeſchwarni.

Ssobu ſ najbórśchej njerodźu je ſonopej. Teź wohniſchćo njeje wo wjele lěpſche. Wobej tutej roſtlinje ſtej jenoź jednoletnje a wadźitej jenoź nalětnim ſywnam. K niczenju tuteje njerodźe nałoźuja 22 prozentowu roſpuſchćilinu ſyrińu ſelešnateho (Eiſenvitriol), ſ tuthym ma ſo potom na roſoźte kopjeſchka njerodźe krjepicź. Niczenje je doſeź wobcźeźne a drohe.

Druha njerodź, kótraź je na naſchich polach kěźtro roſcheŕjena, ſu woſty. Pśchiſporjeja ſo ſe ſymjenjom, kótrež ma jedyn wóſt na nekótre tyźaźy, a teź ſ podſemnymi korjenjemi. Korjenje wóſtow w ſemi ſo na wſchě móźne ſtrony pletu. S nich wukhadźeja ſaźo nowe mlode wóſty. S wukalanjom a ſ hłubokim woranjom je niczimy. Tola najlěpſchi ſrědk je, je-li polo derje doſeź pohnójene, wojcźeſchka (Luzerne). Wona wśchu njerodź duźy, hdyź prawje huſta naroſćе. S cźaſcźiſchim ſnczenjom wojcźeſchki móſty cźim dale a bóle ſeźlabnu.

Pyr je ſ njewiantym hoſeźom na wlożniſchich pódach. Pśchiſporja ſo w ſwjeźchniſchich worſchtach pódy a to ſe ſchćeźenjenjom korjeni. Pyr móźemy na to waſchnje ſniczicź, ſo polo hłuboko ſworamy a k tomu trjebamy pluh ſ prědkownej radliczku. Na taśte waſchnje ſaworamy pyr ſyle do ſpody, tak ſo ſo wjacy won namakaŕ njemóźe. Teź móźemy pyr na taśtich pódach, hdźeź jenoź nitko woramy, ſ bránami a ſ kultivatorom ſ pódy wuwlócźicź. To pak mamy jenoź pśchi ſuchim wjedrje dźeźacź. Pyr ſo potom ſbraba a wotwjeſe. Na to mamy na taśtich polach źito a běrny pěſtowacź.

Cźemy-li na łukach ſchćodne trawy wotbyćź, dyrbimy ſo najprjedy ſa to ſtaracź, ſo łuku wodwodnimy. Na to namjeſtamy na łuku Domaſchowy hnój a droźelnatu ſol. Teź kompoſt móźemy na łuku nawoźicź. Kompoſtowanje łukow je wulźy waźne, dokeź ſtowi k pśchiſporjenju wſchelakim druhim wužitnym trawam. S tym niczimy wſchelake ſchćodne a śiśate trawy, kótrež na łuku njeźłuſcheju. Wośebje pak mamy hladacź, ſo na mokrych łukach łucźne woſty wukorjenimy. S nimi móźemy ſebi cźaſto ſyle łuki ſaſywnjenicź, wośebje tehdom, hdyź nětkoźe na brjoſchtach oſtrawja.

Kak pśchihotuje ch běrny k ſadźenju?

Jeli ſadźeńſt w pinzy ſhowaſch, ſnoſch je něſchto cźaſa do ſadźenia do hróžnje abo tónje. Tam mech trochu powjadnu. Nětońi noſcha je ſamo na ſubju, ſo ſhychu derje powjadźe. Pośpyty w tomle naſtupanju ſu dopokaſane, ſo běrnjoze ſadźenſt ſſt hacź ſchwri njedźele do ſadźenja powjadnjene wjele lěpje ſhadźacu a na kórź abo jutro 10 zentnarjow wjozy pśchinjeſechu. So hychu ſo wo tom pścheźwědźili, ſadźacu tu ſamu druźinu na pok a podobneje kſtloſcźe a ſnojenja hnubom ſ pinzy na polo. Teźe popytaj pścheźwědźicźu jich wo tu wopśaſnym wunoſchku. Chźeſch-li krane běrny ſadźecź, njeſměſch to hnydom po tranju cźiniccź. Teź krane běrny woſtaj dwě njedźeli do ſadźenja leźo, ſo hychu powiodźe. Natarjo, kotſiž krane běrny ſadźejo, ſu ſo pścheźawědźili, ſo powjadnjene běrnow wunoſchi poſběha.

Pćolarſtwo.

Slěpſchenje pćoſkazeje paſtwy.

Kóždy roſumny pćoſaŕ wě, kelko twěŕtkow dyrbi pćoſka wobleŕacź, prjedy hacź ma 1 kg. neŕtara, ſ kótreho potom měd naſtanje. Je-li ma pćoſka doſeź mjedu nanoſyćź, dźa ma teź doſeź paſtwy k tomu měcź. Teje pak je w nětcźiſchim cźaſu dale a měnje. Druhdy ſaleźi na pćoſkarjach ſamych, hdyź ſo wo to njeſtaraja. Je-li móźno, ma ſo pćoſaŕ ſa to ſtaracź, ſo po móźnoſći najtwjacy taſtich roſtlinow w blíſkoſći woſtoje, kótrež pćoſkam rjanu paſtwu lubja. Pćoſaŕ ma ſo teź wo to ſtaracź, ſo maju pćoſty wot ſaźnjeho naléca ſem hacź do póſondeje naſtomu bohatu paſtwu.

Chźemy-li paſtwu ſlěpſchicź, mamy ſlabowacź ſcźěhowaze roſtliny a ſchtomy: Lěźne worjeſchti, wolſche, korki, banje, ſonopej, raźmarinu, wofu, mak wjerbu, ſiwj. Zanowe jahodźi, koźmaceźi, ſawoŕzy (Kaſtanien), bréźy, wiśće ſadowe ſchtomy, répik (Raps), dźeceźel wojcźeſchku (Luzerne) a hiśchće wjele druhich. Swjeźſcha naſcha njerodź na polach pćoſkam ſe ſwojim kcźěnjom nimo měry homi. Tu pak ſebi runje njepśchejemy.

Derje pćoſkarjej, kótryž ma w blíſkoſći ſwojeho pćoſeńſa leź. Tam ſo pćoſti ſyte lěcźo derje ſywja doſeź maju ſyle lěcźo doſeź paſtwy. Teź, hdźeź je w blíſkoſći wjele ſadowych ſchtomow, tam ſo derje pćoſkari. Je-li pćoſaŕ ſdobom ŕataŕ, móźe taſte roſtliny wośebje pigne ſyćź, kótrež pćoſkam hodźa. Teź na ſchćeźeŕniſchćo móźemy nětkoźe roſtliny ſa pćoſki wośpcź. Je to na pích, ſonopej (Hanf) abo ſeradella. S tym ſwěźcźimy pćoſkam podźaju paſtwu a to w měd, kótryž móźa ſebi ſa ſymu pahromadźicź. To je wośebje w taſtich kraſinach móźno, hdźeź maju ſahe źitne ſnź. Wjele mjedu maju teź wóſty a mlocźe. Wośebje pak měli naſchi hoſpodarjo wſchelake puczjiti a brjoźti ſe ſadowymi ſchtomami wobſadźecź.

Praśenja a wotmolwjenja.

Naprašowanja a wotmołwy.

P r a ſ ch e n j e : Mam kruwu. Ta ma jěŕke mloko a butru. Dawam jej wſchědnje 10 puntow praweje rěpy, ſyno, kokoſowy wośuſchć a ſłodowe kochorki. Schto dyrbiju jej dawacź, ſo by ſo hórkoſcź ſhubiła?

W o t m o ł w a : So ma kruwa jěŕke mloko a butru, leźi ſwjeźſcha na tom, ſchto kruwi dawaja. Po prawej rěpje a ſóleŕěpje mloko a butra rady jěŕzu ſeźłodźujetej. Tu ſnano tźi wina jěŕkinjenja. Hdyź pak wſchědnje wjacy 10 puntow praweje rěpy njedawacźe, je ſědma móźno, ſo móhło tole ſwadźicź. So móhli ſpóſnacź, hacź rěpa woprawdźe wadźi, pśchestancźe ju na nějchto cźaſow dawacź. Njedawajcźe teź dale kokoſowy wośuſchć. Tón mohł lohzy ſkaźenu bycź. Ssamo ſa ſo wſchak je taſti wośuſchć kruwom ſłuźomny. Kupcźe ſebi radſcho ſ pośnykow Sſerbſkeho Hoſpodarja nějchto zentnarjow cźiſteje laneje muczi. Njedawajcźe jedyn cźaſ ſaneje praweje rěpy a teź ſanych ſłodowych kochorkow. Ssyno dawajcźe ſo wě dale. Je-li mloko a butra dale jěŕkinjetej, potom mohło ſo wo nékaſu thoroſcź kruwy jednacź a wy dyrbieli ſo ſkótneho lékaŕa wo radu praſchecź.

Časopis·za·Serbſkich·ratarjow

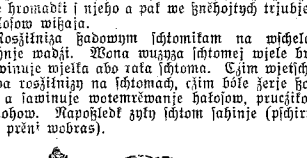
Cźiſło 15 Budyſźin. 16. haprleje 1927. Lětnik 34

Rozźilnica.

(S wobraſomaj.)

Se wſchěch ſchmizow, ſchtódnych naſchim jabłućźinam, ſu najſtraſchniſche nam Sserbam pod mjenom roſźilniza (Blutlaus abo kaćanſki Eriſoma lanigerum). Němcy mjenuje ju tehodła frejowa woſch, dokeź ſawoſtanje bruno na cźerwjeń blak, hdyź ju roſmjeczeſch, dopominazy na krew. Hnězda roſźilniźy wobdawa běły wóſkowy moſchk. Tón naſtanje ſ tym, ſo tuta ſchmiza ſe ſwojeho ſeſadła wupoćźuje cźehnuſchtu nitku, hnydom na powětſje ſproſtnjazu a ju kaź ſ běłym moſchkom wobdawazu. Tute moſchkowe hromadki ſe dadźa ſo cźi, kaź małe hromadki ſ njeho a pak we ſněhojtych trjubjelkach ſ hałoſow wiśaja.

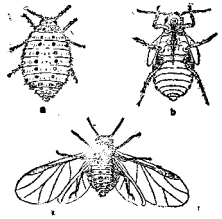
Roſźilniźa ſadowym ſchtomikam na wſchelakore waſchnje wadźi. Wona wuźnaźa ſchtomej wjele brěźki a ſawinuje wjelka abo cźałe ſchtoma. Cźim wjetſche ſu hnězda roſźilniźy na ſchtomach, cźim bóle ſerje ſo rak dale a ſawinuje wotemrěwanje hałoſow, pruczikow a wotnohow. Napóſledk zyły ſchtom ſahinje (pſchirunaj naſch prěni wobras).

1. wobraz: Hałožka z rozźilnicu.

Roſźilniźa njeſahnějdźi ſo jeniczźy na jabłućźinach, ale teź na kruſchwinach, hłohońu, kwětle a cźertowej jabłućźinje. Na jabłućźinach wuhladaſch jeje hnězda na pjeńu, ſdonku, hałoſach, haj ſamo na korjenjach. Mjes jabłućźinami ſu druźinu, kótruźaj ſo roſźilniźa ſdaluje. Na nékotrych druźinach ſo njerad ſahnějdźi, na wſchelakich druźinach ju ſaźo ſ hromadami nadeńdźemy. Na nékotre druźiny roſźilniźa w nékotrych ſrajinach ſo rad'ko ſahnějdźi, w druhich krajinach ma ta ſama druźina mjenje wot njeje cźerpicź. Na jabłućźinach ſa cźiſchim, ja cźopkym a we wlóżnym ſo tak rady njeſahnějdźi, kaź tam, hdźeź ſchtomy w ſuchim roſtu a ſu wětram wuſtajene.

Domiſna roſźilniźy je połnózna Amerika. Wot tam do cźaſa Napoleonowych wójnow ju do Europy pśchenjeſechu. W Amerizy runje tak kaź pola naſ ſahnějdźuja ſo na jabłućźinach. Tute móźźowe hnězda tworja jenoź ſaćźki. Te wulahnu młode. áni ſo by je ſaaz wopłodźił (pſchirunaj na druhim wobrazu pod a a b). W běhu lěcźa narośtu pola naſ ſaćźkam ſchćibdeſchka a najſćerje teź w Amerizy. Teź te wulahnu młodej bjes wopłodźenja. Ale naſymu wulahnu ſchćibkate ſaćźki, młode ſaćźki a ſaaz. Te pak pod naſchim hrubiſchim podnjebjom (Klima) wſchě ſahinu. We Amerizy doroſćena a wopłodźena ſaćźka ſwoje jejko do jaſa połoźi. S toho wulehnje ſo naléto ſaćźka. Ta do ſawitki (Rollgalle) jaſowego łopjenka młode wulehnje. W běhu lěcźa pſchetworja ſo ſaćźki w tuthym ſawitku do kchidkatnych ſaćźkow. Na jabłućźinu ſo pſcheſkybliwſchi wuhlanu źiwe młode a ſtaraja ſo tak ſa to, ſo ſo tutón ſchtódnik njepominje. Pola naſ ſaćźka roſźilniźu ſanych jejkow njeſnjeſeje. Jej naſche podnjebjo njehowi a potom pola naſ amerikanſki jas njeroſćе. —

2. wobraz: Rozźilna woſ:
a) ſańćka bjez kŕidłow, b) ſańćka mjez kŕidleſkowymaj ſpočatkomaj, c) ſańćka z kŕidleſkomaj.

Pſchirodni njepśchećeźeljo roſźilniźy ſu brucźki, tak mjenowane boże kónćka, a ſpěnuſchki (Perlfliegen). Te pak ſu napśchećźo tutomu ſchćódnikej pśchećźkabe a njeſamóźa jeho pſchiſporjenju doſeź ſadźěwacź. Tohodła dyrbiſch teź ty je wſchěmi mojami pśchećźiwo tutomu ſchćódnikej wojowacź. Najlěpſchi cźaſ k temu je naléćźo a naſyma. Najprjedy wotrnj ſemju pod jabłućźinu hacź na korjenja nějdźe 30 zentimetrow hłuboko. Je-li tam ſanych hnězdow roſźilniźy nadeńdźeſch, poſypaj je ſ wapnowym (Kalk) abo tobakowym prochom.

Se ſidźich ſrědkow ke krjepjenju mjenujemy limitol, aphidon, floriſol, uſtin, fruttuſon a ſiwizowe mydło (Harzolſeife). Dale krjepja hnězda roſźilniźy ſ moſchćiniu ſpiritusa, mydło a tobaka. K temu bjeru 2 proz. tobakoweho wužimka (extrakt), 4 proz. ſidźeho mydła, 4 proz. palneho ſpirituſa a 90 prozentow wody.

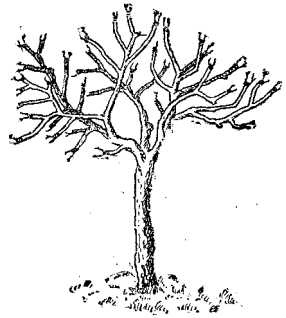
Židke mydko rospuščcź w horzej wodźe a potom jemu daj wušťudnyć, so by druhe wukasane pschidźele pschilinyk.

Najrědšischi žrědk pschećiwo rosžišinizy je, jenož tajke jabkučziny žadźecź, na kotreź wone w twojich stronach njeźdźe. Do tutych družin žłuscheja pola naž: Ananažowe rejnety, Croncelske jabłuka, Bernske rózowe jabłuka, Charlamiowske (wupraj: Scharlamowske), Ernst Boschowy, žwobodny knjes ſ Berlepsch, schěre nasymske rejnety, grovensteinske, wulke Rheinske bunowe jabłuka, Herbertowe rejnety, Kasselske transparentske, kralowske króttkoschijchi, Jakub Ssebelowe Mankiowe, Northern spyske (wupraj norsern spajske to rěka: polnózny wobhonjer), Ontariowe, cźerwjene Eiserowske jabłuko, cźerwjena hwězdowa rejneta, rjane Nordhausenske, běłe symje tafetowe jabłuko, symsti rambour, se Zuccolma, gliwowa rejneta, Zürichski transparent a rjany Miltenberaki.

Wo přeščěpjenju.

(S wobrasom.)

W pośledninaj lětomaj žu w naschim kraju sapoczeli sa to džěkacź, so bychu nasche žadowe družiny porjedźeli a wschelakorosnć družin samjesowali. Skutkuja sa to, so bychu žadarjo jenož dobre družiny plahowali. Te žo lohko pschedawaja a pomérnje lépje płacźa. Tole je możno dozpicź ſ tym, so wschě schpatne družiny na lépsche pschešchćěpja. Tohorunja spěchuja pschešchćěpjenje wschěch njepłódnych družin na płódniše.

Mali žadarjo na tute derje měnjene a w jich najlépschim sajimje ležaze prózowanja jenož njerad pschistupja. Radšcho woni strowy, derje sroscźeny a žylny, pschi tom njepłódny schtom wukopaja, hacź so bychu jón pschešchćěpili. Pódła njewobmyšła, kelko žami žebi žwadźa. Prjedy hacź žadźeny schtomik sapóčnje derje njesćź, jandu lět džěkacź, haj pjatnacźe. Pschešchćěpjeny schtom pak hižo po króttkich létach derje a druhdy jara bohacźe nježe. To cźim lépje rozumisch, dokelž je we cźažach njepłódnosće wjele mozow nahromadźił, te žo nětko na płódnische družiny pschešchćěpjene ſ wotmachom pschedrěja. Stary schtom ma wjele a wobžebje dosćź dróbnych koruschkow. Te pschiwodźuja jemu se semje telko wutkow, so samóže wjele płodow wutworicź a jim dosrawicź dacź. Dale dyrbisch wopomnicź, so nimasch wudawkow ani sa wukopanje stareho schtoma, ani sa žadźenje noweho. Staremu pschešchćěpjenemu schtomej njetrjebasch nětkotre léta hnojicź. Nježmětsch jemu hnojicź, dokelž njemóhł bohate pschiwożowanje hnójnych wutkow pschetrjebacź a tak móhł jemu žamo swadźicź.

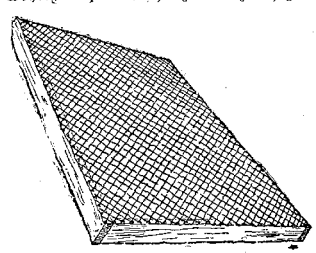
Hdyž stary schtom pschešchćěpjujesch, njeje trjeba, so na kóždu wotnohu krony schćěpk žadźišch. Wobžebje pod wotnohami, na kotreź žu schćěpił, wostaj hałožki a pruźiti. We kopjenach pschedźěłaja žo schtomej ſ mjesu ſe semje pschiwodźene wutki. Wot tu rjaduje žo woběh mjesow. Tola nježmětsch też pschewsele drjewa stareje družiny stejo wostajicź. Najlépschi měžaz sa pschešchćěpjowanje wschak je měrz. Najlépsche pschešchćěpjowanje je te, so schćěpk do nałoženeje hałožki žaładźišch (Spaltpfropfen). Najlépje je, so žyłu tromu na jene dobo pschešchćěpiſch. Schćěpki žo w mjesu njesaduscha, hdyž schćěpjenje hacź do haprleje njewotſtorkujesch. Najlépje pschimnje žo schćěpk na 3—4 zentimetry tołstych hałosach. Na tych też najlépje dale roscźe. Tola žmětsch też hischcźe wo jónu tak tołste hałosy schćěpicź. Tehdom pak na kóždu dwaj schćěpkaj žadź. Ssu-li pak hischcźe tołsche, je radno, na nje tři abo schtyri wuschćěpicź. Schtóž žo derje doscź na schćěpjenje njewusteji, njech stajnje na kóždu hałožku dwaj schćěpkaj žadźi. Hdyž žo ſ nich jedyn njepschimnje, tola tón druhi wostanje. Dwaj schćěpkaj lépje mjesu cźehnjetaj a pomhataj k tomu, so rana pryedy sabłušni. Wubiwate pruźiti še stareho drjewa dyrbisch pilnje pschirěźowacź, so njebychu ani słónzej, ani powětrej hacźile a schćěpki sadużyte. To žame cźiń też se džiwimi pruźikami. Te po pschešchćěpjenju wobžebje schćědrjwje wubiwaja. Zyle wotrěźacź žmětsch hałe je najmu, hdyž je schtom liscźo puschcźił. Schtóž hałe schćěpicź japoczina, njech žo radšcho najpryedy na małych schtomach pospyta. Jeli žo na schćěpjenje doscź derje njewuſtejisch, móże žo stacź, so wjele schćěpkow žo njepschimnje. S tym mohł schtomej tak swadźicź, so mohł sahinyć.

Wschě družiny žadu njemóžesch na žame waschnje schćěpicź. Jenož na jabkučzinach a kruschwinach poradźa žo wschě nałożki schćěpjenja. Sslowcźiny schćěpi pschi žylnischich hałosach pod skoru. Ssu-li hałożki žłabische, je kopuléruj abo na jasyczki swjasuj, wotischcźeš. Wischniny schćěpja do nałoczeneje hałožki a pak sa skoru. Starsche brěcźkowe a aprikosowe schtomiki njemóžesch w naléczju schćěpicź. Pola tych poradźi žo jenož wócźkowanje (okulérowanje). Wtóžte worjeschiny njehodźa žo schćěpicź.

Grocane plecźidło wobarnuje wobsyte rjadki.

(S wobrasom.)

Hdyž žy žymjo na rjadki wušnyk, potom dyrbisch žo ſ tym, so je wobkopujesch a plěješ. Schkitacź dyrbisch twoje wobžyte rjadki hajicź. To njestanje žo hakle ſ tym, so je wobkopujesch a plejesch. Schkitacź dyrbisch je tak rucźe, hacź je žymjo do semje, so paduschne ptaczki, wobžebje kury, je njebychu wuhrjebałe a wudypałe. Najbóle wohrožene je kałowe, też runklizowe, žołotwjowe,

morchenjowe a podobne žymjo. Sa hrochom (do sahrodki wušnytym) hołbje dźeja. Nasche hosposy, hdyž žu wušnyte rjadki, pak je žłomu, pak ſ prucźikami pschikrywaja. Rjadki, na kotreź žu kał wušnywali, potrósche ſ popjełom, so bychu žymjeschka psched wótrymi wócźkami ptaczkow schkitali. Jako dobry schkit sa wobžnyte rjadki je grocźane plecźidło. Te pschiklepaju na dłóń wyżoke katli, kaž to na naschim wobrasu swónawamy.

Plecźidło dyrbi dróbnodźěrkate być. Tuta pschiprawa kury, hołbje, wrobje a wschě druhe družiny tutych khichdleschkatych khłoschcźerjow wotdźerżuje. Potom njehaczi ani skhadźenju a roscźenju wušnyteho žymjenja. Wjele bóle schkita je psched symnymi a žuschatymi wětrami. Tajke plecźidłowe, prajmy, wokeńay abo wodźewadła žu trajaze, a możesch je kóždolětnje trjebacź. Wjetschi wudawk sa plecźidło, katy a nałoženu próżu žo po něcźim wěscźe wupłacźi.

Kołodźijkolij abo kołwról.

(S wobrasom.)

Pod tutym mjenom žebi nasche hosposy dobru pizu, wożebje sa dójny žłót jara waża. Ratar jón na žwojej roli rady nima, dokelž rolu jara wuzyża. Tohodła žyja do njeho rady hróch. Tón hromadźuje we žwojich koruschkach dużyk a kał na kolij wotedaty dużyk trochu naruna. Wón jara spěschnje roscźe. Niski a žrěni kolij narosćze něhdże sa 6—8 njedźel 20 zentimetrow wyżoki, dołhi abo hobrski (jow też Rigalti abo lenowy kolij mjenuja) sa 6—10 njedźel hacź do metra wyżoki. Tón

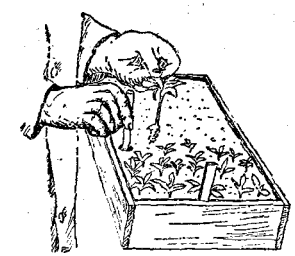

po prawom najwjazy pizy nawda. Tohodła jón we wschelakich stronach radšcho hacź niski a žrěni žyja. Tola žłót dołhi tak rady njeźerje, dokelž je bóle kijaty. Sewak je nižschi a žrěni, jara nežny. Tohodła je ja žłót wurjadnje pożiwny (leicht verdaulich). Dokelž kolij jara spěschnje roscźe, możesch jón w jenym lěcźe někotre rasy wušnywacź. Tón wušnywaja wot kónca haprleje hacź do kónca augusta. Tohodła jón pola naž nasymu po rożay žyja. W stronach, hdźež nałeto póśdnje a žylne mróży padaja, njeje radno, jón sahe wušnywacź. Kolij je radno něschto huscźišchi žyscź, na jutro 10—12 puntow abo kóra 12—15 puntow nišeho abo žrěnjeho a dukheho 12—15 puntow na jutro abo 15—18 puntow na kóra. Najwjazy kołodźija plahuja w krajinach ześi poknożnym a rauschim morju, abo tak mjenowanych baltiſkich krajinach. Hdźež len roscźe, tam też kolijej howi. Najradšcho roscźe na cźornym pěsku abo ſ pěskom namješchanych hlinach. Wjele wapna w roli nima rady a žo njerodźi. Wón roscźe po kóždej roštlinzy, nježadajo hłuboheho pschedźěłanja role. Mjelnu a žnpotatu pjerschcź pak ma pschezo rady. Dale pschetrjeba doscź dušnyka, tuž jemu hnójniza derje howi. Pola naž jón najhóle torhaja abo też žyscźeja a selene skotej dawaja, mjenje jón žuscha. Na khuduschtich pěskach wschak žo njerodźi. Tam wušnywaj radšcho ferabelu. Ta hromadźi dušnyk, rolu wo njón wobohacźujo.

Wo přesadźowanju.

(S wobrasom.)

Nasche hosposy, kotreź maja žwoju sahrodku na staroscźi pschi plahowanju žadźenkow, pschemało pschešadźuja. To je nałožk, kotryž žwjetscha hacź dotal wucźerni sahrodnizy wukonjeja. Sahrodnizy mjenuja tute pschešadźowanje „piferowanje“ abo němšay „verschulen.“ Tute pschešadźowanje pschinoschuje k temu, so žo žadźenki wjele kruczischo rosrostu a žu žyzła cźerstwische. Pschešadźene žadźenki, na stónczne městno žadźene, žo wjele lépje sepschimaja a lépje rostu, hacź te, połkadźaze ſ rjadki abo parnischcźa. Pschešadźowacź dyrbisch žadźenki ſ wożebje dróbneho žymjenja. Tajke

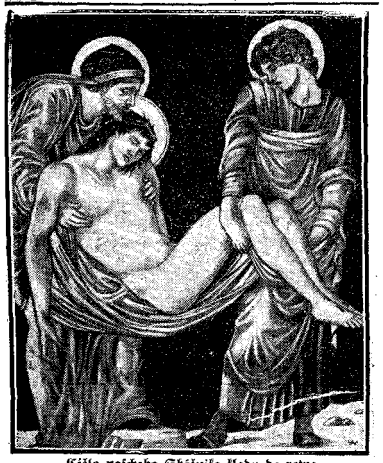

žebi rady pschehuste wožnjesch. Ssadźenki žu cźenke a khiprja a žo cźežko sepschimaja. Tohodła dyrbisch je wešty cźaž po sekhadźenju pschešadźecź, do kaschcźikow napjelnjenych ſ wožebje dobrej pjerschcźu pschešadźene, žo žylnischo rosrostu a lépje žo wuwiwaja. S kaschcźikow wušnadźaje je hnydom na rjadki. Pjenczk žadźenki dyrbi hischcźe pjerschcź wobdawacź. Pjerschcź dyrbi tehodła pschi pjenczku wostacź, so bychu žo lépje sepschimake a so njebychu žo w roscźenju pschetorhnyke. Pschešadźene žadźenki drje pschi spocźatku tak derje njerostu, kaž hnydom na rjadku, hdźež dyrbja wostacź, wuzhyte. Sa to pak žu krucźische a žo posdźischo lépje wuwija. Kórki a tomaty dyrbisch 3—4 rasy pschešadźowacź, so bychu žo do žylnych kercźkow rosrostke. S tóždym rasom žadź je hłubje, so bychu wjazy koruschkow méke.

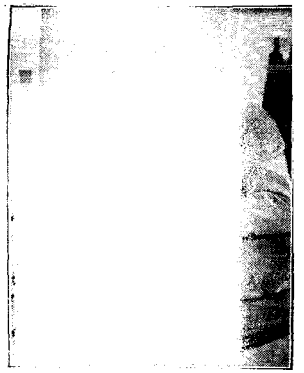
Rólnistwo.

Nicźenje njerodźe.

Njerodź naschim pěstowanym roštlinam na polu wulzy wadźi, dokelž jim žiwiny žwětko a włóžnotu bérje. Na naschich polach žo njerodź na wschelake waschnje pschisporja. Cźasto njerodź wjazy lět w pódze wotpocźuje a hacźle potom sesładźa, hdyž žo bóle na žwjerćschinu pódy dostanje. Druhdy jcheźernischcźo pschepodźe žaworamy. S tym jenož k pschisporjenju njerodźe howimy. Tajke žymjo njerodźe druhdy hischcźe sa 10 lět słhadźa. Tohodła žo druhdy dźiwamy, kał je žo njerodź na nasche pola wsała. Sewak nam cźasto wětřik naschе pola ſ njerodźu sanjeże. Druhdy je też woda ſ pschicźinu sanjerodźenja pola. S wjeschcźeho dźěła pak žmy žami wina, so mamy pokne pola njerodźe. A to wožebje, hdyž kurom wschelake njerodźine žymjo žypamy. Dwór potom hrabjemy a mjeczemy a tak njerodź jaže na hnój snožymy, kotryž potom ſ njerodźu na polo wosymy.

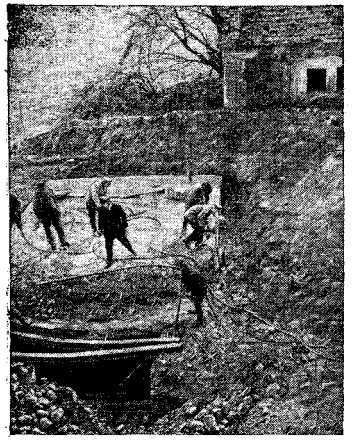
Cžełło naschejho Sbóžnika kładu do rowa.

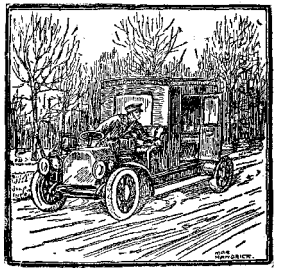
J. Balugdžicž, nětkuschi južnož.owjanšći wupósłanz w Barlinje, je tuto sastojnstwo znowa nastupił.

Dr. Marek we Winje wotruba žełbi lěwu nohu, so by sa to 400 000 dollarow abo nimale 1 700 000 hr. dostał.

Wobstwjerdżenja pola Küstrina rosbuchuja. Te běchu tam pschećiwo postajenjam Versaillejskeho měrowego wuczinjenja naiwarili. Nětko je nasche knježerstwo pschikasało, je sašo wotstronicz.

Hdże jenož je mój jutrowny pucjowazy wostał?

Wuprašanje wobrasa w tydżeńschim cžišle:
Wobroczeże wobras na prawy bok, dha wuhladaże w lěwem rózku delkach małeho huzazeho pastyrja.

Hódanczko.

Cžasnik je, kiž njeńdże nihdy,
Nima porsta, koleska,
S jasnym dnjom pak pokazuje,
Schto je cžas a hodzina.

Wuhódanje hódanczka w tydżeńschim cžišle: Na koporje.

Naš čas we wobrazach

Čo. 15 W Budyšinje, 16. haprleje 1927 3. lětnik

Jutry.

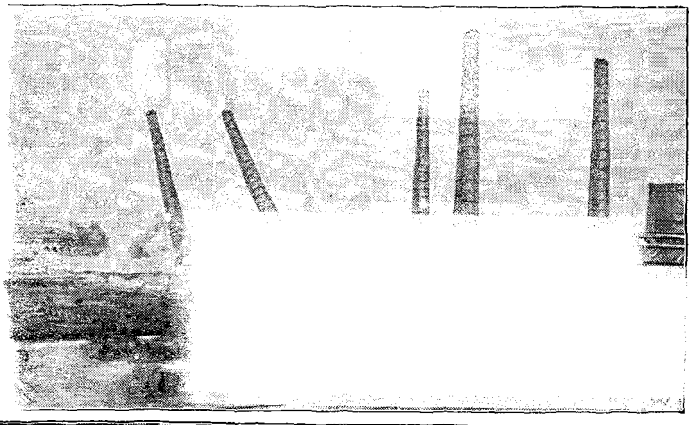
Halleluja! tak saspěwaju,
Kiž widža słónzo jutrowne
A žwojoh' Knjeza powitaju,
Kiž w žmjertnym jastwje leżesche;
A thorhoj jeho dobrjeja
We takschich serjach sejhrawa.

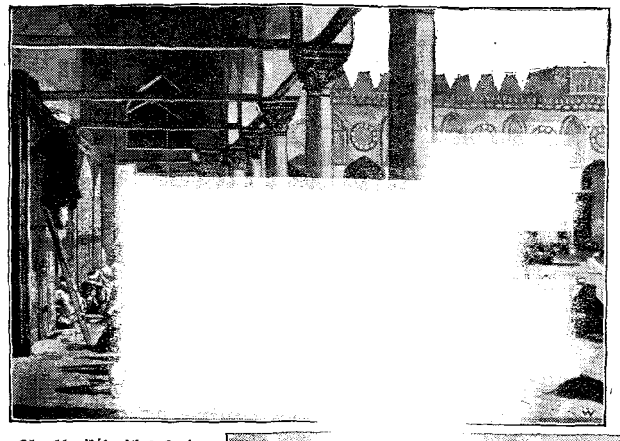
Schto tebi je, ty semja kruta,
Kiž stejisch hewak cžichowni,
Schto w twojich sakožkach žiwa hnuta
A sarźisch takle s hronami?
Twój tichepot s teho nastawa,
So Boži morwy wotrucża.

Džak, luboscz Khrystej pschewinjerjej
Njech žmjertni někto wopruja,
A halleluja dobrocžerjej
Njech wschitke cžełło saspěwa!
Won žiwoju moż nam pokaże,
Kak s rowa też naš powjedże.

Wotnoschenje plunarnje.

Na naschim wobrasu widźimy plunarnju (Gasanstalt) w Schwargendorje pola Barlina. Ta je so dźenża ja njetrěbna wupokasała. Dźenźnischi dźeń milina (elektrizitetа) plun pschezo bóle wotstronja. Jeje twarjenja niczemu druhemu wuzicz njemóżachu, tohodla niczo druhe wyshe njewosta, hacz ju podtorhacz. Jeje wyżoke wuhnje wotnaczyć by pschedrohe bylo.

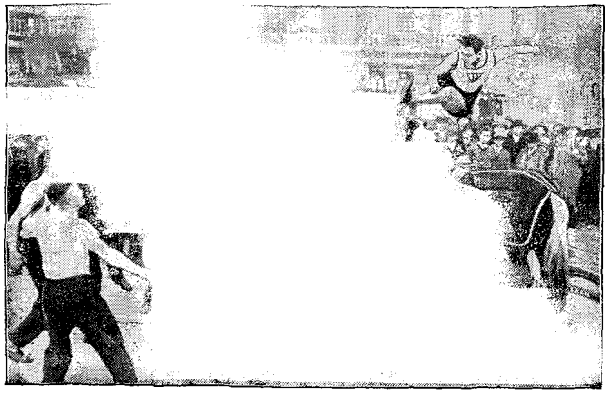

El Azhar tyżazlětna muhamedanska universita w Kairu.

Kairo je hlowne město Egyptowskeje. Pschi rěcy Nilu leži tam, hdźež so dźěli do wschelakich wotnohow tak we swojim rěcznischczu tworjo mjeńsche abo wjetsche kupy. Město je wobom s hlownym zydkom islama abo wucźby Muhameda. Tohodla ma město też wjele wuwołanych moschejow (to su swjatnizy muhamedanow). Jena s najstarschenischich je moscheja s mjenom El Azhar. Muhamedanski wjerch abo kalif Muiz sakoži ju w lěcze 970 po nascham sbožniku. Widźimy tu studentow sedźo na semi po waschnju rańschich krajow nosy na tschiż.

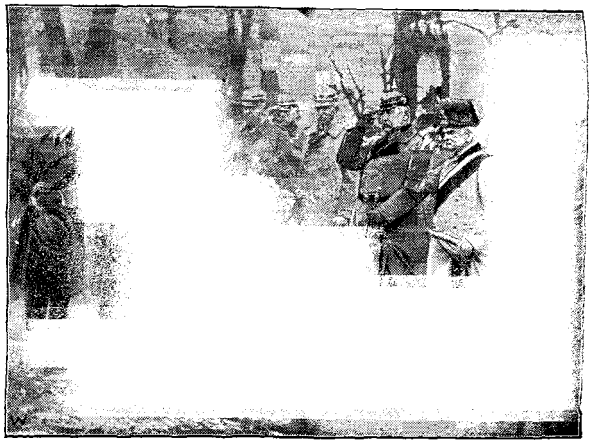
Khroblу stół psches konje.

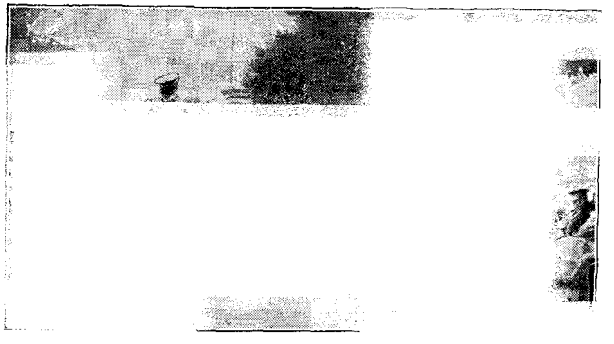
W Barlinje pokazowachu wobdano njewschědnu wustojnosć jeneho tak mjenowaneho lohkeho athletu. Athleta je sylnuch abo kaž prajimy Simson. Athletika abo sylnostny port so dźenża po wójnje też w nascham kraju pěstuje. Rozesnawamy dwě druzinje sylnuchow. Tak mjenowanych cežkich a lohkich athletow. Cežcy pokazuja swoju sylnosć a wustojnosć w bědzenju a pschimanju se swojim runjeczom na runej semi. Lohcy wusnamjenjuja so sazo s cžělnej hibicziwosczu a spěschnosczu swojich stawow. Na naschim wobrasu hižo spóznawamy, so woprawdźe dołhe a wutrajne swuczowanje k temu słuscha.

Pohrjeb generała Wrisberga.

Se swětoweje wójny bě a słownje mjenowany general Wrisberg je pjatk, 1. haprleje t. l. nahle wumrěł. S małym pschiwiskom bě pschischoł k pomnikej nětkuscheho statneho kanzlerja wjerscha Bismarcka w Barlinje. Tuton pomnik stejі njedaloko němskeje zemownje. We njej wotměrasche swoje pohrjebjenja. Po postajenjach němskeje wustawy njesmě so we wokolinje zejnowanje, kaž dołho zejm wurazuje, zanych zhromadźiznow pod hołym njebjom wotměrcź, ani so tam rěczeć. Strażowazy policajstojo mějachu sthadźowantu někotrych Bismarckowych cžesczowarjow za sakazanu zhromadźiznu, wobzebje dokelž so general Wrisberg hotowasche, rěczeć. Policajski sastojnik generała na tuto pestajenja zedźbliweho sczini. Ale tón na nje njedźiwasche. Policajski sastojnik położi jemu ruku na ramjo, so by jeho wotwjedł.

Wójna w Chinje.

Na wojownischczu w Chinje je so po sdaczu wulke pschemenjenje stało. Hacz dotal tak mjenowane pokońsche wójsko dobywcerjazy postupowasche. To zmenimy zhroble narodne mjenowacź, dokelž wojuje wo swobodu swojeho kraja. Jemu napschecio je nowe wójsko, tak mjenowane poknózne, postupiko. Jemu je so poradźiko, pokońsche wójsko we wschelakich bitwach sbicź. Na naschim wobrasu zmy s pschihladowarjom, jako poknózne wójsko w małem městaczku postanje.

Rostrělone wězy a města w stronach chinezskeho wojowanischcza.

Nasch pódla stejazy wobras wjedźe nas do stronow wulkeje Chinskeje. Tu wotpjetuja so te zame wobrazy hrosnoszow, zapuszczowanja a wutupjenja, kaž je naschi wojacy znaja se swětoweje wójny. Na naschim wobrasu zmy w jenom chinejskim městaczku. W hołach scherja zwuhlene a sczorjene rospadanki tżězow. Hałzy su faraczene s jich roswalunami a rospadankami. Mjes tutymi leża morwi wojowazy a pak sabiczi mérni wobydlerjo tuteho městaczka. Tak jewi so nam wójna se wschej swojej hrosnosczu. Mamy wschu pschicżinu, Boha prosyć, so by nas chzył psched kreiwopschelecżom w naschim kraju wobarnowacź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšteki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšteki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 90 **Budyšin — Wutoru, 19. haprileje 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Přemjenjenje Dawezowcho plana.

Wudawši němšketo stata w tutym lětče jeho dochody wo 1250 milijonow pšekrocžeja. Dokelž Němska njebudže swoje winowatosće po Dawesowym planje móz dopjelnicź, je žo mjes sarjadowarjom Dawesowcho plana, Gilbertom, Parkerom a jendželskim finanznym ministerstwom pšemjenjenje Dawesowcho plana wobsamkło. Němskemu pšemjenowaku a němšketo pósce žo wulke dawki napokoja, teź na tobak, zokor, sprit a piwo žo dawk powyšchi.

Katowiščich pšehlašchiwjerjow w Němskej sajeli.

Po powěšći s Katowiz žu pótšleho sastojnika we Königshütte Keßlera, kotryž bě poldra milijona złotych pšehlašchiwiwšchi cźekny, w Němskej sajeli. S dobom žu teź jeho w Bytomju bydlajcho bratra sajeli. Pšechodstejicźerja pótšleho hamta w Königshütte a nětkotrych sastojnikow žu teho runja sajeli.

Łodźskcho měšćanostu skóncowali.

Schtwórtk pšihipołdnju žu w Pólšcej měšćanostu dr. Marjana Cynarskeho stónzowali. Jeho žu pšched jeho wobydlenjom z nožom do brjucha kalnjenego morweho namakali. Stanjenje je śmjertne było; teho dla je na měsće wumrjeł. Sa morderjom nimaju žaneho fšeda. Policija měni, so je měšćańanostu paduch morił, kotrehož je wón w žywjim wobydlenju pšichi kradnjenju pšehlapił. Dr. Cynarski bě wot léta 1922 s měšćańanostu a narodno-demokratiskej stronje pšichiłuscheše.

Němskich spionow w Pólšcej sajeli.

W swišu se spionažu sa Němsku žu wjacy ludźi sajeli. Warschawske nowiny powědźa, so je Němska w Pomorju nětkotre milijony hriwnow nałožiła, so by daloko rozšěrjenu spionažu wudźerżała. Kaž je snate, žu we kwišku s tym hižo dweju pólšceju offizěrow w Torunju k śmjerći sahudźili. W nowišchim cźasu žu 30 wozbow sajeli.

Wobtkadny strajk w Pólšcej?

Schtwórtk je žo we Warschawje shromadźisna sastojnikow a pšichiłanjezow pósty a telegrafa wotměła, w kotrejž je žo wobsamkło, strajk pšichipowědźicź, jeli so by knježeństwo mjdowe žadanja póstarjow snowa wotpokazało.

Podawki w Litwje.

Na połdnjuju krocžel Jendželskeje a Franzowskeje pola litewskeho knježeństwa wo nawjazanju normalnych počzahow mjes Pólšcej a Litwu je litewske knježeństwo wotmolwiło. Wono praji, so nochce žanych wobcźežnoscźow łódźmitwu na rězy Němcznju cźiniccź, tola dyrbi wono na swojich **žadanjach na Wilensti kraj wobstacź.** Teho dla njemože žanych rěcźi wo tym bycź, so bychu nětkole želenike a konsularske srěcźenje mjes Pólšcej a Litwu wobsamknje. Litewske knježeństwo je swólniwe, rěku Němcznju pólšcemu łódźnistwu s wětšimi wumjenjenjemi pschewostajicź. Litewske knježeństwo žebi mjenujzy prawo wumjenjenja, twory s Wilenskeho kraja zebracź a muzstwa pólšich parnych łódźow, kotrež s Wilenskeho kraja pschijědu, sajecź. Pschi tajchich wobstejnoscźach njemože wěso wo pólsko-litewskim dorosumjenju zaneje rěcź bycź. —

Šwajcarsko-ruske zjednanje.

Pšched nětkotrymi létami bě jedyn cźeknjenz s Ruskeje, kotrehož pschiwusnych běchu bolschewikojo pschi rewoluziji stónzowali, ruskeho pópłanza Worowskeho w Lausannu morił. Schwajcarski pschiłažny žud njebě nadpadnika k śmjerći sasudźił. S tym žo Ruska stschibnjenja cźujesche. Wot teho cźasa žanych sastupjerjow wjazy do Schwajcarskeje njeslcźelesche a žo pschi žanych internazionalnych sjědach njewobdźělesche. Po nastorku Swjatka Ludow je nětko Schwajcarska k ruskemu knježeństwu wobdźělita, so stónzowanje jeho pópłanza wobjarnje a so je swólniwa, Worowskeho sawostajenym wotschkodźe. Wo je swólniwa, Worowskeho sawostajenym wotschkodźe so je swólniwa, Worowskeho sawostajenym wotschkodźe so je swólniwa, Worowskeho sawostajenym wotschkodźe so

wobdźělenje knježerstwa so wopraschecź, kajke dalsche kroczele tychu so měke cźinicź, so by so dosćcźinjenje dostało.

Chinesojo nimaju narodneho sacźucźa.

Přejedawschi generalny sekretar chinskeho zjonitwowcho sarjadnistwa, sir Francis Aglen, kotrehož je Pekingske knježerstwo sa jeho sastojnstwa wotsładźiło, je so do Londona domoj puczało so schtwórtk do Marjeilla pschiwjesł. Na praschenje, kajke je położenje w Chinje, sir Francis Aglen wotmolwi: Położenje je khutne a hischcze dołho khutne wostanje, hdyž jemu trěbnu kedźbliwosć njepschiwobroczja. Tola dyrbi so wopomnicź, schtož europiski smykł mjenuju: **Chinesojo nimaju narodneho sacźucźa. Wschón kraj je generalam wudaty,** kotryž wójnu jako **swoju industriju wobkhladuju.** Dobycze jim wukupny pjenjes a nadobytk wunoscha. Chinesojo sami njemóža pschecźiwo generalam knježerstwo sastawacź. Mjenju, so móže měr sa Chinu jenož psches Europu pschinjeć. S tym chzu rjec, so móže jenož spramny swjask mjes wobdźělenymi mozami a jenož krute stejischcźo, kotreż je dla wohrożenja materialnych a moralnych sajimow wopramnjene, Chinesam hospodarsku samożitosć saso wrócźicź Chinesojo tychu to s wjeselokscźu powitali, dokelž su so nabyli, wójnske dawki płacźicź, kotreż jenož někotrym wužitk.

Ruskow s Mandźurskeje wupokasali.

S Mukdena so powě, so je chinesku wyschnosć tamnjscheho ruskeho namětneho konsula Ssokolnikowa wupokasała. Wón je hižo do Władiwostoka wotpucźował. Mukdenska politika policija je konsulatske twarjenje přepytała.

Rola Japanskeje w Chinje.

Dopisowaŕ Varizkeho „Matina“ s Tsingtawa wo róli Japanskeje pschi podawkach w Chinje sledowaze pische: Japanska spnta s bronjemi temu sadźowacź, so by k rusko-chinesemu shromadnemu dźěłu dóschło, dokelž by Japanska potom wulkej pschemozy 550 miliionow ludźi napschecźo stała. Wona je jenicźki asiski stat, kiž samóže wójnu po nowocźasnym waschnju wjesć. Hacź runje so wjele Japanzow do Mandźurskeje pschecźahuje, a so wona kraj japanskich sajimow cźini, je wona tola hischcze chinska kolonija. W tymle kraju, kotryž wjele wótrodneho bohatstwa wopschija, su Japanzy se swojej dźěłanskej mozu pod wjedźenjom swojich inżenérow wulku industriju rozwili. Sa Japanstku je njemóžno, so swojich sajimow w Mandźurskej sdacź, a teho dla je so Japanska rosrudźiła, ruskemu nawalej se swojim wójskom wobaraca.

Amerikanske wójnske łódże so psched Hankawom shromadźuja.

Roskasował amerikanskeho wójnskeho łódźstwa we chinestich wodach, admiral Williams, je do Washingtona wojsewik, so ma dla shórschenja wobstejnoscow we Hankawje sa nusne, so bychu so amerikanske wójnske łódże psched Hankawom shromadźile. Jedyn tschižak a dwaj saniczakaj su hižo k Hankawej wotjeke.

Jutrowna skhadźowanka serbskeje studowacceje młodźiny na Horach.

„Na Horach“ wotměje nascha studowaza młodźina lětsa swoju naletnu skhadźowanku, tak pschipowědowachu nam nasche „Serbske Nowiny“. Pomyślisch sebi na serbsku wjeź nehdźe w Budyschzich abo Kamjenzu horatej krajinje. Nihdy niebe wjeź pytak w naschich nizinach a delanach. Tola leži wohrjedź cźemneje, stajnje seleneje hole tam delka sady Wojerez w samej runinje dreje. Może bycź, so pososchuje so trochu s bahnojteje a dosć wlóżneje krajiny. Powyschena nésmosć je sa nizana a delana hižo hora. Wjeź na horach po swojim swonkownym napohladze cźi hižo praji, so je staroserbske sydlischcźo. Serbja wobschérna nawjeź. Koło wokoło njeje steji statok sa statokom. Tu bydla naschi holanscy Sserbjo. S wulkej prózniwosću wobdźěkaja swoje pěskozne hona. Na jich strowych, sahadźitych a krutych postawach spósnawasch, so su stowcent cźežkeho dźěła. A Sserbjo su domcź wot domu. Tu nescha hischcze serbsku drastu serbske zony, a nuzojo swojoraznu cźaspku Wojerowskich stron. Dźěcźi na wšy serbski hraja kaž wschudze po Sserbach nasche dźěcźi w serbskich wšach.

Do tuteje wšy bě pscheproschyła nascha studowaza młodźina wschěch Sserbow wokolnych a dołokich. S daloka mako bě jich pschischło, najmjenje s naschego Budyschzina. Ale praweho skhadźowankarja njewotdźerźuje też daloki pucź.

Jako starschi, knjes Měrcźin Nowak, połnoměrcźin skhadźowanku woteswri, możesche witacź rjanu licźbu studowazych a studowaze wjesche pschez 20 abo wjazy a hosći telko, so bě runina jstwa mohł rjeź pschepjelnjena. Duch wjesche cźiły a cźerstwy psches shromadźenu a shromadźenych, wodych naletni, studowazy nowe nadźije, wotbliski jutrownego ranja. Starschi sami we swojim pschednoschku sahnuli se swuczenej ruku mokelskej, **swojoraznje do** serbskeho łuda a źiwjenja. S cźarkami sahnuli, kaj snajemy a wažimy jeho ruku ryhowatsche nascheho luda, nasche brachi a hrěchi. Lěkarstwo drje hórke, ale lěkarstwo **mozy** hojazeje. Lěkarstwa njepotrjebaja strowi ale khorowacźi, khiprjazi. Khorzi smy we wschelakim, khipriny, — tola rěźi w naschim luda hischcze strowego jadra dosć, so sadwělowacź njetrjebamy.

Jutře srjedu

je dawnowočakowany dźeń serbskeho luda. Jutře srjedu zeńdu so wšitcy Serbja w Budyšinje k rjanemu serbskemu koncertej, kiž so wječor 1/2 8 hodź. w „Krónji“ wotměwa. Porjad koncertowych poskićenjow je jara bohaty a wubjerny a stoji pod hesłom „Ćej, witaj naležo!“ Nimo sylneho serbskeho khóra wustupja slawni solistojo ze swojim spěwnym a hudźbnym wumělstwom a zwjesela wutroby wšěch přitomnych. Tak njewostań nichtó doma a wostań hesło kóždeho z nas: Jutře srjedu wječor wšitcy na

serbski koncert!

Wschudźom na wschěch stronach naschego shromadneho prózowanja kochorki noweho žiwjenja, shadźenje noweje hibitosće. Natał swojoju rolu wobdźěkaja, spósnawa shadźenje tam hdźež twoko měšćanca widźi hischcze wschitko schěre. Kaž pohonjenje s tamneho žiwota cźitalske jedyn studowazy rěcź njedawno semrěteho wótcźinza Jakarja Libscha. Sswoje słowa wěnowasche we wulkej dobje serbskim studentam. Pohonjowasche jich sexbohowacź najcźišcźische ideale. Sexbohowacź nadobne pschikkady naschich wulkich budźerjow. Se procha sentskeje niskosće, tak rěcźeschе słote słowa k studentam, posbéhnyc na žo serbski studowazy a podźischi inteligent k hwězdnym wyschinam a w duchu tutych idealow žiwjicź k swojemu ludej. Te a tamne słowa hischcze padachu. Hižo, žo sumérkasche, jako se žiwym: „Hdźe statok stój“ shromadźeni popoldnišche potřebenje stónźischu.

Na 1/28 hodź. bě wjeczorny sabawny dźeł postajeny. Tak sahje nasche holanske hosposty dawno hischcze hotowe njejsu. Tak dołho hacź Boże błonźko na njebju steji a druhdy hischcze wjele podźischo, su w kuninm dźěle na poli a we holi, so bychu khudźischej semi s njewurjerliwej prózu wudrěli seźiwjenje sebi a swojej swójbje, lubeho statku njesabywschi. Zyły hospodarski porjad mějí jich k wobstaranjam w domje a hródźi samo do póldneje nozy. W dźewjatej hodźinje bě liczba pschikkadźenych pschezo wjetscha a wjetscha. Po 9. hodźinje mósesche hlowny starschi s wjeselom witacź kopatu poknu žurlu holanskich Sserbow a Sserbowkow. Skak sabnjachu žo jich njeswocza, jako saschmuli: „Hischcze Sserbstwo njeshubjene“. Studowazy Wojerez pschednjeze wusnaće serbskeho studentstwa. S jich rjadow wuidu cźi, kiž budu s wodźerjemi wopuschczeneho serbskeho luda. S jich rjadow njepóńdże žadyn wjazy pucź wotrodźenzow. Žadyn s nich nochze stamacź date błubjenja.

„Lětulinka“, rjana bajka, pokna pisanege fantasije a pusorneho žiwjenja, dźesche někto psches jewischczo. Widźecź bě, so běchu so naschi studencza se srojumjenym saziwiti do swojich wustupow. Jim pschidružowachu so nam dawno s khwalbu snate serbske dźiwadźelnizy knježny Lipka Ssmolerjez, Ssymankez a Nawkez. Se swojim žiwym wustupowanjom hutachu kedźbliwosć mnohych a starych pschipohladowarjow a pschikładowarjow. Cźi se sahorithym pschiklekkom prózu mnohych horlinzow bohace mjiowachu. „Lětulinzy“ pschisamknychchu so žortnaj wustupej. Měrcźina Nowaka wustup bě wobras, wsaty s naschego strichego wožnuda. Wócźko molerja wschak rosumi žiwje sapschimnnyc podaok a jón jasnje wukrysłicź. Psched njebjesskimi wrotami stoja widźi, kak wrjeźnu do wěcznoje cźmile toho, kotryž dyrbjeł być ludej se sprawnym wótcźinzom. Wě město toho je sa Judaschowu mšu narěcźał holanskeho bura, pschedacź zusemu wuhlowemu baronej swój statok a dom. Do žaneho biesbuta wěcznoho skazenja schmórnu też toho, kotremuż běchu dowérjene serbske dźeczatka, so by je wocźahnył w duchu rěcźa a nałożkow pobožnych serbskich maczerjow a je tak pschihotował sa njebjesske kralestwo. W město toho je sa statnu rentu wobsim njebožatkam dréł je schije rěcź drohu maczérnu a prał je skhudom njeśmilnje, hdyž khudźinki žebi swójcźu na wšy trjebacź synki rěcze maczérneje. Do njebjesskeje kražnosce widźi saschupicź holanskeho bura, jenje njeje pschedał swoju serbsku duschu a s njej swoju, po wótcach namrětu pobožnosć. „Nasche Sserbstwo s procha stawa“ stónźi tónle sabawny dźeł. Pschi fulojtym blidze pschichu jónze a wnstojnje serbjzy hudźbnizy s Kinajchta mjes pschestawkami nékotru rejku, wabjo slóschtne nózki k wjesołej skakanzy. Mjes druhim, — ledma naschim wuschom wérjachmy, — wutrobity pohod (marsch) naschich Ssokolow: „S mozu lawa Ssokolja“. Tónle pohod wuwabi howrjazy pschikleść. Haj nad serbskej holu salétuje hižo dawno ptak młodeho, womłodźeneho Sserbowstwa. Dopisowaŕ je hižo wjele skhadźowankow wopytał. Njehodźi drje žo pschirunacź s naschimi elitnymi skhadźowankami w Budyschzich a Kamjenzich wokolinach. Ledma hdy pak je so selkaf s tak nutrnym, wutrobnym wolschchowjazym duchom, tu nałetnej skhadźowanzy wezera na Horach. Dale dele do serbskeje hole, lubi studowazy. Kaž macź najbole wišzy na swojim khiprym dźeczatku je s njewurjerliwej luboscju pjelchuju, tak naschi holanzy Sserbju wišaja na khudźinskej jemi swojej, a **su postawy** s worzsla a **mjes nimi** někotra **schlachotna** powaha. Dźicźe, jesnaicźe žo s nimi!

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 19. haprleje.

† 1766 Bohuwěr L. Wićaz-Lehmann, farař w Starej Darbuje, wudawaŕ katechisma.

1706 założi so serbski seminar w Prazy.

Boża wšudźomnosć.

Bóh wot nas njeje daloko
Wón je nam blizko wšudźe;
K nam je jeho wóčko khila so,
Smy tudy abo druhdźe;
Wón je naš žiwjel, w kotremž smy,
W nim žiwimy, so hibamy
Kaž ryba w čenkej wodźe.

Wšo horjo, kotreż čiści nas,
Je tebi, Knježe, znate;
Ty widźiš zbožownosće čas,
Też wóčko sylzowate.
O zbóžny tróšt, zo při nas sy
A my we twojej ruey smy,
Też hdyž so njebjo mróči.

Khorla Fiedleŕ.

Na jutrownicźcy wuprošeny nawoženja.

Powědancźko s połskeho žiwjenja.

(Skónczenje.)

Te běsche radostna powěsć, zyle wěsće. Spralwny, nadobny muž dyrbjesche so s wbohej holcźu woženicź, ale kaj starschi tu ... starjej bě cźežko wokoło wutroby, so dyrbjesche jeju jenicźku bjezwjeźiźa, kiž jimaj dom se słónczným bliskecźom rosmarjesche, wotjal cźahnyc... Do cźežkich myšli sanóreny tu wón žedźesche. A schibak Franz wuzi tule składnosć, so by so s procha měł, do kuchnje. Jeho schibak tam mak trubacź hicź mjenje wabjesche dyžli cźicha nadźija. So bě wón domoj pschischoł, to drje bě so też hižo po zyłej wšy rosnjesło. Hdy by Czadowskej Tola (Antoninu) takle „pschipyadnje“ na krótki wopyt po pschecźelnem žuboscźiwje žem doskoczała ...“

Wón niebě podarmo so nadźał; wona stojesche w kuchni. Zónźkej běschtej jej hižo wschitko wupowědałej; wona potajkim wědźesche, w kajkej dostojnosći dotalny bratsik Studio, s kotrymž běsche někotruzkuli wjeźoku binowiznu dowubědźiła, psched njej stojesche. Tola to njebě dostojnosć, kotraž dowěrliwosć sacźeri. Nawopak... Zyłu chwilu běsche žebi rosmyhlowała, kak by mohła nowopjecźenemu doktorej najrjeńsche žbožopschecze wuprajicź. A něłko, hdyž wón tu psched njej stojesche, haczahu jo jej słowa we schji. Tola najrjeńsche žbožo pschi zyłej wězy bě, so Franz swojej ruzy jej schércko napschecžo wupschestrě; schto mohła pschi tom lepschcho cźinicź, hacź bo njeju salecźecź? Měłko Franz samo swojej hubje k njej stuli a mnjesche, so je hubka pschi tajkej zyle wurjadnej naležnosći pschemało myta sa njeho ...

Dźiwna wěz tola, so cźi druzy bozyła pschežkapjeni njeběchu, so mohło so tajkele něschto stacź ... Halle nawjecźor pschewodźesche Franz swoju wutrobnje lubowanu njewjestu domoj. Hewak bě to sam cźinicź směł, dźensa dyrbjesche tej hotra hubu hicź. Halle nahajtra měješe Franz k Tolinymaj starschimaj pschiricź a hwjatocźnje we swju dowolnosć prosyeź. We swojej dźakolwesć mnyślicźej domomi so duzy po pucźu na swojeho pschecźela, kiž hischcze na tak wěsthymaj nózkomaj njesłojesche. Wón dźeń dyrbjesche za njeho wuskutkecź, kak kujerda abo njejcka páda je, po kotrejž měješe tón jako nawoženc stupotacź ... Tola kak měł jebi to najlépje sawjesecź? Aha, hižo to ma.

„Ty, Hiljiczka, Kocźik so tej tele dny žlubi. Tonu je mjenujzy fara w Bukowni wěsta.“

Kruczje Franz pschi tom na sotru pohlada. Zyle bjes dwěla, ta powěsć skutkowasche na nju, pschetoż barba we wobliczu to pscheradźi. Tuž i cźerstwa dale. „Mój bedźachmoj wczera wjecźor hromadze we „Winowej kicźi“ a pschistorczichmoj sebi se schkleńcźeh cźerwjenego na swój pschihod. Tu so mi wón wusna. Kak to hnjedźo rěka, hdyž jeho wuswolena bydli, žym ja sabyt ...“

Saso pschekliwasche so barba we wobliczu jeho žotkicźki. Schibak wědźesche nětko wschitko. Ale njebě se swojej njejwěstu licził. Ta běsche tu hnm hnydom sbódała. Pschi jahodnych durczkach kasajsche jemu, so by tam chwilu wocźakanyk, a Hilju wsa nětchto krocźeli dale do předża. „Njewěr tomu schibakej. Tón drje je prawdu rěcźał, ale jenoż na poł. Wschako ja wěm, hdyž Kocźik na zeńitwu pójdże. K tebi! Haj saiwérno, k tebi, ale njejscheradź, schtoż žym cźi prajita.“

Mjeleczizy dźeschtaj bratr a sotra swój pucź wrócźo. Hiliza mjeješe cźorne myšle, kak so wjerzicź, a pośdze wjecźor, hdyž běchu tykanz i pjezy wuczahali, schmórnuły so zkradźu do cźemneje jahodny won, tažasche jo s rukomaj po kerźzkach, kožmaczka a wotrěsny hałoźi, na kotrychž wuczu prawje wótre kałaczki. Hewak bě wona stajnje po starem waschnju swojich ludźi jutrownicźku s kahodnymi brěžowymi halužkami se spara budźita a jich wjeselje wokała: „Jutrownicźka, schmaczna jutrownicźka!“ — schwip, schwap, schwup! Tón krócź pak dyrbitej bratrowej nosy do krwe cźucź, kajka schwupa do njeju cźepa — to budźe jeje wjecźa ...

Kaž běschtaj jo srěcźałoj, bě Kocźik w nozy pschijeł. Potom, hdyž bě Franz jemu dosć dołho dorěcźał, a jeho sekrojił, lehnyj so do hosćinskeho łoża, kiž we Franzowej komoezy leżesche. Tón „schibak“ pak njemóżesche se žanehu łboża wuzujnyeź. Do běłeho dnja wón stany a sajědże do swojeje drasty. Wotschedschi pschinidże jemu sa njedobra mysliczka. Wobhladnuwsze pózła wón swoje łožo a wupschestrě pokrywo na nje. Schtwórcź hodźiny podźischo sastupi swaha, zyle mjeleżo Hiljiczka do cźemneje komorki. Na swokomik je wona spłóschi ... Potom so scźicha sajmja ... So by ju samyłkł, bě tónle schelma, Franz, so do druhego łoża lehnył ... Kruczje sa poßleschczo hrabnywschi, wotwodźe je na poł, s tjonni, schtyrjoni morskami schwipny s kakatej hakfu s wotmachom na nosy ... S bolostnym saschikom wuskoczi mutska leżazy se spara ... Tu sakhichnuły też hižo Hiliza zyle wutśije ... To dóże běsche tola Kocźik, knjes farař, kiż bě k njej na zeńitwu pschijeł ... jemu bě wona „schmaczną jutrownicźku“ namérita ...

Dawno běsche Kocźik žebi hižo ruku Hileziznu wot jeju starschezu wuprožuł, jenoż jeho njewjesta tu nihdże njebě ... Ta njenujzy bedźesche pschi kurach w kurjenju a pak so smědwasche a pak płakasche, mjes tym so žiwojim lubuschkam jornjatka hypotasche. A hdyż ju Franz skónczinje w jeje thowanizy nadeńdże, to jo wona se wschej mozu stajesche a nihdy na nihdy nochzesche s nim žobu hicź. Tuž žo sta, so dyrbjesche knjes farař žebi do kurjenza po žiwoju njewěstu hicź.

— **Wo wjedrje.** Kritiske dny, wotjasenje na jutry, tak so tři dny prjedy wuskhadźake. Se wschěch stron pschikhadźeja powěsće wo slinkatych deschćach, wichorach a njewjedrach. Nad Lipskom sakhadźesche Čzichi pjatk dopołdnja zylne njewjedrо a wjazy rajow do wuhnjow, twarjenjow a schtomow dyrі. Něki wjeczorjeze a srjedźjeze Němšeje su z bjrohow wustupike. Na połach je taka mokrota, so ratarjo na nje njemóža, nałtsne pólne dźělo je wjasło. Kak so wjedro dale wutwori, njeschodźi so z wěstosću prajeć. Nad Schpanitzkej a Biskapskim salkowom dźe wyschina leži, hdźaja psches połoschtu Franzowsku a Alpy hacz do Němšeje. Schkleiza je też wopraudźe wyschka na rjane stupiła. Ale z Atlantiskeho oczana pschezo sahso nowe nižiny, nasche wjedro wohrožaze, pschichadźeja. Jutse žrjeb su wulki dźeń Maczičzny a žerbski spěwanski žwjedźenń. Tuž njewostanu doma. Hlaj, wschón žerbski lud so na njón hotuje. Hdyž tute vjadki cjitasch, šu naschi Delnjo-lužiscy Serbjo k nam po puczu. Sstónzo schadźa 4,55 hodź. a chowa so 7,04 hodź. Mježacki schadźa wjeczor 10,39 hodź. a chowa so rano 6,39 hodź. S teho špótnajsich, so je mězacki pschilubił, kózdeho schadźowankarja z latarničku darmo domoj pschewodźecz. Tónle wudawk masch salutowany, tuž tuh žebi prenje měrno za žebje a za swoju žonu, niz schpatnische. Hdyž masch njewjesu, cjini kaž dźesch.

— **Kózdy Serb, kiž lubuje swój lud, swój kraj, kiž chcesch a hajі Serbow kulturne lubła, kiž lubuje cjisty žerbsku sadwu, tón poda so jutse k riedbu na koncert „Swjatka žerb. spěwn. towaschtwow". „Pój, witaj nałczo! to je heslo žwjedźenja. Tuž pójcze w njejmjerniych žyłach a witajcze je dźakneje wutrobу. Sapoczatk žwjedźenja wjeczor z dypkom ½8 hodź.**

— **Na Jutrownem koncerce** budźemy cyle nowy komponowany dwojospěw B. Krawca słyšeć. Réka: Idylla. Pěsen je wot Jakuba Čišinskeho, w knižcy „Přiroda a wutroba" wot-

čišcana str. 24. **Slubjenaj blizko pred kwasom soj swoje zbožo wuznajetaj a sej, stejo pred priohodnym domčkom, slubitaj swěrnu lubosć na čas žiwjenja, jako byštaj pospochi swjeciłoj swój kwas. Hudźba znapodobni rozdźělnu čuciwosć wobeju: wón spěwa wóhniwje w jasnym dur, wona cuniso, měrniso — kaž wěstej tužniwosću w moll; wón saha ze swojim hłosom do melodiskich wyšin, wona wostanje pokornje w přimérjenej srjedźizinje, jenož tam a sem so trochu pozběhuje. Skónčnje so wokaz zjednóčitaj we dwojospěwje, pak wyskaju so wotmětnje w imitatoriskim waśnju, pak hromadźe juskaju w radostnych zynkach, so na wjerch čuciwosće a wuraznosće zběhaju. Klawérny přewod sledźuje textowym myslm a wobrazuje na swoje waśnje z žiwymi barbami wobsah krasneje pěsnje.**

Idylla.

Wón:

Hlej, krasny naj' statok, jandźelko móji!
Dźeń kóždy će módre witaja hory,
Spěw z haja ći noša ptačatow khóry,
Kwětk do duše pleći słódke ći twory,
O juskaj k małej wutrobje pój.

Wona:

Haj městačko krasne, holbiko móji!
Tu hnězdaško zboża tebi chcu twarić,
Wón róże najrjeńšej dychajo darić.
A zboża kwětk namaj njebudże starić,
Dóńž w lubości statok změjemoj swój!

Wón:

Błyšć zbóžnosće w wóčku, jandźelko, měj!
Tu njebjeski postrow hwězdy ći noša,
Ći zeńery ličko čerwjene kosa.

Won šołobikowe klosy če prosa.
Kaž lilija přeco rjana mi kčéj!

Wona:

Być w zahrodze zdam so paradiziskeji
Kaž pěstoni niebjo swětłusku hwězku,
Chcu kolebać lubosć w pokojnym bučzku,
Dać nocheyla za hród nizku naj khěžku!
Mje z ččłom a z dušu, holbiko, měj!

Wobaj:

O zbóžny naj' domčk! O zbóžny naj' čas!
Rót ke rtej so w swěrnej lubości kłoni,
Hłós juskaty w duši spěwa a zwoni,
Do wóčka so radosć z wutroby roni.
Tak pospochi swjeciłoj chcemoj swój kwas!

— **Dodawk k rosprawje wo wucženišej zhromadźizny.** Knjes Schmank wošlewi, so ma Maczica hišče wjazy knihi k rozdźělenju na žerbske dźeći na zhadze. Sa dźělo wupraji pschedźyda jemu pschijatkuchny dźak. Budyschčki schuslí hanit ninа pschecžiwo tomu nicio, so je žerbske knihe jako schuslše premije podawaja. Sšmolerjej knihiczišcženja ma so prošyć, so bychu je w Sserb. Nowinach znajmjeńšcha te wězy, kotrež so na dźesći hodźo, we analogiskim. Lessanskemu pranowjeju wjelikanc.

— **Jutrownu žwjedźenj je sazo nimo!** Pschichłuscha hižom saždźenosći. Pschichoty na žwjedźen wschak šu błye wulke, kaž je to pola wschitkich žwjedźenjow. Nasche hospody móža nam wo tym najlepje powědać. Ale žwjedźeń samóń je bórzy minje. Wjedro k jutram wschak błyscha hišcheze zyle rjane, ale tola trochu žymne. To drje je też někotrehožkuli wot jutrownego wuběta wothčerjało. Wobchad na dróhach, żelezinjach atd. pak błyscha pschezo hišcheze dobry. Jutrownu sajaz pak je khłódneho wjedra dla strózit njeje, ale je pilnje jeńka njeje a je sa pólne dźěło we sahrodkach pod kléczkami a sa płotom khował.

— **Sapokasanje knjesa farara Paula pschi Pětrowskej zyrkwi w Budyschinje** wotmě so wjeżera, druhi dźeń jutrow, dop. ½12 hodź. w žwjedźenskim kemschenju. Sapokasanje wukonja knjes tajny zyrkwinski rada Rosenkranz. Sšwoju rěcz załoži na biblisce žłowa: „Njebudu wumrěcz, ale budu žiwy a budu Knjesowe skutki pschipowědacz!" Wobšérnu Božu žiłu w mězacke knjes duchowny primarius Fröhlich, kiž też žiwjenjobdy noweho knjesa farara na dě wot léta 1917 z fararjom w Nerchhajnje pola Lipsta. To je małe mětačko z 3000 wobydlerjemi, kiž su z hłownego dźěła industrijini dźěłacerjo. Knjes zyrkwinski hamtski rada Thomas pschepoda jemu w mjenje zyrkwineje wyschnosće powołanske wopišmo. Na to djerjeńske knjes farar Paul žwoje naštupne předowanje, kiž załoži na jutrownu epistolu 1. Kor. 15, 14 sćh. Wón dźakowaschе so za wschо pschecžełne powitanje a dowěrjenje, kotrež je jemu hišo se strony wobadneho sastupjerstwa dostało. W žwojim předowanju pokasa, kak wěrna je jutrowna powješć wo Khrystusowym horjestacju a kak bu wón tón prěni, mjes tymi, kiž su wumrěli. Wón je stanył a je žiwy w žwojich wucženikach a dopokasuje, so je po žmjerći hišcheze dalsche žiwjenje. Horjestanjeny je sakład nascheje wěry. Zyrkwinski chór porjeńskej žwjedźenske kemschenje je spěwom „Wón budź nam hnadny a žohnuj nas." Tak ma Budyschčka Pětrowska wohada rjad žwojich duchownych sazo wupjelnjeny.

— **Kulenje jeji na Hrodźišchu pola Budyschina.** Sa-rodawny nałoż kulenja jejiutrowniczku na Budyschčim Hrodźišchczu, namała, hdyž bowe . jnlkich lětach wuspołnjał njeńź, nětko złožbymnětkom wjazy pschiwiłka a pschecželow. Hdyž bšcze błoho jutrow pospochi deschczowało, dha so njebjo jutrownicžkrhmnik a da błónczka swoje mile pruhi na wjeseze dźeći a pschihladowarjow, kiž po wjele tyšazach ličzachu, šmjerčzich. Cjłom dopołdnja wokoło 10 hodź. so kulenje sapocza a trajeche hacz do połdnjeho wjeczora. Ludźo horjekach na horje błohu darmiwi a mězachu swoje wjeseze, kak so dźěcki delekach sa „jejemi" pisches hłowu mjetachu. Jejow bě wšo najmjenje, wobsebje mjetachu dele słódke jabłučzka (Apfelsinen), porjanzy a zołrowe jeja. Někotrezkuli dźěći su žebi na sto a wjazy słódkich jabłuczkow rasšěrale. Kulenje jeji bšcze też wjele zuných do Budyschina nawobio.

— **Njesbožo** sta so sandźenu wutoru w tudomnej Leunerej **fabrizy kožownych twarow.** Wuczobnik, kiž kožu stanzowasche, j pokasowarjom praweje ruki do stanzy pschińdże, kotraž jemu prěni stawcžk porita wotmjezce. Sranjeneho se sanitetnym autom knjesej drez. Hopfnerej dowjesechu, kiž dyrbjesche jemu zyły stawcžk wotcewsacz. Na to dowjesechu jeho z autom do jeho bydlenja.

— **Njesbože j jejonym kolom** da so jutrownu sobotu rano wokoło 7 hodź. psched sajźdom do „Wettinskeho dwora". Tam dźiwsche kolojźdny burkli sajschak pschesejahnyca, kiž pak so nadobo do sajźda sawiny a se sajźda pschijdże muž z rólowanym wotom. Kolesaž so ruzke konjej wuwiny a se žwojim kolom padze, sewak by so mohł pschejcz abo by jeho kóń kopnył. Na žwoje pak so kóń sapo na prawo winy. Kolesaž bě so jenoj na rukomaj łožko wobodrał a mózesche bórzy sajso dale jěcz.

— **Njesbože.** Sšobotu popołdnju sajźdze na Swonkownej Lawšicz hajby kokojźdny rěsnikarnu sajschadej, kiž so na Hojchij hajzu sawiny, do buka. Kolesaž hišcheze we prawym czasu j kola słoczi a tak kjes cjelnje schłody wotenđze. Na jeho kolesko pak kóń stupi a jo wobsjachkodi.

— **Njesboża pschi kulenju jeji.** Pschi kulenju jeji prěni dźeń jutrow buchu snjesbożenja schtyrjoch dźěcži znate. Dwě dźěcži sej běhi hłowu kwaewu sbiki, dwaj hólzaj sraj pak so na wobmaj łóżcho raniłoj. Wo wotpohladnym mjetanju kamjenjow so pola snjesbożenjow njejedna. Njesboża su so wjele bóle j kamjenjemi stale, kiž su so wotwalile. Wobej sanitetnej kolonje běschtej na mjestnje stajiju ja snjesbożenych pschipravitej, hdjež kobustawy sranjenym hnydom wustojnu pomoz a wothladanje poskicžichu.

— **Cježke njesboże** sta so w nozu k denjemu žwjatemu dnjej wokoło ½1 hodź. na Delnjo-Kinjanskim puczu. We tymle czašu jěbsežche tudomna autowa dróžka j wocžinjenymi wosowymi durjemi j wulkej spěschnosću j města a

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 19. hapryle 1927.

Sandźenu sobotu ani burzy ani produktowych wikow njebě.

Na pschedaż.

Jeja k nahadźowanju, Dreßler w Zschnikezach; Jilmatka w Budyschinje, Čornobóhska haza 16; Pekingske kocze mlyn w Brěsnjanzy; Weikert w Cišpowje; Delni mlyn w Sstrimlinej; we Wojerezach, Brětnjanska dr. 15, Pólna haza 5.

Kosa mloda dójka w Malej Huszy 6.

Wowza dojna w Ptačzezach 5.

Wol 2¼ letny w Jódlowje 166.

Běłkow 6 w Khwaczizach 16.

Libjata Wenk we Wulkej Subornicžzy; 17 we Luhy 53; w Hnaschezach w hoscženzu; w Sssowrjezach 7 (tam su też pruhata na pschedań); 20 dwójzedźelske w Wálschezach 17.

Runtkiza, Probst w Budyschinje, Bleichenstr. 1

Motor 4 PS. na wjercžaty prud, kachle za emaljerowanje a klamarska poładnja, w Budyschinje pschi pólnym hrodźiku 5.

Kóń starschi w Budyschinje w hoscženzu „K polmužazej", tuchej w Nowej Wsy 17 pola Nckez.

Sréz 2 ltm. Oldenburkli w Moleschezach 67.

Sšyno 8 zent. w Brěsnje 72 pola Kamjenza 10, w Jězowje 10.

Wós dźěłezay w Budyschinje, pola Hermanez, Zyrkwinske namješto 5; sportowy w Malej Huszy 6.

Wós hospodarski, łokći, kowarnja w Bórku; žylny we Sczijezach, ruczny wós a kruwjaze kwalke Kieślich we Hornim Wunjowje.

Kolo motorske w Hucžinje 59 f.

Kolo muzaze a jonjaze, Fichtowa haza 4 I.

Kubło pola Budyschčina, 62 kórzow, s maśiwnymi twarjenjemi. Dalsche wukazuje „Hoyerswerdaer Nachrichten" we Wojerezach.

Kruwa wyšokomužcelna we Lomšku 17 p. Minakala, we Krakezach čzo. 4, po 3. czełezu w Barcze 5, mloda we Jězowje čzo. 7, mloda wyšokomužcelna w Wotnjeje 56.

Kolczow 10 mjedowych, zentrifuga, dźhał w Khelnje čzo. 46.

Byk k pschipuschczenju w Czemjerzach čzo. 2, we Luyoji čzo. 5b.

Jałoja 1tna žylna w Libuchowje 19.

Kosa saanska a wowczerski zoš w Malych Debščezach čzo. 19 b.

Kruwa lohka, wyšokomužcelna, na knjezim dworje w Kamjentnej Wolschinizy; mloda wyšokomužcelna a někotre běhaki w Sstomjenju, Schleifenweg 2.

Kóń 7-ltny walach, hajnkownja w Czornym Luhu pola Wojerez.

Jeja k nahadźowanju hušaze, w Chójanach, Dolha haza čzo. 10.

Pschihotjeli pytaja:

Polzu do domu Rychtarka w Budyschinje, Khórnika haz čzo. 7, khosćownja Hartman w Lubiju, rěsnikowa haz. Thomschczyna w Kamjenzu, Moltkowa haza 2

Bohanczа, Lorenz w Jězowje 25.

Bohanczа Schwawsch w Hródku, Augustowa haza 1.

Polzu do domu do Hródka Netčzyna, Lipowa haza 5a.

Barschczanska dr. 31, Lischzyna na Sahrodkowej hazy starschu Grobiz hosćenz na „Bjedrich-Ebertowej hazy čzo. 68; dr. Menschelowa w Budyschinje na Bismarckowej hazy 8.

Dolpoju Měrezink w Drěwzach.

Hospodarsku pomocznizu, hosćenz w Hnaschezach.

Ssudnizy na pschehadźowanje.

schtwórk 21. hapryle 1927:

w Budyschinje na sudnistwje: Phonola piano, 4 wobluki **k jonj. kolam**, 6 klamarskich kamorow, 2 klamarskej blidži, pischowej sofi, 2 elektr. lampje, 4 radiopschiprawy, **elektr.** wiszaza lampa, 9 prózdnych winowych czinzow **po 750** litrach, 4 klamarske polzy, pjenjeżnej kamoraj-

stejazy schpihel, auto (Phänomobil), gramofon, pisarskej sekretarej, kuchinski bujet, mjnjna komoda, mjnjnej dóńczky, dźěłba elektr. lampow, motor ¾ PS., 3 wolijowe fahiwki, prochjerbok, 3 bukeje, klawéraj, pisarskej strojej, deskowana buda (5 mtr. dołha a 3 mtr. schiroka), 100 sjmskich sportiskich mězow, klamarskej yokładni, harmonium, pisarski pult, klamarske blido (5½ mtr. dołhe), schijaza maschina, pisanske blidże, drastnej komoraj, automatiska zjerowa maschina, draschla, vitrina, schpihelowy wobluk, kobera (Teppich),) sejazy czahnik, papjeru rězaza maschina, wobrazaj, sofa, 4 loża, worzł. matrazy a 7 wobluków ja sofy.

Sstrjedu 20. hapryle 1927:

w Brěsnje pola Kamjenza pop. w 4 hodź. w hoscženzu „Ke železnizy": zyjawa;

w Sabrodze pschijp. w 1 hodź.: Kucza, žitna zyjawa, hospodarski wós, žylny kóń, czorny hbabat, trjebane kolo.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barliuje dźenża dop. ¾11 hodź.: Biti su hischcze malo twnite. Tendenza: trochu kruczischcza. Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Wične płaczizny w Budyšinje.

16. hapril. 1927

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje srozymja.

Předmjet		najnišša płaczizna	najwyša płaczizna
Pšenca, nowa	73 kilo	13,00	13,25
Rožka, nowa	70 „	12,00	12,50
Ječmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,00	11,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	4,00	5,00
Butra	1 „	4,20	4,50
Syno, nowe	50 „	3,00	3,75
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,40	1,60
„ „ „ k zasł.	50 „	1,60	1,90
„ z cypami młóćena	50 „	2,50	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,00	23,75
Ržana muka, 70%	50 „	20,50	21,00
Pšeńčne wotruby	50 „	7,50	7,75
Ržane wotruby	50 „	7,75	8,00
Jeja	1 štk.	0,09	0,10
Prosata 522 štuk	1 štk.	8,00	23,00

Wične płaczizny štwórtk 14. IV. Wše po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšenca	12,50—13,00	12,75—13,40
Rožka	12,25—12,50	12,20—12,75
Ječmjeń	11,75—12,30	10,80—12,40
Wows	10,00—10,50	10,30—11,00
Syno	4,00—4,50	3,50—4,50
Sloma z maš. młóć.	2,00—2,50	1,40—1,60
Sloma k zasłanju	1,75—2,20	—
Sloma z ruku młóćena	2,50—3,00	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,80—5,30	4,40—5,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	2,00—2,20	1,05—1,15
Jeja	0,09—0,10	0,09—0,10
Pšeńčne wotruby	—	7,60—7,90
Ržane wotruby	—	7,60—8,00
Pšeńčna muka	—	22,00—22,75
Ržana muka	—	19,75—20,50
Prosata, wulke	—	—
„ srjenje	16—26	—
„ małe	—	—

potrochmy cłowjeka, kiž po drohy dźěsche. Potrjechcny, tudomny njeźenjeny tapežěrašći pomocnik, kiž ſ hišćeze druhimi wožobami domoj dźěsche, nabi žebi kwawjazu ranu do hłowy a zhubi na khwilu wědomje. Wjednik auta dowjeſy ſranjeneho hnydom do Měſchćanſkeje khorownje. Po ſdaču je ſranjenje cžežke. Wo wotewrjenych durjach wjednik auta po ſwojim wudawanju niczo wěcžał njeje.

— **Njepěkne dźěći.** We pożlednim cžaſu, wożeſe też ſańdženu ſrjedu, ſu dźěći ſ Wóſticzeje hory ſ kamjenjemi do ſukelnje mjetake a woknowe ſchkleńzy rosbike. Wobſedžeć poczerpi pſches tajki njepocžink ſchkodu a też ſu w ſabriju pſchebywaze wożoby pſchi kamjenjemjetanju wohrożene. Prózowanju polizije ſo hiſchcze njeporadźi, lóſe dźěći wěſche wuſkedźiłch. Tohodla njech łóžby, ſchtóž nječhto wo nich ſhoni, jo polizaji wojſewi. Sdobom ſo na to pokazuje, ſo ſu ſtarſchi a wothladarjo ſa ſadžerženje ſwojich dźěći ſamokwicži a ſo ſo pſchi wuſkedźenju winowatnych pſchi naſpomnjenym podawku ſtarſchi kruče pothlońaju.

— **Warnowanje.** Kaž nam **kriminalna polizija** ſdźěli, je pożlednje dny w Lubijſku a też w tudomnej wokolinje puczowazy paduch wokolocžahak. Wón mjenuje ſo Scheer ako podobuje a pyta ſa firmu Berger a Synojo w Lubiju, **kotraž njewobſtoji**, ſtajanki na wolije a tuki. Wożeſe rad woptuje wón ryczerkubła. Jeho tajkeho wopiſuja: Je nječhże 30 lět ſtary, 1,80 metra wulki, ma dołhe ſuche mjeſwocžo, na hłowje ſchćerożeleny kłobuk, dypkaty ulſter abo ſeleny kožmikaty płaſchcž, cžémnobarbne thołowy, cžorne ſtupnje, naiſtarſcho ſ gummijowymaj pódu ſchomaj, a cžerwjeno-brune kožane niſke ſtupnje. — Je-li ſo wón nječhże pokaže, njech ſo to hnydom kriminalnemu wotdźělenju w Budyſchinje abo bliſchemu ſandarmej wojſewi.

— **Kelko ludźi je Sakſeje wupuczuje.** We měſaczu januaru t. l. je ſe Sakſeje 366 wożobow, 220 muſſkich a 146 žónſtich, wupuczowało. We dezembru wupuczowa ſe Sakſeje 334, w januaru 1926 406 wożobow. Dozwa je w lěcze 1926 ſe Sakſeje 4563 wożobow do ſamorſkeho wukraja wupuczowało.

— **Schkody dla wulkeje wody w ſańdženym lěcze we Sakſej.** Pruſte ſtuſtkowne miniſterſtwo ſdźěluje, ſo ſu ſ wobličženjemi ſchkody, kotraž je loni ſ wulkej wodu naſtała, ſkoro hotowi. Swěſcžili ſu ſchkody, ke kotrychž wotpomhanju je pjenježna podpjera trěbna, w Hornjej Schleſiſkej, Delnjej Schleſiſkej, Braniborſkej, Sakſkej, Hannowerſkej a Pomorſkej, w hromadže 87 milijonow hrimnow, ſ kotrychž jenož na Sakſu 22 milijonow pſchińdu.

S **Mjeſchiž.** Wulke jutrowne wjeſele je naſcha gmejnika raba naſchej gmejnje pſchihotowała. W cžaſu wójny, tak powżdaja ſtare powſdže w ercže luda, je njepſchecžel ſebi žadał, ſo dyrbi wjeſ Mjeſchiža wójſkej ſchmuſle ſtajicž. Mjeſdze w zyłej wſy tajkeho konja njeběſ. Tehodla ſo wo konja roſhladowachu. Na Worzyniſkim knježim dworje je ſo mjeſdzachu. Teho Mjeſchiżanu ſa 30 kórzow horow, namale hacž ſ wjerſchkej Cžornobohſa Łahozem, pſchewoſtajichu. Poſlednje mježazy Mjeſchiżenju ſadwěchu, jo chże knježi dwór tutón ſaſtup Budyſchſkej radże pſchedacž. Gmejnſka raba, na cžole jeje mježcžanoſta k. Wicžaſ, wjeſe trumy napinaſchtaj, tutón ſaſtup ſaſo gmejnje pſchiwobroczeju. Jim ſo tole też poradži. Sandženu ſobotu kup ſapiſachu. We bliſchich dnjach jón ſudniſtwo hižo wobhwjerdži. W gmejnje knježi nětko wulke wjeſele. Hoſpodliwi Mjeſchiżenjo ſwojich jutrownych hoſcži do ſwóſka ſaſo gmejnſkeho woſtedženiſtwa wodžachu. Wſchitzy ſo dokonjaneho ſtutka wjeſelachu. Rjanu ſtej pjenjeſ drje ſu ſa hory dali ale ſ drjewa tam ſtejożeho, kupny pjenjeſ ſaſo dóſtanu. Młodżina a ſrawjaze drjewo budże ſa gmejnu ſtajnje kužoł wěſkych bokbodow. Też najdalſche ſplaci budża thwaliċ nadobnu myſl a roſhladniwoſcž ſwojich pſjedowniſkow. Wſchitzy ſo nadžijeja, ſo naſch ſławny ſchirodoſpytnik, k. wyſchſchi wučer Schżża, nadobny ſnjeć domowiſki horow, roſpſche ſławiſny tutoho ſaſtupa. Pſches ſaſtup ſchwórczi hórſka rżčža a twori tam bahnu, w kotrymż je naſch ſławny wučeny jónu pobył a nam tak żortniwje we ſwojich wobrazach ſ Božeje ſtworby khłodnu kupjel wopiſuje. Do hobrſkeho kamjenja, leżażeho w ſaſtupje, chżeża Mjeſchiżenjo ſaruċ dżeſ, mježaz c. łéto, hdy ſu hory pſchecſtke ſaſo na gmejnu, też ſtrukki ſłowow ſabjeċ nodżebża.

S **Khróſta.** Sławny pucz ſ Khróſta do Lomſka ſo dla naſypowanja na Khróſtanſkich honach wot 19. hacž do 23. hapreje ſawrě. Jedny wobkhad pokaſuje ſo na Adolſtu Hétu abo na Minakak.

S **Dobrošchiž p. Njeſwacžidła.** Sławny pucz ſ Njeſwacžidła do Hórkow ſo dla naſypowanja na Dobroſchanſtich honach wot 19. hapreje hacž do 3. meje ſawrě. Jedny wobkhad pokaſuje ſo na Koſłow.

S **Prawoczíž.** Sławny pucz ſ Prawoczíž do Zaſeżiz a ſławny pucz ſ Nukniży do Lejna je na Nukniczańſkich honach wot 16. hapreje hacž na dalſche dla naſypowanja ſawrjeny.

Ze **Zejic.** Z pſileżnoſcu jutrowneho jěchanja dóńdże 1. dżeń jutrow pſipołdnju njedaloko naſeje wſy k wobżarujomnemu njezbożu. W kżiżerſkim ćalu, kiž w tymle cżasu z Khróſcic pſikhadża a ducy do Pančic ſo najprjódcy k nam, kaž też do ſuſodneje Swinarnje naſtaji, poča w jenym rjedże nadobo kóń z nětkajkich pſičinow njeměrny być. Dźiwjoſcž pola njeho hladajcy pſiběraſe. Naposledk wudyri rozbudżene ſkoċo njenadżicy z wulkim wotmachom. A bohużel trjechi pſi tom z jeneho ze ſwjedżeńſkeju jězdnju wot zadnjeho rjadu do kolena. Trjechcny hiſċe z wopſedka, njedżiwajcy na ſtraſny zmorſk ſpyta wudżerżeć hač do kónca, dokelż chcyſe ſo rad wobdżělić pſi hiſtoriſkim zdobnym nałożku. Ale hižo w Swinarni wokoło hela dla pſibżacych bołoſcow nimale njemóc wobja. Jeho dyrbjachu ruċe z awtom do bliżſeje Worklečanſkeje khorownje dowjeſé. Znjezbożeny je w Smjeċkecach pola kublerja Krala z pohonċom.

Z **Kulowa.** Zańdżenu ſrjedu ſta ſo pſed tudomnej khorownju njezboże, kiż na zboże k pżewulkej ſkodże njedowjedże. Hłuchoneċma holca pżijedże z kruwjazym zapżahom z dwora khorownje. W ſamſnym wokomiku pżijedże po dżoży auto nimo. Kruwje ſo pżed autom ſplóſhtej a holcu njez a wóz a dwórſke wrota ſtłóċhtej. Na zboże ſo wrota hiſċe troċhu wočinichu, zo ſo holca njezrani.

Z **Hórkow.** W poſlednjej rozprawje wo njedawnym padušſtwje w ſuſodnych Smjeċkecach ma rěkać: pola kublerja Rjenča Krala (nic Rjenča Israela).

S **Kamjenza.** Żandarmſki hłowny ſtražmiſchtr Fuchs w Kamjenzu, wodżeŕ polizajſkeho pża, bu do Neundorfa pola Plawna pżeſeżadżeny. Na jeho měſtno ſtupi żandarmſki hłowny ſtražmiſchtr Bauer wot żandarmſkeho wotdżělenja w Rodewiſchu.

S **Wojerez.** W pohrjebniſchċowej zyrkwi wotmě ſo Cżiſchi pjatk wożadna ſhromadżiſna. Po wuſpěwanju khěrluſcha „Jed'n twjerdy hród je naſch Bóh ſam“, podachu tudomni tżo wożadni duchowni roſprawu wo dżełach wożadneje zyrkwinſkeje rady, pſchehlad w ſnuttkownym żiwjenju we wożadje a roſpominanje nawżeċa praſchenja naſcheho cżaſa „młodżina a zyrkej.“ Shromadżiſna, kiż na pſchitomnych hłuboki ſaċjiſchċiż ſawoſtaji a kotraż ma ſo tożże łéto wotmeċ, ſłónċi ſo ſ khěrluſchom „Njech ſtajnje ſawoſtanu.“

S **Hornich Brušow.** Seleny ſchwórk powołdnju ſo domiſe tudomneho żiwnoſcerja Schikla wotpali. Wone bě ſe ſłomu kryte a domjazu nadobu njemożachu wuhnowacż. Wóheń je naſtał, dokelż bóhu pżez pżepyrili.

S **Klětneho.** 13. hapreje ſwjeċeſche tudomny gmejniſki pżiſłużkjeŕ a ratař August Rjela ſe ſwojej mandżelſkej Martu rodż. Eiſej 25lětny mandżelſki ſu bilej. Bóh ſpożeċ ſłébornymaj mandżelſkimaj, ſo mohło; jónu też ſłoty kwaſ ſwjeċżicż.

S **Běżeje Wody.** 13lětny ſchuliſi hólz Rudolf Delarosa ſ Kiſchinje dróhi 19 je ſo ſe ſtarſchiſkeho domu wotſtalił. Njedawno je ſwojimaj ſtarſchimaj pjenjeſy kradnył a ſo potom nětkotre dny we wokolinje wokolokrucżił. Krajny żandarm je jeho ſtónċnje jeho ſtarſchimaj wróċił. W njewobkedžbowanym wokomiku je ſtarſchiſki dom ſaſo mjeſcżo wopuſcheċił a ſo najſtarſe ſaſo po wokolnych wſach wokolokrucżi. Hólz je nětkaże 1,20 metra wulki, ma polne mjeſwocżo, cżémnobrune włoſy a wulkej pżiſcżiſtejazej wuſchi. Wobleċżeny je ſtrótke kholowy, cżorne nohajzy, cżorne wyżoke ſtupnje, cżornu ſymiku cżapku.

S **Běżeje Wody.** W noży na ſobotu ſta ſo we ſchkleńcżerni „Union“ khróble paduſchſtwo. Schkleńcżerńa ſłuſcha firmje Janke, Mudra a Co. Njeſnacži paduſchi kradnychu nětkotre khełuchi. Sa nimi maju hižo ſłedy.

S **Brěſowki** pola Slepeho. Sa twar dróhi ſ Brěſowki do Dżewina hižo pſchihotowanſke dżełа pilnje poſtupuja, ſo budża ſnadż hacž do ſónża julija naſypowanje dokónċa a ſo móże ſo hižom w auguſcże po nowej dróhi jeżdżicż.

S **Khożebuſa.** K ſpżechowanju Kłaſtſtwa, wożeſe ke pſchipraſenju Khożebuſkeho Kłanſkeho ſu mjeſchczanjaſ ſaſtupjerjo pożeżonku wo 300 000 hrimnow wſchſiwoliłi. Woni pſchihłoſowachu też temu, ſo měſto Khożebus Kłanſkemu towaſſtwu ſa Bramborſku pżowinzu pſchiſtupi, kotraż ſo wo pſchipraſenje Kłaſtſkeje cżary ſ Barlina do Krkonoſchow (Rieſengebirge) a do Wrótiſławja pżoſnje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcž wo wjedźe ſa jutſiſchu ſrjedu:** Rjenje, ſuchо, wocżoplenje, w Kendżelſkej wocżoplenje pſchiběra.

Na rěkomaj Wódrje a Nyſy je wulka woda. Łuki a paſtwiſchcża ſu zyłe powodżene. S polow njemóże woda wotběżeċ. Też rěka Modła (Multe) je pſches brjohi ſtupiła, runje tak Cżorny Halſchtrow.

*

W belgiſkich podlopkach Eſtinnes Aval pola Monja je ſ rosbuchnjenjom ſleho powětra wjele hórnikow żiwjenje ſhubiło. Hacž dotal ſu 26 morwych ſ jamy wuwjeſli.

*

Italiſke nowiny Franzowſku winuja, ſo Južnoſłowjanſku pſchećżiwo Italiſtej podyperuje, Italcżanom w Franzowſkej wotnarodnjuje a ſapletki pſchećżiwo Italiſtej na Balkanje, Turkowſkej a Abeżynſkej dżeła.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Khróſćicy. „Serb. Rat. Dorost“ zmėje ſtwórtk wjecżor we 8 hodź. we Wotrowje pola Mrózkec zhromadźiznu.

Komorow p. Rakec. „Jedn. Sokoł“ zmėje tón tydżeń pjatk wjecżor a to z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Dokelż je to poſlednje zwučow. do ſwjedżenja, tuż njech tola wſitzy pſińdu. Też ſerijo rejwarjo dyrbja tam być. Načołnik.

Maċica Serbſka. — **Wědomoſtne wotrjady.** — Swoje lětuſe pżenje poſedżenje zmėje

ſrjedu, 20. haprleje t. l.

1. Rěċeſpytny wotrjad dopołdnja 10—12 hodź.
2. Narodopiſny-ſtarożitnoſtny wotrjad pſipołdnju wot 12—1 hodź.

Wo bohaty wopyt ſobuſtawow a pżećelow proſy

předſydſtwo.

Nawječorny zwučow. wokrjes „Sokołow“ zmėje ſtwórtk, 21. haprleje, wjecżor we 8 hodź. w Pančicach zhromadne zwučowanje.

Serbſki Sokolſki Zwjazk. Njedżelu, 24. haprl., popołdnju w 3 hodź. je w ſali „Serbſkeho Domu“ poſedżenje předſydſtwa a wubjerka. Ważny dniowy porjad! Starosta.

Sowrjecy. „Sołobik“ ſpėwa dżenſa wutoru wjecżor z dypkom we **8 hodź.** pola Palerjec. Ale wſitzy dyrbja pſińć, dokelż je to poſlednja pruha do koncerta. Prajće to jedyn tom' druhom! Dirigent.

Wulki koncert (20. IV.) nastupajo: Jutře ſrjedu z dypkom w šeſċich zmėje cyły khór hiſċe krótku pruhu w „Krónje“ na jewiſċu. Wſitke ſpėwarki a a ſpėwarjo maju pſiſtup na jewiſċo jenož delka pżez żonjacu drastownju (garderobu). Solistojo ſu tam hižo ½6. Wſitzy pak maju pſińć.

Hłowny dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Barš w Budyšinje. — Za nawěſtki: G. Janak w Radworju.

Hłowna zhromadź. Maċicy Serbſkeje

budże **jutrownu ſrjedu, 20. jutrownika 1927, pop. ½3 hodź. w Budyšinje.**

*

Porjad:

1. Powitanje; 2. Rozprawy; 3. Poċeſċowanje nětkotrych sobuſtawow; 4. Přednošk; 5. Nekrologi.

Wšěch sobuſtawow wutrobnje přeproſuje

předſydſtwo.

Dobrého spušċomneho

dźěłaċerja za draineŕowanje

pyta hnydom

Jurij Zenda,

podżeńſki twarc

w **Miłoċicach** pola Pančic

K 1. abo 15. meji pyta pilnu a spušċomnu

holcu do hródże

hoſċene w Pančicach.

Seradellowe symjo

je na předaŕ

w Koslowje číslo 11.

Ċekła

ċorna krótkokosmata jamniſka beja (Dackelhündin), na mjeno **„Waschtel“** poſłuchaca. Powěſċ na **kobłarńju we Wudworju** pola Worklec. Telefon Pančicy 213.

Husace jeja

su na předaŕ

w Hněwaccach ċo. 22

Češke pjerje

kiž najlepje pjchi ♦ tunje płaċ.

O Jäckel na Mołtkowej drózy 31 (šatowe klamy).

Swob. kubło w Šċeċach

1 km wot Kubšiſkeho dwórniſċa, wokoło 55 ha wulke, wokoło 2100 dawkowych jednotkow wšitke pola hodża ſo za dżeċel, pšeńcu, budże ſo ze wšěm żiwym a bohatym morwym inventarom swobodnje předawa.

Kupcy njech poskiċenja

ſobotu, 23. haprleje 1927. pop. 3 hodź.

na kuble wotedaja.

Bliżše rozjasnjenja dawa hród a wobsedżeŕ kubła

Herman Škoda w Bošicach pola Kubšic.

Sadoweštomiki

wšěch druhich, wysoke a połwysoke, kaž też niske štomiki (Zwergbäume), jahodkowe kerċki a štomiki, brěškowe a marulowe (Aprikosen), rózowe kerċki, wysoke a niske, poskiċa jara tunjo

štomownja E. Pelz

w Budyšinje / Weiße Bleiche

Dżensa zemrě po dołhej z wulkej ſċerpnoſcu znjeſesnej khorosći, ze swj. ſakramentami doma wobſtarany, 71 lět stary, mój luby mandżelski, naš ſtaroſċiwy nan a dżed

wojnarſki mištr

Mikławš Rycżerja

w Sernjanach.

Hłubokozrudżeni zawoſtajeni.

Khowanje budże pjatk rano ½8 hodź. w Ralbicach.

Vogtlandske wumóžne madraske **gardiny**

story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže

kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11 znapř. hoſċ. „Zlota Hwězda“. Rěči serbſki

Žony! + Žony!

Wupłačowane aparaty rigatory, žiwotowe wobwjaski, měſaċne wobwjaski a tajke pżez wustupowanje, pjelċukowe khołowěcki podłožki, štalički za prědki, štalički za paſeni. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroċće ſo dowěrliwje na

Sanitatny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

pżed Šuleſkimi wrotami 9.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiličišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 91 | Budyšin — Srjedu, 20. haprleje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Neutralny wobkedźbowar w Albanskej.

Dansći nowinar Helmø ſ Kopenhagenskeje „Politiki“ je měsaŋy dołho w Albanskej pśebywak. W Běłogradskim „Wremenju“ je wón nětko wo tym rosprawił, schtož je w Albanskej widźał. Wón je ſo pśeswědčył, so Italska w Albanskej politiku dźěła, kótraž je nimo měry straschna sa europiſti měr. Wón je widźał, so ſo italſay a albanſay wojacy hromadźe iwuczuja. Pśi albanskerbskej mjezy je wiele wojakow ſhromadźenych. Jeli so by kěbi Južnoſłowjanſka na wobaranje njemyślika, by ſo na ſwojim ludu pśeschrěſchika.

*

Južnoſłowjanſka je ſo, dokelž njeje žanych wuhladow, so by Italſka albanſki pakt pśeměniła, roshudźiła, jeho reviſiju w Swjatku Ludow ždała. Wona ſo njerad na Swjatk ludow wobroca, pśetož k njemu nima połneho dowěrjenja. Nowy ſwonkowny minister Marinkowicz je tole njedowěrjenje k Swjatej Ludow wuprajił. Wón jón **„niz idealny“** a **„namózny hrdk wullomózniarſtwow pśeczíwo malym“** mjenuje. Taktika Běłogradskeho knježerſtwa nětko na to dže, **wullomozu ſmme ſa tole praſchenje ſajimowacz.** W Běłogradze ſebi wěz tak wuložuju, ſo ſu wullomozy na Italſku a Južnoſłowjanſku cźiſchcźałe, ſo bychcźej njelubu wec mjes ſobu wurunakej. Hdyž je ſo nětko pokazało, ſo ſo Italſka ſapowěduje, wo italſko-albanſkim paktu ſ Južnoſłowjanſkej jednacź, naležnoſcź do rukow wullomozow wróco padnje, kótreż dyrbja nowe pucze ſa rosrišanje konflikta pytacź. Rosrišanje mohło pak ſo jenoż **w** Swjatku Ludow ſtacź. Dokelž je Jendźelſka **w naſtupanju** Albanſkeje najbóle diplomatiſay dźěkała, by Jendźelſka też w Swjatku Ludow dyrbjała njewotwiſnoſcź Albanſkeje ſchkitacź. Hacź pak budźe Jendźelſka **to** wopraſwadźe cźinicź, je jara dwělne, **a to cźim bóle, dokelž po ſdacźu Italſka ſkerje ſe Swjatku Ludow wuſtupi,** hacź ſo do teho ſwoli, ſo ſo italſko-albanſki ſwjaſk pśeds rosrišaŋy ſud Swjatka Ludow pśichiniſche. Italſka by jenoż ſ wumóženjom do teho ſwolika, kóry by ſo jej pśedy ſlubiło, ſo Swjatſk Ludow na italſko-albanſkim paktu niczo njepśeměni.

Mjes tym je ſo Franzowſka ſ italſko-južnoſłowjanſkim konfliktom žiwje nakładowała. Parišſke nowiny Južnoſłowjanſkej pśichilkoſtuja, ſo ſo italſko-albanſki pakt žiwjenjowych ſajimow Južnoſłowjanſkeje dótka. Teho dla italſke knježerſtwowe nowiny Franzowſkej pokroluja, ſo ſo do ſnutskowneje naležnoſcźe Italſkeje mješa. **Tak ſo hižo pocźina ſdacź, ſo ſo w pśenim rjedźe wo italſko-južnoſłowjanſki konflikt njejedna, ale hižo wo konflikt mjes Italſkej a Franzowſkej.**

Spionažna naležnosć w Katowizach.

Politiſka policija w Katowizach je jutrowniczku wjeczor ſchtyri wobſoby dła poſdaczneje **ſpionaže** ſa Němſku ſajała. Po wudawanju policije, ſu jim žebi ſajeczi ważne dokumenty ſarazili, kótreż cźinichu ſa 30 000 hriwnow Němſkej pśechodacź. Policija mjena ſajatych hacź do ſkónczenja pśechpytanja pytaja. Hacź dotal je ſo jenoż hodźało ſwěźicź, ſo ſu tśi ſ nich němſay ſtaczenjo a ſo je jedyn ſ nich Polak. Dwaj ſajataj ſtaj pjerza w Katowizach jara ſnatej wobſobje.

Puczowanje preſidenta Maſaryka.

Cźeſkoſłowakſki preſident Maſaryk, kótryž incognito pod mjenom profeſora Domaſcha Marjdena puczuje, je do Grichiſkeje pśichjeł. W Athenje jeho cźeſkoſłowakſki pósłkanz powita a grichiſki ſwonkowny minister jemu pśechodnika poſłicźi. Maſaryk wobſebje Aeginu, Delfi a Olympiu wopyta. Athenſke nowiny ſu Maſaryka powitańſke naſtawki wěnowałe a jeho žiwjenjobeh podałe.

Amerikanſka poſcźonka ſa Pólſku.

Amerikanſke banki Pólſkej 70 miljonow dollarow ſ wumóženjom poſcźa, ſo ſo wobſchérne pśichipraweja ſa wobkhad w Pólſkej pśechwjedu. Jedna ſo wobeje wo twar nowych żeleźnicow a kanalow a wo druhe ſjawne dźěła, kótreż dyrbja pólſke hoſpodarſke žiwjenje pśechowacź. Poſcźonka ſo w Pariju, Marſchawje a Newyorku k podpiſanju wupokoži a ſo ſ pjecź prezentami ſedani. Někotre franzowſke banki wjeſchu ſumu pśechwjedu.

Wólbny kabinett w Južnoſłowjanſkej.

Nowy Wukicźewicźowy kabinett, wutworjeny bjes pśjedawšeho dorozumjenja ſ politiſkimi klubami politiſkich ſtronow, ſo jako wólbny kabinett wobhladuje, kótryž ma nałymše wólby do ſkupſchtiny pśechwjeſeſcź. Powołanje Voja Markovicźa na ſydło ſwonkowneho miniſterſtwa pjerza ſ pśózwanjom ſamerdawajcych wobſebow ſmikuje, ſo by ſo Južnoſłowjanſka bóle na wulku europiſku demokratiju ſejerała a ſo bychu ſo ſwonkowne ſajimy južnoſłowjanſkeho ludu ſ raſniſchim diplomatiſtim wustupanjom wodźiłe.

Wutworjenje noweho Wukicźewicźoweho kabinetta bjes praſchenja ſtupſchtiny je mjes ſapóſłanzami khětru njeſpokojnoſcź ſbudźiło. Dokelž pak je ſo ſtupſchtinine pohódanje ſ krałowſkim wukazom ſtóncziło, ko knježerſtwo nadźija, ſo ſo roshorjenje parlamentnych ſtron ſbóry ſmjeruje.

Wukicźewicźowy kabinett je w dźelu Běłogradſkich nowin ſyłne pśecheziwjenje nadeichło. „Récź“, organ pśedawšeho miniſtra roswuczenja Pribicźewicźa, praji, jo je ſo nowe knježerſtwo pśeczíwo parlamentej poſtajiło a ſo parlamentariſmej ſapjawanje wupraja. So je ſo parlament na ſchtyri měſaŋy ſamtuje, a ſo ſu nowe knježerſtwo parlamentej njepśechódſtaji, je pśechezíwo poſtajenjam wuſtawy; ſ tym je ſo wopraſwdże ſtatny pśechwrót ſtucził. Seſtajenje knježerſtwa je Khorwatſku a Sſlowinſku na koloniji ſuižiło. Statny wós po horje dele cźeri. Jenoż Bóh wě, hacź ſo ſadźerżecź hodźi.

Pśjedawšeje Uſunowicźowe miniſterſtwo je dyrbjało wróco ſtupicź, dokelž bě ſtrach, ſo by knježerſtwo we mjeniſchinje woſtało, hdy by ſo wo wobſtorżnym nazmjecźe oppoſiciſkeje demokratiſkeje ſtrony pśeczíwo ſnutskownemu miniſtrej Maximowicźej, wothłoſowałe. Kaž je ſnate, je Maximowicź pśechezíwne ſtrony pśichi wólbach na njeżiwjenſkane waſchnje potłóczował. Sſamo wjele ſapóſłanzow radikalneje ſtrony, kótreż Maximowicź pśichiłuchła, běchu pśichipowědźiłi, ſo budźa pśeczíwo njemu hłoſowacź. Tehole poražnja je ſo knježerſtwo ſe ſwojim wrócźoſtupjenjom ſminyło.

Fascistiskeho čušlaka w Marzeillu zajeli.

W Marſeillu je ſo nowy franzowſko-italiſti pśichipad ſtał. Tam ſu Italcźana, Viola rékazeho, ſajeli. Wón bě pśeds někotrym cźaſom, wudawajo, ſo je ſ antiſaziſtom, pśichiſtup k antiſaziſtiſkemu ſjednoczeńſtwu w Marſeillu pytał. S wulkimi pjenježnymi wudawkami ſo Italcźan podbladny ſcźini. Poliſaja jeho teho dla ſaja. Viola je ſo nětko wuſnał, ſo je jeho italſka poliſaja do Marſeilla ſ nadawkom pólſała, ſo by **antiſaziſtiſom na komplott pśeczíwo italſkemu kralej nadpjerał.** Wupokaſało je ſo, ſo je Viola pola italſkeje banki khětru konto měł, ſo je ſtajnje ſ wołobami w Italſkej wobkhadał.

Franzowſke poroki pśeczíwo Chamberlainej.

Parišſki „Matin“ w ſawodnym naſtawku, kótryž ſo ſ italſko-južnoſłowjanſkej napiatoſcźu ſabéra, jendźelſkemu ſwonkownemu miniſtrej Chamberlainej wótre poroki cźini. Chamberlain pśichi roſrjeżenju, kótreż je we Livornje ſ Muſſolinom měł, italſko-albanſki pakt jako „mjewinowatu wec“ pośudźił. Poſpóſłiſcho je ſo pokaſało, ſo Italſka ſ tehole pakta prawa wotwodźuje, kótreż daloko pśeds poſtajenja měroweho ſrjeżenja wo pśichodźe Albanſkeje ſahaju. Tole italſko-jendźelſke „njedorozumjenje“ je zołu tśiſu ſbudźiło, a jenoż jedyn puczuje, po kótrymž mohło ſo k rozſajeżnjenju dóńcź, mjenuje, po Genfa. Južnoſłowjanſkemu knježerſtwu dyrbi ſo cźełne wobſtwědźenje dacź, ſo je wot wſcheho ſpodcźatka Swjatk Ludow jako najwyſchſchu inſtanzu k wurunaju ſwady wobhładało. Franzowſka budźe tele pśózwanje dale podpjerowacź; pśichetoż wona je pśechezwědźena, ſo móże ſo jenoż po tymle waſchnju měr ſawěſcźicź.

Jendźelske nowiny Muſſolina napominaju.

Muſſolinowa njeſwólniwoſcź, ſ Južnoſłowjanſkej wo pśeměnjenju italſko-albanſkeho pakta jednacź, je Jendźelſkej njedobry ſacźišcźeź cźiniło. „Times“ ſo we wutornišchim ſawodnym naſtawku wótro pśeczíwo Italſkej wobroczeja. S brutalnej ſjawnoſcźu je Muſſolini namjet jendźelſkeho ſwonkowneho miniſtra wotpokaſał, ſ Běłogradom italſko-južnoſłowjanſku ſwadu wo Albanskej direktnje wurunacź. Nětcźiſche Muſſolinowe ſapowědźenje, wo italſko-albanſkim paktu jazyka jednacź, je w Jendźelſkej njeluſbje pśeſchkapiło. Je-li ſo budże ſo italſke knježerſtwo nětcźiſchcźeje politiki dale dźerżecź, ſ kótreż ſo wjeſho direktne jednanje mjes Romom a Běłogradom ſnjemóżni, dyrbja ſo druhe ſrjedki namakacź, ſo by ſo ſwada wujednała.

Egiptowska po ſwětowej wójnje.

Stawiny Egiptowſkeje ſo po ſtónczenju ſwětoweje wójny ſapoczinaju kaž ſtawiny wjele druhich ſtatow.

Hacź do lěta 1914 bě Egiptowſka njewotwiſny ſtat, ale po wójnje ſu ſo poměry w Egiptowſkej pśeměniłe. Jendźelcźenjo nětkotre ſta egiptowſkich narodnych wjednikow na kupu Maltu wuhnachu, krutu ſenſuru egiptowſkich nowin ſawjedźechu a jendźelſke wobhadki pobłnichu. S tym Jendźelſka Egiptowſku ſwojemu nadknježſtwu podcźiſny. Jendźelſka bě pśichi ſpocźatku ſwětoweje wójny Egiptowſkej ſamoſtatnoſcź, wotſtronjenje mohebitnych jendźelſkich prawow, kótreż kulturne pokraczowanje w Egiptowſkej ſadźerżeja a wróczowacźe jendźelſkeho wójſka ſlubiła, je-li ſo bychu Egipcźenjo hacź do tónza wójny ſ měrom woſtali.

To wſcho je Jendźelſka ſlubiła, ale niczo njeje dopjelniła. Na praſchenje narodnych wjednikow **pola jendźelſkeho** kommiſara, hacź chce Jendźelſka ſwój ſlub dopjelnicź, je wotmołwjenje doſchło, ſo dyrbi ſo w Egiptowſkej najpróždnju dołpołny porjad ſajwieſcź, a Jendźelſka dale ſwojołmólnje w Egiptowſkej knježeſche.

Revoluzija wudyri a jendźelſke twory ſo bojkotowachu. Wobkhad po żeleznicy ſo ſaſtaji a zuły lud wjeſchich woſchow pśeczíwo Jendźelcźanam poſtanu. Egiptowſka khorhoj ſ połměſajom a ſchćipom wſchudże ſmahowańſche. Jendźelcźenjo ſnowa wjednikow ſbéžkaſtkeho hibanja na awſtralſke kupy a na Gibraltar wuhnachu. Egipcźenjo ſo jim ſe ſaſtakoſcźu dale ſpjeczowachu.

Stónczniže Jendźelſka kónz januara 1927 Egiptowſku jako ſamoſtatne kralestwo pśichipóſna. Egiptowſkej ſamoſtatne wuſtawu a pomjenowanje krajnych jarjadnikow pśichiſwolichu, ale Jendźelſka Sudan wot Egiptowſkej wotdźeli a njedźiwajuc wjeſchich protestow jón Egipcźanam njewrócźi.

Egiptowſki parlament a wuſtawne knježerſtwo dźenſa ſ hordoſcźu na ſwoje pjecźſtotne dźěło ſhladujetej, na ſajwieſenje nuczenje ſchulſtwe powinoſcze a wyſokich ſchulow, na ſałożenje khorowńſow a ſtrowotnych pśichraprawow w kraju.

Egiptowſka żona je kaž turkowſka ſo ſ wotnoſcźiwa wuſkwobodźiła. S elektriſtej mozu ſo cźerjaze dźěłarnje ſo twarja, a wodowe mozy rěki Nila ſo ſwujitkowaju. W Egiptowſkej njeje kóżneho metra ſemje niewužiteje, a rólniſtwo ſo ſtrukturnje reformuje.

Japanske knježerſtwo wróco ſtupiło.

Po poſpjedźenju tajneje ſtatneje rady, w kótrejž bě tśeśor pśichitomny, je knježerſtwo dla kredita, kótreż ſu ſo Formoſańſkej banzy pśichitkowali, wróco ſtupiło.

Kaž ſo powě, je baron Tanaka, wjednik ſejiukanſkeje ſtrony ſaſtojniſtwo preſidenta noweho miniſterſtwa pśechwatał. Baron Tanaka je wot lěta 1925 ſejiukanſkeje ſtrony był. Wón je ſ wójniſtim miniſtrom w tśiſoch miniſterſtwach był.

Wójna w Chinje.

Nowa offenſiwa Kantoneſkeho wójſta.

Po powěſcźi Londoneſkeho „Obſerverа“ ſe Shanghaia ſu Kantonſcy pjerza poſtupanje połnoſneho wójſka ſe bitwu k połnozy wot Nankinga ſaſtajili. Pśichi tym je ſo pjerza 20 000 wojakow ſraniło abo padło. Kantoneſke wójſko je ſo knowa Jancźawa ſmogowało a je poſtnózne wójſko k Pengu wróco ſbiło. Chineſojo pśechezíwo dźełu jendźelſkich lětadłow proteſtuja.

Wobłehnjeniſti ſtaw w Kantonje.

Pomérna ſtrona w Kantoniſtim knježerſtwje je pjecźa pjecź nowych kommiſarow pomjenowała, kótreż ſu napśechezíwne knježerſtwo pśeczíwo Hankawſkemu knježerſtwu wuwołali. Na Kanton je ſo wobłehnjeniſti ſtaw pokóźił. Wšchě radikalne nowiny ſu ſo potłóczyłe. Pomérna ſtrona mjeſto wot radikalnych elementow wuczíſcźa. Hacź dotal ſu wjazy dyšli 560 kommuniſtow ſajeli.

Pschewrót w polodnischej Chinje.

Wo poražeju kommunistiskeho knježstwa w Kantonje žu drobnische powěsče dosche. S Czangkaischekom pschečelenny general je zyku garnisonu alarmowak a se wojakami twarjenja dźełaczeriskich swjatkow městowy dźel Wongscha, hlowne kěhwo kommunistow, wobstupi, dorěcze ke krutemu wojowanju na dróhach. Wjele domow žo pschepyta a wulke hromady kommunistiskich agitazijskich pismow a ważnych dokumentow žo sebra. Se wobeju stronow je w Kantonje pjeza 250 muži padło. Wukrajne žydlesčesca žo ſ wotdźělenjom wojakow schkitachu.

Też w druhich městach połodnischeje Chiny, wošebje w Swatawje, je žo kommunistiske knježstwo powalilo. W Kantonskim (tuonintangskim) knježerstwje pomerna strona pschečiwo radikalnej pschewahu dostaka. Rukli wliw na narodne chinske hibanje je žo žiwnje wrócžo scžiščesčak. Wočakacz ma žo, kajki wliw smeje pschewrót na wojowanje mjes połodnischej a połnóčnej Chinu, mjes kotrymaž žu žo napschečiwnioscže nětko woškabike.

* * *

Po dalschich powěsčach je roskora w Kantonskim knježerstwje dospołna a njewróčliwa. **Czerwjene knježerstwo w Hankawje** je hižo pjeza pschečiwo Czankaischekej w Nankingu wójsko wupósłako. Też Czankaischek je wójsko shromadźił. W blišschich dnjach žo wulka bitwa mjes Hankawskimi czerwjenymi a pomérnymi we Nankingu wočakuje.

Sakitanske pschiprawy sa wukrajne pósłanstwa we Pekingu.

Po powěsčach w Pekingu žu, hacž runje je hrosa mjes wukrajanami khětro woteběrała, wschě pósłanstwa wošebite sakitanske pschiprawjenja czinike. Amerikanske pósłanstwo je žame pschihoty sa postajenje kanonow czinicz dało. Jendźelske pósłanstwo je psched žunjene strażiscžo, kotrež městowu murju a ruske pósłanstwo wobknježi, pschiprawiko.

Kaž žo je Shanghaia powě, je žo tam pjeć lohkich tankow, kotrež dyrbja k sakitanju franzowskeho žydlesčesca žłužicz, na kraj wušadźiko.

Dwaj jendźelskaj schižakaj staj do **Hankawa** wotjěkoj.

Po dalschich powěsčach je Shanghaia je Kantonske wójsko pschi žwojim pósłednim dobyczu nad połnóžnym wójskom w połnozy wot Nankinga 13 000 muži sajako.

Amerikanskich mišionarow w polodnischej Chinje morili.

Ssobustaw amerikanskeje mišionskeje stazije, knježnu Cenig a žobustawy kanadskeje mišionskeje stazije knjesa Slitschera, jeho žonu, džowku a žyna žu chinescy rubježnizy na puczowanju ſ Anhunhu do Junanfu nadpadli. Slitschera a jeho džowku žu morili, druhe žobustawy puczowańskeho towarstwa žu žo wotwjedle

Chinje žo se sankzijemi hroži.

Jendźelska, Franzowska, Amerika, Japanska a Italska žu žo jutrownje žwjate dny wo wotmolwjeńskej nocže Kantonskeho swonkowneho ministra Czena w należnosczi Nankingskich nałožnosczow pschečiwo wukrajanam doręczałe. Po jenompłaznych rospramach Londonskich nowin ida žo wěste, žo Kantonskemu knježerstwu nowa nota pschepoda, w kotrejž žo Czenowa wotmolwa jako njespokojaza wotpokasuje a žo dalsche žadanja czinja.

Nowa nota budże wótreho ale krótkeho wopschijeza, tola njesměje hischcze kharakter ultimata.

Amerika wjazy wojakow do Chiny sczele.

Tjeczi amerikanski transport ſ 100 offizěrami, 1560 muženi, 5 tankami, artilleriju a létadłami je žo na mórsku wjesbu do Chiny pósłał. Najsterje je transport sa Tientsin.

Rjadowanje šulstwa narodnych mjeńšinow.

S rěcže sapósłanza Baczewskeho.

Czasczišcho žu žebi hižo sapósłanzy narodnych mjeńschinow žadali, so bychu žo powschittkownje płaczaze postajenja sa schule narodnych mjeńschinow w Němskej wudałe. Też my Sserbja žmy jako narodna mjeńschina wjazy krócz hižo podobne žadanja sapodali. Tola hacž dotal žo njeje niczo rosšudneho stako, schtož by nam nadźiju dało, so žo nasche ſprawne žadanja nětak dopjelnja. Chcemy žo nadźecz, so tukhwilne jednanja w prusskim knježerstwje naš wo nawapaczným pschešwědcza. Sajimowacz budże w tutym nastupanju wotmotwa ministerialneho direktora Trendlenburga na wuwjedženja sapósłanza Baczewskeho ſ 15. měrza, ſ kotrejž poglednischi we žwojej rěcži w prusskim žejmje 22. měrza mjes druhim schčehowaze žadny wusbehny:

„. . . . Ale też wothladujo wot tutoho Schleswig-Holsteinskeho rosložena žo praschenje rospomina, kak by žo k powschitkownemu rjadowanju narodnomjeńschinskeho schulstwa dóšcz mohło. Tajke rjadowanje je tola też knjes sapósłanz Baczewski pola němskeho a pruskeho knježerstwa namjetowak. Tutkhwilu žo wo sapodatych namjetach jedna. Nadźijamy žo, so žo wo naspomnjenych namjetach w blišschim czasu dojedna . . . .“

Tutej wotmolwje sapósłanz Baczewski we ſwojej rěcži pschispomni: Schtož nam knjes ministerialny sastupjer pschilubi, my ſ wošebitej radoscžu k wjedženju bjerjemy. Pschisamknjemy k tomu pschecže a naležnu prózwu, so bychu žo jednanja bórzy, hišchcze pschedy hacž žo nowe schulske lěto sapocznje, stónczike, so bychu na polu narodno-mjeńschinskeho schulstwa stónczinje druhe poměry nastałe. Wožom dołhich lět žmy hižo czakacz dyrbjeli. Nascha radosc̆ by žo do nawapaczných sacžuczow pschemeniła, hdy bychmy na nětke pschilubjene dorjadowanja žnadź hischcze 1 léto czakacz dyrbjeli, hdy bychu naš nětczische pschilubjenja knjesa ministerialneho direktora też sako jenož na njewěsty czaž troschtowacz dyrbjałe.

Njemožu pak hinak, so tu wupraju, so žo dodžiwacz njemožu, jo ja jako wožoba, kotraž je naspomnjene dorjadowanje naronomjeńschinskeho schulskwa namjetowała, kotraž ma potakstim najwjetschi sajim na tom, hakle na tutym puczu wo stajnych jednanjach shonju, ſ kotrymiž dyrbi žo schulstwo narodnych mjeńschinow powschittkownje dorjadowacz. Dźiwacz žo dyrbju, so njejsu mje abo druhich wjednikow narodnych mjeńschinow ſ zyka hischcze žłyscheli, so žo ſ zyka njejsmy na tute jednanja pscheproschyli. Proschu tohodla na tutym městnje knjesa kultuzoweho ministra a pruske knježerstwo, so bychu naš na jednanja powołali. Pschetoż prawo narodnych mjeńschinow dyrbi tola sa narodne mjeńschiny, niz pak pschecžiwo nim složene bycz.

Džiwajo na wosjewjenje knjesa ministerialneho direktora njecham bliže na jeho žkowa wotmolwicz, so njebych běh jednanjow kask. Dajcže nam stónczinje, knjes ministro, narodnomjeńschinske prawo, kotrež je kulturneho stata hódne, a mózecže pschipósłnacza a džaka wjecži bycz.

S mojimi wuwjedženjemi ſ 15. měrza je žo też knjes sapósłanz Pischka saběrak. Jeli je wěrno, kaž nowiny pišaju, so je knjes Pischka prajił, so móža žo nětczische poměry, nětczische prawa narodnych mjeńschinow we Pruskej druhim statam poruczicz, so žu wone woprawdze pschiłkadomne w Pruskej srjadowane, potom dyrbju žebi k lépschemu knjesa sapósłanza Pischki myslicz, so sam do toho njewěri, schtož je tu prajił, so žebi też nježada, so bychu druzy to wěrili. Pischcžo pak njebych chcžył knj. Pischzy radzicz, jeli je wěrno, so je w Pruskej knježace prawa narodnych mjeńschinow druhim statam jako pschiłkadomne a zlédowanja hódne poruczał, ko do towaršnoscže wjednikow němskich narodnych mjeńschinow we wukraju podacz, by žo jemu tam žnadź sle sewcz mohło.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 20. haprleje.

1907 założi so w Prazy přez Bryla a Patu towarstwo „Adolf Černy“ k pěstowanju česko-serbskeje wzajomnosće.

† 1888 Jan Korla Rjenč, farar w Ketlicach.

† 1926 dr. Jurij Pilk, serbski komponista a wučenc.

Z pilnej ruku kwětki suknju tkaja
Pisanu na lucy, mjezy, brjózku,
Ze somotom a ze židu w złózku
We stobarbožtym ju wušiwaja
Lohki wětřik do kwasneje pychi
Z kwětkow pleńci słódkich wonjow pychi.

Ćišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Hacžrunjeż schtwórtka wczora nimale wyšoko na rjane połapjowasche a dženża hischcze nisko njeteji, mějachmy tola w nozy nimale žylny dešcz. Nad połnóčnej a wjeczornej Europje hacž k alpam je žo wyschina wuwika. Nižiny nadeńdu žo nad dołhoranšej Europje a pola kupy Island. Jutsje schtwórtk žłónczko 4,53 schodża a žo 7,06 khowa. Měžacžr w połnozy 11,45 schodża a žo dop. 7,10 khowa.

— **Kak pihamy nowy czaž?** Sa pišanje noweho licženja hodžin je němskostatne woborne ministerstwo wobkedžowanja hódnu pokaku na wójsko k sawjedženju nowego czasa **16. meje** wudało: S ssakańskej maschinu ma mjes hodžinu a mjeńschinu komma stczicz. W bjesgrotowym wobkhadże maju žo schtyri wjetšy porcyn žebi stajicz, na schtiłlad 0001 hodź. (to je mjeńschinu **po** 12 hodź. we nozy). Kaž pola żelesnizy wopsanjenim žo połnóż je 24 abo 0,00 hodź., ja tym hacž žo službna ald. w tymle czasu zkónczi abo sapocznje. 24 je jenički wuwjazany czaž, kiž žo bjes wusnamjenjenja mjeńschiny ſ dwěmaj liczbowkomaj pisa.

— **Autowe njesboże je zmjertnym sczěhkom.** Wczora wutoru popołdnju wokoło 3 hodź. na Bismarkowej dróhy wošobowy auto 11 létneho hólza pschejedże a tak cžežko krani, so je na sczěhki sranjenja wumrěł. Po wupraznju

Du kommst sehr schnell und kaufst zum Sinn,
Kaufst Du nur Sofort Mielo „Minn.“

Zu haben in den Fahrradhandlungen

Mielewerke A.G., Gütersloh/Westfalen

Wjesna prynceska.

Powědańczko ſ połskeho žiwjenja.

Wróble hischcze spachu, hdyž Julinka ſ domu wuidże. Jenož domjazy profeta bě hižo nješchto krócz žwój htóž schkrjebotajo posběhnył, jo by wohydlerjam maleje thežki wojewi, so je ranje blíško. Na rańschim njeběju žiojachu dołhe wuske žmuhi mróczelow, jich kromu wóbliwasche czerwjenkojte žwětło, pschetoż k nim tam horjeka wuzyłachu žo pruhi schadźazeho młodeho słónza.

Holza pschistupi k czehnitej studni, puschči ſ mochom wobroscženy bow ſ wintiojnym sapschimnjenjom do hlubiny a dawasche jemu sajo horje jěsdźicz, so by jón nješchto ras do korta, ſ tokstych deskow wuceženeho, wuprósdnjała. Potom wotczišiny czerwjenje žmuhatu jaku wot žo, wuzłeknyła žo płatowu koschu ſ krótkimi rukawami hacž do bjedrow a wobmywasche rjenje stworjeny horni dźel cžela ſ łódžymnej wodu.

Nětko roswjasa tokstej žwětkowlóžnej wopuschi, kiž wjeschtej žo kaž króna wokoło jeje kusowateje hlowježki, a rospłecje jeju, so by žebi wokoło roscžešowała a žuwa schladkowała. Kaž běłostoty płaschcž žołmjacho žo jej wokoło wokoło žylneho, schwižneho cžela, kiž ſ mkódnej, czerstwej žirowotu tkpjesche. Jenož nad worcžomaj pokasowasche žo łohka mucžnota.

Bjes dźiwa! Njebě tola sa zyku nóz wócžka sanđżelika! Pschi „muschu“ bě była, we „Karanu“. K prěnjenu rajej to bě, tak dołha hacž bě schesc̆ sažo ſ města domoj . . . Schibały pożmětwk hrajesche wokoło jeje hubow. Jenicžay je dla běchu dźe wojeni pacholo herzam podjělacz dali. A kajke kijaste mjeswocza czinjachu k tomu druhe wojesne holzy! Katinka, džowka bohateho starosty, Minka, kotrejež nan žo hižo kubleŕ pišasche, a wschitke te druhe też.

A cži burizy žynjoho halle! Czi budźechu žo najradschjo do pukow dali, budźesche-li ſ jenym wjazy dwoju tourow porejowała. Wina běchu jej politicžowali, ſ najdrózscheho to najkhmaúsche, kiž korczmař w pinzy mějesche. Tola wona bě žo schkitowanje na kedžom brała, ſ nimi picž, hewak dźe budźesche dyrbjała ſ lózdym žobu tutikacz, njeby-li była chcžyła žebi žaneho roshněwacz. Ně, sa žwoje pjenjezy bě žebi limonadu porjedźicz dała.

Se žamospodobnym pożmětwkom swi žebi hladkej wopuschi sajo wokoło hlowy a žtyłky jej krucže hromadu. Kak běchu žo tola te druhe holicža wupikale! Wloży predku hacž do pot hlowy pschitischene a palene . . . Jej chžische žo wótsije žmjecz . . . Kajke běchu na ranje wupadałe, hdyž bě žo jich wunjezika fyzura rospuschczila a kudźerki wiłachu jim jako hładke žyby dele . . .

„Ty žy tajka prawje wjeselta, Julinka; to drje žy wczera wjele wurjeżowała, něwěrno?“ Na prózły stajesche macž psched thežinymi durjemi. Wulka, žylna to postawa, ani niż lět pjecždźesetacz, ſ trochu schedźiwymi wlożami na cžěrnem tymjenju. Ale khribjet je hižo wot cžežkeho dźela zhorbjeny . . .

„Dwhaj, macžerka, budźech-li schesc̆ nohow měła, też ſ tymi budźech žo naskakała.“

„Ja wschak žym widżała, Julinka, ja wschak žym widżała, hacž do jednacžich žym tam pod wokнami stała . . . Kaž dźiwi běchu tola czi hólczata sa tobu. Nó, a kak je . . . žy žej jeneho wubrała?“

Tajo žo, kaž niczo ſ toho, tichaješche holza ſ hlowu. „Wubrała? Ně, macžerka, tonu je hischcze cžaža dosc̆.“

„Na, na, bžeczo, léta minu žo kaž wětr! Schtóž pschedołho wuběra, wostanje hedžo. Nětko je czi swajadwajczi . . . hischcze nješchto lětkow . . .“

„Njeboj žo bubakow, macžerka, se jeńtwu njebudże wschak klé, tak rucže hacž žo ni sachze . . .“

„Haj to drje, hdyž je czi wschno jene, koho žebi wosmjesch . . . Schtó dha to bě, schtóž je cže dženża rano domoj pschewodźał?“

„Knjes Michas Sslébornak . . .“

Stara tichaješche ſ hlowu sa dopokas, so žo ii to njelubi.

„Ty hłupa huhyza! Dyrbisch žebi runje tohole njedocžinka wubracz?“

„Kak tak, macžerka?“

„Ja myslu, so ty tola wesch, schto Sslébornak je. Wotlépjeŕ, dydomdejnik, njeschwarnik . . .“ Wona ſ grawanjom wupłuny a hrošesche žwojej džowsy ſ pjasežu. „So žebi njeschwajschł, ſ nim naiwjasowacz! Tón drje je czi hižo hłowu zamucził še žwojimaj czornymaj wocžomaj, kudźerzjawymi wlożami a wulkimi wuhanmi? Njesboże je tak hižo doscz nacžinił. Wahraschcz je ras Minki Sarejti . . .“

„Ale macži, žwotkel dyrbjała to wědżecz?“

„Tak, tak, ty drje žy hischcze dźeczko?! Tón je diwjży hižo žedżał, dokelż je dźiwinu łojił. Pożledni ras na wschě schěsc̆ njedżel.“ Wona majtkasche holczży ſ wobémaj rukomaj liczży. „Julinka, lube dźeczo, budź rosomna. Mysłich traschi, so budźech žebi twojeho nana brała, so bych žo czaž žiwjenja wuscharowała, hdy budźech tajke rjanuschke wobliczko žobudostała, kaž ty? Sa někotre dny, kiž žy tu doma, žym hižo doscz widżała. Ty możesch žo ſ bohatej birowsku stacz a njeirjebasch žiwoje porsty w symnej wodże macžerz, hdyž jenož sechsech . . .“

Holza žo throhle wuhunża. „Hdyž to chzu, macžerka haj wschat! Sšnadź sechzu, šnadź njesechzu. Muża tola dostanu, wo to budź pokoj! A schtóž žo je mnu woženi, woženi-li trasch žo na staru kólnju? Mam pożlesechzo, nowe nałžypane w nowem wupjerku, schtyri wilke kruchi płatu a tři žta hriwnoty na nałutowarni . . .“

Wona hrabny staru macžerku a wjercžesche žo ſ njej nješchto krócz kołdokoła wokoło. „Nětko kosy podojimoj, kosej nawarimoj a potom rucže do dźela.“

„Do dźela? Chzesch dha ty na dźelo hicz?“

„Czehodla też to niz, macži? Mam jakoż tajka prynzeżna dona žydacz? Dżenża pońdu ſ Dombrowskejom žito wotběracz?“

„Skarl je ſ tobu wczera też rjenje cžinił. Pońdżesch-li dżenża ſ njemu na robotu . . .“

(Pokracžowanje sczěhnje.)

wocelitych šwědkow je hólz ſ druhimi dźěćimi na schcejšy Bismarckowje dróhi ſ bólom hrał. Pšči tom je ſo ból na dróhu kulit a jako je hólz po ból doběžał, je jeho wošobowy autowobil jeneho tudomneho wulkewikowarja ſ tobakom, kiž je do města jěł, pšcheješ. Autowy wjedniť je wós hnydom sastajił, tola je prawe prědnje koło hólza pšcheješo. Hólza dowjesechu hnydom na strazu Čzerwjeneho kšiża a wot tam k lěkarjej. Po wukasanju lěkarja dowjesechu zranjeneho hólza hnydom do Měšcheczanskeje khorownje, kiž je, dokelž běješe ſo jemu pšchi šnjesłoženju nap puknuł, dźenża rano wokoło 6 hodź. wumrěł. Wjednik auta, 18-lětny powokaufki jězdźeſ ſ města, je pjeza po pšchedpisanje na prawej stronje jěł, teſ niz pšcheješčejšnje a je truhił. Pšči ertej składnosći ſo šnowa na to pokazuje, ſo dróha nieje městno za wuběhanja a hrace dźeći a ſo bychu starschi a wocezhnjerjo to ſwojim dźěćom pšcheſo krucze rozesłajeli.

— **Jebała sajeli.** Jebała a puczowazeho paducha, kiž běješe w tudomnej wokolinje wuſtupował a wudawał, ſo ſa Lubijſku firmu puczuje (kotraž doszła njewobsteji) a pšched kotrymž tudomne nowiny warnowachu, je 16. hapreje žandarm dla worczišnoweho jebanſtwa w Bistopjach jaſał. Wón je, kaž ſo ida, pšchetupz Herbert Scheer, kiž je ſo 2. 12. 1900 w Melnom w Nawjeczornej Pruſlej narodźił, a tiž drje je jebanſtwa a paduſchſtwa teſ w naſchej wokolinje ſkuſźił.

— **Kradnyli** ſu w cžaſu wot 12. hacž do 14. 4. 27 ſ jeneje brožnje na Hojchiž haſy muzage koło ſnamki „Sieger“ ſ cžornymaj ſchkitaſtymaj blachomaj a ſwjenami, ſhibnjenym wodźidłom ſ cžerwjeno-brunym pšchimadkom, druhe pobrachowaſche. — Dale kradnychu we wokolinje 17. 4. 27 muzage jězdne koło ſnamki „Nationał“ ſ cžornym wobłukom a błótowymaj ſchkitakomaj, žołtymi ſwjenami ſe 2 cžornymaj ſmuhomaj, horjeſhibnjenym wodźidłom ſ cžornymaj gummijowymaj pšchimadkomaj, Torpedowšym ſamoběhom, ruczkym ſpinadłom, jednorym ſwónczkom, we wobłuku tčeſche ruczna powětrowa plumpa, pedalej běješe ſ gummijemi, brune kožane šedło a gratowa toſchka ſ nětkotrymi tlucženi, ſchérej gummijowej wobrucži, prědni błótowy ſchtitak běješe ſ bornju pšchiwjazanyj; dale kradnychu muzage koło ſ cžornym wobłukom, błótowymaj ſchkitakomaj a ſwjenami, jenožeſlim wodźidłom, ſe cžerwjenymaj gummijowymaj pšchimadkomaj, bjes ruczneho ſpinadła, ſ jednorym kuloſtym ſwónczkom, Rotarowym ſamoběhom, dwojowójnadłatym rjeczaſom, pedalej ſ gummijemi, brune kožane šedło bjes gratoweje toſchti, ſtarſchimaj ſchérymaj gummijowymaj wobrucžomaj. — Wot jeneho tſeceſeho koła kradnychu karbidowu latarnju. — Wo wězowne ſdźělenja proſzy kriminalne wotdźělenje w Budyſchinje.

— **Nowe telefoniſke placžiny wot 1. meje 1927.** Wot 1. meje ſtara ſo ſakładne ſarunanje (Grundgebühr)) ako ſapkaczenje ſa pšchihołowanje a wudżerzenje pšchiſtamtnicznjom wošrjedź 5-kilometerſkeho wokrjeſa ſwjaſowanſkich hamta a techniſkich pšchiprawjenjow na ſwjaſowanſki a ſt. hemcže. Sarunanje wucžinja ſa kóžde błowne pšchiſtamtnjenje wěſkaczne w Budyſchčanſkej ſpježi 7 hr., w Khrašcžanſko-Lomſczanſkej 4 hriwny, w Kamenzkſkej 5 hriwnow, w Budeſtečzanſkej 4 hriwny, w Hučzinjanſkej 4 hr., w Korſwinſkej 5 hr., w Njeſwacžidłſkej 4 hriwny, w Pomorſkej 4 hr., w Pršečzanſkej 3 hr., w Žiczenjanſkej 4 hr., w Schlandſkej 5 hr. Kóžde rěczenje w měſnje (abo wjeſnym wokrjeſu) płaczi wot 1. meje 10 pj., ha kóžde błowne pšchiſamknjenje ma ſo ſnamjeniſche ſarunanje ſapłaczicz ſa 20 měſtnych rěczenjow pola ſwjaſowanje w Pršečzach, ſa 30 rěſtnych rěczenjow pola ſwjaſowanje w Khrošcže-Lomſcu, Kamenzkoze, Budeſtečzach, Hučzinje, Korſwinju, Njeſwacžidle, Pomorzach, Žiczenju a ſa 40 měſtnych rěczenjow pola ſwjaſowanjow we Budyſchinje a Schlandze. Wobdźělnizy telefona maju prawo, pšchiprawy hacž do 20. hapreje ſa 30. hapreja 1927 wurjadnje wupowědźeć, jeli ſo jich pšchiprawy podrósicha.

— **Pokroma je ſaiſhła** njes ſtotom rycžerſkubkowcho najeźa Hermanna Stoßa w Mlocžizach.

S **Khwježiż.** Pšched 15 ſtami wotpali ſo Cžichi pjatk w Dalizach ſlomjana fajma. Sſamſtnju wjecžor wotpalichu ſo ſamſtnemu wobſedžerjej, knjeſej Müllerej, hródże. Pšched 5 ſtami wotpali ſo w Lutobcžu Sedlaczka domſte, w Jeſchizach pak zaſy ſtatok ſ wobſedžerja Mikanje. Tu hšchtaj teſ wobaj wobjnjej ſazow a jeſo Cžichi pjatk.

S **Huczinu.** Jutrownicžku ſwjecžeſche tu ſnata a wajena wošowa, pótrowy ſaſtojnik, knjeſ Jan Petaſch, ſwoje 70. narodniny. Kapała Huczinjanſkeje wobnjoweje woborn pšchinjeſe jemu rano ſaſtanitko a wjecžor pocžeſći jeho Huczinjanſke ſpěwne towaſtwo, kotreż je wón ſobu ſałožił.

Z **Radworja.** Lětſa wšak njebě jutrownicžku přez měru cžopło. Rano běše ſamo nurjóz a cžopłota bě na 1 ſtopjeń ſpadnyła. Tola mějachmy rjane ſłónčne wjedro, kotreż wulku liczbu měšczanow do Radworja na Jěchanje kriżerjow wuwabi. Wjetšina cuzych pšihladowarjow pšijźe ze żeleznicu, zwiſk je tu jara dłobry. Tuż njeje tak wjele zwažene, hdyž sebi też pši njewěſtym wjedrje do Radworja dojeżdżeš. — Jěchanje kriżerjow wotwi ſo po ſwučenym waſnju. Z Radworſkeje woſady naliczichmy 29 zapřahow, ze Baćońskeje 25.

Z **Radworja.** Wčera wjecžor ½7 hodź. wotewri ſo ſwjatočnje warjeński kurzus w nowej ſuli. Sulſki wjednik rozpominaſe w ſwojej rěcži, kak ſo pšed 14 lětami podobny kursus w Radworju wotmě, kak dyrbjachmy ſebi tehdy wſitke naſtroje, kachle a wšón kuchinſki naporjadk pożcžić, haj ſamo wučerku. Dżensa mamy tu wšo ſami. Wšěm, kotříž ſu kurzus zmóžnili, wupraji rěcznik najlorcyſi dźak, wosebje hamtskemu hejtmanſtwu, kotreż je nam pjenježnu podpieru poſkicžiło, a ſulskemu predsydſtwu, kotreż je dowolilo, kurzus w ſuli wotměwać. Tu nimaju nětko naše ſerbſke hoſpozy tórtki a paſtetki pjec nawukny — to je pódlańſka wěc, — ale wosebje, kak ze ſnadnymi ſrědkami najlepje a najwuſpěſnišo dobru, jednoru jedź nawarja, kak ſtrowe jedże za dźěći a khorych pšihotuja atd. — Nadźijomnje zmjeje dźěći a khorych pšihotuja atd. — Nadźijomnje zmjeje kurzus wočakowany wuſpěch. — Dokelž ſo na 20 hospozow wobdźěłuje, wotměwa ſo kurzus w dwojim wotdźělenju. Warjeńſke hodźiny ſu kóždy wječor, z wuwzaćom ſobotow, njedźelow a ſwjatych dnjow, hač do 2. junija. —

Z **Radworja.** Dżensa pšipołdnju w 11 hodź. bě prěnje ſwjatočne pšijimanje dźěći w nowej ſuli. Lětſa du 32 dźěći do ſule.

Z **Baćonja.** Na naſim pokrjebniſću, kiž wysoko leži, a na nawſy, běše ſo też lětſa jutrownicžku mnoho ludźi zeſło, zo bychu ſebi jutrowne jěchanje wobhladali. Baćoński jěcharſki procesijon wobſtojeſe lětſa ze 26 jěcharjow na ſwojich krasnje wupyſzenych konjach, kotříž pšipołdnju w 1 hodź. z pródstwu wo radżenje ſywow tři króć cyrkej wobjěchachu a ſo na to do Radworja podachu a tam toborunja tři króć wokoło cyrkwje jěchachu. Mjez tym běchu Radwořſcy jěcharjo do Baćonja pšijěchali. Najrjeńſi wobraz poſkići ſo pola Stróżiſća, hdyž ſo procesijónaj trochu zdalenej zetkaſtaj.

S **Njeſwacžidła.** Njeſtajny wucžeř knjes Kurt Nowak bu ſe ſpočatkom noweho ſchulſkeho lěta ſ Njeſwacžidła do Luha pšcheſadjeny. Na jeho město ſtupi tudomny wupomhanſki wucžeř knjes Arthur Groka. Sa noweho wupomhanſkeho wucžerja pſchijźe do Njeſwacžidła knjes Gerhard Hennig ſe Sarečza. — Mała dźěćaſ pſchijimachu ſo dźenſa, 20. hapreje, dopołdnja w 9 hodź. Nowa elementarna rjadowna budże 42 dźěćaſ wopſchijećeſ. Dokelž pola naſ na ſchulſkich měſnoſćach pobrachuje, ſo ſyzlna rjadowna dźěłicz njemóže.

S **Rakez.** Naſch wožadny poſawniſtſk khor pſchekwapi naſ jutrownu ſobotu wjecžor, ko nětkotre khórluſche na ſyrkwinej wěži piſkaſche. Luboſne jutki roſliwachu ſo po ſyłej wſy a běchu rjany pſchekwap ſekicžeho pózdnego wjeſelcžeho jutrownego cžaſa. Rakecženja ſebi pſchcja, ſo by ſo tónle nałoſk prawje dołho ſdźerżał.

S **Komorowa** pola Rakez. Tudomna jednota „Sokoł“ wuhotuje pſchichodnu njedźelu 24. jutrownika wulki ſokoſtich wjeczor ſe ſpěwami, ſdźiwadłom, ſwucžowanjom a ſe ſerbſtimi narodnymi rejemi w „Kaczej korczmje“. Na ſwjedźeń ſo najwutrobniſcho pſcheproſchuja wſchitke wokolne a dalſche bratrowſke jednoty, wſchě lube bratrowſke towaſtwa a też wſchitkich lubi Serbſo ſ blista a ſ daloka. — Sſokoſtiſy bratſja Komorowſkeho ſwucžowanſkeho wokrjeſa ſo proſcha, ſ bychu ſo hacž do 7 hodźin pola nacžolnika ſchromadźili a to ſ dypkom, dokelž potom ſe ſokoſtej khorhoju a kapału do blizkeje „Kacžeje korczmy“ poczahnu.

Dżensa
wulki serbſki koncert
„w Krónje“, započatk ¼8 hodź.

S **Wjeleczina.** Na tudomnym knježim dworje ſu nowu katoliſku kapału natwarili, kotruż druhi dźeń jutrow w 9 hodź. biſtop dr. Schreiber ſ Budyſchina poſwječi. Kapała mjenuje ſo po ſchkitarju Wjeleczanſkeho doła kapała ſwj. Borboru.

S **Warnoczij** pola Wjeleczina. Też w naſchej wokolinje ſo pjenowa ſchczurka pokaſuje. Dźiwka honilwiſiſkeho naſenika ſo pſched nětkotrymi dnjemi na taſke ſwérzo bohlada, jako w hacže pluwaſche. Niedźelu rano najeńſ pjenowu ſchczurku ſaſtrěli, kotraž ſaſo pſches hat pluwaſche.

S **Lubija.** Mokre hapreješke wjedro pſchinjeſe naſchej wokolinje khětro wulku wodu. Neki běchu napjate a hrožachu ſ powodźenjom. Tola dokelž je ſo nětko deſchczowacž pſcheſtało, je ſo ſtrach powodźenja minył.

S **Czerwjenych Noßliz.** Saſdźeny tydźeń ſaſtrěli knjes hajnik Mjetašch w Czerwjeno-Noßlowſkich hatach prěnje tſi pjenowe ſchczurki.

Sr **Spikalow.** W Spikalach mózeſche w tutym měſacu ſtuſzoſna dźiwka Barbka kubla, Hana Nemuthez, ſwój 30-lětny jubilej ſwjeczicž. Tak loſho ſtuji hižo ſe wſchej ſwérzu pola Barbkez-Lehmannez ſwójſtwo. Wona dóſta ſa to wſchelake wopokaſima lubóſcze a dżaka.

S **Błohajſchcz.** Prěni dźeń jutrow wjecžor krótko do 8 hodź. wuhóri w maſzinej brožni tudomneho wobſedžerja Mjedaka woheń, kiž ju ſa krótki cžaſ do popjela pſchewobroži. Wjele ſyna, ſłomy, natańſke maſchiny a graty ſu ſhoniſpalichu. Wobnjowi woborowſcy a wjeſnjenjo dyrbjachu ſkót ſ hródże ſmuwodźicz a domjezu nabobu je bydlenja wunoſyć, dokelž běſche wulki ſtrach, ſo bo domſke a hródże wotpalu. Nowe domſke je też jara cžežpiło, kótrež pšchi bo hižom paleſche. Tola napinazym pšizowenjam wobnjowych woborow ſo poradźi, domſke a hródże wuhnjowacž. Na pomoz pſchiſchwatachu ſyłakowy ſ Hornjeho Wujnjowa (1. myto),) Hornjeje Worſchcže (2. myto) a Maleje Worſchcže. Dale pſchijźeſchu ſyłakowy ſ Brěſy, Semſchowa, Drużkez a Słonceje Worſchcže. Poſłednjiſche pak njetrjebachu wjacy ſapſchinnyz: Mjedaſ nima ſamožcženo a ſ wobnjom jara ſchkoduje. Woheń je najſtrkje je ſaſtapnjenjom miliny naſtał.

Ze **Zejle.** K wčerawſej rozprawje wo njezbožu pri jutrownym jěchanju dostachmy ſcžehowacu porjedźeniku. Kóń njeběše dźiwi a njeměrny, ale dokelž ſu zadnje konje preblizko pršišle, je wudyril a je ſo wopiſane njezbože ſtało. Njoch je wobžarommy podawk w pšichodże z wučbu, zo ſo njeſmě tak blizko hromadze jěchać.

S **Bolborz.** Na Bolworczańſko-Błohajſchczańſkich, Janeczańſkich a Debjerkeczańſkich honach ſo ſcžehowaje ſjawne puczje ſawm: 1. Puczj ſ Debjerkez do Błohajſchcz wot 20. hacž do 24. hapreje ((jěſdny wobkhad pokaſuje ſo na Janezy abo Ti Hwjždy); 2. Puczj ſ Janez na Budyſchſko-Kamjenſku dróhu wot 22. hacž do 27. hapreje; 3. Puczj ſ Bolborz do Hornjeho Wujnjowa wot 25. hacž do 30. hapreje (jěſdny wobkhad pokaſuje ſo na Leſchawu abo Błohajſchcz).

Z **Kulowa.** Jutrowne jěchanje prěni dźeń jutrow wotmě ſo po ſtarym zwučenym waſnju při rjanym, ale khłódnym wjedrje. Na Kulowſkim jěchanju wobdźěli ſo 198, na Ralbicžanſkim 113 jěcharjow.

S **Wóſporka.** Měſchczańſky ſajtnjerjo wobſtarachu we ſwojim poſtedźenju, ſo dźedźa pſeſtrowanje dźěła ſa dźěł delnjeje Dwórniſchczowje dróhi kamjeneſadźeſkemu miſchtrej Warſchauej w Budyſchinje pſchepodaczi. Dale wobſtarachu ſajtnjerjo, ſo ma ſo na ſwobjenaj ſtronaj dróhi khódnik natwaricž.

S **Wóſporka.** Póndźelu 25. hapreje wotmě ſo we Wóſporku konjaze wiki. Konje ſeſtajeja ſo pšched Tſeleńju.

S **Wojerez.** Na poſłednje ſwinjaze wiki bě ſo 285 proſtatow a 3 běhaſi pſchiwjeſło. Sa proſtata ſplaczichu 15—24 hriwnow, za běhaſi 40—70 hriwnow.

S **Wojerez.** W naſchej wokolinje ſu Seleny ſchtwórtk lětſa prěnje kajtojcžki wobtedźowali. Nadźijomnje cžile naletni poſołjo bóriy krute a jimne hapreješke wjedro ſwojiſtkabowali.

S **Wojerez.** (Wušudźenje.) Pšched lawniſtim ſudom ſtejeſche 22lětna Hana Cžichſkez ſ Rachlowa pola Kulowa. Ju běchu dla wospjetneho paduſchſtwa pytali a ju khětro ſanjerodźenu doſahnyli a do tudomneho ſudniſkeho jaſtwa pſchiwjedli. Jako bě w pſchepytanſkej ſathje porjadne wothladanje měła, cžiniješe ſaſo po dołhim cžaſu cžiſty ſacžiſchcž. Wona je hižo někotre raſy khłoſtana a je njedźiwaczy ſwojeje młodoſcže hižo někotre raſy w jaſtwje połyła, dokelž běſche kradnyła. Tohodła běſchtej ju ſtarſchej, kiž w Satſkej bydlitaj, ſaſtorcžiłej. Napoſledk kłuzeſche hołza pola jeneho bura, po jeże wudawanju pak ju bur tak krjudowaſche, ſo wona wjacy njewutra a k ſtarſchimaj cžekny. Starſchej pak ju nuſowaſchtaj, ſo by ſaſo k burej ſchła a njedachu ji papjery, ſo by mohła do druheje ſłužby hicž, tola ſo wona bjes wotnyknjeneho kónza po ſmježe brudźeſche. Stónczinje pſchiſłoże hołza konz februara t. l. do Rachlowa, wopyta tam wudowu Welſkowu, pola kotrejež běſche hižo ras ſłužiła. W njewobkhadżowanym wotomiku kradny wona Welſkowej ſe ſchkleńczaneho khamora 140 hr., ſ kotrymiž ſo do Budyſchina poda, tam bě wot kradnjenych pjenjez žiwa, doniž ju njeſajachu. Wobſtorżena dopołnje k wſchemu ſtejeſche. Tohodła ju też ſud njedźiwajuz wospjetneho paduſchſtwa khětro wyſokeho pjenjeſa ji połožaze wumjenjenja pſchiprajo k jaſtwu na 5 měſazow ſajudźi.

S **Wojerez.** Srudne jutry doczakachu mnohi tudomni dźěłaczerjo, kotříž w żeleznišſkich dźěłarnjach dźěłaja. Dokelž maju ſo tudomne żeleznišſke dźěłarnje dopołnje ſaunitwjeż, dóſtachu dźěłaczerjo Seleny ſchtwórtk dźeło k 1. meji wupowědźene. Wulki dźěł potrjechenych dźěłaczerjow je lětdźeſatki dołho ſwoje najlepſche mózy w dźěłarnjach nałožował a nětko w ſtarſchich lětach ſo jenoj někotrym dalſcha ſaſtužba poſticzi.

S **Cžiſſowu.** Njedawno ſaja polizija dźěłaczerja, kiž je ſo hižom lěta dołho na ſwojej 12 lětnej pſchirodnej dźowy na najcežſche waſchnje pſchepiſchimowak. Njeſhmanik je wobſarujuznu holczku ſ hrożenjom pſcheſeſchał, ſo ſu jeho njeſkutki hakle nětko na ſwětło pſchiſchłe. Jeho ſu do ſudniſkeho jaſtwa we Wojerezach dowjedli.

S **Lubhoſcza.** Na mšto wobſedźerja ſłónſkeho kubła Jana Krała, wuſwoji ſo Hejžar Korla Bauer ſa gmejniſkeho wyſóſkiſejerja.

S **Krynhelez.** Saſdźene lěta w naſchej wſy a we ſuſodnych Wylemozach a na Wóſlicžej Horje pilnje twarjachu. Tak naſtachu rjane wſchelake nahładne domſke a hoſpodarſke twarjenja. S wjetſchepho dźěł běchu ſtare twarjenja ſwottorhali a na jich měſtna nowe natwarili. Też lětha ſtajedża tu jaſo twarcž. Cžełła a wójniſki inwalid Jan Bigan je ſebi w naſchej wſy twarſku leſowniſku kupił a natwari ſebi tu nowe domſke. Tele dny je hižo twarcž ſapoczał. Dale maja ſo w naſchej wſy a w ſuſodnym wſomaj hiſchcže dalſche domſke a wſchelake hoſpodarſke twarjenja natwaricž. Tak ſo w naſchich hołanſkich wſach ſtare twarjenja po někim zyle ſłubja.

S **Wylemozj.** Naſcha wjeſna młodźina chze ſebi ke 1. meji, kaž je to tu hiſchcže waſchnje, meju ſtajicž, kotruż chze poſoſtičnje mjetacž.

S **Běleje Wody.** Paduſchſtwo w ſchkleńczerni „Union“ firmy Janke, Mudra & Co, je ſo ſpěſchnje wuſajiło. Policija wuſłědźi jako paducha dźěłaczerja, kiž je někedy pola firmy dźěłał. Kradnjene łhelusi je w kerkach pſchował. — Sobotu wjecžor je ſo 20 lětny ſyn ſchkleńczuttocžeſkeho miſchtra Kerna wobwěſtył. Pſchicžina ſamomordarſtwa njeje ſnata. — Do ſtarſchiſkeho domu wróczichu tudomneho 13 lětneho ſchulerja Rudolfa Dekarja, kiž je ſo někotre dny w tudomnej wokolinje wokokoturcził. Njedaloko Běleje Wody jeho ſadżerżachu a jeho na to ſaſo ſtarſchimaj wróczichu. — Cžežke njeſbože ſta ſo wczera wutoru dopołdnja w płunaſni pſchi twarjenju gaſometra. Tutomny dźěłaczer pſchińdże elektriſkim gretam pſchebliſko a ſo na lěwym boku cžežko wopali. Jeho dyrbjachu hnydom do Khocžebuſkeje khorownje dowjeſeć.

S **Ruhlanda.** Do jutrow piſachmy, ſo bě ſo wutoru do jutrow njeſnaty cžłowjek w bydlenju pſchekupza Muſchtera pod łožo ſkhował, ſo by kradnył a je, dokelž je Muſchter ſo na njeho dohladał, ſ woknom cžeknył. Hižo na druhi wjecžor wokoło 11 hodźin pak jeho polizija ſaja. Wyſchſchi krajny żandarmſki miſchtr Koch jeho na ſubi ſamkaſkeho miſchtra K. ſaja, hdjež bě ſo ſkhował.

S **Dubrawki** pola Hródka. Tydźeń do jutrow ſo dohladachu, ſo běchu ſ nětkotrych rowow tudomneho poſrjeſhniſcžiſka twětki kradnyli. Polizija je nětko jenu tudomnu wobydlerku jako paduſchnizu wuſkědźiła. Žónſke je twětki, kiž je ſ rowa kradnyła, do ſwojeje ſahrody ſeſadźała. Paduſchnizja pjeza njeje duchownje połnohódna.

S **Matyzojz** pola Khocžebuſa. Jara hrubu paduſchnu nadpad ſta ſo w naſchej wſy. Krótko do jutrow dobuchjachu ſo w nozu njeſnataj cžłowjekaj do domu 76lětneho wumělkarja Kicžejcžana Schołtu, jako běſche wón ſam doma, ſwjaſaſchtaj jemu ruzy a noſy a ſatyſkaſchtaj jemu

hubu. Na to pschepytaschtaj ſ dybſacznej lampu ſtwu a druhe mětnoſcže ſa pſchihódnym rubjeńſtwom. Hotowych pjenjes kradnyſchtaj nětkaž 50 hr. Jako měſeſchtaj paduchaj ſwoje rubjeńſtwo hromadže, wuſwobodźiſchtaj ſtarza a ſhubiſchtaj ſo w nozy.

Zarunanje wopalnych škodow w Sakſkej.

Na komoru ſa wopalne ſawěſczenje pſchiſłuſcheho napraſchowanja, kak wyſoko ſu twarjenja w Sakſkej pſchezźiwo wopalnym ſchkodam ſchkitane. Komora ſa wopalne ſawěſczenje pſchiſłuſchi k temu: Twarjenja ſu pola krajneje wopalneje ſawěſczerńje (dyrbjeńſkeho ſawěſczenja) tukhwilu po dowójnſtkich twarſtich płaczíſnach ſawěſczene. W padźe ſchkodowanja ſo k ſarunanju ſchkody, kiž je po dowójnſtkich twarſtich płaczíſnach 1914 wobliczena, prozenty dla drohoty pſchiſwoła, kiž powyſchene twarſke płaczíſny mjes 1914 a dźeńſa w pſcherěſtu wurunaja. Drohoczíny pſchiražk poſtaja wuſchi wubjerk ſa ſawěſczenje twarjenjow, do kotrehož też ſnamjenicźi ſaſtupjerjo twarſkeho powołkanja ſłuſchecja. Kak wyſoki tónle drohoczíny pſchiražk je, ſo hdys a hdys, ſa tym hacź ſo twarſke płaczíſny pſcheměnjeja, pſchemeni a wojſiwi. Tukhwilu wuczinja drohoczíny pſchiražk 70 prozentow. Schkoda, kotraž je wyſchicha hacź 500 hriwnow, ſo w dwěmaj podźělomaj wupłaczuje. Za wobej wupłaczeni je drohoczíny pſchiražk dnja płaczaza, na kotrymž niżſcha ſarjadniſſa wyſchnoſcź pſchipokaſanki, kiž komora ſa wopalne ſawěſczenje wo podáłnych wopłaczenjach wuſtaja, ſe ſobje ſa płaczaze poſtaji a ſchkodowarjam wupłaczi.

Z Łužicy.

* Se **Žitawy.** W namjeſnej wſy Krombachu pod Lyſej Horu (Lauſche) nacźini prěnje nałětnje njewjedro wulku ſchkodu, dokelž dyrbjachu ſchtyri gmejny bjes elektriſkeho wobſwětlenja bycź. Błyſk ſtonzowa wuhibanke tafle a jenu linowu kletku. Murjerja Arlta, kiž ſa błidom ſedźeſche, ſchmórknu ſo błyſk. Wón ſjedźe po jeho lěwym boku dele a ſe ſtupnjemi won, do kotrychž dźěry wudrě. Potom wottorhny błidowu nohu a ſhubi ſo ſ woknom won. Błyſk muja pohłuſchi, wón pak ſo bóry ſaſo ſhraba, ma wěſo bolosce, hewak pak je ſtrowy.

* S **Rychbacha.** Khrobli paduſchi kradnychu w Delnim Rychbachu pola wobſedźerja młyna Altmanna ſamk roſpacźiwſchi 10 drohotnych kur. Kaž ſo ſda, běchu paduſchi ſ wobſtejnoſcźemi ſnaźi. Sa nimi pak hiſchcze žanehu ſlěda nimaju.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſje ſchtwórtk:** Rjenje a cźopło, mróźcźele ſo pſchecźahuja.

W Porurhſtej je ſo wjele hórnikam dźěło wupowěźiło, dokelž njeje możno, wuryte wuhlo wotbycź. Jenbźelſka konkurrenza dotalnych wotebjerarjow němſkeho wuhla ſ jendźelſkim wuhlom ſaſtaruje.

*

W Madźarſtej chodźa Habsburgſkeho arzywójwodu Albrechta ſa madźarſkeho krala wuwołacź. Italſka a Vatikan pjerja tónle plan podpjeratej.

*

Cźankaiſhek je Nanking ſa hłowne město Kantonſkeho knježerſtwa wuwołał. Hankaw njemóże wjazu je hłownym městom bycź, dokelž ſu wulkomozy w tamniſchim pſchiſtawje 70 wójnſkich łódźow ſhromadźił, ſo bychu ſwojej nocze dla podawkow w Nankingu doraz dale.

*

S Honkonga ſo powě, ſo ſo pſchecźiwo kommuniſtiſkim organiſazijam w małych městach Kovantungſkeje provinzy dale wojuje. Wšitke organiſazije ſu ſo roſpuſchcźiłe.

*

Se Sydneya w Awſtralſtej ſo powě, ſo ſu ſylne ſliwki a wětry wulku ſchkodu nacźiniłe. Schěcź wołowow je ſo ſ padazymi ſchtomami a padazymi kamjenjemi ſarajało. Wjele ſtow ludźi je ſo cźeźko abo lohko ſranikło. Kabelowy powod dróhoweje żeleźnizy a nadſemſke telefonowe groty ſu ſo roſtorhłe. Zyłe 3 dróhi ſu bjes wobſwětlenja. 5 000tunowſka parna łódź „Riverina“ je ſo ſe ſatraſchnym wichorom na ſkały wjerhła. 112 puczowarjow, mjes nimi žony a dźěcźi, njeſłu hacź dotal mohli wukhowacź.

*

Powodźenje rěki Miſiſipi w połnocnej Ameriźy je wohrożażych roſměrow nabyło. Rěka, kotraž je hewak milu ſcheroka, je ſo ſ měſtnami na 15 mil roſcheŕiła. Někotre města Neworleanſa ſu ſo pócźrjełe. Se powodźenjom pomiſiſipiſkeho kraja je 24 000 ludźi bydło ſhubiło, ſ nich 15 200 w Illinojſkim, Miſouriſkim a Arkanſaſkim ſtacje. Póndźelu ſu ſo ſi haczenja Arkanſaſkeje rěki pſchedrěłe.

Towarſtwowski powěſtnik.

Domowina, Zwjazk serbskich towarſtwow. Sekretariat w „Serbskim Domje“ w Budyšinje. — *Rěče hodźiny* tuchwilu jenož kóždu ſobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krječmar). Přinoški přijima jenož pokładnik Wojnar, kiž je w Serbskej Lud. Bancy wšědnje k rěcam. Wšě pisma njech ſo podawaja pak poſrědnje přez Sekretariat, pak njeposrědnje na předsydu, far. Šewčika w Khróšcicach

Khróšćicy. „Serb. Rat. Dorost“ změje štwórtk wječor we 8 hodź. we Wotrowje pola Mrózkec zhromadźiznu.

Komorow p. Rakec. „Jedn. Sokol“ změje tón tydźeń pjatk wječor a to z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Dokelž je to poſlednje zwučow. do swjedźenja, tuž njech tola wšitcy přińdu. Też serbscy rejwarjo dyrbja tam być. Načolnik.

Małešecy. „Sokol.“ Jutře štwórtk wot 7 h. zwučowanje za dźěći, wot ½9 h. zwučowanje za dorost, -sotry a bratrow.

Nawječorny zwučow. wokrjes „Sokołow“ změje štwórtk, 21. haprleje, wječor we 8 hodź. w Pančicach zhromadne zwučowanje.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ změje přich. njedźelu pop. w 5 hodź. w „Kačej korčmje“ swoju zhromadźiznu. Zajimały přednošk je wot wysocy waženeje strony přilubjenu. Wječor chcemy tam założeński swjedźeń Komorowskeho „Sokoła“ sobu woswjećić. Wšě lube sobustawy, też hosćo, su wutrobnje přeproſene. Předsydstwo.

Serbska narańša tow. župa „Hrodźišćo“ změje njedźelu po jutrach, 24. haprleje, pop. w 3 hodź. pola Zendźic w Rakojdach generalnu zhromadźiznu. Přednošować budźe knjez Bart. K zhromadźiznje přizamknyć budźe so posedźenje župineho wubjerka, hdyž maju so na poslednjej zhromadźiznje podate namjety rozpominać a wobzamknyć. Sobustawy towarſtwow tuteje župy so proša, zo bychu so w bohatej ličbje wobdźělili. Też kóždy druhi Serb, kiž žanomu serbskemu towarſtwu njepřiſłuša, je tam lubje witany. Předs. župy „Hrodźišćo“.

Serbski Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 24. haprl., popołdnju w 3 hodź. je w sali „Serbskeho Domu“ posedźenje předsydstwa a wubjerka. Ważny dnjowy porjad! Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawěšćki G. Janak w Budyšinje

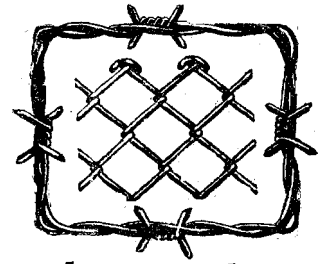
Transmisije
kóždeje družiny
wolije, hencin atd.
podawa ze sklada
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Copłe kholowy, košłe nohajcy, stalčiki pola
J. Erler w Budyšinje
při Krónyrynkowym meśe

Kózlace kóžki
kupuje a derje płaći
Paul Šołta
wikowarńja z kožemi a črjewami
w Budyšinje
na Zadnjej Bohatej hasy
Telefon 3385

Služimy ludźi!
WEVB
Potrjebu za šulske dźěći prosymy jenož w samsnej rozdźělenji skazać.
Wšě družiny
knihow, šulskich taflow, pisakow
šulskich tošow a tornistrow
jenož najlěpše kajkosće.
Barbowcy * prawidka * rysadła
(Farbkästen) (Lineale) (Reißzeuge)
Tworykupowace towarſtwo
w Budyšinje :: zap. dr. z wobm. ruk.

Swob. kubło w Šekecach
1 km wot Kubšiskeho dwórniša, wokolo 55 ha wulke, wokolo 2100 dawkowych jednotkow wšitke pola hodźa so za dźeće, pšenicu, budźe so ze wšem žiwym a bohatym morwym inventarom swobodnje předawa.
Kupcy njech poskićenja
sobotu, 23. haprleje 1927. pop. 3 hodź.
na kuble wotedaja.
Bliže rozjasnjenja dawa hród a wobsedźer kubła
Herman Škoda w Bošicach pola Kubšic.

Groćane pletwa
4 rózkate, wšěch wulk. wóčkow a sylnoſcow grotow
zhotowja spěšnje a tunjo
Gebhardt & Co. fabrika groćan. tworow
:: wotdźěl za twarjenje lišcyow ::
w Budyšinje
na Karlstraße 8 :: Telefon 3394
Wotedawamy też po mjeńšich dźělbach!

K 1. abo 15. meji pyta pilnu a spušćomnu
holcu do hródže
hoſćene w Pančicach.

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

Dobreho spušćomneho
dźěłaćerja za drainěrowanje
pyta hnydom
Jurij Zenda,
podzemski twarc
w Miłoćicach pola Pančic

Jeli ſcze žebi „Serbſke Nowiny“ hižom ſtasali, proſymy, dajcze tutón wotrěſt Waſchemu ſtužodej abo pſchecźelej bale.
Wotrěſajcze tudy a wotedajcze Waſchemu dowěrnikej abo liſtnoſcherjej!

An das Postamt, hier

Für den Monat Mai 1927 beſtellt

Herr .....

Wohnung .....

Straße und Hausnummer .....

Expl.	Name der Zeitung	Erſcheinort	Bezugszeit	Betrag
1	Serbske Nowiny	Bautzen	1 Monat	1,30 Reichsmark

Mk. empfangen

Poſtſtempel

Unterſchrift.

Symjeńtne běrny
Odenwaldske módre Juliperle (solotwjowe) dale najrjeńši
čerwjeny dźećel
ma na składže
Paul Bennewitz
w Budyšinje / Telef. 2076

Čekła
čorna krótkokosmata jamniska beja (Dackelhündin), na mjeno „Waschtel“ poſłuchaca. Powěźe na **kobłarńju we Wudworju** pola Worklec. Telefon Pančicy 213.

Wšě šulske knihi
dostanjeće derje a tunjo we Serb. kniharni w Budyšinje

Moltkowa drogerija
w Budyšinje Telefon 3746 **Hermann Schubert** na Moltkowej dróży čo. 6
poskića
zela, barby, laki, serščowcy, gypa, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, soliciły syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wolije, mazy za kopyta a kože

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 24 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarńja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Přiloha k číslu 91

SERBSKE NOWINY

Srjedu, 20. hapricje 1927

Mějce scerpnosć ze mnu!

Prošstwa schulskeho nowuschka.

Dźenża sastupichu naschi schulsay nowuschki k prěnjemu rasej do schule. Po dothim deschćowym wjedrje klinčachu zapołne hońcžo. Mike a pschećelne nalětnje hłonczo. Jankej žo dźenża sda. Kak hordy je na swoju wubrónu, čiž je doma drje husto wuspytowak, ale dźenża ma jeho khribjet prawo, ju sjawnje pokasacź. Hižo dawno je žo ſ macźerneje ruki wutorhnył, so by ſ wulkimi, kotrež hižo abejcej móża, žo wuharowak. Sswojeho wucźerja je cźile a wjeźele postrowił. Tej nekotři jeho młodušchich towaršchow bliža žo dowěrliwje nowemu knjesej wucźerjej a wědża mnoho ſ dźećzaje sjiwy a ſ domjaznosće powědacź. Haj, dowěra małuschkich je najschlachotnischa a najdróschša póda, na kotruž je schula natwarjena.

Mikawschk žo tak blisko njeswěri. Wulka hotra, čiž je jeho do schule pschiwjedła, steji ſ nim trochchu nasdala. Wobaj sacźuwataj hrubu ruku žiwjensku, čiž je jimaj macź pschesahe wsaka. Nan nima dla starosće wo wschědny chléb chwile, swojeho najmłódscheho ſam do schule dowjesć. Dyrbi do skały na dźelo. Trochchu spłoschiwje a skradzu shladuje malu na jemu žo blizajeho wucźerja a w jeho wočach błyschcźi žo wuras, kiž nam nimowólnje skowo žiwatcha sćenja do erta pokaži: „Měj ſcźerpnosćz ſe mnu!“ Budu-li ja, dokelž žo doma nichtó ſ mojim wočzehnjenjom saběracź njemóžeche, twoje žadanja dopjelnicź móg? Tuž cźi pschiwokam: „Měj scźerpnosćz jeho ſ mnu!“

Tak myšli tej Wórschulka sa ruku swojeje macźerki. Cźehodła je młoda žona tak kipra a wurudźena? Na njej widźimy cźežku schulu žiwjensku. Haj, schtož Wórschulka doma pschećiwi, njebě jwježelaze. Napohlad husto pjaneho ſ dźela žo wrócźazeho nana, kiž małe dźećzaze worakawosće satamaiche, je ju sastrachocźił a jeje macź by najradscho wucźerja prošyła: „Mějce scźerpnosćz ſ mojim dźećzom!“

Scźerpnosć, kardinalny počźink wschěch wucźenych, žadaja žej wobežbe nowuschki, kotrež žu ſ cźelnej abo duchownej kiprosću počźesene. A wucźerjej tutych małych posłicza žo wobischerne polo, tu swoju wuschitkosć pokasacź. Kak by chcźył swoje cźežke powokanje wukonjecź, njeby-li wobrazu w spećzatku naipomnjeneho evangelija we wočzomaj měł.

Kak wschelakoro tamna próstwa na w ſcźenju naspomnjenych ludźi stutkuje. Kaž naš na jenej stronje wotpokasanje ſobuwotrocźka wotpokasuje, tak cźehnje naš Knjesowu pschikad dwójny k ſebi. „A won spušchći jemu zaky doth.“ To rěka: Won próstwu wo scźerpnosć wuhłuschcha.

Wo Filipu II., schpaniškim kralu, žo pische, so něhdy po napinazym dnju hač do pósdnjeje nozu jara ważnym spišu dźěłacźe. Hdyž bě słónczinje hotowy, pschepoda pišmo swojemu słužobnikej, so by je ſ pěšom pospjchał a wušuschił. Psches njesłobnomy pschipad hrabny pak słužobnik město pěškowcho kaschćika tintowu bleschku a pola ſ wulkej próju słotowjene pišmo. Se strachom tschepotasche na wschěch stawach a njeswěri sej, swojemu knjesej pišmo pschepodacź, žo boja, so mohł jeho na městnje je słužby puschćicź. Tola kral, mišchtr we wobkněježnju, njepraji ani jene njescźerpliwe słowcźko, hdyž žo a wukonjesche dźěło ſ nowa.

Hdyž we scźerpnosći jako wo hłownem počźinku wucźerja rěcźachmy, to płacźi we wjetschej měrje wo wucźerju nětcźischich nowuschkow. Dźećzi pichiadu je srudnymi wobstejnosćzow do schule a to w cźasu, hdźej je hospodarska a moralna nusa skoro kóždemu dźećzu swoje znamjo naczischcźaka. Tola njeprozcźa jenoš mjenowani nowuschki wo scźerpnosćz, ale teš cźi dźiwi a cźili, kotrež druhdy psches postront dyrja. Kak husto dyrbi wucźer dźećzomu wólnosć a chrobkosć na lubosćziwe waschnje podpjerać! S tajkej wutrajnosću dyrbi do dźěła hicź, so by njepěkne a njesdwórliwe waschnje małym wotwuciłk! Budże dyrbjecź dołhahajej měrje tamneho počźinka knjezjicź dacź, wo kotrymž Filip Spitta praji: „Měrny jandźel dźěsche psches jesitski kraj.“

Chcemy teź te dźećzi wobjeje naipomnicź, kotrež jnadneje wobdarjenosćze dla naschu zyku lubosć a scźerpnosć potrjebuja. Hdyž hižo cźežke dźěło ſ nowuschkami zyke mozy wucźerja žej žadaja, dha njetrjeba próstwa wo scźerpnosćz jeho strachocźicź. Pschikład bójsćeho wucźerja dyrbi jemu pschi tym najzynlischi nastork być. Pschi wschej scźerpnosćzi dyrbi pak na prawe waschnje teź saho krutosć wobthowacź. Bjes toho so wucźer sacźuwa, budu dźećzi jeho bórzy na pruhu stajicź, hacź je jeho abo jich wola ſynlnischa. Mopacźnje nałożena scźerpnosć a psches porsty hladanje móże njelubje scźehowki sa dźećzo a wucźerja měcź.

Hdyž po cźasu widźi, so wopŕedna bojosć małych žo do pschitulnosće pschewobrocźi, hdyž sacźuwa, so jeho lubosć sažo lubosć namaka, hdyž jim hižo ſ wočzow widźi, *kak na nim wiżaja, potom je to tyžazora msda* sa wschu nałożenu próju. Wuspech dźěła prenjeho łěta wotwitkuje wot wotpowědneho steji sćicźa wucźerja napschećo małym nowuschkam, dokelž žo tu wo duchowny ſrót a wumjeće naschich nainežnischich rostlinkow jedna. Tuž: **Wutraj w scźerpnosći!**

—o—

Klóštr w znamju jutrowncho jěchanja.

Marija Hwězda, 17. jutrownika 1927.

Mike a hłónczinje pschednalećzo bě žo někotry cźaš do jutrow do njewjesćokeho mokreho a symneho wjedra pscheměniło. Deschćowy, wětřik, krupiczki, smjerśći, zamo njewjedro wotmeńdżachu žo ſ někotrymi cźopłymi a hłónczinymi hodźinami. Hischcźe jutrownja sobota je žněhom a deschćom, byrnjež wschitcźy ſ wulkej žadosćzu na pschemjenjenje wjedra cźakali. Srubne wuhladny! Tola Sserb. Nowapischu schtwórtk, so žo niebjo w Jendźelskej wumydrinje. A dokelž wětřik wot tam dujesche, bě nadźija, so žo hłónczinje mrócźele rozdrěja a tak je žadosćzu witane hłónczo pokaže. A wopraudże. Módre njebjo šmějesche žo na jutrowny źwet a jutrownička bě njedźiwajo na nětkotre hrożaze mrócźele, tajka, kaj khcźijerjo a pschihładowarjo ju trjebachu — šnajnjenjischa fiuha.

Khcźijerjow swjedżeń wabi a cźehnje ſ mozu domjazych a gujoch k ſebi. Symne wjedro saschkych dnjow bě drje tla baj samo ijużazy wotdźerżało, žo na dalóki puć do Marinjeje Hwězdy nastajicź. Privatnych autow drje bě jich tu dosć a sastajichu drohi, puće, namjeź a dwory. K nim pschidrunżichu žo wulke jědźadła ſ Budyschina, ſ Lubija, ſe Bitkopiź, ſ Drježdżan, ſ Radeberka a ſ Kamjenza. Ale tamne cźrjódły kolesarjow, kotrychž jene łěto na nimale 2000 naliczichmy, pobrachowachu. Teź ſ pěšchimi žo hróha tak njeczernjachu kaž lětsa. We wschěm běchu to jutry, kajkichž wjesni wobthodnizy lědy pomnja. Cźažne dusche, kotrej herwak na błónym „łłóschtrkim“ žo wokschewichu a psches dołhosćz puća wususchene schije wospjet „namachu“, spokojichu žo jowjeschća ſ cźopkymi napojadźami. Tohodła pak hischcźe ludźi doźahasche. Psched klóschtrskimi wrotami bě hrubdy njewjeschła cźischcźerisa a hódny bě sažo wjeselu, so žo ſ njeje widobły.

Wokoło dwěmaj hromadża žo domjazy prożejšon na Klóschtrje — wobdźelnizy je wšy, je Sswinarnje, ſ Mikeźij a Wěleńzy. Ws prjedawschich létach pschidrunżichu ſe k nim Wudworczejo a Ssmjeczkeczejo. Schkoda, so ju žo wotschćepili, tak by prożejšjon wo nětchto sapschahowe ſynlnischi był a Khrósćzanski njeby wothył sacźuwał. Sdaletnosćz puća je nimale tażama. Tuž stejachu žej létża 20 napschećo 88 sapschahow. Njemohło žo to po starym waschnju wospjet ſsjadowacź? Wokoło dwěnopuschateho lawa — ſ dopokajom, je ſe klóschtr kaž zyła Luzija nětdy pod cźešim knjezjitwom stak — ſhromadżuja žo khcźijerjo, psched zyrkwju a abtowniu, hdźež nosćerjo thorhoje a Božu martru pschijimuja.

Létża bě sche tuta měrnosć je hwedkom wobjebiteje ſwjatocźnosće. Kaž hižo pišachmy, wobdźěli žo wobstarny žiwnosćzer Michał Schołta ſ Kukowa k poſtatemu rańcźa na jěchanju. Klóschtrske knjezjstwo njedasche žej pschiležnosć nimo hicź, ſobom teź swojeho ſwórneho dźěłacźerja — je dźěn na 40 lět njepschetawajo w jeho ſłužbje — pschihodnje pocźesćicź. Hižo po dobodonjischich kemšach wupraji jemu k. prošt Mańcźek w abtowni a to w pschitomnosći Snadneje knjenje, sastupjerkow konventa a dalschich klóschtrskich duchownych ſwój bźak, ſpominajo ſobom na dołholetnu ſwéru. Jubilar bu teź k wobjedu pscheproscheny. Popodnju psched ſhromadżenymi khcźijerjemi a cźjołu ludu wuſnamjeni jeho k. pater Ubald ſ dźěłnej narěcźu, hdźež wajnosć jutrownoho jěchanja, tuteho zyrkwinskeho wobrjada, wuſchehowasche a ſ wulkej khwalbu na ſwérnosćz jubilara ſpominasche a jeho jako pschikład mutrajneho khcźijerja pschedstai. Jako znamjo cźesćezownosće pschepoda jemu wot snadneje knjenje wenowanu **protsćazanu wěnaschk** ſ jubilejnym cźišom na běłym ſwjasle, kiž bachowny knjes jubilarej, ſsiwjschi ſ konja, ſamorucźnje wokoło schije **poibžny a**. pschećzo. Inuprajł, so by tute ſnamjo cźesćezownosće a lubosće hischcźe dołhe łěta nosył. W mjenje khcźijerjow pokrěcźa k. měšchćanoſta Łukłer Jakub Wornacź ſ Mikeźij a pschińjpomni, so bě prożejšjon hižo bliźko k rozwjasanju, njeby-li jubilar ſ frutej swoju fantorstwo na žo wsał, kotrejž někto hižo łěta dołho wukonja. Stónczinje wupraji pschecźo, so by zyany žerbski nałoźk žo pschezo pšerźał k Bohu cźesći a Sserbam k kwjitku. Ke gratulantam pschidruzi žo teź wjesnu měšchćanoſta k. žiwnosćzer Jurij Bětnar a pschejecźe jemu w mjenje gmejny wjele zboża za tutón wusnam. S porjada wubocźi žo cźesłne hłónczko jubilaroweje wnuczki, hdyž jemu w němšćej wjasanej rěcźi dźakne zkowa wěnowaſche a drohotny poſtoczeny kwěcźelk jako wuras cźesćezownosće pschepoda. Wšěcźe to je nechtó namałk, kiž by pschihodne herbſke zkowa jěchnił. Psches tute pocźesćezowanje ſkoro k zyłsam hnuty, pokazkowa žo jubilar ſ krótkimi zkowanti a potom sanješe ſ krutym, ſnoschowazym hłokom cźim wjeselsche allelują, so w klóschtrskich murjach žo wotiwoła. Po stikrócźnym wobjěchanju na klóschtrje cźehnjejche prożejšjon mérnje zwjoju drohu do ſrubdnych khrósćzja. Na dompucźu nadeńdże w Drjejenach (wuzkoba mjeź Khrósćzjanami a Sswinarnju), wobstejacy je wschelakeho naporjadka, kotrejož žo konje ſplóschcźachu. Tak dyrbjachu wschelazy khcźijerjo ſ nich ſaſsćz a je wjesćz. Kajkeho njeduschnika ruzy žu to ſtucźite?

Posběhowazy zacźischcź zawostaji kóždy raš pożłednja ſzena psched zyrkwju, hdyž khcźijerjo parjerje a djakny kérluſch boſpěwaja a tak Bohu ſwobodnu ſtuk dołonca a pschi-

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

4] (Pokračowanje.)

Sto tam tola łóđi při brjózy pluwaše, wulke a małe, teź jena wójnska łóđ. Běch drje hižo w Hamburgu wjele wjacy a wjetše, a w Kielu najwjetšich wójnskich łóđi dosć widźał, ale mjez tym běchu so hižo wjele lět minyle, tuž bě mi tónle wobraz nimale zaos cyły nowy. A štóž je hdy w Terstu pobył, budże wobswědčić, zo so wobkedźowanje žiwjenja w přistawje a wuhlad na daloke morjo nikomu tak lohko njewostudźi. Hodźiny pospochi nóžeš tam stać, wšo jene hač w Terstu abo při druhim morju, a na čož pohladneš, je ći njeznate: a nahladać so njemóžeš; tehodła teź smój dwaj dnjej pozdźišo zaso dołhi čas w přistawje přebywałoj. Daloko po prawom na morjo won njewidźiš, to ma wšelke přičiny. Łóđze, t. r. parne łóđze, kiž přistaw wopuščiwši do daliny khwatachu, bórzy počachu niže a mjeńše być, a dołho njetraješe, bě jenož hišće tolsta smuha čornoho kura widźeć. Daloko wonkach so na morju črjóda bělych blečkow woznamjenješe, kaž bychu tam husy pluwałe. To běchu płachty (Segel) małych łóđiček kow abo čołmow, w kotrychž so pućowarjo k swojemu zawjeselenju na morjo won wjesć dachu; te wězo pomałšo jědu hač parne łóđze, dokelž je jeničcy wětřik ćéri; teho pak tehdy wjele njebě.

Druhdy pak ma Jadranske morjo hinašeho napolilada, kiž njeje tak změrny a lubozny. We wěstych časach tam sylne wětry zakhadźeja, potom je łóđzowanje strašne. Najwjacy wobežnosćow tam wichorety wětr z dołheho ranja načini, znaty pod mjenom „Bora“. Hdyž tón cychnuje, waleja so na morju žołmy, kiž małe njejsu. Zo te potom w přistawje z łóđzemi wokoło mjetałe, so do města nutř předrěte a tam wulkeje škody načinіte njebychu, su něhdźe poł hodźiny daloko do morja dołhu a šěroku murju natwarili, na kotrjž so hobrske žołmy, kajkež so wone z dalokeho morja přiwaleja, łamaja a swoju móc zhubja; tajka murja Kózlica (Wellenbrecher) rěka. — Małe łóđźički ze swojimi bělymi płachtami přeco dale wotpluwachu, a za něšto časa so jena po druhej na wobzorje zhubi, podnóri so do sowjera, kotryž nam teź na kraju často wuhlad kazy Tajki sowjer pak zwjetša ničo druhe njeje hač parа z wody. Tam bě woda čopła, a to kóždy wě, zo so ta čim bóle wudymi, čim čopliša je. Tola teź na połnócnem morju, hdźež bě khětro zymna, njejsym pary dla žaneho praweho wuhlada měł.

Terst bě do wójny nimale jenički wulki přistaw, kotryž wulke rakuske kěžerstwo měješe, tuž móže sebi kóždy myslić, zo bě tón za cyły kraj z najwjetšej wažnosću. Najwjacy z toho, štož Rakuska do přemórskich krajow scěleše a štož z nich dosta, to přez Terst dźěše. Bjez tutoho přistawa kěžerstwo njemohło wobstać, to hakle prawje spóznaje, štóž je tam pobył. Zo tajki mórski přistaw, w kotrymž maja wob łěto wjele tysac łóđzow swój wobkhad, wjele pjenjez do ludźi a do kraja přinjese, móže sej kóždy myslić. A tale zasłužba a tole bohatstwo susodnym njepopřatym Italskim žaneho měra njewostaji. Dokelž so, kaž hižo spomnich, w Terstu nimale wšo italscy rěči, měnjachu woni, zo tohodła teź z połnym prawom jim słuša a nic Rakuskim, tuž slědźachu hižo dołhe łěta ze wšěmi srědkami za tym, kak bychu město a přistaw do swojich rukow scahnyć mohli, nic pak jenož to, ale teź cyły wokolny kraj hač do połodniščeho Tirola, tak daloko, hač tam ludźo z italskim jazykom bydli, hačrunje tam tajkich we wjele wsach a městach wjacy njeje, hač w našich ryzy serbskich wsach Němcow. Wokoło Tersta su na př. wšě wsy cyle słowjenske. Italscy tute krajiny, kiž budźechu rady wjali a nětk bohužel maja, „Italia irredenta“ mjenuja, to po němsku rěka „Das unerlöste Italien“. Němcy w tamnych krajinach pak jim dobri njeběchu, tuž njechachu pod italsku horhoj, a teź Italscy sami sej wumóženja nježdachu, haj samo Terst chcyše sej wumóženja nježdachu. Woni wšitcy drje lubych susodow dosć znajachu, tuž wódźachu, zo jim wo zboże ludźi činić njeje, ale zo jich nahrabnosć jeničcy za rjanym krajom slipa. Nětko pak je po cyłem swěće znate, zo chcyše Rakuska, jako so wójna wjacy wobeńć njehodźeše, wšě italske žadanja dobrowólnje dopjelnić, jim wšě krajiny cyle darmo dać, haj hišće wjacy, z jeničkim wumóženjenom, zo bychu trojozwjazkej swěrni wostali a so ze swojimi dotalnymi přećelemi do wójny njedali. Teź Terstа chcyše so Rakuska wotrjec, tón pak njedyrbješe Italskej připadnyć, ale so swobodne abo neutralne město sčinić, kaž tu khwilu Gdańsk je. Italska pak, naščuwana a zatrašena wot našich njeprećelow, kiž jej zlote hory lubjachu, wotpowědźi Rakuskej a z njej wójnu započa. Po dołhim bědźenju drje su k nuzy sobu dobyli, žohnowanja pak z toho njemějachu; maja drje nětko, po čimž so tak horco žedźili, Italia irredenta jim słuša, ale to wšo budźechu, kaj hižo spomnich, dostać mohli, bjez toho zo bychu čerwjenoho feńka wudać a kapki krwě přelеć trjebali. Z tym su do khudoby zalězli, runje kaž my. Polubjene zlote hory so ani nazdala pokazałe njejsu. Za to pak móžachu soj Jendźelčenjo, kiž běchu nałožte ſčuwali, z italskimi pjenjezami zlote hory twarić. Italska sama žaneho wuhla nima, tuž bě je dotal wot Francowskeje a Jendźelskeje kupowała. Francowska we wójnje žaneho wjacy předawać njemóžeše, dokelž běchu wšě jejne wuhlowe podkopki w němskich rukach; Jendźelčenjo drje hišće do Italskeje sčeleachu, dachu pak sej je njehańbičiwje zapłaćić. Za centnaŕ, kiž bě w měrnym času něhdźe hriwnu płaćił, žadachu sobi nětk dźesać a wjacy. Teź wšě druhe twory so njesměrnje podróžachu, tuž bě nuza wulka, a Italscy so bórzy počachu za wušemi drapać, wobžarujo, zo su so do wójny zahnać dali. Z jenym słowom, jim so hubjenje dźěše, běchu pak sami na tom wina. Štóž přećelnu ruku, kotraž połna darow so jemu poskićuje, nic jenož wot so storka, ale teź rozrazyć spyta, je njehańbiciwy človjek a njeje wobžarowanja hódny, hdyž so jemu potom zlé dźe. (Pokračowanje.)

pošłucharjo w hnujazej pobožnosći žo ſ nimi ſtowarſcha. Potom dopołnjaja Sserbja, kak pośbehowazy a wurjadnje rjany nałožk je tuto cześćowanje ſ morttwych ſtanjeneho Sbožnika w Božej ſtworbje. Sserbſzy mužojo a młodżenzojo! Stoleti ſhladuja ſ praſtarych zyrkwinſkich murjow na waż jako ſwědokojo bohaſpodobneho nałożka. Hajcze, pěſtujcze a wobchowajcze jón w cześći! Njech nihdy na nihdy njeſaudże!

Ze ſusodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Dźěcźo i Łobja wuthowak.) Sstrjedu popołdnju pſchi Terraſowym brjoſy 4lětny hólz do Łobja padże, w kotrymż běſche ſtěrbo wulka woda. Zokmy ſpławiachu jeho pod ſakótwizowany wuhłowy cźołn, ſo na druhej ſtronje ſaho wupłuwa. Cźołmar wołoſoboweje parneje łódże „Schandau“, kiż měrjeſche runje ſłużbu, pod ſtrachom wo ſamžne žiwjenje hólza wuthowa. Dźěcźo dowjeſechu do thorownje.

* S **Pirny.** (Pſchi cźumpjeli ſnjeſbożik.) Saudżenu njedżelu ſta žo na Płaczej łuzy w měſtowym dźělu Copitzy cźeſke njeſbožo. 24lětny muſłi bě žo počźumpał, pſchi cźimž běſche jemu kłucź wupadnył. Jako dhzyſche kłucź ſběhnyć, žo cźokm ſaho cźumpaczi ſapocźa a młodeho mużſkeho do cźoła dyri. Tón žo iwjeſy, bě žebi nop putnył a moſhy ſiſchaſt a leži bjes nadźije w thorowni.

* S **Lipſka.** (Njewjedro nad Lipikom.) Cźichi pjatk popołdnja roſpuſchćeſi žo nad Lipikom jara cźeſke njewjedro. Błyſk na nětkotrych měſtnach dyri a wjele ſchkody nacźini. W Thonbergu dyri błyſk do wuhnja jeneho doma, kiż žo na dróhu ſwnyn. W Lindenawie wobſchkodźi błyſk wězu jeneho doma. Dalſchi błyſk do wuhnja Brandtez zyhelnicze dyri a jón w 7 metrow dołhoſći roſbi. Ludźo njeſłu pſchi njewjedrje do njeſboża pſchiſchli.

* Se **Schunowa** pola Kamjenizy. (Cźeſke njeſbožo.) W tudomnych „Wanderer“-dźěłarnjach padże regal, kiż bě ſe żelesnymi dźělemi wobcźeženy, a pohrjeba ſamkarja Reimanna poď žobu. Tón žo jara cźežko rani a bórzy na to wumrě.

* Se **Schreiberhawu.** Na żelesniſkej cźarje ſ Hornjeho Schreiberhawa do Joſefinoweje Hěty cźaſ 78lětnu wudowu Hanu Gründerowu, jako dhzyſche kolije pſchekrocźiczy, pſchejěchże a mori. Wona dhzyſche pſches kolije bóńcź, dokelaž měſeſche na łuzy dźěłacź. Kaž žu dotalne pſchepytowanja podałe, lokomotiwnika žana wina njetrjechi.

* S **Hirſchberga.** (Wuhladna wěża žo ſaſzypła). Drjewjanu wuhladnu wěżu na Wyſokim Kamjenju je w jenej ſe ſaudżenych nozow wichor powalił. Na ſhoże wſtr tak dnjeſche, ſo wěża na pódlaniſki hoſcźenz njepadże.

* S **Ruppersdorfa.** Srudny dóſt potrjechi ſaudżenu njedżelu ſwójbu tudomneho ſahrodnika Pawoła Wedera w hornjej wſy. 14lětna dźowka Jadwiga, kotraż bu njedżelu konfirmérowana, nahle wumrě. Cźežko potrjechenu žwójbu jara wobžaruja, wośebje też, dokelż je pſched nětkotrymi lětami 14lětna dźowka na khripu wumrěła.

Přilopk.

* **Baczon na ſtawniſtwje.** Podawk, kiż drje je trochu njewſchědny, ſta žo na ſtawniſtwje w Retzowje pola Rathenowa njedaloko Barlina. Młodaj ſłubjenaj běſchtaj na ſtawniſtwo pſchiſchłoj, ſo byſchtaj ſo ſwěrowacź dałoj. Pſchi ſwjatoczńnym wěrowaniu wośtwi baczon, ſo bórzy pſchińdże. Młodaj mandżelſkaj móżeſchtaj hiſchcźe do žwojeje wſy dokhwatacź. Pichi kwaſnej hoſcźinje młodeho ſynka hižo hoſcźom pokaſowachu.

* Se **ſtrożelemi wumrěł.** Żelesniſki dźěłacźeŕ, kiż na cźarje ſe Schwarzenbeca do Friedrichsruha ſ żykej kolonu na kolijach dźěłaſche, žo nimoježdżazeho ſpěſchneho cźaha tak ſtróżi, ſo wědomje ſhubi. Bórzy na to wumrě, ani ſo by žo jemu wědomje ſaho wrócźiło.

* **Brózńnjaze wrota dźěcźo ſaraſyło.** Pſchi dźěcźazym hraſkanju ſta žo w Běłej Horje w ſaſkej prowinzy wobžarujomne njeſbožo. Brózńnjaze wrota wuſkoczichu a padżechu na dźěcźazy wós, w kotrymż ſchěſcź měžazow ſtare dźěcźo leżeſche. Wbohe dźěcźo žo ſaraſy.

* **Wulki woheń na jenym knježim dworje.** Na knježim dworje w Meiersdorfje w Mecklenburgſkej ſ njeſnateje pſchicźiny woheń wudyri a domike, wſchě hoſpodarſke twarjenja hacź na konjenzy a wocźeńju do popjela pſchewobroczi. W płomjenjach 36 howjadłow tónz wſa.

* **Tajne ſapaleńſtwo.** W Seelowje pola Frankfurta nad Wódru wotpali žo w nozy na Seleny ſchtwórtk pjeć żitowych brózńnjow doſpołnje. W poſledniim poł lećze je žo w tymle maſym měſtaczku, kiż hiſchcźe 3000 wobydleri nima, nětdże 25 połnych brózńnjow wotpaliło a njeje hiſchcźe žo poradźiło, tajneho ſapalerja wuſłědźicź a ſajeć.

* **Wulki woheń w Rumunſkej.** Rumunſke město Buhuſti ſteji w płomjenjach; nětdże 150 twarjenjow je žo hižom wotpaliło, 100 dalſchich je ſhubjenych. Też ſuſkelnija, njedaloko měſta, kotraż je najwjetſcha zyłeje Rumunſkeje, je wohrożena. Wjele hódnoſcźow je woheń ſnicził. Sta žwójbow nimaju hoſpody. Hubjeńſtwo a roſhorjenoſcź mjes wobydleſtwom žo njeſdóſi wopiſacź.

* **Cźeſke roſbuchnjenje w Galazu.** W Galazu pſchi Cźornym morju ſta žo Cźichi pjatk na ranje žakoſtne roſbuchnjenje, wo kotrehoż pſchicźinje wobydleſtwo je wopředża njewědżeſche. Tak ſaja hróſbna bojoſcź měſchcźanow, ſo w nózných draſtach na dróhi ſuſkełtachu. Poſdźiſcho ſhonichu, ſo bě w jenym domje pólrowy ſkład do powětra ſleczał. Wobydleſ domu, jedyn Wołhar, ſaběraſche žo ſ dźěłanjom praſkatych bombow a měſeſche k tomu wjetſche dźěłby ſſelanſkeho pólra we ſwojim domje leżo. Jako ſhoni, ſo bě žo wo jeho ſkładze poliziji powěło, chayſche wón ſkład wotſtronicź. Pſchi tym žo pólrer ſapali a roſbuchny. Wóſrom wołoſobom, mjes nimi zyła ſwójba fabrikanta praſkatych bombow ſe 4 małymi dźěcźimi, namakachu ſmjercź. Nětotre wołoby ſe ſuſodnych twarjenjow žu žo cźežko ſranjeſe.

* S **autom do wody ſajeł.** Pola Waltowa w Jendżeldźelſkej ſajeżże autowa dróżta, kotraż ſ Londona pſchijeżże, a kotrejeż wjednik běſche móz nad njej ſhubił, do rěki Themſy. Schofer žo tepi, paſażer pak móżeſche žo wukhowacź. Nórjakojo namakachu jeho na dni wodſtrejdź rěki.

* **W Schpaniſkej nikoho k ſmjerći njeſaſudźichu.** Schpaniſke nowiny dopominachu na ſtarý nałożk pſchi ſchpaniſkim kralowſkim dworje, po kotrymż kral kóżde łeto pſchi ſwjatoczńnoſcźach Cźicheho pjatka w hrodowiſtej kapali wěſtu liczbu k ſmjerći ſaſudźenych wobhnadźi. Nětko pak nowiny piſchu, ſo je łětża pręni króćz, ſo kral nikoho wobhnadźicź njemóże, dokelż ſa zyłe łeto nikoho k ſmjerći ſaſudźili njeſbu.

Hospodarſki rozhlad.

Sstrjedu 20. haprleje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,213	100 półsk. markow	—
jendżelſki punt	20,462	100 cźeſkoſł. krónow	12,473
100 ſwjaje. frankow	81,045.	100 franc. frankow	16,505

Berlinſka burſa ſapocźa nowy tydźeń po ſwjatych dnjach powſchitkownym ſeſkładjenjom efektowych kurſow. Na wikach ſ rentowymi a dołarowymi ſcźinami ſawoſka nowa ſtatna pożćonka pſchi dotalnym kurſu wo 90 proz.

Produktowe wiki ſtupichu do nowehu tydźenja ſ cźaſcźiwym powyſchenjom żitnych płaćźiznow. Pſchenźa dobu 15 pj., rożża 10 pj. a wowſ ſamo 25 pj. Wcźera płaćeſche zentnaŕ

w Drježdżanach (ſaſudźenu pónd̆elu tydźenja):

pſchenźy 73 kg. 13,20—13,55 hr., (13,15—13,50 hr.)
pſchenźy 69 kg. 12,55—12,80 hr. (12,55—12,80 hr.)
rożki 69 kg. 12,60—12,85 hr. (12,60—12,80 hr.)
rożki 66 kg. 11,95—12,20 hr. (11,95—12,20 hr.)
jećźmjenja nałkinjeho 12—13 hr., (12—13 hr.)
jećźmjenja naſymſkeho 10,75—12 hr. (10,75—12 hr.)
wowſa 11,25 hacź 11,60 hr. (11,10—11,45 hr.)

w Berlinje:

pſchenźy 13,50—13,70 hr., rożki 12,60 hacź 12,85 hr., jećźmjenja nałkinjeho 10,90 hacź 12,25 hr., naſymſkeho 9,60—10,25 hr., wowſa 10,70—11,10 hr.),

w termiſowym wikowanju:

ſa meju: pſchenźy 14,30 hr., rożki pak 14,27½—14,30 hr., wowſa 10,90 hr.
ſa julij: pſchenźy 14,20 hr., rożki 12,67½ hrivnowy,
ſa ſeptember: pſchenźy 13,10 hr., rożki pak 11,37½—11,35 hr.,

Na pſchedaŕ.

Kruwa mloda wyſokokrućźelna w Pſchiwćźizach 5.
Libjata, Schrama w Radworju.
Bćoły 5 kolećźow, Hofmann w Bćejwjach.
Proſnata, Gräſlich, kubłeŕ we Wolſchenzy pola Lubija.
Sstyno, knježi dwór w Běłej Wodźe.
Kunkliju w Pwćźezach 6.
Wós kruwjazy. Zichech w Budyſchinje, na Hoſchiż haży cźo. 8.
Byk w Cźemerzach 2.
Jałoża wyſokokrućźelna w Koprzach 21a.

Na pſchenajeźe:

Żiwnoſcź rjana, 15¾ kórza a 3 kórzy najałeho, morwy a żiwy inwentaŕ dyrbi žo ſ kupjenjom pſchewſaćź. Köther w Poćźaplizach 14 pola Biſkopiz.

Pſchikazanjeź pytaja:

Kobaćźanſku ſwójbu, knježi dwór w Mikowje.
Zutrownu pjekaŕ Liebig we Wurizach.
Poźu do domu, hajnkownja na Dolnizy pola Sſmjećźkez. Do hróbka pſchi Schprjewi 5, Drježdźańſka dróha 42, Barſchelanſka dr. 31, Kniebowa na Jurjowej hórzy 9, Dobernowa w Běłej Wodźe a Bahnhofſtr. 5; w Budyſchinje, Kěžorſka haża 6 w ćwětkowych kłamach; Kochowa w Halſchtrowje, knježi dom; hajnkownja w Kliſliku pola Laſa.
Połzu, kotraż cźze warieć nawuknyć, hoſcźenz „Janoźel“ w Biſkopizach.
Krawſkeho Buhr w Hróbku, Bjedrich-Ebertowa haża 47, Schmidt w Hróbku, Drježdźańſka dr. 43.
Pěſtońcźu hoſcźenz „K ſtotej ſtwizy“ we Wojerezach
Dźěłarjerjow, Hübner w Hróbku, Schillerowa h. 18.
Dźěłarjerjow, Butter w Budyſchinje, Tſćańſka dr. 30.
Skałarjow, ſkała pola Kamjenza, Ketanſchcźo.
Blidaŕſkeju Fröhlich w Kulowje.
Schwajzarja, Guda w Dalſach.
Poſonczu, mlokaŕſka Edelweiß w Budyſchinje, Schulerſka haża 10.

Sſudnišzy na pſcheſadźowanje.

ſchtwórtk 21. haprleje 1927:

w Kamjenzu w kaſarnach, twarjenje I, dop. w 9 hodź.: Klubowy ſtoł, ſtejazy cźaſnik, koberc, cźajowe blidko, dwójne łożo, blido, 4 ſtoły, ſofr, bźe wuhotowanje łehanje, marmorowa garnitura, kuchiniſke wuhotowanje, wućahaŕſke blido, podworowazy ſtuł;
w Łubiju na ſudniſtwje dop. w 10 hodź. wſchelake meble, elektr. lampy, inſtalaz. cźajor, łodowy khamor a taſ. waha;
w Płaczejach (kupzy ſeńdu žo w Sſeunkrichej hoſcźenzu) pſchip. w 1 hodź. běhaŕaj;

pjatk 22. haprleje 1927:

w Rakezach piſaniſke blido, wuſtajeniſki kamor, wſchelake wobuća (kupzy ſeńdu žo dop. w 11 hodź. na gmejniſkim hameće);
w Hnaſchezach 50 garniturow ſchkłaniſkich blachow ſa motorowe kola (kupzy ſeńdu žo ſ kantinje induſtrijoweho dwora pſchip. ½12 hodź.)

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje, dźenja dop. ¾11 hodź.: Pſchi hiſchcźe žnadnym wobroćeje žo płaćźiny dźerża. Tendenza: měrna.

Dop. ¾12 hodź.: Smyſłenje je pſchećźelniſche, płaćźiny žu trochu powyſchene.

Płaćźizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćźina po złotej hrivnje.

	19. 4.	16. 4.		19. 4.	16. 4.
Pšeńca	270-274	267-271	bunr	20-22,00	20-22,50
rożka	252-257	249 254	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jećźmjeń	218-245	218-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jećźmjeń	192-205	192 205	žołte łupiny	6-16,50	15-16,50
wows	214-222	208-216	zeradella	21-25,00	21-25,00
kukurica	179-188	178-182	raps. wosuſk.	15,60	15,60
pšeńć. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosuſk.	19-20,00	20-20,00
rżana muka	34-35,75	33-35,50	poch. melasa	—	—
raps	—	—	běrnj. kruſki	30-30,60	30-30,30
lane ſymjo	15,70	15,55	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	26-29,00	28-32,00	wowſna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdżanſka burza.

Pšeńca	264-271	běrnjace kruſki	32,00-32,50
rożka	252-257	pšeńć. wotruby	13,60-14 60
nałětni jećźmjeń	240-260	rżane wotruby	14,00-15,50
nazymſk. jećźmjeń	215-240	pšeńčna muka	45,50-47,50
wows	225-232	rżana muka	40,00-41,50
ćerwjeny dźećel	240-250	woka	28,50-30,00
raps	310-315	pjeluški	28,00-29,00
kukurica (Mais)	181-186	hróch	30,00-37,00
ſuche truhańcki	14-14,50	cokrowe truh.	18,50-20,50

Płaćźizny rźeneho ſkotu na Drježdżanſkich ſkótnych wikach.

19. haprleje.

44 wol., 148 byk., 177 kruw. a 23 jałoje., 415 ćelat., 96 wowcow, 1882 ſwini.

Płaćźizny za

woły: 1. 60—62, 2. 46—51, 3. 41—43, 4. 32—36;
byki: 1. 58—61, 2. 53—55, 3. 44—48;
kruwy: 1. 54—57, 2. 45—49, 3. 33—37;
jałojcy: 1. 58—62, 2. 46—56;
ćelata: 1. 75—78, 2. 67—72, 3. 55—65;
wowcy: 1. 64—66, 2. 56—63, 3. 48—54;
ſwinje: (přez 300 pt.) 62—64, 2. (200—300) 61—62, 3. (200—240) 59—60, 4. (160—200) 58—59; rancy: 52—55.

* Se **ſtrożelemi wumrěł.** Żelesniſki dźěłacźeŕ, kiż na cźarje ſe Schwarzenbeca do Friedrichsruha ſ żykej kolonu na kolijach dźěłaſche, žo nimoježdżazeho ſpěſchneho cźaha tak ſtróżi, ſo wědomje ſhubi. Bórzy na to wumrě, ani ſo by žo jemu wědomje ſaho wrócźiło.

* **Brózńnjaze wrota dźěcźo ſaraſyło.** Pſchi dźěcźazym hraſkanju ſta žo w Běłej Horje w ſaſkej prowinzy wobžarujomne njeſbožo. Brózńnjaze wrota wuſkoczichu a padżechu na dźěcźazy wós, w kotrymż ſchěſcź měžazow ſtare dźěcźo leżeſche. Wbohe dźěcźo žo ſaraſy.

* **Wulki woheń na jenym knježim dworje.** Na knježim dworje w Meiersdorfje w Mecklenburgſkej ſ njeſnateje pſchicźiny woheń wudyri a domike, wſchě hoſpodarſke twarjenja hacź na konjenzy a wocźeńju do popjela pſchewobroczi. W płomjenjach 36 howjadłow tónz wſa.

* **Tajne ſapaleńſtwo.** W Seelowje pola Frankfurta nad Wódru wotpali žo w nozy na Seleny ſchtwórtk pjeć żitowych brózńnjow doſpołnje. W poſledniim poł lećze je žo w tymle maſym měſtaczku, kiż hiſchcźe 3000 wobydleri nima, nětdże 25 połnych brózńnjow wotpaliło a njeje hiſchcźe žo poradźiło, tajneho ſapalerja wuſłědźicź a ſajeć.

* **Wulki woheń w Rumunſkej.** Rumunſke město Buhuſti ſteji w płomjenjach; nětdże 150 twarjenjow je žo hižom wotpaliło, 100 dalſchich je ſhubjenych. Też ſuſkelnija, njedaloko měſta, kotraż je najwjetſcha zyłeje Rumunſkeje, je wohrożena. Wjele hódnoſcźow je woheń ſnicził. Sta žwójbow nimaju hoſpody. Hubjeńſtwo a roſhorjenoſcź mjes wobydleſtwom žo njeſdóſi wopiſacź.

* **Cźeſke roſbuchnjenje w Galazu.** W Galazu pſchi Cźornym morju ſta žo Cźichi pjatk na ranje žakoſtne roſbuchnjenje, wo kotrehoż pſchicźinje wobydleſtwo je wopředża njewědżeſche. Tak ſaja hróſbna bojoſcź měſchcźanow, ſo w nózných draſtach na dróhi ſuſkełtachu. Poſdźiſcho ſhonichu, ſo bě w jenym domje pólrowy ſkład do powětra ſleczał. Wobydleſ domu, jedyn Wołhar, ſaběraſche žo ſ dźěłanjom praſkatych bombow a měſeſche k tomu wjetſche dźěłby ſſelanſkeho pólra we ſwojim domje leżo. Jako ſhoni, ſo bě žo wo jeho ſkładze poliziji powěło, chayſche wón ſkład wotſtronicź. Pſchi tym žo pólrer ſapali a roſbuchny. Wóſrom wołoſobom, mjes nimi zyła ſwójba fabrikanta praſkatych bombow ſe 4 małymi dźěcźimi, namakachu ſmjercź. Nětotre wołoby ſe ſuſodnych twarjenjow žu žo cźežko ſranjeſe.

* S **autom do wody ſajeł.** Pola Waltowa w Jendżeldźelſkej ſajeżże autowa dróżta, kotraż ſ Londona pſchijeżże, a kotrejeż wjednik běſche móz nad njej ſhubił, do rěki Themſy. Schofer žo tepi, paſażer pak móżeſche žo wukhowacź. Nórjakojo namakachu jeho na dni wodſtrejdź rěki.

* **W Schpaniſkej nikoho k ſmjerći njeſaſudźichu.** Schpaniſke nowiny dopominachu na ſtarý nałożk pſchi ſchpaniſkim kralowſkim dworje, po kotrymż kral kóżde łeto pſchi ſwjatoczńnoſcźach Cźicheho pjatka w hrodowiſtej kapali wěſtu liczbu k ſmjerći ſaſudźenych wobhnadźi. Nětko pak nowiny piſchu, ſo je łětża pręni króćz, ſo kral nikoho wobhnadźicź njemóże, dokelż ſa zyłe łeto nikoho k ſmjerći ſaſudźili njeſbu.

Smĕški.

** **Taklika.** „Knjeſ pinczuſko, wcźera běſche mój porzion ſžbłe wjetſchi!“ — „Ach tak, dha ſcźe tamle pſchi wokne ſedżał?“ — „Wy ſo potajkim na to dopomnicźe?“ „Nó, ale na měſtnach pſchi woknach ſo wjetſche porzije wudźěleja.

** **Dobroczelſke konzerty.** „Hižo ſaſy jedyn dobroczelſki konzert ſa powodźenych. Cźehodła ſo ras jedyn njewm, hotuje ſa ludźi, kotříž na ſluchim ſedża?“

** **Pola poſrędnika ženitwow.** „Prejdy hacź Wam dobru partiju wośjewju, dyrbicze mi 20 hr. doprędka ſapłacźicź. — „Myſlicze ſnadź ſej, ſo bych ſej na ženitwu myſlił, bych-li 20 hr. pjenjes pſchi ſebi měł?“

Swójbne powěſće.

Sſłubjeni: Emma Barthez w Toroźy a Marćin Wieźoš w Khelnje. — Frieda Mjerwiz w Cźemjerzach a Erich Pětka w Malejchezach.

Swěrowani: Ota Schołta w Tucźizach ſ Martu rodź. Lerchez w Budyſchinje. — Erich Kunath ſ Doru rodź. Bjarez w Cźerjowjeph Rudźicach.

Semrěli: Marćin Preuſcha, wyſchſchi dźejatnik 6. komp. 10. pěſch. polka w Budyſchinje, 27 lět. — Bjedrich Korla Mager, kubłeŕ w Běłej pola Kamjenza, 81 lět. — Lina Bartuſchowa rodź. Warnaſchez w Korjezach — Arthur Geißler, lakowaŕ we Wojerezach, 46 lět. — Konrad Kern w Běłej Wodźe, 19 lět. — Kſcheſćan Lěnik, pſchedźeŕ w Hródku, 73 lět.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Jako namakante je žo wośjewiſko abo na namakańſki hamt wotedało wot 1. januara 1927:

2. naruczniżowaj cźaſownikaj, 3 aruczniży, pſchejěchowata měrka, 2 jěſdnej kole, nětotre maſchinicźki ſ pjenjesami a autowa kluka, 2 papjerjanaj pjenjeſaj, 2 ruczaj wośaj, 2 ſchawlaj, por żokolſkich ſtupnjow, żonjazy kłobuk, żonjazy cźaſnik, por rukajzow, łubjeńſkaj pjerſchcźenjej, ſłunkowy khornaŕ.

W Budyſchinje, 13. haprleje 1927.

Měſchcźanſka rada, policajſki hamt.

Hamtſke wozjewjenje z Kamjenca.

Sjawna pſchekupſka ſchula w Kamjenzu.

Wotdźěleni: Wikowańſka pſchedſchkula (polna rjadowna). Wucźobniſke wotbźělenje.

Spocźatk ſchule pónd̆eli, 25. haprleje 1927. — Samołwjenja pſchijimnja žo hiſchcźe ſchtwórtk, 21. haprleje, wot 11—3 hodź.

Schniſke wjedniſtwo. Direktor dr. Floß.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pi., na pósće a pola dowěrnikow 1 30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pi. Wudawa a čišći Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 92 — **Budyšin — Stwórtk, 21. haprieje 1927 — Bautzen** — **Lětnik 86**

Internacionalizowanje Rheina?

Pod napisćmom „Stresemann a Rheinowe prašenje“ Parižšće **na lěwizy** stejace nowiny „Ère Nouvelle“ Stresemannowy nastawk w „Kölnische Zeitung“ wobšěrnje rozpominaju.

W tymle nastawku dr. Stresemann Franzowsow napomina, so bychu swoje wójsko bórzy ſ Porheinskeje wjali. „Ère Nouvelle“ praji, so stej w Franzowskej **dwě stronje** w nastupanju porheinskeho prašenja. Je na žełbi žada, so by **Rhein sa wšěch časzy ſ mjesu mjes Němskej a Franzowskej był,** so by so mohła snajmjeńšina na tajke waschnje franzowska raušcha mjesa schkitacz. Druha strona, kotraž ma w Franzowskej pschewahu, mjenjenje sastupuje, so ma so Franzowska **hacz do léta 1935 Rheina krucze dżerżeć,** so by so mjes tym mohło wojerske bronjenje dokonjeć, a so bychu so na kónzu wójstowego wuczehnjenja Němskej wěste namjety cźinike, po **kotrychž dyrbi so Rhein internazionalna réka sčinicź.** Rhein ma so jako wulka wikowańska žita Europy wobhladowacź, kotruž njesmědża jako sanjeru wuzicź, dokelž dyrbi woprawdźe jako hant mjes Němskej a Franzowskej ſtužicź. S němskeje strony budża so temule namietej še wschěmi mozami pschećiwicź.

Saksy hórnizy žełbi wjazy mjdy žadaju.

Hórnizy saſkich kamjeńtnowuhlowych podkopkow su **žełbi** wjetschu mjdu žadali. Dźěłodawarjo su tole žadanje **wotpokazali, dokelž je położenje w saſkich kamjeńtnowuhlowych podkopkach hubjene.** Hórnišće **ſwjatki chcedża so nětko na dźěłowe** ministerstwo wobroćicź.

Přewysoko zchnate płaćizny twarskeho materiala.

Barlinſki magiſtrat je so ſ podrobnjenjom twarskeho materiala **w** Barlinje saběrał. Po jeho ménjenju su so płaćizny twarskeho materiala hižo nětkole pschewysoko sehnałe. Twarskemu kommiſarej města Barlina je so **polnomóz** dała, so by hyndom pola němskeho ſtatneho a pruskeho knježeſtwa na to dźěłał, so bychu so **płaćizny** sniżiłe. Jeli so by jednanje spokojazeho wuſchicha njemčko, budże magiſtrat dalokoſahazy pschiprawoschka njemčko, by magiſtrat dalokoſahaze pschiprawy cźinił a te dźěłakanje a pschedewjacza, kotrež so tam wušamknu.

Němšći ſozialiſtiſki ſjězd w Katowizach.

W Königshütte je so ſtwórtk a pjatk němſkich ſozialiſtow ſ zelege Pólſkeje wotměła. Pschi wuradźenjach je so wobſamkło, pschi wólbach ſ němſkimi njeſozialiſtiſkimi (měšćanſkimi) ſtronami hromadze hicź, so bychu so němſky kandidatojo wuſwolili. S dobom su němſky ſozialdemokratojo wobſamkli, so mjeſchinowemu wólbnemu bloki pschiſtupja.

Nowe falšowanje francowskich frankow w Madźarskej.

Winſki „Abend“ ſ Budapeſta wo nowym falſchowanju franzowſkich tyſaźfrankowſkich bankowow powě, kotrež madźarſkemu knježeſtwu wulke ſtarośće cźini. **Parišſka polizija** počzina wěz hatle pschepytacź. Miniſterſki preſident hrabje Bethlen je wjazy hodźin trajacu konferenzu ſ nowiniſtim ſchefom Angyom měł. Na to je nowiniſta wſchitkoſć nowiny namolwiła, so bychu powěſće wo nowym falſchowanju bankowkow njewotcźiſchcźale. Jedna so tu, kaž praji, jenož wo tyſaźfrankowſke bankowki, kotrež ſtaj hižo polizaiſki miniſter Nadošy a prezs Windiſchgrätz falſchowałoj. Franzowſka polizija njeje w franzowſkim kraju ani klíſchejow ani cźiſchćerſkich maſchinow namakała. Tón króć chcedża w Budapeſcu měnjenje ſkrudźicź, so su niz jenož Madźarojo, ale też Italcźenjo falſchowanki roſchěrili.

Wšoruski zjězd radow

je we „Wulkim dźiwadle“ w Moſkwje wuradźecź počzał. We wotewrjazej rěcźi preſident **Kalinin** na ſtrašchne internazionalne położenje a měrnoſć ruſkeho knježeſtwa pokaza, njepſchećelow pak pſched kóždym nadpadom na Rusku warnowaſche.

Na to Rykow wo internazionalnym położenju roſprawjeſche. Ruſka žełbi wójnu ſ Chinu njepſcheje a ſo ſ nim njeda na nju nadpjeracź. Europiſke wulkomozy a Amerika su 173 wójſkiſtich ſkódow do chineſtich wodow pósłałe, teho dla może ſo wo wójnje rěcźecź. Tale wójna ſo pichi brjoſy Cźichego ozeana wjedźe, kotryž chcedża muohe wulkomozy wobknjeźicź. Wójna teho dla hroſy, ſo do nowcje ſwětoweje wójny wulworicź. Ruſka drje nima žanych wojakow w Chinje, tola ſo tam njedźiwajcy na to bjes ſtrocha cźuja. Organiſowani poliziſtojo su drje ruſke pósłanſtwo w Pekingu nadpadli, tola chineſti lud ſo nje pichi tym wobhdźěli. Rykow potom na ruſcheho generała Borodina pſchedźe, kotryž je, kaž je ſmate, kommuniſtiſku organiſaziju dźěłacźerſkich ſwojelstow w południowej Chinje pschewjedł. Borodin njeje ſ połnomócnjenjom ruſkeho knježeſtwa a też potwjerdźenje nima, ſo by ſměł ruſke knježeſtwo we Chinje ſaſtupowacź. Rykow ſo potom **njepſchećelſkemu wuſtupowanju Jendźelſkeje pſchećiwo Ruſkej** pſchiwobroćił a jendźelſke wudawanje wotpokaſa, ſo ma Ruſka poměrnje najwjetſchu chemiſku wójniſku industriju.

Wo **Swjatu Ludow** Rykow praji, ſo je wón **towaſtwo k roſſchérjenju illuſijow mjes ludami, tola ſo njeje ſ wopraudźitym měrowym inſtrumentom.** (Sſylny pſchiſtalcź). **Ruſka k Swjatej Ludow nima dowěrjenja,** dokelž tón njemože **k wotbronjenju dowjeſcź.** Ruſka namjetuje, ſtejace **wójſka a wójniſku industriju wotſtronicź a kontrollu wo wojerſtich wudawkach zyłeho ſwěta ſawjeſcź.**

Na kónzu Rykow praji, ſo je **powſchitkowne internazionalne położenje jara napjate a njeměrne, a ſo może k wójniſkim ſrażenjam dowjeſcź.** W druhim dźělu ſwojeje roſprawy Rykow wo ſnutkownym hoſpodaſtwim położenju rěcźeſche.

Ruſko-rumunſke namjetne ſrażenje.

S Moſkwy ſo powě, ſo ſu pſchi ruſko-rumunſkej mjezy ruſay a rumunſky namjetni ſtražnicy do ſebje ſrażeli. Połdra hodźiny je pſchestrělenja trała. S wobeju ſtronow ſu ſo morwi a ſranjeni pſchipowědźili.

Chże Ruſka na Balkanje ſapſchimnucź?

W diplomatiſkich kruhach je ſo praſchenje roſpominało, hacź Ruſka ſ pſchicźinu podawkow na Balkanje je ſwojeho dotalneho wróćodžerjenja wuſtupi. S teho, ſo je Ruſka pſchi wurunanju ruſko-ſchwajzarſkeho konflikta Schwajzarſkej napſchećzo pſchiſchła, ſudża, ſo chże je ſwojeho wožamoćenja napſchećzo europiſkim mocam wuſcź. Duž je mózno, ſo chże Ruſka jendźelſkemu wliwej na Balkanje nětkole napſchećzo ſtupicź. Dwělne pak je, hacź Ruſka hdy ſaſo wliw na Balkanje dobudźe, kotryž je hacź do léta 1914 měła.

Albanſka.

„United Preß“ ſ Athena powě, ſo ſo w Albanſkej zyle ſjawnje wójniſke pſchihoty cźinja. Schěźcź bataillonow pěchotow je wutoru wot Elbaſana k albanſko-juſnoſłowjanſkej mjezy woteſchło.

Wójna w Chinje.

Statny pſchewrót w południowſkej Chinje.

K wojſwjeźenju proklamazije **Nankinga** jako ſydło noweho nazionaliſtiſkeho knježeſtwa pod pſchedſydſtwom generała Cźankaiſheka je ſo hobrika ludowa ſhromadźizna wotměła. W njej je ſo wobſamkło, ſo **maju ſo kommuniſtojo ſ nazionaliſtiſkeje ſtrony wuſtorcźicź** a ſo tak mjenowane **jenoſtronſke ſrěčenja ſ wukrajnymi ſtatami** woſtronicź. Pódla teho je general Cźankaiſhek proklamaziju wudał, w kotrejž ſo praji, ſo budże **ſo ſ kommunſtami pſchiſtojnje wobthadźecź,** donjž ſo w połnym poſjedźenju wukonjazeho wubjerka nazionaliſtiſkeje ſtrony wo praſchenju kommunizma njewobſamknje.

W **Kantonje** je po Cźankaiſhekowej pſchikazni **general Hei ſtatny pſchewrót pſchewjedł. Dźěłacźerſke ſwjaſi ſu wotbronjene,** kommuniſtojo ſu wuhnaczi. **Nětkole 3000 kommunſtow ſu ſajeli.** Wot Hankawſkeho knježeſtwa njewotewiſna kommiſija provinzu ſarjaduje.

Hankawſke knježeſtwo žada, ſo by ſo Cźankaiſhek wothadźił.

Hankawſke knježeſtwo je ſi wukaſy wojſewiſko. We prěnim **Cźankaiſheka ſ hłowneho roſkaſowarſtwa nazionaliſtiſkeho** wójſka wotſtadża. W druhim **Fengjuihianga** ſa hłowneho roſkaſowarja pomjenuja a Tenſongcźej ſo jemu jako **wojerſki gouverneur w Honanje** pſchida. Tenſongcźej je ſo **pſchiſtałało, ſo by pſchećiwo Nankingej wuczahnył a** Cźankaiſheka ſbił. W tſećim wukaſu ſo pichipowěda, ſo ſu ſo wſchě poczahi ſ Nankingom a Shanghaiom roſtorhłe.

Wukranjenjo Nanking wopuſchćenja.

„Times“ ſe Shanghaia 19. haprieje powěda: Njedźiwajcy Cźankaiſhekoweho ſlubjenja njeſmu **wobſtejnoſcze w Nankingu połepſchiłe a rubjeżniſtwo dale dże.** Jadyn wukrajan njemože ſ łódźe na kraj wuſtupicź. Sſebali ſu ſo, kotſiž wěrjachu, ſo budże Cźankaiſhek wukrajanam ſwólniwy a ſo budże ſo ſwojich ſlubjenjow lépje dźerżecź, dyžli kommuniſtojo. Wſchitcy hišcźe w Nankingu pſchebywajcy wukrajni zivilliſtojo jutſje město wopuſchcźa, ſo bychu ſo do Shanghaia podali.

Wotmołwjenſka nota wulkomozow na Cźenа.

Hłowni roſkaſowarjo Jendźelſkeje, Franzowſkeje, Italſkeje, Sjednoczenych ſtatow połnocznje Ameriki a Japanſkeje ſu plan ſhromadnje bloku pſchećiwo Chinje wobſamkli. Japanſka ſo pſchi bloku wobdźělí a pſchede wſchěm je ſwojimi wójniſkimi łódźemi Hankaw wot réki Jangtſe wotſamknje. Jendźelſke wójniſke łóžje budża pſched Kiungkiangom, Nankingom, Cźinkiangom a Wuhu leżecź. Pódla teho dyrbi ſtyłne wotdźělenje mjes Hankawom a Shangbaiom patrouillowacź. We wotmołwjenſkej nocze wulkomozow ſo Cźengowe namjetny wotpokaſaju a ſo žada, ſo bychu ſo žadanje prěnjeje noty wulkomozow bjes wumělenjenja **wu**wjedłe.

*

Powěſcź doſtawſchi, ſo Chineſojo do wukrajnych parnych łódźow, po kotrychž Jangtſe dele pluwaju, ſtrělcźa, ſtaj jendźelſkaj ſlichtaſkaj „Bindictive“ a „Carleiſle“ ſe połnej paru ſ Hankawej wotjełoj. Jendźelſka thorhonja łódź „Hawkins“ ſa krótki cźaſ ſ njeſnatym wukajom po réce horje pojełe. Mysla ſebi, ſo tehorunja ſ Hankawej ſ poſkyńenjeju tam ſtejazych jendźelſkich, italiſkich, franzowſkich, amerikaniſkich a japaniſkich łódźow pojełe.

Nowe njeměry w Chinje.

Chineſojo ſu ſkoru do wſchěch wukrajnych parnych łódźow, kotrež po réce Jangtſe dele łedźechu, ſtrělali. Nětkuže 10 kilometrow po réce dele ſ Hankawa ſo po dźacźu wojuje; ſylna tſělenja kanonow je ſaſnje we Nankingu ſłyſchećź. Dwěmaj jendźelſkimaj wulkimaj tſchižakomaj je ſo teho dla pſchikaſało, ſo dyrbitaj ſpěchnje ſ Hankawej dojećź, ſo byſchtaj wſchě njepſchećelſke batterije, kotrež ſ brjoha do wukrajnych łódźow tſělenja, wumjelcźałoj.

W **Shanghaiu** je ſo ſaſo wſcho ſmérowało. Strajk je tak derje kaž ſkónčeny. Cźangkaiſhek po dźacźu knježeſtwo krucze **w** ruzy dźerżi. S jendźelſkimi wojerſkimi ſtrašnymi, ſo žiwa patrowillowa, bužha wudźerżuje.

S **Hangcźawa** ſo powě, ſo je tam ſ cźełſkim njemčam doſchło. **Katholſke** miſionſtwo ju pjecza wurubili. Amerikanſki konſulat w **Tientſinje** je tamniſchu amerikanſku koloniju namolwił, ſo by ſo do ſpěcha měła, město wopuſchcźecź.

Położenje w Hankawje wojeſhje ſtarośće ſbudźuje. Rosborjenje je tam na najwyſche ſtupiko. **Europiſke kolonija je ſo blizko pſchiſtawa ſhromadźiła** a je pſchihotowana, město ſóždy wokomik wopuſchcźecź. Teſ ſamo njeſmu Chineſojo ſwoje hłamy a domy ſamkalu a wotpuſcźaja. Jendźelſki konſul ſwoje ſaſtojnſtwo na parnej łódźi ſaſtawa.

Cźankaiſhek ſo pjecza wožamoćenje.

Hankawſke knježeſtwo je wſchě ſtyki ſ Cźankaiſhekej wotkamało. Wjeſchi dźěł Kantoniſkeho wójſka, kotrež w ſrjedźnym dole réki Jangtſe ſtej, je ſo pſchećiwo Cźankaiſhekej wuprajiło. S tym je ſo Cźankaiſhekowe ſtejiſchcźo khětro pośłabiło. Cźankaiſhek ſ Cźangſtoinowym wójſkom jedna, ſo by ſnowa ſadu trnty był. Cźangſtoiin pak je łóžde Cźankaiſhekowe poſticźenje wotpokaſał.

Woheń na chineſkej wožobowej parnej łódźi.

Chineſka parna łódź „Pengpu“, kotraž je 18. haprieje ſ 2000 zivilliſtami a 1000 wojakami ſ Hankawa do Shanghaia wotjeła, je ſo na wjelkje ſapaliła. Ludźo na łódźi ſo do hroſy dachu. Wjele muzow, ſonow a dźěcźi do réki ſtoczi a ſo tepi.

Poſdaczne ruſke inſtruktzije ſa Hankaw.

Po powěſcźach ſ franzowſkeho zórła ſu ſo inſtruktzije popadłe, kotrež ſu ſo ſ Moſkwy wjednikam koumintongſkeje ſtrony w Hankawje wotpoſłałe. We nich ſo praji, ſo dyrbja ſo wſchě ſrědki nałožicź, ſo by ſo wu-

krajanam njepschećiwelske hibanje mjes wobydlećerstwom powjsniko. Tehno dla so rubjeżnistwo a mordarstwo pokrućeja, so bychu so wulkomozy pohnuke, bórzy sankrocźiż.

Jendželske wojerske transporty do Chiny.

Nowy jendželski wojerski transport je srjedu do Chiny wotjeł. **Dospołna letadłowa bombowa njezaza eskadra z pschikluschazym muzjstwom** je so wotpósłała. Dotalne w Chinje so trjebaze jendželske letadła zu lohke namórske letadła. Dale je so 51 czeżkich pschećiwletatych wójskowych transportnich automobilow z wulkej hromadu technilkeho materiala wotwjesko. S nowymi transportistimi automobilemi budze mózno, hacz do tyaz muzi schinyrzeczi mil daloko sa hodzinu dowjesch. Tule mózność znadź bórzy w Chinje wuwużija.

Sbéżk w Brasilskej.

200 sbéżkarjow je brasilske město Montenegro w Paraskim stacze wobsadziło. Brasilske knjeżerstwo je wójsko pschećiwo sbéżkarjam wotpósłało.

Schefa mexikanskeho generalneho staba stónzowali.

Blisko města Mexika zu schefa mexikanskeho generalneho staba Flerenzanu we wotkrytym automobilu stónzowali.

Rozdżelenje pjenjez za programa za narańše kraje.

Male napraschenje sapósłanza Baczevskeho.

Każ je znate, je sjejm psched nječhto mézazami wjazy milijonow hriwnow sa narańske kraje pschiwolił. Se wobstejnosczow, pod kotrymiż bechu so tute pjenjezy pschiwolowolike, mósesche so lohzy spósnacz, so maju so rozłożowacz pschećiwo narodnym njerjeschinam, do kotrychż keż my Serbja zkuschamy. Sajimowacz w tutym smyśle budze tohodla napraschenje sapósłanza Baczevskeho, kotrez je so na prusti sejm sapodalo a kotrez nam znowa podpokasa, so pschezy hischcze wschém stacźanam we Némskej so z jenajtej méru njeméri.

Napraschenje réka: Némski ratarski minister je 7. januara 1927 Ludowej Banzy w Allensteinze na jeje próstwu z 30. dez. 1926 wo pschiwolenje pot milijona hriwnow rozdżeleńskeho kredita je programa sa narańske kraje wotmolwił, so so druzstwam (Genossenschaften) zanka tajke rozdżelenje pschiwolicz njemóże. Temu napischecźo pak je prusti ratarski minister na male napraschenje némskonarodnych sapósłanzow Mónki a towarischow 1. dezembra wotmolwił, so budze so zunje na druzstwa pschi rozdżelenju pjenjez se programa sa narańske kraje w prénim rjedze a na prénim méjnje dźiwacz. Na tute napischecźiwne ménjenje némskeho a pruskeho ratarskeho ministra bech w malym napraschenju cźo. 1454 kedżbne scźinik a statne knjeżerstwo prosył, so by tute napischecźiwne stejnischcźo dweju némskeju ministrow w jenym ważnym praschenju rosjaźnilo a Lubowej Banzy w Allensteinze wuprotchenu kredit pschiwolilo a też wuwjedzenjste postajenja w nastupanju narańskeho programa wudalo. Pruski ratarski minister je na to pod 18. febr. scźehowazu wotmolwu se skhwalenjom pruskeho znutskowneho ministra dał.

„Kał so srédzi z narańskeho programa rozdżela, wo tom njeje so hischcze nicźo dostónczne wobjamknyło. Pruske knjeżerstwo budze némskotatnemu w tutym nastupanju namjety cźinicz. Tak khéts hacz je némskotalne knjeżerstwo skhwali, so srédki rozdżela. Na rozdżelenje srédkow psches druzstwa zebi knjeżerstwo njemyśli."

Tuta wotmolwa njemóże spokojicz, dokelż so mojemu praschenju wuwinje. Hdyż knjeżerstwo njecha naspomnjene srédki psches druzstwa rozdżelicz dacz, potom je horjeka nałpomnjena wotmolwa pruskeho ministra z 1. dezembrom 1926 njewérna. Też wobtwjerdzenje, so so rozdżelenju srédkow z narańskeho programa hischcze nicźo rozsudźilo nje, njewotpowéda woprawdżitosczi. Niz jenoż powésce w nowinach potwjerdza moje wobkruczenje, ale pschezy bóle so też wschelake sjewjenja pokazuja, kotrychż pschicźinny móża so jenoż we tom pytacz, so je so hižo wjele pjenjez z narańskeho programa rozdżelilo, schtoż so powschitkownje też hižo wjazy njepréje.

Je statne knjeżerstwo nétko zwólniwe, napischecźiwne ménjenje pola jednotliwych knjeżerstwowych instanzow rosjaźnicz a Ludowej Banzy w Allensteinje namjetowany rozdżelenski kredit pschiwolicz, a też wuwjedżenje postajenja wojjewicz?

J. Bacźevski.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 21. haprleje.

* 1821 serbski přirodospytnik Michał Rostok we Bělšecach.

Hancynyspéw

Kak su te hory tak zelene,
Kak su te žita tak wérjene,
Hdyž sym ja młodžička wotujana,
Z powjazkom židźanym powijana!

Kak su te jahodki radżene,
Kak su te brězyčki točene,
Hdyž sym ja małuška zejhrawała,
Z ptačkami na přemó zaspěwała!

Kak su te hona tak šěroke,
Kak su te morja tak hluboke,
Hdyž su nětk ptački wšě zalećała,
Nowe sej bydleńčka namakale.

H. Zejleť.

*

— **We wjedrje.** Nasche wjedro zwój njewobstajny ras wotpołožicz njemóże. Schkleuza cźaje sajo sterje na hrosze. Nizny dostowaju sajo pschezwahu. Jenicźka wyschina nadeńdże so pschezo hischcze nad Schpanitsej. Sutje pjatk skhadża stónczko 4,50 hodź. a khowa so do 7,08 hodź. Mézacźk skhadża w połnozy a khowa so do dop. 7,49 hodź. Wezera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer 0, thermometer we dnjo +20. Dżeńża rano we 8 hodź. barometer 733, hygrometer —4, thermometer we dnjo +10. Wuhlady na malo so pschenjenżaze wjedro.

— **Do Budyschtkeho jastwa pschiwedżechu** spitzaczela prawneho saradżerja a syndika Jurja Müllera Heina, kotrehoż Drjezdżanske hamtske sudnistwo pytasche, dokelż mejsche hischcze 54 dnjow 19 hodź. zynjeneho khlostanja wotjedżecz. Jeho sajachu we Mrótzkawju, hdyż bésche polizija swésczila, so bésche Müller-Heina dla pschedacza zwojeho nastawka dla Gretz Beierez we Nowym Gersdorfje a Zitawje pschebywał. Też w Budyschinje polizija zynje sa nim sledżejsche, dokelż bésche lohko mózno, so wón też w Budyschinje swój nastawk wotbycz spyta. Hižom wot 31. januara t. l. jeho wyschnosche pytachu. Wón je so potajkim khétro dolho khowacz wedżał.

— **Stótne khorosche w Hornjej Luzizy.** Każ krajny strowotniki hamt zdżeli, knjezachu w Hornjej Luzizy 15. haprleje sczehowaze stótne khorosche: 1. Sskósnjewojcz: w Kamjenjtim hamtskim hejtmanstwje w 2 gmejnomaj z 2 dworomaj, w Lubijskim hamtskim hejtmanstwje w 1 gmejnje a 1 dworje. 2. Pokhroma bésche w Kamjenskim hamtskim hejtmanstwje w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj, w Lubijskim hamtskim hejtmanstwje w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj. 3. Swinjazy mór bésche w 1 gmejnje a 1 dworje Budyschkeho hamtskeho hejtmanstwa. 4. Skażenoscź bésche w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa. — W Sakiki bésche pokhroma 15. haprleje w 34 gmejnach a 47 dworach potom 28 gmejnam a 61 dworam 1. haprleje.

— **Z Makeho Wjelkowa.** Czeżke njesbożze z motorskim kokom sta so na wutoru pschipołdnju wokoło 12 hodź. w naschej wsy. Motorowy koleżaz, kiż wot Khelna pschijedże, z njesnateje pschicźiny psched tudomnym hosczenzom knjeżitowa nad zwojim kokom zhubi a do wobkrużenja pschi dróhy sajedże. Pomozni ludzjo donjeżechu jeho do blischeje dżelarnje. Tam jemu sanitetnizy prénju pomoz poskicźichu. Koleżaz bésche so na khowje czeżke zranik a zebi zyku prawu nohu wobodrél. S thorebnym wosom Budyschkeje sanitetneje kolony dowjezechu knjeżowjenego do Budyschkeje Méschczańskeje khorowstwe.

— **S Koporz.** Wczera rjedu wieczor potrjechi tudomnu Palerjez zwójou czeżke wohnjowe njesboże. Krótko po ½10 hodź. woheń we mażinej brózni wudri. Brózeń so do czista wotpali. S njej sniczi so wjele zyne a zkomy, młócźaza maschina, motor, nowy zykmjerjak a dalschi ratarski grat. Zsyjazu maschinu mażachu hischcze płomjenjam wutorhnycź. Też jena huzyna we płomjenjach tónz wsa. Synkanow pschithwata 7 za pomoz. Prénja da wodu Kolwaska, druha Bulecźanska. Dale pomhachu haschecź zykawy z Błócźan, Lejna, Zornoszyk, Pomorz a Rodez. Palerjezy maju sawésczene. Jako woheń wudryi, bechu Palerjezy wschitzy na Serbskim kongresu w Budyschinje, jenoż tich macź bésche zoma domach. Kak je woheń nastał, njeje hischcze wujaznjene. Prjedy hacź je wudryił, zu pjecza pzy jare schczowkale.

— **Z Lubija.** Krótke nałetnje njewjedro czerjesche wutoru wjecźor wokoło 11 hodź. pisches naschu krajinu. Wono so njejazy z wulkej mozu sapocza. Ssyny heimot ludźi nastróża. W zamżnym wokomiku hasny we mésczu a wokolinje elektrika zwéza. Blyst bésche do transformatora pola Ketlisseho knjeżeho dwora dyril a wschelake aparaty rosbił. W elektrifich zo wélo blyskowa energija do wschich stron roschéri. Sswino we thétro zdalenych méstnach nasta wulka schkoda. Tak so na pschikład w „Murjowanym mknyze" w zkale zwésczenja pschepalichu, haj samo wo zlimje so elektrifi zrot rosesschkré. W Ketlizach so wélo wschitke zwésczenja pschepalichu, njedżiwajzy teho pak na nékotrych telefonistich aparatach schkoda nasta. Sliwkojty desches so krótki czas lijesche.

— **Z Lubija.** Blizschu njedżelu smeje we „Wettinskim dworje" Budyschki wotrjesz némskokatneho zwjasla wójnischki wobschkodzenych a wojerskich zawostajenych — zwoje wokrjesne pohrebenje. Wokrjesz wopschija nébdże 4 300 zobustawow. Na dnjowym porjedze steja ważne pschednoschki wo ważnych zastaranskich praschenjach.

— **Z Lubija.** W naschim méscze a wokolinje so sake ras z pisanjom rjeczasowych listow zaberaja. Njemóże so dosez pscheb tutym njewuschnym pocźinanjom warnowacz. Je to mjenujzy jenoż spekulazija na pschiwérzy ludźi, kotruż bjeschwédomite elementy wuwużija a z tym jenoż wjele wokobow njewobczeżuja, ale mnoho pjenjez a cźaża njetrjebawschi rosbrojicz dawaju. Njech kóżdy smużicze tejle hłupozéji napschecźo stupi.

— **S Kritz.** Druhi dżeń zutrow roskohnowa so knjez farar W. Mrósak z naschej wosbadu. Na 17 lét połoz je tu jako druhi duchowny je lokawoa zjan khulkowal. Nétko nastupi zwoje nowe zastojnjstwo w Stórmthalu pola Lipska. Zynkej bésche hacź na zożednje méstno posła. Wosbada nutrnje na rozkohnowanske zkowa a jutrowny evangelij posluchasche. Zyrkwinski khór saspiwa jemu k wotchadej „Haj, winn ty ruzy mojej". Po kemschach po knjez farar Mrólak z zyrkwinstim prjódstejerstwom a wosbadnym zastupjerstwom rozkohnowa, pschi czimż ho jemu knjez farar Kanig w mjenje wosbady zaskużonemu dusche zahorjci za wschitko dżakowasche, schtoż je na wosbadze cźinił a pschepoda jemu w mjenje zyrkwinskeho prjódstejerstwa rjany dar k woteńdżenju.

— **S Hodżja.** S wobschérnym wuporjedżenjom so na Budyschsko-Drjezdżanskej dróhy sapoczeli. S wjecźora Hodżja na stronu k Semichowej srjedżni dżel dróhi wuporjedżeja a dżedża znajmjenischa najhubjenjche mjesna za wobkhad pschijomne sczinicz. Też z ranja nascheje

Wjesna prynceska.

Powédańczko z pólskeho zjiwjenja.

2] (Pokrazowanje.)

„Potom budze widżecz, so mózu też dżelacz. Budu za nim wotbéracz a wón dyrbi za prénjeho kokoju wodżicz, hewak so jemu wuzmjeju . . ."

Sady njeju so nécht́o zmorkasche. Sa ptotom stojesche młody muz, wulki, se schérokimaj ramjenjomaj. Se spraweho rjaneho wobliczа poźmérwaschtej so dwé pschecźelnej wóczaj. „Dobre ranje, cźeta Jéżorkowa, dobre ranje, Jurinka! Stej so hižo wuspałej?"

Wón zahnu z ruku psches niski płót, wotzuny zaswak, a wotewrinschi durczka, pschistupi bliże. Nétko bé widżecz, so wón thromjesche. Lewa noha bé trochu kuscha hacź prawa.

„Hdże pak chzesch, Janko?"

„Do Ostrankow, luba cźeta, do Ostrankow na dżelo. Hewak wschak ja hižo z domu njethodżu, ale Drużba bésche z dobrym pschecźelom mojeho nana. Ale nétko je wón zhiu w stronu położił . . ."

„Schto, stary Drużba je morwy?"

„Haj, cźeta, nétko powjesu jeho z nohomaj bopredka poslédni krócź na schpażer. Sserjedu . . . Dwaj znaj a dwé nozy mam schto dżelacz, holzy chzedża zebi za khowanje Horne pschewobleki schicź dacz . . ."

„To drje b'dże tola pschewjele sa tebje, Janko? Dy tule nóz też wjele spat njejdży . . ."

„To nicźo njewadźi, cźeta, żym żylnischi dyżli nécht́oźkuli se strowymaj nohomaj. . . . A ta rjana mjsa . . . Na, bożemje, cźeta, bożemje Julinka! Pórádżetej woji też na pjécźo dżenża? Wobé?"

„Haj, Janko", snapschecźiwi nétko holza żnużo, „mój Pórádżemoj wobej na dwjo. Njejżym prynzeżna, mózu hischcze dżelacz . . ."

Żónjsej hladajschtej za nim, dóniż so za rózym domiseho zjeminy. Potom so Julinka k macźeri wobroczi. „Ty, macźerka, Janko mje też wosmje. Zyku nóz je w durjach stał a ani wócźka z mnje spuschcził njeje. Schtoda jenoż, so Skorupa réka a też Skorupa (skhripjenz) je.

„Ty lója huba, ty! Bóh luby Knjes tebje hischcze za twoju zlu récź pokosta. Schto móże zebi wbohi pachol pscheto? Ale hewak wschak masch prawje. Njamy domcźk nas też ma, hižo na pol z zyhelom podmurowany. A pjenjes ma pola ludźi, dokelż je pilny a nicźo njepschecźinja. Ty by też pschi nim derje zila byla, chzyż-li sjej tebje jenoż wsacz!"

„Krawcźik, takli kosok, mek, mek, mek!"

„Ty zy wrótna, holza. Ja wém, schto cźi we hłowje khodźi. Michas, tón njedocźinł . . ." Wona pojdżehny ruku. „Njerécź mi hižo zkowa! Ty ménisch, so zy mudra, ale khupa zy, jara khupa! Tola ja cźi praju: Hdyż budżesch ho se Sslékhornikom nażadżowacz, potom pódżdżemoj mój rósno! Ja żym zebi myślila, so zo we żwojej starobje dobrych dnjow pola tebje dożiwju a so njebudu trjebacz nicźo dżelacz, khiba len a wolnu pschasczo. Ale każ ty sechzesch, moja dżowka! Sznadź tej na robocze żiwoje kosce docźahnu hacź do pożlednjeho wodychnjenja, abo znadź tykny mje do thudobnizy, hdyż njebudu wjazy stawy hibacz mós."

„Ale macźi, kak mójesch tola takle réczecź!"

„Wschak je derje, Julcza, wschak je derje! Nétko dżen wém, kak ty myślisch! Mudrischa chzesch bycź dyżli macź a tola pódżdżesch z widżitymaj wocźomaj do żiwojeho njesboża. Wschitko mójesch dżecźom dacz, jenoż niz naschonjenje . . ."

*

Hacź bo pschipołdnju bechu żujenży so pilnje do dżela meli, njedżiwajzy horzoty na polu. Wschém do prédka dżesche z dobrym pschikładom mkohy bur Karl Dombrowski. Jako préni wón kokoju wodżesche a scźelesche z kóżdym wotmachom żwojeju żylneju rukow polnu hrjadu w stronu, tak so mejesche Julinka polnej ruzy dżela, za nim dolwotbéracz a do żnopow żwjasacz. Stare żónjske, kiż za wotbéranczemi żnopy do popow sestajachu, mikotachu z wjelevrazjazym wóczkom, hdyż pschikhadżesche porik z druheho kónza pola, so by nowy rjad naczał. To bo zyle tak sda, jako by mjes wobémaj bo nécht́o hromadu pschadło. A schtó by też wédżał? Napołdżetku bo bohatemu burkemu żynej hischcze wusdanje, z khudej robotnizu bo woženicz. Tón bo tola nikoho praschecź njetrjeba, wschako bécht́aj starschej hižo dawno zemréloj . . .

Stare baby maju w luboscźach Kamjenski nós. Też tu bechu to prawe zhódale. Mkodenmu burej lubjesche bo jeho wotbérańcza. Hižo na rejach bé bo do njeje zahladał. Wona bésche tajka rjana a ródna a wédżesche bo zyle hinak ladżerjecz, jako samo te najbohatsche burske holzy. A derje wariecz bé też nawukta w méscze. Na pjenjezy dże won khadacz njetrjebasche, tych méjesche sam dosez . . . Tale myślicźka poca bo jemu lubicź. Hdy by jej dżenża pschihotowin rjek, kajse ma myślze, potom mohł ju wjecźor hižo jake zwożowny nawożenja koschicz a lubowacz, kelkoż wutroba kasasche . . .

Wón wucźeze bruż z klonka a poca zwoju kożu wótsicź. Pschi tom wuhlada, kak bo pod Julinczynym nahlowjazym rubiscźkom pót z cźurami lijesche. Njesmuczene njebo po pscherjerowanej nozy . . . Hnydom zastaji wón kożu k zemi a kasche dżeko zastaji. Schczebotajo czehnjechu żónske k mjeju, hdyż stojachu hornja z jedżu. Pomalku scźehowachu też mużoju za nimi. Młody bur zwoju holczku trochu zadżerża.

„Ty mójesch pschi mni jéżej, Julinka."

„Hdyż nochzu, potom też?"

„Njebudż tajka pikawa, khupe cźelo! Czehodla by nochzyła?"

„Dokelż nochzu! Dyrbjake-li żónske wo mni bachtacz?"

„Ach tak, psched tym bo ty bojisch? Nó derje, potom pak bych chżył z tobu nécht́o porécźecź."

„Wém wschak, schtoż chzesch praficź."

„Sznadź bo myślisch!"

„Ach ně — — — wy mużojo sche jedyn każ druhi a wischitzy jenażzy."

(Pokrazowanje sczehuje.)

wšyn ma ſo dróha tohorunja naßypacź. Kamjenje a pěſk je hižom nawożeny. Njebožiwajcy wuporjedźenjow dróha nihdźe ſawrjena njeje. Wosy po jenym boku jěduja.

S **Nakez.** Pſchichodnu njedźelu popołdnju w 5 hodź. twotmeje naſche herbſke towarſtwo „Lipa“ ſwoju mježačnu ſchromadźiznu we Kaczej korczmje. Pſchi tutej ſkładnoſći budźe ſo ſajimawy pſchednoſchk dźerżeć wo narodnym wotkuczenju a wuſwobodźeńſkim bohdźenju ludow. Nadźijomnje je ſchromadźizna bohacze wopytana. Wobſedźe ſu hoſcźo na tutu ſchromadźiznu wutrobnje pſcheproſcheni a witani.

S **Nakez.** Pſchichodnu njedźelu popołdnju w 5 hodź. twotmeje naſche herbſke towarſtwo „Lipa“ ſwoju mježačnu ſchromadźiznu we Kaczej korczmje. Pſchi tutej ſkładnoſći budźe ſo ſajimawy pſchednoſchk dźerżeć wo narodnym wotkuczenju a wuſwobodźeńſkim bohdźenju ludow. Nadźijomnje je ſchromadźizna bohacze wopytana. Wobſedźe ſu hoſcźo na tutu ſchromadźiznu wutrobnje pſcheproſcheni a witani.

Z Pěskec. Pěkny, khwalobny ſtarodawny ſerbſki nałožk ſo lětſa znowa w našej bliſſej wokolinje mjez luhej młodźinu wożiwi, mjenujcy poſtajenje a mjetanje meje. W dwěmaj ſuſodnymaj wjeſkomaj (Workliecach a Njebjelčicach) hižo k tomu z trěbnymi přihótami započinaju. Tak ſo bórzy ſtatny ſćežor z pyramidowym zelenym jědłowym wjerſkom nad ſtatoki pozběhnje. A piſane banty a ſekle budu ſo ſmahować.

Z Kulowa. Wutoru potrjechi dom wojnarſkeho mištra Hajdana wulka zrudoba. Hajdanec 3 lětna dźowčička padźe do Corneho Halštrowa a ſo zatepi. Dokelž měješe pak Corny Halštrow wulku wodu, njemóžachu čeło njedźiwajcy wulkeho napinanja luhdom namakać.

Ze Serbſkich Pazlic. Zawěrno, porędko ſo w našej wjeſcy hdy někajki ſwjedźeń abo też traſ jenoż zabawny wječork ze ſtrony kajkehožkuliž wokolneho ſkowarſtwa wotměwa. K tomu wězo přinoſuje, zo bohužel nimamy jeničkeho wjeſkeho domjaceho towarſtwa. Tuž bě zawěſće žadnoſć, hdyž ſebi ſuſodne Njebjelčanſke towarſtwo „Kat. ſerbſkich młodźencow“ 2. ſwjaty dźeń jutrow k nam wuleća a w Kralec hoſcenecu mjeńſi ſwjedźeń wuhotowa, wězo jenož za ſobuſtawow. A zarjadowa najprjódcy tſělenje wo myta. Na „Sportowniſću“-žurli knjeježe bórzy wjeſole žiwjenje. Naſpomnić chcemy, zo běchu wuſtajene myta přihódne a wužitne ratařſke naſtroje: widły, łopaće atd., ale hłowne dobyće běše rjana myjna připrawa, kotruž doſta knjez hoſcenecu Kubaš-Njebjelčanſki. — Sćěhowaſe rejka, ke kotrejž potom znata a wuſjerna ſerbſka kapała wuſtojnje ludźeſe. Po někotrych hodźinkach ſo witani nałětni hoſco zaſo wotſalichu.

Z Nowoſlic. Dźenſa ſtwórtk, 21. jutrownika ſwjećitaj ſkałař a khěžkař Jurij Lehman a jeho mandźelſka Hana rodź. Rachelic w ſrjedźiznje ſwojich dźěći ſwój ſlěborny kwas. Jubilaraj wjeſelitaj ſo čołneje ſtrowoty a duchowneje ćerſtwoſće a ſtaj zbožownje w hromadźe žiwaj. Jubilaraj ſtaj też ſwěrnaj čitarjej „Serbſkich Nowin“. K zbožopřećam, kotrež ſo jimaj na dźenſniſim ſlěbornym kwaſu dóſtanu, přizamknjemy ſo tež my a přejemy jimaj ſtrowoſć a Bože žohnowanje do dalſich lět.

Z Kukowa. Napřeco knjeżemu dworej, bdźeſ ſo pyć nahle do Khróſćic winje, w njeposrědnej blizkoſći Ćišinſkeho ródneho domu, pozběhuje ſo rjenje wutworjeny ſtatok, kiž hižo zwonkownje najlěpši zaćišć čini. Tu hospodarještaj na wſě 35 lět ćeſećhódnej mandźelſkaj Mikławš Lebza a Hańža rodź. Bjenšec ze Sernjan. Stej drje na „wumjeńku“. Ale ſamo při wyſokej ſtarobje — 76 a 78 lět — namaka ſo w hospodarſtwje dźěła doſć a tuž hiſće zapřimnjetej, hdyž je nuzne a dźěło do rukow hlada. Tutaj ſwěrnaj Serbaj, kotrajž hiſće ze ſerbſkimi paćerjacymi knihami do cyrkwje khodźitaj — to ma w Kłóſtrje nješto rěkać — a też ſerbſke časopiſy pjaje čitataj, ſwjećitaj w bliſſich dnjach — a to přichodnu njedźelu 24. jutrownika — ſwój złoty mandźelſki jubilej. Wězo budźe tuta powěſć mnohich ſuſodow a wjeſnjanow, přećelow a znatych zwjeſelić a budu ſo z nimaj zradować na hnadźe, kotruž je Bóh Knjez jimaj tak ſćedriwje ſpožćił. Polsta lět ze ſwěru hromadźe dźěłać a ſpěwać, wſě ćeże žiwjenja wotpowědne znjeſć, to hižo nješto rěka. Jubilar je rodźenc Kukowčan. Nětko Bergerjec pjekarńja je jeho narodny dom. Nan kupi zdawna nětčiſu žiwnoſć, nihdy Krawcecom ſłušeču. Pryedy běše z heitmanom na Sernjanſkim knježim dworje. Pódla dźěłaneho hospodarſtwa bě jubilar Miločanſku ſkału wotnajał, kiž je před nim nan měł. Pozdźiſo je ſo jeje wzdał. Tak hospodarješe z wuſpěchom na ſwojim a přepoda žiwnoſć ſwojemu přichodnemu ſynej Michałej Weclichej, kiž ju nětko hižo na 21 lět wobdźěła. Přejemy jubilaromaj, kotrajž ſtaj zdawna ſwěrnaj čitarjej Serbſkich Nowin, wjele zboża k njewſſednemu jubilejej. Bóh Knjez ſpožć jimaj hiſće dołhi wječor žiwjeńſki w najlěpšej ſtrowoſći a ćiłoſći.

S **Brěžnj** pola Kamjenza. Wutoru wječor ſta ſo we naſchej wſy njeſboże ſ motorſkim kołom. Bjſko Kanderna-kez towarniſe ſabža hólcźej motorowemu koleſarjej do přednjeho kola. Koło jeho na ſrjedźe wjerchny, tak, ſo ſebi wobaj wobruczku ſlamu. Po wuprajenju wječornych ſpožćenjow motorowego koleſarja žana wina njetrjechi.

S **Wulkeho Wožnika, Pola łubkowego najeńka Franza Rühly pſchinjeſe ranga 22 žiwych proſtatow na ſwět.** Ranga je wulke žylne ſtoczo a ſkuſcha do płahowanſkeje raży „wulkeho němſkeho dobreho ſwinjeca“, kotruž je ratařſka komora pſchipoſnała.

S **Cžiſzowy.** Mako ſpokojaze je pſchedawanje briketow w briketownjach jamow Klary 3 w Cžiſzowje a Werminghoffje. Briketa darbja na ſkład ſwypaćz.

S **Lubuſcha.** Sjawny puch Lubuſchu do Korlez mjina je dla wuporjedźenja wot wutory 19. hapryle hač na dalſche ſawrjeny. Jědny wobkhad pokaſuje ſo na Ptaczy a na Barlinſku dróhu.

S **Mukrancźiz.** W nozy na wčzerawſchu ſrjedu wotpali ſo tudomne Döringez domiče. Jena Döringez ſ owka pſchiźoze krótko po 2 hodź. ſ rejow domoj. Wona je njeźe hiſchcze lehnyła ſchła, jako nadobo pikot a wjeſelſot wuhłyſcha a hnydom ſwoju ſtoku, kotraž hižom ſpaſche, ſawoła. Jako na to durje łěhańnje wotewri, ji płomjenja hižom po khodźe dele napiſchcežo ſpachu. Makione twarjenje ſo dochźita wotpali. K ſchczańu běſche Mukrancźanſka wohnjowa wobora pſchithwatała. Döringez mandźelſtaj njeběſchtaj doma, ale běſchtaj na ſlěborny ſwaź do Gottleuby wotjěłoſ.

Se **Sslepeho.** K prenjemu raſej porjeſchći ſo němſke a herbſke jutrowne ſwjedźeńſke kemſchenje ſ wožebitej zyrkwinſkej hudźbu. Pod ſobuſtutkowanym Kucharjoweye kapały poſtiçi khór jutrownu kantatu wot L. Baumerta. Hudźba namaka powſchitkowne pchipoſnaće a wſchudźom mózachnu ſtłſchcež, ſo by tola rjenje bohu, hdy by ſo kemſchenje na wſchittich ſwjatych dnjach ſ zyrkwinſkej hudźbu porjeſchiło k częſći najwyſchicheho a k ſpěchowanju powſchitkowneho hudźbneho roſumjenja w naſchej woſadźe.

S **Mulkez.** Tudomne wojeſke towarſtwo wotmě druhi dźeń jutrow we Waſchnikez hoſcenczu generalnu ſchromadźiznu. Soobuſtawy běchu wſchitke pchitomne. S pſchedſydſtwa wuſwolichu ſo ſa prenjeho pſchedſydu żelesnizar na wotp. Sſpreja, ſa druheho pſchedſydu żelesnizer Rulka, ſa prenjeho pokładnika ſahrodnik Reddo, ſa druheho pokładnika ſahrodnik Stopora, ſa prenjeho pißmawjedźerja Hans Lénik, ſa druheho pißmawjedźerja Sslabina, ſa pchißhdakow Waſchnik a Kowal, ſa revizorow Schewz a Boſcźijan. Wſchitzy woleni wólbu pſchijachu.

Se **Sstomjenja** pola Hródka. Pſchi twarjenju ſtudnje ſnjeſboži wczera rano wokoło 9 hodź. ſtudnjetwarz Kerſtan. Na Mittagez nowotwarje ſtudnju wumurjowaſche. Pſchinoſchowar poda jemu napjelnjeny kalkowy bow, tiž na grotowym powjalu dele puſchcźi. Cźežki bow pak ſo wobſunu a ſlemi Kerſtanej nohu a pchierasy dełki. Kerſtan padźe do ſtudnje, nihdźe 6 hacź 7 metrow hłuboko. Tola ſo na ſboże dale njeſrani. Sanitetna kolona ſranjeneho do Měſchćanſkeje thorownje dowjeze.

Se **Žylowka** pola Khocźebuſa. Wot ſeptembra 1926 dźěła pčekačer Wałtaŕ Ferdinand ſ Otaſchojz pola Pizuja pola ratarja Bjedriha Bramki w Žylowſkich wutwarkach. Ferdinand cźerpjeſche na widliſchcźa, tiž jeho huſto cźwilowachu. Srjedu do jutrow pſchikaſa Ferdinandej jeho knjez, ſo dyrbi ſ karu pur ſ pola wojcź. Hodźinu poſdźiſcho namaka wumělkar Marczin Bramka nihdźe ſto metrow wot dwora Ferdinanda morweho na ſemi leżo. Ferdinanda běchu najſterje ſaſo widliſchcźa ſajaſe, ſo je ſ mjeſnowczom do namaczanje rólneje łóže padnył, w kotrejž hiſchcźe woda ſtejeſche, a ſo ſaduſnył.

Z Łužicy.

* S **Habrachcźiz.** Jutrownu ſobotu wumrě najſtarſcha wobydlerka naſcheho mſta, 97-lětna rentnidźerka Johanna Schillkowa na ſlabości ſtarych lět. Schillkowa, kiž je ſo 22. hapryle 1830 narodźiła, njepſchiłdźe hižom dlěſchi cźaſ wjaży ſ łoża.

* Se **Shorjelza.** Wutoru popołdnju ſ 4 hodź. pſchi Mikławſchowych hriebjach 12-lětny ſchulſer dróhu pſche kročźeć ſwyta. Jeho privatny auto ſtrabny, hołz padźe a hebi nop dwójzy puknu. Sinjeſboženeho dowjedźechu do měſchćanſkeje thorownje, hdźež je hižom w nozy wumrě. Schtó je na njeſboże winа, njeje hiſchcźe wuſaſnjene.

Zaso ſerbſke a hornjoſakſke ſpěwy a melodije w ſrjedźnoněmſkim radiu.

H-s. Srjedźoněmſkej ſchkrićzowańi w Drjezdźanach a Lipſku wuhotowaſchtej druhi dźeń jutrow wječor rjany program herbſtich a hornjeſaſtſkich ſpěwow pod wiedmiſtwom a pſchewodom naſcheho mišnarja Bjarnata Krawza. Sa jeho thoru bjowoła, operna ſpěwarka w Brunſchwiku, bě ſoloſpěwy pſcheroſtała knjezna ſopranitka Joſefina Wunderlichez. Khóry ſpěwachu jónſke hobuſtawy Drjezdźanſkeho połtowego ſpěwneho ſjednoczeńſtwa a ludowego ſpěwneho thóra. Hudźbu wuwjedźe druźina hudźbnikow. K ſawodej poſtiçi ſo ſajimawy pſchednoſchk. Potom ſpěwachu ſo herbſke ſpěwy a ſpěwy ſ Hornjeje Łužicy, ſ Rudnych horow atd. S rjanym jaſnym ſopranom ſpěwaſche knjezna Joſefina Wunderlichez herbſku „Styrotu“ ſ lěta 1840, „Ach moja hola“ (1808); ſ Hornjeje Łužicy „Joſefo, o luby Joſefo mój“ a „Marja a ſwój. Pětr!“ (w lěcze 1890 w Nowym Měſeſe napiſany) a druhe. Jónſki thór ſpěwaſche: „Bula ſtołobila w holi (1880), herbſki „Sſokobit a róża“ (1857) a ſ Rudnych horow „Bratr Sſtodeit“ (1840). Hudźbny wotrjad pikaſche potom „Sſerbſku ſwajbu hudźbu“ a „Schewiſte reje“ (1858) a polku ſ Rudnych horow (1858). Nimo toho ſpěwaſche ſo hiſchcźe mnoho druhich ſpěwow a hudźbnizy hudźachu hiſchcźe zyłu kopizu melodijow, kotryż dźeſatu znano hiſchcźe jenoż ſ ſłyſchi njeje. Weno dyrbi pak ſo rjez, ſo ſo w tutych ſpěwach a melodijach wjaży jorta, ſchibkoſcźe a ſawjeſelenja ſa lud thowa dyżli we wſchitkich nowocźaſnych operetowych melodijach a rejach hromadźe. Wone dychaju hiſchcźe woprawdźitu ludowu pſchirodnoſć a tuž by jara muſne było, ſo bychu tute ſpěwy a melodije ſaſo k ſwojemu prawu pſchijchłe. Na ſtóždy pad je taſke ſapoczinanje wułzu ſaſtużbne. Nimo toho ſeſnaja naſche herbſke ſpěwy we wułkim dźěle ſrjedźnoje Němſkeje a druhdże też pſchetoż radio haha pſches zyły ſwět a ſ dobrym aparatom ſłyſcha taſki program ſamo cźornichojo w Afriki.

Tak ſo ſnajmjenſcha bopokaſa, kajka najcha „ſana“ kultura je. S ſara ſmjeſchnym ſpěwom two „Krawcźiku mek mel“, ſónſkeho khóra ſe ſoloſpěwanjom, druheje knjeżny, ſtóncźe ſo jara ſajimawy wjeczor.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

* S **Drjezdźan.** (Schtomy kčeja.) S cźopłym nałětnim wjedrom poſłednich dnjow ſu tu ſchtomy ſakčeſe. Też kčeźaſi ſu ſo kraknu nałětnju pychu wobłečke. Wobzeje w Cožebaude a wokolinje poſtiçaſe ſo wóczku luboſnu pißany wobras.

* S **Kalawy.** (Poſ tſi ſwinje nimale ſakuſak.) Njedawno je w Kalawje poſ pjekarſkeho mſchtra Neumanna tſi ſwinje tak cźežko ſłužak, ſo dyrbjachu je dorěſacź. Sswinje běchu nihdźe zentnak cźežke.

* S **Glauchawy.** (100 lět ſtara). Tźeći dźeń jutrow ſwjećeſche naſtarſcha wobydlerka Glawćhawy, Khrysta Augusta ſwud. Honigowa rodź. Meitznerez, ſwoje 100. narodniny. Staruſchka narodźi ſo 19. hapryle 1827 w Freibergu a bydli wot lěta 1850 w Glawchawje. 65 lět dołho je hižom ſ wudowu.

* S **Lehtanizy.** (Lětadło dele padło.) Lecźo do Annaberga, hdźež mějeſche ſo jutrownicźku łekanje wotměrź, jene Lipſczanſke ſportiſke lětadło dele padźe. Pſchi tym ſo ſnaty wotſtrakowaŕ ſ padanſkej pkachtu Unger ſaraſy. Pilot Hänſel žebi ſtawy ſlama a ſo ſnutſkach cźežko ſrani.

* S **Barlina.** (Jutrowny wobſhad.) Na Barlinſkich żelesnizach, autach atd. bě ſchče jutrow ny wobſhad lětha jara ſłabh. Měſchćanſka żelesniza je na wobčmaj ſjwizetymaj dnjomaj jenoż nihdźe 2 miljonaj ludźi pſchewjeſła, porno 3,6 miljonam w ſaidźenym lěcze. Tola do dałoka pucźowaſche ſ kwjatym dnjom mjeſe ludźi. Wot 13. hacź do 16. hapryle je ſ dałokotymi ſahami nihdźe 350000 wołoſobow Barlin wopuſchcźiło.

Wuswobodźenje w Marekowym procesu.

Sſudniſke jednanje wo wotrubnjenej noſu.

W prozeſu pſcheczíwo technikarjej Marekej a jeho mandźelſtej, tiž je ſo w poſłednich dnjach we Winje wotměł, a je dałoko a ſcheroko wulke ſpodźiwanje ſbudźił, je ſo nětko ſtónczenje wuſud wuprajił.

Mareka běchu, kaž je ſnate, wobſtorźili, ſo je ſwěi ſamemu noſu wotrubnył, ſo by wjetſchi ſawěſćenſtwu ſumu, kotraž w němſkich pjenjeſach poldra miljona hr. wuczini, doſtał. Wobſtorźba pcheczíwo njemu a jeho żonje jednaſche wo ſawěſćenſtwu jebanju a ſawjedźenju k wopaczńemu wuprajenju ſwědkow. Poſłednjſchcho pſchedźenja dla ſaſudźichu Mareka k ſchtyrjom mježam thłoſtańje. Wot druhich wobſtorźbow wobeju wuſwobodźichu. Marekoweje ſotra, Paula Loewenſteinowa, ſaſudźi ſo k tſjom mježam truteje jatby ſ dwěſtnym wocźakowanſkim cźaſom, ſchpitalſki kłužobnik Karl Mros ſaſudźi ſo k ſchćerć mježam thłoſtańje. Mroſowu wuſwobodźichu. Pſcheprytowanſka jatba, kiž je nimale ſchtyri mježy trała, ſo pſchiliči. Wobſtorźeni we Marekowym prozeſu ſo wſchitzy puſchczichu, dokelž bě ſo wichčm pſchepytowanſta jatba ke thłoſtanju pſchiliczíła. We wuſſudźenju réka njes druhim: „Marek bě w kritiſtej pjenjezńej nuſy, ſ kotrejž budźiſche ſo bjes dwěla mohł wuſwobodźiż, dokelž mějeſche dźe drohotne meble, ſ kotrymiž mohł ſwój dołh ſapłacźiċ. Jeho pjenjezne pokoſenje wſchak běſche kritiſke, ale niż ſadwélne. Hdy budźeſche ſo ſranicź chcył, tu budźiſche žebi tež porſt ſranicź mohł, a budźiſche telko pjenjes doſtał, kelkoż bě jemu trjeba. Sſudniſzy mějachu dnje ſa dopokaſane, ſo je noha na podkoſtu łežała, ale woni ſu po wuprajenju wězowuſtojnych toho mėnjenja, ſo je ſo to njeſboże ſ njenahonitoſcźu a pſchipadom ſtacź mohło, a ſu toho pſcheſwědczenja, ſo Marek tuto njeſboże ſawěſcze njeſe ſ wotpohladom ſtuczíł. Podobne pſchicźiny wěcze też ſa Marekowu.

Pſchede wojſewjenjom wuſuda bě ſo wobſtorźenny ke dołhóczńenemu żiwotu ſamotnił, pſchi cźimž ſta ſo dramatiſki wuſtup. Marek pſchi tom wumjeduje: „Dopokaſanje je wujewiło, ſo ſym ja pſchezo wěrnoſcź rěcźał. W jeniczkim padźe ſ Mroſom njeſłym wot ſpočatka pſchidał, ko je Mroſowa cźaſcźiſcho pola naſ była, dokelž ſym to żonje ſlubił, a dyrbjach ſwoje ſlowo dźerżeć. Tam ſteji Boża matra. Ja ſbehnu porſty a pſchiſiahaham.“ Pſchedſydża dże jeho pichetorhnyċ: Wy njemóżeće nětkole pſchiſahaċ. Marek dale rěcźi: „Ja pſchiſiahaham, ſo je ſo tu njeſboże ſtało a jane jebanſtwo, tak wěrno hacź mi Bóh pomha.“

Pſched ſudniſtwom běchu ſo hobriſte ſzyły ludu nahromadźiłe, kotreż, hdyż ſo wuſwobodźaze wuſudźenje wojſewi, wuſtachu a hrimotazu ſtawu Marekej wunjeſzechu. Amerikanſke ſaweſzaze towarſtwo ſo njedźiwajcy wuſprawnjenja ſapowěduje, ſawěſcźenſti pjenjes wupłaczíċ; tuž budźe Marek ſwoje prawo na doſtacźe pjenjes hiſchcźe w ziwilnym prozeſu wubědźiċ dyrbjeċ.

Pſilopk.

* **Seſołtinjene ſchaty,** ſchtoż wobſeje běże ſchaty naſtupa, możenny najlěpje we butjarzy wuſkołacź. Butſanku woſtajimy nětcźe dny ſtoja, doniż njewoſchnje. Na to damy do njeje ſeſołtinjene ſchaty a woſtajimy je tak dlěſchi cźaſ ſtoja. Potom wupłokamy ſchaty derje ſ mydłom w ſłwkej wodźe. Na to wotſtukamy ſchaty w ſymnej wodźe a je wuſuſnjichimy. Ssu-li hiſchcźe ſotte, dha zyłu wěz hiſchcźe jónu wospjetujemy.

* **Kwajarjo ſ autom ſnjeſbożili.** Druhi dźeń jutrow pſchecźiżnyj ſo mjes Grabinom a Lukowom w Delnjej Łužicy a dróhowym ſawinjenju cźežity auto ſ kwajnym towarſtwom, tiž běſche po ſwjatocźnoſcźi po pucźu do Lukowa, a pohrjeba pod ſbohu zyłe towarſtwo. Wſchitke wobzoby ſo ſtranichu, jenoż njewjeſta wosta njeſranjena. Jena ſranjena ſónſka hižom wjeczor na ſwoje rany

wumrě. Nawožeńa bě žo na hłowje cježko sranik. Dožyła hdźežsche 17 wožobow w aucje.

* **Wichorojta jutrowna zobota.** S Gubina žo powě: Wětrojte wjedro jutrowneje zoboty we wšelakich stronach Němskeje, potajowajsche žo tež w tudomnej wokolinje. Ssylne wětry, kiž krupy a dešcże pschewodźachu, naćinichu też pola naš wulku schkodu. W Kralowej dź: sy powali wětr róžety nowotwara kiž dźěcžo, kiž runje nimo dźěsche, pohrjeba. Hnydom sawolana wohnjowa wobora wučahny dźěcžo hišcże žiwe, ale z cježkimi ranami z rospadankow a dowjese jo hnydom do khorownje.

Najnowše z cyeho swěta.

— **Schkrowa depesca wo wjedrje sa julije pjatk:** Po pschemjenjatym wjedrje žo wucžahuje a wocžapluje. W Jendželskej je žo snowa do deschcžowanja dało

Na Haboli, Lobju a Wódrje je wulka woda. Pschi brjohach Habole žu pola a luki kilometrij daleko powodźene. Powedźenje je hórsche dyžli loni w lěcžu. Dokelž je stótna piza pschetrjebana, njewědźa ratarjo, z čim dyrbja stót pizowacź.

*

Lobjo je pola Lenzena 15 000 jutrow płódneho kraja powodźiło. Wono žo morju runa. Woda w nim hišcże pschibywa.

*

Wódra je pola Tangermünde dwaj kilometraj schěroko pisches hacźenja stupiła a sadni kraj daloko powodźiła.

*

Italski późtlanz Bodrera we Bělogradźe je mutoru južnoslowjanskeho noweho zwonkowneho ministra Marinkowicza wopytał a jemu italske stejischczo napischeczo Južnoslowjanskej rosjašnił. Marinkowicz je žo pschi rosłożenju italskeho późtlanza jara wróżo dźerżał.

*

W połnóznej Ameriji žu žo staty Nebraska, Illinoia, Missouri, Oklahama a Texas z wichorom potrjechiłe. Zyłe wjsy žu žo z wichorom sniczile. Wjazy dyžli 60 wožobow je žo sarasyło a sto wožobow žo sranjeno. Nětdźe 35 000 ludźi je bjes bydła. Materialna schkoda do milijonow dźe. W Centervillu w Illonoiskim stacze je žo sa cžaš wucženja schulske twarjenje powaliło. Wucžeć je žo sarasył. 26 dźěcži je žo cježko sraniło. W Chežnutu žu žo nětotre dźěcži z padazymi zyłelemi morile. Kaž žo sda, je žo wichor z Awstralskeje pschihnał, hdyž je teho runja mjele wupuszczenja naczinił.

Sportske zdźěleńki.

Dotal je žo 57 žwětowych rekordow w lětanju postajiło. Na Francozowsku pschindu 19, na Italskim 18, na Němsku 9, na Sjednoczene Staty 7, na Schwajzarskim 4.

Swójbne powěsće.

Sslubjeni: Lenka Skopez z Kschiwej Borschczi a Fryz Hantusch we Wjeleczinje.

Semrěli: Hana swud. Wehnerowa rodź. Weißez we Budyschinje, 59 l. — Günther Gottschlich w Budyschinje, 11 l. — Marta Fischerowa rodź. Lehmannez we Budyschinje, 60 l. — Korla Gustav Menschner, kamjenjecześaŕ w Brěsni pola Kamjenza, 56 l. — Swudowjena Popkenowa rodź. Henczkez w Lubiju, 65 l. Marta Frankowa rodź. Fischerez w Kulowje, 43 l. Selma Kießlichez w Běłej Wodźe, 39 l.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Do leżownostneje knihi sa Budyschin na sahonisće kopjeno 1107 na mjeno pschekupza Hendricha Lamberza w Budyschinje na Schäfferowej drohi 38 sapisjana leżownosć na žo schtwórtk 16. junija 1927, dop. w 9 hodź. na hudnistwje — w sali 141 — na dyrbjenske waschnje na pschedawanje pschedawacź. Leżownosć je po sahonskej knihi 8,4 arow wulka a na 17 660 hr. pohódnosćena. Wopalne sawěsćenje wuczinja 23 200 hr. Na leżownosć je natwarjene samostejnje bydlenske twarjenje wo 202,4 kóžnym metrow satwarjenje semje.

Hamtske hudnistwo w Budyschinje, 4. 4. 27.

Do wikowanskeho sapiża je žo djenża sapisało: 1. Na kopjeno 1011 nastupaja firma Lambertz a Krietsch w Budyschinje: Towarstwo je žo rospuschczilo. Hendrich Lambertz je wustupił. Fritz Krietsch wikowanski wobkhod pod dotalnej firmu sam dalewjedźe. 2. Na kopjeno 1043 firma Albert Schelk w Budyschinje a jako jeje nětsiżel pschechadnik Jan Božidar Albert Schelk w Budyschinje. (Wobkhodna družina: Wikowanje z nječhami a płachtami. Wobkhodna městnosć na Nětsarskej dróży 15.)

Hamtske hudnistwo w Budyschinje, 12. 4. 1927.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Ssudnisti pisaŕ Kamjenskeho hamtskeho hudnistwa wozjewja, jo je w konkursu nad samóžcnjom pschekupza Hanza Valtina w Halschtrowje stónczną ternija na 5. meje 1927, dop. w 11 hodź. psched Kamjenskim hamtskim hudom postajena.

Towarstwowski powěstnik.

Dowolnje. Zwjazk serbskich towarstwow. Sekretariat w „Serbskim Domje“ w Budyšinje. — Rěcne hodźiny: Jutrowin jenoż kóždu sobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krjećmaŕ) Pfinoški přijima jenoż pokładnik Wojnaŕ, kiž je w Serbskej Lud. Bancy wšědnje k rěcam. Wšě pisma njech so podawaja pak posrědnje přez Sekretariat, pak njeposrědnje na předsydu, far. Šewčika w Khrósćicach

Bačoń. „Kasino młodych ratarjow“ změje pjatk wječor 3/4 8 hodź. w Smolic hoscenu pruhu za dźiwadło. Wšěch hrajerjow wočakuje předs.

Khrósćicy. „Serb. Rat. Dorost“ změje džensa wječor we 8 hodź. we Wotrowje pola Juršec zhromadźiznu.

Komorow p. Rakec. „Jedn. Sokoł“ změje tón tydźeń pjatk wječor a to z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Dokelž je to poslednje zwučow. do swjedźenja, tuž njech tola wšitcy přińdu. Też serbscy rejwarjo dyrbja tam być. Načolnik.

Liehań. „Zernička“ změje pjatk wječor we 8 hodź. spěwanje. Dla přihotowanja k swjedźenju dyrbja wšitcy přińć. Předsydstwo.

Malešecy. „Sokoł.“ Džensa štwórtk wot 7 h. zwučowanje za dźěći, wot 1/2 9 h. zwučowanje za dorost, sotry a bratrow.

Nawječorny zwučow. wokrjes „Sokołow“ změje džensa štwórtk wječor we 8 hodź. w Panečach zhromadne zwučowanje.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ změje přich. njedźelu pop. w 5 hodź. w „Kačej korčmje“ swoju zhromadźiznu. Zajimały přednošk je wot wysocy važenje strony přilubjenu. Wječor chcemy tam założenski swjedźeń Komorowskeho „Sokoła“ sobu woswjećić. Wšě lube sobustawy, też hosćo, su wutrobnje prošene. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmanec w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěšćik G. Janak w Budyšinje.

WILHELM RUDOLPH vorm. Heinr. Müller, Kaiserstr. 6

Přišitrykowanje nohajcow a zokow **přišiće** stopow k nohajcam a zokam wšěch družin tunjo.

Lehrer, Vorsteher & Lehrerinnen, Gründer, Besitzer &c. der Mädchen-Fortbildungsschule Pirna

Pisane ložowe nawobleczenja a ložowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo **R. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern“ Rěču serbski!

Handrij Strympa w Budyšinje na Różowej hasy 15 poruča **meble a pólstrowane twory** Sym Serb!

Rajs za čipki jahły za čipki hejdušku za čipki najtuńšo pola **Karl Kahrome** w Budyšinje na Žitn. wikach

50 ctr. runklicy, 50 cent. syna je na předań w Rożenéc čo. 22.

Spušćomnu **domjacu holcu** kotraž je šulu wukhodźiła pyta k 1. meje měšćanske kubło w Trělanach, Bart.

22 młodych hus je na předań w Porśicach čo. 28.

Libjata su na předań **w Banecach čo. 3.**

Husacc jeja su na předań w Hněwsecach čo. 22

Młoda sućelna kruwa je na předań w Třjoch Khežach 1b pola Worklec.

Kozu dyta kupić **Nali we Wulkim Wielkowje**

Trjebane a nowe **meble** kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo **Ernst Stelzig,** na Hrodowskej hasy 41 Podźelnje płaćić dowolam

Wšě čišćerske wěcy serbske a němske kaž zličowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno **Smolerjec knihićišćerńja** z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Gritzner šijace mašiny su jako njepřetrjechene kajkostne znamki swětoznate. Wulki skład po wšěch płaćiznach. **Jan Witek w Sćijecach.** Wotpłaćowanje dowolene.

Dźěćace wozyčki we wšěch barbach jenoż dobre kajkosće a jara tunje **Paul Böger w Budyšinje** na Šulskej hasy 2.

K nalětnim wusywam poručam: **Kalowe symjo** (za běły a čerwjeny), **runklicowe symjo** (za žołtu a čerwjenu Eckendorfsku), kaž **wšě druziny kwětkneho symja.** Drježdźanske **cyblowe sadźenki a čerwjene dźećelowe symjo,** **wšě druhe symjenja** za polo a do zahrodkow. **Jan Bjedrich w Kołazy** Sym Serb. — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach.

Cyle wosebje tunjo. Dźělbu zbytkow **ložowych damastow, bělosmuhaneho nawobleczenja, linona, pisanych cychow, blidnych šatow, košlowych płatow, košlowych cephirow, mako-košlow, a khołowow, košle** ze zasadkom abo zašiwkom na předań. **Hilger w Budyšinje.** Žane kl... na Lotzeskej hasy 20,I.

Louis Wagner symjenjowa wikowańnja w Budyšinje na Žitnych wikach čo. 4. Tel. 2709 poskića w staroznatej kajkosći a po najtuńšich płaćiznach wšě možne družiny **pólnych zahrodniskich a kwětkowych symjenjow** Wosebitosć: **Dźećelowe, trawowe a runklicowe symjenja**

3 wulke zerijowe dny!

1/4 punta Hamburgskeho měšenja .	hromadźe 48 pj.
1/4 punta pralinow	
1 tyza kočich jazykow	
3 taflow 100 g mlokowej blokoweje	hromadźe 98 pj.
1 tyza napolitains . . . sokolady	
1 punt połneho rajsa	hromadźe 18 pj.
1 punt žołteho hrochu	
1 punt pšeńčneje muki (Kaiserauszug)	
2 puntowska tyza kranych bunow .	hromadźe 2.10
2 puntowska tyza karotow	
2 puntowska tyza hrochu, srjenjokrany	

Thams & Garfs w Budyšinje, na Hłownem torhošću

Mudry kolojězdźer jězdźi z „Presto“-kołom Wulki skład! Tunje płaćizny! **Jan Witek w Sćijecach.** Wotpłaćowanje dowolene.

Swob. kubło w Šckecach 1 km wot Kubšiskeho dwórnišća, wokoło 55 ha wulke, wokoło 2100 dawkowych jednotkow wšitke pola hodźa so za dźeceŕ, pšenicu, budźe so ze wšěm žiwym a bohatym morwym inventarom swobodnje předawa. Kupcy njech poskićenja **sobotu, 23. haprleje 1927. pop. 3 hodź.** na kubło wotedaja. Bliže rozjasnjenja dawa hród a wobsedźeŕ kubła **Herman Škoda w Bošicach** pola Kubšic.

E. Paul Lehmann štomnica w Budyšinje. **Carolastr. 5. Telefon 2125** poskića po wosebje tunich płaćizn. wšě druž. a formy najlěpšich **sadowych štomow** aprikozow, hróšków, kosmačk, štomik. a kefk, janskich jahodkow, štomikow a kefkow, najlěpšich **różowych štomikow** kaž žarowate róže, wiinate róže, nižše różowe keŕki, Rododendron we wšěch barbach, smjertne drjewo we wšěch formach a k sadźenju. Dalije, keŕki, symjenja a wšitko druhe. Prjedy hač kupujeće, wobhladajće sebi bjez nuzy ke kupowanju mój skład a žadajće sebi moje płaćizny

Małe nawěšći w „Serbskich Nowinach“ maja **dobry wuspěch** **100 000 sylnych lětn. khójnowych sadźenkow** wot znateho šleskeho khójnoweho symjenja ma na předań **Hajnistwo w Strózi** pola Wulkich Zdźarow.

Wšě šulske knihi dostanjeće derje a tunjo we Serb. knihikupi w Budyšinje

Přiloha k čisłu 92 **SERBSKE NOWINY** Stwórtk, 21. haprieje 1927

Serbski koncert w Budyšinje

srjedu, 20. jutrownika 1927.

„Pój, witaj nalěčo!" tak žadoni hóžde Boże stworjenje, hdyž suvórba Boża stawa k nowemu žiwjenju po dołhej symje. A ſ wokrasnjenjom tohole wotuczenja pschirody je nascha khcheſczanſka jutrownicżka: ſ morjwych ſtacże Wumużnika. Syma je ſaſchła, ſmjerczej je pſchedobyta. Nadoſtuje, wutrobne Alleluja klinczi po kraju. —

Też naſch ſerbſki lud je ſ rowa narodneje womory ſtanył, je wotnucził, je žiwy a ſpěwa a wjeſela. Dawno a dołho je ſerbſka wutroba ſerbſkeho ludu ſedżiła a ſpychowała: Pój, witaj nalěčo! Nalěčo bě pſchiſchło, hdyž Kozor a Seſſeſ je ſtudżiſchtaj w ſerbſtich duſchach ſ wyſokom a ſyłkom, ſ bažnju a pěſnju: ſerbſki ſpěw ſakkinża po zyłej rodnej rjanej Łužizy na ſerbſkich konzertach. Narodne feſtiwały wopotwědowachu ſjawnoſczi: Hiſchcże Sſerbſtwo njeſtudżene!

Spěwy Kozora, Seſſerja, Fiedlerja pak njeſtu ſ tych ſchtyrzetych lět minyłeho ſtotka nihdy wonemſtle, ſich dżěſczerſtwo nihdy njeſapraſchniło a ſpročniło. Też dwazety ſtotk nżdży Sſerbow pſchezo hiſchcże żiwych a cżiłych, Bohu budź dżak! Namrěwzow naſchich neſtorow je nam ſtudżił też na tutom kulturnem polu, je nam wobradżił naſcheho Pilka, Krawza, Sſkodenka, naſchich narodnych budżinikow a miſchtrow. A ſ jich wumjelſtwa je ſo narodżiła ſerbſka ludowa pěſeń we nowem, wumjelſtim wobleku, njeliczomne nowe budżone tworby ſu naſtałe a namakałe ſaſorjenych interpretow: to ſu naſche narodne ſpěwne towarſtwa we ſerbſtej Łužizy. Na jich czołe widżimy wuſtojnych a ſaboſtnjenych nawjedowarjow, ſerbſtich wucżerjow. A hdyž tajſich njeje na ſwojim mětſnje, tam ſtoji pak proſty Sserb jako dirigent, pak ſprawny Němz, pſchecżeſ ſerbſkeho ſpěwa a budżby.

A wſchitkón lud naſchich ſpěwarjow wjaſa ſchromadna myſlicżka do zyłka a ſtutkuje dżiwy ja mrěwzaju hižo a ſaſo ſ womory wubudżeny narod: to je Swjaſk ſerbſtich ſpěwarſkich towarſtwow.

Tutón wuhotowa wczera Macżiczny jutrowny ſwjeżdżeń w Krónje tu w Budyſchinje ſ heſłom: Pój, witaj nalěčo! Pſchipomněduwany dawno hižo dopředka a wuhotowany ſ wulkej prózu, wobſeże wot ſarjadowazeho měſchczańſkeho towarſtwa „Radżije", ſiż je ſtajnje ſebi ſwojeho nadawka wědoma, hdyž maju Sserbja w Budyſchinje wuſtupicż do ſjawnoſcże, bě wczerawſchi ſerbſti konzert wopraſdże ſaſo kraſny narodny ſkutk, na kotryż ſmě naſche Sserbſtwo horde bycż. Njebě drje wczerawſchi ſwjatoczny wjeczor tak pſchebohacże wopytany każ w naſymniku, ale wobſchérne żurle króny běchu ſo tola napjelnile ſe wſchěch ſtron: Sserbſka Łužiza bě tej tón króſz ſyła ſaſtupjena, wot Cżornoboha hacż do naſchich lubosnych Błótow. A porjad ſerbſkeho konzerta běſche wulkotny, dokelż bě wubrany, elitny. Wjeſ dżiwa, ſo ſo kraſnje pſchewjedże, hdyž běchu tajzy ſtawni ſobuſtutkowarjo ſo do dżěła dali.

Na prěnim mětſnje naſchi ſerbſzy ſpěwarjo we wulkej ſchromadnoſczi, wot ſta hacż do połdra ſta liczachu. Rjany ſyłany wobras to běſche, hdyż w tucżelowych barbach ſo ſ jewiſchcża draſcżiczki ſpěwarkow ſyłolachu, wſſo rjeriſchi by hiſchcże był, bychu-li to ſerbſke narodne draſty był. —

Kozorowe nalěčo bě wodżaza nyſlicżka zyłeho porjada, zyłeho ſwjeżdżenja. Tuż ſaſpěwa nam měſchany ſhór na prěnim mětſnje Kozorowej ſpěwaj „Pój, witaj nalěčo!" a „Kdże ſu mi banty?" a Krawzowu pſchezo miſu, lubu rjanu „Reju w meji". S wulkim pſchipoſnaczom dyrbi ſo rjez, ſo njeje ſnadna wěz, ſyłu ſpěwarjow a ſpěwarkow wobtrajżicż tak, każ to ſtawny ſwjatkowy dirigent Sſkodenk ſamóże. Ssu tola ſpěwarjo ſwjetſcha na ſwojich towarſtwowych narjedowarjow ſwuczeni. Tuż też to ſo loża ſtanje, ſo tu a tam mała njeſtadkoſcż wuſkoczi, woſebje pſchi ſpocżatku; nětkrje ſpěwarki pſchesahe ſaſtajſchu. Hewak pak bě pěrni ſarjiſchcżej dobry, jara dobry, a ſchtož bě cżeſtk ſapocżatk njerwuſkutkował, to doſtatkowa kraſny harmoniſki fonz porjada ſe ſpěwami: Kranzowcho „Njeporadżenjowa" a Pilkowcju: „Na meju" a „Traważka". W pożledninjej pſchedbe wſchim doſtupi měſchany thór na najwyſchſchi ſtopjeń dokonjanoſcże. Radżi bychmy hiſchcże wjazy taſtich cżiſtych ſłyſcheli, cżim bóle, ſo ſo porjad nimale ſa ſobu wotmě. Hižo wjeſeſimy ſo na pſchichodny wulki konzert, ſnadż w Radworiu na wſchotowarſtwowem ſlěcże. —

Tenorowe ſpěwy bě ſaſo naſch ſ prjedawſchich lět hižo ſławnje ſnaty tenoriſta Hanka, ſchulſki direktor we Wjeleczinje, pſchednjeſcżej pſchiſchoł. Sanjeſe ſ wjeſołym, żiwym ſłoſom Kozorowy wjeleluboważ ſpěw: „Bucżowaſ we nalěczu" a też wuſtupi w ſchtyrjoſpěwomaj wot Kozora: „Na ſijatku" a „Kokula kuka", kotrejż ſtej ſo wot wſchitkich ſchtyrjoch wulkotnje pſchednjeſzej. Bjes dżiwa, hdyż ſłyſchimy tajſe wudoſpołnjene hłoſy, każ maju knježna Belſa jako ſopran, knježna Hanka Krawzez jako alt a hižo mjenowany knjes direktor Hanka jako tenor a ſkónczinje knjes wucżeſ Scheder jako baſ, koho njemóhł tajſi pſchednoſchi jimacż! — Wulżu ſmy wobżarowali, ſo njemóżachmy — njewěmy, ſ kajſeje pſchicżiny — knježnu Rut Krawzez ſłyſchecż, kotrejż mjeno tola po prawom na porjadu ſtojeſche. S toho cżaſa, ſo je ſ opernej ſpěwarku w Brunſchwiku, njeje ſo na ſerbſkim jewiſchczu wjazy ſjewiła, to je ſchkoda!

Sa nju wuſtupi nam wſchěm derje ſnata a luba knježna Belſez ſ Drježdżan. Sſmy jej wulku dżakowni, ſo je wulku ariju „Maruſchki" ſ Bjedricha Sſmetanoweje „Pſchedaneje njewěſty" ſ taſkim wyſokim wudoſpołnjenjom ſaſpěwała, ſo ſmy ſ wulkim pſchiſpodobanjom wutrobneho ſtyka a bolożcże njewjeſtu Maruſchki, kotraż ſo wot ſwojeho Janka roſżohnuje, ſtrachuje ſo ſo jeho njeſtwěrży we zuſoje, tolmaczi. Też ſaczuchmy w brubim ſpěwje ſaſo tón ſtóſki, luboſczimy hłoſ bolicża, kiż ſe ſchkowronczkom napſchemó wujka ranſchemu błonzu naſpſcheczo. Opera „Kubicżka" je też narodne ſwójſtwo cżeſkeho miſchtra B. Sſmetanoy, we kotremż ſmy hižo w Sserbach były poſwuczeni, hdyż ſwjeczachmy jeho ſtołetne narodniny.

Hiſchcże dwaj Kozorowej ſpěwaj ja baſ: „Won do pola!" a „Sſwjaty Jan" ſwjeſelichſtej pſchipoſłucharjow cżim bóle, ſo ſrědka hdy mózachmy taſti wubjerny haſowy hłoſ ſłyſchecż, każ ma jón knjes wucżeſ Scheder, khiba ſo Dontzo kofaſoſo jeho w tom hiſchcże pſchetrejdża.

Knježna Belſez a knjes direktor Hanka pſchednjeſzeſchtaj dwojoſpěwaj ja ſopran a tenor „Bſcheh ſwaſom" na ſtowe Cżiſchinſkeho wot Krawza, ſchtož bě nam nowinka a Kozorowy duett „Lołcżo a paſtyř", na kotryż pſchezo ſ radoſczu poſłuchamy, woſtebje hdyż rwtkhadża ſ taſkeho nježnoho erta. Wobaj ſpěwaj pſchijeſchtaj ja ſ wulkim pſchipóſnaczom, dokelż dótkataj ſo najnutrniſchich cżuczow naſcheje ſerbſkeje wutroby, naſchich luboſczow a żedżenjow ja mandżelſtim ſbożom.

Nimo tutych wſchelakorych ſpěwnych cżiſſow poſtiçż ſwjeżdżeniſki porjad rezitazije a nětkotre wubrane wězy ſa hušle a klawěr. Knježna Měrana Leſchawiz pſchednjeſe ſe ſaworjenjom a ſaczuczom Cżiſchinſkeho ſchtó ſpěwaj „Sſwjet" a „Wokolo meje", każ Nawkowu „Pſzed ſélżami". Wſchitke tři pſchidružkuja ſo je ſwojim wołoſkonym pſchihłobnje ſ hełſu witanja „nalěcża".

Naſkrapniſche ſ raja hudżbneho wumjelſtwa bě wżo to, ſchtož ſtaj miſchtraj hudżby na klawěrje a na hušlach ſamaj pſchednjeſłoj, mjenujcy Dworżakowu ſonatinu a Sſlowenſku rhapſodiju wot Joſefa Karbalka. We wobymaj pſchednoſchkomaj, wo kotrehoż wobſahu je ſo w Sserbſtich Nowinach a też ertne wuſaſnjenjne na konzercże dało, wuſnamjeſche ſo jako woprawdżity virtuos na hušle knjes prof. Juraj Kaſamek. Jeho ſkótki, ale jara ſajimawy żiwjenjopiſ cżitachmy w jutrownem cżiſle naſchich Sserb. Nowin. Mi jako Sſlowjenſki mójemy hordżi bycż na wyſoku dokonjanoſcż wumjelſtwa, kotruż ſu njes druhimi narodami wołebje Cżeſcha a Ruſoju dopokli. Njejmjertne ſu mjena hudżbnych miſchtrow Sſmetany, Dworżaka, ale też Polaka Cżajenſkeho. Jich ſkładby naſchim duſchom pſchijomne ſcżinicż, ſu ſo też ſtajnje miſchtrojo namakali, a jednoho ſ nich ſłyſchachmy wczera na hušlach hraczi. Taſku dokonjanoſcż njeſamóże pjero wopiſacż, ani nječeja kritika ſacżemnicż. To běſche wumjelſtwo, kiż ſapſchinmy tej ſóżdu hudżbu nje njeſpožałanu duſchu.

Sa kraſnje poradżeny ſerbſti konzert, we kotrymż mataj na prěnim mětſnje błowny pſchedbyda, kral. hudżb. direktor B. Krawz a błowny ſwjatkowy dirigent, wyſchſchi wucżeſ J. Sſkodenk, potom wſchak też wſchitſzy mjenowani a njemjenowani hobuſtutkowarjo njerwſchědnu ſaſtużbu, ſtużbu nawjedowarjomaj wołoſebje a ſarjadowarjam a ſpěwarjam każ ſpěwarkam wſchěm ſchromadnje najhorżſchi narodny dżak. Sa narod, ja Sserbſtwo pſchezo dale dopředka! A wſchitko njech je Bożej cżeſcżi!

Za njeboh fararom Jurjom Libšom.

Wěnašk wosobinskich dopomnjećow, nawił Jan Serbin.

(Pokračowanje.)

Libšowa dźěławosć we serbskim pismowstwje je docyła wurjadna. Wo nje ma wón wulku zasłužbu. Něšto sym w jeho nastawkach přeco wobkedźbował, štož je też při jeho zjawnych rěčach a rozmołwach přeco wuzběhował: wysocywaženje cześćowanosć a dźakownosć naprócu našim wótcinam, živym a zemrětym, kotřiž su ze wulkej woporniwosću za naše Serbstwo dźěłali a spěwali.

Prošu, přečitajće sebi raz w 4. łětniku „Łužicy" (čo. 9, 10 a 11) Libšowy nastawk „Aforismy". Tu drje je jako Ralbičan kaplan pisał. Připadnje je wotkrych. Štož sym horjeka prajił, widźu we skónčenju nastawka wobkrućene. Tudy jenož mały wurězk za dopokaz:

.... Haj, zawěrno, mjedźej přirunać směmy tu duchownu cyrobu, kotruž njeskažena a hišće čiła mnohosć z dobrych živjenjopisow srěba. A naš narod nje tak khódy dobrych, samo wulkotnych powahow, a je mi druhdy žel tamnych překrasnych muži, kiž su zahe hižo bjez dźaka, bjez nadźije na same najsnadniše zarunanje — wězo wěčneho myta so nadźijejo — Serbstwu, serbskemu krajej, serbskim dušam jako swěrni pastyrjo, serbskemu živjenju a pismowstwu wšě swoje mocy poswjećili. Wězo mohło so mi porokować, čehodla cheył hakle dobru wěc, kotraž so sama

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

5] (Pokračowanje.)

Bjeć to, zo po prawem cheych, sym nětk kruch politiki do mojeho nastawka naměšał, ale bjez teje dźensniši dźeń skoro wjacy njeńdźe; wona je sól, bjez kotrejež žana jědź njesłodźi. — Wo Terstu by so hišće wjele powědać hodźało, ale chcemy radšo hladać, zo bórzy dale přińdźemy. Moje kralestwo je Boža stwórba abo přiroda, a ta je je mi wjacy winojta hač njeroda, kotraž so we wulkich městach hižo wodnjo, wosebje pak w nocy šeri, a nječtóž-kuli so wulcy čini z tym, štož je tam widźał a zhonił a sobučinił. Hupak też w złotej klětcy hupak wostanje. Teć mojeho towaršа běchu narěčeli, zo tola boždelna zabyć njesmě, sej nócne žiwjenje w Tersće wobhladać, kiž je tam wosebje zajimawe. Jako bě so nětk zaćmiło a při morju wjele wjacy widźeć njebě, poča won bamborić. zo chcemoj nětk po měsće wokoło dundać a sebi nócny wobkhad wobhladać. Z tajkim žadanjom mi runjewon prawje přińdże, a ja jemu prajach: „Dźi sam, ja póndu do łoža, bych rjekł, zo je skoro čas, runy pnć dźesać biješe, a wěš tola, hdże jutře chcemoj." Wón na mnje mórčeše, naposlědk pak tola sobu dźěše. Ducy po puću hišće jemu dale do swědomja rěčach: „Ja za nócne žiwjenje njejsym, khwalu sej to, štož so swětłeho dnja njeboji a njehańbuje, njerodźu pak wo to, štož so hakle we nocy pokazuje zwěri, abo štož jenož poćmje namasaš. W nocy človjek do łoža słuša, to hižo je domach tak, na pućowanju pak hišće wjele nuzniše. Njechcham wědźeć, kak wjele hłupych a njerodnych ludźi w tom abo tamnom měsće je, a tych, kiž w nocy wokoło hawronja, nimam za mudrych. Tajkich pak teć domach dosć nadeńdźeš, njetrjebaš hakle do Tersta domach dosć nadeńdźeš, njetrjebaš hakle do Tersta jěć jich pytać. A k tom přińdże, zo ženje tak wjele pjenjez njewotbudźeš kaž w nocy; poćmje so też twój rozum zaćmi, tuž potom njewěš, što činiš. A na druhi dźeń maš prózdnu móšeń a połnu hłowu, a jene je tak mjerzace kaž druhe.

Jako bechmoj rano derje wuwotpočowanaj stanyłoj, khwatachmoj na dwórniško a nastajichmoj so do Divača, to je wjes, njedaloko kotrejež su znate wulke skałoby Swj. Kanciana, němscy Grotten von St. Kanzian, te chcychmoj sej wobhladać. Z Tersta won khětro jara na horu dźe, tuž ćah pomału jědźeše, a to bě derje; přetož wuhlad na město a morjo bě tak rjany, zo so nahladać njemóžachmoj. Před městom pod horu horje stejachu wosobne domy abo wile bohatych měšćanow; wšelako tam we wulkich pyšnych zahrodach rosćeše, štož pola nas wonkach njewutraje, palmy, figowcy, wolijowcy a wšelake druhe cuze kerki a krasne róže. Najrjeńše pak, štož smój ducy po puću widźałoj, bě kěžorcyny hród Miramare, won drje je najrjeńše twarjenje při cyłem Jadranskem morju. Njejsmój do njeho přišłoj, też nic do wubjerneje rjaneje wulkeje zahrody, runjeż bě přistup dowoleny. Naš ćah zaso přez někotre krótke přerywy přejědźe, a hdyž běchmy z poslednjeho won, bě cyła krajina přeměnjena; prječ bě módre morjo a wšě druhe krasnosće, wšo skhowane zady šerych wapnowych (Kalk) skałow. To bě rozdźěł kaž dźeń a nóc. Běchmy zaso w Krasu, smy dołhi čas přez njón jěli a njejsmy hač do kónca přišli, přetož Kras je jara wulki. Wjele běch hižo wo nim słyšał a čitał, ale ničo dobre; tuž sebi myslach, zo tam pusćinu wuhladam, połnu wulkich a małych kamjenjow, ničo zelene a žane žiwjenje w nim. Ale tak złě to njebě; rjancho napohlada Kras wězo nima, to je wěrno; małych a wulkich kamjenjow je tam nimo měry wjele, a dokelž su te šěre, měješe krajina napohlad, kaž by z popjelom posypana była. Njespuščej pak so jenož na pohlad a wuhlad, kiž ze železniskeho woza maš; hdyž nadrobnišo hladaš, widźiš mjez kamjenjemi wšudźom trawu a wšelake zela a kwětki, a kerčki so wšudźom zelenja, tam a sem teć někotre štomy, wosebje duby: ale lěsow, tak hustych a wulkich kaž w našej holi a na horach, a hajow, tak zróstnych kaž pola nas, njewobhladaš nihdźe.

To pak je tu prjedy něhdy cyle hinak było; Bóh luby Knjez njeje při stworjenju z prózdnymaj rukomaj přez tónle kraj šoł, ale bě jón bohače žohnował a rjenje wupyšił. Zo je wón nětk tak khuduški a hrozny, na tom je jeničcy človski njerozum wina. Sym wo tom něhdźe druhdźe nadrobniše pisał, dokelž pak je wěšće čitarjow dosć, kiž wo tom ničo njewědźa, chcu to z krótkimi słowami wospjetować. — Před wjele stow lětami leżeše Kras w khłódku wulkich dubinow a jelenje a druha zwěrina běchu z knjezom nad nim. Hdże su tamne rjane lěsy wostałe? Wy snano wěšće, zo při Jadranskim morju, njedaloko Krasa, wulke a wuwołane město Venedig leži, kotremuž Słowjency Bjenatki rěkaja; te je cyłe do morja natwarjene, a na hasach tam žaneho woza njewohladaš, teć nichtó po nich khodźić njemóže, ale wšo tam na čołmach jězdźi. Bjenatki pak njemóžachu twarić, doniž žanchu twjerdeho załožka (Grund) njemóžachu; přetož na samu zemju a do błóta so njehodźa žane khěže stajeć. A tutón załožk tam njeje kamjeńtny ale drjewjany. Milijony tolstych a dołhich stopow su do morja zabili, jedyn při druhim; cyłe wulke dubowe lěsy tam we wodże a w błóće tča. A tute lěsy kryjachu něhdy tón kraj, kiž so nětk Kras mjenuje. Druhe lěsy trjebachu so za wutwarjenje khěžow a hrodow, a zaso druhe za twarjenje łódźow, kotrychž měješe město jara wjele; přetož Bjenatki su z nimi dołhe časy wšě morja wobknježiłe, kaž tu khwilu Jendźelska. Woni drje su lěsy popuščeli, njejsu pak so we to postarali, zo by tam zaso druhich narostło; woni su žnjeli, ale nic syli; z tym pak so tomu runaja, kiž khěžu spali, ale wjacy njenatwarі. Tuž je člowska njeroda na tom wina, zo je prjedy rjany kraj nětk mohł rjec pusćina.

(Pokračowanje sćěhuje.)

khwali, ze swojim słabym pjerom wukhwalować a tamnych poniżnych mužow, kotřiž su jeno swoju winowatosć dopjelnili, mohł rjec njetrjebawši wuzběhować. Nó, je přejara derje wěm, zo runje prawi wótčincy ani khwalby ani wužitka dla za nas dźělali njejsu, ale zo bě jich hesło: pytajće najprjedy kralestwo Bože! Ale tohodla z jich poniżnosću naša liwkosć, abo lěpje njedźakownosć přećiwo nim zamołnosć a dźakownosć wótčincam žiwym a wjena njeje.

Nimo toho dyrbi sprawneho človjeka wutroba boleć, *hdyž w našim času husto dosć* — abo hišće huscišo — tych slawjenych a na kamjeńtnym skhodźeńku swětej předstajenych widźi, kiž su so čas žiwjenja jeno prócowali, to, štož je nam drohe a swjate, potupjeć a hanić. A njeje snadź so ženje stało, zo so rozsudy a měnjenja po wysokosći a rjanosći zwonkowneho pomnika złožuja, a zo maju ludźo toho za wjetšeho, kiž ma wjetši a krasniši pomnik, kiž ma wjacy a pilniších wukhwalerjow?

Tohodla je radno, haj nuzno, zo sebi a našemu ludej hdys a hdys naspominamy, zo móže tež Serb pod poniżnym płašćom swojeje narodnosće bjez cuzeho błyšća złotu a nadobnu wutrobu a nadobneho ducha khować . . . .

— — — — — — — —

. . . . Jeli-zo so njemylu, sym nad Budyšskim gymnasiu mjez třomi słowami też słowo „pietati" čitał. Po mojim zdaću měli serbscy młodźency „pietati" čitajo nic jeno na wumysleneho Homera, slawneho Virgila abo nětko lěpje Vergila, Goethu a Schillera z česćownosću a dźakownej luboseu spominać, ale też na tych, kiž su mjez nami, z nami, před nam za nas so prócowali. Na swojich mamy najprjedy spominać, přetož noster Vergilius a unser Goethe staj Serbam najskerje po prawom bóle cuzej hač Zejleŕ, Smoleŕ a dr. — *Sapienti sat!* Mi z najmjeńša je nimo měry dźiwno, hdyž móže so što tak jara za cuzbu zahorić, ale nimo měry lubo mi je, hdyž móžu nješto rjane, krasne, wulkotne, lubozne, zajimawe wo Serbach słyšeć; dokelž: lipa njemóže dub być!" —

Tele słowa płaća našej serbskej młodości wosebje našemu studowanemu dorostej. A studowacu serbsku młodosć je njeboh knjez farař Libš wosebje lubował. To wědźa ći młodźi knježa, wosebje ze *Serbowki, kotrychž je we prózdninach wokolo sebje* zhromadźował a nawjedował. Njekhodźeše-li Baćoński farař hewak nihdźe a nihdy ze swojeho Tusculu do šumjacych swjedźenjow a zhromadźiznow, mjez serbsku studowacu młodosć by tola tu a tam přikhadźał, hdyž swjećeše so někajki jubilej. Tak so žiwje dopominam, kak bě do Khrósćic přikhwatał, hdyž „Serbowka" Hórnikowy swjedźeń swjećeše. Hižo k 60. jubilejej wobstaća towarstwa bě wulkotny, wobšerny nastawk Serbowcy wěnował. K wotkryću wopomnjeńskeje tafle na narodnem statoku Hórnikowem we Worklecach njedźelu, 2. póžnjeńca 1906 njebě drje došoł, ale na swjatočny wječor do Khrósćic bě přišoł. Tu wustupi też sam w dlěšej přestawcy a rozpowěda zhromadźiznje lubozne epizodki z Hórnikoweho žiwjenja. Tehdom wobdźiwachmy jeho dobry humor, za kotrymž pak krywaše so strowe jadro a kruta wěrnosć.

A z kajkej zahorjenosću, z kajkim swjatym wolnjom lubosće je jako swjedźeński rěčnik rěčał na 41. hłownej skhadźowanej l. 1919 w Serbskim Domje we Budyšinje. Ta rěč słuša wospjet do serbskeje zjawnosće. Jow zjewi so jeho duša. Jow wužorla so wšo na zjawne, štož je Libš za serbsku młodosć, za serbski lud, za cyle Serbstwo čuł. Tule rěč dyrbjał sebi kóždy přečitać, štóž chce Libšowe wopomnjeće česćić — a česćne wopomnjeće je sebi wótčinc Libš wot kóždeho sprawneho Serba zasłužił!

Posledni jeho wustup we zjawnosći, tón bě hinjacy. Bě to zaso w Serbskim Domje, hdyž Pražska „Serbowka" swjećeše swój 75. jubilej. Tehdy widźachmy Libša nic jako starca hypochondra, ně, to běše wam tajki strowy, čiły, wjesoły, kaž jako młody student. Njejsće jeho widźeli, kak šwinje postany a cunje zaspěwa swój najlubši spěw: „Što radosć rjeńu dawa hač dróhu pućować?" To běchu radostne wokomiki za njeho — běchu kaž krasne wječorne zerja jeho žiwjenja, hdyž słónco za Kamjencom, za horami dowuhaša, posledni pozłótk swojich pruhow kładźe na wjeŕski serbskich hór: Libšec knjez woteńdźe ze zjawnosće kaž słónčko w Boži domeć. — —

(Pokrjećowanje sćěhuje.)

Listowanje.

Do Prusteje. Macje zyle prawje: Pschekupz njeżmědźesche schulskim dźěćom muniziju pschedawać. Tohodla je jo pschećiwo § 2 knjeżeńskich polizajskich postajenjow — nastupajo pschedawanje a nošenje brónjow wot 21. nov. 1919 — pschescholi. K tsělbje trěbne patrony smě jenož na toho pschedawać, kiž ma wopisćmo k noschenju tajkeje brónje. Te dyrbi na žadanje pschedpokładźeć. Hačej je nětko pschekupz winowaty dla tutoho pschestupjenja khóšty operazije ſ dźěla abo dožnka njesć, je na mdwělomne. Wy jako wobžedźeŕ brónje běschće na prěnim městnje winowaty, ju prawje derje skhować. Byschće to cjinić, njeby wona do ruki dźeći dóšłcha a tym na myšle njepschischćo, žej trěbnu muniziju wobstaraćeš. Też nan ſranjeneho hólcježa njeje w tymle padže nusowany, samo dźeł khóštow pschewsać. Najlěpje je, so jo ſ jenym prawišnikom rěcžiće.

P. Sch. Po naschim měnjenju je jara dwělomne, hač by jo prozeš k Waschemu lěpschemu stónčik. Tuž je lěpje, so jo w dobrym wujednaće, schtož firma też chce. To je w tutym padže najkhmańsche. Wona je wospjet jo wuprajiła, so Wy k pschijatejnym w sakoń-skim smyslu njeskuschaće a je jo pschećiwo temu wobaraka, na to a nětaje waschnje so ſwjasać. Wupowědźeństi cžaš by, tak dałoko hač je nam znate, měšacžny byl, kiž je jo wobkedźowak. Nowny sakoń njemóže jo nałožować, dokelž sće jahył, hdyž sawěsćeństi sakoń ja pschijatejenych do skutka stupi, psches pschistejace wubjerti postajicź, hač sće pschijatejeny abo niž. Dyrbjeschće Waschu žłužbu na želeśniży hakle wopuschćicź, hdyž byschće žej psches wěste wucžinjenja ſ firmu ſwoje sastojnstwo ſwěsćik.

B. S. Sće jeno winowaty, sastaranski pjenjes płacžicź. Dla wocžehnjenja a pschebywanja dźěsća nimaće žaneho prawa postajecź. So jo wot ſwojeho dźěsća dźělicź nochje, je po zyle cžłowjeſkim cžuću ſrozumicź. Hdyž njemandźelska macź žadanje wotpokaja, jo dżeće dźěćo ſa ſwoje wsacź (adopterowacź), tohodla dyrbiće sa to macźeństi pjenjes dale płacžicź. To žaneho wliwa na wěź nima. Sakońjy žej to wužadacź njemóžeće.

H. P. Po § 1577 stat. sak. knihi wobkhowa dźělena žona ſwójbne mjeno muża. Bu-žona ſama jako winowata ſudnisy spóſnata, dha ſmě muż ji dalsche nošenje ſwojeho mjena ſakasacź. Tuta ſakasnja ma jo psched pschijatejnej wyschnoscu wotedacź, to je ſtawnistwo, psched kotrymž bu mandźelstwo ſwjasane. Wotprajenje dotalneho ſwójbneho mjena ma jo we wobruchcenej formje ſjawnje stacź. S tym dostanje žona ſaso ſwoje prjedawsche ſwójbne mjeno, t. r. kotrež jako holza mějesche. — Tak dałoko hač je Rhynska krajina khišće wobkhedźena, dyrbiće pschi pućowanju tam policajstli wupokas ſ fotografiju měcź, kiž na hamtſkim hejtmanstwje darmo dóstanjeće.

W. B. Najlěpje wschak je, so jo dla tuteje należnosće na prawišnika wobroćicźe. Tola po naschim měnjenju sće we woběmaj padomaj k ſarunanju schkodny winowaty, dokelž je khorosć skocžeca hłowny njedostatk a je jo w běhu pschijiwoleneho cžaſa (Gewährfrist) pokasała a jo Wam wosjewiła. Hdyž jo tutón njedostatk dopokasacź hodźi, dha je najlěpje, so jo ſjednatej. — Dań po pohódnostnym sakonju wucžini na lěto 1927 3 proſ.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 21. haprcele 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,214	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,464	100 čěskosł. krónow	12,473
100 šwajc. frankow	81,055	100 franc. frankow	16,505

Berlinska bursa sapoča wožera je wschelakimi kursami efektow ſwoje wikowanje. Posdźischo jo kursy trochu sešchlinchu. Sónadnu bě wobrot ſ zentnowymi a dołžnymi lisćinami.

Produktowe wiki běchu nješto ſiwische. Płacžiny wostachu te ſame kaž sawožeraŕowschim. Jenoż wowsy wo dalsche 15 pj. po zentnarju horje sraſy. Wožera płacžesche zentnar

w Berlinje:

pschenicy 13,56—13,70 hr., rožki 12,60 hr.
hač 12,85 hr., nałchtnjeho jecžmjenja 10,90—12,25 hr., najwumjeńsho 9,60 hač 10,25 hr., wowsa 10,85—11,25 hr.,

w termijowym wikowanju:

ſa meju: pschenicy 14,25—14,20 hr., rožki 12,90—12,85 hr., wowsa 10,97½ hač 11 hriwnow,
ſa julij: pschenicy 14,15 hr., rožki 12,62½ hač 12,60 hr., wowsa 11 hr.,
ſa september: pschenicy 13,07½ hr., rožki pak 11,62½—11,63¾ hr.,

Swinjaze wiki wožera ſrjedu w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Na nje běchu pschiwjesli 355 běhakow a 437 proſatow. Te płacžachu

běhaki:

wulke	67—74 hr.
ſrjenje	42—58 hr.
małe	14—21 hr.

proſaki:

wulke	20—27 hr.
ſrjenje	15—20 hr.

Mjałotre płacžiny Drježdžanskich wikow
(Markthallen).

Wožera ſrjedu płacžesche ſajaz w toži punt 1,10 hač 1,25 hr., karnikle 1—1,20 hr., kacžki 5—6 hr., truty 1,40 hač 1,60 hr., bažanty (khapuny) 4—5,50 hr., młode huſty 2,50 hr., kacžki 1,70 hr. hač 2,70 hr., ſtare kury 1,30—1,60 hr. a młode 1,60—2 hr., hołbje ſchtuka 50 pj. hač 1,50 hr., karpy 1,30 hr., ńy 2,20 hr., schcžuki 1 hač 1,20 hr., jabłuka 15—40 pj., jěžna koboda 15—20 pjenježkow, zybła 15—20 pj. a morchwje 8—10 pj., měd 1,40—3 hr., běrny zentnar 5,50—6,50 hr., punt 6—8 pj., žołtej 20—30 pj. kcžeſk, cžežwjeny kał 12—15 pj. a běły 12 pj., seleny 30 pj., ſellerij ſchtuka 15—45 pj., karoty 12—20 pj., kišały kał 13 pj. a butra 2—2,50 hr., dobre mloko 31 pj., twaroh 30—35 pj. a jeja 12 pj., pschenična muka 31—35 pj.

Na pschedań.

Krutwa wyšokoſuknjelna, Wirk w Nowowje; bliſko k cželenju w Lěſkej 22 pola Kamjenza; młoda dójka we Symjcach 29; młoda w Dubom cžo. 17.
Konjej 4 ſtylne Bienert w Hasſchtrowje, w Porchowje 60, 9 ſtylnych w Lipicžu 42.
Jeja k nałażdowanju, italſke, Preuſcher w Kamjenzu, Budyſchka dróha 67. — Kacže jeja Schröter w Schenkach. Trutoze jeja w Hródku, Schenkowska dr. 28.
Koſa młoda dójka w Sſsmilnej 13.
Wós krowjazy w Huczinje cžo. 6.

Pschijatnjecj pytaja:

Kowatſkeho, kowarnja we Wyšokej pola Kamjenza.
Holzu do domu, wokrjeſnjy dom w Kſſowje p. Kamjenza; w Hródku, Wjedrich-Ebertowa haſa 82; Rychtarjej, młokarnja w Hródku.
Mjowku, kubleŕ Wjeraba w Khwacžizach.
Pjekarſkeho wuczobnika, Pětŕ w Hródku, Wilhelmsplatz.
Kuchiniku druhu, Ehlerjez koaditornja we Wojerezach.

Ssudnišny na pschedhadźowanje

w Biſkopizach na ſudniſtwje pjatk 22. 4. 27 dop. w 9 h.: Klawěr, pišanſke blido, pjenk, elektriſki tocžnik, wscheſaki autowy a koleſowy cžapor, huſle, wobraz, bowla, bencžko, waſa, fotografowaca pschiprawa, wonjadło a wloſowe schcžetki, muzaze stupnje;
we Wojerezach sobotu 23. 4. 27 dop. w 11 hodź. w hoſeſenju „K ſłotemu lawej": Meble, klawěr, klamatſke blido, klamatſka połkadnja, klamatſka połza, pschiprawa ſa radio, muzaze stupnje.
w Nowej Wšy pola Huſki sobotu 23. haprcele 1927: ſwinjo, (kupzy ſeidn jo w gmejnſkim hamcže dop. we 10 hodź.);
we Schekezach sobotu 23. haprcele: Schpihel ſ podſtawku, rožkowa ławka ſ wobhrodźenjom a hraczkatſke blido, kupzy ſeidn jo na gmejnſkim hamcže dop. we 10 h.).

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki hdźenja dop. ¾11 hodź.: Storo bjes wobrota płacžišny nětkoždy 5 pj. niže wožerawſchich.

¾12 hodź.: Pschi jo wotdrjebjowanych płacžisnach wóſtanu wiki znadne.

Płacžiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płacžina po złotej hriwnje.

	20. 4.	19. 4.		20. 4.	19. 4.
Pšenca	270-274	270-274	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	262-257	252-257	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jecžmjeń	218-245	218-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jecžmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	16-16,50	15-16,50
wows	217-225	214-222	zeradella	21-25,00	21-25,00
kukurica	179-183	179-183	raps, wosušk	15,60	15,60
pšenč. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosušk.	19-20,00	20-20,00
ržana muka	34-35,75	34-35,75	poch. melasa	—	—
pá. wotruby	14,25	14,25	běrnj. kruški	30-30,50	30-30,30
ržane „	15,70	15,70	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,65-3,10
raps	—	—	ržana sloma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšeńcna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	26-29,00	28-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječa „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płacžiny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

20. haprl. 1927. Płacžiny po centn. a zł. hriwnach.
Skótne druziny a woznamjenjenje.

Woły: 290.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět .	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarše wukormjene .	55—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše .	50—53
Mjenje picowane wšěch ſtarobow .	38—45

Byki 380.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetše rězneje hódnosće .	56—57
Połnomjasne, młódše .	54—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše .	50—53
Špatne .	47—49

Jałojcy a kruwy: 760.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće .	46—50
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět .	38—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy .	30—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy .	22—25
Mjenje a špatnje picowane .	—

Čelata: 2400.

Najlěpše wukormjene (2. druž.) .	75—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) .	55—70
Špatne (4.) .	45—53

Wowcy: 3406.

Młódše a ſtarše wukormjene (2. družiny) .	57—60
Starše wukormjene (3.) .	42—49
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.) .	30—35

Swinje: 14978.

Połnomjasne, wosobitych rasow a jich křižencjow, hač do 1½ lět ſtare .	—
Wukormjene .	58—59
Mjasne .	56—58
Špatne .	55—55
Banoy a kundrozy .	52—53
	52—55

Směški.

** **Wupokas.** „Cžehodła dźeš na balkon, hdyž spěwam?" „Sa bychu ſušodźa widźeli, so cžłe njebiju."

** **Njeſamolwity.** Pschijatejeny: „Bych wo male pawyschenje ſwojeje mjdy prošył. Sym jo wožera woženił." — Schef: „To mi jara žel cžini, sa njeſbožja, katrež jo ſwonka naſcheho wobkhoda ſawaju, njejsmy ſamolwicźi."

** **Njeje k rěcžam.** Pola mojeho ſušoda jo ſwoni. Naſche łachle jo runje kurja a tuž mamy durje trošku powocžinjene. A tak žłyschimy ſcžěhowazu rosmołwu: Sstužowna wotewri: „Je knjes Krausa k rěcžam?" — „To drje je, ja pak njewěm, hač cžłe nětko hrej myleny." — „Ma dha schto sa dźeło?" — „Nć. Njecžini ničo. Sesdźi jeno we ſwojim nowym stólzu." — „Potom ma tola ſamješće cžaša ſa por ſłowcžkow." — „Hdyž we ſwojim stólzu ſedźi, njeda jo rad mylicź, ma jón hakle nětorte dny."

** **Praſchiwe dźěći.** Schwabſki bur, kotryž porjadnje do města na witi khodźeſche, wuhlada też ſaſo raś, kaŕ jo dźěći ſe žyrotowne po dróhach wjedźechu. „To je tola ſpodźiwnje", praješe ſ ſwojemu ſušodej, „Hodźu nětko hišo na wſchě 20 lět do města, ale tuczi praſchiwcy tola ſa cžaſ žiwjenja ničžo njepſchirostu! Běchu hižo tajke, hdyž bě mój njeboh nan hišchcže žiwy.

** **Radikalne lěcženje.** „Khorosć wascheho mandźelſkeho njeje zyle bjeſtraſchna, knjeni. Sšym tu opiat wotſtajił." — „A hdy dyrbju jemu to dacź?" — „Waſch mandźelſki njetrjeba ničžo druhe hač měr, knjeni, opiat je ſa waſ." —

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 93 — Budyšin — pjatk, 22. haprelce 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Strachi přichodnjeje wójny.

W Londonskich „Daily News“ je profesor Niel Baker, spěchowniata autorita w internazionalnych praschenjach, wobšěrnu nastawk wo **wojowanju z jědojtymi plunami** wojsewik. W nastawkowym sawodže so na słowo jendželskeho generala Grova, kotryž je w lěcze 1918 operacije w powětrje spěchi wschěch jendželskich frontach wodźił, dopomina: Bjes dwěla budźa wojowarjo w sapoczatku přichodnjeje wójny nadpady z płunowymi bombami we wulkim stilu nałoženi. S tajkimi nadpadami na wulke města, kaž London a Paris, móža so sa někotre hodźiny miljonoj człowjekow maricy. Wschitcy, kotřiž so na wójnu z płunami wustoja, su pschesmjerjeni, so so ziwilne wobydlerstwo njemóže psched tajkimi nadpadami schkitacź.

Poslednje lěta su wospjet knježerstwa psched pschichodnej wójnu z płunami warnowali. Prajachu nam, so by nowa wójna była wójna pschećiwo ziwilizaciji. Čehodla njejsu na nich poštuchali? To so hodźi z teho wuložiš, so generalne štaby wo wójnje z jědojtymi płunami z wurasami rěcza, kotrymž lud njerosumi. Prajilo je so, so pschichodna wójna njebudże wójna linijow, ale zonow. S tajkimi wurasami so ludej strachi wójny z jědojtymi płunami sakrywaju.

W poslednjej wójnje su němske nadpady z powětra w Londonje wjele schkody načinile. Najwjetschi njeli nadpad z powětra w poslednjej wójnje je so je 36 lětadłami wuwjedł. Dźensa móža někotre staty we Europje po 1000 lětadłach sa 24 hodźin mobilisowacź. Kóžde lětadło, kotreż budże so w pschichodnej wójnje wužiwać, budże w technisłim nastupanju wjele bóle wudobonjane a wjetschu hromadu bombow ponjese. Baker na to pokazuje, so sapalaze bomby, kotreż budża so nałožowacź, wohenj sałoża, kotryž so dla nałoženych chemikalijow njehodźi shaschecź. „Barlinske bomby“, kotreż běchu sa 1919 pschihotowane, dyrbjachu tak zyhnje stukowacź, so bychu na jemu sraśnywschi kóždeho morili, kotryž by we wobwodże 800 metrow srażiščeża pschebywał. W pschichodnej wójnje budża so hišcze wjele straschniiche jědojte bomby trjebacź. Mussolini je njedawno italiskich chemikow, kotřiž jemu swoje mordarske wudźěłki pokazowachu, namołwił, so bychu so prózowali, hišcze bóle saniczaze srědki wuzsledźicź.

Němska wikowanska bilanca so w merzu połepschiła.

W měrzu je w němskim wikowanju z wukrajom dowos tworow wo 244 miljonow hriwnow pornjo 339 miljonam hriwnow w februarje wjetschi był, dyžli wuwos němskich tworow do wukraja. Muwos tworow je so wo 86 miljonow hriwnow powjetschił.

Strajk šoferow Barlinskich motorskich drožkow.

5000 pschijatajenych Barlinskich šoferow motorskich drožkow wot źrjedźy strajkuja. Po pschipomjeńdźenju strajka fu jeneho drožkowego šofera nabili. Do motorskeje drošći z kamjenjemi mjetachu, pschi čimž so nutska žedźaca hósća trani. Někotrym motorskim drožkam, kotreż njeběchu službu sastajili, su gummijowe wobruče rosrězali.

Mjes tym je so rosrižeza wušud němskeho dźěłowego ministerstwa wosjewił. Po nim ma šofer pschi 10 hriwnach wschědnych dochodow 1 hr. 25 pj. sałkadneje mjezy a 25 prozentow dnjowych dochodow dostacź. Jeli so dźěłodawarjo tónle wušud pschijimaju, so strajk bórzy skónči.

Poincare wo němskej rěči w Elsasu.

Ministerski pschedsydnda Poincare je so w rěči we Strażburgu nadrobnje z rěcznym praschenjom saběrał. Prajił, so fu dyžli měnjenje słuchaćeli, so chce Francowsca elsaskemu dialektej so fluhićź dacź abo so chce temu sadźěwacź, so so nabožeńska wuczba w němskej rěči podawa. Wschitko to je njewěrne a njewěrne wostanje, niż jeno na papjerje, ale też we woprawdźitosći. **Dyrbja wschudże němski pišacź moz, wschudże, hdyž jich fwójbni němski rěcza, dyrbja wone němski rěczecź moz, dokelž w namjesnym kraju bydla, hdyž je so němska rěcź hamo do lěta 1870 rěczała.** Snadź bychu so dyrbiale hamo mjes jenotliwymi wšami rosdźěle činiłi.

W Elsasu potajkim njeje starschim pschewostajene, **poltajicź, hač jich dźěći w maćernej rěči w schuli rěčaćz a rěčecź nawuku.** Też schulske pschedsydźerstwo nima wo tym rostajowacź. Poincare wuraźnje praji, so schulske dźěći w Elsasu **dyrbja rěcź pišacź a rěčecź nawukowacź, kotruž jich fwójbni rěcza.** Kak fwójbowe bychu Sserbjo byli, hdy bychu jich sakkle a pruste knježerstwo tehdome wukaźy sa schule w Sserbach wudalej, kajkeż někto w Elsasu placza! Sserbja dyrbja na tym wobstacź, so so obligatorika serbska schulska wuczba we Sserbach sawjedże. Też ma knježerstwo winowatosć, so sa to postarasz, so bychu so wschě wuczerske městna we Sserbach ze serbskeje rěcze mózným wuczerjemi wobsadźiłe.

Dweju špionow w Katowizach a Bydhoščežu sajeli.

Politiska policija w Katowizach je hoscenzarja Pitarka dla potdaćneho podhlada špionaże sajała. Połse nowiny pischu, so fu sa cźaš wothłokowanskeho wojowarja w Hornjej Schlesskej němšay mjeju schkitaze wojazy samešćeni byłe, kotřiž fu 1920 na połski wothłosowanjeli kommisariat w Katowizach nadpad słučili a jón sapalili. Hdyž je so w dezembru 1923 Pitarkowe bydło pschepytał, fu wjele bróonjow a munizije namakali. Mot teho cźaša je pjeca Pitarkowy hoscenz němskim špionam jako shromadźišćežo a wukhow słužił.

Wójna w Chinje.

Cźankaišheka pschekupzy podpjeraju.

Cźankaišhek so prózuje, swoje knježerstwo wobniwjerdźicź. Jeho pschi tym niż jenoh jeho wojerjow pschiniwzo warjo, kotřiž su se swojim patriotiskim smyslenjom na stronje prěnjeho presidenta połodniskeje chinskeje republiki Sunjatsena stejeli. We rosschérjenju kommunizma woni swoje samozenje wohrožene widźa. Teho dla Cźankaišhekej w jeho wojowanju pschećiwo kommunymej wobnjeje pscheja a jemu radźa, so z Tsangsiskerom dorěcźeja. Pekingske knježerstwo dyrbjało so po Sunjatsenowych demokratiskich zasadach słožiłe, pschi čimž pak měło so tózde kommunistiske wukoženje wusamtnyć. Cźangtsolin dyrbjał k lepschemu swojeho syna do knježerstwa wsdaś. Skónčnje by so dyrbjała shromadna protlamazija pschećiwo kommunistam wudacź.

*

Kaž so z Moskwy powě, je Cźankaišhek wukas wo nowej zhorkoji Kantonskeho knježerstwa wosjewił. Wona běše złožo w mórnym polu pschedstaja. Sa swonkownemo ministra swojeho knježerstwa je Cźangtsolin wjednika praweho křidła kuomintangskeje stronu Tisiwwa pomjenował, kotryž so schtwórtk rano k rosrěcźeju z Cźangtsolinowym połnomóznikom Sunpoacźi do Shanghaia poda.

Kommunistiske traschenje w Kiangsi.

Po połednich powěsćach z Chiny je so połoženje we Kiangsiskej provinzy, kotraž je wscha w ruzy radikalnych, khěrzo pohubjerskich. S Kiangsia a Kanczana ze wo cźežkich kommunistiskich nahnyłnosćach powě. Też w prjedawschnim jendželskim łydleischczu w Hankawje wukrajenjo hišcze psched nadpadami bobrije njejsu schtitani.

Žadławy njeskutk mexikanskich rubježnikow.

S Mexika je powě, so su rubježnizy pola Gundelajary jědźacy żelesniski cźah nadpadli. Duże waggonow samknywschi, cźah spalichu. Wschitcy puczowarjo, 187 muzow, zonow a dźěći, njemóžachu so **z palazeho cźaha** wukhowacź a so žiwi spalichu.

17 wojakow, kotříž czah pschewodźachu, žu rubježnizy sejatščeleli. „Associated Preß“ powě, so je tónle njeskutk najhórschi, kotryž je žo hdy w Mexiku stał.

Wo nadpadže žo hischcże powě, so rubježnizy lokomotiwje žo swrócźicź dachu. Morichu najprjódzy czahowy wojerśki pschewod a potom puczowarjow do wosow samknychu, kotreż ſ petrolejom polachu a japalichu. Schtóž ſ puczowarjow spyta, ſ palazeho czaha czekmyc, satšelichu. Czah žo ſ płomjenjemi do czista sniczi.

Mjes nětkotrymi puczowarjemi, kotříž žu žo žmjercže sminyli, je namětny president Mexikanskeje banki, general Carrillo, kotryž wo **hrózbnych nadrobnosczach** powěda. Kschiki njesbožownych žu hodźiny dołho žiwschez byle, też potom hischcże, hdyž běchu žo palaze wojny sapyte.

Alarmowane wobydlerstwo wšy Limone rubježnikow žo bojo, žebi najprjódzy k żeleznizy njeswěri. Najprjedy žo powěsć do Guadelajary pósła, ſ wotkal žo je wožebitym czahom knježerstwowi wojazy pschiwjesechu. Hakle potom mósesche žo mětno njesboża do drobna pschepytacź. Wschě samknjene wožoby běchu žo dospołnje spalike, so žo ani jich licźba njehodźesche swěsćicź. Hakle posdźischo bě možno, licźbu na podłožku jěsdnych liscziskow, na jenotliwych sastanischczach wudatych, shonicź.

Hdyž powěsć wo nadpadže do města Mexika dońdże, president Calles pogedźenje ministerskeje rady swoła, we kotrymž žo wo pschiprawach wuradźowasche, kotreż dyrbja žo pobsecźiwo rubježnikam cźinicź. Wójnskemu ministrej Amarej žo poruczi, so dyrbi žo hnydom sa rubježnikami puschcźicź a jich na kóždy pad sakkapicź. Wón žo na czołe wotdźelenja jěsdnych do Limona poda, so by tam dalsche porucził.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 22. haprleje.

S 1911 Jakub Kral, wučeř w Radworju, złotoswěrny Serb, nan dweju wótčincow.

Serbske cyrkwje.

Po kraju serbskim cyrkwje stoja rjenje,
Serb wuskorżuje w nich, štož jeho tyši,
Duch kryje jeho w nich a kruči wyšši;
Nam twjerdźizny su serbske w Božim mjenje.

Wy serbskeje sće pobožnosće swědki;
A waše dupy, woltarje a klětki
Su twjerde stolpy byća nam a tyća.

Tuž waše cyrkwje lubujće a česćećo
A pyšće je a z horcej prósstwu njesće
Waš rod a statok pod zakit jich kryća.

Čišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer —2, temperatura wo dnjo +13. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer +3, temperatura w nozy +8. — Wuhlady na pschemenjaze wjedro. — Njewobstajny ras naschcho wjedra drje hischcże wobthowamy. W połnozy nimocźahaze niziny nam wjedro pschezo sašo nakaša. Wyschina nad Biskanskim saliwom je dźe so hacź do połnotschcho dźela Jendźelskeje, Franzowsku pschecźahnywschi, wupschestrěła. Jeje wliw też pola naš spóznawamy. Schtwórta dźenża rano na rjane stupasche. Sstónczko jutsje sobotu rano w 4,48 hodź. sthadźa a žo pop. w 7,10 hodź. thowa. Mšazacźk sthadźa w połnozy 12,47 hodź. a žo dop. we 8,39 hodź. thowa.

— **Republikanski wjeczor w Budyschinje.** Budyschke městne towarstwo Němskostatneje khorhoje (Reichsbanner) wuhotuje jutsje sobotu, 23. haprleje wjeczor w 8 hodź. na Tšeleŕni republikanski wjeczor, tiž so też Freiligrathowy žiwdźeń mjenuje. Wjeczor wupjelni žo ſ dobrymi hudźbnymi a spěwnymi posticzjenjemi. Dawamy to wožebje naschim Budyschskim Sserbam k wědźenju.

— **Wokrejžny wuhlejź Budyschskeho hamtšeho hejtmanstwa** smjeje pjatk, 29. haprleje, dop. ¼10 hodź. w pogedźenskej sali hamtšeho hejtmanstwa w Budyschinje na Bismarckowej dróhi 21. Dnjowy porjad wopschija 37 dypkow.

— **Wokrejžny žejm (Bezirkstag)** wokrejžneho swjaska Budyschskeho hamtšeho hejtmanstwa jeidże po pjatk, 29. haprleje, pop. w 3 hodź. w „Běłym konju“ w Budyschinje. Sjawny dnjowy porjad wopschija 2 dypkaj.

— **Wustajenja sa ſrowotu a derjemežje.** Puczowanska wustajenja sakscheo stata sa ſrowotu a derjemežje“, kotraž je podźelna wustajeńza wulkeje wustajeńzy „Gesolei“ we Düsseldorfje 1926, budże žo spoczatk meje t. l. w pogedźenskej sali Budyschskich měschczanskich sastupujerjow na Kupnizy pokasowacź. Wo wotewrjenju žo hischcże blizsche wosjewi.

— **Sswobodne mjasowe jatki (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu, 20. haprleje, dop. wot 7 hacź 8 hodź. wotedawa žo žyre howjase mjaso, punt po 40 pj., parjene howjase mjaso, punt po 40 pj., žyre šwinjaze mjaso, punt po 60 pj. Sswinjaze mjaso wotedawa žo jenoż na cźišku 3501—3550.

— **Auta a motorsle koła pschespešnje pšches Budyschin jěchdża.** Pschi pruhowanju, kotreż policajski sastojnizy wutoru pschewjedźechu, žo wupokasa, so je wjele autow a motorskich pschedpisanu špěšnosć wo 30 kilometrow jara pschekrocźiło. Wjednizy žo dla tohole njewobkedźowanja policijiji wosjewichu

— **Padušchiwa podhladny.** Njesnaty mkody cźowjek, tiž papjeru, zwjern a knefle khodźo pschedawa, je jara podhladny, so je 20. haprleje dopołdnja wokoło ½12 hodź. ſ jeneho bydlenja w **Khwaczźanzi pjenjezy kradnył.** Wón je nětdże 19 hacź 22 lět stary, žrěnjeje wulkosće a schwižny, bě w cźemnobrunym wobleku, na hlowje mějesche brunoskaschcźikatu cźapku, běsche ſ jědnym kokom, na kotrymž mějesche bruny koker. Sdźelenja wo tymle njesnatym pschijimuje kriminalne wotdźelenje w Budyschinje abo žandarm we Wulkej Dubrawje.

— **Cźwila mejstkich brukow.** K wuspěschnemu wojowanju pschecźiwo mejstkim brukam žo porucza, so bychu žo pschi žnjeńtkich a žadźeńtkich dźełach kundrošy na roli sběrale a njeschtódne sczinike. Pjerinny štót a šwinje je rad žeru. Sswinjom dyrbja žo wšo jenoż warjene dawacź. Najlepschi pomognik pschi niczenju kundrošow je knot. Tohodla je nusne, so žo wón na žadyn pad njekónzuje.

S **Jeńkez.** Sjawny pucź ſ Jeńkez do Raboz a ſ Jeńkez do Brěšowa žo dla nažnypowanja na Jeńczańskich honach wot 20. hacź do 23. haprleje sawrě. Jěsdny wobkhad pokasuje žo na Wurizy abo na Kubschizy.

S **Boschez.** Sjawny pucź ſ Delnjeje Kiny do Boschez a do Jeńkez žo dla nažnypowanja na Boschczańskich a Zyjeczańskich honach wot 22. hacź do 27. haprleje sawrjetaj. Jěsdny wobkhad pokasuje žo na sjawny pucź ſ Krakez do Boschez.

S **Rachlowa** pola Kubschizy. Tudomny tubler Arnošcht Mosig jutrownicźku je swojej mandźelskej Helenu rodź. Bechez w srjedźišnje swojich dźěcźi, pschecźelow a znatych swój błeborny kwaž šwjeczeše. Wobaj jubilaraj staj cźitaj a strowaj. Bukecźanski posawnišći chór pschinješe jimaj sastanicźko.

S **Makeho Wjelkowa.** Pschichodnu pónd̆zelu šwjeczi wojnař Hermann Sühnel swoje 70. narodniny, tiž bjes pschekorbnjenja 35 lět dołho na tudomnym knježim dworje we šwojim powołanju dźěła. — Wutoru mějesche žo w hoscenju Bratrowskeje gmejny hońtwa pschenajecź. Wotedało je pak žo jenoż jene poliricźenje we 80 hrywnow. Tole poliricźenje pak hońtwinske družstwo njepschija. Pschenajecźe hońtwy ma žo na wěsći termiji wojpjetowacź.

S **Hucźiny.** Wczera schtwórtk popołdnju ½3 hodź. wotmě žo še šwonjenjom wěrowanje knjeza dra. med. a prakt. lěkarja Rudolfa Ssykory ſ knježnu Elfriedu Nickej, džowku knjeza Augusta Nicki, najeńka tudomneho knježeho dwora. Nan nawoženje, knjes farar Ssykora, dźerżeše jimaju a wutrobu huujazu wěrowanšku rěcź. Zwrkwinski chór pod nawjedowanjom knjeza wyschcheho muczerja Hajnika porjeschi še šwojim spěwom

Přeprošenje na Sokołski wječor w Kačej horčmje w Rakecach

njedźelu, 24. jutrownika 1927.

Tuď Kača korčma přeproša
wšěch Serbow z blizka, z daloka
na serbski wječor sokolski,
kaž žadyn z nich jón njepomni.

Najprjedy dyrbja klinčeć Wam
zas rjane serbske spěwy tam
a rjane, směšne dźiwadło
wšak budže Wam tam skićić so.

A Sokołki a Sokoljo
Wam zwučuja tam na přemo,
a naša hudźba sokolska
jich při tom rjenje přewodźa.

Štož budže pak to najrjeńše,
su serbske reje narodne,
haj, pornjo nim so zawěsće
žaď n foxtrott stupić njemóže.

Naš hosćencař też přećelny
so hižom za nas starał je,
je žurlu dał nam wupyšić
a z kwětkami ju wudebić.

Tak wona runa zawěsće
so tej najrjeńšej zahrodźe,
a wšitcy, kiž tam přińdźeće
we lutych rózach sedźiće.

Tuž luby Serbo, přińdź też ty,
kiž ty nan, mać, syn, dźowka sy,
zo přeswědčił ty by tam so,
što chcedźa naši Sokoljo.

Wšěch wučenych a wzdźělanych,
też prostych ludźi dźělawych,
też našu serbsku zjawnosć wšu
na swjedźeń lubje přeprošu.

Jurij Sewčik, w mjenje Komorowskeho Sokoła.

Wjesna prynceska.

Powědańčko ſ pólskeho žiwjenja.

(Skónczenje.)

Burikej krejo do hłowy stupi. Kóžda druha holza by ſ radosću ſ wjerchom kwjeła, by-li na nju pohladnył, a tale hłupa hušzyła žo poczinjesche, jako by prynczna była.

Popołdnju miny žo prawje mjerjazy. Bur da žo ſ tajkim wotmachom do žiwkanja, jo mósesche Julinka napinajo wschě žiwoje mozy kedy docźinicź. A njebudźesche-li wón ju ſ njeluběnymi słowami pohonjowat, najšćerscho by wona do žiwjatoka wupschahnyła. „Ale tajgy žu mužizy“, myślesche pschi žebi, „najprjedy štódgy kaž měd a potom hrubi, njejsy-li jim k woli . . .“

Hakle posdźe, hdyž bě žo štónczko sthowało, bě bur žiwjatok cźinił. Niczo njeršerżo dźěschtaj wobaj jako pozlednjej sa druhimi. Psched wrotami chżyšche Julinka žo ſ krótkim strowjenjom rozžohnowacź. Bur kasajsche jej, so ma tu wostacź.

„Schto dyrbju pola tebje hischcże?“

„Mšdu chzu cźi wuplaćicź. Jutsje mózesch druhdże na dźěło hicź, ja tebje njetrjebam.“

„Njejsym cźi dosć nadźěłała?“

„To drje, ale ja njemóžu tajkich dźiwnych žónskich trjebacź.“

„Ach tak, to drje ty pschezo tak cźinisch . . . schtóž pola tebje dźěła, dyrbi . . .“

„Ně, mój hołbiko, tak schpatny tola njejsym. Chzu hołchak cźi nješchto pscheradźicź. Ty to sawěsće dale njewupowědźasch . . . Dźenża pschipołdnju běch tak hłupy, jo chżych žo cźe woprašcheć, hacź chżesch ſ mojej žonu hnyć. Nětko hyhmoj žebi po twoju macź dojchłoj a hłub žwjeselioj. Tak, nětko wěsch, we cźimž žym ſ tobu rěczeć chżył. Lěpje wěso je, jo je takle pschijschło. Ty žo radschu ſ Michasom Sšlébornatom nahladźujesch. Praju cźi wschě swoja a tu masch pjenjesy . . . .“

Wjele žo we wóży we tom rěczeše, hdyž Julinka najaſra k burej Dombrowskemu na dźěło njepschindże. Jeni mjenjachu, so je jej drje pschecźežko padło, tejle pryncznej . . . *w mjesce wschak ma to mjele łožo, nješchto jšiwom wuſinjesć a dwanatt talerjow ſwopłokacź . . . .* Druhy mjenjachu, so je pschelubosne wóczka na wobhladźerja cźinika. Tohodla je jej hnydom sašo bježcź dał, so by do njepschijomnoscźow njepschischłoł, dokelž je nawoženja . . . . Zyle zarudźena běsche Julinyna macź.

Wona njemóžesche žebi tu wěz ſzyła wuſaſnicź, pschetož holza wo tom njelcźeše . . . .

Napołdeju bě jej bur hižo ſcźitku pschedłożił a wona bě jeho wotpokasała? Salwěsće mějesche Michaša Sšlébornaka, tohole njedocźinka, na mysłach. Nó, tón njech žo jenoż pokasa, tonn dyše hižo rjez!

Derje bě jenoż, so Julinyna pózcźiwosć njewotwiłowaſche wot toho, kak macź sa njej paše. Pschetož hižo we pschichodnej nozy będźeše cźěmna postawa na wulkim wiſchnjowym ſchtonje psched dźowzynej komorku. Hdyž a hdyž ſletowaše wiſchnjowa pócźka do wokna a wotražowaſche žo ſchcźerkajo we ſchtleużu.

Holza zyle derje wědźeše, ſchtó žada a žebri, so bychu jeho nuts puſchcźili — tón cźorny Michas . . . . to by hišcheze było, so by ju do ludźazych rěcźow pschinjeł! Na jenej hłubokosći njech je dosć. Jo bě žo po rejach wot njeho dała domoj pschewodźecź. Wón wschak bě žo jej cźišcze derje ſpodobał, łkpje hacź ta łopolata cźeledź, wschelzy wotrocźzy, kotříž běchu ju druhdy pschi rejowanju tak njehanbicźe ſ žebi tłocźili. Tón zak rejowaſche ka wěſchcźanſki knjes a wułłojesche žo na rjane powědanje. Tola ſ nim žo naſadźowacź? . . . . Tak hłupa wona nikdy njebudźe! Sałko *ſaſchcźerkny pócźka we wokno.* Schto dha ma tón hłupak jenoż w moſhach? Holza dyrkotaſche ſ mjerſanjom a hańbu. Hdy by napoſledku Janko ł tomu pschischłoł . . . . A njewotewrili-li dźensa, to pschilese jutsje sałko. Stónczenje bu wonka cźicho. Wona widźesche, kak cźorna postawa ſ wiſchnjoweho ſchtonja žo ſhubi. Mjelcźo wona nětko wotno wocźini a kiny łubkowarjej hornz wody na hłowu . . . .

Wjeſele Julinka nasajtra ſtany. Jej dyhyſche žo wótſje ſnjecź, hdyž pschi ſtudni žo sałko mysłesche a wobleſkasche. Toho drje je wotbyła, łaž žo ſłinczka, toho wjedrowjeho thadłu; tón wſchak jej hižo do łaku njepołeše. Hdy by to Karl Dombrowſkeł takle ſhonił . . . . ſnadź žebi hiſcheze ras rosmyſłi. Je-li niż, nó potom je też Jinko zyle ſchwarmy muż, a byrnjeł też tak bohaty njebył kaž bur, to mějesche tola ſwoje dobre dothody a thćżu je ſahrodku a trochu pola ſa tułki . . . .

Něſchto dnjow pośdźiſchu widźeſche, ſo žo macź ſwoju dobru draſtu wobleka a ma myſłe, nětdże ſ domu hicź, ſchtoż ju jara ſwjeſeli. Wſchako zyle wěſeſe wobdźeſche, ſchto ma to rěkacź. Tola jako by njewidźała, poczа žo wuprajſchowacź. Zyle roſhorjena pohladny macź na nju.

„Njepoczini žo tajka hłupa, Julinka! Hižo prjedy hacź bě domoj pschiſchła, je Jankowa macź žo pola mje naprašchowała. Nětko drje budże na cźażu, ſo jej wotmołwu pſchinjeżu. A ja myſłu, ſo ſy ł roſomej pschiſchła . . . .

„Nó haj, macźi, mózesch wſchak ſ cźetu porećeć.“

Starſcźka majſaſche jej łahodne ſ ruku połnej liczy.

„Hlej, Julinka, Janko je dobry cźłowjek. Wój ſo jedyn ł druhimu pſchihodźitaj. Haj . . . . ſchtoż ſym hiſcheze rjez dyzyła . . . . hdy bych na wjeczor doma byćj njedyrbjała, to wobleczł ſo ſwoju najlépſchu draſtu a pſchiſtdź ſa nimu . . . potom je ta wěz w rjedźe . . . .“

„Njemohł traſch Janko po mnje pſchiſicź?“

„Ach, hłupoſcź! Cźiſi tak, łaž ſym cźi prajiła!“

S tutymi ſłowami macź wotendże. Julinka wſa korbik a dźeſeſe do ſahrodu bumy ſchcźipacź. Běſche jej jara wjeſele ł wutrobje, tak wjeſeſe, ſo ſjej pěſnicźki ſaſpěwa. Pſchi procze poſaſta muźiſi a poſtrowi ju pſcheceźelnje. Njebě-li to cźorny Michas? Kak, njebě dha tón ji wezeraweſche nózne pokrjepſenje ſa ſło wſaſ? W prěnim wokomiku bě wſcha ſamylena a njewědźeſche, ſchto by wotmołwiła. A tutón łkrobły cźłowjek cźiniſeſe zyle tak, jako by ſo nicźo njeſtało! Praſchſche ſo jeje, łak ſo ji wjedźe, powědaſche, ſo běſche ſchtyri dny po hońtwje wokoło dundał . . . hnydom nałaſtra ſo rejach ſe wotejſchol.

Nětko pſchejſchoł nifti płot a pſchiźdźe zyle ł njej błiſko. W tutom wokomiku pohlada Julinka nimotvólnje do wſy dele po puću, hdyž dyrbjeſche macź pſchińcź . . . . A wo prawdźe, tu wona pſchiſkhadźeſche . . . . a trocźeſche tak łpſcźipne, ſo ſo jej bantу pod brodu ſchaſahcźu . . . Schto bě ſo ſtało? Prjedy hacź ſo młodły cźłowjek dohlada, bě Julinka jeho wopuſcheczika. Stara tſkli nimo njeho, njepohladnywſchi na njeho . . . . bě na njej widźecź, ſo je jara roſhorjena . . . . We ſnadź holcźa nětkaſku hłupoſcź abo napoſledku njetrićzomnoſcź ſtućała? Wón wołta ſtejo a ſtuchſaſche.

„Ty njetrićzomne holicźo, ty! Mje takle ſa błajiła pomećeł! Kěkdyſch na Janka, tiž dyše ſ tobu pod woknom rěcźeć, hornz wody na hłowu a nicźo mi wo tom njepiſnjeſch. Dajch mi ſmérom ł nim hicź. Nó cźakaj jenoż, ja cźi to wotrunam . . . .“

„Ale, łubſcźa macźerka, ſym žebi myślika, ſo je to Michas Sšlébornak.“

Wonka woſheczeraſche ſo nichtó tak wótſje, ſo dyrbjeſchiej to też macź a dźowka błyſcheczź. Bě to ſpeźi nawoženja, łiž mydło wjeſeſche.

— Kónc. —

wěrowanišku zwjatočnosć. **Knjeżna Kschižanez ſ Buſbetez pſchednjeſe dwě rjanej artiji. Lawrjenzowe ſchtomłodeju mandželſkeju** pſchewodža ſwoje a žohnowanje na jeju puczu žiwjenſkim.

S **Rakez.** Srjedu ſastupi do tudomneje ſchule 27 dźěći. Knjes ſchulſki wjednik Berger wotmě pſchi pſchijimanju maku ſwjatočnosć. W 11 hodź. žo pſchinaſchej ſchuli létſa niczo njepſcheměni.

S **Wujesda.** Wjetſchina dźěći druheje rjadowne njemóžeſche wutoru, jako žo ſaſo ſchula ſapoča, do ſchuriko. Też někotre małe dźěći, kiž dyrbja létſa do ſchule ſaſtupić, leža tkore.

S **Kettiz.** Wječera dopoldnja žo konjez ſapſchahaſe knjeſeho dwora we Wopalenju, kotrajž ſamaj pſched błom ſpſchichtaj. Wonaj cžerſcheſchtaj ſ młokowym wodſom po dróſy do Wopalenja dale. Wóſ žo počza po dróſy tam a ſem wjerhacz a wrjeſnu ſtónczinje tak žylwóſ žo rosbi. Konjez pak ſ wołowym prědkom po dróſy dale cžerſcheſchtej, doniž jeju ſtónczinje blišo Wopalenja njeſadžerżachu. Je wopraudže dźiw, ſo žo na dróſy žaneho njeſboża ſtako njeje, dokelž je w tymle cžaſu pſchez wjele ludźi po puczu.

Se **Semichowa.** Srjedu popoldnja mjes ½10 a 12 hodź. pola tudomneho žiwnoſcžerja paduch pobu, kiž je ſ poſcženzným wotkom do domſcheho ſaleſt. Wón kradny žonjaze koko „Artor“, cžišku 128 139. Kolo mězjeſche cžorny wobkuk, žołte ſwjena ſ cžornymaj ſmužkomaj a wažkoſkinochak. Na ſwónczku ſteji: „Martin Schreiber, Bilchofswerda“. Dale kradny paduch cžerwjenobrunu tiſtowinju, jaſnoſcžerſ wołeſ a někotre pory mužazuch ſokow, kiž ſu ſ „R. W.“ abo „W“ wojnamſenjene. Pſched kupjenjom kradnjenych wězow žo warnuje. Schtóž nječhto ſhoni abo wobkedžbuje, ſchtoż mohło k wuſlědženju paducha dowjeſcź, njech jo bliſcheje poliziji ſdźěli.

Z **Ralbic.** Maćerjam podawa ſo rada wutoru, 26. haprleje, popoldnju w 2 hodź. pola Brězanec. Lěkaŕ budże pſitomny.

S **Kamjenza.** Wječera ſchtwórtk dopoldnja króſko do 10 hodź. w brózni ſkublerja Pawoła Krala ſtchi Heinersdorfſkim puczu woheń wudnyri. Ssylny łuk běſche balako widźeć. Brózeń žo hacž na murje wotpali. Ssylny wětr žuſobne twarjenja jara wohrożeſche. Automobilna ſtrikawa pak ruczże ſapſchimnyn a woheń na brózeń ſamjeſowa. Ssobu ſpaliło je žo wobeſhe wjele pizy, žyna a ſkoma. Maſchiny pak, kiž w brózni ſtejachu, mózaczu ſwjeſſha wuthowacź. Nastata ſchkoda, kotraž je jara wulka, žo je ſaweſcženjom naruna. Woheń ſu blišej dźěłacžerjo ſ njerodu ſawinowali.

S **Klětneho.** Tjeczi dźeń jutrow popoldnju wokolo ½5 hodź. pſches naſchu wjeſ kołejedźnaj ſ wulkej ſpěchnoſcžu jedźeſchtaj. Wonaj pſchijedźeſchtaj wot Delnjeho Wujeſda a chžuſchtaj do Krjeſbe. Na dróży krajſchu žebi dźěći. Jedyn ſ kołejedźnyu ſynórkow ſo 5letnemu ſynku dźěłacžerja Jurja Bahła. Dźěcžo padże a žo na hłowje cžežko ſrani. Staršeſej dźěcžo ſmudom ſ lěkarſej donjeſeſchtaj. Koleſarjej pak běſchtaj žo ſ prócha mětoj.

S **Cželneho.** Trajnych deſchcžow dla, kiž poſtjedni cžaſ nad Hornjej Łužju padachu, je na Srjewi ſažo wulka woda naſtała. W naſchej wſy ſtupi woda jutrowniczku rano najwyſche, na 2,39 metra. Luki pſchi rěcžnych brjohach runachu ſo jěſoram. Tola najebacj wulkeje wody žebi jutry tola mnoſy na Srjewi ſe ſwojimi cžołmikami wulecžachu. Jutrownicžku pſchijedźeſchu do naſcheje wſy zuſt hoicžo ſ „Kanu“-cžołmikami a naſ druhi dźeń ſažo wopuſchcžachu. Bohužeł pak je žo jutrownicžku na Srjewi njeſboże ſtako. Cžołmik ſ Budyſchina pſchijědžo, w kotrymž mužiſki a ſónka ſedźeſchtaj, žo pſchi warje Dubrawſkeje milinarnje pola Hródka powrócźi. Cžołmik ſe wſchěmi waczkami žo podnuri a wobě wožoſbe płuwaju wukhowaſchtej.

Z Łužicy.

* Se **Zitawy.** Autobus, kiž ſ namjeſneho měſta Kratzawy do Neundorfa jěžźi, pſchijěžźe do ſněhowcžo wichora. Wichor wjerhny autobus žo nahłym naſpuſe dele. Wóſ woſta na kromje wjeſnjeje rěti leżo. Wožom wožoſbom, kotrež w autobuſu ſedźachu, žo wobdrěchu a ſrěſachu. Jena wołowa ſcžena ſ łyża ſtłóczi. Schoſérowaz pak žo niczo njeſta.

* Se **Shorjelza.** Byrgle Shorjelſkeje Pětrowſkeje zyrkwje hroža ſo ſaſpuſnyć. Pětrowſka wožada a zyle Shorjelſke wobydlerſtwo ſo tohodła wo pjenjezne dary proſyły, ſo bychu pſchez to pſchez nowe byrgle ſ Budyſchina pſchijědžo, w kotrymž mužiſki a ſónka ſedźeſchtaj, žo pſchi warje Dubrawſkeje milinarnje pola Hródka powrócźi. Cžołmik ſe wſchěmi waczkami ſo podnuri a wobě wožoſbe płuwaju wukhowaſchtej.

Zaradźenja za ſadarſtwo a zahrodnistwo.

S hamtſkeho hejtmanſtwa ſo nam piſa:

Hamtſke hejtmanſtwo je ſ pſchiſtrawjenjom ſaradźenje ſa praſchenja ſadarſtwa a ſahrodniſtwa něſchto nowe k ſpſchehowanju domjazeho ſadarſtwa a ſahrodniſtwa něſchto nowe k ſpſchehowanju domjazeho ſadarſtwa ſałožiło.

Saradźenja je kóždu ſobotu dopoldnja wot 9 hacž 11 hodź. wotewrjena a to wó ſtwje 25 hamtſkeho hejtmanſtwa w Budyſchinje (na Bismarckowej dróſy), hdźež ſnjes ſtarſtſi rada Umhauer tóždemu ſajimanzej na praſchenja, kiž ſadarſtwo a ſahrodniſtwo naſtupaju, darmo wukaſuje.

Sdobom pokaſujemy też na ważne dźěło pſchiſchcžeżyenja wſchěch ſadowych ſchtomow, kotrež njeſu pſchemałe, ſtuſto też błeżkate płody abo płahowarja też na druhe waſchnje njeſpokoja. Hdyž žebi ſadar pſchihodne denjſki ſwuhbera a na dobre ſcheżęki hlada, może ſadowy wunoſchk jara powyſchicź, zyle wožebje pak tehdy, hdyž nimo tutych dźěłow ſchtomy prawje a wěžwutkojne łnoſi. Kóždy ſadar ma łóżbu ſobotu dopołdnja wot 9 hacž 11 hodź. ſkładnoſcź, žebi wo wſchitkich tutych a podobnych praſchenjach, kiž w ſadarſtwje a ſahrodniſtwje we wulkej ſyle naſtawaja, darmo radu podacź dacź. W ſajimje ja poſobźinjenje domjazeho wupłodjenja zyrowy ſo wocžakuje, ſo ſo tele nowe ſaradźenje prawje pilnje wuſiwa.

Ze ſusodnych a dalſich krajow.

* S **Drježdżan.** (Wjednizy autowych dróżkow dale ſtrajkuja.) Jednanja dla ſběhnjenja ſtrajka Drježdżanſkich autowych wjednikow, kiž ſo ſobotu na dźěłowym miniſterſtwje wotměchu, njeſu ſanoho wuſpěcha měli. Runje kaž ſjutate dny, tak kiſchcže dźenja w Drježdżanach jenoż mało autowych dróżkow jěžźi, kotrež ſwjetſha wobſłużowacžerjo ſami wodźa. Jednanja ſo dalekwjedu. Dotal liczachu na to, ſo ſo ſtrajk dźenja ſchtwórtk ſkónczi.

* S **Mulkeho Hajna.** (Dźěcžo ſo wopariło.) W njedalokim Schönfeldže padże małe dźěcžo ſnaź do horiza ſ horcej wodu. Wono ſo jara cžežko wopari a hiſcheże ſamžnu dźeń pod wulkimi bološcžemi wumrě.

* S **Lipſka.** (Pſched ſmjerczu wukhowana.) Druhi dźeń jutrow padże młoda holza ſ wokna prěnjeho poſchoda jeneho twarjenja w Berzſkej w Kolkmarsdorfje. Muſźi, kiž ſo na podawk dohlada, rucže pſchiſkocźi, ſo by padażu popadnył. Jemu ſo też podarì, ſo holzu pſched morżnjenjom wo jemju ſwarnowa. Holza ſo njeſrani, też wukhowarjej ſo po ſdacžu niczo ſtako njeſe.

* S **Lipſka.** (Spytane mordarſtwo a ſamomordarſtwo.) Srjedu popoldnju nadpadże pſcheſtupk Stradelmann ſwoju hoſpoſu, ſ kotrejž běſche hižom dłeſhi cžaſ łubjeny. Jako jemu wona pohdi, ſo chże łub ſ nim rospuſchcźeć, ſo wón ſ ſamorom do niego dże, pjerjeſche ju ſ nim na hłowu a ſrani ju cžežko. Na to ſtocži wón ſ wokmom ſchtwórteho poſchoda na dwór dele a ſo ſaraſy.

* S **Annaberga.** (Nowe njeſboże ſ lětadłom we Rudnych horach.) Snaty rudnobórſti lětaŕ Schneider ſe Schletawy ſe ſwojim lětadłom D 397 pod wjednitſiwom młodeho wjednika Schreitera wutoru popoldnju na lětaniſcžu w Cunnersdorfje pola Annaberga króſtku prjedy, hacž dyrjeſe ſo do Lipſka wrócžopodacź, na pruhu leczeſche. S nětdże 100 metrowiſeje wyſokoſcže lětadło nadobo delepadże a ſo wo ſemju wrjeſnu. Wono ſo ſylnje wobſchkodźi. Schreiter ſo cžežko ſrani a jeho dyrbjachu do łharownje dowjeſcź.

* Se **Schwarzenberga.** (Pſchi cžerpanju jutrownje wody ſo ſatepił.) Pſchedawanſki pomocznik Börner dźěſche po jutrownu wodu, padże pak pſchi tom do napjateje rěti a ſatepi ſo we wulkej wodże.

Přilopk.

* **Dobra reklama we wukraju.** Sławny němſki puczowar powěda we ſwojich dopomnjenkach: Nas jědżech ſ Konſtantinopla do Athena ſ rumunſkej łódźu pſches aegäiſke morjo. Na tajkej jěźbe je cžłowjek najradſcho ſam wobdźěwaju kupje Tenedos a Thaſos; ale cžłowjek njemóże pſchezo ſam bycź; ſchto cžiniſch na pſchiłkad, hdyž na łódźi zuſy ſ radoſtnym wobliczom takle na tebje rěcžeju pócžnje: „Njejſcže won też Němz?“ To njemójeſch wotmołwicź: „No, ſir“, to niczo njepomha, to dyrbiſch ſo ſobu wjeſelicź, a tak maſch nětko ſabawu ſa zbłu jěźbu. — Knjes, kiž tehdy na mnje takle rěcžeſche, bě wikowar ſ brylemi ſ R-a, kaž wſchitzy wikowarjo ſ brylemi ſ R-a, mudry a ſympathiſki cžłowjek, ſwětanaſhenity a rady k pomozy. Jenoż mějeſche ſpodźiwne waſchnoſcžy, ſo njepſchejetawaju załoženu haru cžerſcheſche a na wſcho zuſe ſwarjeſche, na jěſcź, na łożo a na wſcho. — „Dyrbju łuſt reklamy ſa Němſku cžiniczź“, won pi prajeſche. — Poſobźiſchi cžłowjek jeho w Athenje na dróży; dźěſcheſe ſtebi łuſt mydła kupicź, a proſheſche mje, ſo bych ſobu ſchoł. W łamach kaſaſche ſtebi mydło a to ſa franzowiſzy, dokelž je to tam ſwjetſcha iwucžena wobkhodna rěcź a knjeżna pſchinjeſe jemu na to franzowiſke mydło. Tu ſapoča tuſon mikowaŕ ſ brylemi nadobo rejicź, ſo by wſchěm ſegny: „Kak mójeſe ſtebi ſwěricź, mi tajki franzowſki njerjad poſtſicźiczź? Njemźeſce, ſo je němſke mydło najlhmaniſche na ſwěcže? To je njehańbicžiwoſcź, kotraž ſtebi runjeża pyta, budu konſulat pſched tutym wobkhodom warnowacź.“ Tak hewjeſelſche — pſchezo we ſwuczenej wobkhodnej rěcži, franzowſzy — potom hanjeſche ſ łamow a ja dyrbjach ſa nim hanjecź. — „Hlejeſce, tak cžiniju ja pſchezo reklamu ſa Němſku“, praſeſche mi wonka. „Ale“, wotmołwich jemu, „njeſda ſo Wam to komiſke bycź, ſo dyrbiſce reklamu ſa Němſku franzowſzy cžiniczź?“ „Haj, hewak mje knjeżna tola njeſroſumi“, wotmołwi mój frajan jednorſe. — Bjes dźiwa, ſo ſu ſebi Němzy ſ tajkej reklamu w zołym ſwěcže jenoż njepſchecželcžow dobyli a nimo toho, hdyž ſu žo dżiwali ſ nětim ſwonka ſich kraja rěcžecź, ſu dyrbjeli ſran, zowſzy rěcžecź. Hacž ſo wjele mjeńſche ludy hacž němſki we wukraju wjele lepje ſadžerżecź njewěduja.?!

* **Je jeſ ſa jeſiwjenje trěbna?** W knihach mózemy cžaſto cžitacź, ſo cžłowjek wſchědnje 20 hacž do 30 gramow ſele trjeba a ſo dyrbi ſo tuta jeſ, jeli doſcź wot natury w zyrobiſnach njeje, do jědżow pſchidacź. Temu naſpſcherżo dr. Majer w cžaſopiſu „Pſchirodźiſnſte wěſomoſcže“ wobkrucža, ſo wjele połnóżnych ludow, kaž Jakutožo, Lametožo atd., jenoż jara mało ſele wužiwaju, haj ſo ſo Eſkimožo ſamo grawaju, ſelene jědże jěſcź. W tropiſkich cžołnych, kraſinach ſaſoh ſo wjele wužiwa ſele jěſ, hacž pola nich, a w někotrych kraſinach je ſeſ ſamo tak drohotna, ſo ſo jako płacženiſti ſrědk ka druhu zyrobu a potrěbnoſcže wobhladuje. S tutych pſchicžinow dr. Meier ſtěduje, ſo do jědżow pſchidata ſel njeje trěbna ſa naſche ſežiwjenje. To wobtwjerdźi po ſdacžu też cžłowjeſka natura ſama. Pſchetož naſch organiſmus ſada ſebi tak mało ſele, ſo to, ſchtož jeje ſa natwarjenje naſcheho cžeła, ka dźelanje krwe a ſołkkowych wutkow trjebamy, pſchezy w naſchich zyrobiſnach namakamy. So ludy wot połnoga k juhu pſchezy wjazy ſele pſchetrjebaju, wuſaſni dr. Meier ſ kaſſoſcže ſele, kotraž ſamóže zyrobiſny pſched ſkanjom wuthowacź. Tohodła běchu ludy nuczene, cžim wjazy ſele trjebacź, cžim cžopliſche bě klima, w kotrymž běchu žiwe. Tak iwucžichu ſo po cžaſu na ſeſ a to tak jara, ſo dźenſa njemóża wjazy bjes njeje bycź. Jěkże njeſkoda, ſdaź njejſu ſelene, runje tak, kaž ſo cžłowjek też na druhe zyrotniny iwucži, tak ſo ſebi myſli, ſo bjes nich bycź njemóże.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powětſcź wo wjedrje ſa jutſje ſobotu:** Wjedro wiſate a ſrjenjo cžopło. W Jendželſkej je wjedro też wiſate. W połnoſchej Europje je ſuchо a cžopło.

*

W Rumburgu jedyn wobjedżeŕ konjow ſapſchahajo kuſatemu konjej ſchcžebliſko pſchinježe. Skocžo muſej nóſ ſ nohowej łoicžu wottuknyć a pózje.

*

Preſident franzowſkeje republiki Doumergue ſ pſchewodom ſwonkowneho miniſtra Brianda 16. meje jendželſkeho krała wozyta.

*

Najſylniſcha bitwiſka łódź ſwěta.

W Jendželſkej je žo ſa ſchtyri léta bitwiſka łódź „Nelſon“ dotwarila. Wona je najſylniſcha wójniſka łódź ſwěta. Wuhotowana je ſ 35 kanonami, mjes kotrymiż je dźewjeć 16zalowiſkich. Wona 35 000 tunow wody wucžiſchcža.

*

Marſchall Cjangkiſolin cha Borodinowu, ſonu ruſkeho radudawarja w Kantonſkim knježeſtwje, pſched wójniſt ſud ſtajicź. W Tientſinje ja ſchtyrnacže pſchiwižewarjow Kantonſkeho knježeſtwa, kotſiž běchu do jendželſkeho hyđleſchcža cželſi, wotprawili.

*

Wulka woda rěki Miſſiſſipi a pobocžnych rěkow we połnóżnej Amerizy dale pſchibywa. Nola ſ bokomaj rěki je na 100 mil powodżena. 50 000 žwójſow je bjes hyđła. Wone ſu wuczeŕ w nuſowych barakach namakałe. Hubjeńſtwo cžełujeńſow, kotſiž ſu woſtajiwſchi wſcheho ſwój ſtatok dyrbjeli wopuſchcžicź, je jara wulka. Tyſazy tepjenych ſtocžatow a cžłowjeſkich cžełow, ſchtomy a domjaza nadoba po rěcy płuwaja.

Towarſtwowski powěſtnik.

Domowina. Zwjazk ſerbſkich towarſtwow. Sekretariat w „Serbſkim Domje“ w Budyſinje. — **Rěkne hodźiny** mkhwilu jenoż **kóždu ſobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krjeſmeſ).** Přinoſki přijima jenoż **pokładnik Wojnaŕ, kiž je w Serbſkej Lud. Bancy wšědnje k rěkam.** Wšě pisma nješch so podawaja pak **posrědnje** přez Sekretariat, pak njeposrědnje na předsydu, far. Šewčika w Khrósćicach.

*

Bačoń. „Kasino młodych ratarjow“ **změje pjatk** wječor **8/8** hodź. w **Smolic** hoſcencu pruhu **ze** dźiwadło. Wšěch hrajerjow wočakuje předs.

Budyšin. „Nadžija“ spěwa wutoru, 26. haprleje, wječor z dypkom ½9 hodź. w „Kat. towaršowni“. — Wšěch wočakujemy. Dirigent. Předsyda.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje **kóždu sobotu** wječor z dypkom wo **8 hodź.** Młodźi Serbja, sokolwanje je strowe, tohodła dyrbjał **kóždy** w Sokole być! Načolnik.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ změje přich. srjedu wječor we 8 h. pola **Jurakec** w Hrodźišću wuzwučowanju spěwnu pruhu. Přidawk ze „Spěwarskich“ sobu přinjesć. Wšitcy dyrbja přińć. Dirigent.

Khrósćicy. „Serb. Rat. Dorost“ změje **dźensa** wječor we 8 hodź. we Wotrowje pola **Jurśec** zhromadźiznu.

Komorow p. Rakec. „Jedn. Sokoł“ změje tón tydźeń **pjatk** wječor a to z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Dokelž je to poslednje zwučow. do swjedźenja, tuž njech tola wšitcy přińdu. Też serbscy rejwarjo dyrbja tam być. Načolnik.

Lichań. „Zernička“ změje **pjatk** wječor we 8 hodź. spěwanje. Dla přihotowanja k swjedźenju dyrbja wšitcy přińć. Předsydstwo.

Malešecy. „Sokoł.“ **Dźensa štwórtk** wot 7 h. zwučowanje za dźěći, wot ½9 h. zwučowanje za dorost, sotry a bratrow.

Nawječorny zwučow. **wokrjes „Sokołow“** změje **dźensa štwórtk** wječor we 8 hodź. w **Pančicach** zhromadne zwučowanje.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ změje přich. **njedźelu** pop. w 5 hodź. w „Kačej korčmje“ swoju zhromadźiznu. Zajimały přednošk je wot wosobitych strony přilubjenu. Wječor chcemy tam założeńskeho swjedźeń Komorowskeho „Sokoła“ sobu woswjećić. Wšě lube sobustawy, też hosćo, su wutrobnje přeprošene. Předsydstwo.

Serbska narańša tow. župa „Hrodźišćo“ změje nje-dźelu po jutrach, 24. haprleje, pop. w 3 hodź. pola Zendźic w **Rakojdach** generalnu **zhromadźiznu.** Přednošować budže knjez Bart. K zhromadźiznje přizamknyć budže so posedźenje župineho wubjerka, hdyž maju so na poslednjej zhromadźiznje podate namjety rozpominać a wobzamknyć. Sobustawy towarſtwow tuteje župy so prošą, zo bychu so w bohatej ličbje wobdźělili. Też kóždy druhi Serb, **kiž** žanomu serbskemu towarſtwu njepřisłuša, je tam lubje witany. Předs. župy „Hrodźišćo“.

Serbski Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 24. haprl., popołdnju w 3 hodź. je w sali „Serbskeho Domu“ posedźenje předsydstwa a wubjerka. Ważny dnjowy porjad! Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton A. Dučmań w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Bjelowicach. — Za nawěſtki C. Janak w Budyšinje.

E. Paul Lehmann

štomnica w Budyšinje,
Carolastr. 5. Telefon 2125

poskića po wosebje tunich płaćizn. wše druž. a formy;

najlěpšich
sadowych štomow
aprikozow, bróškow, *kosmačk.*, štomik. a kefik., janskich jahodkow, štomikow a kefikow,

najlěpšich
różowych štomikow kaž:
žarowate róže,
wiłate róže,
niže różowe karčki,
Rododendron we wšěch barbach,
smjertne drjewo we wšěch formach a k sadźenju.
Dalije, kefčki, symjenja a wšitko druhe.

Prjedy hač kupuješe, wobhladajće sebi bjez nuzenja ke kupowanju mój skład a žadajće sebi moje płaćizny.

Spušćomnu domjacu **holcu**
kotraž je šulu wukhodźiła
pyta k 1. meie měšćanske
kubło w Třešanach, Bart.

Poskićam kajkostny

kofej

wot **3.20** hr. sem

Willy Krahl

w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach 14
(prjedy Arnošt Krahl)

Pčołacu wósk
kupuje
Drogeria Winter
(bratra Miersch nasl.)
w Budyšinje na Žitn. wikach 30.

Cychi 1 nawoblečenje ze 2 hłowakom. 7.— hr.
běłosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent m 60 pj, **ruby na blida, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida**
J. Erler w Budyšinje
różk Krónpryncowcho mosta.

Žony! + Žony!

Wupłokowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeršukowe khołowčki podłožki, štalčiki za prědki, štalčiki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami 9.

---

22 młodych hus
je na předań
w Poršicach čo. 28.

Najlěpše
marmorske běłokruchate

wapno

je zaso dóšło.
Albert Paatz
filialka w Halštrowje.
Telefon čo. 13.

Proša číslo

2684

jeli maće mały nawěštk do „Serbskich Nowin".

Doprědkawozjewjenje!

Přepołożenje wobkhoda!

Česćenemu wobydlerstwu z Budyšina a wokoliny dawam k wědźenju, zo so kónc haprleje do wjele powjetšenych wobkhodnych rumnosćow

na Sukelnsku hasu 10

rózk Kěžorskeje dróhi

přesydlimy. — Našich česćenych kupcow prosymy, zo bychu, štožkuli trjebaja, **hač do póndźele, 25. haprleje sobu w dotalnym wobkhodźe kupowali,** dokelž w běhu přećahowanja porjadnje předawać *njemóžemy.*

Z počesćowanjom

Centralny kupny dom w Budyšinje

mějićel J. Kohn

W Budyšinje, w haprleji 1927

Alfons Schauseil

w Budyšinje

Wosebity dom za serbske drasty!

Stajnje dóńdu nowe rubišća. ◆ Šórcuchi wot najjednoriš. hač do najwosebniš. wuwjedźenja Krasne nowosće wołmjaneho muselina. ◆ Corny a bruny kašměr. ◆ Rubišća we wšelak. kajkosćach

Hobrski wubjerk! **Najtuńše płaćizny!**

---

100 000 sylnych lětn.

khójnowych sadźenkow

wot znateho šleskeho khójnoweho symjenja ma na předań
Hajnistwo w Stróži
pola Wulkich Zdźarow.

Wuporjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, čiste a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago

Fähle
Schuhwarenhaus
Bautzen Lessing-Lessingstr. 3.

Eckendorfske runklicowe symjo, dźećelowe a trawowe symjo, dalije, juriny a zeleninowe symjenja
poskića
symjenjowa wikowarnja
A. Rauchfuß
w Budyšinje na Žitnych wikach **9.**

Kózlace kóžki

kupuje
a derje płaći

Pawoł Šołta,

wikowarnja z kožemi a črjewami
w Budyšinje
na Zadnjej Bohatej hasy
Telefon 3385

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńa w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

♀ Kózlace koże ♀

kupujetaj po wosebje wysokich płaćiznach
Kießling & Erdenberger
w Budyšinje
Sobotu też w hosćencu „Połměsaca" na Zwonk. Lawskej hasy 54

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.20** „
zmjerznjene mjaso		**0.80** „
howjaze mjaso . .	punt	**1.00** „
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
čopte kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu . .		**0.80—1.40** hr.

Ernst Polfer w Budyšinje
rěznišći mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstrasse).

Runklicowe symjo

Eckendorfske hobrske waley najwubjerniši wusyw
originalny Kirschec ideal najlěpši **čerwjeny dźećel**
Swedski dźećel **běły dźećel**
Phaecilia, najl. rostlina za picowanje pčołow
hród woku pjeluški
seradellu symjeńtny majs
najl. měs. trawowe symjenja
Drjezdźanske cybłowe sadźeńki
„kaž wšitke druhe symjenja za polo a zahrodku

poskića

Karl Preißer jun.

w Budyšinje na Žitnych wikach 24.

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarńow, kwasne dary,
kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Česćenemu wobydlerstwu
w Hněwsecach a we wokolinje
wozjewjam, zo sym w Hněwsecach, blizko hosćenca,

předawarńju mjasa a kołbasow wšěch družin

po přihódnych a poměrnje tunich dźeńskich płaćiznach wotewrił.

Předawam tam kóždu sobotu.

Wo prawje bohatu podpjeru prosy

Sym Serb! **Jan Černak,**
rěznišći mištr w Dolnjej Kinje.

Wikowarńja z jězdnymi kołami Fuhrmann
w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcywustojna wuporjedźerńja

Swob. kubło w Šekecach

1 km wot Kubšiskeho dwórnišća, wokoło 55 ha wulke, wokoło 2100 dawkowych jednotkow wšitke pola hodźa so za dźećel, pšenicu, budźe so ze wšěm žiwym a bohatym morwym inventarom swobodnje předawa.

Kupcy njech poskićenja
sobotu, 23. haprleje 1927. pop. 3 hodź.
na kuble wotedaja.

Bliše rozjasnjenja dawa hród a wobsedźer kubła
Herman Škoda w Bošicach pola Kubšic.

Mudry muž kupuje pola wěcywustojneho
njedosćěžne, lohkoběžace a elegantne

Dürkopp-Ringlager jězdne koła

z Cord-wobručemi / tunjo pola mechanikarja
M. Böhma w Budyšinje, na Žitn. wlk. 26
Wšitke wuporjedźenja a narunanja!

Mam wot soboty, 23. t. m., w hosćencu „K Markgrafej" we **Budyšinje** wjetši wubjerk
čežkich a lohkich dźežanskich a wobkhodnych **konjow**
na předań a k zamjenjenju.
Konjowa wikowarnja Gustav Panitz
w Lubiju.

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, džakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Nawěšćki přinjesu wužitk!

Přiloha k čisłu 93

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 22. hapriele 1927

Posedźenje wobstaranskeho wubjerka wokrjesneho wobstaranskeho zwjazka za Budyske wsy.

Wobstarańsći wubjerk wokrjesneho wobstaranjskeho wubjerka za Budyšćinu swoje prěnje posedźenje w nowym wobkhodnym lěcze w swojim nowym sestajenju pod pschedsydstwom knjeza hamtskeho bejrjedy wo tśich praschenjach, kiž mějachu powschitkownu a też zajadnu wuznam; praschenja běchu sćehowaze:

1. Wobstaranje małych rentnarjow.
2. Lěkarske wotpładanje pomozy potrěbnych wobydlerjow, kotrjž w chorobnym sawěsćenju njejsu.
3. Napołożenje podpjeru tajtim, kotrjž su winowarśi, ju płacźeć, jako narunanje wobstaranskich wudawkow, abo napołożenje běžnych pschinoschkow k podpjerje.

K 1. dypku poda knjes sarjadnikt hamtman Müller pschehlad wo nětrźišchim stawje praschenja małych rentnarjow w němskim śacu a wuńdże wot fakta, so by tuchwilnje prózuje, so by so wobstaranje do sastaranja sćonk wo sastaranju małych rentnarjow) pschewobroćiło; wón pschi tom wupraji, so wokrjesny wobstarański zwjask swoprěduje z někotrymi sastadnymi pschemjenjenjemi ličźicź ninja, doleńj praschenje hišćeze dosrawiło njeje.

Pschi 2. dypku wobsamknu wubjerk, so ma so wokrjesne sastupjećerstwo poprošnjeć, so by so śrěčenje, kiž je se Swojkom khorobnych połkadnjow a z Lěkarskim śrěčenskim družstwom w sasdźenym lěcze na 1 léto na pruhu wobsamknło, hač na dalsche podlěźišćo, pschi tom pak po możnosći dalschich wolożenja sa pomozy potrěbnych dobyć.

Pola 3. dypka poda knjes sarjadnikt hamtman Müller z pomozu wěsteju padow pschehlad wo cźeltotach, kiž nastanu, je-li so postajenje pschewjedu. Wubjerk jeho wuwjedźenja pschipósna a pschihłosowasche wobjedze namjetam abo naprawam, kiž je wobstarański hamt dźiwajo na mytlenaj padaj pschewjedź.

K wobsamknjenju pschedležejsche wubjerkej jako wobcźežowanskemu wubjerkej 10 wobcźežowanjow a k wuradźenju jako powołanskemu wubjerkej 8 jenotliwych padow. Wobcźežowanja wubjerk wschitke jako njewusprawnjene wotpokasa, hdyž rozsudam pschihłosowasche, kiž bě wobstarański hamt postajił.

K posedźenju wobstaranskeho wubjerka jako powołanskeho a wobcźežowankeho wubjerka pschisamknty so k prěnjemu rajej posedźenje wosebite pódłanjeje rady sa nalěźnosće wójnskich woporow. Ji pschedležejsche k wuradźenju 15 jenotliwych padow (z hłowneho dźěła běchu to prosty podpjery za wucźobnych a schulske wukubłanje).

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšćina.

Michalska zyrkej.

Njedźelu Quasimodogeniti śměje w Michalskej zyrkwi rano ⅛8 hodź. ſerbśe Boże wotkazanje, farar Tíſcher, dop. ½9 hodź. ſerbśi Božu ſłužbu farar Kapler, dop. w 10 hodź. dźěćikemschenje farar Tíſcher. Pop. ⅛5 hodź. je ſwjatoczńoſć za młodźinu na Lubjeńu (we 3 hodź. wot Lawiśke wóźe).

Sćrjedu ſonjaze towarſtwo na Menišćońu (2,14 hodź. ſe Budyšćina).

Semrěł je 10. 4. Jan Pawoł Soka, dźěłaćeŕ we Wulkim Wjeſkowje, 44½ l.

Krajnozyrkwinſte ſhromadźenſtwo w Budyſchinje na Rózowej haźy 31.

Njedźelu dop. ¾11 hodź. je njedźelſka ſchula; wječor we 8 hodź. pſchedwjedźe Swjaſk młodźiny ſa roſſłuhu. kſchesć. deklamazíji „Jutry". Saſtup je darmo. Mutoru wječor we 8 hodź. je ſwjaſk młodźiny ſa roſſłuhu. kſchesć. ſa młodźenzow. Sſrjedu wječor we 8 hodź. woſpjetuje ſo deklamatoriji wot njedźele. Schiwórit wječor we 8 hodź. je bibliſka hodźina (Liſt na Kolojeſjſch). — Shromadźenſtwowy wothladaŕ Zimmermann śměje bibliſke hodźiny njedźelu pop. we 5 hodź. na Zidowje, ſrjedu wječor we 8 hodź. na Zidowje a ſchiwórit w Budyſchinje. — Shromadźenſtwowy wothladaŕ Kſchiſan śměje njedźelu dop. we 8 hodź. ſerbſke pſedowanje w Kotecach, pop. ½2 hodź. njedźelſku ſchulu a w 3 hodź. bibliſku hodźinu w Wěſej Horje, njedźelu wječor w Hlinje, pónjdźelu we Wósporku, wutoru w Rodezach, ſrjedu w Semicach, ſchtwórik we Wjeleźinje a pjatk w Hornjej Hórzy.

S Budeſzu.

Njedźelu Quasimodogeniti śměje farar Bójz rano we 7 hodź. ſerbſku ſpowědź, wyſchſchi farar Domaſchka rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke pſedowanje. Dop. 1/12 hodź. Boża ſłužba ja dźěći. Pop. w 2 hodź. śměje farar Bójz wječor z němſkej mužſkej a žónſkej młodźinu.

Sſrjedu wječor we 8 hodź. bibliſka hodźina.

Sćrjedu wječor ⅛8 hodź. ſhromadźizna ſchleſcź. tow. žónſkeje młodźiny.

Sběrka za bibliſke towarſtwo, jutry pſched zyrkwinymi durjemi sběrana, je 181,61 hr. wunjeſła.

S Barta.

Njedźelu Quasimodogeniti ſo rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. w 10 hodź. němſke pſedowanje cźita.

S Bukeza.

Njedźelu Quasimodogeniti rano ½7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba.

S Buoušchinka.

Njedźelu Quasimodogeniti budźe ſo rano we 8 hodź. ſerbſke pſedowanje cźitaco.

S Hodźija.

Njedźelu Quasimodogeniti śměje farar Wjeſar rano we hodź. ſerbſku ſpowědź, farar Voigt rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke ſemſchenje. W 11 hodź. je Boża ſłužba ſa dźěći a popoldnju w 2 hodź. zyrkwine roſtrěnjenje ſ. mužſkej młodźinu.

S Huſki.

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. němſke a dop. ¾10 hodź. ſerbſke pſedowanje, kiž ſo cźita, pop. w 2 hodź. roſtrěcźowanje ſ mužſkej młodźinu.

S Hornjeho Wujězda

Njedźelu Quasimodogeniti je dop. ½9 hodź. němſke pſedowanje a dop. w 10 hodź. ſemſchenje ſa dźěći. (Farar Kaniq ſ Koteź.)

S Hucźiny.

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. ½3 hodź. towarſtwo knjeżnow na farje.

Khowana: 19. 4. Hana Therezija Kobanowa, Jana Pawoła Kobana, ſimnoſćerja w Brěſowje mandźelſka, ſwoje ſtarosby 51 l. 3 m. 6 dn.

S Hrodźiſchcźa.

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. roſtrěcźowanje.

Pokhowani: Hana Schuſterowa, mandźelſka dźěłaćerja Handrija Schuſtera w Hrodźiſchcźu, 70 l. 10 m. 23 dnjow. — Madlena Jeremiaſowa, ſawoſtajena wudowa dźěłaćerja Auguſta Jeremiaſa w Kanezach, 61 l. 3 dn. ſtara.

S Khwaćiſ.

Njedźelu Quasimodogeniti je rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a ½10 hodź. němſke ſemſchenje, pop. w 2 hodź. je zyrkw. roſtrěcźowanje ſ konfirm. młodźinu.

Semrěł: Wot 19. ſ 20. hapriela w nozy w 12 hodź. Alfred Jan Parenz, mandźelſki ſyn żeleźniſkeho kolijowego wuhibarja Jana Auguſta Parenza w Kſchiwcźi Borſchcźi, 15 l. 9 m. 11 dn. ſtary.

S Kluſcha.

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź ſ Božim wotkazanjom, we 8 hodź ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke ſemſchenje, ¾11 hodź. dźěćikemſchenje. Pop. w 3 hodź. ſchadźinja ſa młode hołcy na farje (towarſtwo młodych hołcow). Pop. ½5 hodź. němſka Boża ſłužba ſe ſpowědźu w Nowoſchanſkej ſchuli.

Semrěli: Marja rodź. Hajnikez, mandźelſka wumělkarja Barcźa w Lěſkej, 66 l. 2 m. 18 dn. ſtara. — Martha rodź. Urbanez, mandźelſka Oty Lahody, dźěłaćerja we Komorowje, 28 l. 2 m. 5 dn. ſtara.

S Koteź.

Njedźelu Quasimodogeniti śměje rano we 8 hodź. puczźowaŋ pſedaŕ Kſchiſan ſ Běleje Boſy ſerbſke pſedowanje. Mutoru wječor we 8 hodź. śměje wośadny farar pola Bohoteź w Hornich Kotecach němſku bibliſku hodźinu.

S Matſchećy.

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke ſemſchenje.

Wutoru w 3 hodź. žónſke towarſtwo na farje.

S Minakala.

Njedźelu Quasimodogeniti rano ⅛8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. ſiemſke ſemſchenje.

Wutoru pop. w 4 hodź. w Drobach ſerbſka nutrnoſcź a ſpowědź.

Semrěli: Alfred Kurt Domaſchkez w Pſowjach, 8 l. Hana Wilhelmka, wumjenkarka we Wjeſelu, 78 l.

Na dalokich pućach.

K. B. Sěca w Sowrjecach,

6] (Pokračowanje.)

W nowišim času, a hdyž bě Kras hišće rakuski kraj, je so wyšnoſć jara wo to prócowała, zo by wón zaso rjeńšeho napohlada dostał, a milijony su so kóždołětnje za plahowanje nowych lěsow wudałe. Sadźeja tam najbóle čornu khójnu (Schwarzkiefer), kiž sylniša rosće hač naša holanska. Nowe khójniśa, snano 40-létne, kiž sym na wjacy městnach widźał, njemóžachu rjeńše być; ale na wjele blakach so hajńcy podarmo prócuja, to wosebje tam, hdyž je so w běhu létstotkow wša pjerśe zhubiła. K tomu přińdże, zo w tamnych stronach słónco wjele wótriśo swěći a hórje smudźi hač pola nas. — Za bura to žadyn kraj njeje, też tam wsy jara rědko leža. Polow je tam malo, a kotrež widźiš, su jenož pólka, druhdy jara mólčke. Najwjacy z nich tča w tak mjenowanych dolinach (Dolinen). Tajka dolina, my bychmy prajili doł abo dólčk, ma napohlad wulkeho lika, kiž je do połojcy zasypany, horkach je šěrša hač na dnje, kulojte su wšě. Někotre su tak hłuboke kaž jstwa, druhe kaž khěža, do doliny swj. Kanciana pak 160 metrow do hłubiny hladaš. W najmjeńšich ma jenož mała zahrodka rum, w najwjetšich możeše nětkdźe poł kórca pola być. Dolinow je tam jara wjele, ale kak też to su te nastałe? To z tym zwisuje, zo w Krasu nimale žana rěka na zemi njeběži kaž pola nas, ale wšě pod zemju, po prawom pod skału, dokelž je dno hač do hłubiny luty kamjeń. To móžach tam jara derje wobkedźbować, hdyž bě żeleznica hłuboko do dna zarěznjena: nihdźe žaneje horšće pjerśe, a po woběmaj bokomaj šěra murja wapnoweje skały. Dokelž pak je wapnowy kamjeń mjehši hač nasi zornowe abo granit, jón też woda bóle přima, rozkusa a rozmlěwa. Rěka Inn na př., tak daloko hač přez kalkowe Alpy běži, ma běłu wodu, b rbjenu z rozmlětym wapnom. W Krasu su podzemske wody w běhu dołhich časow na wjele blakach małe a wulke skałoby abo pincy wumlěłe, wjele z nich su so ſ.ypłe, a z tym su tam wulke liki nastałe, kiž nětk dolinu rěkaja.

Kaž su we wulkej pusćinje Sahara też tu a tam Oasy, to su mjeńše abo wjetše kruchi płódneho kraja, tak je to też w Krasu. Sym tam na wjacy městnach rjane pola a łuki widźał, a to nic jenož w dolinach, na př. při wsy Matavun pódła skałobow swj. Kanciana. Tam mój přez jenu łuku dźěchmoj, štož so wokoło njeslušeše; njedaloko mnž a žona na polu dźělaštaj; dohladawši so na naju, muź poča z pjasću hrozyć a wołaše: „Tam njej putjal" (je-li sym prawje zrozymił), to rěka, tam žanoho puća njeje. Měješe prawo, tuž z ćicha mydło wjezechmoj. Też wjes Divacza, hač do kotrejež běchmoj jěloj, bě tak rjana kaž pola nas jena; sdowe zahrody a winicy njejsmoj jenož tam widźałoj, ale też na někotrych druhich městnach, a čerwjene wino, kiž smój tam piłoj, bě kóždy čas tak dobre kaž w Tiroli. Zabyć też njechcham na městačko Nabrezina, kiž je so w poslednjej wójnje mjez Italskej a Rakuskej wjacy króć mjenowało. Naš ćah tam dlěši čas steješe, tuž mějachmoj khwile so trochu rozhladować. Mjeno klinči, kaž by italske było, je pakslowjanske a njerěka drje ničo druhe hač „Na brězynje". Městačko samo bě rjane, też bliža wokolina, dale won pak wšo šěre a njepłódne. Budźechmoj tu tola dźeń abo dwaj wostałoj, ale dešć naju wuhna; tón je namaj cyłe pućowanje skazył. Wězo Nabrezina a wokolnosć žadyn paradis njebě, tola so njewěsdźe dźiwach, hdyž pozdźišo w někajkej němskej knižcy ćitach: Bei Nabresina umgibt uns eine trostlose Steinwüste, ein im höchsten Grnme vom Windgott aufgepeitschtes, brandendes und dann plötzlich zu Stein erstarrtes Meer. Es ist der Karst in seiner wildesten Form, in seiner ganzen abschreckenden Oede. Völlig baum- und strauchlos, wie ein monotones graues, von Gigantenhänden wahuwitzig durcheinander gewürfeltes Trümmermeer erscheint diese Hochfläche. — Sym spody napisał „Stilübung". Tak, kaž to tónle muž, wěsty prof. dr. Lämmermayr piše, je to tolsta łža; a tutym zelharnym słowam je wobraz přidaty, kiž na cyle hładkej runinje dolinu předstaja, z kotrejež štomy a kerki rostu; też wobraz je wopaki. Ale kak dha je to tola možno nješto pisać, štož je wěrnosći naprećiwne? Ow, možno to hižo je, a komuž wjele knihow přez rucy dźeja, a štóž wjele nowinow kedźbliwje ćita, tón bórzy za tym přińdże, zo njeje wšo wěrno, štož ćišćane abo pisane steji. Haj, wy swěrne a sprawne duše sej snano přeco hišće mysliće, zo je wšo wěrno, štož „dorne na bólem" steji, ale to je so přeměniło, bohužel nic na dobre. Wěrnosć je dźensniši dźeń „běły wróbl". tuž „Wěř, ale komu!" Wulki njedostatk našeho přemudreho časa je, zo móže kóždy pisać a ćišćeć, štož chce, za njewěrnosće jeho nichtó na hubu njedyri. My Serbjo wěmy wo tom rěcźeć. Z tym też zwisuje, zo hromady knihow njejsu za powučenje luda wudate, ale zo bychu pisarjam pjenjezy a snano też česć přinjesle.

Štož sym dotal wo Krasu powědał, sće spóznać mohli, zo to najrjeńši kraj njeje, tuž mohł so tón abo tamny dźiwać, zo radšo w blizkosći Tersta wostałoj njejsmój, hdyž bě tola skerje nješto šwarne a zwjesełace widźeć. Wězo tajke prašenje wotpokazać njemóžu. Do cuzych krajow pućujemy, zo bychmy nješto nowe widźeli a nawukli, k tomu pak maš wšudźom, w rjanych a njerjanych krajach, składnoſće dosć. Jeni sej wulke města wobhladuja, rjane twarjenja, pyšne cyrkwje a bohate muzeje, wšo druhe pak na bok ležo wostaja. Druzy z jeneje wysokeje hory na druhu khwataja, a čim strašniše tam šibjeńće łażenje je, čim wjetšu maju radosć; wšitko druhe je jim wšo jene. Zaso druzy tydźenje dołho při morju přebywaja a tam we wodze a w błóće łaža abo w pěsku na słónčku leža; a to je zwjetša jich cyłe dźěło. A tak bych hišće wjele přasć mohł wo pućowarjach, kiž jenož čas a pjenjezy zabiwaja, ale ničo njenawukniu, dokelž so jim to njecha; to pak njeje hódno. Ale ja widźu, zo maće wy hišće prjedawše prašenje na jazyku, što smój mój dwaj poprawom na dalokich pućach widźeć a nawuknyć cheyłoj, a to runje w Krasu, kiž je tola poł pusćiny. Wotmołwjenje na to mi lohko padnje, někotremuž-kuli pak budźe ćežko je zrozymić. Ja sym tam wšelke waki abo překasaney (Insekten) łojił, kiž pola nas njejsu, muchi, dźiwje pčoły, mjetele atd., a mój towaŕš je mi při tom pomhał. Wón je wosebje za cuzymi rostlinami šoł, a ja sym jemu při tom pomhał. Tuž mějachmoj kóždy swoje wjesele, a te, kiž jedyn druhemu zhotowa, bě dwójcy tak wulke; a toho bě dosć. Tomu, kiž zwućeny njeje, na tajke po zdaću snadne wěcy kedźbować, je to jara ćežko rozestajeć, zo może nječtó swoje wjesele nad tym měć, tajku radosć, zo tohodla do cuzych krajow jědźe. Mój pak běchmoj tajkej škórcaj a smój to hišće, bychmoj też tam bórzy zaso dojěłoj, njebudźechu zrudne časy to tak jara počežile. Zo při łojenju a pytanju zabyłoj njejsmoj sej też wjele druheho wobhladać, budźeće bórzy zhonić.

(Pokračowanje sćěhnje.)

S Cžělnego.

Njedźelu Quasimodogeniti dop. w 9 hodź. serbska spowědź a dop. w 10 hodź. serbska Boža słužba.

S Rješwaćidła.

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba. — Pop. w 3 hodź. serbska a w 4 hodź. němska Boža słužba w Sarěčźu (k. farar Renc ſ Lupoje).

S Nošarcźa.

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. němska Boža słužba, dop. ½10 hodź. misijowska Boža słužba sa dźěći (farar Kanig-Ketlicžańſki). Pop. w 2 hodź. rozrěčowanje ſ konfirmowanej młodźinu, w 3 hodź. towaŕſtwo młodych holzow (wobrazy).

Schtwórtk 28. haprleje wječor we ½8 hodź. towaŕſtwo žonow na farje.

Kschežena Hilža Ruth, dź. kowarja Dohlicha w Trusſizach.

Swěrowani: Max Waurich, elektrotechnikaŕ w Lubiju ſ Martu Sommerez w Krapowach.

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. ſo němſke pŕedowanje cžita.

S Parlchcź.

Njedźelu Quasimodogeniti budźe rano w 7 hodź. serbska ſpowědź, we 8 hodź. serbska a ½10 hodź. němska Boža słužba. Pop. ½2 hodź. rozrěčowanje ſ młodźinu a ½3 hodź. ev. luth. towaŕſtwo młodych holzow.

S Nalez

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. serbska ſpowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemſchenje, ke kotremuž ſo pſchiſamknje serbſke kemſchenje ſa dźěći.

Póndźelu wječor we 8 hodź. 34. ſałoženſki ſwjedźeń ſónſkeho towaŕſtwa pola Winterez.

Pokhowani: 3. 4. Adolph Emil Boden, hoſcženz. ſ Nalez, 59 l. 7 m. 23 dn.; 5. 4. wumjenkaŕ Jan Ramſch ſ Kamjenje, 59 l. 13 dn.; 11. 4. Erna Marta Wirtez ſe Schežeižu, 15 dn.

Hospodaŕski rozhlad.

Pjatk 22. haprleje 1927

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,214	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,463	100 čěskost. krónow	12,476
100 šwajc. frankow	81,04	100 franc. frankow	16,50

Berlinſka burſa pokazowaſche wječera ſaſo ſtruczene mjeſwocžo. Kurſy efektow ſo ſaſo powyſchowachu. Na wikach ſ rentowymi a dołžnymi liſcžinami njebě wulkeho pſcheměnjenja.

Produktowe wiki njepſchinjeſzechu wječera žaneho pſcheměnjenia žitowych płacžiznow. Wječera płacžeſche zentraŕ

w Lubiju:

pſchenicy 12,75—13,50 hr., rožki 12,20 hacž 12,70 hr., jeczmjenja naležnjeho 10,80 hacž 12,40 hr., wowſa 10,50—11,20 hr.,

w Berlinje:

pſchenicy 13,50—13,70 hr., rožki 12,60 hr. hacž 12,85 hr., jeczmjenja naležnjeho 10,90—12,25 hr., nałymſkeho 9,60 hacž 10,25 hr., wowſa 10,35—11,25 hr.

w terminowym wikowanju:

ſa meju: pſchenicy 14,42½ hr., rožki pak 12,82½—12,87½ hr., wowſa 11,02½ hacž 11,05 hr.,

ſa julij: pſchenicy 14,15 hr., rožki 12,67½ hacž 12,60 hr., wowſa 11—11,05 hr.,

ſa september: pſchenicy 13,47½ hr., rožki 11,32½ hr.,

Wiki wužitkoweho ſkotu ſańdźenu ſrjedu w Leck w Raŕſchej Friesiſkej.

Pſchihnali běchu 464 howjadłow. Młode bójki a žuczelne kruwy płacžachu

1. kaſkoſcže	700—800 hr.
2. kaſkoſcže	550—650 hr.
3. kaſkoſcže	400—525 hr.
Sſuczelne ſałojzy	350—700 hr.
Kłne płahowanſke byki	300—600 hr.
Połſtłne hacž Kłne bycži a czelcži a Kłne hacž 2-kłtne próſoniki	225—450 hr.

Wiki běchu ſrjedźe. Mjenje byki a próſoniki dźěchu. Drobneho ſkotu běchu 218 pſchiwjeſli. Te płacžachu

proſſata 10—14 hr., bjahki	25—55 hr.,
wowzy	30—50 hr.
dwěnjedźelſke czelata	70—90 hr.
jehnjata	8—16 hr.

Pſchichodne wiki ſu 27. 4. a konjaze 28. 4. Na nje wjele koni wočakuja.

Hermant a ſtłne wiki w Biſkopizach budu póndźelu 25. haprleje 1927.

Wiki wječera w Kamjenzu.

Sołotej (kerčžł) 15—20 pj., běła retchej 18 pj., raboſki 15 pj., kwětkaty kał 25—60 pj., běły 12 pj., czerwjeny 15 pj., wirſinkowy 15 pj., zyła 15—20 pj., rapunałki 80 pj., ſeleny kał 30 pj., ſłdźena loboda (ſpinat) 20 pjenježkow.

Wiki wječera w Lubiju.

Butra 1—1,10 hr., jeja 9—10 pj., twaroſ 25 pj. a łany wolij litr 1,80 hr., běły kał 15 pj., czerwjeny 20 pj., tiſkały 10 pj., kwětkaty 30—100 pj., morchej a karoty 20 pj., ſłdźena loboda 20—30 pj., kołrabi 35 pj., zyła 20 pj., ſołotej kerčžł 20—30 pj., radiſki 10—15 pj., rjewjeń (Rhabarber)) 35—45 pj., retchej 20 pj., czerwjena rźpa 15 pj., ſelerij 40 pj., pětrſchiłka 10 pj., ſłbłuka 10 hacž 35 pj., kołerjepa 12 pj., krěŕ 80 pj., libjata 2—4 hr., běrny 6 np.

Wiki wječera w Shorjelzu.

Czerwjeny kał 20 pj., běły 18 pj., kwětkaty 40 pj. hacž 60 pj., běrny 5—8 pj., butra 1—1,10 hr., jeja 10 pjenježkow.

Wiki wječera w Khočebuſu.

Howjaſe mjaſo 0,90—1,30 hr., cželace 1,10 hacž 1,30 hr., ſkopjaze 1,20—1,30 hr., ſwinjaze 0,90 hacž 1,20 hr., ſyra pleczina 1,60—2 hr., ſuſchenu połcž 1,20—1,40 hr., ſchmałz 1,20 hr., butra 2,10—2,20 hr. jeja 9—10 pj., twaroſ 30 pj., łany wolij 1,40 hr., liny 1,50—1,70 hr., ſchčukli 1,20 hr., karpy 1 hr., młode holbje 0,80—0,90 hr., žiwe kury 2,50—3,50 hr., khapony 2,50—3,50 hr., huſy punt 2,50 hr., kołrabi małeſt 50 pj., morchej 10 pj., ſłdźena loboda 30—35 pj., kwětkaty kał 30—100 pj., czerwjeny 20 pj., běły 15 pj. a ſołotej kerčžł 15—20 pj., zyła 20—25 pj., běrny 6,50 hr., jabłuka 40—70 hr., ſmorſcheže (hriby) 70 pj.

Swinjaze wiki ſchtwórtk w Khočebuſu.

Na ſwinjaze wiki tam běchu ſchiwjeſli 1037 proſſatow a 92 bjahkow. Te płacžachu

proſſata:

małe	8—12 hr.
ſrjedźne	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

bjahki:

małe	22—40 hr.
ſrjedźne	40—65 hr.
wulke	65—90 hr.

Wiki běchu ſrjedźe.

Wiki ſańdźenu ſrjedu we Slym Komorowje.

Butra 2 hr. hacž 2,10 hr., jeja 12 pj., morchej 15 pj., ſłdźena loboda 20 pj., wirſinkowy kał 30 pj., kwětkaty 35 pj., morchej 15 pj., ſołotej kerčžł 20 pj. a zyła 15 pj., radiſki 10 pj., karpy 1,20 hr., holbje 1 hr.

Na pſchedaŕ:

Byk na Horje 6 pola Njeſwačidła.
Ssmo a wotaiwa w Kamjenzu, Pjortenſtr. 7.
Ssmo w Schunowje cžo. 1; w Kamjenzu, Kinsbórſka dr. cžo. 7.
Libjata Emdenſke, Mütterlein we Wulſchkezach.
Jeja k naſadźowanju, kacže at rutaze, hoſcženz w Wałſchezach.
Proſſata, knjeſi dwór w Panjezach.
Wotoza dóſka w Kamjenzu, Kaſarniſka haſa 30.
Kóń ſrjnjołkity w Biſkopizach, Dwórniſchczowa haſa 10.
Kobła ſuſrěbna w Bukezach 11 b.
Koſa ſ kółleczom w Budyſchinje, Rybaſſka haſa 11.
Korzi ſwinjazej w Budyſchinje, Pſched ſchuleſſkimi wrotami 9.

Pſchiſtajicj pytaſa:

Poſoncža, Cigner w Hodźiju, Niedlez mlokaŕnja w Budyſchinje, Horneczeſka haſa.
Holzu do domu, Ernſtowa, krawſkeho miſchtra žona we Biſkopizach, Hermanowa haſa. — Rěſnik Wauer we Lubiju, Badergaſſe. — Kubler Barth w Tſtanach. — Młyn w Barcze. — Teutſcher w Budyſchinje, Kamjentna haſa. — Do Budyſchina na Kžorſku dr. 14.
Kuchinſku hród w Khrjebi.
Dźiłaczerja, Ohneſorge w Budyſchinje, Sſukelniſka haſa cžo. 13.

Ssudniſzy na pſchezadźowanje.

Sobotu 23. 4. 1927

w **Biſkopizach** dop. w 9 hodź. na ſudniſtwje: Wulki knihowy kamor, piſaŕſke blido, ſofa, pliſchowej ſtołaj, ſchkleńczany kamor, łožowe dźěle, ſamki, ſkřobrowy wozrał, jendź. repikata ſchkleńza, konfirmandſkej wobłekaj, 6 khabatow, ſchěry wobłek, khołowy, 3 nowe žonjaze ſpódne khołowy a dejmantowy rjeczaſk;
w **Hródku** dop. w 11 hodź. na Wojerowſkej brózy 9 auto, koleſi, piſaŕſke blido, 3 blidka, ſtołaj, lampa, mužazej wobłekaj, kobza, ſgary, zigarety, tobak, pſchenicžna muka, kłamaŕſke twory, hlinjane kachle a wjele druheho.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dźenſa dop. ¾11 hodź.: Wiki wostanu žnadne, płacžiſny ſterſe wyſche, dokelž je wukraj drózſchi.

Dop. ¾12 hodź.: Khlěbowe žito ma dale žnadne wiki.

Płacžizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewaka 100 kg płacžena po złotej hriwnje.

	21. 4.	20. 4.		21. 4.	20. 4.
Pšeńca	270-274	270-274	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	252-257	252-257	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jeczmjeń	218-245	218-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jeczmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	16-16,50	15-16,50
wows	210-225	217-225	zeradella	21-25,00	21-25,00
kukurica	179-184	179-188	raps, wosuſk	15,60	15,60
pšeńč. muka	35-36,50	35-36,50	łany wosuſk.	19-19,90	19-20,00
ržana muka	34-35,75	34-35,75	poch. melasa	—	—
pš. wokruhy	14,25	14,25	běrnj. kruſki	30-30,80	30-30,60
ržane „	15,75	15,70	syno, 60 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
raps	—	—	ržana ſłoma	1,75-2,00	1,75-2,00
łane ſymjo	—	—	pšeńna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	26-29,00	26-29,00	wowſana „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeczna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płačizny ręznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

21. haprleje.

1 wol., 5 byk., 177 kruw. a — jałoje., 451 čelat., 36 wowcow, 446 swini.

Płačizny za

čelata: 1. 77—81, 2. 70—75, 3. 60—65, 50—55;
swinje: (přez 300 pt.) 62—63, 2. (200—300) 60—61, 3. (200—240) 59—60;
raney: 52—55.

S Rychwarda.

Njedźelu Quasimodogeniti je dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. serbske kemſchenje.

S Wětšlinka.

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. serbska ſpowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemſchenje. Sbórka. Dop. w 11 hodź. kemſchenje ſa dźěći. Popołdnju w 2 hodź. němske katechismuſowe rozrěčowanje.

Listowanje.

F. L. Praſcha ſo, hacž ſo tu wo khłostanſku wěz jedna, hdźež dyrbicže pſchitomny byc, abo wo jenu łóſchu wěz, kotruž móža tež bjes Waſcheje pſchitomnoſze wujednacź. W prěnim padze dyrbicže ſudniſtwu woſjewicź, ſo nimacže ſrědkow, dokhu jěſbu naſtupicź, abo ſo byſchcže ſo na ſudniſtwje w Budyſchinje pſcheſkuſchkał. Abo njech Wam trěbne wudawki doprědka pósczelu. Potom njeje trjeba, ſo tam jědzecže. Hacž ſo wo khłostanſku wěz jedna, hdźež je Waſcha pſchitomnoſcź nuſna, dowidźicže tola ſ pſcheprošenja.

G. J. Nuwjedźenje tutnych dźěłow je wěz wotnajerja, tak dołho hacž ſo podružnjiſej dopokaſacź njehodźi, ſo je na njedoſtatku wina. Tohorunja ma ſo wotnajer wo narunanje jenotliwych dźěłow ſtaracź. Je jeho winowatoſcź, bydlenje a pſchiſłuſchne rumnoſcže w trěbnym rjedźe dźerjecź. Jeli to nochze, dha ſo wobroczěcže na podružniſki wujednanſki hamt.

Směški.

** **Pſchecželny cžłowjek.** Saſtojnik (k ſtarſchej knjenje, kotraž ſo je ſwojej rjanej dźowku roſſobnuje): „Proſchu, moja knjeni ſaſtupcže! Cžaſ hnydom wotjědže." — „Moju dźowku dyrbju hiſchcže junu wotoſtajicź." — Saſtojnik (pohnujo): „Nimacže wjazy cžaſa. Saſtupcže. To nóžu tola ja ſa Waſ wobſtaracź."

** **Ach jaſ!** „Pomyſlcže ſej jenoż, winowy pſchekupz Panzak je też wumrěł!" — „Tak, na cžo to?" — „Na wódninzu."

** ** S tajkim ſwinjeczom njebych rěcžał.** Jedyn knjes ſ Riga powědaſche mi něſchto ſe ſtareho cžaſa. „Kěžor Mikławſch I. běſche ſwojeho generalneho adjutanta, wjercha Norpſchkina, huſcžiſcho napominacź dyrbjał, mjenje picź. Jeneho ranja w ſjmje dźe kěžor pſches Newſkeho namješto — a runje ſtupi Norpſchkin pjany ſ jeneje korcžmy. — Kěžor k njemu ſrudźeny praji: „Schto by na mojim mješce cžinił?" — „S tajkim ſwinjeczom njebych rěcžał, Majeſtoſcź."

** **Schula.** Knjes faraŕ praſcha ſo dźěcži wo „dalſche" bžinu, kotrež je Jěſus cžinił — chžyſche wo wuſtrowjenju wuſabneho khłyſchcža. — **Jank, ſyn jeneho łekarja, ſdźiwny porſcžik a praješche:** „Wěm, knjes faraŕo: „Jěſus wulkowa ludźom jich ſuchi ekem."

** **Hakle jednacže.** Žona pſchińdźe k fotografej. „Fotografujecže Wy też dźěcži?" — „Sſo wě!" — „„Schto to płacži?" — „Duzent 6 hriwnow, cžeſcženа knjeni." „Ach, dha dyrbju hiſchcže cžakacź, mam jich hakle jědnacže."

** **Rozdźěl.** Knjes wučeŕ běſche dźěcžom rozdźěł mjes cžłowjekom a ſwěrjecžom roſpowědał a jim prajił, ſo je khowny **rozdźěl tón**, ſo cžłowjek może myſlicź, ſwěrjo pał nic. „Chže hiſchcže wo tom něſchto wědźecź?" Maly Pawoł ſdźe ruku. — „Nó?" — „Knjes wučeŕ, kał to pſchińdźe, je kotejſi jejo pſcheža tak wulke njeje, ſo ſo runje do jejkoweho bónčka hodźi, hdyž tola myſlicź njemóže?"

Swójbne powěſče.

Sſmerčka: Amalia Rudolfowa rodź. Nyczej w Nowym Schumbornu pola Biſkopiz, 77 lět.

Hamiske wozjewjenje z Budyſina.

Dźiwinu honjaze pžu.

Měſiczejſo hoŕnjowinſkeho prawa ſkorža, ſo ſ deſchczemi a wulkej wodu łóſcheho lěta jara ſchkodowana dźiwina pſches dźiwinu honjaze pžu dale ſchkodowje. So by ſo pſchimjerjeny wobſtałk dźiwiny ſdźerjał, je nuſne, ſo měſiczejſo hoŕnjowinſkeho prawa abo cži, kiž maju wot nich porucžnoſcź, poſtajenja w § 4, 4 hoŕnjowinſkeho ſakonja kruczje ſa ſjebje wuwuzitja, dokelž maju po tutom § prawo, pžu, kiž w jich hoŕnjowinſtim wokrjeżu jnajmjenjeſcha 300 metrow wot bližſcheho wobydleneho twarjenja ſdalene ſa dźiwinu cžuſchła abo ju honja, moricź.

Nimo toho ſo cži wobſpědźerjo pžow, kotſiž ſwojim pžam dźiwinu honicź dadźa, po § 52, 2 hoŕnjowinſkeho ſakonja ſ pjenježnym khłoſtanjom hacž do 150 hriwnow abo ſ jatbu khłoſtaju.

Poliſajſjo ſaſtojniži ſo dóſtanu ſ tutym porucžnoſcźu, ſo bychu na ſwojich ſłužobnych puczach na dźiwinu konjaze pžy kedźbowali a wobſpědźerjow tajkich pžow bjes ſmilnoſcže wjſchnoſczi wojſewili.

Hamiſke hejtmanſtwo.

Do wikowaniſkeho regiſtra je ſo dźenża ſapiſałо: 1) Na kopjeno 644, naſtupajo Pſchedawaćerju zyhelow ſ wob. ruk. w Budyſchinje: Towaŕſtwowe ſrěczenje ſ 30. 12. 1910 ſ jeho wjazyſkročnymi pſcheměnjenjemi je ſo wobſamknjenju towaŕſtwoweje ſhromadźiny ſ 10. 2. 1927 ſ mozy ſtajeny. Na jeho mjeſtno ſtupi 10. 2. 1927 ſwěſczene nowe towaŕſtwowe ſrěczenje. Składany kapital je ſo na 5140 hriwnow powyſchił. 2. Na kopjeno 973 naſtupajo Hornjołužiſke towaŕſtwo ſa wuwužicže ſkotu ſ wob. ruk. w Budyſchinje: Towaŕſtwo je ſo roſpuſchcziło. Auguſt Niżka, Hermann Schkoda a Edgar Henczel ſu jako wobkhodnoſi wjednižy wuſtupili. Sa likwidatorow ſtaj poſtajenaj wobſpědźer hrodowſkeho kubła Hermann Schkoda w Boſchezach a ryczeŕkubler Edgar Henczel we Wownjowje. Kóždy ſ njeju ma prawo, towaŕſtwo ſam ſaſtupowacź.

Hamiſke ſudniſtwo w Budyſchinje, 20. 4. 1927.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot.-pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 94 — Budyšin — Sobotu, 23. haprleje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Rumunska Małej entenće swěrna wostanje.

Sastupjeć „Petit Parisiena“ w Bukareszu ma nadawk, pšehepytać, hač je ło po wobsamkunjenju italsko-rumunskeho sprjećenja swonkowno-politiske położenje pšichemeniło. We rozsćeženju z rumunskim swonkownym ministrom Averescom je ło won wopraschał: „Njebojiće ło, so by mohło dźełło italiskeje diplomatije, kotrejž ło dźeń wote dnja we hyšeńskej Europje a na Balkanje dale rozwiwa, štóžkuli wušće poměry pobłabić, kotrejž mjes Južnoštowjanskej, Rumunskej a Cźeskoštowatskej wobsteja?“ Averescu je wotmolwił: „Kóžde krótć, hdyž smy na pšechadźeržone sensdźenja Małeje ententy, so słowmyślne powšeče wo jeje wobłašenju rozsćerdźeja. Powěda ło šamo, so ło Mała ententa w blišćišim cźasu rozpušćeji. Na to móžu Wam jenož rjec: ani słowcźka njeje na tymle powedanju wérneho. Kaž je ło wotmołcźało, so 15. meje sašo w jenym cźeskoštowatskim měšeze sekkanu. Dr. Benešec hyšeń pšecze wupraji, so bychmy ło w Prazy sešli; pšeteš bych ło rad z presidentom Maśaryktom rosmołwił. Na kóždy pad bydźa ło móz pšechadźeć, so rumunska politika sahadom šćerna wostanje, kotrejž su pšichi sałoženju Małeje ententy rozsudźowe byłe. Njedźiwajcy teho njemóžu Wam połnišej, so su sympathije Averescoweho kabinetta k italiskej stronje pšichilone. Po konferenzy Małeje ententy do Parisa pšichinđu, so bych je swonkownym ministrom Briandom rozsćeženje dale wjedł, kotrejž smój na pozdźišim pozhladźenju w Genfu sapoczałoj.“

Fašistiske špihowanišćo w Polsku.

Nowiny „Expreß Poranny“ su powjesćej pšichinjeliske, po kotrejž je politiska policija sćedź sa wulkim fašistiskim pšichowanišćom namakała. Organisazija ma pjeć mjeno „Ryćerski rjad prawa“. Mjes dobustawnymi cźelske organisazije su pjeć ło dobustawny z połskeho politiskeho žiwjenja, mjes druhimi jedyn senator, jedyn pósłanc, wyšši kavallerist, kaž mnoho offizjerow a šuhnizy. Organisazija, kotraž je swoje pohłedźenja na wušej měšnosći w drohy Hoło měła, je želesniu disiplinu wudźeržała; kóždy organisowany dobustaw je dyrbjał pišišahu złožić.

Hibanje pšeciwo bolschewikam we Wukrajinje?

Parišće kommunistiske nowiny „Humanité“ su z ruskeho pósłanšiwa zhonile, so ło w Mazedonskej tajny wobkrik mjes tamnišćimi běłymi Rušanami rosšěrja, w kotrymž ło praji, so **Jendźelska a Italska kóz meje sdźěłi we Wukrajinje pšichotowjetej**, dale je „Humanité“ zhonila, so ło w Parišu pod wjedźiwom wyšeho Bargińskeho wulka wěz organizuje, so bychu ło ruscy cźehnjerjo, kotříž w Franzowskej pšebywowaju, ja ło pšichotowacy hač we Wukrajinje dobyli. Kaž ło šda, ło ruscy cźehnjerjo w Parišu w nowišćim cźasu hotuja, we Wukrajinje pšeciwo bolschewikam wojowacy. Georgišći pryuz Czołołajschwili rišu w nowišćim cźasu hotuja, we Wukrajinje pšeciwo bolschewikam nazimuje.

Teš Radićowa strona chce do nowego južnoštowjanskeho knježeństwa sastupić.

W politiskich kruhach je khyšćecź, so ło z Radićowymi pšichiwižowarjemi a se skupinu dr. Nikića dla sastupjenja wobeju stronow do knježeństwoweje koalizije jeha. Schćěpan Radić je pjeća rjekł, so je ł nětćišćim knježeństwom spokojom a so wočakuje, so Radićowa strona namołwja, so by do knježeństwa sastupiła. Dr. Nikić je źiwjedu ł ministerskim pšichedsydu jednak, toła hač dotal njeje k dojednanju doschło. Słončnje ło tuž wo sastupjenju złowinskich klarikalnych rěcźi, njedźiwajo na to, so je ło tale strona w swojej resoluziji pšeciwo nowemu knježeństwu wuprajiła.

Jendźelska a albanski konflikt.

Pšichi italsko-jugoslowjanskim konfliktu je pjeća po dojednanju ł franzowskim swonkownym ministrom Briandom, jendźelski pósłanc w Romje italske knježeństwo namołwił, so by swoju swadu ł Južnoštowjanskej direktnje wunnało. Kaž je znate, je ło Italska zapowědźiła, po žadanju Južnoslowjanskeje italsko-albanski pakt w smyśle dojednjenicy, so by šamostatnosć Albanskeje sarućena była. Pšicheźiwjenje Italskeje je po šdaću w Jendźelskej hubjenym šaćišćej cźiniło. Jendźelski pósłanc je pjeća dyrbjał je wšitkej rasnosću swoje napominanje w Romje wotpjelowarj. Snajerjo jendźelskeje politiki pak dwěluja, hač je sakraćenje jendźelskeho pósłanza w Romje khutnje měnjene było. Jendźelska na wuški swojsk ł Italskej a skradźu italske plany pšeciwo Južnoslowjanskej podypjerje. Jendźelska nima sajima na tym, so by ło na Balkanje a w Europje měr sachował. Nawopak, Jendźelska njeby njerad widźała, so bychu ło europiske staty, kotrejž ło ło po šwětowej wójnje ruce šhrabałe, ł nowymi krwawymi wójnami sešłabiłe. Potom ło Jendźelska njetrjebała bojeć, so budźa jejnemu šwětowemu knježeństwu strašne.

Wobcźežnosće pšichi rosrunanju italsko-albanskeho patta

Pod napišmom „K morwemu dnyšej ło doschło“ ło Bělogradska „Rcź“ ł italsko-albanskim paktom a se zapowědźenjom italskeho knježeństwa, wo tym jednaš. Praji, so ło wudawanje italskeho knježeństwa, so je ło patt mjes njewotwišnymaj statomaj wobsamknył a so tjeźi stat niźo njestara, njemóže pšichipólnaš, dokelž je ło pakt ł Achmedom Zogom a nić ł albanskim statom wobsamknył. Pakt ma ło na runi cźaru ł paktami stajićź, kotrejž kolonialne staty še wschelakimi wobstawkami w kolonijach wobsamkuja. Italska chce nakońc, kotrejž je w kolonialnej politiju sawjedźeny, pola stata wuźićź, kotryž je žobustaw Swjatla Ludow. Konflikt je k morwemu dnyšej doschoł a budźe ło nětkole ł cźežka rosrišaš hodźićź.

Venizelos ło do Grichišteje wróćił.

Nědźelu grichišći prešident Venizelos je nowinarjam rjekł, so budźe štajnje na kupje Kreźe bydlićź. Pšichi politiskim žiwjenju ło wjazy njewobdźelił. Swoju pasiwnosć zwadź ł pinšćaš, hdy by republika do stracha pšichišła. Tajcheho stracha pak njeje nětkole. Satojnstwo republiźnjeho presidenta won na žadyn pad njepschijima.

Wójna w Chinje.

Nowa bitwa pola Nankinga.

Cźankaišchekowe wójsko je ł srjedn pola **Cźinkianga na prawym brjohu rěki Jangtše**, nětkore kilometry ł kanju wot Nankinga ł offensiwje pšeciwo pokrućenemu wójšu pšche ł šchli. Wjele katterjow Cźankaišchekoweho wójška ło a prawym rězynym brjohu nałwoły a pšeciwo stejišćecźam pokrućeneho wójška na napschećnym brjohu mózne tjeleše, njes tym, so ło 10 000 muži pod šchkitanjom tejele tjeleše na cźołmach pšches rěku pšchewjeje a njepschećela wróćo cźišnu. Na brjóh stupiwšchi wojaze hnydom ł městu Yangcźowej, 5 kilometrow wot rěki šdalenemu, postupowachu. Wo njo ło nětkole kruće wojnje. Wojazy, wójnika wotrjeha a artillerija ło ł khwatkom pšches rěku woža. S dodam te; Cźankaišchek šulnu offensiwu pšeciwo połnócnemu wójšu pola Hukowa na južnym brjohu rěki Jangtše započa. W tu khwilu ło pschi Tientsinsko-Pukowskej želesnizy kruće wojne.

Po powjeścach ł Wuhu (po rězy horje wot Nankinga) je Cźankaišchek ł dobom offensiwu pšeciwo wójšku Hankawskeho knježeństwa sapoczał. Pola Wuhu stejace Cźankaišchekowe wójško je poćało pšeciwo Hankawskemu wójšku, pola Wuhu stejacemu, postupowacz. Sšnadź hižo w blišćišich dnjach k bitwam dońdźe.

Jendźelska Cźankaišhekej njewěri.

General Cźankaišhek je pjeća jenoż tehodła pšeciwo Hankawskemu knježeństwu postanył, dokelž chcychše jemu wone wójškowe pjenjezne sarjadnišćiwo wotewsacź. Cźankaišhek runje kaž druhy chinešky generaloso wójmi jako nałeznej wobšłužbje, kotraž dyrbi jeho pjenjezmu móćheń pjelnićź. Jemu njeńdźe ło wutnupjenje kommunizma, ale jenoż wo jeho wobhonjenje.

Hewak bexje wobhonity Shanghaiši dopišowaš Londonšeje „Daily Mail“ je dyrbjał w Shanghaiskich jendźelskich kruhach hyšće dwělowanja khłyšećź, hač je hibanje pšeciwo kommunistam w Kantonskej stronje wopraudźe wérne.

Franzowska politika w Chinje.

Jednanje mjes Parisom a Londonom wo shromadnym postupanju pšeciwo Hankawskemu knježeństwu je wušpěšne było. Franzowska pšichipravam, kotrejž je Jendźelska wudźełała, pšichihłosnje, jeli so ło tejž druhe ło sajimawaju mogu ja nje rosłudźa. S Hankawskim knježeństwom ło po taškim njebudźe dale jednacź.

Franzowzejy wojazy ło wupadły kommunistiskich Chinešow w Yünanskim kraju pšchi franzowskej indochinešej mjesy wotrasyli. Pšches njeju ło nowalinuchi pak ku Chinešo franzowsku indochinešku želesnizu wupuśćili a nětkotrych šastojnikow a inźenieurow wotwjedli. Expedizija je ło wuhotowała, kotraž je swój nadawk pšched nětkotrymi dnjemi dopjelnika.

Swrěšćenje japanskich bankow.

Japanska je ło ł wulkej pjenjezhnej trisu potrjechiła. Wulka Formosańska banka je w swojich pšchedewsaćach je semjerzjenjom cźežko ichkodowała a teho dla swrěšćeła. Tón šamy boh je srjedu ł mjenišće banki w Kyuschu a jenu ł najwjetšich bankow w Japanskej, Fiftreutiku banku podešchoł. W zyłym traju je ło na to lud wo swoje pjenjezy na bankach nabosał a tehodła banki nadběhowaš, žebi šałožene pjenjezy wrócźo žadaja. Banki wšo tónle nadběh njemóžachu wudźeržeć a dyrbjachu wupłaćenje šajtajićź. Statna banka je ł srjedu šamo do Osaka wóšom tunow papjerjanych pjenjes je wozhehitym żelesniškim cźahom pósłała, so by tamnišchej banzy móžno było, swoje winowatosće dopjelnićź. Schtwórtk ło nadběh na Tokiotiske banki sapoźa. Dwě dalšchej banzy buschtej nuzowanej samknućź. Pšchi burzy šu ło do hrozy dali. So by ło nadběh na banki sajtajił, je knježeństwo wukas wudało, po kotrymž banki pjeć dniow dołho njetrjebaju pjenjezy wupłaćeć.

Njeskutk w Mexiku.

Hač dotal ło swobdźelenjam wojakow njeje paradźiło, banditow sajtałpićź, kotříž su žadławy njeskutk na želesniży pola Guadalajary łkuźili. Knježeństwo je wulku sumu na sošlajvenje wjedniša banditow wupłaśiło. Roshorjena ludowa cźrjóda dwórnišćeho hłownjeho města Mexiko wobkhuje.— Cźakaju na pšichod cźahu, kotryž někotre franjene wobory nadpada na želesniju pola Guadalajary pschinjese. Tśeł dwórnišćeja je ło do lazareta pschetworił, w kotrymž šćarjo a šmilne šotry pschihotowani stoja, so bychu franjenych pschewjali. Sswójbni puczowarjowe njeschowanego cźaha w najwjetšichni roshorjenju na powšeče wo swojich pschibuśnych cźakaju. Mjes puczowarjemi nadpadnjenego cźaha je tež wémika knjeni, kotraž je njefranjena wotešćała a kotrejž mjeno njeje znate. Po rosprawach wocźitych świdkow je banditow hnydom po swrěšćenju cźaha ł dalokoseče 50 metrow do wosow prenjeje a druheje rjadownje rěleli. Wojazy, kotříž cźah pschewodźachu, su na tśeśenju šlabje wotmołwili, dokelž bě ło wjetšina wojakow pschi swrěšćenju franka. Cźahowa woješka wobšadła banditam 3½ hodźiny wobarasche, hač bě posledni wojak padnył. Potom ło rubježnicy na cźah walichu a ło ł nuzeni a revolwrami do swojich woporow dachu, mjes kotrymiž ło załožita morjeńca naczini. Tuch, kotříž běchu žiwi wostali, do wosow sesamkachu. Wosy ło potom ł pśetrjesenym polachu a šapalichu. Schtóž łpuła, ł płomjenjowh cźehnjerjez, teho pak šatšelichu, pak jemu ł tśelbunym toporem nop rozbichu. Wódła 17 wojakow su na tajke waschnje 150 puczowarjow morili. Dwanaccе franjenych puczowarjow, wjesčicha Jendźelcźanow a Amerićanerow, su mohli do Guadelajary dowjesć. Woporу nadpada su świetšcha hnydom na městnje šamym pohrjebali, so bychu natykowaje Horeseje njenastałe.

Kaž je ło někto wupokazało, so ł **nadpadnjenym cźahom 200 600 złotych pesow (800 000 hriwnow) wjeseše, kotrejž bě Montrealska banka Mexikanskej banzy pósłała.** Kaž ło šda, je ło rubježnikam wo tutym pjenjezhnym transporcze potiw dał. Teho dla su cźah nadpadli a ło niž jenoż pjenjezneho transporta znjezowali, ale też puczowarjow wurubili.

To městа Mexika je pšeni cźah ł puczowarjemi pschišeł, kotříž su ło mohli je žadławeho rubježnikeho nadpada wukhowacź. Dobrika ludowa cźrjóda pschikhadnikow pschi dwórnišćeju woczakowaše. Jenoż ł wulkej próju mózeše ju policija wrócźo dźerżeć, hdyž cźah pschišeđźe. Sšwójbnym pschikhadnikow pak ło potom tola poradźi, ło psches policistow pschedreć. Pschihnachu ł wosowym wokнam a ło do tych, kotříž wušupachu, ł praschenjemi dachu. Shonihschi, ło je jejmy muž ł dwěmaj dźeśomaj morjemy, ło jena žona pod kola cźaha cźišnу, kotruž ło pódlanšich kolišach pschišeđźe. Někotre wosy běchu še franjenymi wobšadźene, ł ludźimi, kotříž běchu ło ł fukkami rubježnikow trjechili, kotrymž pak bě ło poradźiło, cźekmyć. Jednacźo ł tychle franjenych běchu ša cźaš wjelmy wumrjeli. Wschelazy pschiwuhni mózachu tehodła jenoż cźěła swojich lubych pósłuchać. Pschihładnizy běchu ł dźěła jenoż łpódnje schaty wobleczeni, dokelž běchu jim rubježnizy wšcho rubili. Tśi straschnje wopalene dźěći ło ł swoja sbětnuchu, kotrejž ło hnydom do thorownje dowjesechu. Hišće je młody muž, po kotrehoż pschecźeljo pschihładechu, bě wobkudnił. Wón bě swoju mać, swoju mandźelku a swoje tśi dźěći zhubił, kotrejž běchu ło w jeho pschitomnosći pak šatšelile pak ło špalile. Wo-

ßebje ſrudny wustup ßo wotehra, hdyž nan ſ tſjomi dźěćźimi wuſtupi. Se ſchěſćé dźěćźimi bě ßo wón na puczowanje nastajił, ſ nich běchu rubjeźnizy tſi ſatſeſkli, a jenoż tſi móżeſche wón nětko płakajej mandżelſkej a maćerí pſchepodać.

Po rosprawach wječitych ßwědkow je bjes dwěla tónle nadpad najźadawiſchi njeſkutk zyleho nowiſcheho czaſa. Najwjazy morjenych ßu rubjeźnizy pak ſakakali. Mjes morjenymi bě dwojeczi dźěćźi. Obuk puczowarjow je ßo jenoż ſ tym wukhował, ſo ſawołani knježerſtwowi wojazy pomérnje ſahe pſchiſtkhwatachu. Hacź runje ßo wodźachu, tkrohle ſakſtkatch,e jich tkónczinje rubjeźnizy pſchewodźachu, tkrohle ſakſtkatchu, jich tkónczinje rubjeźnizy pſchemochu a ſtónzowachu. Stóſtnizy potom wóſ po woſu wurubichu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 23. jutrownika.

Jurja, martrarja

✝ 997 Swjaty Wojćech jako martar.

Jurjam!

Slawny ryćeŕ, Jurij ſwjaty
Zabi zmija ſkódneho
Wot lubosće zapŕijaty
Za tyšene ćlowjestwo

W ſwěće dale trjeba budźe
Tajkich Jurjow pſcheelnych
Tuž też ty, mój Jurko, wſudźe,
Ryćeŕ budź wšěch tyšenych.

Jan Arnošt Smoleŕ.

Njedźelu, 24, haprleje.

Quasimodogeniti. — 1. njedźela po jutrach.

1636 Swjatočne přepodaće Hornjeje Łužicy kurwjerchej Janej Jurjej I..

Ponižnosć je parla z pokłada, kotruž je nam Jezus zawostajił. Póhanam bě ponižnosć njeznata. Ponižnosć je nadobna deba kŕesćijanskeje duše, wona njeje potajkim słabosć powahi, kaž to swětnje zmysleni wukładuja. Nowym póhanam našeho časa je ponižnosć runje tak cuza kaž póhanam pŕed Khrystusom. Ponižnosć je potajkim pokład, wo kotrychž chcu so próćować. Wo sebi chcu tak mało, kaž móżno rěćeć, żenje pak njechcham wo sebi rěćeć, zo bych chcył khwalony być.

Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

*

Misijonski swjedźeń w Hodźiju.

Dźeń 1. meje 1927 ma ſa Hodźijſku wośadu zyle wosebity ſwjedźeń być. Na tymle dniu ſwjeći tamniſcha wukhowańa ſwój 50 létny jubilej. Tule ſkładnoſcz wužije nětko nowozałożene Budyſchſke mějſchćanſtwo a wokſejſtwo towaŕſtwo ſa ſtutkowne mißijonſtwo, ſo by k pŕećinenu raſej ſławnje wuſtupiło. Létny ſwjedźeń towaŕſtwa wotmóje ſo popołdniu ſe ſerbſtim (½2 hodź.) a némſtim (we 3 hodźinach) kemſchenjom. Na ſerbſtim pŕeduje kuſes ſaraŕa na wotpoczinku Matek je Žieženja, na némſtim nowy pſchedſyda wokrejſnego towaŕſtwa, kuſes duchowny prinarius Frühlich ſ Budyſchina. Nadrobniſchi porjad ßo w blížſchim czaſu hiſchcze woſjewi. Stawy wośadow Budyſchſkeje eforje a też wośebje pſcheczełu ſtutkowneho mißijonſtwa ßo hižom dźeńa proſcha, ſo bychu ßebi tutón dźeń ſwobodny dźerżeli, ſo bychu ßo na ſwjedźenju w Hodźiju wobdźělić móhli.

*

— **Wo wjerje.** Schkleiza je jara na hroſne ſchla a tola mamy hacź dotal rjane wjedra. Móżno, ſo na wětr pokaſuje. Po rosprawje wjedraŕa.rjow cźehnjeſche ßo wyſchina wczera rano wot Biskayaſkeho ſaliwa pſchez Franzowſku, ſrjedźinu Europu hacź do krótkoraſcheje Europy. Nižiny cźahaja bjes pſchetorhnjenja w połnuzy mimo. Tehodła je naſche wjedro pſchezo hiſchcze wohroſene. Dźeńſa je ſwjateho Jurja. Tón ſabam tkhlamu wołwjaſnje. Hižo nješchto dnjow pŕedy ßu ſe ßwojimi nalétnimi konjerantami ſapoczałe. S kóżdym wjeczorom ßo wjazy do orchjeſtra ſamołwjeja. — Jutſe njedźelu Quaſimodogeniti ako młode jutry khadźa ſtónczko 4,46 hodź. a khowa ßo 7,11 hodź. Měſacź ſchadźa po połnozy 1,39 hodź. a khowa ßo dop. 9,40 hodź. — Naſch wjedraŕowſtwo nam ſa pſchichodny tydźeń tele wjedro ſtaja: Njedźelu 24. 4. budźe rjenje, pónđźelu 25. 4. wětrotto, wutorn 26. 4. mutno, kurjawa; ſrjedu 27. 4. ßo deſchcźnje, ſchtwórk 28. 4. tchornja, pjatk 29. 4. cźopliſcho a ßobotu 30. 4. tchornja. — Wječera pjatk wjeczor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer +2, thermometer we dnjo +20. Dźeńſa ßobotu we 8 hodź. rano barometer 725, hygrometer —1, thermometer we nozy +10. Wuhlady na mało ßo pſcheměnjaze wjedro. —

— **Po khodźenju hwězdow a njebjeſkich ſnamjenjow:** Njedźela 24.: dobry dźeń ſa domjazność, wobkhody a wopyty, ſchpatny ſa duchownych dźěłaćerjow, ſabawu a wuměſtnoſcz. — Pónđźelu 25. a wutorn 27. tehornja. — Sŕjeda 27. dobra ſa Němſku a tajſchu Pruſku, industrinju, Łkarjow, wojakow a hajnikow. — Schtwórk 28. ſchpatny ſa ſabawu, wuměſtnoſcz a dobry poczuńk. — Pjatk 29. a ßobota 30.: dobraj dnjej ſa wuczenych, ſaſtojnikow a banki.

— **Dźeńſnjiſche tydźenſke wiki w Budyſchinje.** Stónczenje rjana nalétnja ßobota! Boże ſtónczko ſcźelesche cźaſpe pruhi ſ módreho njebja na měſchćanſke haſy a nam. W běhu dopołdnja ſběhny pak ßo ſtuchi wětr, tiž próch ſ dróhow do powětra wjerczeſche a jón ludźom do woczow ſchwihaſche. Se wßow njebě dźeńſa pſchewjele ludźi do měſta pſchiſchło. Natarjo wſchako maju pſchi tajſich rjanych dnjach ruzy połnej dźěła, ßadźeja pilnje běrny a pſchihotuja rolu ſa runkliju. Też měſchćenjo dźeńſa tak prawje njekupowachu, ſchtoż ßo wośebje na butrowych wiłach pokaſowaſche. Wßo wuczini wjele jutrowny ſwjedźeń a też, ſo ßo mężaz ponałku k ſwojemu łonjezi tkhila. Proßatow běſche ßo tójſchto na wiki pſchiwjeſło, wokoło 11 hodź. pak jich tam wjele wjazy njebě. Na butrowych wiłach płaczeſche butra 1—1,10 hr., jeja 10 pj. a twaroh, punt po 25 pj. Hußaza haſta bě dźeńſa połna huß a hiſchcze wokoło pſchipołdnja tam wjele wośpcźłow a korbow ſtejeſche. Sa make libjata žadachu ßebi ſwjetiſcha 2,50 hr., ja punt ſarſanecho kółſcźa 70 pj. Lubośny napohlad maju nětko ſaſo ſeleninowe wiki ſe ſwojej ypchu nalétnich twětkow. Sa punt cźerwjenecho kalu žadachu ßebi dźeńſa 20 pj., běłecho 15 pj., zyble 20 pj., morcheje 25 pj., rjetkeje 20 pj., cźerwjenеje rěpy 15 pj., rjewjenja (Rhabarber) 20 pj., jedźeneje łbłoby (Spinat) 20 pj., kerćźk ſałotwje 30 pj., kopu ſałotwjowych ßadźenkow 50 pj., kerćźk twětkoſtejeho kalu płaczeſche 50—100 pj. Jabłuka bywachu pomałku droźſche, punt bě po 20 hacź 40 pj., dotacź. 10 puntow běrnow 70 pf., zentnaŕ 6,50 hr., litr laneho wolija płaczeſche 1,80 hriwnow.

— **Budyſchſke haptyki** ßu wſchědne dny hacź do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamkńene. Rózny ſłužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoż jena haptyka ſ měſaczným wotměnjenjom. W haprleji je to Dwórniſchcźowa haptyka na Bismarckowej dróſy.

— **Sswětowy panorama w Budyſchinje** pſchi Lawſkej wěži wjedże ßwojich wopytowarjow w tydźenju wot 24. hacź do 30. haprleje na ſajimawu kupu Sizilju we Srjedźnoſemſkim morju. Widźimy tu rjane měſto Palermo, Ssyrakus, Catania a Taormina. Wot tam wjedu naſ wobraſy na wohenibluwaju horu Aetna, na wobraſach je widźeć, kak vulkan wohenj bluwa. Wopyt móżemy tohodła kóżdemu poruczić.

— **K serbſkemu procesijónej do Filipowa 1.** moje a za cyły procesijónſki cas 1927 poruča ſo w dźensniſim čisle z nawěſtkom hoćene „K złotemu jandźelej“ (putniſki hoćene pŕed hnadownej cyrkwju) ſerbſkim putnikam. Skazanki na jstwy, leża abo zhromadne pŕenocowanja pŕijimaju ſo hacź do 28. haprleje.

— **Sstho auto do hólza ſajeł.** Pjatk popołdniu wokoło 3 hodź. na Kenbkerowej dróły ſaho wośobowy auto, kiž do Budyſchina jěbżeſche, 7-létneho hólza powali. Hólz ßebi ßylnje kwalwjazu rann do hłowy nabi. Hólz hrajkaſche ßebi ſ próſnej blachowej tyſku na tkhódniku na pokłodniſchej ſtrony dróhi a ſabża ßebi na dróhu, dokeŕ ßo jeho tyſka tam kulila. Tu pſchińdże hólz pſched auto jenoho wonkowneho twaŕſkeho niſchtra. Tutón pak, ſo hólza njeby pſchejeł, ſwój wós tak dałoko na Lwo ſtorhny, ſo ſ nim na khódnik ſajźdże. Hólza, kiž běſche też na hamžnu ſtronu bźał, autowy prawy błótowy ſchkitak ſtrahny a k ſemi cźišny. Po poruczkoſći pſchitomneho połizajſkeho ſaſtojnika dowjeſy autowy wjednik hólza hnydom k Łkarjej a wot tam k jeho ſtaršimaj. Hólzowe ſranjenja njejßu na ßboże ſtraſchne.

— **Myto ſa wußlédźenje wobſchkodźerjow ſchtomow.** Pſchi ſtatnej dróły ſ Budyſchina do Nowoſalza na Budyſchſkich, Hornjotinjanſkich a Bělſchanſkich honach, ßu młode kruſchwiny a jabłučźiny ſ pſchedewſaczom wobſchkodźili. Hamtſke hejtmanſtwo wuſtaji ſnowa myto wo 50 hr. ſa teho, kiž wobſchkodźerja ſchtomow tak wußlédźi, ſo móże ßo ſkutkujcy pokhoſtacź. Wußlédźa-li někotre wośoby jenoho wobſchkodźerja, hamtſke hejtmanſtwo myto po ßwojim dobrosdaću ſtwonka prawneho puća roſdźěli.

— **Kedźiu! Paduſchi jěźdnych kołow „dźěłaju“.** Po ſajeću tudomneho paducha jěźdnych kołow Robela, kiž kradnjenje kołow ſa powołanje wobhładowaſche, kradnjenje kołow trochu popiſcheju. Wot někotrych dnjow pak ſaho pſchibźěwaju. Je nětko łohko móżno, ſo Robelowi tehdomniſchi ſobupaduſchi, bjes kotrychž wón zyle wěſcze być njeje, na ſwoju ruku dale kradnu. Njewjedźe tohodła nihdy nichtó ſwoje kołaſ ſ woczow. Paduſchi ſu mjenujcy tak pſchekłepani, ſo kradnjene kła hnydom rozjebaru a ſ kruchow druhe kła ſeſtajeja, ſo je potom jara cźežko, nětkajke kradnjene kołaſ ſaho ſpóſnacź. Kedźiuježe też wozběje na tajſich ludźi, kotíž maju huſcźiſcho druhe kła, haczrunjeż jim to jich hoſpodaŕſke wobſtejnoſcze njedawoła. Wobkedźiuježe też to, hdyž ßebi kołeſaŕ ßwoje kołaſ ſam pſchetwarjuje. — Jenoż hdyž wobhładowańſtwo pomha, je kriminalnej policiji możno, paduchow jěźdnych kołow papadnycź a ſudniſtwu pſchepodaćź. Paduſchi ſu ſwjeſcha młodźi ſkaſeni pachołcy, tiž kradnu, a kotíž ßebi ſaneho ßwědomja njeczinja a ßwojim khudym ßobudźěłaczerjam cźeſtonałutowany ſrědk k jěźdzenju wotewſadźa. Odźělenſki pſchitjimuje kóżdy cźaſ kriminalne wotdźělenje w Budyſchinje, telefon 2802.

— **Kradnyli ßu** 19. 4. 27 w cźaſu wot rano 8 hacź do pſchipołdnja 1 hodź. ſ jeneho dwora pſchi Rójowej haſy mużaze kołо ſnamki „Budiſſa“. **Kołо ma cźorny wobłuk a błótowaj ſchkitakaj, cźorne ſwjeńa, ſe ſelenymi ſmužkami, horjeſhibnjene wodźidło ſ cźerwjenymaj gummijowymaj pſchimadkomaj, pedałej ſe gummijemi, ruczne ſpinadło, brune kożane ßedło, ſtrížkatu gratowu łoſchku, Rotaxowy ßamobėh, ſchérej gummijowej wokruczi, ſadni mantl je na jenym mėtnje podpokożeny.** Wo wėzowne łdźelenja proſy kriminalne wotdźělenje we Budyſchinje.

— **Puczowanſke ſaradźenje mac**[illegible] w Kewjeſkim hamnſtkim hejmanſtwje wotmėje ſo [illegible]., 25. haprleje, pop. w 1 hodź. pola kujeſa dra. Berg[illegible] we Wóßlinku, ⅓3 hodź. na ſchuli we Wyßocej a ¼4 hodź. we Cuhnej hoſeńſku w Fitru.

— **Wobkhad ſ pósłowymi ſchekami w Němſkej.** Mėjicźelow ſchekowoho konta bě tónz mėſaza 1927: 905 820. To je 3670 kontow wjazy hacź tónz prjedawſcheho mėſaza. W mėſazu mėrzu je ßo dozyła 55 511 000 kontam dobropiſało abo poczeżiło, kiž wuczinja 10 697 855 000 hriwnow. S tuteje ſumy ſapłacźi ßo bjes hotowych pjenjez 8 546 685 000 hriwnow. Dobromėcze mėjicźelow kontow wuczińjeſche w pſchereſtu 581 594 000 hr.

S **Budeſtez.** Sſrjedu běſche ßo tu 11-létny ſchulſki hólz Gustaw Rieger ſhubił. Swojim ſchulſkim towaŕſcham je rjekł, ſo chże ßebi ſwjenje wjacź, dokeŕ ma jo ſyte. Wón pak je ßo ſaſo do ſtarſchiſkeho domu wróćił. Hólz ma pſchibrodnu macź.

Jozefa.

Powėdańcźko ſ pólſkeho žiwjenja.

Pomatku wolecźeſchtoj rólnej konjej cźežke žanje po hłuwokim ſněhu. Rano, hdyž běſchtaj po ſamžnej dróły běžkoj, běſche na njej hiſchcze wuſeďźena cźeŕ była, jenoż niſke wjerby pſchipódła wutkhowachu ßwoje hałoſy ſamjerzje do powětra. Ale ſa nimaj bě ßo wėſkiſ wot ranja poſběhnył. Tón hunjeſche ſmjerſke jornjatka kaž ſtadło wowzow pſched ßobu pſches niſke hórki, dóniž ßo ſa kerćźom abo ſa płotom njeſahacźichu. Sproſtiły a njelecźiły ſłojeſche cźornoſelený ſchmrėkowy łėž. Jenoż hdyž wėſkiſ ſylniſcho ſadu, ſatſchadźechu ßo hałoſy jako hdyby ßo mjerſale na wobcźežowanje a wottſchaſowachu ſněh, ſo w dołhich ſnopach ſpadowaſche.

Pohonc̆a na kółach bě ßebi kornaŕ ßwojeho njewobcźežnjeneho wowcźeho kożucha wuhornył. Hdyž a hdyž potorhny ſa wotcźku. „Stupaj, mój luby brunaczko, ſtupaj! A ty, Maruſchka, njebudź też lėnja. Hiſchcze pol hodźinki, potom ſtojitaj ſaſo w cźopłej hródźi a dam wamaj rjane, mjechke ßyno. Sšnadź hnadna knježniczka wamaj też hachtil wonuſa podaruje — ſa tón dołhi puć. Cźehńitaj, kónikaj lubaj, cźehńitaj, bórzy pſchińdże nowy knjeſ, bohaty knjeſ, potom dyrbitaj wſchėdnje, rano a wjecźor, ſłoty wowſ ßo kortſa dostawacź. Cźehńitaj, cźehńitaj, hoh, hopp!“

„Schto dha ßebi tón ſtary pŕėdku pſchcźo pſchi ßebi hórcźi?“ wopraſcha ſo jedyn ſ wobeju mużow, kotrajž do kożuchow ſawalenaj ſady w ßanjach ßedźeſchtaj, ſwojeho pſchewodnika. Bė to młody cźłowjek, wot kotrehož běchu jenoż ßylnje ſ mrėſom ſanjeßene wuſy a žiwej brunej twórcźay widźecź, kotrejž ßo do wſchėch ſtron kedźłiwje roſhładowaſchtej.

„Tón ſ konjomaj rėcźi, ſchtož cźi ludźo w tutych ſtronach wſchitcźy radźi cźinja. Wón ſłubuje jimaj dobru pizu a powėda jimaj wo nowem knjeſu, tiž je tak bohaty, ſo budźe jimaj wſchėdnje žłobjo połne wowſa naßypacź. Ja ßo nadźijam, tutón nowy knjeſ budźecźe Wy, knjeſ ſe Czudowſkich! A ja móżu Wam jenoż wospjetowacź, ſchtož ßym Wam hižo prajił: Pſchijmajcźe ßo gratu! Nėtkole hnydom! Njedajcźe k ſudniſtwu pſchedewanju dóńcź. Sa waj móże hyć, dokeŕ budźe cźežko, ßo nėtkole w ßymje ſa kuſ rosſudźicź. Ale ſo ſu tule krajinu ßylnje ſanjerodźene, to je. tola kóżdemu znate. A tónle kraßny jeſor, tónle drohotny łėž hodźi ßo ßamo pod ßnėhom derje ſpóńnacź. Wosebje łėž. Móź wujdźeńſtwoj ßebi potom hiſchcze po najkraßnišich dźėłach, wón ſtoji tudy hiſchcze njedótkany.“

„Mi je to po prawoum ſhudańcźko, luby knjeſe Pruſſako! Stary knjeſ ſ Danſiſch hy ßo tola, tak dołho hacź je žiwy, mėł cźiſcze ſchwarnje wudźeržecź, hdy by po nėcźim łėž puſchcźecź dał.“

Po ſcherkim bjesbrodatym wobliczu jednacźela ſahra dźiwne ßmėjkotanje. „Haj, wėſo, zyle derje by to ſamoht, a nėchtóžkuli ßo nad tym dźiwa, ſo to njeczini. Ale tón je tajſi dźiwnińſchi knjeſ we mnohim, też w tutej wėſy, ſo łėž ßmjerecź lubuje. A jeho dźowka Joſefa, ta je runje tajſa. Wona pjeca ſnaje wſchėdne ßylne ſchtomitſka po zylem łėžu a ſapłaka kóżdźicźki krótcź, hdyž jedne puſchcźeja.“

„Wy drje tola pſchewjele prajiſce, Pruſſako! Dozyła kajka je ta holza, tale Joſefa?“

„Mały kułowaty ßwėtłowołoſaczź ſyle cźėmnymaj ßónkiwymaj wócźkowaj. Nichtó mudry ſ njeje njebudźe. Telko pak je wėſte: wona dźerži zyle hoſpodaŕſtwo na wotcźku, tak dałoko hacź ßo pſchi ſrudnych pomėrach dźerżecź hodźi. Ta je inſpektorka a hoſpoſa w jenej woſobje. A pſchi tom jej hiſchcze ſłowna, je ſtarym knjeſom ſa knihami ßydacź. Kaž ja praju, dźiwna holczka.“

„Hm, to ſo mi też tak ſda. Potom pak jej nihdy łohko njebudźe, kublo, tiž je tak dołho hižo je ſłowjenym wobßyſtwom, pſchedacź dyrbjecź.“

Jednacźel ſcźahny ſ ramjenjomaj. „Wona wſchak by nuhła, kaž hižo prajach, kublo dźerżecź, dóniž by ßo natwożenja ſ pjenjezjami, ja hoſpodaŕſtwo trėbnymi, njenamakał. Ale w tom drje ſchpak tcźi. Tu ßo wſchelke groni. Pſched pjecźimi, ſheſcźimi lėtami, hdyž běſche hiſchcze cźiſcze młodu ſchka, je pjeża na puczowanju młodeho cźłowjeka pósnała a ßo do njeho ſurjeſcź ſalubowała. Wo tom ßo powėda ale nichtó nicźo wėſte njewė.“

Buch ſ cźėmneho łėża wjedźeſche do polow a honow. Sskoro roſbywaſche ßwój błyſcźej po ſcherokej běłej ſněhowej pſcheſtrėni, na kotrejž ßo kóżdy wokomik tyßazore frinkoſaze dwoji wotbłyſkowachu: w dolinje mjes hórkami wuntóri ßo ſtary knjeji dwór Kulinotwo; roßßahłe ſtaroſchćedźine twarjenja, wobdate wot khėžkow, kaž pata wot kurjatkow.

Wótre ßwėtło ſadźėwaſche puczowazymaj roſhlad, hewak byſchtaj młodu jónſtu pytnucź dyrbjałoj, kotraj běſche dźeſacź kroczeli wot puca ſ nėkajeſe ſłinoweje ſamy runje ſajaza wuczėrita, jo by hnydom ja nim wuſlélita a derje trjechita. Wuſſel bě koni tak ſcźiſkoſchał, ſo pohoncź wotcźku krucze ſacźahny a ſ łahodnymi ſłowami na njeju ſarėcźa. Nėtko ßo puczowarjej też w tu ſtronu wobroczźichtaj, ſ wotkelž hnjeźnicźka je ſatſėlenym ſajazom w ruzy k nimaj kroczeſche. Bė to kraßna postawa! Wulka, ſchowižna, ſ błyſkotanymaj wócźkomaj we wobliczu, wot łymy ſwaha ſacźėrwjenjenym, ſ łohka ſhibrjenym nożom a połnej brodu. — Kóżdy dyrbjeſche wuſnacź, ſo je to rjane wobliczźe. Na połnych cźėmnych włoſach bėſcheſe ßhrobe mała kożuchowa cźapka, ſchėry kuntuſch wobſjimaſche krucze jeje połnu ſigurnu, ſejwoh ſukuje, tiž ßahaſche niże koleń, wuſunjowachu ſchkórnicźki ſ ſuchkowe łaże a cźėrjuje ßo pſchiłėhowachu. Njewopiſonnje rjana a dobromyßlna wuſpadowaſche tale młoda knjeżna a hładaſche tola tej njewopiſonnje wużadowaja do ßwėta, jako by dyrbjał kóżdy, kiž na nju ſpohładnje, ji njeſmjertnje wobdźiwowacź. To drje bė ßo tajſe nėcźto ne wobliczu młodźeſcheho puczowarja też wotrażało; tón bė mjenujcy po prėnim pſchełapnjenju ßwój kożuchowy pſchikrywy wotcźiſnył a ſe ßami wukcźesił.

„Njemyłu-li ßo... knjeżna ſ Kobylinſkich?“

(Pokračowanje ſcźėhuje.)

S **Ssolwrjez.** Sserbske spěwne towarstwo „Ssolobik" wuhotuje pschichodnu njedželu 1. meje rjany serbski zwjezdźenk. Program je wulkotny, wustupi na 50 spěwarjow. — Wšitcy spřećelowe a lubych Sserbow z bliska a dalka na swój zwjezdźenk wutrobnje pschepytschuje.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Ssrjedu sastupi do tudomneje ludoweje schule 27 dźěći, 12 hólzow a 15 hólzow. Knjez wučer Mowčzek nowych schulerjow z rjanej narěču witasche.

Z Radworja. Cožke njezbože sta so stwórtk při-poldnju w skale pola Corneho Hodlerja. 24 lětsy skalař Kurt B ü r g e r z Holešowskeje Dubrawki padže z dwaj metraj wysokeje skalneje sćeny dele, zrani so cožko na hłowje a stźase sebi mozhy. Přenju pomoc poskići wobzarjujomemu knjez dr. Stöckel z Njeswačidła. Potom zranjeneho z autom Budyšskeje khorownje dowjezechu.

S **Minakala.** Ssrjedu popoldnja sastupi 22 malych dźěći do schule, 12 hólzow a 10 hólzow. Po pschijimanju napominasche knjez wyschschi wučer Krawz mačerje, so bychu měle dowěrjenje k schuli a k wučerjam swojich dźěći.

S **Kluklica.** Kaž sthschimy, pschinjdže do nascheje wsy w blizkem czasu žadny wotpyt. Lichaiske serbske tow. „Sermizki" wuhotuje njemazy njedželu 1. meje w tudomnym Schusterez hoscenzu wuzki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrack budże so „Burska krej". To je hra ze sthwjenja w 4 jednanjach. Hra je krasna powuczaja a khutnucho rasu. Spěwny wotrjad „Sermizki" postroi krasne 4-hłosne serbske spěwy. W pschestawkach na 17 muzi sthla hołokita kapala konzertuje. Po programje banstna kapala k pschecej rejam sapołe. Sastupny pjenjez budże knadny. Tuž so 1. meje wschitcy na puć do Kluklica nastajmy.

S **Wujesda.** Wobzarjowane njesboże potrjechi srjedu wječor tudomneho zuwnoseerja Urbana. Urban swarste kamjenje z woza njetasche. Nadobo wón z njehatele pschi-cźinu z woza padże. Na njesboże so kamjeń za nim kuli a padże jemu na hłowu, so so jemu mozhy sthschasechu. Pschi padanju zebi wobzarjowanemu nožowu łožej rosbi. Krew běžesche jemu z huby a noza. Tohodla tež hnydom po lekarja połachu, kiž dyrbjesche rany saschicz.

S **Kotez.** Kokolske elektrowodowe druzstwo wotmě swoju generalnu schromadźiznu. Wot 76 zbonstwowych rozprawneho lěta 1925/26 wustupi 9. Do dohladowarskeje rady so za knjesa f Heinitz dr. f Heinitz wuwoli. Do pschedstejnstwa wuswolischadj so nowaj zbonstwowaj: Schenkat a Hempel. Schromadźeni pschihłosowachu namjetej, so za so w Hornich Kotezach zhnikowy elektrowód wostronicz a so z koprowym narunacz.

S **Halschtrowa.** Tśeśi dźeń jutrow je so w naschim měsće nowe towarstwo hoscenzarjow sałožiło. Tu wobsthescheše hacz do lěta 1917 hižom tajke towarstwo, wono pak je dla wójnskeho a inflazijskeho czasa saschło. 14 tudomnych a wokolnych hoscenzarjow so hnydom jako zbonstwo wapisachu.

S **Sulschez pola Kalowa.** Sthwrty puez je Sulschez do Schmolowa so dla nałožowanja na Sulschezkiskich honach hacz do 29. haprleje sowrć. Jsdny wobkhad pokanje so na Kocźinu.

S **Wojerez.** Njesboże sta so wčera na dróhy do Narcza. Cźežiny auto piwowarja wikowarja Zeschki z Ptaczej pola Kosałez mesta do pscherowa sajedze. Dokelž bésche auto mały wós, mózachu jón bórzy sabo na dróhu storcźeć.

S **Wojerez.** Tu **hadscheschtaj** proscherjej wo to, schtó **prěni bleschu wupije.** Wonaj běschtaj zebi mjenujcy sa swoje naprošchene pjenjezki palny spiritus kupikoj, dokelž ma wschedny palenz po jeju ménjenju pschemako **prozentow.** Kóždy **wobhezdźesche** ¾ litrsku bleschu. Wonaj nětko hadscheschtaj a wuczinischtaj mjes sobu, so ma tón, kiž prěni bleschu wuprózdni, wot druheho „dokhodny" jenoho tydzenja dóstacz. Wobaj běschtaj nětko pschi-kazaju swoje blesche wupiłoi, jako sa morwaj leżo wostanschtaj a so hakle sa 24 hodźin se swojeho spanja namakaschtaj. Po tymle nasbonenju wobaj wokruczeschtaj, so mataj wulki appetit sa schkleńczku dobreho. Hoscenzar pak, pola kotrehož běschtaj kampěrowałoi, ji-maj na nosy pombschche.

S **Mikowa.** Srjedu wječsor w khu mjes Mikowom a Kamjentnej Pólschinu 19-lětneho bliderja Alfreda Schustera z Khołma wobwobsnjeneho namakachu. Schustera bésche nischtr z dźěła puschcził. To je źebi wón tak k jutrobje wsel, so je swojemu młademu žiwjenju łóuz ześi-nił.

S **Mušakowa.** W nozy na njatk so padnjeli do tudomneho dwórnischcza dobuchu. Hačzuenjež wschitke kaschczički pschenychu, njenamakachu ani zjenjes ani druhich wužow a dyrbjachu sj prózdnymaj rukomaj wotezicź.

*

S **Drjezdźan.** Tudomne cźěske spěwne towarstwo „Hłahol" wosmjerzi prěni a druhi zhwjaty dźeń jutrow kwasa 35-lětne wobstacze. Prěni dźeń jutrow pschicźehny je pschicźenzu „Palmengarten" rjany spěwny konzert a druhi dźeń jutrow zarjadowachu zebi rjany dźiwadłowy wječor w rumach domu khězelskerjow. Wobaj dwaj wječorkaj wuspěschnicu so jara bohatebo wopyta je strony pschecejelow „Hłahola". Mnohi [illegible] bź pschikom-nych jako sastupcy mnohich [illegible] zdźen. Samo [illegible] spěwni bratrja a sotry z [illegible] Rhór „Hłahola", pětun cźi[illegible] wjedowaschke knjes kral. hudź[illegible] Tuž bjes hdyž, so so wjes[illegible] wumnišlowo žórki, tam wjsko [illegible] hiba a hdyž k wjschinam dotamjanosche. Sastupy „Hłahola" Pjwcekeje Obze" pschepada z wutrobu smjazymi a hdakwymi słowami mnohim zbonstwam Drjezdźanskeho „Hłahola" cźestny wusnam „W. O. Cź." za 35-lětnu swěru k towarstwej, pschedhdyžbe pak pschepada pocźesćenge jo-wé towarstwej, pschedhdyžbe pak pschepada pocźesćenge jowé pismo. Sastupjerjo słowjanskich ludow wupraschnu na pismo. Sastupjerjo słowjanskich ludow wupraschnu na pismo. „Hłahola" swoje najwutrobnische zbožowpschecza. Rjana to

Kajke wužitki poskića wapnity pěskowc?

1. je funi.
2. Ma najlěpšu čežiftu krutosć.
3. Znjese zmjersk a wudžerži woheń.
4. je najlěpši škifak čopłoty.
5. Ma hładke kromy a je płony (z tutym wuſufuje so wjele wapna a mzdy za dźěłaćerjow).
6. Podawa so w kóždym času cyłeho lěta.

Wapnity pěskowc je normowany (din 106)

Zastupjerjej za tudomnu wokolinu

Ernst Zschech a syn w Rakecach

Telefon: Njeswačidło čo. 64

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječiwa prenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łódł k jědźi. Fürst Pückler.

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Ložowe šaty

linon, smuhaty plat, damast, pisane nawoblečenja

ložowe płachty

kopšiwina, dowlas, połpłatowe, čisto-płatowe

ložowe přikrywy, běłe a pisane

Hilger w Budyšinje na Seminarskej hasy 2.

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy při Lawsk. wěži

Njedźelu 4. hač sobotu 30. hapr.

Zajimawa kupa Sizilien

z wusapnjenjom na horje Etna

Wupjerki,

ložowe nawoblečenja, płachty, trjenja, blidowe ruby, twjelki w znatych dobrych kajkość. wosebje tunjo

A. Rätze a syn w Budyšinje.

Poručam za

nalětni čas

nalětnje kwětki, lěčne kwětki, sadženki wšěch družin hižo přesadźowane a wusyte.

Sadowe štomiki a keřćki

Zahrodnistwo w Piusnikecach

M. Zimmermann.

Alphons Schauseil w Budyšinje

Wosebity dom za serbske nowosće!

Hobrski wubjerk najnowšich mustrow

za kabaty, šórcuchi a rubišća

Wołmjane museliny w krasnych mustrach!

Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow

wołmjanych a židźanych,

cankow, francow a židźanych bantow

Běłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach

Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow

mantle * kostumy * wobleki * bluzy

we wšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach!

Luby Hendricho

hdźe budźeš njedźelu přebywać?

W Bodega Espanola

w Budyšinje, na Mjasowych wikach 7

Tam dostanješ dobru kapku wina při krasnej hudźbje. :: Karafa wot 35 pf.

Wupožčenja na hypotheki

na wjesne, bydleńske a wobkhodne ležownosće wobstara najspěšniše

prawizniski büro W. Lehmann

w Budyšinje Burglehn 1 H. I.

Bruny myšak (Rehpinscher)

ze žołtymi nohami a čornym khribjetom, na mjeno **„Flockchen"** poslušachcy, je **čeknył.** Wotedać ma so za myto pola **Oty Engerta w Budyšinje na Zuntškownej Lawskej hasy 10.**

Knjez

kotryž prěni jutrowny dźeń ze swojim elegantnym woblekom powšitkowne spodobanje zbudźeše a mylnje wobkhodnu kharłku

krawsk. mištra Dittricha z Kulowa

zhubi, so wot třoch knježnjow přečelnje a nuznje prosy, swoju adresu pod „Amor 300" na wudaw. „Serb. Nowin" zapodać. — Naprašowanje pola mjenowaneho krawskeho mištra bě bjez wuspěcha, dokelž ma tutón nadpadnje wulke, jara krasnje zdrasćene woteběraństwo a tohodla mjeno zwěsćić njemóžeše.

Runaf Šołta w Trupinje

na rěčne hodźiny

w Kamjenc: štwórtk a njedźelu wot 9—12 hodź. dop. w hosćencu „Złote Słónco" na Budyskej drózy

w Pančicach: srjedu wot 11—2 hodź. pola Natušec

w Trupinje: jenož wutoru a pjatk dopołdnja.

Zjawny telefon w Trupinje, hamt w Njeswačidle.

Maćiznu k pólstrowanju

Walter Voigt w Budyšinje

na Jerjowej hasy čo. 3 - na Jerjowej hasy čo. 3

Fotowe projekcijowe powjetšenske domj. kinowe | **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a płatow kaž też wotčahi wěcywustojnje a najspěšniše.

K nalětnjemu sadźenju

poskića wšě družiny sadow. štomikow, jahodkowych a plodowych keřćkow, kaž też za zahrodku różowe keřćki wjelakich družin, też wijate róże a różowe štomiki, wudebjeńske keřćki, kaž też wšě druhe trěbne wěcy do zahrodki

Koklic zahrodnistwo w Kulowje

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15. na Hrodowskim naměstnišu 2

Serbske křćeńske lisćiki

Serbska knihařnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

Poskićam kajkostny

kofej

wot **3.20** hr. sem

Willy Krahl w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 14

(prjedy Arnošt Krahl)

Moltkowa drogerija

w Budyšinje Telefon 3746

Hermann Schubert

na Moltkowej drózy čo. 6

poskića

zela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, soliźity syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wollje, mazy za kopyta a kože

---

Paul Hempel w Njeswačidle

mašinska wikowańnja.

Kolesa, šijace mašiny, centrifugi, motorske koła, rjeblow. wozyčki, bencin, wolije (Betriebstoffe), **wuporjedźeńnja, też na wotpłaćownnje!**

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składźe

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Kupowanje a předawanje kubłow

wšěch družin, kaž też wobstaranje hypotiekow w kóždej wysokosći po přihódnych danjach wobstaratej prawje a spěšnje bjez žaneho doprědkapłaćenja. — Thieme & Grobe, ležomnosće aby potheki wobstaranska centrala **Kamjenc,** Bönischplatz 2, Złota hora. Telefon čo. 193.

Pytamy za ważnu knihownju:

Časopis Maćicy Serbskeje

Lětnik VI—VII 1853/54 zešiwk II

Lětnik VIII 1855 zešiwk I

Smolerjec knihićišćerńja a knihařnja

z. dr. z wob. ruk.

w Budyšinje

Wutrobne zapłać Bóh

prajimy wšěm lubym wjesnjanjam a přećelam, kotřiž su nam při wohnjowym njezbožu k pomocy a k troštej byli. Wosebje pak mužstwam wšěch wohnjowych woborow, kotřiž z pilnym dźěłom nam domske wukhowachu.

Dźakowna Palerjec swójba w Koporcach

Přiloha k čisłu 94 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 23. haprleje 1927

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

jutrownu srjedu, 20. haprleje 1927.

Łužiscy Serbja su drje zwjetšeło dźěła ratarski lud. Łužica je jich domizna, łužiska zemja jich zemju swoju mjenuja, ródne statoki sej haja a swójbne žiwjenjo po wótcow wašnju pěstuja — su swoji, su sebi sami knježa w ródnej Łužicy. A swjate su jich kubła narodne. Runje tak je to też na duchownem polu. Swjate a nadobniše su hišće kulturne kubła, duchowne swójstwa ludu serbskeho: wěra a nabožina, maćerska rěč a narodnosć, wašnja a nałožki, po serbskich wótcach narodźene. Štóž sebi z časnymi kubłami też swoje duchowne swójstwo wobkhowuje, haji a pěstuje na serbskej zemi, tón je prawy, dobry a sprawny Serb a Božeho žohnowanja wěsty. —

Serbja maju też duchownu maćer, hajerku narodnych kubłow a wukubłowarku swojich kulturnych darow — to je naša droha Maćica Serbska. Před wósom dźesatkami su serbscy wótcozo sebi wohnišćo założili a so wokoło njeho zhromadźili, zo bychu w nim swjaty woheń lubosće k swojemu narodej zapalili a při nim so wohrěwali, dokelž widźachu, zo narod łužiskich Serbow hinje a mrěje, zo wokoło njeho wichory zakhadźeja a žołmy so přećiwo njemu zběhaju, hrožace nas cyły lud a kraj pózrjeć. A dobri wótcozo, pózuawši strach, postajichu sebi za hajerku swojeho narodneho wohnišća měšnicu a pomjenowachu ju, dokelž lubowachu ju kaž dźěći, maćer abo Maćicu Serbsku. Zhromadźujo so kóžde lětko wokoło njeje, srěbachu swjaty woheń do dušow jeje wěrni synojo a dźěłacchu wulke narodne dźěło. Jich dušow woheń njewuhasny, ale zapalowaše na wšě strony a skutkowaše dźiwy Bože, dokelž bě Boža móc, Boži duch w nim; serbski narod njezahiny! —

Lětsa potajkim swjeći nasa Maćica Serbska swoje 80 te narodniny, a to bě też jutrownu srjedu na hłownej zhromadźiznje w Serbskim Domje widźeć. Žurla bě wša polna Maćicarjow: starych a młodych, z blizka a z daloka; też bratřa z Delnjeje Łužicy tu běchu, a zastupjerjo wšěch worštow serbskeho ludu. To bě swjatočnosć, z přitomnosću a z přeswědčenjom poswjećena.

W 3 hodźinach wotewri ju předsyda. Dr. Hermann Wuzběhny w powitanskich słowach jubilejny raz. We Maćičnej knihowni swědča 80 zwjazkow Časopisa M. S. wo wobstaću a pilnej dźěławosći. Naš Serbski Dom tu stoji jako wšěm widźomny swědk. A tysacorc nadźije w sprawnych serbskich wutrobach na hišće rjeńši příchod pohonjeja k dalšej dźěławosći. Praša so jenož, hač stoji cyły serbski lud za tutymi a z tutymi nadźijemi, hač chce to, štož chce duchowne wjednistwo. Bjez woporow wězo našeho příchoda njebudźe. —

Zhromadźizna wuspěwa narodnu hymnu „Rjana Łužica“. Po postajenem porjadu podawaju so najprjedy rozprawy. Wuhładkowana, krasna a dospołna kaž přeco je hłowna rozprawa sekretara. Wuzběhny z rjanymi słowami, zo su susodne słowjanske ludy na Maćičny jubilej ze zbožopřećom spomnile. Naša Maćica je z lětami dale rostła a na rjanych literarnych płodach přiběrała. Wulka syła lětnikow Časopisa Maćicy Serbskeje wo tom swědči. Maćica je natwariła z wulkej prócu a wjele woporami swój Serbski Dom. We 75. lěće jeje wobstaća l. 1922 bě w Maćičnem nakładźe wušła nowa Serbska Čitanka, wot serbskich wučerjow spisana. W njej je zakład jednotneho prawopisa, mjenujcy analogiskeho (łaćanskeho pisma) daty. Naš lud bohužel, wězo nic ze samsneje winy, hišće tak daloko docpěł njeje, zo by jón čitać mohł. Za to rěči prawopis Serbskich Nowin a někotrych druhich serbskich ludowych časopisow. — Dale je so Maćica w nowišim času wosebje wo přeco wyšši postup serbskeje kultury prócowała. Z wyšnosćemi je jednała wo to, zo bychu naši serbscy studowacy też skónčnje dokładnišo we swojej maćerskej rěči so rozwučowali, štož je jara nuzne, jeli nochcemy tu jónu cyle wjazyć. Na čole Maćicy Serbskeje stoja mužojo, kaž naš swětasławny studijny rada prof. dr. Muka, kiž hižo na wšě 32 lět sławnje rediguje a pisa naš Časopis M. S. Njespróčeniwje dźěła też naš hłowny předsyda, justicny rada dr. Herrmann, kotryž wjele časa njesebičnje wopruje za zbožo Serbowstwa. To wšo su zwjeselace zjewy při 80 lětach Maćicy Serbskeje.

Też w minjenem lěće stej předsydstwo a wubjerk M. S. pilnje dźěłałej a so 8 króć zešłoj, a to 5 króć předsydstwo samo a 3 króć wobě zhromadnje. Nimo toho je Maćica Serbska wotměła jenu nazymsku a jenu hodownu zhromadźiznu. Podrobnje prerjawja, wo čim je so při jednotliwych zhromadźiznach jednało, štož zhonimy z lětušeho lětnika Časopisa. Maćičny sekretar, wjeledostojny prelat Žur, skónča swoju wobšěrnu rozprawu wo dźěławosći z horcymi přećemi Božeho žohnowanja za dalše dźěła a wuradźowanja a přeje Maćicy zbožowny zloty jubilej dožiwić. — Předsyda wupraja jemu wutrobny dźak.

Sćěhuje rozprawa zarjadnika Serbskeho Domu. Justicny rada Cyž podawa ju lětsa k 30. razej a wupraji so, so bywa to nětko poslednikróć, dokelž swoje zastojnstwo złoži. Wjeseli so wutrobnje nad tym, zo u zaso normalne hospodarske wobstejnosće přišłe; to dopokazuja ličby dokhodow a wudawkow. Bohu dźakowano, deficita Serbski Dom lětsa nima! Dokhodow bě 14 230 hr. a wudawkow 9727 hr., tak zo wostanje čisty zbytk 4509 hr. z dopokazom, zo so Serbski Dom zadanja. — Za pilne a swěrne dźěło dźakuje so předsyda ruku zawdawajo. — Předsyda revizije a naspomni někotre namakane njedostatki, kiž dyrbjale so wotstronić. Zličbowanje zarjadnika je było wot revisorow přehładane a za dobre spóznate. Hłowna zhromadźizna je też za prawe spóznaje a jeho jenohłósnje wuswobodźi. —

Pokładnik, direktor Wjerab, zdźěli we swojej rozprawje, zo je zwjeselace rjec, zo přiběraju dokhody a přinoški z ličbu sobustawow lěto wot lěta. Za lěto 1927 mamy hižo daloko přez 200 sobustawow — bohužel su 9 dla wšelakich příčinow zaso wustupili. — Dokhodow je było: 2401 hr. 75 pj. a wudawkow 1960 hr. 72 pj., tak zo zbywa: 441 hr. 30 pj. Ze zbožopřećom złoži też pokładnik swoje zastojnstwo a dosta wutrobny dźak předsydy. Pruhowane wot fararja Rědy a šolastika Hejduški zličbowanje spózna zhroma dźizna tohorunja za prawe a wuswobodźi jeho. Z dobom rozprawuje mjenowany knjez jako musejownik. Wšelake dary su za serbski musej byle wot někotrych přeco swěrnych přećelow wotedate; mjez druhimi wěcami je sam dobył jutrowne jejka ze Wochoz a někotre wobrazy. Wopyt je w zašłem lěće też spokojacy był. Mnozy słowjansey bratřa su naš musej wopytali, też Serbja su wjetšu kedźbnosć jemu přiwobroćeli. — Rozprawjerjej a daricelam wupraja hł. předsyda dźak a připóznaće.

Sćěhuje rozprawa knihownika. Kantor Šołta so też wjeseli, zo je ličba knihow zrostła. Słowjanske akademije a też němske wědomostne wustawy su swoje wuploty do knihownje připósłałe. Maćica sama je wěsty pjenjez za kupjenje nowych knihow dała. Skorži też na někotre njedostatki. Wupožčowarjo wobkhowuja sebi Maćične knihi předołho abo požčuja je samostatnje dale. To tola być njesmě. Dale pobrachuje w knihowni wšelake lětniki serbskich časopisow. Po zemrětych knježich bychu so hodźałe snadnje narunać.

Předsyda dźakuje so knihownikej za prócu a rozprawu a wupraja nadźiju, zo při swobodnem bydlenskim hospodarstwje budže móžno, Maćičnu knihownu lěpje poměšćić a wudospołnić.

Knihiskładnik, telegrafiski inspektor Kubjenc, wozjewja, zo z předawanjom knihi khětro klaca, jenož 215 eksemplarow bu loni předatych. Jenički woteběrać běše Smolerjec družstwo, kotrež wězo přewzate knihi dale předawa, abo samo nakład někotrych Maćičnych wěcow do swojeje režije bérje.

W minjenem lěće smy so też při wustajeńcy knihow w Prazy wobdźělili, pósławši tam wšelake wuplody serbskeho pismowstwa. —

Z tym skónči so podawanje rozprawow.

W třećim dypku sćěhuja wuznamjenjenja: Předsyda wopomina 30 lětnu dźěławosć zarjadnika, justiceneho rady Michała Cyža, wuzběhuje jeho swědomite dźěło a zasłužby wo Serbski Dom. Z jenohłósnym přihłosowanjom hł. zhromadźizny pomjenuje jeho za čestneho sobustawa Maćicy Serbskeje. Přepodawa jemu za luby dopokaz připóznaća rjany molowany wobraz Serbskeho Domu. Z pohnutej wutrobu dźakuje so wuznamjenjeny knjez. — Za dalšeho čestneho sobustawa M. S. wuzwola so po namjeće předsydstwa a wubjerka kral. hudźbny direktor Bjarnat Krawc, kotryž je lěta dołho w tu- a wukraju za česć serbskeho mjena dźěłał a před šěsć lětami swoje 60. narodniny swjećił. Też tutón sławny wótčinc wupraja swój horcy dźak za wuznamjenjenje a slubuje, zo budže dale z tajkej swěru za naš narod dźěłać. — Jako třeći čestny sobustaw pomjenuje so naš delnjołužiski krajan, basnik farař em. Mato Kosyk w Americy, kiž je hižo z lěta 1875 sobustaw delnjołužiskeje M. S. a ma, přez 70 lět stary, tohorunja wulke zasłužby wo Serbstwo. Z jeho wuznamjenjenjom pokazamy, zo sebi swojich delnjołužiskich bratrow jenak wysoce ważimy. Maćična zhromadźizna so tohorunja jenohłósnje za to wupraja. —

Z wólbow, kotrež budu hakle w přichodźe na porjedźe, wumdźe jako nowy zarjadnik Serbskeho Domu šulski direktor Michał Wjerab, kiž tule wólbu přijimuje — kaž sam praji — z čežkej wutrobu. Na jeho městno wuzwoli so za pokładnika (knižneje kasy) knihařnik Smolerjec družstwa, knihikupc Gustav Janak, kotryž tohorunja zastojnstwo na so bérje. —

Na to přednjesu so mnohe rjane wutrobne pisne zbožopřeća jednotliwcow a towarstwow ze słowjanskeho swěta, kotrež přiwitaju so wot hłowneje zhromadźizny z horliwym přikleskom. Też z přitomnych hosći rěčitaj zahorjace słowa a tołmačujetaj swoje zbožopřeća knjezaj V. Sváčha z Prahi a rěčnik dr. Hanf z Brna. —

Před přednoškom zarjaduja so nekrologi na štwórtem rjedźe, dokelž spěwne pruhowanje k tajkemu přemjenjenju nuzuje. Wo njebožčickim wyšším wučerju dr. Jurju Pilku — Pawołu Hodźijskim rěči hudźbny mištr B. Krawc. Jeho podrobny žiwjenjopis su hižo serbske časopisy po jeho smjerći přinjesłe, wosebje „Skowrončk“, Pilkowa najwjetša zasłužba zależi w tom, zo je prěni hudźbny składnik był, kiž je serbsku pěseń na wysoki skhodźenk wuzběhnył a serbski ludowy spěw za orchestralnu hudźbu wubjernje wobdźěłał. To je na narodopisnej wustajeńcy w Drježdźanach l. 1896 wulkotnje dopokazał a serbskemu narodej k zjawnej česći dopomhał. Česć budź jeho wopomnjeću! Ta so jemu dostawa z postanjenjom wšěch přitomnych.

Po njeboh fararju emeritu Jurju Libšu ma posmjertne słowo Baćonski farař J. Delan. Wón praji, zo su Serbjo zaso wo typisku hłowu wokhudnyli, kajkichž widźimy wjele tudy we wobrazach serbskich wótčincow. Njebočicki farař Libš je njedźiwajcy swoje khiprosće hobrske dźěło dokonjał na duchownem polu, budźeše-li ča žiwjenja strowy był, kelko hakle budźeše so potom nadźěłał. Jeho narodne zmyslenje póznajemy ze swjedźeńskeje rěče k serbskej studowacej młodości w serbskim hibanju, ta je telko hódna, zo by so znowa wozweła. Što je jako nabožny spisowaćel wšo dokonjał, za to najjasnišo rěči přełožk Domaša Kempenskeho knihow „Kročenje za Khrystusom“. Wón je sebi z tutymi njehinity pomnik stajił w serbskim pismowstwje a zasłuži sebi přimjeno serbskeho „Złotohorta“ (Chrysostoma). Libš je nam wšěm był z dobrym příkładom pokornosće, poniženosće a praweje zdźěłanosće, a w serbskim pismowstwje je by z pućerubarjom! —

Za Michałom Koklu, zahrodnikom a serbskim wjednikom w Kulowje, rěči k posmjertnemu wopomnjeću praelat M. Žur. Wuzběhuje jeho wyznan. jako sprawneho Serba a muža z ludu, na kotrehož z wysokej česćownosću a nutrnej dźakownosću wosebje spomina Kulowske „Bratrowstwo“. Kokla je w žiwjenju wjele za to wojował, zo by Kulowska wosada so zaso sakskej diecezy přidźěliła, ale podarmo: štož Bramborska raz ma, to njerad zaso spušći! — Kokla je 24. januara 1927 w Kulowje wumrěł, a tam swój posledni wotpočink namakał. Smy jeho wšitcy derje znali, dokelž je so při narodnych swjedźenjach rad wobdźělił, też do Budyšina je na Maćične a narodne zhromadźizny so skhadźował. —

Skónčnje spomni předsyda też na njeboh fararja Hantku w Krjebi, kotryž je mjez swojim ludom też přeco jako swěrny dušepastyr skutkował a swoje Serbstwo swěru lubował.

K wopomnjeću mjenowanych zemrětych sobustawow postanje wša zhromadźizna: Bóh dał jich dušam wěčny wotpočink a wěčne swětło njech jim świeći! —

Na 5. rjedźe sćěhowaše jara powučacy a wulcy zajimawy přednošk Khróšćanskeho fararja Jakuba Šewčika: „Wo započatku křesćanstwa mjez Serbami“. Dokelž budźe w jenom serbskim časopisu do słowa wozwjejcy, kaž je předsyda — knjezej přednošowarjej wutrobny dźak zawdawši — wo to prosył, to so tudy wo nim rozšérjeć njetrjebamy, hewak budźe naša rozprawa njeskónčna.

Jako nowaj sobustawaj zamołwitaj so a buštaj jenohłósnje přijataj: August Natuš w Drježdźanach a studowacy theol. Jan Andricki w Radworju.

Předsyda naspomni wo dawno wotpohladanem wuléće do Delnjeje Łužicy, kiž dyrbjał so wšěše bórzy zrjadować, zo bychmy swojich delnjołužiskich bratrow doma póznali.

Skónčnje přeprošuje farař B. Šwjela k prawje bohatemu přistupjenju też do Delnjołužiskeje Maćicy Serbskeje, kotraž samsne zaměry mjez swojim ludom spěchuje kaž naša. Hornjołužiska Maćica a poskića rjane molowane sobustawske kartki. Přinošk płaći jenož 1 hriwnu, kotryž dyrbjał tola kóždy zwjesć.

Ze serbskej hymnu skónči so swjatočna zhromadźizna.

Bóh žohnuj našu Maćicu Serbsku do skónčenja časow! Jan Serbin.

Z wuhładka Serbskeho Domu.

Sćto ham noweho wuhladaš? Wjele, wjele! Ženoj niz te jutrowne jejka, kotrež běch ječi wot Waša pschał. Tuž dyrbjach je ječi ham łupić. Jutrownicźku wot jaźnjeho połdnja hač do połdnich popołdnišich hodźin łukachu mějšćcjenjo na Hrodźišću jejka. Mnoho ludu bě žo tběžało, to bychu byli je ćwěrdom stareho dobreho nałožka, kiž sahe k nowemu žiwjenju wotucja. Krasnu łucźik jemje, na kotrymž so starv počink wukonja, ličźi jemu hakle wopječity ras. Tuta do hłubiny spadowaja selena pschestrjeń, wobrubjena na stronach se italnymi sćěnami a sady so horbje we wyschinje na jasli wupinaju Budyschin, to je wobras, kajki jón lud lěty nětkle nadeńdże. Wjes dźiwa tuj hobrjeli zyłk darniwych łukerjow a mudrowaznych pschihladowarjow a delka we hłubinje žyła jedźazych hubow a rukow. Jejka wschak dele njekukachu, tam a ječm drje jene warjene, ale najwjazu zokorowych jeji wschěch barbow a druźin, ktote jabłuczka a małe tykanzo žo do hłubiny shubjowachu. Delka czi łójerjo, łukachu žo jedyn psches druheho, i czažami jako torhachu žo taj lamy wo wjetschi tykanz; czi jara mudri pak wudźachu se Sprjewje darv, kiž běchu pschedaloko lećaće. Sprewji nochcychu darv popschećaš, ta źmědźejsche njewobdarjena dale do serbskeho traja

Pluškotač. Radosć bě, tutenu słóchtnemu počźinjenju pichihladowač, tutón kražny wobras we wóčźku putač. Bóh dak, so by žo tutón rjany počźink prawje dołho hišćeze śjeržał a žo njeshubił w morju wšcho spóźerazeho cźaža.

K jutrownemu jěchanju śeze šawšcze wschitzy byli a w Nowinje je žo też wo nim nadrobnje rosprawjako, ale schto žo mi lubiło njeze? Te rjane, krinkotate stare graty jutrownych koni žo pschejo bóle słužba a nowe žołte s jednorymi (tola też šlěbornymi) wobliczemi stupja na jich městno. Na konjoch śedża młodušchźjy pacholjo, wupitani kaž kujeźjy jěcharjo (Herrenreiter). To rubi s cźažami thutny pobožny ras jěchanja. A hdyž wuhladach mjes pichihladowazymi tajke žonske tholowaczki s wulkich městow, to žo hišćeze bóle mjerach. Schto chźedża cźi pola naš se swojej wyschschej kulturu, pola naš, kotrejž šmy, po jich mudrowanju, hakle psches jich kulturu cźłowjekoju. To šu žo mylili. Jyle prawje maju nasche šerbske hospoju: Kholowy šłuscheju pola žonow spody, nij swjećka, swjećka njech je mužojo jenož noscha, dokelž je to jich dobre starodawne prawo. Potajkim, na jutrownym jěchanju bě mnoho widźeć. Serbja pak šu s jich nišschej kulturu tola jara spokojny ludźik.

Kajke kulturne kubła mamy, to sjewi wschźm. Serbam a Němcam konzert „Pój, witaj nalěcźo“, kiž žo sańdżenu śrjedu w „Krónje“ wotmě. To bě kražny konzert a k wobšarowanju je tón, kiž bě doma sa thachtemi śedżo wostał a tych je było mnoho. Khóry, solospěwy, hudźbne poticźenja běchu tak kražne, so scźe to dyrbjeli žami słuschećz, wopitacź je to cźežko. Mische nowiny sławja konzert. Knjes prof. Juraj Kajamet a k. dir. Biarnat Krawz staj nam hudźikoj, so njemóžachmy žo dodźiwacź. To bě jako by žo ztoto s kužoka roniło. A wsche poticźenja běchu šerbskeho, złowjanskeho raju! O kak sbožowni žo cźujachmy! Sbožowni šmy! Proschmy dźeń a nóz sa Serbow pschichod, kcźěw a zwót! Tracź dyrbi Sserbowstwo! Njech Bóh Knjes nam hišćeze dołho sdźerži naschego zławneho mišchtra Biarnata Krawza, njech spožči mój a luboscź hł. dirigentej wschschemu wuczerjej Sskodeńkej a wschźm prózowanjam, wschźm śpěwarjam a wschźm, kiž tajke kražne hodźinki wobradźachu.

Njech rosćze, kcźeje Sserbowstwo!
Njech skrucźi lud, ma dobre žro!

Jank k prěnjemu razej w šuli.

(Wobraz je wžu.)

Wowka běźche dawno w hrošy a wcźipna, kajke to budźe, hdyž dźiwi Jank k prěnjemu rasej do schule póńdźe a kak budźe žo jemu tam lubicź. A dźenża je s maczerju schoł. Směrom śedźecź — ně, to wón njemóže. Ma žiwu krej a žane měrne mjaźo.

Nadobo žo na dworje wola: „Holadra, faladra, ja žym sazo dom.“ „Aha, nětko tón njedušchnik dźe“, wěcźi śej wowka. Duzy bo jitwu hischcźe śej žiwoje holadra, faladra śpěwa. Sso na njn dohladawschi, měni: „Nó, hladaj jenož, wowka, kak wulku pitzanu titu je mi knjes wuczer dał!“ Woprawdźe bě hobrika, na meter dołha a cźežka, so ju Jank ledy wunjeze. Wowka žo njemało dźiwasche. Jank wocźini titu a kasasche wowzy, so by do njeje pohladała. A schto wschо w njej wuhlada! Tschaźeschе s hłowu. „Ty wěsce niczo njewidźiśch? Dźerž tas titu! Hej, tu masch najprjedy mój luby šichud, potom dyhlaczmy nóz a 10 metrow bórniz.“ — „Ale ty dźe niczo k jědži nimaich.“ — „Ju wschak, tasu schokoladu žym hnydom w schuli śědź. Tamne plazki žym wschе do saka sytał.“ Pschi tom wuczahny schanitko a w nim měsecze zyku hromadu plazkow. Te poticźecze wowzy. Ale ta žo jemu pažesche, tute woblanzane plazki bracź a je s krutym „pži“ wotpokasa. „Schto dha hischcze wjazy w ticźe bě.“ — „Pjerowy kaschćzit, tón žym žwojemu šušodej darił. K cźemu tutón hłupy prat trjebam. Sa to je mi hólź tutón rjany dyhlaczny nóz dał. Hlej, kak wótry je!“ Pschi tom dźerżeschе jón wowzy pod nóz. Dale pokasa ji kulich bórniz. Tón dosta wot druheho hólza. Tomu žo tyscź s pižanymi tužkami lubjeschе. „Te tola njetrjebam.“ — „Sso wě, so tute pižane tužki posdźischo k molowanju trjebasch.“ — „Schto žej myślisch, so schule moje zyle žiwjenje njepóńdu. Sžym tam dźenża jeno pohladat a śej po moju titu dóschok.“ — „S twojimi hłupymi rěcźemi žy mje w pschetrkowanju samyłk a žym pschi tym jene wóčźko złubiła.“ — „Sšnadź je na šemju dele padnyło. Chźu je pytacź.“ Tak hischcze dże maly pjerach wowku sa kantku mécź. Jank smjeta sažo wschо do tity, žamo wowzne nohajsy a cźeknje j njej won na dwór. Tam hižo běchu žo wjeśni towarschojo sejchli, kotśij chzychu Jankej wulku titu wuprózdnicź pomhacź. Tym wschak na tym njeśależeschе, s wotkal Jank te dobre plazki hjerje, hacź je saka, je schantka abo j tity. Sebydaja žo hromadże na kawku psched kubu a „studuja“, schto wschо w tkeje je. Hdyž jedyn se starschich towarschow počźinasche powedacź, so tity wuczeŕ njedawa, to žo nasch Jank khětro na njeho rosnjewa. Najradscho by jeho s nowym kchudom nabił. Ale tamny radscho mjelczeschе, žo bojo, so njeby hewak niczo wjazy j tity dostał. Wešo nasajtra cźełnjeschе nasch Jank se žuzobcej Mikławschom saźo do schule. Na njej wschak jemu wjele njesależeschе, wjazy na ticźe. Ale bě jeho hańba, by-li žam domа wostał, hdyž tola wschitzy abcźejnizy nasajtra saźo dźěchu. Tak cźej wón wjeśele bźeschе s tobołku na khribjecźe. A wowka zdychny wo sjiwje: „By-li jenož nětschto nawuknył a dobry cźłowjek s njeho był.“

Knjez Kobela.

Wot H. W.

Dokelž bě jara rjenje, dźěch žo wczera kusk wulkodžowacź.

Njemóžu prěcź, so mějach dobry napohlad. Cźehodła bych to też prajicź njedyrbjał? Cźłowjek dyrbi pschezo wěrnosć wěcźeć. A wěrnosć bě ta, so běch w nowym wobleku, kotremuž bě kravz ramjeni derje wutykał.

Ale też hewak wuhladseschе wote mnje sacźišćacź, kaž njebych j tymi psches schitzerzeći lět hišćeze niczo cźinicź měł. To też nimam, božedła.

Sžym šikła jara patentny cźłowjek.

Njedaloko starebo mosta pschińdże mi knjezna naschego, kotraž bě nětschto na mój mlyn. Mam w tom nastupanju woprawdźe dobry hłód. Kaž to hnydom spóznajeze.

Bohladach na knjezničku, pożmėwkotach žo a strowich.

A knjezna.

Sméjeschе žo tohorunja, podjatowa žo sa mój postrow, pschistupi se špěchnymi krocźelemi ke mni, a mi ruku posticźejo prajeschе ...

Wšitzo schto wona prajeschе?

Prajeschе: „Dźeń dobry knjes Kobela!“

„Schto, knjes Kobela?“ žebi myślach. „Schtó dha to je?“

Ja to na žadyn pad njemójach bycź. Se zyle jednoreje pschicźiny niz. Nětkach tola Zybula. „Ale“, myślach žebi dale pschi žebi, „hdyž tež knjes Kobela njeźžym, bohužel, tak móžu tola ras tutoho knjesa hracź!“

Knjezna mějeschе mje wjeśe sa druheho knjesa. Ach, to móże žo ras stacź. Tak chzych tutu dobru składnosć wešo hnydom wužicź. Wjeśele tohodła wotmołwich:

„Ah, dźeń dobry, moja najlubscha knjezna — —“.

„Wórschla!“ wupomha mi sdwórliwa knjezna.

„— haj, wešo, Wórschla! Kak žo wjeśelu, so Waž trjechju! Kak žo Wam wjedźe?“

„O, wulkotnje.“

„Aj, to mje sroześeli!“

„A Wam?“

„Njemóžu sforzicź.“

Wórschla šmějkotasche žo schibale a mi ś jeje małym porscźikom hrožo prajeschе:

„A schtwórtk wjeczor sańdżeneho tydźenja?“

„Schtwórtk wjeczor —?“

„Haj ... Kak je wam cźinił?“

„Schto, mi?“

„Haj, wam!“

„Schtwórtk wjeczor?“

„Nó haj, njewěźeze dha!“

Njewědźach niczo. Jenoż telko, so běch schtwórtk wjeczor cźaj s lipowemu kčźenja pił a žebi nošy w cźopłej wodźe kupał. Běch žo mjenujzy sosymnił. Starschi cźłowjek wschak dyrbi pschi sajmnjenjach pschezo jara wobhladniwy bycź.

„Tak žo tola dopomnícze! Schtwórtk wjeczor, jako žo w „lipkach“ šetkachmoj, k prěnjemu rasej, a mje potom domoj pschewodźeschcze!“

„Hm, tak — —“

„Sceze to hižo sabył?“

„Sabył?“ šawołach duchapschitomny. „Oh ně! Kak mójeze žebi tajke nětschto wo mni myślicź?“

„Haha! Kak běschcze teddy sahorjeny ... Cźakajcze, po prawom bych Wam dyrbjała ša być!“

„Cźehodła dha?“

„Njewěźcze to wjazy?“

„Ně, cźehodła?“

„Nó, dokelž sceze žo tehdom, jako žo hromadże na kawku pożydnychmoj, runje na mój nowy kłobuk žydnył.“

„Sžym to woprawdźe?“

„Wěšo. Zyle rosmjatł sceze mój rjany kłobuk.“

„To pak je mi žel.“

„Ach schto. Sžym žebi hižo nowy wupytała. Chzych runje po njón dóńcź ... Wy mje tola pschewodźecze, knjes Kobela?“

„Hdże dha?“

„Mojej kłobukarzy.“

„Wěšo“, wotmołwich žedwórliwy.

A tu žo też hižo dohladach, so psched kłobukowinju śiejachmoj. S nětnym kiwnjenjom pschepražy mje rjanka, so bych do klamow šaštupił.

Schto mějach cźinicź?

Dyrbjach šaštupicź, po prawym to rady njeczinjach. Sžym šaźadnje pschecźiwo wschźm klamam se žonjazej pychu.

Ale šaštupich tola.

A hižo mějeschе knjezna Wórschla kłobuk na hłowje, kotryž ju kražnje debjeschе.

„Kak žo wam lubi, knjes Kobela?“ wopraschа žo je złódkim hłosom knjezna.

„Je wobkrasaž.“

„Měnicze woprawdźe?“

„Prajece namaj, schto kłobuk płaczi“, wobrocźi žo Wórschla na pschedawarku.

A zyle tak, kaž bych ja tute praschenje stajił; wobrocźi žo pschedawarka k žwojej wotmołwu na mnje!

„Jenoż 98 hriwnow“, prajeschе.

Mi žo sežmy.

Wórschla se błyschcźatymaj wočźomaj na mnje pohlada praja: „Je wam to pschewjele?“

„Schto, mi?“

„Komu hewak?“ wotmołwi Wórschla pikawje.

„O, ně!“ prajach tuž zyle mjechanišo.

„Mamy też kłobuki, kotrež maju wyschschu płaczišnu“, mějeschе pschedawarka pschecźežnje.

„Djakuju žo“, wotmołwich špěchnje, „mi je tuta wyhokosć runje doscź wyhoka.“

„Wórschla žo někak rasow pched schpihelom sawjertny, pschitiwny mi potom šwaha s hłowu, kaž bo mi šdasche, s wutměchlivym murasom we wočźomaj a wobrocźi žo potom na ras k durjam prajo:

„Božemje, knjes Kobela“, a kdžbujcze druhi krócź kusk bóle na mój kłobuk.“

A prjecź bě.

Wucźahnych s cźežkej wutrobu 100 hriwnow s listownje.

„Knjezna“, prajach pschedawarzy, „łbytkrej dwě hriwnje.“

Na dalokich pućach.

K. B. Sěca w Sowrjecach.

7]

(Pokračowanje.)

Z Divača nastajichmoj so do swj. Kanciana, to njebě dale hač poł hodźiny. Běchmoj sej pak do wopačneho kónca zaběhoj. Wjedro bě rjane, a słónco tak dosć smudźeše; to so namaj njemało lubješe. Na puću, kiž bě tam śeroki a hładki, wězo ničo njenamakachmoj, tuž wjazy při puću khodźachmoj hač na nim; pasechmoj so w zelenych hajkach a dolinach. To bě poł hodźiny zašło, jena, dwě so pominyłej, ale nihdźe žadyn śwj. Kancian. „Hdźe teź to wjedrowe hnězdo poprawom leži?“ jedyn po druhim mórčachmoj. Tuž namaj muž napřeco přijěždże, toho so woprašachmoj. Ale z tym wjele rěcow njebě, dokelž němscy njerozymješe. Na zbože pak bě jemu mjeno wsy znate, do kotrejež chcychmoj. Zawołach na njeho Kanciana pokazach z ruku po puću dale, po kotrymž běchmoj přišłoj; tuž wón rjekny: „Nje, nje, Kanciau tam!“ a pokaza z ruku do toho kónca, z kotrehož přińdźechmoj. Nětk tu sedźachmoj ze swojej mudrosću. Ale to njebě tak złě, hněwać so njetrjebachmoj, zo běchmoj wopaki šłoj, wšak běchmoj wšelke nowe widźałoj a dosahnyłoj, a khwile mějachmoj dosć, a swj. Kancian namaj njećekny. Tuž so wróćichmoj a stupachmoj za cuzym mužom a jeho wozom. Rjany spěšny konik, kiž bě do njeho zapřehnjeny, bjeze wšeho pokonjenja tak khwatnje stupaše, zo mějachmoj činić dosć, chcyemoj-li sobu přińć. Njemóžu so dopomnić, zo běch hdy takle rychłeho konika widźał; na tom njebě widźeć, zo je z kraja, hdźež sej cuzbnik nuzu domach mysli.

Docpěchmoj bórzy k rozpućej, cyle blizko při Divača, tam namaj muž zaso z ruku pokaza, hdźe dyrbimoj hić, a nětko běchmoj na šćežey do swj. Kanciana. W Krajinskej su pućе hubjenje abo tola njedosahacy woznamjenjene, a uaju šćežka teź; čehdy je mi hólź tutón rjany dyhlaczny nóz dał. Hlej, kak wótry je!“ Pschi tom dźerżeschе jón wowzy pod nóz. Dale pokasa ji kulich bórniz. Tón dosta wot druheho hólza. Tomu žo tyscź s pižanymi tužkami lubjeschе. „Te tola njetrjebam.“ — „Sso wě, so tute pižane tužki posdźischo k molowanju trjebasch.“ — „Schto žej myślisch, so schule moje zyle žiwjenje njepóńdu. Sžym tam dźenża jeno pohladat a śej po moju titu dóschok.“ — „S twojimi hłupymi rěcźemi žy mje w pschetrkowanju samyłk a žym pschi tym jene wóčźko złubiła.“ — „Sšnadź je na šemju dele padnyło. Chźu je pytacź.“ Tak hischcze dże maly pjerach wowku sa kantku mécź. Jank smjeta sažo wschо do tity, žamo wowzne nohajsy a cźeknje j njej won na dwór. Tam hižo běchu žo wjeśni towarschojo sejchli, kotśij chzychu Jankej wulku titu wuprózdnicź pomhacź. Tym wschak na tym njeśależeschе, s wotkal Jank te dobre plazki hjerje, hacź je saka, je schantka abo j tity. Sebydaja žo hromadże na kawku psched kubu a „studuja“, schto wschо w tkeje je. Hdyž jedyn se starschich towarschow počźinasche powedacź, so tity wuczeŕ njedawa, to žo nasch Jank khětro na njeho rosnjewa. Najradscho by jeho s nowym kchudom nabił. Ale tamny radscho mjelczeschе, žo bojo, so njeby hewak niczo wjazy j tity dostał. Wešo nasajtra cźełnjeschе nasch Jank se žuzobcej Mikławschom saźo do schule. Na njej wschak jemu wjele njesależeschе, wjazy na ticźe. Ale bě jeho hańba, by-li žam domа wostał, hdyž tola wschitzy abcźejnizy nasajtra saźo dźěchu. Tak cźej wón wjeśele bźeschе s tobołku na khribjecźe. A wowka zdychny wo sjiwje: „By-li jenož nětschto nawuknył a dobry cźłowjek s njeho był.“

Wjena smuha na dołhim koliku bě jenički pokaz, zo tam nětkdże někajka wjes leži, njesteješe pak tam ničo, kak réka. Poł hodźiny hač k swj. Kancianej smój přez rjany kruch kraja šoj, tu ničo na to njedopominaše, zo smój wosrjedź pusteho Krasa; budźeše wjedro też tak rjane było, njebudźichmoj do wječora k wotyknjenemu kóncej došłoj; tak pak nahle mróčele přićeżechu, a bórzy so deščika dźěše, tak wjele, zo za dweju dosahaše. Škoda, wulka škoda! Troštowachmoj pak so, zo so bórzy zaso wuwjedri, a jutře na wróćopuću budźemoj so tu pasć móc do syteje wole. Dešćować drje so po khwilcy zasta, ale njebjo wosta pokhmurjene, trawa a keŕki běchu mokre, tuž dyrbjachmoj pěknje na šćežey wostać. Swj. Kancian zady nizkeje hórki podole leži, tuž njewidźachmoj, kak blizko abo daloko hišće je. Nazdala bě někajke šumjenje słyšeć. „Posłuchaj, kak tam wětr howri, naposledk hišće namaj hrozna bora na šiju přiniźe“, rjeknych towaršej. Šumjenje bu přeco sylniše, ale na keŕčkach so žane lisćičko njehibny. Po khwilcy z boka šćežki nizku muričku wuhladachmoj z němskim napismom „Stephanienwehr“, słowjanske napismo, kiž tam też bě, sym zabył. Přistupichmoj, zo bychmoj widźałoj, što zady muričeki tči. Přez nju pohladawši pak mějachmoj napohlad, kiž ženje wjacy nezabudźemoj. Před namaj leżeše wobšerna a 160 metrow hłuboka dolina, a w tutej hłubinje so napřeco namaj wulka réka z rozpukanych skałow wuliwaše, a z wodu, kiž wjacy metrow dele padaše, tamne šumjenje nasta. Jasne poliwy so w čornozelenym hatku wosrjedź doliny hromadźachu a potom dale šuco so w podzemskich skałobach zhubichu. Smój pozdźišo zhoniłoj, zo su w hatku też ryby, a zo r ě k a, kaž tam tu wodu mjenowachu, nětkdże 40 km daloko pod skalinu běži a hakle krótko před Jadranskim morjom zaso na swětło wustupi. Pohlad do Kancianowej hłubiny bě tak překhwapjacy, zo so to wopisać njehodźi. Prostych skałow bě jenož horkach dokoł wokoło, w delnim dźěle bě so po času wjele z wětrom a wodu nanoženeje pjeršće nahromadźiło, a na njej so wšo zelenješe a pisanješe z trawu, zelemi, kwětkami a keŕčkami. Ale wot horkach so to wšo jara małe zdaše, kaž bychu boki jenož z mochom a paprošom porosćene byłe. A tuta měrna hłubina měješe też swojich wobydlerjow; čorne ptaki tam lětachu, sym je za kawki měł, a skalne hołbje tam běchu, tak wulke kaž naše tujawki, ale šerobłe. Tele ptaki mějachu swoje hnězda we šmarach a dźěrach rozpukanych skałow. Dołho smój tam stejo hladałoj, a žadyn ani słowčka njepikny. Potom stupachmoj dale a běchmoj bórzy we wsy Matavun, do kotrejež wulke škałoby słušeja. Korčma, do kotrejež założichmoj, měješe němske napismo, dokelž bě wobsedźeŕ rodźeny Němc. Prajachmoj jemu, što naju žadanje je, tuž pósła po mnža, kiž by naju do škałobow dowjedł a namaj wšo rozpakazał. Přetož sam tam nichtó nutř njesmě a też njemóže, dokelž je jenički khód do hłubiny z płotom zarańeny, a durčka w nim su zamknjene. Wodźenje a pokazowanje, kiž dyrbjachmoj wězo zapłaćić, bě tunje. Wjednik bě Słowjenc, rěčeše pak cyle derje němscy, čiśe a jasnje, lépje hač žadyn rakuski Němc.

Nječhtžkuli snano so dźiwa, zo bě přistup do doliny zarańeny a bjez wjednika zakazany. To pak so nikomu dźiwno zdać njetrjeba; přetož kaž dolina z wopŕědka bě, do njeje zcyła žaneho khmaneho přistupa njebě. Dobra šćežka, kiž nětko do njeje a w njej wokoło wjedźe, bu hakle z wjele prócu natwarjena, a zo móža wopytowarjo nětko w tych wšelakich podzemskich škałobach we wěčnej ćemnosći bjeze wšeho straha khodźić, to bě sej też wjele prócy a dźěła a pjenjez žadało; a zo je kóžde lěto tu a tam wjele wuporjedźenja a wutwarjenja, móže sej też kóždy myslić. To wšitko pak je a hišće přeco wobstara towaŕstwo „Grottenverein“. Nichtó pak sej žadać njemóže, zo towaŕstwo tajke wudawki ze swojeje mošnje płaći, jenož zo bychu cuzbnicy darmo swoje wjesele měli.

(Pokračowanje sćěhuje.)

nje móżesče hebi ſpórječ, ale praješe mi jenuž, ſchto dha bé po pratwom ta knjeżna?"

Pſchedewarka tykny na wſche pady najprjedy pjenjesy do kapſy.

Potom prajeſche: „Ta knjeżna, wobjaruju, njeſnaju ju."

„Dźakuju ſo", wotmolwich a dźech ſ lohkej nóżku ſa chamor.

Wonka hrabnych ſo ſa cżoło.

Njemóżach hiſchcże pſchezo rozumieć, kak bé ſo mi kajke nęſchto ſtacż mohło!

Runje mi!

Cyrkwinske powěſće.

S Budyſchina.

Sobotu 23. haprleje wjeczor we 8 hodź. je we Pětrowſkej zyrkwi 23. duchow. wjeczorna hudźba. Składby ſa pſchecżele wot Brohiga, Bacha a Liżta, ſpěwy wot Cornera, Schütza a Händela. Wumjedowarjo: Marg. Kühnel (ſopran), kantor Buhl a organiſt pſchi Pětrowſkej zyrkwi Horſt Schneider (pſchecżele). Saſtup je darmo, tola ſo proſhy, ſo by ſebi kóżdy program kupił.

Niedźela Quaſimodogeniti, 24. haprleje 1927:

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano ½7 hodź. farař Menda ſpowědź a ſwj. wotkaſanje, ⅛8 hodź. farař Paul pródowanje, dop. ¼12 hodź. ma farař Siegemund kemſchenje ſa dźeći (nowe dźeći ſo pſchijimuja).

W Marijnej-Marczińcej zyrkwi ma dop. we 9 hodź. farař Berg pródowanje, w 11 hodź. ma farař Groſze kemſchenje ſa dźeći (nowe dźeći ſo pſchijimuja); wjeczor w 6 hodź. ma buchowny primarius Fröhlich pródowanje.

Sbórka ſa tudomnu wohadnu diakonſku.

Póndźelu popołdnju w 9 hodź. ma duchowny prim. Fröhlich w Marijnej-Marczińcej zyrkwi tydźeńſku ſpowědź.

Póndźelu popołdnju w 3 hodź. je konferenza duchownych. Knjeż farař Krawz ſ Hodźiſchcża pſchedńoſchuje wo „proletariacże a ludowej zyrkwi".

Wutoru popołdnju ¾3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi modlerſka hodźina ſa njedźelnicże.

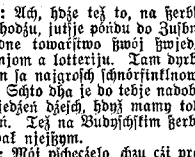
Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Berg bibliſku hodźinu w Ev. towaršſchowni.

Sſrjedu popołdnju ½3 hodź. je w ſali Gudźiż hoſcżeńża Etna hłowna ſchromadźizna ſwjaſka żonjazych towaršſchowow w Budyſchſkim wokrjeżu. Knjeżna dr. Morgenſternez budże wjeczor wo żonjazych towaršſchach a wo dobrowólnym ſpomożeńſtwje a kak ke hamiſkemu ſpomożeńſtwu ſteji.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ſmije duchowny primarius Fröhlich w Tuchoſtſej zyrkwi bibliſki wjeczor.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. bibliſka hodźina w Ev. towaršſchowni wupadnje.

Tydźeńſku ſłužbu ma w Pětrowſkej zyrkwi farař Paul a w Marijnej-Marczińcej zyrkwi duchowny prim. Fröhlich.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla: Dobry wjeczor, Motſo, to drje ſebi hižom ſa jutſiſchi ſkokoſtki wjeczor cżrije cżeſaſch, to je ſchwarnje. —

Mots Tunka: Ach, hdże też to, na ſerbſke ſwjedźenje wjazy njetkodźu, jutſje pódu do Zuſbnikez, tam ſmėje kokojeſdne towaršſtwo ſwój ſwjedźeń ſ wumėſtſim jėdźenjom a lotteriju. Tam dyrbliſch ſobu hicż, móżeſch tam ſa najgroſch ſchnórfinklowe koło dobyczż.

Hans Depla: Schto dha je do tebje nadobo ſajėło, ſo na nėmſti ſwjedźeń dźeſch, hdyż mamy tola jutſje ſerbſki ſwjedźeń. Też na Budyſchſkim ſerbſkim konzercże cże wohladaš njeſżym.

Mots Tunka: Mój pſchecżeło, chzu cżi prajicż, ſ kajkeje pſchicżiżiny ſchok njeſżym. Ssym pſched króttkim na pſchednoſchku pobył, tam zyle wėcże dopokaſachu, ſo ſa połſta lėt żanych Sserbow wjazy njebudże, tak nam naſche próżowanje niczo njepomha.

Hans Depla: Mój luby Motſo, njeſżmóſ dotal pſchezo pſchesjeno byłoj, nadobo chżeſch nėttko hote? Ssy żo wobroczić, każ thorhojcżka we wėtſiku. Schtoż pſchednoſchk naſtupa, kotryż żo ſtyſchał, cżi praji, ſo móże jenoż njerozumna hłójcżka Sserbam kajke nęſchto wėſchcżeż. Sserbam żu hižom pſched ſto lėtami tónż wėſchcżili a ſa ſto lėt tu Sserbjo pſchezo hiſchcże budźa. Mi je wóndanu Serb powėdał, jo jeho Nėmcy wużmėſchuja, dokelż żo ſwojeje macżerneje rėcże hańbuje a żanchо narodneho cżuczа nima. Haj, też ſprawni Nėmcy do wotrodżenżow nicżo njedżerża.

Mots Tunka: Je to wėrno, Hanżo?

Hans Depla: Haj, na to móżu cżi pſchiſżahacż a Spłóſchcżanſki braſchka je żwėdł.

Mots Tunka: Hdyż je to wėrno, dha radſcho jutſje ſe tobu na ſerbſki żwjedźeń póndu. Alе hdże dha tón po prawom je?

Hans Depla: Nó, widźiſch, kak Sserbſke Nowiny cżitaſch? Tam je żyła ſtrona popiſana wo ſkokoſtſim żwjedźenju w Kaczej koręzmje w Rakezach, na kotrymż żo poſtiżeja ſpėwy, dźiwadło, ſmużowanje, ſerbſke reje atd.

Mots Tunka: Schto ty prajeſche wo ſerbſtich rejach, maju dha Sserbjo wożebite reje?

Hans Depla: To żo wė, hu dżė je ſtoro ſabyli, ale nėtt dyrbja żo wużiwacż.

Mots Tunka: A kajke dha żo dźiwadło hraje.

Hans Depla: Ach wėſch, to je wulkotnje, żym mjenujży wcżera po kruwiczży w Kulowje pohył, mały kuſk żo ſakombdżiż, każ dżė cżi to je, luby Motſo; pſchihódżech poſhdże nimo Kaczeſe korczmy, tam mėjachu runje hłownu pruhu. Ssym tam tohodła thwilku pſchipoſłuchał. Alе praju cżi, żym żo dyrbjał tak jara ſmjeczż, ſo mje dżenża hiſchcże brjuch boli a dżenża rano żym w mlozy polſtku roſkidać, tak jara żym żo hiſchcże ſmjeczż dyrbjał; to jenoż dźiwadła dla. Moja żona bé dżenża rano zyle ſtmak kmyſżena, hdyż ji to powėdach. Wėczera na mnje horkaſche, ſo poſdże pſchiſtdu, alе nėttо żym ſaſo jeje luby Hans. Nėtt pak dyrbju thwatacż, żym ji prajił, jo jenoż k tebi a ſ hiſchcże ſmjeczż dyrbjał; to jenoż dźiwadła dla. Moja żona bé dżenża rano zyle ſtmak kmyſżena, hdyż ji to powėdach. Wėczera na mnje horkaſche, ſo poſdże pſchiſtdu, alе nėttо żym ſaſo jeje luby Hans. Nėtt pak dyrbju thwatacż, żym ji prajił, jo jenoż k tebi a ſ

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 23. haprleje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,213	100 pólsk. markow	—
jendželski punt	20,46	100 čěskosł. krónow	12,476
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc. frankow	16,50

Berlinska hursa wcżera ſwoju cżiławoſcż ſe ſilnymi kurſami ſapoczża. Poſdźiſchо ſo ſtruczżowachu. Na wikach ſ dołżnymi a rentowymi liſtcżinami też wcżera wulkeje bibitoſcże njebż. Nowa ſtatna pożczonka ſteji pſchcżo hiſchcże na 90 proz.

Produktowe wiki pſchinjeſżechu wcżera powſchitkownje powyſchene płacżiny. Wukraj bé dróżſchi, tuż też na naſchich wikach ſa powyſchene płacżiny pſchedawachu. — *Pſchenża 5⅞ 10—15 pf., rożka 5—10 pf., nałėtni jeczmjeń 5 pf. dróżſchi, ſeharunja nahymſki. Wowoż pſchi ſwojej dotalnej płacżiſnje ſawoſta.* Zeninać płacżeſche

wcżera w Drježdżanach (ſaidżenu wutoru):

pſchenżu 73 kg. 13,35—13,70 hr. (13,20—13,55 hr.)
pſchenżu 69 kg. 12,70—12,95 hr. (12,55—12,80 hr.)
rożki 69 kg. 12,65—12,90 hr. (12,60—12,85 hr.)
rożki 66 kg. 12—13 hr. (11,95—12,20 hr.)
nałėtnjeho jeczmjenja 12—13 hr. (12—13 hr.)
nahymſkeho 11—12 hr. (11—12 hr.)
wowoża 11,65—11,90 hr. (11,25—11,60 hr.),

w Berlinje:

pſchenżu 13,65—13,80 hr., rożki 12,70 hr. hacż 12,80 hr., jeczmjenja nałėtnjeho hr. 10,95—12,30 hr., nahymſkeho 9,65 hr. hacż 10,30 hr., wowoża 10,85—11,25 hr.

ſchtwórtk w Kamjenzu:

pſchenżu 12,50—13 hr., rożki 12,25 hacż 12,50 hr., jeczmjenja nałėtnjeho 11,75 hacż 12,30, nahymſkeho 10,50—11,50 hr. wowoża 10,25—10,75 hr., bėrny pak hr. 4,80—5,30 hr.,

w Shorlezu:

pſchenżu 12—13,80 hr., rożki 11,50 hacż 12,80 hr., jeczmjenja nałėtnjeho 11 hr. hacż 12,70 hr., wowoża 10—11,20 hr. a bėrny 4,20 hr.,

w termińowym witkowanju:

ſa meju: pſchenżu 14,27½ hr., rożki pat 12,90—12,92½ hr., wowoża 11,12½ hr hacż 11,15 hr.,

ſa julij: pſchenżu 14,20 hr., rożki 12,65 hacż 12,67½ hr.,

ſa september: pſchenżu 13,07½ hr., rożki 11,37½ hr.,

Wiki wuzilkowcho ſtotu wcżera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pjchihnali bżchu 593 kruwow, 2 wołaj, 5 bykow, 20 próſnikow a 103 cżeſatow. Te płacżachu:

Mode bóſći a ſmużelne kruwy:

1. kajkoſcże 480—600 hr.
2. kajkoſcże 300—480 hr.
3. kajkoſcże 260—300 hr.

Sdużelne jałowy:

1. kajkoſcże 350—490 hr.
2. kajkoſcże 220—280 hr.

Stót ke kormjenju a k wjaſanju, byki, woły a też próſdniki 40—48 hr. po zentnarju. Wubrany rjany ſtót bż hiſchcże dróżſchi. Wiki bżchu nėſchto żiwiſche. Płacżiſny żo malo pſchemėnichu.

Na pſchedat.

Kołо moiorſke 2½ PS. we Wojerezach, Bahnhofſtr. 46I.
Mużeże koło we Sstomjenju pola Hrótka, Dolha haża cżo. 26.
Kóſło w Hródku, Bjedrich-Ebertowa haża 84.
Koſa we Wojerezach, Pólna haża 11.
Kóń ſtarſchi, Klawon w Sabrodże.
Kóń ſrėnjoſtetny w Dobroſchczach 25, najſkėrje pola Njeżwaczidła.
Dwcżż raßowy w Cżichońżach 14.
Koſa a kóſło w Biſkopizach, Wyßoka haża 3.
Wila paßata, pózlata a pjebożata maſchina, w Budyſchinje, Wettinſki dwór.
Wóz dżeżaży w Stachowje 4, w Budyſchinje, Lazaretſka haża 11 ſrjedża.
Kachl żeleznej w Biſkopizach, Budyſchſka dr. 30; kuchinſke w Budyſchinje, Wjeleczańſka dr. 6 w kontorje.
Sſyno zentnar 3 hr. w Kamjenzu, Na torhoſchczu 9.

Piſchitajicż pytaja:

Holzu do domu, Hoffmanez hoſcżenz w Hródku.
Bldarſkeho wurżobnika, Rotha, bldarſki miſchtr we Wojerezach.
Holzu do domu, Scholeżiż konditornja a pjekarnja w Kamjenzu, Oſſſtr. 2.
Jutrownu, Flez w Budyſchinje, Bohata haża 11 I.
Dżowku Keller w Hodźiju.

Sſudniſzy na pſchedażdżowanje.

w Bėłej Wodźe wutoru 26. 4. pop. w 3 hodź. w dworje Mlynſkeje haży 27: kucża;

ſrjedu 27. 4. pop. w 3 hodź. w dworje Mlynſkeje haży 27 6 zemenowych trubow;

ſchtwórk 28. 4. 27 pop. w 3 hodź. w dworje Bahnhofſtr. cżo. 5/6 85 budżakow, klamarſki kamor, pjenjezny kamor, 2 ſlejazej cżażnikaj;

pjatk 29. 4. pop. w 3 hodź. w dworje Hłownеje dróhi cżo. 100 kożona waża.

Wołſenjenje.

Schtóż chże w ſapiſku wobſtejnikow telefona ſa ſakiku a pruſku Hornju Łużicu ſchto pſchemėnjenje mėcż, dyrbi to ſwojemu hamtej hacż do 2. meje t. l. wołſewicż.

Konkurs

Konkurs nad ſamożenjom pſchekupza Hugo Schwarza w Budyſchinje je ſudniſtwo po wotmėcżu ſkónczażeje termińe ſkónczniło.

*

Konkurs żu wotewrili nad ſamożenjom firmy „Gnamo", dżełarnja aparatow a ſchiftiarſkich błachow, hacż też wuhibadłow ſa miſinarſke pſchiprawy, tow. ſ wobm. ruk. w Hnaſchezach, induſtrijowy dwór, ſrjedu 20. 4. 1927 dop. ½9 hodź. Sarjadnik konkurſa je pſchekupz Guſtav *Chriſtof w Budyſchinje. Zadanki dyrbja wérjicżelo hacż* do 16. meje 1927 pola ſudniſtwa w Budyſchinje pſchipowėdżeć. 1. termińa je 16. meje 1927 a 2. termińa je 30. meje 1927. Wobej wotmėcżu na ſudniſtwje w Budyſchinje, ſtawa 141.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dżenża dop. w ¾11 hodź.: Wiki ſu mėrne.

Dop. ¾12 hodź.: Każ pſched hodźinu, byrujeż wukraj ſterie tuńſchi był.

Płacżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg howaż 100 kg płacżima po ſtotej hriwnje.

	22. 4.	21. 4.		22. 4.	21. 4.
Pſenica	273-276	270-274	wuny	20-22,00	20-22,50
rożka	254-258	252-257	woka	21-24,00	21-24,00
nał. jeczmjeń	219-246	218-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
nas. jeczmjeń	193-206	192 205	żołte łupiny	16-16,50	15-16,50
wowe	217-225	217-225	ſeradella	21-24,00	21-25,00
kukurica	179-184	179-183	raps, wosuſk	15,60	15,60
pſenż. muka	35-36,50	35-36,50	lany wosuſk.	19-19,90	19-20,00
rżana muka	34-35,75	34-35,75	poch. melaſſa	—	—
pſ. wotruby	14,25	14,25	bėrnj. kruſki	30-31,20	30-30,80
rżane „	15,75	15,70	ſyno, 50 kg	3,50-3,90	3,50-3,90
raps	—	—	rżana ſkoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane ſymjo	—	—	pſenżna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	26-29,00	26-29,00	wowona „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluſki	20-22,00	20-22,00	jeczna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdżańska burza.

Pſenica	267-274	bėrnjace kruſki	32,50-33,50
rożka	254-259	pſenż. wotruby	14,00-15,00
nałėtni jeczmjeń	240-260	rżane wotruby	14,50-15,50
nazymſk. jeczmjeń	220-240	pſenżna muka	43,50-47,50
wows	233-238	rżana muka	40,00-41,50
ſcherwjeny dżeċeł	240-250	woka	28,50-30,00
raps	310-315	pjeluſki	28,00-29,00
kukurica (Mais)	181-186	hróch	30,00-37,00
ſuche truhańcki	14-15.00	cokrowe truh.	18,50-20.50

Drobnowikowanske płacżiny w Budyſzinje.

23. haprl. 1927 po hamtſkim postajenju.

Wſe płacżiny ſo po ſtotej hriwnje ſrjedowane.

Twora		najniżſ. płacżiny hr.	najwyż. płacżiny hr.
Howjaze mjaſo z koſcżemi	1 kg	1,80	2,40
Cżelace mjaſo	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaſo	1 „	2,30	2,80
Swinjace mjaſo	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy ſmalc	1 „	2,40	3,20
Pſenżna muka	1 „	0,52	0,60
Rżana muka	1 „	0,42	0,48
Khlėb	1 „	0,37	0,40
Jėdżne bėrny	1 „	0,13	0,16
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy ſmalc	1 „	1,80	2,00
Sużeny połė	1 „	—	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0,28
Jėdżna butra	1 kg	4,20	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	ſtuka	0,09	0,11
Jėdżne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1.25

Wiėne płacżiny ſtwórtk 21. IV.	Wſo po ſtotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pſenica		12,50—13,00	12,75—13,50
Rożka		12,25—12,50	12,20—12,70
Jeċmjeń		11,75—12,30	10,80—12,40
Wows		10,25—10,75	10,50—11,20
Syno		4,00—4,50	3,50—4,50
Sloma z maſ. mlóć.		2,00—2,50	1,50—1,70
Sloma k zaſlanju		1,75—2,20	
Słóma z ruku mlóćena		2,50—3,00	1,80—2,00
Bėrny pola ratarja, nowe		4,80—5,30	4,40—5,00
„ hač na żeleznicu		—	—
Butra		1,75—2,20	1,00—1,10
Jeja		0,09—0,10	0,09—0,10
Pſeńċne wotruby		—	7,60—7,90
Rżane wotruby		—	7,60—8,00
Pſenżna muka		—	22,00—22,75
Rżana muka		—	19,75—20,25
Prosata, wulke		—	—
„ srėnje	15—26	—	—
„ małe		—	—

Bohatu. rejemném pschedołho bych, hewak jutsje wjecor tkončnje sobu njejdże.
Mots Tunka: Dha potajtim hromadże pondjemy!
Hans Depla: Nó, to so wě; dobru nóz a spi strowy, Motio, praj pak twojej Mariji wjele dobreho.

Směški.

** **Dobry namjet.** Žona (zyle nowocžasna, mužika, sadże sej do žiwotich hólczich wložow): „Bych-li jeno wjedźała, sa čo bych kčiła na maikeradu schła?!" — Muž: „Kajke dha by było, byli ras sa žónsku schła?"

** **Wótry rozsud.** Pěsnjeř (ke kritikarjej): „Kak so Wam moja hra lubi?" — „Jara derje. Dopjelni žadanja Aristotela: Drama dyrbi bojosć a sobuželnosć wubudźić. Wascha hra wubudźuje bojosć pscheb autorom (pěsnjerjom) a sobuželnosć pschipośluchar jow."

** **Mudra hólczka.** Hanka so žiwojeho nana woprascha: „Čehodla masch tajke tolste ruzy a twoj Jan we mělsce tajke mjehke a čenke?" Hdyž ji nan wukoži, so wón s rukomaj dźela a wuj Jan s hlowu, ménjesche pschekepanje: „Někto teš wě, čehodla ma knjes Schołta tajku wulku hlowu."

** **Spodźiwny tón.** Tsiětny hólczej pschińdże s wulkeho města na wjes. Se swojim wujom dże nimo luki, hdyž so tón paše. Hólczej so spodźiwajo wuja woprascha: „Schto dha to ho konja je?" Wuj: „Čehodla dha, hólcže?" Hólz: „Tón tola žadyn wós sady nima."

** **Dopomnjeńki.** „Mój muj běsche wječera zyle roshorjeny. Je lubosćiwy list namakał, kiž běsche na mnje adresowany." — „Wě hižo jón ty wočinika?" — „Ně — to pak runje je — běsche jón sam pisał, hdyž běchmoj hišće zlubjenaj."

** **Romantika.** Njany wječor a měsačkowy blyšcheš běschtaj Jurja pschemohloj. „Madleńka", prajesche, „njeby sej ženje pschemyšlika, so žu milijony a milijony swětow je, kotrež na naju shladuja?" — „Haj, mój Božiczko!" wotmolwi wona. „Ssedża dha moje banty prawje, Jurjo?"

** **Čehodla wona „lisku" malo pišasche.** Wučerka je dźeczi roswucžiła, so by němske wězowniki (Hauptwörter) s wulkim pišmikom pisali. So by jim srosumliwje cžinika, na cžim móża wězowniki spóznacz, prajesche: Wschě wězy, kotrež mózesch widźecz a pschimacz, su wězowniki, na pschiblido, fahroda, njebjo, pjero, cžłowjek atd. K wucžowanju da hady pisacz. Hanka napiša: „Dźesch l lisku do fahrody." (W šerbšcžinje so wězowniki male pisaja, jeno mjena wulke.) „Hanka", woprasha so wucžerka, „čehodla sy Lisku malo pisała? Tu mózesch tola widźecz a pschimacz!" Hanka ischadże s hlowu, a hdyž so wucžerka wospjet prascha, wotmolwi: „Ně, ma wospyzy" (Majern).

** **Polożu dźela.** „Ach, bych sej pschał, so bych dwójnik byl," prajesche mały hólczej k swojej maczeri. — „Tajkele hlupe myšle," napischeźiwi macz. „Čehodla dha?" „Potom mohła jena położa sej hrajkacz, mjes tym dyrbjała druha do hłupeje schule hicz."

** **Na wschón pad, so . . .** Bur: Sšuchaj, tamny moleć pola hosćenzarja k „Skotenu cželeczu" prajesche, so mam karakteristiku hlowu."— Burowka: „Tak! Schto ha to je?" — Bur: „To wschak nam njewěm. Ale na wschón pad, so je mje cžuhł ranicz, tym jemu jenu želenu wotłožił!"

** **Hdyž by pjany.** Bur běsche žebi w měsce wschitko wobstarał, schtož trjebasche a teš wscho rospschedał. Bě hižo posdże wjecor a burej so wjazy domoj bžeczeć njechasche, tuž dźěsche do hosćenza pschenocowacz. Hdyž do hosćenza pschińdże, běchu tam hižo wschě městna wobhadźene a bur dyrbjesche s cžornuchom spacz, do toho też swoji. Prjedy pak, hacž do loża dźěsche, kupi sej bleschu palenza a wupi ju na zbožo domjacych. Nětko bě zyle pjany a dźěsche do loża. Cžornuch hižo we łožu ležo spasche. Bur so lesnu a wušnu bóržy. Hosćo pak běchu burej mjeswocžo cžorne namórali. Bur chajsche w 6 hodź. stanocz. Korcžmar jeho sawoła a dźěsche prjecz. Nasch wjesnjan stany, ale kak so stróži, hdyž do schpihela pohlada, bě zyły cžorny. S mjerjanjom praji: „To je cži prawy knóbr, tutón korcžmar. Tón je cžornucha sawołał, na městnje, so by mje wubudźił!" Lehny so sasno do loża a spasche hacž do 10 hodź. Hosćo jeho potom wušmějechachu. Do tuteje korcžmy wón wjazy njeńdźešche.

** **Wbohi pěsnjeř.** (Amerikanski šměschk.) Franzowska pólcžele nam pěsnjerja Palwola Claudela jako wupółłanza do Washingtona. Kak mózemy s jenoho pěsnjerja schtyri milijardow dollarow wudrěcz?

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pohrjebnje wokrjesneho wubjerka

pjatk, 29. haprleje 1927, dop. ¼10 hodź. w pohrjebnjej hali na hamtskim hejtmanstwje w Budyschinje na Bismarckej drohi 21.

W Budyschinje, 21. haprleje 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Wokrjesny zejm (Bezirkstag)

wokrjesneho swjaska Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa sendże so pjatk, 29. haprleje 1927, popołdnju w 3 hodź. w hosćenzu „Běły kóń" w Budyschinje.

W Korsymju, 21. haprleje 1927.

Pschedsyda wokrjesneho zejma Seidel.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—4 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! — **Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow!** — **Tresor!**

Vogtlandske wumělske madraske **gardiny** story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže kupujeće jara tunjo pola **K. Erler w Budyšinje** na Žitn. wikach 11 znapř. hosć. „Zlota Hwězda". Ręcu serbski

Hospoza so knydom do ratafstwa pyta. Poskićenja pod „D 38" na wudawarniu „Serbskich Nowin".

Koże wšěch druzin kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach **Kießling & Erdenberger** na Zwonk. Lawskej hasy čo. 54 Sobotu w hosćencu „Polměšačka"

Słomu ma na předań **Delan w Baćonju**

50 ctr. runklicy, 50 cent. syna je na předań w Rożeńce čo. 22.

Symjenine běrny (Woltmann) su na předań w Nowej Wsy čo. 17 pola Njeswačidła.

Rjane prosata su na předań w Malešecach čo. 97.

Kupuju nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćinach, železo a stare metale jenož na wupokaz wyšnosće. **Popp** na Hornćerśk. hasy 18 telefon 3427.

Tunje nowe hrónčka na sćěnu su dóšle **Serbska knihafnja** w Budyšinje w Serbskim Domje

Wšitke picowadła **Žitny dom w Kamjencu** wotnožka w Pančicach.

K samostatnemu wjedźenju přenjotneho **drastoweho wobkhoda w Budyšinje** pyta so spušćomny překupc jako

wjednik wobkhoda

při jara dobrej mzdże. Wuměnjenje: Dobry předawař, kiž serbsku rěč wobknježi. Poskićenja z wotpiskom wopismow a žadanja mzdy z napomnjenjom, kak wjele rukowanja może zapołožić a z wobrazom pod „D 39" na wudaw. „Serbskich Nowin".

Serbskim putnikam serbskeho procesijóna 1. meje a w času putnistwa 1927 poruča so wšěm serbskim přećelam

hosćenc „Złoty Jandźel" w Filipsdorfje

(Putniski hosćenc před hnadnej cyrkwju.) ze swojimi rjanymi bydlenjemi, napojemi a jědźemi k přebywanju. Wo skazanki bydlenja, łožow a zhromadneho přenócowanja prosy hač do 28. haprleje

swójba Herbrichec a hosćenc. Pilcowa

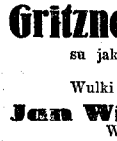
mějićelka hosćenca „Złoty Jandźel" hižo 36 lět.

Prošu čińće pospyt z Brendlec palcnym kofejom najlěpši a najtuńši daloko a šěroko znaty!

płaćizna ¼ pł. = 80 pj., 1 hr. a 1,20 hr. Wosebitosć nalěpši „Perl-kofej"

Fritz Brendel we Wojerecach, na Zły-Komorowskej = drózy čo. 9 =

Gritzner šijace mašiny su jako njepřetrjechene kajkostne znamki swětoznate. Wulki skład po wšěch płaćiznach. **Jan Witek w Stijecach.** Wotpłaćowanje dowolene.

Młode, sylne a srěnje, wysokosućelne, dobre, čehniwe a wužitkne

krowy

z dobreho splaha, jena z 2 njedźelemi starym čelećom, matej na předań a k zaměnjenju

Max Köhler w Nižej Wsy — **Paul Köhler** w Njeswačidle

Louis Wagner symjenjowa wikowarnja w Budyšinje na Žitnych wikach čo. 4. Tel. 2709

poskića w staroznatej kajkosći a po najtuńšich płaćiznach wšě może druziny

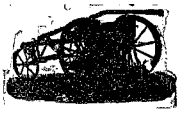
pólnych zahrodniskich a kwětkowych symjenjow

Wosebitosć: **Dźećelowe, trawowe a runklicowe symjenja**

Sokołski spěmnik je wušoł. Njech sebi jón kóždy Serb kupi, płaći jenož 50 pj. Na předań w Serbskej knihafni w Budyšinje

Wšě čišćerske wěcy serbske a němske: kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, naćišće na listowe wobalki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno **Smolerjec knihićišćerńja** z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Jurij Hänsel w Budyšinje na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736 Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska = w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje = **Skład ratafsk. mašinow a gratu wšěch druzin**

Derje kupuje štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!!!

Strykowansk. wolma słomjaki na rózku por. tunjo **J. Erler,** Kronn mosta

Wšě druziny hnojidłow ma stajnje na składze **Žitny dom w Kamjencu** wot 10 k. w Pančicach.

E. Paul Lehmann štomnica w Budyšinje, Carolastr. 5. Telefon 2125 poskića po wosebje tunich płaćizn. wšě druž. a formy: najlěpšich **sadowych štomow** aprikozow, brěškow, kosmač., štomik. a kerk., janskich jahodkow, štomikow a kefkow, najlěpšich **rózowych štomikow** kaž: žarowate róže, wiiate róže, nižše rózowe kerčki, Rododendron we wšěch barbach, **smjertne drjewo** we wšěch formach a k sadźenju. Dalije, kerčki, symjenja a wšitko druhe. Prjedy hač kupujeće, wobhladajće sebi bjez nućenja ke kupowanju mój skład a žadajće sebi moje płaćizny.

Młoda sućelna krowa je na předań w Třjoch Khežach 1b pola Worklec.

100 000 sylnych lěn. khójnowych sadźenkow wot znateho šleskeho khójnoweho symjenja ma na předań **Hajnistwo w Stróži** pola Wulkich Zdźarow.

hôjeŕ cẹehnje. Doniž ſkotej ſaßo nowe kožmy narosṭu, mamy jón w cẹoplišcẹej hṛôbẹi mẹcẹ.

W lẹcẹnym cẹaßu je radno, ſkôt cẹaſto wumyćẹ a wukupacẹ. A to niẹ jenoẓ tohodła, ſo bychmy jón wotkhłôdnili, ale teẓ tohodła, ſo bychmy jón jónu dokkadnje wuẹiſćẹili. Koßa ßo cẹaſto ſe wſchelakim prochom ſamaže a tak ſkôt hubjenje pſcheſ kožu dychа. Pſchehrẹte a pranoje naẓrane kocẹjo nimamy kupacẹ. Wono by ßo pſchejara a nahle wokhłôdniło a tak ßo na poßledku naſymniło. Se ſeẓẹhwkom toho njeby pizu tak prawje poẓiwało. Teẓ ſcẹẹlne kruwy abo kruwy króṭki cẹaẓ po cẹeleczu nimamy kupacẹ. Druẓi ſkôt pak kupamy rano abo wjeczor. Tola woda njeẓmẹ na ẓadyn pad pſcheſymna byćẹ. Najkhmaṛiſcha je woda, kotraẓ je 20 ſtopnjow Celſiuſa cẹopła. Teẓ njewotſtajcẹe ſkocẹo dlẹẹe we wodẹe, hdyẓ-li 10—12 minutow. Hdyẓ ßu kocẹata wukupante, maju tak bôrſy haćẹ môẓno wuſßhnyćẹ a kedẓbujcẹe, ſo nanjecẹehnje. Hôjeẓ njemôẓemy ſkôt kupacẹ, tam môẓemy jón na parjatych dnjach ſ wodu wobliwacẹ. Maju-li kruwy ſamaſane wumnjenja, môẓemy je ſ ſliwkej wodu wumyćẹ. Sẓyła ma ßo wumjo pſchi kôẓdym dejenju ſ ſliwkej wodu wumyćẹ. Njeſapomnimy pak wumjo wſchẹdnje po wumnyẹu cẓiſcẹe wotrẹcẹ, ſo by ßo mlokowa ſaſſa njenaſymniła. Skotej, kotryẓ je cẹaſto na paſtwje abo wjele we wubẹhu, njetrjebamy panohły woßeẹe hładacẹ. Je-li pak wjele w hrôẓi, dha jemu teẓ panochły dlẹſche narośṭu, kotreẓ mamy cẹaſto pſchireſowacẹ a cẓiſcẹiſcẹ. Pſchi pſchireſowanju panohłow wſchak mamy kedẓbowacẹ, ſo koſcẹ niesranimy. Mnoſy teẓ cẹaßaẓy howẓaſy ſkôt kowaju, ſchtoẓ je radẓonate.

Wjele mamy woßeẹe na cẓiſtu hrôẓ dẓerẓećẹ. Tohodła mamy ſkotej na doßahaße waſchnje ſaſcẹẹlowacẹ. Najkhmaṛiſcha je roſrẹẹana ſkoma. Na jene ſkocẹo wobliẹẓiny 2—3 kg. ſa dẓeń.

Na ſtrowotu a wuẓitk ſkoṛẓecẹa ma teẓ cẹọpkota wulki wliw. Howẓaſy ſkôt ma mẹcẹ w ßebi w pſcheréṭku 37,5 ſtopnjow C. cẹọpkoty. We ſpannych hrôẓach tohodła ſkôt wjele pîẓy tṛẓeba, ſo by ßo ſhrẹk. Nimaju-li ſkoẓata ſpomnjenu cẹọpkotu, dha ſkôt njeje tak kruty a je wſchẽm thoroſcẹam nakẖiliſchi. Teẓ ßo bôrſy naſymni. Po prawemy mamy w hrôẓi mẹcẹ barometer, ſo bychmy wſchẽdnje cẹọpkotu mẽricẹ mohłi. We hrôẓi, hôjeẓ mamy ẓamôn doroſcẹeny ſkôt, tam ma byćẹ 14—16 ſtopnjow C. cẹọpkoty, cẹelata a kruwy pak ẓyle derje 16—18 ſtopnjow ſnjeẓu. Wſchi krutej ſymje mamy ßebi dwoje dirje pſchipṛawicẹ. Teẓ wſchẽ ſchłaky maju ßo ſatyłacẹ. Hiſchcẹe lẹpje je, ſo w tej ẓeẓe ſkotej parjenu pizu, abo ſnajmjenſcha cẹọpku wodu daiwamy. Sa horẓe dny pak je nuſne, ſo ſkôt ſtẽrſcho cẹọpkotu ſnjeẓe hacẹ w hrôẓi. Njeſapomnicẹe pak pſchi tom na cẓeŕſtwu wodu.

Woły ßebi w lẹcẹe, hdyẓ je wulka horẓota pſchipołdnju ſnajmjenſcha 3 hodẓiny wotpocẓinka ẓadaju. Wotpocẓink pak je wokam teẓ tohodła trẽbny, ſo bychu pizu derje pſcheẓuwali. Hewak ẓadyn wuẓitk ſ tym nimamy.

Najrjoaẓy ſ horẓotu cẹẹrſpi pola naß kormny ſkôt. Tohodła mamy jón w lẹcẹe w khłôdnych hrôẓach dẓerẓećẹ a druhdy wotſihacẹ. Słónćnje mamy hrôẓe woßeẹe derje wẽtrowacẹ, dokełẓ ßo w nich ſ dychanjom ſkotu a ſ hnoja wſchelake ẓedojte pkuny nahromadẓa.

Hospodarſtwo.

Kak polwyſchimy wunoſchk naſchich płodow.

Pſchi dẓenẓniſchich cẹẹẓkich exiſtenẓnych pomẽrach dyrbi kôẓdy na to dẓerẓećẹ, ſo by wunoſchk ſe ẓwojeje pôdy, haćẹ ẓwojeje abo najateje, tak wyßoko haćẹ môẓno, powyſchił. Wunoſchk pôdy môẓemy, kaẓ ẓamy to hiẓo wjaẓy raſowo naſpomnili, na wſchelake waſchnje ſwyſchićẹ, ſo bychu ßo nam wudawſi po môẓnoſcẹi ſarunali a pṛoẓa derje ſapłaćẹika.

Se ſaſładom wuſtrowjenja naſchich hoſpodarſtich a politiſtich pomẽrow je teẓ dobry ſtaw naſcẹeho ratarſtwa. Naſche hoſpodarſſe pomẽrу ßo njemiẓay teẓ ſ ẓym ſlẹpicẹa, hdyẓ njetrjebamy telko ẓyrohy ſ wutkraja kupowacẹ a hdyẓ môẓemy ẓami ſ naſchimi płodami wunićẹ. To môẓemy jenoẓ tehdom dozpẽćẹ, hdyẓ budu wſchitcẓy naſchi hoſpodarjo tak hoſpodaricẹ, kaẓ nam nowi pſchirodoſpytniẓy, abo praẓmy lẹpje wupṛuhowani hoſpodarjo pſchedwiđjuja. To je weſo na prẽnim mẽſtnje intenſiwne hoſpodarſtwo, to je, hdyẓ nakoẓimy wjaẓy dẓẽła a wjaẓy kapitała, to je hnojenje, ſchtoẓ woßebje pſchikupny hnôj naſtupa.

Hoſpodarſtwo je w nowiſchim cẓaßu wo wjele pokrocẓiko. Môẓemy prajcẹ, ſo môẓemy 50% wſcheho wunoſchka, kotryẓ ſ pôdy ſwyſchimy, pſchiliẓićẹ na pichikupne hnoje, 30% ſ wubjeranjom ẓymja a 20% ſ lẹpſchim pſchedẓẽłanjom pôdy.

Slẹpſchenje pôdy, ſchtoẓ fiſiſku a chemiſku ſtronu naſtupa, môẓemy ſ meliorazeju doſpẽćẹ. Meliorazija je wſchelake ſlẹpſchenje pôdy, kaẓ na pſch. wotwodnjenje, nawoẓowanje, wapnjenje atd. Nawoẓowanje pôdy, rigolowanje (to je na cm. hłuboke woranje), hnojenje ſ kompoſtom je teẓ jara dobre. Tola dẓẽnja, hdyẓ dyrbimy hiſchcẹe intenſiwniſcho hoſpodaricẹ, ani tuto dẓẽło njedoßaha, dokełẓ mamy mało hrôđẓeneho hnoja a mało dẓẽławych mozow, ſ kotrymiẓ dyrbimy ſutowacẹ, hdyẓ tak wudawki doßahaju. Tu nam niczo druhe njeſbywa, haćẹ prawe wubraceẹe ẓymja a prawe nałoẓowanje pichikupnych hnojow. Wuſnam pſchikupnych hnojow dẓe ẓimy dẓẽnja wſchudẓe derje wobliczili, tola jich hodnotu mnoſy haćẹ dotal k ẓwojej ẓamẓnej ſchkôdẓe doſpołnje njewuẓichu. Ẓedna ſ hłownych pſchiczinowoṛ, ſo ßo dẓẽnja ſ mẽſtnami pſchikupne hnoje doſcẹ njenałoẓuja, je, ſo mnoſy ſ nimi prawje wobthađacẹ njemôẓa a njewẽđa. Mjes tutymi ẓu ßaßo mnoſy, kotriẓ ßo potwuczicẹ njedađa.

My mamy ſe ſtrojenymi hnojemi tak liczicẹ, kaẓ hoſpodarjo tajkich krajinow, hôjeẓ je hoſpodarſtwo derje pokrocẓowało. Chẓemy-li doẓpẽćẹ najwyſchſchi wunoſchk, tehdom mamy na prẽnim mẽſtnje na ſprawne waſchnje hnojicẹ. Bjes praweho nałoẓowanja hnojow njeje ſwyſchenje wunoſchka ẓyła môẓne. Mnohofcẹ ẓiwin, kotruẓ kôẓde lẽto je ẓnẽmi ſ pola wotwoſymy, mamy ßaßo polu wrôcẹicẹ. Tohodła je tudy waẓne praſchenje, kaſke ẓiwiny ta abo druha roſtlina w tej abo tamnej pôđẓe trjeba.

Na tuto praſchenje môẓemy jenoẓ wotmolwicẹ, ſo ma my to ſami wupṛuhowacẹ. Jenoẓ ſ wupṛuhowanjom môẓemy ſwẽſcẹicẹ, na kotryẓ ẓiwinach je ta abo druha pôđa khuda. Tak ſwẽſcẹimy, kaſke hnoje pôđa trjeba a na kaſke waſchnje môẓemy je đodawacẹ. Wẽmy hiẓo ſ naſhonjenja, oſ ßo na nẽkotrym polu ſuperfoſphat lẹpje wuplaćẹi a na druhim ßaßo Domaſchowa mucẹa.

Se wupṛuhowanjom môẓemy teẓ ſwẽſcẹicẹ, kelko pſchikupneho hnoja môẓemy na te abo druhe polo pſchicẓiſtnycẹ. ſo bychu ßo nam ẓnađy wudawki pſchejara njepſchiſporile, a my ſ tym niczo njepſchiđadźli. Wunoſchk naſchich hoſpodarſkich płodow jenoẓ ſe pṛawym hnojenjom njeſwyſchimy. Tu ſaleẓi druhdy na hnojidle ẓamem, to rẽka, kaſku druẓinu hnoja hnojimy. Ẓedna druẓina hnoja hođẓi ßo ſa tu krajinu lẹpje a druha ſa druhu. Teẓ tudy mamy wđẓ ẓami wupṛuhowacẹ, cẓẹmy-li k najlẹpſchemu wunoſchkej dospẽćẹ. S tutym wupṛuhowanjom mamy pak ßo ſnajmjenſcha 3 lẽta ßaßo ſabẽracẹ. Naſchi hoſpodarjo mẽli ßo tohodła bôle ſ tuttymi wupṛuhowanjemi ſabẽracẹ. Sđa ßo, kaẓ bychu ßo toho mnoſy bojeli. S taſtim wupṛuhowanjom ſebi wjele k lẹpſchemu wunoſchkej đopomhamy.

Rólnistwo.

Njewoſtajcẹe hnój na polu na hromadłach leẓo.

Tute ſtarodawne wopaczne natwuczenje môẓemy teẓ hiſchcẹe dẓenẓa ſ mẽſtnami wokkedẓbowacẹ. S tym hnój nimo mẽry wjele na ẓwojej hôđnoſcẹi ſhubi. To je njetrjebawſche pjenjeſy brojenje. Radſcho mamy jón ſroſkidowacẹ a tak pſches ſymu leẓo woſtajicẹ, njedotoli wjedro, jón hnyđom ſawoṛacẹ. Teẓ môẓemy jón na hromadu ſwoſyć, krucẹe ſateptacẹ a ſawođẓecẹ, ſchtoẓ đrje je njenje hôđne. Najlẹpje je, hnój hnyđom ſawoṛacẹ, abo ſnajmjenſcha ſroſkidowacẹ.

Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 16 Budyšin, 23. haprleje 1927. Lětnik 34

Konjacc graty.

(S 3 wobrasami.)

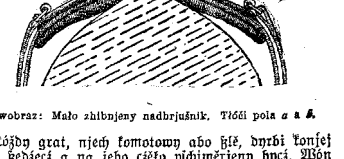
Konjej cẹehnje a dẓẽła ßo najlẹpje, hdyẓ jeho grat njeczẓiſchczi a njercẹẽżni. Gratow roſeſnamy dwẽ druẓinje. Kôẓda krajina ma ſ njeju tón abo tamny radſcho. Mamy komoty a łlẽ (Sielengeſchirr).

We ẓłach thođẓa konje najbôle w runinach pokłonje. Nẽmſkeje, hđẓeẓ ßu đrôbi a pucẹe rune a horow ſkoro ẓanych. Sſlẽ ßu tunje, łohte a ẓo ſkoẓuja ẓyle po cẹẽłe konja. Rađy pſchahaja đo nich młode konje, ſo bychu je cẹahnyć wucẓili. Dokełẓ ßo hođẓa ſ łohkej prọẓu tôẓdemu konjej pſchipṛawicẹ, nałoẓuja je rady teẓ cẹt, kotriẓ huſto ſ konjemi mẽnjeja, kaẓ konjaẓy wikowarjo. Pôđła tajkeho witowanja ſabẽraja ßo rady ſ wôniſtwom, ſo konje pṛôđne ſtake njebẓchu. Sſlẽ maja teẓ wulke njedoſtatki. W nich thođẓo leẓa na wutrobnje. Wutrobno ma cẹẽẓu cẹehnjenja wudẓerẓećẹ. Tu ßu teẓ ſhibađa pṛẽdnich nohow. Tohodła poczẽẓuja konjej jara ſtupanje, dokełẓ tu thođẓo konja rubuja. Cẹehnje-li cẹẽẓo, tłóczja na wutrobno. Paß ſlẽſe bóle ſ ſchiji, tłóczi na ſchiju a grgawu a poczẽẓuje dychanje. Runje pſchi napinaznym cẓahanju tôń najbłubſcho a najſpẽſchniſcho dycha. Paß pak jeho đaji. Konjej njeje môẓno pſchi ſaſtacẹu ſadẓerẓećẹ abo tam, hđẓeẓ đrôha ſpaduje, wôs tak đẓerẓećẹ, ſo njeby jemu đo nohow bẽẓał. We ẓłach ßo konjej hubjenje ſtupa. Wôn njemôẓe ſ wotmachom cẓahnyć. Khođẓenje woja tohorunja ſawinuje, ſo paß konja rubuje. Sſlẽ ẓenje tak trucẹe łaẓ komot njeſbẽđza.

1. wobraz: Konjacy khrbjet zady nadbrjušnika abo podpasa. Derje sedźacy nabrjušnik.

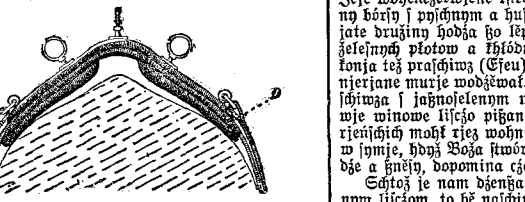
Wſchitke tute njeđoſtatki derje ßeđẓazy komot nima. W horatych krajinach ſa cẓẽſtich cẓahanjow je komotowy grat wo wjele lẽpſchi a rjeđliſchi haćẹ łlẽ. W komocẹe khođẓo cẹẽhnje tôń pohnje ſ ramjenjemi. Cẓẽẓa cẹehnjenja roſđẓẽli a wupſchestrje ßo na wjetiſchu pſchestrjeń ſtawow. W komocẹe môẓe kôń ſ pohnym wotmachom ẓwojich ſtawow a ẓwojeho cẹẽła cẓahacẹ a ẓwoje mozy nałożowacẹ. Ale wutrobno njeje ſacẹehnjene, ani ſchija a grgawa niẓ. Kôń ßo njedaji a ſamôẓe ẓwobodnje dychacẹ. Sſo we, komot dyrbi derje ßeđẓecẹ. Konja njeſmẽ nihđẓe cẓiſchczecẹ ani rybowacẹ. Hewak ßo rady woczẓiſchczi a ſrẓbuje. Jara cẹẽẓko łaſke bolaze ẓije. Skocẹo njemôẓeſch dlẽſchi cẓaẓ pſchahacẹ. Komot njeẓmẽſch hotowy kupowacẹ, ani niẓ łaſki ßo njeḥođẓazy pſcheſpinacẹ. Jenje ßo łaſki komot a grat na konja tak njeſłoẓi, łaẓ po mẽrje đẽłany. Na kupnych komotach a gratach khwała, ſo ßu lohte a konjej ẓaneje njetrjebawſcheje cẹẽẓe njenałkaduja. Pſchewulki komot ẓo ẓenje na konja tak derje njeſłoẓi, ſo njeby jeho rybował a cẓiſchczał, bynnjeẓ wiẓazy podłađował a ſe ẓoruczej ẓoſmałej koẓmatej koẓu podſchiwał. Je ẓo kôń ſrybował, njepſchahaẓ jeho wiẓazy đo komota, ale đo ẓlow. Bołaze ſ cẓiſtej mouky a ẓu ſe ſymnymi wobwałkami ſtuđẓuj. Potom maczẹej je ſ wodu, do kotrejeẓ ẓy na litr wody 50 gr. pyoktanina limpk (5 proz. Pioktaninlôſung). Hđẓẽ pôczinje ẓicẓ, maſaj je ſ ẓinkowej ẓałbu. Komot dyrbiſch ẓo wẽ pſchjeſchicẹ đacẹ. Tam, hđẓeẓ je bołaze było, njech ßeđkat koẓmatu ẓornjaẓu koẓu podſchije.

2. wobraz: Mało zhibnjeny nadbrjušnik. Tłóči pola a a b.

Kôẓdy grat, njech komotowy abo łlẽ, dyrbi konjej derje ßeđẓecẹ a na jeho cẓẽło pſchimẽrjeny byćẹ. Wôn dyrbi na njeho łaẓ łlaty byćẹ. Pſchi tym dyrbiſch ſa wſchelakim hładacẹ. Sapocẓinmy ſ ẓlowu. Naczołnik (Stirnband) a bokowniẓy (Backenſtücke) njeẓmẽđẓa pſcheſkrótke być. Podbuhnik njeẓmẽ konja đaẓicẹ. Wokaẓy njeẓmẽch na gracẹe cẓerpicẹ. Spłóſchenju a ſtrôẓowanju konja njeſađẓewacẹ. Skerje je ſpẽchujetej. Bjes wokaẓow ſamôẓe tôń ſpôinacẹ, ſchto ßo ẓady njeho podawa. Pſchibliẓowanje łaſkeho ßuki pſchedmjeta tôń hiẓo nadała mi ſi a ßo tak njeſtrôẓi, hđẓẽ wokaẓy ſaẓnje wohładanje pſchibliẓowan a ſađẓewacẹ. Hđẓẽ njeſnaty pſchedmjet nahłe pſched konja ſtupi, dyrbi ßo teẓ najmerniſche a najſtłudniſche ſtorẓo wuſtrôẓecẹ. Wokaẓy łoja đale wẽtr a pṛóch. Wobaje je wôrẓkam jenak ſkłôdne. Kôń je nuczeny, ẓwojej woczi njepſchirodnje ſtoẓowacẹ.

Tej žo ražujetej a skónčnje skhoritej a khipritej. Stejli thorosćej pokhilenej, žo thorosćej cźim ruczijsćho wuwije. Konja njeśmějch ženje do khuwudžerźazeje wotoschki (Aufsatzzügel) saspinacź. Ssamo pschi njedźelskim gracźe tajkeho saspinanja njenatožuj. Skoczo je nucźene, žwoju hlowu njepschirodnje nožycź. Sa nje je cźwila a njetrjebawschi wustawa. Kunje tak njetrjebawscha a konjej žamo schkódna je podwusda (Stoßzügel). Na jeho měsźno njech stupi tschižna woteschka. Podwusda podžobnikej jenož tlamu stwerdźi. S njej nimasch konja na waschnje we žwojej mozy.

3. wobraz: Přejara prudłaty nabrjušnik Tłóšć pola *a* a *b*.

Najwjetschu kedźbliwosćź dyrbisch nadbrjuschnikej abo podpažej pschiwobrocźicź. Tón dyrbi žo zyle skožowacź po khribjecźe. Kak dyrbi žedźecź, spóznawasch na naschim prěnim wobrasu. Druhi a tsećźi pokasujetaj, kak njeśmě dźěkany bycź. Wudźěnje khribjet bóle kónczojty, dyrbi nadbrjuschnik tohorunja tak složeny bycź. Kulojty khribjet žada jón bóle rosczehnjeny, so by wschudžom jenak stajnje na khribjecźe ležał. Husto doscź wohladasch konje se s rybowanymi a bolazymi khribjetami. Bolazy khribjet sawinowake žu schpatnje žedźaze žedka a pak hubjenje dźěkane nadbrjuschniki. Nadbrjuschnik dyrbisch pschezo krucźe pschicźahnyecź. Na nim wišaja pobocźniki. Ssedźi-li nadbrjuschnik jenož s waha na khribjecźe, cźischcźi a rybuje. Kóń ma pschi cźehnjenju bolosće. Potom njeda žo pschahacź a bije, hdyž chzesch jeho sapschahnycź. Podwopuschny rjemjeń njeśmě tohorunja pschekrótki bycź. Kruch pod wopuschu dyrbi kulojty a s mjehkeje kože bycź, so pschi cźehnjenju konja ražowat njeby. Schpatny podwopuschny rjemjeń tohorunja konjazej khmanosćźi a hódnocźe wadźi.

Wijate a plećate rostlinki.

(S wobrasom.)

Kóžda sahrodka dyrbi wócźko wokschewicź. S wjetscha naschim sahrodkam tu kedźbliwosćź njepschiwobroczamy, so bychu wócźko wokschewjake. Tu a tam s morja seleneho lišća a pišanych kwětkow žahaja tu a tam nahe scźěny a pschěstrjenje. Nahe scźěny, njewobrosćene khlódnizy, želesne a grocźane płoty, kaž tež stare schtomy we tajkej s młódnosću kipjazej wokolinje scherja. Nadrascźuj je tohodla tež do selenych schatow, so njebychu žwoju wokolinu swohidźake. Zyła kopiza wijatych a plećatych kwětkow a rostlinkow móže nam tajke schaty podawacź. Mjes létnymi rostlinkami wubjeru najradscho turkowske boby (Feuerbohne) a turkowsku traśu (Kapuzinerkresse). Jenolětne rostlinki drje žu, tola rostu spěschnje a sawodźewaja nahotne městna bórzy se selenej a pišanej drastu. Turkowske boby srědka tak husto sarostu, so bychu wschě nahe městna dokkadnje zakrywale. Turkowska traśa pschetwori žo rady do njelubeje njerodźe, dokelž s jejnych wupadanych žymjeschkow žo tak spěschnje pschisporja, so je cźežko, jejne pschijporjenje a rosschěrjenje samjesowacź.

Grocźane abo želesne płoty móžesch sapleśeź s cźornymi abo cźerwjenymi jahodami. Pódla pěkneho wupyschenja naheho płota dawaja cźi hischcźe žłódne płody. Dokelž huśte sarostu, schkitaja sahrodku psched huschazymi a symnymi wětrami. Dobjazych a pyschazych wijatych a plećazych rostlinkow a kwětkow mamy telko na wubjerk, so njewěsch, ja kajši dyrbjał žo rosžudźicź.

Mjes wschěmi wijatymi rostlinkami je džiwje wino teź poměrnik abo lěsne wino, najbóle snate a tatrjez džowka, k wschemu žo hodźaza. Wjele druźinow mam wuczeni sahrodnizy posticźuja, kaž: Ampelopsis, Engelmannii, Groebneri, hederacea, Veitschii. Nam žu tute druźiny snate jako te do scźěnow a murjow žwoje korjeschka puschcźeja, žo scźěny a murje poczahnu s hustymi liscźowym wodźecźom. Najrjeńscha s nich je Veitschii. Jeje wohenčerwjene tśirózkate łopjeschka poczahnu scźěny bórzy s pyschnym a hustym pišanym sawěschkom. Wijate druźiny hodźa žo lěpje sa saplećenje grocźanych a želesnych płotow a khlódnizow. Ssamžny nadawk wukonja teź praschiwz (Efeu). Rady žadźeja jón, so by nikke njerjane murje wodźewał. Mjenje snata je druźina praschiwza s jažnoselenym wulkołopjenatym liscźom. Džiwje winowe liscźo pišani žo nasymu we žwojich najrjeńschich mohł rjez wohnjatych barbach. Praschiwz jako, w symje, hdyž Boža stwórba koło wokolo sprostinje w lodže a žněju, dopomina cźe na selenu młódnosćź nalécźa.

Schtož je nam dženża džiwje wino se žwojim pyschnym liscźom, to bě naschim prjedownikam psched 150 lětami kosylist (Geißblatt). Wjele žu tehdom bažnjerjo a pěžnjerjo žonili a pišali wo tajnstwje, wo lubosnych khlódnizach, s kosyliscźom wobrosćenych. Kosylist snajemy w jara wschelakich druźinach. Wijate a plećate žu žo dženża bóle pominyle. Sa to mamy wjele druźinow kosyliscźownych kerkow a kerćźkow. Wokoło žwjateho Jana wokschewja naž se žwojimi nažoćź bělymi žłódko wonjazymi kwětkami. Kcźežatych kerkow žu mjes nimi teź hischcźe wjazy druźin. Jena s botanistim mjenom Lonivera fuchsifides swjeżeluje naž se scharlach na cźerwjeń kwětkami. Lonicera Giraldii kcźěje na bruń purpurna, we wohnjotjej cźerwjenosći koralow wokschewuje nasche wócźko s jenom Heckrotkii, na žołcź cźerwjena kcźěje Lonicera Henryi a cźemnožołta Lonicera hirsuta. Pódla tutych druźin pišanja žo hischcźe wjele druhich w pysche žwojich kwětkow.

Jara snate jako plećzate rostlinki žu teź cźertowe nicźe (Waldrebe). Te pola naž dźiwje rosu. W Franzowstej a Jendźelskej žu sahrodnizy dokonjeli s nich wschelake pišane a pyschne kwětkate druźiny wuplahowacź. Sahrodnizy rosežnawaja wulko- a drobnokwětkate rostlinki. Wone kcźěja mohł rjez we wschěch móžnych barbach: fijakkojto, cźemnopurpurfijalkkojto, błědomódre, cźemno-purpurne, na wino cźerwjeń, na karmin cźerwjeń, jažnomódro-běłe, na bóš módre atd. Najwjazy s tutych druźin sakcźewa w julišu a kcźěje hacź do naseho. Cźertowe nicźe rosu najradscho na dobrej płodnej pjerschcźi, lubujej khlódk sa žwój pjenicźk.

Wjele požadana a snata plećzata abo wijata rostlinka je teź kokornak (po němsti Osterluzei abo Pfeifenwinde). Ta pokhadża s polnózneje Ameriki. Wot junija hacź hłuboko do augusta kcźěje. Bohacźe na njej wižaja trubjelkate na žołcź, cźemnobrune žiłkate kcźenicźka.

S Japanske žu k nam po dwěmaj wijatymaj rostlinkomaj schiwjesli. Tej pak žo mjenje plecźetej. Tohodla s nimaj rady stare schtomy, płotowe stołpy a podobne njerjane pschedmjety wobžadźeja. Po kacźanku mjenuja jej astimidia abo po němski Strahlengriffel. Dokelž stej nam Sserbam hischcźe njesnatej, njesmy žebi sa njej hischcźe mjeno wutworili. Japanska druźina (Actimidia arguta) ma rjane cźemnoselene liscźo. Te hłuboko do nasymy na kerku wižajo wostanje. W juliju wupyschuje žo s kražnymi běłymi kwětkami. Mandžurska druźina pod kacźanskim pomjenowanjom Actinidia kolomikta hižo w meji sakcźewa. Bóle snata je rostlinka s mjenom akebija. Hižo spočatk meje wupyschuje žo se žwojimi fijakkatymi tikkatymi kcźenicźkami.. S tych wutworja žo posdźišcho podołhojte na purpur cźerwjene jahodki. Spokojom je s tóždej semju a rosćze hischcźe derje w napoł khlódku.

Mało hischcźe žadźamy wijate a plećate cźerniki Se žwojej pišanej a wjele barbojtych pychu wokschewjeja naschej wócźaz.

Hrjebičkaŕ.

(S wobrasom.)

Wužitny, lohki a tuni sahrodništi grat je hrjebicźkaŕ. Kaž na naschim wobrasu hižo widźimy, žu to wulke drjewjane hrabje s dołhim hrabischcźom. Na jenej stronje ma hłowa žydom, na druhej schtyri šuby. S nimi nacźehnjenjech žebi na hrjadkach najrunische hrjebicźki, kaž by je po sćnurzy sćahnył. Do tutych hrjebicźkow wuwžywaj wschelake drobne žymjeschka, kaž jedźmu kobodu, morchej, žołotej, zyblu, kulrabi a podobne drobne žymjeschka. Po tutych hrjebicźkach móžesch teź žołotej a wschě druhe žadźenki do runych rynczkow žadźecź. Hłowu tutoho hrjebicźkarja móžesch zyle po schěrokosći žwojich rjadkow složicź. Hdyž je hłowa hrjebicźkarja 90 zm. dołha, móžesch s nim hrjebicźi 15 — 30 — 40 zm. rólno cźahnycź. Potom śteja na jenym boku 7 šubow 15 zm. rólno a na druhim 4 šuby. Tej swonkownej dwaj śtej na woběmaj kónzomaj 25 zm. rólno. Wožrjedźa žu 40 zm. rólno. Kóždy móže šuby tak rólno zažadźicź, kaž žo jemu spodoba.. Schtóž je prawje wustrojny, wumjerczi do hłowy hischcźe wschelake dźěry. Potom je lohko, šuby hischcźe wschelako rólno sahadźecź. Šuby dyrbja 20 zm. dołhe bycź. Na kóždym kónzu njech stej swonkownej njehdže 40 zm. dołhe a stej psches swonkownej dźerje pschetyknjenej. Hrjebicźkaŕ salutuje w kóždej sahrodze wjele prózy a mjerzanja. Ssymžo sthadża we rynczkach a doscź rólno. Tak je powětr wohduwa a žłónzo wobžwěcźi se wschěch stron. Mjes nimi móžesch wjele lépje plěcź a je-li trjeba teź wobkopowacź. W twojej sahrodzy knježi pschezo porjad a cźistota a prózy masch mjenje.

Klětka za šěsć stadłow kur.

(S wobrasom, hładaj delka.)

W Dortmundže, w Rheinskej najbóle industrielnej krajinje Němskeje, wotmětwaja lětša w meji wustajenżu pjerisnoweho skotu. Wulke pschihoty k tomu cźinja. Pjerisnu plahowaze towarstwa Němskeje žu žo sjednocźiłe, so bychu žwojim žobustawam hódne sastupowanje smóžnili. Pódla pjerisnarjow chzedźa tam teź plahowarjo karniklow žwoje najrjeńsche kraliki wustajecź. Na wustajenżu chzedźa wotmětwacź wulke khadźowanki plahowarjow pjerisny a karniklow. S pschihotow sa wustajenżu pschinježeny tutón wobras. To je klětka sa 6 stadłow kur, so bychu je tu wustajili.

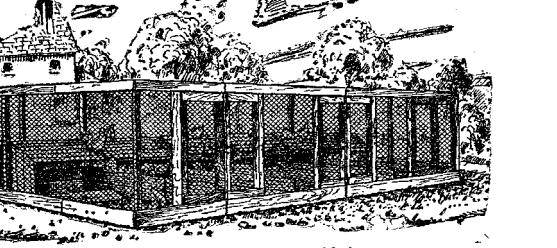
Skotarstwo.

Starajmy žo wo strowotu nascheho skotu.

Se skotom mamy wot žameje młodosće žem měrnje wokkhadźecź. Cźasto žo žwari, so skót kuża, bodźe abo kopa. To pak je cźasto wina, so žo je skotom dosć měrnje njewobkhadźa. Schtóž skót wothlada, ma teź troschku luboscźe ke skotej měcź. Je-li pak žo stocźo k nětkajšemu lóšemu waschnju nawucźi, tehdy mamy je w prawem cźažu wot njeho wottwucźecź. Mózemy drje stocźo pokhostacź, tola njeśmě my je njetrjebawschi draczowacź. S krótka, wothladar skotu ma wjsćho to wuzicź, schtož strowosćź stocźeca podpjera a ma žo wscheho toho wostajicź, schtóž strowosće stocźeca wadźi.

Hotwjasy skót mamy cźasto je schcźětku cźežacź. S tym wokołoběh krwje slěpschinu. Teź njeśmě stocźata žanym khorosćam tak nakhilne. Cźasto błyschimy, so ma toho abo tamneho skót wschi abo drapu. To je husto doscź z wimu njerodu. Nimamy-li runje schcźětku, mózemy teź i wěsch

Hrjebičkaŕ.

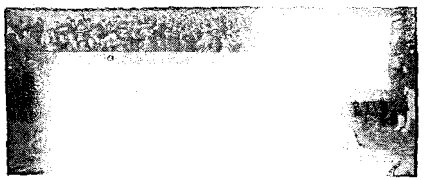

Klětka za šěsć stadłow. (Hladaj horjeka.)

cźom błomy skót cźisćicź. Njetrjebajmy pak ženje pschewotru schrofu, thiba so ma skót žylnu kožu. Lépscha je twjerda schcźětka. Skoczo mamy wschudže na wschěch městnach cźežacź, wožebje tam, hdźež žo njemóže žame lisacź. Hłowna wěc je tudy wožebje tył a schija. Teź wopusche mamy skotej s najmjenscha jónu sa tydźeń wumycź. Kak ważna je sa skót pastwa, njetrjebamy drje dźenża spomnicź, dokelž smy hižo wjele wo tom pisali. Pastwa teź na rosćenje panohty skutkuje. Je-li skót stajnje w hródźi stoji, dha jemu dołhe panohty narostu. Skót tohodla cźasto wotkromi abo ma fichiwe nohi. Tohodla mamy panohty tóžby měžaj abo tóžde schcźeżej njedźel pschikrjesacź. Tak bórzy hacź młodemu skotej sapocźnu rohi rosćecź, mamy kedźbowacź, kak rostu. Krażnje rosćene rohi žu z krażu skotu. Rohi, kotrež wopaki rostu, njejšu jenož rojne ale žu teź skocźecźu k wobcźežnosći. Druhdy rohi skotej do wocźow rostu. Rohi skocźeca móžemy teź i pomozu tkwatle, na kotruž žo rohi wuspinaju, narunacź. So by žo skót derje cźišcźił, dyrbimy jón druhdy wotsihacź. Kormny skót tśihamy na žónzu kormjenja, so by wjazy žrał. Kedźbujmy pak pschi tom, so by žo nam skót njenasymnił. Tohodla jón tam njetśihamy,

jedyn jatši powětron jo pola ajši nad Drizu a jemi puschczěli. Widźimy tu 4 lětarjow ſ jeho korba wuleſcz. S prawizy ſ khribjetom knam ſteji cžešći „ſtražmiſchtr".

prěsdny puher na jemi. Wo ſtach ſteja wězivni wotoło njeho.

Sigert Paturſen je Dana. Pěſchi nóžkuje wokoło ſemje. Europu, Aſiſku a Afriku je hižo pěſchi prěki pſcheſchoł. Hacž dotal je **pospochi** *40000 kilometrow nóžkowak.*

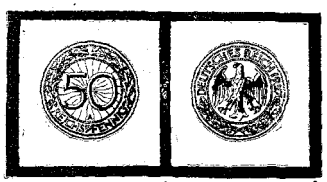
Wěſty Marek a jeho žona. Taj ſtaj žiwaj we Winje. Wón bě ſo pſcheczěwo ſnjeſwożenju wyſoko ſawěſcził. So by je wupłaczene dóſtał, wotruba ſebi nohu. Teho dla jeho wobſtorżichu.

Wupytanſki wobras:

Hdźe je moja mała holczka?

Wupytanje wobraſa w tydźeńſchim cžiſle: Stajcze wobras na hłowu. Krocžazeho muża w ſwjeſchniku a ſ zylindrowym Habutom *pytajcze w halojach ſchtoma.* Jeho wobliczo twori autowa lampa.

Nowe ſtžeborne 50nowarſke němſke pjenjeſy. Te ſo we blizſchim cžaſu bija a do wobkhada dadża.

Hódańcžło.

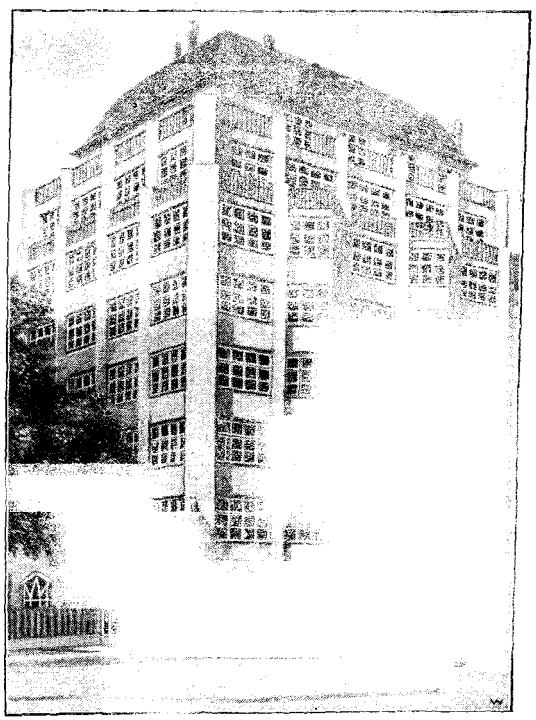
Wón rohaj tyka do dwora,
Hdyž pſchicžo cžehnje ſ dwora;
Jeſ' ſ dwora do wězy naſtaja,
Hdyž do dwora ſo ſpora.
A tola žadyn pſchemėnk njej',
Niz hepjeł njepoſłuſchny,
Nė, k jėdži pomha cžłowjekej,
Je zyłom' ſwětej wuſchny.

Wuhódanje hódańcžła w tydźeńſchim cžiſle: Sſónco ny cžaſnik.

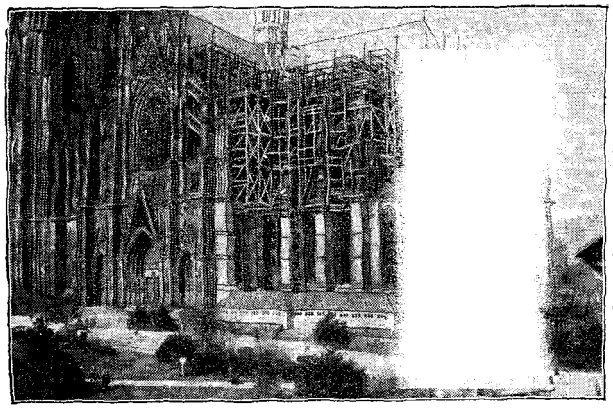
Naš čas we wobrazach

Co. 16 W Budyšinje, 23. haprleje 1927 3. lětnik

Dom pſchekupskich kontorow w Hamburgu.

Dom pſchekupiſtich kontorow tak njenowany „Thaliahaus" *w Hamburgu. Notwocžażni* twarzy twarza tady do wyſokoſcze. To widźimy też na tudym wobkhodnym domje ſ jeho 8 poſtkhedami. Dale je nam na nim nadpadnje wjele woknow. Te njetaja dosć ſwětłoſcze do wobkhodnych měſtnoſczow. Wokna hedźa sažo mjeſ ſylnymi ſtołpami, dalwažnymi zyłemu twarzenſtwu raſ krutoſcze a wěſtoſcze.

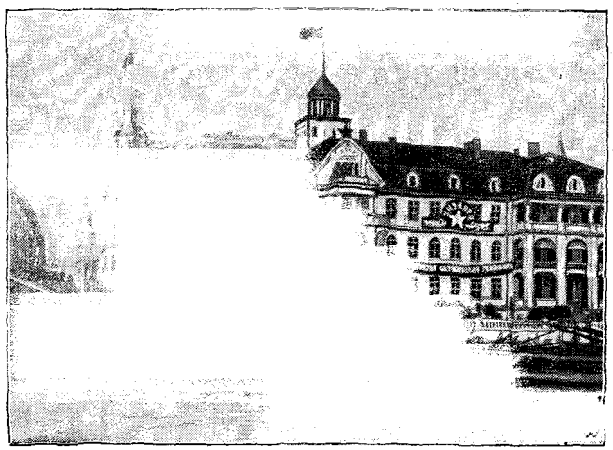

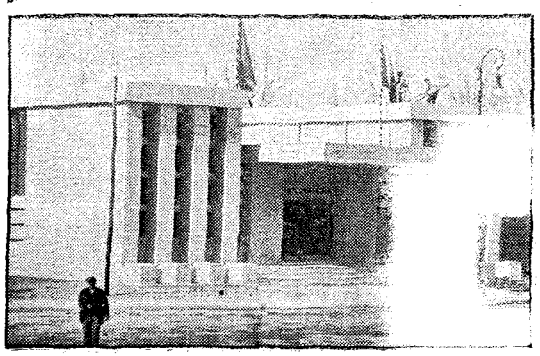
Wuporjedźenja na Kötnitzim domje.

Kaž ſ naſcheho wobraſa wulkhadźa, ſu jedyn dźěł tuteho monumentalneho Božeho domu ſaroſchtowali. Je to pokoiſchći dźěł. Swonkowne ſćěny tehole ſwětaſkawneho twarjenja widźomnje roſpadowachu. So njeby we běhu lětow zwrkew pſchejara ſchkodowała, ſu ſapoczeli, ju wuporjedźeć. Na wulke ſkoże ſu najprjedy w Franzowiſkej a nětko też w Bayerſkej kamjeń wuſtrědźili, kotryž ſo ani ſ kiſałinami w powětrju, ani ſe ſmjerſkami, ani ſ deſchćikami, ani ſe ſłónzom njerosdrjebi. Swonkowne ſćěny tuteho wulkoteneho twarjenſta ſapoczinu nětko ſ tutym kamjenjom ſawodźewacź. Twarſki radźiczel Hertel je tutón kamjeń wuſtrědźił. Tón nawjeduje tuto wuporjedeńſke dźěło.

Ruſki generalny konſulat w Schanghaju.

Ruſke kommunijſtiſke knježeſtwo winuje Jendźelſka, ſo wuſwobodźerſke hibanje w Chinje podpjera. Na jeje pohnuwanje mjeſnarodna polizija ruſki generalny konſulat w Schanghaju wobſtupi. Jendźelſkemu ſtutkowanju ſo też poradźi, nahladnych Chineſow ſa to dobyć, ſo pſchećiwo wuſwobodźerſkemu hibanju ſwojich krajanow wuſtupichu. Stajichu ſamo wójſko na nohi, tak mjenowanu połnóżnu armeju. Ta też pſchećiwo połnóſchćemu wójſku cźehnjeſche. Jendźelcźenjo ſtrěbi pſchejachu, ſo by połnózne wójſko dobyło. Dokelž je zyłe telegrafowanje we jendźelſkich rukach, doſtawachmy powěſćze wo lutych dobyćźach połnóżneje armeje. Podobnje je też druhdźe. Tak ruce hacź ſo ludy pſchećiwo ſwojim potłóčowarjam ſběhuja, nadeńdu ſo ſtajnje woſoby, ſtrużaze potłóčowarjam. Tajki je naſch dźenſtniſchi ſwět.

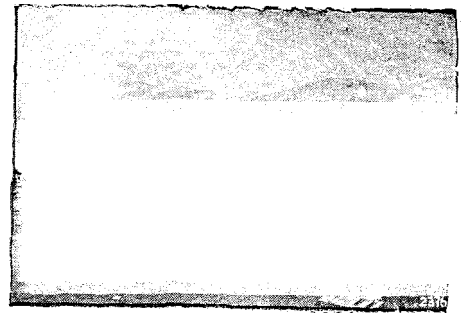

S maſy w Milanje.

Milan abo Mailand je kraſne měſto w połnóżnej Italſtej. Tam wotměwaju podobnje kaž w Lipſku lětnje wulke maſy. Tak wuwołana tamna maſa wěſćze njeje kaž naſcha praſtara Lipſcanſka. Italſka pak ſo jara próżuje, ju poſběhnyć. Też wukrajna induſtrija tam ſwoje wudźělki wuſtajuje. Jara wyſoko wuwita ćěſka induſtrija je tam też ſwoje wudźělki wuſtajiła. Ta je tam nadpadnje rjany dom w ſtyle modernym ſtylu abo twarjenje najnowſcheho roſu natwariła. Tak ſwonkny napohlad kupzow wabi, ſoſtupicź a kupowacź.

Jaſina, měſtaćko w pſchikarpatiſkej Ruſkej (kraj leži w dźenſtniſchej Cźeſtoſłowakiſkej). Jo wotrjechi njedawno wulki woheń. S tym wotpali ſo 24 wulkich ſtatkow a 5 małych, mjez nimi běchu 21 wobkhodow, 7 hoſćenzow, 4 rěſnizy, jena haptyka, jena pſchedawarnja zigarow a tobaka a jena fabrika ſodoweje wody. Na 70 ſwójbow ſhubi wobydlenje. Nacź'njena ſchkoda wuczini po naſchich pjenjeſach milijon ſtotych ſrjiwnow.)

Guſtav Sengols, nowy wuſwoleny preſident lotyſchſkeje republiki (Lettland). Kraj leži pſchi Baltiſkim morju a pſchiſłuſcheſche do ſwětoweje wójny k Ruſkej.

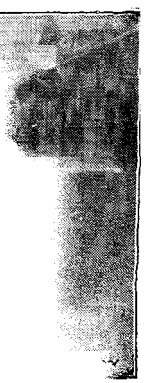

General Michał Gregorjewicź Cźernajew, hławny ruſki general. Wón ſakitowaſche ſobu ruſku twjerdźiznu Sewaſtopol. Dobyćźeſtny wojowaſche ſa Ruſku w Taſchkencźe. Jako balkaniſty Sſokwjenjo 1877 pſchećiwo Turkam poſtanychu, ſaſtupi do Sſerbiſkeho wójſka a wuſłamjenjeſche ſo we wjele ſurowych bitwach.

Hobrſki kundros.

W Bayerſkej w jeje hłownym měſćze Mnichowje wotměwachu do jutrow wuſtojeńzu kormneho ſkotu. Na nju běchu też póſłali a wuſtajeli 4lětneho kundroża. Tón waźeſche 8 zentnarjow a 40 puntow. To je wěſćze doſćź puntow. Ale naſche ſerbſke hoſpoſy a naſchi ratarjo wuſteja ſo też na kormjenje ſwini. Sſwinje tejele wobi w Sſerbach žadne njeſu. Powěſćź wo nich njepowjeſnu na wulki ſwón, ani jich podobiſny do ſwěta njeſćźelu. Powjeſnu je k wukutlenju ſa mjerch a ſtónczńnje po kołbaſach a kruchach do wuhnja. Njedawno cźitachmy w Sſerbſkich Nowinach, ſo je rěſnik w Njeſwaczidliſkich ſtronach połdźeſata zentnarja cźeźke ſwinjo ſarěſał. To bě ſ hłěwa naſchebo ſerbſkeho krajana, kſeſa rjeźerkubłerja Nowaka na Horje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiśći Smolerjec knihiščišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za maty rjadk 20 złot pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 95 — Budyšin — Pónjelu, 25. haprleje 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Ratarski program demokratiskeje strony.

Demokratiśi strona je w Hamburgu někotre dny stroniny sjězd wotměła. Wo demokrat. ratarśk. programmje sapóśłanz Rönneburg rěčeśesche. Demokratiśka ratarśka politika dyrbi burśka politika być. Lětśłotki dołho je němśka ratarśka politika **na špěchowanje sajimow wulkoležomnoscerjow** složena hyła. Wojowanje pśeśiwo pśichmoży wulkoležomnoscerjow dyrbi so pśiwejeśeć, hdyž chcemy śnutskownu žiwobotu a śwonkownu bjespśiśichnosć za nasch lud wubědźić a republiku śwěśiću. **Němśka je w śtrašce, so budźe wona w Europie łupa feudalnych wulkoležomnoscerjow.** Nochcemy wulkoležomnoscerśtwo, kótrehož ważnosć w ratarśtwje pśichpóśnawamy, śniśiću, tola jeho śtrašne nadtnjejśtwo wotśtronić.

Hač dotal je ratař powśichtkownje śa śwoju potrjebu dźěkał a pśiheśbytk na witi nožyk. Pśichodnje dyrbi śwoje hospodaŕśtwo po žadanju wikow śkładować.

Sašśaranje ś kapitalom dyrbi so po śnjeźlinej dajnowej měrje a ś pśichrośćenjom pucźa wot wupoźčerja k poźčerjeŕ a se śnižењom dotalnych wulkich pśichrażkow śławaćj. Bjes wunośchnoscje njeje ratařśke dźěło możne. **Płaćišny ratařśkich wunoschkow** dyrbja wudawkam wupłodźenja wotpowědaćj, tak so je **mó**žno, rentu wuhospodariś. Ratařśtwu so ś wulkimi industrijowymi śkami njepomha. Źła na pizowadła maja so wotpokasaćj. Śniżenje płaćišnow ja pizowadła a pśichtkowneho hnojidła wunoschnosć špěchuje. Dotalny wunoschk sašudlenja je njedobašahajn. W sašahleśiśkim śakonju dyrbja so poćěrźeće wuměnjenja wuschmórnycź. Ležomnoscje dyrbja so po możnosćach ś śwobodneje ruki kupowaćj, tola wuśmówjenje njemóže so śpuśchćiś, hdyž dyrbi so sašudlenje po **planje** pśchewjeśeć. Nathwilne wotnajeńśke prawo dyrbi so do trajneho wotnajeńśkeho prawa pścheměniś.

Po źiwym rosrěčenju śtroniny śjěźi pśchedleźajemu naćźiśkej ratařśkeho programma pśichtkohowasche. Wobśamknu so, tutón programm burśti programm mjenowaćj.

Rozrisacy sud wo dźěłańskim časy w srjedźoněmśkich brunicowych jamach.

W śwadźe wo dźěłańskim cźašu w śrjedźoněmśkich brunizowych jamach je so po dwajsnjownym jednanju w němśkim dźěłowym ministerstwje rosrišaty wuśud wuprajił, kótryž wot 1. julija płaći. Po nim so dźěło w jamach wot 12 na 10½ hodźinu, w briketarnjach, kotlinjach a druhich pścheběžnych dźěłarnjach wot 1. okt. wot 12 na 11 hadźin pśichrośći. Tole wuprawjenje płaći niewupowědźinje hač do 30. junija 1928 a móže so potom se śchśećinjedźelnym cźašom tónź śchtwórćaśeta wupowědźiś. Dźěłodawarjo a dźěłaćerjo maja hač do 25. haprleje wośjewiśi, hač rosrišaty wuśud pśchijimaju abo wotpokasaju.

Śtrajk w raušcho-śaśkej textilnej industriji.

Dźěłodawarjo a dźěłaćerjo w raušcho-śaśkej textilnej industriji njejźu so wo nowym mjdowym tarifje dojednali. Śwjaśk textilnych dźěłaćerjow je tohodla **śtrajk wobśamknył.** W Neugersdorfje, w śrjedźiśichću hornjołužiśkeje textilneje industrije, w Žitawskim a Lubijskim wokrjeżu, je źobotu najwjaźej dźěłaćerjow dźěło wupowědźiło. W Hornjej Łužiśy 45 000 textilnych dźěłaćerjow a dźěłaćeŕkow w fabrikach dźěła.

Němska dhce pječa Ruskej miljardu hriwnow pożčić.

Diplomatiśi śaśtupjeŕ „Daily Telegrapha" w Barlinje Němśku winuje, so je wo to jednala, Ruśej nětkuže miljardu hiiwnow poźčiś. Śtat sa 60 proz. tejśele śummy rukuje, a hańle sa wósom lět trjeba bo poźčonka wróćo śapłaćiś. Hačrunje je němśke knjeźeśtwo hnydom wośjewiło, so je powěćź wo tejśe poźčonźy hola wumyślenka, dopiśowaŕ „Daily Telegrapha" pśchi śwojim wudawanju wośtawa. So němśke knjeźeśtwo poźčonźy cźonku śapreje, je wón wocźakaŕ. Wulka śumma poźčonki cźonku śapreje, je wón wocźakaŕ. Wulka śumma poźčonki je runje kaž perioda wróćoplaćenja anormalna. Móžno je runje kaž perioda wróćoplaćenja anormalna. Móžno je, so žu bo Němcy śami pśchećźiwo tomu wobarali. Na kóždy pad žu Němcy nuśowani byli, wo žadanju Mośkwy jednaś, dokeľž žu bo bojeli, so žo ś móznymi industrialnymi konkurrentami ś druhich dźěłow śwěta, ź cźimž śtej po śdaću Amerika a Jendźelska ménjenej, na bok śćiśnyła. Dopiśowaŕ žo praścha, kak by Němśka mohła hobrśke śummy wupoźčiś, hdyž žo śtajnje wo tym rěźi, jo je dla Dawejowcho plana w Němśkej kapital žadny. Němcy žu w pośledním cźašu ś nowa žiwje śa to dźěłali, so bychu žo němśke płaćenja ś Dawesowcho plana śniźiłe. To je žo ś wotpohładom śtało, so bychu žo mohło žadanja Ruśeje śa poźčonku śpokojiś a so by žo němśke wikowanje w Ruśkej śpomożiło.

Předstejace powušenje pósiskich płaćiznow.

Liśt w śnutskownym traju 10 pjenjezkow.

Němśke póśtśe ministerstwo pśchedłohu na śarjadnišu radu němśkeje póśty pśichotuje, po kótrejž žo płaćišna śa póśłanje liśtow wot 10 na 15 pj. a druhe póśtśe płaćišny tomu wotpowědajo tohorunja powyścha. W lěće 1878 śawjedźeny dźeśaćj pjenjezkowy tarif pśchi dźeńźnišchej hódnosći pjenjes śtajnje pśchibywoze wudawki póśty narunaćj njemóže. Mjes tym so žu śakladne płaćišny w industriji a znym hospodaŕśtwje po něźim wo 50 prozentow pśchiběrałe, bu póśtśe płaćišny jenake wośtałe, tak so pśchezo wjetšcha napjatosć naśtawa. Zadyn kraj śwěta nima tak niśke póśtśe płaćišny kaž němśka póśta. Tohodła žo njehodźi dale wobeńcź, so póśta nětko dawno nušne wurunanje śwojeho tarifa po powśchitkownym płaćišnowym połoženju pśchewjedźe.

Powyśchenje zokrowcho zła.

Němśkemu śejmej žo po śocjalistiśkej korrespondenzy w bliźśchim cźašu pśchedkoha pśchedpokoźi, po kótrejž žo zokrowe źło wo 50 prozentow powyśchi. Wo śniżenju zokrowcho dawka žo hišchźe wuradźuje.

3000 Barlinśkich śchofeŕow dźěło śhubiło.

Wobdźělerjo autowych droźkow w Barlinje njejźu rosrišaźy wuśud němśkeho dźěłoweho ministerstwa pśchijeli a 3000 śchofeŕow ś dźěła puśchćiźli

We Württembergśkej kommunistow śajeli.

We Württembergśkej žu 15. haprleje we Weingartenje dźeśaćj kommunistow a 20. haprleje w Ravensburgu tśjoch kommunistow dla pśchihotowanja k wjelepśchedaźe a k pśchestupjenju śakonja wo rosbuchadłach śajeli. Tele śajecja świšuja ś kradnjenjom 2000 rosbuśtaśtich śchpankow a 12 zentnarjow rosbuchadkow w lěće 1923.

Nowowólby w Awśtriskej.

Po horźym wólbnym wojowanju žu bo w Awśtriśkej njedźelu wólby do ludoweho śaśtupjeŕśtwa wotměłe. Prawiźa bě wulke pśchihoty cźiniła, śocjaldemokratowe śbiś. S nowowólbami pak bo poměry žylnośće stronow njejźu pścheměniłe. Na někotrych měśtnach žu drje śocjaldemokratoju wjaźu hłośow śwjedli, tola liźba jich mandatow žnadź njeje wjele pśchibyła. Kommunistoju, kotśiž běchu w pośledním parlamencźe hižo śtabi, bu hišchźe někotre mandaty śhubili. Wólby žu bo powśchitkownje śmérom wotměłe, jenož ś delnjoawśtriśkich provinzow bo někotre nažylnośće powédźa. We Wagramje žu na pśchikład jeneho śchcheśćijanśko-śocjalneho ś pjaśćemi a tśjemi do njeho pjerjo ź jemi porażpli, a hdyž je wédomja śdyć, žu hišchźe do njeho kopali.

W Awśtriśkej maju hišchźe wojaźy wólbne prawo. Najwjaźy wojakow je śocjaldemokratiśy organisowanych.

Wobtwjerdźenje Małeje ententy.

Južnoślowjanśki śwonkowny minister dr. Marinkowicź w Běłogradśkim „Wremjenju" praji: Mała ententa njeje pśchipadne śeśtajene diplomatow, ale śwjaśk śtatow, kótryž trajnje wośchiśe śajimy krajow, kótrejž jemu pśchećźiwcheja, śaśtupuje. Wona je ś dobom ś hłownej śejeru europiśkeho méra, a tohodła je jeje bźiwa, so wśchitcy cźi, kótiž dźeźba europiśti měr kaśnyć, pytaju wěru do trajnoćze a trutnoćze Małeje ententy podrycź. S toho tež powěćźe wo pośłabjenju a rospadnjenju Małeje ententy wuthadźeja, kótrejž žo kóždy krćź wujeweja, hdyž jedyn ze śtatow, kótrejž jej pśchiśłuchcheja, śamośtatnje diplomatiśku krocźel cźini. Hdyž hižo njeźe tónle śwjaśk rosbiś, prózuja žo tola, jeho wliw śmjeńśićiś. Móju rjeź, so na wśćěch tychle powěćźach njeje ani śchtrećći wérnośće. Kaž pśchi wśćěch naturśkich a śtrowych śjednoćźenach žo śwaśti też pola Małeje ententy pśchezo wuźo śwjaśaju, cźim dale wone wobśtejo

Potłóčenje śwobodomurjerśtwa w Italiji.

„Giornale d' Italia" powě, so žu śwobodomurjerśkeho wulkomišćicha Domizia Torrogiana žobotu śajeli a na pjeć lět k wuhnaństwu na jenu łupu śaśuđźili.

Francowske knjeźerśtwo přećiwo kommunistam.

Franzowśki śnutskowny minister Saraut, kótryž radikalnej śtronje pśchiśłuścha, je žo pjatk w Constantinu w Algierskej pśchi 50lětnym parlamentarśkim śwjedźenju śapóśłanza Thompsona wobdźělił. Pśchi tejśe śkładnosći je Thompson rěcź měł, w kótrejž žo wośebje pścheśćiwo **kommunistiśkej agitaziji w kolonijach** wobrośći a žo ś wótrymi śłowami do wjednikow tjeźeje internazionale dawaśche. Minister jich winowaśche, so domoródnych w kolonijach śchćuwaju, so bychu wot Franzowśkeje wotpadli. Śtejź w kolonijach, jich łapuśćenje a jich wotkrohnjenje wot Franzowśkeje je ś hłownym dypkom we jich programmje. Franzowśkim pśchiwiśowarjam kommunišma, kotśiž žo wotrocźkowźaju pod wolu zuśnych wjednikow tkonja, je pśchedpiśane, tónle programm wumjeśeć. S krutej śtajnośću dyrbja žo tele plany Moskowśkeje internazionale wumjeśeć.

Saraut dale na to łeźbłiwe cźinjeśe, so je Franzowśka jedyn ze śatkadnych śtokow, wot kótrehož krutkośe wośud Europy wotwišuje. Tohodła žo kommunistow pśchede wšćěm prózuja, jón podrycź a jeho jenotliwe dźěle, pśchede wšćěm franzowśke kolonije, rosbiś. Knjeźerśtwo pak njebudźe tomule podrywanśkemu dźěłu śmérom pśchihladowaćj.

Ani w Algierze ani druhdźe njebudźe žo naśchtknuśe k revolucijji a k wobhdźeŕśkej wójnje cźejścy. Knjeźerśtwo, kaž hač dotal, je wśchej krutoścu śafrocźi. Wono budźe bjeśe śłabośće a bjeśe pśchepuśchćenja wśchě źrědki nałožowaćj, kótreź je jemu śakoń do ruki dał.

Wójna w Chinje.

Do Nankinga je **polnomócnik** generała Sunćzuanfanga pśchiśchoł, so by ź Cźankaiśhekom wo pśchestupjenju Sunćzuanfanga ź Cźankaiśhekowemu wójśku jednaŕ.

Pśched nowymi podawkami w Chinje?

Londonśka „Daily Mail" ś Tokia powě: Pśchi mandžuŕśkej mjeśy žo wulke hromady ruśkeho wójśka śhromadźeja. Śsu na wulke wójśtwe podawki pśchihotowani. We polnóznej Mandžuŕśkej žo powśchitkownje boja, so ruśke wójśko śapśchimnje.

„Weśtminśter Gazette" ś Pekinga śhoni: Jednanja mjes jendźelśkim polnomócnikom a marśchallom Cźangkaiśolinom w śarjadnišwje wukrajnych žydźeśchźanow žu ź spokojazemu wunośchkej dowjedke. Jendźelśke žadanja w śarjadnišwje jendźelśkich žydźeśchźanow w Tśentśinje žu žo dopjelniłe.

Cźankaiśhekowa politika.

Cźankaiśhek je dopiśowarjej „Petit Parisiena" w Shanghaiu śwój politiśki programm rozwił. Cźankaiśhek w nim śledowaje tśi śadawy śaśtupuje:

1. Wón žo nadźija, so wulkomozy chinećkemu nazionališmej, wot bolśchewikitwa wuśwobodźenemu, śwoje podpjeranje njeśapowédźa.

2. Wón je śwólniwy, žo ś marśchallom Cźangkaiśolinom dorćźeć, jeli śo bo tón ź nazionaliśtiśkam śaśadam, wot Sunjatśena postajenym, wušnaje.

3. Wón łuźi, śa Nankingśke nažylnośće śamołwitych, pokhłosta a doćźeźćinjenje ź wośtchódźenjom wopoćrow a jich śawośtajenych da.

Pśicheźiwo kommunistiśkim elementam we śwojim wójśku budźe wón raśnje śafrocźowaćj. Ruśki general Gelient je hižo cźeknył. Sa Ruśu Borodinom je žo jimanśti wukas wudaŕ.

W Hankawje Cźenowa dźowka knjeźi.

Jendźelśke nowiny piśchu, so niź Cźen, ale so jeho dźowka Śylvia w pokodnišchej Chinje knjeźi. Cźenowa dźowka je ś hłownej wožobu w Hankawśkim kommunistiśkim knjeźerśtwje. Śchtož dže nješchto pola jejneho na na dožpěć, dyrbi najpjerjedy ź njej jednać. W Londonje njeje Śylvia njeśnata. Hdyž jejny nan hišchźe bo Bjarnat Agham mjenowaśche a jako jendźelśki poddan a źuduśki rěčnik w Triniśadu bydleśche, wón śwoju dźowku na dźěłanje do Londona pósła. Pośdyšo je žo je śwojim nanom do Nankinga pścheśydliła.

Jendželska dojcežinjenje w Chinje jada.

Jendželska je žo rosćudźiła, pscheciwo Hankawej rasnje zakrocžiś, jeli so žo žadanja wulkomozow dla hrosnosczow pscheciwo tschescžijanam w Nankingu njedopjelnja. Londonski „Daily Telegraph“ pische: Wocžakowaze sadžerjenje jendželskeho knjeżerstwa na Jwonkowneho ministra Czjena a Kantonskich drje runje wulki zaczišćiwcz njeczini. Czim prjedy wernosć zhonja, czim lepje. **Wernosć je, so je žo jendželske knjeżerstwo rosćudźiło, zebi dosczežinjenje sa Nankiske nazhonosce, jeli so žo dobrowolnje njeda, ś namerzenymi thlostanstimi naprawami wunuseschowacź.** Kantonscy wjednizy njemóža tak sabjepjeni bycź, zebi myslicź, so žu žo jendželske a druhe ficzišzaki, kotrež nětkole psched Hankawom leża, jenoż k wjeżelu se Shanghaia tam pózkale. Bjes dwela budża wójnske tódże, jeli so budże trjeba, wódżecź, kak maju so ś tak mjenowanym Hankawskim knjeżerstwom rosrunacź.

W kajkim smyśle ma so tole hroženje wukościcź, powěsći „Morning Pósty“ se Shanghaia praji. Po wernyhódnych powěsczach staj so Durhamski a Suffolkski regiment, kotrajź staj w Shanghaiu, alarmowałoj, so bychu zhromdom do Hankawa wotwjesłej. Někotre rěcze tódże žu žo pschihotowake, so bychu wojakow do Hankawa dowjesłe.

Też Japanska chze pscheciwo Hankawej sapschimnyczź.

Mjenjenje, so žo ś pscheměnjenjom noweho knjeżerstwa też japanska politika pscheměni, je žo potwjerdźiło a žo ś tym jendželske wocžakowanje dopjelniło. Ministerski pschedsyda noweho knjeżerstwa nima myslze, směrom pschibladowacź, hdy bychcej žiwjenje a žwójstwo japanskich stacžanow w Chinje do stracha pschischlej. Japanska budże wschě nasne krocžele cžinicź, so by žwojich stacžanow schkitała a tschiwdu pscheciwo nim ś wótrosczu wotpokaziło a thlostako.

S Mexika biskopow wupokasali

Merikanske knjeżerstwo je schescź znamjenitych žobustawow katolskeho biskopstwa ś Merika wupokasało. Mjes wupokasanymi žu dwaj arzybiskopaj a schtyrjo biskopjo. Wupokasanje je žo wobsamkło, dokelž žu biskopja pjecza sa nabožinske njeměry pożledujeho cžasa samolwicźi. Japoschtolska delegatura je pscheciwo winowanju, kotrež merikanski president Calles pscheciwo biskopam cžini, sjawnje protestowała.

Honttwa sa mexikanskimi żelesnischkimi rubježnikami.

Merikanske knjeżerstwo je wosjewiło, so žu blizko Dondiega tśinacže rubježnikow ś bandy, kotraž je pjched nekotrymi dnjemi żelesnischći cžah pola Limona nadpadła, morili a tśjoch sajeli. Knjeżerstwowi wojazu dale rubježnikow pschesczěhuja, kotrychž prjedawschi general Gellegos Disci nawjeduje.

Tak ty z dowěrjenjom praj;
Tuž so njestaraj!

Na to swoju wěru staj,
Zo přez Khrysta prawdosć rany
Wot Boha sy přewodżany:
Na puću přez časny kraj;
Tuž so njestaraj!

Korla Piedlerˇ.

*

— **Wo wjedrje.** Dżeńża rano we 8 hodź. barometer 726, hygrometer —6, thermometer w nozy +3. Wuhlady na njesłajne wjedro. — Haprleja Lužica swoje prawo polnje wukonjuje. Tak pscheměnjałe-ho a torhałe-ho wjedra Lěta dołho mělć njesłymy kaž Lětja. Pschi tom je hischcze dosć syma. Rozpołożenje mjinjow je to šame, kaž dotal. Tak žo ras wjedra Lěma pscheměni. Rano schkleńża na njewobstajne wjedro pokazowacže. Sdasche žo, kaž by chzyła na rjane stupacź. Wječera rojeczor žo ke krótkemu wječzorej blyskasche. Na wjeczor mžjacznuty ś chwilemi też schtukate deschcze. — Jutše wutoru schadża žlónczko 4,42 hodź. a chowa žo 7,15 hodź. Mžjacźk schadża rano 2,59 hodź. a chowa žo pschiw. 12,11 hodź.

— **Wodowe roły** w Budyschinje žo w nozy wot schtwórtka na pjatk a też pjatk wodnijo wopłokuja. Je mózno, so žo woda hdys a hdys samuczi a so ś mištiami mjenje wody poběhuje. Schtóž ma kupańske khacże abo pschiprawy sa cżopły wodu, njech žo pschi wuživanju prjedy pschejwobdcži, hacž dosć wody wudóji.

— **Strajk w naraschcho-sakskej textilowej industrji.** Dokelž žu žo jednanja wo nowym tarifje za textilowu industriju w naraschcej Sakscej rosrahsle, žu dźěłaczerske swjazki strajk pschipowědźiłe. W Neugersdorfje žu dźěłaczerjo pobotu dopołdnja pschipowědźili, so 30. haprleje do strajka stupja. Też se Zittawskeho wokrjeża pschikhadźeja podobne powěsće.

— **Sjawna dźěłowa saradźenja** sa Budyschin a wokolinu. W přenimaj tydżenjomaj haprleje je žo we wokrjeżu dźěłoweje saradźenje ličba podpisanych dźěłonjemjerjow wo 136 šnišła. 14. haprleje 1927 dóstawsche 3561 dźěłonjemjerjow podpjeru, mjes nimi bě 2481 — 1651 mužskich a 830 žónskich — ś města Budyschina a 1080 — 917 mužskich a 163 žónskich se wjsow. 2727 (1706 w měsće, 1021 na wjsach) wotpowonu dóstawsche podpjeru sa dźěłonjemjerjow, 657 (598 w měsće, 59 na wjsach) krótkowu wobstaranišku podpjeru. Nimo toho wukonjesche 217 dźěłonjemjerjow nuzowe dźěła, 50 we Budyschinje a 167 na wjsach.

— **Dom sa khelekulerjow** w Budyschinje sapoczny dźeńża póndźelu 25. haprleje stwarjcź, kiž šmjeże žiwoc městno na Nowarskej drohi nimale rózk Paulskeje drohi. Dom sa khelekulerjow budże nowoczažnje wulhotowany. Smjeje telko městna, so może 18 towaršiwow nadobo khelele kusecź.

— **Kak stejachu žywy spoczatk haprleje 1927 w Prusej?** Nasymska pschenza 2,5; nasymska rožka 2,7; nasymski jeczmjeń 2,6; měschenja ś nasymskej pschenzu a nasymskej rožku 2,7; nasyski raps a rěpak 2,6; dźeczel też tajki, le kotremuž je trawa pschimeschana 2,6; luzerna 2,6; trawa na łukach ś powodżenjskimi abo wotwodżenjskimi pschiprawami 2,7; trawa na druhich łukach 2,9. Kaž nam liczby pokasuja, steja žywy powschitkownje nad pscheršekom. — 1 rěka jara dobre, 2 dobre, 3 žrenje, 4 žłabe, 5 jara žłabe.

— **Wustajenje žłomjanych khobukow.** Módowy hamt khobukarskeho a cžapkarskeho pschemysła wotmeje wot 26. hacž do 30. haprleje 1927 němsku wustajenju mužazych sčežnych khobukow, kotraž prěni króć wobwód sorganisowanych firmow pscheža huje a też žuboske pschemysła žobu wopschimnje. Nětdże 11 000 wulkadnych wotnow w 1000 městach pokasuja mužazy žłomjany khobuk we žwojich najnowschich formach, kotrež je módowy hamt pschiprawił. W Franzowskej, Italskej, Hollandskej, Schwajzarskej a wosczebje w Ameriźy whotměja žo podobne wustajenjźy.

— **Hamtske telefonske kniha** sa prusku a sakku Hornju Łužicu ma so swotwa cžišczecź. Na pschemnjenjene we sapiskach może žo jenoż dźiwacź, hdyž so wone najwosdźischo 2. meje na pschischluschnym telefonskim hamcze pisomnje a bjesporuje sdźa.

S **Khwarczi.** Pschi nowym pschenajeczu tudomneje honttwy wona sašo dotalnemu najeikej knjeżej Emilej Sperlingej pschipadny. Wotnajeńki pjenjes wuczinja nětk 410 hr., to je 170 hr. wjacy hacž dotal. Sa pschedźydu honttwiskeho druzstwa wuswolichu sabo knjeża mišczana Klina. K wobsamknjenju sydasche darmo piwo.

S **Jeschicz.** Pschi pschenajeczu tudomneje honttwy sandźeny schtwórtk namka žo nowy najeik, mjenujcy knjes Bunsen ś Adolfskeje Hóty. Wotnajeński pjenjes wuczinja 380 hriwnow, to je porno dotalnemu nětdże 150 hr. wyschi. Dotalny honttwiński najeik, knjes Hummus, wyschе njeżadźi. Honttwiński pschedstejiczeź wostanje dale knjes Müller. Wón tuto sastojinstwo hižom 25 lět sastawa. Pschenajeczu pschisamknje žo darmotne piwo.

S **Sruczinu.** Sandźeny schtwórtk wumrě najstarschi wobydlerˇ nascheje wsy a dże też wošadny, cžesła a wumělkaŕ Korla August Freund. Jako wojak wobdźěli žo serwěrly na wójnomaj 1866 a 1870/71. Wón dożi wyšoku starobu wo 86 lět a 6 měsazow.

S **Wjeterzina.** Njedaloko ludoweje kupańnje żelesnischo dźałaczerjo sobotu rano wokoło 6 hodź. žałostnje pschestrašeńe cžełko mlodeho mužskeho na żelesnischich kolijach namakachu. Pschejedźeny je 20-letny fabrikski dźałaczeź Dźakub Michałk, kiž je žo w nozy z/1 hodź. Drježdżansko-Zitawskemu cžahej pschejěcź dał. Michałk dźałasche we Wjeterzinje. Jeho starschej bydlitej w Nowosałzu-Sprembergu. Jako je žo pjatk wjeczor ś pschecželemi rozłohnował, je jim prajił, so jeho ženje wjazy njewohladaju. Michałk bźsche cžežkomyslaty. Kaž je sawostajenych listow wukhadża, je jeho njesbožowna lubosć do žinjerzeje sejnała.

S **Kotcz.** Lětja zastupi do nascheje schule 13 dźěći, 9 hólzow a 4 holzy. To je jara malo, hačrunjeź ti wšy do tudomneho schulskeho wokrjeża słuscheja. — Knjes wučeŕ Holan bu do Habrachcźicy pschesadźeny. S nim wotkeždże wučeŕ, kiž mježesche pola dźěći a starschich dobre mjeno. Jako jeho nasłědnik pschińdże k nam knjes wučeŕ Kokla ś Bjarnaciźy, kiž dotal w Habrachcźicach-Spreedorfje roswucžowaschе.

S **Lubija.** Jednanja wo pschiprawjenju khorownje sa Lubijski wjeżny wokrjeż spěschnje pokraczuje. Projekt je jara ważny sa wšy pokolnischeho dźěła Lubijskeho wokrjeża, kiž maju wjele industrije a też ja pschimjesowazy Zitawski wokrjeż. Nětko hischcze njewěcźa, hacž bychu Seiffhennersdorjscy khorownju sa lohkokhoromnju abo kliniku dra. Wanki w Habrachcźicach powjetschili abo hacž bychu hnydom nowu khorownju natwarili. We wschelakich gmejnach žu žo wubjerli wutwórke kotrež wo městnosći a pjenježnych prajschenjach jednaja. Městne sa nowu khorownju mjenowanske žo Sła hora pola Habrachcźicz, też Kotmar abo plantaża pola Nowcho Gersdorfa. Też Budyscźi a Zitawski wokrjeż chzetaj sa swoje wšy khorownju natwaricź.

S **Hornjeho Wunjowa.** Sjawny pucź ś Bolborz do Sakonje Borschcze žo dla nałupowanja na Horniso-Wunjańskich honach wot 25. haprleje hacž do 5. meje 1927 jawi. Jšony wobkhad pokasuje žo na Blohaschcźy.

Se **Semilneje.** Sstrjedu zastupi do tudomneje schule 42 dźěći. Wone rosdźěleschu žo do diweju rjadowunjow. Tak ma nascha schula nětko 10 rjadowunjow. Sa nowcho njestajneho wučerja pschińdże k nam knjes wučeŕ Meissner, kiž je hacž dotal we Worzynje skutkował.

Z **Khróšcic.** Minjenu srjedu přijachu so na našej šuli 47 nowačkow, 24 hólčkow a 23 holčkow. Je to nahladna lěba; loni bě jich 42 a k lětu budźa hišće wjacy. Wot tutych 47 su 17 z Khróšcic, 7 z Jasenicy, 5 z Hórkow, z Lejna a z Wudworja po štyrjoch, ze Lusća 3, z Prawócic a z Hory po dwu, z Kozaric a ze Noweje Jasenicy po jenom. Tute dźěći rozwučuja so w dwěmaj rjadowunjomaj; do jeneje khodźa Khróšcan-

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 25. haprleje.

1691 zeńdże so w Budyšinje komisija k wudaću serbskich perikopiskich knihow, fararjo Cuderly ze Łaza, Krygaŕ z Minakała, Matej z Kholmca, Radca z Budyšina.

Njestaraj so!
Swoje dźěło swěru haj!
Bóh na twoje wusywanje
Kładze swoje žohnowanje,
Modliš so: Dešć, słónco daj:
Tuž so njestaraj!

K wysokosći pohladaj,
Hdyž će w duši starosć tyši;
Mój Wótc swoje dźěćo słyši!“

Jozefa.

Powědańcžko ś pólskeho žiwjenja.

2] (Pokracžowanje.)

„Nč, knjes je Czudowskich, wy žo woprawdźe njemyliće. Tola schto je waš žem sanjeżko do naschcho wopuschczeneho kucžiża?“ Wona potópny žej cžełbu pisches ramjo a poda jemu wušku prawizu w kožanej rukajcy.

„Chzeesze žnadź Kulinowo kupicź? A žo stacź ś naschim žuboom?“

„Žyle žo k tomu hischcze rosćudźiś njecžjym, ale tohodla žym tu pschijsć, so bych žo wobhonjał. Snadź je hižo rosćudźu, namakam-li, schtoż pytam.“

„Schto wy pytacze .... pola, lěs, jesor, schwarnu honttwu a žuano też“ — wona pschischtupi poćměwkuju we krocžel bliže — „pěknu, rjanu žonku. Tola wodajcze, ja njewěm ...“

„Ssym hischcze žyle žwobodny, knjeżna Jadwiga, hačrunjeź žym hižo w tej starobje, hdyž bych dyrbjał ko cžłowjek hižo sa pomozniju žiwjenja wobhladowacź. Ale to hischcze tak njekhwata ... Ja bych potajkim był ś Waschim žuboom ...“

„Wot kotrehoż bych hižo dźenża žebi dowolnosć wuprosyła dyrbja, na Kulinowskich honach dźiwinu tśělecź, kaž žym to hacž dotal žwučena. Schtoż jatśelu, to też cžestnje a sprawnje wotedawam, kaž tohole sajaga, kotrehoż mócze hnydom mojej lubej Josefje žobu wsacź.“

Wona cžišnu sajaza do žani. „Wy snajecze tela Josefu, knjeże ś Czudowskich? Niž? Dwhaj, jenoż ko dopomnicze ... Wona bźsche tola tehdy też we Warschawje. Ta mała žydźowžołsata je žonjazymaj wócžkomaj, a bźsche tajka zkromna, pokorna, so hubu njewocžini. Ja bych skoro myślika ... Tola nochcu waš dlejše sadźerżowacź. Pschi přenimi setkanju žmoj žej dosć wjele napowědaloj. Nadźijomnje budźecze ś naschim žuboom, na tóždy pad pak naš wopytajcze, prjedy hacž wotpucžujecze, mój nan budże žmjerzcź wjeselóły ...“

„Też wy, knjeżna Jadwiga?“

Młoda knjeżnicžka žo wótrje sažmja. „Haj, knjeże se Czudowskich, też ja! Myślicze žnadź, so žo boju, tole wuprajicź? Wy scže scharmantny, luboscźiwy kavalér, ś cžimž žo wam njelischcžu, pschetož to wy žaun wěsće, a w žamocze Masurskich „klicžow“ žu tajke eksemplary cžłowjekow jara rědke. Na sažowidźenje knjes se Czudowskich, do widzenia, a pozdrowicze mi Josefu!“

„Scharmantny kavalér“ bě, kaž žo sda, žwój měr pozhubił ś tutym setkanjom. Wón bě žo pschi njejapitim sažowidźenja jara roswjeselenu pokazał, niž dyrbi tak jara ze słowami, ale zyle jeho bycze bě tak jasnje rěcžało, so dyrbjesche ta kraśna honttwjerka to pytnycź. Też jednaczel bě to wucžuł. Schibały pozmježk rosjasni jeho wobliczo, hdyž po khwili sažo rěcžeŕ počza.

„Wy snajecze knjeżnu ś Kobylinskich bliže?“

„Haj a ně, kaž to cžłowjek chze. Pobych pschedy schesći lětami nješchto njedźeli we Warschawje, a pschińdźech do teje towaršschonstwje, kotraž žo wokoło tejsle młodeje žónjskeje hiba. Běch jedyn ś mnohich, kotrejž tuju knjeżnu Jadwigu do wosa žtawy sajschchahny. Njewocžakowane sažowidźenje po tak dołhim cžažu dże je naju setkanje trochu wuttrobnische jcžiniło, hacž by wono helwak było.“

„Nó haj wschak, to drje je zyle pschitrodźinske wěc ... hdyž žo tak njenadźijcy sažowidźischcź ..., ale ta knjeżnicžka mješesche waž tola khětro w pomjatku.“

„Knjes Prušako, njeżnadźe pschekwatnihoże ś tajkeho małeho podeńdźenja. Na moje rosćudźenje, Kulinowe kupicź, budże sczežka schitkowacź, so šmežu tule žónjsku sa žuboku.“

Hodźinu posdźischo žedźeschtaj wobaj pucžowarjej se kubleržom Kulinowa hromadże sa mozinym dibowym blidom, žiwje žo rosmolwjejo. Jšlowa bě wschca wupyschena ś honttwjerskimi dobyczerstwami a cžinjesche nimomerny pschitulny sacžischcź. Sstylne jelenjaze rohisna, w skupinach sjednoczene, wiśachu po sczěnach, njes nimi wubrane hornjaze kłony se znamenitej zbérarskej ydnotu a kliborozite hłowy łoża ś cžežkimi łopatami na nimi. W małsotnem kamorje, wot starobu počzornjenem, kiž je žwojim bohatym rěskarstwom wócžko kóždeho znajerja rosmježeli a zahori, khowachu so mnohe drohotne tśělby, kotrež bě honttwu lubowazy šplah bohatych leżowniscžerjow w běhu stotkow nahromadźał. Cžornobrune kachle dalwachu pschijomnu cžopłotu a hischcze w nětcži praskotachu žuche schmrěkowe schcežepy ...

Hnydom po pschiježdże běchu žebi hospodarske twarjenja wobhladowali. Sstylne murje, jako bychu wěcžne tracź dyrbjałe, běchu tu naworschtowane, ale sanjerowdzene, rospadane. Inventar (wscha pohibna nadoba) njedožahaza, starožłaba. W cumnych hródźach žuchi skot, lědy tśeczina toho, schtoż mčko kibło sežiwicź, hdy by žo tu derze, ś trěbnym kapitalom hospodarikło. A toho kupjej njesałmy. Tón bě tak bohaty, so mózesche žo ś ratarskim jako sportom saběracź, njepraschawschi žo sa sadanjenjom žwojich pjenjes. A sawěcże by žo poda djakownischa dyzli dotal wopokasała, tak ruce hacž by była pěstowana kaž žo słuscho. Po pokoju jenoż pschipožłuchasche Hrjehoŕ ś Czudowskich jednaczelej, kotryż ś wjele žkowami wschitkich wuběhowasche, schtoż mężesche na kubłe wustajecź. Tomu mužej wschak žo derze rěcžesche, pschetož starý kujes ś rosmyžłowazym wucženjom wobliczom žo njewobarasche. Jenoż tu a tam wotpokasa wón to, schtoż jednaczel wocžiwidno pschehanjesche, ś měrom, skoro bojaźliwje.

Kupjej bu ta wěz njeluba. Wón žo rosžudźi, ju skónczicź.

„Proschu, knjes Prušak, njechcaže-li naczišć wo kupje sestajicź? Pracźišnu wuwostajcže, wo njej žo ja ś tajsem ś Danitschi hižo wobzobinsaj sjednam.“

Semjan žo mjelczigy pokloni ś pschecželemym pohladnjejom, a ś tym wuprajł jowój nemy dźak mkodenu cžłowjekej, so bźsche jeho wot potrjebnikowcže njedźiwalnosće wumožił. Sa schtwórcź hodźinki běchu formality wotbyte, jednaczel wotjědże, wulzy spokojeny ś tym, so bě tale należnoseź žo tak borzy skónczyła.

(Pokracžowanje sležuje.)

ske a Jasćanske, do druheje zbytne dźći. — Naša šula ma 7 rjadownjow. 7. a 8. lětnik je hišće hromadźe, hačrunjež su w tutej rjadowni 44 dźći. Ale wyšnosć njeje nam w tu khwilu hišće dowoliła, ju dźělić. Přichodne jutry pak změje naša šula cyle paralelne klasy, tak zo naša wučerka potom wšo dohromady 10 rjadownjow ludoweje šule wopřimnje. 5 wučerjow a 1 wučerka skutkuja tu, poslednja wosebje w hólcej pokraćowanskej šuli. Ta je zwjazkowa pokraćowanska šula, do kotrejež holcy z Worklećanskeje a Baćonskeje wosady khodźa, runje kaž teć hólcy do hólčeje pokraćowanskeje šule.

Z Wudworja. Wotdźělenje za wojerske wobstaranje Kamjeńskeho wokrjesneho wobstaranskeho zwjazka wotmeje srjedu, 27. hapriele 1927, dop. wot **9** hač 12 hodź. w Bělkec „Herbskej gryćelce“ we Wudworju rěčny dźeń. Wobstarują so zastaranske a wobstaranske należnosće a přijimuja so namjety a prostwy. Dale přijimuja so namjety na woćerstwjenje wobstaranje za słabuške a woćerstwjenja potrěbne dźěći wójnskich wobškodźenych a wojerskich zawostajenych.

Z Kulowa. Jutrownu sobotu je nječtó na Kulowčanskich honach żelezny grot na groty elektriskeje swěcy čisnył, z čimž je so zasapnjenje miliny zawinowało. Měšćanska rada je 100 hriwnow myta wustajiła za toho, kiž móže njedočinka wyšnosći wozjewić, zo móže so sudnisey pokhłostać. — Swjate dny je nječtó na městnje, hdźež so nowa šula twari, cyhele do kalkowych jamow mjetał. Na wusłědženje słepca je měšćanska rada 10 hr. myta wustajiła. — Srjedu, 27. hapriele, wjećor 1/28 hodź. změja měšćansey zastupjerjo zjawne posedźenje.

S **Mulkeż.** Pjatk pšećiwowjasće w nasćej wšy komisija rěki wobhladowanskeho hamta 7 Rósećorskeho wokrjesa. Komisija wobhlada žebi rěkanišćeho Struhi wot Sćlepeho hać k mjeży Wojerowskeho wokrjesa. Samyšt tuteho wobhladanja je, so ma so Struha najeršcho čišćerić a runać.

S **Běłeje Góry pola Hródka.** Sćrjedu rano 1/28 hodź. so wobydźerjo z wohnjowym aparom se swanja sudźišću. Brójeń wobsedźerja Górjejca so do cźista wotpali. Se wohnjom sniśiśiu so też rataśiśe maśiny a rólny grat. Krutemu sapśihnjenju wohnjowoje wobory ma so dźakować, so so hródze šuboda bobu njewotpalichu.

Hospodarski rozhlad.

Pónjedźeln 25. hapriele 1927.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,218	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,46	100 ćeskosl. krónow	12,476
100 šwaic. frankow	81,03	100 franc. frankow	16,50

Berlinska bursa wosta sajdźenu sobotu też dale skrućena bjes teho, so by wobrot wobešće žiwy był. Sćahu so też wobrot w rentowych a dołhich lisćinach.

Produktowe wiki tydźenja sajdźenu sobotu jara mérnje skrućichu. Płaćijny khilachu so k jasnišćenju. Tola wostachu pornjo pjatkownym njepschemjenjene. Sobotu płaćeśe zentnar

w Berlinje:

ześenźy 13,65—13,80 hr., rožki 12,70 hr.
hać 12,90 hr., nałanźenje ječmjenja 10,95—12,30 hr., nałymśeśo 9,65 hać 10,30 hr., wowśa 10,85—11,25 hr.

w termińowym wikowanju:

so meju: ześenźy 14,25 hr., rožki pak 12,87½—12,85 hr., wowśa 11,10 hać 11,15 hr.,
so juliju: ześenźy 14,17½ hr., rožki 12,65 hać 12,63½, wowśa 11,22½ hr.,
so septembru: ześenźy 13,07½ hr., rožki 11,37¾ hr.

Na ześedaś.

Sćyno Löhnert w Makom Wjekowje 45, 20 zent. w Sćarcu 22, 10—12 zent. w Minakale 50, 10 hać 15 zent. w Bukowinje 18 pola Barća, 4—5 zent. w Rabogach cźo. 12, 10 zent. we Wulkim Wjekowje 22, w Sśmochcźach cźo. 14, 100 zent. w Njebjelcźach 37, w Kulowje na Zyrkwinskej haju 4.

Kurjatka wšchelake na wubjerk, Peschka, pšchkowska kasarna cźo. 28 na Lubijskej dr., twarjenje D. w Budyšchinje.

Kolo motorske B. M. W. w Budyšchinje, Lawske hrjebje cźo. 2 II na prawo.

Wóz bźerźaży w Kamjenzu, Halschkowska dr. 7 II.

Kwalke krumjaze, Kleßlich w Dornim Wunjowje.

Založcźy. Schźaza w Nowej Wśy pola Njeśwaćidła.

Lorenz w Jśowje.

Běrny k Sadźenju w Kobjelnje cźo. 6.

Runkliza w Porschćigach 61.

Libjata 9 w Porschćigach 50.

Bwcźl Kowark w Sćerbskich Paslizach 22, rjanej Rihla we Wulkim Wośyku.

Wotwza bójka w Kamjenzu, Kasarnska haja 30.

Janza blišćo k prošatam w Kunšćicach 3.

Prošata w Běłej Horje 11, w Běłśećach 6, w Hnajśećach 21, w Kóšlach 4, Penšker w Korjezach.

Rohalaj w Pśowjach 17, 3 w Luchowje cźo. 1.

Krumu blišćo k cźeleńu w Hnajśećach 7, k 4. cźeleńu w Małśećach 11, mloda z cźeleńom w Jśowje 7, mloda wyšnoškuznicźelna podšobna w Porchowje cźo. 3.

Rjeja k naładźowanju, Kliem w Bukezach, bźle Lejhorniše a Pekingske kacźe, Sada w Małećźach, Wawrikowa we Lubiju na Shorjejšśej dr. 5 a Fischer, Friedhofstr. 14.

Khlěw karniklazy w Budyšchinje, Lubijska dr. 9 III.

Bata Orlonmünder w Lubiju, Domstr. 7.

Sofa plischowy, Scholta w Mirance.

Pschilažcź pytaja:

Pomocnizu do hospodarstwa a klamow, rěznik Lehmann w Budyšchinje, Swonk. lawska haja 26.

Sklarja, Juhrmann, skala pschi Cźerwjenonošćicźanskej horje.

Holzu do domu, Engelerka, rěznikowa w Lubiju.

Wohonrca, rězak w Dažinku.

Pohonarku pomocnizu knježi dwór w Pschiwećźicach.

Esudnišzy na pschehadźowanje

wutoru 26. hapriele 1927:

w Schekezach wutoru 26. 4. dop. w 11 hodź. Landawska kucźa, salonske blido, schatowy kanor, drastny kanor, schpihel, pschedźiwnišća garderoba, schćelcźaty kanor (kupzy seidu so na gmejnskim kancźe);

w Muischonzu cźo. 3. wutoru 26. 4. dop. w 10 hodź. parjak na 810 litrow, nuhše 160 puntow maja sa autowu.

w Kamjenzu dop. w 9 hodź. w kasarnach twarjenje I: wuhotowanje jédźernje, pišaršej blidze, mahagoniowe blidko, komoda, elektr. mandle, piano, elektr. prochźerbak, kaśeźik wolijowych sardinow, 175 bleschow kognaka, pišaršti stroj a wschelake elektr. lampy, pschip. w 1 hodź. w sportowym hosćenzu „město Berlin“: **motorske kolo** z pódskarskim wozom,

w Kólowje dop. w 9 hodź. 17 poczeżowakow sa listy. Kupzy seidu so w hosćenzu.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. 3/11 hodź.: Kupzy so kupowanja zdaluja. Tendenza: wobstawaja. Dop. 3/12 hodź.: Wiki jara mérne, płaćijny kaž dotal.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak; 100 kg płaćizna po złotej hriwnje.

	23. 4.	22. 4.		23. 4.	22. 4.
Pšeńca	273-276	270-274	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	264-258	252-257	woka	21-24,00	21-24,00
nal. ječmjeń	219-246	218-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. ječmjeń	193-206	192 205	žołte lupiny	16-16,50	15-16,50
wowa	217-225	217-225	zeradella	21-24,00	21-25,00
kukurica	179-184	179-183	rapa, wonsak	15,50	15,50
pšeńč. muka	35-36,50	35-36,50	lany wowsak.	19-19,50	19-20,00
ržana muka	34-35,75	34-35,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,25	běrnj. kruški	30-31,20	30-30,80
ržane „	15,75	15,70	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
rapa	—	—	ržana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	26-29,00	26-29,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Wićne płaćizny w Budyšinje.

23. hapr. 1927

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymje.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	13,00	13,50
Rožka, nowa	70 „	12,00	12,50
Jećmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,50	11,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	4,00	5,00
Butra	1 „	4,20	4,60
Syno, nowe	50 „	3,00	3,75
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,40	1,60
„ „ „ k zasł.	50 „	1,60	1,90
„ z ogpami młóćena	50 „	2,50	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,00	23,75
Ržana muka, 70%	50 „	20,50	21,00
Pšeńčne wotruby	50 „	7,50	8,00
Ržane wotruby	50 „	8,00	8,25
Jeja	1 Štk.	0,09	0,10
Prosata 666 štuk	1 Štk.	8,00	23,00

Płaćizny ręcznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

23. hapril. 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 571.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hać do 6 lět	61—63
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	58—59
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50—54
Mjenje picowane wšěch starobow	38—49

Byki 593.

Połnomjasne, wurośene, najwjetšeje rězneje hódnosće	56—58
Połnomjasne, młódše	55—56
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	51—54
Spaine	48—50

Jałojey a kruwy: 835.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	46—52
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetšeje rězneje hódnosće hać do 7 lět	39—46
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	36—38
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	22—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 1550.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	77—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60—75
Spatne (4)	50—58

Wowcy: 4093.

Młódše a starše wukormjene (2 družina)	55—62
Starše wukormjene (3.)	42—52
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—35

Swinje: 7343.

Połnomjasne, wosobitych rasow a jich křiżenjow, hać do 1½ lět stare	60—61
Wukormjene	58—60
Mjasne	56—58
Spatne	55—56
Raney a kundrowe	

„Młoda China a křesćanstwo.“

To běše thema pšchedwobsćerka, kotryž knjes duchowny primarius Fröhlich njedźelu wjećor w Marijinej-Marcźinej zyrkwi we wobšěrku mišijonskeho lenschenja dźerješe.

„Wotwćeny law“, chinešći cźatowiš, tiž je so loni wudał, pšchinješe wobras ſ lawoni, tiž hrošnje k wjećoru hlada. To je charakteristika za wobstejnosće nascheho cźasa w Chinje a za podawki, tiž su so tam stale. Pšchitołuja so pjetołne rozhudźenja, jedna po wo wojowanje dweju kulturow, europejske nawjećerjenje kultury a chinešće narańšeje kultury, kotraž je schtyri tyšaz lět swojich pschiwinikow pokhłonjła, a kotrejž hišće dźensa schtwórty dźěl cźłowjeschwa poślucha. So so nawjećerna kultura do chinešeje dobywaśe, schtoż so w lećze 1842 ſ jendźelskim wikowanjom sapoca, dokelž běše China dobry wobdźěłowe opija, schtoż w lećze 1900 ſkšt Boxarjow jako prěnje spjećowanje pšchećiwo pschitchadej zuseho ducha thudźi, je było se pschićinjmi wschitkich wojowanjow, wo kotrychž nětko wschdenje je nowinach cźitamy. Technika pschindźe a ſ njej wschitke te łoźiałne muły, tiž su lud rostorthale. W jenej zdowinstej khajeźni na pšch. dźěła 18 000 hólzow wschdenje 13 hać 18 hodź. dołha ja 30 pr. na zyły dźeń, w druhej fabrizy dźěła 2600 młodschinych. Wo łakonjach za schkit młodźiny tam nicźo njewědźa. Njeje tohodła žadyn dźiw, hdyž so duscha luda pschećiwo brutalnosći wobroća, kotraž ſ nawjećerjenych krajow pschindźe. K tomu pschidźu wotucźaze jantschowne nuły. Tak roswijaju europejsko-amerikanska kultura wschitke, schtoż je jako zwjaze w Chinešach zwe. Sroſnjnicź tohodła je, hdyž so wotucźaj law ſ wojeżoru wobroći. Ale tragiske je Chinešu je, so je wot toho wuzwobodźić njemóże, schtoż je ji zusa kultura pschinjeła.

S wotpokasanjom kultury ſ wjećora nastanje też łyhne pšchećiwjenje pšchećiwo fschećejanschtwom. Nastanje mloda China ze swojim nazionalnym hibanjom. Knjesa je swojimi bolschewistiskimi idejemi a je swojej hidu pšchećiwo fschećejanschtwu poślicza so ji za pomoznizu we wjećornych krajach. Kak pokasuje so nětko łyhne antifschećejanske a atheistiske (bohasaprěwaze) hibanje. Kschećejanschtwo płaći w Chinje jako nabožina wjećornych krajow, jako wuwrośt kultury, kotraž Chinu sniśiła hrozły, tohodła je sa fschećejanschtwo cźežka kriża nastała. Wschudźom fschećejanow pschećeśehaju. Je strach, so budźa wschě rańške kraje sa Knjesa Khrystusa zhubjene, tola jena pruha nadźije so pokasuje, němšcki mišijonarow pschelutuja. Dokelž je Němska Versailleske wuzwinjenje poćerpiła dyrbjała, wobsthaduja naš Chinešo jako towarschow w cźerpjenju, kotřiž maju runje jako woni pod militarišćnjom druhich mazow cźerpjeć. So so němšcy mišijonarojo pschelutuja pornjo jendźelskim a amerikanskim, tiž su stajnje w nazionalnym duchu dźěłali, je płód nascheho mišijonskeho dźěła, pschi kotrymž hu wot dawna ſem jenoż Knjesa Khrystusa pschipowědali a so wschitko nazionalneho wliwa zdalowali.

Ma fschećejanschtwo w Chinje hišće pschichod?

Na tole praschenje můžemy haj wotmołwić, pschetož widźimy, so wschitke druhe chineške nabožiny nětko sapadźeja. Jenoż jedyn ma móz, so by też ſlamanym duschanm něschto był, Khrystuš. Hdyž so Khrystuš pyches fschećejanow we swojej zyłej mozy a zjanošći wopokasuje, dyrbi dobywaś. Je dźiw, so njedźiwajcy pschećejćejanjow fschećejanschtwo dale wobstoji a so pornjo narodnemu hibanju **kschejezanjko-chineške** hibanje nastanje. Twori so narodno-chinešla zyrkej, w kotrejž chcźeja Knjesa Khrystusa po chinešim waschnju mećź, ale fschećejanschtwo jako nabožinu wotpokasatja. Po liczbje je wona hišće zwe płaba (na ¾ miljiona słowow), ale je łyhne pospitowanjke wójsko. Wschitcy fschećejenjo dyrbja prožować, so by Khrystuš w njej městno dostał. Kulturny ſo podobrja, tam wonkach maju žiwoje mjeſy, ale Khrystuš, knjes nascheje zyrkwje, njesajdźe. Je evangelske waschnje, też waschnje evangelskeje mišijonarowa, so wona złomjenja ſ tutym brjohom. Khrystusom do wobšobinskeho swjatka pschišćli. Praschenu je, schtó dobudźe. Młoda revolucionarna Chinesa abo Knjes Khrystuš? Pschetož jedyn wěź je najwjetšcha na zyłej zemi, njewotwisna wot kulturow a nabožinow, je wěcźna.

Tónle mišijonski pschećehowski, pschi kotrymž mnozy wopytowarjo najpjerši pschipoštuchachu, tak prawje dopokasa, so je pschi mišijonstwje njejedna wo rjanu wěsku jenoſtnych pietistow, ale wo najwjetšeje praschenja stawiznow cźłowjeschwa. Nadźijomnje też bliżschi mišijonski pschehorschoſt 22. meje tohorunja tak ſo sajimowaje poßucharińno namaka. Gr.

Nowy krajnocyrkwinski dawk.

Kaž je znate, wotwuchu synodalojo na poślednjej sakšej krajnej synodze nowy sakoń wo zyrkwinskim dawkowym evangelsko-lutherskeje krajneje zyrkwje Sakskeje. Ke tutomu sakonjej je nětko też wuwjedźenje postajenje za liczeńše lěto 1927 wuschło. W nim rěła mjes druhim:

Sa krajnozyrkwinski a sa wośadny dawk ſo 15. meje 1927 za 1. dawkowu termiju, 15. julij 1927 za 2. dawkowu termiju, 15. oktobra 1927 za 3. dawkowu termiju a 15. februara 1928 sa 4. dawkowu termiju postaji. Wotstupjicź wot termijow njeje dowolene. Kóždu termiju ma so 4. dźěl zyrkwinskeho dawka saplaćicź. Dawkipłaćerjo, kotřiž k prěnjej abo druhej termiji hišće**ze na**mołwjenje k zyrkwinskemu dawkej dostali njejsu, maja tola pschi kóždej termiji na swój dawkowy dołh 25 procentow zyłeho zyrkwinskeho dawka ſ lěta 1926 saplaćicź. **Krajnozyrkwinski dawk postaji ſo na 4 proz. němšcostatneho dołhodneho dawka.** Kak wyšoki ma być wosadny zyrkwinski dawk, postaji zyrkwinske pschchćeńcźerjowo abo **pschińišćiuſkne** swjatkowe sastupjerstwo jako prozentiju žadźbu **po němšcostatnym dołhodnym dawku**

S Hródka. W tydźenju wot 11. hać do 16. hapriele je w nasćim městnje liczba dźěłonjećerjow dale spadowała. Liczba muzskich dźěłonjećerjow suśi ſo wot 183 na 162, žonskich wot 88 na 83 a liczba dostawarjow pschiroźka wot 172 na 151.

ho hospodarskej potrjebje a to na zyke dawkowe léto. Hdyž ho zyrkwinski dawk do hospodarskeho plana pschiwosmje, ma ho na wulke hospodarske hubjenstwo, kiž tuchwilu knjezi a kiž zebi nisti zyrkwinski dawk zada, derje dosez dóstawaja. Wobzebje su zyrkwinske pschedstejizerstwa winowate, pschi wudawkach sa wézy po najlepschich mozach lutowacz. Wjetsche tajke wudawki, jeli ho wo zyle nusne nadawki, kiž ho wotstorczicz hodza, njejedna, maju ho sajadnje na czasny wotstorczicz, hdyž stej hospodarske polozenje a samozinojcz dawkpłacerjow ho sasno polsbenyłoj. Skónczinje wschak smedza ho reserwy sa pschichodne wjetsche wudawki postajicz, so bychu ho wudawki na nékotre léta rozsdélile. Ale tez pschi zyle nusnych a njewotstorczomnych nadawkach dyrbi ho z wopredka spytacz, hospodarski plan wolozicz s tym, so ho trebne zredki se kreditami swjedu, tak so maju ho do ketusseho hospodarskeho plana jenoz dan a wotpłaczowanske podzele stajicz.

Kak steji z dzélom w Sakskej.

Wo polozenju na dzélowych wikach rosprawja krajny hamt sa wobstaranje dzéla: Kaz ho wocakowakowasche, je ho poslednje dny do jutrow hibanje na dzélowych wikach trochu smérowało. W hlownych industrijach naprascenje trochu popuscheli, to placzi wozebje sa drjewowe pschemyslo a industriju slodkich tworow. Tez we wonkownych powokanjach ho napraschenje trochu seslabi, tu wozebje wliw njepschihodneho deschczowego wjedra zobustutkowasche. Na druhej stronje pak k zwjatym dnjam we wésnych powokanjach wjazy ludzi trjebaja. Tehdy pytaja ho wozebje mozy k wupomhanju sa zliwidkowne pschemyslo a do hoschczenjow ,tez hudzbnizy a friserow namakaju skerje dzéło. Tez we wobleczenjowym pschemyslu w tym czasu napraschowanje pschibéra. Nétko pak ho wocakuje, so ho k zwjatym dnjam pschistajene mozy po nécim sasno puschcza, tola na druhej stronje potrjeba sasno industrija dalsche mozy, tohorunja wonkowne powokanja. Dzélowe mozy wschak budza drje ho tu s khwilemi tez zynlnicho posticzecz, pschetoz hizo nétko mozemy wobkedzbowacz, so wuwuczeni pomoznizy ho bóle sa dzélom prajscheja. Sa pschelupitich pomoznikow wostanje polozenje dale njepschihodne. Ale sa wuwuczenym personalom domjazeho hospodarstwa sa domy a hoschczenzu, wozebje sa saisonu, ho pschezo bóle naprascheja. Sa njewuczene dzélanske mozy, wozebje sa mlodzinu, wostanje polozenje na dzélowych wikach dale pschihodne.

Ze susodnych a dalsich krajow.

* S **Freitala.** (Njehrajkajcze s revolwrom.) We Wilmsdorfje ho lohkomyslne hrajkanje s revolwrom na tragiske waschnje skonczi. Bróh wutsseli a kulka srani 12-létneho pschiwusneho, kiž na wopycze pschebywasche, tak straschnje, so dyrbjachu jeho do thorownje dowjesecz. Tam hólz nasatra wumrée.

* S **Wulkeho Hajna.** (Zónsku zmjertnje pschejeli.) Zutrowniczku dzésche zimnoscer Robert Dörschel s Glauzbiz se swojej mandzelskej na Zeithainske dwórnischczo. Wobaj dzéschtaj po lewej stronje drohi. Nadobo wuhladaschtaj, so so jimaj wozebowy auto blizi. Wonaj chzyschtaj jemu s pucza hicz. W zamknej mjenschinje pak motorske kolo sa nimaj pschihna. Jeho trubjenje zonu samyli, so wona tam a sem béhasche a stónczinje do motorskeho kola sabéza. Kolo wjerchny ju na drohu. Wona ho s tajkim wotmachom wo semju czischny, so zebi nop pukny, so bésche na méstnje morwa.

Pilopk.

* **Némska je kraj lékarkow.** Némska lékarska nowina mjenowasche Némsku njedawno kraj lékarkow. Mamy wschak w Némskej pornjo dowójnjkemu czasej dzésacz krocz telko lékarkow. Nétdzje schtwórty dzél wschitkich lékarkow, to je na 400, wukonja zwoju praxis w Barlinje. Tam pschindze potajtim na lózde 9964 wobydlerjow jena lékarka. Hischcze bohatschi je w tymle nastupanju Mnichow, hdyž hizo na lózdu 7976. wozebu jena lékarka pschindze. Nimale dwé tisczinje wschitkich lékarkow pschebywatej we wulkoméstach. W Némskej pak je tez hischcze jene jeniczke wulkomésto, hdyž hacz dotal hischcze zana lékarka zo sasnydliła njeje, mjenujzy Hamborn.

* **Khrobły 17 létny jebak.** Pjatk saja polizija w Barlinje 17 létna wobstaranskeho thowanza Willija Hintzu, kiž je w poslednich dnjach s wozebje nisimi pschicznjanami wschelake Barlinske zwójzy nastupował a pschi tutych skadowoscach ludzom kózdy ras wjetschi pjenjes wujebał. Hintza na znatych lékarjow telefonowasche a lékarja k ludzom skasa, kotrychz adresu bésche zebi wumyslik. Czasz, w kotrymz lékar domach njebé, wuzi potom a telefonowasche do lékarjoweho bydlenja, so czlowjek, ke kotremuz je lékar thwatal, czeszko sranjeny na stajji sa sranjenych leji a so je wjetschi pjenjes trebny, po kotryz hnydom posol pschindze. Posol bésche potom Hintza sam a wotewsa zebi pjenjesy. Njedawnym nowinschich napominanjow je jebak hacz do pjatka zywoje njeknicznomnistwo zymnokrejnje wukonjał. Polizija jeho sasa, jako ho pola jeneho wrótnika sa nécim wobhonjowasche.

* **Wulki woheń w pomorskej wjsy.** W Triesu pola Greifenberga ho pjecz statkow s domskimi, hospodarskimi twarjenjemi a brózjnjemi wotpali. Wot dweju dalscheju statkow wotpalichu jo hospodarske twarjenja. Na jenym dworje so wobzedzeer a jeho dzowka pschi wukhowanju czeszko wopalischtaj.

* **Sswójbna struchlohra.** Ssobotu rano mandzelsku haptykarja Justa w Hamburgu s wody wucznahnychu. Wona powédasche, so je chzyła se swojim mandzelskim a maknmaj dzéscomaj zebi zywenje wsacz, a so je zwójba sandzenu nóz jéd pika. S wulkimi bolosczemi je s bydlenja czeła a do wody stoczika. Kriminalistojo namakachu tez dwé a tsileteej dzésczi morwej. Mandzelski bé so zhubik. Zonu do thorownje dowjesechu.

* **80létna zónska s njewobhladniwosczu zmjertnje snjesbozika.** W Mnichowje je 80létna wudowa jeneho hudzbnika, Babeta Ajamowa, jako chzysche na jédzazy wos dróhoweje zelesnizy stoczicz, zmjertnje snjesbozika. Wo njej so powéda, so je we zwojim zywenju stajnje wjesela była, hdyž je mohła na jédzaze wosy dróhoweje zelesnizy zkakacz. Nétko je tónle spodziwny njepocznik je zywenjom saplaczicz dyrbjała.

Najnowise z cyleho swéta.

— **Schkrowa powésc wo wjedrje sa jutrischu wutoru:** Khlódno. pschemenniate, scherjate.

Wólba preśidenta czésloslowakskeje republiki smje so pjatk 27. meje.

*

Bolschewikska Ruska je hizo pschipowédziła, so zwojeho sastupjerja na internazionalnu hospodarsku konferenzu Swjasla Ludow w Genfu poscjele.

*

Zanihona a Ursellu su ke khlostarni po 30 létach, Ducca po 12 létach sajandzili. Zich winowachu, so su mordarski attentat pschecziwo Mussolinej pschihotowali.

*

Po powésczi s Tokia je pschi ranschim brjosy kupy Ssachalina transportiska lódź , s kotrejz so 500 puczowarjow zobu wjesesche, do lodowoje hory sawadzila. Jedyn wukhowanski czohm so powróczi a 50 wozebow w nim so tepi.

*

Japanske knjezerstwo je wulkas wudało, so banki njetrjebaja 21 dnjow dolho zanych pjenjes wupłaczecz. Wuwjate su jenoz pjenjesy sa wupłaczenje mjdow a sumy nize 500 yenow. Wsché banki su dwaj dnjej sawrjene byle. Tez bursa hódnych papjerow a tworow je samknjena.

*

Pschi wohnju w japanskim mésczu Kanazawje je 40 wozebow zmjercz poczerpito, nékotre sta su so sranike.

Swójbne powésce.

Sslubjeni: Johanna Enkez w Budyschinje a Kurt Knautha w Biskopizach. — Notraut Pelzez w Korsynju a Leo Hillebrand, wyschi leutnant w Budyschinje.

Swózowanaj: Pawol Nowak s Hilzu rodź. Malischkez w Budyschinje.

Semrésa: Augusta Eisoldowa w Semizach, 69 lét.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pozedzenje spomozerskeho a mlodzinowego wubjerka, budze pondzelu 2. meje 1927, popołdnju w 2 hodź. we pozedzerskej sali na hamtskim hejtmanstwje w Budyschinje.

Wokrjesny wobstarański swjask sa Budyschcanske wokolo.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Sawrjenje dróhi.

Dokelz ma so wotrjesna dróha s Delnjeho Wujezda do Bjerwalda pola Lucza a pola Bjerwalda nasypowacz, so wona wot wutoru, 26. haprleje t. l., hacz na dalsche sa wschitkon jédny wobkhad sawrje.

Jédny wobkhad pokasuje so w Sepezezach a Bjerwaldze na stary puć s Sepezez do Bjerwalda na lewym brjosy Schprjewje. Automobile a motorske kola po tymle wokolopuczu jédzicz njemoża.

Pschecziwjenja pschecziwo tomule sakasej so s pjenjezným khłostanjom hacz do 150 hriwnow abo s jatbu khłostaja.

We Wojerezach, 22. haprleje 1927.

Krajny radzicjel. Dr. Lenoir.

Towarstwowski powéstnik.

Budyšin. „Nadzija" spéwa wutoru, 26. haprleje, wjecor z dypkom 1/2 9 hodź. w „Kat. towarschowni". — Wschich wocakujemy. Dirigent. Předsyda.

Bukecy. „Radosc" spéwa pschich. srjedu, 27. IV., z dypkom we 8 hodź. Dirigent.

Drjezdzanski „Hromadnik" zmeje 5. meje 1/8 9 swoje porjadne posedzenje. Hosco su witani. Předsyda.

Hrodźišco. Spéw. wotrjad „Zerja" zmeje pschich. srjedu wjecor we 8 h. pola Jurakec w Hrodźišcu wurjadnu spéwnu pruhu. Přidawk ze „Spéwarskich" sobu přinjesc. Wsitcy dyrbja přińc. Dirigent.

Malesecy. Sokoł dzensa pondzelu zwucowanje za dzéci, jutre wutoru mésana zhromadzizna.

Sowrjecy. Spéw. tow. „Sołobik" zmeje pschich. stwórtk wjecor 1/2 9 hodź. pola Palerjec spéwanje.

Zwjazk luź.-serbskeho studentstwa. Zwołam wubjerkownihow k posedzenju srjedu, 27. 4., pop. w 2 h. do „Serbskeho Domu". Starši.

Hlowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjo w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Barth w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Sprawny ratař pyta
kubło
hač do 70 kórcow wulke k wotnajeću. Poskićenja pod „D 40" na wud. „Serb. Nowin".

Pytam za swojeho 17 lét stareho syna k 1. abo 15. meji
zastojnstwo w malym ratarstwie.
Bliže je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin".

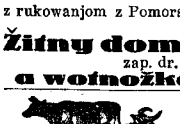
Derjezdżerżany dźećacy wóz
je na předań w Časecach čo. 9

Štrykowansk. wolmu
jara tunjo.
K. Erler na Žitnych wikach 11

Wuporjedźenje wobuća
prěnjorjadnje, čiśe a tunjo
= spěšne zhotowjenje =
šite, hozdźikowane, Ago
Tähle
Schuhwarenhaus
Bautzen äussere Lauengasse 3.

Tworykupowace towarstwo
w Budyšinje :: zap. dr. z wob. ruk.
Pytamy knydom při wysokej tarifnej mzdźi
2 spěšnej předawarcy
kotrejž stej w kolonialnem wobkhodze wuknyłoj. **Serbsku rěc dyrbitej wobknježić.**
Jenož tajke chcyše so zamołwić, kotrejž móża mjenowane wumělenja dopjelnić a poskićenja z wotpiskom wopismow na naše družstwo zapodać.

Symjenitne běrny
Kalserkrony, Centifolia, Katz v. Kamecke, Deodora, Wolthmann
z rukowanjom z Pomorskeje pěskoweje zemje poskića
Zitny dom w Kamjencu
zap. dr. z wobmj. ruk.
a wotnožka w Pančicach.

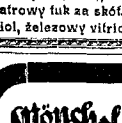

Wot póndźele, 25. haprleje mam transport rańšopruskich, wysokosućelnych
kruwow, jałojcow a źračkow
na předań. **Rich. Hancka we Wulkich Zdźarach**
— Telefon čo. 16 —

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. knihańi" w Budyšinje skaza. Wukhadza mjesačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Prěni dźeń jutrow je so z Kulowskeje khorownje starša Žona zhubiła a bludźi najskerje wokoło w sakskich wsach, snadź
w Kanečanskej, Ralbičanskej abo Rózečanskej wokolinje.
Zdrasćena je w čornym kabaće, sukni, bunclach, pokhilena postawa, w ruce ma kij, rěči němscy. Swoje mjeno njewě, jenož wě, zo je ze Zleho Komorowa a zo chce k swojej dźowcy, kotraž tam bydli. Měsćanoska a wjesnanjo so prošu, je-li Žonu zawohladaja, to hnydom telefoniscy Kulowskej khorowni k wěźenju dać. Wudawki so zapłaća.
St. Adalbertstift w Kulowje

Sadowe štomiki wšěch druźin, wysoke a połwysoke, kaž tež nizke štomiki (Zwergbäume), jahodowe kerćki a štomiki, brěškowe a marulowe (Aprikosen), róžowe kerćki, wysoke a nizke, poskića jara tunjo
štomownja E. Pelz
w Budyšinje / Weite Bleiche

Moltkowa drogerija
w Budyšinje Telefon 3746 **Hermann Schubert** na Moltkowej dróze čo. 6
poskića
zele, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solicity syrićanan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wolije, mazy za kopyta a kože

Mönchol
Präparate
Zelowy prósk.
Spodźiwne wuspěchi pola grypy, wutrobnych, čuwowych, žołtkowych, žołčowych, pucherjowych, jerchenjowych khorošach, tyza 1.80 a 3.— hr. — Domjacy zawobalk wulku lěkowcu móc tyza 1.— hr. hotowy namazany 1.20 hr.
Žadajće sebi přehlad a dźakne wopisma.
Mönchol-Laboratorium w Drježdźanach-Klotzsche.
Wésće na předań w Budyšinje w Dwórnišćowej haptyce.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiličerkenja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy: :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 96 | Budyšin — Wutoru, 26. haprleje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Z Dawezowcho plana Europje strach hrozy.

W Londonskich finanzowych nowinach „Observeru" so nadźija wupraja, so so z jenonyšnym hromadźebjehčanjom mjes Jendźelskej a Sjednoćenymi statami poradźi, rauschačiste prašenje rosrisać, **prjedy hač w Europje njesminliwe połoženje nastanje, z kotrehož dyrbi so wupiwać namalacj.** Pšichodźejaca światowa hospodarska konferenca we Genfu budźe so w prěnim rjedźe z pšichodom Dawezowcho plana a z nimi wotpohladnjenim dołhow saběrać. Hač dotal je Dawezowy plan w swojim pšekhadnym stadiu porjadnje dźěłał. **Tola w blišchim čěrje so počeženje Němšeje wo něhdže 50 prozentow powjetšchi a čěło poždšcho budże Němška winowata, 130 miljonow puntow šterlingow (2 miliardze 600 miljonow hriwnow) zapłaciz.** Hač dotal njeje so žana najwjetšcha summa a žana cžakowa nitsa postajiła. Tola w Němšku njeje žaneje strony abo strašnje, kotraž ma tajke płaczenje za cžaš jenoho cžłowjeczcho žiwjenja abo na dźešchi cžaš za możne, abo kotraž njeby rosšudzena była, w pšichłódnym wotkmitu rjez, so je potrje zapłaczenje njemóžne, a so dyrbja so winowatosče Němšeje połóžicz. To nowe wojnami połoženje, kotrež nima žiwjeho runjeza w stawišnach a kotrež smjeje rosšudny wojnam za powschitkowne połoženje. Pšichodne lěto budże so z wraschenjom, hač może so Dawezowy plan wurjeješ abo niz, zyła Europa saběracz a niz jenož Europa.

Puki mjez němskimi nacionalistami a kommunistami.

W Essenje je bobotu w jenej zhromadźiznje nazionalistisko-sozialistiskeje strony w kněžorskim parku k wulkej bitwje dyšchło. Redaktor kommunistiskeho „Ruthercho" bě so z 30 kommunistami do zhromadźizny dobył a zhubi po skónczenym rosrěczenju stowo wumuwa. Pšchi tom k puknu dóndže. S wobdźělnikow zhromadźizny so schesčo, z kommunistowu pjatnacz franichu. Policistiso ruče pšichkwatachu a měr wobnowichu. Pšchi Limbeckim namětnje nijes cžakom nazionalistiskich sozialistow a pšichladowacznemi bitwjenja nasta. **Pšchi tom so tšeleschče. Njewobdźělenaj mandźelskaj so z wuteležemi na sejžnje a kolenje znaschichaj** a dyrbješchtaj so do thorownje dowjesć. Policija něktore wožoby saja. Wschu hromadźe je so pšchi zranjenych žobotu něhdže 24 wožobow mjenje abo bóle cžežko franiko.

Njedźelu bě wulke zjawne wustupjenje nazionalistiskich sozialistow na hrodowišchu namětnje, pšchi kotrymž zapódzjanz Strasser rěčeješe. Hitler bě tohorunja pšichitomny. Se znamjenjemi srosumicz da, so njeje wšelcež a podpišchu w automobilu stejo uniformowanym nazionalistiskim sozialistam z thorbojemi nimo žehje cžahnyc da. Dokelž so wjazy zranjenych bojachu, bu policija alarmowana a drohi wobhadźene dźerżeschce.

Nowowólby do awstriskeho parlamenta.

S nowowólbami do awstriskeho zwjazkowcho parlamenta (nazionalneje rady) so poměry zjawnoscze jenotliwych stronow njejsu wjele pšemjeniše. Wobdźělenje pšchi wólbach bě jara zjawne. We Winje je 90 prozentow wólbne prawo mějazych wothłosowało. Njesozialistiske strony we parlamenče njetšchinu wothłowaju, mjes tym so je sozialdemokratija něschto pozhubjena z wólbow wuschła.

We Winje su sozialdemokratoju zwjetšenje wjetschinu zachowali. Kschesčesijanisko-sozialni a Wulkoněmzy su jedyn mandat dobyli, kotrež su židowsko-nazionalni zhubili.

W gmejnskej radze w Linzu su sozialdemokratoju wjetschinu dobyli. W Sołkonhrodze su kschesčesijansko-sozialni z 5 mandatow, kotrež su hač dotal měli, jedyn dyrbjeli sozialdemokratam wotedacz, kotříž maja nětko tam dwaj mandataj. So by so po możnosči njemčeram zadźěwało, njesmědźachu so w korczmach wot sobotu pschipołdnja a njedźelu alkoholiste napoje porjedźicz.

Napjate połoženje w Litwje.

Kaž Warschawske nowiny z Litwy powědźa, je litewske knježerstwo znowa 40 kommunistow sajecz dało, kotrychž winuja, so su politiski pschewrót pschihotowali. Warschawski „Kurier Poranny" powě, so je so połoženje w Litwje poslednje dny jara pohubjenschiše, a so so khutne podawki wocžakuja. Nětčišche knježerstwo pšched rospadom steji. Minister smuškownych naležnosczow Musteikis a wobhadany minister Jankevicius staj z knježerstwa wustupiłoj, na cžož staj tež tschelesčijanscy demokratoju finanznemu ministra Karkowisa a justiznemu ministra Bytiasa z knježerstwa wotwołali. Nazionalistojo wokoło Woldemarasa a Smetony su zyle wosamoczeni a maja z 85 sapóstkanzow jenož tšoch sadły žehje. Kaž nowiny pišchu, Woldemaras diktaturu nuwoła. W diplomatiskich kruhach ga boja, so diktatura we Litwje z wobwdźerjej wójnje powjedže.

Warschawski „Robotnik" z Kawnasa powě, so je so we Litwje wobleharjenski staw wuwołał.

Napjatosć mjez Francowskej a Italskej.

W Parizu na italisko-južnosłowjanski konflikt z pschezo wjetschej starosczu zhladuja. Pryedawschi minister Seydoux prošnje so w nastawku w „Petit Parisinu" położenje po mašnišej njetrontnjej wobstwětlicz. Wón kahodnje wo Mussolinje rěcži, tola na fónzu Mussolinej radši, so by wšej měra trošchu horliwischo słužił. Njemóžne je, so by wón na nětczišchim stejischczu wostał, kotrež je sa měr Europy straschne.

Na lewizy stejaca „Ere Nouvelle" pišche: „Wémy se cžitsce wěstego žórka, so su južnosłowjanske protesty pschecžiwo italskemu wobhroženju Albanskeje wopravnjene. Albanska ma italsku policiju a derje organisowanu italsku kontrollu. **Albanska republika pod Achmedom Zogom njeje wopravdźe wjele wojazy dyžli italska kolonija.** „Ere Nouvelle" Mussolinej porokuje, **so wschě smukli pryedawschcho němskeho khežora Wilhelma II. schklowinsky wospjetuje.** Mussolini dyrbi, kaž je widźesč, na městno sandźeneho němskeho khežora stupicz, **tola Europa njemóže cžežicz, so znowa wulkanski blaski měr wohrožuje.**

Franzowske knježerstwo je so, kaž je diplomatiski dopisowar „Daily Telegrapha" zhonił, znowa na jendźelske zwonkowne ministerstwo wobroczyło a je dojimawscho dyli pryedy napominało, so by do italisko-južnosłowjanskeje zwady sapschinnyho a direktnje mjes Italiskej a Južnosłowjanskej pospěrdowało. Powěsč „Daily Heralda", so je franzowske knježerstwo Jendźelskej zhromadne postupanje we Chinje pokhcžiło, jeli so by jendźelski zwonkowny minister Chamberlaina zlubił, so Mussolinowym wotpohladam pschecžiwo Južnosłowjanskej sadźewa, sda so wěrna być.

Hospodarska ważnosć franzowskich kolonijow.

„Matin" pschehlad wo zwonkownym wikowanju franzowskich kolonijow wospjetuje. Zwonkowne wikowanje je w lěcze 1926 wjazy dyžli 30 miljardow wucžinko. Franzowska może na swoje kolonije horda być. Wot młodych franzowskich kolonijow dże je tak wulki wunoschk njehodži žadacz, kajžka na pschikład starsche jendźelske kolonije wunoscheja. Njedźiwajcy toho może je na prěni wokomik pschestrowdcžicz, so franzowske kolonije do cžaša wunoschenja stupaju a so może so z pschecžo wjetschim rosmiwanjom licžicz. Zwonkowne wikowanje kolonijow je na pschikład w lěcze 1926 wo tři miljardy wjetsche dyžli lěto pryedy było. Najwjetschi podźěl na tym ma Algier. Wobrót franzowskich kolonijow z franzowskim macžerskim krajant je w lěcze 1926 něhdže 16 miljardow frankow wucžinko.

Falschowarjo pjenjez w Južnosłowjanskej.

Policija w Běłogradze je zhěd za zwólku falschowarjow pjenjez namakała, kotříž su wosebje egiptowske a jendźelske pjenjezy a jendźelske akzije falschowali. Hdyž bě falschowarjow pschepytachu, wjele falschowanych pjenjez w hódnosczi něhdže pół miljiona iendźelskich puntow šterlingow namakachu.

Franzowski a jendźelski pósłanz pola južnosłowjanskeho zwonkowneho ministra.

Franzowski a jendźelski pósłanz w Běłogradze stoj bo tele dny pola zwonkowneho ministra dr. Maxinkowicza za žadanjemi južnosłowjanskeho knježerstwa w nastupanju Albanskeje wobhonjałoj. Tež w Romje stej bo Franzowska a Jendźelska znowa prózowałoj, Mussolina wot jeho dotalneho wotpokazowazeho stejischcza wotwjesć.

Južnosłowjanska je Turkowskej pjecza shromadne postupanje posliczila.

Barlinska „Morningpost" z Konstantinopla powě, so je Južnosłowjanska z pohrědnišchim turkowskeho pósłanza w Běłohrodźe, kotryž je bo psched krótkim cžasom do Angory podał, zhromadne postupanje w pschipadze italisko-bolharskeho nadpada posliczila. S tymle jednanjom pjecza tež konferenza italskeho pósłanza w Angorje z turkowskim zwonkownym ministrom zwisnje. Pschi tym je so italski pósłanz wobhonicz dyrbi, na kajke stejischczo by so Turkowska pschi możnym balkanskim konflikcie stajiła.

General Wrangel so sajo hiba.

General Wrangel je do Běłograda pschijěł. Jeho pschihład je mjes diplomatami a wobjezbje mjes ruskimi cžeknjenzami wjele njeměra zbudźił. Měni so, so ma general Wrangel nadawk, zwoje pryedawjsche wójsko znowa zhromadźicz a na jeho cžole hromadźe z Jendźelskej a palnóznej Chinu pschecžiwo bolschewikam wojowacz.

Dwaju wyšokeju offizierow w Grichiskej jatej.

S Athena so powě, so su tam generala Papaioana z wyschka Belsamakisa, dweju pschiwišnotnjorjow generala Pangalosa, jatej. Wobeju su do wojerskeje jatby, hdźež jeju kruce strašaju, wotwjedli. Jeju jatejce pjecza z możnym nawrótom pryedawscheho diktatora Pangalosa swižnje. Pangalos je zwojemu pryedawschemu ordonanzowemu offizěrej, komandantej Kaiserowej, a bataillonskemu schefej Stefanakosej a wyschkej Bokosej listy z Krety pišat, hdźež so Pangalos we wuhnanstwje dźerži. Knježerstwo je tele listy popadło. Pangalos w listach praji, so su na Kraczeskoro wschitcžu nitschi offizěrojo za njeho a so jebi pschcja, so by wón narodnu myšl dale wjedł. Wyschi Bokos, ke kotremuž ma wulke dowěrjenje, by mohł wjednišwo we Sołunju (Salowiki) pschewzjaz, mjes tym so by general Papaioanu w Athenje za jeho nawrót pschihoty cžinił. Pangalos je za jene lěto poschtwórta miljiona puntow šterlingow za roswiesče wóšta wudał. S Božej pomocu so dźěło dale powjedže, morala a pschistojnosć dyrbitej dobywać.

Wójna w Chinje.

Chinesče połnózne wójsko 70 kilometrow wot Hankawa.

W Chinje so wobstejnosče wschędnje pschemjenjeja. Pšched tydźenjom běchu generala Fengjuschiana město wotpadnjenche Cžankaischeka za hłownebo roskasowarja Kantońskeho wójska powjenowali. Jeho roskasowarstwo pak je jenož khwilku trało. Někotre dny pozdźišcho je jeho Hankawske knježerstwo sajo wotstadźiło. Sdobom je so wosławschko, dosłužnosć hłownebo roskasowarja zyle wotstronicz a město teho wojerski komitej postajicz, kotryž dyrbi hibanje na wschěch frontach wodźicz. S teho so hodźi žudźicz, so je so z tym położenje Hankawskich nazionalistow znowa pohubjenschiho. Wo tym znadź budże bórzy zhłyčcz, jeli so so powěsč „Morning Posty" potwjerdźi, so je Cžangtsolinowe wójsko pschez Honansku provinzu postupuje jenož *hischcze 70 kilometrow wot Hankawa zdalene.*

Pjenjezna kriza so na Peking pschenjesła.

S akarmowazymi, njewěstymi powěsčemi wo zwrěschczenju bankow w Japanskej je so chinesku pschekwapi we Pekingu do hrozy dali a banki wo zjwoje pjenjezy nabdźěwali. Tuhaju Chinesow so do bankow cžišchczachu a rjeczachu tworjachu, kotrež daleko na dróhu doprachachu, so bychu zjwoje bankowki se złébornymi pjenjesami saměnili.

W Amerikanskej Nazionalnej City banzy so komisje a roshorjaze wustupki wotekhrawachu. Mužojo, žony a dźeci cžekje měchi se złébornymi pjenjesami z banki njeschču, tola bórzy so wróczěwschi sajo swoje pjenjezy na banzy zakładźu, dokelž hewak lépschemu khowanischcza njewědźachu. Hačzinje bě dóhanza do wschěch bankow wulka, bě nóžno, wschě wupłacženje wotewrjene wotstajicz.

Pohubjenje za Franzowsow w Chinje.

Franzowske wójnske ministerstwo je wobsamknło, dwaj bataillonaj kolonialneje infanterije a bataillon senegalskich tšelbow hnydom do Chiny k pohubjenju franzowskich wojerskich mužow wotpósłacz.

W Nankingu wobdźerżenstwo wukrajanow dale wurubjeja.

Po powěsčach z Nankinga Chinesojo tam wukrajanow dale wurubjeja. Wyschknješ tomu njewobara. Cžantšebi; jeho njespschecželstwo pschecžiwo Borodinej ma jenož wobwinjenje pschicžiny.

Tšeleša mjes Nankingom a Pukawom, hdźež połnózne wójsko steji, dale traje a je wjele woporow mjes zbiwilnym wobydlerstwom žadało. Mjes tym Cžangkaischekowe wójsko swiž połnózneho wójska pschi Tientsinsko-Pukawskej železnizy znowa wuhrožuje.

Katolskich duchownych z Mexika wupokazali.

Nětrjišchenu mexikanskemu knjeježerstwu je kóždy frědk prawy, z kotrymž móže nahladnosći katolskeje zyrkwje ješchkodźicz. Ssamo winu na rubježnym nadpadže na Jelesniju pola Limona je spytako, na katolšich duchownych swaticz. Knjeježerstwo je schčesć biskopow, mjes nimi Mexikanskeho arzybiskopa, je knjeježerstwo z kraja wuhnalo, wudawajo, so su sbožki pschećiwo knjeježerstwu naschtykali. We notwinach je wono wosjewiło, so je biskopam wólbu pschewostajilo, pak so psched žud stajicz, pak kraj wopuschćiczo. Wuhnaczi biskopjo su mjes tym do St. Antonio w Texasu doschli. Woni prěja, so je so jim wólba pschewostajila. Wěrno je, so su ministrej smutskownych naležnosćow, Tejedźe, rjekli, so nětrjišche mexikanske knjeježerstwo jako sakonske njepschipósnawaju. Zadaju sa žebje prawo, sa nabožensku swobodu wojowacz, a to z najprjódzy z měrnymi frědkami. Na to su jich z kraja wuhnali.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 26. haprleje.

Wjesoły nakrajny lud.

Tón nakrajny lud narod wjesoły je,
Rad dźěla, rad spěwa a zraduje so.

Wón syje a žnje, skubla, pokrasni swět,
Haj njebjesa próšeu jom' pożolnuja.

Wón zawyska sej, strowy kruty wón je
We struchłych tych murjach tak njewoblědnje.

Jón słomjana drje třěchu hospoduje,
Wón spokojny zboże pak hrodowske ma.

H. Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 725, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +9. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 723, hygrometer 0, thermometer w nozy +5. Wuhladny na njestajne wjedro. — Njewobstajne scherjate wjedro budże naš teź dale traschicz. Schtkenja pokasuje na hrosue wjedro. Nijiny czahaja bjes pschekorhnjenja pśches połnóznu a srjedźinu Europu, Wyschina nad Schpaniskej nima mozy dojcz, swoje knjeństwo nad Europu nastupicz. — Jutże srjedu jschadża błótnćko 4,40 hodź. a khowa so 7,17 hodź. Mjézacźk ikhadża rano 3,38 hodź a khowa so pschipołdnju 1,33 hodź.

— **Schulske dźeći pschećiwo nejskim brukam.** Ministerstwo sa ludowe wukubłanje je teź kitha wotrjeknjenja schulskim hamtam dowolilo, so smědźa so w tajkich schulskich wokrjesach, hdźež su nejske bruki z hromadami, schulske dźeći wot schulskeje wuczby wuswobodźicz, je-li dźesi dowolnoćow wokrjeschnjerjow nejske bruki nicźicz pomhacz. Derje by było, bychu-li so wuczerjo dobrowólnje k wohladej nad dźećimi pschi nicźerju nejskich brukow wěnowali.

— **Jedyn Budyschćan w horach cźežko snjeschoji.** Student Fryc Hauswald, syn tudomneho rěčnika a notara dra. Hauswalda, kiž studuje dla wot nětkotreho cźasa w franzowskim universitnym měsće Grenoble pschebywa, je, jako dźiwjsche na horu Pic de Ducherette salěšcź, 50 metrow wyschko delepadnył. Wón bě so sam na tónle straschny pucź podał a je do schkałoby padnył, w kotrejž sněh leżesche. Grenoblizy studenca jeho cźežkokranjeneho wuthowachu a do Grenoblskeje thorowne dowjesechu. Jeho stranjenja su cźežke, tola njeje strach sa siwjenje.

— **S jastwa cźeknył.** S tudomneho jastwa I cźekny sobotu popołdnju wokoło 6 hodź. pschi wonkownym dźele khłostański jaty Arthur Pawoł Siegert. Wón je so 23. 11. 1897 w Mecklenburg-Strehlitzach narodźił. Jeho mandźelska bydli w Drježdźanach-Leubnitz-Neuostra, Oststr. 3. Siegert je 1,65 m wulki, schwižneje postawy a ma krótko sušane jasne wuzy (Schnurrbart). Wobsebite spóznawanske znamjo: Lěwa ruka je wotkromjena. Siegert bě pschi cźekny, schěry drillichowy wobłek a cźmnomodru sukjanu jaku wobleczeny. Jeho brassa je wschitka z A. B. 414 wosnamjenjena. Schtóž nješto wo cźeknjenju nasłyschi, njech to hnydom blischej policiji abo žandarmej wosjewi.

— **Kradnyli su** we cźasu wot 20. 4. hacź do 22. 4. 1927 z płokatnje jeneje ležowinoscze pschi Garbarskej hasy jězdne kolo znamki „Presto", cźisło 33927. Wono mjezdne cźorny wobłuk z cźerwjenej (na hwězdu podobnu) wodźerskej rolku, žołte swjena, žaneju błótowoju schkitakow, dełeschibnjene wodźidło z cźornymaj papowymaj pschimadłomaj, bjes spindła, Torpedoski ramobźh, brune žedło, schirózatu kožanu gratowu toschku, w kotrejž bźechu tśi klucze a wolijowa khanka, cźerwjenej gummijowej wobruczi. — Wo wězowne sdźelenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Puczowazeho klamoweho paducha sajeli.** Saudźenm sobotu tudomne kriminalne wotdźelenje 31-letneho puczowazeho a žurnalista Maxa Hackenbergera z Freiberga saja, kotrehoż wjedrelake wyschnosće w Sakskej a swonka Sakskeje z łóżeršim listom pytachu. Hackenberger puczowaschе po zyłej Němskej wokoło a schkodowaschе klamy cźahnikarjow a słótnikow. We wobłkhodach žebi nješto skasa a je jenoż po sdaczu wopuschćeli, dokelž, hdyž bźeche mjeicźel klamow woteschoł, woczinjenje a zacźinjenje durjow jewoż ludaschе. Woprawdże pak wosta w klamach, kradnyschе tam cźahnikarjow a debjenki. So by sa z o p s c h i n d ź e n j e ludaŕ, wotewri potom wot nutskach durje a zacźini je tak spěchnje, so jenoż jónu saswonichu. — Teź tu w Budyschinje je sandźenu sobotu w jenym cźahnikarskim wobłkhodże na Sunkelnikej hasy kradnyeź dźiwł. Mandźelska mjeicźela widźeschе pak w njesnatym padnicu, kiž je ju psched 4 łětami hižom raz wobkradnył. Wona da kriminalnej policiji hnydom powěsći. Ji so poradźi paducha lepicź, jako z frizerskeho wobkhoda wuskupi, sastojnik wsa jeho hobu na kriminalnu policiju. Tam so ikónczne z pomozu albuma słóstnikow wukopa, so je sajaty hižom dawno pytany powołanski paduch klamow a nadnowak Hackenberger. Hackenberger, kiž wjeso rólu rauzenego hrajeche, je stajnje pod wopaczným mjenom wustupował a je napoślédk jako Jan Wöllk z Mehlmeißela pola Kemnataka w Bayerskej wokolothodźił. Na tole mjeno mjeschе teź wupokasuśe papjery pschi sebi. Dotal je pschidał, so je cźahniki w Berlinje, Lipsku, Glauchawje a w Drježdźanach kradnył, ale wot spocźatka lěta je drje hischcze w druhich městach z wuspěchom wustupował.

— **Twarowy jebak** schkodowaschе 23. 4. 27 jenu tudomnu klamarku. K njej pschińdże njesnaty, kiž so sa wésteho Schimanka wudawaschе, a kupi sa 68 hriwnow klampnarskich tworow. Wón pak je njesapłacźi, ale da sebi je wjecźor ½6 hodźin do zwojeho bydlenja na Seminarskej hasy, kaž wudawaschе, donjesć. Dokelž bě w zamknym domje tole mjeno, po jeho nadawku cźinjachu a twory se slicźbowanjom tam wotedachu. Mjeicźelka bydlenja na Seminarskej hasy je twory pschijimała, dokelž je sebi myślika, so su je jeje wonkowni pschiwuśni skazali a je k njej k khowanju pókzali. Wjecźor wokoło 7 hodźin je k njej njesnaty cźłowjek pschischoł, kiž je ji prajił, so su twory, kiž je po swojim wudawanju sapłacźił, so smylnje pola njeje wotedale a so ma je wona jemu wudacź. Dokelž pak je njesnaty jara khróžeł a hrožo wustupował, zónsta pak je zamna doma była, je jemu słónczinje tśi wulke wacźoki, kiž běchu do bruneje papjery sawalene, zobuwsacź daka. — Njesnateho tajkehele wopisuja: Je něhdże 1,70 metra wulki, 30 lět stary, ma bléde, pschežiwjene mjeswocźo, nima wusawe, ma pak nasbadźane suby. Wobleczeny bęschе zajsnobarbny lěcźny swjerschnik a na hłowje mjesesche schěry mjehki filzowy kłobuk. — Po tutym wopisanju je mózno, so je njesnaty jebak, kiž wot wonka do Budyschina pschischedschi, hižo někotrych tudomnych wobkhodnikow wujeba a pschi kotrymž je kriminalna policija hižo wopjet warnowała.

— **Kradnyli su** w cźasu wot 20. 4. hacź do 22. 4. 1927 z płokatnje jeneje ležowinoscze pschi Garbarskej hasy jězdne kolo znamki „Presto", cźisło 33927. Wono mjezdne cźorny wobłuk z cźerwjenej (na hwězdu podobnu) wodźerskej rolku, žołte swjena, žaneju błótowoju schkitakow, dełeschibnjene wodźidło z cźornymaj papowymaj pschimadłomaj, bjes spindła, Torpedoski ramobźh, brune žedło, schirózatu kožanu gratowu toschku, w kotrejž bźechu tśi klucze a wolijowa khanka, cźerwjenej gummijowej wobruczi. — Wo wězowne sdźelenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

S **Kubschiz.** Njedźelu pschipołdnju zo motorowemu koleźerjej, kiž mjesesche pódlanski wós, mjes Kubschizami a Trjebjenzami na jeho kole nješto skonzowa a wón dyrbjesche sastacz a kolo swuporjedźecź. Wobydlerj z Mjeschiz, kiž runje nimo pschińdże, jemu pomhasche. Na jeho pschecze jeho motorowy koleźar potom na sozinskowym zydle zobu wsa. Sa khwilku pak jemu wětr czapku z hłowy sdmy. Zyle lohkomyślnje skoczi muž z motoroweho kola, kiž z polnej spěchnosću jedźesche, so by po zwoju czapku schoł. Wón zebi pschi tym straschnje mosny sčinjasche. Najprjedy dowjesechu jeho do Kubschiz k lěkarjej a potom domoj do Mjeschiz.

Du kommst sehr schnell und leicht zum Ziele,
Fährst Du nur Fahrrad Marke „Miele".

Zu haben in den Fahrradhandlungen

Mielewerke A.G., Gütersloh/Westfalen

Jozefa.

Powědańczko z połskeho žiwjenja

3] (Pokračowanje.)

Rosmołwa mjes wobyma, kotrajž hromadze wotstachaj, njechašche tak prawje žo rozwjasacz. Stary knjes cźerpjesche sawěsće cźežko pisches to, so bě žo rozsudźicź dyrbjał, se wobžbytkownoma zwojeho rodu, hdźež bęschе dorosti a ješchedźiwił, žo rozsoźnowacź. A Hrjehoŕ sacźuwaschе tole pokoženje tak derje, so sda žo bycź z dobywarjom, kiž je zurowej pjaścu do starych zwjeczenych prawow zapschinnuje. Wón tole cźuje pschederje znajesche; wschak bęschе je psched nęčhto lětami žam pschećiwnik, hdyž bęschе pod cźischcźom njesnjeśliwych wobstojenjow swoje kubła w Kurlandskej pschedał. Zyle pschemoženy wot swojich sacźuczow wón nadobo stany a poda staremu knjesej prawizn.

Knjes ſ Damstich, chcześe-li trasch tule kup wróczowasacź?"

Tón pak tschażeschе jenoż se struchłym pożnjerkom schedźiwu hlowu.

„Nć, knjes ſ Czudowskich, ja wschak žym wjeselý, so je ta wěz wotbyta. Njepschedam-li nětko dobrowólnje, potom budu nusowany, sa lětko a dźeń swoje wobžbytkowo na pschedźadźowanje pschedawacź."

„Wy sabywacźe na lěź, knjeze ſ Damstich. Wschitzy ludźo žo dźiwaju, so njetwuźiwacźe frědkow, kotrež bychu wam na dołhi cźaš pawětr sticzile.

„Lěź je mi k wutrobje srostł, knjeze ſ Czudowskich. We nim stoja mnohe schtomy, kotrež su hižo moji prawótzojo znali. To drje może je sentimentalitu dyrcź, kotraž žo sa dźensnischi dźeń wjazy njehodźi, ale ja tole sacźuwacź wjazy pschewinjwcź njemóžu. A moja dźowka Josefa runje tak mysłi. Sy zyła, dźyż-li tež lěź wschón spuschczecź . . . pjenjezy tola bożahale njebychu, jemuju sažo słepschicź a zrjadowacź, k tomu je trjeba druhich frědkow. A hdyž skónczinje wócźzy na wěczne sandźelu, mojemu dźesecu hižo niczo njezbudze . . ."

Nětcho žo pschi durjach pohibnu a to pschiwabi kedźbnosć wobeju, žo tam wobroczi. Tu stojeschе make hołcźo krótkeje wulkosće w jednorej domjazej drasce. Swětłe włosy, wobrjedza z haſku, pschilěhowachu žo hładzy k łahodnej kulowatej hłojczy, jenož pschi cźole a pschi spanjomaj krużaczu žo nětkore rysy kudźerli. K tomu cźernej wócźzy, ważnej a srudnej. Tak stkromna hacź take maka postawa też bě, to sacźuwaschе žo tola tak rjez mika luboznosć, kotraž ſ njeje wuthodźeschе. Nanowe wobliczo žo rosjasni, hdyž zwoju dźowku hościej pschedstawjeschе, kiž bě žo po prawom hižo ſ wobžbedźerjom domu stał.

Hrehoŕ bě pschestrapjeny. W jeho pomjatku stojeschе njenahladna bytość, na kotruž nichtó dźiwał njebęschе a někto nawdże młodu žónsku, kotraž njedźiwajuc zwojeho zdrowneho wustupowanja kóždeźkuli pschirmowanje wudźerji. Teź ſ hordej Jadwigu?

Tele myślicźki pschestkocźichu jemu we hłowje, hdyž ju wón ſ někotrymi słowami na snajomstwo we Warschawje dopomni.

Njepschemęnjo wuras wobliczа wobkrucźeschе Josefa, so może žo na njeho zyle derje dopomnicź. Po prawom je žo wona dźiwała, so žadyn ſ knjesow, kiž bęschе tak horliwje žo za jeje pschecźelnizu wubęhował, njebě ważnje wo ruku sajimaweje knjeżny prošył.

„Někto budźeсźe wy tola ſ jeje hubjedom, knjes ſ Czudowskich, a kaž žym wot naschcho starcho Bohumêra słyschała, sće hižo dźesa to wjeselе měł, dusy po pnću go ſ Jadwigu setkacź . . ."

„Haj, moja knježna, ja pschinjesu wam nimo jeneho sajaza wutrobne strowjenja wot njeje, kotreż wam ſ tutym wupraju."

Josefa potkni ža jenoż ſ lohka, potom pschepročby ſ wjeceri.

Pschemęnjenje wobžbytkowa bě hotowa wěz. Hrehoŕ bě swojemu pschedtdhadnikej tajku junu pjenjes poskicźił, kajkejež to tutón nikdy nadzał njebě. A potom bě žo nęčhto stało, schtož njebęschе nichtó sa możne měł. Knjes ſ Damstich njebě wotsal schoł, ale bęschе wot swojeho naźlednika wulku próżdnosłojazu thežu inspektora wotnajał, kotraž bu ſ nadobu ſ hrodu jara pohodnje pschinjawjena. Też to bęschе po prawom jara dźiwne, pschetuż po słowje kupneho kerzenja bęschе knjes ſ Czudowskich wschu hrodowsku nadobu kupił. Ale nowemu wobžbedźerjej njebě tutón dźeł jeho ſ knježerskeho wobkhoda wuskupi, sastojnik wsa jeho hobu na kriminalnu policiju. Tam so ikónczne z pomozu albuma słóstnikow wukopa, so je sajaty hižom dawno pytany powołanski paduch klamow a nadnowak Hackenberger. Hackenberger, kiž wjeso rólu rauzenego hrajeche, je stajnje pod wopaczným mjenom wustupował a je napoślédk jako Jan Wöllk z Mehlmeißela pola Kemnataka w Bayerskej wokolothodźił. Na tole mjeno mjeschе teź wupokasuśe papjery pschi sebi. Dotal je pschidał, so je cźahniki w Berlinje, Lipsku, Glauchawje a w Drježdźanach kradnył, ale wot spocźatka lěta je drje hischcze w druhich městach z wuspěchom wustupował.

— **Twarowy jebak** schkodowaschе 23. 4. 27 jenu tudomnu klamarku. K njej pschińdże njesnaty, kiž so sa wésteho Schimanka wudawaschе, a kupi sa 68 hriwnow klampnarskich tworow. Wón pak je njesapłacźi, ale da sebi je wjecźor ½6 hodźin do zwojeho bydlenja na Seminarskej hasy, kaž wudawaschе, donjesć. Dokelž bě w zamknym domje tole mjeno, po jeho nadawku cźinjachu a twory se slicźbowanjom tam wotedachu. Mjeicźelka bydlenja na Seminarskej hasy je twory pschijimała, dokelž je sebi myślika, so su je jeje wonkowni pschiwuśni skazali a je k njej k khowanju pókzali. Wjecźor wokoło 7 hodźin je k njej njesnaty cźłowjek pschischoł, kiž je ji prajił, so su twory, kiž je po swojim wudawanju sapłacźił, so smylnje pola njeje wotedale a so ma je wona jemu wudacź. Dokelž pak je njesnaty jara khróžeł a hrožo wustupował, zónsta pak je zamna doma była, je jemu słónczinje tśi wulke wacźoki, kiž běchu do bruneje papjery sawalene, zobuwsacź daka. — Njesnateho tajkehele wopisuja: Je něhdże 1,70 metra wulki, 30 lět stary, ma bléde, pschežiwjene mjeswocźo, nima wusawe, ma pak nasbadźane suby. Wobleczeny bęschе zajsnobarbny lěcźny swjerschnik a na hłowje mjesesche schěry mjehki filzowy kłobuk. — Po tutym wopisanju je mózno, so je njesnaty jebak, kiž wot wonka do Budyschina pschischedschi, hižo někotrych tudomnych wobkhodnikow wujeba a pschi kotrymž je kriminalna policija hižo wopjet warnowała.

— **Kradnyli su** we cźasu wot 20. 4. hacź do 22. 4. 1927 z płokatnje jeneje ležowinoscze pschi Garbarskej hasy jězdne kolo znamki „Presto", cźisło 33927. Wono mjezdne cźorny wobłuk z cźerwjenej (na hwězdu podobnu) wodźerskej rolku, žołte swjena, žaneju błótowoju schkitakow, dełeschibnjene wodźidło z cźornymaj papowymaj pschimadłomaj, bjes spindła, Torpedoski ramobźh, brune žedło, schirózatu kožanu gratowu toschku, w kotrejž bźechu tśi klucze a wolijowa khanka, cźerwjenej gummijowej wobruczi. — Wo wězowne sdźelenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

S **Kubschiz.** Njedźelu pschipołdnju zo motorowemu koleźerjej, kiž mjesesche pódlanski wós, mjes Kubschizami a Trjebjenzami na jeho kole nješto skonzowa a wón dyrbjesche sastacz a kolo swuporjedźecź. Wobydlerj z Mjeschiz, kiž runje nimo pschińdże, jemu pomhasche. Na jeho pschecze jeho motorowy koleźar potom na sozinskowym zydle zobu wsa. Sa khwilku pak jemu wětr czapku z hłowy sdmy. Zyle lohkomyślnje skoczi muž z motoroweho kola, kiž ſ polnej spěchnosću jedźesche, so by po zwoju czapku schoł. Wón zebi pschi tym straschnje mosny sčinjasche. Najprjedy dowjesechu jeho do Kubschiz k lěkarjej a potom domoj do Mjeschiz.

(Pokračowanje sćěhuje.)

S **Malešicz.** W pożledniim sjawnym pożedjenju gmejnskich sastupjerjow **wotmĕchu** so **wólby** schulskeho **wubjerka**, pschi kotrychž so wuswolichu knjeza Bohuwĕr Kubanja, Jrnoz Piwarz a Arnoscht Lubich. Sa sastupjerjow starschich buschtaj namjetowanaj kk. Jan Lipicz a Arnoscht Lorenz. Pschi wólbje dostajchtaj khłosowrnosć. Lós padże na k. Lorenza. Do spomjerskeho wubjerka buschtaj hišchże knjes farar Mikela a August Jokusch wolenaj. Potom wuradżowachu sastupjerjo wo **twarjenju** wodowoda. Dokelž so w Malešczach a Płušnikach schelachu studnje hubjenje wody dla sawrjeskeje a pla tuž ludźo hižo na tyfusž skhorili, zhotej wobej gmejnje shromadźichu wodowód twarić. W hižišchej shromadźinje ja wjeśnjanow z Malešcha a Płušnikez ma wězowustojnu wo tutej należnosći pschednoschowacz. Jurrownicžku pytachu w Malešczach z pruczikom za wodu. Pschi tym pokazowasche pruczik, so pod naschej **wju** tež wuhlo a kaolin leżitej. W hišchim czasu na hač wopriwadże pod Malešczami a Płušnikezami wuhlo leži.

Se **Suborniczki.** Sańdżenu njedżelu mějachmy wólby, wolicz mějachu so gmejnsku sastupjerjo. Pschi wólbach wobdżĕlischtej so dwě tśeśinje wschĕch wólbothmanych wobyklerjow. **Płaczazych** hłosow woteda so 231, na Bauerowu lisćinu 147, na Bartuschkowu lisćinu 27 a na Nowakowu lisćinu 57. Bauerowa lisćina dosta 4 hndła a jednoczenej lisćinje, Bartuschkowa a Nowakowa, hromadże jene hndło. Pschi rosliczenju shytnych hłosow pósledniichemu hndłu hišchże 2 hndle pschipadnyschtej. Nowu gmejnsku radu tworja potajtim schtyrjo sastupjerjo kĕwża a tśjo sastupjerjo prawiżu.

S **Lubija.** Maly woheń nasta njedżelu dopołdnja w jenym twarjenju na Wósporskej dróży. Hospoła jeneho tamnischeho wobydlenja bĕsche žrebi na toiletowym blidże spirituśowe płomjo zapalika. Jako nadobo zwónčt sajwoni, dżesche wona k durjam a je wotżini. Pschedewsaży wĕtšik wjertny gardinu do spirituśoweho płomjenja. Gardina so hnydom zapali. Jako so hołpoła do jitwy wrócżt, nadeidże hižo rosicherjenu woheń. Jene gardiny bĕchu hižo spalene, woheń bĕsche hižo gardiny druhcho wokna wopadnył. Zónsta sawoła žnjesłowo na pomoz, kotrejž pomthachu woheń podużcz. Na twarjenju a domjazej nadobje je nĕhdże 300 hač 400 hriwnow schkody nastało. S horzotu su so wschitke wokonowe schkleńzy rospuchnuke.

S **Lĕśeje** pola Wóślinka. Sjawny pucz z Jitra ko Wóślinka so dla nasypowanja na honach Mĕśańskeho knjeza jeho dwora wot 26. haprleje hač do sčonczenja wupryjedźeńskich dĕłow sawrie. Jelbon wobsthad pokaiże so na Debrizy.

S **Wojerez.** Prènje smijizy popadnychu sańdżenu žobotu w Brĕtnjanskej holi. Ssu to wożebje wulke śwĕrjata. Każ so žda, budże też tuto léto bohate na smijizach. —

S **Krjebje.** Po tym so bĕsche nasch duchowny k. Theila lónza mĕrza po dołhim cżakanje nimšku statnu pschiśłuchnosć a sapoczatk jutrownika ordinazyju we Wróttkanje dóstał, bź nikto sańdżenu njedżelu Quasimodogeniti jeho świjatoczne sapokazanje. Dop. w 9 hodź. so šerdźka a nimška wosada w rjenje wupyschenej zyrkwi k świjedźeńskej Božej khwaliże shromadźischtej. Knjes superintendent Nay-Muzkakowski mĕśesche sapokazanske rĕś na sańdże Jeshuseho praschenja se śćenja na sańdżenu niedżelu: „Schiman Jonaśowy, lubujeschi mje?“ Knjes farar Krien-Dubczanski potom powokaniu tiśeśinu patrona, knjesa barona se Schlotheima a wobtrucżenje powołanja wukonu farara pśches konsistorium pschedżita. Swjedżeńske prédowanje sapokazaneho duschepastyrja so słoženoho na 24. schtuczku prènjeho statwa druheho lista Jan. Pawoka na Korintiskich: „Niż, so bychmy my kuśeśili nad waschej wĕru, ale my sumy pomozniży waschej radosće, pschetoż wy śeże we wĕrje.“ K nimšckemu predowanju so pschisamnity krótke žerbiske rospominanje na sańdże teho samehu lesta. Zyrkl. khór z porjeśeńcheju świjatoczejnoscje 23. pśalm z pśwasche.

Po Božej służbje so zyrkwinika rada a sastupjerstwo hišchże ke krótkej rosmołwje z knjesom superintendentom na farje shromadźischtej.

Se **Sśeho Komorowa.** Sobotu dopołdnja we wotnoscheni brunizowej jamy, kotraž firmje „Hallesche Pfannerschaft“ słuschna, woheń wudyri, kiž so ruże rosscheri. Jako jaminu wobnjowu woboru alarmowachu, bĕsche woheń hižo wuhlo, kotrež so wot wjercha kapi, popadnył. Wschitke twarjenja w blischosći jamy śejachu we wulkim strachje. Hrodże nĕbudźicheho Bogtej hoscżenza so spalichu, woheń pak Sko-Komorowsku wohnjowa wobora sala, kotraž bé mjes tym pschikhwatała. W dnjowym kopanju (Tagebau) bé so woheń se žnjinym wětrom spĕśnje rosscherił. Wobnjowe wobory mĕśachu jara wobcżežne dźeło, kiž kur a lĕtazy popjeł jara hacżesche, wětr podulschene mĕśna pschezo sasko i nowa zapalowasche. Wupołożene schlawschi wobnjowych woborow bĕchu, hromadże składżene, 6 kilometrow dołhe. Hacż de niedżele pschipołdnja mĕśachu wobory haicheż. Hakle niedżelu popołdnju bé wschitkim strach wotwobroczeny. So je so poradźiło, rosscherjeny woheń sa tak króttí czas podubżcz, leži na tym, so bĕchu wobory hnydom zyku janu wobstupite.

S **Klétneho.** Wczera dopołdnja wokoło ½9 hodźin wotpalischtej so domjże a bróżeń tudomneho khżĕtarja Arnoscha Wolschki. Twarjeni bĕschtej z zuhelemi krytej. Kak je woheń nastał, njeje hišchże znate. Wjesna wobnjowa wobora bé hnydom k pomozy. Wona šuzdone twarjenja pśched samknjum dóstom wulkowa. Wobsżerjer jara schkoduje, dokelž ma jenoż i dźela sawĕsczene.

S **Koichle.** Wumjeśkarka Hana Turzowa rodż. Rychtarjeż, kotraż tu samotna bydleśe, wumrĕ nimale 76 lĕt stara na zkabosći starosty.

S **Tureje** pola Khożebuża. W naschej wsy we hižo kózde dźeśo, jo budże so sobotu abo njedżelu kózdeho indżenja pola nékoho palicż. Sańdżenu sobotu wotpalichu go hrodże burleho gyna Biedricha Huschgi. Woheń tónkróż króto po 9 hodź. wudyri. Woheń pak bórzy zalachu.

Hospodarski rozhlad.

Wutorn 25. haprleje 1927

Wĕcżawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2135	100 półsk. markow	—
jendżelski punt	20,46	100 čěskosł. krónow	12,477
100 šwjaze. frankow	81,01	100 franc. frankow	16,50

Berlinska burza šapocża w tutom tydżenju šwoju dźĕławosć z njestajnymi kursami. Pośedźischo so nĕkotre akzije w kursach wošebje skrucżowachu.

Produktowe wiki wotewrichu šwoju tuhydżenisku dźĕławosć z powyschenymi żitnymi płaczišnami za pschenizu. Ta dobu 10 pj. po zentnarju. Druhe drużiny žita, je **wuwšacżom** najmšk. jeczmjenja, šwoje dotalne płaczišny **šakhowachu**. Tón dobu 5 pj. Wczera płaczischze zennaż:

w Drježdżanach (šandż. wark):

pschenizy 78 kg. 13,45—13,70 hr. (13,35—13,70 hr.)
pschenizy 69 kg. 12,80—12,55 hr. (12,70—12,95 hr.)
rožĺ 69 kg. 12,75—13 hr. (12,75—13 hr.)
rožĺ 66 kg. 12,10—12,35 hr. (12—12,25 hr.)
nałĕtnjeho jeczmjenja 12,50—13,25 hr. (12—13 hr.
najmšk. jeczmjenja 11—12,50 hr. (11—12 hr.)
wowša 11,65—11,90 hr. (11,65—11,90 hr.)

w Berlinje:

pschenizy 13,85—13,90 hr., rožĺ 12,70 hr.
hač 12,90 hr., jeczmjenja nałĕnjeho hr.
10,85—12,30 hr., najmšk. 9,70 hač
10,35 hr., wowša 10,85—11,25 hr.

w **termińowym** witowanju:

za meju: pschenizy 14,30 hr., rožĺ 12,90
hač 12,91¼ hr., wowša 11,12½ hr.,
za julij: pschenizy 14,25 hr., rožĺ 12,70
hač 12,72½ hr., wowša 11,15 hr.,
za septembr: rožĺ 11,40—11,45 hr.,

Na pschedaż

Prohała. Šamołeŕ w Cżĕchowjenych Nošlizach 20, knježi dwór we Lojojzu.

Kosy saankej w **Nowej** Wsy 7 pola Hucżiny.

Wĕhaki 4 w Pocżopljicach 14.

Pata w Hróbku, Hornczeńska haża 91.

Krowa uhoda wyšokoschczelna Kubsch w Mucżowje a w Wĕšnje cżo. 14.

Koło motorske, 2½ PS., we Wojerezach, Bahnhofstr. cżo. 46 I.

Jeja k nażadżowanju, Rammelsbergske a bogerske, Schubert we Wojerezach, Pólna haża 4, hubaże w Hnaschezach 39.

Mandła, nĕkotre zentnarje šlomy a hwójnizowy šud we Wojerezach, Sahrodniska haża 3.

Na pschenajeze:

Statok z wobydlenjom, sahrodu a pódlanskimi twarjenjemi, **Bahże** w Praschiwizach.

Holzu do domu, rjĕzenja we Wojerezach.

Dżiwku we **Wuricach** cżo. 11.

Domowníka, rjĕzenja we Wojerezach.

Esubnizy na pschezahdżowanje.

schwórk 28. haprleje 1927

w **Budyschinje** na šrudnischtwje dop. w 9 hodź.: Stoł psched pišanske blido, stoł, lżehanski sofa, loko z matrazu, brinne blido, blidowy pult, dżĕlanske blidże, 4 kamaŕske kamory, gramofonaj, trjebane muzaze koło, pišanske pschiprawy, 50 zigarow, 50 paketow mydłoweho prascha, 5 twjerdeho kakao, 5 bleschow łognaka, 23 bleschcha, 5 twjerdeho kakao, 5 bleschow łognaka, 23 bleschkow cżornizy, połzy, dezimalna waga, muchnjaz kamor, kow cżornizy, połzy, dezimalna waga, muchnjaz kamor, 4 pschipravy za radio, trjebany drastny kamor, 3 elektr. 4 pschipravy za radio, trjebany drastny kamor, 3 elektr. stejaze lampy, elektr. cżahaze lampy, wolsowy wobstejaze lampy, elektr. cżahaze lampy, wolsowy wobbras, cżežiły auto, dżĕlba zlomanych klobukow, zwjbras, cżežiły auto, dżĕlba zlomanych klobukow, zwjske cżapki, sportowe cżapki, hĕlba tkaninoviu, stanzoske cżapki, sportowe cżapki, hĕlba tkaninoviu, stanzowaga maschina, pišanski stroj, 3a njon blidło, 3 pišaške blida, regulator, 3 stejaze schpihele, wošomrózkate blida, zonjaze koło, wucżahowaze blido, dwoje sofa, kredenza, vitrina, klamaški kamor, klamaške blidże, automatiska pjerowa maschina, srešowaza maschina, draische, lokomobila, blidło za kurjerjow, 8 kolowych kroznicżkow, wolisowej wobrajaj;
se šwobodneje ruki žonjaze a muzaze stupnje.

w **Rišej** pschip. w 12 hodź. w Nowczenju „K hwĕždži“ pišanske blido;

w **Bjerwałoże** dop. w 9 hodź. 144 mtr. khójnowe wałczinu, (kupzy šeidu šo dop. w 9 hodź. w korczmje);

we **Łaju** pop. w 1 hodź. w hoscżenju pschi torhoschczu: Dwaiski stoł, schijaze maschina;

pjetku 27. haprleje 1927

w **Hójnicy** pop. w 2 hodź. w Judarskej korczmje hołtwinski wós;

w **Bórkowskej holi** pola Wojerez 4—25 twjerdych metrow porubanych khójnowych žerdżow. Kupzy šeidu šo dop. w 9 hodź. w Krušicz korczmje.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w **Barlinje** djenja **dop.** 3/11 **hodź.:**
Wiki bješ wobroła, dotalne płaczišny wostawaja.

Dop. 1/12 **hodź.: Każ psched hodżinu.**

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg. płaczizna po złotej hriwnje.

	25. 4.	23. 4.		25. 4.	23. 4.
Pšenica	275-278	273-276	buny	20-22,00	20-22,50
rožĺka	254-258	254-258	woka	21-24,00	21-24,00
nał. jeczmjeń	219-245	219-245	modre lupiny	14-14,50	14-14,50
nał. jeczmjeń	194-207	193 206	žolte lupiny	16-15,50	15-16,50
wowš	217-225	217-225	zerzdella	21-24,00	21-25,00
kukurica	181-186	179-184	raps. wosušk	15,00	15,00
pšenič. muka	35-36,75	35-36,50	lany wosušk.	19-19,50	19-20,00
rżana muka	34-35,75	34-35,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	14,25	bérnj. kruski	32-33,50	31-31,70
rżane „	16,00	15,70	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
raps	—	—	rżana sloma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symje	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,05-1,45
hrošk	26-29,00	26-29,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluski	20-22,00	20-22,00	jeczna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdżanska burza.

Pšenica	269-274	bérnjace kruzki	33,00-33,50
rožka	255-260	pšenič. wotruby	14,00-15,00
nałĕtni jeczmjeń	250-265	rżane wotruby	15,00-16,00
nazymsk. jeczmjeń	220-250	pšenična muka	46,00-48,00
wows	233-238	rżana muka	40,00-41,50
čerwjeny dźećel	240-250	woka	28,00-29,50
raps	310-315	pjeluski	27,50-28,50
kukurica (Mais)	184-189	hróch	30,00-37,00
suche truhanczki	14-15,00	cokrowe truh.	18,50-20,50

Płaczizny rĕzneho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

25. haprleje.

121 woł., 213 byk., 246 kruw. a 38 jałoje., 742 ćelat, 417 wowcow, 2970 swini.

Płaczizny za

woły: 1. 60—63, 2. 50—55, 3. 46—50, 4. 38—44;
byki: 1. 59—63, 2. 54—57, 3. 48—52;
kruwy: 1. 56—59, 2. 48—53, 3. 36—43;
jałojcy: 1. 60—63, 2. 50—58;
ćelata: 1. 77—81, 2. 70—75, 3. 60—66, 48—55;
wowcy: 1. 65—70, 2. 56—64, 3. 48—54;
swinje: (přez 300 pt.) 59—61, 2. (200—300) 60—62, 3. (200—240) 59—60;
ranc y: 52—55.

Zhromadźizna wjednikow 3. wokrjesa dobrowólnych wohnjowych woborow w Budyskim hamtskim hejtmanstwje.

W Njeswačzidle, 24. haprleje 1927.

Wokrjesny pschedsydża, knjes wopalny mišchtr Schubert-Njeswačzidšli, wotewri **w 3** hodź. **pośedźenje** z powitanskimi słowami a dźakowasche so sa jara bohatu wopyt. Sastupjene bĕchu 24 woborow, 2 woborje pobrachowachżej. Wón pschedenješe postrowy a pschecża wokrjesneho prjódsteńerja, knjesa wopalneho direktora Fischera-Biskopicżanskeho, kiž njemóžeše pschińcź. Towaršej Krawcżinej, kiž k Połpicżanskej wobrje pschińšłuscha, pschepodachu so wot krajneho swjasła sa 10lĕtne dobuśtwjenje luzy i najlĕpšim pschecżom.

Knjes wopalny direktor dr. j Bieting hoff mĕsche pschedenoschk wo „Nasbonjenjach pschi hasenju lĕsnych wohnjow“. Hdyž bĕsche pschednoschowc wo pschicżinach, druzinach a schkodach lĕsnych wohnjow dokładnje rosprawjak, rĕcżeše wo wohnjowym schcżicże. Jemu służa hižo wschelake hasnilke pschiprawy a schkitanske žmuhi pschi pucżach a żelesnicżach. Dopominaschke na sakórste poćasenja, kiž wohnjowemu schkitej służa. Wažne k **w**baranju lĕsnych wohnjow je wĕste straniństwo; wobeje dobry je Seitzow system wĕsow sa wohnjowe straženwanje. Poruczecz dyrbi so też wobezity alarmowy signal pschi lĕsnych wohnjach; muzitwa maju bjes uniformy k hasenju khwatacz, to bychu po możnosći ruże pschi wohnju byte; žiwława so nima zobubracz, pschi lĕsnym wohnju je pschede wschém trĕbna žekera, łopacz a pika. Roskašowacz pschi lĕsnym wohnju ma wyschši hajnišći sakoznik. Jeho pschikasam ma so na kóždy pad poukazhacz. Pschi wuzmowanju pschĕrowow ma so kĕdźbowacz, so so pjerschcz na stronu, wot kotrejež woheń pschijidże, mjeta. Wažne je też, so so sastaranje halcherjow i jédżu sawšeži. Jako posledni, ale wuspĕšny srédk k wotwobroczenju lĕsneho wohnja móże so napscheczimy woheń wužiwacz. Słónczuje zebi wĕcżiż žadasche, so bychu so wošebite šmuczowanja sa wobaranje lĕsnych wohnjow wotmełwale. Pschednoschowcerjej so ja jeho sajimawy a powuczaju pschednoschk bohaty pschitklet dosta.

Pschi wupraszeju wo nasbonjenjach pschi wohnjach so wożebje wuibĕhny, so maju dyrbjenske wohnjowe wobory hnyż i hindami wuhotowane a maju so k sawjeranjej słužbje wużicz. Skorzejshe so na njedożahaju disziplinu pschi wohnjach; w pschichodże ma so rasnje pschecżiwo próżdnym pschihladowarjam satrocżicz. Knjes wopalny direktor dr. j Bietinghoff cżinjeshe kedżbne na žiuchi wohnjowom hajchak „Total“, kiž so potom na wikach pschedewjedże. Pschi wupraszeju wo cżažnych swadach pschi rosdźelenju hajcheńskich premijow da **towaršej** Sykora nałtorh, so bychu so mnta dozyta wotstronile. Wo tym pak so njewobstamkny.

Najmu dyrbi so druha wokrjesna shromadźizna wotmĕcz, za kotruż so Malešczezy **postarichu**. Dokelž w 3. wokrjesnju shromadne alarmowe žiwzowanje z praktiskimi pschiczinowm so wumjesczi njehodźi, maju so tajke žiwzowanja w mjesnischi wokrjesach wotmĕcz. Jako bĕsche pschedewjedżenje hasenišć. aparata nimo, so pschi schulskim hacże motorska žykawa „Wumožerka“ wot Fischerez firmy w Shorjelzu pschedewjedże. Wobej pschedewjedżeni pschiwabjischtej mnoho pschihladowarjow, kiž wulki sajim pokazowachu.

Z Łužicy.

* S **Bilkopiz.** Cżežke njelbože i motorskim kolom sta so žrjedu popołdnju na statnej dróży pola Semiz; pschi kotrymž so młody ležak i Drježdżan, kiž na soziuskim jedle jedżejche, cżežko srani. **Motorske koło so zyk**

zosol. Wobwjedžer a wjednik koła, Edgar Weiß z Kanez žo jenož lohko srani. Pschičina njeslyšana bě, so chajzlche motorowy kolesaŕ kolojěrdneho pschesčahnyncź a pschi tym z poknym wotmachom do schtoma sajěžże.

Se **Zitawy.** Pschi lěsu pola Karolinecho Doła ratarja a lěsneho strażnika Richtera zatšeleneho namakachu. Hacź žo tu wo šćitšnistwo jedna, dyrbi hakle pschepytowanje dopokazaś.

S **Habrachčiz** pola Shorjelza. Do pschedawarnje a rěsarnje rěsnišćeho mišćitra Prenzla dobuschtej žo paduchaj. Wonaj rosrěsałchtaj żelesne žerdźi psched wotnom rěsarnje, salěsałchtaj do twarjenja a kradnyschtaj połcje, kolbašy a motorike koło. Wjeśmy nózny strażnik šetka na žwojim nóznym puću do hornjeje wśy dweju muzow z cźežkimaj natkribjetnikomaj, kotrajž motorske koło cźišćeżeschtaj, njemyślesche žebi pak na paduchstwo. Sšeńdy wjedźechu psches Girbichsdorf a šhubichu žo na plestrje pola Shorjelskeje thorownje.

Se **Shorjelza.** Ssobotu popołdnju wokoło 4 hodźin na Bětnańskej drózy sozialny rentnaŕ Kaschpark z woknom žwojeho bydlenja w druhim poschodźe na dróhu dele skočał a tam morwy ležo wośta. Starośeże wo jeźiwjenje a cźežke mysle žu jeho pjerża do šmjerćze sacźeŕiše.

Se **Shorjelza.** K rosthorjenemu wustupej dóńdże pjatk popołdnju na tudomnym pohrjebnischcźu pschi pohrjebje muzikeho, kiž běsche žebi źiwjenje wjak. Pschi pohrjebje wobdźěli žo mjes žarowanymi pschekupsta pschistajenja, kotraž běsche se šemrětnym luboscźinśki wobkhad měła. To šhudźi pohórschk pola jónkich, kiž běchu žobu na pschewodźenje pschischke a też pola pschihladowanych. Rosthorjenosćź tak pschiběrasche, so žo po pohrjebje z pschihladowanych, wožebje jónskich, kotrychž bě nehdźe 200, někotre jónske do pschistajenja dachu. Ju dyrbjesche stónćnje policajski sastojnik do schkita wsacź a se zawokanym autom do jeje wobydlenja dowjesćź dacź. — Hdyž jónske žo rosthorja . . . .

Ze susednych a dalšich krajow.

* S Drježdźan. (Drózkowi schofŕozjo dale strajkuja.) So bychu strajkej drózkowych schofŕozy, kiž hižom někotre tydźenje z njepscheměnjenej zasakłosćeju dale traje, kónc cźinili, je dźěłowe ministerstwo sjednośe jednanje pschiprawilo. Jednanja wotmachu žo žoboru na dźěłowym ministerstwje. S jednanjom pak dyrbjachu pschestaś, dokeźž je schofŕozjo wotpokasuja.

* S Meerane. (Milijonowe herbstwo Marje Draxdorfez lute jebańśtwo). Domjaza pschińdźena Marja Draxdorfez je psched hamtskim šudom w Meeranje wuprajiła, so žanych pazjerow wo herbstwje z Ameriki njewobdźeli. Wona dozdyła žane herbstwo z Ameriki wocźakaś nima a njeje źežła na powdanju milijonoweho herbstwa wobdźěłana.

* S Zwikawy. (Ssamomordaŕstwo pschi kaschcźu macźerje.) So njetrjebała šama dale žiwa byś, je 32-łětna Ella Wutzlerez w Hornim Hajślowje z wjednym žiwjenjom kónc sešiniła. Dźeń do pohrjeba swojeje macźerje, jeneje wudowy, je šebi wona z britwoju žiły pschešmyła. Lieje kótra, kiž wot wonkach pschijźěše a žo nadźijeschce, so macźeŕ hischcźe žiwu nadeńdźe, namaka žiwjenja kytu mjeźo pschi macźerinym kaschcźu leżo.

* S Hirschberga. (Zakostne mordaŕstwo na nanje.) Se šadośće za šmjerćju skući w Ullersdorfje pola Liebawy w Schlesyjskej šlabomyślny žyn jeneho bura njejśone mordaŕstwo. Wón swojeho nana wot šady se šekeru zaraźy, modlesche žo na to sa jeho duschu a dźěsche na to ke gmejnskemu pryzdoschtejerjej a wosjewi swój njeskutk. Jako jeniczku pschiczinu mordaŕstwa wudawasche žyn, so chze byś wotprawjeny, wón je hižom w pjedawschich lětach žo se šamomodaŕskimi myśleni nošył, njeje pak šebi žeńe šwórk, ruku na žo složiś. Tohodla je šebi tónle hróšny wokolopucź puśwolił, so by šebi šmjertne khlostanje sašłužił. Mordaŕ pak někto hischcźe swój skónčny *wotwohlad njedozpyte, dokeźž jeho najšerje do bludnizy* dadźa.

* S Warnsdorfa. (S 80 lětami na sajźdojcźenje z alkoholom wumrěła.) Hosćenzarika w Tannendorfje je na sajźdojcźenje z alkoholom wumrěła. Žona, šnata wopitka, bě njedźiwajcy žwojich 80 lět z někotrymi žurnymi, kotrejž do jeje hosćenza sastupichu, hodźiny dołho šedźała. Pschi šabawje je žo wjele palenza wupiło. Pschches měru wužiwanje palenza pak běsche za staru jónsku tola pschewjesło. Wona bórzy po hosćińje w pjanosći wumrě.

Přilopk.

* **Wulka woda na Łobju.** S Wittenberga rosprawja schtrićzkowa powěśćź, so wulka woda na Łobju wschednje jenož wo někotre zentimetry špaduje. Luźi pschi Łobju žu daloko a schćerokо powodźene. Woda z nich njemóže wotběžeć, dokeźž Łobjo njepschestawajcyho deschcza dla tak pomału špaduje. S wulkej wodu je też wjele žywow žo šniczíko.

* **Schulsti strajk w Erfurcze.** W Erfurcze žu pschiwišnizy šwětnecze schule hižo dawno rosthorjeni, dokeźž je schulske sarjadnistwo po jich měnjenju pschemało na jich pschecźa dźiwało. Hdyž z demonstracijemi, kiž někotre dny trajachu, ničźo njedosphěchu, wobšamknychu strajk a njedachu žwojim dźěcźom do schule hicź. Wot někotrych dnjow 700 dźěcźi do schule njechodźi. Schulske sarjadnistwo je pschipowědźiło, so pschecźiwo skombźenjam schule je wschěmi šrědkami sakrocźi.

* **Parfumowanej proseczi.** Někotši wikowańšzy puczowazy, kiž běchu w malym měšcze derje pobyli, běchu nutšowani, zas prošata jako saplatu pschijźimaś. Prošata žykmychu žobu do auta pod kawku. Jako někto wschitzy derje wutšowani tše wožu šedźachu, nałia wóń, so šebi krjeschkojo žaneje rady njemyślachu. Skónčnje kupichu šebi pola jeneho frišera wulku bleschcu kólnišceje wody (Eeau de Cologne). S parfumowej wódu polachu někto prošeczi, *so nietrjebali — w šwinjazym khlěwje bedźeć.*

* **Hobrske powodźenje pschi rězy Mississippi.** Kaž šmy hižo někotre raźy krótko wošjewili, je krajina pschi rězy Mississippi w Połnóznej Ameriźy daloko a schćeroko powodźena. Mississippi je nawjetšicha rěka zyłeho šwěta. Po nowišich powěśćach wody pschezo wjazy a wjazy kraja pożeraju. Hubšcho a schćeršcho wakeja žo małane, torhaze žołmy k połodnju. Jene z najšwjatnischich hacźenjow pola Greenville je žo pschedrěko. Też hacźenja druhich mjeńšich rěkow w tamnej krajinje běchu pschešpakbe a njemóžachu storki šytnych žołmow wubźerjeź. We wodach, kiž žo z rostorhnjenjom hacźenja pola Greenville wulachu, 38 cźłowjekow wo žiwjenje pschińdże. Strach, so žo dalšche hacźenja pschedrěja, je hischcźe wulki, dokeźž wulke wody hischcźe pschezo pschiběraju. Pšches 100 000 wobydlerjow je bydlenje šhubiło. Wjele stow ludźi je wulka woda pschekhwatała, so we žwojich khěžach wot wšcheho šwěta wotkamknjeni pschehonjwaju. Blěde scherjenje hłodu jim psched wocźemi šteji. Wobsteji strach, so w powodźenym kraju wschudźe khorosće wudyrja.

Najnowiše z cyłeho šwěta.

— **Schkrowa powěśćź wo wjedrje za jutšischu šrjedu:** Khłódno, smjerśći hroža a hischcźe scherjate wišate.

Pschi wopyće franzowskeho presidenta Doumergua a žwonkowneho ministra Brianda w Londonje žo pjecźa žhromadne posthanje Jendželskeje a Franzowskeje na Balkanje w nastupanju italsko-južnoślowjanskeho konflikta, šrjedźomórskeje a połnóznoafriskeje politiki dojedna.

*

Franzowski ministerski president Poincare je žwoju směrowanišku politiku w Elsazu dale wjedźo, khłostanišće naprawy pschećiwo tym sastojnikam wrócźo wšak, kotšiž su loni protestowanšće pišmo elsaških autonomistow podpišali.

*

Wodjeć pomocneho šnuka Cźerwjeneho Kschiža, Henry Baker w Newyorku, parne łódźe a motorske cźołny najimuje, so by ludźi, kotšiž su žo z powodźenjom potrjechjeni z wohroženych krajinow wotwjesli.

Listowanje.

J. 14. Najeźki njemóžece polo a łuku pšecź wšacź. Kup nješčěhnje, pschenajeśśe wucźinjenja pschedawarja. Je-li je Wam tón, kotrejž Wam cźołownosćź pschedawa, samjelcźaś, so je z teho nicźoho pschenajateho, je Wam sa schkodu samolwity. Wobhonśće žo šwérku sa pschenajeśśim wucźinjenjom, so najeźki w prawym cźašu wupowědźi.

Rědowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězynach. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje

Swójbne powěśće.

Sewrěli: Ernestina Wilhemina Richterowa bywšcha šwud. Lehmanntowa rodź. Tromplerez w Jilzach, 53 lět. — Korla Richard Hauffe, rjekaŕski mišćtr w Kamjencu, 61 lět. — Pawoł Schwarz, rěkduschi wobžedźeŕ piwańcze w Delnim Wujezdźe. — Elkrysta Bertkowa we Sslonjejcu pola Hródka, 81 lět.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa wutoru, 26. hapreje, wječor z dypkom 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršowni“. — Wšěch wočakujemy. Dirigent. Předsyda.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerkskej hasy. Načolnik.

Budyšin. „Sokolki“ zwučuja jutše srjedu wječor we 8 hodź.

Bukecy. Naše „Serbske towaŕstwo“ změje njedźelu, 1. meje, popołdnju z dypkom w 4 hodź. swoje posedźenje we wosadnej sali. Přednošk je k. kantor Holan w Małym Budyšinku dobroćiwje přilubił. — Dale ma so wo wšelakich ważnych wěcach rěcź, wosebje wo posmjertnej pokładnicy. Na tute posedźenje sobustawy a też hošći přeprošuje předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ spěwa jutre srjedu, 27. IV., z dypkom we 8 hodź. Dirigent.

Drježdźanski „Hromadnik“ změje 5. meje 1/2 9 swoje porjadne posedźenje. Hosćo su witani. Předsyda.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje njedźelu, 1. rózownika, pop. w 5 hodź. w Hänzlec hosćencu swoju měšačnu zhromadźiznu. — Naši knjeża dowěrnicy njech to sogustawam dale wozjewja. Předs.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ změje jutře srjedu wječor we 8 h. pola Jurakec w Hrodźišću wurjadnu spěwnu pruhu. Přidawk ze „Spěwaŕskich“ sobu přinjesć. Wšitcy dyrbja přińć. Dirigent.

Lichań. Serb. tow. „Zernička“ změje srjedu wječor we 8 hodź. dźiwadłowu pruhu a w 9 hodź. spěwanje.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“ změje přich. štwórtk wječor 1/4 9 hodź. pola Palerjec spěwanje.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Zwołam wubjerkownihow k posedźenju jutře srjedu pop. w 2 h. do „Serbskeho Domu“. Starši.

Sprawnu dźowku do ratarstwa
pyta k 1. abo 15. meji
hošćenc w Pančicach

Spušćomny dobry **pohonć**
so do blizkosće Budyšina buydom pyta. Bliše je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Wšě šulske knihi
dostanjośe derje a tunjo we Serb. knihahni w Budyšinje

Młoda, wysokomołdna, čehniwa
kruwa
je na předań w **Haslowje čo. 15**

Rjane prosata
ma na předań
Jurij Šmoła w Baćonju

Młody
wowčeŕski pos
je 25. hapreje přibježał
w Zornosykach čo. 21.

Pisane ložowe nawobleczenja a ložowe płachty, wunjerki, usl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern“
Ręcu serbski!

Poskićam kajkostny
kofej
wot **3.20** hr. sem
Willy Krahl
w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach 14
(přjedy Arnošt Krahl)

Tuuje nowe
hrónčka
na scénu su dóšle
Serbska knihaŕnja
w Budyšinje
w Serbskim Domje

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Prěni dźeń jutrow je so z Kulowskeje khorownje starša žona zhubiła a błudźi najskerje wokolo w sakskich wsach, snadź
w Konjećanskej, Ralbičanskej abo Rózeńčanskej wokolinje
Zdrasćena je w čornym kabaće, sukni, bunclach, pokhilena postawa, w rucy ma klj, rěči němscy. Swoje mjeno njewě, jenož wě, zo je ze Zleho Komorowa a zo chce k swojej dźowcy, kotraž tam bydli. Měsćanoska a wjesnanjo so proša, je-li žonu zawohladaja, to luydom telefonisce Kulowskej khorowni k wěděnju dać. Wudawki so zapłaća.
St. Adalbertstift w Kulowje

Tworykupowace towaŕstwo
w Budyšinje :: zap. dr. z wob. rnk.
Předamy **konja** (walacha)
dokeźž je zbytny. Wobhladanje wšěnje jenož připołdnju wot 12—1 hodź.
na Fabrikskej hasy čo. 23 w Budyšinje.

Wot póndźele, 25. hapreje mam transport rańšopruskich, wysokosućelnych
kruwow, ječolcow a žračkow
na předań. **Rich. Hančka we Wulkich Zdźarach**
— Telefon čo. 16 —

Poskićam:
ćelace mjaso . . . . punt **1.20** hr.
swinjace mjaso punt **1.00—1.20** „
zmjerznjene mjaso 0.80 „
howjaze mjaso . . punt **1.00** „
mjasowu jušku . . . . . **10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu 10 pj.
ćopłe kolbaski . . . . **10—20** pj.
wšelaku kolbasu . . **0.80—1.40** hr.
Ernst Polter w Budyšinje
rěznišći mišćr, na Šuleŕskej hasy čo. 1 (Schülerstrasse1).

Maćiznu k pólstrowanju
Walter Voigt w Budyšinje
na Jerjowej hasy čo. 3 - na Jerjowej hasy čo. 3

Wróćiwši so wot rowa swojeho lubeho mandźelskeho, našeho staroséćiweho nana a dźěda

Mikławša Rycźerja,
wójnarskeho mišćra w Sernjanach,

je naša přisłušnosć, so wšitkim lubym předelam a znatym za přewodźenje k rowej a po druhich wašnjach wopokazane dźěłbrace, wutrobnje dźakować. Wosebity dźak wojerskemu towaŕstwu w Rózeńće a wokolinje a wojnaŕskemu zjednoćeństwu w Kamjencu za wopokazanu česć. Kóždemu jenotliwemu pak zapłać Bóh luby Knjez wšitko bohače.

Zrudźeni zawostajeni.

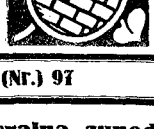
W Sernjanach, 24. hapreje 1927.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smoleriec knihiličšerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2667.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 97 **Budyšin — Srjedu, 27. haprele 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Generalna synoda w Barlinje.

Generalna synoda staroprušeje unije je so pónđelu w Barlinje sešła. Na njej so sastupuja: Ranšca Pruska, namjesna Pósnańska marka, Wjeczorna Prusa, Pomorska, Braniborska, Schlesyska, Saska provinza, Westfalska, Porheńska, Saarski kraj, Hohenzollernska, Gđańsk, Memelska, pólska Hornja Schlesyska a Pólska. Też evangelske gmejny pokodiščeje Ameriki w prušej generalnej synodze swoje sastupjerstwo widza. Pšehde wšěm měsešce so praschenje **wuwuznjenja duchownstwa** rosponimaeš. Też **biskopske praschenje** dyrbi so rosprudźeć.

Generalny superintendent D. dr. Dibelius wo powěrach zyrkwje a stata rěčeše. Powěra k prušemu statej staroseje sónđnje. Knježerstwo dże so njemóže sa ruče postupowanje sešwérjenja a zbjesdnoćenja naschego ludu samolwite cźiniez. Tola zyrkej njemóže tele wězy jako njepšemeńliwy wotrud pšihjeez. Něcźichi duchowny a pozcźinliwy stow jej snamjo dawa, so dyrbi postupowaez. Tola tu wono do stata swobodu. Něcźnik na to pokasa, so statne měšna pšheceźiwo poczitnym sakkadam ludowego žiwjenja stajeja. Wón na podawki Barlinskeje policajskeje wustajeniy a na hišcźe pšihez bywaze wobstejnosze w nasnjatnju pšmowskeho njerjada dopomni.

Podarmo je zyrkej pšihlěcźenosći Dortmundskeho schulskeho strajka na to cźakała, so so z rozhudźenego statnego měšna zlowo dorosmjenja ja zwědomjowa junu schescźijanskich starschich praji. Něcźnik dale wobzamowasche, so je zyrkwi njemóžno, nowe farstwa w ruce nastajeny zahrjedźenjach załožez.

W dalschej debaceze so djakowne postupanje zyrkwinskich sastupjerjowow w schulskim praschenju, na pšihlad **pscheczźiwo pscistajenju njewerźazych schulskich radźiteelow** a sadźerżenje němskeje zyrkwje w praschenju wójnskeje winy powdla.

Wusud w Šachtowym procesu.

S inflazoju je němski lud z wjetschego dźela swoje samożenje zhubił a wokhudnył. S smjerdnym wukasom je němske knježerstwo w lěcze 1923 posnaźo, so bilijon papjerjanych pjenez jenoż 1 statu hriwnu płaceesche. Tomu njemóžachu mjeneczelžo tyšaźhriwnowskich bankowow sdružnicz, na kotrychž je nacźischcźane, so je němskostatna banka z tyšaz stotymi hriwnami samèni. Presidentej němskostatneje banki, dr. Schachtej, kotryž na podložku musowego wukasa němskeho knježerstwa wosjewi, so stare tyšazhriwnowske bankowki zaneje hódnoseze wjazy nimaju, tohodla w sjawnych zhromadźisnach zkichwdźaze wirdna nadawachu. Dr. Schacht je schichwdźerjow tohodla wobstorżił. Na posled je so wón psched sudom pscheczźiwo schichwdźenju fabrikanta Rolle, pschedhódny wubjerka **wěricźeleho němskostatneje banki, a pscheczźiwo kapitenej provinzialneho sejma** Behrej wobarak. Lawništ sud we Schönebergu je nětko wobkrocźenje **Behra a Rolla dla schichwdźenja presidenta němskostatneje banki dr. Schachta k jasnu po dwěmaj měsazomaj sadźudźił.** Pódla toho je so postajiło, so ma so wutrud na khosty wobskorżenoju we nětkotrych nowinach wosjewiez.

Spolitizowanje dróhowych mjenow.

W Limbachu w Saskej maja lěwizne strony w měsčeczanskim sastupjeźiwje wjetschinu. Wone su wobsamknyl, dotalnu Kralowsku dróhu do Karla Marxowoje dróhi, Lutherjsku dróhu do Pestalozzijeje dróhi, Khěžorste Wylemske naměsto do Karla-Liebknechtskeho naměsta a Armboldtsku dróhu do Augusta-Bebelskeje dróhi pschemjenjez. Dale je kollegium měsčeczanskich sastupjerjow wobsamknyl, 1. meje s měsčeczanskich twarjenjow cźerwjene khorhoje wupowěźnyez.

Najězdy „Echo de Paris" přeciwo generalej Heyi.

Wo pschijeźu francowskeho a jendźelskeho wojerskeho attaschea w Barlinje pola roskasowarja němskeho wójska generala Heye rosprawjejo, „Echo de Paris" pišče, so je general Heye prosmnicz dał, so dyrbi so Versaillerske měrowe sdźerżenje pschemjenicz, dokelž Němski jakasuje, wojerskich attaschejow, do jnjastarschich khownych městow źiacz. Hdyž je Stresemann na wopak swjastarskeju wojerskeju attaschejow na najlubosnische waschnje powital, to němski attaschejow na najlubosnische waschnje powital, to němski dwójnu hru dopokazuje. Mjez tym so może general Heye, po rospuschczenju swjastarskeje wojerskeje kontrolle bjes sodźelnika na wobnowjenju němskich wojerskich mogow dźerdźeez. Stresemann rosumi, do wonka pscheczelnosez a měrnosez ludacz, so by swoje woprawdźite wotmyslenja pschikrył.

Nazionalnych sozialistow zajeli.

Na Schcźeczańskim dwórnischczu w Barlinje je politiska policija njedźelu wjeczer schcźez pschijatelskich nazionalneje sozialistiskeje strony, kotrež z Pasewalka pschindźechu, a wokoło ½2 hodźin pónđelu rano tsjoch dalschich nazionalnych sozialistow, kotrež tohorunja z Pasewalka pschindźechu, sajaka. To je so tohodla stalo, dokelž je so w Pasewalku z cźežitego automobila, kotryž bě je nazionalnymi sozialistami wobsadźeny, do policajskich sastojnikow tšelało.

Namjet na zakazanje jědojitych plunow.

Na wotbrenjenskej konferency Swjatka Ludowy w Genfu su sastupjerjo Belgiskeje a statow Malcje ententy pónđelu namjet pschedpołožili, z kotrymž so sakasuje, we wójnje jědojte pluny, podobnje skutkowacy maczinu a preparaty, a hrěchi k rosscherjenju nakaźliwych khorosczow wutrjeez. Knježerstwa dyrbjale so swjasaez, so sakaza wumoss, dotwos a pschewos, kaž tež wudźerżanje pschichtusczenje maczinu. Namjet je so k wuradźenju pschi druhim cźitanju dojednanja wo wobmjesowanju bronjenja pschipokasał. To same so wo dodatkowym namjetu němskeho sastupjerja wobsamknu, kotryž źada, so by so tež měrowe spuczowanje personala sa wušiwanje jědojtych plunow we wójnje sakasał. Francowski a argentinski sastupjeź so belgiskemu namjetej pschisamknychcźi. — Jara khwalby hódne je, so so statny swjasaju, so we wójnje njebudźa jědojte pluny wuzjez. To su wone tež psched swětowej wójnu cźinile. Wobzarowacz pak ma so, so njeje su cźaš wójny swojeho klubjenja dźerżale. Tohodla dyrbi so na tym dwělowacz, so budźa so w pschichodze swojeho klubjenja dźerżez.

Wunošk wólbow w Awstriskej.

Pschi wólbach do awstriskeho parlamenta (nazionalneje rady) su kschesczijansko-sozialni a Wulkonězny 85, sozialdemokratoju 71, krajny swjask 9 mandatow dostali. 94 njesozialistow po tajkim 71 sozialdemokratam napschecźo steji. Kommunistoju njeje su žadyn mandat dobyli. We predawdschim parlamencze mějachu njesozialistiske strony 97 pschecźiwo 68 sozialdemokratiskim mandatam. Njesozialistiske strony su po tajkim 3 mandaty swjetili, kotrež su sozialdemokratam pschipadle.

Kommunistow we Warsawje zajeli.

Politiska policija we Warschawje je njedźelu w nozy w měšnosczi židowskeho towarischa pschekupskich pomocnikow mnohich kommunistow sajała, kotrychž pschi tajnej zhromadźizny pschepadachu. Mjes sajatymi běchu też nekotři sastojnizy ruskeho połšanzliwa a ruskeje wikowanskeje mišnje we Warschawje. Woni běchu so k tajnej zhromadźizny w fraku podali. So by so sdała, so na rejowarsku zabawu du; woprawdźe pak běchu na tajne wuradźenja pschischli, na kotrymž dyrbjachu so pschihotyh k kommunistiskim demonstrazijam, na 1. meju wotmyslenym, cźinicz. Sastojnikow ruskeho połšanzliwa po pschepytschenju na zwobodu puschczichu, sastojnizy ruskeje wikowanskeje mišnje so pak mjes tym w jatbje wostajichu.

Rusa špionaja w Pólskej.

„Kurjer Poranny" powě, so su w pónđelu we Wilnje mładoho cźłowjeka sajali, kotryž je jako špion za Rusku dźełał. Kaž je so wukopało, je sajaty z Pólskeje do Ruskeje cźekнył. Tam je so na wyschelakich wojerskich schulach wukcźnył. Tam je so na wyschelakich wojerskich schulach wukcźnył, so by so posdźischo do Pólskeje wrócźił a jako špion za Rusku dźełał. Pschepytanje jeho bydła porjezazy materijal wunjeze. Sajaty njepreje, so je jako špion za Rusku pschistajeny był a so je jemu sekretar ruskeho połšanzliwa mjedu dawał.

Zakitanstwo Ruskeje.

Wójsli a łódźjowany kommisar **Woroschilow** je na sjedźe radow w rosprawje we sakitanstwje Ruskeje prajił, so połnyhnjene bronjenje mózrastšowow Ruskeje k wosbetbiez stražliwosći nutsje. Woroschilow wurjadnje němy khastrakter Ruskeje wusdobyny a **prejesche, so Rusla wójsko pschi mjesy Mandźurskeje zhromadźuje a so so Rusla na chemiscu wójnu pschihotuje, kaj je jendźelski minister w parlamencze prajił.** Sdyhnosć Cźerwjeneho wójska so we wyhoscosći prjedawschich lět dźerži, w nasnjatnju techniskeho bronjenja a chemiskeho sakitanja Ruska sady statow Europy wróčo wostawa.

Nadpad na nětkuschcźeho prěnjeho presidenta ruskeje republiki Kerenskeho.

Nětkuschi prěni president ruskeje republiki Kerenski we Sjednoczenych statach połnocnoze Ameriki sjawne pschednoschki wo Ruskej wotmolwa. Pschi hosczinje, kotraž bě so jemu k cźesczi wuhotowała, jedyn zarsti offizěr k njemu stupi a jeho z pjaczu do wobliča dyri. Powschitkowne puli nastachu, pschi cźimz nadpadnik je sale cźišnychu.

Program noweho južnosłowjanskeho knježerstwa.

Ministerski president Wukicźewić je nowinarjam pónđelu rjekł, so ma jeho kabinett wot skupschtiny najwjetschi połnomóz a so chze swobodnje a sněrom swoje dźelo dokonjez. Cźežemy syle dźelo cźiniez a hospodarstwu a finanzu krisu rosrisez. Nasche dźelo budze sjawne, a kóždy smjeje skadnosez, wusyseh naschego dźěła pohubiez. We pohedženjach ministerskeje rady budźa so sjawnosći rospravy podawacz.

Jendźelska swoje woprawdźite wobliczo pokasuje.

Londonski dopisowaŕ Barlinskeho „Lokalanzeigera" swojim nowinam powě: Nowy italski pódanz w Londonje je pónđelu z Chamberlainom dołhe rosrěczenje wo italsko-južnosłowjanskej swadbe měł. Dopisowaŕ praji, **so je Jendźelska nětko dosćonczenje wróczo jejchnje a so je z južnosłowjansko-italskej nałeznosczu njedźiwazych franzowskeho nacźischcźa do zała wjazy nocze nałkadowacz.** Na najwešcźischo je praji, so hebi **Jendźelska na to njepowmyšli, tejele wězy dla hebi dobre styki k Italskej skasnez.**

Wjazy maschinskich sželbow sa jendźelsku infanteriju.

„Morning Post" powě, je jendźelske wójnske ministerstwo wobsamknu, wot nětka kóždemu infanteriskemu bataillonej dalschu sesiju schtyrjoch maschinskich sželbow pschidźelicz, tak so smeje kóžde bataillon w pschichodze dwanaeze maschinskich sželbow.

Wójna w Chinje.

W **Hankawje** je Kantonske wójsko na hórzy, kotraž wukrajanske zbydlescźa wobkrjeża, cźežku artillerju nawoschło. To drje je so jako napschecźiwna naprawa pschecźiwo pschichtadej jendźelskeju khódźakow „Windective" a „Carlebysle" stało. S khódźakomaj je so tež sekretar jendźelskeho połšanzliwa pschichwesł, kotryž Kantonskemu knježerstwu nowe žadanja wo pschemjenjenju statuta za jendźelske zbydlescźa pschepoda. Chinesow w Hankawje je so i pschichtadom wulkomozowskich wójnskich łódźow wulki njemér smozował. Boja so, so su jebi Jendźelscźenjo wotmyslile, i pomocu kanonow saso swoje zbydlescźo wobhadźacz, z kotrejhoż su jich Chinesojo wuhnali.

So by so **japanske zbydlescźo w Hankawje** psched kommunistiskimi nadpadami schtikało, je so wono z tšelnymi hrjebjemi wobdało.

Njeporadźeny nadpad na Nanking.

Wjazydrjowny měr mjes frontomaj połnóznego a Cźankaišekowego wójska je so z pytanym nadpadom na Nanking pschetorhnył. Nětkaze dwanaeze wulkich husto wobsadźenych cźołnow dyrbjesche w cźmowej nozy pola Pukawa Jangtse pschejeźez. **Wotmyslene nadpada pak so dobladachu a jemu sadźewachu. Sćwětłomjetaki so łapkowanjenichu a wschē cźołmy so z tšelenju granatow potepichu. 2000 wojakow je so pjerja tepiło.** Mjes tym su někotre Cźankaišekowe kanonjse cźołmy psched Nanking pschijěże; wone do stejischczow połnóznego wójska pola Pukawa tšelejo. Cźankaišekowe łódałka su nad Pukawom pschelecźałe, najterje so bychu stejischczo połnóznego wójska swěsźiłe.

Cźehobla je so Cźankaišek z kommunistami roskoril.

Hakle nětkole je so pschicźina zhonila, kotrejež dla je so Cźankaišek kommunistiskemu knježerstwu w Hankawje spjecźił. Po powěsćach je Shanghaia zu tamnischi pschichtuwaju Cźangkaišekej milijon dollarow i wumjenjenjom pozesłił, so jich won psched kommunistami schkita. Na to je Cźankaišek hnydom knježerstwu kommunistow w Shanghaiu a we druhich městach kóncz cźinił a kommunistow, kotrež so tomu spjerjeźowachu, sesatkeez dał. Jeho antikommunistiske smyslenje ma potajkim jara malo politiske a jara wulke realne pschicźiny.

Jendźelska wjazy wójska do Chiny pósćelete.

Kaž je diplomatiśi dopišowaŕ „Morning Posty“ sćonił, ɣo w bliźšim cźasu wjazy jendźelśkich wojakow do Chiny wotwiseje. Jedna ɣo ſ dźela wo wojakow, kotśiž ɣu k pospołnjenju garnisony w Tientsinje postajeni, a kotśiž ſ druheho dźela jendźelske regimenty w Shanghaiu wotmeńa. Kaž je śišćeśe, ɣo Jendźelska hižo na wjazyłśne wobſtaďenje Shanghaia pśihotśowaŕa. Hižo je ɣo plan wudźełaŕ, po kotrymiž maja ɣo tam śełeze regimenty wotmeńeć.

Finanzny diktaŧer w Mexiku.

Finanzne połoženje mexikanśeho śtata je ŧak khutne, ɣo je president Calles nuſowany był, finanzneho sekretara **Oen za finanzneho diktatora pomjenowaś.** Tutomu je ɣo poruźiło, letuśe **statne wudawki wo 50 milijonow smjenśśich a krutu lutowanśku politiku pśichwjeśeś.** So bychu ɣo dokhody powjeśśiśe, by ɣo, kaž by trěbne było, **statne wobſtaďenjstwo kraja ſ hypothekami poćeźiś abo ɣo pśicheďaś.** To rěka, ɣo dyrbi ſnaďś ɣo **wobſtaďenjstwo katolśeje zyrkwje,** kotreź kujeźeśśtwo jako nazionalśtowane wobhłaďuje pśicheďaś. *Ono nic wujskow pśewinuje, ɣo by* Calleſowe poruźenja wutwjeďeli.

Wojowanje pśicheźiwo mexikanskim źelesniśkim rubjeźnikam.

Mexikanſky ſwjatkowni wojazy ɣu 60 ſobuſtatkow rubjeźneje bandy, kotraž je rubjeźny nadpad na źelesniśći cźah pola Limona ſtśeźała, pola Ellguitarrero morili.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 27. haprleje.

Ƒ 1875 w Lipsku wućeńe Herm. Lótza, wubjeny znajeŕ naśeje rěće.

Ja sym mała łastoǰćka
Loni nazymu sym śła
Do cuzoh' kraja daloko,
Teź lećiła sym pśez morjo,
Sym husto na was spominała,
Teź husto spěwała:
Hdyž zaso cas so pśibliži,
Zo budźe zaso naléćo,
Cheu zaso lećeć pśez morjo
Do mojoh' kraja serbskeho.
A ćichi pjatk ja pśińdźech k wam
A wam teź dobre ranje dam,
Chcu zaso hydlić pola Was
Tón cyły létni cas.

Jan Hala z Hunjowa.

*

K Hodźijskemu jubilejej a misionskemu swjedźenjej.

Swjedźeńske ſnutśkowneho mišijonſtwa w Hodźiju śteji blišk pśched durjemi a wotmeje ɣo po śeźěhowazym planje:

Dopołdnja w 10 hodź.: Jubilejska ſwjatoćeńoſć wukhowaŕnje ſ powitanjom a rozpraŧnu knjeſa wobſaďnego faraŕa Boigta a ſe ſwjedźeńśśej rěcźu knjeſa rektora Rühle ſ Moritzburga.

Popołdnju ½2 hodź.: Sserbśke kemſchenje ſe ſwjedźeńſkim pśedwoſanjom knjeſa faraŕa na wotp. Mateka ſe Bićženja, pśejedy w Barcźe.

Popołdnju w 3 hodź.: Mémśke kemſchenje ſe ſwjedźeńſkim pśedwoſanjom knjeſa duchownehо primariuſa Fróhlicha ſ Budyśćina a jeho kśiśeŕ naźcźu jako pśchedźědny ſwokrjeſnjeho towaŕśtwa kaž teź knjeſa tajneho zyrkwińśkeho radny Rosenkranza.

Dokelž ſ cźaſowych pśicźinow nóžno njeje, po kemſchach wobſetniu ſhromadźiśnu ſwołaś, budźetaj hnydom po pśedpołdnju kśiśeŕ naźcźeŕ w zyrkwi. Jenu ſmjeje kommiſaŕſki ſarjadnik ſuperintendentſtwa, knjes tajny rada Rosenkranz, druhu nowy pśchedśědu wokrjeſnjeho towaŕśtwa, knjes duchownu primarius Fróhlich, ſ kotrymajž ma ɣo ſkótka dotalne dźěło ſmutkowneho mišijonſtwa a teź pśichódne nadawki roskšaśeć.

Pśched kóždym kemſchenjom ɣo ſwjedźeńſki pśedaŕ we ſwjedźeńſkim cźaſu do zyrkwje pśchewodźa.

Pśched ſerbſkim kemſchenjom ſhromadźa ɣo wołaďni ſaſtupjerjo a měſchćanoſtojo w diakonaćeje, pśched němſkim kemſchenjom pak ſerbſći a němſći wołaďni ſaſtupjerjo a měſchćanoſtojo na farje.

Měſchćanoſtojo jenotliwych wjeſow ɣu tehorunja pścheproſśeni a ɣo proſcha, ſo bychu ɣo na wołtaŕniſchću ſeſtajdali.

Posaunſke khóry tam budźa, ſo bychu ſwjedźeńſi ſe ſwojim darom porjeńſchike. Wobeźe pak ɣo wocźakuje, ſo ɣo ſ Budyśćina a wokolinty wjele ludźi wobdźěli.

Bóh pak žohnuj ſwjedźeń, ſo by ɣo teź pśches tutón dźeń kraleſnwo twéry a luboſeźe wobtwjerdźiło.

*

— **Wo wjedźe.** Dźensniſcha rospraŧa wjedraŕnjow pokaſuje na nuwjedźenje. S wjeźora Europy je ɣo hyšny wyſchina wuwiła. Jeje pśchibliźowanje pśchipowjeduje ſej ſchkſenźe ſ tym, ſo wot wóźeraŕſcheho na rjane ſtupa. Niźiny nad ſrjedźnej a połnóńej Europu ɣo wotſtaluja a pak roſcźahuja. Je-li nowych ſylnych nikńinow ſ atlantiſcheho oźeana njepśichikhadźa, ſmêmy ɣo wuwjedźenja nadźeć. Pośledźe dny ɣu wſchudźom ſyšne torhaze wichory ſakhadźale. Pódla je padaŕ ſlíwkate deſcheć. Najhórje je tam, hdźež ɣo wulke réki do morja wulivaja. Wětr howri ſ njewurjekliwym wotmachom pśecźiwo wuliwej. Woda w wźdy poſtupuje, wuſtupuje ſ brjoheow roſpſcheſtrjene krajiny pózrjewſći. Strony pola Hamburga a we nižinach Łoby ſu ſaſo powodźene, tak daloko hač wóſćko ſahaćź ſamóźe. — Jutſe ſchtwórk ſkhadźa ſtónźko 4,38 hodź. a khowa ɣo 7,18 hodź. Mšeźaſk ſkhadźa rano 3,52 hodź. a khowa ɣo poł. 2,57 hodź. — Wećera wjeźor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer —1, thermometer wo dnjo +6. — Dźeńſa rano we 8 hodź barometer 738, hygrometer —4, thermometer w nozy +3. Wuſladły na ſóźala połhmurjene hač jaśne, hewaŕ mało ɣu pśchemjśnjate wjedro.

— **Kedźbu pśchi palenju khodojtych!** Pśchi palenju khodojtych ɣu ɣo w pośledńich ŧśach ſ njebeźbliwoſću husto ſkomowe ſajmy wotpaliłe. Nataŕjo móli tehodła pśchi wobnjach, kiž ɣo w bliſkoſći ſajmow wotpala, jara kedźbowaś. Najlépje wſchak je, ſo ɣo palenje khodojtych w bliſkoſći ſajmow dozyła ſakaſa. Zandarmoja na to kedźbuja. Tohodła njech ɣo kóždy njebowoleneho a ſtraſcheho poćźinjenja ſdaluje.

— **Wulki zyrkwinſki koncert w Budyśćinje.** Njedźelu Jubilate, 8. meje, powołnju ½5 hodź. ſpěwaju ſjednośćene zyrkwinſke khóry Budyśćiſkeje grupy w krajnym ſwjaťku ſakſkich zyrkwinſkich hudźonikow w Pśirowſkej zyrkwi pod nawjedowanjom kantora Pśirowſkeje zyrkwje Emila Pezolda. To je pśeni króć w ſakſkej Górnjej Łužicy, ſo ɣo zyrkwinſke khóry ke koncertej ſjednośća. So by kóždy koncert wopytaś mógł, pśchedbawaju ɣo programy po 50 pf., ſ kotrymiž je ſaſtup ſaplaćeny. Pśchipołdnju ½12 h. je ſwjedźeńſke kemſchenje w ſtilu Bachowego cźaſa. Pśedowanje ſmêje knjes primarius Fróhlich.

— **Kwêtkowej dnjej w Budyśćinje.** Budyśćiſke muſowne ſjednośćeńſtwo ſarjaduje na ſobotu, 7. a njedźelu 8. meje **kwêtkowej dnjej k Łěpſchemu nuſu** cźerpjazych. Dźěkowny wubjerk muſowneho ſjednośćeńſtwa wobroća ɣo na mnohe dźenzowe a na mnode holzy, ſo bychu ɣo jako pomognicy pśchi dobrym ſkutku ſa 7. a 8. meje pola Ranera na Khórſkej dr. 1 ſamolwili.

— **Wutkrajiſki nazionalny khór pśchijśdźe.** Sswětołławny Wutkrajiſki narodny khór pod wjedźeńſtwom profeſora Pétra Jezjewiſkeho je ɣo ſe ſwojeho pućowanja ſ Połodniſcheje Ameriki wrośił a dawa koncerty w Němſkej. Schtwórk 5. meje wuſnamni wumšaŕ — 35 knjeſow a knjenjow — w Kŕónje w Budyśćinje ſpěwa. Program, kiž ɣo poſkićźuje, je jara bohaty a wotmyſlany. — Schłož by cźaſ ſ naſchich łubych krajanow tutón rjany ſwjedźeń ſa poníżeny pjenjes wopytaś, njech ɣo ſamotne w Sserbſkej knihaŕni w Sserbſkim Domje. Nam Sserbam poſkići ſo ſaſtup ſa nišſchi pjenjes na 1. a 2. mêſtnje. Wužiśće tuž kładnoſći!

— **Wobdźěleńſtwo města Budyśćina.** Kaž nam poliźaj ſći hamt ſdźeli, mêſeſche Budyśćin 1. haprleje 1927 40 633 wobydlerjow.

— **Pôſtowa ſłužba** w Łěcu w Budyśćinje. Wot 1. meje ſu poſłužowańſke wokna ſa pśchijimanje a ſwudawanje poſſylkow atd. na 1. pôſtowym hamcźe wſchêdne dny rano w 7 hodź. wotewrjene. Na 3. poſźe ɣo cźaſ njepśchemêni.

— **Bjeſwutrobnaj motorowaj koleśarjej.** Saŭdźenu nóź wokoło 11 hodźin jeneho tudomneho wobſenjeneho rêſnika na Wojerowſkej dróży zyle bliško ville „Dora“ na Budyśćiſkich honach motorowy koleśaŕ podjěhže, jo źebi rêſnik prawu hwiſdźeł ſłama. Sranjeny ćêrjeſche śi hromadźeſwjaſane konje do mêſta a cźiſchćeſche ſwoje Łoko. S Budyśćina pśchijêdźazeho motoroweho koleśarja, kiž je mêł hišćeźe druhu wožobu na ſwojim kole, ɣo ſranjeny pjeźa dohladaŕ njeje a kóło je zyle njejazdźiło do njeho ſaſło a jeho potorhnuło. Motorowaj koleśarjej ɣo tohorunja wo ſenju cźiſnjenſchcźaj. Wonaj ſtaj ſo hnydom ſaſo ſ procha mêłoj a ſranjeneho njedźiwajo jeho proſchenja bjes pomozy leźo wośtajiłoj. Hałle hdyž bêſche dźêſe wo pomoz wokaŕ, wožaŕujmneho pomozni ludźo namakachu a na jich ſkaſanje jeho ſanitetna kolona Łźêńwjeneho khćiźa ſ thorobnym wośom do Mêſchćańſkeje thorownje dowjeſe. Konje, kiž bêchu mjes tym cźeknyłe, bjes wulkeje próźy ſaſo popadnychu a do jeneho Budyśćiſkeho hoſćenza dowjeźechu. Nadźijomnje ɣo polizajſkemu pśchepytowanju, kiž ɣo hnydom ſapoča, poradźi bjeſcźućiweju motoroweju koleśarjow wujśłêdźiś. Wêzowne ſdźêlenja njech ɣo hnydom polizaji wo-ſjewja.

S **Wadeź.** Pôndźelu wumrě tu we wyſokej ſtarobje 87¾ lêta najſtarſchi ſtaw naſcheje gmejny a teź ſobu najſtarſcha wožoba Bukeźańſkeje wołſady, daloko a ſchiroko ſnaty zyhelekrujeŕſki miſchtr Korla Wohnwêr Matthes. S nim ſhubi wojeŕſke towaŕſtwo ſa Bukeźy a wokolinu najſtarſcheho ſwojeho ſobuerana. Wón wobſtaŕi ſo we wójnach 1864, 1866 a 1870/71. Narodźiŕ je ſo w Luboni pola Lubija a ſaźhdźi ſo 1890 we Wadejach, hdźež napſ. ſłeď jako wumênkaŕ pola ſwojeho pśchichodneho ſyna, knjeſa Sodana, hydleſche. Wot lêta 1917 bêſche ſ wodowzom. Wo njeho ſarnja 6 dźěći, kiž ſu hišćeźe źiwe a wjele wnukow a prawnukow. Jeho cźêło połhowa ſo jutſe ſchtwórk popołdnju na pohrjebniſchću w Bukezach ſ wojeŕſkej cźeſću.

S **Bónjez.** Sjawny puć ſ Lubjeńza do Jaſoźicy ɣo dla naſkyłowanja na Bónjeczańſkich honach wot 27. haprleje hač do 4. meje 1927 ſatwŕk. Jêſdny wobkhad pokaſuje ɣo na Kóſły a Budeſtezy.

S **Lêwałda** pola Lubija. Saŭdźenu njedźelu cźaſniſche młodźy muſći ſ Budyśćiſkeje wokoliny ſe ſwojej ſotru ſnatych w naſchej wſy wopytaś. Jako bêſchtaj do Lêwałda pśchijêſoj, dźeli ɣo wón wot ſwojeje ſotry a naſiedźeſche ſobu na wopyt. Wón dźêſche k Schumbachej, je pśchi Schumbachſkich keźach ſwoje koło ſtejo wośtajiŕ a ɣo do keźow wotbałaŕ. Dokelž je 19ětny muſłi ſo huſcźiśćo ſe ſamomordaŕſkimi muſłemi nośnk, jeho hnydom w łêźu pytachu a teź pôndźelu ſaſo. Dotal bêſche wiſcho pytanje podarmo.

S **Luha.** Na ſobotu bê pśchedźěnda gmejnſtich ſaſtupjerjow Marko ſhromadźiſnu wjeſnjanow do Hobrakeje hoſćenza powołał. Na ſhromadźiſnje mêſeſche ɣo wothłosowaś, hač ma pśjedawſchi mêſtſczanoſta dejśiś, kiž je ſa jeho cźaſ naśtał a kotrýž cźas wón ſarunaś, ſadaniś abo niž. Dokelž pak ſhromadźiſna njebê prawje powołana, móžachu wjeſnjenjo ſaſo domoj hicź, ani ſo bychu nêśchto wobſamkli.

S **Nakeź.** Pôndźelu popołdnju wokoło ½3 hodźin pśchicźahny njewjedźo pśches naſchu wjeſ. Błyſk dyri do telefoniſkich grotow tudomneho wuſtawa ſa ſlepych. Sastojnik, kiž runje pścht telefonje dźêłaſche, pśchiźdże do ſmjertneho ſtracha. W ſamźnym cźaſu jêdźeſche źiwe-

Jozefa.

Powêdańcźko ſ połſkeho źiwjenja.

4] (Pokraczowanje)

Dźiwnje ſoła, ſo nan niežo podobne njeſaczu. Druſy ludźo wſchak to wuczuchu a bêchu doſcź njedźiwowali, ſo ɣo wo tom jej wuprajachu. Bórſy po pśchecźahowanju bê Jadwiga pśchiſchła. Jeje pśenje ſłowo, hdyž bê ɣo poſtrowiła, bêſche: „Ale Józefa, kak jenož móžeźe tudy wośnoś. Dyrbiš źwêſt ɣo na tom poſtorkuje. To ɣo zyle tak pśchiſłuſuje, jako by cźe twój nan knjeſej ſ Czudowiſch na preſentowazemu talerju poſtiçaŕ, a hdy by ɣo tutón cźłowjek napśedku ſ druhej wozenik, kajka by tu ty potom była? To je ſedy wêrje podobne!“

We ſwutrobje bê jej Józefa prawje mêćź dała. Ale ſmêſkom a ſjumje wona jej ſnapiścźiwi, ſo wſchak knjeſej ſe Czudowſkich doſcź jaſno pokaźe, kak myſłi wo dobrotach, jeje nanej nanuſowanych. A w prawem cźaſu hižo tu pokónczi. Potom bê ɣo do hórkeho płakanja dała a ſ nohu ſadumpka.

Jadwiga bê pśchi tom dźiwnje na nju pohładała a źebi ſwoje myſłiła. A potom bê pśchecźelniju ſa ruku wſała.

„Njeroſhorjej ſo, małuśka, wſchak je cźi tón cźłowjek jednoraki! A jeho pśchichodna njewjeſta teź ſyoni, ſo njeſej źebi na njeho ſamych nadźijow cźiniła.“

„Snajeſch-li ju ty?“

„Sſnadź ju ſnaju.“

Nimale wuſtrózaŕſchi bê ɣo Józefa ſ rukow pśchecźeſłiźy wuwimyła.

„Ty ... ty ſnama?“

„Móže ɣoź, móže teź bycź, ſo niž.“

„Lubujeſch dha ty jeho?“

Sćahujo ſ ramjenjomaj bê Jadwiga wotmolwiła: „Mój Bożo, małuśka, ty praſcheſch ſo ɣaž młodoſtna njenahonita holcźka we wſeſełohry. Wón je to, ſchtož mjenuje ɣo dobra partija, bohaty, rjany, pśchijomny cźłowjek, dobromyſlny, pśchihódny we wobhładźenju, ale ſo by pola holzy ɣaž pola mje ſylnu pożadoſcź wubudźił, ſ tomu njeje mi doſcź ſajimawy, doſcź „feſchny“. Ja źebi ſtêrſcho myſłu, ſo mohł wón wjele ſylniſchi ſaćźišćoj ſ tebje cźiniś.“

Józefa bê ɣo na tamnem dnju da ſwojeje ſjiwy wucźeſła, wudawajo ſo na njeſnjeźliwe ſlowu bolenje cźêrpi, a Jadwiga bêſche knjeſomaj, kotraj bêſchtaj na to bórſy pśchiſchłoj, poſłužowała. Hač do pôndźeje nozy bêchu cźi tśjo wjeſele hromadźe ſedźeli a hdyž Józefa dirje ſwojeje ſjiwy wotewrì, ſłyſcheſche, kak cźi tam wótśje ſo rosmołwjeja a ſo ſmêjwaju. Potom ſłuſnny ɣo do hubow, ſo by njeſaſchikła ſe ſarlìwoſcźe a wutrobineje bolośce a bêdźeſche ſo ſ myſłu, hač njeměła by prawa, tohole muża pśched pścherćetnizi warnowaci, kotraž jenož ſ wobliczejnom na njeho cźakaſche a kakaſche . . . . .

Tonu njedoczinkej, kiž bêſche zyle njeſbože nacźiniś, bê hižo ſa nêſchto njedźeł ɣo pomałku ſeſdało, ſchto bê wón ſamowinował. Hdyž bêſche we ſwojej dobrocźiwoſcźi ſtarcźiwi knjeſej namjetował, w Kulinowje ſwoſtacź a inſpektorſtu khêźu ſebi wotnaſcź, to njebê ſebi nicźo ſe pśchi tom myſłiłe, hačſruniež pśchecźe, Józefu w bliſkoſcźi mêcź, w nim dŕemaſche, ſchtož dyrbjeſche ſebi wón teź wuſtaci. Njebubźeſche-li tnjes ſ Damiſch tak ſwólniwje to pśchijał, potom bubźeſche wón, hdyž ɣo dźowka pśchecźiwo tom tak ſylnje ſpjecźowaſche, ſwój namjet ſkoro hišćeźe wrócźo wſaŕ. Po nêcźim pak bê wón ſtaremu knjeſu lubo nêwacź poczał, a dołhe ſymne wjeczory, kotreź w inſpektorſkej khêźy pśchecźiwjeſche, bêchu ɣo jemu ſ pśchiwuczenjom ſtałe, kaž jara ɣo Józefa teź jeho pśchitomnoſcźe wotlakowaſche. Haj, wón ſaczuwaſche tute wjeczory, na kotrychž wón wo ſwojim rôdnem ſtatoku, wo ſwojich dożiwjenjach we ſwêrcźe, kiž bê pśchiſ na pśchicź pśchedundaŕ, powêdaſcha, jako wolſchewjenje po dinjach, kotreź bê pola knjeſa Lukaſcha ſ Skobylinſkich we Worćach pśchecźiwił.

Kobylinzy bêchu ſtaru połſki ród, kiž mêjeſche hišćeźe wjele pśchiwuſnyćh a mjeſanni tam w ſtarem połſkim kraſeſnuje a bêſche ɣo hakle wot nêkotrych dźeſatkow ſem pod pruſſcheo worjoła „ſchkit“ podaŕ. Tola ſtare nadźije a tradizije ſebi ſwêru hajeſche, teź we waſchnju źiwjenja. Po ſylnych dnjach hywachu młodźi ſchlachćeźjozjo ſ kraſeſnwa tu na wopyje; potom rejowachu, dźiwjachu a pśwachu, a Jadwiga bê pścheſo pódła, hačſruniež wêdźeſche wêſtu nêm dźerżeć a ſakowaci.

Teź Hrehoŕ bywaſche we Worćach cźaſto ſ radywidźanym hoſcźom. Wón ſeja ſebi potom bycź ſaž miała, ſiž wokoło ſwêzy ſłêtuje. Horza pożadliwoſcź putaſche jeho ſ rjanej Jadwizu; wón ja njej ſkodźeſche ſ horkliwoſcźu a bê ſhowonny, hdyž mênjeſche, ſo je pytnył, ſo njeje jej jednoraki. Tak ruce pak, hačž myſlicźka na njeho pśchikhadźeſche, wažnje ɣo wo tu hołgu proſywaci, to bu jemu nêkaŕ ſkradła ſatrach. Wón njemóžeſche ſebi ſwoju domjaznoſcź ſ Jadwigu jako hoſpoſu w njej pśchedſtajiś; hdyž wumołowa ſebi tule myſlicźku, potom widźeſche ɣo ſtajnje ſedźo pśchi pódła Józefinki. Pod tutej ſdźiwnej rôſnizu wón tak jara cźêrpjeſche, ſo bê wſchêm napadło, kak je ɣo jeho bytoſć pśchemêniła. Hewaŕ pścheźiwo kóždemu ſdźiwkliwy a dobrocźiwy, bê wón pokhmurjeny, haj jara łohko ſo roſhorjaze. Najbóle bywaſche wón tajſi, hdyž ɣo ſe ſwojich wopytach we Worki wrócźeſche. S nêkotreho cźaſa bê tam młody Polak, hrabja Wojcźiniſki, ſ hoſcźom, kotryž ɣo zyle ſjawnje wo Jadwigu proźowaſche. Wona dawaſche ſebi jeho bohdowaniež teź lubicź, ani ſo by wobeźe jemu napſcheczo pśchiſchła, haj, druhdy ſedawaſche ɣo Hrehorjej, jako wolał jemu ſ wêſtym ſamtyłkom łêpſchimy dawała. Ale to bê jenož tajſi ſwonkowny łohki błyſchcź a ſaněj waźniſſiŕej kroczeli wón tola njedobźe, tak cźaſto hač teź pśchiležnjej pytaſche, ſ Jadwigu nawjaſowaci. Jenoź bê, jako by rjana holcźka wêſtennu planej ſłêdowała a pśchi tom dyrbjeſche wón jej jenoź ſ nuſnym poſtrêhnikom bycź, njeby-li ſo tónke jeje plan jej poradźił. Po nêcźim pocźa ɣo jeho hordoſcź ſpjecźowacź, a njedôźiwajo toho njemóžeſche ɣo wón tola pśches winycź, ſo by do Woſkow na wopyt njekhodźił.

jeje j Rakej se swojim kołom po drošy do Budyšcina. Wón běše runje pischi wuthodze wšu, jako błysk zapny wosta. Błysk je też wo wšu někotre telefonifke pischipra-wy wobschkodźił.

Se Spitzka. Sjawny puć j Kölsow do Khójnizy šo dla nažywowanja na Spitzkanskich honach wot 29. haprela hać do 7. meje sawrje. Jtdny wobkhad pokazuje šo na Bonizy.

S Lejkeje pola Kamjenza. Sjawny puć j Lejkeje do Wyšokeje šo wot 26. haprieje hać na dalsche dla nažywowanja sawrć.

S Breßnu pola Kamjenza. W jenej tudomnej skale jnjesboži pondźelu kamjenjecjesaŕ Hermann Krawsa. Wón šo na mokrym kamjenju wobšmny a padże. Pschi tetneje kolonu dowjesechu jnjesbožencho do Kamjenkeho wustawa.

S Kamjenza. Tudomny mešchczanski sarjadnik inspektor Hauptmann, kiž j hlowneho dźela bydlenški hamt sastawasche, je šo pondźelu w samuczennych myslach je swojeho bydlenja wotžalik a šo na Walowske hona podał, hdyž je šo saffelik. Wobczežnosnje, kiž runje bydlenški hamt pschinježe, šu po sdaczu jeho czuwy rostschasče. Hauptmann běše nehdże 40 lét stary a sawostaji wudowu j dwěmaj dźesczomaj.

S Kamjenza. Sa sozialdemokratiske wosmjecenje 1. meje w Kamjenzu je šo seschowazy porjad postajił: Rano w 6 hodź. budzenje j hudźbu, w 7 hodź. spjewanje na tyrhoschczu, pschiw. w 1 hodź. spjewanje na torhoschczu, pschiw. w 1 hodź. sestupanje k demonstrazijskemu czahej wo mjesze na torhoschczo, hdyž smje sjejmski zapołožanz Wjela Jwjeczeńska rěcz. Czaj poczehnje potom dale na Borschez, hdyž mešchczanska kapala k sabawje sapjka.

S Wojerez. Njesbože sta šo na drožy do Kinajschta. Mlodaj pachołaj jedseschtaj na jenym kole, jedyn jedzesche na wodźidle. Najsterje pschewukleje czeze dla po wobluk koła srjedza stama. Dokelž khetro spešnje jedseschtaj, šo wobaj na dróhu wjerhnyschtaj. Jedyn šo spinje wobodre a sebi lewu nohu wuwinu, druhi šo jenoż lohko srani. Tónle stary njerosum žadu sebi pschesze šo sašo wopory.

S Rosborka. Tudomna statua wokrjesna pokładnja je sa wobkhad j ludźimi wjschedne dny wot 1/2 9 hać do 1/2 1 hodźin dopołdnja wotewrjena, njedźelu a swjate dny pak samknjena.

S Barschcza. (Starz šo žiwy spalił.) Njepožitk, je spalenej tobakowej trubku do loża zhodźił, je sebi sašo człowjeske žiwjenje sa wopor žadał. Stary dźełaczer zyczerskubła w Birkenberge, kiž tam hižo 60 lét dołho dźełasche a nětko rentu dostawasche, je šo spalił, so njebě wjazy spóznacz, a zakonjnje swohidźenecho jeho we łožu namakachu. Na nóznym blidku stejesche prózdna palenzowa blesicha. Wěsto tobakoweje trubki w swuhlenych kosczowych sbytkach ruki namakachu. Zale spalene łožo je so sakypko, z tym je so woheń na schpundowanje a domjazu nadobu pschenczekł. Na sbožo šu so ludźo wuspa bórzy dohladali, so šo na dalsche městnosce wuspischetrěcz njemóżesche, khtož by pschi gnitnym wětrje, kiž runje sakhadżesche, hórsche scżehwki měcz mohło.

*

Z Drježdżan. Naše serbske towarstwo Cornoboh, Jednota a Hromadnik zmeja sobotu 30. t. m. wječor w 7 hodź. w „Ballhaus“ Bautzner Straße 35 swój „Walporowy wječor“. Je to prěni pospyt našich krajanow, zhromadnje nešto wuwjesć a sa tak bliže póznać we wjesołej bjesadze. So wě, zo budźa reje ze srjedźišćom serbskeho žiwjenja. Ale mjez nimi so wot 1/2 9—10 podawaju hudźbne přednoski; wšelake nowe spěwy budźe knjez E. Slamař spěwać — knjez Gusta Wowčeřk je jako komponista zastupjeny. Knjeżna Olga Klocowa zahraje nam rjane kuski na husle. Też dźiwadłowy kus so poskići a. „Wpaslach“ wot dr. Wjaclawka, hraty wot sobustawow Budyšinskeje „Nadźije“; to hižo nam za to rukuje, zo namy nješto rjaneho a dobreho wočakować. Wšitcy Drježdżansey Serbja njech su z tutym přeprošeni. Njech pokaža, što přezjenosć zamóże. Ale też našich lubych Serbow z domizny, wosebje towarstwa, prosymy wo přećelniwy wopyt; přiňdźe a pomhajże nam wojowanje za naše ideale wołóžić z tym, zo naše zaměry podpěraće. Naš dźak budże wam wěsty.

Do Wotrowa!

Wot 1. meje budże **Pawol Rychtař** „Serbske Nowiny“ we Wotrowje roznošować. Tehorunja budże abonentny pjenjez zběrać a to z kwitowanku wobkrućić.

Nakładnistwo „Serbskich Nowin“.

Swjatočne zapokazanje kulicza fararja Theile w Krjebl

Hižo we wuterničnim cżiłkle pschinjeżechmy rospravu wo sapokasanju knjesa fararja Theile w Krjebanskej zyrkwi. Dźensa pschipósćelu šo nam hischcże sczehowaze rjadki j kamniščich stron, kotrejž tu na žadanje woczilščczimy.

Redakzija.

Njedźelu po jutrach, 24. haprieje, abo mkobe jutry, běšche rjany kłóuczny naletny dżeń. Wošebje šo pschihodżesche sa wuletnikow a puczowarjow, kotřiž zhadża sebi Bošu stwórbu wobhladaczz a naletnju kraśnoscż wobdźiwacz. Tak też ja šo rosjudżich, so sebi nebdże do Bożeje stwórby wuleczu. — Hdże bych so nětko nastajił, sebi pschemyslowach. Pschińdże mi do myslow, so sym psched nješchto czasom w „Ssorbskich Nowinach“ czitał, so šo na dźensznjschej njedźeli w Krjebi nowy farař, kiž tam hižo pschez pół léta dołho skutkuje, swjatocżnje sapokała. Tuž sydnych šo na kolo a sej tam dojedżech, pschindżech pak pschepozdże. We hižo w 10 hodź., a w 9 hodź. bě šo Boża służba japoczała, tuž njemóżach j wocżitym swédkom bycz, kak je šo wschitko wotmeło. Ale dźeł sym widźał. Na druhich njedźelach sy w Krjebi sserbske a němske Boże służby, tule njedźelu pak bě wschu hromadże. Zurkej bě pschepesleńjena, dokelž chzychu wschitzy swédkoju sapokasanja noweho fararja bycz, kotrejž budże někto w Krjebanskej wosładże jako duschepastyř sluschowacz, schtož wón też we swojim predowanju wujběhny. Wón pokaja na to, kak mataj farać a wosada šo hromadże dżerżecz w kóždym nastupanju. Tuto predowanje dżerżesche wón w němskej rěczi a to njeby Ssorbow wrócžo itajił, wón też hischcże krótke predowanje w serbskej rěczi dżerżesche a to po žłowach: „Luba serbska wosada, witaj j Bożeho žłowa.“ Je to rjane serbske frowinsche, hdyž Ssorbja j Bożeho domu du, jeż ruku sawdawajo praja: „Witaj j Bożeho žłowa.“ Tuto rjane postrowjenje Ssorbow knjes farać wošebje wusběhny. Tak też nowy farař njeje na Ssorbow sabył, schtož dyrbi šo wot serbskeje strony wošebje wulběhnycz. Ale to też je zyle prawje, dokelž je Krjebanska wosada hischcże j wjetschepo dźela serbska. Staŕ ludźo hischcże wschitzy serbsay rěcża a też serbske Boże służby wopytuja. Młodźina pózdnje jara němzowacz a hdyž j wjetscheho dźela na němske Boże służby. Sserbska konfirmazija šo w Krjebi też wjazy njedżerži, schtož je i wopraudźitej schkodu za tutu rjanu serbsku wosadu. Liczi nehdże 1300 duschow, kaž to k. farař Theile wusběhny. Na tutym městnje njedybrja šo zane porokł cżinicz napschecżo nowemu fararjej Theili, ale dyrbi šo jemu wogebity dżak wuprajicz, šo wón też na Ssorbstwo dźiwa, Ssorbstwo strowi a jemu zbožo pscheje z rjanymi słowami: „Witaj, serbska wosada.“ Haj, nowy farař wita swoju serbsku wosadu, kajke fu to rjane słowa, njech zebi je tudomnischi Ssorbja do wutroby sapiśaja a nowemu fararjej swój wosebitny dżak wupraja. Nadźijomnje budże šo w Krjebi też jako Ssorbstwo pobehnycz, schtož by šo wosebje witało. Wjele wosładow tu w tajschim dźelu serbskeho kmjtka je šo za Ssorbstwo zhubiło a šo doipolnje pschenemczilo: Nimaja zanecho serbskeho fararja wjazy, a tuž też to nam zane serbske Boże służby wjazy njedżerża. Je to j wopraudźitej schtodu, ale schtó może tu nješchto pschemenicz? Wotmołwa: Ludźo zanni dyrbja nješchto do swojeje narodnoscże dżerżecz. Dyrbja šo za to staracz, so jich dźeczi serbsay rěcża a też na serbske Boże służby khodża, hdyž šo tajke we wosładze dżerża. Krjebanska wosada je poslednja wosada k ranju, kotraż je hischcże serbska po sdżerżanju, ale jej też strach hroży, jeli serbska młodźina šo swojeje narodnoscże wotrjeknje. Nadźijomnje šo to njestanje. Knjes farař Theile je tej jara derje serbsku rěcż nawuknuł a budże wěsće swéru serbskemu ludej w maczérnej rěczi służicz, jeli budże jeho ludźo to žadacz.

Wokolo 11 hodźinach běšche šo swjatocżnosczż skónczika a nětko dźechu zyły ludu won, jedyn do tych stron a druhi do druhich. Do Krjebanskeje wosady słuschcża wjazore wsy, tak: Czernik, Nowa Wjeś a Mikow. Tele wšy su j wjetschich hischcże serbske. Njesłym j Krjebanskeje wosady, nimam zaneho prawa, tudomny lud kritisowacz, ale tym jenoż swoje naihonjenja wopiśał, schtož mi wopraudże žadyn człowjek sa šo njewospmje, a wšo tež nichtó j Krjebanskeje wosady. Ssym Sserb a šo sa to staram, so by šo Ssorbstwo sašo posehbnyło a tuž tym też stejischcżo Krjebanskich Ssorbow wopiśał, kaž tym to naihonił a wobsedżbował.

Hospodarski rozhlad.

Sérjedu 27. haprieje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2135	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,463	100 českosk. krónow	12,476
100 šwajc. frankow	81,01	100 franc. frankow	16,505

Berlinska bursa pschinjeże wežera pschi spočatku wschelakim akzijam sesłabjenje kursow. Napossledk kursy niekotrych bankowych akzijow a tych barbowych fabrikow sašu horje hijachu.

Na produktowych wikach w Berlinje bě pondźelu popołdnju a wežera dopołdnja žiwschi wobrot we wutrajnej pschenizy. Pschenica snowa wo 10 pj. po zentnaru horje ssyn. Wowoß tehornisa wo 10 pj. drožscho pschedawachu. Jeczmjeń a rožka pschi dotalnych placżijnach sawostaschtej. Wežera placżesche w Berlinje zentnar pschenizy 13,85 hr. hać 14 hr., rožki 12,70—12,90 hr., nałtłuscheho jeczmjenja 10,60—12,30 hr., nasymscheho 9,70—10,35 hr. a wowsa 10,95—11,35 hr.,

w termijnowym witowanju:
za meju: pschenizy 14,52½—14,35 hr. a
rožki 12,95 hr., wowsa 11,20—11,17½
hriwnow,
za julij: pschenizy 14,30 hr., rožki pak hr
12,72½ hać 12,70 hr., wowsa hr.
11,17½ hać 11,20 hr.,
za september: pschenizy 13,15—13,12½ hr. a
rožki 11,47½—11,45 hr.,

Wežera załožichu w Lipsku plunowe družitwo je hrjedźnu Rěmišku.

Te chze z brunizy plun dźełacz a z nim wšy a nasła hrjedźnje Rěmiske sastaracz. Nasche hospozhy mohje potom město briketow z plunom tepicz a waricz.

Na pschedaż.

Wós dźesczazy w Kamjenzu, Auger 56; dźesczazy w Budyschinje, Wjelecżanska dr. 26 II.

Cżelatny wós, kowaŕ Wolfmann w Seßigach.

Kóń walach, konjunske towarstwo, wschędnje pschipołdnju wot 12—1 hodź. wohladacz w Budyschinje, Fabrikska hasa 23.

Wobiek cżorny w Hornjej Hórzy cżo. 20

Sswna, 200 zent., w Wjedrusku 16.

Krowa mloda wyskokožuczelna w Hajłowje 15.

Rěbt żelezny sa j wosa walenje žudow, w Budyschinje, Zitne wiki 18 I.

Kalozja 1½ ltna w Kopczach 14.

Prošata, Ssmoka w Baczonju.

Jeża k nakładowanju, hubaze 1 hr., bronzowe kruhi 30 pj., kujeż dwór w Brěsy.

Pschiłaczej pytaja:

Dźełaczerki, porzilanowa fabrika w Wjelej Wodźe.

Kuchařchajarja, Döppmann w Wjelej.

Dwonki, pjekaŕ Metzker w Krnschnowjach pola Mužakowa.

Hospczenz w Pančizach.

Tschikrujerjow, Körner w Hródku, Drježdżanska dr. 37.

Ssudnizy na pschesahdżowanje.

schtwórtk 28. haprieje 1927:

w Lubiłu na ßudnistwje dop. w 10 hodź.: Meble, 700 zigarow, wschelake elektrifke lampy a druhi instalazijski cżapor;

w Kamjenzu w kasarnach, twarjenje I, dop. w 9 hodź.: frizerskej toilecži, pißanskej błidże, 2 kóji, kujotse błidło, 4 stoły, wotlowej wobras, nóznej kamorskaj, elektr. króna, kucża, tschasaza maschina, kuschezik japałkow a tasaty wóz.

Skrowe deneże.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.: Dołcżej je twutrajne żito drožsche, też na naschich wikach tyłebowe żito horje bije.

Dop. 3/12 hodź.: Każ psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wotlowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg płaczizna po złotej hriwnje.

	26. 4.	25. 4.		26. 4.	25. 4.
Pšeńca	277-280	275-278	buny	20-22,50	20-22,50
rožka	254-258	254-258	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jeczmjeń	219-246	219-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
nax. jeczmjeń	194-207	194 207	żołte łupiny	16-16,50	15-16,50
wows	219-227	217-225	zeradella	21-24,00	21-25,00
kukurica	182-186	181-185	raps, wosnik	15,60	15,60
pšeńč. muka	35-36,75	35-36,75	lany wosnik.	19-19,90	19-20,00
rožana „	34-30,00	34-35,75	poch. melasa	—	—
raps	14,50	14,25	běrnj. kruski	33-33,50	31-31,70
lane symje	16,00	15,70	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,80
hróch	—	—	rżana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
pjeluski	26-29,00	26-29,00	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,45
	20-22,00	20-22,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
			jeczna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Z Łužicy.

S Biskopiz. W zyrkwi „Aramant“, kiž je tele dny w našchim městje pschebywak, jedyn j 12 sadowych njedźiwjedżom wothladarjej, jako pschi kżetzu nješchto cżinjesche, palz wotkuschny.

* S Biskopiz. Dokelž je tej w tudomnej wokolinje pokhroma njes schparatnym skokom iaschka, smědża šo we našchim městje sašo skótne wiki wotmeńwacz. Na wožerowsche prużne wiki bě šo tójschto skotu pschihlasko a pschiwjesło. Na pschedaŕ stejesche 182 krawow a jałojzow, 84 prošatow, 8 běhkakow a 18 koni.

* S Noweho Gersdorfa. Wu nozy na njedźelu je šo tudomna 45-ltna njewudata kjaserka Hana Hofmanez pschezcż dala. Jeje cżełko njedźelu popołdnju j wotsebjenej hlowu na kolijach leżo namakachu. Njesahojomna khorosczż dnje je njesbožowinu do smjercże hnała.

S Wulkeje Schény. Sandźeny tydźeń je so omnibus autowoje cżaru j Wulkeje Schény do Waltersdorfa pola Nowa-Schenowskeho sastanischcża sapalił. Nětkóż schoferjo wobeh dórjn j wobeshaschakom podujschu. Schkoda na wežach je žnadna, wosboby po njeju sranje. Wobkhad je j narunanskim wosom w porjedże pdeerza.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Klucża pola Drježdżan. (Nahła smjercż.) Jako w jenym tudomnym hosczenzu wonkowny kokoleńny psched schenkfatom schtlenzu piwa pijesche, jeho Boża ruczka saja, so bo morwy swjesy. Nahle jenrěcży je drje bo pschi spěchnej jěsbje pschepocżał a pschenakle bo sjmneho piwa napił.

* S Mischna. (Nucże powadnyli.) Kontorsti posetnik Robert Schubert j Mischna, mejesche 20. haprieje sa swoju sirmu wo 1000 hriwnow mjsowych pjenjes na banku hicż. Wón pjenjesy wotsebjny, ale njenrěcżi je wjazy k swojemu dźiłodawarjej, cżelny njemuszy j pjenjesami do Homburga. Tam jeho haydom sajachu. Wón mjesche hischcże 941 hriwnow pschi sebi.

* S Freiberga. (Zane skótne wiki wjazy.) Wot lita 1917 bo w Freibergu zane konjaze a skótne wiki wjazy wotmeńwale njesjsu. W létomaj 1916 a 1917, hdyž šo we kóždym lecże 8 skótnych wikow wotmě, na žanych wikach ani jene skorzo na pschedaŕ njebě. Mesčhczanska rada je na to wobsamtka, jo šo sa cżaš zwjetowneje wójny zane skótne wiki wjazy wotmeńwacz njeńmědża. Po wójnje šo pralschenje wo sahojowjedżenju skótnych wikow leto wot léta wotskorkowalshe, doniž šo skónczinje wschitke pózowanja njespuschczichu.

* S Lipska. (S woknom won padnyć.)) Njedźelu we nozy wokolo 12 hodź. j wokna 3. poschkoda jeneho twarjenja na Emilijnej drožy w Lipsku 19-ltny mechawik na drohu dele padże. Snjesłożeny hósche šo na slébornym hwatu wobdźiłcżił. Dokelž je jemu pocżało hubjenje bycz, je do druheje jitny schoł. Tam je najskerje j wotewrjenym woknom won hladał, so by šo cżesłiwsko powótra nadże.

bał a pichi tym runowahu jhućł. Bjes wědomja jeho do khorownje jiwj. Jakuba dowjesechu.

* S **Zwikawy.** (Mudry poš.) Zwikawske nowiny pišaja wo sćěhowazym wěrnym podawku: Pjeh nětko 2 njedźelomaj pjcheda kubleć w Neustädtelskej wokolinje žwojeho hoitwinšeho pža jnatemu w Zwikawje. Jeho žyn dowjese jeho po železnizy k žwojemu pjcheczelej. So by žo poš na žwoju nowu domišnu swucził, jeho nowy knjes na thwilu zawrć a jeho hakle potom won puschczi. Ale pichi prěnjej lěpschej skladnosći cźekny mudre kłoćo na dwórnischcho a salěty do wosa 4. rjadownje a puczowasche s cźahom s Zwikawy do Schneeberga. Tola we Wiesenburgu dosćahny jeho dóst. Kontroler jeho jako pža bjes knjesa s woza sadzi. Ale s pomozu pžoweje znamki mózachu knjesa wuzlědźić. S telefonowanjom žo należnosć skónczinje wujasni, poš pak sa žwoju njeswěru dalsche jastwo dosta.

* S **Plawna.** (Se špěchnecho cźaha padnyt.) Njedźelu popołdnju 34lětneho wjsdhćheho inženéra a wobsedźerja wuhlowych podkopkow Wilhelma Schenka s Woleschnizy cźežko sranjeneho do khorownje pschiwjesechu. Schenk běsche s jedźazeho Barlinsko-Mnichowskeho špěšnika padnył. Železniški sastojnik bě jeho namakał. Nasškerje žu žo durje jeho wotdźěła žame wotewrjece. Schenk hischcze pondźelu nicžo prajicź njemóžesche.

* S **Attenburga.** (Na žwojim konfirmazijskim dnju žo nutslamał.) Njedźelu Palmarum bźěše w jenej klamarni paduch pobył a 25 hr. drobnych pjenjes a někotre sta zigarow kradnył. Nětk pak je policija paducha wuslědźiła, kiž je pšes murju salězł a žo s pałuczom do klamarstwa dobył. Paduch je 14-lětny samkaršti wuczownik, kiž je hakle 14dnja schuln wukhodźił a kiž je paduschtwo skucził na dnju, hdźež bu dopoldnja konfirmérowany.

Přilopk.

* **Wopory njedźelšeje honjeńy s autami.** S Homburga v. d. H. žo powě: Njedźelu wjeczor wokolo 3/4 12 hodź. sta žo na dróhy s Homburgskich kupjelow do Oberursella we Bonnmerschenskim wokrjesu cźežke autowe njesboże. Woczinjeny auto, w kotrymž 6 wožbowon žedźeše, cźahnješe s Homburga do Frankfurta jedźo auto, kiž psched nim jedźeše, se 70- hacź 80kilometrnej špěšnosću pschescźehowasche. Pschi tom wjednik po sdaczu sawinjenje pschekróto wsa a hischcze w pobłednim wokomiku žiwj wós ruce na stronu storhny. Sadni auto pak do prědnjeho sahoji, wverhny žo na stronu a pschecźežny žo někotre rasy. Nutskasedźace wožoby žo s njeswěrnej mozu wo drohu cźišnychu a žo s dźela hnydom morichu. Tamny auto žo je srańenjom teherunja powali. Tola tu ludźo do schkody njepschindźechu. Sarasdli žu žo pschekupz Reinhardt s Frankfurta, pschekupz Fryz Stern s Mannheima a jeho mandźelska, cźežkosranjeni žu žo mandźelska pschekupza Reinhardta, kotraž pak bórzy wumrě, a pschekupzaj Ginsberg a Wegener s Frankfurta. — S Croženca nad Wódru žo pišche: Nadróhy s Croženca do Grüntberga krótko pschede wjzu Plauschzische njedźelu dopoldnja pschekupz Seifert s Löwenberga w Schlesiskej sapschah pschescźehowasche. Auto poczа tam a sem wjerhacź a žo pschecźežny. Seifert žo na dróhu cźišny a žo sarasy. Jeho auto žo sloro zyle rozbi.

* **Zalcźina struchohra w podkopkach.** Sobotu sta žo w Luiznistim schachcze wola Hindenburga struchły podawk. S delepadazymi kamjenjemi žo hórnik Depta pohrjeba. Jeho towaršchojo spytachu jeho wumoz. Jako běchu jemu hłowu wet kamjenjow wuswobodźili, proschesche jich s posledniej mozu, so bychu jemu pomhali, dokelž ma žydom dźeći. W samnjatym wokomiku pak kamjenje znowa padacź počachu. Hórnizy dyrbjachu towaršcha leżo wostajicź a žo wulkowacź, so by samnjatu dóst potrjechił njeby. Jako žo posdźischo sabo k městnu njesboża wrócźichu, snjesbožene morwe a tak rosmjeczeneho nadeńdźechu, so wjazy k snaczu njeběsche.

* **Njesboże w podkopkach.** Katastrofa w podkopkach we Auvergnejskej krajinje w Franzozowskej je žebi sandźenu žobotu wjele woporow žadała. We wuhlowych jamach w Cranšazu stajichcej žo dwě rosbuchnjeni, kiž běchu sle wětrny sawinowale. Pschi rosbuchnjenjomaj bu 8 dźěłacźerjow morjenych a dwoje cźežkosranjenaj. Pschi wukhowanju stachu so srudne wustupy žwójbnych.

* **Skład munizije do powětra buchnył.** W Bailleue pola Hazebrouka žo pschi wohnju žylne rosbuchnjenje sta. W blizkosći munizijowego składa, hdźež na nětkuschich bitwischczach hromadźene granaty leżachu, běsche w bydleńskej barace woheń wudrił. Napinazemu prózowanju wohnjowneje woboty pak žo njeporadźi, so wohnjej žo na skład rošscherić njedasche. Jako běchu žo plomjenja hacź do składa pschedrěle, sta žo žylne rosbuchnjenje, pschi kotrymž žo schtyrjo dźěłacźerjo cźežko a tśjo lohko sranichu.

* **Katastrofalna wulka woda w Ameriźy.** Amerikanšti wikowanšti minister Hoover je žo do Memphisa podał, so by na městnach powodźenja wukhowanje dźěła nawjedował. Liczba cźełazych wobhdlerjow s powodźenych krajow pschi rězy Mississippi stajnje pschiběra. Je hižom pschez 100 000 zrostła. Tyhazy pytaja ža psched pschiběrazymi wodami wulkowacź na wyšokich nažypach, na tšěchach a na schtomach, doniž jim wukhowarjo, kotříž maju łódka k podpjerje, na pomoz njepschińdu. Dotal žu hižom 60 morwych naliczili, boja pak žo, so jim mnohy zhubjeni tež žmjercź w žolmach namakali a so złóczna liczba morwych žo hischcze jara powyschi. Město Greenville pschi rězy Mississippi je wobhdleńskwo wopuschczilo. Też druhe města budža hischcze wopuschczecź dyrbjecź. W New-Orleans dźěłacźerjo wodnju a w nozy haczenja twarza.

* **Hobrske rosbuchnjenje w Ameriźy.** S dotal njesnateje pschicźiny sta žo we wulkej fabrizy woltjowych barbow Briggs Company zakotne rosbuchnjenje, pschi kotrymž je po dotalnych powěsćach žnajnjeńscha 25 wožbowon wo žiwjenje pschischło a pšches sto je sranilo. Rosbuchnjenje sta žo w schwórtym poschodźe, kiž hnydom zyły w plomjenjach steješe. Zyła fabrika žo do cźista wotpali. Prózowanja wohnjowych woborow njemějachu žaneho smyslu, dokelž žo woheń dla wolija ž njemórei pschinoscźu rosschěri a nasta horzota, so njebě nikomu móżno, wohenjej bliško hicź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutišchi schtwórk:** Sso pomróczuje, khłódno a snowa wiżate. W Jendźelskej khłódno a deschczowanje.

—

Lóbjowa wulka woda je pondźelu na 4½ metra wyšche null stupła. Wješ Gothmann pola Boizenburga, kotraž na horje leži, je ž wulkej wodu wobdata. Lěčne haczenja su žwjetscha powodźene. Bliško wózy Bandelowa je žo w nozy lěčne haczenje pschedrěło. S mechami, ž pěstom pjelnjenymi, je žo pschedrěwk sašo satykał. Krajina mjes Langendorfom a Dannebergom su wulkemu jězorej runa, ž kotrehož jenoż wjerschki schtomowe tcźa. Na polach je wšcho sapuscźene. W Mellenburgskej ž podobnej katastrofu kaž loni licźa, hdźež woda na 4,62 metra wyšche null stupi.

*

W Sakskej provinzy je Łobjo 150 000 jutrow łukow a 150 000 jutrow role powodźiło. Nětkdże 60 000 howjadow je w najwjetschim strasche.

*

We Wódrinym wulinje je 26. haprleje satraschny wětr sašhadźał. W Schczecźinje je wětr wulke wukładne wokna wutkócźił. W pschistawje žołny hacź dotal ženje widźanu wyšokosć dozpichu. W Natzlasiu je dwě brózni wotrhnyschcej. Jena tšećha je zyle sašjapny, druha je někotre sta metrow daloko nad wschelakimi twarjenjemi wjerhanu. Sapschahi je na drohach do pschérowow smjetachu.

*

W bengaliskej provinzy w jendźelskej Indiskej kholera sašhadźa. Hacź dotal je nětkdże 15 000 ludźi na nju wumrjelo.

*

We wulkej wodze rěki Mississippi w połnocnej Ameriźy je žo nětkdże 300 hacź 500 cźłowjekow tepiło. 260 000 ludźi je dla powodźenja dyrbjało ž bydłow cźekacź. Schkoda je wobsebje wulka ž hobrskim słažejom na bawlnje a žitu a se sapuscźenjom plantažow a polow. Powodźeny kraj ž Memfisa hacź k wulkiwej Mississippia dołžaha. Wšchednje žo wjazy wšow powodźa, pondźelu schcźesć městow. Wschędnje žo ludźo tepja, wołžebje tajźy, kotříž w njezsłych cźołmach psched wodu cźekaju. We wschelakich lěhwach cźekanjezow žu wołžepizy a thnus wudrile.

Šamtske wozwjesenje z Woserec.

Krajny radźicźel wosjewja:

W měžazu meji sběra žo kolletka k lěpschemu potrěbnych wołsadow Wótšłakwiskeje provinzialneje synody.

Jenoż te wołžoby maja prawo k sběranju pjenjes, kiž mója hromadźenšku knihu pschedpołožicź, kotraž je wot wokrjesneje wyschnosće podpisana. Tohodla njech žebi kóždy tutu knihu pschedpokazuje da, prjedy hacź žwój pschinoschk sapkaźi.

Vogtlandske Madraske wumělske story, etaminy, tkan. za vitražo kupujese jara tunjo pola **K. Erler** w Budyšinje, na Zitn. wikach 11, znap. hosć. „Złota Wšeźda". Rěču serbski

Visitne khartki zhotuje spěšnje a tunjo Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

Transmisije kóždeje družiny **wollje, bencin atd.** podawa ze składa **Carl Gast** w Budyšinje na Drjewowych wikach čo. 27.

gardiny

Swójbne powěsće.

Sslubjeni: Hildegard Hollsteinez a Waltaŕ Ritzmann s Weimara. — Charlotta Leschiz w Kamjenzu a Max Hulcź mł. we Wjasowizy.

Semrěli: Wilhelm Küchler, železniški sastojnik na wyslužbje w Budyschinje, 82 l. — Rudolfina Schindźerjowa rodź. Kittelez w Běłej Wodźe, 73 l.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Horncźefskej hasy. Načolnik.

Budyšin. „Sokołki" zwučuja dźensa srjedu wječor we 8 hodź.

Bukecy. Naše „Serbske towarstwo" změje njedźelu, 1. meje, popołdnju z dypkom w 4 hodź. swoje posedźenje we wosadnej sali. Přednošk je k. kantor Holan w Budyšinku dobrocźiwje přilubił. — Dale ma so wo wšelakich ważnych wěcach rěcź, wosebje wo posmjertnej pokładnicy. Na tuto posedźenje sobustawy a też hosći přeprošuje předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" spěwa dźensa srjedu, 27.IV., z dypkom we 8 hodź. Dirigent.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" zmeje njedźelu, 1. meje, pop. w 3 hodź. posedźenje hospodarskeho wotrjada a pop. w 4 hodź. zmeje towarstwo swoju zhromadźiznu pola Haškec. Předsydstwo.

Horuja Hórka. Tow. „Łužica" zmeje njedźelu, 1. rózownika, pop. w 5 hodź. w Hänzlec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu. — Naši knjeża dowěrnicy njech to sobustawam dale wozjewja. Předs.

Lichań. „Zernička" přeprošuje wše susodne bratrowske towarstwa na serbski swjedźeń, wuhotowany přich. njedźelu, 1. meje, w Klukšu.

Malešecy. „Sokol." Bubnarjo a hwizdarjo Malešanskeho zwuka. wokrjesa zmeja sobotu pola Zendźic w Malešecach pruhu.

Pančicy. Zhromadne zwučowanje „Nawječorneho wokrjesa" (Wotrow, Njebjelčicy, Khrósćicy a Pančicy) štwórtk (28. IV.) njebudźe, dokelž žurla swobodna njeje. Za to zwučuje Pančanska Jednota sobotu (30. IV.) we Worklecach. — Dalše so hišće postaji. Načolnik.

Pančicy. „Sokoł." Jutře štwórtk zmeje swjedźeński wubjerk pola br. starosty Natuša w Khrósćicach z dypkom we 8 hodź. posedźenje. Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanec w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěsynicy. — Za nawěšćiki G. Janak w Budyšinje.

Alphons Schauseil
w Budyšinje

Wosebity dom za serbske nowosće!

Hobrski wubjerk najnowšich mustrow

za kabaty, šórcuchi a rubišća

Wołmjane muselíny w krasnych mustrach!

Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow

wołmjanych a žiđźanych, cankow, francow a žiđźanych bantow

Běłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach

Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow

manfle ✱ kostumy ✱ wobleki ✱ bluzy

we wšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach!

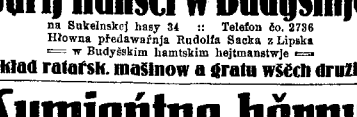
Wulki serbski wječor

ze spěwami, dźiwadłom a rejemi wuhotuje Serbske towarstwo „Zernička" njedźeli 1. meje 1927 w Šusterec hosćencu

w Klukšu

Wšěch Serbow z blizka a daloka přeprošuja towarstwo. hosćencaŕ.

Nawěšćiki přinjesu wužitk!

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

= w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje =

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Sapoła dołhowy, košlé nohajcy, stalćiki pola **J. Erler w Budyšinje** při Krónpryncowym mosće.

Sprawny ratař pyta **kubło** hač do 70 kórcow wulke k wotnajeću. Poskiđenja pod „D 40" na wud. „Serb. Nowin".

Sprawnu dźowku do ratarstwa pyta k 1. abo 15. meji **hosćenc w Pančicach**

Pytam za swojeho 17 lět stareho syna k 1. abo 15. meji **za stajnstwo w małym ratarstwje.** Bliže je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin".

Rjane prosata ma na předań **Jurij Smola w Baćonju**

Derjezdźerżany dźěćacy wóz je na předań w Časecach čo. 9

Symjenitne běrny

Kalserkrony, Centifolia, Katz v. Kamecke, Deodora, Wolthmann

z rukowanjom z Pomorskeje pěskoweje zemje poskića

Žitny dom w Kamjencu

zap. dr. z wobmj. ruk.

a wotnožka w Pančicach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Jódne čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čiśći Smolerjec knihiśišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobćežnje so stajace nawěšti a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 98 **Budyšin — Stwórtk, 28. haprieje 1927 — Bautzen** **Lětnik 36**

Sakski sejm

je so wutoru sašo sešoł. Hospodarśtwi wubjerk B wo dohodach a wudawkach statnych **Halschtrowskich kupjelow** rosprawu poda. Knježeństwo dyrbi so namolwiwć, so by so pśichi pśichenajeśu kupjelowych pśchemyślowych měrnosćow postajenjow schtitanja podružnikow dźerżało, nusny schulśti nowotwar na kóžde waschnje śpěchowało, sportniśchežo wuwarilo a w Halschtrowje na to dźěłało, so by so njesamosćitym a hewak potrěbnym ludowym worschtam kupjelowe darmo abo po stunschenych płaćiźnach pśichilo. Dale dyrbi knježeństwo we wopomnjeńkim pišmje pśchetworjenje Halschtrowskich kupjelow do ludowych kupjelow rospominaś.

W někotrych sozialdemokratiskich a kommunistiskich njeschinowych namjetach so žada, so by so Halschtrowe hnydom do ludowych kupjelow pśchetworiło. Knježeństwo so porucza, so by khorownju w Halschtrowskich kupjelach hnydom Zwikowskej khorowni pśchisamkło a ju dale wuworiło.

Demokrat **Claus** praji, so so Halschtrowske kupjele hižo na wobsćerne waschnje do ludowych kupjelow pśchetworiłe. Po něćim dyrbja so wone dale wutworiś, kola na dobo njeśmědźa so wone ludowe kupjele sćinić. Schulśte wobśtejnośće w Halschtrowje su jara njedostahaze. Stat dyrbi musu cźerpjazej gmejnje pśchi pśchewostajenju žadaneho twarskeho měrna sa schulśti nowotwar na kóžde waschnje na pśchećo pśchićiś.

Pśchi wothłosowanju so mjeńschinowy namjet pśchija, po kotrymž ma stat pśchinpravnjenje lětkowanišćowe khorobnych kašow w Halschtrowskich kupjelach pomóžiś.

Sumny, postajene **za twary dolowych sawjerow pola Kriebśteina, Weiterwiese a Koberbachtale, so pśchiwolichu.** Namjet sozialdemokratow, kotryž so na strowotne pśchiprawjenje za dźěłaćerjow dolowych sawjerow poćahuje, so pśchija.

Sa dotwarjenje śrjedźoserišćeho kanala a jeho pokodniścheho łśichidła so jako druha podźelna summa 600 000 hr. pśchiswoli.

Zamjezowanje podpjeranja za dźěłonjemćerjow.

Němśki dźěłowy minister je wyšišchim krajnym wyschnoścam dźěłił, so so najdźěśchi cźaj podpjeranja za dźěłonjemćerjow a kjeježstwa, rosmnožeństwa a šahrodnistwa na 26 njedźel šanjesuje, dokelž so w tych pśchemyślach wo wobsežbe njepśichibódnych dźěłowych poměrach njehodźi wjazy rěcźeć. Dowolnosć dźěłosaradźowanjow k wupśchestrjenju podpjery wo 13 njedźel w jenotlíwym padźe so z tym njepśechemjeni. Podpjeranje móže potajkim 39 njedźel tracź.

Bjesdźěłosć dale woteběra.

Ličba hłownu podpjeru dostawazych dźěłonjemćerjow je so dale smejušchiła. 15. měrca 1927 bě so 1 659 000 hłownu podpjeru dostawazych dźěłonjemćerjow naliczyło. 15. haprieje pak jenož hišće 1 200 000 dźěłonjemćerjow podpjeru dostawaše. Potajkim bě jich ličba za schtyri njedźele wo 438 000 abo wo 26 prozentow woteběrało.

Nadpad pśchećiwo cźešchoślowakiskemu pólrowemu składej.

Po powěsći policajskeje direkcije w Koschicach so so wutoru w nozy někotrži podkładni muzojo tamnišchemu pólrowemu składej blížili. Gdyž straźnik na nich sawołaschi do nich tśeli, so cźekli. We tym samym cźasu so madźarskeho stacźana sajeli, kotryž je bjes dowolnosće cźeśkoślowakiju mjeju pśchekrocził. Pola njeho wjele zusnych pjenjes namakachu. Myślachu, so je do nadpada na pólrowy magazin sapleśeny.

Pensiony sa pólśich maritarjow.

Pólśe knježeństwo je wobsamkło, wschitkim **pólśim politiśtim pśichsłužbnikam**, kotrež su w létach 1870 hač 1918 w němśkich, ruśkich a awstriśkich jastwach bźehli, **pensiju na cźaj žiwjenja pśchiwoliś.** Rentu maja też wudowy hižo semrjetych dostaś.

Kommunistiśte tajne organisazije w Galizijsku.

Politiska policaja je w Stanišławskim wójwodstwje wjele kommunistiskich tajnych organizazijow wuběhnyła. We Stryju, Bolechowje, Dalinje a na druhich městnach su wjazy dźěli 80 pśichśtušchnikow kommunistiśteje strony sajeli. Wšěch nich su cźežka wobcźežowy material namakali.

Jednanje wo južnosłowjansko-turkowskim zwjazku.

Kaž bo so z Pariša z turkowskeje strony powě, je jednanje wo južnoślowjansko-turkowskim zwjazku hižo dołho daloko bóšchło. **Južnoślowjanska je swólniwa, Lausannjske měrowe sćerjenja pśchipósnaś, jeli so Turkowska na to swjasa, so turkowśe wobdźerśtwo so z Mazedonśkeje do Małeje Aśiśkeje pścheńadźi a so so z Južnoślowjanskej sakitanśki swjask wobsamknje.**

Južnoślowjanski diplomatiski sastupjeŕ w Angorje pśchi tym na to kedźbliwe cźinjiśche, so by hižo wobstaśe tajkeho swjaska dośahało, so by so Italska wot swojich horjenjow a wójnskich wotmyślenjow wotdźerżała. Na kole pośiścenje je Tewfik Ruždy bej wotmołwił, so turkowśe knježeństwo namjetej, so by so turkowśke wobdźerśtwo z Mazedonśkeje do Małeje Aśiśkeje pścheńadźiło, z wěstymi wuměnjenjemi sajadnje pśchihłosuje. **We nastupanju wojeńskeho swjaska so Turkowska wróćo dźerži,** dokelž cźeśiśchćo italśeho strascha we wokomitu **wot tśeśe** wotwobroćene widźi **a** na druhej stronje wě, so je jejny asiśti kraj z rusko-turkowśim swjatkom schkitany.

Wobhonići Turkoju dale je wschém doraśom wusdźěhuja, so **mjes Turkowśtej a Ruśtej politiśki a wojeńśi swjask ja sakitanje a nadpad wobśtejś,** po kotrymž śeli Turkowska a Ruska wjajomne wojeńśe sakitanje zwjeżeho kraja pśchećiwo nadpadam wojeńśich mozow saruźaśej. Wón pak žo jenož na jeju asiśe kraje poćahuje.

Ani Ruśa ani Angora nimataj prawo, z druhim statom swjask wobsamknuś, pśiedy hač so njeśtej wo tym dojednałoj. We nastupanju europiśtich statow staj śeli wobaj krajej dospołnu śwobodu skutkowanja wumóśniłoj. Potajtim ma Turkowśka prawo, z kóždym balkanśkim a druhim europiśtim krajom swjask wobsamknuś a njetrjeba so Ruśku tohodla najpśiedy praśeś, a to cźim mjenje, dokelž ruśki pódpłanz w Angorje nastaje k turkowśko-južnoślowjanskemu swjatkej radźi.

Ruśka na konferenzu śwětowego hospodarśtwa do Genfa so pśchepróšnja.

Po jenohłósnym wobsamknjenju Rady Swjaśka Ludow su Ruśku pśchepróšnili, so by so pśchi konferenzy śwětowego hospodarśtwa w Genfu wobdźěliła. Ruśśej so nětko śaleji, wo tym rozsudźiś, hač su hišćcze sadźěwki pśchećiwo wotpósłanju sastupjerjow na tule konferenzu.

Ruśki mobilisaziśki plan.

Po powěsći Warschawskeho „Głoka Prawdy“ je ruśka wójnska rada w śwojim pósledńim pógedźenju nowy mobilisaziśki plan wudźěłała. Sa złowjeśno roskakowarja nadwschěmi wójeńśimi mozami Ruśkeje su sa pad wójny Kamjenjewa pótajili. Roskakowarśtwo na wjeśkornej fronće Tuchaczewy pśchewótnje, wjednistwo kavallerije pśchi krótkowjeśkornej fronće śmeje Budźenowy, sa złowneho roskakowarja pśchi krótkowjeśkornej fronće je so Gutow a sa daloke rauje Łaźewicź pomjenował.

Sylnosć Cźerwjeneho wójska.

Ruśki wójnśki minister Woroschilow je w śwojej hižo wospjewjenej rěcźi rjekł, so je ruśke wójśko hromadźe z wojakami sa schkitanje żelesnizow, 640 000 muži žylne.

Francowsko-amerikanski měrowy pakt.

W Parišśkim „Matinu“ so namjet presidenta Newyorkśkeje Columbiaśkeje univerśity, Butlera, w „New-York Times“ wospjewjenym, wažny dokument mjenuje. President Butler **franzowsko-amerikanśki měrowy pakt namjetuje.** „Matin“ amerikanśkim wuńeńam a politikam, ja Butlerowym namjetom śtejazym, sboże pśchezo pišche, so so na franzowśkej stronje polna śwólniwosć pokasuje, z rosrisnjazymi Američanami plan sa měrowy pakt wudźěłaćej. „Matin“ pak ma sa mjne, so Amerika najpśiedy do Swjaśka Ludow sastupi.

Hawasowa powěsćeńka žehi z Washingtona powědźićej dawa, so je namołwjenje presidenta Buttlera w Sjednoćenych statach pomyślnje najśkerschi sacźišćej cźinjiło. Wulka ličba amerikanśkich senatorow méni, so dyrbi so mjes Sjednoćenymi statami a Franzowśkej „antiwójnśti pakt“ wobsamknuś, so by so źiwéj „nasćěrowanja hódny pśchikład“ dał. Demokratiski senator Walch ménjenje wupraja, so dyrbi śwonkowny minister Briand pśchi skadnosći lětneho dnja, na kotrymž su Sjednoćene staty 150 lětowje wójny sastupiłe, myślu tajkeho pakta do skutka stajiś.

Franzowśke pśchihoty sa Indochinu.

Franzowśki wójnśki minister je namołwjenje sa wojakow a podoficerow reserwy wydał, kotśi su mjeńśchi dyźi 35 lět a kotíž móža so świsaś, do śłužby kolonialneho wójska sa Indochinu sastupiś. Minister jich napomina, so bychu so samolwili, dokelž so pśchi wudyrjenju wójny hnydom do Indochiny wotwjeśu.

Wójna w Chinje.

Pśched nowym puśom w Shanghaju.

W Shanghaju njeje so měr wjazy kasał. Gdy bychu w nim wukrajne wójśka njeležałe, by so skało, kaž so by wschón wójnśki strach ninto był. Ssamo wuběhanjy z konjenj su so hižo tam wotmeśe. Wojazy su so trošchu z dróhowego wobrasa śhubiłe, pśchepytanja a patrouillowe chody so wjazy tak krucze njepśichewjedowaja, kaž gdyž běśche krija najhórścha. Pod tejle mérnej jwjerschnoścju pak so po śdaczu nowa krija pśchihotuje. Powědanje wo wotmyślenym nowym kommunistiśtim puśam nochejdża wotmjelknyć. Kaž so śda, nima też Cźangkaišhek měr za zyle wěsty, pśchetož wón je dwaj batailonaj wojakow z Nankinga do Shanghaja pósłał.

S wojowniśchcća ameho mało wójnśtich powěśćow pśchikhadża. **Artillerija bitwa mjes Nankingom a Pukawom dale traje. Cźangkaišhekowi létarjo su wotpjet nad Pukawom létali a bomby na njón mjetali.** kotreż pak njeju pśchewjele śkhody nacźiniłe. Po druhich powěśćach je nětkle w Nankingu wschо śmjerom.

W **Hankawje** pak dla dobywcźerśkeho pośurpanja połnoźneho wójśka w Honanśkej provinzy wulka nerwosnosć knježi. Wyschnoścje pytaju wukrajanow, kotśi hišće we měśće pśchebywaju, je wschémi średkami w nim sodźerżeć. Wobydlerśtwo so hižo dla wukrajnych wójnśtich łódjow, kotreż na rěcy pśched městom leža, wschěch njepśechećelnoścow pśchećiwo sujmu wuzina.

Shanghaiśke banki Cźankaišhekej pożeńuja.

Se wschěch chinesiich generalow je nětkole Cźankaišhek jeniźki, kotryž je bjes pjenjezneho starośćow. Shanghajśke banki śu jemu milijon dollarow pożćiłe z wumjenjenjom, so kommunismus w połodnišchej Chinje potłóći. Cźankaišhek je tole wumjenjenje dopjelnił, a na to su jemu banki dale z pożćonkami wupomhałe. Kaž Londonśke „Daily News“ powědźa, su wone jemu hižo schésć milijonow dollarow pożćiłe. We tu khwilu Cźankaišhek z bankami pjeźa wo pożćonku 10 milijonow jedna, za cźož dyrbi jim wón dołhody z złow pśchewostajeć.

Wjazy dyźi 10 milijonow dollarow ruśkeje pomocy za rosśchérjenje kommunisma w Chinje.

Pekingśka policija je wumnožk pruhowanja knihow wusjewika, kotreż su so pśchi pśchepytanju twarjenjow ruśkeho pódpłanstwa w Pekingu sebrałe. Kaž so śda, je ruśke knježeństwo wjazy dyźi 10 milijonow dollarow sa rosśchérjenje kommunisma a za wukrajanam njepśechećelskeho hibanja wudało. Namakali su dospołny sapiś bróńjow a munizije, kotreż je ruśke knježeństwo Kantonskemu wójśku podało. Po namakanych pśimach je ruśke knježeństwo žadało, so bychu so pśchi wschěch wuradźenjach Kantonskeho knježeństwa Ruśozo wobdźěliłi. Ruśozo wo chinesich generalach praja, so su hubjeni a njewdowni. Tohodla ruśkich radźićelow poruczachu, so by so wójna pśchećiwo połnoźnemu wójśku dobyła.

Połodnisćha China je wot Ruśkeje dźelna.

Pśchi składnosći sjězda chinesiich kuomintangskich wokpółzjanjow i Europy w Parišu je generalny sekretar Parišśkeho wutworjanjeho wubjerka, **Tsaotsan,** pśched franzowskimi nowinarjemi rjekł, so je **połodnisćha China dospołnje wot Ruśkeje dźělita.** Cźankaišhek, schef Nankingskeho knježeństwa, je so hižo, prjedy hač je Shanghai wobdźěłał, rosdźělił, so z njejnježliwoscu pśchipóruczniśtwo Ruśkeje wuźiwobdźěłaćej. K tomu je mudrje prawy wokomik wocźakał. Hankawśki centralny komitej je so z wobsamknjenjom Nankingskeho sjězda wothył.

Chinesojo do amerikanśkich wójnśkich łódjow tśeleja.

Po rosprawje amerikanśkeho admirala w Shanghaju, Williamsa, su Chinesojo do amerikanśkeho minnyptaka „Pinguina“ a saniczaka torpedowych cźołnow „Pawoka Joneja“ wóžom mit nije Kiangjina tśeleli. Amerikanśki saniczar je z tśeleizu z maschinśtich tśelbow wotmołwił. Gdyž potjesća hodźiny posdźišćo na tym samym městnje do „Pinguina“ tśelachu, a tón z maschinśtich tśelbow wotmołwjeśeše, Chinesojo pocźachu z połnych kanonow tśeleć. Na to z „Pinguina“ z tśjazolowśtich kanonow wotmołwjachu. Na „Pinguinje“ su někotri wojazy padnyli a so tranili.

Jendjelske knjeżerstwo wo Chinje.

W jendjelskim delnim ḥejmje je Locker-Lampson na drohnu rosprawu wo pohjednich podawkach w Chinje podał a wusłyšnył, so je so **Hankałowske knjeżerstwo ſ wotpadom Czankaiſhela do wulkeho ſinanzneho cżeńa zahnało.** Wono jenoż hischcże **pomernje mały dżeł ſrjedżneje Chiny wokoło Hankawa kontrolluje.** Zjwilne a wojerske wyschnosce delnjeje rěki Jangtje na Czankaiſhekowej stronje stoja. Położenje je jara **napjate.** Pozhledowje powesce ſnamjenja wopſchirjeja, so wojacy wo ſpadżu pod lepſchej kontrollu stoja; pschetoż rubjeńſtwo je wotcżerałko. Shanghai ſam je sněrom. Wikowarſki wobſtaw pak so hischcże pschego hacži. Sa to powesce ſ Hongkonga praja, so so **w pokodnischej Chinje jendjelske wikowanje ſasa wo-żiwja.** Naprascheowanje sa jendjelſkimi tworami pschiběra, a pschibrjożne wikowanje je powschitkownje spokojaze.

Jendjelsko-amerikanske rosmjerjanje.

W Jendjelskej je njeluby ſaczińſchi cżinik, so je president Coolidge pschipowědźił, so so Sjednoczene Staty aktiwnje pschi ſakroczenju pschećiwo Hankawskemu knjeżerſtwu njewobdźěła. W Londonje wjazy na tym njedźiwluja, so Amerika nochze dale ſ Jendjelskej hromadże w Chinje postupowacź. Jendjelſka nětko ſwoju nadźiju na ſaſnjſke ſadżerżenje nowcho japanſkeho knjeżerſtwa napschećżo Chinje ſtaja. Powěda ſo hižo wo nowym woziwjenju nětkoſcheho jendjelsko-japanſkeho ſwjaſka.

Coolidge wo amerikanskej politicy.

Pschi jubileju „United Preß“ je president Coolidge wo politiſy Sjednoczenych ſtatow w Mexiku, Nikaragui a Chinje wažnu rospraiwu podał. Won żada, so dyrbi ſo ſiwójſtwo amerikanſkich ſtaczanow pschi wschěch wobſtejnoſcach ſchkitacź, tež hdyž Amerićenjo ſwonka Sjednoczenych ſtatow pschebywaju. Wupraji ſo pschećiwo ſenatowcu namjetej, ſo by ſo konflikt ſ Mexikom wo petrolejowym kraju ſ rosſrjażnym ſudom wuprawił. W Nikaragui Amerika jenoż ſwoje wopraſowanje ſajimy ſlada. Hdyž preſidentej Diazej njebě wjazy mózno, ſiwjenje a ſwójſtwo Amerićanow ſchkitacź, ſym, Coolidge praji, bróńje a munizije do Nikaragui pósłał, kaž ſym to tež prjedy w Mexiku cżini. Wo amerikanſkej politicy we Chinje Coolidge praji, ſo drje dyrbi Amerika ſiwjenje ſwojich ſtaczanow ſchkitacź, tola ſ dobrem žeby pschesze, wſcho cżinicź, ſo by ſo jenoſcź a ſwoboda chineſkeho ludu pschewahowała. Amerika w Chinje jenoż wuſtupuje, ſo by nazhlnoſcjam pschećiwo Amerizy ſadżewała, ale nic, ſo by ſama nadpady cżinila.

Nowy rubjeżnišći nadpad na żelesnizu w Mexiku.

Nowy rubjeżnišći nadpad na żelesniſki cżah ſo ſ Guanajuatowſkeho ſtata w Mexiku powě. Rubjeżniſzy ſu pola Laſſalaſa żelesniſki cżah nadpadli, pschi cżimž ſu dwanaccje puczowarjow, lokomotiwnika a jeneho wojaka ſ pschewodżazych muzſtwow faſſelili.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 28. haprieje.

1877 założi so towarſtwo ev. ſeminariſtow „Swoboda“ w Budyšinje.

Sto łastoječki spewaja,
Wjeleź lět sem lětać budu
K serbsko-narodnemu ludu
Ja a moje sotřički
Z daloka ſo wróćiwši;
Telko lět też Bože dla
Wócko moje zwohlada
Narod serbski lubowany
We Łužicy namakany,
Kiž mje wita wutrobnje
Kóžde nowe naleće.
Ale był-li wóteam hdy
Narod serbski njeswérny,
Bychmy dlože njelětałe
Ani k njemu wjac so znałe.
Michał Domaška.

*

Smjertne njezdożo z autom pola Troch Hwězdow.

Wječera ſrjedu wjeczor wokoło 10 hodźin ſta ſo pola Tſjoch Hwězdow ſmjertne njeſbożo. 23lětny knihiwjedník Hendrich Ssmoła ſe Stróże, kiž běſche we klinkarni w Tſjoch Hwězdach pſchiſtajeny, pſchijedże ſe motorſkim kołom po Budyſchſkej dróży a ſawiny ſo na Kamjenſku dróhu. Sa nim pſchijedże próżny auto tonownje w Protezach, kotryž bje motorowy koleſaŕ pytnył njeje. Na Kamjenſkej dróży ſkuſche ſo Ssmoła ſe ſwojim kołom na mały puczik ſawinyć, njeda pak ſame ſnamjo. W ſamſnym wotkomiku, jako ſ praweje ſtrony dróhi na lěwizu ſajedże, ſhrabny jeho Protezſanſki auto a jeho pſchejedże. Ssmoła bě na měſtnje morwy. Motorſke koło ſo wobſchkodźi.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera tojeczor na 7 hodź. barometer 727, hygrometer +1, thermometer 30 dnjo +12. — Dżeńſa rano we 8 hooź. barometer 729,5, hygrometer +2, thermometer w nozy +4. S cżaſami pokhmurjene njebjo. — Sa nižinami, kiž nad Europu cżahaju je ſo ſ połnoczy ſymny powětr nahromadźił. Pod jeho wlikowm drje ſo wjedro nětko trochu směrujo. We wulkich dźělach Němſkeje a Franzowſkeje mějachu hižom wječera rjane wjedro, wěſo hišcże khětro ſymje. Tola njemóžemy hišcże prajicź, ſo ſo wjedro nětk nadobo do rjaneho pſchewobroći. Jutſe pjatk ſkhadża ſlónčko 4,36 hodź. a ſo 7,20 hodź. khowa. Měſacź ſkhadża jutſe rano 2,14 hodź. a khowa ſo popołdnju 4,23 hodź.

— **Nowy wjednik Budyſchſkeje dawkowne.** W pohodżenju měſchczańſkeje rady ſańdżenu wutoru je ſo na město ſemrětkeho dawkowego direktora Beyera knjes měſchczańſki hamtman Ewald Richter w Lubiju wuſwolił. Nowowuſwolenemu wjednik ſudomneje dawkownje ma dobre mjeno jako ſaſtojnik a dawkowny wězywuſtojny. Won je ſo w lěcze 1881 w Raſchowje w Rudnych horach narodźił.

— **Malum reutmarjam** wupłacżuje ſo podyżera ſa meju 1927 pondźelu, 2. meje 1927 popołdnju wot ½3 hacź do ½6 hodź. w Sejmowni delkach (we 3. wupłacżeńi). Doſtawarjo podpjery ſu proſcheni, ſo bychu ſebi w poſłajenym cżaſu po podyżeru pſchiſchli, dokelž dyrbja ſo poſdźiſche jenotlíme wupłacżenja ſ techniſkich pſchicżinow pokładnje po możnoſci wobeńcź.

— **Schtóž podružniſki dawk** na Měſchczańſkej dawkowni na mšaz meju 1927 ſaplacźi, abo ſchtóž namjet na wuſwobodżenje wot dawka pſchedpoloži, njech dla ſpſchihnjcheho wolbyća, njech je namjetował abo ſhłoſowobſchedżer, jelene wuſwobodżenſke wopiſmo ſa mšaz hapreju 1927 ſobu pſchinjeſe, kotreż je wot dawkownje doſtał.

— **Bjeswutrobity motorowy koleſaŕ ſe ſozinzom,** kiž je 26. 4. 27 wjeczor wokoło 11 hodźin jeneho tudomneho rěſnika na Wojerowſkej dróży powalił a cżežko ſranił a jeho w jeho njemocy leżo woſtajił, njeje dotal hišcże wuſlědżeny. Tónle motorowy koleſaŕ je na měſtnje njeſbożа brunu kożanu cżapku ſe ſchpotku (na cżapku ſkijerjow podobnu), kotraž ſo jenoż na mału hłowu hodźi, leżo woſtajił. Ssnadź ſ pomozu tuteje namakanki ſo wurjadnje bjeswutrobity a njeſbożelniwy motorowy ekoleſaŕ wuſlědżi. Schtó może w ſajimje ſranjeneho něſchto wo ſcżěhowazych dypkach wupraji: 1. Schtó je wutoru wjeczor po 11 hodź. motorowehо koleſarja ſ Budyſchina bjeſcżapka ſe ſozinzom pſchijěcź widźał? 2. Hdże je tajki koleſaŕ bjes cżapki do hoſcżenja ſaſtupił abo bjes njeje domoj pſchijěł? 3. Mózno ſnadź je, ſo ſtaj wobaj koleſarjej do njeſbożа w Budyſchinje w jenym hoſcżenju powtoł a ſnadź je w tutym hoſcżenju ſnate, kotrej woſobje ſtej w tymle cżaſu ſ Budyſchina do Makeho Wjelkowa abo dale jěcź chtyłoj. Schtóž może na tute praſchenja něſchto wotmołwicź, njech jo hnydom kriminalnemu wotdźělenju w Budyſchinje, telefon 2802, wosjewi.

— **Kradnyli ſu** 27. 4. 27 wjeczor w dźewjatej hodźinje muzſke koło „Perfekt“ ſ cżornym wobtukom a błótowymaj ſchiłtakomaj, żołtymi ſwjenami ſ cżornymaj dwójnymaj ſmužkomaj, horjeſchibnjenym wodźidłom, pedalaj ſ gumija, jaſnożołtym ſedłom, jaſnobrunej dodołhojtej gratowej toſchku, nimale nowymaj jaſnoſcherymaj gumijowymaj wobruczomaj. Na ſedle běſche ſchćerobrunu cżornodypkatu płyſchowu pſchikrywu. Wo wězowne ſdżełenje proſzy kriminalne wotdźělenje w Budyſchinje.

— **Autobužowy ſwiſt mjes Budyſchinom a Biſkopizami.** Mjes Budyſchinom a Biſkopizami maju ſo lepſche ſwiſti wutworicź. Nowe wotmyſlene ſwjaſanje njemóże ſo wjeſo ſa ſwjaſanje ſ pſchiſtamkinjenjom ſ żeleſniſkim cżahom wobhładowacź. S nowej cżaru ſo też ſadanja Godźijſkeje wožadu hišcże ſpotajicź njemóża. Tola maly postup je wjeſo witany. Wotmyſlene je, ſo ma ſrjedu a ſobotu mjes Budyſchinom a Biſkopizami autobuż jěźdźicź. Hdy ſo cżara wotewri, njeje hišcże wěſte.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sobotu tydżenja dopołdnja we 10 hodź. pſchijimachu ſo na tudomnej ſchuli małe dźěcźi, kiž lětha do ſchule ſaſtupichu. Jich běche 26 hołzow a 23 hólzow. Dokelž je jich telko, maju ſo wone do dwoju rjadowanjow dźěliccź.

S **Wóſporka.** Na ſtónte witi ſańdżenu pónđżelu běchu 15 koni pſchihnali. Jich ſo malo pſcheda pſchi pomernych placźiſnach.

Z **Njebjelcźe.** Naſa jednota „Sokol“ wuhotuje bliżšu njedźelu w tudomnym Żurec hoſcżencu ſwój porjadny nałetni ſwjedźeń. Wuſtojni wjesni s wokolni Sokoljo ſo hižo ze wſej pilnoſcu a horliwoſcu na njón wuwuċuja a pſchihotuja. Směmy preradźicź, zo je tež pódlanſki program ſwjedźeńſkeho porjada wosebje wubjerny; wopſchija mnoho wſelakorych poſkićenkow a reje. Pod wuſtojnym nawjedowanjom br. Krala, wutworjena wokrjesna ſokolſka kapała wšěm pſchitomnym njezabudźi. A k tomu je zastup, dźiwajo na wjele prócy a dźěła pomernje jara nizki. Tak njekomdź ſo nichtó, ale nastajićo ſo we ſylach k nam a podpjerajće ſerbsku młodźinu we ſwojich próceowanjach. Njech je pola wšěch wokolnych a dalſich bratrowſkich jednotow a hewaſich towaſtwow, z cyła pola kóždeho jenotliweho Serba, — hač ſtary abo młody, khudy abo bohaty, — jenoſ parola: **Pſchichodnu njedźelu wšitcy do Njebjelcźe!**

Z **Kukowa.** (Złoty mandżelski jubilej.) **Rjany wuraz** lubośce a ćeśćownoſce běchu „kwasne dny“ we Lebzee (Mužikec) domje ſaſdżenu njedźelu, pónđżelu a wutoru. Byrnjež pſchichodny ſyn **a** dżowka, żiwnoſcer Michał Weelich (ze Zuric) a Hańża rodź. Nowakec z Noweje Wjeſki, z krejneho prećelſtwa jubilarow njebyłoj, dha ſej tola njedaſtaj prileżnoſcź nimo hić, jimaj rjany jubilejny ſwjedźeń z dźakneje wutroby wuhotowacź. Skoro kaž na ſerbſkich kwasach z časow naſich dźědow a wowkow — tři dny pospochi. Zo je radoſć cim wjetſa, cim wjacy ſo na njej wobdźěła, to běchu wone z najlepſim dopokazom. Zestarjena a trošku khipra jubilarka njezwěri ſej khorowatoſce dla **zdalny** puć do wosadneje cyrkwje (do Khröſćie) nastupiċ, zo byſtaj jubilaraj cyrkwineho požohnowanja dostałoj. Tuž to knjez farař njedźelu doma wukonja w přitomnoſci krojnych prećelow a pźiwuznych a dari jimaj krasnu knihu „Zjiwenje ſwjatych“ (wot Handrija Dučmana) we rjanym zwjazku. Wunjeċ prednjeſe zbožopřejace hróńeko a přepoda jimaj w mjenje ſwójbnych ruċany wěnc ze złotom wobrubjeny a na ſrjedża jubilejne čisło. Katolske Kasino, w kotrymž je jubilar z dołholetnym ſobuſtawom, dari rjany wobraz —

Jozefa.

Powědańcżko ſ połſkeho żiwjenja.

5] (Pokraczowanje.)

W tutom roſhorjenju, kotreż wutkhadżeſche ſwjetſka ſ mjerſanja na ſebje ſamohu, pſchiſtúdże won jónu popołdnju do inſpektoreſke khěże. Staryj knjeż njebě doma, bě ſebi do polowu wuſchoł, pſchetoż k mjerſanju ſwojeje dżowki ſtaraſche ſo won wot toho cżaſa, ſo njeběſche wjazy ſ knjeſom na kuble, wo hſpodaſtwo wjele bóle, hacż hdy prjedy. Joſefa ſedżeſche ſamalutka ſa blidom a pjeſche koſej. Bjeſe wſchěch wuſchparanjow, kaž bě to ſwucżeny, pſchihotowała ſo Hrjehoř a wuproſyła ſebi też ſchałku kofeja. Potom woprašcha ſo ſa ſtarym knjeſom. S wótrym hłoſom, ſchtož jeho pſchekłapi, wotmołwi Joſefa, ſo je ſchoł hoſpodarſtwo dohladowacź. Potom hnydom **rjeknu** dale:

„Prajeże raſ, knjeże ſ Czudowſkich, ſeże traſch wy nasego nana ſa inſpektora ſebi pſchiſtajili?“

„Kak wy na to pſchiſindżeże?“

„Ja ſo hižo bojach, ſo ſeże dobrotam, kiž woſnamjenjeja ſa naſ pokorjenji, ſaſo nětkaſku nowu pſchidał.“

Jeje wócżzy ſaſtupiſchtej ſo ſe ſhłſami, wona wſkoku ſtany a ſtupi k wokmu. Pſchehłapjeny, ſaſtrójeny hladaſche Hrjehoř ſa njej, won njemějóżeſche ſebi tola tajke wubuchnjenje ſaczuċzow pola hewak tak měrneho holiża dożbła wujaſnicź.

„Ja dyrbju waſ jara podwolnje proſyċź, ſo byſchcże mi ſwoje ſłowa wukóſite, hnadna knjeżnjeńża, ja njeſłyſm ſebi ſzo wědomy, ſo ſym waſchemu nanej dobroty wopokaſał abo pokorjenja nacżinił.“

„Hdyż wy to praſiċże, dyrbju jo wěriċź. Tola na wopraſowanje ſo njeda niċżo pſchemeniċź; tónle ſnadny najeńſki pjenjes ſa khěżu je ſ dobrotu, wujaſnjenjene nadobo ſ kupje ſa runje tak ſnadnu płaċźiſnu bě tohorunja ſ dobrotu. Też kupny pjenjes bě pſchewyſoki, won pſchehołowaſche pod nětkajkim wumjeńenjom daloko tu ſummu, kiž bě ſebi nan pożadał. Możeże-li traſch wy to ſapřeċź?“

„Ně, knjeżna Joſefa. Jenoż wy ſeże wſchitko wopak ſrozumiła. Waſch ſtary nan je tak mało praktiſky naloženy, ſo bě hódnotu lěża, kotryż ſeże wy jako ſłowjatniżu hajiła, jara niſko wotſchacował. Mi bě to pſchećiwne, ſo bych ſ tako ſwojeho wužitka hładał. Chżeże-li wy mi to ſa ſło meċź? A runje ta ſtamżna wěż bě ſ ſwym mobiliarom. Hotowoſciſka jſtwa ſama, kotruż ſeże mi dobroċżiwje pſchewoſtajiła, je wjazy hódna, hacż bě waſch nan ſa żywu nadobu hroda ſebi ſadał. Myſliċże-li ſnadź wy, knadna knjeżna, ſo bych ſebi rjeż dał, ſo ſym njenaſhontowſ ſtareho knjeża w taſtich wěſach ſnjewużiwał?“

„Derje, knjeże ſe Czudowſkich, ja wam dam prawje měċź, ale praſeże wſchak, cżehodła ſeże mojeho nana nareċźał, ſo by tudy woſtał?“

„Mój Bożiċźo, knjeżna Joſefa, je to nětkajke ſłoſnitſtwo? Mi dżěſche blišo, hdyż widżach, kak cżežko by ſo waſch nan ſ Kulinowom roſżohnował ... ja wſchak móżu to rjeż, ſo běſche nje w tych nětkotrych njedżelach hacż do pſchewiſanja lubéj ſaczuċze cżeżeſkowoſcże napſchećżo ſtaremu knjeſej pſchedobyło; tuż jemu bjeſe wſchěſe ſeże myſlże namjetowach, tudy woſtacź, a won mój namjet runje tak ſprawnje pſchija. Sſebi ſamomu chżych dobrotu wopokaſacź, ale niż ſnadź waſ w najmjeńſchim pokoriċź. Buſcżeh-li jenoż wurežuł, kak wy wo mojim namjeċże myſliċże, to budżech ſo wohładał, jón cżiniċź.“

Won bě ſtanył a k njej pſchiſtupił. „Doſaha wam tole wujaſnjenjeże?“

„Ně, njedoſaha.“

„To waſ njewopſchijam, knjeżna Joſefa.“

„To je mi cżim lubſcho, knjeż ſe Czudowſkich. A nětko bych waſ ſłóżnje hiſcżeże wo ſnadnu ſłužbicżku proſyła, kotruż bych wopraſowdże ſa dobrotu, kot waſ nam wopokaſanu, měła: wupowědżeże nam pod nětkajkim wumjenjenjom bydlenje.“

Wo to ja waſ naležnje proſchu, knjeże ſe Czudowſkich“, rěrżeſche wona roſhorjena dale, „njepraſchejeże wjchak ſo, cżehodła, wy budżeże mi ſ tym wožobinſky jara k woli.“

„Też waſchemu ſtaremu nanej?“

„Ně, ale njenuſujeże mje tola, wam ſo wupraſiċź wo tom, ſchtož byſcheże po prawom ſam ſaczuċź dyrbjał. Waſ praſcheżeże ſo tola ras Jadwigi, ta wſchak wam to praji, ſa ... ja to njeſamóżu.“

S wobżeżnoſcju bě ſłyſłam wobaraka, něſko ſo wotwobroċźi a wunóże khwataży ſe ſjiwy. Wona dyrbjeſche ſebi hubje ſakuſnyċź, ſo by wótſje njeſakſichiła, tak je wutroba bolesche. Take jednoraki bě won noſtał, niċżo njeſkł pytnył, niċżo njeſkł ſaczuł, cżehodła po prawom dżakyſche wona wotſał. Njebudżeſche-li wona jemu wſcho jene była, potom budżeſche won tola na jeje roſhorjenoſcji pytnyċź dyrbjał, kak ſo wona cżuje. A hiſchcże hórje by bylo, hdy by won wopraſwdżitu pſchiċżinu pójnał.

Myſliċże młodeho cżłowjeka, kiž běſche ſam wo ſjiwjt ſwoſtał, běchu jenak motane. Wona mi to rjeż njemóże, cżehodła dyże wotſtup prjeċź? Jadwigu mam ſo praſcheċź? Potajtim mojedła dyże wot jow prjeċź? Abo ſnadź jenoż tohodła, ſo może ſe rěċże jeje pſchititomnoſcź w Kulinowje wopak wułożowacź? Sſamo to by jej njebyło wſcho jene? Sſnano běſche wona jenoż tohodła pſchżego ſ tajkej roſwažnej ſdwórliwoſcju ſ nim wobhładżowała? A je-li wona ſ tym hłubſche ſaczuża ſa njeho krywaſche, njedyrbjeſche-li pſches to cżerpjeċź, ſo won pſchecżaſto do Worlowa na wopyt khodżeſche, ſa cżož ſebi wona tola wědżeſche tu pratwu pſchiċżinu namakaċź?

Pſchi tutych praſchenjach k tomu pożledżenemu pſchiſchedſchi, cżinjeſche Hrjehoř wjeſoke wobliczo a pſchihłoſowże ſo ſam ſa joſefowe blido. W pſchedchłěži ſtyſchcheſche kroczele; to może bě tola jenoż knjeſ ſ Danſkich byċź, kiż ſo ſe ſjiwjeho wukhodżowanja wróżeſche. Sadżiwany wuhladø ſtary knjeſ ſwojeho hoſcża ſamotneho ſa blidom ſedżo.

(Pokraczowanje ſcżehuje.)

swjatu swójbu. Póndźelu wjesni cyrkwiusey, šulscy a gmejnscy zastupjerjo a wutoru rjana čŕjódka lubych susodźinkow porjeniščhu wurjadny swjedźeń ze swojej přitomnosću. Mnohe dary, zwjetša k dźelnemu wuživanju, a zbožopŕeća, debjachu jubilejne blido a swědčachu wo česćowanosći, kotrejež so jubilarej dałoko a šěroko zwjeselištaj. Zo humor tež k swojemu prawej přińdże, dopokaza pódła „wjesołych kwasarjow“ hrónčko, kotrež bliži znaći jubilarej wěnowachu, z kotrymiž so zwjetša wšędnje po kemšach we „wajchtařskej jstwi“ pod torhošćom zetkuje (w zašłych časach, hdyž kłošter hišće sudnistwo wukonješe, běše to „khóda“).

„Połsta lět žno mandźelskaj
Miklawš, Haňža nětko staj.
To je wššto wurjadne
Tu we našim Kukowje.
Tajki złoty jubilej —
To wšak nicžo snadne njej'.
Tak njech nětko přichodny
Wamaj kiwa dejmantny
Toho so też wjeselmy.
Wjele zboža přejemy
Za wšě dałše žiwjenje
A też zbóžne skóńčenje.
Pjećo Twoji pŕećelojo
Z „Podtorhošća“ přeja to,
Kiž so z Tobu zetkaja
Pola „dwórskoh' stražnika“.

Tući česćehódni starcoju liča hromadźe přez 400 lět. K wudospołnjenju hižo podatej krótkej biografiji njech so porjedźi, zo je nan jubilařki, njeboh Bjeńš, był z najenkom na Sernjanskim knježim dworje, nic z hejtmanom. Njech so wšě cŕtne a pisomne zbožopŕeća, kotrež jubilarej w tak wulkej mnohosći dostawštaj, dopjelnja a jimaj hišće dołhi a měrny wjećor žiwjenski kiwa.

S **Wojerez**. Njejboże sta žo na Nowym torhošćeńku. Tam spłośćichtaj so konjej jeneho wójnika z blišceho Narcża. Wonaj cžežesćichtaj wotśal a srajsćichtaj z połnym wotmachom z wojom do Lewiz brózńje pśichi drózy. Wojo wustorčeli do murje bóžcu, kotrež w pśicherśkim nětkoże 75 cm. měrjesche. Konjej žo pśichi wótajnym frażenju ke šemi cžišćanyšchtaj. Wós a grataj žo cžežko wobšchkodźichu. Dalše njeboże sta žo na Budyšchkej drózy. Motorowy kolesaŕ cžasyše šapšchaš pśhesećahnuwšy. Konjej žo jeho nahowjesćichtaj a skočišćichtaj do motorskeho kola. Kolesaŕ žo z kola cžišnuwšy a kolo šajźbje do šchoma. Kolo a kolesaŕ žo na šwoje jenož lohko wobšchkodźišchtaj, tak mózješe kolesaŕ jako dalejźeš.

S **Wojerez**. Póndźelu popołdnju žo na Slo-Komorowšcej a Hašchtrowšcej drózy hromada ludźi sbža. S pśichcžinu běšche murjeŕ, kiž na Hašchtrowšcej drózy bydli a kiž běšche pśichelduloo do palenzowoje šchkleńcžźi kukał a na hajzy nětko hewrjekaše a do nimodujnych ludźi biješe. Slónčnje dyrbješe połicija zakrjećeć.

S **Lutow**. Wot 4. hawrleje běše žo tudomny dźěłaćeŕ Emil Förster zhubił. 20 hapŕeje tudomni wobydlerjo w pśikowej jamje (w Tornowiz zwónbnych hupjelach) cžežko namakachu a je za Försterowe spóznachu. 65-ljetneho muža žu cžežke myśle do žiwjenja ześnake. Tak njejbu powźbanja wo nuhježnym mordaŕšiwje wźrne, kiž žu žo w našchej wokolinje rośnoźchowale.

S **Werminghoffa**. Cžežke wošuchnjenje sta žo we brikelowej zabrizy jamy Werminghoff. Wšchi wobrěwanju aparatow a pśhiwožowanju prašowy rośbuchnu khłódźenja. Rośbuchnjenje bě tak kydne, zo žo wójom wulkich żelezjnych wokno z betonoweje murje wutorhnychu a 15 metrow dałeko do fabrikšceho dwora žo wjerhnychu. Sbohom naša tež woheń. Rumowańke a haschenišće dźěła tsajachu zoły dźeń. Pśichi rośbuchnjenju žo prašowar Sźuberlich z Wšeho Khołmza cžežko srani. Jeho dyrbjachu do khorownje dowjesć.

S **Mužałowa**. W nozu na pjatk sabótneho tydźenja žo na dwórnišću we Wjesaŕ vadujcy muśobowaŕ. Se žwitkowym šachtom do twarjenje salšnywšći a wokno wutłóčiwšći, pśichinźchu podušći do pinty. Tam po wopytowanju nětkore błesche dobreho pića rohubakachu. Se pinzy pśichedobuchu žo i mozu do klužoneje mšt'nosće. Tam kradnychu 5 hrivnow drobnych pjenez a schyri dybjacžne cžakanki, kiž žo tam khowachu.

S **Hródk**. Na wcžerawšche šwinjace wiki běchu 571 prošatow a 16 bźakow pśchiwjeźli. Prošata płacžachu 9 hač 25 hrivnow, bźhaki pak 30—70 hrivnow. Ludźa jenož błahe knpowachu. Wulki dźěł šwini žo njepśeheda.

S **Khoczebuša**. Hermank, kiž žo na rjedźelu, póndźelu a wutoru pohtajeny, je mšćańcanska wyšchnosć hač do śrjedy wjećora podlěšchiła. Hermanšep wobkhódnizu, kotrejž mšćańcu jara pod njepśichódnym wjedrom cžekwjećk, tola wobšamknjenje wšo š wješelom witachu.

Hospodarski rozhlad.

Schwórtk 28. hapŕeje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje

1 Dollar	4,213	100 pólsk. markow	—
100 šwjedzelski punt	20,462	100 češkosl. krónow	12,473
100 šwajc. frankow	81,01	100 franc. frankow	16,50

Berlinska bursa pokročowaše wcžera w połwyschowanju kursow wschelakich efektow. Wiki rentowych a dołhanych lisćinow wostachu wcžera cžesto mérne.

Na produktowych wikach knježeše wcžera wjetšina hibitošći. Žitowe płacžiny bijachu wšchitkownje horje. Rožka bě na wikach pomérnje žadna. Pšchenża, rožka a nahymšli jećmjeń połwyschichu šwoje płacžiny wo 10 %, po zentnaru, wowša a nałćini jećmjeń wo 15 pj. Wcžera płacžesche zentnaŕ

w Berlinje:
pšchenży 13,95—14,10 hr., rožki 12,80 hr.
hač 12,95 hr., jećmjenża nałćinjeho 11,10—12,45 hr., nahymšteho 9,80 hr.,
hač 10,50 hr., wowša 11,10—11,50 hr.,

w termijnowym wikowanju:
ša meju: pšchenży 14,40—14,47½ hr., rožki 13,05—13,07½ hr., wowša 11,45 hr. hač 11,55 hrivnow,
ša julij: pšchenży 14,37½—14,42½ hr., rožki 12,80 hr., wowša 11,45 hr.,
ša september: pšchenży 13,20—13,22½ hr. a rožki 11,47½—11,48¾ hr.

Šwinjace wiki wcžera hrjedu w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Na nje běchu pśichiwjeźli 470 šwini a 634 prošatow. Te płacžachu

bźhaki:

wulke	57—72 hr.
hrjenje	53—56 hr.
małe	26—40 hr.

prošata:

wulke	18—26 hr.
hrjenje	13—18 hr.

Wiki šchpatnje dołho. Płacžiny powniščchowachu.

Někotre płacžiny Drježdźańskich wikow
(Markthallen).

Wcžera hrjedu płacžesche zajaz w luži punt 1,10 hač 1,25 hr., karnikle 1—1,20 hr., łśiata 2—3 hriwnow, młode kački 1 hriwnu hač 1,50 hrywnow, truty 1,40 hač 1,60 hr., bažanty (khažony) 4—5,50 hr., młode huży 2,50 hr., kački 1,70 hr. hač 2,70 hr., stare kury 1,30—1,60 hr. a młode 1,60—2 hr., hołbje šchtuka 50 pj. hač 1,50 hr., karpy 1,40 hr., liny 2,50 hr., hoštkaty kał 35—100 pj., jabłuka 15—40 pj., jśdźna loboda 15 pjenjeźkow, zybła 15—20 pj. a cžorchej 8—10 pj., měd 1,40—3 hr., běrny zentnaŕ 0,00—8,00 hr., punt 7—9 pj., žołotej 20—30 pj. kerchž, cžešnjowy kał 20 pjenjeźkow a běły 12 pj., seleny 30 pj., jetterij šchtuka 15—45 pj., karoty 12—20 pj., kišały kał 13 pj. a butra 2—2,20 hr., dobre mloko 31 pj., twaroh 30—35 pj. a jeja 12 pj., pšchenżna muka 31—35 pj.

Na pśhedaŋ

Karnikle wopraŕwne bźe hobry, w Lubiju, Herwigsdorfska droga 1.

Kóń. Hauier, twaŕśi mišchŕ w Budyšchinje, Schliebenowa haša 11.

Kosy dwě Wila w Lutoborju pola Hródka; bjes rohow a kóšlećsom w Raschowje 18.

Kamor drašny Unger we Wojerezach, Bźetnjańska dr. 5.

Guitara w Budyšchinje, Nowojałgaška dr. 8II na prawo.

Płacowe stołny 22 kamjentnych, inperintendent Köpler we Wojerezach. Tehodła k rěcžam hobotu dop. wot 9—10 hodź.

Dźeśazu wós w Budyšchinje na Bismarckowej haši 16III, na Fabrikiki haši 6II na lewo, na Hornczeŕšćej haši 51II na lewo.

Motorowe 18 sa jemu w Budyšchinje, Nowe hrjebje 5.

Mužaze kolo w Budyšchinje, Hłowne torhošćejo 2II na prawo.

Motorske kolo w Budyšchinje na Hosćc haši 17.

Pśichitajcej pytaja:

Pohonecja sa wożenje dołheho drjewa, twaŕśi mischer Lehmann w Brěžnje pola Kamjenza.

Holzu do domu Kmetsch w Bórkhamorach.

Šsudniša na pśheźadźowanje

w Bitkopizach pjatk 29. 4. 27 dop. w 9 hodź. na šudnišćiwje: Klawír, pišaśnke blido, efektr. tocžnik a wschelaki autowy cžapor;

we Wojerezach na twórowym dwórnišćicu sobotu 30. 4. dop. ½11 hodź. 3 zent. woli, 3 zent. wieluščkow a 2 zent. seleneho hródża.

Dobrowólne pśheźadźowanje

we Wojerezach na Komorowšcej drózy 15 sobotu 30. 4. dop. ½11 hodź.: Drastne kamory, komody, sofa, błida, stoły, tuchinske nadoba, schijaze maschiny, żelezne łožo, błžćaze łóžka, komoty, toiche, łśežaze a sportowe wozy, wobrazy, wschelaki elektr. cžapor.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, djenja dop. ¾11 hodź.: Pšchi dobrym wobkhodźe je tendenza sa pšchenzu a rožku kruta.

Dop. ¾12 hodź.: Wiki khléboweho zita wostanu krute, teš sa wowšom žo napraschuja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wowšowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	27. 4	26. 4.		27. 4.	26. 4.
Pšenca	279-282	275-278	bony	30-23,00	30-22,50
rožka	256-259	254-258	woka	21-24,00	21-24,00
nat. jećmjeń	222-249	219-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jećmjeń	196-210	194 207	žołte lupiny	16-16,50	15-16,50
wowš	222-230	217-225	reradella	21-24,00	21-25,00
kukurica	184-187	181-185	raps, wosušk	15,60	15,60
pšcež. muka	35-38 75	35-36,75	lany wosušk.	19-19,90	19-20,00
ržana muka	34-36 00	34-36,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14 50	14,40	bérnj. kruški	34-35,00	33-33,70
rżane „	16,25	16,00	syno, 60 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
raps	—	—	rżana sloma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšcežna „	1,05-1,45	1,05-1,45
bróch	26-29,00	26-29,00	wowsana „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeńuški	30-22,80	30-22,80	jećmjena „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaćizny rżeneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

27. hapŕ. 1927. Płaćizny po centn. a zł. hrivnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 265.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rżeneje hódnosće hač do 6 lět.	61—63
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	57—60
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	51—55
Mjenje picowane wšěch starobow	38—46

Byki 383.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rżeneje hódnosće	57—59
Połnomjasne, młódše	55—56
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	52—54
Spatne	48—50

Jałojcy a kruwy: 788.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rżeneje hódnosće	48—53
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rżeneje hódnosće hač do 7 lět	40—46
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—38
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	24—28
Mjenje a spatnje picowane	—

Ćelata: 2974.

Najlépše wukormjene (2. druž.)	75—83
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	58—72
Spatne (4)	48—55

Wowcy: 4545.

Młódše a starše wukormjene (2. družiny)	53—60
Starše wukormjene (3.)	42—50
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—35

Swinje: 13 793.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	59—60
Mjasne	56—59
Spatne	54—56
Raucy a kundrozy	53—55

Z Łužicy.

* S **Kunniwalda**. We žwojim połedńskim pohšedźenju wobšamknychu gmejnjaŕ šastupjerjo, zo ma žo pótowa autowa cžara z Lubija do Kunniwalda hač do Budeścz podšćehcź. Wobchicha pótowa direkzija je šwólniwa, cžorny k 1. meji wotewrić, je-li gmejna 25 prozentowe rutowanje pśchewoźmje. Dale pśichilošowachu šastupjerjo namjetej, zo ma žo cžara hač do Rośwodej podšćehcź, z cžimž bychu dźěłaćeŕjo w Korkwnju dobre žwójšanje dostali.

* S **Wjašońzy**. Licžba podvjerankow dźěłonjemjerjow je žo we Wjašońzy dale šniła. Dotal dostawaju jenož hišćerje 54 hłownu podpjeru a 79 pśchiraźk. Mjes dźěłonjemjerjemi su: 1 šchofaŕ, 1 hornjeŕ, 4 bibarjo, 1 cžéśla, 2 murjerjej, 9 šamkarjow, 2 wjercekerjej, 1 montéŕ, 1 kravz, 1 pohonc, 2 schewzaj, 3 cžišnjo, 1 tkalz, 5 fochdiarjow a 1 trempletka.

* Se **Žitawy**. Mšćećanšcy šastupjerjo wobšamknychu, so ma žo płacžina za elektriku šwóžu šniśiś. Za **kilowatt-hodźinu** płacžesche žo dotal 43 pj., nětko pak jenož 40 pj. Šastupjerjo wobšamknychu dale, zo ma žo z Expschemu pschetrjebarjow šwózu najwyšschich rabatt wo 35 prozentow hišom **pśchi pschetrjebanju 15000 kilowatthodźinow** na Lito postajiś. Dotal žo tónle wyšoki rabatt hakle pśchiwolesche, hdyž žo wob Lito šnajmjenšcha 38000 hodźinow pschetrjebasche.

Přilopk.

* **Mordaŕstwo pola Wulkeho Hajna**. Sstjedu rano dóńdże na Drježdźańsći kriminalny hamt telfonika powješći, zo žu żelezniaŋy šaitojniŋy na żelezniźy š Wulkeho Hajna do Rubłanda cžełko žónšteje namakali, a zo žo po šdaćju wo mordaŕstwo jedna. Komišija, kotraž i autom na mětno njeśeła dojeźe, tam šwješći, zo ma podhlad mordaŕstwa šwoje pśichcžiny, dokelž běchu na schiji šnamjenja dajenja š powjasom špónjacž. Tamnischi wobydlerjo špóznachu w pśhejedźenej nóhdže 18ljetnu šlužobnu holzu Friedu Gräfez je Schönbornu pola Wulkeho Hajna. Ju běchu hišćerje wjecžor pśedy š 18ljetnym ratarskim dźěłaćerjom Augustom Döringom z Frauendorfa pola Ortranda, kiž w Schönbornje dźěłasche, na rejach widźeli. Tohodła na njeho tulachu, jo je holzu štónzowaŕ, a jeho sajachu. Wón žo też swojeho njeskutka dopołnje wuśna. Po žwójich šamžnych šłowach je je swojej lubej, kotraž běšche wot njeho w schtwórtym měsazu šamodruha, wjecžor wokoło ½10 hodźin z rejow do keffow njedaloko żelezniaŋy schoł, je tam powjas wokoło schije połožił a ju ša schtom wobwěsnył. Jako wobwěśnjena žana žiwjenje wjazy njepokazowaše, je in na żeleniźu donjeśł, so by šamomordaŕstwo šudał. Döring je žo po njeskutku šam wobwěśnjeŕ chcył, tola njeśi žebi to šwérił.

Najnowše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powješć wo wjedrje ša jutše pjatk: Mróčejce žo pschecžohuja, vjenje, trochu cžopłischo.

*

Swjatk němskostatneje cžorno-cžežwjeno-złoteje khorhoje je dla Stahlhelmowcho sjeźda w Barlinje žwójim Barlinskim šobustawam porućił, zo dyrbja wot 8. meje rano 9 hodźin hač do 9. meje rano w 5 hodźinach we alarmiśej hotowoszi być.

*

8. meje śmeje „Stahlhelm“ w Barlinje šwój sjeźd. 60 000 stahlhelmarjow tónle dźeń pśhes Barlin pocjehnje. W Barlinje je starosćenj tonu napschecžo pśadaju, dokelž kommunistojo w „Cžerwjenej Khorhoji“ wšchędnje žwójich pschiwótkowarjow namołwjeja, zo bychu žo Stahlhelmowcej demonstrazijo pschećiwili.

*

W estonskich mórskich sabéžtach mjes Wonsö a Dagö je žo towaŕštwo š 9 šanjemi, kotrež wulki pśches łód cžišnješe, na sjawne morjo twihnało. Lodolamak, kotryž je ja šhubjenymi pytał, njeje žanoho śleda namakał.

*

Baltisko-ruske wójnske łódźiwo žo 1. meje pod Viktorowolowym rodźaŕowarjstwom na wukrajnu jśdźu poda. Wono pušći pschiśitanoj Revel, Rigu, Kiel a šnadź jedyn franzowski pschiśitanoj wopyta.

*

„Associated Preß“ š mésta Arkansasa powě, so je 2000 wožbowow š wulkej wodu na haczenjach wobšamknjenych a 3—6000 w šusodźitsje mésta.

Towařstwowski powěstnik.

Budestecy. Tow. „Lubin". Naš sobustaw Wyrgač z Rašowa je zemrěł a budźe sobotu pop. w 3 h. khowany. Towařstwo zestupa so w 2 hodź. pola Rösikec w Budestecach a dźe zhromadnje z dypkom 1/23 hodź. do Rašowa. Prosy so, zo so kóždy wobdźěli. Předsyda.

Bukecy. Naše „Serbske towařstwo" změje njedźelu, 1. meje, popołdnju z dypkom w 4 hodź. swoje posedźenje we wosadnej sali. Přednošk je k. kantor Holan w Budyšinku dobroćiwje přilubił. — Dale ma so wo wšelakich ważnych wěcach rěčeć, wosebje wo posmjertnej pokładnicy. Na tuto posedźenje sobustawy a też hosći přeprošuje předsydstwo.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" zmeje njedźelu, 1. meje, pop. w 3 hodź. posedźenje hospodarskeho wotrjada a pop. w 4 hodź. zmeje towarstwo swoju zhromadźiznu pola Haškec. Předsydstwo.

Drježdźany. Serbske towarstwa „Čornoboh" a „Jednota" a spěwne tow. „Hromadnik" wotměwaju přichodnu sobotu, 30. haprleje, wječor w 7 hodź. w „Ballhaus" na Budyskej drózy 35 swój walporny wječor. — Serbske dźiwadło, spěwy a reje budźeja so poskićić. — Wšitcy Serbja z blizka a z daloka, wosebje też z domizneje Łužicy so na tutón wubjernje rjany wječor wutrobnje přeprošuja. Přińdźe w prawje bohatej ličbje, zo by žurla prawje polna była. Witajće k nam!

W mjenje wšěch 3 předsydstwow: Wićaz.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmeje njedźelu, 1. rožownika, pop. w 5 hodź. w Hänzlec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu. — Naši knjeza dowěrnicy njech to sobustawam dale wozjewja. Předs.

Lichań. „Zernička" přeprošuje wše susodne bratrowske towarstwa na serbski swjedźeń, wuhotowany přich. njedźelu, 1. meje, w Klukšu.

Malešecy. „Sokoł." Bubnarjo a hwizdarjo Malešanskeho zwučow. wokrjesa zmeja sobotu pola Zendźic w Malešecach pruhu.

Pančicy. Zhromadne zwučowanje „Nawječorneho wokrjesa" (Wotrow, Njebjelčicy, Khrósćicy a Pančicy) štwórtk (28. IV.) njebudźe, dokelž žurla swobodna njeje. Za to zwučuje Pančanska Jednota sobotu (30. IV.) we Worklecach. — Dalše so hišće postaji. Načolnik.

Pančicy. „Sokoł." Dźensa štwórtk ma swjedźeński wubjerk pola br. starosty Natuša w Khrósćicach z dypkom we 8 hodź. posedźenje. Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanˇ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bra-ˇ rynci. — Za nawěsćki: G. Janaˇk w Budyˇ

Z hobrskim nakupowanjom

tunje płaćizny!

Žonjace črije z gumijom
čorna koža, runy pjeńk, kožane podšóe wulkosć 38—41 . . . . . 5.90

Žonjace črije ze šnórowanjom
z čorneje bokskalfoweje koža, orig. Goodjear-Welt (běła šita kroma) wulk. 36—40 7.90

Žonjace lakowe črije ze spinku
ze žłob. pjeńkom, rjana forma, na bokach přełam., kož. podšóe, wulk. 36—42 8.50

Žonjace črije z gumijom
čorna bokskalfowa koža, krasna forma, z run. pjeńk., kož. podšóe, wulk. 36—41 8.90

Žonjace črije ze spinku
čorna bokskalf. koža, nowočasna rjana forma, z run. a žłob. pjeńk., wulk. 35—41 8.90

Žonjace črije ze spinku
jasne, ze žłob. pjeńkami, jasne kož. podšóe, rjane formy, wulkosć 35—41 . . 9.50

Žonjace črije ze spinku
šěre, ze žłob. pjeńk., wysokomod. forma jasne kožane podšóe, wulkosć 35—41 9.75

Žonjace lakowe črije z gumijom
eleg. forma, z runymi pjeńkami, kožane podšóe, wulkosć 36—41 . . . . . 9.75

Mužace nizke črije
končkojta eleg. forma z běłymi šowami, wulkosć 39—46 . . . . . 8.50

mužace nizke črije
brune, w nowočasnej kónčkojtej formje, z běł. šowami, kož. podš., wulk. 40—45 10.85

mužace črije ze šnórowanjom
čorna koža, połkónčkojte formy, wulkosć 40—45 . . . . . 8.75

mužace črije ze šnórowanjom
kónčkojta eleg. forma z běłymi šowami, wulkosć 40—45 . . . . . 9.50

Mužace črije ze šnórowanjom
přijomna forma, z kapu a bjez njeje, z ruk. čiste kož. wuwjedź., wulk. 40—46 9.50

mužace črije ze šnórowanjom
nowočasna połkónčk. forma (běła šita kroma), wulkosć 40—45 . . . . . 12.50

mužace črije ze šnórowanjom
brune, krasna eleg. forma, běła šita kroma, z krep-podušu, wulk 40—45, wosebje tunjo 15.90

pacholace črije ze šnórowanjom
z kapu a bjez njeje, z rukowanjom čiste kožane wuwjedźenje, wulkosć 36—39 . 7.90

Šěre sokolske črije
z Chromskej šóppjenej kožanej podušu wulkosć 37—41 . . . . . 1.95

Holčace črije ze spinku
čorna koža wulkosć 31—33 . . 3.50

Žonjace domjace črije
z tkanin, we wšelakich barbach wulkosć 38/39 . . . . . 85 pj.

Kurt Loewenstamm w Budyšinje
na Mołtk. drózy čo. 4

Dźěćace wozyčki

1927 ske modelle

w nowych krasnych barbach a formach.

Wo wobhladanje swojeho hobrskeh. sklada prosy bjez nućenja ke kupowanju

Kurt Martin Richter

w Budyšinje na Kěžorskej drózy

Młoda, wysokosćelna, čehniwa

kruwa

je na předań w Haslowje čo. 15

Strykowansk. wolmu
jara tunjo.
K. Erler na Žitnych wikach 11

Spušćomny dobry pohonč
so do blizkosće Budyšina hnydom pyta. Bliše je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin".

Meble

wulki wubjerk tunje płaćizny pola

Br. Büttner w Budyšinje Königswall 3

Žane klamy! Lazarett!

Rajs za čipki
jahły za čipki
hejduška za čipki
najtuńšo pola

Karl Kahrmpe
w Budyšinje na Žitn. wikach

Wuporjedźenje wobuća
prěnjorjadnje, čiste a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago

Fähle
Schuhwarenhaus
Casimir Bussero Lowenstr. 3.

Młody

wowčerski pos

je 25. haprleje přiběžał w Zornosykach čo. 21.

Dźěćace wozyčki

we wšěch barbach jenož dobre kajkosće a jara tunje

Paul Böger
w Budyšinje
na Šulskej hasy 2.

Serbja

Wy kupujeće derje a tunjo

gabardinowe wobleki	. . .	38.-, 35.-,	30.-
česanosuknowe wobleki	.	67.-, 65.-, 60.-,	57.-
sportiske wobleki, 3 dźelb.		37.-, 35.-, 33.-,	29.-
dźěłanske kholowy	. . . .	3.50, 3.40,	3.-
jendźelske kožane kholowy	.	6.50, 6.30,	5.-
kholowy za murjerjow, běłe	. .		8.-
lacy	. . . . .	3.50, 3.20,	3.-
hólčace wobleki	15.-, 8.-, 7.50,		6.-
njepřemokawe kabaty	14.50, 11., 9.,	7.50,	5.-
gumijowe mantle, Swedske	. .	27., 19.,	15.-

pola Serba

M. Müllera
w Budyšinje na Rózowej hasy 6.

Louis Wagner
symjenjowa wikowafnja
w Budyšinje na Žitnych wikach čo. 4. Tel. 2709

poskića w staroznatej kajkosći a po najtuńšich płaćiznach wše možne druziny

pólnych zahrodniskich a kwětkowych symjenjow

Wosebitosć:
Dźećelowe, trawowe a runklicowe symjenja

Što nam pomha? Tón, kotryž při nakupowanju so na „Serbske Nowiny" powoła!

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41 Podźěinje płaćić dowolam

Woprawdźe tunjo!

Jenož pjatk, sobotu, póndźelu

Čokor

punt **37** pj.

Hamburgske měšenje

1/2 punta **28** pj.

Thams & Garfs
w Budyšinje, na Hłownem torhošću

Mam wot soboty, 30. haprleje, nowy transport

Danskich kontow 5 a 6 lět. nych, kaž też **někotr. srěnjołětn. dźěłansk. konjow**
w hosćencu „Markgraf" w Budyšinje na předań a k zaměnjenju.

Konjowa wikowarnja Gustav Paulitz w Lubiju

Tworykupowacc towarstwo

w Budyšinje :: zap. dr. z wob. ruk.

Předamy **konja** (walacha) dokelž je zbytny. Wobhladanje wšěndźe jenož připołdnju wot 12—1 hodź.

na Fabrikskej hasy čo. 23 w Budyšinje.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatérske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotdaći wěcywustojnje a natspěšnje.

K nalětnim wusgwam

porućam:
Kalowe symjo (za běły a čerwjeny), **runklicowe symjo** (za žołty a čerwjenu Eckendorfsku), kaž **wšě druziny kwětkneho symjo,** Drježdźanske **cyblowe sadźenki** a **čerwjene dźećelowe symjo,**
wšě druhe symjenja za polo a do zahrodkow.

Jan Bjedrich w Kołazy
Sym Serb. — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach

Nawěšćki přinjesu wužitk!

Zjawny dźak!

Při naju złotem kwasu je so namaj telko luboscе a česćownosće wopokazało a mnohich darow dostało, wjele ertnych a pisomnych zbožopřećow wuprajiło, zo njeje možno, kóždemu wosebiće so džakować. Tuž to zjawnje činimoj. Wosebity dźak słuša knjezej fararjej Šewčikej za cyrkwinske požohnowanje w domje a za krasny dar. Wše tute wopokazma njewěsćnejo přikhilnosće su naju wurjadny dźeń porjeńšite a tuž wšěm **najwutrobnišo „Zapłać Bóh tón knjez!"** To wšo wostanje namaj njezapomnite.

W Kukowje, 28. jutrownika 1927.

Mikławš Ledza a Hańža rodź. Bjeńšec.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihićišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 99 — Budyšin — Pjatk, 29. haprleje 1927 — Bautzen — Lětnik 36

Stresemann Briandej zbožo přeje.

Němski zwonkowny minister dr. Stresemann je francowskemu zwonkownemu ministrej Briandej k jeho 25-ličenemu sapóstlanskemu jubilejej hłědowazy zbožopřejacy telegram pósłał:

Jara čzešćeny knježe Briando! Na dnju, na kotrymž je Wam dopuščene, na 25 lět na čzešćach bohateho politiskeho žiwjenja wrócžo hladacz, Wam swoje najsprawniše zbožopřejacze jeseu. Nadźijomnje możeze hišcze wjele fruktownych lět płódneje dźěławosće wužiwacz. Stresemann."

Briand je wotmolwił: „Čzym jara swjeseleny z Waschim zbožopřeczom, za kotrež so Wam sprawnje dźakuju. Hdyž so 25 lět pischekroczeny pucz swojeho politiskeho žiwjenja w mnohich pschesahan, potom so mi zdatej wobrazy posledniej lěcze płódnej być, w kotrymaj z mnoh we zajimje swojeju krajow a za měr zwěta se shromadnej wolu za jenaki zamčr hromadze dźěłakoj. Briand."

Tež město Locarno bě Briandej zbožopřejacy telegram pósłało.

Twarjenje wobydlenjow w Sakskej.

W hospodarskim wubjerku A sakskeho zejma je so frjedu wo dźěłowym a spomožerskowym ministerstwje wuradowało. Wjeda dźěłowego ministra Elsnera bu wotpowěd, dokelž nětkosi zastupjerjo prawizy njeběchu pschitomni. **Programm wo twarjenju wobydlenjow so do drobna rospominasche.** Namjet so pschija, so ma so w lěcze 1927 wschо hromadze 25 000 wobydlenjow natwarić. Dokelž może so se srědkow dawka khežneje danje 100 milijonow hriwnow k natwarjenju 16 000 wobydlenjow wužić, ma so za twar zbytnych 9000 wobydlenjow 50 milijonow hriwnow pozčić. Na to so počzahowazy namjet so pschija.

S hłosami demokratow so namjet pschija, po kotrymž ma so postajena suma za sozialne zonišče schule podwjelić (na 40 000 hr.) Dale so namjet pschija, 10 000 hriwnow za radubawanje w mandźelstwowych a zejualnych praschenjach postajicz. Dr. Ulichowa-Beilowa namjetowasche, zatšc knjeżerstwo namolwić, so by pola němskeho knjeżerstwa na to skutkowało, so by so sakoń wo sastaranju małych rentnarjow wudał. Namjet daż tež druhi namjet dr. Ulichoweje-Beiloweje so pschija, kotryż knjeżerstwo namolwja, so by bórzy prawidła pschedpokazało za wuwjedzenje zakonja k wobaranju spłažnych khorosćow, kotryż 1. oktobra bo mozy stupi. W tychle prawidłach dyrbi so postajicz, kajši wokrjeż wobzobow ma strowotnym wyschnoscham pobsedzecz a kajše swjesczenja maju polzazasy sastojnje cziniz. Sakso sahwedzenju reglementowanja z někajkimi sadnimi puczemi ma so napschesiwo stupicz. Skónczenje so Liebmannowy namjet pschija, po kotrymž ma statistika krajna wyschnosc wustupowanje z zyrkwje trajnje wobhonjecz a wosjewjecz.

Naprašchenje za wulkej wodu w pruskim zejmje.

W pruskim zejmje je sapóstlanz z Campe hłedowaze naprašchenje sapodał: Wulka woda je w njezinach rěkach nimo měry wulku schkodu w ludowym hospodarstwje nacziniła. Kajke pschiprawy k położenju musy so so starez? Kajke pschiprawy chze statne ministerstwo cziniez, so by so wospjetowanju tajkich powodźenjow sadźewało?

Druhe naprašchenje so na schkodu pozahuje, kotryż so Wódra, Lubjo a jeju pobocžne rěki nacziniłe. Knjeżerstwo dyrbi ruczajsko dźiwli pryedy nastatu schkodu swjeżecz a częžko potrjechenym tatarjam mjenu pomoz podarez.

Pschecziwo powyschenju póstilich tarifow.

Schežnacze industrijowych wikowanskich komorow we Delnjej Sakiei a Kasselu je so jenomnjelnje pschecziwo powyschenju póstilich tarifow wuprajiło, dokelž by z tym wjele dźełarjow schkodowało a so jeżelnjenje němskeho hospodarstwa sadźerżało.

Munizija w pschedawarni brónjow zebrali.

Każ Barlinske nowiny zhonja, je policitska policija frjedu jedyn dom Bjedrichstjeje dróhi pschepytnyła w pschedawarni wojerskich wężow dwaj nakładżenaj wosaj rozbuchanskich patronow a zwuczowanskeje munizije zebrali. Kommando němskostatneje woborty je pjeza policiju na to kedźolizwu cziniz, so hnadź so wo munizija němskostatneje woborty jedna. Mjezyczel pschedawarnize wudawa, jo je patrony a wschelake bróńje jako stary czapor po wójnje z wójska kupił.

Rospadnjenje kommunistiskeje strony.

Universitny dozent dr. Rosenberg, kotryż je wjele lět kommunistiskej stronje pschisłuschał je z njeje wustupił, dokelž ma politiku němskeho kommunizma, kotryż je zyle wot Moskwy wotwisny, za wopaczny. Njerozpsěch kommunizma w Jendźelskej pschi hórnistkim strajku a nětkole w Chinje, wopaczność kommunistiskeje politiki dopokazuje. S dr. Rosenbergom je hižo jedna sapóstlanz kommunistiskeje strony w němskim zejmje z njeje wustupił. Wón je so sozialdemokratiskej stronje pschisłanknył.

Wobłehnjenjski staw na Litwje.

„Kurier Warschawski" z Kowna powě, so je so w zyłej Litwje wobłehnjenjski staw pschipowědźił. Pschecziwno nowinam, a to wobzebje pschecziwo radikalnym, knjeżerstwo sakrocžuje. Někotre opposizilne nowiny su so sastajile, tola tež prawizowne nowiny su so konfiskowale. Tež telefonske rozrěczenja su so pod zenzuru stajile.

Statistiske nadrobnosće z Czerwjeneho wójska.

Ruske knjeżerstwo je nowe liczenje w Czerwjenym wójsku pschewjedło. Wunoschk tehole liczenja je sajimawy. Po sozialnym sostajenju wójska je **77,3 prozentow ratarjow, 15,2 prozentow dźełacżerjow a 7,5 prozentow „hetwischich" wobstoji.** Hlowny dźěl wójska pytacžiłun ratarjo tworja. **We politiskej pschisłuschnosći** wojakow je liczenje wunjeslo, so na wójsto 13,6 prozentow kommunistow a 16,3 pschisłuschnikow kommunistiskich młodźinskich swjazkow. Na roskasowarskich městnach je 53,46 prozentow pschisłuschnikow kommunistiskeje strony a jenož 46,54 prozentow bjesstronistich.

Južnosłowjanska je zwólniwa jednać.

Dopisowar „Petit Parisiena" w Běłogradze je rosrěczenje se zwonkownym ministrom dr. Marinkowiczom měł. Na praschenje, hacz pschikrowdźene direktne jednanje mjes Rontom a Běłogradom bu bórzy sapoczinje, je Marinkowicz wotmolwił: „Sémy hižo dawno zwólniwi jednacz. Hdyž so z tym kondźi, wina na naschej stronje njeleži." Druhe praschenje bě bóle kosłocžiwe. Ministar dyrbjesche rjez, hacz wěri, so smeje direktne jednanje wuspěch. Marinkowicz wotmolwi: „Jeli so by k sprawnemu a dospołnemu rosprajenju mjes Italiju a Južnosłowjanjej dóschło. potom byschtaj so wobaj krajej trajnje smjerowałoj. **Offizialnje žmój hišcze pschecz pschecżelaj a swjaskarjej; to so njeżmě zabyez. Pschi tychle wobstejnoscach njeje wusamknjene, so bu thoroetiske swjasanje krajow pschi dobrej woli do twjerdscheho swjasa pschetwori. Na zadyn pad pak njemóże, taj hacz dotal, dale hicz.** Praschenja, kotreż nadźeła, dyrbja so jene po druhim sprawnje a zjawnje pruhowacz. Sšebiczjiwa a częsczelakonna horda politika njeżmě žobu rěczecz. Rosrisanje dyrbi po politiskich możnoscach służene bycz a praktiski wuspěch wocakacz dacz. Hdyž je k tomu wola, potom so njeżmě dołho czakacz."

Sšebi jaßnischnu wdomosczej pschesu so dopisowar woprasscha: „Myßli žebi Južnosłowjanjka na to, we albanskim zahwalowym praschenju w połnym wobsahu jednacz?" Minister niczo njewotmolwi. Tola wón da nětkaj spóstacz, schto wot tajkeho rosprajenja wocakacz. Pschetoż na dalsche praschenje, **na czo so Rom w Italiji měri,** wón žinezijo wotmolwi: **„Njewidżu žanych praktiskich samerow,** kotrež bychu so i nětczischej politiku hodźake dozwiez."

Marinkowicz praji, so je měnjenje wopaczne, so chze Južnosłowjanska konflikt psched Swjatk Ludow pschinjesez. Južnosłowjanska žebi Swjatk Ludow tak wyßoko waži, so jón nochze i tak wobczežnym a njepłódnym nadawkom wobczežowacz.

Italiske wójnske pschihoty pschecziwo Južnosłowjanskej.

Sagrebšti „Obsor" z italiskeje mjesty powě, so **Italiska spěschne pschihoty sa wójnu z Južnosłowjanskej cżini.** Wulkej wocžt powěsczej mjenowanych nowin cżini, so, jeli so Južnosłowjanska Nettunske rěczenje sa połtajeny czas njepotwjerdźi. Italiska južnosłowjanska město Ssuschak z wokolnosczu, kupu Inferno a połnoznu Dalmasiku z wurocžju wobdźi, so Južnosłowjanska njeje mumenjenje dopjelnika, z kotrymž je Italiska z tychle krajinow wuczahła. Jeli je by so Južnosłowjanska tomule wobdaženju pschecziwjała, potom so njemohła wójna wobeńcz. W tymle padze by Italiska zyku Dalmasiziku a Lowczen wobdźadźika, każ zu jej to Jendźelczejo slubili.

Grichiske knjeżerstwo dalschich offizjerow sajalo.

Każ je Parizišla „Information" zhonika, je grichiske knjeżerstwo mjes offizjerami grichiskeho wójska dalschich pschiwiżowarjow nebžuscheho diktatora Pangalosa sajako. Mjes nimi je general Kapcikanu a wyschi Belsamanaki. Tele sajeeza su w Athenje wulke roshorjenje sbudźiłe.

Wójna w Chinje.

Czankaischekowy manifest pschecziwo Jendźelskej.

„Chicago Tribune" je Shanghaia 27. haprleje powě: General Czankaischek je kwomintangsti manifest wosjewił, w kotrymž je praji: **Jendźelski pósłanz w Pekingu plany pschihotuje, so by Jendźelska wulke dźele chine'sko kraja pola Nankinga a Shanghaia wobdźaržała, jeli je by Hankawske knjeżerstwo notu pjeez móznarstwow wotpocałało. Manifest chinesti lud napomina, so by niz jenoż militaristow, ale tež imperialistow wuhnał, i kotrejž su Jendźelczejo najhórschi.** W dwórzu 1. mesju je Czankaischek **dwaj dalschej regimentaj do Shanghaia pósłał,** so by by so tam porjad satkował.

Czankaischek žnadź so sašo z kommunistami sjedna.

Do Washingtona je 27. haprleje hłedowaza powěsczej doschła: Chinesojo do wnitrnych łódźow na rězy Jangtse tsleja. Czankaischek se Sunczsnanfangom jedna. Borodin je w Hankawje a ma kitadło k czekanju pschihotowane. K Czankaischekej nimaju dowěrjenja; pschetož boja so, so by sašo z kommunistami sjedna. Jendźelczejo chcedża Chinje wótrnu notu pódtaez a z blokadu na rězy Jangtse hrožicz.

Wunoschk pschepytanja twarjenjow ruskeho póstanzstwa w Pekingu.

Pekingski dopisowar „Morning Posty" 27. haprlea powě: Pólstanzy protokollskich mozow su dźensa policiji direkzipi wopytali a **dokumenty a bróńje pruhowali, kotrež su so pschi pschepytanju ruskich twarjenjow zebrale.** Dokumenty su so pod wobžnjenjom **amerikanskeho** namětneho wojerskeho attasjeja w njemje jendźelskeho, franzowskeho a japanskeho attasjeja srjadowale a so pschekończe. Schtyrzeczi hacz pjeez dźesacz nasuwajuscych dokumentow so fotografuje a so w blizschim czasu nowinam pschepoda.

Rosschczerjenje w Kantonskim knjeżerstwje.

Parizška „Information" je wo wojerskich sczerkach rosschczerjenja Kantonskeho knjeżerstwa zhonika, so je **so 27 diwizijow Czankaischekej pschisamkło, mjes tym so je 17 diwizijow na stronu Borodinowych pschiwiżowarjow stupiło.**

Każ „Agenturea Sradopazific" je Shanghaia powě, minister Czen w Hankawje sakitanske pschiprowy czini, so by nawal Czankaischekowho wójska wotrasał. Ta samna agentura z Pekinga powě, so Czankaischekowe wójsko wocžina k Wuhu postupowacz. Wocakanje so, so Fengjuschiang je Czankaischekom hromadze póraże.

Chinesky pósłanzy wot 22 měžazow nsdu njedostali.

Chinesti pósłanz w Brüsselu, kotryż w tu chwilu we Chinje pschebywa, je tamnischim nowinarjam rjekł, so je belgiske knjeżerstwo hacz dotal njeje Haagskeho rosrisanjeho wuzjuda, srěczenje mjes Chinu a Belgiskej nastupazeho, wudało. Jenježby namjet je so sapodał, jednanje hacz do meje wuspórtowacz. Pódła teho pósłanz praji, so je po prawom zyle bjes sanuyzła, so chineske knjeżerstwo pósłanstwa w Europe wudżerżuje, pschetož wone w Europe zaneje twoprawdze ważneje należnosće njewukonjeja. Personal chinesiskich pósłanzstwow njeje pódła teho wot 22 měžazow sapłaczeny.

Prjedawdscheho žnjemiskeho sapółłanza Josefa Pajauzija, wyschscheho leutnanta Ericha Tarnowa a serżanta Semaitisa zu dla pschihotowanja wojerskeho zbóża k žmjerczi se sasselenjom sasudźili. Podoffizjera Pomara su k khłostatni na 12 lět, sanitelneju podoffizjerow Romanaustasa a feldwebla Afskewiciusa zu k khłostatni na wósom lět sasudźili. Wschitkich wojerskich wobstorżenych su degradowali a z wójska wustorżili. Dźesacz wobstorżenych je so wuwinowało. Mjes demokratami je wuzjud wulki njemér sbudźił, tola so nadźijeja, so statny president tjoch k žmjerczi sasudżenych wobhnadźi. Sasudżenu su próstwowne pižma sapodali.

Amerikanski pósłanz w Pekingu wo postupanju wulkomozow.

Amerikanski pósłanz w Pekingu Murray je rjekł, so je boji, so statne tsłenje do kódźow na rězy Jangtse k kata-

stroje powjedźe. Stacź by žo mohło, so by žo moht jedyn amerikanski kanonski czołm potepicź. Móznarstwo hischcze wo nocze na Hankawske knjeżerstwo wuradźeja. S dokumentow, w ruskim pósłanstwje w Pekingu namakanych, je spóznacź, so je Ruska wot léta 1926 Kantonske knjeżerstwo podpjerowało a so je jemu 11 miljonow rublow a bróńje pósłało.

Jana skromadna protestowańska nota dla Nankinga.

Sjednoczene staty, Japańska a Franzowska nochze dale z Jendźelskej dla Nankingskich nazbylnosćerjow hromadze pschećiwo Hankawskemu knjeżerstwu postupowacź. Wone žu žo sapowjedźiłe, je strony Jendźelskeje namjetowanu notu podpisacź, kotraž Hankawej se bróńjowym zakrocźenjom hrozy, jeli so zadanja dla Nankingskich nazbylnosćerjow njedopjelni.

Rozhorjenje ratarjow při Mississipiu.

Po powjeśćach z Newyorkeanza je Louisianaski gouverneur wutwarjacy staw pschitwowdźił. So by žo město Nowoorleans powodźenja zminyło, chze wón tamnische hacźenja pschekalacź dacź, kotrež wokolny kraj psched powodźenjom schitaju. Pschećiwo tomu žo ratarjo wobaraju, kotrychž pola a plantaže bychu žo z powodźenjom zapuscźiłe. S stelbami wobronjeni po hacźenjach chodźo hroža kóždeho zastrělicź, kotryž by zbeh pschekalacź. Nowoorleanske nětłowe zarjadnistwo je potom samolwitosć za schkodu pschewzało, kotraž by z pschekalacźenjom hacźenjow nastała. Liczi žo z tym, so by žo 100 000 akrow dobreje role powodźiło. Zyła nazionalna garda Louisianskeho stata je žo zwolała, so by rozhorjenych ratarjow, kotrež hacźenja straźuja, wot nazbylnosćerjow wotdźerzała. Schkodu, kotraž by z pschekalnjenjom hacźenjow nastała, žo na wjele miljonow dollarow wobliczuja. Ratarjo pak posdźiśicho zarunanje wotpokasuja a žadaju hnydomne zaplacźenje. **Dokelž cźicźej wody stajnje pschibywa, je strach, so žo wjele dalschich městow a wjsow powodźi.** 50 000 dźełacźerjow na pósłulnjenjow hacźenjow dźełaju. Jeli so by žo wulka woda k rězynemu dełcze sblížiła, bychu sćełowki njepschewidźomne byle.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 29. haprleje.

† 1747 Jan Bémař, diakon při Pětrowej cyrkwi, kiž je 61 serbskich kěrlušow wudał.

Měj k sebi dowěru we émje a strachu!
Tón njezahinje, kiž na khroblosć twari.
Lud, w kotrymž bita česć krew w žilach pari,
Kaž wichor křidło spinje we wotmachu.

Móc k wobaranju njebjesa ći dachu —
Nop w myslach twari wutk, krew sylnosć wari
A kruty maja mlodźi rjap a stari,
Kaž z worcela duo a žro do Serbow spjaclu.

Móc tajku w stawach Serb a w mozhach khowa —
A haju, ze Serbom je čas do rowa. — —
Móc, Serbo, syń a k dźela wuzběhń z hłuba!
Cišinski.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer +5, thermometer we dnjo +14. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer +1, thermometer —4. — S wotmachom je wyschina z Azorišich kupow zwoje knjeżišwe nad wjeczornu a połnocnu Europu wupschestrěła. Nowa wyschina je žo pola kupy Island zewita. To pokasuje na žłónczne wuwjedrjenje. Njeje njemóžno, so po maczatym cźasu zastupi žuschischi cźas. Mesa je rady žucha. Nasch wjedrawuslonyj wschak měni, so budźe hischcze wlóžno a pódła thłódno. — Jutrje je Walpora. Sstónczko 4,34 hodźin khadźa a žo 7,22 hodźin khowa. Mězacź rano 4,30 hodźin khadźa a žo wjeczor 5,49 hodźin khowa.

— **Jutrje kuskarncze pala!** Słónczńje nasche dźěcźi doczakaju dźeń, na kotryž žo hižo dawno wjesela. Ssu tola hižo dołhi cźas stare drjewo a cźernje hromadźite a pilnje wosnje, so bychu prawje wulki woheń měte. Se wschěch kucźikow a rózkow žu stare wotmjecźene thschcźa swuczahate. A hordźe dźedźa rjeczas se spalenymi thoschcźemi wokoło wohnja běhacź. Haj, kuskarncze palicź, je radosć sa nasche dźěcźi a nješto sa naschu młodźinu! Tola też starschi luhźo du rad na kuskarncze pohladacź. Njany posticźi žo nam w herbstkim kraju napohlad, hdyž widźimy kokowokoło wjesnsche abo mjesnsche wohnje žo pyricź. To wabi też měschcźanow won. Na Walporu wjeczor dośdu žebi wschelazy rad na Cźornoból abo też na Mnischonsku horu. Tam maju kražny wuhlad do herbstkeho kraja se swojej wulkej zylu swěcźkow. Sa wopytowarjow Cźornoboha da železnike zarjadnistwo Walporu w nozy pospěschenemu wozbowemu cźahej cźo. 668 w Kubschizach sastacź, so by puczowanych do Budyschina a dale zobudowsał. Cźah wotjěcźe we Kubschizach 1.17 hodźin.

— **Dźeń 1. meje w Budyschinje.** Mejski žwjedźeń wuhotuje w Budyschinje lětsa městny wubjerk žwjatka němskich dźełacźerskich žwjatkow. Rano w 6 hodź. je buzenje z hudźbu, dopołdnja wot ½11 hacź ½12 hodźin je namětne pisanje psched žwjatkowym domom (psched „Stónzom"). Popołdnju ½2 hodźin stupaju po dźełacźerske žwjatki, politiske strony a hewasche organizazije na Mjaźowym torhoschcźu k demonstrazijskemu cźahej, kiž w 2 hodź. nastupi a pósches najwažnische dźěle města do Bismarckoweho haja pocźehnje. Tam smeje ministerialny rada na wusłužbje Freund z Drježdźan žwjedźenšku rěcź. Potom posticźeja žo spěwne a hudźbne wězy, hry dźěcźi, turnarske pschedwjedźenja atd. w Bismarckowym haju. Wjeczor wokoło 7 hodźin pocźahnu wschitcy sasto zhromadnje do města.

— **Powokanske wotdźelenje za ratarstwo pschi Sjawnej dźełowej saradźerni w Budyschinje.** Sa nałetne dźěcźa je sasto žywlna potrjeba na njeczenjenych muzitich a žónskich dźełanskich mozach w ratarskim nałtale. So bychu dźěłodawarjo a też wschitcy dźełacźerjo składnosć měli, powokanske wotdźelenje za ratarstwo pschi Sjawnej dźełowej saradźerni w Budyschinje na Hrodowitej hasy 10 (telefon 2861) wopytacź, budźe wotdźelenje za ratarstwo też njedźelu 1. meje 1927 wot 10 hacź do 12 hodźin dopołdnja a wot 2 hacź 4 hodźin popołdnju wotewrjene. Wobstaranje dźěła abo dźełacźerjow je njestronske a darmotne. Wschittkim ratarskim worschtam porucźamy, so bychu we žwojim zamknym sajimje saradźernju prawje pilnje wužiwali. Pokasujemy na nawěschtk w dźenšnischim cźišcźe.

— **Swobodne mjasowe jětli w Budyschinje.** Ssobotu 30. haprleje dopołdnja wot 7 hacź 9 hodźin wotedawa so žyre howjase mjaso punt po 40 pf., žyre žwinjace mjaso punt po 60 pf.

— **Njedźelski pschedawanski cźas za pjeczowe twory.** Je nuzne, so žo na wosjewjenje měschcźanskeje rady z 30. julija 1926 pokasa, po kotrymž smědźa žo pjeczowe a dobre pjeczowe twory njedźelu a žwjatke dny z wuwusacźom 2. jutrowneho, žwjatkowneho a hodownego žwjateho dnja jenož nano wot 7 hacź 9 hodźin pschedawacź.

— **Potunschenje jěsnoje placźiznу na pósłowej autowej cźarje z Budyschina do Budestez, Wopakeje a Nowosahsa-Spremberga.** Wot 1. meje wudawaju na tutej cźarje liscźki za dźěkacź jěsnow sa kóždu pożadanu cźaru. Na jěsnim placźiznu dostanu puczowazy 20 prozentowu rabała. Tele jěsne liscźki sa dźěkacź jěsnow płacza 2 měsazaj. Wone też njeńju na wěsku wozbow wupisane. Tak móże na pschikład na nanowy liscźik macź, žyn, dźowka abo žuboh rěcź. Tele liscźiki móża puczowazy pola wjednikow autow skasacź, kiž dalsche wikasuja.

— **Wobchad pósłowych autow z Budyschina do Sohlanda.** Wot 1. meje jěźdźa wozy autoweje pósty je Sohlanda do Budyschina sasto kaž prjedy jenož hacź na Budyschiske dwórnischcźo. Pożledni wos jěźdźi z Budyschina do Sohlanda wschědne dny tohorunja kaž prjedy 21,25 hodź. (9,25 hodź. wjeczor) wot Budyschiskeho dwórnischcźa.

— **Snataj tudomnaj wobkhodaj** staj tele dwaj žwoje městno wumeńiłoj. Wirthez klamy kolonialnych twarow a schokladow, kiž běchu dotal rózk Ssukelnjeje hasy a Khježorskeje dróhi, žu wot nětka na Khježorskej dróhi 14, hdźež běsche dotal Centralny kupny dom. Wobźedźeš Centralneho kupneho domu, knjes J. Kohn, pak je rózkowne twarjenje, w kotrymž mějachu Wirtheyy dotal žwoje klamy, kupił a žwój wobkhod do njeho pschepołożił.

— **Kołojesdny pod cźežitym autom.** Ssrjedu popołdnju wokoło 6 hodźin je na Mužakowskej dróhi cźežity auto kołojesdneho pschejeł a jeho cźežko sranił. Kołojesdny jědźeše z hišcźeje druhim kołojesdnym do města a pschejara do žrjedź dróhi sajeźe. Cźežity auto, kiž z města pschijědźe, jeho potorhny a nasskersche tej pschejedźe, pschetož pschejedźeny měsesche nimo swonkownje krwawjacych ranow tej cźrjewa wobschkodźene. Snjesdoženeho hnydom do Mészchcźanskeje khorownje dowjesechu, hdźež dyrbjachu hnydom k operaziji kročźicź. Schtó je na njesbožu wina, njeje hischcźe wujasnjene.

— **Kradnyli žu** z tudomnych bydlenjow w posledních dnjach niklowy mužazy remontokrjski cźažnik z arabiskimi liczbami, dale žleborny žonjazy naruczniznowy cźažnik z rózkatymi stawcźkami, žołtym zyfernikom, cźornymaj pokasowarjomaj, arabiskimi liczbami, 800 karatowany, z cźiskom 141 226; dale pósłocźany, drobny naschijny rjeczažk z medaillonom, w kotrymž běsche módry kamuschk a zaprašowana kwétka jako dožesnka. — Wo wězowne zdźelenja prošu kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Mjeskožo.** Ssrjedu dopołdnja žebi w tudomnej dźełowni zhubi pschi Kamjeńtnej hasy 47létny wobydlel pschi [illegible] drjewa z želeru do praweje stopy rubny, so [illegible] rwawjaza rana nasta. Dźełacźerjaz samaritaja [illegible] jemu prenju pomoz, dowjesechu jeho k lěc[illegible]potom do jeho bydlenja.

— **[illegible]dźarski plan ratarskeje komory za Delnju** Sł[illegible] wobsamknje žo sa liczerske léto 1927 w dohodowej a budźetowych je 4 649 560 hr. Nětkle je 1, 7 mil. hriwnow je za wědomostne a wucźenske samery postajene. Sarjadnistwo komory žada žebi 700 000 hriwnow.

S **Budestez.** Tutkhwilu žo na sarje kursus za wothkadanje thornych w domje wotměwa. Budesćanske kschesćijanske žónske towarstwo je jón sarjadowało. W pschitomnosći wschelakich knjesow, wosebje wjesnych a zyrkwinskich pschedstejecźerjow bu kursus póndźelu psches knjesa sararju Domaschku swjatocznje z krizuchom a modlitwu a rěcźu wotewrjeny. Wucźerka je knjezna Hergertez z Alt. Wurźba kraje dwě njedźelě. Wona chze pokasacź, kak mamy žo thorosćow hladacź a, hdyž do domu sacźahnu, kak mamy naschim lubym thorym khušcźa a jim jich cźežu połožecź. Tak je wěsce nadźija, so z rozwucźowanja za domy a žwójby žohnowanje wuthadźa.

Se **Ssowrjez.** Po dźěsćinu wotpoczowanju chze nam nasche spěwne towarstwo „Ssolobit" sasto žerbsti wjeczor wuhotowacź a pscheproschuje tuhodla wschědch luby Sserbow a wschě lube Sserbowki na tute njedźelu, 1. meje, do Pakerjez hosćenza we Ssowrjezach. Porjad je rjany a bohaty, 50 spěwarkow a spěwarjow sanjesu nam nasche lube herbske spěwy a mustojni fraserjo pschedźitaja pětke dźiwadło. Po programje móża žo lohke nózki pschi wjesołej rejzy do thyteje wole wusskakacź. Tak njech je hesło: Njedźelu wschitcy do Ssowrjez.

S **Kopor.** Tudomnemu měschcźanoscźe a blidarskemu mischtrej Janej Pakerjej běsche Lubijiski hamtiski žud 15 hriwnow pjenjezneho thłostanja pschipósłał, dokelž je Paleć pjecźa njedowolene brónje wobsedźiał. Paleć pak da naležnoći žudnizy rosrisnacź a dobu. W zrjedźišchim jednanju psched Lubijiskim hamtiskim žudom žudnik jenož šwešcźi, so běchu młodostni do tarcźe a do žowow z teschingami tšeleli, kotreż je policija šebrała.

Jozefa.

Powědańcźko i pólskeho žiwjenja.

6] (Pokaczowanje.)

„Nana, wy tu šamłuki, knjeze z Czudowstich? Hdże je Josefa?"

„Ssym ju se žwojej tolstej kožu šaczěrił, luby knjeze z Damiśich; ja pokutu cźu wam dźenża šam posłužowacź. Takle, tu macze žwoju šchalku kosela, nadźijam žo, so žym měcźenżu derje trjechił. Ssměm-li want zaktu abo kusk cźornoho khlěba k tomu namasacź?"

„Takle . . .", dźeśche wón dale, hdyž žo stary knjes šadźiwany pódła njeho pschijěhnył, „nětko pożłuchajcże dobrocźiwje nješchto wokomikow na moju krótku spowědź, kiž bychu najprjedy wusnacź. Wy tola wěsce, so žym we pożlednim cźašu zara cźasto we Workach je hojcźom bywał, wjele cźaścźiskoho dyžli pola Was. S pschicźinu běsche mjenujzy Jadwiga z Kobylinskich. Cźuu žyle wotewrjenje a šprawnje rjez: ta holca běsche mje šajała, wona wabjesche moje šmyslny k roswólnej pożadliwosći. Tola nješchto wěste njewěste mje wotdźerzowasche, so rosšudnim krocźel njeśezinich . . . njemóžach žebi ju jako žiwoju mandźelsku myślicź. Město we mojej wutrobje šajimuje njedźiwicźy wscheje pożadosće pschezo jena druha, kotraž je šlajnje tak šymnje a šdźerzliwje se mnu wobkhadźowała, so njemějach šyła prawa, jej město w mojich myślach pschipokazacź. Schtó wě schto bych cźinił, njebudźech ji njedawna pschefwedczenje dobył, so tutej druhej tola niz zyle jednorali njeśym. Sšnadź je mylu, potom pak bych dyrbł borzy wo tom wěstoscź měcź. Chcźeześe-li mi wy k tomu dopomhacź?"

Wón pschimmy za rutki starcho knjesa, kiž běsche jemu mjelcźiny pschipożłuchał. „Wy šeje to hižo wulhudał, tu jedna žo wo Josefu. Wyschcźeże-li mi wy žwojeho kubuschka dowěrił?" —

„S radošcźu, luby Hrjehorjo, njedźiwajzy wušnaca žwojeje pożadliwoje pschikhilnosće k Jadwidzy, kotruž mam po waschich šprawnych šłowach za pschewinjenu."

Wón šłany a wobja młodeho muža še žwojimaj rukomaj. „A nětko k hołownej wězy. Kak ma žo z Josefu? Abo rěcź, kak stojisće wy k njej? Wy běschcźe prjedy tajki wjesołky . . ."

„Dokelž mi Josefa tohodla poroti cźinjesche, so žym jej ji pschicźinu błył, so je tudy wostacź dyrbjała. Wona žebi wotemnje žadasche, so bych wam bydlenje wupowědźił, wotkalowajsche dał'so, nékajku pschicźinu za jeje žadanje njenowacź. Kak žebi to wutoźiniu, wy wěsće . . ."

„Kak mam to wuššeźicź, hacź žu waschе mhłeźicź a šhudawanja prawe, luby Hrjehorjo?"

„K tomu šłuschа jenož trochu diplomatzije, luby stary knjeze. Sdźelcźe Josefje, so žym wam bydlenje wupowědźił a porukuje je, so je wona šama k tomu nastork dała, kaž žym wam to šdźěł. Potom wupraschujcże žo sa wupravdźitej pschicźinzi, a njepomha-li to, potom rjekńcże jej do woczow, so mje lubuje a ji nékajkich winow, kotrez wy njerozumiesće, pschedemnu dhe cźekacz . . . ."

K wjeczeri bě Josefa še šaplakanymaj wocźomaj pschišchła, schtož mějesche šary knjes niz i njeprawom sa dobre šłanjo. Wón pak mějesche, so prawje cźini, hdyž dozyła na to njekedźbuje. Po wobjedze pschinješe Josefa šchachownizu, kaž bě to pschezo i waschnjom, so by ž nanom šwuczeli partiju šahrała. Wona hišcźeše je žobu wojowaschе, hacź ma wona prožnjez, i Kulinowa cźahnyez. Hdyž pak widźeschе, kak je wón wjeseły, potom njemóžeśche žo pschewinnyez, wo tutej naležnosći rěcźez. Wona žo hižo kajeschе, so bě i Czudowšim wo tom rěcźała. Cźim bóle bě pschešchapnjena, hdyž nan, nahadźejo figurki na šchachownizu, jej i wjeselym wobliczom, jako by wo zyle wschednej wězy rěcźał, fdźěł, so je šemjan jemu bydlenje wupowědźił.

„A schtoż je to najbóle pódźiwinzie pschi tom, wón wobtrucźa, so žy ty jeho wo to prožyła. Praj wschak ras, dźěcźo lube, kak ty tomu pschindźeschъ? Je Hrjehor, ja ménju knjes še Czudowitich, tebi žanu pschicźinu dał?"

Ně, wón njebě i diplomatom, tutón šchwarny stary muž, hewak budźeśche pschi tom prawje šrudne wobliczo pokajował. Jeho wjeselý wuraz we wobliczu pak šłudźi we holiczu hnydom podhlad, kiž žo w pschihodnem wokomiku też woprawni, hdyž žo wona na to dopomni, so běschtaj žo wobaj muźźaj hišcźeše za kojesowym błdom šeskałoš. Hdyž wona i pśnim pschešłapnjenjom hnydom njewotmołwi, rěcźeśche wón dale:

„Rad bych cźuył wědźecź, kak ty tomu pschindźeśch, knjeza še Czudowstich wo to prožyez. Ty tola wěsch, kak jara lubuju toše městno, hdźež žym žo narodził a šesiarł . . . . Cźehodła mi njepopschejeśch, so tule žwoje dny wo mérje štónczu? Ty šnadź žo dźiwasch, so tu wěz na tak lohke bjedro bjeru. Cźehodła też to njedźerjał? Knjes še Czudowitich je mi wujazník, so tutu khěźu njetrjeba, so bych jemu k wolit był, hdy bych tu šwostał a dale błdlicź chtył. Potajtim, cźehodła dyrbjał žo wotrudź feźkowacź? Prai, dźěcźo, ty wěsch, so radłubje tebi wopor pschinjeżu, ale dyrbju tola wědźecź, cźehodła?"

„Nano! Njecźiwiłuj mje! Wěź mi jenoż, so to njeje žane wumyślenje, ja dyrbju wotšał."

„Josefa, proschu cźe, ty tola hižo dźěcźo njejsy, ty dyrbisch žebi tola rozumiu pschicźinu rjez wědźecź."

„Haj, nano, to ja też šawěsće šamožu. Naju pschebywanje tudy je mje do hłubzajcych rěcźi pschińdźeło. Rěka, so žuroj jenoż tohodła tu wostałoj, so bychmoj knjeza i Czudowitich ja šebje šawabliez."

Wótšje płacźo padźe nanej wokoło šchije a płakałcze, so mohła to wutrobje roskocźiez. Se hobujelnoscźu hładźeśche ji šarą ką žida mjelke wlósći. Jemu šamonu bě štrónke k wutrobje, so mócźzy šaßylšowałchtej:

„Moje wbohe dźěcźo, potajtim tole by ty bylo! Sty žwět pak je šašo tas žwoju štólcź na njewinowatych ludźi wublukał. Ale cźehodła njejšy mi wo tom prjedy rjekła? Ja łaun dźe žym na tom wina . . . we prostosći njeźžym na to myślił . . . Tola kak móże žebi moja mała khrabła dźowcźiczka i tajkich hłupych rěcźi néschto šcheźinicź?"

(Pokaczowanje šeźkuje.)

Wo teschinę, kiż bě mĕšchćanoscźe žłuschak, žo njeje jednało. Pšched nĕhdźe šchesćimi lĕtami je Paleč ras wot na nim toporo šmuporjedžak. Mikowar pak je dawno sajo po swój teschinę pohył.

Sć **Ssmochežij.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora smĕje tule wjedźelu we wjeršnym hosćenzu swój nałĕtni šwjedźeń. Sswjedźenšti porjad šłubi rjany wječor. Woborniju pšchešłaja nĕkotre dźiwadłowe kruchi.

S **Holeschowa.** Trajne deschcze posledních dnjow žu pucze šyłnje rosmaćaše, jo je šmĕšnami woprawdże dnju pšched naschej wjesku, hdźež žo še šłatnjeje dróhi tom. Jedyn Njeswaćidłšti wikowar i jednymi kołami, w sawinjenju še žwoším cźežkim motorikim kołom wobšchtaj na pucź a žo šyłnje wobodrĕchtaj. Jenemu žo nawoći rosbichu, žo jeho kruchi šchkleiny w mjesmoczu šrĕšachu. Wobaj dyrbjeschtaj lĕkařšku pomoc pytać.

S **Minakała.** Swój šłoty kwaž šwjećaśej dźenża pjatk tudomny kubĕř August Bartko a jeho manželška Marja rodź. Lodniž. Pilne a pšoźniwe dźĕło wupšeśiła tute 50 lĕt šhormadneho žiwjenja.

Sć **Sejij.** Sjawny pucź je Sejij do Khrósćišć žo dla nažyprowanja wot 28. hapriele hač na dalsche šawrĕ.

S **Khrósćišć.** Radu dostanu maćerje šrjedu, 4. meje, popołdnju w 2 hodź. k hosćenzu w Khrósćišćach. Lĕkař budźe pšchitomny.

S **Kulowa.** K posłĕhnjenju a połĕpšchenju wobstatka dźiwiny na tudomnym hońtwinškim rewěrje dha hońtwinški najeńk 30 mlodych bažantow wuškadźeć. Jeja wulahnjeć a mlode bažanty wocźahnjeć maju tři kołosche.

K **Kulowa.** Knježeństwowy president w Lĕwiju je tudomnego polizajšcheho wobłĕhodneho assistenta Kreuza ja *polizajšcheho assistenta* pomjenował.

Sć **Kotez.** Tudomne wojeńše towaršstwo wotmĕ njedźelu popołdnju žwoju schtwórcźĕtnu šhromadźiznu. Njedźelu 10. julija dha towaršstwo žwój 25lĕtny šakženšti šwjedźeń šwjećiśeć. Na šhromadźiznje žwarjachu jara na lĕtušchu towaršstwowu protyku, kotraž žo šobu-šławam njesvodoba.

S **Wjelseje.** Tudomneho hórnika B., kiž na Dwórnischćejowej dróhy bydlešche, je šandźeny tydźeń pšchi woranju kóń do brjucha kopnył. Hórnika žu dyrbjeli do khorowne dowjesć. Tam je wobžarujomny nĕtko na žeźehwši konjenja wumrĕł.

S **Rychwałda.** W nozy wot šrjedy k šchtwórtkej wokoło ½2 hodźin tu na woheń trubjachu. Wulka hrójeń piwoweho wikowarja Hotaša žo paleše. Wohnjowym woboram dźeše žo poradźi, dalschemu wupšchestrjeću wohnja zadźiwaćj, tola žo jena wulka mlocźaca maschina, nĕkotre woły a wšchelaki grat žobu špali. Teš i piwom nakładzeny wós, kiž blizko hrózneje šteješe, žo trochu wopali. Pšichtrowy a wobłuki žo wjazy trjebaćj njehodźa. Dla wulkeje horzoty piwowym bleschkam na wosu šchije šwotlĕtkach. Tak piwo žobu haschećej pomhasche, žo wě też lacźnoscź hascherjow. — Woheń je najskerje ištótnika ruka sakožita, pšchetož hižo wokolo połnozy žo ras šyno, kiž na piwowym wosu leješche, paleše. Knjes Hotaš pak to wuhlada a woheń hnydom šala. Najskerje je šłótnik potom hišćcze tas šwój wotpohlad wuwjeleć šyntak a tón króć i wjetschim wuspĕchom.

S **Hrodka.** Licźba dźĕłonjemĕcejrjow je w tydźenju wot 18. hač do 21. hapriele dale špadnyła. Wona šmiši žo pola muži̊šch wot 162 na 138, pola žónšich wot 83 na 70, pola dostawarjow pšchirażka wot 151 na 125.

*

Z **Drježdźan.** Tudomne tow. katolskich Serbow „Jednota“ wotmě zańdźenu wutoru swoju lĕtušu generalnu zhromadźiznu w hosćenzu „Bayrischer Hof“ na Hórnčerskej drózy. Hukle ½10 hodź. wotewri předsyda k. Helas z katolskim postrowom zhromadźiznu, wšĕch pšitomnych wutrobnje witajo. Wopyt bě spokojacy. Po pšečitanju posledneho zapisa poda předsyda dlĕžšu rozprawu wo zańdźenym lĕće. Powšitkownje bĕše zańdźene lĕto cyle spokojace. Towaršstwo zeńdże so na 4 hłownych zhromadźiznach a 48 towaršstwowych wječorach. Na přednoškach poskićichu so 3 ze šwĕtłowobrazami wot k. fararja dr. Jakubaša a jedyn wot k. dr. Wjaceława a hišće 3 druhe. Na swjedźenjach wotmě towaršstwo wulĕt do Sakskeje Šwicy, jedyn do Kluča a załoženišći swjedźeń. Wobdźĕlenje bě wšudźe jara dobre. Wulke dźĕło je předsydstwo mĕło. Dyrbjachu so tola 618 listow a dopisnicow pisać, napřećo kotrymž towaršstwo 21 listow atd. dosta. Najbóle předsyda wobžarowaše, zo na zasydlenej młodźinje pobrachuje. Tohodla njehodźi so ničo dale wuwjeść, hač zo móže towaršstwo jenož być wésta podpjera za serbsku młodźinu we wulkim mĕśe, t. r. jenož za tu, kotraž do towaršstwa přińdże. Dale skutkowaše wuzwoleny wubjerk při přepoloženju serbskich kemšow z dwórskeje cyrkwje do kapały w Taschenberkowym palaisu. To je za towaršstwo, kotreż zdobom też serbsku katolsku gmejnu w Drježdźanach woznamjenuje, na kóždy pad dobytk. Na swjedźenjach druhich słowjanskich towaršstwow wobdźĕli so towaršstwo stajnje bohace. — Rozprawa pokładnika poda spokojacy staw pokładnje. — Licba sobustawow so w běhu lĕta njepowyši, štož by jara lohko móžno było, bychu-li so wšitcy Serbjo na swoju winowatosć dopomnili. Jednu sotru zhubichmy ze smjertnym znjezbožeńjom (knjeni Swonowu). — Při nowowólbach zastupjerjow za předsydstwo wuzwoli so za městopředsydu k. M. Hejdan. Dotalny njemóžeše město wjacy na so wzać. Hewak wosta wšo při starym. Při rozmolwje wobžarowachu wosebje, zo nas njepodpjeraja naši intelektuelni, kotrychž je tu w Drježdźanach mnoho tak, kaž by so słušało. Sobuskutkowarjo su jenož pĕreco ći samsni. Runjewon tamnym by so přisłušało, zo bychu krajanow na kulturnym polu podpjerali, ale nic naše towaršstwa hišće kritizowali. Po wuradźowanju wšelakich towaršstwowych należnoscźow poda sobustaw Rynč hišće krótki wobraz wo zhromadźenju „Domowiny“ w Njeswačidle. Po napominanju k bohatemu wopytu Walporoweho wječora wšĕch serbskich towaršstwow w Drježdźanach je hosćenc „Ballhaus“ na Budyšskej dróze 32 přichodnu sobotu 30. hapriele wobzamknuły so derje poradźena zhromadźizna ze zhromadnym spěwom „Hdźe statok mój?“

H-s.

Přećiwo kepsanskemu dźĕłu.

Finanzny hamt nam piša:

Na kepšaństwo w njemjeńe wyšchnoscźe wobrotowehu dawka hižom pšchez najbóle lĕtkuju, dokelž kepšanšćy dźĕłacźerjo na šaplacźenja, kiž ja podate dźĕła dostawaju, jenož w najmjenje padach wobrotowy dawk šaplacźa. Kepšanšćy dźĕłacźerjo njeschkodźa šolidnym a wokrańkim dźĕłacźerjam jenož z tym, so tym dźĕło bjeru, ale nimo teho hischcze z tym, so še swojimi tuńimi poschcźenjemi płacźišnom hewasche płacźišny podtłóčeju. Jim je mózno płacźišnu thšte nize šatjeć, dokelž šalutuja dawki, kotrež ma šprawny wobkhodnik po swojich knihach njeće, njemuja wobrotowy dawk, dokhodny dawk a pšchenyšłowy dawk. Dokelž z tym powoschikowješe. šyntje schkoduje, je kóždy winowaty, hnydom pšchišłuchnemu finanzneniu hamtej i krótka šdźĕlcź, je-li pšchipadnje šhoni, je nĕchtó kepšanške dźĕła wukonja. Jenož na tole waschnje móže žo wulkej schkodze kepšaństwo, kotruž šolidnemu wikowařstwu a pšchenyšłu nakżini, zadźiwaćj. Na druhe waschnje je cźežko mózno podwijedźeny wobrotowy a dokhodny dawk dostać, dokelž kepšarjo šaplužene pjenjesy kruce šamjećeja a žo wě, też cźi dostawarjo jich hotowych dźĕłow, kótrež maju z kuliščheho šamwjedźenja kepšaństich dźĕłow šwój wužitk, mjena cźorawych podawacźelow a dźĕłacźerjow kruce tajne dźerža.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Njeswérny šastojnik.) Kriminalna policija šaja a pšchepoda štatnemu rĕcźnišću 25. hapri. dla ištótnistwa w šaštjinstwje 46lĕtneho wyšchcźeho póštoweho rjadowarja na 6. póštowym hamcze. Won je hižo lĕto dołho lišty wocźinjał, w kotrychž žo pjenjesy nadźijeschce, a je žo i tradnjenymi pjenjesami wobchadźił.

* S **Rychnowa.** Policija njedawno 24lĕtneho montéra Bothu i Bĕteje Wody šaja, dokelž bĕschе w jenym hosćenzu w Friedlandže kradnył. Wschi pšchešłyschowanju wušna žo šajaty, šo je w nowembru 1926 rubjeńe mordarštwo na tudomnej kontorištcy Kneślez šłućił.

* S **Bunzlawy w Schlešyšku.** (Njewjedra.) Pónđelu popołdnju rospuschćił žo nad tudomnej krajinu krótke njewjedro, pšchi kotrymž błyšł domše jenoho kubleria ndocźišła wotpali. Druhi błyšk šapuy do zurkwje w Lichtenwałdawje a šapuščił nutskach Bożi dom. Nimale wschitke wokowe schkleiny žu žo rospukałe. Třeći błyšk wobschkodźi w mjenowanej wšy domše jeneje wudowy a šłatok šnjedźa. Sswjedowu mandźelšku błyšk cźežko wopali a jeje tšitchne dźĕcźo cźežko šrani, so dyrbjachu po lĕkarja pósłać.

* Se **Schwerina.** (Wulka woda.) Sšrjedu dopołdnja je wulka woda hłubcze 3 zentim. pschibyła. Woda ltje žo pšches hacźenja. Mysłła šebi, žo woda dźenża schtwórtk pschibĕrać pschestanu. Wobšteješnoscźe we wokolinje rĕki Ssudy šu jara šte, dokelž šnjeg wichar wody i Łaba do Ssudy honi, tak šo woda nĕtko 4 metry wyšoko šteji. Strach, šo žo hacźenja rosdrĕja, šłatnje pschibĕra.

Přilopk.

* **Cźežke želešniše njeschožo w Duringšku.** Sšrjedu wjeczor wokolo 10 hodźin na želešniškej cźarje i Gery do Mehlthewera cźah šnjeschoži. Dokelž bĕschе žo kolija puknyła, majschina a 7 wosow Plawenšcheho cźaha i kolijow šmułkakahu. 11 wósbowow buchu mjenje abo bóle cźežko šranjene. Manželška hamtšo-šudnišćeho radu Bischelta i Weidy šo šamjeze. Schkoda na wézach je wulka, tola njehodźi žo hischcze pschewidźeć. Lĕkarjej Triebesa a lĕkař i Weidy poschicźichu šranjenym prĕnju pomoz. Wokolo 12 hodźin i Gery pomoznał cźahaj pschijedźeschtaj. Wobthad na cźarje je hischcze šaracźeny.

* **Špĕchny cźah šajedźe do želešniškich dźĕłacźerjow.** Wutoru popołdnju ¼4 hodź. Barlinšto-Kólniši špĕchnik pšched wosobowym dwórniščećom w Ahlenje we Westfalšcej do woddźĕlenja želešniških dźĕłacźerjow šajedże a schtyrjoch dźĕłacźerjow mort a dweju jara cźežko šrani. Wjednita špĕchnehu cźaha njetrjeschi žana wina, dokelž je wošpjet hwišdał, njeje pak mohł, dokelž dźĕłacźerjo še kolijow njeńdźechu, cźah špĕchnje dosć šaštajcź. Dźĕłacźerjo hwišdanje špĕchneho cźaha šłyšcheli njebĕchu, dokelž maschina, pschi kotrejž na cźarje dźĕłachu, žałostnu haru cźĕrjeschе.

* **Schtyri mĕšazy morwy w bydlenju leźał.** We Lichtenbergu pola Barlina w jenym domje hižom dlešchi cźaš ja pknom wonjeschе. Na žadanje wobšedźerja policija tele dny bydlenje wójnjeho wobschkodźeneho Cabela i mozu wotewri a Cabela i pknom šajedźesceneho morweho namaka. W šawošajenym liśce Cabet piša, šo žedźi 17. dezembra 1926 je šajedźesceńom žiwjenje wósmje. Tak je cźeši schtyri mĕšazy dołho w bydlenju leżało.

* **Nadpad na duchownehо.** Do jeneho vikariata pola Münštera dobuchi žo w nozy wokolo 2 hodź. tři njeznaći pachołjo. Woni nadpadźechu župcźeho vikara Hortsmanna w jeho bydlenju a nuśowachu jeho, jemu šłajiwje i revolwarmi hrožo, šo by jim hódnoschne wĕzy a pjenjezy wudał. Rubježnikam padźechu nĕkotre šta hrimowo do rukow. Nadpadowy kommando, kiž i Münštera šawołachu, njemóžeše šo nadpadnikam jeneho šledźa namakaćj.

* **Tragišta jĕšba i cźołmom na Dunaju.** Njedźelu popołdnju jeźdźachu šo schtyrjo młodźi ludźo w Effinženje do cźołma, šo bychu po Dunaju do romantišteho městacźka Neuburge w Schwabškej dojeli. Pola Donauwörtha, hdźež woda špĕchnišcho bĕži, storcźi cźołm do štołpa Dunajšteho mošta a žo powrócźi. Młodźi ludźo wschitcy do wody padźechu. Bratraj Hans a Ludwig Benkerj, 21 a 26 lĕt šłaraj, šo šaleptišchtaj. Tamneju młodeju cźłowjekowi wukhowachu. Šatepjenaj šo krucźe jedyn druheho djerjeschtaj.

Najnowiše z cyłeho swĕta.

Schkrowa powĕšć wo wjedźe ša jutšje hobotu: Khłódno, mrócźele žo pschecźahuja. W Jenđźelštej rjenje a huchu, niž pschecźopło.

*

S **Wódrinej wulkej mocy** je žo mjes Schwedtom a Gartzom nĕhdźe 10 000 jutrow łukow a polow pócźerjelo. Wódrinu dół je jenicźka šmĕtlina. Też we šadnjej Pomorskej ju rĕki Leba, Lupow, Stolpe a Lippe pšches brjohi štupike a šu łuki a pola powodźite.

*

W lĕšu mjes Strausbergom a Wernenchenom žu žonu schožejowe wothładarje Kämpy je Steinberka morwu namakali. Jeje wobliczjo bě i łyšeom połate, nep še šekeru rosschcźepjenu a hibikowe žily wobeju rukow i nožom pschereźnjenej. Jako mordarku žu wésta Urthowu wuhładźili, kotraž i Kämpinym muzom łubkowaschе. Też Kämpu žu do jatby wotwjedli.

*

S **Mojšowšteho muśeja rjanebo wumĕšłma žu žo drohotne šwĕtožtawne wobrazy Rembrandta, Tizjana, Correggia, Carla Dolca a Pišana šeadnyje, Wone žu 655 000 rublow hódne.**

*

Bukareški dopizowar „Petit Parisien“ powě, šo je šebi rumunšti ministerši pšchedydua Avarescu i pomozu Mussolinowehо wliwa do wésteje mĕry diktatoršku móz w Rumunštej pschihwojił.

*

Franzowšte knježeństwo je wobšamkło, anarchistow Ascasa, Duratta a Jovera, kotrychž žu dla mordaršcheho pschihoła na schpanišcheho krała šajeli, Argentinšej wudaćj. W Argentinšej žu šajeli anarchistoju wschĕdne pschešelinjenja šłuźili.

*

Sašłupjeć knježeństwa Sjednoczenych štatow praji, šo je žo 380 wobołowow w Mišišipiowej wulkej wodze tepiło, 200 000 wobołowow je bydło šhubiło. Naštała schkoda hač dotal 800 milijonow hr. wuczinja. Powodźenju kraj je 70 mil do dołhoscźe a nĕhdźe 20 mil do schěrokoscźe wupschestrjera. Mišišipiowa wulka woda nješe tym dale pschibywa. Do Newyorkenša je 10000 cźeknjenczow i Pondrješeje krajiny je šnadnym dźĕłom nadobny pschišchło. Meni žu pokni hidy pschecźiwo městowym wyšchnoscźam.

Hamtške wozjewjenje z Budyšina.

Namolwjenje k wotedaću pšchišłuschenja dla pšchemyšłoweho dawka

za łicźeršte Lĕto 1927.

Dawkowe pšchišłuschenja za pšchemyšłowy dawk maju žo w cźašu wot 15. hač do. 30. hapriele 1927 wotedać, pšchi cźimž maju žo pšchedpisane formularny wužiće. Formularh dawkowe. wyšchnoscźi pschihotšcźeće.

I.

Winowaće k wotedaću pšchišłuschenja pšchemyšłoweho dawka žu wobkhody,

a) kotrychž wunoschk je w pschecźišłu poslednich tśoch wobkhodnych lĕt 8000 hriwnow pschekrocźiło abo

b) kotrychž wunoschk je na šaklacźe wotšamknjenja we knihach wuliśoći abo

c) kotrychž pšchedewjašcźel je był k wotedaću dawkoweho pschišłuschenja wošebje namolwjeny.

W padach a) a b) wobšteji winowatoscź k wotedaću dawkoweho wošwjedźenja też potom, hdyž žo žadyn formular pschihótał njeje.

Sa-li nĕkotri pšchedewjašcźel na jenym pšchemyšłole wobdźĕłany, bydźa jeho pšchišłuschenja pšchemyšłoweho dawka wotedać.

Sa wjazore šamostatne pšchemyšła jeneho pšchedewjašcźela maju žo wobešće dawkowe pschišłuschenja šapodać.

II.

Sa wošoby, kotrež žo wothładuja abo poł pšchedporučnikowu abo šarschiškej mozu šteja, maju wothładarjo, pšchedporučnizy abo nojcherjo šarschiškeje mozy, ja žu-riśiše wošoby a šamostatne, dyrka winowate šjednoczeńša wosobowo abo šamoškitkich mašow, kaž też ja wobkhody a šarjadnišiwa towaršschnikow šjawneho prawa maju jich šakonšky šašłužbjerjo, pšchedpisydo abo wobkhodni wjednicy pschišłuschenja pšchemyšłoweho dawka wotedaćj.

Schtóž je ł njepschichtomnoscźu abo hewak šadźĕłany, pschišłuschenje pšchemyšłoweho dawka wotedaćj, móże pschišłuschenje polnomocnikam dać wotedaćj. Pšhomoc wobtrinjenje polnomocy ma so dawkowemu pschišłuschenju pschipołožić, je-li hižom do aktow finanzneho hamta date njeje.

III.

Schtóž postajeny cźaš k wotedaću dawkoweho pschišłuschenja, k cźemuž je winowaty, šamódli, może žo ł pschenjeżnymi khłostanjemi k wotedaću dawkoweho pschišłuschenja nuśowacź, też móże žo k jeho dawkej 10 prozentowy pschirafyć.

IV.

Podwjedźenje abo šyntane podwjedźenje pšchemyšłoweho dawka kaž też njerodne pšchedpisdźenja pschecźiwo dawkowym šakonjam (wobrożenje dawka) šo ł cźołtaju.

W Budyšchinje, 13. hapriele 1927.

Měšchćz. rada, dawkowy hamt.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźĕl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźĕl: Arnošt Bart w Brĕsowcy. — Za nawěšćik: O. Janak w Budyšinje.

Z tutym wozjewjamoj, zo smoj swój před 16 lětami w Budyšinje na Sukelnskej hasy čisło 10 założeny

kolonialny a šokoladowy wobkhod

na

Kěžorsku dróhu čo. 14

přepołožiłoj. Naju česćenemu woteběrarstwu dźakujemoj so za hač dotal wopokazanu dowěru a prosymoj, nas tež dale podpjerać.

Bratraj Wirth

Jurij Wirth **Rudolf Wirth**

Telefon 3318.

Cychi 1 nuwobličenje ze 2 hłowakom. 7.— hr. **běłosmuhate nawobličenja, damasty, kóner, barchent** za 60 pf., **ruby na blida, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida**

J. Erler w Budyšinje

róžk Krónpryncowcho mosta.

Tunje nowe

hrónčka

na sćěnu su dóšle

Serbska kniharnja

w Budyšinje w Serbskim Domje

Dźěćacy wóz

trjebany, je na předań w Radworiu čo. 9.

Suprošna ranca

k plahowanju je na předań w Nowoslicach čo 3.

Kože

wšěch družin

kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach

Kießling & Erdenberger

na Zwonk. Lawskej hasy čo. 64

Sobotu w hosćencu „Polměsačka"

Žony! + Žony!

Wuplókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušikowe khołowěki podłožki, stałčiki za prědki, stałčiki za pažet. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroće so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šulořskimi wrotami 9

Serbjo

podpjerajće swoje

Serbske Nowiny.

Rólowanske a kupanske ruby, ruby na blida a na hosćenske blida, ložowe damasty, běłosmuhate nawobličenja, přikrywy na sofy a diwany, wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Stern"

Wše šulske knihi

dostanjeće derje a tunjo we Serb. kniharni w Budyšinje

Tworykupowace towarstwo

w Budyšinje **z. dr. z wob. r.**

Die famose Idee.

Wenn Wäschedampf das Heim durchweht,
sieht man im Haus nur saure Mienen.
Schwer auf dem Herd der Kessel steht,
als sei ein böser Geist erschienen.

Die Frau herrscht unwirsch an mit „Tropf"
den Mann, der gern sich möchte drücken,
und sie erwischt ihn schnell beim Schopf,
heißt ihn ins gleiche Los sich schicken.

Herrn Meier ging's. Herrn Schultzen so,
und überall ist's wohl desgleichen:
Am Waschtag wird kein Eh'mann froh,
glückt es ihm nicht, davonzuschleichen.

Viel besser dran ist der Herr Schmidt!
Als Mitglied des Konsumvereines
bracht' GEG-Famos er mit
und schmeichelt seiner Frau ein kleines.

Bis sie den Mut zum Proben fand
und mit „Famos" die Wäsche weichte
und wie vor einem Wunder stand,
weil ganz von selbst die Wäsche bleichte.

Nun schwört sie auf die GEG!
Frau Schmidt tut's und Frau Schulz, Frau Meier;
Kam doch von dort die Glanzidee,
nichts wie „Famos" macht Frauen freier.

„FAMOS"

ist das selbsttätige Waschmittel der „GEG"

jenož k dostaću we

Tworykupowacem towarstwje w Budyšinje

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stołcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnje 2

Wosebite poskićenje

žonjacych mantlow

z najlěpšich tkaninow po smělnje tunich płaćiznach!

Wupyšene žonjace mantle . . 5.75

koverkoatowe mantle 12.50 9.75

suknowe mantle nowočasne barby 24.00 19.50 16.50

žonjace mantle eleg. wuwjedźenje, wěš šěrokosće 29.50 22.50

rypsowe mantle nowočasne barby 20.50 19.50 15.50

gumijowe mantle 24.50 22.50 17.50

Sportske kostumy a kostumy na hasu

čistowolmjane žonjace wobleki

wosobje tunje . . . 19.50 14.50 11.50 9.75

Kóžda kročel k nam so zapłaći!

Drježdźanski drastowy dom

Birnberg & Co. nasl. při Mjas. jětkach 5

w Budyšinje

Wobkedźbuće naše wukładne wokna!

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Poskićam:

čelace mjaso . . . . punt **1.20** hr.

swinjace mjaso punt **1.00—1.20** „

zmjerznjene mjaso 0.80 „

howjaze mjaso . . punt **1.00** „

mjasowu jušku . . . . . **10** pj.

bejdušnu a jatrowu kołbasu 10 pj.

ćopłe kołbaski . . . . . **10—20** pj.

wšelaku kołbasu . . **0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišći mišter, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstrasse).

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej dróze 6. Tel. 3746

poskića

zela, barby, laki, serśćowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solićiły syrićnetan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wolije, masy za kopyta a kože

---

Mudry muž kupuje pola wěcywustojneho

njedosćěžne, lohkoběžnce a elegantne

Dürkopp-Ringlager jězdne koła

z Cord-wobručemi / tunjo pola mechanikarja

M. Böhma w Budyšinje, na Zitn. wik. 36

Wšitke wuporjedźenja a narunanja!

Česćenemu wobydlerstwu

w Hněwsecach a we wokolinje

wozjewjam, zo sym w Hněwsecach, blizko hosćenca,

předawarnju mjasa a kołbasow wšěch družin

po přihódnych a poměrnje tunich dźeńskich płaćiznach wotewrił.

Předawam tam kóždu sobotu.

Wo prawje bohatu podpjeru prosy

Sym Serb! **Jan Čornak.**

rěznišći mišter w Delnjej Kinje.

Pytamy

50 holcow do ratarskeho dźěła, jutrownych hólcow, dźěłanskich pachołow, pohončow za rolu a też dejerjow

pak hnydom abo pozdźišo. — Wšitko darmo wobstara

powołanski wotrjad za ratarstwo

při zjawnej dźělowej zaradźerni w Budyšinje

na Hrodowskej hasy čo. 10. Telefon 2861.

Njedźelu 1. meie wot 10—12 a 2—4 hodź. wotewrjene!

Hač runjež sn płaćizny za gumije za jězdne koła powyšene

předawam, tak dołho hač skład dosahu, hólče po starej płaćiznje wokoło

900 štuk mantlow a šlawchow za jězdne koła

Jenož prěnjorjadne fabrikaty!

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej dróze čo. 4

Najwjetši wobkhod jězdnych kołow tu w měsće

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu hospodarsku naprawu w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mišter / na Žitnej hasy 8

Přiloha k čisłu 99

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 29. haprleje 1927

Założny swjedźeń Komorowskeho „Sokoła“ w „Kačej korčmje“

24. haprleje 1927.

Minuły je ho póstny cząs je swojimi cźichimi njedźelemi. Nalětnja doba serbskich swjedźenjow wotewri studentiske je swjej khadźowanku, sćehowasche „Maćica Sserbska“ a hłowne shromadźizny a z wulkim kónzertom wječork w Kačej korčmje.

Komorow je dobra serbska wjeś. Sserbśi wuwjeł, horliwy narodowc bě tam wuźiwnał žiwnje, kiž je krapnje sesthadźałe. Wón je wotešchoł, so by dale skutkował na druhim mětnje. Wopśała je cźrjódka horliwych dźełacźerjow, cźrjódka młodych ludźi, kotśiž samerkuje njesprózniwje dźełaju, so by Sserbstwo trało.

Za běch je salubował do toho Komorowa a ſ jeho horliwymi Sserbami wjasa mje hižo dawno stare, wérne pśecźelstwo. Bjes dźiwa, so ani njeskomdźichi pobacź ho w njedźelu na błócźanym puću k swojim Komorowskim pśecźelam. Njebjo mi dnje moje pśechedowacźe njesthwali, pśechetoj pśched Njeźwacźidłom ho dajsche do dešcźa a deschcźowasche ho ſ cźarami. Za ho wschak wottrašchicź njedach a dóńdźech słónźnje po rosmokanych pućach k Kačej korčmje.

Njepśecźelne wjedro bě trochu wadźiło, tohodła sapoca ho wječork trochu pózdźišo, dokelž bě ho źwopśedka mało ludu seschło. Pózdźišo wschak tola źwjedźerska durła ho nětkaŕ pjelnjesche, tak so mózachu Komorowskeho bratrja spokojom byćź.

Jara horliwy a dźeławy nacźolnik Komorowskeho „Sokoła“, bratr J. Schewcźik, postrowi pśichitomnych ſ jadrikwymi ſłowami. Wustupi muzſki kwartet a potom měśchany chór, słónźnje hišcźe ſołowikwartet. Dźiwajo na wobcźežnjesće, ſ kotrymiž ho tu bědźicź ma, njemóžemy spěwarkam a spěwarjam ſwoje pśchipośnacźe zapowědźicź. Po spěwach wustupi schwarna schmižna Sokołka, ſwótra H. Wukaschez a pśechednjeje nam ſwjedźenski prolog, sbańnjeny wot bratra Bjenady. (Prolog ho w Sserbśichich Nowinach wozſiśchi.) Njamy błóź a wésotne wustupjenje jara sympathijny ſkutkowajśicź, bźišchej drje w zyłku pśichimérjenej wobſtajnej bańnje. Potom sćehowasche dźiwadło. A kajše dźiwadło! Hrajesche ho hra, kiž bě njeſpróźniwy bratr Bjerada ham sbańnił. Dyrbimy ho konicź pśched wutorjenim a dźełom naśich Komorowskich bratrow. Sa nich niczo njemóžno njeje. Tu ho jewi wérna, hłuboka, pśichirodna ſdźěłanosć, kiž śteji wyšoko nad tkudokrejnej wucźenjosću mnohich tak mjenowanych inteligentow. Hdyž burja bańnje a rjemjeźlnizy dźiwadłowe hry pišazu, tam móžemy woprawdźe rěcźeć wo źiwej inteligenzy mjes wschdnym ludom. Hra ho mjenowasche „Spěwna a dźiwadłowa pruha“ a wobſtah bě wjazy njepóśrednje ſe źiwjenja, druhdy schcźišliwy (nadźijomnje je to hódny rosumił a ſ toho wukinje), ale tak wérnje napodobnjeny woprawdźitosći, so móžemy bańnjej jenož gratulowacź. Dokelž bě hra wsata ſe źiwjenja, hrajeśi a hrajerjo tež runjewon wustupinje hrajachu. Wustupinje ho tež hrajesche druha hra „Sjebany nawoženja“. Po dźiwadle wustupi młody wobſadny farař knjes Riota a ſ jimajnymi, jadrikwymi ſłowami rěcźeše k swojim Sserbam, wusna ho k Sokolstwu. Po tym hocź bě dotlinczał rozny „Na ſdar“ młodeho duchownoho, nastupichu na ſewischcźu ſokolſzy bratrja a ſotry k narodnym rejam. Kšaśny to wobras. Te holcźi w pyšnej serbskej drasce (cźehodła pak je po programje sašły wuhladachmy w němšćich ſunkniczkach?), cźi pachołjo w cźežwjenej ſokołskej ſochli. Wocźi ſo nam błyšcźachu, hdyž widźachmy, kak wustupinje ho nasche schwarne holcźi a spěšchni pachołjo wjerzachu pod nawjedowanjom njeſpróźnoho bratra J. Schewcźika. Wjeźelnty ho, to je ho nam sašły ſpośpźišo drohotne kubło staroserbskich rejow. A hladajmy, so ho nam ſnowa njeſhubi. Wschak móža ho widźeć dacź ninu walcźika a ſoja. A po serbskich rejach pśichińdże słónźnje to, schtož mějesche króniowacź poſtrowjenje zbłeho wjerzorka, njenuzny wustupjenje Sokołkow a Sokołow. Pod nawjedowanjom bratra Schewcźika pokasowachu nam Komorowſzy bratrja na pśeŕuschu, schtož dokonjachu. A ſ nowa dyrbjachmy ho konjecź pśched jich dźełom. Wustup wobrotnych Sokołkow ſ kubłami pod nawjedowanjom ſotry M. Schubakez słónźeji jara ſajimawy program, kiž bě ho nimale bjes wuwjafcźa derje pśchewjedł.

Sćitadź by ho měko łahodnje porokowacź, so bě program trochu pśchebohaty. Ale nikomu ho wostudźiło njeje, wo tom świedčejesche napjatosć, ſ kajkejž pśichitomni ſcźehowachu postśicźenjam. Žadyn njemér, žana hara njemyleſche, to bě najlěpſchi dopokas wo wubjernosći programa. Wobmyſ ſwokolinu, wobźeje ſe ſuſpodnych jednotow mohł byćź bohaćišchi — Sokoł je mokreho wjedra bojecź njeſtmě! Nam pak je ho tam wurjadnje lubiło, tež po programje, hdyž ho wſchitko wjerzcźeše w pyšnym ſalu, kiž je ſwojej kwětnej pychu ho woprawdźe runaśche rózowej ſahrodźe.

Saložny ſwjedźeń Komorowskeho „Sokoła“ je naš pśchejświedčił, so tam w Komorowje Sserbſtwo woprawdźe krucźe a njepowalnje śteji pśches cźrjódku horliwych a dźěcźowych młodych ludźi. Mi wo Komorow ſatrach njeje. Hdy bychmy w kóždej ſerbſtej wſy wot Lubina hacź do Wětkow měli ſnajmjeńſcha schtyri abo ſcheſcźoch tajſich ſwěrnotſerbſtich pachołow a holcźa, to by Sserbſtwo trało hacź do wěcźnjesće. Na ſdar, lubi Komorowſzy bratrja a mile ſotſicźi!

M. N.-N.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyſchina.

Michałſka zyrkej.

W Michałſkej zyrkwi njedźelu Miſerikordias Domini rano 1/8 hodź. Boże wotkſanje němſke (farař Kayſer), Boża ſłužba ſ wotewrjenju pacźelſkeje wuźby, 1/9 h. němſka a w 10 hodź. serbſka (farař Tiſcher). Sběrka ſa ſtukk luboſcze we Luźicy.

Semrěł 15. jutr. Korla Ota, Alwina Kubſcha, hospodaŕskeho pomocźnika we Sſosnej Borſchći, ſynk, jedyn dźeń ſtary.

Krajnozyrkwinſke ſhromadźenſtwo w Budyſchinje na Rózowej haju 31.

Njedźelu njedźelſkeje ſchule njebudźe. Njedźelu wječor we 8 hodź. je evangeliſazijska ſhromadźizna. Póndźelu wječor we 8 hodź. je ſhromadźizna ſobuſtawow. Wutoru pop. w 5 hodź. je hodźina ſa ſony; wječor we 8 hodź. ſwjaſt młodźiny ſa rozſudź. Kſchesćeńſtwo ſa młodźenzow a ſtrjedu tehorunja ſa młode holzy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. je biblińſka hodźina.

Knjes ſhromadźenſtwowy wothładaŕ Zimmermann ſmje je bibliſke hodźiny wutoru we Wjaſoźizy I, ſtrjedu w Motyńcy, ſchtwórtk we Wjeleczinje a pjatk w Tucźizach, pſchez wječor 1/9 hodź.

Knjes ſhromadźenſtwowy wothładaŕ Kſchiſan ſmje je njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelſku ſchulu w Bělej Horje, wječor we 8 hodź. bibliſku hodźinu w Krakezach, póndźelu w Kunnwałdźe, wutoru w Kunſchizach, ſtrjedu w Korſynju, ſchtwórtk w Budyſchinje a pjatk w Drožđżin, pſchez wječor 1/9 hodź.

S Budeſtez.

Njedźelu Miſerikordias Domini ſu w 7 hodź. němſka ſpowědź, rano we 8 hodź. ſmje ſarać Bójź němſke a dop. 1/10 hodź. ſerbſke pśedowanje.

Popołdnju w 2 hodź. wuchła ſa ſerbſku młodoſć. Popołdnju w 4 hodź. ſhromadźizna muzſkeje młodźiny.

S Wuſnowſchinka.

Njedźelu Miſerikordias Domini budźe dopołdnja 1/10 hodź. ſerbſka a 3/11 hodź. němſka Boża ſłužba (farař Handrik ſ Porſchći).

S Bukez.

Njedźelu Miſerikordias Domini ſu 1/7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a 1/10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. wosrjadowanje ſ konfirmowanej młodźinu.

Semrěli: Korla Bohuwěr Matthes, wumjenkaŕ we Wadezach, 87 l. 8 m. 6 dny ſtary. — Hana Chriſtina rodź. Schmidtez, mandź. Jana Auguſta Kſchiźana, kſcherja w Bukezach, 72 l. 3 m. 23 dn. ſtara

S Barta.

Njedźelu Miſerikordias Domini je rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. ćeſke pśedowanje (farař na wotp. Mehnert ſ Njeſwacźidła); dop. 1/10 hodź. ſerbſke cźitańſke kemſchenje.

S Delnjeho Wujeſda.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. 1/10 hodź. němſke kemſchenje.

S Hodźija.

Njedźelu Miſerikordias Domini ſmje ſarać Wjeſak rano w 7 hodź. němſku ſpowědź a we 8 hodź. němſke kemſchenje.

Sserbſke kemſchenje, kemſchenje ſa dźěći, zyrkwinſke roſtrjeſowanje ſ młodźinu wupadnje. Kſchesćenja ſu tſikom ſ dypkom 1/1 hodź.

Budyſchſke wokrjeſne towaſtwo ſa ſmutkowne miſijońſtwo wotwjerći ſwój prěni ſtwy ſwjedźeń w Hodźiju.

Dopołdnja w 10 hodź. wotwjerći ſtuthowarnja ſwój 50-ćtny jubilej. Rosprawa powſadneho farara Voigta a rěcź knjeſa rektora Rühle ſ Moritzburga, pſchi cźanym wjedrje w ſahrodźe wutkowanje, hewak w ſtyrkwi.

Popołdnju 1/2 hodź. herſke kemſchenje ſe ſwjedźeńſkim pśedowanjom knjeſa farara na wotp. Mateſa ſe Zicźenja, pſchedy w Barcze. Zyrkwinſki chór ſpěwa: „Mój paſtyŕ je Bóh“ (B. Klein).

Popołdnju w 3 hodź. němſke kemſchenje ſe ſwjedźeńſkim pśedowanjom knjeſa duchownoho primariuſa Fröhlicha ſ Budyſchina a ſ krótkej narěcźu teho ſamoho jako pſchedſydy wokrjeſnoho towaſtwa a knjeſa tajneho zyrkwinſkeho rady Rojenkranza. Zyrkwinſki chór ſpěwa: „Mój paſtyŕ je Bóh“ (B. Klein).

Po wobźmaj kemſchenjomaj ſběrka ſa ſmutkowne miſijońſtwo.

Na dalokich pućach.

K. B. Sěca w Sowrjecach.

8] (Pokračowanje.)

Dołho smój po skałobach khodźiłoj, nimale dwě hodźinje. Z wopŕědka bě namaj zyma, jako pak běchmoj zaso won, běchmoj cyle přepočenaj. Wjele smój tam widźałoj, ale powědać so wo tom jenoć ćežko hodźi, to dyrbi kóždy sam hić pohladać. Přiňdźechmy najprjedy do wulkeje pincy, ta bě kóždy čas tak šěroka a dołha, kaž naša Bukećanska cyrkej, ale nic pół tak wysoka. Pŕědku bě swětło, dale do zady pak pŕeco ćěmniło. Na duje někotre metry wysoko drobna pjerśe leżeše, tu běchu z jenoho boka nětkaŕe metr hłuboka wotrywać počeli a pŕi tom wšelaki kamjeńtny grat a nješto kosći namakali; to bě tam na wulke blido składźene. Tute powostanki z prastarych časow wo tom swědźachu, zo běchu tam prjedy nětkdy, snano pŕed wjele tysac lětami, ludźo bydlili. Kak pak běchu tamne powostanki hłuboko do zemje nutř pŕišle, a kak bě so telko pjerśe w skałobje nahromadźiło? Woda je ju nutř nanosyła, a woda je kamjenje a kośe z njej pŕikryła. Do skalneje śeny bě zwonkach pincy taflička wurubana z napismom: Wasserstand am ...; sym zabył, kotry datum tam stoješe, ale wjele lět do zady to njebě. Tehdy běchu tam a we wokolinje sylne njewjedra a wulke zliwki měli, a rěki běchu so do doliny nutř walałe, a tak wjele wody bě ze wšěch stron wuběžało, zo njebě wša pŕez podskalny khód wotbĕhnyć mohła, tuž bě cyła dolina nimale sto metrow wysoko z njej napjelnjena była, a wjacy dnjow wšěce traješe, dóniž so zaso zhubi. Zo je tajka hromadźezbĕžana woda jara mutna była, móže sej kóždy myślić; hdyž a hdźež ta potom změrom steji, sadźa so mućeńk. Kak wjele tysac króć je so dolina z mutnej wodu napjelnić dyrbjała, prjedy hač je so w tamnej pincy tak wjele pjerśe nasadźało, kaž prjedy spomnich, to nichtó prajić njemóže, ześmĕrne casy je to tralo. Wulka woda pak ničo njeześmĕrne casy je to tralo. Wulka woda pak ničo njeześmĕrne casy je to tralo. Wulka woda pak ničo nje

Wschitzy pschećelsko knutskownego mišijonstwa, wosebje ſ Budyschkeho wokrjesa a ſe wschěch ſerbſkich wosadow ſu wutrobnje pschevroſcheni.

Sſrjedu popoldnju w 3 hodź. ſhromadźizna ſonjazeho towaŕſtwa w Cigneraz hoſcenzu.

S Huczinu.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano we 8 hodź. je ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. we 2 hodź. wosrěčowanje ſ konfirměrowanej młodźinu.

Pokhowany bu 24. 4. wumjenkaŕ Korla August Freund w Huczinje, ſwojeſe ſtaroby 86 l. 5 měſ. 15 dn.

S Huſk.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Sćerka. Dop. ¾10 hodź. dźěćikemſchenje, ½12 hodź. ſchćenja: ſaraŕ Groſze ſ Budyſchina.

Sſrjedu ſonſke towaŕſtwo.

S Hrodiſchcza.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano w 7 hodź. ſerbſki hamt, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba.

Pjatk 6. meje, biblińſka hodźina w Drožďžin, ſjednoczeńſtwowy dohladowaŕ Kſchiſchan ſ Wałeje Hory.

S Hornjeſu Wujeſdu.

Njedźelu Miſerikordias Domini je dop. ½9 hodź. pŕedowanje.

S Khwaczizu.

Njedź Miſerikordias Domini rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje, w 11 hodź. dźěćikemſchenje.

S Kotez.

Njedźelu Miſerikordias Domini je rano we 8 hodź. němſke pŕedowanje a popoldnju w 2 hodź. kemſchenje ſa młodźinu.

S Kluſcha.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano w 7 hodź. němſka ſpowědź ſ Božim wotkazanjom, ... 8 hodź. němſke a ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sćerka ſa Luſiſki ſkutk ſ hoſcenje. Pop. w 2 hodź. zyrkwinſke rosrěčowanje ſ konfirměrowanej młodźinu.

Semrěła: Erna Hildegard Lajčakez, dźowćičćka Oty Lajčaka, dźěłaćerja w Lěſkej, 3 m. 22 dn. ſtara.

S Luboſt.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano we 8 hodź. je němſka Boża ſłužba, dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba a ½11 hodź. dźěćikemſchenje. Sćerka

S Maleſchez.

Miſerikordias Domini rano w 7 ¼4. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje (wocźehnjetiſka njedźela ſ kemſchiſchćiłdźenjom do ſchule pſchijatych bźěći). Pop. w 2 hodź. zyrkwinſke rosrěčowanje ſ młodźinu, na to towaŕſchenje młodych holzow na farje.

S Minakala.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano ⅛8 hodź. němſka ſpowědź, dop. ⅛9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje. W 11 hodź. poſedźenje zyrkwinſkeho pſchedſtejićeſtwa ſ měſchćanoſtami.

Pop. w 2 roſrěčowanje ſ młodźinu.

Wutoru pop. w 4 hodź. w Zipičźu w Bartkez wumjenku ſerbſka nutrnoſć a ſpowědź.

Sſrjedu wječor we 8 hodź. ſonſke towaŕſtwo na farje.

Schwórſk pop. ¼5 hodź. ſonſke towaŕſtwo w Aodlſkej bźeſe.

S Nježwačidła.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Pop. w 2 hodź. nětkopor ſa te bźěći, kiž ſu jutry do ſchule ſaſtupike a jich ſtarſchich.

S Rožaczu.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Popoldnju ¼3 hodź. ſhromadźizna muſkłeje młodźiny na farje.

S Porſchiz.

Njedźelu Miſerikordias Domini budźe rano w 7 ½. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, popoldnju ½2 hodź. dźěćikemſchenje w Boſchezach, wječor we 8 hodź. biblińſka hodźina w Orakezach (knjes wotſhladaŕ Kſchiſchan).

Wutoru budźe popoldnju w 5 hodź. poſedźenje zyrkw. pŕidźěłaćelſtwa na farje, kotremuž ſo w 6 hodź. roſrěčenje ſ wješnjanoſtami pſchijaſmknje, wječor we 8 hodź. bibl. hodźina w Kumſchizach (knjes wotſhladaŕ Kſchiſchan).

Pjatk wječor ⅛8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba pola Schneiderez w Konjezach.

S Nakez.

Njedźelu Miſerikordias Domini je rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje (wotewrjenje Lutſcheho roswuczowanja pacźerſkich bźěći). K ſerbſkemu kemſchenju pſchiſłamknje ſo roſrěčowanje ſe ſerbſkej konfirměrowanej młodźinu poſledních tſjoch l. — Pop. w 4 hodź. je w ſchuli we Hermanezach ſerbſke kemſchenje a ſpowědź, po tym pak kemſchenje ſa ſerbſke bźěći.

S Rychwałda.

Njedźelu Miſerikordias Domini je dop. w 9 hodź. ſerbſke a ¼11 hodź. němſke kemſchenje.

S Wóſtrinka.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sćerka. Pop. w 2 hodź. roſrěčowanje ſ konfirměrowanej młodźinu, ¼4 hodź. młode holzy na farje.

S Wachoſ.

Njedźelu Miſerikordias Domini rano we 8 hodź. je ſerbſka ſpowědź a ſwj. wotkaſanje, dop. w 9 hodź. je němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 29. haprleje 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,213	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,461	100 čěskosł. krónow	12,474
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,50

Berlinſka burſa pokročowaſche wječera dale we ſwojim dotalnym žiwym wikowanju. Kurſy efektow bijachu horje. Mjenſcho bě na wikach ſ rentowymi a dołžnymi liſćinami.

Produktowe wiki pſchiněſechu žitej też wječera dale a bóle horje bijaze płaćiźiny. Pſchejcza 12 zentnaŕ wo 20 pj., rožka wo 15 pj., nałětni jećmjeń wo 5 pj. a wowsu wo 20 pj. dróſſche. Tukrajneho žita mako na wiki woza. Zentnaŕ płaćeſche wječera

w Berlinje:

pſchenźu 14,15—14,30 hr., ... 12,95 hr.
hacź 13,15 hr., jećmjenja nałć...ſkeho hr. 11,15—12,50 hr., naſymſkeho 0,80 hr.
hacź 10,50 hr., wowſa 11,30—12,70 hr.,

w Lubiju:

pſchenźu 12,75—13,75 hr., rožki 12,25 hr.
hacź 12,75 hr., jećmjenja ...ałtnjeho 11
hacź 12,50 hr., wowſa 10,75—11,75 hr.,
běrny 4,40—5,25 hr.,

w termińowym wikowanju:

ſa meju: pſchenźu 14,62½—14,65 hr., rožki 13,17½—13¼ hr., wowſu 11,65 hr.
ſa julij: pſchenźu 14,60—14,55¾ hr. a rožki 12,92½—12,97½ hr., wowſu pak 11,65—11,72½ hr.,
ſa september: pſchenźu 13,30 hr., rožki pak 11,50 hr.,

Wiki wječera w Kamjenzu.

Ssolotej (kerěźl) 15—20 pj., retchej 18 pj., běły kał 12 pj., cźerwjeny 15 pj., wirſinkowy 15 pj., ſelený 30 pj., kwětkaty 30—60 pj., zybła 15—20 pj., ſkožna koboda 20 pj., rapunzźki 80 pj.

Wiki wječera w Lubiju.

Butra 1,05—1,10 hr., jeja 10 pj., twaroh 25 pj. a lany wołij 1,60 hr., ſółſała ſunt 70 pj., libjata 2,50 hacź 4,50 hr., ſelený kał 25 pj., běły kał 15 pj., cźerwjeny 20 pj., kwětkaty 30—80 pj., morchej 20 pj., karoty 25 pj., ſkožna koboda 18—25 pj., zybła 20 pj. a tjewjeń (Rhabarber) 25—40 pj., cźerwjena rěpa 15 pj., hriby 90 pj., ſolotej 20—30 pj., kerěźl, kolrabi 35—40 pj., radiſki wałcźk 15 pj., rapunzźki 60—80 pj.

Wiki wječera w Khocźebuſu.

Butra 1,90—2 hr., jeja 9—10 pj., twaroh 30 pj., howjaze mjaſo 0,90—1,20 hr., cźelaze 1,10—1,20 hr., ſpleźina (Schinken)) ſyra 1,50—2 hr., połcź ſuſcheny 1,20 hacź 1,30 hr., ſchmalź 1,20—1,30 hr., liny 1,70 hr. a ſchćuki 1,30 hr., karpy 1,20 hr., młode holbje 0,70 hr. hacź 0,80 hr., žiwe kury 3—4 hr., khapony 2,50 hacź 3,50 hr., huſy 2,50 hr., kólrabi 15—20 pj., morchej 8—15 pj., ſkožna koboda 30—35 pj., ſparagel (Spargel) 0,60—1,80 hr., cźerwjeny kał 20—25 pj., kwětkaty 10 hacź 50 pj., běły 15—20 pj., zybła 20—25 pj., běrny pak 7—7,50 hr., jabłuka 35—60 pj., ſmorže 50—70 pj.

Sswinjaze wiki ſchtwórtk w Khocźebuſu.

Na nje 626ch pſchiwjeſli 596 proſtatow a 88 běhakow. Te płaćachu

proſtatow:

małe	8—12 hr.
hrjenje	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhatkow:

małe	22—40 hr.
hrjenje	40—65 hr.
wulke	65—85 hr.

Wiki wječera w Shorjelzu.

Butra 1—1,05 hr., jeja 8—10 pj., mlěko ſchkleńza 1,20 hr., hromaź wałcźk 2—2,20 hr.

Wiki ſandźenu ſrjedu we Slym Komorowje.

Butra 2,10 hr., jeja 10 pj., rjewjeń 20 pj., ſbźina koboda 25 pj., radiſki wałcźk 10 pj., ſolotej kerěźk 20 pj., wopuſchi zyble 60 pj., běrny 5—5,80 hr.

Na ſchćedaŕ

Proſzata. Pohriſch w Jeſchizach.
Kala žonj. w Biſkopizach, Biſkopſka dr. 19 II.
Libjata hoſcenez w Hnaſchezach.
Krumi raušchowruſſej, Sternizki, ſlěbaŕk w Rajzu pola Hródka.
Běrny, knježi dwór w Stradowje pola Hródka.
Sźyno 10 zent. w Brěſynje 25 rola Huczinu.
Runklza, 50 zent. Müller we Cźornej Borſchcźi.
Wotawa 5 zent. w Delnjej Kinje.
Mlinſkeho wuczobnika, młyn w Koſarni.
Dźěłaczerjow, Boſka w ſamje Adolf pola Wałeje Wodźe.
Hoźu do domu, Bayerſki dwór w Wałej Wodźe.
Pohonca, Hajnk w Meſchizach.

Esudniſzu na pſchećadźowanje.

w Biſkopizach na ſudniſtwje ſobotu 30. 4. dop. w 9 h.: Bźeſ, ſofa, piſańſke błido, wućahańſke błido, 6 ſtołow, ſchpihel, kredenza, pliſchowa płachta, 21 ſamkow, kokowe bźeſe, piſańſki ſtroj, płakaza maſchina, rjapowe krajaki, nołowe ławki, běrnwunjeſbźowaŕ, běrnwroſmjeſcźowaŕ, ſeſeſſrěwańſka pſchiwrawa;

w Hródku ſobotu 30. 4. 1927 dop. w 11 hodź. na Wjerowſkej dr. 9: Piſańſki ſtroj, ſćěhnjaty wóz, kuchu, pjenježny kamor, ſofa, ſtołaj, hońtwinſkej tłukl, khańſki ſtoł, klamaźke twory, ryby, ſunkaźo, linoleum, tapety, barba, zigary, zigarety, pſchedźeno, koleſny, klobuki, a banty, kwětki, pjera, ſchpihele, klamaźke wuhotowanje, wudebjenje wukladowańſkich woknow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki dźenſa dop. ¾11 hodźin w Barlinje: Wiki ſu hiſchcze mało wumite. Tendenza kruta, wobjebje ſa rožu.

Dopoldnja ¾12 hodźin: Płaćiźiny ſo powyſchuja, ſa wowſom ſo praſcheja.

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg howaŕ: 100 kg płaćizna po złotej hriwnje.

	28. 4.	27. 4.		28. 4.	27. 4.
Pšenica	283-286	279-282	buny	20-22,50	20-22,50
rožka	259-263	256 259	woka	21-24,00	21-24,00
naz. jećmjeń	223-250	223-249	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jećmjeń wowſ	196-210	196 210	žołte lupiny	15-16,50	15-16,50
kukurica	226-234	222-230	zeradella	21-24,00	21-25,00
pšeńć. muka	136-189	184-187	raps wosuſk.	15,60	15,60
ržana muka	36-37,25	35-36,75	lany wosuſk.	19-19,50	19-20,00
pš. wotruby	35-36,50	34-36,00	poch. melasa	—	—
ržane „	15,60	14,75	běrn. kruški	34-35,00	34-35,00
raps „	16,50	16,25	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
lane symje	—	—	ržana ſłoma	1,75-2,00	1,75-2,00
hróch	—	—	pšeńćna „	1,05-1,45	1,05-1,45
pjeluſki	26-29,00	26-29,00	wowſna „	0,90-1,15	0,90-1,15
	20-22,00	20-22,00	jećmjeń „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaćizny ręzneho ſkotu na Drježdźańſkich ſkótnych wikach.

28. haprleje.

6 woł., 17 byk., 16 kruw. a — jałoje., 836 ćelat, 102 wowoow, 421 ſwini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 71—76, 2. 62—68, 3. 52—58, 48—52;
ſwinje: (přez 300 pt.) 61—62, 2. (200—300) 60—61, 3. (200—240) 59—60;
ranoy: 52—55.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Sjawne poſedźenje wokrjeſneho wubjerka pónjdźelu, 2. meje 1927 popoldnju w 10 hodź.

W Lubiju, 25. haprleje 1927.

Hamtſke hejtmaŕſtwo.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Wojſewjenje.

Na hońtwinſkich rewěrach hamtſneje hońtwy Delnjo-Wujeſdźanſkeho knježſtwa w Delnim Wujeſdźe, Manjowje, Rudeji, Lěſkej a Lipinach a na gmejnſkich hońtwinſkich rewěrach w Delnim Wujeſdźe, Manjowje, Rudeji, Lěſkej, Lipinach, Tranjach, Sepczećach a Łučźu wupołoja ſo wot 27. haprleje 1927 jédojte kruchi k ſaničenju rubjeźneje ſwěrźiny.

Pſched ſběranjom ſpadaneje rubjeźneje dźiwiny ſo warnuje.

W Delnim Wujeſdźe, 23. haprleje 1927.

Hamtſki pŕidźěłaćeł. Kluga.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budeſtecy. Tow. „Lubin“. Naš ſobuſtaw Wyrgaŕ z Rašowa je zemŕěł a budźe ſobotu pop. w 3 h. khowany. Towaŕſtwo zeſtupa ſo w 2 hodź. pola Rösikec w Budeſtecach a dźe zhromadnje z dypkom ⅓3 hodź. do Rašowa. Prosy ſo, zo ſo kóždy wobdźěli.
Předſyda.

Drježdźany. Serbſke towaŕſtwa „Cornobóh“ a „Jednota“ a ſpěwne tow. „Hromadnik“ wotměwaju jutře ſobotu, 30. haprleje, wječor w 7 hodź. w „Ballhaus“ na Budyſkej dróży 35 ſwój Walporny wječor. — Serbſke dźiwadło, ſpěwy a reje budźeja ſo poſkićeć. — Wšitcy Serbja z blizka a z daloka, wosebje też z domizniskeje Łužicy ſo na tutón wubjernje rjany wječor wutrobnje přeproſuja. Přińdźće w prawje bohatej ličbje, zo by žurla prawje polna była. Witajće k nam!

W mjenje wšěch 3 předſydſtwow: Wićaz.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změjo njedźelu, 1. rožownika, pop. w 5 hodź. w Hänzlec hoſcenzu ſwoju měſačnu zhromadźiznu. — Naši knježa dowěrnicy njech to ſobuſtawam dale wozjewja. Předſ.

Lichań. „Zernička“ přeproſuje wšě ſuſodne bratrowſke towaŕſtwa na ſerbſki ſwjedźeń, wuhotowany přich. njedźelu, 1. meje, w Klukšu.

Maleſecy. „Sokoł.“ Bubnarjo a hwizdarjo Maleſanſkeho zwućow. wokrjeſa změja ſobotu pola Zendźic w Maleſecach pruhu.

Njebjelčicy. „Sokoł“ změje přich. njedźelu (1. 5.) wječor we 8 hodź. w Herbſkej grychće w Njebjelčicach ſokolſki ſwjedźeń. Poſkićić budźeja ſo zwućowanja, proſte na bradłach a na přěkušu. Skupiny a narodnu ſcenu předſtajeja dorošćeni a dźěći. Po tym ſu reje. Wšě ſokolſke Jednoty a wšitcy druzy Serbja ſo wutrobnje přeproſuja.

Njeſwačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje přich. njedźelu pop. w 3 hodź. ſwoje měſačne poſedźenje w knježim hoſcenzu. Wo bohaty wopyt proſy

předſydſtwo.

Ralbicy. „Sokoł“ změje wutoru, 3. meje, wječor we 8 hodź. zhromadźiznu. Wšitcy dyrbja cyle wěſce přińć!
Staroſta.

Sowrjecy. Kedźbu! Rjany ſerbſki wječor wuhotuje nam ſpěwne tow. „Sołobik“ přich. njedźelu (1. 5.) wječor 1/8 hodź. w Palerjec korčmje. Měſany khór je na pół ſta ſpěwarjow a ſpěwarkow poſyſnjeny. Poſkićeć budźeja ſo krasne 4hłóſne ſerbſke ſpěwy a dobre žortne dźiwadło. K tomu přizamknje ſo wjeſoła rejka, też z někotrymi nowymi ſerbſkimi rejemi. Serbjo cyłeje naſeje wokoliny ſo na tutón ſerbſki wječor přeproſuja.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čišći Smoleŕjec knihiśišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšteki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za maty rjadk 20 złot. pł. Wobčerstnje so stajace nawěšćeńki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy tu a rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. tt tt

Čisło (Nr.) 100 | Budyšin — Sobota, 30. haprieje 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Namakanje municije w Barlinje.

Barlińskej kriminalnej policiji je so schwórtk poradźiło, **na dwěmaj wschelakimaj městnomaj wulke hromady munizije zebrać.** We pinzy jeneje chěže na Bjedrichowskej dróhy 236, kotraž so jako składowanja wužije a je wikowarjej ſ metallowymi twarami pschenajata, fu dźełaczerjo pschi pschenjesenju wobschkodźeneho kaschcza, insanteristu munizinu namakali. Jednaſche so wo **rosbuchanſke patrony, kaſkej němſkoſtatna wobora k ſtwužowanju trjeba.** Na to swěſcychu, ſo we wschěch kaſchczach, kotrež so we pinzy chowachu, rosbuchanſke patrony němſkoſtatneje wobory — nětko **połmilijona** — leža. Munizija je so bjes dwěla ſ wobſtatkow wójſkowego ſarjadnistwa wſała a je na njeprawe waſchnje do wobchadźenſtwa wikowarja Hirſcha pschesćiła. Tón je pjecza patrony k ſnježenju dostał. Pschedawał njeje so hišćeze mohł ſwěſćiće. Wěz so je wſchem śpěchom pschepytnje, ſo by so cźemnoſć rosjaſniła, ſ wotkal je so munizija wſała.

Dale ſu tón ſamy dźeń patrony blišo Schleſiſkeho dwórniſchcza namakale. Tam běchu żeleſniſkemu ſpediterej Schulzej, na Schleſiſkej dróhy 25, psched nětkim ſchtyrjomi njedźelemi ſ njeſnateje ſtrony 60 wulkich a nadpadnje cźežkich kaſchczow k chowanju pschepodali. Też tu ſu ſ pschipadom transportizy dźełaczerjo dobladachu, ſo ſu w kaſchczach **ſwěcźate patrony ſa němſkoſtatnu woboru chowachu.** Wſcho hromadźe 60 000 **ſwěcźatych patronow** namakachu, kotrychž wobchadźerjo hač dotal njeſju ſnate. Kriminalna policija we wobčinſkej padomaj namakane wězy **ſebra.**

S pschiſłuſchneho městna němſkoſtatneje woboty ſo prajі, ſo hiſchcze njeje móżno, wedomoſći wo namakanych wězach dać. Rosbuchanſke a ſwěcźate patrony ſu ſo bjes dwěla ſ wójſkowych wobſtatkow wſałe a njeſměrni ſaſtojniſy ſu je k agentam a wikowarjam pschepuſtili. Wupokaſało je ſo, **ſo je ſo pokoja wobſtatka we wložnym leżeniu ſkaſyła.**

Kriminalny konſiſar Paſſehl na to tukaſche, ſo patrony ſajatemu jebatſkemu paſmu ſłuſcheja, na kotrehoż cźole nětkuſchi major Haſſe a wětſy Fritz Wirſching ſtejitaj. Hdyż je jebakow w pschepytowanſkim jaſtwje pschełtyſchał, daj ſo wuſnakoj, ſo ſebrana munizija ſinaj ſłuſcha. Staj ju wot města do města ſłaloj, tola njeſtaj ſa nju mohloj kupza namakać. Hdyż ju jeju ſajeli, njeſtaj ſo mohloj dale wo tworu ſtarać. Tak ſwěcźeſaze patrony bjes knjeſa pola jeneho ſpediteura leżachu.

Prjedawſchi kěžor ſo jako privatny muž do Němſkeje njewróći.

Admiral Eſchenburg, kotryż je někotre lěta w Doornje pola nětkuſcheho kěžora pſchebywał, je w Stuttgarcu pſchednoſchi we **živjenju a wotpohladach nětkuſcheho kěžora Wilhelma II. měł.** „Schwäbiſcher Merkur“ ſ pschednoſchka roſprawja, ſo prjedawſchi kěžor nowiny wſchěch politiſkich ſtronow ſ wumjeſcom ſozialdemokratiſkich a komunniſtiſkich cźita a wſchědnje na 20 hač 30 liſtow wotmoloja. Schtoż nawrót do Němſkeje naſtupa, žebi prjedawſchi kěžor na to njemyſłił, ſo do Němſkeje jako **privatny muž** wróćiſ.

Naloženje namjeſnych ſondow.

„Kieler Zeitung“ je powěſć wo rosdźelenju němſkeho **„namjeſneho ſonda“** pschinjeſła.“ S ſonda dyrbja Bayerſka Badenſka a Saſkſka 10 miljonow, Pruſka 15 miljonow hrivnow dostać. Sродźi kehole ſonda maju ſo pschede **wſchěm k pożpłaćenju Němzowſtwa pſchećiwo Franzowſam, Danam a Sſłowjanam naloženej.**

Proces pſchećiwo organiſacijomaj Olympii a Wikinge.

Pruſke knjeſtwo je loni wojeſtej organiſaciji Olympu a Wiking **roſpuſchćiło.** Jeju **wjednistwo** winowachu, ſo je chcyło, **kommunniſtiſki ſběžk w Barlinje ſtudźeć.** Wo**bej** organiſaciji chcyſchtej pschi **tym ſkodnoſć namakać,** bo Barlina pschiſcźahowej, ſo bychtej nit jenoż kommunniſtiſki ſběžk poraſyłej, ale ſdobom němſke knjeſtwo potorhnyć, na kotrehoż **městno** byrbjeſche po diktatura postajić. Němſti **ſtejm** by ſo potom roſpuſchćił, nowi ſaſtojniſy byrbjachu ſo pomjenowacj a w Němſkej by diktatura **bjes** hjemoz knjeſtła.

Olympia a Wiking ſo pſchećiwo roſpuſchćenju wuſtawſej pruſkeho knjeſtwa na ſud powołaſchtej, a tón roſpuſchćejcy wukaſ potwali. Na to pruſke knjeſtwo wobſtorżbu pſchećiwo organiſacijomaj němſkoſtatnemu ſudej w Lipſku ſapoda. Pšched nim je ſo pſches tydźeń prozeł pſchećiwo organiſacijomaj wjedł. Pſchi tym korvettowy kapitan **Ehrhardt,** znaty ſałožeŕ tajneje organiſacije Conſul, jako ſwědk organiſacije wołóźej pytaſche. Miniſterialny radźićeŕ **Schönner** jako ſaſtupjeŕ pruſkeho knjeſtwa na wěrzhódnoſći Ehrhardowcho wuprajenja dwělowaſche, na to dopominajo, ſo je Ehrhardt hižo wopačnje pschiſahi dla wobſtorżbu byk. Hdyż ſo Ehrhardt pschećiwo tomu **wobaraſche,** miniſterialny radźićeŕ **Schönner** ſnapſchećiwi:

„Sšym hotowy, hnydom ſnapſchećiwić. So wołoſtnje pschećiwo kapitanej Ehrhardej wojujemy, njeje ſ nicźim prajene. Wojujemy wšnje a ſ wěſnymi ſrědkami. Schtoż praſchenje wopačnje pschiſahi naſtupa, ſo wuprajenja dźerży, ſo je kapitan wopačnu pschiſahu ſłožił a pschi wopačnej pschiſahi (wuryczeŕ Hohenlohe) pomohny byk. Hdy by ſo na tym hižeze nětko dwělowało, namjetnju, ſo bychu ſo k dopokaſej chłostanſke akty pschećiwo Ehrhardej wſałe a ſo by ſo ſnowa dopokas dowjedł. Schtoż Ehrhardtowy liſt na ſtatneho ſekretara Weißmanna naſtupa, k tomu praju, ſo njejšym njeſamjeleženje ſkućił, ale ſo ſym liſt w aktach namakał. Tónle liſt je w juniju 1926 pišany. Knjes Ehrhardt pak je ſam rjekł, ſo je Wikingowe wjednistwo w meji 1926 pschewſał. Nimam wjazy ſnapſchećiwić. **Wuraſnje praju, ſo je knjes kapitan Ehrhardt w poćeżnym ćaſu pola pryncezy Hohenlohe bydlił.** Wona pak je pschiſahała, ſo je ſo ſ nim jenoż pschipadnje ſetkała a ſo njeje jeho wobydlenje ſnała, ſo też njeje w żanym ſwjaſanju k njemu ſtała. Knjes Ehrhardt je jako poładowany knjeſ ſ Eſchwige na wopraſchenje wotmołwił a pschiſahał: „Kapitana Ehrharda njeſnaju.“

Sšud ſo na to k kwuradźenju wróćo ſeſahny. Saudewe wobſtaknjenje, kotrež ſo po běſchim kwuradźenju wojſewi, rěkaſche: Dowjedźenje dopokała ſo wotpokaſa. Schtoż je ſo w prozeſu pschećiwo pryncezy Hohenlohe ſtało, to je hromadźe ſ protokolami ſudnišy ſnate. Tohodla njeje trjeba, we tymle dypku dopokas dowjeſcź.

Němza w Italiſkej ſajeli.

Jeneho měſchčana ſ Duisburga, kotryż ſo poruczność němſko-awſtriſkeho akciſkeho towaŕſtwa po Alpach a połnocnej Italiſkej puczowaſche a adreſy hoſcźenzow ſběraſche, ſu w Milanje **dla podhlada ſpionaże ſajeli.** Alpſke towaŕſtwo je ſo na němſke ſwonkowne miniſterſtwo wobroćiło, ſo by ſo bjes winy ſajaty ſ jatby puſchćił.

Spionaža w Pólſkej.

Wojeſći ſud we Warſchawje je kapitana Mikutu dla ſpionaże ſa Ruſku k khłoſtarni na 14½ lěta ſaſudźił. Se Wilny ſo powě, ſo je policija w měſtaczku Poſtawje 16 kommunniſtow ſajała.

Ruſka ſo pſchi konferenzy ſwětowego hoſpodarſtwa w Genfu wobdźeli.

Ruſke knjeſerſtwo je wobſankło, ſchtyrjoch ſaſtupjerjow do Genfa pósłać, ſo bychu ſo na njewobwinjowſane wuſnaknje pſchi tamniſchej konferenzy ſwětowego **hoſpodarſtwa** wobdźelili. Saſtupjerjow pjeć wězywuſtojnych pſchewodźi.

Tajne jendźelsko-italsko zrěčenje.

Hdyż ſtaj ſo loni w Liwornje Muſſolini a jendźelſki ſwonkowny miniſter Chamberlain ſetkałoj, je ſo pjezka **jendźelsko-italſke ſrěčenje pižomnje ſwěſćiło.** Tónle pakt wopſchija **dojednanje wo Abeſſiniſej, wo hromadźe djełanju w blišim raſnchim kraju a wuraſne pschipóſnaće italiſkich wotpohladow na Ballan a wobjezje italſko-albanſkeho pakta.** Pódla teho pakt pjezka dospołne **dojednanje wo ſrjedoſemſkim morju** wopſchija, podobne tonu, kotryż je ſo do ſwětowneje wójny njes Jendźelſkej a Franzowſkej wobſtaknył. Tole ſwěcźenje nadawki, kotrež mateſ łóſtwje wobeju kraju napołożene, do drobna poſtaja. Wobſtaćaje jendźelſko-italſkeho pakta bjes wliwa na franzowſku ſwonkownu politiku njewoſtanje. Do pródka móże ſo rjeć, ſo italſko-juhoſłowjanſke jednanje wo Albanſkej bjes wuſpěcha woſtanje. Jeli ſo w ſwójnje mjes Italſkej a Juhoſłowjanſkej doſchło, njebychtej Jendźelſka a Franzowſka mohlej neutralnej woſtać.

Italſke wójſke pſchihoty pſchećiwo Juhoſłowjanſkej.

Parišſki „Matin“ je ſ Běłograda ſhonił, ſo maja tam njewotpokaźne powěſće wo ſylnych italſkich wójſkich pſchihotach pſchećiwo Juhoſłowjanſkej. Tarbiſki a Rěſki (Fiumſki) wotrjeſ pod wobſtehjenſkim ſtawom ſtejí. Ssamo w najmjeńſchich wěſach ſylne wothdźenja ſaſtoſtiſkeje miliziy leja. **Italſkim ſtaćejanam je ſłowjanſkeho luda ſu ſo puczowanſke pažy wotewſate, dokelž ſo jich pſcheraduy boja.** Zyła krajina mjes njenowanymaj městomaj je ſylnje wobſtwerdźena. Tſelne pſchěrowy ſ betonowymi ſthowani ſa artilleriju ſo mile dałoko po kraju cźahnu, ſamo ſa cźežku artilleriju ſu ſo hižo ſtejiſcźa pschihrawiſe.

Kommunniſtiſki ſtrach w Franzowſkej.

Nowiny „Figaro“ ſu kommunniſtiſki plan měła Parija wojſewiſe. Kommunniſtiſo ſu ſo nim ſa pod kommunniſtiſeho ſběžka mobiliſaziſki plan ſwojich pſchiſwižowarjow wudźełali. W kóždym wodźelenju dyrbja nětkuſchi frontſy wojowarjo a organiſazija kommunniſtiſkeje nłodźiny mobiliſaziju pſchewjeſć.

Narodna rada kommunniſtiſkeho hórniſkeho ſwjaſka je roſchěrjenemu pſchedſydſtwu porucźiła, ſo by bjes prjedawſcheho wopraſchenja na kóžde dalſche ſniženje mjedy dźełodawarjow ſ generalnym ſtrajkom wotmołwiło.

W Mentmorency, Parižſkim pſchedměſcźe, je ſchtwórtk w nozy po ſhromadźiſnje monarchiſtiſkeje ſtrony k krwawym pukam ſ kommunniſtami doſchło, kotſi běchu ſaſiny wukhód wobhrażili. Pſchi tym ſo ſtrělenje. Na kóždej ſtrowje ſo někotre wołozby ſranichu.

Wójna w Chinje.

Połnócne wójſko pjecza Nanking dobyło.

Po dotal njepotwjerdźenych powěſćach je połnócne wójſko rěki Jangtſe pſcheſrocźiło a Nankingſke pſchedměſto wobhrodźiło. Cźankaiſhekowe wójſko je pjecza Nanking we pokrutnym rjedźe wopuſcźiło a kolije Nankingſko-Shanghajſkeje żeleźnjoh wuterhało. Wobkhad na teſte cźarje je ſo ſaſtajił, ſ cźimž ſo tale powěſć indireltnje potwjerdźa. Cźankaiſhek je tódże a cźołowy towaŕſtwa „China Merchant Steamſhip Company“ ſebrał. Hódnoſći towaŕſtwowych tódżow a warow 10 miljonow dollarow wuczinja.

*

Po powěſći ſ Hankawa je połnócne wójſko w Honanſkej provinzy Hankawſke wójſko ſbiło, kotreż bjes porjadu k Hankawej cźeka.

S Kantona ſo pſches Hongkong powě, ſo ſu pschiwižowarjo pomerneje kuomintangſkeje ſtrony w Kinnanſkej provinzy pſchiwižowarjow Hankawſkeho knjeſerſtwa wuhnali a ſo ſu ſ knjeſom w kraju.

Hromadne wotprawjenje w Pekingu.

W Pekingu ſu kommunniſtiſkeho wjednika Litaczaa a žydomnaceſe druhich wozbow, kotreż běchu pschi pſchepytanju twarjenjow ruſkeho pósłanſtwa ſajeli, ſchtwórtk popołdnju wotprawili. Sšud, kotryż je pſchepytanje pſcheſćiwo ſajatym dla wjeleſcheraduy wjedł, je pſchikaſał, ſich wotprawić. Saſtudźenych ſu we ſlownym policajſkim twarjenju wobwěſnyli.

*

Każ franzowſka Hawaſowa powěſćeſnja ſe Shanghaja powě, je ſ pižmow, kotreż ſu ſo w ruſſim pósłanſtwje we Pekingu ſebrałe, widźeć, ſo je Ruſka Jzengjuſhiangej wulke hromadźy bróniow podawała. Dopokaſane je, ſo je wón 12 miljonow ſtotych rublow a wſchelake wězy dostał. Pižmo Dalneje banki dopokaſuje, ſo je ruſke knjeſerſtwo ſa perſonal ſwojeje miliziy w Kantonje nětkaſnje 15 000 dollarow twudawało. Dalſche pižma wobſtwěźeja, ſo je Ruſka też do Kantona bróniže podawała.

Poražnje Hankawſkeho wójſka pola Kiukianga.

Po powěſćach, kotreż ſu ſ Kiukianga do Shanghaja doſchłe, je Cźankaiſhekowe wójſko 20 mil k ranju wot Kiukianga Hankawſke wójſko ſbiło. Sbiſći wojazy dospołnje roſpuſchćeni zofaju. Dokelž je Cźangkaiſhekowe wójſko druhe Hankawſke wójſko w Honanſkej provinzy ſbiło, je wojeſke położenje Hankawſkeho wójſka wobcźežne.

Diktatoriſke naprawy pſcheco Louizinaſkim zarunanju.

Nchdy nětkuſtrym dnjemi ſu prjedawſcheho gouverneura Parkera ſa knjeſerſtwowego kontſara w Miſſiſipiſkim powołanſkim kraju pomjenowali. Tón je diktatoriſku poknoz dostał. Mjes farmerami knjeſze roſhorjenje je ſtr hiſchcze ſhórſchiło. Kołuchorjo wulkeho djela Miſſiſipiſkeho dola ſu ſo farmeram pschiſamkli, ſo bychu ſo pschekopanju hacźenjow pſcheſćiwili. Woni ſu ſ maſchinſkimi tſelbami, tſelbami a revolwrami wobronjeni. Nowoorleanſki měſchčanoſta je ſchtwórtk hiſchcze

ras wojjewit, so **žo haczenja njedźiwajzy wšěch protiwow pycherja.** Dalšnich 500 policistow žu so k sykitanju porjada stajale. Newyorkske banki žu hižo dwaj milijonaj dollarow k pomozy ja cekenjenjow darile. **Nowoorleans hižo tři metry pod fyjerchom wody leži.** Pschiprawny žo cinja, so bychu so haczenja niže Nowoorleansa wotewrike.

*

Do Nowoorleansa je so hobrsti nakład dynamita pschiwjesł, ſ kotrymž dyrbi so haczenje pod wodu w schérokosći 1500 stopow rostrělić. S tym so 70 mil dołha a 20 mil schéroka krajina powodži. Nadźijeja so, so budże so wulka woda ſ wjele rěcznischcejemi w Missisippiowym delcze do morja móz wotwodźić. 50 000 dźěłacerjow k polnozy wot St. Louisa haczenja twari.

Wyscht Bell, kotryž je Missisippiowe haczenja pola Vicksburga pschi mezikowstitim móistim saliwje natwaril, praji, so žo Nowoorleans ſ pschetorhnjenjom haczenja psched powodźenjom njewobarnuje. Woda njebudże tak ruce spadowaci, so by so někto mohło wutkowacz. Po jeho ménjenju je so haczenje hižo psched tydźenjom dyrbjało pschetorhnyć.

Mjes tym je wulka woda rěki Arkansasa k Missisippiej bobźěła, hdźež ja někotre mjeńšchiny wyšše haczenja pschebeža. Najhórše pschedrěcze haczenja je **žo blizko** města Nazea stało, hdźež žu pschedrěwaze wody 150 000 akrow kraja powodźile a wschu šoru storhle. Měsćce Seydell, Montrose a žuhodna krajina žu so do zyka powodźile. Też wschelake železnišće nahyvy žu so pschedrěle a wupuscile. Wjele stow ludźi je bydło ſhubiło.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 30. haerleje

hownja Michała Francela.
1676 wotpali so fara w Budestecach a bohata knihownja.

Pój ke mni, wostań pola mje,
Budź z hosćom w mojej wutrobje;
Ći lubosć durje wotewrja
A wotpočink w njej poskića.

Mi sobu přinjes, štož ty maš,
Njech mojej duši k zbožu daš
Mór Boži, milosć njebjesku,
Kiž dobu wšemu člowjestwu

Hlej, mój dźeń so też nakhila
A nóc so bližom přibliža;
Tuž budź mój hósć, ja prošu će,
Ach wostań z hnadu pola mje.

Korla Fiedler.

Njedźelu, 1. meje.

Misarí cord. domini. — 2. njedźela po jutrach.
† 1880 Boliuslaw Markus, farař w Popojecach, zběrař delnjołužiskich pěsničkow.

Njeśměš wěrić kóždemu stawej a wšemu, štož ći na mysle přinđe; ale kedźbuje a wutrajnje dyrbiš wěcy sej překlasć dźiwajo na Boha. Ale dospołni mužojo tak snadnje njewěrja kóždemu, štož někto powěda, dokelž znaja člowjesku słabosć, kotraž je nakhilena k złemu, a kotraž so ze słowami jara połkuje.

Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 729, hygrometer +4. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 727, hygrometer +2, thermometer w nozy +9. Wuhladny na pscheměnjate wjedro. — W połnozy nimocźahaze nižiny je swojimi wuběžkami pschinjesechu nam dźenja wopytjeđi nozy njewjedra. — Hewak wschak schikneja na rjane pokasuje. — Rozpoloženje wjzinow a wyschinow lubi nam spodobne wjedro. Dokelž so wyschina **pola kupy** Island **po** sdacźu k połnozy hiba, może snadź trochu khłódow wostaći. Jutše nedźelu Miserikordias Domini sthađa ključka 4,32 hodź. a khowa so 7,23 hodź. Měsačk sthađa rano 4,59 hodź. a khowa so wječor 7,16 hodź. Jutše je mlody měsačk. Pschedźenak rjane a cyste wjedro staja. — Nach wjedrownuožny ma sa pschichodny tydźeń tele wjedro za móžne: Nedźelu 1. 5. rjenje; pondźelu 2. 5. mutne; wutoru 3. 5. wětrože; srjedu 4. 5. rjenje; schtwórk 5. 5. kriliši dźeń; pjatk 6. 5 a 7. 5. rjenje.

— **Po** thodźenju šwrišow a njebjeskich znamjenjow su buły njedźela 1. 5., pondźela 2. 5. schpatne sa sobawu, mnohěmi wo, strašne sa dobry poczink; wutora 3. 5. dobra sa duchowne dźěła, srjeda 4. 5. dobra sa domjazność, wothod a wopyty; schtwórk 5. 5. tehorunja; pjatk 6. 5. je ważny dźeń sa Jiršku, Pólšku, Perschisku, Mału Aziju, połnišku Rusku, Dipk a Dublin; sobota 7. 5. pschihódna sa duchowne dźěła, senjerjenje je mózne.

— **Budyschijzy měschczanizy sastupjerjo** jednachu we **žwojim schtwórtkownym** pohđeđenju wo **hospodarskim** planje 1927/28. Tón wobsamknje so je 4,8 mil. hr. dochodow a 5,3 mil. hr. wudawkow. Tak wostanje 501 000 hr. dołha, kiž ma so ſ pożczonku narunacź. **Wurjadny hospodarski plan** stónczi so je 5,4 mil. hr. dokhodami a a 5,9 mil. hr. wudawkami. Knjes wyschschi měschczanosta Niedner pokasa we **žwojej** rěczi na slajne a wohmnjklomne pschiběranje njekrytcheho nedostatka. W lěcze 1925 wuczinjesche njedostatk 239 000 hr., 1926 316 000 hr., a lětja pyche poł miliona. To je sa tři lěta pyches milijon hrimnow dołha a pozjeji blížschi generaziju na 30 lět a dale. Tola potrjeba města njeje bóle ſ kniženju, hacź je so to hižo stało. Měschczanski liczerſki direktor Werner jwěsći, so žebi wobstaranje najwjazy pjenjes žada. Spomoženstwo trjeba 908 000 hr. pschipomozy a schulstwo 475 000 hr., powschitkowne sarjadnistwo 427 000 hr., wumělstwo a wěda 74 000 hr. w sańdźenym lěcze. 570 000 hr. cjehnje město je **žwojich** wobthodow, 1,6 mil. je statnych dawkow. K přinjesmu rasej wotczišnje Měschczanska nalutowanja saso mały dobytk. **Wožobowy** etat trjeba 177 000 hr. wjazy, wuczinja dozyła 1 961 000 hr. Dotal dawa město dźelo 610 sastojnikam a pschiwotajeńzam a 350 dźěłacerjam. Sa nusowe dźěła pschiwolichu sastupjerjo dalsche 330 000 hr., dale pschihłosowachu wobsamknjenju rady, so ma so twarjenje sa 30 žwójbow natwarichź, 18 wobydlenjow w tutym twarjenju smě 2 jimě a 12 ſi jitwy. Mjes jenym sastupjerjom kommunistow a mjes jenym prawizy bóndże k wurěčzowanju, pschi kotrymž kommunist druhemu wumjetowasche, so je w pjanosći nječhto wupowědał a žwój mandat jako měschczanski sastupjeř znjewužił. Tole wumjetowanje drje hischcze k stórźbje dla ſchichwideńcia dowjedźe.

— **Blížscha darmotna radu podawanska hodźina** sa khłabomyślnych, **na** padawu khorosćo cherpjazych a duchachorych wobydlerjow města Budyschina budże **srjedu, 4. meje 1927 dopołdnja wot 11 hacź 12 hodź. w Měschczanskej khorowni.**

— **Lubijski jasnowidźak psched sudom.** Pschecźiwo Lubijskemu „jasnowidźakej a universalnemu wumělcej" Wattarjej Höpfnerej, w Zossenje pola Barlina bydlazemu, jednasche tudomny krajny sud jako powołanjsta instanza. Höpfnera běchu 27. oktobra 1926 jebanjstwa dla k schćeći mězazu jastwa a k schudzenju cžasnych prawow na dwě lěcze sajsudźili. Wón bě w Lubiju „misjchtrife wjecorny" sarjadował a pschi tom žlubił, so "ſ jasnowidźenjom" znate wonjecžesćenje cžłowa w Lubiju wujasni. Wo tom pak bě so prjedy ſ pomozu tjeckeho wobhonjak. Pschi wujasnjenju padasćstwa pak bě wón zyle njemóžne wosćerwjenja cžinił. Höpfner pschcza saso wobkrucowasche, so je był we wopraudźitym hypnotiſkim nadsynjslowem stawu a w tajkim stawu je swoje wosćerwjenja cžinił. Lětakeju wzamwołnji wuprajichu, so je wobskerjeny, kiž bo tej rad „dwórski psychologa" njenowasche, cžeżki hysterik. Jeho inteligenza je jara žuadna. Wón cžerpi pschez pschinuzdženu khorosć a pschez hysteriske widźidźenja. Pschi jeho njedobajazej zdźałnosći nima nam žane jasne sapschijesće wo telepatiji a jasnowidźenju. Powołanjski žud bě tohorunja pschepwědčenja, so Höpfner njeje w prawem nadsynjslowem stawu był, ponjež pak kłosłanje dźiwajo na jeho schpatnistwo na tři měrazy jastwa a wotprajі jemu cžestne prawa na jene lěto.

— **Połkroma je wuburila** mjes schwarnym skotom kubleńki Henselowje w Małej Hušzy.

S **Kotmašy.** Wczera pjatk w nozy cžehnjesche psches našchu Łužizu cžežke njewjedro, pschi kotrymž błyšk do mažiwneje brožnje tudomneho kubleria Jana Wjedricha dyrti a za krótki cžaš do popjeła pschewobroczi. Woheń sniczi wschelaki grat, kuczowy wós a maschiny. Prěnju pomoz posćicži nimo wjeśneje zyławy Koporska, druha bě Bukeczanska. Potom pschijědżechu hischcze zynkawy ſ Cžornjowa, Błózan, ſ Luška a ſ Rodeza. Jako prěnja w hasćenju so Koporska zyława mjes duhimi wusnamjenjesche, wona je nowa a je psches knjesa Schobera w Budyschinje wot firmy Keby w Luckenwalde kupjena. Wobhedźeř bě brózeń pched 12 lětami natwaril.

S **Lubija.** Sańdźenu wutoru pschińdże na tudomne hamtiše sudnistwo cžłowjek a wojcewi, so je žwojeho nana zarajł. W zujym špośnachu gedźarja Finstera, kiž je ž o m Mühlbergu pola Torgawy narodźił. Jako žo sa naležnoszu praschachu, špomichu, so Finsterowe wudawanja njejsu wérne a jeho tohodła puschczichu. Borzy na to jeho na pok naheho na polach pschi Shorjelskej drózy popadnychu a do tudomneje khorownje dowjesechu.

S **Rakez.** Sańdźenu njedźelu wotmě naše žerbske towarstwo „Lipa" žwoju mešaczku špromadźiznu we „Kaczej korczmje". W poštajenym cžašu, w 5 hodź., wotewri njeprózniwny pschedźeda knjes Dwórnik špromadźiznu. Špromadźeni wuradźowachu najprjedy wo pschelakich towarstwownych naležnoszach. Potom pschednoschowaschе knjes Krawczik wo „Wotucženju a wuswobodźenju potłóczowanych narodow". Mów pokasa, kak žu w sańdźenym cžašu worschty a systemy nastałe, so bychu kschescžanstwo druhich ludow sniczile a nad nimi knježile. Dźenja je jich dźěło zara dale dokonjane. Potłóczowanje pola Serbow pak je tutomu systemej jenoż radźi, dokelž w Serbach „wérne kschescžanstwo" pobrachowasche. Kschescžanstwo nima je so někajku formu abo wupowěschenju desku wobhladowacź, ale ma bycź žiwjenje. Pschednoscher pokasa dale, so Serbjo žami njeteja, ale je je ludy we wutraju sa nich sajimuja. Sajimawe běsche špschecź, hdyž rěcznik Jdźeli, so je ſ indiskimi, chineskimi, uralskimi a druhimi ludami wobthadźał a je wo narodnych prascheznjach rosmołwjał. Jedyn indiski profesor žebi žamo žerbsku gramatiku a słownik pschejesche. Napiecži pokłuchachu špromadźeni pschednoscherjej, jako jim sańdźenoszć a pschitomnoszć žerbskeho ludu pschedstajesche. Woni też špośnachu, so žebi žami njemóžemy pomhacź, ale dyrbimy je ſ druhimi narodami sjednoczicź k wojowanju. Stare słowo praji, so je wscha wina na špwěcze wjecźi, to też dźenja hižo špośnajemy, hdyž wokoło je hladamy. Tak rěka krucže stacź za žwoju narodnoszć. Se žiwej rosmołwu słónczi je špromadźiznu.

Se **Stróže pola Rakez.** Spodźiwne cžełaze wojidmo knjes stótny lětaš dr. Knabe ſ Rakez pola truwy jeneho tudomneho wobhedźerja pschi ſprózniwym dźěle po kruchach na špwětko pschińdźeše. Na kónzu schije bźichtej połnje wuwitej w tyle khromadusrostcżenej hłowje. Rjap pak a wschě schtyri nohi běchu dospołnje sekschmjene a proste. Krawa je cžežke sapschimnjenje jara derje pschetraka a ſ njej derje steji.

Se Sdušlicžeja. Sjawny pucź je Sdušlicžej do Hajłowa žo dla nahyvowanja na Sdušlicžanskich honach wot 28. hapriele hacź do 5. meje sawrć. Jśdny wobkhad pokasuje žo **na Baczoń.**

Z Pančic. Z přestaćom doby hrozneho wjedra woživi tu twarske rjemjeslo znowa. W běhu lońšeje nazymy běštaj nowej twaraj nastałoj, kotraj we hrubym pře zymu steještaj, zo byštaj doskhnyłoj. Nětko rěkaše, z nutrka a zwonka dočinić. Blizko Kamjenčanskeje dróhi, na tak mjenowanym „Ladku", hdyž bě nětdy jama k wotpołożenju wšeho dożdeżaneho domjaceho čapra, pozběha so wulke twarjenje, kiž změje dwě rumnej wobydleni z nowočasnym komfortom (z parnym tepjenjom, kupjelu atd.) Dohotowanje přewzachu wjesne a Drježdźanske firmy a tak budźetaj snadź hižo kóne meje reflektanta (dr. Thill w Kukowje a wučeř Seder we Worklecach) zaćahnyć móc. Wobsedźeř je klóstrski młynk, kiž je twar z pomocu statneje pożczonki přewjedł. Druhi nowotwar pozběhuje so w njeposrědnej blizkoscí Klóštrskeje Wody, zady hoscénca, hdźež sej dr. Rachel swój tuskulum staji, zo by w nim mohł wječor žiwjeński dožiwić. Villa přitula so k scéhuju wysokeho brjoła a steji na městnje, hdźež nadróżny hołk a hara njedoćehnjetej. Scéžka, jenož za pěšny wobkhod, wjedźe nimo a budu ludźo rjany moderny twar ze swojimi wutwarjenjemi wobdźiwać móc. Wobaj twaraj je twarski mištr architekt Rudolf Cyž w Khróšcicach wuwjedł a z tym wospjet swój praktiski zmysł w přewjedźenju wjesnych twarow pokazał. Mnozy nakrajni dźěłaćerjo a rjemjeslnicy su tu dźěła a zasłużby namakali. Też na wsach so nětko pilnje twari a tak budże po času wobydlenskej nuzy wotpomhane. Ma so tola lětsa w Sakskej na 25 000 nowotwarow wokazować. Z tym pak hišće njedostatk wotstronjeny njebudże.

Z Kukowa. Dźensa w nocy (w třećej hodźinje) jědźechu 4—5 pjeni kolesarjo přez klóštr a rejachu a „spěwachu" na njehańbite wašnje, zo běše złě na nich posłuchać. Ludźi budźachu z nóceneho spanja a wšě psy dachu so do wótreho ščowkanja. Tajcy njebłahodławi młodzeńcojo w ničim na bližšeho njedźiwaja, ale swojemu pjanemu duchej so wuzakhadźeć dadźa a tak nóceny měr njewušnje kaža. Kajki je tola nětko młodostny dorost! Při tym mjeno jeneho wjesnjana rejachu, štož so skoćacemu ruću runjaše. Tajke skandalozne zadźerżenje je zrudne znamjo za wjesnu młodźinu. Sto z njej pozdźišo budźe? Nimaja tući rjelpusojo telko čuća, zo so to njesłuša? Derje by było, bychu-li so mjena tutych njehańbitych lewrjekarjow wusłědźiłe, zo mohli so sudnistwu dla kaženja nóceneho měra přepodać. Snadź nječhtó wo nich wě.

Z Kozaric pola Khróšcic. Wčera pjatk swjećeštaj Henčlec mandźelskaj swój sćěborny **kwas, Henčlec**

nan je bohužel trošku khorowały. Nadźijomnje pak
Jemu nalětnje Boże słónčko zaso staru krutu strowotu
wobradźi. My přejemy pak česćenymaj mandźolskim
maj prawje wjele zboža a Božeho žohnowanja. Bóh
luby Knjez pak njech lubeju človjekow prawje dołho
hišće w strowości a cłosći wostaji.

Ze **Sunowa.** Wjacy króć čitachmy nawěsće wo
zbubjenej žonje, kotraž je jutrownicku mjelčo khorownju wopuściła. Popołdnju je přez Konjecy a
Šunow ša a w Konjecach w jenom statoku wo posylnjenje prosyła a kofej a tykane dostała. W Sudale njeje wjacy slědu było. Na wječor hižom ze
Kulowa za staraškej pytachu, kotraž je na 86 lět
stara a wjacy při strowym pomjatku njeběše. Njeběše pak móžno, nihdže ničo wjacy zhonić, hdże je
dale ša abo widźana była. Zandźeny štwórtk na
wječor nětko cyle připadnje holca ze wsy w lěsu
nec wopuši" jeje čěło namaka. Stara žonka je so
sydnyła a lehnyła a na zlemjenje wutroby wumrjela.
Dokelž na městno. hdźež dołha syćiznołta trawa
rosće, nichtó přišoł njebě, hačrunje je to lěhdom 10
mjeńšinow wote wsy, čěło hakle po dlěžšich dnjach
namakachu.

Z **Wotrowa.** Štwórtk, 21. jutrownika wotmě
Serbski Ratarski Dorost za Khrósćicy a wokolinu
swoju měšačnu zhromadźiznu pola Jurśee we Wotrowje. A to na te wašnje, zo by sobustawam z Wotrowa a ze Žuric zmóžnjene było, so aktiwnje na zhromadźiznje wobdźělić. Dokelž běše předsyda zastojnstwo złožił a wolić smě so po wustawkach hakle na
kóncu lěta, wotewri městopředsyda k. Jakub Lipič
z Wudworja zhromadźiznu a powita rjanu ličbu swěrnych sobustawow. Podźakowa so na prěnim měsće
dotalnemu prěnjemu předsydźe za jeho swěrne skutkowanje w towarstwje. Rozprawješe nam wo přichodnym wuměe 3. meje do Pomore, kotryž pak
Zwjazk S. R. D. zarjaduje. Ale kaž so hišće přez
telefon wobhonichmy, je so wulět wo něšto njedźel
wotstorčił. Sobustawam so nadrobniśo zdźěli, hdy
so wotměje. Dale so wobzamknu, zo wšě pisańske a
čišćorske wěcy jenoż pismawjedźeř wukonja, dokelž
hewak wšelake njeluboznośe nastanu. Městopředsyda čini sobustawow kedźbnych, zo bychu so na
ratarskej wustajeńcy w Złym Komorowje wobdźělili,
hdźež so wšelake zajimawe ratarske wěcy pokaża;
tež w čahu so w serbskej narodnej drasće wobdźěla. Do swjatcha mandźelstwa zastupitaj dwaj
swěrnaj sobustawaj. Jako dźakne připóznaće za
skutkowanje w towarstwje zhromadźizna wobzamknu, jimaj maly dar přepodać. Pismawjedźeř Jurij
Špitańk ze Zejic přečita nam zajimawy nastawk ze
lěta 1886 z Łužicy. Na kóncu namołwja hišće jedyn
sobustaw, wubjerkownik Zwjazka S. R. D., kruće, zo
bychu so wšitke sobustawy aktiwnje na zjězdźe S.
R. D. wobdźěliłe, kotryž so lětsa 15. meje w Baćonju
wotměje. Žadyn serbski młody ratař, kiž tež njeje
sobustaw Zwjazka, njech njezakomdźi wopytać ważne
přednoški, kotrež so tam poskićeja. Po žiwej debaće,
kotraž so mjez tym hišće wuwi, skónči městopředsyda zhromadźiznu ze serbskim spěwom.
Serbow naléčo.

So žita, keńki zelenja
A róže, kwětki ktu.
Hlaj, Boża stwórba wobnowja
So w lubym naléću.
Ja prašam cyle kutnje so:
O, serbski ludo, hdy
Tež přińdźe twoje naléćo,
Hdźež wobnowiš so ty?

Tuž wotmołwa mi zakliči
Kaž wotzyuk přez holu:
Tež serbski kraj zas' zeleni
So jónu w naléću.
To móžno njeje prjedy pak,
Hač wšitcy Serbjo su
W našich serbskich towarstwach
A w serbskim Sokolstwu.

Jurij Šewčik.

S **Mužakowa.** Tele dny je so mějičel jeneho tudomneho initalazniśeho burowa bjes śleda zhubił. Kaž su
nětko wotkrył, je wón ſ jebanitkowym wichelake wontowne firmy schodował, też fmenki je falschował. Wichelaju
chodźa ſamo wódźeć, jo je je 70 000 hr. cźeknył. Nad
instalaziśkim burowom, kiž je ſwoju dźěłarowśći ſastajił,
brje borſy konkurs wotewrja.

*

— **Na wožebitu pſchikohu w dżenſnišchim cźiſle** poſlajujemy ſ tutym naſchich cźitarjow. Magnetopathka a
homöopathka Injeni A. Fruendowa porucja ſo k wuhojenju wſchitkich khoroſcjow. Nſchi wſchitcy cźitarjo
wožebitu pſchikohu derje wobkedźbuja.

Z Łužicy.

Se **Schérachowa.** Nalětnje njewjedro se ſylnymi
dejchcjemi cźełnjeſche pondźelu popołdnju pſches naſchu
krajinu. Wlyſk dyri transformatora fabrikſkeje
wotnoſći Frieſez bratrow w bliſkim Khemberku. Mſkima
na dlěſchi cźaſ wuwoſta a w fabrizy dyrbjachu dźěłacy
pſcheſtacź.

S **Delnich Pózkowow.** Jako pondźelu wjecźor 15-
lětna kłužobna ſ Pózkowſkeho hermanka domoj dźěcźe a
běſche dom nimale dozpěła, pſchihna ſa njej koleſaŕ a
ju pſcheſcźěhaſche. Holza cźelny ja twarjenje, tola njeknjezmnik khwataſche ja njej a ju wumozowa. So njeby
wołacź mohła, latyka jej hubu. Zandarm pak je nadpadnika hižo wuſkedźił. Wón je 24lětny ſkakaŕ ſ Ottendorfa.

S **Eibawy.** Kózkowy witowaŕ Arnold ſ Noweho
Gersdorfa dźivſche ſe ſwojim motorſtim kokom pola Eibawy żelesniſke kolije pſchejećź. Swjedźaŋ wobkrućejeja,
ſo je Arnold jara pomałku pſchijeł, dokelž běſche jemu
ſtraſchne městno hižo znate. Nadobo pak pſchihna cźaſ,
2 metraj pſched nim móžeſche Arnold w duchapſchitomnoſći ſwoje koło wokokoſtorhnyncź a konz pſchi żelesnizy
dale jećź. Tak je wěſtej ſmjerći wuceźeknył.

Ze susodnych a dalších krajow.

* **Dwójne ſamomordarſtwo w nabožnym bludźe.** Mandźelſka rolykładźerja Arnoſchta Hönikl ſ Jeversteje
dróži 22 w Steglitzach pola Barlina a jeje 27lětna dźowka
Erna pſchiſtupſchesche ſpolu cźaſi nabožnemu ſjednoczeſtwu. Piſches ſtrowomodlenje druhich ſtejeſchcjej źoniſkej
tak pod wliwom ſetny, ſo ſo w poſlednich tydźenjach pola
njeju ſnamjenja pſcheſcźehańkeho ludła pokaſowachu.
Zónſtimaj běchu rěcźeli, ſo je jimaj ſmjerćna hodźina
bliſko a ſo njebudźetej wjacy dołho žiwej. Wſchitka rada
pſcheſcźelowa a ſnatych, ſo bychtej ſo tola ſtónczenje tutych
nabožnych ſkhadźowanjow ſdalowałej, niczo njepomałſche.
Póndźelu wjecźor lehnyſ ſo mandźelſki žonu w kuchni na
ſofa. Jako wjecźor wokoło 9 hodź. wotnicź, běchu jſtwy žiwe
nje ſ pkunom napełnjene. Wón ſwoczina hyndom wotka
a doły ſo do hydleŕnje, tu namaka žoniſkej bjes wědomja
na ſemi leżo. We wobydlenju běchu wſchitke pkuwowe
honacje ſwoczinjane. Wobnjuwi wobornizy ſpjacha
žoniſkej do žiwjenja wróćicź, tola jich pózowanje běſche
podarmo. W ſawoſtajenych liſtach běſchtej žoniſkej napiſałej, ſo dobrowólnje do ſmjerće dźetej, ſo bychtej žiwjenja tónz cźiniłej.

* **Autobus oſpolnje roſbity.** (Dwě wozbolje ſranjenej.) Njeſboże ſ autobuſom, kotrež móžeſche lokko najwjetſchu ſcźěſkwoſć mjeć, ſta ſo wcźera popołdnju w 12 hodź.
pſchi Schönebergſkim brjoſy njedaleko Charlottenburgſkeho mosta, potajkim w bliſkoſći toho městna, na kotremž pſcheo
nkotrym cźaſom hižo autobuſ na dla njewobhładnuweho
jźdźenja pſchiwatnje wozoby cźeſkł ſmjeſnoſći. Schoſer omnibuſa cźaſ 1., kotryż we ſmjeru na Potsdamſki dróhu po
Schönebergſkim brjoły dele pſchijźeše, bu wot jźdźadłow,
kotreż pſcheo nim jźdźechu a ſo dobre druheho pſcheſcźehowachu, nucźeny, tak dałeko na lewizu wotbocźiś, ſo ſo kolešanej wo wobłoženje ſrały a ſ wukrywkom wo ſchtom
ſawadźi. Tołſta halosja wotcźa zyle wobłoženje a dźeł
žydadłow, kaž też wozowy ſwódłomjetak. S tutym wotmachom wjerhny ſo potom wóſ ſe ſwojeje cźerje a hraby
ſchtom ſobu, kiž ſo zyle ſ korcźenjemi wulomiłym. Jena
žónſka, na wukrywje běſko, wobodrý ſobi kóſu a ſtichaje
žeby mohły, ju dyrbjachu do pomocźniſchcźa wożiś. Tołſto
runja jenu druhu žónſku, kiž runje nimo pſchihnje a ſo
ſ wadazej halosju ſtaui. Wóſ, kiž k beſchej jźdźe njekmany, dyrbjachu wotwjeź. Na hižo njeběſ wukrywu wróku bozyła a ſady jenoż ſlabje wożbadźeny; hewak 62 njeſboże wjele hórje ſo wukónźiło.

* **W aucze běchu wuſmyſł a ſmjertnje ſnjeſożił.** Industrialny ſ Troyeża, kiž ſo ſe ſwojim autom wot pſchewodźenja ſwojeho bratra wróćeſi, pſchi wodźidle běchu
wuſmyſł. Automobił ſajěchu bórzy na to do ſchtowna a industrialny namaka pſchi ſrażenju ſwoju ſmjerć.

* **Wichor nad Połnóznym morjom a w Danſkej.** Kaž
wjehrarſke pišachu, ſakhadźeſche nad zyłym Połnóznym
morjom wurjadnje ſylny wichor, kiž ſ meſtunami w ſekundźe hacź do 27 metrow ſpěchnoſće dosta. Dokelž wichor
ſ połnoza pſchihadźeſche, běſche jara ſymny a temperatura
padźe nětkoždź 3 hacź 4 ſtopjeńli nize 0. W Danſkej ſhlom
zyły poſledni tydźeń na orkan podobne wichory ſakhadźeja.
Najhórje zſchkodowaſche wichor na kupje Falſter, hdźež
wjerchaty wichor, kotryż ſlinki pſchewodźachu, wjele tſechow
wotkry, ſta telegrafowych a elektriſkich ſchćežerow ſpowala.
Fabrikſke wuhnje ſo ſajpynychu, ſchtomy ſo ſtuwalachu a
ſta wokkowych ſchkleńcow ſo ſ mozu wětra roſpuſkachu. Na
Wulkim Belcze běſche morjo tak njemérne, ſo dyrbjachu
ſo wſche łódże a cźołny k móreſkemu brjohej podacź, ſo ſo
njeſbycźu podniźile.

* **Nowa ſyma w Schotyſkej.** Wutoru popołdnju w narańſchim dźelu Schotyſkeje ſo ſajo ſněh a krupy dźěchu.
W ſhamnjez krajinje hižom wjele dołho ſmjerſki khodźa,
kiž je na hižom wobadźanych běrnach wjele ſchkody naczinił.

* **Bratr a ſotra jako mandźeſłaj.** W Auſtraliſkej
mataj ſo mandźeſłaj pſcheo ſwojom ſamotwicź, dokelž
ſtaj wobſtorżenaj, ſo ſtaj ſo jako bratr a ſotra woženiłoj. Ssudniſke pſchepytowanje dopokaſa, ſo ſtaj wobaj
jako małej dźěćźi ſ domu a do ſtatneje ſyrotowneje pſchiſchłoj. Poſłužiſko doſtaſchtaj dźěćźi ſ adopziju druhej
mjenje. Pſchihnadne ho poſłužiſko jaſo ſetkaſchtaj, ſo
bliže ſeſnaſchtaj a ſo lubowaſchtaj. Wonaj ſo woženiſchtaj a běchtaj jara ſhožownaj w ſwojim mandźeſtwje.
Jimaj narodźi ho też dźěćźo. Stónczuje bu ſ druhim
wuſkim pſchipadom wotkryte, ſo ſtaj mandźeſłaj bratr
a ſotra. Nětk ho ſhožownaj mandźeſłaj ſe wſchemi ſrědkami pſcheźiwo wſchém poſyntam wobaraſtaj, ſ kotrymiž
chzedźa jeju ſ mozu dźěliźi.

* **Japaniſkej rybaŕſkej łódźi ho podnóriłej.** S Tokia
ho powě, ſo je bliſko kupy Sachalin rybaŕſka parna łódź
do ledowseje hory ſajěła. Zyła wobſadka łódźe, 50 matroſow, ſmjerćej w ſołmach namaka. Dalſcha rybaŕſka łódź
je teworunja do pluwajeze ledowseje hory ſajěła. 30 muži
wobſadźi mózeſche pak ho wuthowaćź.

Najnowiše z cyłeho świěta.

— **Schkowa powěźej wo wjedrje ſa jutiſchi njedźelu:** Mróćcźe ho pſcheźahuju, woſtanje pak mjenje ſcherjate
a trochu njewjedrojte. 98 Zendźelſkej rjenje, ſuchu,
thłodno.

*

Nalětnje njewjedra ju w Schleſyſkej wjele ſchkody naczinite. W Boleſławje (Bunzlau) błyſk do wóſe jeneje zyrkwje dyri. Druhi błyſk do domu jeneho dźěłacerja ſajěde a jeho thſtetnu dźowku a jeho żonu cźežko ſrani. W Lubnjowje ho ſnyn jeneho mlynka ſ błyſkom ſtraſchnje wopali.

*

Vatikan ſ cźicha ſ cźeſkoſłowakiſkim a južnoſławjanſkim knježeſtwom wo wobſamknjenju konkordata jedna.

Wobej knježeſtwje chćetej ſebi po możnoſći wulki wliw na pomjenowanje biſkopow a na zyrkwinſke organiſazije dobyć. Sa Vatikanowe pſchihlubjenje knježeſtwje lubitej, ſo kulturne wojowanje ſaſtajitej, ſebrace zyrkwinſtich kuſkow wróćitej a zyrkwinſke ſkule dowolitej. Južnoſłowjanſka pódła toho ſłowjanſku liturgiju ſa ſwojich katolikow żada

*

W nozy k ſchtwórtej ju ruſzy namjeſni wojazy ſe maſchinſkej ſtelbu do pólſcheho namjeſneho ſtrażiſchcźa p. Sserzijeczach ſtéleſi. Podźiſchcźo ju Nuſzo pólſke ſtrażiſchcźa ſ ruczjunymi granatami nadpadli. Dóńdże k wojowanju, pſchi cźimż na wobémaj ſtronomaj nětoſti wojazy ſo ſranichu.

*

Po powěſczi ſ Moſtwy, je ſo kommunifiſke knježeſtwo w Hankawje pjecza roſpuſchcźiło. Powěſcź njeje ſo hiſchcźe potwjerdźiła.

*

Londonſka „Morning Poſt" powě, ſo je ſo poknóze wójſko Nankinga ſmojowało. Cźankaiſhek je pjecza ſ Taipainſkimi wrotami cźeknył.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina, Zwjazk serbskich towarſtwow. Sekretariat w „Serbskim Domje" w Budyšinje. — Ráčne hodźiny tukhwilu jenoż kóždu sobotu popołdnju 3—6 hodź. (Krječmař. Přinoški přijima jenoż pokładnik Wojnař, kiž je w Serbskej Lud. Baney wšěnje k ręcam. Wšě pisma njech so podawaja pak pozdźe přez Sekretariat, pak njeporučźuje na předsydu, kar. Šewčika w Khrósćicach.

Maćica Serbska w Budyšinje. — Po wobzamknjenju posledn. hłown. zhromadźizny sym so jako pokładnik M. S. wuzwolił. Tuž prošu, wšě płaćenja wot nětka na sćěhowacu adresu słać: G. Jansk w Budyšinje — Bautzen I. Sa. — Serbski Dom.

Budyšin. „Nadźija" změje přich. wutoru w „Serbskim Domje" spěwanje, a to wječor z dypkom 1/2 9.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. Naše „Serbske towarſtwo" změje njedźelu, 1. meje, popołdnju z dypkom w 4 hodź. swoje posedźenje we wosadnej sall. Přednošk je k. kantor Holan w Budyšinku dobrocźiwje přilubił. — Dale ma so wo wšelakich ważnych wěcach rěcź, wosebje wo posmjertnej pokładnicy. Na tuto posedźenje sobustawy a też hoſći přeprošuje

předsydstwo.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Młodźi Serbja, sokolwanje je strowe, tohodla dyrbjał kóždy w Sokole być! Načolnik.

Delní Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" změje njedźelu, 1. meje, pop. w 3 hodź. posedźenje hospodarskeho wotrjada a pop. w 4 hodź. změje towarſtwo swoju zhromadźiznu pola Haškec. Předsydstwo.

Drjoždźany. Serbske towarſtwa „Čornobóh" a „Jednota" a spěwne tow. „Hromadnik" wotměwaju dźensa sobotu, 30. haprleje, wječor w 7 hodź. w „Ballhaus" na Budyskej dróży 35 swój Walporny wječor. — Serbske dźiwadło, spěwy a reje budźeja so poskićeć. — Wšitcy Serbja z blizka a z daloka, wosebje też z dominiskeje Łužicy so na tutón wubjernje rjany wječor wutrobnje přeprošuja. Přińdźe w prawje bohatej ličbje, zo by žurla prawje polna była. Witajće k nam!

W mjenje wšěch 3 předsydstwow: Wićaz.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje njedźelu, 1. rożownika, pop. w 5 hodź. w Hänzlec hoscźencu swoju měšačnu zhromadźiznu. — Naši knjeża dowérniwy njech to sobustawam dale wozjewja. Předs.

Komorow p. Rakec. „Sokoł" změje štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Dokelž so proste zwučowanje za zlět wukinje, dyrbja wšitcy přińć. Nač.

Llehań. „Zernička" přeprošuje wšě susodne bratrowske towarſtwa na serbski swjedźeń, wuhotowany jutře njedźelu, 1. meje, w Klukšu.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korćmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Njebjelčicy. „Sokoł" změje jutře njedźelu (1. 5.) wječor we 8 hodź. w Herbskej gryčce w Njebjelčicach sokolski swjedźeń. Poskićić budźeja so zwučowanja, proste na bradłach a na prěkušu. Skupiny a narodnu scenu předstajeja dorosćeni a dźěći. Po tym su reje. Wšě sokolske Jednoty a wšitcy druzy Serbja so wutrobnje přeprošuja.

Njeswačidło. (Porjedźeńka.) Posedźenje serb. tow. „Jutrnicy" wotměje so njedźelu pop. 1/24 hodź. pola Hobrakec we Łuzy, nic w Njeswačidle. K temu naležnje přeprošuje předsydstwo.

Ralbicy. „Sokoł" změje wutoru, 3. meje, wječor we 8 hodź. zhromadźiznu. Wšitcy dyrbja cyle wěsće přińć! Starosta.

Ralbicy. „Sokoł" změje wutoru, 3. meje, zwučowanje. Zwučować budźe so prosće zwučow. za zlět, tuž njech wšitcy přińdu. Šewčik, načolnik.

Rózant. „Towarſtwo kat. młodźenców" woswjeći njedźelu, 8. meje, swoju khorhoj. Prosymy česćene towarſtwa, zo bychu tola po możnoſći trochu z dypkom přišłe. Taflički z napismom sobu přinjeseć.

Předsydstwo.

Sowrjecy. Kedźbu! Rjany serbski wječor wuhotuje nam spěwne tow. „Sokobik" jutře njedźelu (1. 5.) wječor 1/28 hodź. w Palerjec kcrmje. Měšany khór je na pół sta spěwarjow a spěwarkow posylnjeny. Poskićeć budźeja so krasne 4hłósne serbske spěwy a dobre žortne dźiwadło. K tomu přizamknje so wjesoła rejka, też z někotrymi nowymi serbskimi rejemi. Serbjo cyłeje naše wokoliny so na tutón serbski wječor přeprošuja.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŋ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Hrodźicy. — Za nawěſtki: G. Jansk w Budyšinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća tež pola agenturow!** **Tresor!**

Wulki serbski wječor

ze spěwami, dźiwadłom a rejemi wuhotuje Serbske towarstwo „Zernička“ njedźeli 1. meje 1927 w Šusterec hosćenu

w Klukšu

Wšěch Serbow z blizka a daloka přeprošujetaj towarstwo. hosćencar.

Hosćenc w Haslowje

Njedźelu, 1. meje, **wulke meiske reje**

Jaccband-kapała z Budyšina. Zastup 30 pj. štučka 5 pj.

Přećelnje přeprošuje J. Měrćink a mandź.

Hosćenc w Pěskecach

1. meje wot pop. w 2 hodź.

kulenje kchelow wo myto a třćelnje!

Přizamknjeja so **reje!**

Přećelnje přeprošuje

Kołoježdne tow. „Wanderlust“ w Rózeńce

Towarstwo kat. serb. młodźencow w Rózeńce

poswječi tam njedźelu 8. rózownika

swoju nowu khorhoj.

Porjad:

Nyšpor. — Swjedźeński ćah. — Swjedźeń na łucy. — Koncert. — Wječor reja.

Nyšpor je w 2 hodźin

Na tutón swjedźeń přeprošuje wutrobnje cyłu młodosć, starših a přećelow

swjedźeński wubjerk.

Hosćenc we Worklecach

Njedźelu, 1. meje **reje.**

Přećelnje přeprošujetaj P. Petaš a mandźelska

Hosćenc a kofejownja „Baumfelder“

mějićel Robert Willkommen při dwórnišću

poskića swoje **spodobne rumnosće**, hdyž so njekuri, k bohatemu **wopytanju. We jědźach a napojach** poskićam nimo dobrych **konditorskich wěcow** to najlěpše

Wutrobnje witajće!

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnosće - konditorske pječiwa přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so lako dar při kóždej składnosći hodźace. Łódź k jědźi. Fürst Pückler.

Meble

kupowaš je wěc dowěry. Postrožnju Was swědomitše a tunjo. Prošu wo wobhladanje mojeho składa. Wosebite zhotowjenje a předźěłanje pólstrowanych meblow w samsnej dźěłarni — kruče solidnje a po najtuńšich płaćiznach. —

Despang w Budyšinje

Telefon 3406 na Mužakowskej drózy 4 Žane klamy

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Ložowe šaty

linon, smuhaty plat, damast, pisane nawoblečenja

ložowe płachty

kopšiwina, dowlas, połpłatowe, čisto-płatowe

ložowe přikrywy, běłe a pisane

Hilger w Budyšinje na Seminarskej hasy 2.

KELING

barbi

čisći chemisey

z rukowanjom z benzinom

Wobleki

žonjace wobleki

mantle

a wšu druhu drastu

spěšnje derje tunjo

Samsne přilimarnje:

w Budyšinje na Kóžorskej drózy čo. 6 na Přisečanskej drózy 16 telef. 3638

w Khoćebuzu na Hrodkowskej drózy čo. 4, telef. 1774

we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22

w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 26

Parny vulkaniserowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźerńja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž tež za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! Žane čakanje!

Wotewrju 3. meje 1927 w domje knjeza pjekarsk. mištra Münznera

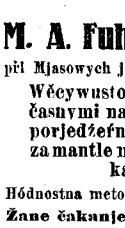
we Łazu při torhošću

zubnu lěkarńju.

Mam kóždu wutoru a pjatk pop. wot 2—7 hodź. rěčne hodźiny.

Wšě khorobne kasy.

Paul Voigt, dentist.

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

Ložowe šaty, pisane a běłe, najl. wupjerki wšěch šěrokosćow, trjenja, twjelki, rubiška, módre čišćane tkaniny, słomniki atd. we wulkim wubjerku po najtuńšich płaćiznach.

Emil Wehrle w Budyšinje

na Jerjowej hasy 7 na Jerjowej hasy 7

Nawěštki přinjesu wužitk!

Naturska hojeŕka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu.

Maćiznu k pólstrowanju

Walter Voigt w Budyšinje

na Jerjowej hasy čo. 3 - na Jerjowej hasy čo. 3

Kupowanje a předawanje kublow

wšěch družin, kaž tež wobstaranje hypothekow w kóždej wysokosći po přihódnych danjach wobstaratej prawje a spěšnje bjez žaneho doprědkapłaćenja. — **Thieme & Grobe**, ležomnosće ahy pothleki wobstaranska centrala **Kamjenc**, Bönischplatz 2, Złota hora. Telefon čo. 193.

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Fotografowy Meister

ateliér w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15

hłowa nječłeła wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewieścinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Złote a pozłoćane slubne pjerśćenje

por wot 8 hriwnow

časniki we wšelakich rjanych wuwjedźenjach

kwasne dary — wuporjedźerńja

Theodor Natuš, časnikaŕ w Kukowje

Telefon Pančicy čo. 210.

Khori njezadwělujće!

Přińdźće ke mni

k přepytowanju

a přinjesće też hišće blešku raněšeje moče sobu, kotraž so we mojim laboratoriju w Zeitzu chemiscy a mikroskopiscy přepytuje.

Wočowa diagnoza

tak taloko hač je tasama wědomosnje připóznata. Zaběrach so hižo 25 lět ze wšitkimi hišće hojacymi khorosćemi z biochemiju, naturskim hojenjom a homöopatiju.

Rěčne hodźiny su nětkle póndźelu popołdnju wot 2—7 hodźin a wutoru dopołdnja wot 8—½12 hodźin w Budyšinje na Bismarckskej drózy 7 II. pola Lehmanna, a potom porjadnje kóždu 2 njedźeli, też hdyž w „Serb. Nowinach“ njestej.

Paul Bohn, naturski hojeŕ.

Někotre zběrki basnjow

Jakuba Ćišinskeho

su hórzy rozpředane! Njech sebi čitarjo „Serbskich Nowin“ hišće zbytne eksemplary zwěsća!

Serbska knihaŕnja w Budyšinje

Paul Hempel w Njeswačidle

mašinska wikowaŕnja.

Kolesa, šijace mašiny, centrifugi, motorske koła, rjeblow. wozyčki, bencin, wolije (Betriebsstoffe), wuporjedźerńja, **też na wotpłaćowanje!**

Professor Dr. Hess

ma wot póndźele 2. meje zaso rěčne hodźiny.

Wot póndźele do pjatka ½4—½5

a po prjedawšim připowědźenju.

w Budyšinje, Wallstr. 7. Telefon 3201.

Přiloha k číslu 100

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 30. haprieje 1927

Posedźenje Budyskeho wokrjesneho sejma

(Bezirkstag) Pjatk, 29. haprieje 1927.

Pśedsyźeda, knjes Seidel, swěśi pśichi spočatku, so je pośedźenje prawje powołane a powita sastupjerja wokrjesneho hejtmanstwa, knjesa wyšišćeho knjeježkeho radu dra. Kästnera.

K wobkhodnemu porjadej namjetuje knjes Tränkner (soz.), so měł žo 5. dypk pośledniseho protokolla hišćeze jnu pśecytaś, kiž 40 000 hriwnow nastupa, kotrejž jnu žo ś nahódnosćenśtkim (podružnišćim) dawkom nawdake a kiž maju žo za twarjenje bydlenjow wužiś. Po źiwu knježi tu wěsta njesajasnosć. Knjes hamtšti hejtman dr. Jungmann roskoži k temu, so je nahódnosćenšći dawk pśechěźiwo wočakowanju město 40 000 hr. 80 000 hr. wunjesł a tohodla namjetuje, so měźe žo šwitne 40 000 hr. na pozčonku, kotrajž hišćeze wobsteji a 127 000 hriwnow wučinja, wróćopłakaćiś. Knjes Richter (soz.) prošy, so by žo tele praschenje na to, so je prawiza njedawno wo tom rěčała, so maju žo 40 000 hriwnow za twarjenje bydlenjow trjebaś. Teho měła žo nětko dźerźeś. Na to pśechajta žo protokoll, po kotrymž je žo jenahóśnje wobśamkło, so maju žo mjenowane pjenjezy twarjenju pśiwobrośiś. Knjes hamtšti hejtman wusděhny, so je ko próta, do dokhočasneje pśewobrośiś. To pak dla hubjeneho połoženja na pjenjezownych witach móžno njeźe. Na to knjes Richter dale žadanje sastupowasche, so maju žo 40 tyšaź hriwnow twarjenju bydlenjow trjebaś. Knjes Borberg (swěźi), so je ś pśedsyźoscheho knjesa hamtšteho hejtmana zyle hinasche połoženje nastało. Knjes Richter pak tśeźi na to, so ma žo w tymle praschenju k rozsudźenju dóńś, na cźož knjes hamtšti hejtman měnjesche, so žo derje pśewjeseś hodźi, so móże žo ś podwojenjom summy wobźmaj nahladomaj najlepje dosćeźiniś.

Knjes Wjela pokasa teź na nowe połoženje, kotrež je hamtšti hejtman wopišował, po tutym nowym połoženju je 80 000 hriwnow ś podružniśkeho dawka se šandźeneho léta wušeze, kotrež žo njenakłaźichu na twarjenje nowych bydlenjow. Wón wumjetowasche hamtšemu hejtmanstwu, so njeje pjeza dospołnu rosprawu podało, hewak niebyło móžno, so bychu pjenjezy zyle léto potajene wostałe. Schtarr niedźele po wotsamknjenju wobkhodneho léta bu pjeza śnate, so je 80 000 hriwnow šwitne wostało. Hladamy-li na wobydlenšku nusu, dyrbimy pśaśeś, so ma žo podružnišći dawk na twarjenje bydlenjow nałoźiś. Wón stónčnje k nahladej bóndze, so wokrjes hamtšeho hejtmanstwa za potrjebny wobhladowaź njeje a měnjesche, so k hamtšemu wjednistwu hamtšeho hejtmanstwa dźěłaćerstwo žaneho dowěrjenja měś njemóże.

Knjes hamtšti hejtman wobroći žo pśheźiwo njemu, dokeł žo tu wěsće wo niedorosumjenje jedna. Wón žam hatle je w pośledniem cźasu thonik, so je wunoschł ś podružniśkeho pjenjesa tak wulki a so njeje žaneje pśiśinjny k njedowěrjenju. Wón hraje žo dokłne 127 000 hriwnow se śrědkami ś dawka na tajenju. A žadyn cźłowjek njemóże do prědża prajiś, so dawk na podružnišći pjenjes wunjeje.

Knjes Tränkner měnjesche, so móże žeby cźłowjek tu lohko myślíś, so je žo w jenym měsazu 80 000 hriwnow nawdało. Sozialdemokratam pak je to zyle njerozumliwe. Pod žanym wobstejnośćemi njeźměźe žo dołśne 127 000 hriwnow se śwědkami ś dawka na podružnišći pjenjes zaplaćiś, ale maju žo do dokhočasneje pozčonki pśewobrośiś a śłotne 80 000 hr. maju žo zyle k twarjenju bydlenjow wužiś.

Knjes Richter wočakuje, so žo pśichi pśichiśu 200 000 hriwnowśkeje pozčonki w minjenym léźe žadyn cźłowjek žeby pomyślił njeje, so maju žo tak ruźe wotpłaćowaś, hewak njeby dospła žaneje ważnosće měła. Tak nastanje měnjenje, so wokrjeź njeje potrjebny. Wón staji namjet, so maju žo te 80 000 hr. na twarjenje bydlenjow nałoźowaś.

Na to da pśheźiwoła pśhestawku wo 10 mjeńśinowy sastupiś.

Po pśhestawźy pokasa knjes Wjela najprjedy na wulku nuźu na bydlenjach w Budyšćinskim wokrjesu. Na tóźe tyšaź wobdyrljerjow žu 6 nowych bydlenjow nuśne. Wojujemy-li jenoź ś śrědkami, kiž ś dawka na podružniśti pjenjes pśinźidu, dha móźemy njedostaś na bydlenjach hakle sa 18 lět wopśtronicź. Ministerstwo je sa to, so wokrjesne źwjaśki pozčonki pśihśitmuja, tare wróćo njepłacja, so by žo ś tym teź bjesdźěłoćoś pomjeńśiła. Knjes Mager pak namjetowasche, so maju žo 40 tyšaź hriwnow wróćopłacaćiś, kotrež buchu we źwojim cźasu ku twarjenje bydlenjow pihśitaśe, jenoź śłotne pjenjezy maju žo dale sa twarjenje wužiś, na cźoź jemu knjes Richter snapšcheźiwi, so to njetrjechi, so je žo tehdom wobśamkło, so ma dla bydleńśeje nusy a bjesdźěłoćoje žo pozčonka pśihjeź a nimo toho žo dawk na podružniśti pjenjes žobu k twarjenju bydlenjow wužiś. Knjes Gruhl teź wobźarowasche, so ma žo pozčonka runje w cźasu wulkeje wobydleńśeje nusy wołstorcźiś, hrědźi sa twarjenje bydlenjow njeśmémy jenośtronźy wobhladowaś. S twarjenjom žo hospodarśiwo žobu wožiwja. Njeje samołwiśź, so hrědźi sa to hižo w symśtim cźasu, hdźež běśe bjesdźěłoćoź tak wulka, njepśihśiwołichu. Po nim porěcża knjes Müller za wróćenje 30 000 hr. Knjes Wjela wumjetowasche sastupjerjam prawiźu, so ś jich sadźerźenja śudźi, so žaneje wole k wotstronjenju bydleńśeje nusy nimaja. Se 40 000 hr. je móžno, 10 bydlenjow natwaricź a tak 10 ryśbyam ś najbórśeje nusy pomhaś. Knjes Richter wusděhny, so teź w sajimje małych gmejnow rěcźi.

Knjes Pětšo-Bórtćańśti namjetowasche něśko, so ma žo rosmołwa mo bydleńśkej nusy stónčiś, schtoź k. Wjela wohaśbjaze sadźerźenje mjenowasche. Pśichi wothłokowanju žo namjet na stónčenje debaty pśheźiwo hłokam śewizy a sastupjerja Luźišćeho Burskeho Swjaska pśihija.

Po krótkej pśhestawźy wojśewi knjes pśhedsyźeda Seidel, so dha prawiza namjetej knjesa Richtera, po kotrymž ma žo pozčonka wo 127 000 hr. do dokhočasneje pozčonki pśihewobrośiś, jenoź potom pśihłokowaś, hdyž móże hamtšti hejtman pśihlubiś, so pśichodnje trébne pjenjezy ś nahódnosćenśtkeho dawka žo źwjedu, so dołaźaju k sadanjenju a wotpłaćenju 127 tyšaź hriwnowśkeje pozčonki. Knjes hamtšti hejtman dr. Jungmann praji, so je na tole praśchenje cźežko wotmołwiś, wšo licześiś wšchaź žo to hodźi, ale Wotrjeź ma sćśehowaze dołhody: S wurunanśkeho fonda 1926 111 000 hr., ś podružniśkeho dawka 1926 77 000 hr., ś němškostatneho źriedźeneho kredita 1926 127 000 hr., ś i. statneje pozčonki 1926 333 000 hr., ś 2. statneje pozčonki 153 000 hr. a sa 1927 232 000 hr. K tomu pśichodźe ś léta 1925 150 000 hr. ś dawka na napoje.

Knjes Richter wočakuje, so žo bydleńśa nusa wokoło 1930 skónczi. Jako běśe knjes hamtšti hejtman połoženje hišćeze tak rosjaśnił, pśehódźechu k wothłokowanju. Shromadźiśna jenahłośnje wobśamknu, so ma žo 127 000 hriwnowśka pozčonka do dokhočasneje pśewobrośiś, dale žo jenohłośnje pśihija, so ma 80 000 hriwnow twarjenju bydlenjow pśihipokasaś.

Jako běchu shromadźeni 2½ hodźiny dołho wo tutym dypku jednali, sastupichu ½6 hodźin do dnjoweho porjada. Na dnjowym porjedźe stejeshtaj 2 dypkaj:

1. Nacźiśt sa wuśtawki k pśchimêrjenju porjada wo dawku na napoje k nowemu wurunanju jinanzow.
2. Pśichemêrjenje wuśtawkow wo sběranju wokrjesneho dawka.

Knjes hamtśi hejtman poda krótke rosłożenje k 1. dypkej dnjoweho porjada, wo praschenju wokrjesneho dawka napiwo. Porěcża, kak dawk nastanje a tak nuśny je. Wokrjeź dyrbi kóžde dawkowe źórko wucźerpaś, kiž žo jemu wotewri. Dawk na piwo śteji hižo w dotalnym dawku na napoje. Wokrjeź ma połnomóz, so móże dotalny dawk na napoje dale sběraś, daniž žo dawk na piwo njesajwjeźe. Piwowny dawk źiwdaźuje wulke njelubosnośće. Wopyti wšo je a wobźarowaz, so teź na wino a palenz dawk njenołoża, najskerje pśichi tym na palenzowy monopol dźiwaja. Płacźisna za warjenje piwa ma žo je 7 proz. ś dawka pocźeźiś, to je nětdźe 5 prozentowe płacźiny w drobnym pśchedawaniu. Dawk na piwo je we wěsćym źmužku swješeleńśki a luzojowy dawk.

Knjes Seidel pśchepoda sapodate pśimo mjeśicźelow, kotśiž žo pśchecźiwo dawkej wupraja. Knjes Kurzreiter mêješche wobmyślenja, hacź móże žo k pśchesanju dojźła rěcźeź, dokeł žo jinanzny minister k tomu žam hišćeze njeje wuprajiś. Dale je piwo ludowy napoj a dokeł je lud piwa źiwcźeny, dawk wešće cźežko sacźuje. Teź knjes Klinger rěcźeźe pśhecźiwo 7 prozentowskemu dawkej, dokeł žo dawk husto sa samèr njewuźiwa, sa kotrejž je postajeny. Po jeho wobliczenju by na hektoliter piwa 52 hr. dawka pśichichło. K tomu wšchemu hišćeze piwarnje dźenźniśći dźeń piwowe płacźiny diktuja. Knjes Czarnka je pśhecźiwo dawkej, dokeł tola jenoź najthudšich potrjechi. Knjes hamtšti hejtman radśi, so žo njeźměźa tak pśhecźiwo piwowemu dawkej pśhecźiwiśeź, ale radźcho wnjoze płacźiny piwarińow šchwikaź. Knjes Richter póbla nasponni, so méże žo ako radźcho na palenz pokoźiś, hacź na muku, kotraž je k śeźiwenju thudeho muża trébna. Pśichi mjenowanym wothłokowanju bě 21 hłokow sa dawk a 16 hłokow pśhecźiwo njemu, 2 so hłokowanja dźerźeśchtaj. Wuśtawki žo teź nimale njepśhemênjene pśhijachu.

Na to poda knjes hatmiti hejtman rosprawu k 2. dypkej dnjoweho porjada. Wón namjetowasche, so bychu wšchě gmejny 100 proz. žwojich statnych dawkow jako wokrjesny dawk płacźite, po tym, kelkož žu do 31. měrza statnych dawkow wotwjedźe. Namjet shromadźeni pśhijachu.

Stónčnje mêješche knjes hamtśi hejtman hišćeze dalśi namjet; wón žeby pśhejeśche, so by we wokrjesu źwětkowobrazowna nastała za śchule, za to wón 300 hr. namjetowasche. Knjes Gruhl žo wjeśeleśeśche, so je wokrjesny fjelen nětko sajadnje sa wobrazowniju a namjetowaśe sa nju 500 hr. So ma žo wobrazajnja pśhiprawiśź, k tomu jenohłośnje pśhihłokowachu. Pśchi wothłokowanju postajichu je 24 hłokami 300 hriwnow.

S tym žo sjawne pośedźenje w 6 hodź. skónczi. K njemu pśchiśiśamknu žo njejjawne pośedźenje.

Na dalokich pućach.

K. B. Sěca w Sowrjeceach.

9] (Pokračowanje.)

Přińdźechmy hač do kónca škałoby, hdźež bě z wulkimi skałami zaračena, a réka so pod nimi zhubi. Jow wjednik kóne swěcki zaswěći a na jedyn kamjeń staji, potom zaso wróćo dźechmy, snano tśiceći kročel, a hdyž so wohladachmy, zdaše so swěcka śtó wě kak zdalena byś; přez hustu kurjawu bě jenoź mała bluka kuklka widźeć. To bě zrudny napohlad, kiž přez wurubu dźěše. Mi bě tak, kak by žadosćo prosyła: „Wzmiće mje tola sobu, njewostajće mje samu, hewak dyrbju tu wosamoćena a wopušćena kóne wzaś!“ — Tola teź wjele rjaneho bě tu hłuboko pod skału widźeć. We wšelakich škałobach, z kotrychž smy hišće štyri překhodźili, wisachu wulke a małe swěcy wot wjercha dele, druhdy cyle čŕjódy, někotre tolsto kaž najwjetše šmrěki; a wot dna rosćechu druhe swěcy k wjerchej borje; teź běchu tu a tam swěcy wot horkach a te wot delkach srjedźa hromadźe rosćene, tuž běchu nětk kaž sylne stołpy. Wjele z nich běchu běłe, skoro kaž sněh, druhe mějachu napohlad, kaž bychu lodźane byle. Ale to wšo běchu swěcy a stołpy z kamjenja, z čisteho wapna; wone rěkaja kapniki, po němskim „Tropfsteine“, a tole mjeno praji, kak su nastałe a přeco dale rostu. We tym pak njechcham dale rěcźeć, runjeź je to jara zajimawe, hewak dyrbjeli hišće dlěje we tutych podzemskich komorach wostać; a naša smolnica je so skoro wuswěćiła. — Rozhladachmoj so skónčnje teź mjez rostlinami w dolinje, a tych bě tam khětro mjez rostlinami w dolinje, a tych bě tam khětro wjele druźinow. Stó je to tu wusywał? Boži pomocnicy: Wětřik a woda. Kóžda druźina měješe tafličku z mjenom; najwjacy z nich běchu namaj cuze. Sobu wzać pak sehi ničo njemóžachmoj, dokeł bě to zakazane. A tak bě to prawje. — Stóź hdy do Tersta přińdźe, njech tola njezabudźe, do Divača dojźeć a do Matavuna hić, zo by soj tam škałoby swj. Kanciana wobhladał; ja to kóždemu z cyłej wutrobu radźu; a nichtó so teho kać njebudźe.

W Matavunje smój přez nóc wostałoj. Tu mi korćmar powědaše, zo běchu tam lěto prjedy wojacy zwučowanje měli a jeneho bě na zemi ležo šćur (Skopion) kałnył; to pak je, kaž drje sće hižom słyšeli, jara strašna wěc, a teź wojak je dlěžši čas w khorowni ležeć dyrbjał. Na druhi dźeń smój so při rjanym wjedrje w wokolinje rozhladowałoj a wšelke zwjeselace namakałoj. Zo by skót — smój tam kruwy a wowcy widźałoj — lěpšu pastwu měł, běchu we wokolinje wsow na wjele blakach kamjenje zezběrane a na hromady zmjetane abo z boka do murjow składźene; z tym běchu łučki nastałe, na kotrychž rjana trawa rosćeše. Skót pak bě ju khětro wotpasł, jenoź jeneho zela so dótknył njebě, z tym so nětk wšo žołćeše. Wone réka pjećwjerškate zelo abo wjelče mloko (Wolfsmilch). Mjeno je prawe a přihodne, přetoź hdyž stwjelčko wotšćipnješ, kapa z njeho běłe mloko, to pak njej stódke, ale jerke a palate; njewoptaj pak je jara, mohło ći lohko pucherjo na jazyku sćahnyś; teź na koži z nim bolace blaki nastanu. Ja tu po nazhonjenju réču. Skót to teź wě, tohodła so z wjelčim mlokom na kedźbu bérje. Pola nas to tak strašne njeje, runjeź mamy teź někotre druźiny tuteho jědźoteho zela; zwjetša wone nihdźe z hromadami njerosće, jenoź w zahrodkach, n. př. w Sowrjeceach, je druhdy wobćežny njerjad. Štóž zahrodu pléje, njedyrbjał z wjelčim mlokom naměšanu trawu skotu dawaś, to mohło so złe radźiś.

Při spomnjenych murjach z blakami wjele patorźičneho zela (Nieswurz) rosćeše; jeho běłe róže hakle wokoło hód zakćěwaja. Z našich zahrodkow je so wone cyle zhubiło, jow nětk druhe kwětki kćěja, kopřiwy, wožahalcy a pólšica. Na wjetšich pastwiščach teź stareho znateho zetkachmoj, njebě to nichtó druhi hač jałrone abo jechihěrnowe; po zdaću so jemu tu lubješe, je wšak teź spróčniwy a ničeho dobreho zwučeny. Pola nas jón hajniey a druzy přeco bóle zahanjeja, runjeź tola žaneje škody njenačini. Počachmoj teź tu a tam kamjenje wobroćeć a pod nimi skhowane waki łojić. Nadobo namakachmoj ścura, přenjeho, kiž wohladachmoj; smój jemu khwilu z kješkom klubu činiłoj a jeho potom do sklenčy tykłoj. — Ale kóždemu wjeselu je kónc postajeny, tuž teź naju wěčnje trać njemóžeše. Zasy so poča dešćik hić, a ničo na to njepokazowaše, zo so njebjo bórzy wujasni, tuž so do Divača wróćichmoj a jědźechmoj zaso do Tersta.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Zyle sćerśoko wotewrju bźenja swoje wuhladko, ke prěnja: so bych tkańnym złónčnym pruham bźišćicźi dał do cźmowseje komorki pod śćěnu a ś druha: so bych sem bźenja tas pokasał zoku tkańnu wokolinu Budyšćina, kotraž žedźi w młódnej naletnej psyche, ś kćěźanym morjom śchtomow a kwětkow ja wami, lubi trajenjo. Sa waš je ko Boża śtwórba pśichila, žo wobletka śchat tkańny, naletni. Kak lubosnje léha bo śchlewjet kwětneje tkańy do śchtomow a kćěźkow, kak mile pśichtkywa mtódnosłene pkoniny naścheje lubeje domiźny.

Tak tkańny ťaj je naśeh Budyšćin, tak tkańna je te jeho blížśicha a balścha wokolina. Haliwy lubowaŕ pśichtody ťaj teź wulětnik namakaju mnoho ťkadnośćeje te wocźerwjenjeju cźéka a dušče. Lédy hdy nadeśdźeźe lubi trajenjo, tajśi tkańny kućśit, kiž wam tak mnoho wotmeńźeneho pośticźa, ťaj runje trajina wokolo naśeje je śtolizy. K połodnju wuhladaźe ťužiśke hory, rjeźas wupinazy so ťaj zwjerdźišna pśchirodu. K nim pśichitu ťa so hórkata dolina w śćerkotim pśchestrjenu. K pol nozy śybola so hatu zrjedź cźemnych khójnowych lésow pśchiwabi waśche wóczko pśtkotá hola. Niz ani jedyn

kuczik nochze wam zusy bycz, tozby sticzi we swojim czasu sbozo bycza a sjew wschehomózneho stworiczerja.

Ssy dha luby krajano, luba krajanka, hizo w tutym kécze nasicho krala domownych horow. Czornoboha, wopytała? Wésicze niz. Tuz sesnajicze so bory s nim bliże. Wón czaka na waz. Czerstwa jehlinowa wón chze pselnicz wam pluza, wysoka wéza chze wam pokasacz, k njej so pschitulacz krasu. K ranju a k wjeczoru wotwocznje potom wasche wócko na módrosselenych wjerschkach schmrécznj, bebjazeje rjeczas wot Lubija ke Bistopizam so wupinaznch hórkow. Deleka k nohomaj Czornoboha tula so Kumwaldska a Wjeleczinka dolina. Dacze-li wóczku dale sahacz psches wjerschki Bétoboha a Wjasonisseje hory, wuhladacze hory sakitoczélseje Schwizy a ke krótkemu ranju wuhladacze czaru Zitawsseho, Jeschczedsicho (Jeschken) a Ssnéznisseho (Jergebirge) horoweho rjeczasa. K polnozy wupina so s wjeskami a hórkami pozyta dolina wokolo Budyschina. Slónczanje wokschewi so wócza na khnischczatymi hatami, so sanuri do módrosselenych khójnowych lésow w mhli daliny.

Hdyz scze tutu krasnosczj s dobrej khwilu wobdziwali, potom nsesapomnicze na nasch se skalnymi rospadankami krónowany Hromadnik, na Bétoboh, na Mnischonsku horu a na nasch sslawny Lubin. To sse méstna, kiz nasz dopominaju rasnje na saidzenosczj, kiz nam pschitikiwaju k muznemu bojei sa pschichod. Wo Sserbach nam récza, we Sserbach nasz schcitaju a do s tajnosczju wobwénzowaneho pschehtka nasz witaju. Hdze je rjeriscno hacz w lésnej khtdonizy. Tu hodii so derje bycz a wotpocznycz, po holku wschédneho dnja. Tuz wosschcivcze so!

*

Dzensa sobotu so kuscaknicze pala. Hdyz so nózka na semju léha a posledntja pruhicska jasnosczje koschi módne kwétti k spaniu, potom sabtnkstokaju kokowokoko nasz wahericzki. Tute czerwjene kolbowczki srjedz hórkow a dolczkow su skajnje sa kódzdeho s wabidlom, wopuschczicz na khwilku dom. Potom spéchaju méschczenjo a wjesnjenjo rychle won do pschirody. Mnohich méschczanow pucz wedze na Mnischonz. Dowérja so Wjeleczanitemu „expresej" a wustupja w Dzésnikezach. Krótka hodzinka pucza a budu na horje. Schto wuhladaju po puczu. Hdyz su sastanischczo wopuschcsili, wita jich jelena kekczina. Puczik wije so kaz bély banczik srjedz módneje seleniny. Pischekroczo selesnitku czaru dozpeju hloschtni puczowarjo wjesku Hornju Hórku. Sprewja, s khnktatymi zolmiczkami woltanje jim hacz tu s pschewodzerku. Spoczatk wjesti twori pavjernit se swojimi nowymi thélemi, se czerwjenymi tséhami. Nétko, hdyz su khwilku dale nózkowali, wuhladaju Méstlinez mlyn i leweje strony a na prawo rjane khézti, s kotrychz jena jich wóczko wokschewi s rjanym serbstim wurasom. Je to hajka w morju nowosze. Konz wjesti pschi starej schuli wjedze pucz srjedz selenych polow na horu. Male keczki wobrubjeju s khwilemi prawu stronu puczika. Hizo witaz jich jehlina hory. Shubja so we módroselenym raju, spéchaju na horu. Tu wokschewja so czélnje a duschownje. Hosczeznzat je na prósdnym méstnje na wjesschku hory schczépowz pischtprawit. Ton saptomjeni! Wysoko wija so plomjenja k njebju, czerwjeni morja sjewi so srjedz seleneje pychi. To hyla snamjo sa zalu wokolinu. Wschudze kolowokolo saplomjenja so wohenczki w czmiczjay nózki. Czerwjeni kraja lize so do czémnoscze morja. Wobtuskazy, sakuskazy wobras se wosschen horow dele do doliny, a nawopak. Mesita nóz rout sbozo do kraja!

S moju pschitkhadza klónczna kralowna, kiz wuputa sleho wjedrowedo Boha. Kralowski khwschczi wulize so na vola a hona, surli do lésow a hasa. Kralowna kloni so k semi, ju kochi. Semja nuri so do kwétneho raja! —

Kak stupa so lóschtnje a wjeżele
Visches lésy te khlódkojte,
Kak dycha so lózko a swobodnje
Visches krajiny selene,
Hdyz kokula s dubika sawola kuk!
kukuk, kukuk!
Swedt wulki a schéroki krasny je,
Kaz njewjesta pnischeny,
Hdyz kuczka a jahroda smézo kcze,
Woń zimjesitku domazy,
Hdyz kokula s dubika sawola kuk!
kukuk, kukuk!

Leńka dże po jutrownu wodu.

(Wobras se wsyz.)

Leżazy so runje wo jeje nowem rubischku dźijesche. Jutrownicźku w zyrkwi wschéch towaršchow wukalasche. Kajke lapy mějachu noż cźi na hlowje wiśaźo!

„Bzr ...." wołasche budźak a cźini rjanemu konej tónz. —

Leńka njewé najprjódzay, schto so stawa. Ale sa wakomik bésche s borka a setré jej spar s wocżow. Jutrownje rano kiwa. Wczera w Pschedźenatku pschehlada, hdy ftónczko skhadża. Jenu mjenischinu po pjeczich. A tuż bé budźak na schtyrjoch stajka. Schtóż po jutrownu wodu dże, dyrbi do ftónczka skhadżenja hicź. Krasnje, je s dopkom klinkat a rjane rano po dolhich dejschczach kiwasche. To so lohzy po jutrownu wodu pódże. So by prawje nézne mjeswocżo dóstała, so by strowa wostała, schcze rjeńska bnla, hacz żno hižo je! So by potom tej nékdy rjaneho nowanjeho dóstawa — kublerja, wucżerja, inspektora abo hajnika. S rjemjeschnikom pak je tej spokojom. Hahaha! Skoro bé so wótsije wuśmjaty. Ale kedźbowacz, moja Leńka! Ani jwuka njeżmé psche twój ert, doniż njejży s jutrownej wodu domoj. Nzwak je to plapotała woda każ loni. Wjedrowy żelesnisti straźnik. Nadźijomnje nima tola służbu. Och, njech ma służbu, njech na nju réczi, kelkoż też chze, ji ani głowczka ż erta njewulkoczi.

Woprawdże, tutón kuntka ma służbu. Hižo wot *na pok schtyrjoch steii na kakaźay.* Létha chze żej *wospet* żwoje norynstwo se salubowanymi cźinicz. Tuż njeżmé nutska pschi blidże żedżecz. Tśi żu *jemu* loni cźekke, pola wschéch druhich je plapotatu wodu seśinit. Dżenża pak je sam se żobu wjetowat, so jemu ko żana njepschesżunje. Létha ma nowu „trik", na kotryż budu wschitzy nuts padnycz. Konkurrenta j prjedawschich lét je żo je nim sjednocźit a chze ruku w ruzu j nim dżelacz.

„Dobre ranje, moja luba Leńka! Cźin, cźin — najwjazy je hižo sażo domoj. Budźesch drje posżednja. Ssy żej kóro pschesspala? Masch pak ty wulki karan? Chżesch wésze prawje rjana bycz? Twój luby je runje nuts j kóscżowej schaltu. *Njeżmy żeho widżała?* Pojkoj, ty bdżesch banty sbubicz. Leńka, béż spéschnje, cźah jédże. Skot!"

Nicźo njemóżesch cźinicz. Leńka żo żmjecza sdżerżi a wschė récze straźnika żu podarmo. Wona dże żwoju schczéżku mjes polami. Khóts thort, schtóha żno tamle je żwojim karanczkom thwata? Aha, Hana, jeje najlépscha towaršchka! Schto tola ta kósa j jutrownej wodu chze? Khiba chze żo hischcze hrosnischa namycz, każ tak hižo je? Tole wjeżele, hdyż żo setkaschtej! Wjele byschtej żej powédacz mészej, a tola njeżmészej. Ach, to je żałożnje, żyka sa żónstej. Psches machanje j rukomaj chze Selma ji k wjedżenju dacz, so w nowej żali ke mischi pódże. A Leńka sjedże wjazy rosow po hlowje a chze ji pokasacz, so budże w nowem rubischku. Ale Selma to wopati srojumi, t. r. ji njepopischeje a na nju sarejt: „Żno saży nowe rubischko?! Ty drje sy kusł zubnena we hlowje. Tebi schcże jeno rohi saluja." Tama wésło njeje kroma na hubu a ji wrócżo ba.

Selma dże nimo żelesnistseho straźnika. S tym żo do récże ba a tak bu plapotaza woda hotowa. A Leńka padny skoro do hlubokeho pschérowa, hdyż wodu cźérpasche. Ale *możesche* żo w pożlednim wokomiku sa trawu dodżerżecz.

A nétko, hdyż żo saży do wjelki wróczesche, rospomina krażne jutrowne ranje a cźerstwy powétr cźehnjesche ji do wutroby a wożiwjesche stawy a duschu. Kak żwjatocżny je żwét w rańschej cźischinje. Swjate jutrowne njebjo! Haj, pschérow bésche każ żléborna réczka. Tuta woda, ménjesche pschi żebi, dyrbi woprawdżitu mózmécz. Ale dyrbi wosżpjet na htupeho żelesnistseho straźnika kedżbowacz. So *njeby wodu* njeżwieżenu *domoj* pschinjesza.

Może żej prózy dawacz każ chze, żo praschecz, żmjecz, ju schkrécz a k lépschemu mécz abo żo lisacz: *wona* wostanje kruta, dżerżi hubje krucze hromadże.

„Tak bésche prawje, Leńka", praji pożmévkajo krawz, kiż w blizkoszi stejesche a bé wscho zkyschak. „Sskawa tebi, njeże cże norkowacz mohł a do pażli po-padnycz."

„Ton może mi po khribjecże lésca" wotmolwi Leńka. „Phi, phi — plapotawa, plapotawa!" wołasche krawz, rejesche straźnik. „Dżenża żmój ju tola sażo popadloj", réczjatsz je słopopischczom.

A Leńka cżehnje wohańbjena żwoju dróhu każ loni. Tajkile njethmanik, njeduschnik, flézp, njedocżinf! Ale mycz żo tohodla j njej budże. Khiba runje na tych por głowach njesależi. Ssnadź budże tola hischcże trószku rjeńska każ żno tak je.

Cyrkwinske powéśe.

S Budyschina.

Njedżelu Miserikordias Domini, 1. meje 1927

W Pétrowskej zyrkwi ma rano 1/8 hodź. farar Wenda a pschiw. w 12 hodź. farar Paul prédowanje.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Grose spowédź a ßwj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. farar Paul prédowanje a wjeczor we 6 hodź. farar Siegemund prédowanje.

Wutoru pop. 3/4 hodź. je w Pétrowskej zyrkwi modleńska hodźina sa njedżelnicze.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farar Berg w Evang. towaršchowni bibliisku hodźinu.

Sdrjedu wjeczor we 8 hodź. ma duchowny primarius Fröhlich w Tuchorskej zyrkwi bibliisku wjeczor.

Schtwórtk wjeczor pschihotowanje sa dźéczaze kemischnje wola farara Gorßy we wosaczej diakonii na Senatnarskej haßy a pola farara Siegemunda w Evang. towaršchowni.

Piatk pop. w 4 hodź. seidże so w Jonjace Gustav-Adolfske towaršstwo w Sozietat Farar Bruhns s Lipska, dolholetny farar w Binsporje w Sibirskej, pschednoschuje wo nétkusche a nétcżiśtsche tamnische pomery. K temu so zyla wosada wutrobnje pschepytoschuje.

Piatk wjeczor we 8 hodź. ma farar Siegemund w Evangelskowni bibliisku hodźinu.

Tydzeniku służbu ma w Pétrowskej zyrkwi farar Bera a w Marijnej-Marczinej zyrkwi farar Paul.

Ze Sslepoho.

Njedżelu Miserikordias Domini: Serbska spowédź rano 1/8 hodź., serbska Boża służba dop. w 9 hodź., nemska 3/11 hodź.. Sbérka sa méschczanske misijonstwa w Wrótslawju.

Swérowani* Heinrich Nowak a Hana Jopoz we Mulkezach a Bjedrich Korla Nowusch a Marja Kruparjoz w Trjebinje.

50 lét „Swoboda".

(Piše E. Krawc.)

„Bratrowstwo sej zawdachmy
W wótčinskich tych wutrobach,
Jednotu sej přisahamy
K dobrym skutkej w Łužicach."

Tak spěwachu před něhdże 50 létami někotři zahorjeni młodźi Serbja a założichu towaršwo z mjenom „Swoboda". A dźensa? Tón abo tamny budże z hłowu třasć a prajić: „Swoboda? Ja Swobodu njeznaju!" A tón, kotryż so w studentskim žiwjenju lépje wuznaje, budże ważniwje rjec: „Ah, ah, słyši človjek też zas nješto wo was! Chcemy widźeć!" Haj, zo jenoż wěsće: Swoboda je towaršstwo krajnostawskich seminaristow — bylo. A nětko? Je snano zašło? Ně, bratře, Swoboda wobsteji dale, a hišće wjac: Nowy přichod jej kčéje! Přetož towaršstwo kroči z časom dale. Wono je sebi płačiwosć dobyło też při naslědniku starosławnoho seminara. Swobo*da je towaršstwo krajnostawskich pad- a natwarskich* šulerjow. A lětsa swjeći horstka młódšich wučomcow 50lětny jubilej wobstaća, haj móžu z dobom prajić: nowy założeński swjedźeń, přetož lětsa drje je so bjez dwělowanja pokazało, zo chee nadšula herbstwo bywšeho seminara nastupić. Prěni nadšulerjo su do předsydstwa Swobody začahnyli. W natwarskim dźele woni skutkuja, je tola cyła natwarska šula hakle w nastaću. A natwarske dźělo je ćežke dźělo! Dyrbi so tola wot delka wšo ze samej mocu wuwić, hdyž njeje dosć wjednikow, kotříž móhli z dobrym příkładom młodosć sobustorhnyć. Nadšula so hakle natwarja, hornje skhodźenki jej hišće pobrachuja. A seminar budże bórzy zaúdźenosći přisłušeć, kotryż je dźeše hač 100 lět zahorjenych młodźencow přihotował k dobremu skutkowanju mjez ludom, nic naposledku też Serbow. Tak dyrbi młoda generaeija Swobody swój puć do příchoda sama namakać. Ale zo to přećežko njepóndże, za to je so „stare" towaršstwo postarało, wjelež bé jemu móžno. A jedyn sylny postaw dostanje Swoboda sobu do příchodnych lét: Sławnu tradiciju stareje, seminarskeje Swobody. Kajka ta je? Chcemy wróćo hladać na zašle 50 lět — jako dopomnjenje za nas starych seminaristow, k zahorjenju pak za młodych Swobodźanow. A wonkastejacy drje budże — nadźijam so — ze sledowaceho zeznać, zo Swoboda swoje serbske mjeno z česću nosy, zo je Swoboda přeco „dźěwała a spěwała", kaž je to jeje hesło!

Běše w lěće 1877. W jědźerni krajnostawskeho seminara knjeżeše 23. haprleje wjesole žiwjenje. Swjećachu so narodniny sakskeho krala Alberta. A to po zwnčenym wašnju ze zhromadnej hosćinu wučerjow a wučomcow. Při tom běchu so na krala, na wučerjow a kholožkuli „sławy" wunjesle. A ke kóncej woslawjachu so też ći, kotrymž drje hišće wjele slawow płačili njeběchu: serbscy wučomcy krajnostawskeho seminara! Direktor Leuner bé tutu sławu wunjesł. Wulka česć! Ale kak so jeje hódni pokazać? Němscy wučomcy a też wučerjo sebi žadachu serbski spěw. A po dołhim wotwlakowanju spěwachu naši Serbja. Ale kak! „Hišće Serbstwo njezhubjene" drje někak dźěše, ale „Zady našej pjecy" wšće přerjenje klinčało njeje, přetož Němcy jenoż ze smjećom kwitowachu. Tola naši 35 Serbja njewěšachu tohodla hłowu, ale dźěchu jenički puć, kotryż móžeše jim po zdaću lépši wuspěch slubić: Woni założichu pod wjednistwom Rachlowca (Rachlitz) serbske towaršstwo, kotremuž hnydom 25 seminaristow přistupi. „Swoboda" nowe towaršstwo mjenowachu, přetož „swobodni chcychu być w serbskej rěči, w serbskim spěwje, w serbskej mysli a w serbskim duchu", kaž pozdźišo předsyda Adolf Sommer w *Lipi* Serbskej 1880 pisaše. „Dźěłaj a spěwaj" běše sebi Swoboda za hesło wzała, a wo dźěle a spěwanju swědća nastawki, kotrež tu a tam w starych, ze žoltnjenych knihach namakaš. Ale wo wjele wjetšej sławje powědaju rozprawy, kotrež serbska studowaca młodosć wo derje radżenych koncertach pisaše, kotrež bé Swoboda nimale sama wuhotowała. Tola najprjedy nješto wo jeje dźělu! 23. haprleje 1877 bé so nastork k założenju towaršstwa dał, a hižom 28. haprleje (po druhich powěsćach 5. meje) skhadźowase so towaršstwo k prěnjemu razej, nic bjez toho, zo bě wučeński kolegij dowolnosć k temu dał a so k. wyšši wučeř Fiedler, tehdomny serbski wučeř na seminarje, jako protektor a wyšši dohladowar wuzwolił. Dźěła mjłachu zahorjeni młodźency dosć. Jeli zo chcychu swobodni być w rěči a w spěwje, dha móžeše to jenoż rěkać: Rěč a spěw wobknježić. A k temu bé dołhi puć. Krótke hodźiny dyrbjachu so derje wužiwać. Běh skhadźowankow bé scéhowacy: Najprjedy přečitachu so listy, kotrež běchu wot towaršstwow, z kotrymiž sebi Swoboda dopisowaše, dóšle. Potom přińdże přednošk staršeho wučomca, jeli móžno, swobodnje přednjeseny, zo njeby přednošer sam jenoż jako Serb, ale też jako přihodny wučeř wužitk měł. Młódše sobustawy deklamowachu a potom so zhromadnje čitaše abo diktowaše. Zo so za maćerščinu woprawdże zahorichu, widźimy z přednoškow, kotrež prěni předsyda Rachlowe dźeržeše. Wón sebi mjez druhim tute themy wupyta: „Cehodla hišće Serb?" a „Serbja, kotříž spachu, ale wotnječa." Jako Rachlowe na Michala 1878 předsydstwo, kotrež bé ze swěrnosću wjedł, złoži, přewza je hač do nazymy 1879 Wróbl ze Hnašec, kotryż je so jako prěni za serbsku knihownju postaral. Też jeho naslědnik, A. Sommer z Budyšina, kotryż Swobodu hač do jutrow 1881 wodźeše, bě woprawdźity Serb. Kajka zahorjenosć tehdy w towaršstwje knjeżeše, spóznajemy z teho, zo so přednoški, w Swobodźe dźeržane, w Lipi Serbskej wotćišachu (Lipa 1881 čo. 4). — To bě nješto wo dźele w prěnich štyrjoch létach. Nětk pak spěwanje! Njepraju přewjele, hdyž praju: W spěwje jónu Swoboda jenička steješe mjez cyłym serbskim studentstwom.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Prolog při założnym swjedźenju Komorowskcko „Sokoło“ w „Kaćej korčmje“, 24. jutrownika 1927.

Schto, Sserbo, stejišch nadaća
A hanišch swoji rěcź ty swoju,
Kiž Bóh čji dari, zwjatu, drohu,
A sdaliwjesch ju swojoh' naroda?

Hdyž kedžbujesch na druhe ludy,
Kak herbstwo swoje stebi waża
A sanicžerjam wobaraja,
Ty pornjo stejišch limki, thudy!

Na prózowarja ſ hidu hladasch,
Kiž w boju stoji narodnym,
A ſudźišch wo nim jako ſlym,
Ssam pak najrjeńschoh' tubla tradasch.

Lětſtotki dołho hižom puta
Rěcź herbſka ſo a nałožki.
Ssu zuſbarłstwo čji nuczili,
So padnuł ſu do taikoh' błuda.

Ty ſejnak njejſu ſtawisnu,
Sswoj' luda, kotraž je tak jěra;
A hišchcže dźiw, ſo Sserbow ſwěra,
Rěcź, poczinki ſo ſdźerżachu.

Wo druhich ludach wichać ſu khwiſchał,
Kak ſu ſo horzo bědźili,
A kak ſu Sserbow ſkupili.
Wo tym čji nieje jadyn rěcźał.

Kak kralow herbſkich morichu,
Hdyž běchu ſwej ſich pscheprożyli,
A najprjedźay ſich pohoſczili,
Niz w boju ſ czeſczu, ně ſ leſczu.

Haj tehdom běſche rubjena,
Ow ludo, kiž ſu dźenża žiwy
A ſu ſo ſdźerżał w duchu czikn,
Twoj' ſkota kraſna ſwoboda.

A ſdohom ſu czi wohanbili
Wſchak narod swój, kiž je tak mały,
So ſaſpiwaſch ty jeho ſławy,
Na Judaſcha cże ſnjiſti.

Nětt pak cże ſa to wuſmješcheja,
So nimaſch cźucze narodne,
Ssu puta pſchijak zuſbarſke,
A ſkonich ſo, hdźež njej' czi trjeba.

Ně, to njej' waſchnje pſchiſtojne,
So jako Sserb to ſwoje hidźiſch,
A w zuſnym ſwoje ſboże widźiſch,
Haj, to ſu czinki wohidne.

Ně, ſaſtupicź do „Ssokoła“
Teź ty ky dyrbjał dźenża hiſchcże
A dopokaſacź znje wěſcże,
So ſerbſta ſwoja wutroba.

Haj, tak chcemy ſo prózowacź,
Młodźi, ſtari, ſjednoczeni,
So wopſchestaka njeby ženje
Sso ſerbſka khorhoj ſmahowacź!

Hermann Bjenada w Komorowje.

Nastupa winowatosć wozjewjenja při ratarskich znjezbożenjach.

Po § 1552 němſkoſtatneho ſawěſczeńſkeho porjadka a po § 35 wuſtawkow bełnjoſchleſiſkeho ratarſkeho powokanſkeho družſtwa ſu měſiczelijo wobkhodom winowacźi, ſo tójſde njeſbožo, kiž ſo w jich pſchedewſacźu ſtanje, a pſchi kotrymž ſo tam dźeława wožoła mori abo ſo cźełenje ſrani, ſo dźeje hacź til dny dospołnje abo ſ dźeła dźełacź njemóže, abo na ſranjenje wumrě, nimo pola poliźajſkeje pſchiſtkuſchneje wyſchnoſcže teź pola ſeſtkjoweho pſchedhydſtwa (to je wokrjeſny wubjerk) wojſewja.

Tole wojſewjenje ma ſo ſa 3 dny po dnju ſtacź, na kotrymž je pſchedewſacźel wo njeſbožu ſhonik.

Sa pſchedewſacźela może tón, kiž měſeſche runje we cźaſu njeſboża wobkhod abo dźeł wobkhoda nawjedowacź, w kotrymž ſo njeſbožo ſta, jo wojſewicź. Je-li pak pſchedewſacźel njepſchitomny abo ſadźewany, je wón k tomu winowaty.

Pſcheczíwo naſpomnjenym pſchedpiſmam ſo wojſewjenje wo njeſbožu cźaſto ſapoſdźene wotedu, to pak ſo thkoſta, jeli ſo wuſwobodźaze pſchiczíny dopokaſacź njeſbožа. Dokelž je wojſewjenje njeſboża ſakład a wuhódu wſchich dalſchich jednanjow, je wulźy ważne, ſo ſo hnydom ſapoda. Njewuſpěſchnym a wopačnym hoſenſkim poſpytam, kiž podźiſcho ſnjne pocźeſenje rentow pſchiniježu, hodźi ſo huſto jenoź potom ſadźwacź, hdyž może ſelkijowe pſchedhydźiwo w prawym cźaſu ſapſchimnycź.

Nahódnoſczenſki (podruźniſki dawk) ſa liczerſke lěto 1927.

Listowanje.

Do Pruſkeje. Po § 4 poliźajſkich poſtajenjow naſtupajo ſarjadowanje wohnjohaſchenſtwa w ſchleſiſkej krajinje (prowinzy) ſ 4. ſeptembra 1906 ſu wſchitſy dźěłmani nuźlźy wjeſnjenjo wot 18—60 lět winowacźi, pſchi haſchenju wohnja pomhacź a ſo tej pſchi narjadnych pruſach a ſwuczowanjach wobdźelecź. Po § 6 tohoſamneho poſtajenja może, tak dołho hacź poliźajſſy pſchipóſnata, wożerſky organiſowana wohnjowa wobora na měſtnje wobſtejí, ſo wot tuteje winowatoſcže wuſwobodźicź, kiž junkrocźnje 100 hr. abo lětnje bźmy pſchinoſk wo 6 hr. ſaplacźi. Tute wuſupjenjſe pjenjeſy du do wjeſnjeje pokładniy a maja ſo jeno ſa wohnjohaſchaże ſamérny wuſkjedź. Je-li potajtim Waſcha gmejniſka rada taſke wuſkupjenjſe pjenjeſy ſpěra, dha ma to wjeſnjy ſtatuſt ſarjadowacź, kiž je wokrjeſny wubjerk dowolił. Tuž Wam radźimy, ſo na njón wobroczicź.

K. H. Je-li Waš tamna firma A. njewoczakuju na wotewſacźe abo płacźenje abo na wobdźeju wobſtarźiła a Wy ſnadź ſ Waſchim napſcheczíwenjom, ſo njeje wźyu we prawem cźaſu pſchipóſłała, dha je radźomne, ſo Wy wo tutej ſtórźbje firmje B. k wobdźenju dacźe, ſo móhli ſo tuteje firmy dyrbjecź, je-li traſchi proſeſ pſchekhrajecźe. Dokelž tuta je Wam wojſewiła, ſo je firma A. na B. pſcheſchła, ſchtož pak je myline a wopačne. Tuž je wona po naſchim měnjenju winowata, Wam zbłu ſkodu ſarunacź.

B. F. Naſpomnjene winy njewopraſnua. ſo je ſelkowoſcź wot dyrbjeſſkeho hoſpodarſtwa wuſkwobodźena. Jenoź taſke twary, kotreź ſu ſe ſwojich ſrźdkow ſjes pomozy ſtata a gmejny natwarjene, niebodſeka wjazu

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu 30. haprleje 1927

Wčerawše kurzy w Barlinje

1 Dollar	4,214	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,468	100 českosl. krónow	12,474
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc. frankow	16,51

Berlinska bursa bě wczera wołsebje žiwa. Kurzy wſchelakich efektow bjachu žiwlnje horje. Wšomnje ſo ſpekulazija prózuje, kurzy horje ſehnacź.

Na produktowych wikach bija płacźiny mohł rjez ſlakajo horje. Pſchenźza bě po zentnarju 20 pf., rożka 25 pf., nałětni jačmjeń 20 pf., nazymſki 20 pf. a wowſa 10 pf. dróſchi. Pólska wjele rożki kupuje. Tehodła wjele wotkrajneje rożki do Pólſkeje dźe. W naſchim kraju je žito po loniſchich ſchpatnych žnjach žadne. Zentnar płacźeſche

wczera w Drježdźanach (ſaniſkenu pódźelu):
pſchenźzy 73 kg. 14,15—14,40 hr., (13,45—13,05 hr.),
pſchenźzy 69 kg. 13,50—13,85 hr., (12,80—13,05 hr.),
rożki 69 kg. 13,25—13,50 hr., (12,75—13 hr.),
rożki 66 kg. 12,60—12,85 hr. (12,10—12,35 hr.),
jeczmjenja nałkinjeho 13—13,50 hr. (12,50—13,25 hr.)
naſymſkeho jeczmjenja 11,25—11,75 hr. (11—12,50 hr.)
wowſa 12,25—12,50 hr., (11,75—12 hr.),

w Berlinje:
pſchenźzy 14,35—14,50 hr., rożki 13,20 hacź 13,40 hr., jeczmjenja nałkinjeho 11,35 hr. hacź 12,65 hr., naſymſkeho jeczmjenja 10,15—11,25 hr., wowſa 11,40—11,80 hriwnow,

ſchwórk w Kamjenzu:
pſchenźzy 13—13,50 hr., rożki 12,25 hacź 12,70 hr., jeczmjenja nałkinjeho 12 hacź 13 hr., naſymſkeho 11—12 hr., wowſa 11,25—11,75 hr., ſibjata 2—4 hr., běrny 5—6 hriwnow,

w Shorjelu:
pſchenźzy 13—14,25 hr., rożki 12—13,25 hr., jeczmjenja nałkinjeho 11—13 hr., naſymſkeho 10—11,50 hr., běrny 4,50 hr.,

w termińowym widowanju:
ſa meju: pſchenźzy 14,72½—14,75 hr., a rożki 13,27½—13,32½ hr., wowſa pak 11,70 hr.,
ſa julij: pſchenźzy 14,60—14,61¼ hr., rożki 13,02½—13,05 hr., wowſa 11,75 hr.,
ſa september: pſchenźzy 13,35—13,41¾ hr., rożki 11,52½—11,55 hr.

Wiki wuſitkowcho ſtotu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Na nje běchu pſchihnali 753 bóikow a ſnježelnych krawow, 5 wołow do cźahanja, 4 byki, 11 proſſonikow a 147 cźelatow.

Młode dójki a ſnježene krawy płacźachu:
1. kaſtoſcże 480—610 hr.
2. kaſtoſcże 300—480 hr.
3. kaſtoſcże 260—300 hr.

Sdružene jałowy:
1. kaſtoſcże 0—490 hr.
2. kaſtoſcże 220—280 hr.

Stót k wjaſanju a ke kormjenju, byki a próſnikí 10 hacź 48 hr. po zentnarju žiwoje wahi. Wubrany rjany ſtót wſchěch družin bě hiſchcże drójſchi. Wiki běchu mérne pſchi njepſchemjenjenych dotalnych płacźijnach.

Na pſchedań.

Koło hołezaze w Wjeſej Wodźe, Alexandrowa haſa 41 na prawo.

Motorſke kola 3 PS., wojnaź w Kulowju.

Wós dźeſcheſy (12 hr.) w Hródku, Wilhelmowa haſa 4 delka na Lěwo. Franka, kaſſti puck cźo. 3.

Kněža ſ rjadnej ſahrodu a pólkom, blisko Hródka. Dalſche wuſkaſuje expedizija Spremberger Anzeiger w Hródku.

Wołaj hoſpodarſkej, Krupa w Kinajchu.

Dwój Uhlitſich we Wojerezach, Komorowſka dr. 1.

Ssyno 20—30 zent., pjekaŕ Groſa w Kulowje.

Krowa młoda w Płaczejach 43.

Ssyno 50 zent., hajukowna w Dźěſach, w Porchowje 124, ſyno a ſkowa w Kulowje na Torhoſcheu 13/14.

Płaty kamjentne kofejownja Schnabel w Lubiju.

Dwój 2 wołaj w Kulowje, Mitnyſka haſa 15.

Kola motorſke w Budyſchinje, Korlowa haſa 22 II na Lěwo.

Konjej belgiſkej, knježi dwór w Barcze.

Pſchiſtajicź pytaja:

Dołzu do domu k 15. 5. na faru w Frankentalu.

Kuchaŕku a pak hoſpodaŕſku wobyźeru, Dr. Mau we Wojerezach.

Kuchiniku, Dźeſeńja we Wojerezach.

Tſěchkrjeſſkeho wuczownika, Duczmann we Wojerezach.

Esudnizu na pſchehladowanje

we Wojerezach w hoſczenzu „K ſlotemu lawej“ pónoźelu 25. dop. w 11 hodź.: 3 nowe rukotwarja do khaſnje, meble, klamaŕſkej po zu, klamowej blidze, ruczny wós, 6 kamikłow, pišaŕſkí ſtroj, 3 muzaze koła, žonjazej koli, kóń, kofej, zigary, čorny wobłek, radijowe pſchiprawy;

w Niſkej w hoſczenzu „K hwiſdze“ kuwaſſke kachle, wi-

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. 3411 hodź.:
Wiki ſu malo wuwite, płacźiny ſnowa wo 5 pf. dróſche.
Dop. 3412 hodź.: Krupy a pſchedwaroju wotcźahuja.
Tendenza je pſchezo krucźiſcha, t. r. płacźiny horje bija.

Płaćiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćina po złotej hriwnje.

	29. 4.	28. 4.		29. 4.	28. 4.
Pšenica	287-290	283-286	buny	20-22,00	20-22,50
rožka	264-26	259 268	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jačmeń	227-253	223-250	mócre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jačmeń	203-225	196 210	žołte lupiny	16-16,50	15-16,50
wows	228-236	226-224	zeradella	21-24,00	21-25,00
kukurica	188-189	188-189	raps. wosušk	15,60	15,60
pšeńč. muka	36-37 50	35-37,25	lany wosušk	19-19,90	19-20,00
rżana muka	35-36 50	34-38,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15 50	15,00	běrnj. kruśki	34-35,00	34-35,00
rżane „	16,50	16,50	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
raps	—	—	rżana słoma	1,75-2,00	1,75-2,00
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	26-29,00	26-29,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluśki	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdźańska burza.

Pšenica	283-288	běrnjace kruśki	33,00-33,50
rožka	265-270	pšeńč. wotruby	14,50-15 00
nałětni jačmeń	260-270	rżane wotruby	15,00-16,00
nazymśk. jačmjeń	225-255	pšeńčna muka	46.00-48.00
wows	245-250	rżana muka	40,00-41,50
čefwjeny dźeźel	240-250	woka	28,00-29,50
raps	310-315	pjeluśki	27,50-28,50
kukurica (Mais)	184-189	hróch	30,00-37,00
suche truhańcki	14-15,00	cokrowe truh.	18,50-20,50

Drobnowikowanske płaćiny w Budyśinje.

30. haprl. 1927 po hamtskim postajenju.
Wěš płaćiny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniš. płaćiny hr.	najwyš. płaćiny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,80	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,30	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy śmałc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Rżana muka	1 „	0,42	0,48
Khlěb	1 „	0,37	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,13	0,16
Raja	1 „	0,48	1,20
Ýróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy śmałc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połó	1 „	—	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtno wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe brikotty	1	—	1.25

Wiśne płaćiny štwórtk 28. IV. Wšo po złotej hriwnje

	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca	13,00—13,50	12,75—13,75
Rožka	12,25—12,75	12,25—12,75
Jěčmjeń	12,00—13,00	11,00—12,50
Wows	11,25—11,75	10,75—11,70
Syno	3,50—4,00	3,50—4,50
Słoma z maš. młóć.	2,00—2,50	1,70—1,90
Słoma k zaslanju	1,75—2,20	
Słóma z ruku młóćena	2,50—3,00	1,80—2,00
Běrny poła ratarja, nowe	5,00—6,00	4,40—5,25
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	1,90—2,10	1,05—1,10
Jeja	0,09—0,10	0,09—0,10
Pšeńčne wotruby	—	7.60—8,00
Rżane wotruby	—	7.75 - 8,25
Pšeńčna muka	—	22,25—23.0
Rżana muka	—	19,75—20,5
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	14—24	—
„ małe	—	—

bjeńskemu hospodarstwu, to wěra, ſ tymi może wobhladać cyłnicy, ſchtož chce, a je wotnajeca, komuž chce. Też podružnišći pjenjes smě sam postajić. Radźimy Wam, prjedy hač tu ſtwu do klamow pſchewobroćiće, najprjedy dowolnosć bydleńskeho hanta ſej wuprajić, ſo njebychu Wam posdźiſcho znadź nětkaſe njeluboſnoſće nastałe. Po rospiſanych wobſtejnoſćach njebudu so wěrće Waſchemu pſchedewſtacu ſaprajić.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Lěčaſke radubudowanſke hodźiny

ſa ſtabomyſlnych na padawu khorosć cźerpjazych a duchathornych wobydlerjow měſta Budyſchina wotměwaju ſo kóždu prěnju ſtrjedu w měſaju wot 11 hač 12 hodź. dopołdnja w Měſchćanſkej khorowni na Flinzowej dróży 1.

Blížiſcha radupodawanſka hodźina je ſtrjedu, 4. meje 1927. Rada je darmo.

W Budyſchinje, 28. haprleje 1927.

Měſchćanſka rada, ſpomoženiſti hamt.

Nahódnoſćenſki (podružniſti) dawk ſa liceriſke lěto 1927.

Na ſaſtawje ſakonja ſ 9. haprleje 1927 (ſtrona 77 ſakoniſcheho łopjenja) pſchemjenjenju ſakonja wo wurunanju wotnóſnoſćenja pjenjes pſchi ſalwarjenych leżownoſćach ſo ſćěhowaze woſjewja:

1. Dawkowa ſadźba nahódnoſćenſkeho (podružniſkeho) dawka je ſo wot 1. haprleje 1927 ſem na 45 wot ſta a ſ płaćiwoſcju wot 1. oktobra 1927 ſem na 51 wot ſta wužitkowje hódnoſće powyſchiła.
2. Dawkowe namołwjenje ſo njepſchipóſćele; dawkarjo maju pak na ſakładze jim ſdźeleneje wužitkowje hódnoſće ſwojich twarjenjow měſaczny dawk ſami wobſtarać a, na polne 10 pj. horje wurunany, na Měſchćanſku dawkownju na Leſſingowej dróży 10 ſapłaćić.
3. Połwſchitkowne połwyſchenje dawkowje ſadźby wo 5 wot ſta wužitkowje hódnoſće ſ płaćiwoſcju wot 1. haprleje 1927 ſem a wo dalſche 6 wot ſta ſ płaćiwoſcju wot 1. oktobra 1927 ſem potrjechi też tych dawkarjow, kotrymž bu po § 15 ſakonja wo nahódnoſćenſkim dawku ſnižene dawka pſchiſłuſchnje.
4. Sa dawkarjow, kotrymž bu ſnižene dawka po §§ 16 a 17 ſakonja wo nahódnoſćenſkim dawku pſchiſłuſchnje, dokelž jich leżownoſć 31. dźeſembra 1918 njebě ſ wjaſy dźeli 50 wot ſta jeje měroweje hódnoſće poćeſenja, powyſcha ſo dotalna dawkowa ſadźba ſ płaćiwoſcju wot 1. haprleje 1927 ſem jenož wo 2 wot ſta a ſ płaćiwoſcju wot 1. oktobra 1927 ſem jenož wo dalſche 2 wot ſta wužitkowje hódnoſće.
5. **Měſaczna wyſchicha ſadźba** dawka porunja liceriſkemu lětu 1926 wobliča ſo w padach pod liczbnikom 3 wot 1. haprleje 1927 ſem po 5/1200 wužitkoweje hódnoſće a wot 1. oktobra 1927 ſem po 11/1200 wužitkoweje hódnoſće;
   w padach pod liczbnikom 4 wot 1. haprleje 1927 ſem po 2/1200 wužitkoweje hódnoſće a wot 1. oktobra 1927 ſem po 2/1200 wužitkoweje hódnoſće.
6. Stóž dawk na haprleju hač do 25. haprleje 1927 na Měſchćanſku dawkownju ſapłacźit njeje, ſo napomina. Dawkarjam, kotříž ſu dawk na haprleju 1927 w dotalnej wyſokoſći ſapłacźili, ſo pak dowoli, ſo wupjelnjenſći pjenjes ſa měſaz haprleju 1927 hobu 5. meje 1927 ſ dawkom na měſaz meju 1927 ſapłacźa.
7. **Nahódnoſćenſki dawk na ſo wot nětka hač do 5. kóždeho měſaza ſapłacźej.**

W Budyſchinje, 21. haprleje 1927.

Měſchćanſka rada — dawkowy hamt.

Skótne wiki w Njeswačidle
ſrjedu 4. meje 1927
Gmejnska rada.

Sprawny ratař pyta
kubło
hač do 70 kórcow wulke k wotnajeću. Poskedźenja pod „D 40“ na wud. „Serb. Nowin“.

Něšto centnarjow
symjeńt. běrnow
su na předań we Worklecach čo. 10.

Wše družiny
zelenin. rostlinow
ma tunjo na předań Zahrodnist. w Wutołčicach.

Rjane prosata
ma na předań Jurij Smoła w Baconju

Suprošna ranca
k plahowanju je na předań w Nowoſlicach čo 3.

Wysokosuć. kruwa
je na předań w Khelnie čo. 15.

Lěto stary **rjany byk**
je na předań w Koslowie čo. 3.

4lětny kóń
je na předań w Łaſkej čo. 12. pola Deln. Wujezda.

Młodu, zylnu, wysokosuću krunu, dobru, wužitknu
kruwu
2 jałojey z dobreho ſplaha, 1 woł njeju wysokosuću krunu mataj na předań a k zamjenjenju, kaž bóhaki a 5 cente. symjeńtnych čerwjenych běrnow mataj na předań

Max Köhler w Niježej Way — **Paul Köhler** w Njeswačidle

Štrykowansk. wołnu
słomjaki tunjo **J. Erler**, Kronp. mosta na rózku por.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Wupjerki,
łožowe nawobleńenja, płachty, trjenja, blidowe ruby, twjelki w znatych dobrych kajkosć. wosebje tunjo
A. Rauze a Syn
w Budyſchinje.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńja
w Budyšinje

Vogtlandske wumělske madraske **gardiny**
story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže
kupujuće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11 znapř. hosć. „Złota Hwězda“. Rěču serbski

Tunje nowe
hrónčka
na ſcěnu su došle
Serbska kniharnja
w Budyšinje w Serbskim Domje

Dźěćacy wóz
trjebany, je na předań w Radworiu čo. 9.

Pčołacu wósk
kupuje
Drogeria Winter
(bratra Miersch nasl.)
w Budyšinje na Žitn. wikach 30.

Sadowe štomiki
wšěch družin, wysoke a połwysoke, kaž też niske štomiki (Zwergbäume), jahodowe keřki a štomiki, brěskowe a marulowe (Aprikosen), rózowe keřki, wysoke a niske, poskića jara tunjo
Štomownja E. Pelz
w Budyšinje / Weiße Bleiche

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika)
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přidźinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpadk po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, železo a stare metale jenož na wupokaz wyšnoſće.
Popp na Horacerak. hasy 15 telefon 3427.

Wše družiny
hnojidłow
ma stajnje na składže
Žitny dom w Kamjencu
wotnožkaw Pančicach.

Knjez

kotryž prěni jutrowny dźeń ze swojim elegantnym woblekom powšitkowne spodobanje zbudźeše a mylnje wobkhodnu khartku
krawsk. mištra Dittricha z Kulowa
zhubi, so wot troch knježnjow přečelnje a nuznje prosy, swoju adresu pod „Amor 300“ na wudaw. „Serb. Nowin“ zapodać. — Naprašowanje pola mjenowaneho krawskeho mištra bě bjez wuspěcha, dokelž ma tutón nadpadnje wulke, jara krasnje zdrasćene woteběrarstwo a tohodla mjeno zwěsćić njemóžeše.

Hižo přez 30 lět znate **znamkowe jězdne kolo**, kiž wosebje lohko běha a derje dźerži.

Zastupjerjo:
Ernst Scholz w Budyšinje
na Hornčerskej hasy čo. 27
Hermann Petschel w Njeswačidle čo. 19b
Walter Zimmermann we Luzu pola Njeswačidła

Woschity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny“ powoła!

Přesadźowanje palneho drjewa
na Komorowskim revěrje.

Póndźelu 2. meje 1927 budźa so na drjewnišću we wotdźělach 27 a 34 njedaloko Komorowa a wulěwowanja (Durchforstung) wotdźěł 40 při Mužakowskej dróży přihotowanych
120 rm khójnowych palnych klumpachow,
100 rm khójnowych pjenkow,
560 rm khójnoweje walčiny,
360 štuk šmrěkowych walčinowych žerdkow
delka 6/7 cm tołste, 5/7 m dołhe,
420 štuk šmrěkowych twjerdych žerdkow
delka 8/15 cm tołste, 6/12 cm dołhe,
pod dopředka wozjewjenych wuměnjenjach za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.
Kupcy zeńdu so w hoscencu w Komorowje dop. 1/2 10 hodź.
Hajniske zarjadnistwo w Kupoſi.

Přesadźowanje wužitkneho a palneho drjewa.

Statny hajniski revěr w Polnicy.

Wutoru 10. meje 1927 budźa so wot dop. 9 hodź. sem w hoscencu w Kislicy sóbhowace drjewa přesadźować:

42,5	rm liſćowych wužitknych šćěpow	2 m dołhe
149,5	rm khójnowych wužitkn. šćěpow	2 m dołhe
30	rm liſćow. wužitkn. klumpachow	2 m dołhe
125	rm khójnow. wužitk. klumpachow	2 m dołhe
1,5	rm liſćowych palnych šćěpow	
43,0	rm khójnow. „	„
19	rm liſćowych „	„
235,5	rm khójnow. „	„
3,5	rm liſćowych repuchow	
53	rm khójnow. „	
2	rm liſćowych hałzowych kuluchow	
29	rm khójnow. „	
20	rm khójnoweje palneje walčiny	
2	rm khójn. dołhich hromad. přez 6 m dołhe	

hołniſtwo wotdźěł 67 jenoſnive drjewa wotdźěł 30, 92, 94, 97, 99

Wužitkne drjewa su bjez skory. Palne drjewa su zwjeſka 2 m dołha. Palne drjewa a dźěl wužitkneho drjewa so w małych dźělbach podawaja. Jara dobre wotwjezenje. Podpisane hajnistwo dawa bliže rozjasnjenja wo mjenowanym drjewje.

Hajnistwo w Połpicy p. Kluksa. Tel. Hućina č 25 — **Hajniska pokładnja w Drježdźanach.**

Konjace, howjaze a swinjace wiki
w Kulowje
Wutoru, 3. meje 1927

Wulki wubjerk plahowanskeho a wužitkoweho skotu prěnjeje rjadownje.

Přihódna kupna składnosć. Přihódne přizamknjenje ze železnicu.

Wot niedźele 1. maja a k hermankej mem transport **rańšo pruskich**
kruwow a jałowcow
w hoscenca Kneus w Njeswačidle na předań. Też ze skotom k rězu móže so płaćić. Přij płaćeńske wuměnjenja.
Heinrich Jakubetz, wikowańja z plahowanskim skotom w Konjecach. :: Telefon Wóslink čo. 27

Serbja kupujće
a dawajće jako dary jenož
Zejlerjowe spisy
IV zwjazki
Z rozšěrjenjom podpjerańe serb. studowacych a zwjeseliće kóždeho, kotryž tajki spis dostanje.
Skład w Serbskej kniharni w Budyšinje

Hač rnnjež su płaćizny za gumije za jězdne kola powyšene
předawam, tak dołho hač skład dosaha, hišće po starej płaćiznje wokoło
900 štuk mantlow a šlawchow za jězdne kola
Jenož prěnjorjadne fabrikaty!
J. Schiebak w Budyšinje
na Mužakowskej dróży čo. 4
Najwjetši wobkhod jězdnych kolow tu w měšće

Alphons Schauseil
w Budyšinje
Woschity dom za serbske nowosće!
Hobrski wubjerk najnowšich mustrow
za kabaty, šórcuchi a rubišća
Wołmjane museliny w krasnych mustrach!
Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow
wołmjanych a židźanych,
cankow, francow a židźanych banfow
Běłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach
Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow
mantle * kostumy * wobleki * bluzy
wewšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach!

dosćej też druhe njedostatki skocźazeho cźeła. W tworbje kosćerowza pscheplahowane skocźo spónawasch na cźenkoscźi swóje. Tu mjenuja jelenjazu. Ju sawinuje, hdyż plahowar jenostronsźu na to bźeła, so bychu jeho wjelekrewje nadobnych rasow mełe. Hdyż kóń sady suscźa steji, mózesch hižo po schiji budźicź, kaike je cźełko

konja. Najschpatnische su konje s tak mjenowanej wopacznej schiju (nasch wobras s lewizy, po nemsti verkehrten Hals). Kóń s tajkej schiju też w kożdym druhim naitupanju wjele hódny njebudże. Pschewulku wahu wschak na swonkownosć skocźeja kłasć njeszmějch, tola tebi swonkowne twórba skaczecźa praji, taike maje skocźo byc. Do wěsteho sthadźenka su swonkowne formy skocźerza tola se snamjenjom sa jeho kajkosć a thmanosć.

Skotarstwo.

Budźmy kedźbliwi na skotnych wikach.

Hdyż něcht" jene skocźo pschedawa, dha swjetscha jeho zamołwnosće khwali. To so swjetscha pola dojkow stanje. Pschedawa wuthwalujo dojku, so telko a telko litrow mloka nadeji. Druhdy zamo hischcze nětkajki litr mloka pschida. Pschi tom pak ma pschedawar być wulźu kedźbliwy, dokelž so dojnosć s pscheměnjenjom pizu, druheje spody a druheje wokolnosće swjetscha pschemění. Njedojti-li pak dojka pola kupza telko, kaž je jemu pschedawar słubił, tak sebi kupz potom wot pschedawarja narunanje zada a stónčnje dostanu so hischcze psched sudnistwo. Ssudnistke jednanje pschedawar wjesoho pschehladuje.

Tohodla njech je kożdy pschedawar pschi pschedawanju dojkow kedźbliwy. Njepschihotujesce waschim dojkam wjazy litrow mloka hač wopraudże deja. Najlepje, hdyż hnydom w hrodźi psched kupzom trumu podejicze a sebi hischcze swědka k tomu wosmjecze. Tak może so kupz wo wopraudźitosći pscheswědczicź.

Su mnohy kupzy, kotrež tuto derje wužiju. Zadaju sebi wot pschedawarja, so by jim sarucźił, kelko krawa ja dźeń nadeji. K tomu sebi hischcze nětajkeho swědka sobu wosmu, so mohli so we swadźe na njeho wobroczicź. Doma potom trumu nětajki dźeń hubjenje pizuja a potom so powołaju na pschedawarja, so by jim schkodu sarunał. Stónčnje jemu zamo se sudnistwom hroża. Pschedawar we wulkosćach njemě zam, hač njeje trumje wjetschu dojnosć pschipisował a tak radscho nětotre hriwny saplacźi, so by měł psched kupzom pokoj.

Dojka, kotraž ma derje wutwite wumjo, cźenku, mjechku kožu, je swjetscha dobra dojka. Subjena dojka pak ma twjerdu a hrubu kožu. Hdyż by so nětkotremu tajki pschipad stał, hdyż by mnohosć nadobeneho mloka prawje sarucźił a kupz nimo toho sarunanje žadał, by dyrbjał stótny lěkar dopołasćaś, so bě dojka wopraudźe hubjena abo dobra. Wěmy, so so dosći, kotrež mloko sdźerżuja, hdyż je do druheje hrodże pschewjedzemy. Potom je bjes dźiwa, so dojnosć spaduje.

Pjeriznarstwo.

Kajke kury su najlepsche.

Kury możemy sebi wostajicź k njesenju abo ke kormjenju. Druhdy też k wobojemu. Nětosi maja też wschelake kury sajima a rjanosće dla.

Tajke družiny, kotrež derje njesu, su mjeńsche a lożsche a wulźu cźile, borzy dorostu a njesu bóle běłe, mjenje na žołcź jeja. Tute kury storo ženje njekokaju. Do tuteje družiny stuscheja italste kury, Leghorki a minorki. Dokelž pak tute kury ženje njekokaju, dyrbimy sebi nimo tutych wosebitu družinu dźerżecź, kotrež kokaju. Ssu to s wjetscha kury, kotrež schere jeja njesu. Schtóż pak kury njenasadźuje, ale na wumělske waschnje młode kurjatka lehnje, tón so njetrjeba wěso sa dobrymi patami rosbladowacź. Italske kury a też Leghornki sapocźnu jara sahe njesecź. Njeje s zyła k dźiwu, hdyż nam 6 měsazow stare młodźicźki hižo pórznu njesecź. Na to město pak so na tute družiny tak borzy njewukormja. Też jich mjaso njeje tak dobre. Lohke družiny kur dyrbimy w symje psched smjersnjenjom hrěbjena schkitacź, hacź cźeste družiny, dokelž njesu tak krute. Lohke kury maja wjele wjetsche hrebjenje a tohodla su też smjerschej pschihilnische.

Kury, kotrež mjasa dla plahujemy, su tajke, kotrež maja flegmatisku powahu, kotrež so mało hibaju, pomałku rostu, jara mało kokaju a derje kurjata wodźa. Wschě tute družiny kur njesu jeja s bóle na brunu schkorpisnu.

Da družinu kur, kotrež pak maju wabaje samawusće, žłuscheja kury dosći wulkeje sazy. Tute njesu dosći wjele jeji s brunej schkorpisnu a maja też dobre mjaso. Tute kury hodźa so sa tajkich hospodarjow derje, kotrež chjedźa woboji wužitk. Tuta družina kur derje žedźi a derje kurjatka wothlada. Maju hrjebjeń žrěnjeje wulkosće a njesu też w symje. K tutym žłuscheja Miandotske, Plymouthske, Islandske a orpingtonske družiny.

Sadarstwo.

Kajke družiny sadu mamy sadźecź?

W Sserbach mamy wschelaku pódu. W někotrych krajinach so jabłuka, kruschwy, wischnje abo žłomki derje radźa. Kajki sad so we tej abo tamnej krajinje derje radźi, tajki ma so tam też sadźecź. Do najhórscheje pódy sadźamy cichescźnje, wischnje a žłomki, do měrnischich krajinow měste družiny jabłukow a kruschmow a do cźopłych a dobrych pódow sadźamy mjes někotrymi wosebnischimi družinami jabłukow a kruschminow też marunki (Aprikosen), brěcźki a worjechi. S wulkim smyłkom a s wulkej schkodu sa plahowarja je, hdyż do wěsteje krajiny tajki sad nasadźa, hdyż so njehowi. Tohodla sebi wschelake wulkwalene družiny njeskałajsce, dokelž so do tóždeje pódy a do tóždeje krajiny njehodźa. Jenož s tych družinow mamy spokojazy wunoschk wocźakowacź, kotrymž w naschej krajinje howi. Kóżda nowa družina ma so najprjedy w naschej pódze wupruhowacź, a to traje 20—30 lět, prjedy hacź mózemy jejnu hódnosć sarucźicź. W Amerizy na pisch. psched 50 létami hischcze žane swoje družiny sadu njemějachu. Wupucźowarjo hakle tam po cźasu europiske družiny pschiwjesechu. Te su Americźenjo tam plahowali, tschijili a schcźepili. Se wschěch tych družin pak bu jenoj někotra družina wubrana, kotraž so we wulkim pěstowasche. Dźensa so sadowe schtomy s Ameriki do zyłeho swěta sćelu. Pola nas wschak my hischcze je sadarstwom thětro wrócźo. Cźehodla też my sad do wukraja njepschedawamy? Dokelž sadźamy wjele tajkich družinow, kotrymž pola nas njehowi, njemóżemy sad rjadowacź, sawalecź a s nim wobthadźowacź. Tohodla njesadźejsce ženje wjele družinow, wobsebje hdyż so wo sad na pschedań jedna. Ssadźejmy tajke družiny, kotrež so pola nas najlepje radźa.

Doma do sahrody móżemy skerscho wschelaki sad sadźecź, so bychmy pisches zyłe léto wschelaki sad měli. Na haleje pak sadźejmy jenoj jenu družinu.

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 17. Budyšin. 30. haprleje 1927. Lětnik 34

Kosćadło.

(Se 4 wobrazami.)

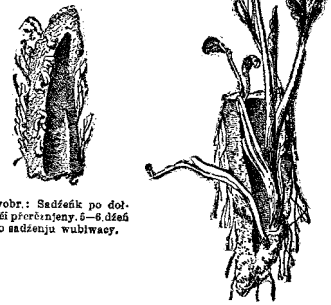
W kożdym ruchim lěcze s jeho njedostatkom na selenym sa swój luby stót rosbladuje so ratař sa rostlinku też w ruchocze trajazej. Podobnje je też w mokrych lětach. Kelko dźecźela a zyna w motykoce zhnije. W kosćadle (po němsku Komfreyju) ma ratař rostlinku, sa jeho stót, wot haprleje hacź hluboko po nazymy je žłobnej zytnej pizu sastarazu. Swinje je smjercź rady zeru. Naisch prěni wobras pokasuje nam trźejaze kosćadło. Jeli dyrbi so kosćadło radźicź, dyrbi jemu howicź póda.

1 wobraz: Kosćadłowe łopjeno a kčeničko.

a je tam wosadźej. W horatych krajinach, hdźež wyšoke horiscźa pschikhadej deschczowych mróczelow sadźewaja a dźeczel tohodla wo cźaš mejsteje ruchoty zahinje, wupomha tamnischim ratarjam kosćadło. S nim wudźerżuja swoje swinje, hdyż sa nje druheje zyłneje pizy njeje. W Sserbach hischcze pschemało kosćadła plahuja. Hewak bychu nam plahowarjo jeho ważnosć wobkrucźicź móhli. Tohodla chzemy wo plahowanju kosćadła krótka porecźecź.

Rolu pschihotuj sa kosćadło, so ju hluboko podworasch a podrywasch. Saworaj a podryj też hródźny hnój. Dale pohnoj s kalijom a fosforowej kišalinu.

2. wobr.: Sadźeńk po dołhosći přerčenjeny. 5—6 dźeń po sadźenju wublwacy.

3. wobr.: Samy sadźeńk, po dalších 5 hač 6 dnjach hižo rozwiwaju so łopjena.

Najradscho rosce na cźerstwych włožnych nižinach. Pisches zyłe lěcźo dyrbjała póda swoju włóhu sakhowacź. Wona pak njeznjeła sakšana być. Kosćadło rosce runje tak derje na pěstocźnej zaź na hlinjanej pódze, jenož so ta swoju włóhu sakhowa. Dokelž zowje korutschi hluboko do zemje puschcza, w symje njesmjerjenje. Wono je tak krute, so zamo najsuchowischu tschěstkanzu pschětraje. Krótko trajaze powodźenje ju tohorunja njesaniecźa. Někotrymžkuliž sanjeseny, hdźež bychu hewak a dworje, pod schtomami w sahrodźe, kosćadło rozšěrja so kosćadło

Potom semju sawlecź abo shładkuj. Kónz haprleje abo sapocźatk meje nacźehń hrjebicźki 35—40 zentimetr. po dołhosći a 40—45 zentimtr. prěči. Tam hdźež so hrjebicźki tschiżuja, tyk sadźenk do semje a pichitruj jón 3—4 zentimtr. s pjerschcźu, ju pichitkocźiwschi. Na naschim druhim wobraźu widźimy shładźazy sadźeńk. Na kónz abo jutro role trjebasch 15—18 000 sadźenkow. Tuto sastup telko łopjenow podawa, so możesch rjanu licźbu zwini s nimi jeźiwicź. Hdyż so sadźenki pózdane dožak. wuzpoj je na małe hromadki. Te pokrjep a potom se pjerschcźu sawodźewaj. Ssadźenki tak wobarnowane,

też po dleńschim cżażu żo pschimnu a skhadżeja. Hdyż ży żadżenki wużażdżał, dyrbiśch je żwěru wobkopowacź a pléć. Derje sakożene a żwěru wothladane kościadlischćo podawa kopjeno psches 20 lět pospochi.

Kajkiż wużywu, tajke żně abo kajkeż żadżenki, tajke kopjena. Jeli żo rozsudźiśch kościadło wożadżecź, rozhladuj żo sa najlěpschimi żadżenkami a jenoż tajke kup a wożadżej. Ssadżenki dyrbja pothadżecź ſ płodnych, spěschnje rosćażych a wjele kopjenow daważych drużin. Mjes wschěmi najbóle snate a woprawdźe też najlěpsche je matador (Matador-Comirey). Lěta dołho njesprózniwje a kedżbliwje plahujo je żo poradźiło, drużinu wutworicź bohatu na żytnych a kormjażych wutkach jeje kopjenow. Dokelż njeżżu pschejara kożmate, je skót radscho żerje. Je-li maśch pschihodny blecźk sa tutu rostlinku hdże wsche, posppytaj ſ njej. Wona cźi pschepomha psches żuche na selenym khude lěto. Němske ratarske družnenje (Deutsche Landwirtschaftsgesellschaft Berlin SW 11, Dessauerstr. 14) rospósćele po żadanju nadrobne roswucżenja, kak dyrbi żo kościadło plahowacź.

4. wobr.: Ze sadźenka wubiwaju nětkle 2 njedźeli po sadźenju kopjena.

Sceżěhowaze lěta po wożadżenju wobkopuj a plej pilnje żwoje kościadlischćo. Potom hnój je ſ kalijom, duzykom a fosforom. Kożde 3—5. lěto rostidaj na nje hródźny hnój. Nalěto, prjedy hacź kościadło wubiwa, żuchi hnój wothrabaj. Każ pola druhich rostlinkow, tak też tuty saruczuje kedżbliwe wothladanje a rosumne hnojenje dobre żně.

Kościadło każ ſ naschich wobrasow hižo spósnawamy, jara spěschnje rosćże. Hižo prěnje lěto mózesch ſ njeho kopjena rězacź. W dalschich lětach ſ njeho kopjena 4 hacź 6 rajow żněja. Kopjena dyrbisch prjedy hacź sakżěwa a blisko pichi semi rězacź. Hdyż tole wobkedżbujesch, smějesch stajnje wjele a doscź schczownatych (sattige) kopjenow. Někotři wschak měnja, jo je radno, kościadło jónu wob lěto po kżenju rězacź. Cźi měnja, so to korjeń jara sa pschichodne lěto sejnini. To pak dyrbja hakle najprjedy posppytu dopokajacź. Prěnje kopjeno możesch hižo wjele prjedy rězacź, hacź je hdźe żaneho seleneho. Poślednje kopjena rězaja, hdyż je rěpowa nacź skotej sdawana. Nalěto żu kopjena pschekhod je żuchenho dawanja k selenemu a najsmu se seleneho k żuchemu. Schtoż na sjmu njeje możno pschetrjebacź, możesch hromadźe ſ dżeczelom a rěpowej naczu na kiśałko pokoźicź.

Najradischo żwinje kościadło żeru. Te jim też wulkotnje tyje. Snate a dawno spósnate tola je, so selene k tomu dopomha, so żwinjom běrny a schrót lěpje tyja spěschne wukormjenje spěchujo. Po wobliczenju tatarskeho wucżeneho wopschija:

	poživneho	bělka	schkroba
kucżna trawa	1,9	12,3
dżeczel	1,2	10,9
luzerna	2,4	10,7
kościadło	0,9	5,2

poživny bělk = verdauliches Eiweiß; schkrob = Stärkewert.

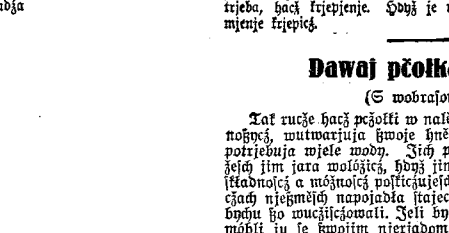
S teho wulkadża, so kościadło wjele wody wopschija, sa to pak wjele mjenje kormjażych wutkow, każ trawa, dżeczel a luzerna. Tute poślednje 3 wěsće najbóle żwinjom dawaja. Kościadło je bjes dwěla sa żwinje pschichodne seleny, tola każ ſ naschcho sapiśka spósnawamy, njesamóże poknje narunacź kucżnu trawu, woku, dżeczel, luzernu a podobne na kormnnch wutkach bohate rostlinki. Bjes dwěla dżeczel żwinje bóle kościadło kormi. Te je sa żwinje bóle pjelnjaze a kutko rosdumaza abo rosćażowaza piża. Tohodla samóże kormjenje derje pschihotowacź. Pódla teho możesch żo na nje spuschczecź, so cże ani w żuchich, ani we mokrych létach tcżazy njewostaji. Wołebje wupomha cźi kościadło se cżażom hubjennch běrnjażych żnjow. Sswinje móża jehu żracź, kelkoż chzedża, bjes toho, so mohłe żo wobżracź a żebi jeschkodzicź. Prożata tohorunja rady ſ njeho khłóschcża.

Sa kożde ratarstwo a hospodarstwo je se salkadom wuplodżenje skótneje piży. Po nim żo složuje, kelko skotu je móżno ſ wużitkom wjasacź abo dżerżecź. S tehole stejischcża żudżo je móżno, wołebje wjazy żwini pak plahowacź, pak kormicź. Hdyż ży żwojemu hospodarstwu pschimérjene kościadłischcżo salożiś, ſ nim swěcżischi wudżerżenje żwojeho skotu. Ssamo karnitle a kury żo po nětcżim na nje swucża a je skónczńnje rady żeru. Tak możesch ſ nim też pódla żwojich karniflow a kur powjesćischcź a ſ nim wunoschliwosć je żwojeho hospodarstwa. Kościadło njeje na pódu wumyślene. Wone żamo tam rosće, hdyż dżeczelej, luzerni, esparsecźi a podobnej skótnej pizy wjazy njeje.

Wo khorosćach winowych kitkow.

(S wobrasom.)

Hižo wino mjeju cźěri, bórty żo saseleni. S kopjenow kukaju hižo podobiny kwětkow. Te po nětkże schturjoch njedźelach sakżěja a lubosnje wonjezo wukcźěja. Druhdy pak żo stanje, so njedosrawja. Winowe kopjena a kitki sesbadża

so cźi każ poplěśniwjene. Tuta plěśniwosć pschenjeże żo też na liże. Jahodki wostanu małe, też tute maju plěśniwjeny napohlad. Wino njehodźi żo ani k jědźi trjebacź ani njemóżesch ſ njeho tajke k picźu dżěłacź. Swjetscha ménja, so je na wino pomjeda padnyła. Ta pak je mały hribik Tutón hribik żo ſ njewurjeklniwej spěschnosczu na liscźo a licże wupschesczécźera. Tohole schtódnika mjenuja parowotporna. Psched nětkotrymi létami je we wschelakich stronach naschcho kraja zyłe winizy san cźik. Pschecźiwo njemu żebi żaneje rady njemędżachu. Posłużischcho wuśledżichu pschecźiwo njemu wschelake wobarałka. Te na pjerši w nalécźu krjepjachu a hischcże krjepja. Wobarałko je mołschisna mjedże abo kopra (Kupferbrühe). S tutym krjepjenjom dyrbisch hižo w prěnich dnjach meje sapocżecź. Tutu mołschisnu we wschelakich druzinach hižo hotowu pschedawaju. Jenu ſ nich żu „Nosperalkalkbrühe“ pomjenowali. Ta wusnamjenjuje żo ſ tym, so nężne wubiwanki winowych prutow a hakusow njespali. Tole żo łóżu stanje, hdyż miedżowu-wapnowu mołschisnu (Kupferkalkbrühe) nakożujesch. Straschny hribik, peronospora mjenowany, żo jewi, hdyż je powětr wěsty skhodżeńk cźopku a powětr bo wěsteho skhodżeńka wlóżny. Winizarjo samóża na tychle snamjenjach nimale wěsće dopredża projicź a postajicź, hdy żo tutón schtódnik sapocżina schěricź a pschisporjecź. Tuż je jim móżno, żo w prawem cżażu psched nim wobaracź. Dokładne pokrjepjenje, ſ horka mjenowanymi srědkami, wobara pschecźiwo peronospora. W żamom cżażu pokaźuje żo druhi schtódnik, tak mjenowana rokniczka (po němskim Heuwurmmotte abo Traubenwickler). Teje mjetela abo mola we żamych dnjach żo pschelěkuje abo żwoje jejka wotkładuje. Tohodla możesch ſ jenym wotkrjepjenjom wobeju schtódnikow na jene dobo sniczicź. K tutomu krjepjenju nałożuja nosprasenstku wapnowu mołschisnu (1½ prozentige Nosprasenkalkbrühe). Jedyn nasłonity winizaŕ tutón srědk jara wulkwaluje, dokelż młode a nężne wubiwanki njespali. Wone drje po sdaczu potwjadnu, ale hewak nim mołschisna njewadźi. Mjedżowa wapnowa mołschisna (Kupferkalkbrühe) wołebje potom hdyż żu jej hischcże arsenikowe srědki pschidali, je pschebylna a palata a mkodym wubiwankam wěsće swadźi. Schkodowanki żu tak żylne, so pjeńk we jeho wuwiwanju hacża.

Hdyż ży hałoły a prucźiki k prěnjemu rasej pokrjepiś, żo pokaże hacź je trěbne krjepjenje wospjetowacź. Je-li rożnicka pschebylnje żo pokaźuje abo jeje mjetele pschedokho żo pschelěkuja, je musno, so hakoły, licże, prucźiki a kopjena hischcże jónu ſ arsenik wopschijazym próchom dokładnje poprószischich. Je-li wjedro je tajke, so pschiśporjenju straschneho hribika peronospora howi, dyrbisch pjeńk ſ tak mjenowanym nosperitom próschicź. Halle posdźischo je radno k druhemu rasej ſ horka wukasanymi srědkami krjepicź. Tak salutujesch jene. Mjesto tśioch rasow trjebasch jenoż dwójcy a mjesto schturjoch rasow jenoż tróicy krjepicź. Próschenje je jednorische a mjenje cżażba trjeba, hacź krjepjenje. Hdyż je mózno próschicź, trjebasch mjenje krjepicź.

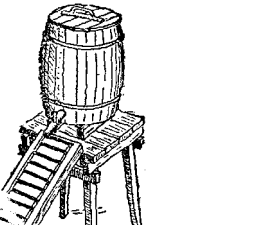
Dawaj pcołkam picź.

(S wobrasom.)

Tak rucże hacź pcżołki w nalécźu sapocżnu zyłkowinu nożnecź, wutwarzuja żwoje hnězda w kolcżu. Tehdom potrjebuja wjele wody. Jich pożadanje ſ wodu mózesch jim jara wołóżicź, hdyż jim w bliskosći pcżólnizy stkadnosć a mózność posticźujesch. Pschebliśko pschi kolcżach njeżmějech napojadła stajecź. Pcżołki wuletuju, jo bychu żo wucźiscźowali. Jeli by woda pschebliśko stała, móhli ju se żwojim njerjadom lohko sanjeschwarnicź. To by było straschne, je-li bychu pcżołki na driśtamu cżsépiće. Sanjeschwarnjena pitna woda by khorosć na strowe pcżołki pschenjesła a tak mohła zyłej pcżólnizy swadźicź. Pcżołki njeżměłe do wody padacź, tam żo tepicź a potom hnicź.

So by żo tutych strachow sminył, pschiprawjej jim napojadło tak, jo njemohło jim swadźicź. Do desti wurésaj prěti pol zentimetra hłuboke hrjebicżki. Te dyrbja wuběhnycź do pobocżnych podołhojtych hrjebicżkow. Potom staj żudźit ſ wodu na powpschenje tak, so ſ njeho na desku ſ prěcznymi hrjebicżkami woda kapa. Ta wupjelnjuje hrjebicżki. Schtoż je wjazy w pobocżnych hrjebicżkach, wotběhnje. Desku ſ hrjebicżkami staj nakhilenu, każ jo na naschim wobrazu widźiśch, na kamjeń abo żyhel. Na nim żtejo samóże woda lépje wotběhnycź.

Stajiśch-li napojadło do blisksosće kolcżow, je radno, ju ſ małej tśeschku pschikrycź, so żo cżśiscżaze pcżoły njemohłe

wodu sanjeschwarnicź. Hrjebicżkatu desku postaj tak, so je ke krótkemu ranju nathilena. Sstónzo potom wodu hrěje.

Kamphorinowe jejo.

(S wobrasom.)

Dny żu dżeń a cżpoljsche. Kury derje njeżu. Ta abo tamna pata koka abo sapocżnje hižo kokacź a dże lahnycź. S cżpoljschimi dnjemi żo też njerodź w kurjenzu a w hnězdach pschitporjuje. Wschu kedżbliwosć dyrbisch na to słożicź, so njerodź njeby pschiwjaka a kury cżwilowaka. Jednore rjeżenje wjazy njedosaha, ani maja kury pschileżnosć żo popjelicź. Dyrbisch żo też ża to postaracź, so njeby njerodź w hnězdach kury pscheschżěhaka.

Husto doseź żu tucźi krejzngarjo a cźwilowarjo kokoschow ſ pschicźinu, so kury druhdże njeżu. Na dno hnězda cźisću horischcź wapnoweho prócha. Njerodź sacźěri też wěsće kamphorinowe jejo. Podobne je zyle na kurjaze jejo, też w barbje a po wasy. Dżěłane je ſ pórzlina. Dokelż je snutska próspne, położ do njeho kamphorinowe jejo a potom żo hromadże seschrubuje. S njeho wuśtupuja dymy. Te stupaja psches dźěrki w pórzlinowej schkorpawje do hnězda. Njerodź tute dymy inseć njemóże a roscźeła. Kury a druhi domjazy skót tute dymy njepokoja.

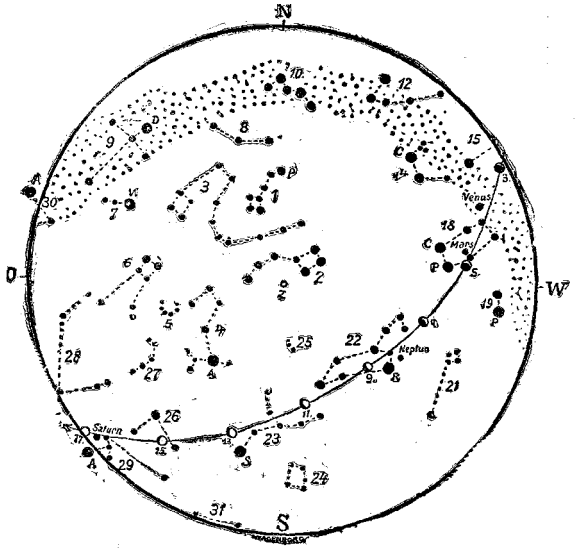
Konjace śije.

(S wobrasom.)

Schija naschcho domjazeho kotu njeje snamjo żnano jich khmanosće abo hódnoty. Jenicźzy je se snamjenjom mjenjscheje abo wjetscheje rjanosće. Swonkownosć ktocźeża pożudżujo dyrbisch też na twórbu schije żwoju kedżbliwosć złożowacź. Pschetoż jeje twórba jewi cżasta

Hwězdna khartka na měhaz meja.

Hwězdne wobrazy swjatuja dypkate cžarki. Pišmiki su pschikrótcženi mjenow jasnych hwězdow. Kak měhacžk k nim steji, je kóždy druhi dżeń najpomnjene. Schip pokasuje, do kajkeje strony měhacžk khodźi.

1. Maly mjedwjedź (Bär) P = polarna abo zewjerna to rěka połnózna hwězda.
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij
4. Cielkmaj
   A = **Arktur.**
5. Króna.
6. Herkules
7. Worpto, (Leier)
   W = **Wega**
8. Cepheus
9. Kołp (Schwan)
   D = **Deneb.**
10. Cassiopeja
12. Perseus
14. Wójnik (Fuhrmann)
   C = **Capella.**
15. Wół
18. Dwójnikaj.
   C = **Castor**
   P = **Pollux**
19. Maly pož
   P = **Prokyon**
21. Wódny had
22. Law
   R = **Regulus.**
23. Knjeżna
   S = **Spica.**
24. Napak. Berenizine włosy
26. Waha
27. Had
28. Roschěr hadow
29. Skorpion
   A = **Antares.**
30. Worjoł
   A = **Atair.**
31. Centaur
   Z = **Zenit.**

Planety abo khodźace hwězdy: Venus, Mars, Saturn a Neptun.

Fedro Quiedra, wjednik mexikanskich rubježnikow. Cži njedawno żeleznicžny cžah nadpadnychu, wurubichu a sawalichu.

Wupytanski wobraz:

Hdże je wobšedżeŕ maleho domu?

Wupytanje wobraza w tydźenskim cžišcže:
Wobroczcże wobraz tak, jo na prawej kromje steji. We žrjedżnym žiwětkym dżělu schtomow i khowu pschi mjeswoczu žónskeje wuhladacže holžu.

Hódaneżło: Hdy ma wobužna žona žiwoju pěknu khwilu?

Wuhódanje hódaneżła w nohlednim cžišcže. Red.

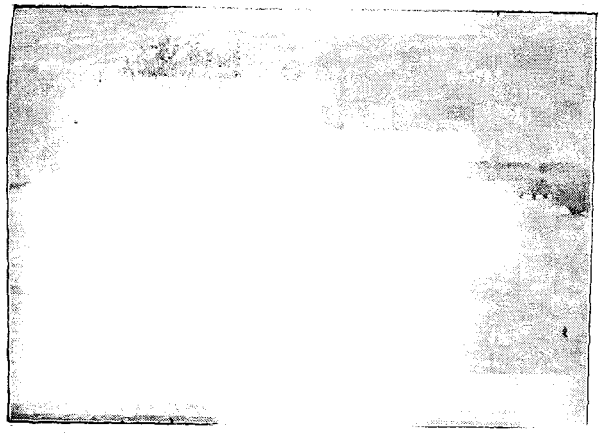
Naš čas we wobrazach

Co. 17 W Budyšinje, 30. haprleje 1927 3. lětnik

Lutherowy pomnik we Wormsu.

W lěcże 1521 na buju 17. a 18. haprleje mějesche žo Luther we Wormsu žwojeho wustupowanja dla wjercham, psched khěžorom shromadżenymi, samokwjecy. W tutom historiskim měsce su Lutherei pomnik stajili. Postawa i lewizny je kurwjerch Bjebrich Mudry sakski. Na rózkach pomnikowy postawichu pschedhadżazuch reformatorow, kaž Huža, Sabo rola, Wiclefa a Pětra Waldusa.

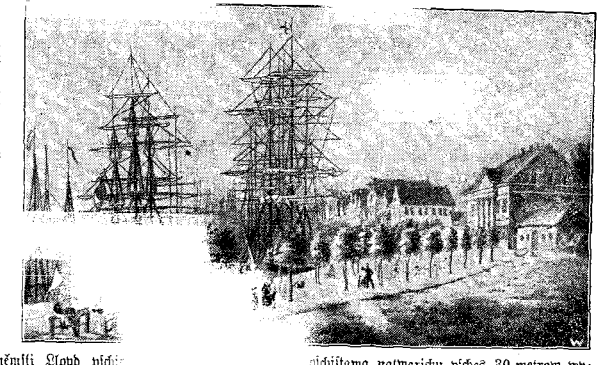

Wulka woda w polobskich krajinach.

Losiche lěta traschachu naß sahubne powodženja. Sda ßo sfero, so dyrbja ßo losiche powodženja wospjetowacź. Mežnoz kaprileja je nam sahoß wjele sliwkojtych deschczow pschinjesła. Wody rěkow woßebje Labja ßu soßo psches krjohi stupile. Nasch wobrjes wjedże naß do krajiny pola Wittenberga nad Labjom. Psched nami leži koło wokoło ſ wodu wobdata wjeß Gornjeßedło (Garsedow). Widźimy kak woda wjelkam a drubim drjewinam nimale hacź ke krónam doßahuje. Njeßmérna je schkoda na lukach woßebje pak na polach. Nasmurne wuźywy ßu sničzene a k nalětnim njemóża na pola.

Bremenski pschistaw.

Lětßa je 100 lět saschło, so Bremenski měschczanosta ſ mjenom Schmidt njedaloko města blisko pschi morju nowy pschistaw (Hafen) sakoži. Na nim twarjachu 3 lěta. Nowy pschistaw sakožichu napischeżo městu Geestemünde. Sa krótke lěta ßo hižo jako pschemały wupokasa. Jón w lěcźe 1851—60 wo 845 metrow po dołhoscźi, 180 metrow po schěrokoscźi powjetschichu. Tola wobkhad rozscźesche ſ tóždym létom. Wórsty soßo njedoßahasche. Hižo we lěcźe 1874 jón do dołhoscźe wo dalsche 600 metrow a 115 do schěrokoscźe powjetschichu. Koło wokoło pschistawa nasiachu składownje a twornje.

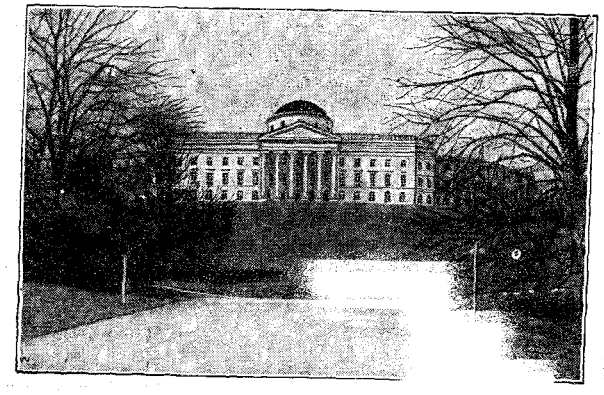

Łódźine towarstwo połnóznonёmſti Lloyd pschi… pschistawa natwarichu psches 30 metrow wyßoki sadźiwkuja ſylne ßrjeży. Te pokasuja łódźnikam w nozy puć do pschistawa. Do wójny bě tutón ważny pschistaw też wobtwjerdźeny. Do pschistawa łódźe lěto nekotre tyßazy wulkich pschemórskich łódźow pschipkuwaja. Te pschiwožuja ſ zuſych krajow wschě možne twary. Woßebje je wulki wobrot w kolonialnych tworach kaž rajßu, kofeju, cźaju a wschelakich korjenjach. Němska industrija ſ tohole pschistawa ßwoje wudźёłki do wschěch łóńczinow ßwёta wuwožuje. Naschej wobrazaj wjedźetaj naß do pschistawa. Jedyn pschebadźi naß do cźaßow psched ſtami lětow. Tehdom mjetwjesche ßo jenoż ſ plachtotuni łódźemi. Druhi wobraz wjedźe naß tam we dźenßnischich dnjach.

Nowe ßlёbórne łži a pjecź krimnarſke.

Psched ßo létami sakožichu pola pschistarskeho města Bremena pschistaw abo Hafen. Tutón pschistaw je wikowanje města a sady leżozeho kraja wulkotnje posbёhnył. Pódla Bremena wulima ßo rёka Weser do morja. Też teje łódźny wobkhad je sakožanje pschistawa wulkopschnje posbёhnył. K dopomnjeczu na tutón ważny podawk nabi ſtat sa 450 000 krimnow ßlёknornych ſſi-hrimnarjow a sa 300 000 hrimnow pjecź-krimnarjow kajkeż ßu na nalschim wobrazu widźecź.

Hród Wilhelmshöhe pola Kassela.

Tutón hrod leži nёhdź… hodźinu wot města Kassele… Hlowne twarjenje na naschim wobrazu je nimale 180 metrow dołhe. Tuto w lětach 1787—9… hessenſki kurwjerch natwarić da… Kraßny park tónle hród wobdawa. W nim ßu natwarjene wschelake sajimawe twarjenja. Dale bebja jón wschelake wódne pschiprawy. Woda sa… skakuje schwórći a schuźi jenoj w lёcźnym połlёcźe kóždu ßrjeżdu a ßobotu jenu hodźinu. Jako Napoleon III. 1870 bitwu pola Sedana pschёhra, bu ſ zyłym ßwojim wójſtwom sajaty. Jeho bowjedźechu na tutón hród. Tu wosta pod krutym dohladom jako wójnſki naty hacź do 3. haprleje 1871.

Hobrska kanona!

Ńeko ßo też hotuja podawki ſ ßwětoweje wójny we filmje pschedstajowacź. Sso we wo cźaß wójny ßo nichtón njeſwёri na bitwiſchczu khodźicź a tam filmowy aparat wjerczicź. Mjes tym pak je filmowa industrija mózńje postupika. Pschezo bóle ßo wudokonjeja. Ssamo wójnu chzedźa po móżnoſczi po woprawdźitoſczi pschedstajecź. Nasch wobraz pschekazuje naß na bitwiſchczo. Stejimy pſched hobrſtej kanonu. Wёſcze je zyle po tej, kotraž granaty hacź do Parisa mjetasche natwarjena. Kunje ßu ſ njej wutёkli. Kanonёrojo sadźerżuja ßebi wuſchi, so jich njeby łuſk pohłuſchił.

